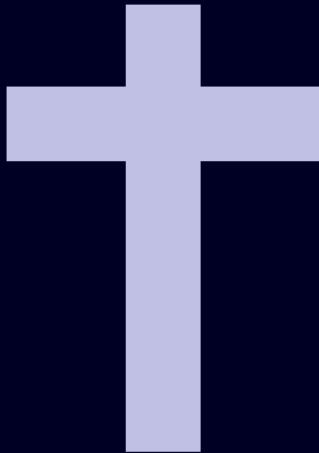

PAHPĀM JARKWA
CUPAHTI JŌ KÀHHÔC

Canela: PAHPĀM JARKWA CUPAHTI JŌ KÀHHÔC (Portions)

PAHPÃM JARKWA CUPAHTI JÕ KÀHHÔC

Canela: PAHPÃM JARKWA CUPAHTI JÕ KÀHHÔC (Portions)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Canela)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
09d4e460-c38b-52b7-81c1-8300bfeb466a

Contents

TITO	386
PIREMÔ	390
IXAHER CATÊJÉ	392
TIJAC JÔ KÀHHÔC	399
MAM PETRÔ JÔ KÀHHÔC	407
HAPU NA PETRÔ JÔ KÀHHÔC	417
MAM JOWÂW JÔ KÀHHÔC	423
HAPU NA JOWÂW JÔ KÀHHÔC	430
JUTA JÔ KÀHHÔC	431
CUTE AMJI TO IPIPÊ XÀ JÔ KÀHHÔC	432
KÀHHÔC	435
KAM TO IHTEM XÀ JÔ KÀHHÔC	1
ME CATOR XÀ JÔ KÀHHÔC	20
ME CAHYT XÀ JÔ KÀHHÔC	30
CUTE ME TO IHHIMPEJ XÀ JÔ KÀHHÔC	36
JOJUW JÔ KÀHHÔC	38
ME TO IHHIMPEJ CATÊJÉ JÔ KÀHHÔC	41
RUTIKWÝJ JÔ KÀHHÔC	43
MAM XAMER JÔ KÀHHÔC	45
HAPU NA XAMER JÔ KÀHHÔC	51
KÀHHÔC	53
MAM PAHHI CATÊJÉ JÔ KÀHHÔC	59
HAPU NA PAHHI CATÊJÉ JÔ KÀHHÔC	64
EXTRA JÔ KÀHHÔC	66
JO JÔ KÀHHÔC	68
MENCRER XÀ JÔ KÀHHÔC	70
ME HAPACKRE XÀ JÔ KÀHHÔC	92
IXAJ JÔ KÀHHÔC	100
GEREMIJ JÔ KÀHHÔC	109
TANER JÔ KÀHHÔC	111
JONA JÔ KÀHHÔC	115
HAPAKUC JÔ KÀHHÔC	117
NT MATEW JÔ KÀHHÔC	119
MACÔ JÔ KÀHHÔC	131
RUC JÔ KÀHHÔC	137
JOWÂW JÔ KÀHHÔC	192
ME HÀPÊN XÀ	235
ROMAN	285
MAM CORINTI	316
HAPU NA CORINTI	324
CARATI	329
EPET	340
PIRIP	350
COROXO	357
MAM TEXARÔN	365
HAPU NA TEXARÔN	370
MAM TIMOT	373
HAPU NA TIMOT	381

Ampo Cunea

KAM TO IHTĒM XÀ Jarēn Xà

Ŷhŷ, pê Mojxe xwŷ pê Pahpâm jarkwa kôt, Ixaher catêjê japackre catê. Ne ajco me cumâ Pahpâm jarkwa jaré, ne ahna ihhôc. Ne cute **Mam Ihkâhhôc Tûm** ita to xîc ne ihhôc. Mam ihkâhhôc ita pê **Ampo Cunea Kam To Ihtêm Xà Jô Kâhhôc** (Kam To Ihtêm Xà). Ne ihkâhhôc ita, Pahpâm te pjê kam mam ampo cunea ton na me pamâ harê. Ne hanea ne Atâw me, mehkra to me pamâ awjarê. Ne hanea ne Nowe me, mehkra te, Pahpâm te cô to ampo cunea jipej xà ata pê me amji pytar na, me pamâ to awjarê. Ne hanea ne Aprâw me, Ixac me, Jaco pê Ixaher me, mehkra to me pamâ awjarê. Ne ihkâhhôc ita jicu xà kam ri, Canân jô pjê pîn, Ejit jô pjê wyr Ixaher catêjê pintuw na, me pamâ harê.

Ŷhŷ, pê Aprâw jô caku atajê kam, ajteare mä pjê nôa kam me hûmre nô japry te Jo ita ihkrî. Nari hô kâhhôc japry te Jo **Jô Kâhhôc** (Jo). Ne ite **Ampo Cunea Kam To Ihtêm Xà Jô Kâhhôc** cajpuw hô kâhhôc nôr, Aprâw jarêن xà cumam.

Ne pê hûmre ata impeaj to impej, ne ihtyj catyt kam Pahpâm kôt ipa, ne ampo cunea na Pahpâm cajpuaw. Mä me pahturê xwŷn pê Xatanaj te Jo na Pahpâm wyr, cute to kên

prâmte. Mä cute Jo capi prâmte cumâ hahkre. Mä cute to kêanre. Mä cute amji pupun to kêanre cakrô, nee cute Pahpâm na ihcakôc kên nare, ne ihtyj ampo kên cunea mä awcanâ, ne nee cute Pahpâm to amji mä ihhimpej jicu nare. Cwŷrjapê ri Pahpâm te cute amji pupun xà kêanre ata jirô pê hacpâa mä to impej.

Pê Pahpâm amcro te xêj kam ampo cunea to

Kam To Ihtêm Xà 1.1-31

¹ Pê nee jûm Pahpâm ton nare, ne nee jû caxuw amji ton nare, ne ramâ pjê ton xwŷre na ihkrî rohnýtti mä. Pê mam Pahpâm cójkwa me pjê me, ampo cunea to. Ne nee pê ampo to, ampo itajê ton nare. ² Pê pjê ata kam ampo hamreare, ne caprŷ, ne kam awcapâtkti, ne cô me pjê cormâ ajcacwa tu. Pê Pahpâm Carô Pejti ata, cô me pjê picacwyr ata cwŷrpê, curia ajco apu ipa.

³ Mä Pahpâm te hûjarêñ to:

— Imâ hâhcujro xà nô na prâm! — hajýr me ajkaam, mä amcro pyrentu. ⁴ Mä Pahpâm te amcro ita pupun, mä cumâ impeaj to impej, mä cute amcro me caxwa

to ipicapô. ⁵ Ne cute amcro mä hapry to: “Apê” hajýr, ne awcapâtktô mä hapry to: “Caxwa” hajýr. Hôhô, amcro cakônî ita na, pê hapén xà itajê kwý ton to hane.

Amcro pijakrut ata kam Pahpâm jâpêñ xà

⁶ Ne amcro pijakrut jô irârâ na, pê Pahpâm cô mä harkwa to:

— Amji to ajcapô, ne kŷj rûm cójkwa wyr akwý api ne ahtwý, ne harâ mä pjê kam akwý ahtwý — hane. ⁷ Mä cô te amji to ipicapô pyrentu, ne kŷj pê ita jâhhuc, ne harâ mä ita jâhhuc. ⁸ Mä Pahpâm te kŷj rûm ita mä hapry to: “Cójkwa” hajýr. Hôhô, amcro pijakrut kam pê hâpén xà itajê kwý ton to hane.

Amcro incrê ata kam Pahpâm jâpêñ xà

⁹ Ne ahna amcro incrê jô irârâ na, pê Pahpâm pjê kam cô me amcrâ mä harkwa to:

— Me amji to ajcapô, ne ita wyr amcrâ, ne ita wyr cō — hane me ajkaam, mä cute amji to ipicapô. ¹⁰ Mä cute amcrâ mä hapry to: “Pjê” hajýr. Ne cute cô te cuprôn ata mä hapry to: “Côxwa” hajýr. Ne cute hômpun, mä cumâ impeaj to impej. ¹¹ Pê Pahpâm pjê mä harkwa to:

— Amji kam pihhy me, pihhô me, ahpýanre na ajpêñ caxuw me hâprâ hy cunea to — hane. ¹² Mä cute amji ton pyrentu, ne pjê kam apu hapôj. Ne ahpýanre na ajpêñ caxuw kam ihhy, ne kam hô ne hapôj. Mä cute hômpun, mä cumâ impeaj to impej. ¹³ Hô, ahna amcro incrê itajê kam, pê hâpén xà itajê kwý ton to hane.

Amcro te cwat ata kam Pahpâm jâpêñ xà

¹⁴⁻¹⁵ Ne ahna amcro te cwat jô irârâ na, pê Pahpâm cójkwa mä harkwa to:

— Amji kam gâhcujro xà nô to, mär quê pjê cujro, ne caxwa me amcro to ajcapô, ne amcro me, putwry jô amcro me, caku jô putwry cahyt — hane. Mä cute amji ton pyrentu ne ajêt. ¹⁶ Ne cute hâhcujro xà catia to ipijakrut ne ton. Pê amcro to ihhimpej catê ata ri ampeaj kam cati, ne caxwa to ihhimpej catê ata ri hapyre mä incrire. Ne hanea ne cute caxêre ton. ¹⁷⁻¹⁸ Ne ma cójkwa kam apu haxôr, cute pjê cujro, ne caxwa me apê to ihhimpej, ne amcro me awcapâtktô to ipicapô prâmte. Mä cute hômpun, mä cumâ impeaj to impej. ¹⁹ Hô, ahna amcro te cwat itajê kam, pê hâpén xà itajê kwý ton to hane.

Amcro te xîc ata kam Pahpâm jâpêñ xà

²⁰ Ne ahna amcro te xîc jô irârâ na, pê Pahpâm cójkwa me cójkwa mä harkwa to:

— Hâ, ate amji kam ampo to me apijapar xà atajê to amji kam me hipu tu ne, cójkwa

kam pryjara tor xà me, cô kam ampo cunea prar xà atajé mea mā — hane.²¹ Ne Pahpām te cô kam ampo te amji to ipijapar xà atajé cunea ton, côxwa kam ampo catia atajé mea mā, ahpýanre na ajpēn caxuw, mā hàhtōa to hàhtō. Ne hanea ne, ajpēn caxuw pryjara cunea ton, ne hōmpun, mā cumā impeaj to impej.²² Mā cute ihcunea caxuw carôt jōr ne cumā harkwa to:

— Me akra to me hàhtōa, ne ma cō kam me apicamēn to me mō, ne me cō to hipu tu ne. Ne kŷj pê cuwēnre tore to hàhtōa ne, ne ma me apicamēn to me mō — hajýr.²³ Hō, ahna amcro te xīc itajé kam, pê hâpēn xà itajé kwȳ to hane.

Amcro te xēj ata kam Pahpām jàpēn xà

²⁴ Ne ahna amcro te xēj jō iràrà na, pê Pahpām pjê mā harkwa to:

— Hā, pjê, amji kam ampo cunea capônŷre te amji to ipijapar xà atajé to, ne pjê na ampo apu ipa atajé to, ne ampo pry jàpréhti atajé to, ahpýanre na ajpēn caxuw — hane. Mā cute amji ton pyrentu.²⁵ Ne Pahpām te ampo pryre jàpréhti itajé ton, ne ampo capônŷre itajé ton, ne pjê kam ampo apu ipa itajé cunea ton, ahpýanre na ajpēn caxuw. Ne cute hōmpun, mā cumā impeaj to impej.

Pê Pahpām me panquêtjé to

²⁶ Jirô pê mā ri Pahpām te ajpēn mā:

— Ita caxuw cu ha amji kôat me hûmre nō to, quê ha cupê me pahpyràac, ne ihyjy amji kampa. Ne quê ha hanea ne côxwa kam tep me, côjkwa kam pryjara me, pjê kam ampo capônŷre atajé me, pryre jàpréhti atajé me, pjê kam ampo apu ipa itajé jamār to ipa, ne me to iahimpej to ipa — hajýr.²⁷ Ne cute amji kôat jûm xûmre ata ton, ne cahaj ita ton.²⁸ Ne cute me cumā harkwa to:

— Me akra to me hàhtōa to hàhtō to me mō, ne ma me apicamēn to me mō, ne pjê to me hipu to me mō, ne amji mā me hûtā ne me to ahimpej to me mō. Ne côxwa kam tep to me ahimpej, ne côjkwa kam cuwēnre to me ahimpej, ne ampo cunea pjê kam apu ipa atajé to me ahimpej.

²⁹ — Ne ate me gō to, me gâpân xà caxuw, ite me amâ ihhy cunea me, pîxô cunea ton, ate mehkur xà caxuw.³⁰ Ne pryre me, pryjara me, pjê kam ampo ipa atajé me, por ampo cunea amji cajpē ne incaca atajé mā, ite ahtu me ahtetet cunea ton, cute ihkur xà caxuw — hajýr. Hō, pê ampo itajé cunea ton to hane.

³¹ Ne cute ihcunea pupun, mā cumā impeaj to impej. Hō, ahna amcro te xēj atajé kam, pê hâpēn xà atajé kwȳ ton to hane.

Pê Pahpām amcro te xet ata kam kôt Kam To Ihtêm Xà 2.1-25

¹ Pê Pahpām côjkwa me, pjê me, côxwa jipêj, ne kam ampo te amji to ipijapar xà atajé cunea to.² Pahpām te amcro te xêj atajéa kam, cute hâpēn xà itajé cunea jipêj. Cwyjrâpê ri cute amcro te xet ton ita kam ri ihkôt xà, na ri nee kam hâpēn xà nare.³ Ne cute amcro kam ihkôt xà ata to ajteare mā, ne cute to impejti, kam ihkôt xà na. Ampo na? He cute amcro ata xwýjrea na ampo cunea jipêj, na quê ha cute xet ata kam cama kôt.

Pê Pahpām Atâw xwý pê me panquêtjé to

⁴ Pê Pahhiti pê Pahpām côjkwa me pjê to. Pê harën xà catia hane he:⁵⁻⁶ Pê nee cormâ kam ampo hîprâj nare, ne kee kam ahkêt tetetti nô hamreare. Pê cormâ Pahpām nee kam ta to iwrýc nare, ne ahcakûm kam atâr ata pê aco pjê inco. Ne hanea ne cormâ pjê kam jûmjê jâpên xà caxuw me hamreare.⁷ Mâ Pahpām te pjê te mehî ton ne pea hîjakre jakôr, mâ hîna cute amji ton. Hô, pê mehî ton xà ita hane.

⁸ Mâ Pahhiti te pjê impejti japrý te Etê ita kam hâkrek, pyt japôj xà rûm, ne kam pjê te mehî xûmre jia mâ hîkran, kam ihkrî xà caxuw.⁹ Mâ Pahhiti pê Pahpām te Etê jô pjê kam ampo pej pít kre. Mâ ahpýanre na ajpēn caxuw pîxô pâr pej pít japôj ne hîprâj, ne ihkur xà caxuw ihcunea impeaj. Ne pjê ata jipôc ri Pahpām te pîxô pâr to ipijakrut ne ihkre, atajé ri ihkwý pê ajteare mā. Ne pyxit ne cupê mehtfîr rohnýtti mā xà jô pîxô. Na quê ha jûm te pîxô ata nô krêr na, quê ha jû caxuw ihytc nare, ne quêt ihytî rohnýtti mā. Ne ihnô ata pê ri ampo pej me, ampo kên jahkre pej xà jô pîxô pâr. Na quê ha jûm te pîxô ata nô krêr na, quê ha ihcunea na amji jahkre pej ne ihkrâ kre.¹⁰ Ne pjê ata kam Pahpām te cō ton, mâ ajpjê, cute pjê inco xà caxuw. Ne Etê jô pjê ata pîn pê cō ata cato, ne kaam ihcahkûm, ne cute amji to cwat ne ajpjê.¹¹⁻¹⁴ Atajé ri ahpýanre na haprý itajé te hajýr he: Pixô jô cō me, Gijô jô cō me, Ticre jô cō me, Cômpejti jô cō.

¹⁵⁻¹⁷ Mâ Pahpām pê Pahhiti te pjê ata kam hûmre pê Atâw xwý ata mâ hîkran, kam ihkrî ne cute hamâr, ne kam hâpēn xà caxuw. Ne cumâ pîxô pâr pyxit ne ihcawpa ne cumâ:

— Ca ha gapacta ne atjy pîxô pâr itajé xô cunea ku, ne por ampo pej me, ampo kên jahkre pej xà jô pîxô ata, ca ha nee ihnô krêr nare. Ampo na? Ca ha ate ihnô krêr na, ca ha ramâ impejti xà jahkre pej, ne ihkéanre xà jahkre pej, ne hanea ne amcro ata kam atjy atyc kam tê — hane.

18-20 Ne pê ramā pjê ata kam ahpŷanre na ajpēn caxuw pjê kam pryre atajê to, ne kÿj pê ahpŷanre na pryjara ton pa. Ne ma ihcunea to mō, Atâw wyr, ne cumâ ihcunea jahkre, mâr quê Atâw ahpŷanre na ihcunea mâ haprÿ jôr pa. Mâ cute amji mä ampo mä haprÿ jôr prâmti ata na, cute cumâ hôr partu. Ne haprÿ ata na quê ha ipa rohnÿtti mä. Ne cute pryre capônÿre mä haprÿ, ne ahkêt kam pryre atajê mä haprÿ, ne kÿj pê pryjara cunea mä haprÿ jôr partu.

Pê Pahpâm cahâj pê me pahnâ to

Ne ampo itajê cunea jipôc ri, Atâw te nee amji caxuw ampo pê ihnô ata mä cator nare. Jirô pê mä ri Pahpâm pê Pahhiti te amji mä:

— Imâ hûmre ita ahte apu ipa ita na to prâm nare, na wa ha hña na cumâ catê nô to — hajýr. ²¹ Ne jû mä cute Atâw ton ne to hôtxwaa to hôtxwa, mä hôt mä ihyctu, ne ihytjy nô ne gôr. Mä Pahpâm te hiwrÿhi nô caxâr, ne hacpÿa mä haxâ to cumâ ipijapyn. ²² Ne hiwrÿhi ata to cumâ cahâj ton, ne ma hýrmä to mô, mä ramâ ipimprar, mä cute cumâ hôr.

²³ Mä Atâw te harkwa to:

— Taamâ! Pahpâm te ijiwrÿhi kwÿ caxâr ne to imâ cahâj, na ri quêt cupê ijia kwÿ, cwýrjapê wa ha cumâ haprÿ to: “Cahâj” — hane. ²⁴ Cwýrjapê quê ha ita caxuw me hûmre menxyrxwÿ me, me hûmjê jicu, ne me hikwa tuw, ne ma mehprô wyr me rê, ne mehprô me, me ajcaxê ne ajpên kam me pyxit peaj.

²⁵ Pê Atâw me hixi nee mehkâ to me amji pro nare, ne mehcakrô ame ipa, ne nee ajco ajpên kam amehpahàm nare.

3

Pê Xatanaj me panquêtjê mä ihhêj

Kam To Ihtêm Xà 3.1-24

¹ Ne pjê kam Pahpâm te ampo cunea ton atajê jirôa pê cagâti ita

te amji jahkre kitre nare. Ne ma cahâj ata wyr tê ne ahna hâhtêp, ne cute ihcukij, ne cumâ:

— Xà ampeaj kam Apâm Catî te, ate me pîxô itajê cunea kur tête me amân? — hajýr.

²⁻³ Mä cahâj ata cumâ:

— Quê, itijy ite mehcunea kur xà. Ne por ipâr pyxit peaj ne ijkwy jipôc ri xa ata ri, Inxû Catî te intête me imân, wa nee mehnô krêr nare, ne nee ahna me ijûhkra nôr nare, ne amehcupén nare. Nâmrî wa ha mempar nare na, wa ha itijy me ty, ita na ri Inxû Catî pê Pahhiti te me imâ harën — hane.

⁴⁻⁵ Mä cagâti cumâ:

— Quê! Ame amâ ihhêj, ca nee me atyc nare! Ampo na ri ame amâ ihcawpa? Nee mä ampo na nare. He ate mehnô krêr, ne cume, me apipéan, ne mempej jahkre pej ne mehkên jahkre pej cupate ri ame amâ ihhêj — hane.

Pê me panquêtjê Xatanaj kampa

6 Mä cahâj ata te ihytjy harkwa kôt pîxô ata kur xà na impeaj na amji mä to hajýr. Ne cute pîxô ata pupun, mä cumâ impejti, ne ihytjy amji mä cute amji jahkre pej xâ caxuw impej na cute to hajýr. Ne cute hô nô hyr ne ihkrêr, ne hanea ne impjén mä ipyr ne cumâ hôr, mä cute ihkrêr. ⁷ Me ajkaam cute ampo cunea jahkre pej kam ihytjy, ne cute mehcakrô na me amji jahkre pej, ne amehpahàm pyrentu. Cwýrjapê ri cute me pîhhô këhkëñ, ne me cahy, ne me to amji pro.

Pê Pahpâm me panquêtjê crôn xâ kénére to me cucrô

8 Ne pyt ata kam ramâ ahprepre to môr kam, mä cute pjê impejti ata kam, me Pahhiti pê Pahpâm môr na me kam hapac, ne ajwar cupê pî catâtkre na me ipimxur. ⁹ Mä cute me cumâ hâkjêr ne me cumâ:

— Atâw, ampo na mä ca apu ipê amxu? — hajýr.

¹⁰ Mä Atâw cumâ:

— Wa ite ajpên amôr na me apar, ne ate icakrô na me ipupun cupate, wa apê me ipimxur — hane.

¹¹ Mä cumâ:

— Jûm te mä acakrô na garêñ? Xâ ajkî ate, ite amâ pîxô pâr cawpa ata nô krêr? — hane.

¹² Mä Atâw cumâ:

— Ýhý, por ate imâ cahâj jôr ata te ri imâ hôr, wa ite ihkrêr — hane.

¹³ Mä Pahhiti pê Pahpâm te cahâj ita mä:

— Pýhâpà, ampo na mä ajte ate me hajýr? — hajýr.

Mä cumâ:

— Por cagâti ata te ri imâ ihhêj, wa ite ihkrêr — hane.

¹⁴ Mä Pahpâm te cagâti ata mä:

— Ca ate me cumâ amji kam gapac xâ to hajýr cwýrjapê, wa ha acrôn xâ kénére ita to hajýr he. Ampo pryre capônÿre me hâprêhti atajê jirôa pê akéanre. Na quê ha apa xâ ita pê ajteare mä, na ca ha pjê kam atu na apu pra, ne pjê jacrô pit kur to apu apa rohnÿtti mä. Quê ha ampo pryre kwÿ cunea, ma ame acaca, ca ha ahnaa jû caxuw gamre. ¹⁵ Hamre, ita caxuw ca ha cahâj ita me apê ajpên curê xwÿn. Quê ha hanea ne me atâmxwÿ me, mehtâmxwÿ pê ajpên curê xwÿn. Ne ca ha jû caxuw amcro nô na, cahâj ita tâmxwÿ tâmxwÿ nô par kat kam ihytjy, quê ha taa mä ato hajýr nare, ne quêt akrâ gântu — hajýr.

¹⁶ Ne cute hanea ne cahāj ita crôn xà ita to incrôn, ne cumā:

— Ita caxuw wa ha amā akra xà to ajcamē, ne kypē amā to hè nare. Cakrō ca ha atyj cormā amā apjēn kīn, ca ha atyj ahna amji to pôj, quê ha cupê ato ihhimpej catê. Na quê ha me atamxwý me acukwa kam, ahnaa me to hâm ita na — hajyr.

¹⁷⁻¹⁹ Ne cute Atâw mā hajýar ne cumâ:

— Ca ate gíxia kôt amji kam gapac, ne ite amā píxô pár cawpa atá krér, cwýrjapê wa ha ita caxuw apê pjê ita to kéanre ne. Quê ha kam hômjí pár hapôj, ne kam ahkêt kéanre hapôj, na ca ha píhhô me ampo hy pit kur to apa, ne apêa to apê, ne akuc na cô pra, mâr quê me amâ gô, ca me apâ. Hô, ca ha hajyr to acuhhê ita kam ahnaa awej ne jû caxuw ty, quê ha pjê ita to me garêt, ca ha hacpý mā pjê ita na amji jahkre. Ne pjê ata to pê wa ato, na ca ha hacpýa mā pjê ita mā axâ — hajyr. Mâ ajwar cute mempar.

²⁰ Ne Atâw te híxi mā haprý to Ewakwýj, ne haprý ita kôt harêñ xâ te "Mehcunea menxi".²¹ Mâ Pahpâm pê Pahhiti te ampo pry curan, ne ihkâ to me cumâ mehkâ.

²² Ne cute amji mâ:

— Ita caxuw quê ha mehî itajê pê me pahpýràac, ne ihtyj ihkên jahkre pej ne impej jahkre pej. Cwýrjapê ri cute píxô pê mehîr rohnýtti mâ xâ ato nô krér xâ nare. Nâmri quê ha cute ihnô krér na, quê ha ihtyj cute ihkén mâ hâr xâ ita kam amji to ipijapar to ipa rohnýtti mâ — hajyr.

²³ Cwýrjapê ri Pahpâm te pjê impejti japry te Etê ata tête me cator, ne ampýa mâ pjê nô ato wýr mehkujahêc, mâr quê, cute pjê to Atâw ton atá, curi kam apê ne apâ.²⁴ Cute me cator jirô pê mâ ri, pyt japôj xâ rûm, Pahpâm te cójkwa kam cumâ hâprê catêjê kwý pyxwýr, cute me harkwa jamâr xâ na. Ne hanea ne cute wapo xwahilhi pôr ato xâm, cute mehîr rohnýtti mâ xâ ato jô píxô pár jamâr prâmte. Mâ pra ne ipu na ajrô ita na.

4

Pê Cân ihtô pê Aper cura
Kam To Ihtêm Xà 4.1-16, 25-26

¹ Mâ Atâw híxi me hikwa, ne cute kam ihkra, mâ cumâ ihkra xûmre pým. Mâ cute cumâ haprý to Cân. Mâ Ewakwýj te amji jarêñ to:

— Pahhiti te itehcajpar, mâ imâ ikra xûmre ita cator — hajyr.² Jirô pê mâ ri hipêr cumâ ihkra xûmre nôa pým ato japrý te ri Aper. Ne ajwar mehkâ. Mâ Aper pê carâ cahâcre to ipijapar catê, ne Cân pê ri pur to hâpêñ catê.

³ Ne amcro nô na Cân te Pahhiti mâ hâprâ ata jô xô nô pyr ne to mô, ne cama

cumâ hôr prâmte, to kam hapac.⁴ Mâ hanea ne Aper te Pahhiti mâ hô parxare nô cakôní pým ato curan ne hî pejti kwý pyr, ne to mô, ne to Pahhiti kam hapac. Mâ cumâ Aper jô hî ato kinti, mâ cute ahna amji caxâr.⁵ Ne ma apu Cân pê hâprâ xô ato caca. Mâ Cân incryac kam, ihkuc kêan kam, apu amji kam hapac to mô.

⁶ Mâ Pahhiti cumâ:

— Ampo na mâ ca apu acryc, ne akuc kêan kam apu mô?⁷ Ca ha ate icajpuaw ampo ton na, wa ha ityj ahna amji capa. Nâmri ca ha ate apu amji kam gapac xâ kéanre ton to apa na, quê ha akén xâ ato pê ihkêj rûm ampo pry jâprê kéanre ato pyràac, ne ihtyj apro to prâm, ne taa ato ihhimpej to ipa. Na ca ha caa, akén itajê to amji mâ capônýre ne, ne tohjê, ne caa to ahimpej to apa — hajyr. Mâ Cân te impar, ne nee ihkôt amji kam hapac nare.⁸ Ne amcro nô na cormâ ihtô kam incryc, mâ cumâ:

— Hacu ne pô kam apu mô — hane. Mâ ma ihtô pê Aper ihkôt mô, mâ pô kam hamreare ato kam, Cân te Aper kam ihtêm ne ihcuran.

⁹ Mâ ahna ahtûm nare mâ Pahhiti Cân mâ:

— Jô ri mâ atô Aper? — hane.

Mâ cumâ:

— Pýpýn, wa ite nee hómpun nare. Xâ ajkî ipê itô jamâr catê, mâ ca apu ahna icukij? — hane.

¹⁰ Mâ Pahpâm cumâ:

— He pýhápâ! Ampo caxuw mâ ate atô to hajyr? Pom atô caprô ita ihtyj pjêa kam imâ ajkî, ne imâ ate to kén jahpan xâ ite ato kén na, awjahkre ita?¹¹⁻¹² Atea amji mâ acrôn xâ kéanre na gâhwýr, ne por ate pjê kam atô caprô jaxwýr, mâ cute to ihkôm atá, quê ha nee hipêr amâ gâprâ xô nô jôr nare. Na ca ha ita caxuw cama apu amji jacjê, pjê cunea kam — hane.

¹³ Mâ cumâ:

— Ite ikên mâ ijúcanâr xâ ita jirôa pê, ate imâ ton.¹⁴ Ca ha pjê ita pê ikujate, wa ha ityj apê ampýa mâ pjê cunea kam ipa. Quê ha jû ri cute me icajpar atajê cunea ihtyj me icuran to prâm — hane.

¹⁵⁻¹⁶ Mâ Pahhiti cumâ:

— Hâpâ, nee cute ahna hajyr nare. Wa ha gî kam, cute me gahkre pej xâ na amâ ihhôc, quê ha mehcunea me hómpu ne me gahkre pej, ne nee me acuran nare. Nâmri quê ha jûm te acuran na, wa ha ihcura, ne ihkôt cormâ mehkwâ kwý to xêj ne me hipej — hane. Ne cute Cân jahkre pej xâ ita na kam ihhôc, mâ ma Cân Pahhiti pê tê, ne pyt japôj xâ rûm, pjê nôa kam ihkrî.²⁵ Mâ hipêr Atâw te Ewa kam ihkra, mâ cumâ ihpým, mâ cute me cumâ haprý to Xet. Mâ Ewa te harkwa to:

— Pahhiti te Cān te Aper curan ata jaxà kam hipér imā ikra xūmre ita jör — hajýr.²⁶ Mā Xet ita ihkà, ne hikwa tuw, mā hanea ne cumā ihkra xūmre nō cator, mā cute me cumā haprý to Enotti.

Ne caku atajéa kam ri cute me Pahpám cukij to: "Ihtír Rohnýtti Mā Ata" hajýr, ne ahnaa me cukij kam ihtém. Hamre.

5

Pé me panquétjé me hähító to mō

Kam To Ihtém Xà 5.1-6.7

Ýhý, pê Atáw me híxi pê Ewa caku jáhtóa kam amji to ajpa, ne ramā mehkra jáhtóa to me hähító. Ne mehkra itajé cukwa kam ramā me hähítár to mō, ne tapi me hikwa to mō, ne me hähítár to mō. Ne pê cormā Ewa ihkra to hapjô rohnýtti mā. Ne pê caku jáhtóa kam amehpýpm itajé cunea kam ri me hähító to mō, ne pjé kót me ipicrân to mō. Pê Pahpám pê Pahhiti ata me hõmpu, pê tâkamry mehkén to me mō, ne ramā mehkéanre. Ne ajco cute me amji kam hapac xà kén to pit mā me amji kam hapac to me mō.

6

Pé Pahpám pjé kam ihkrí atajé cunea jipej na amji to

Kam To Ihtém Xà 6.6-22

⁶ Mā Pahhiti te me ton caté ata ramā me kam ihpeacre, ne me kam cumā amji kín nare. Na ri cute me caxuw amji kam hapac xà nō to ipintuw, ne ahna jét, cute me hajýr xà ita kam. ⁷ Cwýrjapé ri cute amji mā harkwa to:

— Ite me ton xà ita kam amji jū na ipeacre, na wa ha pjé kam mehcunea to hamre tu. Ne pom wa ite mehř ton itajé me, pryre me, pryjara me, wa ha mehcunea to hamre tu. Nämri ramā ite me caxuw amji kam ijapac xà nō na ijét, ne imā me hapé nare — hajýr. ⁸ Pê por me hümre nō pyxit peaj ne haprý Nowe ata pê Pahpám cajpuaw. ⁹ Ne pê Nowe ata quêt pyxit peaj ne ajco catyt kam ipa, ne ihcunea na impejti ne ajeare mā, pjé kam me hümre atajé cunea cote na. Ne Pahpám te amji kam hapac xà to, ajco amji mā ihhimpej to ipa. ¹⁰ Ne cumā ihkra xūmre incrê, ne me haprý pê Xém me, Caw me Jape.

¹¹⁻¹³ Ne pê pjé cunea kam mehcunea ajpén to me hápré to me ipa. Ne Pahpám mā, ramā cute amji kam me hapac xà cunea kénanre, ne ihhéj ne ihcacu, ne ramā ihkro. Na pê Pahpám Nowe mā amji jarén to:

— Wa ha pjé kam mehcunea to hamre tu. Ampo na? He imāa ramā pjé kam mehcunea kénanre. Me hâpré me, cute me

ajpén curê me, ihcunea na cute amji kam me hapac xà kén itajé te ramā ihhéj ne me to ihkro. Cwýrjapé wa ha itýj pjé kam me hümre me, ampo tûr itajé cunea to hamre tu.

¹⁴⁻¹⁵ — Ne Nowe, wa ha itýj me akra me apytá. Na ca ha pí týj to pit mā, amji mā pár kreti nō to, ne to catia to cati to hane he. Ca ha iry na to gara capô to xeténta ne ihköt xíx, ne ihpo na to gara capô to cwatôxi, ne ihkà na to gara capô to ójtô. Ne ca ha ihkre cahty xà tôtî pê penhôc hôc ata to cô mā hár xà mā ihcahty. Ne pô rûm to ihcahty, ne caxwâm pê to ihcahty, cô te cumā hár cupate. ¹⁶ Ne ca ha kam pí to ikre, ne pí to hahér to kam ikre ata tipre to gûhkra capô to incrê. Ne ca ha kam to ihkre to incrê, harâ mā me ita to, ne ihcote na me ita to, ne kýj rûm me ita to, ne ahpýanre na kam to caxwýn partu. Ne hípê kam ca ha harkwa to pyxit peaj. ¹⁷ Nämri wa ha cô catia ne ihkujate, quê ha pjé kam ampo cunea pír pa.

¹⁸ — Ne wa ha ana amji ton to hane he. Ca ha ca me, aprô me, me akra me, mehprô me, ca ha me acunea pár kreti mā me axâ, mār wa cô pê to me apytá. ¹⁹⁻²⁰ Ne pryre xwyjé ca ha ajpén caxuw hümre me cahâj to apijakrut partu, ne pár kreti mā to axâ, ne kýj pê ampo jara to ne pra itajé, ca ha ajpén caxuw hümre me cahâj to apijakrut partu ne to axâ, mār quê me acahé na ihytc xà jahpa. Ne pom ite ampo na amén itajé, quê ha amji to ajkrut pa, ne amjia kót awýr ipa ne acjéj. ²¹ Ca ha cumá hō cunea to cupró ne to axâ, ne amji mā me gô catia ne to cupró ne me to axâ — hane.

²² Höhö, pê Pahpám Nowe mā harkwa hyr to hane, pê harkwa kót ampo atajé cunea ton pa.

7

Pé Pahpám pár kreti kam me panquétjé to ihytc ahpá

Kam To Ihtém Xà 7.1, 7-12, 17-24

¹ Ne pê Nowe jàpén xà ita kam ahna caku hähító, pê hipéj pa. Mā Pahhiti te Nowe mā:

— Hâ, hamre, gapacta ne ajpén me akra mea mā pár kreti ita mā me axâ. Nämri apyxit peaj, ca me hümre itajé cunea cote na catyt kam ijarkwa kót apa — hajýr.

⁷ Mā Nowe me, híxi me, mehkra me, mehprô me, mehcunea xâr, cute cô catia te me hipej xâ pê me amji pytár prâmté.

⁸⁻⁹ Mā pryre cunea me, pryjara cunea te ahpýanre na amji to ipijakrut par, ne hýrmâ incjéj par, Pahpám te ahna me mén xâ ata na. Mā Pahhiti pê Pahpám te me ahna to harkwa jihé.

10-11 Mā ramā me ahna amcro te xet, mā kam mehkri ne me cōhti jikaj. Ne pē caxuaw ramā Nowe na caku xējxēnta. Mā ihprōt pē hatuj xà cunea pīn cō catōtōc, ne cute amji mā hūhhyr, mā cōjkwa pīn hanea ne ta catia te iwrýc kam ihtēm. ¹² Ne wrýa to wrý, ne cute iwrýc ita to amcro to cwarēnta, ne hanea ne to caxwa to cwarēnta.

17-20 Mā tākamrý cō catihti ita te pjē jaxir to mō, ne pea cute pjē cuto tu. Ne ihtua to ihtu, ne cute kēn kāhti atajē cunea cuto tu, ne cormā kāj mā ihtu na me pajara capô te cwat. Mā par kre ihtyj ihc妖oc, ne cō kam apu mō.

21-23 Mā pjē kam ampo cunea incaca atajē tyc par ne me hamre tu. Pryre me, prýjara me, ampo to me ipijapar xà me, ampo jāprē me, mehři me, ampo kra me, ampo cunea jamre tu. Cō te me hipej tu. Mā Nowe pyxit peaj ne ihtír, mehkra me, por ampo cunea cahē na pār kre kam hāhhuc atajē me. ²⁴Pē cō pjē cunea to hipu ita na ahna putwrý xīc.

8

*Pē me panquētjē pār kreti pē me cato
Kam To Ihtēm Xà 8.1-22*

1-2 Mā nee Pahpām te Nowe me, mehkra me cahē na prýre atajē to hapac kēt nare. Ne cute pjē caxwām pē cō jatuj xà jihē ne kōcti kujahēc, cute cō cajpēr, ne to incrā xà caxuw. ³⁻⁵Mā ihc妖pē, ne tākamrý cute to inxō ne to incrā

to mō, mā pār kreti ata mō,
ne kēnti kāhti catia japrý te Ararati ata
na hāhhuc. Mā hipēr pjē kam
cō ita te amji to putwrý to incrē, ne
cormā inxō to mō.

6-7 Ne me ahna amcro te cwarēnta, mā Nowe te harkwa krare nō ita jihē mēn, ne ma pō mā xōnti cahāc nō kujahēc. Mā ihtēm rohnýtti mā, ne nee hacpý ne cute amji jaxār nare.

8-9 Mā ihkōt cute tutti kujahēc, mā cute amji jaxār pyrentu. Ampo na? Cormā nee pjē incrā nare ita kam, jō ri quē ampo na xa? ¹⁰Mā me ahna amcro te xet jirō pē mā ri, hipēr cute tutti kujahēc. ¹¹Mā ramā ahna pyt xār xāa kam, mā cute amji jaxār, ne ihkrýt kam pī hō nō tetetti ita xa, mā to tē. Mā Nowe te ramā pjē kam cō incrā to mōr na hahkre pej pyrentu. ¹²Ne cute amji to amcro te xet jirō pē mā ri, ma hipēr cute tutti kujahēc, mā nee hacpý ne cute amji jaxār nare. ¹³⁻¹⁴Mā hipēr Nowe te pār kreti ata kam amji to putwrý to ipijakrut, cō incrā jikaj xà, mā caxuaw ramā ahna caku te xējxēnta ne ihkōt pyxit. Mā cute pī te harkwa jihē ita jihē mēn, ne pjē kam ramā cō incrā na hōmpun.

15-17 Mā Pahpām te Nowe mā:

— Ajpēn pār kreti pē pō mā me acato. Ca me, gīxi me, me akra me, mehprō me, prýjara me, prýjara me, me acunea me acato. Ne pjē cunea kam atyj me apicrān to me mō, ne me gāhtō to mō — hajȳr.

Nowe hakryte Pahpām mā ampo gō

18-20 Mā mehcunea cator. Mā Nowe Pahpām pyrēn hakrya to hakry, na ri cute ampo pry ita curan, ne Pahpām mā hōr prāmte to caxār.

21-22 Mā Pahpām te ampo pry to me kam hapac xà ita na cumā ihkīn, mā cute amji mā harkwa to:

— Wa ha nee jū caxuw hipēr pjē ita to kēanre nare, ne nee mehcunea jipej nare. Ampo na? He cute me hajȳr tūam, ne mehkēanre. Ne wa ha ita caxuw pjē kam me caxuw ampo to ajpēn catē partu. Na quē ha caku cunea kam me hāhkre xà caxuw, me cumā cō me amco, ne cute me hō kēhkēn xà caxuw amcrā me amcro, ne hanea ne, ajpēn caxuw, amcro me caxwa. Na quē ha to hajȳr ita kam, ahnaa ampo cunea jicu xà mā to cumē — hajȳr.

9

Pē Pahpām me panquētjē mā amji to awjahkre

Kam To Ihtēm Xà 9.1-6, 9-17

1 Ne Pahpām te Nowe to impejti ne cumā:

— Hamre, ita caxuw ca ha me gāhtō to mō, ne pjē cunea kam, quē ha me atāmxwý me hāhtō to me hāhtō to me mō, ne mehcahkūm to me mō. ²Ne quē ha prýre cunea ihtyj amji mā megī itajē cupa, ne me cupē me gō tekjē, na ca ha me caa me to ahimpej. ³Na ca ha gapacta ne atyj me ampo itajē cunea ku. Nāmri pē wa mam me amā, ate me ampo hō kur xà itajē to pit mā hahkre. Ne ita caxuw ca ha atyj me ampo cunea ku.

4 — Ne nee ca ha cormā ne apu hī caprō pijaxwýr nare itajē kur nare. Ampo na? Kam caprō ata pē incaca xà xakat.

5-6 — Ne pē wa amji kōat me ato, ne megī na me ato, cwyrjapē ri nee me ate me ajpēn curan xà nare. Nāmri quē ha ampo jāprē te me anō curan na, nare quē ha jūm jīa te megī nō curan na, ca ha hanea ne atyj mehcura, cute ihcuran jahpan xà na.

9-17 — Ne wa ha me amā amji jarē, ne jū caxuw hipēr cō to pjē kam ampo cunea to ipictor to hajȳr nare. Cwyrjapē wa ha cōjkwa kam ta jōxwýn xō, mār wa hōmpu, ne amji mā:

— “Pē wa me cumā to awjahkre xà ata mā ajēt he. Na wa ha nee jū caxuw hipēr cō to pjē to ipictor nare” — hane. Hōhō,

pê Pahpām me Nowe, ita na me amji ton to hane. Hamre.

11

Pé Pahpām me panquētjē mā harkwa to ahho

Kam To Ihtēm Xà 11.1-9

Ŷhŷ, ne pê caku jāhtōa kam pjē cunea kam me hāhtō to me mō, ne ajco me harkwa pyxit peaj to mehcakōc. Ne mehcunea te kēn te ikre kāhti ata xām na me ajpēn par. Ampo na? Nee mā ampo na nare, ma ame Pahpām par caca. Ne ma pjē cunea kam amehcahkūm caca, cwÿrjapē pê me krī catia ton to prām, cute amji to me catia prāmte. Ne me ajpēn mā:

— Hacme, ne me ikre nō kāhti to, ne ihkōat cōjkwa wyr me api, ne nee pjē kōt ame papicrān nare — hane. Ne cute me ton. Mā Pahhiti wrŷc, ne cute krī ata me kēnti te ikre kāhti ata pupun, ne nee ahna cumā ihkīn nare. Mā ajpēn mā:

— Mehcunea me harkwa pyxit peaj to mehcakōc ita kam, quē ha me ampo cunea jahkre pej, ne ihyjy jū caxuw me ampo kēn catia to. Hacu ne ahþyanre na me cumā me harkwa pihho jōr pa, mār quē nee me ajpēn par nare — hane.

Ne me iwrŷc, ne cute mehcunea mā harkwa jōr par, mā ajpēn kaj na cute mehcakōc kam mehtēm. Ne nee me ajpēn par nare ita kam, jū wyr quē me ajpēn kampa. Ne ma pjē cunea wyr cute me ipicrān kam mehtēm. Ne pea cute me ikre ita me krī ita jicu, ne me ipicrān partu.

Pom krī ita japrý te Meharkwapihō jō krī. Ita cwÿrjapē ri krīxāre cunea me harkwa pihho to pit mā mehcakōc, ne ma pjē cunea kam amehcahkūm. Hamre.

Pé Pahpām menquētjē Aprāw na ahwŷ
Kam To Ihtēm Xà 11.31-32; 12.1-8

Ne pê caku atajē kam pjē nōa kam, hūmre nō ita hō pjē mā hikra, ne ma Canān jō pjē wyr mō. Ne amji kōt ihkra japrý te Aprāw me, mehkjējē nō to mō. Ne Pjēncrāti jō krī mā me cator, ne curia hūmre nō ata tyc. Mā Aprāw pê ihkra ita te harêt.

Mā Pahpām te Aprāw mā ihcakōc ne cumā:

— Gō pjē me, acūmxwŷ jürkwa me, me akwŷ pê acato, ne ma ite amā pjē jahkre xā ata wyr mō. Wa ha amā pjē ata jahkre, ne me atāmxwŷ to hāhtōa to hāhtō. Wa ha ato impej, ne ato acatia to acati. Ca ate ito amji mā ahimpej, na ca ha me hāhtōa ne me to impej. Cwÿrjapē cute me ato impejti atajē jaþpan xā na, wa ha ame to impejti ne. Ne cute ame ato kēanre atajē jaþpan xā na, wa ha ame to kēanre ne.

Ne acwÿrjapē wa ha pjē cunea kam me to impejti ne — hajjyr.

Mā Aprāw cator, hixi me, hapar Ro me, me cumā hāpēn catējē me, me hō parxare me, ne mehcunea Canān jō pjē wyr me cutor, Pahhiti jarkwa kōt. Pē Aprāw cator xā ata kam ramā ahna caku xetēnta ne ihkōt xīc.

Mā ma Aprāw mō ne Canān jō pjē mā me cator. Mā Pahpām te Aprāw mā amji to ipipē ne cumā:

— Wa ha itjy jū caxuw me atāmxwŷ mā pjē ita gō — hajjyr. Mā Aprāw te hakryte Pahhiti mā amji jōr, ne to cati prāmte cumā ihcakōc pejti.

Ne Aprāw me, hixi me, hō parxare me, ma Peter jō krī cahē na kēn atajē wyr me mō. Mā ihkōt hapar Ro hō parxare me, cumā hāpēn catējē to mō, ne curia ame hāhhuc cri.

13

Pé Aprāw me Ro ajcapô

Kam To Ihtēm Xà 13.1-18; 15.5-6

Pē ampeaj kam Aprāw me Ro ita me hakrāj cati. Pē pjē kam me ahtwŷ ata incrire, cute kam me hō parxare to me ipijapar xā caxuw, ne pē ampeaj kam me cumā hō carā cahācre hāhtō. Cwÿrjapē ri Aprāw me Ro mā hō parxa jamār catējē cama ame apju. Ne Aprāw jāhcajrēan to hāhcajrēn, cwÿrjapē pē Ro mā harkwa to:

— Cu amji to pajūkjē ita kam, jū wyr cu apju. Ca ha amji mā pjē nō capi ne hȳrmā axy, cu ha ajcapô — hane.

Mā Ro te Cōpijapjēr jō cō cahē na pjē ata pupun, mā kam pōre, ne kam ahtu, ne impejti, ne impej ita pē mam Etē jō pjē pyràac. Mā Ro te pjē pupun, ne amji mā capi ata kam pē mam ramā Krīhpōc me Krīhcumrārti atajē ihcuuhhē. Mā ma hȳrmā hō parxa me, cumā hāpēn catējē to hy. Mā Aprāw Canān jō pjē kam hāhhuc.

Pé Paþpām Aprāw mā amji to awjahkre

Pē Ro xý jirô pē mā Pahhiti Aprāw mā ihcakōc ne cumā:

— Hömpu he, ne pom ca pjē cunea pupu ita, wa ha amā ihcunea gō, quē ha hanēa ne me atāmxwŷ ihyjy kam mehkri. Ne ite amā me atāmxwŷ jōr xā atajē, quē ha me hāhtōa to me hāhtō. Quē ha me hāhtō pē ihhēj rūm pjēnxōm carōt pyràac, ca ha nee uu ne me cahyt par nare — hane.

Ne hipēr caxwa ri irifat kam, Paþpām te cumā ihcakōc, ne cumā:

— Aprāw, nee ca apu pa nare. Ampo na? Wa ha itjy ato impej ne gamā, ne apytā — hajjyr. Ne ma pō mā Paþpām te haprōr ne cumā:

— Cōjkwa wyr ca rīt ne hōmpu, ca ha ate caxêre cahyt par na, ca ha cahyt pa.

Ampo na? He wa ha amā atàmxwý to hähþó to hanea, pom quē caxêre jáhtô he — hajýr.

Mã Aprâw te Paþpâm kam hapac, ne ampeaj kam amji mā to ihhimpej. Ampo na? Cute Paþpâm te cumâ harkwa to ihcakôc ata na, cute impar na ri.

16

*Pê Hacakwýj mā Ixamar pým
Kam To Ihtêm Xà 16.1-16*

Ne ramâ jû mā me ahna caku te, mā cormâ nee Aprâw me híxi pê Xarakwýj ata mā ihkra nare kam, ramâ ajwar mehwej. Cwýrjapê ri Xarakwýj te impêjén mā harkwa to:

— Pom imâ hâpén catê cahâj pê Hacakwýj ita me, ca ha apu gôr ne kam akra, quê ha cumâ ihpým, cu ha to pahkra, wa ha pa to ajpa — hajýr.

Mâ harkwa kôt Aprâw te Hacakwýj ita to hajýr ne kam ihkra. Mâ cute amji cajpêr me māa mā, ma apu hô pahhi kwýj pê Xarakwýj ata par caca. Cwýrjapê ri ma Xarakwýj apu Hacakwýj curê ne apu to kéanare, mā ma pô wýr cupé tê.

Mâ curia Pahhiti te cökwa kam cumâ memprar catêjé nô na amji jahkre ne cumâ harkwa to:

— Ca ha nee gô pahhi kwýj ata mā hikran, ne hipêr cupê acator to hajýr nare. Ne hacpýa mâ hýrmâ amji jaxâ, ne atýj amji caxuw kampa. Ne wa ite ramâ amâ akra jôr ita, quê ha amâ ihpým, ca ha cumâ haprý to Ixamar. Quê ha ampeaj kam ihyj, ne cukwa kam quê ha ampeaj kam amâ atàmxwý hähþó, ne ihyj mehkjéjêa me, me apu — hajýr.

Mâ Hacakwýj te impar ne hacpýa mâ amji jaxâr. Mâ cumâ ihkra ata pým, mā Aprâw te cumâ haprý to Ixamar.

17

*Pê Paþpâm Aprâw mā ihkra to awjahkre
Kam To Ihtêm Xà 17.1-27*

Ne ramâ ahna caku te trêxi, mâ Aprâw wýr Paþpâm cator, ne cute cumâ harkwa to:

— Ýhý, Aprâw, hipêr ite amâ amji ton xâ ata to intuw, quê ha ihyj amâ akra xümrê nô cato. Na quê ha apê me hakat, ne apian quê ha pahhi catia catêjé kwýj me hapôj. Wa ha amâ Canân jô pjê ita gô, ne hanea ne me atàmxwý mâ cugô, ca ha kam me akrî rohnýtti mâ. Ne ca ha caa me, me atàmxwý me, me apê me ikwý, na wa ha pa amji to me Apâm Cati.

— Ne mehcunea te, ate ipar ne apê me ikwý na, cute me gahkre pej prâm to, ca ha ite ato ihmipej xâ ita na ikam gapac

to hane he. Ca ha me akam, me hümre mehkri atajê me, me atàmxwý me, ca ha me acunea me apy kâ kryjre ne ajpêñ mā me hakep. Ne quê me atàmxwý nô mā ihkra xümrê nô pým, ne ramâ ahna amcro ôjtô, quê ha acuxâ me cumâ impy kâ kwýjakep. Ne por jûmjê te impy kâ kwýjakep nare atajê quê ha nee me cupé me ikwý nare. Ampo na? He nee ite amâ amji ton xâ na, pahte ajpêñ par xâ ita mā hâr nare na ri.

— Ýhý, Aprâw, ramâ gixi Xarakwýj me ajwar awej cakrô, quê ha ihyj me amâ me akra xümrê nô cato. Ne cupé me atàmxwý cunea xakat — hajýr.

Mâ Aprâw te Paþpâm par, ne cuna mâ ihpým, cute cumâ incrîre na amji jarêñ prâmte. Ne cute nee impar xâ ita to amji mâa hajýr nare, na ri cama apu acxa, ne amji mâ:

— Pýhâpâ, quê ha pijamâ cormâ imâ ikra nô cato? — hajýr jirô pê mâ, cute Paþpâm mâ:

— Ca rý mâ Ixamar to me itàmxwý tâmxwý xakat — hajýr.

Mâ Paþpâm cumâ:

— Quê nare! Gixia pê Xarakwýj kam quê ha akra xümrê ita cato, caku nô na, ca ha cumâ haprý to Ixac. Ne cupêa quê ha me atàmxwý jáhtötî atajê xakat — hane. Ne ma cupé tê. Mâ amcro ata na Aprâw me ihkra xümrê pê Ixamar me, curi cahê na mehkri atajê me, mehcunea te amji mâ mempy kâ kryjre ne me hakep, Paþpâm te ahna mén xâa na.

18

*Pê Paþpâm hipêr Aprâw mâ ihkra to awjahkre
Kam To Ihtêm Xà 18.1-15*

Pê Paþpâm hipêr awcahti nô na Aprâw mâ amji to ajpê to hane he. Pê Aprâw pyt te ihcahpa kam, harkwa mâ incjêj xâ ata na jyj. Ne cute me hümre to incrê ne me hõmpun. Ne ma cute mehcajpar prâmte me cuna mâ hâm ne tê. Ne cute mehcajpar ne mehköt na me cumâ hûjahkre, ne cute hô to me kam hapac. Mâ ahna me cumâ impejti.

Mâ Aprâw te hýr xâ wýr amji jaxâr, ne híxi pê Xarakwýj mâ harkwa to:

— Awjaréa ne me hümre itajê mâ kwýr te pro nô to — hajýr. Ne ma hô carâ cahacti hôhti wýr tê, ne cute harintuwîti nô capi ne ahna cumâ hâpén catê mén, quê ihcura ne ihkrêr xâ caxuw to. Ne ramâ cute amji jipêj mâ hanea ne prytî kâ cacô incrâ me, ihkâ cacô to me mô, ne cute me cuna mâ hûxwýr.

Mâ cute mehkri, ne me Aprâw cukij to:

— Mēr jō ri mā aprō pē Xarakwŷj ata? — hajŷr.

Mā Aprāw me cumā:

— Mā ihkrī xà kam ri jŷ — hane.

Mā me hūmre nō pyxit ita pē Pahhiti pē Pahpām, ne cute Aprāw mā harkwa to:

— Caku ajpēn mō ita kam, quē ha gixi mā ihkra xūmre ihpŷm — hajŷr.

Mā Xarakwŷj te ita par ne cama apu amji na acxa. Ampo na? Nee cute amji mā Pahhiti jarkwa to hajŷr nare na ri. Ramā Aprāw me ajwar ihwejtu, ne mehkra xà jirō pē ihpŷm tu, ne cormā nee mehkra nare.

Mā Pahhiti te Aprāw mā:

— Ampo na mā gixi apu acxa? Xà quē ipē gō Pahhiti nee ajkī ita ton nare? Wa ha ityj to. Caku pyxit ita jirō pē, quē ha ihtŷj cumā ihkra xūmre nō cato — hajŷr.

Mā hūpate Xarakwŷj te ipicxar na cumā amji na hāprār to:

— Wa nee apu ipicxar nare — hane.

Mā cumā:

— Ca apicxar, wa ite apar — hane.

Pē Aprāw Pahpām mā Krīhpōc me Krīhcumrārti cajrē

Kam To Ihtēm Xà 18.16-33

Jirō pē mā ri hūmre itajē me hām, ne ma Krīhpōc jō krī wyr me mō. Mā ma Aprāw mehkōt mō. Mā Pahhiti te amji mā:

— Pom wa ite amji mā Aprāw pē me ikwŷ cunea xakat na capi ita? Nō na mā wa apu cupē ite krī to kēn xà ita to ipimuxur to mō? Wa ha ityj cumā harē — hajŷr, ne Aprāw wyr ipipkjér ne cumā:

— Pom me hūmre pijakrut itajē pē cōjkwa kam imā me hāpēn catējē, ne wa ha krī kam mehkēanre atajē wyr mehkukjate, quē ha krī mea mā, me to hamre tu ne — hajŷr.

Mā ma Krīhpōc me Krīhcumrārti wyr me ipijakrut itajē me mō. Mā Aprāw te harap pē Ro ata te mehkra mea mā krī ata kam me cahē na mehkri na me to amji japackre, na ri cute Pahpām na hāhwŷr to:

— Ÿhŷ, mōrmō ihytj curi me cahē na mempej te me xīncwēnta ne amehkrī. Xà ca ha ajkī mehkēn catējē cahē na mempej te me xīncwēnta atajē mea mā, me hipej tu? — hajŷr.

Mā Pahpām cumā:

— Quē! Quē ha curi me cahē na mempej catējē me xīncwēnta ne amehkrī, wa ha nee mehkēanre atajē kōt me hipej nare — hane.

Mā Aprāw cumā:

— Xà quē ihhēaj to mempej me xīncwēnta xà wyr, me xīc ne me hamre, ca ha ajkī atyj ahnaa me hipej? — hane.

Mā Pahpām cumā:

— Quē! Quē ha cute me cwarēnta ne ihkōt xīc itajē mempej pit, wa ha ityj mehkōt mehkwy cunea caprī — hane.

Mā Aprāw cumā me harēn to ihkryj to mōr ita kam, tākamrŷ me to hōkre nō to mō. Ne cute cumā ihcakōc jicu xàa kam cumā:

— Xà quē ha mempej catējē me tej peaj, ca ha ajkī atyj ahnaa mehkōt me hipej? — hajŷr.

Mā Pahpām cumā:

— Quē! Quē ha cute me tej peaj cakrō, wa ha ityj mehkōt mehcunea caprī ne me hicu — hane.

Jirō pē mā ri ma tē, mā ma Aprāw te hūrkwa wyr amji jaxār.

19

*Pē Ro krī te caxār xà pē cato
Kam To Ihtēm Xà 19.1-28*

Mā ma ramā me hūmre pijakrut atajē Krīhpōc jō krī mā me cator. Mā Ro te ihytj hūrkwa kam me ahna amji caxār. Mā caxwa ata kam krī ata kam me hūmre mehkri catējē atajē jāhtōa ne cute me ahna me cuprōn, ne me Ro na hāhwŷr, ne me cumā:

— Ramā ite me pyjē caxun to ihkī hi, na ca ha me imā me hūmre impejti itajē jahkre, wa ame caxun to me ipa — hajŷr. Hōhō, pē cute amji kam me hapac xà kēanre kam menxyre ita me cumā hajŷr rohnytti mā, na pē Pahpām ame hipej prām.

Mā cōjkwa pīn me hūmre pijakrut atajē te jū mā me hūmre atajē into ton, ne me to into puror, mār quē nee me ikre jarkwa pupun, ne ahna me hȳrmā mencēj nare. Mā cute me Ro mā:

— Krī ita pē gūjarēan kam, me akra mea mā, me acato! Ne ma kēn nō na, ca me akri. Ampo na? Wa ha pjē ita kam, krī itajē cunea to me hamre tu ne — hajŷr.

Mā Ro te, por ramā ihwawŷ to cute ihkra me hikwa na cume ajpēn par atajē mā hūjarēn, mā nee cute mempar nare, ne ihytj cute ame cumā hapactu na amehcāmjī. Mā pea me hūmre pijakrut atajē te me Ro pa na ipy, ne hanea ne me hīxi pa na ipy, mehkra cahāj pijakrut atajē mea mā, ne ma me to ipicahur, krī pē, pō mā me to cator prāmte. Ne ma me to cator, ne curia ri me cumā:

— Kēn wyr me aprōt pyrentu, ne ee hacpō mā amji jahpan xà na mehwŷr ame arīt ne me gāhhuc nare. Ampo na? Wa ha mehcunea to me hamre tu ne — hane.

Mā ma mehprōt, mā cōjkwa pīn Pahpām te cuhy te ta kujahēc, mā cute Krīhpōc jō krī ata me, Krīhcumrārti ata na impŷn, ne mehcunea to caxār tu. Ne mehkōt ampo to

me hèhcukrêj atajê me, me hõ pur me, pjê ata kam ampo cunea to cute caxâr partu, mä pjê pit jâhhuc, ne carâre nô.

Mä nee Ro me hixi ata te Pahpäm mä hâpén catêjê ipijakrut atajê impar nare, ne krí jâpê xâ to hacpý mä hýrmâ irít, ne curia cute caaxwa carôt na amji jahkre, ne curia ihcuuhê rohnýtti mä. Mä ma Ro me mehkra quêt me pra, ne curia pê kên na mehkri.

Mä apê mä ma Aprâw hacpý mä mõ ne kënti nô jimoac kam xa, ne ampýa mä krí wýr irít ne cute hõmpun. Mä krí atajê kûm, me pjê kûm pit kâj mä hâpir to mõ, mä cute hõmpun.

21

*Pê Xarakwýj mä Ixac pým
Kam To Ihtêm Xà 21.1-14*

Mä Pahpäm te me Aprâw me Xarakwýj mä ihkra to hújahkre ita ihtýj cumâ ihpým, caku pyxit jirô pê. Mä Aprâw te cumâ haprý to Ixac, ne haprý ita jújarën xâ pê "Ipicxar". Mä Xarakwýj te amji jarën to:

— Pahpäm te ihtýj ajte imâ ikra xümré ita jõr, cwýrjapê wa ame ikwy mea mä, me ijakryte ame acxa — hajýr.

Mä ramä Ixac kâre to mõ, ne cute ihkâ jicu. Mä cute ihkâ jicu pyrén hûm pê Aprâw apu hakry, ne cute me to amji pyràc xâ kôt, cumâ amji kín catia ton.

Mä Ixamar pê Hacawýj kra ata, cama apu Ixac mân kéanre to mõ. Mä Xarakwýj te ahna hõmpun, ne kam hapac, ne apu kam incryc ne impjén mä:

— Ixac me hûm, imâ atyc jirô pê Hacawýj kra pê Ixamar ita te amji mä acukréñ nô pyr na to prâm nare. Cwýrjapê ca ha ma inxi me ajwar jû kam mehkujate, quê me mõ — hajýr.

Mä Aprâw mä ahna ihkîn nare, ne ihpeacre. Mä ma apu jû kam amehkujahêc caca.

Mä Pahpäm te ita to cumâ ihcakôc ne cumâ:

— Gapacta ne jû kam Hacawýj me ihcâmter kujate. Wa ha pa me hamâ, quê ha hanea cupê me hâhtôa xakat — hajýr.

Mä Aprâw te impar ne ma Ixamar me inxi kujahêc, pô kam me hamreare ata wýr. Mä curia mehkri, mä ihtýj Pahpäm me hamâ. Na pê cupê me hâhtôa xakat ne ihtýj ajco mehkjéjêa tâmxwý tâmxwý me, me ajpu.

22

*Pê Pahpäm Ixac na, Aprâw capi
Kam To Ihtêm Xà 22.1-19*

Ne ahna caku jâhtô nare mä ramä Ixac kâre. Mä Pahpäm te, Aprâw te to amji mä

ihhimpej na capi, ne hahkre pej prâmte cumâ:

— Por akra Ixac pyxit peaj ne amâ ihkinti ata, ca ha to mõ, ne ate to ikam gapac xâ na, imâ ihcura. Ca ha to mõ, wa ha amâ Morij jô pjê atajahkre, ca ha hâhkâ jaköt atajê nô na ihcura, ne imâ to capa — hajýr.

Mä apê mä Aprâw jýr, ne cute to pí cahhêc, cute to cuhôn xâ caxuw, ne cawrô cahâcre kam haxwýr. Ne cute Ixac jaaprôr, ne ma amji kôt cute cumâ me hâpén catêjê to ipijakrut ne to mõ. Ne cute me mõar to me amcro incrê jirô pê mä ri Aprâw te pjê atapupun, ne cute cumâ me hâpén catêjê itajê mä:

— Ita ri me ahtwý, cawrô cahâcre na. Wa ha ma ikra me mõ, ne ame Pahpäm to amji kampa, ne ampo to me kampa, ne ihkinti na me cumâ amji jarën jirô pê, wa ha hacpýa ne me amji jaxâ — hajýr. Ne Aprâw te Ixac jikre kam pí pre xir mä ma to mõ. Mä Aprâw te cuhy me wapo pyr, ne ma ajwar me mõ.

Mä Ixac te carâ cahâcti hôhti japên, ne hûm cukij ne cumâ:

— Inxû, ihtýj pamâ wapo ne pí, ne jõ ri mä carâ cahâcti hôhti ita, pahte to Pahpäm kam pajapac xâ caxuw? — hajýr.

Mä Aprâw cumâ:

— Quê ha Pahpäm pamâ ihnõ — hane.

Ne por Pahpäm te cumâ pjê jahkre ata wýr me cator, mä Aprâw te ajpén jipy kén jaköt, ne kam pí jaxwýr. Ne cute Ixac cajpre, ne pí jipy hir. Ne caxuw wapo pyr, ne ramâ cute Ixac curan xâa kam, mä cójkwa pín Pahhiti te ihkrâhhia kam Aprâw mä:

— Aprâw! Aprâw! Akra curan nare! Ita kôt wa ite, ca ampeaj kam ikampa na, gahkre pej. Ampo na? Ate imâ akra pyxit peaj atajê xâ caxuw ajmâr ihcuran — hajýr.

Mä Aprâw rít, ne cute carâ cahâcti hôhti xümti te hípär to ahkêt na hê, ne to hâm na hõmpun. Ne cute ihpro ne ihcuran, ne kén jipy hir ne to caxâr, cute Pahpäm mä hõr xâ ata caxuw.

Cwýrjapê ri Pahhiti te hipér Aprâw to impejti na amji ton, ne cumâ ihtâmxwý jâhtôa ne hõr na amji ton.

Ne hanea ne Pahpäm te cumâ amji jarën, ne cumâ:

— Ýhý Aprâw, ca ate ito amji mä ahimpej, cwýrjapê wa ha kríxâre jâhtotí atajê cunea to impejti ne, atâmxwý itajê cwýrjapê. Quê ha kríxâre itajê ihtýj, pom ite me atâmxwý to impej ita na, quê ha me ina ahwý — hajýr.

Jirô pê mä ri Aprâw me, Ixac me, cumâ me hâpén catêjê me, cute hacpý mä ikre wýr me amji jaxâr.

24

*Pê Ixac me Repecakwŷj hikwa tuw
Kam To Ihtēm Xà 24.1-66*

Ne ahna jū mā caku te jirô pê mā ri ramā Aprāw weaj to ihwej, ne cute cumā me hâpēn catéjé jō pahhi kujahêc, quē ihcāmter mā ihprō japēn to mō. Nâmri cumā Ixac te curi jūm cuprŷ me hikwa na to prām nare, ne hō pjēa pê Pjēncrāti jō pjē rûm, jūm cuprŷ me Ixac jîkwa na to prām.

Mā cumā hâpēn caté ita te cawrō cahacti kô jarôti pê camer ita to tej, ne kam ampo kîn xà to hipu tu, cute cuprŷhti ata jahpan xà na hûm mā hôr xà caxuw, ne ma to mō. Mā jū mā ahna amcro te, mā Aprāw na mehkwy jō krî mā to cator. Ne cute Pahpâm mā ihcakôc, cute cumā cahaj cuprŷ ata jahkre prâmt. Ne cute ihwŷr to hajyr he:

— Ÿhŷ, me ijô Inxū pê Pahpâm. Ca ha ite Ixac mā hîxi nô mā icator na itehcajpa to hane he. Quê ha jūm cuprŷ te cawrō cahacti pê camer mā cō kwŷ jôr prâm ata pê, quê ha Ixac prô — hajyr.

Ne cormâ Pahpâm mā ihcakôc to hŷr kwŷa kam, mā me cuprŷ nô impejti japrŷ te Repecakwŷj ata curi cator. Pê cupê Aprāw na mehkjêjé cahaj nôa. Mā hâpēn caté ita te cô na ihwŷr, cute to ihkôm prâmt. Mā cute cumā hôr jirô pê cute camer mā kwa pîn cô kwŷ to hâpir na amji ton. Me ajkaam mā hâpēn caté ata te, Pahhitî te Repecakwŷj capi na hahkre pej pyrentu.

Mâ cute cumā hapac jakrô xà jôr, ne hanea ne cumā wakŷre prâti pê ôr te ihpa xê xà to ipijakrut ne hôr. Ne ihtekij to:

— Xâ hôtpê gûrkwa kam imâ ijôt xà nô — hajyr.

Mâ cumâ:

— Hôtpê — hane.

Mâ hâpēn caté ita te Pahpâm te itehcajpar pyrên hakryti na cumâ amji jarén. Jirô pê mā ri, ma Repecakwŷj kôt mō, hûrkwa wŷr. Ne cute Repecakwŷj tô pê Rapâw mā môr xà atajé cunea na amji jarén partu. Ne hanea ne cute Pahpâm te cumâ Repecakwŷj cuprŷhti ata pê Ixac prôna to ihhimpej na harén.

Mâ hûm me Rapâw pê ihtô te hâpēn caté ita mâ Repecakwŷj to môr xà na hahkre. Mâ hanea ne ihtyj ihkôt ihkrâr. Mâ hâpēn caté ita te hûkjê mâ cute ampo jôr xà atajé jôr par, ne caxwa mâ curia hôt.

Mâ irârâ na Repecakwŷj me Aprâw mâ hâpēn caté ita ma me mô. Mâ ma Repecakwŷj kôt itehcajpar caté cahaj nô ita mō.

Ne amcro nô na ramâ pyt xâr xâa wŷr, mâ Canân jô pjê kam Ixac ma apu pô pê,

Pahpâm mâ ihcakôc to mō. Ne irît ne cute ramâ camer te hapôj to ipa na hõmpun. Mâ Repecakwŷj camer pê wrŷc, ne cute Aprâw mâ hâpênen caté ita cukij ne cumâ:

— Mér jûm xûmre mâ pô pê apu mô, ne ajpêm me pahtajpar to tê ita? — hajyr. Mâ cumâ:

— Ijô pahhi Aprâw kra ri ajpêm tê — hane.

Mâ cute cupêhkâ to ihkuc pro. Pê mam cute me amji kam hapac xâa na cute cupêhkâ to ihkuc pro, ihpahâm cupate.

Mâ hâpênen caté ita te Ixac mâ môr xâ ata cunea na amji jarén par.

Mâ ma Ixac te inxyrxwŷ krî xâ wŷr Repecakwŷj japrôr, ne cute to amji mâ ihprô kînti ata.

Pê Aprâw na caku jâhtôa pê xêj ne ihkôt xetênta ne ihkôt xîc ne ramâ ihweaj ne ty.

25

*Pê Repecakwŷj mâ Exaw me Jaco pŷm
Kam To Ihtêm Xà 25.24-28*

Ne caku te winti jirô pê mâ ri Ixac me Repecakwŷj mâ mehkra pijakrut hiah-puro. Ne cormâ inxi tu kam me jêt kwŷa kam, pê Pahpâm inxi mâ me to hûjarén to:

— Krîxâre xakat pijakrut ne atu kam harij, quê ha pyxit ne ihnô jirôa pê carôt tŷj. Ne por carôt tŷj ata pê, quê ha hapu na ihpym ata, ne ihtyj cupê mam ihpym ata jô pahhi — hane.

Pê jû mâ ahna amcro pê cumâ ihkra xûmre ajkrut ne ihpym. Ne pê mam ihpym ata mâ haprŷ to Exaw ne hapu na ihtô ita mâ Jaco. Ne pea awjar mehkâ. Ne pê Exaw into capôc, ne ampeaj kam cumâ hûjahêr prâm, ne cupê pô jô xûmre. Ne Jaco pê amji mâ ampejti ne hôtpê ajco ikre pua na ampo to ajpa. Pê Ixac mâ ampeaj kam Exaw kîn, ne hîxi mâ ampeaj kam Jaco kîn.

27

*Pê Ixac Jaco cajrêñ
Kam To Ihtêm Xà 27.1-46*

Pê caku hâhtôa jirô pê ramâ Ixac ihwej, ne ramâ into tûm. Ne amcro nô na Exaw mâ harkwa to:

— Ramâ ita caxuw iwej, ne wa ha ityj amcro nô na ty. Ne ityc xwŷjrea na, ca ha gô cuhê me gô kruw cwa, ne ma pô mâ to mô, ne imâ ampo cura, ne hî to imâ jû na wa ha cukrê, ite amji mâ hàn xâ ata na. Jirô pê mâ wa ha ityj acajrêñ to acûmpejti ne. Nâmri apê ri mam kâ — hane.

Mâ Repecakwŷj te ihcakôc xâ ita na impar, ne Jaco mâ hûjarén, ne ihkujahêc, quê carâ cahâcre to ajkrut ne to mô ne ihcura. Ne cute Jaco mâ harkwa to:

— Cu ha apām wej to tūm mā pahhēj. Wa ha cumā hō to cuxwa, quē ha cukrē, ne Pahpām mā acajrēn to acūmpejti ne, Exaw cupyre mā — hajyr.

Mā Jaco te inxi par pyrentu, ne Exaw kā mā amji jaxār, ne cute carà cahàcre kà to amji mā hitô kà, mār quē cupê Exaw pyràac ne ihpa hôhti ne. Ne ma hūm wyr hō to mō, por curi hikwa xà ata ri, ne cute cumā:

— Inxū, to jy ne apà, ne icajrēn — hajyr. Mā hūm te ihcukij to:

— Me anō mā ca? — hajyr. Mā cumā:

— Ipê acámter kà pê Exaw — hane.

Mā nee ajmār hūm te cupê Exaw na amji jarēn xà ata na impar nare. Ne cute ihcukij to ipijakrut. Ne cute ihpa cupêne ne ihtyj apu amji mā to Exaw. Ne cute hō ita krér jirô pê, cute Pahpām mā Jaco cajrēn pejti to ihcjrēn to hajyr he:

— Pahpām gôtpê gähkre ita mā ta gō, ne kam ihhy to hâhtôa ne. Ca ha gakrâj cati mār quē me hâhtôa ne cama me amā hâpêne catêjê na me ipa. Ne ca ha atyj apê me akjêjê jō pahhi. Ne por jümjê ame ato kéanre atajê, quē ha Pahpām hanea ne jümjê ame to kéanre ne. Ne por ame ato impejti atajê, quē ha hanea ne jümjê ame to impejti ne — hajyr. Ne cute ihcakôc jicu, mā ma Jaco cator.

Mā hakàn pê Exaw hōa to hūm wyr cator, ne cute cumā:

— Inxū, to jy ne apà, ne icajrēn — hajyr. Mā hūm te ihcukij to:

— Me anō mā ca? — hajyr. Mā cumā:

— Ipê acámter kà pê Exaw — hane.

Mā Ixac te amji mā ihhēj na amji jahkre pej pyrentu, ne to amji jigēc hyr, ne apu ihtertet. Ne jū wyr quē cute Jaco cajrēn xà ita hacpý ne cupê capa. Mā Exaw te incwyr kam ihtêm, ne hūm mā incwyr kam amji na hâhwyr, mār quē Pahpām mā ihcjrēn.

Mā hūm te cumā:

— Mam iwyr atō te amji to hapu na kjê cator, ne cute imā ihhēj, wa ite cumā ato impejti xà ita cunea jōr ne to ihcjrēn cakrō, wa ha ityj cuxà acajrēn — hajyr. Ne cute ihcjrēn xà cahàcre, kyre pê impej ato to ihcjrēn.

28

*Pê Ixac Jaco cajrēn
Kam To Ihtêm Xà 27.1-46*

Pê caku hâhtôa jirô pê ramā Ixac ihwej, ne ramā into tūm. Ne amcro nō na Exaw mā harkwa to:

— Ramā ita caxuw iwej, ne wa ha ityj amcro nō na ty. Ne ityc xwyjrea na, ca ha gō cuhê me gō kruw cwa, ne ma pō mā to mō, ne imā ampo cura, ne hī to imā jū na wa ha cukrē, ite amji mā hàn xà ata na.

Jirô pê mā wa ha ityj acajrēn to acūmpejti ne. Nämri apê ri mam kā — hane.

Mā Repecakwyj te ihcakôc xà ita na impar, ne Jaco mā hûjarēn, ne ihkujahêc, quē carà cahàcre to ajkrut ne to mō ne ihcura. Ne cute Jaco mā harkwa to:

— Cu ha apām wej to tūm mā pahhēj. Wa ha cumā hō to cuxwa, quē ha cukrē, ne Pahpām mā acajrēn to acūmpejti ne, Exaw cupyre mā — hajyr.

Mā Jaco te inxi par pyrentu, ne Exaw kā mā amji jaxār, ne cute carà cahàcre kà to amji mā hitô kà, mār quē cupê Exaw pyràac ne ihpa hôhti ne. Ne ma hūm wyr hō to mō, por curi hikwa xà ata ri, ne cute cumā:

— Inxū, to jy ne apà, ne icajrēn — hajyr. Mā hūm te ihcukij to:

— Me anō mā ca? — hajyr. Mā cumā:

— Ipê acámter kà pê Exaw — hane.

Mā nee ajmār hūm te cupê Exaw na amji jarēn xà ata na impar nare. Ne cute ihcukij to ipijakrut. Ne cute ihpa cupêne ne ihtyj apu amji mā to Exaw. Ne cute hō ita krér jirô pê, cute Pahpām mā Jaco cajrēn pejti to ihcjrēn to hajyr he:

— Pahpām gôtpê gähkre ita mā ta gō, ne kam ihhy to hâhtôa ne. Ca ha gakrâj cati mār quē me hâhtôa ne cama me amā hâpêne catêjê na me ipa. Ne ca ha atyj apê me akjêjê jō pahhi. Ne por jümjê ame ato kéanre atajê, quē ha Pahpām hanea ne jümjê ame to kéanre ne. Ne por ame ato impejti atajê, quē ha hanea ne jümjê ame to impejti ne — hajyr. Ne cute ihcakôc jicu, mā ma Jaco cator.

Mā hakàn pê Exaw hōa to hūm wyr cator, ne cute cumā:

— Inxū, to jy ne apà, ne icajrēn — hajyr. Mā hūm te ihcukij to:

— Me anō mā ca? — hajyr. Mā cumā:

— Ipê acámter kà pê Exaw — hane.

Mā Ixac te amji mā ihhēj na amji jahkre pej pyrentu, ne to amji jigēc hyr, ne apu ihtertet. Ne jū wyr quē cute Jaco cajrēn xà ita hacpý ne cupê capa. Mā Exaw te incwyr kam ihtêm, ne hūm mā incwyr kam amji na hâhwyr, mār quē Pahpām mā ihcjrēn.

Mā hūm te cumā:

— Mam iwyr atō te amji to hapu na kjê cator, ne cute imā ihhēj, wa ite cumā ato impejti xà ita cunea jōr ne to ihcjrēn cakrō, wa ha ityj cuxà acajrēn — hajyr. Ne cute ihcjrēn xà cahàcre, kyre pê impej ato to ihcjrēn.

29

*Pê Ixac Jaco cajrēn
Kam To Ihtêm Xà 27.1-46*

Pê caku hâhtôa jirô pê ramâ Ixac ihwej, ne ramâ into tûm. Ne amcro nô na Exaw mā harkwa to:

— Ramâ ita caxuw iwej, ne wa ha ityj amcro nô na ty. Ne ityc xwýjrea na, ca ha gô cuhê me gô kruw cwa, ne ma pô mā to mō, ne imâ ampo cura, ne hî to imâ jû na wa ha cukrê, ite amji mâ hân xâ ata na. Jirô pê mā wa ha ityj acajrên to acûmpejti ne. Nämri apê ri mam kâ — hane.

Mâ Repecakwyj te ihcakôc xâ ita na impar, ne Jaco mâ hûjarên, ne ihkujahêc, quê carâ cahâcre to ajkrut ne to mō ne ihcura. Ne cute Jaco mâ harkwa to:

— Cu ha apâm wej to tûm mâ pahhêj. Wa ha cumâ hô to cuxwa, quê ha cukrê, ne Pahpâm mâ acajrên to acûmpejti ne, Exaw cupyre mâ — hajyr.

Mâ Jaco te inxi par pyrentu, ne Exaw kâ mâ amji jaxâr, ne cute carâ cahâcre kâ to amji mâ hitô kâ, mâr quê cupê Exaw pyràac ne ihpa hôhti ne. Ne ma hûm wyr hô to mô, por curi hikwa xâ ata ri, ne cute cumâ:

— Inxû, to jyj ne apâ, ne icajrên — hajyr. Mâ hûm te ihcukij to:

— Me anô mâ ca? — hajyr. Mâ cumâ:

— Ipê acâmter kâ pê Exaw — hane.

Mâ nee ajmâr hûm te cupê Exaw na amji jarên xâ ata na impar nare. Ne cute ihcukij to ipijakrut. Ne cute ihpa cupén ne ihyj apu amji mâ to Exaw. Ne cute hô ita krêr jirô pê, cute Pahpâm mâ Jaco cajrên pejti to ihcajrên to hajyr he:

— Pahpâm götpê gâhkre ita mâ ta gô, ne kam ihhy to hâhtôa ne. Ca ha gakräj cati mâr quê me hâhtôa ne cama me amâ hâpén catêjê na me ipa. Ne ca ha atyj apê me akjéjê jô phahhi. Ne por jûmjê ame ato kâneanre atajê, quê ha Pahpâm hanea ne jûmjê ame to kâneanre ne. Ne por ame ato impejti atajê, quê ha hanea ne jûmjê ame to impejti ne — hajyr. Ne cute ihcakôc jicu, mâ ma Jaco cator.

Mâ hakân pê Exaw hôa to hûm wyr cator, ne cute cumâ:

— Inxû, to jyj ne apâ, ne icajrên — hajyr. Mâ hûm te ihcukij to:

— Me anô mâ ca? — hajyr. Mâ cumâ:

— Ipê acâmter kâ pê Exaw — hane.

Mâ Ixac te amji mâ ihhêj na amji jahkre pej pyrentu, ne to amji jigêc hyr, ne apu ihtertet. Ne jû wyr quê cute Jaco cajrên xâ ita hacpý ne cupê capa. Mâ Exaw te incwyr kam ihtêm, ne hûm mân incwyr kam amji na hâhwyr, mâr quê Pahpâm mâ ihcajrên.

Mâ hûm te cumâ:

— Mam iwyr atô te amji to hapu na kjê cator, ne cute imâ ihhêj, wa ite cumâ ato impejti xâ ita cunea jôr ne to ihcajrên cakrô, wa ha ityj cuxâ acajrên — hajyr. Ne

cute ihcajrên xâ cahâcre, kyre pê impejta to ihcajrên.

32

Pê Pahpâm Jaco japry to antuw, Ixaher wyr

Kam To Ihtêm Xà 32.22-32

Pê Pahpâm caku te cwatôxi kam Jaco to impejti, ne cumâ ihparxare jâhtôa ne cugô. Mâ ma Jaco inquêtü jûrkwa pê cator, ne ma hûm jûrkwa wyr hacpý mâ cute amji jaxâr. Ne mehprô me, mehkra cunea to mô, cumâ me hâpén catêjê me, hô parxare cunea to mô. Ne ma, por pjê kam ihtô Exaw ihkrî ata wyr me mô.

Mâ caxwa ri Pahpâm te jûm xûmre na amji ton ne Jaco wyr cator, ne cute me ajpêñ cujtéan to côjkwa caprêc. Mâ hûmre nô ita te nee Jaco mâ hûcanâr nare na amji cajpêr, ne hapôr hi jagân, cute cuprôan kam, ne cupê to ipicapôñ.

Mâ hûmre pê Pahpâm ata cumâ:

— Cama imâ hikra, wa uu ne tê, ramâ apê to mô he — hane.

Mâ Jaco cumâ:

— Wyr wa ha, ate imâ ihcunea to impejti na amji ton nare kam, amâ hikra — hane.

Mâ hûmre ita cumâ:

— Imâ amji japry jarê — hane.

Mâ cumâ:

— Ipê Jaco — hane.

Mâ cumâ:

— Hamre, hipêr apê Jaco nare. Ampo na? He gaprî ita kôt harêna xâ pê "Ihhêj xi". Ne ita caxuw apê Ixaher. Ampo na? He gaprî ita kôt harêna xâ pê "Pahpâm me cute ajpêñ cujtêñ". Ampo na? Ca ate ipê côjkwa kam Apâm Catí me ajpêñ cujtêñ, cwyrjapê ca atyj, me hûmre me, me Apâm Catí tohjê — hane.

Mâ Jaco te ihcukij to:

— Jû mân ri gaprî te? — hajyr.

Mâ hûmre ita cumâ:

— Ampo na mân ca apu ijaprî na ihcukij? — hane. Ne pea cute Jaco mân ihcakôc to impej, ne ma tê.

Mâ Jaco te pjê ata mân haprî to Paniher, ita jarêna xâ te "Pahpâm kuc". Ne cute amji mân:

— Wa ite Pahpâm pupun ne cormâ itiar — hajyr. Ne pyt cator, mân ma me môr xâ ita na me mô. Ne cumâ ihkjê xâ, mân to jôt to mô.

33

Jaco me Exaw hipêr me ajpêñ pupu

Kam To Ihtêm Xà 33.1-20

Jirô pê mân ri Jaco te Exaw pupun, mân hýrmâ cute me hûmre to cwatxênta ne me to mô. Mâ Jaco te hómpun ne ampeaj kam cumâ hûpa. Mâ cute amji mân:

— Pê wa cupê ihcajrén xà py, cwýrjapê quê ha ihtyj hahpan xà na icura — hajýr. Na ri Jaco te ihtô cajpar xwýjrea na mam cute cumâ ampo jör xà atajé kujahêc. Ne hapua na mehkra to me mõ. Mâ Jaco mam ihkrâa ri mõ, ne Exaw cuna mä hõpôrpo ne ihpýpym to xet.

Mâ Exaw ma hýrmâ ipicahur, cute ihcajpar prâmte. Ne cute me ajpêñ cajpar, ne me ajpêñ cahôr, ne me ajpêñ japête ame amrâ. Mâ Exaw rít ne cute pyjê atajé me, me ahkrare itajé pupun, ne Jaco cukij ne cumâ:

— Mér jûmjê mä akôt me mõ itajé? — hajýr.

Mâ Jaco cumâ:

— Pahpâm te ri ipê cumâ hâpêñ catê ita mä mehkra itajé jör — hane. Mâ me hâpêñ catêjê cahâj me, mehkra me, mehkjêjê cunea te Exaw cuna mä mehkõn krâ na me hýr.

Mâ Exaw te ihcukij ne cumâ:

— Ne mér ampo na mä ate amji cumam ampo jâhtôa to me hûmre kujahêc, por wa ite mehcajpar atajé? — hajýr.

Mâ Jaco cumâ:

— Wa ite amji to acajpuaw prâmte, ite amâ ampo jör xà atajé kujahêc, mär ca nee ikam acryc nare — hane.

Mâ Exaw cumâ:

— He imâ hâhtôa to hâhtô, pom amâ ampo itajéa ri hanea ne imâ — hane.

Mâ Jaco cama apu ampo itajé to kam hapac to mõ ne cumâ:

— Quê ha amâ ikñ na, ca ha atyj ite amâ ampo jör xà itajé na amji capa. Ampo na? Wa ite akuc pupun, mä ihhéj rûm akuc ita pê Pahpâm kuc, na ri ijirôa pê acarôt tyj. Ne gapacta ne ite amâ ampo jör xà itajé na amji capa. Ihkwýa ri Pahpâm te hâhtôa ne imâ hõr, na wa ha amâ itajé gô — hane. Ne pea cute ihki kwîn.

Mâ Exaw te ampo itajé na amji caxâr, ne cute Jaco mä harkwa to:

— Mér hacme, wa ha ma me akôt mõ — hajýr.

Mâ Jaco cumâ:

— Amâ, imâ cormâ ikra kryjre na, me hahkre pej. Ne hanea ne imâ prytî cahâjti kâ cacô na, amâ hahkre pej. Cu ha me to pahkyhkyj, quê ha nee me hûcanâr nare, cwýrjapê wa ha hapua na akôt me to mõ — hane. Ne ma Jaco te Exaw pynâr, ne ma Xucot jõ krî kam me hâhhuc cri. Ne ma Krîjikre wýr me mõ ne me cator.

Jirô pê mä ri krî ata na pire mä Jaco pê Ixaher te pjé nô kwý japrôr, ne kam hûrkwa xâm ne kam ihkrî. Ne curia ri cute Pahpâm mä me ampo to caxâr xà caxuw ajpêñ jipy kën jakôt, ne ihtyj kam, cute Pahpâm mä me ampo jör xà caxuw ampo pry to me capa. Ne cute cumâ haprý

jör to Ererore Ixaher, ita jûjarén xà te "Pahpâm Carôt tyjti ata pê ri Ixaher catêjê jõ Pahpâm".

37

Joje pê Ixaher kra jarén xà

Kam To Ihtêm Xà 37.1-35

Pê Raquewkwýj mä ihkra pým ata haprý Joje, ne Ixaher pê Jaco mä pê ampeaj kam Raquewkwýj kra pê Joje ata kîn, mehkjêjê kwýjirôa pê. Na ri cute cumâ ihkâ impejti, crorti, pajajpêhti ton.

Mâ mehkjêjê te ramâ me hûm te Joje kinti ita na me hahkre pej, ne hû na ame amji to prâm. Cwýrjapê pê ma ame Joje curê, ne nee cumâ amehcakôc pej nare.

Pê Joje amti

Mâ Joje pimtir, mä ipimtir ita kam pur kam cumâ hõ arýjhy pre ita xa, mehkjêjê jõ arýjhy pre cahê na. Pê mam cute me arýjhy pre xâ ata, pê ajco ihcakhôa na me hakep, ne me ihpre ne me hûxwý. Mâ mehkjêjê jõ arýjhy pre itajé ihcuuhê impejti kam, hõ tekjê cupate cuna mä ihcunea pýpym, mä hõ tekjê hâm to xa. Ita na ri Joje te mehkjêjê mä ipimtir ita jarén. Mâ mehkjêjê te mencyrac kam mehcukij to:

— Xà ca ha ajkî apê me ijõ pahhi, ne me ito ahimpej, wa ha acuna mä acupate ame ihpýpym? — hajýr. Ne pea hipêr kam me cumâ mencyrac picamên.

Mâ hipêr ipimtir.

Mâ pyt me putwry me caxêre mehcunea cuna mä hõpôrpo ne hikwa. Ne pea cute hûm me, mehkjêjê itajé mä harêñ.

Mâ hûm te ihcukij ne cumâ:

— Xà wa ha ajkî me ipê caxêre pyràc, ne acuna mä acupate me ijõpôrpo ne ame ijikwa? — hajýr. Mâ mehkjêjê ame kam mencyrac to amencryc. Ne hûm ri cama apu ipimtir jarén xà itajé to amji kampa.

Pê mehkjêjê mä Joje curan prâm

Amcro nô na Joje kjêjê ma Krîjikre jõ pô wyr, hûm jõ carâ cahâcti hôhti to me mõ, cute ame hamâr to ipa xâ caxuw. Ne me ahna amcro te jû mân jirô pê Ixaher pê me hûm ita te Joje mä hâkjêr ne cumâ:

— Me akjêjê kôt tê, ma Krîjikre jõ pô kam ame carâ cahâcti hôhti jamâr to me ipa. Ca ha tê ne me hõmpu, jû mân ri cute me, ne ajpêñ imâ me harêñ nô to tê — hajýr.

Mâ Joje cumâ:

— Ma — hane. Ne ma Krîjikre jõ pô wyr tê. Mâ me hûmre nô te pô kam apu Joje mõr na hõmpun ne cumâ:

— Jûm mä ca apu hapen to mõ? — hajýr.
Mâ Joje cumâ:

— Wa me ikjéjé japén to mō. Xà ca atýj ajkī imā me harē? Jō ri mōrmō ame carā cahacti hōhti jamār to me ipa? — hane.

Mā hūmre ita cumā:

— Wa ite me akjéjé itajé impar, mā ijpac kam me amji mā: "Hacme Kwapijakrut jō pō wyr" hajyr, wa ite mempar — hane.

Mā cute impar ne ma mehkôt mō, ne Kwapijakrut jō pō kam me kôt cator.

Mā cute ampýa mā amji wyr me hōmpun, ne ihcuran na me amji ton pyrentu, ne me ajpén mā:

— Por ipimtir catê ata ri ajpén tē, hacme ne mehcura, ne cō kre crâ itajé nō kam me cumē, ne ampo japrê te ihkrê na, hūm mā me harē. Ne caxi ipimtir ita te jū na ton ita na mehkôpí. Jū wyr quê ha me pahto ihhimpej — hajyr.

Mā Rupén pé mehkjéjé nōa, ma apu Joje curan ita na to ihcacá ne cute harkwa to:

— Cu ha cō kre kam cō nare nō kam mehftar mē, ne nee mehcuran nare — hajyr.

Ne ampo na mā cute me cumā harkwa to hajyr? Nee mā ampo na nare. Harkwa kôt cō kre nō kam, cute me mēn, mā ahna ahtüm mā hacpýa ne cute ihtêm, ne aracri amji mā caxâr prâm to, pé mehkjéjé mā harkwa to hane.

Pé mehkjéjé Joje to ihpore na ahpá

Mā Joje cator, mā mehkjéjé itajé te mehpro ne me cupé ihkà impejti ita caxâr, ne cō kre ryti, kam cō nare ata kam me mēn. Ne ame kwyr kur prâmte, me hýr, ne pea cute me ampo to hâhpan catêjé kwy pupun, mā cawrô cahâc kô jarotí pé camer kam me pra. Atajé pé ihtýj ampo to me hâhpan to me mō. Ejit jō pjé wyr.

Mā mehkjéjé nōa japrê te Juta ita te mehkjéjé kwy mā:

— Cu ha me pahkjé ita cura, ne nee me ampo pyr nare. Cu ha cama ihpore na me to ahpá, ne nee mehcuran nare, ampo na cupé me pahkjé na ri — hajyr. Hō, pé me ajpén par to hane. Pé nee mehkjéjé nō pé Rupén ita me cahê na apu mōr nare.

Mā ampo to me hâhpan catêjé atajé me ahnaa me amji to mō, mā mehkjéjé itajé te cō kre ita pín me Joje caxâr, ne kyre pé me to hûpér, ihpore hy prâtì te winti peaj na cute me to hâhpan. Mā ma amji kôt Ejit jō pjé wyr Joje to me mō.

Mā Rupén te amji jaxâr ne nee Joje pupun nare, na ri ihpeacre, ne cumā amji kîn nare. Mā mehkjéjé te me carâ cahacti nō curan, ne caprô to cute ame Joje kâ jatom, ne ma hūm wyr me to pra ne me to cator. Ne me cumâ ihkà pér ne me cumâ:

— Xà ajkī akra kâa mā ita? Wa ite pō kam me cumâ icator — hane.

Mā pea, hūm te ihkâ pupun pyrentu ne pea apu amrâahti ne amji mā:

— Ampo jâprêa te mōrmō ihkrêr — hajyr. Ne amcro jâhtôa kam cormâ ihkra tyc ata japé xà to ihkrî ne amrâ. Pé tee mehkwy, cute ihkra ita to hapactu prâmte ame to hahkre. Ne jû wyr quê me cupé hûjapê ita cahpêrtá.

39

Pé cahâj Joje kên mā cumê Kam To Ihtêm Xà 39.1-23

Mâ ampo to me hâhpan catêjé itajé Ejit jō pjé kam Joje to me cator. Ne cute krâhtare jō pahhi japrê te Potipar ita mā ihpore na me to hâhpan.

Pé Pahpâm ajco Joje cahê na apu ipa rohnýtti mā. Ne Potipar jûrkwa kam cute hâpén xà ton xà atajé cunea na ihtehcaja, ne Joje kôat pé Pahpâm ajco Potipar jûrkwa to impej. Na pé Potipar Joje to ikre kam me hâpén catêjé jō pahhi. Ne pé Pahpâm, Joje cwýrjacê, ihcunea na ikre ata to impej. Ne Potipar ata pé ihtýj Joje to amji mā ihhimpej, ne hûhkra mā hâpén xà cunea jaxâ.

Pé Potipar me hixi ita ma Joje pupu, ne cumâ ihkîn, pé ajco te cama hōmpuu ne cumâ:

— Icahê na nō — hane. Pé Joje ajco cumâ:

— Wyr wa ana amji capa. Ampo na? Apjén te ihtýj amji mā ito hajyr, ne apê ihprô. Wa nee ikén xà ita mā ixâr nare, Pahpâm cuna mā — hane. Ne pé ajco amcro cunea kam Joje wyr.

Mâ amcro nō na ikre kam me hamreare, mā ahte Joje me Potipar me hixi apu mō. Mâ cute Joje kâ na ipyr ne ihkjêñ to mō, cahê na nôr prâmte. Mâ ma Joje te cupé amji caxâr ne tê, mā hûhkra kam ihkâ jâhhuc.

Mâ apu kam incryc ne apu carâr, ne cute pô pé me hâpén catêjé ame ipa atajé mā hâkjér ne me cumâ:

— Por Ixaher catêjé nō ata apu icahê na nôr prâm, ne cute ipro, wa icarâr mā cute ijicu ne jû kam tê — hajyr.

Mâ impjêñ te amji jaxâr, mā cute cumâ Joje kâ pér ne hanea ne cumâ ihkêj xi. Mâ pea Potipar te hixi hêj xi xà ita kam hapac, ne Joje pro, ne Ejit jō pjé jô pahhi te me hacjén atajé cahê na, me hacjén xà kam haxâr. Mâ putwry jahtôa kam curi ihcuuhhê.

40

Pé Joje me hacjén xà kam me ipimtir kôt harê

Kam To Ihtêm Xà 40.1-23

41

Pê Joje pjé jô pahhi pê Paro mā ipimtir kôt harë

Kam To Ihtēm Xà 41.1-16, 25-36

Ne pea cute amji to caku to me ipijakrut, mā Paro pimtir. Ne ipimtir ita kam ma Nir jō cō cahâjt na xa. Mā prytı cahâjtı jicotti itajê te xet, ne cō pīn hâpir, ne apu ahtu kur to ipa. Mā hanea ne ihköt cahâjtı kwÿ kôkôtre, ihhire atajê te xet, ne cō pīn hâpir. Ne pea cute impejti, jicotti itajê cunea pin par. Mā Paro pimprar.

Ne hacpÿa mā hôt ne hipér ipimtir xà ita te hajýr. Ipimtir ita kam ri cute pôhy cahkô pyxit kam ihte te xet pejti, xwa pejti pupun. Ne hanea ne ihte te xet kêanre, xwa nare, ihkrokrocre itajê japôj na hõmpun. Mā ihkéanre itajê te impejti te xet itajê cunea pin par. Mā Paro hacpÿ ma mā ipimprar, ne ihkra pictor tu ne nee hôt nare, ne ipimtir ita to pit mā amji kampa, ne iriat na ahna apê.

Mā cute Ejit jō pjé jô xümrre krâ kreti te me amji jahkre pejti atajê cunea na hâhwyr, mā cute me cuprôn. Mā cute me cumâ ipimtir itajê jarën, mā nee jûm te cumâ ipimtir itajê kôt harën nare.

Mā cormâ píxô cacô jô pahhi te Joje to amji japackre, me hacjén xà kam, ne cute Paro mā, pê Joje ihtýj me ipimtir kôt harën xà ata na harë. Mā Paro te me hacjén xà pîn Joje na hâhwyr. Mā cute to hama hô mén, ne ihkà to hâpan, ne ma Paro wýr cator, ne cuna mā xa. Mā Paro Joje mā:

— Wa ipimtir itajê to ipimtir, mā nee jûm te imâ ipimtir itajê nô kôt harën nare. Mā cute, ate atjý me cumâ me ipimtir kôt harën na, imâ me garën. Na wa ite ana ijâhwyr — hane.

Mā Joje cumâ:

— Wýr wa amjia kôt amâ harë, quêt ijô Pahhitı, cójkwa kam ihkri ata, quêt ha imâ apimtir ita kôt harë, wa ha cormâ amâ harë — hane. Mā Paro te Joje mā hôt kam ipimtir itajê jarën partu.

Mā Joje cumâ:

— Pom gôt pijakrut ita, quêt ha hújarën to hane. Pom prytı cahâjtı pejti itajê me pôhyhti pejti itajê pê caku kam ampeaj kam me cumâ me hô ata pyràc. Ne pom prytı cahâjtı te xet kôkôtre itajê, me pôhyhti te xet kêanre itajê pê ri prâm jô caku te xet ata pyràac.

— Quêt ha caku te xet itajê kam ihtýj ame hô kur to ipa. Ne hapu na caku te xet ita kam, quêt ha prâm ihkéanre ne. Quêt ha caku kam me cumâ prâm kêanre xà ata kam, quêt ha nee ame mam caku pejti atajê to me amji japackre nare. Cwýrjapê ca ha Paro, atjý jûm te amji jahkre pejti ata jape, quêt ampo hy catia ne to cuprôn, ne haxwyr

Ejit jō pjé kam pahhi japry pê Paro ata apu hõ píxô cacô capi catêjê jô pahhi kam incryc, ne hanea ne apu hõ pâw ton catêjê jô pahhi kam incryc. Ne cute ajwar me haxâr, me hacjén xà kam, por curi Joje me hacjén xà kam xa ata ri. Mâ ajwar me ipimtir xà ita to me ipimtir, ne tee apu ihköt me hakop to hahkre. Mâ Joje te mehpaeacre na me hõmpun, ne me cumâ:

— Ampo na mā ca ita kam ame apec? — hajýr.

Mâ me cumâ:

— Wa me ipimtir, ne jûm quêt ajte me imâ me ipimtir itajê kôt hakop ne harë? — hane.

Mâ Joje me cumâ:

— Pahpâm mā ri me apimtir xà itajê jahkre pej, ne ihtýj imâ harë, na ca ha me imâ apimtir xà itajê jarë — hane.

Mâ píxô cacô jô pahhi te cumâ amji jarën ne cumâ:

— Wa ipimtir, mâ píxô kre xà kam píxô krô crê ne ihcuhhê. Ne pea kam irâ ne kam hô. Ne ramâ imâ Paro kôm xà xa, wa ite píxô pyr, ne kam hatén, ne Paro mâ hôr, mâ cute to ihkôm — hajýr.

Mâ Joje cumâ:

— Apimtir kam píxô krô incrê ita pê amcro incrê. Quêt ha ana amcro incrê, quêt ha acator na Paro me cumâ, quêt ha me acator. Ca ha hacpÿa mā mam gapén xà ata to apê. Ma ito amji japackre, ne Paro mâ ijarë. Ampo na? Wa rý mâ nee me hacjén xà ita kam ixâm nare. Ne nee ite ampo kên ton nare, ixâr xà ita caxuw, me hacjén xà mâ — hane.

Mâ pâw ton catêjê jô pahhi te hajýr, ne Joje mâ ipimtir ita jarën partu, ne cumâ:

— Ijôt kam, ikrâ kam pâw na kâhâre incrê ne ihcuhhê, wa ma Paro mâ to mõ, mâ cuwénre pra, ne cute ikrâ kam ihcunea pin partu — hajýr.

Mâ Joje cumâ:

— Pom kâhâre incrê ita pê amcro incrê. Quêt ha ana amcro incrê ita kam, quêt ha Paro akrâ jakep na me cumâ, quêt ha me akrâ jakep, quêt ha cuwénre gî krê — hane.

Ne amcro incrê ata kam pê Paro pým xâ jô amji kîn jô amcro. Mâ cute me cumâ me hâpén catêjê pijakrut itajê cator na me mén, mâ cute me cator, me hacjén xà pîn. Mâ cute píxô cacô jô pahhi mâ hacpÿa mâ hâpén xâ jôr, ne cute pâw jô pahhi krâ jakep na me mén, mâ cute me ihkri jakep ne mehcuran. Mâ Joje te me hacjén xà kam hújarën xà ata na, cute me hõmpun. Mâ Joje te amji jarën na, píxô cacô jô pahhi mén, mâ ajte nee cute Paro mâ harën nare, ne cama to hapac kêt.

xà kam haxwì, por caku jahkre kéatre kam präm te hajýr xà atajé caxuw — hane.

*Pê Joje pê pahhi, Ejit jô pjê kam
Kam To Ihtêm Xà 41.37-57*

Joje te Paro jatpackre xà ata na cumâ impejti ne cumâ ihkîn, mā cute to amji kam hapac, ne amji mā:

— Ihhéj ne cójkwa kam Pahpäm te Joje mā, cute amji jahkre pejti jör. Cwyrapé wa ha me cupé ijarkwa kôt pahhi catéjé jô pahhi na hâm — hajýr. Ne cute cupé me hô pahhi xà caxuw cumâ hûhhi na hé xà caxár ne cumâ hôr, ne hanea ne cute cumâ pahhi kâ impejti jör, mehcunea te cupé Paro mā hâpén catéjé cunea jô pahhi na, me hahkre pej prämte. Pê Joje pahhi nô kra cahâj me, me hikwa tuw. Ne pê cumâ ihkra xûmre ajkrut ne ihpym, ne me cumâ hapry to Manaxé me Eprí.

Ne ramâ Joje na caku te trinta. Mâ cute Ejit jô pjê cunea kam, krî cunea kôt, ampo hy to cuprôn na me mén. Mâ ihytjihköt me amji jacjé. Mâ caku te xet ita kam ampeaj kam me cumâ hô cati ne hâhtô ita kam, nee me to ipipen nare, ne ahnaa me haxwýr. Ne Joje te ampo hy to ikre kwy jahtoa to hipu par.

42

*Pê Canân jô pjê kam präm
Kam To Ihtêm Xà 42.1-38*

Ne pê hanea ne Canân jô pjê kam präm ata cato. Mâ Jaco pê Ixaher te caku kam prämti ata kam, Ejit jô pjê kam ampo hy me, me hô jarén par. Mâ ma Joje kijé atajé me ampo hy japrôr to me pra, Ejit jô pjê wýr. Mâ hapu na ihkjé Pënjamî ita ikre kam hûm me hâhhuc. Mâ Ejit jô pjê kam mehkjéjé kwy cator, ne Joje mā amehcakôc.

Mâ Joje te mehkjéjé pupun ne me hahkre pej pyrentu, mâ nee cute me Joje pê mehkjé na, me hahkre pej nare. Ne xwyjé mâ pê nee me cumâ amji jarén nare, na pê cuna mâ mehpypym, cute amji to mehkryjre to präm to. Mâ Joje te mam ipimtir nô ata to amji jatpackre. Ne cute mehcukij to:

— Jû pîn mâ ca me mō? — hajýr.

Mâ me cumâ:

— Canân jô pjê pîn wa me ampo hy kwy japrôr to me mō. Me ikjéjé me, me ipê hûmre pyxit peaj ata kra pit, wa me. Ne ite me tóxi, ne hapu na intuwre ita ri curia ikre kam me ipâm me hâhhuc, ne me inô pê rý pêa mâ hamre — hane.

Mâ Joje te me cajpêar prämte ihhéj ne incryac kam me cumâ:

— Me apê me hómpun catéjé, ca pjê kwy to me gâhkij prämte ame hajýr to me apa — hajýr. Ne cute me hacjén xà kam

me hacjén, mâ me ahna amcro incrê. Mâ Joje te me cumâ harkwa to:

— Wa ite me gahkre pej prämte, wa ha me acapi, môrmô ajkî me ahjé xi nare, nare, môrmô me ahjé xi. Ca ha me gûrkwa wýr me ampo hy to me mō, ne hacpý ne ajpén ate me amji jaxâr xà ata kam, ca ha ajpén me atô intuwre ita japrôr. Ne ca ha me anô pyxit ne ahtwý, ne me hacjén xà kam xa, quê ha ahnaa me akwý me atô intuwre ita to me cato — hajýr. Mâ mehnô ita japrý te Ximâw ita curia me hacjén xà kam hâhhuc.

Mâ Joje mâ hâpén catéjé te ampo hy to me cumâ hâhcuprôn partu, ne por ihpore to ampo hy pan me hâmjör ata, cute hacpýa mâ Joje jarkwa kôt ampo hy cjén xà kam me hir. Mâ nee mehkjéjé te me hahkre pej nare. Ne ma me to mō. Mâ me ahna caxwa, mâ cute ampo hy kam mehpore mâ cator, ne ampeaj kam me cumâ amji na pa, mâ cute amji mâ me harkwa to:

— Jû na xà na mâ Pahpäm te me pahto hajýr? — hajýr. Ne me hûrkwa mâ me cator, ne cute me hûm pê Ixaher mâ mehcunea jarén par.

Mâ cute harkwa to:

— Ramâ nee Joje ipa nare, ne Ximâw nee ita ri apu môr nare, ca ramâ hacpý mâa mâ Pënjamî to me amôr präm cakrô, ca ha nee me to amôr nare — hajýr.

43

*Pê hipêr Ejit jô pjê wýr me mō
Kam To Ihtêm Xà 43.1-34*

Mâ jû mâ me ahna putwry te mâ me cupê, por cute me hô japrôr ata jamre. Mâ Ixaher te mehkra mâ:

— Hacpý mâ me amji jaxâ, Ejit jô pjê wýr, ne hipêr me ampo hy kwy jûhkâ — hajýr.

Mâ Juta te hûm mâ:

— Ejit jô pjê jô pahhi ma ame ikjé intuwre ita to me imôr nare ita na, me ito ihcaca. Jû wýr wa me Pënjamî japrôr nare ne me mō — hajýr.

Mâ Ixaher te amji kam hapac, ne amji mâ harkwa to:

— Jû wýr cu ita pê me amji pytâ, mêt pahhi ita mât ate me ampo jör xâ impejti to me mō, ne hanea ne me Pënjamî to mō. Quê ha Pahpäm pahhi ita cuna mâ, cumâ cute amji kam hapac xâ nô xi, quê ha ihytjihkra xâ — hajýr. Mâ ma hipêr Ejit jô pjê wýr me mō.

Pê Joje hipêr mehkjéjé pupu

Ne ma Joje pê ihtô wýr me cator. Mâ Joje te mehkjéjé pupu, ne cute cumâ hûrkwa jamâr catê mâ:

— Quê ha me hūmre itajé ita kam ijürkwa kam me apà, na ca ha me hāpān xà caxuw me haprō — hajyr. Mā ma cumā hāpēn catē ita te me haprō ne me to mō, Joje jürkwa wyr. Mā ampeaj kam me cumā amji na pa. Ampo na? He ihtjy ampo hy ejen xà kam ihpore ata na ame amji na amji na ri. Ne cute me Joje mā hāpēn catē mā, por ampo te hajyr xà ata na, me amji jarēn.

Mā me cumā:

— Ame pa nare, me Pahpām pē me amā ihpore ata gō, ne ampo hy jō pore, pē wa ramā cupy — hane. Ne cute Ximāw cator, me hacjēn xà pīn, ne ma Joje jürkwa kāhti ata wyr me to mō. Mā Joje te me ahna amji caxār, mā cuna mā mehpypym par, jirō pē mā ri cute ame cumā ampo jōr xà atajē jōr.

Mā cute mehcukij to:

— Xà cormā me apām ita tīar? — hajyr.

Mā me cumā:

— Ÿhý, cormā ihtīar ne impeaj, ne cama ramā ihwejtu — hane.

Mā apu Pēnjamī pupu, ne cute me cumā harkwa to:

— Xà atō ita pē mā me acahhur? — hajyr.

Mā me cumā:

— Ÿhý — hane. Mā Joje te hapu na mehcahhur pē ihtō ita mā harkwa to:

— Ikra, quê ha Pahpām ato impej — hajyr. Ne ramā me kam incwyr xāa kam, ne ma pō mā cato.

Ne cute mehkjējē mā ajkōt pit mā ihkrī xà jahkre par. Cute mam ita jyr, ne hapu na ita jyr, ne ihcote na ita jyr, ne hapua na mehcahhur na, Pēnjamī jyr. Mā mehkjējē mā hūpaa to hūpaa. Ampo na? Jū mā mā cute ne ajte ajkōt me pypym xà ata na me hahkre pej, ne me krī par? Ne me hirōa pē cute Pēnjamī mā hō jōr. Mā mehcunea jāpān.

44

*Pē Joje hipēr mehkjējē capi
Kam To Ihtēm Xà 44.1-24*

Mā irārā na ma ramā me mōr xāa kam, mā Joje te cumā hāpēn catē mān, ne cumā me hāmcjēn xà kam ampo hy to hipu partu, ne kam ihpore nōr par. Ne Pēnjamī jāmcjēn xà kam, cute aracri cumā Joje kōm xà impejiti ata xār. Mā ma awcahti xà wyr me to mō. Mā me ahna ahtūmre mā Joje te mehkōt cumā hāpēn catē kujahēc, quê mehcukij, ampo na mā ajte cute me cupē ihkōm xà to hāhkij.

Mā ma cumā hāpēn catē ata mehkōt tē, ne cute me cahuc, ne mehcukij, ne me cumā:

— Ampo na mā ate me ijō pahhi pē ihkōm xà to gāhkij? — hajyr.

Mā mehkjējē me cumā:

— Hamreare, wa nee me inō te to ijāhkij nare. Ca hapēn prām ne gapacta ne hapē. Ca ha ate me inō jō kāhā kam pahhi kōm xà ita mā acator na, quê ha ty, ne me icahhur, wa ha cama amji to me cumā ijāpēn catējē na — hane. Mā cute hō pahhi kōm xà jāpēn kam ihtēm, ne cute Pēnjamī jō kāhā kam cumā cator. Mā mehcunea amehpec, ne ma hacpī mā cute krī wyr me amji jaxār.

Mā cormā ikrea kam Joje jy, mā cute me amji jaxār ne hýrmā me cator, ne Joje cuna mā pjē kam mehpypym. Mā cute harkwa to me cumā:

— He, xà ite ampo itajē cunea na me gahkre pej na, me apē ijahkre kēatre? — hajyr.

Mā Juta cumā:

— Me ijarkwa jū to, wa ha amā me icakōc? Pahpām te ri, por pē wa me ikēn to ata jaħpan xà na, ame ito kēn. Na wa ha cama amji to amā me ijāpēn catējē na — hane.

Mā Joje te me cajpēar prāmte me cumā:

— Quê! Por hō kāhā kam ikōm xà nō ata, quê ha pyxit peaj ne cupē imā hāpēn catē, ne me acahhur gapacta ne me acuto, me apām wyr — hajyr.

Mā Juta cumā:

— Me ijō inxū ita ramā ihwejtu, ne ramā cumā iħkra kinti ata cupē ipictor, ne wa iħkra ita to me cumā imōr nare, quê ha hūjapē to amji cura. Ne ito ca ha haxā jahē, wa ha pa amji to amā ijāpēn catē na — hane.

45

*Pē Joje mehkjējē mā amji jarē
Kam To Ihtēm Xà 45.1-28*

Mā Joje te hūcanār nare na amji cajpēr, ne mehkjējē intēte, cute me cuprōn atajē cunea cator, mā mehkjējē pit jāħħuc. Mā apu amrān ne cute mehkjējē mā:

— He ipē Joje — hajyr. Mā Joje cupate mehkjējē aracri amehcuuhħe. Mā hipēr me cumā:

— Ipē Joje, ipē, por pē ca me atō to ihpore na me ahpā ata wa. Pē Paħpām mam me acumam ikujate, mār wa me ato me atyc xà jahpa. Na ca ha me pra, ne me pajō inxū mā me ijarē — hane. Ne cute Pēnjamī pȳn, ne iħkōt mehkjējē jāpyn par.

Mā Paro te Ixaher pē Joje pām na harēn par, ne cute haprō na mēn, quê amji wyr haprō quê cahē na iħkri. Mā Joje te me cumā amji jarēn jirō pē mā ri, hūm mā cute ampo kīn xà jōr xà atajē kujahēc.

Pē Ixaher mehkra mea mā Ejit jō pjē wyr me antu

Mā mehkjējē te me amji jacjēn, Canān jō pjē wyr, ne cute me hūm pē Ixaher ata mā Joje tiar na me harēn. Ne hanea ne cupē Ejit jō pjē jō pahhi na me cumā harēn. Mā nee hūm te me hūjarēn xà ita to amji mā hajȳr nare, ne nee ajmār hūpar nare, ne ihkrā pictor tu. Ne cute Joje te ampo kīn xà te cawrō jō kujti to hipu tu na hōmpun, ne hacp̄ya mā amji krā kam hapac. Ne cute amji mā harkwa to:

— Xāmte cormā ikra pē Joje tiar na ipa, na wa ha ityc xwŷjrea na ityj hōmpu — hajȳr.

46

Pê Pahpām Ixaher to hāhtōa na cumā hūjahkre

Kam To Ihtēm Xà 46.1-7, 28-33; 47.1-11

Ne ma Ixaher ita hāhcukrēj me, hō prytī me, mehkra cunea to mō, ne ma pry cahti ri Pêxerpa jō krī xa ata wyr me mō, curi me hōt prāmte, ne me cator. Mā caxwa mā cute ampo pry ita curan, ne cute to Pahpām kam hapac xà caxuw to caxār.

Mā caxwa ri Pahpām te Ixaher mā ihcakōc, ne cumā:

— Ipē gō Pahhit, ne ipē apām Pām, na ca ha nee apu Ejit jō pjē wyr amōr xà ita cupa nare. Ampo na? Wa ha ato gāhtōa to gāhtō, ne jū caxuw hacp̄ya ne Canān jō pjē wyr ajpēn me atāmxwȳ tāmxwȳjē to amji jaxā — hajȳr.

Mā me ahna apē mā ma me mō, Ejit jō pjē wyr. Ne ramā me hāhtēp, mā Ixaher te amji cumam Juta kujahēc, quē Joje mā ramā hȳrmā hāhtēp to mōr na harē. Mā tē ne Joje wyr cator, ne cute cumā hūm jarēn. Mā Joje jūpar, ne cute hō cawrō na kujti to hāhcuprōn, ne ma cute hūm cajpar prāmte tē. Ne cute cajpar, ne me ajpēn pȳn, ne ame ajpēn kam me amrāhti, ne cute me ajpēn kam mencwyr ita krȳnre nare.

Mā Ixaher pē hūm ata te cumā harkwa to:

— Hamre, wa ha ityj ato ijapac xà nare kam ty. Ampo na? Wa ite atīar na akuc pupun, ne hanea ne apeaj na apupun, na wa ityj ita caxuw ityc to prām — hajȳr.

Mā Joje te mehkjējē mā:

— Hā, wa ha ma tē, ne Paro mā ramā me acator na me garē, ne hanea ne me apē carā cahacti jamār catējē na cumā me garē. Quē ha ihȳj pō ita kam me gāhhuc na me gamā, ca ha kam me ahtwȳ — hajȳr.

Ne ma tē ne cator, ne cute Paro mā me harēn, ne cute mehkjējē to xīc ne cumā me hahkre. Jirō pē mā ri Joje te hūm japrōr ne ma Paro wyr to mō, mā cute Pahpām mā Paro cajrēn to impejti. Mā Paro te Ejit jō

pjē kam me hāhhuc na me cumā harkwa, mā me hāhhuc. Hamre.

47

*Pê Ejit jō pjē kam prām cati cato
Kam To Ihtēm Xà 47.13-20*

Ne caku te xet ita kam hāhhuc, mā hamre, pjē cunea kam ampo cunea tyc par, ne ampeaj kam prām cati.

Na rī ma Joje wyr mehcunea me pra, cute me ampo hy japrōr prāmte. Mā hanea ne amp̄ya mā amehkrī atajē te hajȳar, ne me hapōj. Ne me cupē ihpore jamre par, mā cute me hō parxa to, ihpore na me hāhpan kam mehtēm, mār quē ame to me hō pē ampo hy japrō. Ne me cupē prytī jamre par, māma cute me hō pjē to, ihpore na me hāhpan kam ihtēm, ampo hy caxuw.

Pê Joje Paro mā ajco ampo itajē cunea japrōr to ipa. Mā hamre, Paro Ejit jō pjē cunea to hō tekjē ne to hō pjē. Ne Joje pē ri me hō pahhi catējē jō pahhi.

MOJXE

Pê Pahpām Jarkwa To Me Cumā

IHCAKÔC CATÊ

Ŷhŷ, hapu na ihkâhhôc ita kam, Mojxe pým xâ me, cute amji kam hapac xâcunea jarê. Pê Ejit catêjê me hõ pjê kam, Ixaher catêjê to kéanre. Pê tee menquêtjê jõ pjê wyr ame amji jaxâr prâm. Na pê Pahpâm Mojxe te Ejit jõ pjê ata pê me to cator catê na hâm. Mâ Ixaher catêjêcunea to pjê ata pê cator. Cwýrjapê ri ihkâhhôc ita japrý te **MeCator Xà JÔ Kàhhôc** (Me Cator Xà).

Pê Ixaher catêjê Ejit jõ pjê kam me amji pupun xâto kéanre

Me Cator Xà 1.1-22

Ŷhŷ, pê caku jáhtôa kam, ajco Ixaher kra curi mehkri. Pê Ixaher xwý ty, pê hakân pê cormâ me ahna cakuhâhtôa pê Joje ty. Ne pê Joje tyc jirô pê, caku jáhtôa kam ihtâmxwýme, mehkra me, me amtâ, ne me hâhtôa to me hâhtô. Ne pê hanea ne ramâ Paro ty.

Pê haxâ kam jûm xâr ata pê Paro tuw, ne amji to pahhi. Ne nee pê Joje pupun nare, ne nee hahke pej nare. Ne cute Ejit jõ pjê kam mehkriçatêjê mâ harkwa to:

— Me pajirôa pê Ixaher catêjê kra jáhtô, cwýrjapê quê ha jû caxuw me pahkamin-cryc, ne ihtjy me pajirô pê me xa, ne me pamâ me hâpén jicu, ne ma jû kam me papême cato. Cwýrjapê cu ha amji mâ me to cama me pamâ hâpêncatêjê na — hajýr.

Ne Ejit catêjê te Ixaher catêjê caxuw me hõ pahli pahtyjtiajâtê mâ hapôj, ne me ahna me hûxwýr, mâr quê me cumâ me hâpén xâtýjti atajê to hâhtôa, ne ahna me cumâ quêt, quêampeaj kam me apê. Pê me hâpén xâ jirôa pê me hâpén to catia to cati, pê nee me cumâ hâmjör nare. Ne cute me Ixaher catêjêmân, mâ me harkwa kôtcute me cumâ krî catia to ipijakrut ne me hâm.

Ne me apêa to me apê cakrô, cyt ne mehâhtô to tê ne me hâmtâr, ne cormâ me ajhu. Mâ Paro te me cumâmekhra pýpym catêjê atajê tehcajpar catêjê mâ harkwahyr, ne me cumâ harkwa to:

— Quê Ixaher catêjê mâ mehkra xûmre mehpýpym, ca ha ma mehcara — hajýr.

Mâ nee cute mempar, ne nee harkwa kôt cute me ita ton nare. Ampo na? Ampeajkam me cumâ Pahpâm cupa, na ri nee Paro te ampo na me mën ata to cuteme nare. Mâ Pahpâm te me cumâ mehkra pýpym catêjê atajê tehcajpar to impejti, ne

hanea ne cute mehtehcajpar, ne me cumâ mehkra jôr.

Mâ Paro te mehkwy mâ, cô kam Ixaher catêjê mâ ihkra xûmre pýpymatajê cunea rên na hüjahkre, mâr quê cô me ipîr pa.

2

Mojxe pým xâ

Me Cator Xà 2.1-25

Pê amcro ata na Ixaher catêjê nô pê Rewi tâmxwý tâmxwý cahâj nô ita mäihkra xûmre ita pým, ne impejti. Mâ cute to ipimxur ita to putwry toincrê. Jirô pê mä ri cupê to ipimxur jahkre kâatre, mâ cute kâhâ ton, ne cumâ côxâr cupate, cute ihtô xâ to ihkra cunea jihê partu, ne to ihcahy. Jirô pê mä ri cute kam ihkra xûmreata xâr, ne cô tohkâ na têtêc krô ata catât kre na hâm. Mâ ihkjê cahâj japrý te Mirânkwyj ita ampâa mâ ahna xa ne irît, mâ ampo te kam mare mâ to jû mân, mâ cute ahna hõmpun prâmte.

Pê Paro kra cahâj cô kam Mojxe mâ cato

Mâ Paro kra wyr prâmte, ma cô mä mõ, ne cute cô tohkâ na têtêc krô ata catât kre na kâhâpupun, mâ kam me ahkrare nô ita nô. Mâcute ahna cumâ hâpén catê cahâj nô mën, mâ cute cumâ to hâpir. Mâcute ihpro mën, mâ cute incwyr kam ihtêm. Mâ Paro kra mâ hapê, mâ cute harkwa to:

— Ixaher catêjê kra nô mõrmõ he — hajýr.

Mâ ahkrare tôj ita ampâa mâapu hamâr to mõ, ne ma Paro mehcaxwýj wyr tê, ne cute ihcukij ne cumâ:

— Xâ wa amâ Ixaher catêjê cahâj nô japrô, quê amâ ahkrare nô ita topijahô ne to ajpa? — hajýr.

Mâ cumâ:

— Ŷhŷ, mêt tê, ne jûm japrô — hane. Mâ matê, ne cute ihtore menxi japrô, ne hûrmâ tocator. Mâ Paro mehcaxwýj ita cumâ:

— Ca ha ahkrare nô ita pý ne imâ to ajpa, wa ha amâ amgô — hane. Mâhamre, ma hûrkwa wyr cute ihkra ata pýn ne to tê.

Pê jû mâ ahna cakupê ramâ cati ne ihkâ. Mâ ma inxi ita to tê ne cute Paro kra ita mâ hõr. Mâ cute amji mâhaprôr, ne to amji kra, ne cumâ haprý to Mojxe. Ne haprý ata kôt harêñ xâpê “Cô pê cute me to hâpir”.

Pê Mojxe Paro cupate pôti kam me hamreare ata wyr tê

Mâ ramâ Mojxe na caku jáhtôa, mâ ramâihkâ to mõ. Ne amcro nô na apu mõ, ne cute Ejit catêjê nô te Ixaher catêjê nô cahhyr na hõmpun. Ne amji pu na irît mâ me hamreare, mâ cutehapête ihcuran, ne

pjénxômti kam me hamreare atakam, to ipimxur.

Ne amcro nõ na ma hipêr apu mõ, ne cuteIxaher catêjê pijakrut te apu ipijapu na me hõmpun, ne me cumâ:

— Ampo na mä ca ame ajpën cahhy, pom ca ajpën to me akjé ita? — hajýr.

Mä ihñö ita cumâ:

— Jûm te mä ajkam me ito impej catê ita na axäm? Xà ca ate mam Ejitcatêjê nõ curan ata cxùamä, ca apu icuran prämte, ito hane? — hane. Mä Mojxe te hâhcuran xà ita na amjijarén par na amji jahkre pej, ne ampeaj kam cumâ pa.

Mä Paro te Mojxe na harèn parto hajýr, ne cute ihcuran na me mën. Mä ma ramâme wýjrea na, Mitij jõ pjê wýr ipictor ne tê. Ne curi cator, necuria jümjê cahê na hâhhuc, ikre atakam, ne pea hikwa tuw, ikre kam hâhhuc ata kra nõ me.

Mä ahna caku jâhtôa jirô pê Paro ata tyc jakàn pê, mä cormä Ixaher catêjê apu amji pupun xà kéanre to me amji pupu. Mä Pahpäm te mencywýr kam hapac, ne cumâ me caprï xà. Mä cutemehtehcrajpar to amji kam hapac.

3

Pê Pahpäm Ixaher catêjê to ihhimpej catê na Mojxe mä harkwa

Me Cator Xà 3.1-22

Mä amcro atajê nõ na, põ kam Mojxe apu hûprequêt jôcarâ cahâcti hôhti jamär to mõ. Ampýa mä, por Pahpäm jõ hâhkâ jakottî japrý te Ihcuhyt jõ kên ata cahê na, apu hamâr to mõ. Mä Pahpäm te cójkwâ piñ harkwa na memprarcatê na amji ton, ne cuhy kam Mojxe wýr iwryc. Mä Mojxe te ahpýtî nõ pupun, mä kam cuhy pôr, ne nee ajte to caxâr nare. Mä ma hýrmâtë, cute hõmpun pej prämte, ne taa amji mä:

— Ampo mä ajte apu hane? — hajýr.

Mä Pahpäm te cumâ hâkjér ne cumâ:

— Mojxe, nee ca ina gáhtêp tu nare, ne apar kâ to pôj. Ampo na? He pomca pjê kam xa ata ajteare mä, ne cupê itekjê, na caatyj apar cakrô kamxa — hajýr.

Mä Mojxe te harkwa kôthô par kâ to pôj, ne ampýa mä xa ne kampa. Mä cute cumâ harkwa to:

— Ipê apâm Pâm Cati, ne cormâ ipê me aquêtjê pê Aprâw me, Ixac me, Jaco Pâm Cati wa — hajýr.

Mä Mojxe te ihkuc pro, cute Pahpäm pupun ne ihtyç cupate. Mä Pahpäm cumâ:

— Wa ite Ejit jöpjê kam me ikwý te amji pupun xà kéanre to me amji pupun na me hõmpun. Nawa ha pjê ata piñ me to icato, ne ma pjê impejti ata wýr me to ihhimpej toimôr to präm. Na wa ha pa pahhi pê Paro wýr akujate, ca ha cumâijaré, quê me

ikwý mähikra, quê Ejit jõ pjê pê me cato — hane.

Mä Mojxe cumâ:

— Jû wýr wa ha apu amji mä hamâ, ne ijapen xà ita to — hane.

Mä Pahpäm cumâ:

— He wa ha ityj gâpênxâ ita kam acahê na apu mõ — hane.

Mä cumâ:

— Wa ha Ixaher catêjê wýr mõ, neicato, quê ha jûm icukij ne imâ: “Jûm jarkwa kôtmä ca me iwýr acator?” hane. Jû mä wa ha cumâ amji jarén ita to? — hane.

Mä Pahpäm cumâ:

— Ca ha me cumâ ijarén to hane he Pahpäm te imâ amji jarén to hajýr he: “Ipê, por mam me aquêtjê Pâm Cati ata” hane. Quê ha ahna me acukij to: “Jû mä mä jûm itajapry?” hane, ca ha me cumâ: “Jûm ata japrý pê ‘Ipê’ hane. Ampo na? Hecupê me Pahton catê me, me pajô Pahhitî pê Pahpäm. Necute haprýa name awýr ikujahêc” hajýr — hane. Mä Mojxe te impar.

Mä hipê Pahpäm te Mojxe mä harkwa to:

— Ca ha Ixaher catêjê pê prohkam atajê to cuprõ, ne me cumâ ijarén to hane he: “MeApâm Cati te me ate me amji pupun xâ kéanre na me apupun, na quê ha Ejit jõ pjê pê me ato cato, ne ma pjê impejti ata wýr me ato ihhimpej to mõ” hane.

— Quê ha ihtyj ate me cumâgûjarén xà ita to amji mä me hane, ne me akampa. Ne ihtyj pjê jöpahhi pê Paro wýr akôt me mõ, nemê acunea acator xà ita na me ahwy. Ne ca ha me cumâ: “Ca ha me ijamâ, wa hapjê kam me hamreare ata kam me imðar to amcro to incrê. Ne cójkwakam me ijjô Pahpäm to me amji kampa ne cumâ me ampo go” hane. Ne ramâ pahhi ata te me acator na me gamâr nare na imâ hahkre pej. Cwyryjapê wa ha ite Ejit jöpjê me, me to kên prämte, me hýrmâ ite to kéanre xà ata kujate. Jirô pê mä quê ha ihtyj pahhi ata me acator name gamâ, ca ha me acato — hajýr.

4

Pê Pahpäm Mojxe te ampo to ipihho xà cxuw cumâ carôt gô

Me Cator Xà 4.1-31

Mä Mojxe te Pahhitî pê Pahpäm mä harkwa to:

— Môrmôd quê ha nee me ikam hapac-nare — hajýr.

Mä Pahpäm te ihcukij ne cumâ:

— Mêr ampo mä ate gûhkra to ipyr ita? — hajýr.

Mä cumâ:

— Pî cajrer — hane.

Mā cumā:

— Mēr pjē kam amē — hane. Mā Mojxe te pjē kam pī cajrer ata mēn, mā cute cagā na amji jahkre, mā ma hūpate tē.

Mā Pahpām cumā:

— Amji jaxā ne cagā ita japy na apy — hane. Mā cute amji jaxār ne hapy na ipyr, mā hamre, hacpÿa mā cute pī cajrer na amji jahkre. Mā cumā:

— Ca ha me cumā itato hane, quē ha me gahkre pej pyrentu — hane.

Mā Mojxe cumā:

— Ijō Pahhiti, ipē icakōc xà to impejti jahkre kēatre — hane.

Mā cumā:

— Mēr jūm te mā mehūmre itajē mā harkwa ton? Pom wa itea me amā me garkwaton ita? Ca ha itacaxuw ma mehwyr mō, wa ha acakōc na atehcajpa — hane.

Mā cumā:

— Ajeare mā jūm ca ikujate, ne pa, ca nee ikujahēc nare — hane.

Mā Pahpām apu kam incryc ne cute cumā harkwa to:

— He atō Arāw ri ihcakōc pejti, na wa ha acaxuw cumā ijarkwa ta, ca ha cacumā harē, mār quē taa pahhi mā awjarē. Wa ha pa me cumā acakōc na me atehcajpa, nehanea ne me ate me cumā ampo ton xà atajē to hahkre — hajyr.

Mā Mojxe te impar ne hixi me, mehkra japrōr ne cawrō cahācre kam me hŷr, ne mā me to mō. Ne cute hūhkra to hō pī cajrer tecagā na amji jahkre ata pyr ne to mō.

Pê Mojxe prohti kam Pahpām jarkwa jarē

Mā ramā Pahpām te Mojxe tō pē Arāw ata, hīpē ikujahēc, mā me ipicaxēr. Ne ma Ejit jō pjē wŷr me mō, ne me cator. Ne cute me Ixaher catējēkā to pit mā mecuprōn, cute me ajpēn par prāmte. Ne cute me cumā Pahpām carōt to ipipē. Mā Ixaher catējē péprohti kam Pahpām te me hūtar xà na, me hŷrmā Mojxe me Arāw kujahēc name hūpar, ne hūrēn ame hakry. Na ri cute Pahpām to cati prāmte me cumā:

— Me ijō Inxū Cati! Ampeaj kam acati ne apej! Na ri ate me iwŷr me ikēn pē me ito cator catē kujahēc pyrēn me ijakry — hajyr.

5

Pê pahhi Paro hipēr Ixaher catējē to kēanre

Me Cator Xà 5.1-7

Jirô pē mā ri ma Paro wŷr Mojxe me Arāw mō, ne cute me cumā hūjarēn to:

— Ÿhŷ, Paro pē pahhi, me ipē Ixaher catējē jō Pahhiti, ne cōjkwa kam me ijō Inxū Cati ata teamā harkwa to hajyr he: “Me ikwýto tojnō quē pō mā me cato, ne pō kam ame amji kīn, ne ipejti na ame ijarē”. Hōhō, cute amā harkwa to hajyr — hajyr.

Mā Paro jūpar ne me cumā:

— Wa nee ite meApām Cati pē Pahhiti ita na hahkre pej nare itakam, jū wŷr wa ha me apē mehkwyitajē to tojnō quē me mō. Ne cama hacpÿ mā me gâpēn xà wŷr meamōr pyrentu! — hane. Ne caxuaw amcroata na Paro te me ahna me hō pahhi pahtyjtī ata to ihhimpej, ne me cumā:

— Me cumā me hâpēn xà to ajcamē ne to catia, mār quē me apēa to meapē, ne me ahna cō pra, quēhipēr me Mojxe me Arāw hēj xi xāita par nare — hajyr.

7

Pê Pahpām Paro mā ikrā tŷj jahpan xà na, cute amji pupun xà kēanre gō
Me Cator Xà 7.1-24

Mā Pahpām te hipēr Mojxe mā ihcakōc ne cumā:

— Hacpÿa mā Paro wŷr me amji jaxā ne cumā me ijarē. Quē ha ihtyj meikwŷ pē Ixaher catējē to tojnō, quē ha me cato. Ne quē ihhēaj to Paro meacukij to: “Jū mā wa ha ajte, ne me Apām Cati te me akujahēc xāita na me gahkre pej?” hane, me ajkaam quē ha Arāw pjē kam pī cajrer ita mē, quē ha Paro kam maremā cagā na amji jahkre — hajyr.

Mā ma Paro wŷr Mojxe me Arāw te amjjixār ata caxuw ri, pī te cagā na amji jahkre. Mā Paro te me hūxyxi catējē to cuprōn, mā hanea ne cute me cagā ton. Mā Mojxe me Arāw te cagā ton ata te me cupē hō cagā atajē cunea pin par.

Mā Paro te hōmpun cakrō, nee cute-mempar nare. Ne amjia kōtihkrā tŷj mā hār, na ri ma amempar caca. Ne nee cute hō pjē pē, Ixaher catējē cator na me hamār nare.

Mā Pahpām amji mā:

— Mā ajte Ejit catējē itajē nee amji mā me icupa nare, ne ite amji māmē ampo ton atajē pit cupa to me ipa. Ne ampo itajē pē Nir jō cō me, ampojarare me, ampo pry. Ne me cumā ampo itajē pē me hō pahpām. Na wa ha me cumā ampoitajē pē pahpām nare na to ajpē, ne toa mehkēn mā me cumē — hane.

Mā Pahpām te ma amcro nō jō apē nō na Mojxe me Arāw kujahēc, Nir jōcō tohkā wŷr. Mā hanea ne Paro curi cator. Mā kam mare māArāw te hō pī to cō cakwīn, mā cō te me caprō na amji jahkre. Mā apu tep tyc partu. Ne jū wŷrquē jūm cō ata kwŷ to ikō. Ne ampo itajē cunea te

cama Paro mā ikrā toihtyj cati to cator. Cwýrjapē ri Pahpām te cumā cute amji pupun xákéanre atajē kujahēc.

8

Pê Pahpām hipér Paro mā cute amji pupun xà kénrekujate

Me Cator Xà 8.1-22; 9.1-35; 10.1-29

Mā hipér Pahpām te Ejit catéjē mā mehkēn xà nōkujahēc. Ne Pahpām hān ne ampo itajē kujate, mā Paro hān ne Mojxe me Arāwna ahwý, cute me ampo kēn atajē to hamre prámte, ne me cumā:

— Ca ha ampo kēn itajē to me hamre, wa ha me acutor na me gamā, ca ha mame acuto — hane.

Mā hān ne Mojxe me Arāw ampo kēn atajē to me hamre, māhōmpune ma hacpý mā ame huwahi. Ne por Pahpām ampo kēn kujate itajē, camaParo mā ikrā to ihytj.

Na ri hipér cute pôrôre jåhtôa ne ikujahēc, mā cutepjē to hipu tu, ne ikre mā acjēj, ne hanea ne mehō kam ajhu, ne hanea ne mehōt xà kam ajhu, ne ampo cunea kam ikrā.

Jirô pē mā ri hanea ne cuteprümre xâre kujahēc, jirô pē mā ri hanea ne cutedkōp kujahēc. Mā ma ajite cormā Paro ame cator ita na ame to ihcaca.

Mā Pahpām te me cumā hâ pahtyjti nōita kujahēc, mā cute Ejit catéjē pē hō parxare cuneajipej.

Jirô pē mā ri Pahpām te me cumā cuhê kujahēc, mā Ejit jō pjē kam me hām catéjécunea na cuhê.

Mā hanea ne cō carôt te amjito kēn itajē pýpym, cōjkwa pīn, necute apu pō pē me ipa catéjē kwý jixôn, ne ame hâprâ atajē kwý to kēn.

Mā hanea ne cute mehwyr xycxyc jåhtôa ne ikujahēc. Mā cō carôt te amji to kēn te ame hâprâ to kēn nare atajē, xycxyc te ma to irône ipin partu.

Jirô pē mā ri cute Ejit catéjē kam awcapâtökôna amcro incrê ita kujahēc, mā me kam awcapâtökô ita na amcro incrê. Ne Ixaher catéjékam, nee awcapâtökô nare.

Mā ajite cormā nee Paro te Ixaher catéjē kujahēc nare, ne nee me cator na mehamâr nare, ne cama cute Mojxe me Arâw mā me harkwa to:

— Nee ca ha hipér me amji jaxâr nare! Ca ha hipér me amji jaxâ ne me ty! — hajýr.

11

Pê Pahpām Mojxe mā me Hakren xà jô amji kín to hahkre

Me Cator Xà 11.1-10; 12.1-51

Mā Pahpām te hipér Mojxe mā harkwa to:

— Wa ha hipér Paro mā, hō pjē kam mehkri atajē cuneamā, mehkēn xà nōkujate. Jirô pē mā quē ha ihytj me gamā, ca ha me acato. Wa ha awryc māawcapâtökô picapôn kam Ejit jō pjécajpuw tē, quē ha me hūmre cakôní pýpymatajē cunea ame ty. Quē ha mam Paro mā ikrā xûmre cakôní pýmata ty, ne ikrôt mehkwy cunea pê mehkra xûmre cakôní cunea ihytj pa. Ne hanea ne ampo pry mā mam ikrā xûmre pýpym atajéte hajýr ne ihytj pa.

— Ne pom putwry ita kam, pjē ita pê me acotor xà, quē ha cupê caku cuneakam, me gō amji kín catia jō putwry, ne me gō amjikín ita quē ha hane he.

— Ca ha amcro te tej itana ahpýanre na ikre kôt ame carâ cahâcre hôhti kra xûmti te xwý nare nacaku pyxit atajē capi ne me to caprâ, ne ma me hamâ. Ne amcro te cwatôxiita jō caxwâ kam, ca ha me carâ cahâcre kra itajē cunea cura. Ne me caprôcwâ, ne me to me gürkwa jarkwa jatom to me hûjê.

— Ne me acunea cuhy na me hî xêt, ne ampo hô xýre ata kam ame ku. Ne nee ame, por pâw kam ampo jacrô te pâw to cati xâ atajê kur nare, ne quêt me pâw týtre pit ku. Ne por quē ha me gô cahhur ahtwýatajê, ca ha me to caxâr partu. Ne me akâ me, me aparkâmâ me amji jacjê, ne me axy xâ caxuw amji mā me gâhcuprôn hiahpuro, ne me acuhhêa kam me apâ. Ne me gûjaréan kam, megâpân cati hiahpuro, por me aprar xâjûwryhti atajê caxuw. Pom me gô ita pême Apâam Cati jô amji kín jô, atawa me amâ to hahkre.

— Ýhý, wa ha Ejit jō pjê cajpuw tē, nemehkra cakôní cunea jipej tu. He, ipyxit peaj ne ipême Apâam to me Apâam, ne imâme gô amji kín ita to, ate me ito amji japackre na me atoprâm. Na ca ha caku cunea kam atjyj me amji kín ita to — hajýr.

Carâ cahâcre amji to Ixaher catéjê kritxwy

Mâ Mojxe te Ixaher catéjê pê prohti kam mehcunea to cuprôn ne me cumâ hûjâren to:

— Me acunea amji mā me carâ cahâcre hôhti cakôní xûmre na caku pyxit atajêpyxit ne me capi, ahpýanre na ikre kôt, neme to amji tyj. Ne mehcura, ne crattî kam me caprôcjê, ne caxuw me ahtu pre incwa, neme to gürkwa jarkwa jatom to mehûjê, ne hanea ne kij rûm me to hatom. Ne nee caxwa ri ikre pêame gapoj nare, mâr quē Pahpâm me ana tê, ne hômpu, nenee ame akra caxun nare. Ampo na? Quê ha me Pahpâm pjê ita

kam wrȳ ne apu mō, ne Ejitcatējē xūmre cakōnī cunea jipej. Quē ha harkwa na carà cahàcre kra pême pahkritxwȳ ata caprō pupu, ne nee mehcuran catê jamār, quēha me akra curan wȳr mencjēj nare — hajȳr.

Pê Pahpām me cakōnī jipej

Mā Ixaher catējē te Mojxe te ampo na me mēn atajē ton partu. Mā Pahpām te caxwa ata kam cōjkwapin harkwa na cumā hāprē catējē nō kujahēc, mācute Ejit jōpjē kam me cakōnī catējē jipej tu. Mā me hō pahhi catējē pē mehkra xūmre cakōnī tyc par. Ne hanea ne me cupē pahhi nare catējēpē mehkra cakōnī tyc par. Ne hanea ne ampo pry pē ihkra cakōnī atajē tyc partu.

Mā Paro me cumā me hāpēn catējē meEjit jō pjē kam, hō krī cunea kam, caxwa ri ajpēn to me hȳr, ne ame amrāa to ameamrā. Ampo na? Nee ikrenō pyxit ne kam mehtyc nare, ne Ejit jō pjē cunea kam mehtyc. Mā Paro te Mojxe me Arāw na hāhwȳr ne me cumā:

— Hamre! Gapacta ne me acunea me ipē me acato! Ne ma me gō Pahhiti teamji mā meato prām xà atā to, ca me. Ne hanea ne me gō carà cahàcre hōhti me, prysi cunea to me acuto tu, ne ma cumā me icajrēn, quē me ito impejtine — hajȳr.

Ne pē Ejit jō pjē pē me cator xwyjrea na, ramā Mojxe mehkwyrmā Ejit catējē na me hāhwȳr na, harkwa ta. Mā harkwa kōt mame hȳrmā ame pra, ne ihpore catia na cute me hāhwȳr, ne hanea nemehkā jāhtōa ne cute ahna me hāhwȳr, ne cormā cute me kēn prāti me, wakȳre prāti me, me hūhhi na hē xà me, ahna me hāhwȳr. Mā Pahpām te Ejit catējē name hāhwȳr xà ata kam mehkwy tehcajpar; ne por ampo cunea na me hāhwȳratajē, cute me cumā hōr partu.

Mā caxwa ata kam Ixaher catējē te Ejitjō pjē pē me cator prāmte me mōr na me ipyr.

13

Pê Ixaher catējē cunea Ejit jō pjē pē cato Me Cator Xà 13.21-22; 14.1-14

Ŷhȳ, pē Pahpām mehkwy to mōr xà ita pē hane he. Pē me cumā ahcakrā nō kujate, mār quē ihkōt me ipa. Ne amcro mā mam ahcakrā itaahpar mā iry to ipa, ne mecumā pry to ipipē to ipa, mā ihkōt me ipa. Necaxwa mā amji to cuhy ne me cumā pry cujro to ipa, mā ihkōt me ipa. Mā Pahpām te Mojxe mān ne cumā:

— Me ikwȳ pē Ixaher catējē mā awjarē, quē Cōxwatepti cahé na me ahtwȳ. Ampo na? Quē ha ihyj Paroame apictor na ame acāmjj, ne ihyj pō me cōxwa tohkà na ame gapē. Ne wa ha Paro mā ihkrā to ihyj, quē ha me pahpynā. Wa ha ita caxuw hō

krāhtare cahhur, me cute icatihi na me ijarēan to me ijarēn na me to. Quē haita caxuw Ejit catējē me ijahkre pej, ipyxit peaj ne ipē me Apām carōt týjti cati na — hajȳr.

Mā Mojxete impar ne me cumā harēn. Mā Ixaher catējējāhhuc, por curi Pahpām te me hūjahkrexà ata ri. Mā pea Ejit jō pahhi pē Paro atawȳr, Ixaher catējē te nee me amji jaxār xà nare jarēn cator.

Mā Paro te cumā me hāpēn catējē cukij, ne me cumā:

— Ampo na mā pahte me Ixaher catējē jamār, mā amūme cutor ne cute me pamāhāpēn jicu? Hacme mehkōt! — hajȳr. Necute hō cawrō jō kujti to xéjxēnta ne capi, ne kam hō krāhtare to hipu, ne ahna me hō pahhi pyxwȳr partu, Ixahercatējē kōt me to impar xà caxuw.

Mā Ixaher catējē teamji kōt Ejit catējējō krāhtare pupun, ne ampeaj kam me cumā me hūpa. Na ri cute Pahpām te mehtechajpar ne me hūtar na me hāhwȳr, ne me Mojxe mā:

— Xà me ijipej xà caxuw mā, ate pō mā me ito acator? Ne ampo na mā ateEjit jō pjē pē me ito acator? — hajȳr.

Mā Mojxe me cumā:

— Nee ca ame pa nare, ca ha ita kam, me Pahpām te me pahtyār xà impejtiita na me hōmpu. Ampo na? Pom ca ita kam ame Ejit catējē pupu itajē, caha nee hipēr jū caxuw me hōmpun nare. Pahpām quē ha jū na me pahto ne mepahpytā. Jū wȳr cu amjia kōt me amji pytā — hane.

Pê Pahpām me cumā Cōxwatepti to ajcapō

Me Cator Xà 14.15-22

Mā Pahpām te Mojxe mā harkwa to:

— Mojxe, Ixaher catējē mā awjarē quē me cahi rē. Ne ca, ca ha cōxwa cwȳrpē gō pī cajrer pē, quē haajcapō, ne ihcajpuw me amā pry. Ca hame acunea cōxwa cajpuw pry ata kōt, amcrāre kōt me rē — hajȳr.

Mā Pahpām te ahcakrā to ipintuw, ne Ixaher catējē meEjit catējē cote na inxōr. Ne hān ne ahna caxwa mā ahcakrā ata amji tocuhye ne Ixaher catējē rūm ahcujiro, ne Ejit catējē rūm ri awcapātkō. Na quē nee Ejit catējē Ixaher catējē cahuc nare.

Mā Mojxe te cō incwȳrpē hō pī cajrer ita pēr, mā pea Pahpām te cō to ipicapōn. Mā kōc pahtyāti ata cō cajpuw, pry ata kōt apēa to apē. Mā pry ita kōt amcrāre. Mā ihyj Ixaher catējē Cōxwatepti cajpuw amcrā ata kōt meirēr par. Mā cō te me hūjē kam amji to kwȳc ne xa.

Pê Ejit catējē cō kam ame ty Me Cator Xà 14.23-31

Mā Ejit catējē jō krähtare me, me hō cawrō mekrähtare me, Paro jō cawrō jō kujti me, Ixaher catējē kôt cō mā me hār. Mā awcahti xà wyr Pahpām teEjit catējē to kēn, ne me huwahi kam ihtēm. Mā pea cawrō jō kujtiamjia kôt ipinkrēn, ne ihpypyrm, cwyrjap quē nee ihtēm nare.

Mā Ixaher catējē cunea cōxwa jīkjēmā me irér par, mā Pahpām te Mojxe mā:

— Hacpÿa mā cōxwa cwyrpē gō pī cajrer pē, quēha cō amji jaxà ne Ejit jōkrähtare me, cawrō me, hō kujti cunea pro, ne me ipir partu — hajŷr.

Mā Mojxe te cō incwyrpē hō pī cajrer ata pēr, mā hacpÿa mā cō picaxēr, necute Paro jō krähtare me, hō kujti cunea pro, ne ihcuneato ipictor. Mā nee cōxwa na ame irér prām atajē nō jāhhuc nare.

Hōhō, Pahpām te Ejit catējē jūhkra péIxaher catējē pytar xà ita to rī, cute mecupē me hūtar. Mā cōxwa tohkà na, cute Ejit catējē tycne ame hikwa na ame hōmpun. Ne cute me ahna Pahpāmcarōt týaj to ihyjy pupun, ne ame amji mā hūpa. Ne cute amji mā Pahpām to me catiprāmte me cumā:

— Apeaj to apej! — hajŷr. Ne hanea ne cute Pahpāmmā hāpēn catē pē Mojxe ata to amji mā mehhimpej.

16

Pē Pahpām mana to Ixaher catējē mā harte

Me Cator Xà 16.1-36

Ne ma pōti ata cajpuw cute me mōr kam me to incrā. Mā mehcunea Mojxe me Arāw cuna mā amehcakōc, ne me cumā me harkwa to:

— Cu rȳ mā curia Ejit jō pjē kam ame ty na mā. Ampo na? He quēt curi ampeaj kam me pamāme pajō cati. Mā ajte ate me pōti ita mā me ito acator, ate prām to meijipej prāmte — hane.

Mā Pahpām te mempar ne Mojxe mā:

— Hömpu he, wa hā cōjkwa pīn, irārā cunea na meamā me gō pē mana ata kujate. Quē hapacta ne, cute ame ampo na amji mā me prām atajē cawrā, ne ame cuku. Ne me cumā quē amcro pyxit kam me cawrā to pyxit, ne amcro te xēj ita jōirārā na, quē ha me cawrā to ajkrut. Ampo na? He amcro te xet ita jōirārā na wa ha nee me amā ihkujahēc nare. Wa ha cute me ipar name hahkre pej prāmte, me cumā ampoitajē to — hajŷr.

Mā Mojxe me Arāw te Ixaher catējē tocuprōn, ne me cumā:

— He amcro ita kam, ca ha me Pahpām te Ejit catējē jō pjē pē me ato cator name hahkre pej. Ne apē ita jō irārā na, ca ha me Pahpām carōt pupu. Ampo na? Me ate

cuna mā ame acakōc na cute me apar. Na quē ha pyt kam meamā hī gō, ne irārā na me amā kwyr xōm gō — hajŷr.

Mā caxwa ata kam pryrejara jāhtōa ne cator, ne ihhéj rūm cupē tutre, ne cute pō ita to ipictor tu. Mā mehcuna ne me cuku.

Ne irārā mā ampeaj kam atār, ne atār ata crāme ajkaam, mā krāa, ampo pē kwyr xōm pyräcti, inxōti ita cator, ne apu ihkrī pjē kam. Mā cute me hōmpun, ne ahna me hāhcukjēr to:

— Mēr ampo mā ita? — hajŷr.

Mā Mojxe me cumā:

— Kwyr ri Pahpām te me amā hōr, ne haprī temana. Na ca ha amjimā, me gürkwa caxuw, ate ahna me prām atajē to ame cuprō — hane. Mā ame hapōj, ne ahpāyanre na cute ame hō itajē incwyr.

Mā Mojxe te me cumā:

— Ca ha nee me anō gō pē mana ata to ihhi, ne amcro nōcaxuw amji mā ihcahhur kwyr xām nare — hajŷr. Māmee mehwkwy kwyr te amempar nare, ne amehcahhur pyxwyr. Mā ahna apē mā cute ame hōmpun, māramā kam ampo cōre, ne ihkro. Mā Mojxe ame kamincryc.

Mā irārā cunea na me hō ata pit cawrā to mehcuhlhē. Mā hān ne amcro cacrone ihxēt, mā pjē kam kwyr toame cuprō atajē hamre ne jū kam pra. Ne amcro te xēj ita kam ri, cute me kwyr tocuprōn to me ipijakrut. Mā me hō pahhi catējē te me Mojxe cukij, ampona mā amcro te xēj ita kam hān ne ame kwyr to cuprōn to me ajkrut. Mā me cumā:

— Ampo na nare, me Pahpām te rime amā amcro ata to ajeare mā, cute me ato ihkotprāmte. Ne amcro te ihkwyr to xet ata rī, ajeare mā ne pyxit peaj necupē Pahpām jō amcro, neimpeaj to impej — hane. Mā Pahpāmjō amcro ata kam hōtpē mehwkwy kwymā pō mā me cator, ikre pē, ne ame hō japē, ne neecute me ampo mā cator nare.

17

*Pē Pahpām kēn pīn me cumā cō gō
Me Cator Xà 17.1-6*

Ne Ixaher catējē me mōr xà ata kam, pjē nō japyr to ame Repiti ita māmē cator. Ne me cator xà ata kam me cupē cō jamreare, mehwkōm xà caxuw. Mā cute me Mojxe mām kam mehtēm, ne me cumā:

— Me imā cō kwyr, wa me to ikō — hajŷr.

Mā Mojxe me cumā:

— Ampo na mā ca ame ikam acryc, ne Pahpām to ate me amji mā ahimpej nare kam, amji caxuw amehcyt to meapa? — hane.

Mā ampeaj kam me cumākōr, mā me cute me Mojxe mā harkwa to:

— Ampo caxuw mā ca ate Ejit jō pjē pē me ito acator, pōti ita wyr, quē hakōr me ijipej, me ikra me, priti mea mā? — hajyr.

Mā Mojxe te Pahpām māamji jarēn to hajyr he:

— Ampo to wa ha ajte? Ramā kēn to cute ame icapēr ne me to icuran xàa kam — hajyr.

Mā Pahpām cumā:

— Mēr mam amji kōt prohti kam mehkwy to mō, quē ha hapu na mehkwyjāhtōti atajē me akōt me mō, kēnti japrý pē Ihcuhhyt ata wyr. Negō pī cajrer ata to gapac kēt nare neapy ne to mō. Wa ha curia kēnti pē Ihcuhhyt ata krac ri kēn na acaipa, ca ha to kēn tac, quē ha cōcato — hane.

Mā Mojxe ma kēn wyr tē, ne curi cator. Ne me kam mare mā, cute hō pī cajrer pyr, ne to kēn tac. Mā hamre cō te amji māhūhyr pyrentu ne ajpjē. Mā mehcunea me to ikō.

19

Pē Pahpām Mojxe mā kēn po kam ihukrahhi te ihhōcata gō

Me Cator Xà 19.1-2, 16-18; 24.12-18

Ne Ejit jō pjē pīn Ixaher catējē cator na, putwryincrē kam ri, kēnti ata jō pjēmā, me cator. Mā pjē ata kam ampo hamreare. Mākēnti ata krac ri me hāhhuc. Mā Pahpām te Mojxemā:

— Ca ha kēnti na api ne curia ahtwy. Wa ha amā, ite kēn po kam ijarkwa na ihhōc ita gō, ca ha mē cumā to hahkre — hajyr.

Mā Mojxe me, ihtehcajpar catē pē Jojuw, ma Ihcuhhyt jōkēn pē Pahpām jōkēn ata wyr me tē. Ne kēnata na me hāpir xwŷreana, pē prohti kam me cumā harkwa to:

— Ita ri me iijkaj, wa ha ahnaa me amijaxà. Ne quē ihhēaj to me amā ampo naprām, ca ha me itō pē Arāwcukij — hane.

Ne ma kēnti ita na me hāpir, ne pea ahcakrā nō ita wyr me cator, ne cumā me hār. Mā Pahpām carōt jāhcujro tekēn ata pro, ne cute ihcujroa to amcroto xēj. Mā kēnti ata jāhcujrōn, ne kam cuhy, ne kam ihkūm, ne kypē hāhkrihkrít nare. Cwŷrjapē ri mehcunea mā hūpa, mā hūpate amehtertet.

Ne amcro te xet kam ri, me Pahpām te ahcakrā ita kam Mojxe mā hākjēr. Mā ma hȳrmā hāpir, ne curia ahna amcro te cwarēnta. Mā Pahpām te Mojxe mā ihcakōc jicu, ne cute cumā kēn po kam hūhkrahhi te ihhōcata jōr. Pē Pahpām kam harkwa na ihhōc to hane he.

20

*Me cumā harkwa to ihhimpej xà pyxit
Me Cator Xà 20.1-17*

Ipē me gō Pahhiti pē me Apām Cati. Ne imā me akwȳ kīan to me akīn. Cwŷrjapē wa ite Ejit jō pjē pē me ato icator, por curi me apē cama mecumā me gāpēn catējē ata pīn. Na wa itea me amā amji jōr, ne amji to me gō Pahhiti. Na ca ha nee irān xā na, hipēr amji māmē jūm to me gō pahhiti prām nare. Ne imā me pahte ajpēn kīnti ita na me ato prām.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà pi-jakrut

Ne pa wa ha ampo kēn cunea pē me apytār to ipa, ne me atehcajpar to ipa. Na ca ha nee ame apām cahāc krekkā itajē to amji kam me gapac nare, ne nee hanea ne ame ampo carō kēn pē cupējarōti ata to amji kam me gapac nare, ne nee cute me atehcajpar xà na ame ahna gāhwyr nare. Nāmri ca ha ate irān xā na amji mā me jūm to hajyr na, ca hama ramā ame icaca, wa ha itŷ ahna ame akam icryc, ne hahpan xà na ame ato kēn. Ne por pjē cunea kam me cumā ikīnti, mā ijarkwakam me hapac to me ipa atajē, wa ha imā mehkīn, ne me caprī.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà incrē

Ne imā me akwȳ kīnti incwŷrjapē wa ite me amā ijarkwa me ijaprý jōr. Na waha me amā gaprý to "Me cupē Pahpām tekjē". Cwŷrjapē ca ha ijaprý to me amji jamār peaj ne. Ne catyf kam me apa, ne nee ame ampo kēnton to me apa nare. Nāmri ca ha ame ampo kēn ton tome apa, quē ahna me apupu, ne ito amji kam me hapac to: "Mōrmō me Hūm ita kēanre na mā, ihkōat mehkēanre" hane. Nāmri ca ha ate me ipar nare, ne māneea mā ate meampo kēn ton to me apato hajyr na, wa ha itŷ hahpan xà na ame akam icryc, ne ame ato kēanre ne.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà te cwat

Imā me akwȳ kīnti na pē wa, ite me amā pjē me ampo cunea impejti itajē jōr xā caxuw, to ijapēan to amcro to xēj. Ne pom amcro te xetata to, wa ite ajteare mā, kam me pahkōt xà na. Na ca haatjy me to amji jāpackrea ne, ne icuxà amcro te xēj itajē kam ca ha me apē, ne cute xet ita kam, ca ha nee ame gāpēn nare, ne cama me kōt. Ne amcro ata kam, ito pit mā me amji kam gapac to me apa.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà te xīc

Imā me akwȳ kīnti incwŷrjapē wa ite me amā me apām jē me, me axyrxwyr jōr, cute me gapackre xà caxuw. Ca ha pjē ita kam, amā amji toapijapar to irya to prām na, ca

ha atŷj me apāmjē me, me axyrxwȳ kampa ne amji mā me hūpa.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà te xēj
Imā me akwȳ kīnti incwýrjapē, pē wa pa amji mā me ato, ate amji to me apijapar xà caxuw. Na ca ha nee jū caxuw me jūm curan nare.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà te xet
Imā me akwȳ kīnti incwýrjapē wa ite ahp̄yanre na me axūmre mā, me aprō jōr par. Ne hanea ne ahp̄yanre na me apyjē mā, me apjē jōr par, ahte ate ame apa cupate, ate me ajpēn kīn, ne ajpēn na me gūjaxōr prāmte. Na ca ha nee amji jū na ame aprō kīn nare, quē ha pyjē xwýjē nee amji jū na amempjē kīn nare, ne nee ajpēn pē ame amji caxun nare.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà te ôjtō
Imā me akwȳ kīnti incwýrjapē wa ite me amā ampo kwȳ cunea jōr, ate me to atekjēa to prām to. Na ca ha atŷj ajpēn mā me ampo itajē na pahti ne, ne nee jū caxuw jūm pē ampo to me gāhkīj nare.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà te nowi
Imā me akwȳ kīnti incwýrjapē, ca gapacta ne atŷj amji mā me ikampa. Ampo na? Wa hān ne ampo to icakōc, ne nee apu ihēj xi to icakōc nare. Na ca ha icuxà, nee ame ahēj xi jarēn nare. Ne nee me akwȳ kēn mā me irēn prāmte, ame to ahēj xi to me apa nare.

Me cumā harkwa to ihhimpej xà te tej
Ne imā me akwȳ kīnti incwýrjapē ri imā me akwȳ me, me amā me ajpēn kīnti na me ato prām. Na ca ha nee me akwȳ mā ampoatajē na ame amji caprēp nare. Ne ampo itajē pē, me hūrkwa me, hīxi me, cumā me hāpēn catējēme, cute ampo to me ipijapar xà me, ampo pej itajē cunea me.

Ixaher catējē cunea mā Pahpām cupa catia to cati

Me Cator Xà 20.18-21
Hōhō, ita to pē Pahpām Mojxe mā ihcakōc. Mā pjē kam me hāhtōti atajē te mepahhājē jāhcuxē me, kēn kam ihkūmti ata pupun, ne kam me hāhkrihkrit me, hōhhi jākōrti catia ata kam me hapac, ne hūpa te amehtertet. Ne ampyā mā amehcuuhhē, ne cute me Mojxe mā me amji jarēn to:

— Ca ha caa me imā Pahpām jarkwa to acakōc, wa ha itŷj me akampa. Ne nee me inaPahpām te me imā ihcakōc na hamār nare. Quē me imā ihcakōc, wa me icunea ame ty — hajŷr.

Mā Mojxe te me cumā harkwa to:

— Nee ame amji mā pa nare. Ampo na? He nee Pahpām me amā ihkēnjōr nare. Ne

cama cute me acapi, ne ate amji mā me to ahimpej kam me to acrāna, cute me gahkre pej prāmte ri me amā carōt tŷti ita to ipipē to mō. Ca hame hōmpun to mō, ne me hahkre pej, ne amji mā me hūpahti to me apa. Ne ca hanee cuna mā ame ampo kēn ton nare, ne atŷj ame apej mā me apypȳm — hajŷr.

Mā ampyā mā amehcuuhhē, mā ma awcapātkōti ata māMojxe pyxit peaj ne Pahpām wȳr hār. Mā hipēr Pahpām te me hapackre to hāhtōa to hāhtō.

32

Pê Ixaher catējē amji mā pahpām cahac kreka to

Me Cator Xà 32.1-35

Mā Mojxe curia kēn na apu ihkēn, mā me hāhtōti atajē te me hapēē neArāw wȳr me pra, ne me cumā harkwa to:

— Me imā ampo kreka pē pahpāmcahac nō to, quē ha taa me pahto ihhimpej, ne me pahto mō. Ampo na? Pom Mojxete Ejit jō pjē pē me pahto cator ata jū kam ipictor. Wa nee ampo to jūmā ton xà ata na ite me hahkre pej nare — hajŷr.

Mā Arāw me cumā:

— Mēr ite ton xà caxuw me imā wakŷre prāti kwȳ — hane. Mā cute mecumā hōr, mā Arāw tepryti kra xūmti kreka na ton. Mā me cumā impejti, mā cute me harēnxā te cupan xà ata to me ajpēn mā:

— Pryti kra kreka ita pē ri me pajō pahhītī pēpahpām, mā Ejit jō pjē pē cute me pahto cator — hajŷr. Mā Arāw te cumā hām xà ita to ihkāhti, ne himoac kam prytī krahti ata xām, ne amji mā me harēn to hane he:

— Apē quē ha me Pahpām jō amji kīn — hane.

Mā apē ata na cute mepryti kra kreka pē pahpām cahac ata mā ame ampo pry curan, ne cuna māame to caxār, cute me to ihcajpuaw prāmte. Ne cute amehkīn toihhi jīrō pē me hŷr, ne ame hāpān neamehkōm jīrō pē, cute ame hapactu kam me to ihtēm.

Mā Pahpām te Mojxe mā:

— Apu uua ne wrȳ, nāmri me hāhtōti atajē te nee meijarkwa itajē impar nare, nemehkēn mā me hār. Wa ite ramā me hōmpun, mā me hūpar nare ne ampeajkam mehkrā tŷj, na ri ahna ampeaj kam me kam icryc. Nā wa ha me hipej, ne ato irō ne akam me to hāhtōa — hajŷr.

Mā Mojxe te ahna hāhwȳr ne cumā:

— Ampeaj kam ri mechcunea kēanre cakrō, ca ha me caprī, ne nee ame kam acryc nare. Ne por pē ca mam amā me hāpēn catējē pē Aprāwme, Ixac me, Jaco mā ate amji ton xà ata to ca amji

japackre. Pom pê camehtàmxwý mā jû caxuw pjépejtí mā me hâr xâ to awjahkre ata to, ca ha amji japackrea ne — hajýr.

Mâ nee me Pahpâm te me hipej nare, mā Mojxe tekén po kam Pahpâm jarkwa pyr ne ahpar mā to mō. Ne cutewakýre prâti te prytí kra kreka pupun, ne hanea ne ipu na ame hapactu na me hômpun, ne mekam incryac to me kam incryc. Mâ cute pjê kam kén po ita to húcapér, mā ihpým ne ipicahhêc. Mâ ma me hýrmâ tê, ne cute prytí kra kreka ita jûhhýr ne gân par, ne kam cuhôn ne to caxâr, ne cô kam ihpro jaxwýr, ne cute me to kômpartu na me mén. Mâ Pahpâm te me cumâ hâ nô pahtyjti ata kujahêc, cute ameprytí kra kreka pê pahpâm cahâc kîn jahpan xâ na.

33

*Mojxe te Pahpâm mā ihcakôc xâ
Me Cator Xâ 33.7-11*

Pê Mojxe ajco Pahpâm mā mehcakôc xâ caxuw ikre pyxwyâr toramâ amji pyràc tu, por curi jû ri me hâhhuc xâ atajê kam. Ne pê ampýa mâ ajco me hâhhuc xâ pê hûxwý. Ne por pê ajcoPahpâm mâ mehcakôc prâm atajê, quê ha curia hýrmâme ipa. Pê ajco MojxePahpâm mâ mehcakôc xâ jûrkwa wýr ipa, pê ajco mehkwy cunea me hûrkwajarkwa mâ mehcuhhê, ne kam mento cuhhê ne mehômpun itaa na, pê ajco acjéj.

Pê ajco ahcakrâ catia ata harkwa mâ irôrôc, pê kamPahpâm ajco Mojxe mâ ihcakôc. Ne pê hûrkwa jarkwa mâ amehcuhhéatajê ajco Pahpâm pejti na me haré. Pom ikre kam Pahpâm mâ mehcakôc xâ ita kam ri, hân ne Pahpâm me Mojxe ajpén mâ mehcakôc, ne hân ne Mojxe kucrî cumâ awjaré. Pom hân ne me hûmre ame hô ikwy nô mâ mehcakôc itana mâ, hân ne Pahpâm Mojxe mâ ihcakôc. Ne cute cumâ ihcakôc jicujirô pê mâ, pê ma hân ne Mojxemehkwý wýr amji jacjéj.

Ne pê Jojuw cuprýhti pê Mojxe tehca-jpar catê ata, curia ajco apuPahpâm mâ mehcakôc xâ jûrkwa kam Mojxe jakân pê ahtwý ne apu ipa.

34

Pê Pahpâm hipêr kén po kam harkwa na ihhôc

Me Cator Xâ 34; 35.4-29

Ne amcro nô na Pahpâm te Mojxe mâ harkwa to:

— Hipêr kén po to ajkrut ne cuprâ, ne apjén to mō, wa hipêr kam ijarkwa na amâ ihhôc, ate ihcahhêc ata jaxâ na — hajýr. Mâ cutecuprâr ne ma to tê, ne curia hipêr ahna amcro te cwarênta. Neihtyj Pahpâm

me ajpén mâ ihcakôc. Ne ma hacpý mâ iwrýc ne ihkuc prâti. Ampo na? Cute Pahpâm pupun na ri. Mâ mehkwy ma ame hûpa, mâcute cupêhkâ to ihkuc pro, mâr quê nee me hômpun nare.

*Ampo kâ te Pahpâm jûrkwa caxuw
Mojxe te hâhcukréj to hâhcuprôn*

Ne pê cormâ Mojxe apu kén jimoc ri môr kwâya kam, pê Pahpâm cumâ hûrkwaton xâ ata to hakre, jû mâ quê ha ne Pahpâm jûrkwa xâm to ne hâm. Jirô pê mâ ri Mojxe te Ixaher catêjê mâ harkwa to:

— Pahpâm te imâ me acaxuw harkwa hyr. Na ca ha me gâhcajrênti atajê, atjy Pahpâm mâ meampo jôr prâm, ne ampo itajê to ca ha hýrmâ me apa he, wakýre prâti me, wakýre prâ jakare me, wakýti týjti me, cupêhkâkuküm̄ti, intepiti, jakati, impejti atajê me, carâ cahâcre kâ me, pî caxwýn týjti impejti atajê me, ihpôc xâ caxuw pî xô cacô impéti atajê me, ampo cacô impéti cuxwati atajê me, wakýre prâ teptiatajê te hajýar. Ne atjy ajpén hýrmâ me to apa.

— Ne por Pahpâm te me anô mâ cute me amji jahkre pej jôr atajê cunea, quê ha ajpén ame pra, ne me cuprô. NePahpâm te, cute ampo to me hâpén xâ me mén atajê to, ame cumâ apê. Cu ha Pahpâm mâ mehûrkwa nô xâm, ne hanea ne pî to me hâmcjén xâ nô ata jûjé, ahna cute me hapýn xâ caxuw, cu ha me to. Ne hâmcjén xâ ita kam, por cute kén po kam, me pamâ harkwa to ihhimpej xâ te tej jirê, ne ahna ihhôc ata, cu ha caxwâm pê hir. Ne quê ha cupê Pahpâm te me pamâ amji ton na, me pahte me ajpén par xâ jâmcjén xâ.

— Ne hanea ne cupêhkâ impejti te Pahpâm jûrkwa caxwýntéte hahér xâ ata, cu ha me to, ne ahname hâpân xâ nô me, me to, ne pî to mehûjê, cute me hapýn xâ caxuw. Ne cô cuhhê xâitajê me, ampo jacrô cuxwati tocaxâr xâ atajê mea mâ, cu ha me to. Ne hanea ne hûrkwa caxwýn nô to cujro xâ caxuw, cu ha hâhcujro xâ nô me to.

— Ne hanea ne Pahpâm mâ me hâpén catêjécunea kâ impejti atajê me, Arâw kâ me, mehkra kâ mea mâ, cu ha me cumâ to. Hô, me pajâpén xâ itajê cunea to, cu ha Pahpâm mâ me — hajýr.

Mâ ma me hûrkwa wýr ame ipicrân, cute ame cumâ ampo jôr xâ atajê wýr. Ne por Pahpâm Carô Pejti ata ri mehkra caxwâm pê cute mecumâ ampo jôr xâ atajê to ihhimpej. Mâ cute amencwýr, ne ma hýrmâ me to amji jacjén. Mâ pyjê kwý te cupêhkâ ton jahkre pej atajê to me cupêhkâton. Mâ pyjê kwý nôa te carâ cahâcre kâ to me cupêhkâ. Ne me hô pahhicatêjê atajê ri kén prâti itajê to me

mō. Neme hàhcajrēan kam me hūmre mepyjē te Pahpām mā me ampo jōr xà atajē to me mō, ne me cumā hōr.

40

Pahpām ampo kà te ikrē mā hār ne kam ihkrī

Me Cator Xà 40.34-38

Mā Mojxe te hāpēn xà ata krā curan, me ajkaam mā ampo kà te Pahpām jūrkwa te amjijiipēj ne xa. Mā Pahpām jō ahcakrā te ikrē pro, mā carōt jāhcujro teto hipu tu. Na quē nee Mojxe ahcakrā kam Pahpām carōt jāhcujro ata mā hār nare.

Pê ahcakrā ata ajco api ne mame cumā ipa. Pê Ixaher catējē ajcome hōmpu ne ma ihkōt me ipa. Ne ajco pry kà te ikrē ata to ma me ipa. Neahcakrā ata pê ajco ahtwȳ, pê cume māa mā ajcome ahtwȳ. Ne amcro kam pê ahcakrāata ampo kà te Pahpām jūrkwa cwýrpē ajco harij, ne ahna caxwa pê ajco kam cuhy, ne ahcujro, Ixaher catējē te amji mā me irīt xà caxuw.

Hōhō, me ipa xà ita to pê ajco me ipa, ne meahtwȳ. Ne ma Canān jō pjē mā me cator.

Pê Caku Te Cwarënta PÖTI KAM AME IPA XÀ

Ýhý, ihkâhhôc to incrê ita kam ri, Ixaher catêjêmâ, Pahpâm te amji kam hapac xâ intuw to me cumâ hahkre xâ. Cwyrjapê ri ihkâhhôc ata japry te **Me Cumâ Ampo To Hahkre Catêjê Jô Kàhhôc** (Ampo To Hahkre Catêjê).

Ne ihkâhhôc te cwat ita kam ri, Mojxe te me pamâ Ixaher catêjê te Ejit jô pjê pîn, Canân jô pjê wýr, pöti ata kam me mõr na caku te cwarënta name harën. Ne hanea ne cute Ixaher catêjê cahyt ne me hâhtô na me hahkre pej. Cwyrjapê ri ihkâhhôc ita japry te **Me Cahyt Xà Jô Kàhhôc** (Me Cahyt Xâ).

Jaco japry nô pê Ixaherata kra xûmre te tôxi atajê tâmxwý tâmxwý ramâ me hâhtô to mõ ne me hâmtâr tu. Ne ahpýanre na menquêtjé pê me hakat japrykôt me hakrâ pit, ne cute me amji mä hapry jör par to: Rupen kra me, Ximâw kra me, Rewi kra me, Juta kra me, Ixaca kra me, Xepurô kra me, Joje kra me, Pênjamâ kra me. Tâ kra me, Naptar kra me, Cate kra me, Axer kra. Neme hakrâ te tôxi atajê cunea pê Ixaher catêjê pit.

13

Pê me hûcapi catêjê me Canân jô pjê pupu

Me Cahyt Xâ 13.1-33

Mâ Pahpâm pê Pahhiti te Mojxe mä harkwa mén ne cumâ:

— Jûmjê xûmre kujate, quê ite meamâ Canân jô pjê jör xâ ata pupu. Ne ca ha ahpýanre na me aquêtjé te me amji jakrâ te tôxi atajê kam, ajpên caxuw mehtâmxwýpê me hõ pahhi to caprâ ne mehukuate — hajýr.

Mâ cute me to cuprôn, ne me cumâ harkwa to:

— Me pra ne me pjê pupu, jû mä mõrmô cute. Ne ma curi mehkri catêjê atajê pupu, mõrmô ajkî mehtyj, nare, ajkî mehpeacre, ne mõrmô ajkî mehâhtô, nare, mõrmô ajkî mencre. Ne me pjê pupu, mõrmô ajkî impej, kam me pajâpén xâcaxuw. Ne me kři pupu, mõrmô intête kwyc ne ajkîhihê, nare, mõrmô ajkî hamâr xâ atajê nô hamreare. Ne me pjê ata pupu, mõrmô ajkî ampeaj kam hõ to hakrâj, ne kam pî jâhtô. Ca ha amji to mehtyaj, ne atyj ajpên me pjê ita jô pîxônõ to me mõ, wa cûkrê ne ihcijpê — hajýr.

Mâ ma me mõ, ne cute me Canân jô pjê pupun, ne cute kam ame ipa to meamcro to cwarënta. Ne ramâ me mõr xâa kam, cuteme pîxô jâhtôa ne me hirê. Ne ma

me to amji jaxâr, ne me to cator. Ne cute Mojxe me, Arâw me, Ixaher catêjê mä ampo itajê cunea jarénpa. Ne cute me cumâ pjê jô pîxô atajêjôr. Ne me cumâ harën to:

— Wa Canân jô pjê mä me icator, ne ite me hõmpun, mä impeajto impej. Ne ampeaj kam, kam mecumâ me hõ, ne hanea ne kam pen ne kam priti kâ cacô jâhtô, ne kam me pîxô itajê pupu he.

— Ne ampeaj kam curi mehkri catêjê týj, ne ampeaj kam kři itajê cati, ne ipu nakwycti itajê kâa to ihkâ. Wa ite kam mehû to cute me kři mä hikretiatajê kwý pupun, mä ampeaj kam mehkâ, ne me catia to mecati — hajýr.

Mâ cute me hûmre kujahêc atajê nô japry te Carep ata te mehcunea mä Mojxe mä ihhi cuxêc na me ton, me kam mare mä, ne me cumâ harkwa to:

— Hacme, ne me pjêita pytâ! Ampo na? Cu ha pahtyj me tohjê, ne me hirô pê xa, ne mehipej — hajýr.

Mâ mehkwy teme cumâ, ne ahna me amji ton kam me cumâ:

— Wýr cu apu amji mä me hamâ! Ampo na? He me pajirôa pê curi catêjêmehhi týj, ne me cati. Ne pjê ata kamampeaj kam me hâprê catêjê jâhtô, ne cute mehipej tu. Na ri me imâa me ipê xycxycré pyràac, ne hanea ne me cumâ meipê xycxycré pit, ne me cumâ me ikryjre — hajýr.

14

Pê Ixaher catêjê ma ame Pahhiti par caca

Me Cahyt Xâ 14.1-45

¹ Mâ Ixaher catêjê cunea mehpêc xâ to cute mencwýr kam mehtêm. Ne kÿj cati pêamâ ame amrâ, ne cute mencwýar to me apê. ² Ne mehcunea te me Mojxe me Arâw cuna mä me cumâ amji capérkam mehtêm, ne me cumâ:

— Wa nee pjê mä me paxâr xâ ita kam ame ityc prâm nare. Wa rý mäcuria Ejit jô pjê kam ame ty. Nare, wa pöti kam me hamreare ata kamame ty. ³ Ihhêj ne me pajô Pahhiti te pjê ita kam mehkri catêjêjô krâhtare te me pajipej na, cama me hamâr xâ caxuw ri cute me pahto cator. Ne quê ha me pahto hajýr jirô pê mä, quê hacama me pahkra me, me pahprô amji to me cumâ me hâpêñ catêjê. Na cu ha pahtyjma hacpý mä Ejitjô pjê wýr me amji jaxâ — hajýr. ⁴ Ne me ajpên mä harkwa to:

— Cu ha amji mä me pajô pahhi tuw nô xâm, quê ha hacpýa mä me pahtoamji jaxâ, Ejit jô pjê wýr — hane.

Pê Jojuw me Carep tee mehkwy mä apô

⁵ Mâ Mojxe me Arâw, Ixaher catêjê kam mare mä pjê kam mehpým, ne mehôpôrpo

ne me nō, mehpec xâhte. ⁶⁻⁷ Mā cute me pjē pupun catêjê pijakrut itajé japrý pê Jojuw, meCarep atajé me cute amji pê mehkâ cokjêr, mehpec xâhte, ne mehkwý mähüjarén to:

— Pom wa ite me pjê pupun ita peaj to impej. ⁸ Cu ha me pajô Pahhiti cajpuaw na, quê ha ihtyj me pamâ pjê pejtî ata gô, cu ha pahtyjamji mä me hütâ. Ne pjê ata kam me hôa to me hô, ne ampeaj kam, kampryti to ipijapar xâ me, pur caxuw impej. ⁹ Nee ca amji tête ame Pahpâm jarkwa curê nare. Ne nee cuna mä ame acryc nare, ne nee ame, por curi amehkrí atajé cupa nare. Ampo na? Cuha me pahtyj me to cô, ne me hipej ne me hirô pê xa. He me pajô Pahhiti ihtyj amepahkôt ipa, ne cute me pahpâm cahâc krekkâ pê mepahcurê xwýn pytâr catêjê atajé cunea rên. Cwyryjapê wa me amâ, ca ame hûpa nare — hajyr.

Pê Pahpâm mä Ixaher catêjê jipej prâm

¹⁰⁻¹¹ Mâ me hâhtöti atajé ajwar kên to ame capér, ne to mehcuran prâm to pit mä amehcakök. Mâ Pahpâm carôt cati jâhcujrohti ata ampo kâte hûrkwa mä Ixaher catêjê cunea te cuprôn ata wýr iwryc, ne Pahhiti te Mojxe mä harkwa to:

— Me hâhtöti itajé ma ame icurê! Ne cute me hajyr ita kamri ihtyj amji caxuw me icyt to me ipa. Ne jû caxuw mäquê ha ajte, ite me kam ampo to amji to ipipêxâ ita kôt me ijahkre pej, ne ikôt me amji to? ¹² Wa ha hâ kên cunea to me kam icryc, ne ame to kên, ne ite me cumâampo jör xâ to ijüjahkre ata xwýjrea na mehipej. Ne akam wa ha quêt meto hâhtô, quê ha mam itajé jirôa pê me atâmxwý itajé cunea me carottjy — hajyr.

Pê Mojxe Pahpâm mä mehkwý cajrén

¹³ Mâ Mojxe te Pahhiti pê Pahpâm mä harkwa to:

— Jû mä quê ha Ejit catêjê cahhur me ita jarén pa, ne kam me amji cajpér to? Ne ramâ Ejit catêjê te acarôt tyjti to me akwýto acator ata na me gömpun, ne me gahkre pej. ¹⁴ Ne ma cute pjê ata kam me ipa catêjê mä me garén. Ne hanea neIxaher catêjê kôt apê me hô Pahhiti te amôr na, ne hû na pire mäajpën mä me acakök na me cumâ me garén. Ne ihtyj me cumam ahcakrâ kamapê me hô Pahhiti te amôr na, cute me gömpun. Neihtyj amcro me caxwa ri ahcakrâ ata tecuhya na amji jahkre ne harij na, cute me hõmpun. ¹⁵ Ne ca ha ate me akwý jipej pyrentu na, quê ha pjê ata kam, kríxârekwy me ahna me garén pa, ne me ahna amji mä me garén kên to, ¹⁶ “He pê ihtyj me hô Pahhiti me cumâ pjê to awjahkre ata wýrme to môr cakrô, nee cute amji mä hamâr, ne me to

här nare. Cwyryjapêri cute ahkêt mepôti jipôac ri mehcunea jipej” hane.

¹⁷⁻¹⁸ — Na ca ha acarôt jâhcaprîhti to me cumâ ajpê, necute mehkén ton xâ itajé to tojnô, ne cama amâ mehkinti ne. Ne pê ca ramâ amji jarén to: “Imâ me akinti ita kam, wa nee me akam icryc pyrentu nare, ne ca hame ate me ito kên, ne amji tête me ijarkwa curê jicu na, wa ha ityjme ate ito kên ita to tojnô ne hicu. Nämri ca ha me ate amji tête me icurêto me axâm ita na, wa ha ityj hahpan xâ na me akên mä me amë, me akra me, me atâmxwý mea mä” hane.

¹⁹ — Na ite apar xâa na wa awy, pom hötpê amâ me ikinti rohnytti mä, ca atyj cute mehkén tonitajê cunea to tojnô ne hicu to hanea, pom ahnaa mä ca ajpén Ejit jö pjêa rûm mehkén na me to tojnô to môhe, ita na ca ha ita kam me ito — hajyr.

Pê Pahpâm Ixaher catêjê incrôn xâ kénére to me cucrô

²⁰⁻²³ Mâ Pahhiti te Mojxe mä amji jarén to:

— Hâ, wa ha ityj, pom ate iwýr xâ ita na me ato, ne cute me ito kên itajé to tojnô. Ne wa ha pa amji japrýa na me ahna amji to. Quê ha neejü caxuw, por pê wa me hûmjê mä pjê to ijüjahkre xâ ata mä me hârnare. Ne pôti kam me hamreare ata kam, quê ha mehtyc pa.

— Ampo na wa ha meto hane? Nee mä ampo na nare. He pê ramâ me icarôt tyjti jâhcujroitajê kwý na me ipupu. Pê wa ramâ me cumâ me hô japrý te mana itagô, ne me cumâ cô gô, mä ajte nee ite Ejit jö pjê me pôti ita kam me cumâ ampoton xâ itajé na, ito me amji jackakre nare. Ne ajte cormâ cute me icapi prâmte, icuna mä me ampokén ton to me tej to me ipa, ne nee me ijarkwa par nare. Ne por me ijarkwa par nareatajê, quê ha nee, por pê wa me hûmjê mä pjê to awjahkre ata mä, me hârnare. Ne pom ma ame icurê itajé nô, quê ha nee mehnô pjê ata pupun nare.

²⁴ — Ne pom imâ hâpén catê pê Carep ita nare, ajteare mä quêt amji kampa, nequêt cute ihtyj ipar xâ cunea to ipar. Na quê ha ihtyjucite pjê pupun ata wýr axâ, quê ha mehtâmxwý ihtyj hakân pê pjê atakam me ipa, ne kam me amji to ajpa.

²⁵ — Ne apê quê ha ajte ma Amarec catêjê me, Canân catêjê, por caprûm kam mehkri atajé japy, hacpymä pô kam hamreare ata wýr me amji jaxâ. Ne Côxwatepti cajpuw quêha me mô — hajyr.

²⁶⁻²⁷ Jirô pê mä ri Pahhiti te hipêr Mojxe me Arâw mä hûjarén to:

— Jû caxuw mä quê ha ajte cute me imâ amji kôt harén jâhcahhôñ xititajê mä me hikra? Wa ite ramâ cute imâ

me hàhcahhōn na mempar, ne ahna imā mehkīn nare.²⁸ Na ca ha me cumā ijarēn to: "Ipē me gō Pahhiti pē Pahpām. Wa ha ityj me amā, por me amā ampo cupahti na, ate me amji jarēn ata to."²⁹⁻³⁰ Na ca ha me acunea pōti kam me hamreare ata kam me atyc pa, por ramā me ana caku te winti jirō pē atajē, ca ha me atyc pa. Ampo na? Meacunea te imā me gähcahhōn par, na ca ha me atyc pa, quē ha me ahkrare pit iteme cumā pjē to ijūjahkre xà ata mā me axà. Ne mehkà pijakrut japyj teCarep me Jojuw itajē, quē ha mehkà na me ajkrut peaj ne mehkōt pjē ata mā me axà.

³¹ "Ne me acunea te me akra pē, por Canān jō pjē kam me xa atajē mā, camame hāpēn catējē na ate me harēn cakrō, waha ityj me hamā, ne pjē ata wyr me toicato, quē ha quēt kam me ipa. Ne ate me pjē kēanre na me harēn ata kam, quēt ihcunea na me amji pupun pejti to me ipa."³² Ne me ca nare. Quē ha me gī itajē aihu ne ty, pōti kam me hamreare ata kam.³³ Ne quē ha me apē amji jahkre kēt, ca ha atyj me akra me, pōti kam mehamreare ata kam me apa to me caku to me cwarēnta. Ne me akōt quē ha meakra me amji pupun xà kēanreto me ipa, ne ate amji mā me ito ahimpej nare itakam, ca ha xa me acunea me atyc pa, jirō pē mā quē ha cormā me akrame, me atāmxwȳ pit pjē ata mā me axā.

³⁴⁻³⁵ "Ne ca ha me apē, por pē me pjē pupun catējē atajē pyràc, pēme mōar to me amcro to cwarēnta, jīkjē na ca ha pōti kam me hamreareita kam ame apa to me caku to cwarēnta. Ampo na? He wa ha ita caxuwme ato impej jicu, ca ha ame akēn xà pytītiatajē to ame acuhkwȳr. Quē ha ahpȳanre na ate me ina ajpēn par xāatajēa me gipej, pōti kam me hamreare ata kam. He ipē me gō Pahhiti, na wa iteame amā icakōc xà ita ton, na ca ha atyj pōti itakam ame ty" — hajŷr.

³⁶⁻³⁸ Mā cute me tej te me pjē pupun catējē atajē te me mōr tête mehcunea hi kwīn, ne mehcunea to me hāhcahhōn xi, na ri mehtycxà kēanre kam mehcunea tyc pyrentu, me pajō Pahhiti kam mare mā. Mā Carep me Jojuw pijakrut peaj ne mehtiar na me hāhhuc.

Pē Mojxe tee mehkwy mā me curē xwȳn cawpa

³⁹ Mā Mojxe te mehkwy mā Pahpām jarkwa ita jarēn, mā mehūpar xà ita kam amehpeacre, ne me cumā amji kīn nare.⁴⁰ Mā amcro nō na irārā na mehcunea jīr, ne mā, por pjē kam awjarōto cute me cumā hūjahkre ata wyr, cute me mōr na me ipyr. Ne cute me Mojxe mā me harkwa to:

— Wa ityj ite me Pahpām cuna mā me ikēanre na me amjipupun, na wa ha ityj ita caxuw, por me pajō Pahhiti te me pamā pjē tohūjahkre ata wyr me ikrār — hajŷr.

⁴¹ Mā Mojxe te me cumā harkwa to:

— Ca rȳ mā mam me hane na mā, ca neejaje ate me Pahpām par nare. Mā ramāahna ahtūm rytu, ne ramā hō amcro jirō pē ihpȳm ita kam, jū wyr ca ha curi me mō. Ca ha ita kam me ate me amōna, ca ramāate me pajō Pahhiti pē Pahpām jarkwa par nare.⁴² Ne pom curmā ate amji kam me gapac xà jarēn itajē, ca nee kam me toacrā nare, ne me hicu. Nāmri ca haate pjē kam awjarō ata pytār prām kam me toacrā na, quē ha me acurē xwȳn me atohamre. Ampo na? He me pajō Pahhiti pē Pahpām nee me akōt mōn nare ita kam, quē ha ihytj me gipej.⁴³ Xà ca nee me Amarec catējē me, Canān catējē to me amji japackrenare? He cormā me pahtcumam me xā! Ca ate me pajō Pahhiti pē Pahpām māhikran, cwȳrjapē quē ha hanea ne me amā hikra, ne neeme apijapu xà kam meatehcajpar nare, quē ha me acurē xwȳn ihytj me acura — hajŷr.

⁴⁴ Ne te Mojxe te me cumā me cawpa cakrō, māajte ma me mōr kam mēncrā, pjē kam kēnti atajē cajpuw. Mā curia me hakān pē Mojxeme Pahpām jāmcjēnxā jāhhuc, mā me hāhtōa ne amū me pra.⁴⁵ Mā kēnti na Amarec catējē me, Canān catējē mehlkrī atajēmehwȳr me iwryc, ne cute me Ixaher catējē curan kam mehtēm, ne mamehcuran to mō. Mā ma me hūpate mehprōt. Mā ihytj mehcuranto me mō, ne cute mehcuran itaa to, ma Horma jō krī mā me cator. Ne Ixaher catējē cahhur te ma Mojxe kōt pōti kam me hamrearewȳr me amji jaxār, ne kam ajco ame ipa.

16

Pē Ixaher catējē kwȳ Mojxe jūhhyr prām

Me Cahyt Xà 16.1-35

Caku te cwarēnta atajē nō kam, amcro atajē nō na me hūmre atajējapyj teCôre me. Tatā me Apirāw te Ixaher catējē jō pahhi te me xēj pijakrut ne ihytj xīncwēnta me, me ajpēnpar, cute me pahhi tête me Mojxe jūhhyr prāmte. Ne ma Mojxe meArāw wyr me cator, ne cute me cumā me harkwa to hajŷr he:

— Nee mā me ijirōa pē acati nare. Pahpām te Ixaher catējēcunea capi, cute me to amji kwȳ prāmte, ne mepahcunea kam ihytj. Ne mēr ampo na mā ca atyj ite me apar ita na, hānne me imā garkwa jīr? — hajŷr.

Mā Mojxe me cumā:

— Xâmte icaxuw ate me amji kam me gapac xà te hajýr? Hā, quê ha apé, quê ha Pahpám irarà na me gō ikwý nō itajé mea mā, me amā cuteamji mā jūmjé capi atajéhahkre, ca ha me hōmpu. Ca ha apé na ajpén me Pahpám wýr me mō, wa ha hanea ne Arâw me hýrmā mō, cu ha curia me ajpén cajpa — hane.

Mā apé mā Côre me, mehkwy te xēj pijakrui ne ihkôt xîncwénta atajé me mō, neampo kà te Pahpám jûrkwa na cute me cuprón. Mā hanea ne Mojxe me Arâw me, mehkwyhajýar ne harkwa ata jíkjé rûm cute me cuprón. Mā me hâhtôa te me cuprón ne cama amehcuhhé, ne ame ampote me to jū mân xà ata na ame hōmpu.

Mā pea Pahpám carôt jâhcujrohti te mehcunea mā amji to ipipé, necute Mojxe me Arâw mā harkwa to:

— Me cupé me hawry, ne me haprâ, nâmri wa hamehcunea jipej hiahpuro! — hajýr.

Mā Mojxeme Arâw te Pahpám cuna mā mehkôn krâ na me hýr, ne mecumâ mehcajrén to:

— Me ijô Inxú Cati, pê ca me icunea māite amji kam ijapac xà ita gô. Xà ca ha mehûmre kén incrê peaj atajé kôt mehcunea jipej? — hajýr.

Mā Pahpám Mojxe mā harkwa to:

— Me cumâ awjaré, quê me Côre me, Tatâ me Apirâw jô pryre kâ te ikre ita pê me ajcamé — hane.

Mā Mojxe xâm ne ma me hûmreitajé jûrkwa wýr tê, ne cute mehkwy mā caraâr kam hûjarén to:

— Me hûmre kéanre itajé jûrkwa pê me ajcamé, ne me hawry! Ne nee amehâhcukrêj caxun ne amehcupén nare! — hajýr. Mā pea mehcunea cator, ne me cupé me hûjawry.

Mâ Côre me Tatâ me Apirâwme hûrkwa jarkwa mā mehkra me, mehprô mea mâamehcuhhê. Mâ Mojxe te mehcunea mā harkwa to:

— Ca ha ita caxuw me Pahpámte pahhi na ixâm na me ijahkre pej to hane he. Quê ha pjé te catac ne me cumâipicapôn, mā kam me hûmre itajé te me ipijaxwýr, mā cute mehkrér na, ca ha cormâ Pahpám te me gô pahhi na ixâm na me ijahkre pej — hajýr.

Ne cormâ cute ihcakôc jicu me ajkaam mā Côre me, mehkwy krac ri pjé catac ne me cumâipicapôn, ne kre catia. Mâ kam Côre me, mehkjéjé me, me kôt cute me Mojxe jûhhyr prâm catéjé me, mehpým. Ne hanea ne kam ampo cunea to me hô tekjé atajé cunea pýpým, ne mehtyc partu. Mâ me ahna pjé pijapýn. Mâ ma Ixaher catéjé

mehkôt kre ata mā mehpýpým cupate, ma me pra.

Mâ kjy rûm Pahpám jôcuhy wrýc, ne me hô pahhi kwý te me xej pijakrut ne ihkôt xîncwénta te Mojxe jûhhyr na me ajpénpar atajé cunea to caxâr tu, mā me hamre.

21

*Pê cagâ me hâhtôa jipej
Me Cahyt Xâ 21.4-9*

⁴ Mâ ma Ixaher catéjé te me môr kam mencerà, ne cute me Côxwatepti jôpry kôt, me Hôr jô kentijakren. Ne ma Etô jô pjé pu na me ipijarô prâmte me mō. ⁵ Mâ amehpec ne nee hipér cumâ me hikaj prâm nare, mâ ajpénmâ ame Pahpám jarênto amehkéanre, ne cute me Mojxe to me hajýar, ne ajpén mâ ame harênto kéanre, ne me cumâ harkwa to:

— Ampo na mâ ate pôti ita mâ, Ejit jô pjépê me ito acator, ita ri me ity xâ itacaxuw? Ita ri ite me ampo krêr xâ hamreare, ne nee me ikôm xâ hamreare. Ne ramâ me imâ kwýr pê mana ita kín nare — hajýr.

⁶ Mâ Pahpám te me hâhcahhôñ xâ kéanre atajahpan xâ na, mehwýr cagâ jâhtôa ne kujahéc, cute mehcâmxar prâmte. Mâ ramâ cute ame hâhtôa ne amehcâmxar, mâ amehtyc. ⁷ Cwýrjapê ri ma Mojxe wýrmehprôt, ne cute me cumâ me amjû jarên to:

— Wa ame amji pupun kéanre! Wa ite Pahpám me, me acuna mâ me ikên xâ kéanre itajé ton, cwýrjapê ri me ikéanre. Na ca ha Pahpám mâ acakôc, ne cumâ me icajrén, quê meitête cagâti itajé to hawry — hajýr. Mâ Mojxe te Pahpám mâ mehcajrén.

⁸ Mâ Pahpám te Mojxe mâ harkwa to:

— Wakyre nô to cagâ, quê ha cagâ xâhti itajé mehcâmxâ, quê ha mewakyre te cagâ ita pupu, ne nee amehtyc nare — hajýr.

⁹ Mâ Mojxe te Pahpám jarkwa na wakyre to cagâ, ne me hipôc ri inxôr. Mâ cagâ xâhti atajé mehcâmxâ, mâ me wakyre te cagâ ita pupu, ne hacpýa mâ mempej. Hamre.

22

*Pê cawrô cahâcre Parâw mâ ihcakôc
Me Cahyt Xâ 22.1-41*

Jirô pê mâ pê Ixaher catéjé ramâ Mowap jô pjé na me ahtêp. Mâ Mowap jô pjé jô pahhi catéjé mâampeaj kam me hûpa, mât cute me ahna hûxy xiti japry te Parâw ata mën, mât quê mencerôñ xâ kéanre to me cucerô. Ne cute mencerôñ xâ kéanre to mencerôñ jahpan xâ na, ihtýj cute me cumâ ihpore to hûjahkre.

Mā Pahpām te Parāw mā hūjarēn, quē nee me hýrmā ihtēm nare. Mā Parāw ihtyj apu Pahpām ihtēm xà na ahwý. Mā apu kam incryc, ne cute mehwýr mōr xà ita na to tojnō. Mā cute apu hō cawrō cahàcre to hàhcuprōn, ne ma kam hýr ne to tē, me hýrmā.

Mā Pahpām apu kam incryc, ne cute hýrmā cójkwa pín cumā ipijapucaté nō kujahé, cute cupé pry jahér xà caxuw. Mā ma tē ne xa.

Mā cawrō cahàcre te mam Pahpām mā ipijapu caté ata tepry kam wapo to hám na hômpun, ne húpate cute pry hyr. Mā Parāw te neehkínte hômpun nare, ne apu cawrō cahàcre cahhy, cute pry wýr to amijjaxàr prámte. Mā hipér Pahpām mā me ipijapu caté te kēn te pry to ihkre pucre atawýr ipicamēn.

Mā cawrō cahàcre te hipér hômpun, ne tee apu hípêhpan to hahkne, ne cute kēn to Parāw par jaxôp. Cwýrjapé ri hipér apuhcahhy. Mā hipér hýrmā me ipijapu caté itapicamēn, pry kre pucreata wýr. Ne cute hahér. Mācatátkre jamreare ita kam, jū na quē cawrō cahàcre ata mō.

Ne cawrō cahàcre te hipér me ipijapu caté ata pupun, ne húpate Parāw to ihpým. Mā Parāw apu kam incryc ne hipér pí cajrer to ihcahhy. Mā Pahpām te cawrō cahàcre cakók na mén, mā ihcakók, ne cute Parāwcukij ne cumā harkwa to:

— Ampo to mā ite apé jū mān, mā ca ajte ate icahhyr ita toincré? — hajýr.

Mā pea Parāw carar ne cute harkwa to:

— Ampo na mā ca apu imā? Quē imā wapo na mā, wa ha ramā acuran hiahpuro — hajýr.

Mā cawrō cahàcre cumā:

— Pom ipé gō cawrō cahàcre ita, neramā ite ato impej crire nare ita. Xà ita kam ite ijápēn xà tonita to ramā ajkí ite amji pyrac tu? — hajýr.

Mā cumā:

— Quē — hane.

Mā pea Pahpām te Parāw mā into jahkjén. Mā cute amji cumam cójkwa pín me ipijapu caté nō atapupun. Mā ramā wapohti to cute caxwýr xâa kam xa. Mā Parāw húpate pjé kam ihpým.

Mā Pahpām mā ipijapu catéata te ihcukij ne cumā:

— Ampo na mā ate cawrō cahàcre cahhyr to incré? Wa ita ri ite amji toacuré xwýn ne xa, ne apu gahkne. Ampo na? Por ca jū ri amôr xà wýr mōr ata, nee Pahpām mā impej nare. Ca cama ate ame to kēn prámte, ca mō. Mâquêt mam cawrō cahàcre te ipupun ne ato hâhhuc, ne cute ato atyc xà jahpan — hajýr.

Mā Parāw te cumāamji jarēn to:

— Wa ajmār itea amji kēn mā amjimēn, wa nee ite pry kôt amji cuna mā gahkre pej nare. Nequê imôr xà ita na Pahpām pê ihkaj na, ca imā awjaré, wa ha nee imôr nare, ne ita ri ijürkwa wýr amji jaxà — hajýr.

Mā cumā:

— Gapacta ne atyj me hýrmā mō, ne Pahpām te amā ampo jarēn itajéa to me cumā awjaré — hane.

Mā ma Parāw Mowap catéjé wýr tē, ne curi cator. Mā mehō pahhi Parac te cumā harkwa to:

— Ÿhý Parāw, Ixaher catéjé jahktôa to me hâktô, ne imā mehüpaa to me húpa. Cwýrjapé ca ha Apâm Cati te me to hy xâa kôt me tohy, wa ha ityj ate me to hy jahpan xà na amā Ihpore catia ne cugô — hajýr.

Mā Parāw cumā:

— Wa ha caxi, pa me to hahkre, ne ijō Inxû Cati te me ahna imēn xà kôt pit mā, wa ha me to hy — hane.

23

Pê Parāw tee mencerón kéanre to hahkre

Me Cahyt Xà 23.1-30; 24.1-25

Mā ma Mowap catéjé jō pahhi pê Parac te Parāw japrôr ne to mō, ne kēn na to hâpir. Mā ahpar mā, caprûm kôt, cute Ixaher catéjé jahktôa ne me hômpun. Mā cumā:

— Hamre, ca ha me hâktôti itajé incrôn kam tē, ne mencerón xà kéanreto me acrô. Ne me hûn xà kéanre to ame hûn, quē ha ate me hûn xà kéanre atajéa me to hy, ne ame to kéanre ne. Nehanea ne cójkwa kam gôPahiti wý, quē ha ame to kéanre ne, neme to hamre — hane.

Mā Parāw teharkwa to me cumān kam ihtēm, ne me cumā:

— Mowap catéjé jō pahhi pê Parac te imā ihcakók, ne me ahna imēn to:

“Ixaher catéjé itajé to kēn kam tē” hajýr. Ne jū mā wa ha ajte, ne por Pahpām mehkwy to impejti atajé to apu ihkén?

He ajteare mā me, ne ampeaj kam me hâktô,

ne ihtyj me ipicamēn to me mōr ita na. Na wa ityj mehkôat amji ton to prám — hajýr.

Mā Parac apa Parāw kam incryac to incryc ne cumā:

— Nâmrí! Xà wa aracri ite amā ijarkwa to hajýr? Mâr wa ite amā me to kéanre na ijarkwa hyr ta! Nô na mā ca ate me to impejti ita to apuacakók! — hane.

Mā Parāw cumā:

— Jū wýr wa amjia kôt ampo to icakôc, por me ijô Inxû Catî teijarkwa to icakôc xà na im  n ataj  a to, wa ha icakôc — hane.

M  Parac te hip  r ihcadj  r to ipijakrut x   ata w  r to h  pir, ne hip  r cute me to k  n x   caxuw cum   harkwa hyr. M   Par  w teamencr  n k  n to hahkre, ne nee cute mencr  n x   k  n n   to mencr  n nare, necama harkwa pejti to me ahna ihcakôc. M   Parac apu kam incryac to incryc, ne cutecum   h  mj  r nare, ne ma h  rkwa w  r, h  re kam ihkujah  c.

35

P   Mojxe me amji pyt  r j   kr   to mehhimpej

Me Cahyt X   35.6-34

P   Pahp  m Mojxem   harkwa ta, qu   Ixaher cat  j   m   har   ne cum  :

— Aht  mre qu   ha, por ite mecum   Can  n j   pj   jahkre ata m   me cato. Ne wa ha corm   me h  hcuran cat  j   k  t am   har  , ne am   me tohahkre. Ne ate me toamji pyrac x   ata k  t, qu   ha j  mamji p   h  lkj   n   cura, qu   ha ihytjy ihytc ata j  kj   hanea ne cuteihcuran cat   ata cura. Ne qu   ihh  ej to cute ihcuran pr  m narekam ihcuran na, qu   nee hahpan x   na mehcuran nare.

— Cw  yrjap   ca ha me cum   garkwa ta, qu   me kr   to x  j   ne me capi, m  r qu   cutemehcuran pr  m nare kam mehcuran cat  j   ataj  kr   itaj  a m   me acj  , ne kam me amxu. J   w  r qu   cute ihcuran ata j  kj   kr   kam ipimxur ata ri me pro, ne mehcura. Ne qu   ha me cute mehcukij cat  j   mehkri, ne mehcukij ne mehk  p  r peajne, x   ajk   amjia k  t cute ihcuran, nare, cute ihcuranpr  m nare kam ihcuran. M  rm  o ajk   cute ampo to j  m jix  n pr  m nare kam to hix  n. Qu   cute nee j  m curan pr  m nare kam ihcuranna, qu   ha ihytjy mehcunea, cuteihcuran ata j  kj   p  , amji pyt  r x   na mehtehcajpa.

— Ne qu   ha curia cute apu ipa na, qu   ha ahnaaim   mehcajr  n cat  j   j   pahhi ihwej ne ty. Jir   p   m   qu   ha ihytjyhapatca ne h   kr   w  ramji jax  . Ne por amjia k  t mehcuran pr  am kam mehcura ataj  , qu   ha cuteme har  n cat  j   me ajkrut, ne ajp  an k  t me har  n na, qu   ha ihytjy mehcura, cute j  m curan jahpan x   na — hane.

26

MOJXE Te Me To Ihhimpej Xà

Ŷhŷ, ihkâhhôc te xîc kam ri, Mojxe te Canân jô pjê mā me hâr xâ, ne hipê cute me cumâ cute me hapackre xâ cunea jarën. Cwýrjapê ri ihkâhhôc ita japrë te **Cute Me To Ihhimpej Xà Jô Kâhhôc** (Cute Me To Ihhimpej Xâ).

6

*Hipêr cute me to ihhimpej xâ
Cute Me To Ihhimpej Xâ 6.4-16*

Ne pê Mojxe hipêr Ixaher catêjê to ihhimpej to:

— Ixaher catêjê, me ikampa, Pahpâm pê ri me pajô Pahhitî, ne taa mâ ri pyxitpeaj ne cupê Pahpâm. Cwýrjapê cu ha me pahna cuhkônrecunea me, me pahtcaxwýn cunea me, me pahtcarôt cunea to, quê ha mepamâ ihkîn, ne to pit mâ amji kam me pajapac to me papa. Ne nee me Pahpâm rân xâ na, ame amji mâ ampo kinnare. Ca ha atyj, cute me acaxuw imâ ampo na harkwa, wa ite me amâharën atajê to me amji japackre. Ca ha atyj me pahkra mâ harën xâ itajê to me harë, ne me cumâ to hahkre, ne hanea ne ikre kam me cumâ toawjarë, ne ca ha hanea ne pô pê ame apaxâ ata kam, atyj me cumâ awjarë. Ne caxwa ri ca ha hanea ne me gikwa xâ wyr amjimâ me harë, ne hanea ne irârâ na me akrî pê amji mâ me harkwa ita to awjarë.

— Pê Pahpâm me aquêtjê pê Aprâw me, Ixac me, Jaco mâ pjê ita toawjahkrea na, quê ha ihytjita caxuw hýrmâ me ato mō. Ne me amâ, por pê canee me krî catia ton nare atajê gô, ne ramâkam me amâ ampo pejti te hipu hiahpuro. Quê ha meamâ ate me kwa kwýn nare atajê gô, ne me amâ me ate me pîxô pâr krenare atajê gô, ca ha me ku ne me togarte. Ata caxuw ca ha Pahpâm te, por Ejit jöpjê kam ateme amji pupun xâ kéanre, mâ cute ihpîn me ato cator na, ca ha atyj me to amji japackre.

— Ne ame garte jirô pê, ca ha harkwa kôt ame apa, ne cumâ pit mâ me apê. Ne nee ca ame pahpâm cahâckrekâ atajê kîn nare. Ampo na? Ca ha ate amepahpâm cahâc krekkâ atajê kîn, ne ihkôt ame amji kam gapac, ne me Pahpâm tiar ita mähikran na, quê ha hanea ne me Pahpâm me amâ hikra. Ne ame akam incryac toincryc, ne ame ato kéanre ne. Ca ha ampo kén cunea kam me amji pupun xâkéanre atajê to ame amji pupu, ne kaam me gamre. Cupate ca ha Pahpâm kôt pit mâ me apa, nenee pahpâm cahâc krekkâ to hipêr me amji japackre nare — hane.

Pê Mojxe me cute Pahpâm mâ ampo jôr xâ to ihhimpej

Cute Me To Ihhimpej Xâ 26.1-11

Pê ajco Mojxe Ixaher catêjê japackre to hane he:

— Ca ha ma Pahpâm te me amâ pjê to hujahkre ata wyr me acato, ne curimehkrî catêjê tohjê, ne me hipej ne hõ pjê kam me akrîjirô pê, ca ha me gô pur ata kam mam ate me gô to mecuprôn atajê, Pahpâm mâ me agô.

— Ca ha kâhâ kam me to hipu, ne ma Pahpâm to me amjijapackre xâ jûrkwa wyr me to apa. Ne Pahpâm mâ mehcajrên catê mâ me agô, necumâ me amji jarën to hane he: "Ite Pahpâm mâ ampo jôr xâ ita mâ he. Cute pjê to imâ hujahkreata mâ ito hâr na, harën xâ mâ he" hane.

— Quê ha Pahpâm mâ mehcajrên catêkâhâ na me gô atajê incwa, ne Pahpâm mâ cute me hõ to caxâr xâ cuna mâ me hûxwý. Ca ha me acuneaPahpâm mâ me acakôc to me hane he. "Pê me iquêtjê mençrêre, ne Ejitjô pjê mâ me axâ. Ne ita caxuw ite me amji rân ne me ijâhtôa to me ijâhtô. Ne ite ame amji pupun xâ kéanre tote amji pupun, ca ate me ikam gapac, ne apatýjti ita to ate me ito acator, pjê impejti ita mâ. Jahpan xâ na wa amâmam pjê impejti ita jô intuw ita to mō" hane.

— Jirô pê ca ha mecumâ cre, ne ma me gûrkwa wyr me amji jacjê, ne ame gâpân xâ impejtiatajê to ame apâ, ne ameakwý cunea kam me gakryti ne — hane.

31

*Mojxe jaxâ kam Jojuw pê pahhi tuw
Cute Me To Ihhimpej Xâ 31.1-8; Me Cahyt Xâ 27.15-23*

Ne Mojxe te Pahpâm mâ ihcakôc ne cumâ harkwa to:

— Me ijô Inxü Cati, pê ca me icunea mâ ite amji kam me ijapac xâ gô, na caha meicaxuw me akwý nô capi, ne to me ijô pahhi tuw na. Ne por me hûmre nô mâ meipijapu kam me to ihhimpej jahkre pej atâ, pê quê ha me ijô pahhi, mâr quê ne me cupê me akwý pê carâ cahâcrejamâr catê nare atajê pyrâc, ne amjia kôt ame ipa, ne me ipictor nare — hajýr.

Mâ Pahpâm Mojxe mâ:

— Jojuw pê Nûm kra ata, ca ha ihpa na me apy. Ampo na? He kaamri Icarô Pejti te hipu tu. Ca ha Erexa pê imâ mehcajrêncatâ ata wyr to tê, ne mehcunea kammare mâ me cuna mâ ihkârâ na gûxi. Ne cumâ me caxuw cupê pahhi ita gô, mâr quê mehcunea me kampa. Ne wa ha ityj ite cumâ icakôc prâmte, caxuw Erexa

pê imā mehcajrēn catē ata mā ijarkwa juwahi.

— Hō, wa ha me to hajyr to xa. Wa ha ampo na Jojuw māicakôc prām, ne mam Erexa mā icakôc, mār quē ikampa ne Jojuw māijarkwa jarē, quē ha Jojuw xwýjē ma amū mehkwy mā ijarkwa toawjarē — hane.

Mā Mojxe te Pahpām te ampo na mēn xà ata ton, ne majOjuw japrōr ne ihpa na ipyr ne to mō, Pahpām mā cute mehcajrēn catējapry teErexā ata wyr. Mā cormā mehcunea me xa ne me hōmpu, mā Mojxe te me kammare mā Jojuw krā na hū xir, necute cupē me hō pahhi xà caxuw cumā carôt jōr.

34

Mojxe tyc xà

Cute Me To Ihimpej Xà 34.1-10

Ne Mojxe ihtyc xà wyr pjē pupun prāmte, por Canānjō pjē cahē na kēnti japry te Nepo ata na hāpir. Mā Pahpām te cumāpjē ata jahkre, mā cute hōmpun, Krīcuxwati me. Jirō pē mā ri Pahpām cumā:

— Pjē ita pē wa Aprāw me, Ixac me Jaco tāmxwymā to awjahkre, ne ite amā hahkre. Ca rȳ cama ate hōmpun, ne ca, ca ha nee curi mehkötacator nare — hane. Me ajkaam mā Mojxe tyc, mācuria Pahpām te jū ri harēt. Mā neejū ri Pahpām te harēt xà ata najūm te hahkre pej, ne hōmpun nare. Pē Mojxe cormāirīt peaj, ne cormācarôt pē mentuaw carôt, ne ahna caku xēntiwinti pē ty.

Pē Ixaher catējēMojxe xwȳ to hapac xà te mencwȳar to me putwrȳ pyxit. Pēmam pahhi cati to cute amji kam me hapac xà te hajyr tūam, na pē me tohane. Mā Nūm krapē Jojuw ata te amji jahkre pejti, Pahpām Carō Pejti kōt. Ampo na? PēMojxe ihkrā incwȳrpē hūhkra pē, na pē cumā amji jahkre pej. MāIxaher catējē ihyj me Jojuw kampa, por pē Pahpām Mojxe mā ahnaaharkwa to atā na.

Rȳ jū caxuw Pahpām mā ihcakôc catē nō pē Mojxe xwȳ pyrāc nare. Pom ahnaa mā me hō ikwy nō mā ihcakôc ita na, pē me Pahpām ajco ihkuc ri cumā ihcakôc.

Krāhtare Jô Pahhi Pê JOJUW

Ýhý, pê Mojxe ty jakàn pê Jojuw pê Ixaher catêjê to ihhimpej catê. Cwýrjapê ri ihkâhhôc ita japry te **Jojuw Jô Kâhhôc** (Jojuw). Ne ihkâhhôc ita, Ixaher catêjê te Canân jô pjê pê mam menquêttî pê Aprâw xwý ata jô pjê to cute me amji pytâr, ne kam me ipicrân na, me pamâ harê.

2

Pê me hûcapi catêjê me Krîcuxwati pupu
Jojuw 2.1-24

Ýhý, pê Canân jô pjê kam Krîcuxwati ata quê ha mam me hûtâ. Mâ pahhi pê Jojuw te me hûmre to ipijakrut ne mehkujahêc, cute me, por pjê to Pahpâm te me cumâ hûjahkre ata pupunprâmté. Mâ me hûmre itajê mahýr xâ ata pê me cator, ne ma me pra. Ne Côpijapjér jô cô na meirêr, ne ma Krîcuxwati ita wyr me cator, ne ma harkwa na me hèr, krí wyr, ne ma pyjê nô inxyre japry te Rapekwýyata wyrme tê, curi me hôt prâmté. Mâ jûm te Krîcuxwati jô pahhi mâ Ixahercatêjê xûmre pijakrut te pjê pupun prâmté me cator na harën.

Mâ krí jô pahhi te me hýrmâ krâhtare kwý kuhajêc, cute me hûmreitajê pro, ne me hacjén prâmté.

Mâ Rapekwýy te ikre jimoac ri me to ipimxur. Ne cute krâhtare kwý atajê mâ ihhêj, ne cumâ:

— Ita ri me hûmre pijakrut ne me cator, ne ma ramâ me tê. Wa nee ite jû ri me môr xâ na me hahkre pej nare ita kam, atýjame hapê. Ca ha jû ri me cumâ me acato — hajýr.

Mâ ma krâhtare kwý, mehcaprý kôt pra. Ne harkwa na me cator me ajkaam mâ krí mâmencjêj xâ jô harkwa te amji jihé. Mâ ma Côpijapjérjô cô ri ihcaprý na ame hapê.

Mâ Rapekwýy me hûmrepipjakrut atajê nôr xâa kam me hýrmâ hâpir ne jy, ne ame cumâ amji toihhimpej, ne cute me cumâ:

— Ýhý, he wa ite me Apâm Catî te me amâ pjê ita jôr na ramâ me gahkre pejtu. Ne ampeaj kam ri ame acupa. Ampo na? Pê wa Ejit jô pjê pê me acator na me garën pa, ne hanea neme Apâm Catî te me amâ cô jahkjén, ca ahna me arér na me garën pa. Nehanea ne ramâ ite, me ate Amorit catêjê jô pahhi to me ipijakrut nemehcuran na me garën par. Cwýrjapê ri ampeaj kam me imâ me acupa. Ampona ri

ame acupa? He me Apâm Catî pê cójkwa jô Pahpâm, ne hanea ne cupêpjé jô Pahpâm, na ri ame acupa.

— Ne ita caxuw ca ha me imâ amji ton xânô to me amji ton hiahpuro, me Apâm Catî aprýa na. Quê ha jû caxuwme akwy me ijô pjê ita pytâ, ca ha atyj ite me ato me atyc jahpan xâ na me ijamâ. Wa ha me acahê na ameipa, inxû me, inxê me, pa me, me ikjéjê cunea me. Ampo na? Wa ha meatehcajpa, ca ha hanea ne jû caxuw me itehcajpa — hajýr.

Mâ me hûmreitajê te me amji kam hapac, ne me cumâ harkwa to:

— Ca ha ate ita ri me ipimxur na me ijarên nare na, wa ha ityj me acunea pytâ. Ne ite gûrkwa jahkre pej prâmté ca ha harkwa krare na pârcuxê tepti nô ata xô — hajýr.

Mâ Rapekwýy te me cumâ harkwa to:

— Pom wa me amâ ita. Me tê ne kënti atajê nô na ca me amxu, ne curiaamji to me amcro to incrê, quê ha xa krâhtare kwý atajê hacpý ne meamji jaxâ, ca ha cormâ me akwy wyr me tê — hajýr. Pê hûrkwa kên te krí tête kwýc ata jypyxa. Na ri cute pô rûm harkwa krare nô atana pâr cuxeti xôr, ne ahna me iwryc na me ton. Mâ ma krí pê ahna me iwryc, pô wyr. Ne ma kënti nô ita wyr me tê, ne curia cuteamji to me amcro to incrê. Jirô pê mâ ri ma cô na me irêr, ne ma Ixahercatêjê jyj xâ ata ri me hýrmâ me cator. Ne cute me hô pahhi Jojuw mâ ihcunea na me amji jarêñ par, ampo te jû mâ me ton xâ atajê na.

3

Pê ame Côpijapjér jô cô na ré
Jojuw 3.1-17; 4.18

Mâ Jojuw te Ixaher catêjê cunea to Côpijapjér jô côna hâhhuc, ne curia ame ipa. Mâ me ahna amcro incrê, mâ me toihhimpej catêjê atajê te ame to ihhimpej, ne me cumâ:

— Quê ha Pahpâm mâ mehcajrén catêjê Pahpâm jâmcjén xâ to me mô, caha me hômpu, ne atyj me hûnâr pyrentu — hajýr.

Ne pê ma ajco me pí pote Pahpâm jâmcjén xâ ata pupu, ne Pahpâm me cute me ajpén par xâ ata to me amji japackre pyrentu. Mâ Jojuw te me cumâ harkwa to:

— Quê ha apê, quê ha Pahpâm carôt tytji ata to me pamâ ajpê. Cwýrjapê ca ha caxuw ame amji cûmpej to mempeaj ne, ate me amji kam gapac xâ mea mâ, mâr ca Pahpâm to pit mâ me amji kampa — hajýr.

Ne me ahna apê mâ Jojuw te Pahpâm mâ mehcajrén catêjê to ihhimpej, mam cutePahpâm jâmcjén xâ ata to cô wyr

memôr prâmte. Jirô pê mā ri Jojuw te mehcunea mā hâkjér ne me cumâ:

— Ajpêñ me mō ne Pahpâm te ihcakôc xà ton ata na me kampa. Ne ita kamca ha me Pahpâm tiar te me pahtahê na apu ipa na me hahkreb pej. PorPahpâm pê pjê cunea Pâm Cati at jâmcjén xâa ri hân ne me acumam ipa, cô na me parérxâ na. Na ca ha me Pahpâm jâmcjén xâ ata pupu, ne me Pahpâm te mepahtyât na amji ton xâ ata to me amji japackre pyrentu. Quê hame hâmcjén xâ to me ipa catêjê par cô kam ahtwý, me ajkaamquê ha cô ata me ihaajcapô — hajýr.

Ne ta kam pê ita hane. Mâ Côpíjapjér jô cô tâm te hipu tu, ne ihtu. Mâ por me Pahpâm jâmcjén xâ to me mō atajé te cormâ cô kam mehparxâm, mā pea cô kÿj rûm ajpjé ata cunea pinkrên, mā ahpar mäihcahhur cunea pijapjér par, ne ihaajcapuw amcrâ.

Mâ Pahpâm mā mehcajrêncatêjê atajé te hâmcjén xâ ata to cô jipôc ri amcrâ ata kam mehâhhuc, ne me to xa. Mâ mehcunea rér partu, hîkjé mâ, Krîcuxwati wýr. Mâ Pahpâm mā mehcajrêncatêjê hapu na me irêr, me ajkaam mâ cô teipijapjér kam ihtêm, ne ipijapjér ta to ajpjé, ne cute hipu tu.

6

Pê Ixaher catêjê Krîcuxwati to hamre Jojuw 6.1-25

Pê ramâ Ixaher catêjê cupate, Krîcuxwati jô harkwati hihê, na pê nee jûm hâr nare, ne nee pê hanea nejûm cator nare. Ampo na? He ramâ ajpêñ Ixahercatêjê me hâhtêp to mô, cute me krîta pytâr, ne me to hamre xâcaxuw. Mâ Pahpâm te Jojuw mâ hûjarén, ne cumâ:

— Imâa ramâ Krîcuxwati me, me hô krâhtare me, hô pahhi me, ramâ mehamre tu. Ampo na? He wa ha me gûhkra mâ me haxâ.

— Ne ca ha ita caxuw me hane he. Quê ha me gô krâhtare catêjê cunea, amcro cunea kam krî itapu na me ipixér to pyxit, ne ma hacpý mâ me amji jacjé, me gýr xâ wýr. Quê ha hanea ne imâ mehcajrêncatêjê te xet itajé, ijâmcjén xâ cumam mehâkôr xâ atajé to me ipa. Ne ca ha me hajýr ita to me amcro to xêj.

— Ne amcro te xet ita kam, ca ha me apixér cahhur to krî pu na me ajxé to mexet. Quê ha imâ mehcajrêncatêjê me hâkôr xâ itajé cakôr tome ipa, ne cute mehcakôr jicu xâ wýr, quê ha mehcakôr kam me to incrâ tune, quê ha Ixaher catêjê cunea kÿj cati pêa mâ ame carâr. Me ajkaamquê ha krî tête kwýc ata cunea apu

ajxwý. Ca ha me acunea krî ata mâme axâ, ne me hipej tu ne — hajýr.

Mâ Jojuw te Pahpâm mâ mehcajrêncatêjê me mehcunea to cuprôn, ne me to ihhimpej, ne me cumâ:

— Ca ha nee cormâ ne me anô acarâr nare, ne nee acakôc nare. Wa ha pame acarâr na me amê, ca ha cormâ ame acarâr — hajýr.

Ne me hô krâhtare catêjê cunea me, Pahpâm mâmehcajrêncatêjê kwý Pahpâm jâmcjén xâ ata to hân ne krî pu na meipixér to pyxit, ne ma hacpý mâ me to ipa, me hýr xâ wýr. Ne irârâna Krîcuxwati pu na cute me ipixér to me pyxit, ne mame amji jaxâr, me hýr xâ wýr. Cute me ita to hajýr toamcro to xêj.

Ne me ahna amcro te xet ata kam ri, cutekrî ata pu na me ipixér to xet. Ne me ipixér jicu xâata kam ri Pahpâm mâ mehcajrêncatêjê te kÿj cati pêa mâ amehâkôr xâ atajé cakôr. Mâ Jojuw te me cumâ harkwa to:

— Ame acarâr! Pahpâm te me pamâ krî ita jör! — hajýr. Me ajkaam, mâkÿj cati pêa mâ ame carâr, mâ krî tête kwýc ita cunea apuipajaxwýr, mâ Ixaher catêjê cunea xâr, krî ata wýr.

Ne cute mehcunea jipej, me hûmre me, pyjê me, me ahkrare me, me hô parxare mea mā.

Ne cute me hipej xwyjrea na Jojuw te, por pê mentuw me ajkrut ne me krî pupun to me tê ata mâ:

— Mâr ca me jûm cahâj pê Rapekwýj pijapit xyre ata to me amji japackre, porate mehkén pê me hûtâr xâ na me cumâ amji tonata na. Me tê ne me haprô, me hûmjê me, mehûkjé mea mâ — hajýr.

Mâ ma mentuw itajé ajwar me tê, ne cute me pâr cuxê tepti te harkwa krare na harij ata pupun, ne cute me jûmcahâjre ata me, me hûkjé me, mehcunea japrôr ne amji cahê na me cumâampo kâ te hûrkwa pyxwýr.

Mâ Ixaher catêjê te krî kam ampo atajé cunea to caxâr, ne kën prâtime, wakyre prâti me, wakyre te ampo run xâ atajé ri, nee cute jû name ton nare, ne Pahpâm jarkwa kôt, ma ampo kâ te Pahpâm to me amji japackre xâ jûrkwawýr, ampo atajé cunea to me mô.

Hô, ita na ri Jojuw te pyjê nô inxyre ita me, me hûkjé cunea pytâr, pê mentuwjê me krî pupun to pra, pê mehthecajpa na pê.

10

Pê Jojuw Pahpâm wý, pyt me putwýr to ipinkrénprâmte Jojuw 10.1-15

Pê Jojuw na mehkwy Krícxuwati na kjéjê jipej jirô pê mä, hanea nekrí nõ ita to me hamre. Na pêKrípinkrén jõ pahhi, Jojuw te krí atajé jipej na harén pa, ne hanea ne cute Gipõm jõ krí me, me ajpén mä mehô cõ xám na me harén pa, ne ampeaj kamcumä me húpaa to me húpa. Mä cute Amorit catéjé jõ pahhi kwý wýrharkwa kujahéç, ne me cumä harkwa to:

— Ajpén me pra ne ite me Gipõm catéjé jipej na me itehcajpa. Ampo na? Cute Ixaher catéjé pê me pahcure xwýn atajé me, me ajpén mäme hõ cõ xám jahpan xà na, cu ha me hipej — hajýr. Mä pahhi texic te Gipõm catéjé jipej na me amji par.

Mä Gipõm catéjé te amji na mempar, ne Jojuw wýr me harkwa kujahéç to:

— Ajpén gýjaréan kam tê, ne me ipê amä me ijapén catéjé tehcajpa! Nämri Amorit catéjé jõ pahhi catéjé kwý ihtýj me icuna mä me ipijapu prám, ne ramääjpén me hõ kráhtare to me iwýr me mõ — hajýr. Mä Jojuw ma Ixaher catéjé jõ kráhtare to mõ, cute Gipõm catéjé tehcajpar prámte.

Mä Pahpám te Jojuw mä harkwa to:

— Apa pu nare, wa ramä ite gûhkra mä mehcunea jaxâr, na ca ha atýjmehcunea tohjé ne me hirô pê xa — hajýr. Mä ma caxwari Jojuw hõ kráhtare to mõ, irârâtia na, ne cama cute me curê xwýn itajé mä me ipikrar, ne amehpro. Mä Pahpám te jûmä ame curê xwýn itajé ton, mä ampeaj kam cumä me húpaa to me húpa. Mä Ixaher catéjé jõ kráhtare te me hâhtôa ne me hipej, ne mapry kôt mehkwy jahé, ne ihtýj mehcuran to me mõ. Mä Pahpám te këntite ta catia ne ihkujahéç, mä cute Ixaher catéjé jõ kráhtare jirôa pê me curê xwýn atajé jipej. Ne cute mehcuran to pyt.

Ne cormä Jojuw jõ kráhtare ame curê xwýn itajé jahéar kam, mä ramäpyt to mõ. Mä caxwari ma jû kam, jûm têm cupate, Jojuw te Ixaher catéjé mä Pahpám na hâhwýr to hajýr he:

— Me ijô Pahhit, pyt me putwrý to ankré, côjkwa kam, mär quê neeaw-capâtkô nare — hajýr.

Mä pyt me putwrý curia côjkwa kam awar ipinkrén ne ajêt, mä ahnaa Ixaher-catéjé jõ kráhtare te me curê xwýn catéjé cunea jipej tu. Mä pytipinkrén itaa na ajêt.

Rý jû caxuw amcro nõ pê amcro ita pyràc nare. Ampo na? Côjkwa kam pyt me putwrý ita pinkrén ne ajêt, me hûmre nôpyxit peaj ata te Pahpám na hâhwýr na ri. Ampeaj kam Pahpám pê Pahhitite Ixaher catéjé tehcajpar crire nare. Mä Jojuw me, mehkwy te me curê xwýnjipej jirô pê mä, ma me amji jaxâr, mehkrí xà wýr.

Pê Jojuw mehkwy to ihhimpej to caku to hâhtôa. Na pê pjê ata cunea pytâ ne to hõ tekjé, mehkwy caxuw. Na ri Ixaher catéjé te amji mä Canân jõ pjê kwý pytar ne me cumä haprý to Ixaher jõ pjê. Mä ahpýanre na me hakrâ cunea te amji mä pjê ata to ipicokjér par.

Pê Rewi kra nee mehkjéjê cuxâ me amji mä pjê nõ pyr nare. Ampo na? Me cupê Pahpám te amji kam hapac xà jürkwa kam me hâpén catéjé, mehkjéjê cunea ihtýj me hõ to Rewi kra tehcajpar xà. Pê Rewi kra jaxâ kam, Joje kra pijakrut pê Manaxé me Eprí me amji mä pjê kwý cwa. Na pê ahpýanre na me hakrâ te tóxi atajé amji mä pjê ata toipicokjér par to hane: Ximâw jõ pjê me, Juta jõ pjê me, Rupén jõ pjê me, Pênjamí jõ pjê me, Tâ jõ pjê me, Eprí jõ pjê me, Manaxé jõ pjê pijakrut me, Cate jõ pjê me, Ixaca jõ pjê me, Xepurô jõ pjê me, Naptar jõ pjê me, Axer jõ pjê.

Ne pê cormä Jojuw me, me cupê prohti kam mehtüar ajco me to ihhimpej to me ipa, na pê ihtýj mehkwy mehköt Pahpám to me amji ja packre. Ne pê Jojuw ihwej ne ty, pê pjê pê hõ pjêa kam me harêt.

ME TO IHHIMPEJ CATÊJÉ

Ŷhŷ, pê Jojuw tyc jakàn pê Ixaher catêjê cama amji pê Pahpâm pê Pahhiti to me hapac kêtto me mō. Cwýrjapê ri ihtŷj Pahpâm te me ipu namehkri atajê te me kam ihtêm na me hamâr, mâr quê mehapan, ne ame to kéanre ne. Cwýrjapê ri Pahpâm te me ahna me to ihhimpej catêjê kwý pyxwyr, mâr quê me to ihhimpej. Na ri ihkâhhôc ita japyr' te **Me To Ihhimpej Catêjê JÔ Kâhhôc** (Me To Ihhimpej Catêjê).

6

Pahpâm na mehkwy to ihhimpej catê pê Gitô

Me To Ihhimpej Catêjê 6.1-4

Hô, pê me hajyr' to môar kam, ajmâr me pjê ata cunea pytâ. Jirô pêmâr pê cama Pahpâm to me hapac kêt to me mō. Pê Pahpâm hacpýa mâ amji wyr me to ipipkjér prämte, ihtŷj me curê xwýn jûhkramâ ajco me hacjê, ne me hýrmâ Mitij catêjê kujahêc to caku toxet. Pê Ixaher catêjê me hûpate ma ramâ krí pême cuto, ne kén kre kam ajco amehkri. Neajco Ixaher catêjê me hôr pu kam ahkre, pê ajco me hapôj ne mame cupê ampo to hâhkij partu, ne ma me to cuto, me hô parxare mea mâ.

Cwýrjapê ri Ixaher catêjê te hacpýamâ Pahpâm wyr me amji jaxâr, ne amjitehcajpar xâ na me ahna hâhwyr. Mâ amcro nô na Pahpâm te harkwato imparat catê nô na amji ton, ne ma Ixaher catêjê nô intuw japyr' te Gitô ita wyr cator, ne cumâ:

— Hâpâ! Côjkwa kam Pahhiti pê Apâm Cati quê haamâ acaxwýn kam acarôt gô. Pahhiti quê ha ato ihhimpej, mâr ca Mitij catêjê jûhkra pê Ixaher catêjê pytâ — hajyr'.

7

*Pê Pahpâm Gitô pê hô krâhtare to incrî
Me To Ihhimpej Catêjê 7.1-8*

Mâ Gitô te impar ne ma tê, ne cute mehkwy xûmrejâhtôa to ajmâr mir te trînta ne ihkôt mir pijakrut ne me to cuprôn. Pê ramâ mecacxuw, Mitij catêjê jô krâhtarem hirôa pê hâhtôa, ne kênti cahê na caprûm ata kam me ahtwý. Ne pê me krâhtare atajêjâhtô, pê ihhéj rûm peture jâhtô. Ne hanea ne me hô cawrô kô jarotipê camer atajê hâhtôa, pê ihhéj rûm pjênxom carôt jâhtô, na quê nee jûm me cahyt par nare.

Mâ Pahhitipê Pahpâm te Gitô mâ me hûmre jâhtôa na me hômpun, ne cumâ harkwa to:

— Ampeaj kam amâ me hûmre jâhtô. Ne wa ha nee me hâhtôti itajê pijapuna me hamâr quê me ipijapu nare. Ampo na? Quê ha mehâhtôti atajê me ajpu, ne me cuteame amji pytâr na ihtŷj me amji cámjî, ne me amji mâ: "Me itea, wa meamji pytâr" hane. Cwýrjapê ca ha ma hacpý mâ ikre wyr me hâprê nare, ne me capônyre, ne me cumâ hûpahti atajê kujate — hajyr'.

Mâ ma cute me mir te winti ne ihkôt mir pijakrut ne ikre wyr me amji jaxâr. Mâ cormâ me hûmrete me mir te tej ne me hâhhuc, ne ramâ me ipijapu xâ caxuw ame amji cûmpej.

Mâ Pahhiti pê Pahpâm te Gitô mâ:

— Cormâ ampeaj kam amâ me hûmre jâhtô. Ma cô mâ me to mō, quê ha ameikô, wa ha cormâ amâ jûmjê atajê jarê — hajyr'. Mâ ma cô mâ me tomô, ne me iwrýc, mâ ame ikô.

Mâ Pahpâm te Gitô mâ hûjarêñ to:

— Por me cupê rop, ne me harkwa to ame cô to ikô atajê, quê ha ikre wyr meamji jaxâ, ne por me hûhkra na ame ikô atajê quê hame ajpu — hajyr'.

Mâ me hûmre te xej crê peaj, ne me hûhkra na me cô toikô. Mâ Pahpâm te me hômpun ne Gitô mâ:

— Pom me hûmre te xej crê itajêa to, wa ha Mitij catêjê jâhtôa atajê me ajpu, ne mehipej tu. Ne mehkwý itajê ca ha hacpýa mâ ikre wyr mehkujate — hajyr'. Mâ cute ikre wyr me hâhtôti atajê kwý kujahêc. Mâ cute me xej crê peaj ne me hâhhuc.

Pê Gitô jô krâhtare incrîre atajê me curê xwýn jâhtôa jipej

Me To Ihhimpej Catêjê 7.15-22

Mâ caxwa ata kam Pahpâm te Gitô mâ harkwa to:

— To jy, ne gô krâhtare to mō, me acurê xwýn catêjê wyr, ne me kamtê, wa ha me atehcajpa, caha me hipej tu — hajyr'. Mâ Gitô te hô krâhtarena hâhwyr, ne me cumâ:

— Me to jy! Nâmri ramâ Pahpâm te me pajûhkra mâ Mitij catêjêcunea jaxâr — hajyr'.

Ne cute me to hakrâ to incrî, ne ahpýanre na mecumâ me hâkôr xâ jôr par, ne ihkôt me cumâ pjê te cô run xâ caxwâm pêcuhu pôr atajê jôr par. Mâ ma pô pê Mitij catêjê jâhhuc xâ ata wyr me to mô, ne curi awcapâtkô picapón jirô pê me cator, neme ahna me ipixér. Ne ihprôt pê cute ame hâkôr xâ cakôr, ne ame cô run xâ kam cuhy ihcuuhê ne pôr atajê cahhêc, mâ krâ, ihpôc xâ jâhcujro. Mâ cute ame carâr to:

— Pahpām me Gitō quē ha me gipej! — hajyr.

Ne nee cute me kam ihtēm nare, ne cama mehkṛā ne me to xa, ne ame hömpu, ampo te jū na ame ton xà ata na. Mā Pahpām te jū mā me curē xwýn atajē ton, mā me taa amehprōt ne awcapātkō kam me amji kwýa cura. Ne mechcahhur ma me pra, me hō pjé wýr.

Hōhō, pê Pahhiti pê Pahpām hō krāhtare to Mitij catējēipej to hane, ne Ixaher catējē pytā. Pê Gitō me to ihhimpej to cakujāhtōa, pê ajco ihtyj Pahpām kōt me ipa.

16

Me to ihhimpej catē Xānxā

Me To Ihhimpej Catējē 16.1-3

Ne pê Gitō ty jirô pê mā, pê hipēr Ixaher catējē Pahpām to amji pê me hapac kēt, ne me cumā hikra. Cwȳrjapē pê Pahpām me curē xwýn pê Piritew catējē te Ixaher catējē jō pjé toihhimpej na me to tojnō, mār quē ha me taa caku jāhtōakam me to ihhimpej.

Ne ajco amji to me curē xwýn xà ata jō amcrokam pê Xānxā pê Ixaher catējē jōpahhi, ne me to ihhimpej ita to caku to winti. Ne ajco Piritew catējē jāhtōa ne ihcura. Na pê Pahpām me caxuw mehcunea jirōa pê hī kam cumā carōt týy catia ne cugō.

Pê Xānxā amcro nō na, maPiritew catējē jō krī nō wýr mō, ne cumā hār. Mā cute ahna me to me hō krī jō harkwa jihē, ne ihtyj curia cute amji to apē na amehcāmjī. Māirārā na me curē xwýn jō xūmre jāhtōa te me cuprōn, ne mehpro prāmte hýrmā me mō.

Mā Xānxā naawcapātkō picapōn, mā ma mō ne cute krī jō harkwatiita hyr, ne impŷn, ne ma krī pê to cator nekēnti nō ita wýr to mō. Ne ahna to hāpir ne himoac kam cute hir. Hō, cute harkwati ita hyr to hajyr, ne Piritew catējē jūhkra pê amji pytār.

Xānxā te amji curan xà kam, me curē xwýn jāhtōa ne mehcura

Me To Ihhimpej Catējē 16.21-31

Ne ahna caku te winti ita jicu xākam ri Xānxā te Pahpām kōt amji ton jicu, cw̄ȳrjapē ri Pahpām te intēte carōt týjti ata cunea caxār, mā hacpȳa mā carōt peacre. Neihprō ata pê ri Piritew catējē kranōa, na ri cupē curē xwýn, mā cute Xānxāpro na mehkwȳ tehcajpar prāmte cumā ihhēj. Mācute mehpro, ne wakȳre to mehcajpre, ne cute mento kryñ. Ne kēnti te kwýr kēn xà ata na, cute me hām, ne mecumā hē. Mā ihtyj ihcuuhhē ne ame cumā to kwýr kē.

Mā Piritew catējē te Xānxā proxā ita to me amji japackre xà to, cuteamji mā me amji kīn nō ton. Ne mehō pahpām cahāc kreka japrý te Tagō ita to me catiprāmte, ame to ihcakōc pejtī, ne meamji mā:

— Me ijō pahpām pê Tagō te ita caxuw mejūhkra mā Xānxā jaxār. Ne taa māpē ramā me ikwȳ to kēanre, mā tapan me ijō pahpāmte me ijūhkra mā haxār. Ajpēn me iwýr Xānxā to mō, wa ame to ijapactu — hajyr. Māajpēn mehwȳr me to mō, ne pahpām cahāc kreka Tagō jürkwati mā kēn teihcuuhhē xāhti atajē cote na, cute me hām.

Mā Xānxā te me hōntuw nō mā harkwa to:

— Ikre mā ihcuuhhē xāhti itajē nōna ijūhkra xi, wa ahna cupy ne kōt — hajyr. Ne pê Tagō jürkwati atato me hipu tu. Pê me to ihhimpej catējē cunea curi mehkrī. Ne hanea nekjy rūm ihkre nō kam, me hāhtō na me mir crē ne mejy, ne ahpār mā cute me Xānxā pupun, ne ame hūn kēanre to prāmte pê me jyj.

Mā Xānxā te Pahpām mā ihcakōc ne ahna hāhwȳr ne cumā:

— Me ijō Inxū Cati pê Pahhiti, itoamji japackre, ne hipēr imā icarōt catia ne agō, wa to Piritew catējē to apu kēn, cute me ito krýn jahpan xà na — hajyr. Mā Pahpām te hacpȳa mā cumā carōt catihti jōr. Mā cute carōt cunea to ikre mā ihcuuhhēxāhti atajē mā quēat neihkujahēc, mā me hipy ihcunea pým, ne cute mehcunea jipej tu.

Ne pê ihtūr reria māajco me hāhtōa ne mehcura. Ne ita caxuw cutea mehkōt ike to amji curan xàa kam hāhhuc, mā cute mam mehcuran atajējirōa pê mehcuran. Mā me ahna ahtūm nare māmē hūkjē cator, ne macute me Xānxā na hāhwȳr ne me to tē, ne hūm cahēa na me hareēt. Hamre.

RUTIKWÝJ

Ýhý, ihkàhhôc ita ri jûm cahâj cuprýjapry te Rutikwýj pê Ixaher cahâjnare cakrô, ihtyj Ixaher catéjê jô xûmre nô me hikwa na, me pamâ harë. Ne cupê pahhi pê Tawi tocatyire. Ne mehhimpej catéjê jô caku kam pê ita hane. Ne ihkàhhôc ita japrý te **Rutikwýj JÔ KÀHHÔC** (Rutikwýj).

*Rutikwýj jarën xà
Rutikwýj 1.1-19*

Pê Ixaher catéjê xûmrenô ita Pâw jô krí kam, Juta jô pjê kam ihkrí. Pê caku atajê kam, Ixaher jô pjê cunea kam, me cupê hô hamreare. Cwýrjapê pê ma Mowap jôpjê wýr mentuw nô ita me híxi japrý te Nomikwýj ita me, mehkra xûmre pijakrut itajê mea mä, me antuw. Ne curia mehkri to me caku tohâhtoa ne ihtyc.

Ne pê ihtyc jirô pê, pê mehkra xûmre itajê ajwar me hikwa tuw. Ne meh-prôatajê japrý pê Orpakyj me Rutikwýj, ne me cupê Mowapjô pjê catéjê cahâj, na pê nee me cupê Ixaher catéjê cahâj nare. Nepê me ahna caku jûm mân jirô pê mä ri, mempjê itajê ajwar mehtyc. Jakân pê mä ri Nomikwýj pijapit tehacpýa mä Ixaher catéjê jô pjê pê Canân jô pjêwýr amji jaxâr na amji kam hapac. Ampo na? Pê ramâ hacpýa mä me cumâ hô na me harën pa, na pê apu amji jaxâr prâm. Ne Nomikwýj te mewýjxwý itajê mä harkwa to:

— Wa ha ma ijô pjêwýr amji jaxâ, ne me ca, ca ha ma hacpýa mä me akwý wýr me amji jaxâ. Ne ramâ iwej ita kam, ikra jû wa hipêr me amâ cugô? Wa haate me ito impejti ita jahpan xâ na, Pahpâm mä me acajrén, quê me ato impejti ne — hajýr.

Ne cute me cumâ amji jarën. Ne peamencrê itajê cunea amji to me hapac xâ te ame amjikam amrâ. Mä Orpakyj te Nomikwýj cahôr ne cumâ amji jarën, ne mahûm me inxi jûrkwa wýr amji jaxâr.

Mä curia quêt Rutikwýj hûprequêj nahâhhuc, mä cumâ:

— Hömpu he, ma ramâ me anô te mehkwy me, me hópahpâm cahâc krekâ wýr amji jaxâr. Ne ca, xâ ca ha nee cuxâ mehwýr amji jaxâr nare? — hane.

Mä Rutikwýj cumâ:

— Nee ite gicu na apu iton nare. Ampo na? He wa ha jû ri amôr xâ ata wýr, hanea ne ikrâr. Ne ca jû ri akri prâm ata ri, wa hanea ne ikrî toprâm. Ne me akwý itajê pê me ikwâya, ne me gô Pahpâm ita pê ijô Pahpâm ri, na wa ha ityj amji mä to ihimpej to ipa. Ne curi atyc xâata ri, wa ha hanea ne ityc prâm, quê ha curia me ijarêt — hane.

Mä Nomikwýj cumâ:

— Tahnaa, mër hacu — hane.

Ne ma ajwar Ixaher jô pjê kam, Pâw jô krí ata wýr, cute me amji jaxâr, ne me cator. Mä mehcunea te amji mä me to ipikrar, cute cakujâhtôa kam me Nomikwýj pupun nare na ri.

2

*Pê Powa me Rutikwýj hikwa
Rutikwýj 2.1-20; 4.13-17*

Ne pê Nomikwýj pê impjê ty ata jükjékumre nô ita Pâw jô krí kam ihkrí, ne pê ampeaj kam hakraj cati, ne haprý pê Powa. Mä amcro nô na Rutikwýjte hûprequêj mä amji jarën to:

— Ito tojnô wa mô, ne jûm jô pur kam, cute ame aryjhý cupan mä pjê kamapu hikwa atajê to cuprõ — hajýr. Mä hûprequêj te to tojnô, mâmâ mô, ne nee cute Powa te pur to hô tekjê na hahkre pejnare kam hýrmâ cator, ne kam apu arýjhý to cuprõn to mô.

Mä krí pîn Powa cator, ne cuteme cumâ me hâpén catéjê jô pahhi cukij, ne cumâ:

— Mér jûm cuprýhti mä apumô ita? — hajýr.

Mä cumâ me hâpén catéjê jô pahhi cumâ:

— Por Mowap jô pjê pîn, Nomikwýj kôt jümator ata ri apu pjê kam arýjhypýpym atajê to cuprõn to mô. Ne nee rý ihkôt nare, ne cute hâpén itakam to incrâ tu — hane.

Mä ma Powa hýrmâ mô ne cute cumâ ihcakôc necumâ:

— Ýhý, gapacta ne apu mô. Quê ha ma me imâ me hâpén catéjê me gamâ, quê ha nee jûm apu acaxun nare. Quê amâ kôr, ca gapacta ne mô, ne imâ me hâpén catéjê kôm xâ kam côkwý jaxâ ne to ikô — hajýr.

Mä cute Powa mä harkwa to:

— He ipê ampo kwýj cakrô, ca ate ito kénre nare, wa ha ahnaamâ — hajýr.

Mä Powa cumâ:

— Wa ite, ate apjên tyc jakân pê apre-quêj to impejti na garênpas. Ne quê ha Pahpâm, ate aprequêj to impejti ita jahpan xâ na, atoimpejti ne — hajýr. Ne ramâ Powa jápan xâa kam hâhhuc, mä cute cumâhâkjjêr ne cumâ:

— Ajpêñ mô ne me icahê na apâ — hajýr. Mä ma mô ne cumâ me hâpén catéjê cahê na hýr. Mä cute lhtu jirôa pê hâpân xâ kam me cumâhô xâm. Mä hâpân jirô pê, ma cute pur wýr amji jaxâr, necute hâpêan to pyt.

Ne ma krí mä cute amji jaxâr, ne hûprequêjwýr arýjhý to mô, ne cute cumâ hôr. Ne hanea ne cute cumâ me hô to ihi, ne to mô ata jôr. Ne cute hûprequêj

mā ihcunea naamji jarēn, mā hūprequêj
hūrēn apu hakry, ne cutePahpâm pejti
kīnti na harēn.

Pê Powa na ahtûm nare pê Rutikwŷj me
hikwa. Pê Pahpâm me cumâihkra xûmre
japrÿ pê Opet ita gô. Pê Opet ata pê Tawi
quêtti. Hamre.

Pahhi Catêjê Pê XAWRÔ ME TAWI

Ýhý, pê Xamer pê Pahpâm jarkwa to ihcakôk catêjê nõ, ne cupê me toihimpej catê cahhur. Cwyârjapê ri hô kâhhôcpijakrut itajé japry te **Mam Xamer Jô Kâhhôc** (1 Xamer) ne **Hapu Na Xamer Jô Kâhhôc** (2 Xamer). Ne Pahpâmte Xamer te Xawrô pê Ixaher catêjê jô pahhi na hâm na hûjahkre. Ne ihkâhhôc ita hanea ne Tawi to ihcakôc.

Xamer pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê

1 Xamer 1.1-28; 2.18-21

Pê Ixaher catêjê xûmre nõ ita japrypê Ercân. Ne pê ihprô ajkrutatajé japry pê Anakwŷj me Penkwŷj. Pê Penkwŷj mä mehkra, ne Anakwŷj pêihkra nare, ne ihkrecrä. Pê ajco caku cunea kam Ercân me, mehkra cunea krî cati nôwyr me pra, Pahpâm mä cute me ampo jör prämte. Ne Ercân pê ajco ihtyjehkra mä cute ampo jör xâ atajé gô. Pê ihkînté Anakwŷj pê ihkra nare, cute cumâ ampo jör xâ na. Pê Penkwŷj ajco Anakwŷj curé to ipa, ihkranare kam, ne ajco cumân kéanre.

Pê caku cunea kam ajco to hajýr to xa. Pê Anakwŷj ajco nee hâpân nare, necama ajco apu amrâ. Pê Ercân hôtpê ajco ihcukij ne cumâ:

— Anakwŷj, ampo na mä ca apu amrâ, ne nee gâpân nare, ne cama apu apec? Xâwa akra te tej xâ jirôa pê ato impej xâ ata na amâ iñkin nare? — hane.

Mä amcro nõ na ma hipêr krî cati ata wyr me mõ, mä ma Anakwŷj ampo kâ te Pahpâmto me amji kam hapac xâ jûrkwa wyr hâr, cute Pahpâm na hâhwyr prämte. Mä Pahpâm mä mehcajren catê pê Eri ata jy, harkwa mä mencjéj xâna, ne Anakwŷj pupu. Mä cumâ amji kïn nare, ne ihpeacre, mä cute Pahpâm mä ihcakôc na cumâ amji ton, ne cumâ:

— Ýhý, cöjkwa jô Pahhiti carôt týjti ita, ca haate ipupun, ne ito amji japackre, ne imâikra xûmre nõ jör na, wa ha hacpýa mä amâ cugô, quê ha cupê amâhâpên catê rohnýtti mä — hajýr.

Mä Eri te harkwa kâ pupun, mä ihtyj amji cahhy, ne nee ihcakôc nare. Ampo na? Amji caxwâm pê Pahpâm mä ihcakôc na ri. Mä Eri apu ipipân na ihcâmjí, ne cute cumân to:

— Pîxô cacô xýre to akõm jicu! — hajýr.

Mä cumâ:

— Wa nee apu ipipân nare, ne cama ipeacre, na wa apu Pahpâm mä amji jarë, ne apu ahna ahwý — hane.

Mä Eri cumâ:

— Hâ, apej pêa mä mõ. Quê ha Pahpâm ihtyj amâ gâhwyr xâ itagô — hane. Mä cute amji jaxâr. Jirô pê märi jû mä me ahna amcro te, mä ma cute me amji jaxâr, me hô krî wyr.

Mä Pahpâm te cute ahna hâhwyr xâ ata to amji japackre, ne cumâ ihkraxûmre ita jôr. Mä cumâ ihpým, mä cute cumâ haprý to Xamer, nehaprý ata kôt harën xâ te “Pahpâm te ipar”.

Pê cormâ Xamer incrire, na pê nee hacpý mä krî cati wyr me to amjijaxâr nare to me caku to cwat. Jirô pê mä ri ma inxi me hûm to mõ, porcuri Pahpâm to amji kam hapac xâ jûrkwa kam, Eri apu ipa ata wyr. Ne peaaAnakwŷj te Eri mä amji jarëne cumâ:

— Ipê, por pê pyjê nõ hî cuneapeacre to Pahpâm mä ihcakôc, ne ihkra naahwý ata. Mä Pahpâm te imâ ikra ita jôr, wa hacpýa mä cumâ hôr tomô. Cute ita ri, hâpên xâ ita to cumâ hâpên ita kam ahnaa ihwej xâ caxuw — hajýr.

Mä Eri te Pahpâm mä, Anakwŷj me, impjén cajrën. Mä impjén me ajwarPahpâm mä increr jirô pê mä ri cute me amji jaxâr, me hô krîwyr, ne curia cute me Eri na Xamer juwahi. Pê Pahpâm hipêr Anakwŷj mä ihkra xûmre toinçré ne cugô, ne cumâ ihkra cahâj to ajkrut ne cugô.

Pê Xamer ajco Eri tehcajar to ipa, ampo kâ te Pahpâm jûrkwa kam hâpên xâ atajé cunea na. Ne ajco ihkâ impejti to ihkâ, pê inxi caku cunea kam, ajco cumâ hitô kâkârare to ipa, impjén pê Ercân me ipa xâ ata kam.

Hôhô, pê intuwre ata to ipijapar to me hane, ampo kâ te Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa kam.

3

Pê Pahpâm Xamer cukij

1 Xamer 3.1-20

Pê ramâ Eri ihwej ne ajmâr into tûm, ne ramâ into puror. Ne amcro nõ naramâ hôt xâ caxuw nôr. Mä Xamer ampo kâ te Pahpâm jûrkwa kam nõ ne gôr, pî pote Pahpâm jâmcjén xâ cahê na. Mä Pahpâm te Xamer cukij ne cumâ:

— Xamer, Xamer — hajýr.

Mä Xamer cumâ:

— Ampo? — hane, ne ma Eri wyr tê ne cumâ:

— Ampo? Wa ramâ ita ri xa. Xâ ca apu icukij? — hane.

Mä Eri cumâ:

— Hacpý mä amji jaxâ, anôr xâ wyr. Wa nee apu amâ ijâkjêrnare — hane. Mä ma Xamer te amji jaxâr.

Mä Pahpâm te hipêr ihcukij, ne cumâ:

— Xamer! — hajýr.

Mā Xamer hipér hŷr ne ma Eri wŷr tē ne cumā:

— Ampo? Xà ca apu icukij? — hane.

Mā Eri cumā:

— Quê, wa nee apu acukij nare. Hacpŷ mā amjijaxà, anôr xà wŷr — hane. Mā ma cuté amji jaxàr.

He pê cormā Xamer kam Pahpâm jarkwa hamreare, ne nee cormā Pahpâmjahkre pej nare. Mā Pahpâm te hipér ihcukij, mā ma hipér Eri wŷr tē ne cumā:

— Ca ate ampeaj kam imā gâkŷer, na wa ramâ acuna mā xa — hajŷr.

Mā Eri te Pahpâm te ramâ apu Xamer tuwre ata mā hâkŷer na hahkre pej, ne toihhimpej ne cumâ:

— Anôr xà wŷr tē ne kam nō. Quê hipér jûm acukij, ca cumâ: “Pahhiti, pom ipê amâ ijâpên catê ita, gapacta ne acakôc, wa ha itŷj akampa” — hajŷr. Mā ma Xamer te amji jaxâr ne tê ne nō.

Mā Pahpâm te hipér ihcukij, ne cumâ:

— Xamer, Xamer! — hajŷr.

Mā cumâ:

— Pahhiti, pom ipê amâ ijâpên catê ita, gapacta ne acakôc, wa ha itŷj akampa — hane.

Mā Pahpâm cumâ:

— Wa ha Eri na mehkwŷ kam apu ampo to kêanre ne. Ne por pê waramâ me cumâ ampo cawpa, ata to wa ha mehkwŷ cuneato hamre tu. Ampo na? He Eri kra xûmre ipijakrut itajê te ramâ mehkên ton xâ ita te ihlŷj ne ramâamehtumti. Ne ame to kêanre ita kam, jû mā wa ha me to, ne hacpymâ me to ihtetet? Ramâ mehtum ita te me hirô pê ihpym tu! — hane.

Mâ irârâ, mā Xamer te Pahpâm te ampo to cumâ hûjarân atajê cuneato Eri mā hûjarân partu.

Mā Eri cumâ:

— Ita na ri Pahpâm mā me to prâm — hane.

Pê Xamer ihkâ to mō, pê Pahpâm pê Pahhitia ajco cape na apu ipa. Nepê mehkwŷ cunea ihtŷj harkwa na me kampa. Ampo na? Pê ajco Pahpâmjarkwa to pit mā, me cumâ ihcakôc, na pê ajco me kampa.

4

Pê Piritew catêjê me amji mā Pahpâm jâmcjén xâ pytâ

1 Xamer 4.1-18

Pê caku ata jô amcro atajê nô na, Ixaher catêjê me Piritew catêjêipijapu kam tê. Mā Piritew catêjê te Ixaher catêjê jô krâhtare to mirte cwat ne mehcuran. Mā ma hacpŷ mā mehkwŷ te me amji jaxâr, por curi mehŷr xâ ata wŷr, ne me cator.

Mā Ixaher catêjê pê prohkam cute meamji cukij, ne me amji mā:

— Ampo na mā me Pahpâm te me pahna Piritew catêjê jamâr, mā cute mepahkwŷ jipej? Hacme, ne me Pahpâm jâmcjén xâ to ajpêne mō, ne mame papijapu xâ wŷr me to mō, quê ha hâmcjén xâ ata ihtŷj mepahcurê xwŷn pê me pahypât — hajŷr.

Ne ma cute Pahpâm jâmcjén xâ wŷr mehkujahêc, mā me cator. Mā Eri kra xûmrepipjakrut atajê te me ahna hâhwŷ ne ma me ipijapu xâ wŷr me to tê.

Ne pê ihhêj ne Pahpâm jâmcjén xâ ita to pit mā me amji mā mehhimpej, ne nee Pahpâm to amji mā mehhimpej nare. Ne hâmcjénxâ to me cator pê mā, Ixaher catêjê kŷj catipéa mā ame carâr, me hakryte.

Mā Piritew catêjê ihtŷj ame Ixaher catêjê jô Pahhiti te me ipijapu na mehthecajpar naame câmjî, ne ame amji mā hûpa. Ne hacpymâ mā Piritew catêjê te me kam ihtêm, ne ihtŷj me hapu, ne mehcura. Ne cute me to mir te trînta ne mehcuran. Ne hanea ne cute me Eri kra xûmre itajê ajwar mehcuran. Mā mamehcahhur me hûrkwa wŷr me cupê ame pra. Mâ Piritew catêjê ma me Pahpâm jâmcjén xâ to me mō.

Mā Ixaher catêjê nô pyxit ne ma Eri jô krî wŷr cumâ hûjarân to tê. Ne ihtêm ita kam cute ajkamhapac xâ te apu amji pê ihkâ cokŷer, ne apu amji tûm, ne Eri wýrcator. Mâ ramâ Eri pry jahkâ kam ihkrî xâ ata na jŷ.

Mâ hûjarân catê ata cator, ne cute cumâ me ipijapu xâ atajê jarân to hajŷr:

— Wa ita kam ma ajpêne me ipijapu xâ pê tê. Ne Piritew catêjê te mepahkwŷ jipej tu. Ne me akra xûmre atajê ajwar mehhi, ne Pahpâm jâmcjénxâ te hajŷr, ne ramâ ipictor tu. Ma Piritew catêjê te me hûtâr ne me to mō — hajŷr.

Ne cormâ jûm tuw ita te Eri mā Pahpâm jâmcjén xâjarân, me ajkaam mā Eri te amji mā ipikrar, ne ihkrî xâ pê catuat toihpym. Pê ramâ ihwej ne ampeaj kam nicot, cwýrjapê pêcatut to ihpym, ne imput kwîn pyrentu ne ty.

9

Pê Pahpâm mehkwŷ jô pahhi na Xawrô capi

1 Xamer 9.1-27; 10.1

Ne pê caku itajê nô kam Ixaher catêjê xûmre nô intuw ita japry Xawrô. Ne pêhî to impeaj to impej, ne mehkwŷ jirôa pê ihte ry ne ihhi ihtŷj.

Ne pê Xamer ata ajco Pahpâm kampa, ne ma mehkwŷ mâharkwa jarê. Ne pê

mam ramā amcro nō na, Pahpām Xamer mā Xawrō to ihcakōc, ne cumā:

— Piritew catējē te ame ikwȑ pē Ixaher catējē to kēanre, mācama ame amrā, wa ite mempar ne imā me caprī xā. Cwýrjapē wa ha amājūm xūmre kujate, wa ha me ikwȑ jō pahhi catia na hām xā caxuw. Ite ramā amji mā capi, mār quē taa me hūtā — hane.

Ne pē amcro nō na Xawrō pām ata ma Xawrō me, cumā hāpēn catē ita me ajwar ihkujate, por cawrō cahācre pictor ata japēn to. Pē ma Xawrō me hūm mā hāpēn catē ita ame cawrō cahācre japēn to memō. Ne ame mōr ita kam, Xamer me, cute me ajpēn cajpar. Mā Xamer te Xawrō pupun, mā Pahpām cumā:

— Pom hūmre ita wa ite amji mā capi, ne amā harēn. Ne cupēa quē ha meikwy jō pahhi, ne me to ihhimpej — hajyr.

Mā Xamer te Xawrō me, hūm mā hāpēn catē ata me ajwar cute me haprōr, ne ma amjikīn cati nō ata wyr me to mō, ne me to cator. Ne mehkri xā impeaj nōkam cute Xawrō jýr, ne hāwmrō catē mā harkwa hyr; quē hō nō impeaj to hýrmā mō.

Mā Xawrō Xamer cahē na hāpān, jirō pē mā ri ma Xamer hūrkwa wyr Xawrō to mō, cute curi cahē na hōt prāmte. Ne caxwa ri jý neajpēn mā amehcakōc, ne nō ne me hōt. Mā irārā na Xamer jýr ne ma pōmā, krī pē, Xawrō to cator, ne cumā:

— Pahpām te imā acaxuw ampo jarēn xā ata ri, ite amā harēn xā — hane. Ne cute ampo cacō impēti, incoti itacaxār ne ihkrā kam haxwyr, ne to impē, ne me ajpēn pȳn, mā cumā:

— Ampo na mā wa apu ato hane? Nee māampo na nare. He Pahpām te ri Ixaher catējē jōpahhi na amji mā acapi, ne harkwa kōt wa apu ato hane — hajyr. Ne ma me ipicapōn.

Mā Pahpām te Xawrō mā cute amji kam hapac xā intuwti jōr, mā ihtyjPahpām kampa. Mā jū mā ahna amcro te, mā cute pahhi na amji ton, ne caku jāhtōa kam ajco Ixaher catējē to ihhimpej to ipa. Ne caku jāhtōakam, cute me curē xwȳn pē mehkwy jūtār. Ne pē cute amji to cati prāmte, tākamrȳ amji pē Pahpām to hapac kēt to mō.

15

Pē Pahpām Xawrō jaxā kam pahhi na Tawi capi

1 Xamer 15.11; 16.1-13

Pē ajkī Xawrō nee Pahpām jarkwa kōt ipa nare, ne amjia kōt ipa. Napē jū mā ahna caku jirō pē mā, Pahpām te Xamer mā amji jarēn to:

— Wa ite Xawrō to pahhi ita jū na ri ipearce. Ampo na? Nee iparnare — hajyr. Mā Xamer mā amji kīn nare, mā cutePahpām mā Xawrō cajrēan to apē. Mā Pahpām cumā:

— Wa ramā ite pahhi tête Xawrō camēn ita kam, Xamer, jū caxuw ca hahū na apec jicu? Ca ha ma ampo cacō incoti ata nō py ne to tē, Pāw jō krī wyr. Ne to acato, ne curi me hūmre nō japrȳ te Jexē itana ahcukij, nāmri ramā ite pahhi na amji mā mehkra nō ata capi, quē ha jū caxuw Xawrō tyc xā jirō pē ihtyj haxā kam axā, ne amji topahhi — hajyr. Mā cute impar ne ampo cacō incotiita pyr, ne ma Pāw jō krī wyrto tē ne to cator.

Mā curi pahhi catējē te ihcaypar prāmte hýrmā mepra, ne mehcukij to:

— Hāpā ijō pahhi! Ampo wyr mā ca mō? — hajyr. Mā Xamer me cumā:

— Hamreare, ite cama Pahpām mā ampo jōr xā jō amji kīn wyr wamō. Ne ate Pahpām to amji kam gapac prāmte, ca ate to amji kamgapac xā itajē cunea to amji mā ahcuprō ne to amji cūmpej, neajpēn ikōt amji kīnwyr me mō — hane. Ne ma cute Jexē jūrkwa na hāhcukjēr, mā cute me cumā harēn.

Mā ma hýrmā mō ne hār, ne cute mehkra to cuprōn na mēn, quē me to cuprō, ne amehcūmpej. Mā Jexē te mehkra to cuprōn, māXamer te mam kā ita pupun, ne amji mā:

— Pom ita mōrmō Pahpām te amji mā capi — hajyr.

Mā Pahpām cumā:

— Hamreare, nee ipē me axūmre pyràc nare. Wa nee mehkucpupun xā kōt, jūm te amjikam hapac xā na hahkre pej nare. Ne me hūmre ri mehkuc pupun xā kōt, hānne cute amji kam hapac xā na me hahkre pej. Ne pa wa quēt me caxwām pē, cute me amji kam me hapac xā kōt, mehahkre pej — hane.

Jirō pē mā ri hipēr Jexē te mehkra kwȳ pyxwyr, Xamer kuc rī, mā ame ipa. Mā Pahpām Xamer mā:

— Por wa ite amji mā capi ata, nee ita ri apu mōr nare — hane.

Mā Xamer te Jexē mā harkwa to:

— Xā ajkī me akra itajē pit? Nāmri Pahpām te nee amji mā itajē nō capi nare. Xānee cormā jūm apu mōr nare? — hajyr.

Mā Jexē cumā:

— Cormā intuwre japrȳ te Tawi ita pit apu mō. Ne ee ita ri apu mōr nare, ma pō pē apucarā cahācre jamār to mō — hane.

Mā Xamer cumā:

— Hýrmā garkwa kujate quē me haprō, ne me to cato. Cuha nee cormā ne me pajāpān nare. Quē ha xa cato, cu ha cormā me apà — hane.

Mā Jexē te Tawi japrôr na harkwa. Ne pê ampeaj kam Tawi ata impej. Mā cute me haprôr ne me to cator, mā Pahpâm te Xamer mā harkwa to:

— Ita wa quêt ite amji mā capi he. Ne ihkrâa kam ca ha ampo cacô impêtî, incoti ata jaxwŷ, cupê pahhi xâ caxuw — hajyr.

Mā cormâ Tawiaipu mehkjéjê cote na môkar kam, mā Xamer te ihkrâa kam ampo cacô impêtî ata jaxwŷr. Me ajkaam mā PahpâmCarô Pejti te cupê pahhi xâ caxuw cumâ cute amji jahkrepej catia ne hôr, ajpêñ amcro teamji to hapu na kjê atajê caxuw.

17

*Pê Tawi Piritew catêjê jâprê xakat cura
1 Xamer 17.1-53*

Ne pê Piritew catêjê ajco hô krâhtare to cuprô, cute Ixaher catêjê wyr me môr, ne me ipijapu prâmte. Pê Ixaher catêjê me Piritew catêjê ajco ajpêñ wyr me ipa, ne ajpêñ jikjê na caprûm wyr meahtwy.

Ne pê Piritew catêjê jôkrâhtare jô pahhi nô ita ihkâa to ihkâ. Ne ihkâ ita pê, ihkêj rümme ipijakrut te amji jikre kam mehcuhhê kâ. Ne ampeaj kam ihtyj nehâprê, ne hapry pê Gorijti. Ne ajco amcro cunea kam mehkwŷ pê hapôj, ne ajco Pahpâm me Ixaher catêjê jô krâhtare na, hâprâr xâato me cumâ akij, ne me cumâ:

— Wa ha ityj Piritew catêjê kôt ajpu, ne me ca, ca ha amji mā me jûm xûmre jâpê, ne me capi, quê me akôt ajpu. Ne quê ha jûm icuranna, wa ha me icunea pê cama me amâ me ijâpêñ catêjê. Nâmri wa ha ite jûm curan na, ca ha me acunea pê cama me imâ me gâpêñ catêjê. Ampeaj kam wa me amâ, ca ha me jûm xûmre ata mâ me acato, wa haityj cume ajpu — hane.

Pê nee jûm Gorijti catifiti ita me ipijapu naamji ton nare. Na pê amcro cunea kam ajco me ahna hâprâr to ipa.

Mâ amcro nô na Tawicuri cator, ne cute hâprâr xâ ita na impar. Ne pê Tawi cormâ intuwrecakrô, amji mâ harkwa to:

— Wa ha ityj cume ajpu. Wa hân ne apu inxû jô carâ cahâcre hôhti me jamâr to ipa. Mâ hân ne rop jôkre hôhti me rop tycti, ihkur prâmtehýrmâ hapôj, wa ityj ihcura. Na wa ha ityj Piritew catêjê jâprê xakat ata to hanea. Ampo na? Cute Pahpâm tiar cuna mâ ihcakôckéanre. Ne Pahpâm ihyj hân ne ropti atajê pê ipytâ, na quê ha hanea ne ihyj Piritew catêjê nô ita pê ipytâ — hane.

Mâ pahhi Xawrô te ita kam hapac, ne cama apu ajpêñ na Tawi me Gorijti jamâ.

Mâ Tawi tê ne caprûm kam cute kên crecererti to xic ne incwŷr, ne hô kên cjêñ

xâ kam incjén. Ne cute hô kôtare pyr, ne hanea ne hûhkranâ hûcapêr xâ pyr, ne ma cuna mâ to tê, ne Gorijti me cute ajpêñ cajpar.

Mâ Gorijti te incryac kam cumâ carâr, ne cumâ:

— Xâ ipê rop mâ ca ajpêñ pî ita to pitmâ iwyr tê, pahte to papijapu xâ itacaxuw? Jû wyr quê ha cójkwa kam Apâm Catî ita atehcajpa, ne ipâm cati quê haitehcajpa, wa ha apu ato kâne re ne — hajyr.

Mâ Tawi te cumâ carâr ne cumâ harkwa to:

— Ca ajpêñ gô xwapo xwahhihi me gô kruwxwa to tê, ne pa, wa quêtijô Pahhitî carôt tyti pê Ixaher catêjê jô krâhtarejô Pahhitî jarkwa kôt awyr tê. Ne itakam quê ha ijô Pahhitî ijûhkra mâ gaxâ. Wa ha acura, ne ihkôt akrâ jakep, quê ha ampo kên te mehtyc kur xâ atajê gî me, gôkrâhtare itajê jî pin partu. Quê ha krî cunea kôt mehcunea me ijô Pahhitite Ixaher jô pjê kam me cahê na ipana me hahkre pej — hajyr.

Mâ ahna Gorijti jâhtêp. Mâ hýrmâ Tawi picahur ne cute hô kên cjêñ xâpîn, kên nô pyxit ne caxâr, ne hûhkra na hûcapêr xâ ata kamhir, ne kam to hûcapêr. Mâ kên ita te Gorijti kuc týj mâ hâr, mäpjê kam ihkuc to ihpym. Mâ Tawi te cupê hô xwapo xwahhihi atacaxâr, ne toa inxec, ne to ihkrâ jakep.

Mâ Piritew catêjê te mehâprê xakat tyc na me hómpun, ne ma ame prôt. Mâ Ixaher jô krâhtarete me cumâ me carâr, ne ma mehkôt me pra. Ne pry kôt cute me cahuc. Neihtyj ajpêñ pê mehcuran to me mô, ne me haxôp to me mô, ne cute me hôkrâa mâ me haxâr. Mâ hamre, pry kôt mehtyc me, me haxôp catêjê te ame hikwaati.

Pê Tawi Xawrô mâ me hâprê catêjê kam jû mâ amji to putwryto, ne ajco me curê xwŷn catêjê jâhtôa ne me hipej.

18

*Tawi me Jônata
1 Xamer 18.1-11; 20.1-42*

Ne pê Jônata pê pahhi pê Xawrô kra xûmre, ne Tawi me ajpêñ cajpa ne me ajpêñ pupu, ne me cumâ ajpêñ kîn hyre nare. Mâ Xawrô te Pahpâm te Tawi to ipa, mâ mehcunea mâ ihkîn na, hahkre pej. Cwýrjapê ri hû na apu amji to prâm, ne apu Tawi kam incryac to incryc, ne amcro cunea kam, kam incryc ita cumâ ajcamê. Mâ tee apu ihcuran to hahkre.

Mâ Tawi te cupê amji pytar, ne ma tê. Ne cute Jônata me ajpêñ cajpar, mâ cute ihcukij ne cumâ:

— Ampo to mā ite jū na, mā apām apu icuran prām? — hajyr.

Mā Jónata cumā:

— Hamreare, nee apu acuran prām nare — hane.

Mā Tawi cumā:

— Quē! Ihtyj icuran prām! Ca ha hane ne hōmpu he. Apē quē ha putwryintuw jō amji kīn. Wa ijotpē gürkwa ri apā, ne apē wa ha ma pō māicato, ne jū ri amxu. Quē ha apām ina acukij, ca ha cumā itēm caprý na, ito ahēj ne cumā, wa ma inxū jürkwa ri amji kīn wyr. Pāw jō kři kam itēm na, ijarē. Quē ha cute ita na amji caxār na, cu ha ramā ihcunea impeaj na hahkre pej. Nāmri quē ha cute ita na ikam incryc na, cu ha ramā cute icuran prām na hahkre pej — hane.

Mā Jónata cumā:

— Imā inxū tyc jakān pē Pahpām te ato pahhi na gahkre pej. Ne ipē pahhi kra cakrō, wa ha nee ipē pahhi nare. Na wa ha ampeajkam amā amji to, wa ha inxū mā icakōc, quē ha cute apuakam incryc ne apu acuran prām na, wa ha ma tē ne amā awjarē, ca ha hahkre pej, ne atyj cupē amji pytā. Ne quē ha Pahpām akot ipato hanea, pom quē pē ajco inxū kōt ipa he. Ne ca, ca ha cormā itfarkam ito impeaj ne, ne ityc jirō pē, ca ha hanea ne me ikra to impeaj ne, Pahpām te amji mā ato ihhimpej xāa kōt — hane. Mā Jónata me Tawite ajpēn par pejti to hajyr.

Mā ma Tawi tē ne pō kam ipimxur. Mā amji kīn kam hāhhuc, mā Xawrō pēpahhi ata hŷr xà ata kam hŷr, ikre kat na pire mā. Mā hanea ne Jónatahūm cuna mā hŷr, mā Tawi jŷr xà kam caprý. Ne hipēr amcro nō na, cormā hŷr xà kam caprý ita na. Mā Xawrō te Jónata cukij ne cumā:

— Ampo na mā nee ihnō kam ajpēn Tawi mōr ne cute ampo krēr nare, ne itakam ajte cute hajyār? — hajyr.

Mā Jónata cumā:

— Tawi te iwŷr, wa ite to tojnō mā ma Pāw jō kři wyr tē, me hūmjēwyr. Curia quē ha apu amji kīn ita toamji japackre — hane.

Mā Xawrō apu incryac to incryc necarār kam cute Jónata mā harkwa to:

— Quē ha ihtiār na ipa, ca ha nee jū caxuw apē pahhi nare, ityc xāxwŷjrea na. Tē ne haprō, wa ha ihcura — hajyr.

Mā Jónata te hūmjahkre pej, cute Tawi curan prām na, ne ma me hāpān xà pē incryac kamhām ne tē. Ne nee hāpān nare amcro ata kam. Ne amcro nō na Jónata mapō mā tē, ne cute Tawi me ajpēn cajpar. Ne cute me ajpēn cajpar xà atakam me ajwar me cumā amji kīn nare, mā cama ame amrā. Mā Jónata Tawi mā harkwa to:

— Cu ramā pahte ajpēn par to impejti, na ca ha gapacta ne apej pēa mātē — hajyr. Ne ma Jónata hacpŷ mā kři mā cute amji jaxār. Mā ma Tawi xwŷjē tē.

24

Pē Tawi mā Xawrō caprī

1 Xamer 24.1-22

Mā pahhi Xawrō ma Piritew catējē me ipijapu to mō, ne cute amji jaxār. Mā cute me cumā Tawi te Engeti jō pō kam apu ipa na harēn. Mā Xawrō tekrāhtare impej to pit māmir crē ne capi, ne ma hāhkā jakötti nō ita wyr meto mō, ne ame Tawi japē. Ne pea kēn kre nō ita mā me cator, mā kēnkre ita mā Xawrō ihkwyr prāmte hār. Mā Tawi curia hanea ne hō krāhtarete xējxēnta atajē to cute ipimxur ne to jŷ, mā nee Xawrō te me hōmpun nare.

Mā Tawi cahē na ame ipa atajē cama ame Tawi mā incryc tohahkre, ne me cumā harkwa to:

— Ita kam Pahpām te amā acurē xwŷnata jör he, ca ha caa, ate jū naton xà nō ata na to — hajyr. Mā Tawi te amji mā ihprī, ne aracri Xawrōpē ihkā japjēhti ata kwŷ jakep, ne nee cute ihcuran nare. Mā Xawrō kēn kre pē cator, ne ramā hūwryre.

Mā ihkōt Tawi cator, ne cute cumā carār to:

— Hāpā, ijō pahhi! — hajyr.

Mā hŷrmā Xawrō pipkjér ne cute Tawi pupun, mā cuna mā ihku to pjē kam ihpym, cute amji mā hūpahti to prām to. Ne cute cumā carār to:

— Ampo na mā ca apu ite acuran na, cute me amā ito ihhēj catējē kampa? Ita kam ateatoa to amehhēj xi xà ita na me hōmpun he. Pahpām te kēn kre ita kamijuhkra mā gaxār. Mā me ikwŷ acuran na we imā awjahkre, wa nee ite ita ton nare.

— Pē Pahpām amji mā pahhi na acapi, na wa nee ite acuran nare. Ne ijühkra kam ca rīt ne kam akā ita kwŷ pupu he. Ite cama apē ihkwŷjakep, ne nee ite to gaxōp nare. Quē ha Pahpām ajpēn na pahpupu, cu ha pahnō te ajpēn to kēn na, quē ha Pahpāmapu pahnō to kēn — hajyr.

Mā Xawrō te cumā harkwa to:

— Xà Tawi ca mā ca? — hajyr. Ne cama ihpahāmtē apu amrā, ne hipēr cumā:

— Ijirōa pē apē me hūmre impejti nō. Ampo na? Wa ite, ate ito impejti na, gahkre pej. Na ca ha atyj jū caxuw apē Ixaher catējē jō pahhi — hane. Ne ma Xawrō te amji jaxār ikre wyr. Mā ma pō kam, kēn kre wyr Tawi te amji jaxār.

31

Tawi pê Pahhi tuw

1 Xamer 31.1-6; 2 Xamer 5.1-5

Mâ caku nõ na Piritew catéjê hipêr apu Ixaher catêjê jasu, nemehcuran to mõ. Mâ Ixaher catêjê jô krähtare kwì ma me pra, mä Gipów jô kënti na, cute hipêr mehkwy curan. Ne Piritew catêjê te hanea ne pahhipê Xawrô me, mehkra mea mä mehkra, ne cute me hipej prämte me kam mehtém. Ne cute me Jônata me, mehkjéjê curan ne me Xawrô caxwyr neme haxôp, ne ma me pra, ne ihtyj ihtyc na amji mä me to hane. Mâ ihtüarcormä nõ, ne cutea hõ xwapo xwahhihti to amji curan ne ihtyc.

Jirô pê märi ma Tawi wyr, Ixaher catêjê jákrâ jô pahhi catêjécunea me pra, Hepróm jôkrî kam, ne cute me cumä amji jarën to:

— Ipê me akwýa wa me, pê Pahpäm ramä apê pahhi na ato ihcakôc. Na caha apê me ijô pahhi, ne ma me ijamär caté na amji to — hajyr. Mâ Tawi te Pahpäm kam mare mä, mehkwy mä amji to ihhimpej to intuw, mä cute me toIxaher catêjê jô pahhi. Pé Tawi me to ihhimpej ita to caku to cwarënta.

TAWI Pê Pahhi Cati

Ýhý, pê Xamer pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catêjê nô, ne cupê me to ihhimpej catê cahhur. Cwýrjapê ri hô kâhhôcpjakrut itajé japrý te **Mam Xamer Jô Kâhhôc** (1 Xamer) ne **Hapu Na Xamer**

Jô Kâhhôc (2 Xamer). Pê pahhi Xawrô tyc jakân pê ri Tawi pê Ixaher catêjê jô pahhi. Ne pê mam cupê harâ catêjê jô pahhi, ne ita caxuw hanea ne cupê kýj catêjê jô pahhi. Nepê pahhi cunea jirôa pê Tawi mä Pahpâm jahkre pej, na pê ajco cumâihcakôc, ne cumâ mencerer xà na ihhôc.

6

Pê Tawi hacpýa ne Pahpâm jàmcjén xà to amji jaxà

2 Xamer 6.1-19

Pê rý pêa mä Piritew catêjê ma me hô pjé wýr pí pote Pahpâm jàmcjén xà ata pytâ ne mame to mô, pê curia ihcuöhê. Cwýrjapê pê Pahpâm Piritew catêjékam incryc, ne ajco ameto kéanre. Ne jû mä me to, pê ame amji pupun xà kéanre to ame amji pupu.

Cwýrjapê ri Piritew catêjê te hacpýa ne Pahpâm jàmcjén xâkujahêc, Ixaher catêjê jô pjé wýr. Mä hâmcjén xà ita Apinatapjûrkwa ri hâhhuc. Jirô pê mä ri Tawi, ma ajpên Krîpinkrén wýrPahpâm jàmcjén xà ata to môr prâm. Ne cute krâhtare impej to pit mä mir te trînta ne ma me to ihhimpej to mô, hâmcjén xà ata wýr.

Pê Pahpâm rý pêa mä hâmcjén xà to ipa xà to ramâ me cumâ hahkre. Quê nee ihtýj amehcupén nare, ne nee cawrô jô kâhâ kam me to ipa nare. Ne me to ipa catêjê atajéa, quê ha me cumâ pí jacjê, ne me hikre kam me to ipa.

Mä nee Tawi te ihhimpej xà ata kôt, hâmcjén xà ata to môr nare. Ne me to ipa xà ata kaj na hacpý ne me to mô. Ne cute prytí jôkujti intuw nô kam me hô, ne me to mô. Mä Apinatap kra pijakrutitajé mam prytí jô kuji to mehhimpej to me mô. Mä hapu na Tawi me, mehkwy cunea me, me mô, prytí jô kuji kôt. Ne Pahpâm kam mare mä amehakrya to ame hakry, ne cama ame hâkôr xà atajé cakô, ne ame cre.

Mä prytí te amji tōc, mä Apinatap kra ata te hûhkra to Pahpâm jàmcjén xà juwahi, ihpym cupate. Mä Pahpâm kam incryc pyrentu. Ampo na? Cute me hâmcjén xà ita cupén xà hamreare, na ri apu kam incryc, mä ihtyc pyrentu.

Mä Tawi mä Pahpâm cupaa to hôpaa, amcro atana, mä cute amji mä harkwa to:

— Jû mä wa ha Pahpâm jàmcjén xà ita to, ne krî mä to mô? — hajýr. Ne ma Opet jûrkwa wýr to mô, ne cute curia huwahi, mä hâhhuc ne ahna putwry incrê. Mä Pahpâm te Opet na mehkwy cunea to impej, hûrkwa kam hâmcjén xà jâhhuc ata jahtan xà na.

Mä Tawi te ita par, ne hacpýa ne cute amji jaxâr, ne ma hô krî wýrPahpâm jàmcjén xà ata to me mô. Ne ita caxuw nee prytí jô kuji kam meto môr nare, ne quêt Pahpâm himpej xâa kôtme hikre kam me to mô, ne amji mä me hûpahti to mô. Ne cute me to môr xà ita kamme prytí me, carâ cahâcti hôhti jahtâa ne me to caxâr, cute me to Pahpâm cajpuaw prâmte.

Mä Tawi mä amji kian kam Pahpâm kam mare mä hâkrun to mô. Ne hanea neame hâkôr xà cakô, ne krî mä me to cator. Ne cute Pahpâm to me amjikam hapac xâ jûrkwa kam, me hâmcjén xà ata xâm. Ne cute hipêr prytinô curan, ne me to caxâr, ne Pahpâm mä me hôr. Ne cumâ mehkwy cunea cajrén, quê me to impeaj ne. Ne mehcajrén jirô pêmâ ri cute ahpýanre na me cumâ kwýr te pro me, pîxô pijakrut crâ ata jôr. Mä ma ame cahkum, mehûrkwa wýr. Mä ma Tawi te hûrkwa wýr amjijaxâr, cute mehkra cajrén prâmte.

Ne pê caku jahtâa kam Tawi pê pahhi, ne cupê hô krâhtare to ihhimpejcatê impeaj. Ne ajco amji na mehkwy to cuprôn tu, ne Pahpâm jarkwa kôt me ipu na krîxâre catêjê cuneame, me ajpu. Ne ihtýj ajco catyt kam Pahpâm kôt ipa, ne ihtýj amji kôtmehkwý cunea Pahpâm wýr to apkjê.

11

Pê Tawi ihkén to

2 Xamer 11.1-26; 12.1-19

Pê Tawi pê pahhi na ramâ caku jahtâa, ne ramâ hakräaj to hakräj, ne cumâ ampo pej hâhtâa to hâhtô. Mä amcro nô na, ramâ pyt pec kam, Tawi tepyjê impejti nô pupun, ne ihtýj to ihpahâm nô prâm. Ne ramâ impjêa kam ri, ahnaa cute haprôr ne apu cume gôr, mä kaam ihkra.

Mä Tawi te amji mä huwahi prâmte, ma me ipijapu xà kâanre wýrimpjén pê krâhtare ata kujahêc, mär quê ahte ajpu ne ty. Ne cute impjêa kujahêc, mä jûm te ihtehcajpar nare kam ipijapu ne ihtyc. Mä Tawi te amji wýr hixi na hâhwýr, cahê na hâhhuc prâmte. Mä ahnaahitum nare mä cumâ ihkra pým.

Mä Pahpâm mää Tawi te ampo ita ton xà ita kâanre, cwýrjapê ri cute hýrmâ cumâ harkwa to ihcakôc catê nô kujahêc. Mä

hýrmäcator, ne cute Tawi mā hújarén xà ita to hújarén to:

— Pê krí nô ita kam, me húmre me ajkrut, ne pyxit ita jakräj, neihñö ita pê ihkîntë hamreare. Ne hakräjti ita mā ampeajkam prpty, ne cumâ carâ cahâcre hóhti hâhtô. Ne cupê hamreare itapê cumâ carâ cahâcre hóhtikrare incrite pyxit peaj, pê ajco to ajpa. Pê ajco ikrea kam mehkra cahê na apu ipa, ne curia gôr, ne mehcunea mā ihkîntë.

— Mâ amcro nô na jüa rûm memprar catêjê kwý cator, hakräjtiata jürkwa ri. Mâ cute me cumâ harte xâ caxuw neecute hõ prty me, hõ carâ cahâc hóhti nôcuran nare, ne cute cupê hamreare atá pê hõ carâ cahâcreincrite pyxit peaj atá curan na me mën. Mâ cute mehcuran, ne me to hár, mâtute mehkrér — hajýr.

Mâ Tawi te hújarén xâ ita par ne apu incryac to incryc, ne cute Pahpämjarkwa to ihcakôc catê ita mâtute harkwa to:

— Ampeaj kam wa ha amâ awjaré, pom húmre jakräjti te ita ton ita, ihtýj cute mehcuran xâ. Quê ha carâ cahâcrepyxit jahpan xâ na, to cwat ne ahna amgö — hajýr.

Mâ cute Tawi mât:

— He apéa ri jüm xümré ata! Ne ateacca ita ton. Ita caxuw ca ha Pahpäm jarkwa nakampa he. Cute garén to hajýr he: "Wa ite ato Ixaher catêjê jô pahhi, ne ite acurê xwýn Xawrô xwý pê ato ipimxur ne apytâr. Ne ite amâ gürkwaton, ne amâ me aprö jör, ne hipér amâ ampo jör.

"Ampo na mâtnee ateamji mâtijarkwa itatêjê cupa nare, ne ikam mare mâtute ampo kén itatêjê to? Ca ate impjén curan na me mën, mâtute mehcuran, ca ate cupê hixi togâhkjj. Cwyrrjapê ca ha ita caxuw götpê me akwý me, me apijapu to me apa.

"Ne ca nee ate amji mâtijarkwa par, ne amji mâtüpä nare, incwýrjapê quê ha me akra atatêjê kôt me awýr ampo kén cato. Ne quê ha acunamâ me amji kam hapac to me hanea, pomquê ate ton he. Ne quê ha ihtýj jümjê apê me aprö to ahk. Ne quê ha ihtýj mehcunea cute hajýr xâ ita na me hahkre pej" — hajýr.

Mâ Tawi te Pahpäm jarkwa to ihcakôc catê mâtute harkwa to:

— Ampeaj kam, wa ite Pahpäm cuna mâtikén xâ kéanre ita ton — hajýr.

Mâ cumâ:

— Pahpäm te ihtýj akên ita to amâ impej ne to tojnö, na ca ha nee atychnare. Ne ate cahâj kam akra mât ramâ ihpym ita, quê ha ihtýj apê ty. Ampo na? Quê ha Pahpämcurê xwýn, ate me kam mare mât akên xâ ton atajahpan xâ na, nee amji mâtüpä nare — hajýr.

Ne ma tê, húrkwa wýr. Mâ ahna ahtüm nare mât Tawi kra ata xâ ne ihtyc.

15

Pê Tawi kra pê Axarâw mât amji to pahhi prâm

2 Xamer 15.10; 18.1-17, 33

Pê Tawi mât hapua na ihkra xümré nô ita, ne hapry Axarâw. Pê ihtýjhûm Tawi jaxâ kam ajco amji to pahhi prâm. Ne cute caxuw krâhtare kwý me amji par, cute hûm cuna mât me ipijapu prâmte. Ne cute me ipijapukam ihtém. Mâ ahkêt kam Tawi jô krâhtare te Axarâw jô krâhtare tohjê, ne me to winti mir ne me hipej. Mâ ma pjê cunea kôt apu mehkwýcahkum. Ne mehtyj atajê jirôa pê me hâhtôa ne ahkêt kam me ipictor.

Mâ Axarâw te hûm jô krâhtare kwý me amji cajpar. Ne me hûpate ma jü kamihtêm prâmte, hõ cawrô to pî nô catia ita krac riħâr. Mâ Axarâw kî jajpêhti ata te pî na hê, mât curiakam ajêt, mât ma hõ cawrô ita tê. Mâ Tawi jô krâhtare nô te hômpun ne hõ pahhi Jôwape mât harën.

Mâ Jôwape cumâ:

— Mât ampo na mât ate mehcuran hiah-puro nare? Ca ha ihcura na mât, wa ha ate ihcuren jaħpan xâ na amâihpore catia ne cugô — hane.

Mâ krâhtare cumâ harkwa to:

— Wa ite pahhi pê Tawi par, mât ma apu jüm te ihkra curan na to ihcaca, nawa nee ite ihcuren nare — hane.

Mâ Jôwape te wapo xwahhire to incrê ne incwýr, ne ma to tê. Ne por pî pa na Axarâw ajêt ata wýr cator, ne cute wapo to pôj ne toAxarâw na cuhkönre kam to caxwýr. Mâ krâhtare te tej ne Axarâw curan na, cute me Jôwape tehcajpar.

Mâ Jôwape te kyj cati pêa mât hõ höhhicakôr, cute to hõ krâhtare mât hâkjér xâ na, mât cute me ipijapu toħicu, ne me cuprôn. Ne cute me kreti catia ka-mAxarâw jî to me hûcapêr, nehipy me kén jakôt. Ne ma ikre wýr me amji jaxâr.

Mâ pahhi Tawi te ihkra curan na harën par, ne cama apu hapête amrâ.

Ne pê caku jâhtôa kam Tawi Ixaher catêjê jô pjê cunea to iħhimpej ne pea ihtyc. Ne pê ihcunea na caty kam Tawi ajco Pahpäm kôt ipa. Ne hân ne ajco ampokén to, ne amji jü na ajco iħpeacre, ne ajco hicu, ne ajco Pahpäm mât ahnaamji jarê, ne nee hipér ton nare. Ne ampeaj kam Tawi mât Pahpäm kîn, ne hanea ne cumâ ihkîn. Na ri cutePahpäm na incrê xâ jâhtôa ne to incrê, ne ahna iħhôc par. Ne cute ahna iħhôc par itatêj kwý mât ita ri he.

XARÔMÂW Pê Pahhi Catí

Ýhý, ihkàhhôc pijakrut itajé ri me pamâ me cupê Ixaher catêjé jô pahhicatêjé to awjaré, na ri ihkàhhôc itajé japrý te **Mam Pahhi Catêjé Jô Kàhhôc** (1 Pahhi Catêjé) me **Hapu na Pahhi Catêjé Jô Kàhhôc** (2 Pahhi Catêjé). Ne ihkàhhôc itajé kam pê Tawi xwý kra pê Xarômâw to me pamâ awjaré.

Ne hanea ne ihkàhhôc pijakrut itajé nôa te mam pahhi catêjé na ihkàhhôc atajé jüjarén xà jatujrehanea ne harén. Cwyjrâpê ri ihkàhhôc itajé japrý te **Mam Me Hûjarén Xà Jô Kàhhôc** (1 Me Hûjarén Xà) me **Hapu na me Hûjarén Xà Jô Kàhhôc** (2 Me Hûjarén Xà).

3

Pê Xarômâw pê pahhi tuw ne cumâ amji jahkre pej

1 Pahhi Catêjé 3.5-13

Pê Tawi mä ihkra xümre nô ita haprý Xarômâw, ne hüm tyc jakân pê haxâ kam amji to pahhi. Mä Pahpâm te caxwa ri Xarômâwpintir kam cumâ amji to ipipé, ne cumâ amji jarén, quê rý mä ampo na cuwý, quê ha ihtýj cumâ ampo gô.

Mä Xarômâw cumâ:

— Pê ca ampeaj kam inxû Tawi caxuw apej.

Ne ampo na mä, pê ca caxuw apej?

He pê ampeaj kam akampa na pê, ne ampeaj kam cumâ gahkre pej.

Cwyjrâpê pê ca amji mä to me akwý jô pahhi.

Ne ipê ihhéj rûm cormâ me hökre nôrepryâac,

ne cormâ ipê ijûpar hamreare.

Ne ipê ate amji mä me capi itajé to ihmipej jahkre kâtatre.

Pom me akwý jàhtöti itajécaxuw imâ ite amji jahkre pejti gô.

Mâr wa mehkên na me hahkre pej, ne ahna mehcukij,

ne mempejtí na me hahkre pej,

ne ahna mehcukij,

ne ajpêñ pême to caprâ,

ne catyt kam ajpêñ kam me to ihmipej to ipa,

ne ma ajpêñ na me hamâ — hane.

Mä Pahpâm mä cute amji jarén xà ita na cumâ ihkîn, mä cumâ:

— Wa ha amâ ate amji jahkre pejti gô, nâmri atea amji mä, ate amjjahkre pej pê ampo pejti ita capi,

ne ahna gâhwýr.

Na wa ha mehcunea jirôa pê amâ ate amji jahkre pej gô.

Ne hanea ne ate ampo na iwýr nare ata, wa ha itýj amâ cugô.

Ne itýj amâ gakräjcatia ne cugô, quê ha mehcunea ihtýj amji mä me acupa — hajýr.

Ne cute Xarômâw mä ihkrâ kre te amji jahkre pej catia ne hôr. Mä cute amjjahkre pejti.

Pê Xarômâw ajkam me cahâj pijakrut cukiij

1 Pahhi Catêjé 3.16-28

Mä amcro nô na me cahâj pijapit xyre atajé pijakrut nepahhi Xarômâw wýr me cator cute mehcukij prâmte. Mä pyxit ita te cumâ harkwa to:

— Ýhý pahhiti, wa ike pyxit peaj kam ajwar me ikrî, mä ajwar me imâme ikra pým. Mä caxwa ri cupê ihkra tyc, mä to hâm ne cute ipa kamhir, ne ma ipê ikra impýn. Wa ipimpran ne tee apu to pijahôr to hahkre, mä ramâ xâmte ihtyctu. Ne ahna apê, wa ite hômpun, mä neecupê ikra nare, ne ihkra ri — hajýr.

Mä ihnô ata cumâ:

— Quê, ihkraa ri cupê ihytc, ne ihtîr ita ri, ikra — hane.

Ne cormâ me ajpêñ mân kwâya kam mä pahhi te harkwa to:

— Ajpêñ me imâ wapo xwahhihti nô to tê — hajýr. Mä cumâ hâpêñ catê nô te cumâ wapo xwahhihti pyr ne to tê.

Mä pahhi te cumâ harkwa to:

— Hâ, awryc mä me cumâ to ahkrare nôita tiar jipô, ne ita mä hîkjê gô, ne ita mä hîkjê gô — hajýr.

Mä ramâ cute me to hipôn xâa kam, mäquêt inxi te harkwa to:

— Ame to hajýr nare! Gapacta ne me cumâ ihtiar na agô, nee ca mehcucrannare! — hajýr. Ne ampo na mä cute harkwa ita to hajýr? Ampeaj kam cumâ ihkra japê na ri.

Mä ihnô ita te harkwa to:

— Nee to hô tekjê nare, wa pa xwýjê nee to itekjê nare ita kam, gapacta ne me to hipô — hajýr.

Mä pahhi te cumâ hâpêñ catê mä:

— Hâ, nee to hipôn nare! Por pyjê nô ihkrafiar na ahwý ata mä ca me agô, nâmri cupêari ahkrare nô ita nâ — hajýr.

Mä caxuaw Ixaher catêjé kam Xarômâw krâ kreti na harén cahkûm pyrentu, mä mehcunea amjimâ me hô pahhi ata cupa. Ne pê Xarômâw ajco Pahpâm te cumâ amji jahkre pej jôr xâ ata kôt mehkwy cukij, ne mehkên me, mempej to ajcokjê, ne maajpêñ na me hamâ. Pê hanea ne

ihkrā kreti kôt mehkwȳ jāpackre, ne ajco ihkāhhōc kam me hapackre xà atajē hōc.

5

Pê Xarômâw cute Pahpâm to amji kam me hapac xà jûrkwa xâm

1 Pahhi Catêjê 5-6

Ne pê caku atajêa kam Xarômâw Pahpâm mā kên te ikrepejti xâm, mâr quê kam Pahpâm to me amji kampa. Ne Xarômâw te ikre peaj ton na harkwa, ne me to hâpén catêjê mâ:

— Ca ha me cumâ pî týj pit pyxwyr to mõ, ne kên jakati tyjtí impejtiata to pit mä me hahêr to mõ. Ne wakyre prâti pê ôr ata to me catia neme to ikre ita xâm. Ne imâ me hûrkwa cunea jirôa pê ikre ita peaj na to prâm. Ampo na? Imâ Pahpâm kian to ihkñi, na wa ha to hane — hajýr.

Ne pê cute Pahpâm to amji kam me hapac xà jûrkwa ata na caku xet pê cormâ arnji jipéj. Ne pê wakyre prâ tepti pê ôr to pit mäikre kam me ampo atajê cunea jipéj.

Mâ Pahpâm te Xarômâw wýrharkwa kujahêc ne cumâ:
“Ca ha ampeaj kam ate ikam gapac, ne catyt kam ijarkwa kôt apa na, wa ha itýj, pom pê wa apâm xwý pê Tawi mä ijarkwa to icakôc ita to, wa ha amâicakôc, ne Ixaher catêjê cahê na ikrî, ne jû caxuw me cupê icator nare” hajýr.

8

Pahpâm jâmcjén xà to ipintuw xà

1 Pahhi Catêjê 8.1-6, 22-30

Pê pî po te Pahpâm jâmcjén xà ata ampo kâ te Pahpâm jûrkwa ata kamahtwÿ. Mâ Xarômâw ma Pahpâm to amji kam hapac xà jûrkwa mä tohâr prâm, por cute kên me ôr to ikre tuw xâm ata wýr. Ne cute Ixaher catêjê pê prohti kam me cupê pahhi catêjê to cuprôn, cute me ajpênpas, ne me Pahpâm jâmcjén xà ata to me ipintuw prâmte. Mâ mehcunea Xarômâw te kên te Pahpâm mä hô pyxwyr xà ata cuna mä me xa ne me hômpu.

Mâ cute cójkwa mä hûhkra pêr, ne Pahpâm mä ihcakôc, ne cumâ:

— Hâpà, me ijô Inxû Cati, apê Ixaher catêjê cunea Pâm Cati, ne nee pjê mecôjkwa caxuw jûm ham-reare, ne apyxit peaj ca ampo cunea to ahimpej. Ne amâ me ikñti.

Ne ca ha me akwÿ mä ampo na amji to, ne atijy to.

Ne por me hîcunea to ame akñ atajê mâ, ca ha ita kam,

pom pê ca inxû Tawi xwÿ määmpo na amji to awjahkre ata, ca ha atijy imâ to.

— Ÿhý, Ixaher catêjê Pâm Cati, ca ha ita kam, pom pê ca inxû Tawi xwÿ pê amâ hâpén catê mä ampo na amji to awjahkre ata, ca ha atijy imâ to.

Quê ha Tawi kra nõ te gô prya kôt ipa, ne cute amâ ampo na prâm atajê pit ton to ipa mä impârâpén, quê ha ihtýj cupê pahhi.

— Ne ampeaj kam acati, na quê nee cójkwa ita acahuc nare, ne quê ha nee hanea ne ikre itaacahuc nare cakrô, ca atijy götpê me ipupu.

Ne wa ijô Pahhiti, amâ icakôc, ca atijy ikampa, ne caxwa me amcro kam ma gûrkwa ita pupu.
Ampo na? He ca ramâ ate atijy ita ri apu apa na amji ton.

— Ipê amâ ijapên catê, wa ita ri hân ne amâ icakôc, ca atijy hân ne ikampa. Ne quê hân ne Ixaher catêjê pê me akwÿ ita ri, gûrkwa ita kam, me amâ ihcakôc, ca atijy cójkwa rûm me kampa. Ne atijy cute mehkén tonatajê to impej, ne to tojnô ne hicu hiahpuro — hajýr.

11

Pê Xarômâw pahpâm cahâc kîn ita to apu amji to kên

1 Pahhi Catêjê 11.1-13; 12.17-20

Ne pê Xarômâw ramâ hî týj tu ne hakràj cati, ne ajte amji pê Pahpâm tohapac kêt to mõ. Ne pê hûm Tawi xwÿ Pahpâm par pejti ata kaj na apu to.

Pê Xarômâw pjê jâhtôa jô cuprÿ me hikwa. Ne pê pjê jâhtôaatajê, nee ampeaj kam Pahpâm tiar kôt ame ipa nare, ne pahpâm cahâckrekâ kôt pit mä ame ipa. Pê Pahpâm ramâ mam Ixaher catêjê mä harkwa ta, mâr quêneec pyjê cahkrit pê Ixaher catêjê nareatajê me, ame hikwa nare. Nâmri quê ha me cupê Pahpâm na mehkwȳ nare atajêame ame hikwa na, quê ha cama mehprô itajê pahpâm cahâc kreka wýr mempjê to apkjê, cupate pê Pahpâm ramâ me cumâ harkwa ta, quê me cupê Pahpâm na mehkwȳ cahaj pit me, ame hikwa.

Pê Xarômâw ajte, cute mam me amji kam hapac xà kôt, ihprô to hâhtôa to

hàhtô, ne hanea ne pyjê kwýjàhtôa ne to ihpahàm nõ, pê hûrkwa kam mehkri. Ne mehprô atajê péamji kôat me Xarômâw to me Pahpâm curê xwŷn, ne pea ihwej. Mâmehprô itajê te amji kôat Pahpâm cuna mä Xarômâw te pahpâm cahâckrekâ kîn na me ton, pê hûm Tawi xwŷ Pahpâm kam hapac pejtî ata kaj na.

Pê Xarômâw prô itajê mä kên te me hô pahpâm cahâckrekâ itajê mä ahpýanre na hûrkwa pyxwyr pa, cute kamamehkîn prâmté. Ne me hô pahpâm cahâc kreka atajê te amji kam me hapac xâ kéanre, ne mehapry te, Axarot me, Camot me Moroc. Ne pê ajco cute amji to me pahpâm cahâc kéanre kreka itajê cajpuaw prâmté, ihtyj me ahkrareto me capa, mehtîr kwýa kam.

Mâ Pahpâm apu Xarômâw kam incryac toincryc. Ampo na? Nee hipér apu Ixahercatêjê Pâm Catî pê Pahpâm jarkwa kôtipa nare, ne mehprô atajêa kôt apu ipa na ri. Cwýrjapê ri Pahpâm te cumâ harkwa to:

"Ca nee ite amâ amji ton xâ na,
pahte ajpën par xâ ata to amji japackre
nare,
ne nee ite ampo na amâ ijarkwa ata par
nare.
Cwýrjapê wa ha nee amâ akra to, meakwy
mä pjê cunea jô pahhi nare.
Quê ha me akwy kwýa ajpën cuna mä
mehcuuhhê,
ne me ajpu, ne ihtyj amji to me ajcokjê.
Na wa ha me amâ pjêipô,
mär quê akra pê pjê jíkjê jô pahhi,
ne hîkjê jô pahhi ata
quê ha ajteare mä jûm to ihhimpej" hajýr.

Xarômâw xwŷ himpej xâ picapôn xâ

Ne pahhi Xarômâw tyc jîrô pê mä ri Canân jô pjê to ihhimpej xâ ata picapôn, ne kîj rûm hîkjê ata japrý pê Ixaher, ne harâ mähîkjê ata japrý te Juta. Ne Juta jô pjê jô pahhi ata pê ri Xarômâw kra, ne Ixaher jô pjê jô pahhi ata pê ri ajtea mä jûm ita.

ERIJ ME ERIXÊW

16

Pê Pahpâm Jarkwa To Me Cumâ MEHCAKÔC CATÊJÊ

Ýhý, pê Xarômâw tyc jakân pê ri, pê Ixaher catêjê jakrâ te tôxi itajê amji tome ajcapô. Na pê me hakrâ te tej itajê amji to me kîj catêjê, ne kîj rûm, Krîrtpej jô pjê kam me Hîpôjajo jô pjê kam me ahtwý ne amehkrî. Ne cute cormâ amji mä me hapry to Ixaher catêjê.

Ne me hakrâ pijakrut itajê te ri amji to me harâ catêjê, neharâ mä Juta jô pjê kam amehkrî, ne cute amji mä me hapry

toJuta catêjê. Ne hôtpê me hakrâ te tej atajê pîn Ixaher catêjêjâhtôa ne ma Juta jô pjê wîr me ipintuw, ne curi me cahe na me xa.

Pê Juta catêjê atajê me cupê Tawi tâmxwý catêjê to pit mä amjimä me hô pahhi. Mä mehkînté kîj catêjê pê Ixahercatêjê atajê ri amjia kôt, amji pê me hô pahhi jûrê, ne ihtyj pahhi na mehkwy pyxwý.

Ne me ahna ahtüm nare mä kîj catêjê pê Ixaher catêjê atajê ma ame Pahpâmcaca, ne ihtyj me to hapac kêt to me mõ. Cwýrjapê ri Pahpâm te mehýrmâ me cumâ harkwa to mehcakôc catêjê kujahêc, atajê japrý te Erijme, Erixêw. Mä cute me cumâ, cute mehkên ton jahpan xâ na mehkên mä mehâr to me cumâ hûjarân. Ne Pahpâm jarkwa kôt me hýrmâ mecatör, ne Pahpâm te to ihkujahêc na me hahkre pej xâ caxuw, ihtyj me cumâ Pahpâm carôat kôt ampo na amji to me ipipê to me ipa. Ne ihtyj me hâ caprâ ne mehtyc to ihtir.

Erij pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê 1 Pahhi Catêjê 16.29-33; 17.1-24

Ýhý, pê caku jâhtôa jîrô pê, kîj rûm pjê jíkjê ata pê Ixaher jô pjê jô pahhi nõ ita japrý pê Acapê, ne pjê to ihhimpej itaa to caku to winti ne ihkôt to ajkrut, ne hûm jîrôa pê ihkêanre. Ne Ixaher catêjê kam me cupê pahhi catêjê cuneajirôa pê ihkêanre.

Pê curi Pahpâm jarkwa to me cumâ ihcakôc catênô ita japrý Erij. Ne Pahpâm jarkwa kôt, ma pahhi Acapê wîr cator, necute cumâ harkwa to:

— Acapê, Ixaher catêjê Pâm Catî pê ri quêt Pahpâm tiar, na waipê cumâ ijapen catê, neimâ ihkîn. Wa ite cumâ icakôc, ne ihwyr pejtî, mär quê nee ta nõ toiwryc nare, ne nee cûmpeti nõ to iwryc nare ita na, ahnaa caku to incrê, ate me akwy me, me akên ton xâ atajê jahpan xâ na. Jîrô pê wa ha hipér ahna ahwý, quê ha cormâ ta nõ to wrý — hajýr. Ne ma tê.

Jîrô pê mä ri Pahpâm te Erij mä harkwa to:

— Ca ha acato, ne ma pyt cjêj xâ wîr tê, ne curia cô jarare nõ ajpjê ata ri, ca ha amxu, ne toa ikô. Wa ha awyr pryjara kujate, quê ha awyr gô toptra, ne amâ to garte — hajýr.

Mä Erij te Pahpâm te ampo na mën xâ ata na ton, ne ma cô jarare nahâhhuc. Mä pryjara hýrmâ kwýr me hî to pra, ne to cumâ harte, irârâme pyt cunea kam, mä cô jarare ata to ikô. Mä ta nõ wrýc nare ita kam, cô jarare atacrâ. Mä Pahpâm te cumâ harkwa to:

— Ca ha ma Xarep jô krí wýr tê, necuria ahtwy. Quê ha jûm cahâj pê impjén tyc mä impijapit ata ato ajpa. Wa ramä cute ato hajýr xà na, ite cumâ ijarkwa hyr — hajýr.

Mä ma Xarep jô krí wýr tê, ne krí jô harkwa na cator me ajkaam, cutejûm pijapit ata pupun, mä apu pî to cuprôn to mõ. Mä cute cumâ hâkjér, ne cô na ihwýr. Mä ma cô wýr ihtéam kam, mä hanea ne cute kwýr na ihwýr.

Mä cumâ:

— Wa ha ampeaj kam Pahpâm krac ri amâj amji jarë, ipê ampo xâr hamreare, ne imâ kwýr cuhtom pyxit peaj ne nô, ne caxuw to impê xâaincrirne xa. Wa caxuw apu pî to cuprôn to mõ, wa ha ikra me to amjimâ impê, ne mehkrrêr hiahpuro. Quê ha hamre, ampo wa ha hipér me cukrê? Quê ha prâm ajwar me icura — hane.

Mä Erij cumâ:

— Nee apu amji na atyc cämjî to hajýr nare, ne ne apupa nare. Ne gapacta ne ate harën xâ ita to. Ne mam ihkwýto impê, ne ajpên iwýr to tê. Jirô pê mä ca ha cormâ akra me amjimâ atekjê to. Ampo na? Por Ixaher catéjé Pâm Catí pê Pahhiti ata te imâ atohújarén to hajýr he: "Quê ha hôtpê gó kwýr xóm cjén xâ me, to impê xâ cuhhê xâ kam, amâ ihcuuhhê ita na, wa ha ahnaa hipér me ta nô to wrý" hajýr. Ita na ri cute imâ ato hújarén — hane.

Mä cute Erij par pyrentu, ne ma tê ne harkwa kôt ton. Ne ihkra ita me, Erij me, me hâpân pej ita to cute me putwýr jâhtôa. Mä jû caxuwime cupê me hô ita jamrenare. Ampo na? Pahpâm jû mä to, mä hamre to ipa, ne hacpýa mä hipu to ipa, cute to hújahkre xâ ata na.

Ne amcro nô na cahâj kra xûmreita xâ ne ihtyc. Mä inxi te Erij mä harkwa to:

— Hâpâ, Pahpâm mä hâpên catê ita! Ampo to mä wa ite? Ca me iwýr mõ, wa ite aracri ikén xâ nô ton, mä ca ate hahpan xâ na ipê ikra to hy, mä ipê ihtyc? — hajýr.

Mä Erij cumâ:

— Hâ, caxi, imâ akraita gó, wa ha Pahhiti pê Inxû Catí mä ihcajré — hane. Ne cute ihkra ita pýn ne ma kÿj pê, hôt xâata wýr to hâpir, ne hikwa xâ kam hir.

Ne cute Pahpâm mä hâkjér ne cumâ:

— Hâ, ijô Pahhiti, ampo na mä ate impijapit te imâ ijâhhuc xâ jôr ne ito ajpa itapê ihkra ita curan? — hajýr. Ne cute intuw ita jipy amji capô to incrê, ne ampeaj kam Pahpâm mä ihcajréne cumâ:

— Hâ, ijô Inxû Catí, ca haintuw ita to hacpýa mä ihtîr — hajýr. Mä Pahhiti te Erij te ahna hâhwýr xâ ita na impar, ne hacpýa ne cute intuw ita mä carô kujahêc, mä hacpýa mä ihtîr.

Mä Erij te impýn, ne ma inxi wýr to mõ, ne cumâ:

— Hômpu he, hacpýa mä akra tîr, ne quê ha ihtýjamâ amji to ajpa — hane.

Mä cute Erij mä harkwa to:

— Ita caxuw wa ampeaj kam apê Pahpâm mä gâpén catê na, ite gahkre pej. Ca atjy Pahpâm jarkwa to acakôc to apa — hajýr.

18

Pê Erij Ixaher catéjé mä Pahpâm carôt na to ajepe

1 Pahhi Catéjé 18.20-46

20 Pê Pahpâm ta nô kujahêc nare to cakuto incré, ne ihköt to híkjé. Ampona? Pê nee me Pahpâm jarkwa par nare, ne pahpâm cahâc kreka kôt pit mä me amji kampa na pê. Jirô pê mä ri Pahpâm te cumâ ihcakôccatê pê Erij kujahêc, Acapê pê pjê jô pahhi ata wýr, quê cumâ awjarë, mär quê Carer jô kënti na mehkwý to cuprôn tu ne. Mä ma Erijtë, ne cute pahhi pê Acapê mä hújarën.

Mä Acapê te mehkwý pê Ixaher catéjêcunea to cuprôn tu, me pahpâm cahâc kreka pê Paharata mä me hâpên catêjé me, cute Carer jô kënti na me to cuprôn.²¹ Mä Erij te me hâhtôti atajê mä harkwa to:

— Jû mä ca ha amji to me gâhtûm ry to, ne amji mä me ipijakrut itajê nô teamji kam hapac xâ nô capi, ne mehnô pyxit peaj kôt me amji kampa? Quê ha Pahpâm pê ijô Pahhiti pê Pahpâm to Pahpâm na, taa mä ca ha me hûnâ! Nämri quê hapahpâm cahâc kreka pê Pahar ata pê pahpâm na, taamâ ca ha me hûnâ! — hajýr.

Mä nee jûm te cumâ jû mân nare.

22 Mä hipér me cumâ:

— He wa me acatâtke na, ipê Pahpâm pê ijô Pahhiti mä ijâpê catê pyxit peaj neijâhhuc. Ne Pahar mä me hâpên catêjé mä ajte me hâhtôa to me hâhtô, ne cute me cwatxénta ne ihköt xîncwénta.²³ Hâ, ajpêne me prytî xûmti to me ajkrut ne me to mõ. Quê Pahar mä me hâpên catêjé amji mä mehnô capi, ne mehcura, ne me to ihkryj ne tocaxâr xâ kam pî ata jipy me haxwý. Ne nee ajco, ihkrac ri pî ata kam me cuhôn nare. Wa ha hanea ne ihnô to hanea ne ihcura, ne to ihkryj, ne Pahpâm mä to caxâr xâ kam pî ata jipy haxwý, ne nee ihkrac ri cuhôn nare.²⁴ Ca ha me gó pahhiti pê pahpâm cahâc kreka pê Pahar ata na ahwý, jirô pê mä, wa ha hanea ne ijô Pahpâm pê Pahhiti na ahwý. Ne por quê ha me Pahpâm nô me pahkampa, ne cuhy kujate, quê ha pî ita na cupý ne to capaata pê, quê ha quêt Pahpâm peaj — hajýr.

Mä ipu na amehcuuhhêitajê cunea te ita na me amji caxâr, ne me cumâ:

— Pom ate harēn xà ita na ihkénre nare — hajyr.

Pê Pahar mā hâpén catéjé cute cuhy kujahéc na tee Pahar wý

²⁵ Jirô pê mā ri Erij te Pahar mā me hâpén catéjé mā harkwa to:

— Ampeaj kam me gâthô, cwýrjapê ca ha me caa mam me prytî ita nô capi ne mehcura, ne mam me apâm pê me gô pahhiti pê Pahar ata mā me acakôc, nenee me pî jakôtata krac ri me cuhôn nare — hajyr. ²⁶ Mâ cute me prytî ata curan, ne ame ton, ne cute me to caxâr xâ ata jipy me haxwýr.

Ne pea irârtia na, me hô pahpâm cahâckrekâ pê Pahar ata pejî na me harêñ kam mehtêm, ne tàkamrý cuteme to pytjàpir to me mô, ne me carâr to:

— Hâpà, me ijô inxû pê Pahar, me ikampa, pom wa me awý ita? Me ijô pahhiti, me ikampa ne ajpêñ cuhy kujate! — hane. Mânee cute me kam hapacnare. Mâ cute me prytî to caxâr xâ ata pu na me hâkrun kam mehtêm, mecumâ cuhy cator prâmté. ²⁷ Ne cute me hâkrunto ramâ me pahkrâjimoc kam pyt to me hajyr to mô.

Mâ Erij te me ahna xwý kam ihtêm, ne me cumâ harkwa to:

— Ca cormâ kyre pê ame acarâr, me acarâr to mehtyajne — hajyr. Ne me ahna ahtûm ryre mâ hacpý ma mâ cute me cumân kamihêm, ne me cumâ harkwa to:

— Me gô pahhiti pê Pahar ita mâ me acarâr to ihtyaj ne, mân quê me akampa. Môrmô cormâ apu jûm mâ ihcakôc, na ri nee cuteme apar nare. Nare, môrmô ma ihkwýr xâ wýr mô, nare, môrmô ma jû kamihêm xâ ata na tê, nare, môrmô ihtyj nô ne gôr, na ca ha ate mehcujrôn xâ na me akârhâhia kam me cumâ me acarâr! — hajyr.

²⁸ Mâ mehkârhâhia kam me cumâ me carâr, ne cute amji kam me hapac xâa na, ihtyj wapo xwahihiti to me amji jî jakep, ne me hô kruwxwa to me amjicaxwý, ne ajco me amji caprô jaxwýr to me ipa. ²⁹ Ne cute me carâr týj ita to me pyt to mô. Mânee me hô pahpâm cahâc pê Pahar ata te mempar ne me cumâ jû mân nare, ne nee cute me carâr parnare, ne nee jûm par nare. Ne hamre, ramâ pyt pec to môr xâ ata kam ri, quêt me Pahpâm peaj mâ cute me ampo to caxâr xâa kam hâhhuc.

Pê Erij cute cuhy kujahéc na Pahpâm wý

³⁰ Mâ Erij te mehcunea mâ hâkjér to:

— Ajpêñ me mô, ne me ina ahtipre ne, mân ca ahna me ipupun peaj ne — hajyr. Ne cormâ cute ame Pahpâm mâ ampo to caxâr xâ hur ata toimpej kwýa kam, mâ cute ahna me cuprôn. ³¹ Mâ cute kén te

tôxi atajê japyñ. Ne kén atajê pê ahpýanre na me hakrâ pê Ixaher krate tóxi atajê.

³² Ne Pahpâm jarkwa kôt cute ahpýanre na Ixaher kra atajê na kén te tóxi atajêñor par, Pahpâm mâ cute ampo to caxâr xâ to impej prâmté. Jirô pê mâri hôtpê cute ipu na cô mâ hahkwýn to kre ryre. ³³ Ne cute kén jipy pî kwý jaköt, ne kam prytî jî kryj ne haköt, ne cumâ harkwa to:

— Me cô jacjén xâ catia nô to me cwat, ne me to hipu, ne prytî jî kam mehaxwý, ne pî kam me haxwý, ne me to inco tu ne — hajyr.

³⁴ Mâ cute me ton jirô pê, hipêr cute me cumâ harkwa to:

— Hipêr kam me cô kwý jaxwý — hajyr. Mâ cute hipêr kam me haxwýr.

Mâ hipêr me cumâ:

— Kam me haxwýr to incrê mâ — hane. Mâ cute hipêr kam me haxwýr. ³⁵ Mâ kén te tóxi atajê kam prytijî ata pîn, cô ajxwý ne tàkamrý cute ipu na kre jahkwýn ata to hipu.

³⁶ Mâ pyt pec kam, cute me Pahpâm mâ ampo to caxâr xâ to me amji pyràcxâ ata kam hâhhuc. Mâ Erij xâm ne mô, ne Pahpâm mâ ampo to caxâr xâ jîkjé rûm hâhhuc ne xa, ne Pahpâm mâ ihcakôc, ne cumâ:

— Hâpà, me ijô Pahhiti. Por apê Aprâw me, Ixac me, Ixaher pê me apynâ atajê jô Pahpâm. Neita kam me cumâ apê Ixaher catéjé jô Pahpâm na amji to ajpê, ne hanea ne ipê amâijâpêm catê na me cumâ ito ajpê. Pom ite ampo cunea ton itajê, wa nee amjia kôt ite ton nare, ne garkwa kôt wa ite ton! ³⁷ Ijô Pahhiti ikampa, mân quê itajê cunea apê ampeaj kam Pahhiti pê Pahpâm na, me gahkre pej, ne caa pê ca, amji wýr, amji mân mehî to apkjê — hajyr.

³⁸ Me ajkaam mân cójkwa pîn cuhy pým! Ne cute prytî me pî to caxâr, nekén to caxâr, ne pjénxôm to caxâr, ne hanea ne cute cô to incrâ tu, kre ata kam!

³⁹ Mâ mehcunea te me ita pupun, ne hûpate, pjékam, mehcunea mehkuc to mehpým, ne me hûjarën to:

— Cójkwa kam me pajô Pahhiti ita pê ri Pahpâm to Pahpâm! Cójkwa kamme pajô Pahhiti ita pê ri Pahpâm to Pahpâm! — hajyr.

⁴⁰ Mâ Erij te me cumâ harkwa to:

— Me pahpâm cahâc krekkâ pê Pahar mâ me hâpén catéjé cunea pro, mân quênee jû kam jûm pyxit ne ihtêm nare! — hajyr. Mâ cute mehcunea pro, mân ma Erij Quixôj jô kâj mân nôre wýr me to mô, ne curi cute mehcunea jipej.

Pê Erij cute ta kujahéc na Pahpâm wý

⁴¹ Mâ Erij te Acapê mân harkwa to:

— Ita caxuw gapacta ne tē ne apà ne ikō. Ampo na? He ramā ite ta nōpahtyjti jähkrihkrit kam ijapac, mā ajpēn mō! — hajŷr. ⁴² Mā ma Acapê tē, hŷr ne hâpân ne ihkōm prâmite.

Mā ma Erij Carer jō kënti ata jimoac wŷr cumā hâpân catê me hâpir, ne pjê kam hŷr, ne cute ihkuc to ihkōnkrâ catêc ne to jŷ. ⁴³ Jirô pê mā ri cute cumā hâpân catê mā harkwa to:

— Mō ne cōxwa wŷr rît! — hajŷr.

Mā ma tē, ne irît ne hacpŷa necute Erij wŷr amji jaxâr ne cumâ:

— Wa nee ite ampo pupun nare — hajŷr.

Mā Erij te ampo pupun xâ atawŷr ihku-jahêc to xet, mā cute amji jacjêc to xet.

⁴⁴ Mā cumâ hâpân catê te amji jacjêc to xet ita kam ri, cute cumâ hûjarêñ to:

— Wa ite cōxwa pîn ahcakrâ nō incrise pê me hûmre jûhkra pyràcti incrise jâpir to môr na hômpun — hajŷr.

Mā Erij te cumâ hâpân catê ata mâ:

— Atêm pyrentu, ne Acapê mâ awjarê, quê hô cawrô jô kâhâ kam jŷ, ne kënti pê to wrŷ, mâr quê nee côhtâm cupê pry jahêr nare — hajŷr.

⁴⁵ Mâ nee harkwa crâre nare. Ne cójkwa kam awcapâtôkô pyrentu, ahcakrâ kam. Mâ kôc pahtyjti ata cator, ne pahhâjê kypê iwryc nare. Mâ Acapê hûjaréan kam Jexer jô krî wŷr ihtêam to tê. ⁴⁶ Mâ Pahpâm te Erij mâ ipicahur xâ caxuw, carôt tŷj jôr. Mâ cute Acapê jakren, ne ma mam hamrea kam tê, ne mam Jexer jô krî mâ cator.

19

Erixêw pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê

1 Pahhi Catéjê 19.15-21

Mâ Pahpâm te Carer jô kënti na hô cuhy kujahêc jirô pê mâ, cute Erij mâharkwa hyr ne cumâ:

— Amji jaxâ ne jûm tuw japrŷ te Erixêw ata japê, mâr quê gagâ kam cupêijarkwa to me cumâ ihcakôc catê — hajŷr. Mâ Erij te amji jaxâr ne Erixêwna cator, ne cumâ Pahpâm te harkwa to ihcakôc catê naamji mâ capi na harêñ. Mâ Erixêw teimpars, ne ma ihkôt mō.

HAPU NA PAHHI CATÊJÉ JÔ KÀHHÓC

2

*Pê carijre côjkwa wyr Erij to api
2 Pahhi Catêjé 2.1-14*

Ne jû mā ihkôt ipa na caku te, jirô pê mā ri, Pahpâm te ma amji wyr côjkwa wyr, carijre to Erij to hâpir xâ jô amcroat kam hâhhuc. Mâ cormâ Erixew apu Erij kôt mō. Ne ma Krijajojô pjê pîn me mō, mā Erij te Erixew cajpêr prâmtre cumâ harkwa to:

— Ita ri ahtwŷ, nâmri quê ha ma Pahpâm Peter jôkrî wyr ikujate — hajýr.

Mâ Erixew cumâ:

— Wa ha Pahpâm kam mare mā amâ amji jarê, jû wyr wa are — hane. Nema ajwar me mō, Peter jô krî wyr. Ne pê curi Pahpâm jarkwa tohahkre xâ jürkwa nô ita xa.

Mâ Pahpâm jarkwato hahkre catêjê kwý intuwitajê ajpêne mehwyr me pra, ne cute mehcâipar ne me Erixew mā:

— Xâ ca ramâ ate ita kam, Pahpâm te ma gô pahiph pê Erij to ihtêm na, hahkre pej? — hajýr.

Mâ Erixew me cumâ:

— Wa ite ramâ hahkre pej, mér me kêt — hane.

Mâ Erij Erixew mā:

— Quê ha ma Pahpâm Krîcuxwati wyr ikujate, ca ha ita ri ahtwŷ — hane.

Mâ hipêr Erixew cumâ:

— Wa ha Pahpâm kam mare mā amâ amjjiarê, wa nee arer nare — hane. Ne ma memô, Krîcuxwati wyr. Mâ curi hanea ne Pahpâm jarkwa to hahkre xâ jürkwano ita xa, mâ curi me cator.

Mâ me hýrmâ Pahpâm jarkwa to hahkrecatêjê kwý me pra, ne cute me Erixew cukij to:

— Xâ ramâ ate ita kam Pahpâm te ma Erij jaaprôr ne to ihtêm na, hahkre pej? — hajýr.

Mâ Erixew me cumâ:

— Ýhý, wa ite hahkre pej, mér me kêt — hane.

Mâ Erij Erixew mā:

— Quê ha ma Pahpâm Côpijapjér jô cô wyr ikujate, na ca ha ita ri ahtwŷ — hane.

Mâ Erixew cumâ:

— Wa ha Pahpâm kam mare mā amâ amji jarê, jû wyr wa ha are — hajýr.

Ne ma Côpijapjér jô cô wyr me mō. Mâ ma Pahpâm mâ me hâpencatêjê intuw te me xîncwënta ne ihkôt me mō, ampýa mâ cute me hómpunprâmtre. Mâ Erij te ihkâjapjéhti ata to cajot ne to cô cakwîn, mâcô

picapôn ne ihcajpuw amcrâare. Mâ me ipijakrut itajê ihkôt me irêr. Mâ Erij te Erixew mâ harkwa to:

— Ca ha ampo na iwŷ, waha itýj, itêm xwýjrea na, amâ ampo ata gô — hajýr.

Mâ Erixew cumâ:

— Wa ha Pahpâm te ato acarôt týjti ita jirôp pê to ajkrut ne ahna awý — hane.

Mâ Erij cumâ:

— Ca ate atýj ampo catia ne ahna iwŷr, ne ca ha ate itêm xâ na ipupunna, ca ha atýj amji mâ ate ampo na iwŷr xâ ita cwa. Nâmri ca ha ate itêm xâ ita na ipupun nare na, ca ha neeate ampo na iwŷr xâ ata cwýr nare — hane.

Ne ma me môr ita kam, me amji mâ mehcâkôc to mō, mâ ihprôt pê cuhy tecawrô jô kujti ita côjkwa pîn cator, ne cuteme to ipicapôn. Mâ ma carijre te côjkwa wyr Erij to hâpir. Mâ Erixew te ita pupun ne carâr kam cumâ harkwa to:

— Inxû, inxû! Ixaher catêjê jô cawrô me hô kujti, ca me hómpu he! — hajýr. Mâ ma me ipictor.

Mâ Erixew te apu amji pê ihkâcokjér, ne ma cute Erij pê ihkâ pým ata pyr ne to mō, cô wyr. Ne cute Erij cuxâ to cô cakwîn, mâ cô picapôn ne ihcajpuw pjê incrâre, mâ ma irêr. Ne pê ita caxuwErixew pê Erij jakân pê Ixaher catêjê mâ Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê.

4

Pê Erixew cahâj pijapit mâ hô ampo to impê xâ to ajcamê

2 Pahhi Catêjê 4.1-7

Pê Pahpâm jarkwa to hahkre catêjê intuwatajê nô hikwa tuw, ne jû mâ ahna caku pê ty. Mâ ma hixi Erixew wyr cator. Ne cute cumâ amji jarênto:

— Por pê ipjê pê amâ hâpén catê ata ramâ ihtyc. Ne cumâ Pahpâm kîn na, amâ hahkre pej. Pê jûm ita to new catia to cati, ne ahnaa ihtyc, mâ ramâ ina ahwý, ite cumâ ipjê te to new ata jahpan xâ na ijämjörprâmtre. Ne ampo to wa cumâ amgô? Na quê ha ma ipê ikra xûmre pijakrut itajê jaaprô, ne amji mâ me tocumâ hâpén catêjê na rohnýtti mâ — hajýr.

Mâ Erixew cumâ:

— Jû mâ wa ha ajte ato? Ampo mâ gûrkwa kam amâ? — hane.

Mâ impijapit ita cumâ:

— Ipê ampo hamreare, ne imâ ampo to impê xâna incjêna xâ pyxit peaj ne xâ — hajýr.

Mâ Erixew cumâ:

— Hâ, ca ha tê ne me acahi na amehkrî atajê pê ampo to impê xârun xâ cunea incwa, ne amcro nô na hacpýa mâ mecumâ hôr na me cumâ harêñ hiahpuro. Ne

gürkwa māto acjēj pa, ne amji na to ihik. Ne me hàmrunkà atajé cunea kam ampo to impê xà pyxit ita jaxwù, què ha amjia kôt hipér amji to hipu to mō, ne ihcunea to hipu partu, què ha to hipupa, me ajkaam incrâ — hane.

Mã ma tê ne cute mehkra mân. MÃ cute cumâme hàmrunkà to cuprôn, mā cute to hipu partu. Ne ramâ me hàmrunkà jamre, me ajkaam mā ampo to impê xà jamre.

Mã ma hacpý mā Erixêw wýrtê, ne apu cumâ harê, mā cumâ:

— Hâ, ca ha tê ne ampo to impê xà ata to ihpore na ahpa, ne ihporeto ate new ata jahpan xâ na amgô. Què ha cormâ ihpore cahhur ata me amâahtwù. Ne pom què ha ihpore cahhur ahtwù ita, què ha ihytj akra me, ate amji to me apijapar na meatehcajpa — hane.

Mã cahâj pijapit ita te harkwa kôtton partu, ne ihkén pê amji pytâr.

5

*Pê Namâ ma Ixaher jô pjê wýr tê
2 Pahhi Catéjé 5.1-8*

Ne pê caku atajé kam pê Xiri jô pjê kamkrâhtare jô pahhi nô ita japry Namâ. Ne ampejakam ihpa tyj cakrô apu ihkâ xêtti. Ne ihxêtti ata què ha ihkéanre kam, ihytj jû caxuw ihcura.

Pê Xiri jô krâhtare ma Ixaher catéjé jô pjê wýr me pra ne aijo pyjê to me ahkî. Pê Namâ hanea ne jûm cupryre ita japró, ne hiximâ cugô, cute amji mâ to cumâ hâpén catê prâmte. Neamcro nô na cahâj cupryre ita te hô pahhi cahâj ita mâ:

— Què rý mâ ijô pahhi pê Namâ ijô pjê kam Pahpâm jarkwa to ihcakôccatê ata mâ ihkâ xêt ita na amji jarê, què caprâ — hajýr.

Mã hixi te impjén mâ hûjarên. Mâ Namâ te Xiri jô pahhi maita na amji jarê. Mâ hô pahhi te cumâ:

— Hâ, mér mō ne Pahpâm jarkwa to ihcakôc catêita pupu ne cumâ amji jarê. Wa ha Ixaher catéjé jô pahhi mâ ana ihkâhhôc kujate — hajýr.

Mâ Namâ te amji caprâr jahtan xâ na cumâ ampo jör xâ na cumâ kën prâtime, wakyre prati me, ihkâ me, ma to mō. Ne ma hanea ne hô pahhi jô kâhhôc ata, Ixaher catéjé jô pahhi wýr to mō.

Mâ ihkâhhôc ata hûjarên to:

“Yhý, Ixaher jô pjê jô pahhi ita.

Ipê Xiri jô pjê jô pahhi.

Ne por amâ ihkâhhôc to mō ata pê imâ hâpén catê.

Ca ha imâ, cumâ ihkâ xêtti ita caprâ” hajýr.

Mâ Namâ Ixaher jô pahhi wýr ihkâhhôc itato cator, ne cute cumâ hör. Mâ cute ihkâhhôc ita cahyt jirô pê märi, cute ihpeacre na me hahkre pej prâmte, amji pêhitô kâ jipô, cute me amji kam hapac xâa kôt. Ne me cumâ:

— Xiri jô pjê jô pahhi ita te imâ ihkâ xêtti ita kujahêc, wa caprâ. Xâ ajkî ipê Pahpâm, wa caprâ, ne ityj cumâ cute amji kam hapac xâ tuwti nô gô? Hâpâ! Tee ame papijapu prâmte me pahto hahkre — hajýr.

Mâ Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê pê Erixêw tepahhi peacre na harê par, ne cumâ harkwa kujahêc ne cumâ:

— Ampo na mâ ca apu apec? Ajpén imâ Namâ kujate, wa ha pa caprâ. Què ha ihytj cormâ ita ri, pjê ita kam, Pahpâm mâ hâpén catê te ipa nahömpu ne hahkre pej — hajýr. Mâ Ixaher jô pahhi te Erixêw wýr Namâ kâ xêtti ita kujahêc.

*Namâ caprâr xâ
2 Pahhi Catéjé 5.9-17*

Mâ ma Namâ tê ne Erixêw jûrkwa wýr cator, ne harkwa mâ hô cawrô me hökutji to hâhhuc. Mâ Erixêw nee hýrmâ cator nare, ne cute hýrmâ cumâhâpén catê nô pit kujahêc, què to ihhimpej to hane he:

— Ca ha ma Côpójapjêr jô cô wýr tê, ne kam amrôr to xet, ne amjicajpêr pyrentu, què ha akâ xêt ita amâ hamre, ne akâ tetet, ne ramâ acaprâr — hajýr.

Mâ Namâ apu incryac to incryc, ne ma mō, ne cute cumâme hâpén catêjé mâ harkwa to:

— Wa ityj amji mâ: “Môrmô què ha iwýr cato ne ijû na cupy, wa haajpén mâ me icakôc, què ha ina hû xi ne Pahpâm mâ icajrén” hajýr, cakrô mâ ajte nee cute ito hajýr nare, ne cama cute imâ harkwa ita kujahêc. Ne ijô pjê kam cô ita, Ixaher jô pjê jô cô itajé cuneajirôa pê ihtetet ne impej, cute jûm caprâr xâ caxuw. Ne mér ampo na mâ wa curi cô ata kam ixwýr, què icaprâr nare? — hajýr. Ne apuincryc ne ma cawrô jô kujti to tê.

Mâ ihtêam kam cumâ mehâpén catêjé te me cumâ harkwa to:

— Ijô pahhi, què Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê camaampo jahkre kâtatre na amê namâ, ca ha atyj to. Nô nâmâ ca ha ajte nee hahkre kêt nare ita ton nare? — hajýr.

Mâ Namâ te cumâ me hâpén catêjé impar, ne maCôpójapjêr jô cô wýr mō. Ne cute kam mrôr to xet, mâ pea ihkâ impejpyrentu, ne ihkâ ita pê ihkêj rûm ahkrare kâtet. Mâ Namâ me, cumâ me hâpén catêjé me, ma mehcunea te me amji jaxâr, Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê wýr,

ne me cator, ne cuna māme xa. Mā Namā te Erixēw mā harkwa to:

— Hamre, ita caxuw wa ite pjē cunea kam Pahpām ita pyxit peaj na hahkre pej, ne cupē Ixaher catéjé Pām Cati. Xà ca ha atyj ate icaprār jahpan xà na, ite amā ampo jōr xà itana amji capa? — hajyr.

Mā Erixēw cumā:

— Wa ha Pahpām kam mare mā amā amji jarē, wa nee ihnō na amji caxàrnare — hane. Mā Namā ihtyj cormā to kampa, mā nee cute ihnō na amji caxàrnare.

Mā Namā cumā:

— Wa ha ma ijō pjē wyr amji jaxà, nepor Ixaher catéjé Pām Cati pyxit peajata, wa ha ityj kampa, ne to pit mā, amji mā ihimpej to ipa — hane. Ne macute amji jaxàr, hō pjē wyr.

6

Cōjkwa pīn Pahpām jō krāhtare 2 Pahhi Catéjé 6.8-18

Ne pē caku nō na, Xiri catéjé me, Ixaher catéjéme ipijapu kam tē. Ne hān ne ajco me kam imprar xà wyr, Xiri catéjé jō pahhihō krāhtare jō pahhi kwy me ajpēn pa, ne me ajpēn mā:

— Por curi me papicaxér xà ata ri, pjē ata kam, cu ha me pajō krāhtare to me cuprō, pahte me Ixaher catéjé jō pahhi pro prāmté — hane.

Mā ramā Erixēw te mehahkre pej, ne Ixaher jō pahhi mā hūjarēn, mār quē amji to huphē, quē Xiri catéjé jō pahhi ata nee mehpro nare. Hō, pē ajco Erixēwjūjarēn xà ata me cumā amji jahkre pej gō to hane, na pē me amji pytā. Ne ihtyj ajco me to hajyr to xa.

Mā Xiri catéjé jōpahhi tee apu amji jahkre, jū mā quē ha ajte. Ne pea cute krāhtare jōpahhi catéjé na hāhwyr, ne me cumā:

— Jūm te mā ajte Ixaher jō pahhi mā pahhi me ajpēn par xà ita jarēn? — hajyr.

Mā krāhtare jō pahhi nō ita cumā:

— Nee me pahkwý nō ite me hō pahhi mā hūjarēn nare. Ne por Pahpām jarkwa toihcakōc caté pē Erixēw ata te ri hō pahhi māhūjarēn, ne ihtyj cumā ate ahTEE gūrkwa caxwýn kam acakōc xà ton atajahkre pej — hane.

Mā Xiri catéjé jō pahhi te ahna me mēn, ne me cumā:

— Me hapēn to mō ne mehpro — hajyr.

Mā amcro nō na jūm te Xiri catéjé jō pahhi mā Kwapijakrut jōkrī kam Erixēw apu mōr na harēn. Cwyrjapē ri pahhi te hȳrmā hō krāhtare jāhtōa ne ihkujahēc, hōcawrō me, hō kujti mea mā. Mā caxwa

ri Kwapijakrut jō krī mā me cator, ne cute me krī krā.

Mā Erixēw mā hāpēn catē nō intuwre nō ita irārā na hȳr, necute pō pē, krī pu na Xiri catéjé jō krāhtarekwý pupun. Mā me cumā hūpa mā ma Erixēw wyr tē, ne cute cumā hūjarēn to:

— Ijō pahhi! He ramā me pahturē xwýn te me pahkrā tu ita kam, jū mā cu ha ajte? — hajyr.

Mā Erixēw cumā:

— Apu amji mā panare. Ampo na? Pom me cumā krāhtare jāhtō ita jirōa pē ri me pamā hāhtō — hane. Ne cute Pahpām wyr ne cumā:

— Me ijō Inxū, wa ha awy, ca ha imā hāpēn catē ita to jū mā, quē cōjkwa pīn me pra jō krāhtare pupu — hajyr.

Mā Pahpām te ihhēj ne into jahkjēn, mārquē ihtyj me hō krāhtare pupu. Mā cute cuhy te cawrō me, hō kujti ita me hāhkā jakōt nō ita to hipu tu na hōmpun.

Mā ramā ajpēn Xiri catéjé jō krāhtare te amjīnā mōr, krī wyr.

Mā Erixēw te Pahpām wyr ne cumā:

— Me ijō Inxū, me to into tūm — hajyr. Mā Pahpām te Xiri catéjé jōkrāhtare cunea to into tūm. Hō, Pahpām te me to hajyr, ne me cupē cumā hāpēn catē ata pytar. Hamre.

PJÉ JŌ PAHHI CATÉJÉ KWY

11

Ýhý, pē pahhi Xarōmāw tyc jakān pē ri, pē Juta catéjé atajē me cupē Tawi tāmxwý catéjé to pit mā amjīmā me hō pahhi. Pē pahhi kwy crēre atajē impej ne ihtyj Pahpām jarkwa kōt ame ipa. Ne mehktīte pahhi kwy cati atajē ma ame Pahpāmcaca, ne ihtyj, mehkwy mea mā, me to hapac kēt to me mō.

Juta jō pjē jō pahhi Jōwat jarēn xà 2 Pahhi Catéjé 11.1-21

Pe caku jāhtōa jirō pē, Juta jōpjē jō pahhi nōa ty. Ne pē ihtyj ihkra jaxā kam, inxi amji to pahhi prām. Ne pē cahāj ata japyr Atarijkwý, ne ihkēanre. Ne cute ihtāmxwý itajēcunea jipej na me mēn, mā cute me hipej. Pē pyxit peaj ne cormā incrire, ne haprý Jōwat. Pē into catyjre haprō, ne ma to tē, ne Pahpām tome amji kam hapac xà jürkwa kam to amxu. Mā nee cute ihcurān nare. Mā curia cute me to ipijapar to caku to xēj.

Mā Atarijkwý te amji to pahhi, ne ihhimpej to caku to xēj. Mā Pahpāmmā mehcajré catéjé jō pahhi pē Jojata te me hūjamār catéjé jōpahhi na hāhwyr. Pom krāhtare Pahpām to me amji kam hapac xà jürkwanamār catéjé atajē jō pahhi me,

me Atarijkwýj jürkwa jamā atajé jō pahhi me, cute me ahna hähwyr.

Mā cute me cuprōn, ne ma ajpēn pē ame jūm te, jūm mā Jojata cakōc xà ata jarēn tête me ajpēn mā. Mā mehcuneate ampeaj kam, nee jūm mā me harēn nare na me amji ton. Ne cute me cumā, por pē pahhi xwýt yata kra pē Jôwat to ipipē, mā cute me hömpun. Mâpea Jojata te me to ihhimpej to hajýr he:

— Ca ha me akwý me Atarijkwýj jürkwa jamā, mār quē nee jū kam ihtém nare. Ne me akwý me Pahpâm to me amji kam hapac xà jürkwa krâ, ne kamhümre intuwre pē pahhi xwýt kra ata jamā. Quê ihhéaj to jūm apu ihkra ita to jūm mān prâm, ca ha me jūm ata pro ne mehcura — hajýr.

Mā Pahpâm mā mehcajrēn catéjé jō pahhi te mam pahhi xwýt kra intuwre ita jaaprôr, ne me kam mare mā ihkrâ mā pahhi krâhkâ mén, nepea cupê pahhi xà caxuw, hanea ne ihkrâ kam ampo cacôimpéti ata jaxwýr. Ne cute cumâ ihkâhhôc kamPahpâm jarkwa ata jôr, ne to pahhi tuw. Mā mehcunea ame cumâ me hûhkracahhy, ne ame cumâ carâr to:

— Pahhi tuw! Ca ha caku jáhtôa kam amji to ajpa! — hane.

Mā Atarijkwýj te mehtâmxwý jipej ata te me harkwa xâmti ata kam hapac, ne ma Pahpâm to me amji kam hapac xà jürkwa wýr ipicahur, ne cute pahhi tuw pupun. Mâkrâhtare te hütâr tu ne to xa, ne cama ame hakry, ne ame hôhhi cakô. Mâ Atarijkwýj carâr, ne cute harkwa to:

— Côt ca me acunea icuna mā me akên? — hajýr, ne ihpeacre.

Mâ Jojata te krâhtare jō pahhi mā Atarijkwýj curan na hûjahkre ne me cumâ:

— Me to acato, ne nee Pahpâm to me amji kam hapac xà jürkwa kam mehcurnare. Ne por jūm te ihtehcajpar prâm ata mea mā, atýj mehcura — hajýr. Mâ cute mehpro ne ma pô mā me to cator, ne cute mehcuren, mā hamre.

Ne caxuw pê cormâ Jôwat na caku te xet peaj cakrô, ihtýj cutepjé to ihhimpej kam ihtém. Mâ Pahpâm mā mehcajrēn catéjé jō pahhipé Jojata ata te ihtehcajpar kam ihtém, ne ihtýj hôtpê ihtehcajpa. Mâcute mehkwy mā, pahpâm cahâc krekâ pê Pahar ata jürkwa jûhhyr ne to hamre na, harkwa hyr. Mâ hýrmâ me mô, ne cute me hûhhyr.

Pê pahhi pêJôwat ata catyt kam Pahpâm jarkwa kôt ipa, ne Juta jō pjê to ihhimpej to caku to cwarênta ne ty.

Ne caku nôa na pê Juta jō pjê kam pahhi nô ita haprý Exequij. Ne Krîpinkrê kam ajco ihhimpej. Pê Axiri jō pjê jō pahhi ata kêanre, na pê nee Pahpâm to amji kam hapac nare. Ne Exequij pê amji mā Juta jöpjé kam krâ atajé cunea pytâ. Pê hô krâhtare kwy hanea ne Krîpinkrê pytar prâmté me hýrmâ me cato.

Pê ma Exequij Pahpâm to me amji kam hapac xà jürkwa wýr tê, cute Pahpâm wýr, mā cute krâ pytar prâmté. Ne cute ihkâ impejti ata jipôn, ne cupêhkâkéanre nô ato to ihkâ, cute me cumâ amji kîn nare name hahkre pej prâmté. Ne ma cute Ixaj pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê ata wýr jûm kujahêc, mār quê jûm cumâ awjarê quê Pahpâm mā mehcajrê. Mâ ma tê ne cute cumâ hûjarê. Mâ Ixaj te Pahpâm mā krâ kam mehkri atajé cajrê.

Mâ Pahpâm te kam hapac ne cumâ:
— Wa ha Axiri jô pahhi ata te hacpý mâ hô pjê wýr amji jaxâr na meto, quê ha amji jaxâ, quê ha curia jûm ihcura — hajýr.

Mâ hamre, amcro nô na ma hacpý mâ krâhtare atajé te hô pjê wýrme amji jaxâr to me amji kam hapac. Mâ ihtém xâ wýr Axiri jô pahhi te Exequij mâihkâhhôc juwahi, mâ ihkâhhôc ata hûjarê to:

“Ýhý, por cójkwa kam me Apâm Cati ata, ca nee ampeajkam ame kam gapac nare.

Quê Apâm Cati te, ite Krîpinkrê to kên nare na me ijarêna, ca ha nee kam megapac nare.

Ampo na? Wa ha itýj me amji jaxâ ne ame ato kêanre ne.

Neramâ mehcunea te, por wa pjê kwý kam ite me amji hi ata ri, ite ame ampoto kêanre na me cumâ me ijahkre pej.

Mânee jû ri me hô pahpâm cahâc krekâ itajénô te jûm pytar nare, na wa ite mehcunea to hamre tu” hajýr.

Mâ cute Exequij mâ hô kâhhôc ita kujahêc. Mâ cute ipyr ne cahyt jirô pê, ma Pahpâm to me amji kam hapac xà jürkwa wýr to mô, ne cute kam hir, nePahpâm mâ ihcakôc to:

— Hâ, me ijô Inxû Cati, apyxit peaj ne apê Ixaher jô pjê Pâm Cati, ne apê cójkwa jôPahhi.

Ca pjê kam pahhi itajé cunea to ahimpej. Ne caa pê ca cójkwa mepjê to.

Me ijô Pahhi ikampa, ne pom Axirijô pjê jô pahhi te ihkâhhôcton ita pupu he.

Cute atâr cuna mâ ihcakôc xà kêanre ita to ihcakôc he.

Me ijô Inxû,

he ampeaj kam ri cute ampo kra me,
krixâre kwý cunea jipej,
ne cute me hō pahpâm cahâc kreka atajê
to caxâr partu.
Ne por me hō pahpâmcahâc kreka atajê
akîn te nee ihtîr nare,
na ri cute me to hamre.
Ne ampona ri cute mehcunea to hamre?
Nee mā ampo na nare.
He me hûmrea te ri pî me kënte me hō
pahpâm cahâc kreka atajê ton,
cwýrjapê ri cute to hamre.
Ne me ijô Pahhiti, pahhi ita pê me ipytâ.
Quê ha mehcunea me apyxit peajpê
Pahpâm Cati na me gahkre pej —
hajýr.

Jirô pê mā ri Pahpâm jarkwa to ihcakôc
catê pê Ixaj te pahhi Execuijmâ Pahpâm
jarkwa kujahêc. Mâ harkwa ata hûjarën
to:

"Wa ite me ate Axiri jō pjê jō pahhi to me
imâ acakôc xâ ata na me apar.
Na quê ha nee me gô krî mâ me hâr nare.
Ampo na?
He pa wa ha me cupê me apytâ" hajýr.

Ne caxwa ata kam Pahpâm te Axiri jō
pjê jôkrâhtare jâhtôa jipej. Ne irârâ na
Krîpinkrén catêjê pîmprar necute me curê
xwýn jâhtôa tyc pit pupun.

Cwýrjapê Axiri jō pahhi tehô pjê wyr
amji jaxâr pyrentu, ne hō krâhtare cahhur
me, me cator. Mâ amcro nô na mehkraa te
mehcuran. Hô, pê Pahpampahhi Execuij
jô amcro kam Krîpinkrén pytar to hane.

22

*Juta jō pjê pahhi pê Joxij
2 Pahhi Catéjé 22.1-20; 23.1-25*

Ne pê caku jâhtôa jirô pê Juta jō pjê kam
mehkri atajê cunea hipêr me Pahhiti pê
Pahpâm to mehapac kêt ne me cumâ hikra.
Ne pê caku kam krî jô pahhi ata japyr
Joxij, ne cupê hûmreimpeaj, ne quêt ihyj
cumâ Pahpâm pynâr prâm. Cwýrjapê ri
cute pahpâm cahâc kreka cunea tohamre,
ne Pahpâm to amji kam me hapac xâ
jûrkwa to apu impej partu.

Mâ amcro nô na, Hirquij pê Pahpâm mâ
mehcajren catê jô pahhi ata apuPahpâm to
amji kam me hapac xâ jûrkwa kam mõ.
Ne cute Pahpâm jôkâhhôc wej nô ita mât
cator, ne cute ipyr, ne cute pahhi Joxij mât
ihkujahêc. Mâ jûm te Joxij mât Pahpâm
jarkwa na ihkâhhôc wej ata cahyt, mât
cute impar, nehü na ihpec pyrentu.

Ne cute Hirquij na hâhwyr ne cumâ amji
jarên to:

— Ýhý Hirquij, ate imâ Pahpâm jarkwa
wej kujahêc ata, jûm te imâ cahyt, wa ite
impar, ne ajte ipeacre. Ne mõ ne Pahpâm
to me amji kam hapac xâ jûrkwa mât
axâ, ne cumâ icajrén. Ne cumâ me papê
Juta catêjê cunea cajrén. Ampo na? Cu
ramâ nee kam me pajapac nare. Mât ame
pahkam incryac to incryc, mât hô kâhhôc
ita kam cute me pahna amji jarên — hajýr.

Mâ Hirquij me, mehkwy atajê te impar,
ne ma Pahpâm mât mehcajrén catê cahâj
ata wýrme mõ. Ne cute me cumâ pahhi
Joxij te ampo cunea na ihpeacre, mât
cuteamji cajrén na hâhwyr xâ na, cumâ
harkwa kujahêc atajê cunea jarên.

Mâ mehcajrén catê cahâj ita te Hirquij
mât harkwa to:

— Ca ha pahhi mât awjarë, nâmri
Pahpâmte pahhi ata mât harkwa kujahêc
to:

"Pa wa ha krî ita cunea jipej tu.
Nepor ihkâhhôc kam ampo kên cunea na
ihhôc ata, quê ha ihkén to hane.
Ampo na? He me ikwý pê Juta catêjête
cama ramâ me ito hapac kêt,
neahti na ame hô pahpâm cahâc kreka
atajê kîn,
na ri ampeaj kam me kam icryc,
por cute ame ampo ton atajê incwýrjapê.
Ne Joxij, atea ca götpê ipar, ne ikam mare
mât, icuna mât,
ate apeacre na imâ amji jarên, ne amji
pêakâ jipôn, ne acwýr.
Cwýrjapê ca ha nee ampo kên atajê cunea
pupunnare.
Wa ha nee gô krî to hamre nare, ca ha
ahnaa jû caxuw ty, wa hacormâ krî
ita jipej" — hajýr.

Mâ hacpýa mât pahhi Joxij wyr cute
mePahpâm jûjarën ita to me amji jaxâr, ne
me cumâ harën, mât cute impar. Ne cute
mehkwý to cuprôn, ne hûpar xâ ita to me
cumâ hahkre.

Mât cute me hahkre pej ne krî cunea kôt
ame ipicrân, ne kam cute ame pahpâm
cahâc kreka jûrkwa atajê cunea to me
hamre partu. Ne quêt cute amji kam
hapac xâ cunea to Pahpâm to meamji mât
ihhimpej, ne catyt kam ihkôt me ipa.

HAPU NA ME HÜJARËN XÀ JÔ KÀHHÔC

20

*Pahhi Joxap jarën xà
2 Me Hüjarën Xà 20.1-30*

¹ Pê harâ mā hîkjê pê Juta jô pjê kam Joxap pê Xarômâw xwÿ tâmxwÿnô, ne cupê Juta catêjê jô pahhi. Ne ajco catyt kam Pahpâm jarkwa kôt ipa, na pê Pahpâm ajco ihtehcrajpar to ipa.

Ne amcro nô na Mowap catêjê jôkrâhtare me, Amonit catêjê jô krâhtare me, Etô catêjê te, ma pahhi Joxap me, Juta catêjê wûr me harkwa kujahêc, ne me cumâ:

— Wa ha me gapu ne me ato hamre tu — hajýr.

² Mâ pahhi Joxap wûr hanea ne cute me harén catêjê cator, ne me cumâ:

— Ihmat rûm ajpêñ Côxwatycsti jîkjê pîñ krâhtare jâhtôa neme cator, Xiri jô pjê me, Geti jô cô kôt pjê ata pîñ — hajýr.

³ Mâ Joxap te me harén par, mâ cupê amji jahkre kâtatre, ne cumâpa. Mâ cute amji tehcajpar xà na Pahpâm wûr na amji kam hapac, ne Jutacatêjê cunea mâ harén to hajýr he:

— Cu ha me pajàpân nare kam, Pahpâm mâ me pahcakôc ne cumâ me amji cajrên, me pamâ amjikîn nare kam — hajýr. ⁴ Mâ cute me kam hapac ne Juta jô pjê kam kri cunea pîñ, Krîpinkrên wûr me cator, cute me cahê na me ipijacri xà ata kam me Pahpâm temehtehcajpar xà na hâhwûr prâmte.

⁵ Mâ Joxap mehcunea jipôc ri hâm, cute Pahpâm to me amji kam hapac xà jûrkwa tuw kam, nePahpâm mâ ihcakôc to:

⁶ — Me ijô Pahhiti pê me iquêtjê jô Pahpâm!

He apyxit peaj ne côjkwa kam apêPahhiti, ne apê pjê cunea kam Pahhiti.

Ne apê pjê cunea kam pahhicatêjê cunea jô Pahhiti.

Ne ampeaj kam acarôt týj, ne ampeaj kam quêt atyj.

Ne jûm quê ato cô? Hamreare! ⁷ Me ijô Pahpâm, pom pê ca pjê ita kam mehkri catêjê tome akwÿ mâ to hamre ita?

Ne akwÿ nô Aprâw tâmxwÿ catêjê mâ, pê ca pjê ita to awjahkre,

mâr quê me to hô tekjê rohnýtti mâ. ⁸ Ne me akwÿ itajê mehkri, ne cute gapry to me cati prâmte

meamâ gûrkwa ita xâm,

ne me amâ amji jarën to hajýr he: ⁹ “Quê ha me ikam me ixâ nô cato, nare, quê ha me ipijapu xà nôcato, nare, prâm cato, wa ha ityj gûrkwa ita kam me acunamâ me icuhhê, ne ate itehcrajpar xà na me ana ahwÿ, ca ha atyj meikampa ne me ikên xâ nô itajê pê me ipytâ” hajýr.

¹⁰ Ne ita caxuw, pjê incrê pîñ ajpêñ cute me ito hamre xà caxuw me mõr na, ca me hõmpu. Ne pjê incrê atajêa inquêtjê tête, pê came iquêtjê jiprô, pê nee me hipej nare, Ejit jô pjê pîñ me catorxà ata kam, ne quêt cama me ipu na me ajrô. ¹¹ Ne hamre, ita kam mehtâmxwÿ te me iquêtjê kînté, me ijipej to prâm to ajpêñ me mõr na, ca me hõmpu he!

Hamre, ramâ cute, pom ate me imâ pjê jôr ita tête me icator xâa caxuw ri, ajpêñ me mõ.

¹² Me ijô Pahpâm, ca ha me hõmpu ne me to amji kampa, ne me imâjû mâ me to, ne me cupê me ipytâ.

Ampo na? Me ipê krâhtarepahtjyti ita pê jû mât me amji ton, ne me cupê me amji pytar xâjahkre kâtatre cakrô,

wa ityjapê me ijô Pahhiti te me cupê me ipytâr na me gikaj — hajýr.

¹³ Ne Juta jô pjê cunea pîñ me hûmre cunea me, mehprô me, mehkra mea mâ cute me cuprôn, ne Pahpâm cunamâ me hâm.

¹⁴ Mâ Pahhiti Carô Pejti ata mehcote na jûm xûmre nô japry teJajiwer ata mâ amji jôr, mâ cute mehcunea mâ harkwa kôt hûjärén to hajýr he:

¹⁵ — Me acunea me apê Juta catêjê me, Krîpinkrên catêjê me, pahhi Joxap me, me acunea me ikampa! Pahpâm pê Pahhiti te me pamâ hûjärén to hajýr he:

“Nee ca ame pa nare!

Ne nee krâhtare jâhtôa to hâhtô ne carôt tyjti ita jarén par xâto ame amji mâ me apec xâ crýn nare!

He me ipijapu xâ ita, nee cupême atekjê nare,

ne cupê ipê me Apâm Cati tekjê, wa ha pa me to amji pytâ.

¹⁶ “Ne apê quê ha Xicjô caprûm jatuj xâ kôt, me awyr kâj mâ me mõ, ca ha ajpêan kam, ajpêñ wûr ahpar mâ me mõ, ne Xeruwew jô pô jahkâ kam

me ajpencajpa, ne cama me ajpēn to xa.

¹⁷ Nenee ame apijapu nare,
ca ha cama ame acuhhê ne ite me apytar
xà ita na, me ipupu.
Me apê Juta catêjê me,
me apê Krîpinkrên catêjê me,
nee ca ame hûpa nare, neee ca ame
apeacrenare!
Ca ha apê na curi me hîrmâ me mõ,
wa ha hanea ne ipê me gôPahhi me
acahê na me hîrmâ mõ" hane —
hajy়r.

¹⁸ Mâ pahhi Joxap jüpar, ne Pahpâm to
cati prâmte, pjê kam ihkõn krâ to ihpym.
Mâ Juta catêjê me, Krîpinkrên catêjê te
me hajy়ar, ne ame Pahpâm kîn to amji
kampa. ¹⁹ Jirô pê mä ri Rewi catêjê pê
Cowat me Côre tâmxwî tâmxwî atajé te
me amji to caprâr ne me xa, cute me
Ixaher jô Pahpâm pê me hõ Pahhi cati
na ameharêñ prâmte, ne kypê me cumâ
mencerer nare, cute me harêñ xâa to.

²⁰ Mâ apê mä irârâtia na, ma Juta jô
krâhtare me hîrmâ pô ata wîr me mõ, mä
pry kôt Joxap jâhhuc ne cute me hapackre
to:

— Me ikampa, me apê Juta catêjê me,
me apê Krîpinkrên catêjê, Pahhi pê me
pjô Pahpâm to, ca amji mä me ahimpej
kam me to acrâ tu ne, quê ha taa meapytâ!
Ne Pahpâm jarkwa to mechakôc catêjê to
me amji mä me ahimpeajne, quê ha ampo
cunea me pamâ impej pit! — hajy়r.

²¹ Ne cute ame hõ pahhi catêjê cunea me,
me ajpêñ par jirô pê mä ri, Pahpâm mä
mencerer kam cute me to ihtêm, ne ma me
cumâ increr to mõ, nemencerer xâ kôt me
to cahi rën to mõ. Mâ mam mencerer catêjê
mencererto mõ. Ne cute me to increr catêjê
kà itajê ajteare mä, ne Pahpâm toamji kam
me hapac xâ caxuw pit maimpej, mä me
cumâ increr to:

"Hôtpê ampeaj kam,
me amâ ikñ rohnÿtti mä
pyrén meijakry!"

to hajy়r to mõr kwâya kam, cute me
Pahpâm mä amji jarêñ, pry kôt.

²² Ne cute me Pahpâm mä mencerer kam
ihtêm, me ajkaam mä Pahpâm te Amonit
me, Mowap me, Etô jô krâhtare te ame
ipijapu na me ton. Mâ cutea me ajpêñ kam
ihtêm, ne me cutea me amji jipej tu, ne me
amji to hamre tu. ²³ Mâ Amonit catêjê me,
Mowap catêjê te Etô catêjê kam mehtêmne
cute me hipej tu. Jirô pê mä ri cute ajpêñ
kammencryc ne me ajpêñ kam ihtêm, ne
cute me ajpêñ jipej tu!

²⁴ Mâ ma Juta catêjê hawênti nõ kâa na
me hâpir, ne ahpar mä meirît, ne cute me
pjê kam mehtyc pit pupun, mä pjê kam
mehtyc pit ame hikwa. Ne ee krâhtare
pê me curê xwîn catêjê atajé nõ cator
neihtîr nare, ne cute amja kôt me amji
jipej tu. ²⁵ Mâ pahhi Joxap na kjêjê me
hîrmâ me cator, ne cute me krâhtaretyc
catêjê pê me hâhcukrêj cunea to me cuto
tu, ne me to ihcuhwyr he. Ne cute me
ampô na hî jâhwîrti atajé to ame amji
jahêrpartu. Ne cute me ampoitajé to me
ipa to me amcro to incrê! ²⁶ Ne me ahna
amcro te cwat kam ri Perac jô caprûm kam
cute me cuprôn, ne Pahpâm catiñti na me
cumâ harêñ. Cwîrjapê ri cormâ ita kam
caprûm ita japry te "Pahpâm to me cati xâ
jô caprûm".

²⁷ Ne ma cute me amji jaxâr, Krîpinkrên
wîr, mä Joxap mehkwy mâmam mõ, ne
ampeaj kam me cumâ amji kîn. Ampo
na? Pahpâm te me curê xwînpê hütar
xâ impejti ata to me hütar na ri. ²⁸ Ne
me cahi rën to mõ, ne Krîpinkrên mä me
här, mä mehköt mehákör xâ japare me,
hôhhi me pâtwy to me hâkôr to me mõ,
ne me catyatre na Pahpâm to cute me amji
japackre xâ jûrkwa wîr me mõ.

²⁹ Mâ pjê kwî jôpahhi catêjê te me
Ixaher catêjê jô Pahpâm te mentête me
curê xwîn catêjê cunea jipej na me harêñ
par, ne ampeaj kam me cumâ Pahpâm
cupa. ³⁰ Hô, ita na pê Pahpâm Joxap
himpej xâ caricti na to, mä kam ahcaricti.
Pê nee hipér me curê xwîn nõ me kam
ihtêm nare. Hamre.

Hacpÿa Mā Me Hō Pjē Wyr CUTE ME AMJI JAXÀR XÀ

Ýhÿ, pê Juta catêjê ajmâr mehcunea me hō pjé pê me to cutor tu, ne curia Papirönjô pjé kam mehkri. Pê mehcahhur mencrere ne me hō pjé pê mam Canân jô pjé pê Ixaher jöpjé me, Juta jô pjé kam mehkri, ne jû mā me, ne me hamre, ne me acto.

Pê pjé ata kam mehkri itajé ihtiyj mehkri, ne me ipicamén to me mô. Pê Papirön jô pjé kam kríxare catêjê ajco me hōpahpâm cahâc kreka itajé kôt pit mā ame amji kampa. Pê Juta catêjêma ame pahpâm cahâc kreka itajé kôt me amji kam hapac caca. Pê mam pahpâm cahâc kreka kôt me amji kampa, jahpan xâ na mehkhên mā me axâ, ata to rimâ me amji japackre, ne ita caxuw quêt cöjkwa kam Pahpâm tiar rohnýtti mā ata to me amji mā mehhimpej to me ipa.

Ne me ahna caku te xetênta jirô pê mā ri, hacpÿa mā Papirön jô pjé pîn mehô pjé pê Canân wyr mehkwy te amji jaxâr. Ne Extra me Nemij pê me to ihhimpej catêjê, ne me cupê me cumâ Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê. Ne me hýrmâ me cator, ne cute hacpÿa mā me Pahpâm to amji kam me hapac xâ jürkwa xâm, ne hanea ne hacpÿa mā Krípinkrén tête me kwyc to intuw. Necute ihcunea na me hō kâhhôc kam mehhôc, na ri cute me ihkâhhôc ata mâhaprý to, **Extra Jô Kâhhôc** (Extra), me **Nemij Jô Kâhhôc** (Nemij).

Ne caku atajê kam hanea ne mehkwyâ kwy te hacpÿ ne me amji jaxâr, ne Krípinkrén to mentuw. Mâ Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê incrê itajé pê Agew, me Xacarij me, Maraquij itajé ihtiyj me hâpén xâ na me cumâ apô. Ne hanea ne catyt kamPahpâm kôt ame ipa na me cumâ apô. Ne me hō kâhhôc japrý te **Agew Jô Kâhhôc** (Agew) me, **Xacarij Jô Kâhhôc** (Xacarij) me, **Maraquij Jô Kâhhôc** (Maraquij). Ne ita caxuw Extra jûjarën na, hō kâhhôc kwy mâ he.

*Pê Pahpâm hacpÿa mā me hō pjé pê Canân wyr, Juta catêjê kujate
Extra 1-2*

Pê me ahna caku xetênta jirô pê mā ri ramâ mam itajé mehwej partu, ne ramâmehty to mô ne mencrere. Ne por pê Juta jô pjé meKrípinkrén pîn mentuwre na me tocato atajê ri cormâ ame ipa, ne hanea ne ramâ amehwej. Ne mehtâmxwÿ rihötpê ampeaj kam me hâhtô.

Mâ ramâ Pahpâm mā Juta catêjê caprî, mā cute Papirön jô pjé kam hipér pahhi tuw japrý te Xiro ata mā, cuteamji kam hapac xâ nô ita ton. Mâ hanea ne cumâ Juta catêjê caprî, mäcute me hō pahhi catêjê to cuprôn, ne mehcukij, ne me cumâ:

— Xà ca ajkî atiyj jûmjê hacpÿa mā me gô pjé pê Juta jô pjewyr me amji jaxâr to prâm? Quê ihhéaj to me akwý mähacpÿ mā me amji jaxâr to prâm na, quê ha hapacta ne me amji jaxâ, ne hacpÿa mā me gô krî pê Krípinkrén ata to mentuw, ne mam cati mā hacpÿa mäkam me Pahpâm mâ hûrkwa nô xâm — hajýr.

Mâ Juta catêjê jô pahhikwý te cumâ:

— Ýhÿ, pahhi Xiro, me ijâhtôa wa meamji jaxâr prâm — hajýr. Pê caku atakam me hâhtôa ne Papirön jô pjé pîn me amji jaxâ, me hō pjé wyr, ne me krî xâm, ne kam mehkri.

7

Pê Extra Juta jô pjé wyr amji jaxâ Extra 7-10

Pê caku atajê kam Papirön jô pjé kam, me hûmre nô ita japrý pê Extra ita ikrî, necupê ihkâhhôc ton catê, ne cupê me cumâ ampo to hahkre catê. Ne cumâ Mojxe xwýjô kâhhôc kwy mâ ampeaj ne hahkre pej.

Mâ Juta catêjê jô pahhikwý jâhhuc atajê te mehköt ihkujahêc, Canân jô pjé pê Juta jô pjé wyr, quê me ahnaawcapi, jû mâ mörmô cute me. Ne hacpÿa ne amji jahpan xâ Extra te me hômpunxâ atajê na, pahhi kwy mâ ihkâhhôc nô to, nekujate.

Mâ ma mehköt mô necuri cator, ne cute krî na hûcapi, mâ ramâ krî te amji jipêj ne xa. Nenee cormâ kam, cute me Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa to impej parnare, mâ ahnaa ihcuuhê. Cwýrjapê ri Pahpâm jarkwa kôt Agew te me cumân, ne me cumâ:

“Me gô krî to mempej jicu,
ne mam me Pahpâm jürkwa to mempej!
Jirô pê ca ha cormâ ame gürkwa to mempej!” hajýr.

Mâ hanea ne Extra te Juta catêjê xûmre te ampo kwyj pêPahpâm jahkre kâatre atajê me, ame hikwa na me hõmpun. Na ri Pahpâm jarkwa kôt me cumâ:

“Ampo kwyj itajê me, me gikwa to hicu,
ne me cumâ hikra!
Ampo na? Ca hame hane,
quê ha ihtiyj Pahpâm kaj na me amâ ampo kâanre to hahkre to me ipa” hajýr.

Extra jô kàhhôc, me ho pahhi catêjê wyr

Ne cute me ahna ihhôc par, ne ma hacpý mā, Papirôn jô pjê kam Jutacatêjê jô pahhi kwý jâhhuc, ne ame ipa atajê mā, cute ihkujahêc. Ne cute ihkâhhôc kam harkwa to hajyr he:

“Ýhý, me ijô pahhi, wa ita ri Juta jô pjê kam icator, mā Juta catêjê pê pahhi kwiywyr me mō, ne cute me hâhtôa to imâ hújarén, ne me imâ:

“Me pahkwýa kwý jâhtôa pê ihhêj rûm me cupê Juta catêjê nareatajê pyràac, ne ihtýj mehkéanre ton to me ipa. Ne mehkwyá Pahpâmjürkwa to me hâpén cakrô, cormâ mehkên ton to me ipa. Ne pê ramâ mePahpâm me pahkwýa kwý te ampo kra cahâj me, ame hikwa tête me cumâncakrô, mā cormâ ihtýj hân ne ampo kwýj me, ame hikwa. Mâ hanea ne mecupê pahhi catêjê ihtýj me ita to’ hajyr. Höhô, cute me imâ me pahkwý jarén to hajyr. Wa Pahpâm cuna mäipahám xâthe ikôn krâ na ijýr, ne ite cumâ ijarkwa to:

‘Me ijô Inxû Cati,
ampeaj kam ri me ikéan to me ikên,
me ikên xâ ita jû naipahâam to ipahâam.
Pê ramâ rý pêa mâ garkwa to mehcakôc
catêjeme imâ awjarê.
Me ikên te ramâ ihhêj ne me ijô pjê ita
tûam to ihtûm.
Pê ca garkwa to:
“Ca nee ajteare mâ ampo kwýj me ame
gikwanare,
ne me akwýa cahâj me, ame gikwa.
Ne nee hanea ne ita na ame akrajamâr
nare,
ne nee cute hajyr xâ ita na ame jûm
tehcajpar nare” hajýrcakrô,
wa ite me garkwa itajê impar pej nare’
hajyr.

Wa cormâ ipec xâthe Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa cuna mâ ijôpôrpo ne nô, ne cormâ icwýar kam Pahpâm mâ me ikên xâ ita toicakôac kam, mâ me hûmre me, me cahâj me, me ahkrare me, me hâhtôa ne me cator. Ne cute me cuprôn ne ihtýj icahê na ame amrâ, cute me amji kênxâ kéanre ata pupun ne. Mâ mehnôa xûmre ita te imâ harkwa to:

“Ýuý, Pahpâm cuna mâ ame pahkén crire nare. Ampo na? Cu pahtýj amecupê me pahkwý nare atajê cahâj me, ame pajikwa. Ne cu cormâpahtýj me to. Ampo na? He cu me pahte Pahpâm kam maremâ me ajpën par, me pahte pyjê itajê me, mehkra itajêmâ me hikran, ne mehkujahêc na me pamâ harkwa.

“Hâ, kepê cu itacaxuw Pahpâm jarkwa kôtame amji ton to me papa nare, ne

por quêt cormâ Pahpâm jarkwa kôt me pajôpahhi ame ipa atajê kampa. Ne Extra, caa ca ha amji to ihtýj, ne iteme ampo ton xâ ata na me imâ awjahkre, wa ha itýj me to” hajyr.

Wa ixâm ne ite me cupê pahhi catêjê cuneamâ ijarkwa hyr. Ne ite Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa kam me hâpencatêjê me, me hâhtôti atajê cunea cukij, ne me cumâ:

“Ca ha me acunea, pom hûmre te harkwa to ihcakôc xâ ita na me amji capa?” hajyr.

Mâ mehcunea te ita na me amji caxâr. Wa curia Pahpâm to me amjikam hapac xâ jürkwa kam ijâhhuc, ne apu ipijacri to mō, ne nee ite kwýrnô krêr nare, ne nee ikôm nare. Ampo na? He me ikwý kên xâ atajê jû na ipec xâthe, wa apu ipijacri to mō. Mâ mehcunea te me imâ harkwa to:

“Cu me pahcunea tePahpâm cuna mâ me pahkén xâ ton, cwýrjapê cu ha pahtýj ita caxuwme kampa” hajyr. Höhô, wa ite me kam ijapac to hajyr, ne me amâ ahnaihhôc, ne me amâ ikujahêc” hajyr. Hamre

Juta catêjê hipêr me hõ pjê kam Mexij jikaj

Ne me ahna caku jâhtôa jirô pê mâ ri ramâ cute me hõ krî jipêj partu. Ne Ixaher jô pjê me, Juta jô pjê cunea kôt ramâ amehcahkûm, ne ma meipicamên to me mō. Ne por Papirôn jô pjê kam mehcahhur me hâhhucatajê te me hõ pjê to me hapac kêt, ne curia ame hamre. Mâ Ixaher jô pjê me, Juta jô pjê kam caku jâhtôa kam me xa, ne ihtýj Pahpâm te me cumâ Mexij pê hûmre to awjahkre ata jikaj.

Jirô pê mâ ri me curê xwýn catêjê, Roman jô krî pîn me cator, ne metaa, Ixaher jô pjê me, Juta jô pjê kam krî cunea to mehhimpej. Mâ Jutacatêjê cunea teme amji pupun xâ kéanre to me amji pupun, ne ihtýj me amrâ. Ampo na? Pême hõ pahhi ata, pê ajteare mâ jûmjê kwý, na pê ajco ame amrâ, neajteare mâ Juta catêjê te amji kam hapac xâ kajna, cute me amji kam hapac xâa to me to ilhimpej. Pê Pahpâm mekampa, ne ma me cumâ, por pê rý pêa mâ, ramâ me cumâ me hûmre nô toawjahkre ata kujahêc xâa kam. Hamre.

JO JÕ KÀHHÔC

*Pê Pahpäm Jo capi na Xatanaj jamä
Jo 1.1-22; 2.1-10*

Ne pê me ahna caku jàhtöa jirô pê mä ri hümre nô ita japrÿ te Jo, ne pjë nôa kam ihkrî. Ne cupê hümre krâ impejti, ne ampeaj kam cumä Pahpäm kïn, ne nee ajco apu ihkén ton to ipa nare, ne quêt catyt kam ajco ipa. Pê cumä ihmra xûmre xet, ne cahaj incrê, ne hakràaj to hakràj. Ne pê ampeaj kam ihmrxare to hakràj cati, me hükjê kwý jirôa pê.

Pê mehkra ajco me amji mä amji kïn to, ne ajco mehkjéjé kwý na ahwý, hürkwa wýr. Pê ajco me cuprõ, ne me apà, ne ajco me ikõ, me hõ amji kïn ata na. Ne pê me hõ amji kïn ita na ajco jü mä amji to me amcro to. Ne ajco mehkra me amji kïn itajé jicu, pê Jo mehkra na ahwý, ne Pahpäm mä mehcrajrén. Ne ajco iràrà na ihmkrî, ne Pahpäm mä ampo pry to capa, mehkra kên xâ itajé jahpan xâ na. Ampo na? Pê ajco taa amji mä:

— Quê ihhéaj to me ikra Pahpäm mä mehkén xâ nô to, ne nee me hï cunea kam me cumä Pahpäm kïn nare, cwýrjapê wa ha pa, me hahpan xâ na, Pahpäm mä ampo pry to capa — hane. Höhõ, pê Jo ajco ita ton to hajýr to ihcuuhhê.

Mä amcro nô na Pahpäm te me pahtcurê xwýn pê Xatanaj ita cukij ne cumä:

— Xâ ca ajkî atýj me imä hâpén catê pê Jo ata pupu? Pjê kam me hümre kwý jirôa pê cupê hümre impejti, ne ihtyj amji mä icupa, ne ma apu ampo kên cunea caca — hajýr.

Mä me pahtcurê xwýn Pahpäm mä:

— Ca gôtpê ma hamä, ne ma hürkwa jamä, ne ma cumä ampo atajê cunea jamä, na ri cumä akïn. Ca cupê ampo itajê cunea to pôj, ne cupê to hamre, quê ha hipér cumä akïn nare. Quê ha ihtyj akuc ri acrôn xâ keanre nô to acrô — hane.

Mä Pahpäm cumä:

— Xatanaj, hâ gapacta ne cupê hakràj itajê cunea to kên, ne hï ca nee caxun nare — hane.

Jirô pê mä ri me pahtcurê xwýn te Jo to kên prâmte hýrmä tê. Mä ahna ahtûm nare mä Jo kra te hipér me hürkwa kam, amji mä me amji kïn nô ton. Mä pea Jo jirka ri jûm jüjarêñ catê ita hýrmä cator, ne cute cumä hüjarën to:

— Wa ame gô prytí to pur kam pjê to apkjê, mä cawrô cahâcre ihtyj apu ipa. Mä Xapêw catêjê kwý cator, ne cute me amä hâpén catêjê jipej, ne ma me ampo itajê

cunea to mô. Wa ipyxít peaj ne itír ne awýr icator — hajýr.

Ne cormä apu hüjarën kwýa kam, mä ramä ihmñ ita tê, ne cute Jo mä hüjarën to: — Cójkwa pín cuhy pým, ne cute gô carâ cahâcti me, cute me hamâr catêjê cunea to caxâr. Wa ipyxít peaj ne itír ne awýr icator — hajýr.

Ne cormä hüjarën kwýa kam, mä ita xwyjê cator ne cumä:

— Cartêj catêjê kwý cator, ne cute me amâ hâpén catêjê cunea jipej, wapo xwah-hihi to, ne ma me gô cawrô kô jarôti pê camer atajê to me cuto tu. Wa ipyxít peaj ne itír ne awýr icator — hane.

Ne cormä apu hüjarën kwýa kam, mä ita xwyjê cator, ne cumä:

— Me akra te me hürkwa kam amji mä me amji kïn ton, ne cormä ame ahna akrúa kam, mä kôc pahtyjti ita cator, ne cute ikre kwñ. Mä me kam ihmým, ne cute me hipej tu — hane.

Pê Jo nee Pahpäm kên jarën nare

Mä Jo júpar par, ne ihtyj Pahpäm to amji jipackre, ne hâm ne xa. Ne cute amji pê ihmâ jipón, ne to ihmâ cunea mën, cumä amji kïn nô xâhte. Ne cute harkwa to:

— Pê wa icakrô ipým, ne wa ha icakrô ty. Me ijô Pahhití, ca ate imä ampo atajê cunea jôr, ne hacpýa mä ate ipê ihcunea incwýr. Ne ijô Inxû Cati, imâa, cormä apejti — hajýr.

Ne pê Jo cute amji kam hapac xâ ita kam, nee Pahpäm cuna mä ihmén xâ nô ton nare, ne nee pê Pahpäm cuna mä ihmakôc xâ kên nô to ihmakôc kên nare.

Jirô pê mä ri Xatanaj te hipér Pahpäm na hâhwýr, cute hanea ne Jo jî to kên prâmte. Mä Pahpäm te ahna to tojnô.

Mä ahna ahtûm nare, mä Jo jî cunea kam ihmâ xêt, ne ihrôt ne ampeaj kam cumä hâ. Na pê amji pupun xâ kêanre to amji pupun cakrô, pê nee Pahpäm cuna mä ihmakôc kên nô to ihmakôc nare.

3

*Pê Pahpäm hacpýa mä Jo to impej
Jo 3-41*

Mä Jo jô ikwý nô catêjê te ahna me cuprôn, cute mehtehcajpar prâmte. Ne xâmte nee ihtehcajpar prâmte ahna cute me cuprôn nare, ne cama apu ihmén mä me mën prâm, ne me cumä:

— Jo, me ikampa. Akêanre, na ri Pahpäm te akên jahpan xâ na apu ato kêanre. Jû wýr quê Pahpäm jûm pejti to kên — hajýr. Ihtyj cute ampo kên ton na amehcâmj, na pê ame cumân to hane.

Mä tee Jo me cumä cute ampo kên ton nare na amji jarê. Mä hõ ikwý nô atajê te hapackrea to jû mä me amcro jàhtô

ton. Mā Jo te me cupê amji pytâr prämte hajŷar, ne me cumâ ampo jâhtôa jarën.

Jirô pê mā ri Pahpâm apu Jo jõ ikwÿ nô catêjê kam incryc, ne me cumâ:

— Me apê amji jahkre kâtare, na ca ame Jo to acakôc kânre to hane. Ne Jo ri me girôa pê impej. Ne cama Jo na me ahwÿ, quê imâ me acajrën, wa me ato impejti ne — hajŷr. Mâ Jo te Pahpâm mâ mehkwy cajrën, quê nee me kam incryc nare.

Mâ Pahpâm te Jo kam hapac, ne cumâ hô ikwÿ nô te to kên xà ita to tojnô. Ne hanea ne cute Jo mâm mam cumâ ampo itajê jirôa pê hôr to ipijakrut partu. Mâ hanea ne Jo kjêjê xûmre me, mehkjêjê cahâj me, me hô ikwÿ nô catêjê me, cute ame cumâ ampo jôr xà atajê to hýrmâ me mô. Ne ame Jo caprî, cute amji pupun xà kânre ata cwýrjapê.

Mâ Pahpâm te Jo mâm ampej, ne to hakràj catia to cati, ne hipér cumâ ihkra xûmre to xet, ne ihkra cahâj to incrê, ne ihkra cahâj itajê ri, pjê cuneâ kam mempej atajê jirôa pê mempej. Pê Jo caku jâhtôa kam amji to ajpa, ne ajco mehtàmxwÿ pupu. Hamre.

Pahpām Mā MENCRER XÀ

Ŷhŷ, pahhi pê Xawrô tycjakân pê ri Tawi pê Ixaher catéjé jō pahhi. Ne pê mam cupê harâ catéjé jō pahhi, ne hanea ne ita caxuw cupê kÿj catéjé jō pahhi. Ne pê pahhi cunea jirôa pê Tawi mā Pahpām jahkre pej, na pê ajco Pahpām māihcakôc, ne cumâ mencerer xà na ihhôc. Na ri hô kâhhôc ita japrý te **Mencrer Xà Jô Kâhhôc** (Mencrer Xà). Ne ita caxuw increr xà kwÿ itajê mā he.

1

Ampeaj kam me pajakry xà na mencerer
 1 Ÿhŷ me ikwÿ, ca hân ne me icukij to:
 "Jû mā cu ajte ame, ne amepajakryti,
 ne me pamâ amji kinti ne?" hane.
 Ne ite me gapackre xà ita na, meikampa
 he:

Ca ha nee mehkrâ kên catêjê te me pa-
 japackre xà na,
 me amji to pôj nare.

Ne nee mehkrâ kên catêjê te amji kam
 hapac xà kôt,

me amji ton nare.

Ne nee hanea ne,
 cute me Pahpām to me amjjapackre prâm
 nare,
 mā cama me ahna xwÿ xi atajê kwÿ mā me
 acjêj nare.

Ampo na?

Ca ha ate me krâ kên kôt me ampoitajê ton
 to me apa na,
 ca ha nee jû caxuw me amâ amji kinti
 nare.

2 Ca ha quêt me hane he:

Ca ha atjy me amâ amji kian kam,
 me amâ ihkâhhôc cahyprâam kam,
 me Pahpām jarkwa pejti ita cahyt, ne
 ihkôat me apa.

Ne amcro mecaxwa cunea kam,
 ca ha Pahpām jarkwa cupahti jô kâhhôc
 ita cahyt,

ne ampeaj kam ihkôt me hakop to meapa.
 Ne ate ihkôt hakop xâ ata kam,

ca ha atjy me gakry, ne me amâ amji kinti
 kam me apa.

3 Ne ca ha me apê cô tohkâ na pîxô pâr
 amji to ajpa ata pyràac.

Por pîxô pâr hô xâ jô amcroa kam hân ne
 hô,

ne ampeaj kam ihrôt,
 ne nee jû caxuw ihhô incrâ nare.

Ata jîkjé na, ca ha Pahpām jarkwa cahyt
 neihkôt hakop,
 ne catyt kam ihkôt apa na,

ca ha ampo cunea to me apê ata,
 quê ha ihtjy ahnaa me amâ,
 ne nee jû caxuw me apê ihkôt hamre nare.

4 Nämri ca ha ate ma ame amji pê Pahpām
 jarkwa curê na,
 ca ha me apê mehkrâ kên catêjê atajê
 pyràac,
 ne nee me apê pîxô pâr pejti atapyrâc nare.
 Ampo na? He mehkrâ kên atajê pê arÿjhy
 kreka pyràac,
 mâ ihtjy kôc mehcârê.

5 Jîkjé na, quê ha Pahpām mehkrâ kên
 atajê kên mâ me curê,
 ne quêt amji mâ me to hô tekjê catêjê
 juwahi.

6 Quê ha ihtjy catyt kam me ipa catêjê atajê
 jamâ,
 ne mehkânpê me hûtâ.

Ne mehkrâ kên catêjê, quê ha mehkânté
 ame tokéanre ne,
 quê ha me acto.

2

*Pahpām te mehkwy mâ pahhi capi ne
 hâm na mencerer*

1 Ampo na mâ amji caprý to krîxare kôt
 ame cójkwa kam Pahhitipê Pahpām kam
 mencyrc,

ne cute ame hapu prâmte ame cuprô?
 Jû wîr quê ame amji mâ hamâ.

2 Ne ampo na mâ me cupê mehcâhkrit
 atajê jô pahhi kwÿ,
 hân nePahhitte me cumâ hô pahhi xâm
 ata cuna mâ ame cuprô,

ne ahna ame ajpén pa?

Ne me hô pahhi catêjê me amji to cuprô,
 ne tee ahna me ajpén cukij to:

"Jû mâ cu ha ajte me,
 ne cute me pahto ihhimpej xà ita pê me
 pahcato?" hane.

3 Ne amji caprý to me amji mâ:
 "Jû wîr cu ha me harkwa kôt ame papâ!
 Ne nee quê ha me cupê me pajô pahhi
 nare!

Ne nee cu ha me pahnô amjimâ me hûpa
 to ame papâ nare!

Quê ha pea cute me pahto ihhimpej xà ita
 caxuw
 me cupê me carôt hamre,
 na cu ha pahtjy ame papâ" hane.

4 Mâ cójkwa kam Pahhit,.
 cute me to ihhimpej xâ krî xâ impejti ata
 kam jy,

ne nee me harkwa ita kam apu amji to
 haptô nare,

ne cama ame ahna acxa, ne ame ahna xwÿ,
 ne amji mâ:

"Me cumâ ipar prâm nare catêjê amji
 caprý to ame ijûhhyr prâm,

8

*Me pajirôa pê Pahpâm cati cakrô, ihtyj
me pahto amji japackre na mencer*

¹ Ÿhý cójkwa kam Pahhiti, apê me ijô
Pahhiti.

Ne ampeaj kam pjê cunea kam,
mehcunea mä gaprÿ ita catia to cati, ne
impeaj to impej!

Apej cati ita pêihhéj rûm pyt me cójkwa
jâhcujro pyràac,
ne ampo cunea jîrôa pê cati ne impej.

² Mâ mehcunea acatihti ita na ihtyj meana
cre,
me ahkrare me, mehkà na kjê kryjre atajê
mea mä.

Ca ate me acurê xwÿn mä acarôt tÿjti ita
to apipê,
mär quê acuna mä amehcuhhê catêjê atajê
cunea carïcti na me to,
quê mehcaric.

He ate me cupê amji tête gãmtar,
quê nee jûm, jû mä aton nare.

³ Wa hän ne ate cójkwa ton ita wyr rít,
ne pom pê ca caa putwrÿ me caxêre to,
ne ihkrí xâa kam ihkrí na me to, mä ihkrí
atajê pupu.

⁴ Wa ampo itajê pupu ne amji mä:
“Pÿhàpà, he Pahpâm kínte me ipê
mehümre pit,
ne taa mä ri quêt ampeaj kam cati.
Ne mér ampo na mä,
ma meito amji japackre ne me ijamâ?”
Hôhô, wa amji mä hane.

⁵ Pê ca me ijia na me ito ixumre.
Ne ate, cute amji mä me icupahti xà to
ateme cumân to hajýr,
pom quê amji mä me pahhi cupa he.
Ne apyxit peaj ne me ijirôa pê acati.

⁶ Ne ate, ite ampo cunea to me ihmipej xà
na me ixâm.

Ne ate ampo cunea ton itajê to ite me
ihimipej,
ne hirô pê me icuhhé na me iton.

⁷⁻⁸ Atajê pê carà cahâcti hôhti me, prytî me,
hanea ne ahkêt jôampô jâprê itajê me,
pryrejara me, tep me,
hanea ne, pom cô kam ampo cunea amji to
ajpa itajê cunea jirô pê
me icuhhé xâ na,
ate me iton.

⁹ Ÿhý Pahhiti, apê me ijô Pahhiti!
Ne ampeaj kam pjê cunea kam mehcunea
mä gaprÿ ita catia to cati,
ne impeaj to impej.

14

*Me pahpÿpym pêa mä me pahcunea krâ
kéanre na mencer*

ne jû wyr quême ito cô, ne me ijûhta”
hane.

5-6 Pahhiti te me cumâ me hô pahhi xâm,
mä mehkwy ma amehcaca atajê kam ri
incryac to incryc.

Na quê ha ihtyj jû caxuw incryac kam, ame
cumânkam tê,
ne me cumâ:

“He itea wa amji mä me gô pahhi ata capi,
cupê pjêcunea kam me gô pahhi xâ caxuw!
Ne quê ha ihtyj Xijâw jô kén kamihkrí xâ
ata kam ihkrí,
quê ha pjê cunea kam mehcunea me
kampa!” hane.

Quê ha me hûpar nare atajê me kampa,
ne ampeaj kam me cumâ hûpaa tohûpa,
ne mehkrâ acto tu ne.

⁷ Mâ Pahhiti te pjê cunea caxuw,
me cumâ me hô pahhi xâm ata te
mehkwymä amji jarên to:
“Wa ha Pahhiti te ito hûjarêñ xâ ata kôt
me amâ harë.

He cute cumâ:
‘Apê ikra, ne ita caxuw ipê Apâm Cati.

⁸ Na ca ha ate mehcunea to ahimipej xâ
caxuw ina ahwÿ.

Wa ha amâ krixâre cunea jahkre ne amâ
cugô,
ca ha me to ahimipej to apa, quê ha me
akampa.

⁹ Ne ca ha acarôt tÿjti ita to me to ahimipej
to ihtyaj to apa.

Ne me hûpar nare atajê, ca ha me to pjê te
pot pyràac,
ne cute me amji kam me hapac xâ kén mea
mä,
me kam acryac kam me gân partu’ hane”.
Hô, pê Pahhiti me to hûjarêñ to hane.

¹⁰ Cwÿrjapê ca ha me apê pjê jô pahhi
catêjê,
me amji to akrâ krejapêa ne me ikampa!
Ne me apê meto ahimipej catêjê cunea, ajco
me ikam gapac peaj ne!

¹¹ Na ca ha amji mä me Pahhiti cupa to
kryjre nare.

Ne ate amji mä hûpahti na cute gahkre pej
prämte,
ca ha cuna mä akôn krâ na jy, ne cumâ
amijiarêñ to:

“Wa ha ite amji kam ijapac xâ cunea kam,
itýj ihmunea na akampa” hane.

¹² Hôhô, ca ha ita to hajýr nare na,
quê ha ihprôt pê akam incryc pyrentu,
ne ihtyj akén catia mä amê,
ca ha gamre.

Ne por me amji pytar prämte,
Pahhiti wyr me pra atajê,
quê ha quêt ame hakry.

¹ Pom me amji mā:
“Pahpām nee ite amji kam me ijapac xà na,
me ito amji japackre nare” hane.
Itajē krā nare, ne cute amji kam mehapan
xà maj pit.

Ne ihcunea na mehkéanre.
Ne nee jūm pyxit ne catyt kam ipa nare.

² Mā cōjkwa kam Pahpām ihkrī ne
mehkōpī,
ne tee apu jūm krā kreti te catyt kam ipa
ata jāpē,
ne nee cute jūm te to amji kam hapac ata
mā cator nare.

³ Mā mehcunea te me pry cupan,
ne ihcunea na mehcunea kēanre,
ne nee mehnō pyxitre catyt kam ipa nare.
Ne ampeaj kam ri, nee jūm catyt kam ipa
nare!

⁴ Ne Pahpām te mehkrā kēn itajē jarēn to
hajyr he:
“Imāa ihcunea na me cupē amji jahkre
kéatre!”

Ne ihtyj cute amji to me ipijapar xà caxuw,
meikwý pē me hāhkj to me ipa,
ne nee jū caxuw ite me to ipijapar xà na,
amjimā me ina hāhwyr nare” hane.

⁵ Ne cute mehkén ton to me ipa xà ata kam,

quē ha ihtyj jū caxuwPahpām cupate,

amehertreat to amehtertet.

Ampo na?
Pahpām ihtyj catyt kamharkwa kōt me ipa
catējē cahē na ipa,
ne ma me hamā.

⁶ Mehkrā kēn catējē mā,
ampeaj kam catyt kam me ipa atajē me,
me cupē hamreare catējē atajē cahpērkār
prām,
mā ihtyj Pahpām me cupē mempej pytā.

⁷ Wa ityj Pahpām mā me ikwý cajrēn to
hane he:
“Yhý, ijō Pahhiti.

Jamā ne ca, ite me ato amji kam ijapac xà
jūrkwa ita pīn,
me ijō pjē cunea kam,
me cupē me ikwý pē Ixaher catējē te me
icurē xwýn atajē tojhē na,
me itehcajpa” hane.

Yhý, quē ha ampeaj kam me pajō Pahhiti
te hacpý mā
me pampej pēa mā me papa na me pahton
na,
cu ha pahtyj hūrēn me pajakrytito me
cumā cre,
ne ampeaj kam me pamā amji kīn.

15

Pahpām cahē na mehkrī catējē jō increr

¹ Pahhiti, apē me ijō Pahpām!
Mēr itajē cunea jipōc rī, jūmjē mā caha
garkwa to:
“Ajpēn ijūrkwa wyr me mō, ne icahē na
ame apa”? hane.

Ne jūmjē mā ca ha garkwa to:
“Ajpēn ijō hāpkājti pē Xijāw ata na me api,
ne kam me akrī, ne ito me amji kampa”?
hane.

² Ne cute hajyr he,
quē ha jūm ihcunea na catyyt kam ipa,
ne hān ne ihcunea na akam hapac to ipa,
ne ampo pej pit ton to ipa,
ne ampeaj kam caxwām catia mā, to
ihcakōc to ipa ata,
quē ha ma amā axā.

³ Ne hanea ne nee amehkwý kōt harēn hēj
xi xà atajē jarēn nare,
ne nee hanea ne mehkwý kēn mā me irēn
prām nare,
ne nee jūmjē jarēn kēncrān to ipa nare ata,
quē ha ma amā axā.

⁴ Yhý ijō Pahhiti, pom ca ha ma apu jūm
kēn curē ata,
quē ha hanea ne ma jūm acuxā, apu jūm
kēn ata curē.

Ne hanea ne, ihtyj quēt cumāihcunea na,
catyt kam cute me apar catējē atajē te amji
mā acupahti xā.

Ne quē ha jūm mā cute ampo na, amji to
hūjahkre xà ata kam,
ihkēn mā hār cakrō,
ihtyj cormā cute ahna cumā amji ton xà
ata na to,
ata quē ha amā axā.

⁵ Ne hanea ne cute me cumā ampo jōr
atajē,
quē ha hacpý ne cute hōrxā ata na,
taa pit cwa, ne nee hipy kam ihkwý mēn
nare.

Ne hanea ne, quējūm cumā,
cute jūm pejtī ata kōt harēn kēanre to
prāmte, cumā ampo gō,
quē ha nee ahna amji caxār ne ipyr,
ne hahpan xà na jūm pejtī ata kēn mā mēn
nare.

Quē ha ma apu ampo jōr xà ata caca.

Yhý ijō Pahhiti, hecute me hajyr catējē,
quē ha nee akrac ri ampo ihcaxun nare.
Ne quē ha quēt catyt kam acahē na ipa
rohnýtti mā.

19

Pahpām te ampo cunea ton atajē me
pamā catihi na harēn na me pancrer

¹ Yhý me ikwý,
wa ha me amā ite Pahpām to amji kam
ijapac xà na harē.
Cu me cōjkwa pupu ita,

ihtŷj hirâ pê me pamâ Pahpâm catia to cati nahar .

Ne Pahpâm te ri kam caxére me, kam ampo itaj  cunea ton.

² Ne cu h n ne amcro cunea kam, me pyt jap j x  na me h mpu, ne amji m  me har n to:

"Ampeaj kam ri Pahpâm m  ihtŷj ampo cunea ton x " hane.

Ne hanea ne cu caxwari c jkwa kam me cax re me, putwr  pupu, ne hacp  ma m  me amji m :

"Nee Pahpâm m  ampo pyxit ne hahkre pej nare, ne cum  ampo cunea ton jahkre pej" hane.

³ He nee c jkwa kam ampo ihkr  itaj  me pam  harkwa to ihcak c nare, cakr  cu me r t ne me h mpu ataj  k at, ram  me pam  Pahpâm catia to cati na hahkre pej.

⁴ Ne c jkwa kam ampo pejti catihti itaj  te amcro me caxwa cunea kam, ram  pj  cunea kam Pahpâm catia to cati na har n cr n.

Ne nee j  ri me cup  ita jahkre k atre nare, ne mehcunea te me hahkre pej x .

Ne Pahpâm te c jkwa kam pyt m  ihkr  x  ton, m  kaam ihkr .

⁵ Ne pom cu me pajikwa tuw x  w r, me pam  amji k an kam me pa pr o w rme pra ita na ri cute, ne amcro cunea kam, ihkr  x  p  hap j, ne cum amji k an kam catyatre na ma h pir to impraar to pra.

⁶ Ne me pahn  imprar t j ti, m  ihcuuh  p  cum  ipicahur pr mti, j kj  na m , h n ne pyt hap j p  ma cum  c jkwa ca p rk r top ram kam, iht j catyatre na ihcah p rk .

Ne j  w r qu  j m apu amji m  ham , ne cacro p  amji to amxu, qu  nee cacro nare.

⁷  h y me ikw , pom wa ite me am  har n ita j kj  na, cu nee me pahn  amji m  ham , ne Pahpâm p  me papimxur nare. Cw yrjap  cu ha paht j mepa j  Pahhiti jarkwa pejti, kam ampo k n nare ata kam, me pajapac na me amji to pr m.

Ne cute me pajapackre x  ata, iht j me pam  me pahcar t to intuw.

Ne qu  ha me pahn  p  hahkre k atre, qu  ha me paj j Pahhiti te ampeaj kam me pam  harkwa j r n ataj  pictor, ne ihk t hamre x  nare ataj  to cum ahhahkre, qu  ha hahkre pej, na cu ha paht j amji m  me to pahhimpej.

⁸ Ne me paj j Pahhiti te me pam  ampo to hahkre x  ata ri qu t catyt kam ihcuhtacti. Ne pahte me kam pajapac cat j  ri, ampeaj kam me pajakry. Ne cute me pajapackre x  kam ampo k n nare itaj , iht j pahte ampo cunea jahkre pejna me pahto, cu me hahkre pej.

⁹ Cu ha pahte amji m  Pahhiti cupahti to me papa na, cu ha kam me pajapac to me papa rohn tti m .

Ne me paj j Pahhiti ita p  ihh xi jahkre k atre, ne cum  ampo cunea jahkre pej. Cw yrjap  qu  ha mehcukij x  j  amcro kam, cute j m pejti na har n to: "Ampeaj kam j m ita pej" hane.

Ne hanea ne j m kr  k n at jar n to: "J m ita kr  k anre" hane.

¹⁰ Ne cu wak re pr  tepti p  ôr na h  j hw rti ata jir a p  me Pahpâm jarkwa na pr m. Ne pen cac  jir a p  ri Pahpâm jarkwa me pahcajpuaw.

¹¹  h y c jkwa kam ij j Pahhiti p  Pahpâm. Ate ijapackre x  itaj  teip  ampo k n cunea cawpa, ne ik n m  ix r  cupate, cute int ete ito h ujawry tu.

Ne wa it j amji m  acupahti to ipa, ca corm  ita j py, hahpan x  na ito impej. ¹² Ne wa h n ne me to ihcupan x  na me amji jahkre pej nare kam, me to ihcupa, ne h n ne im  garkwa itaj  jahkrepej nare kam, hir  p  me ip p ym to ipa atato tojn , ne nee ca hahpan x  na ito k n nare.

¹³ Ne hanea ne ite garkwa jir  p  ip p ym, ne garkwa kaj na ampo k n tonpr mti ata na ij m r, wa ton nare. Ne int ete ip  amt , m r qu  nee ampo k n itaj  ito ihhimpej nare.

Ca ha ito hane, wa ha it j am  ipej, nenee ampo k n pyxitre n  ton nare, ca ha ina amji capa.

¹⁴ Ij j Pahhiti, ap  ik n p  it ete g amt r cat , na ca at j ik n x  cunea p  ipty . Im  icak c x  me, ite amji kam ijapac x  cunea teacajpuaw na to pr m.

22

*Tawi te amji pupun xà kēanre kam,
Pahpām teihtehcajpar na hāhwyr xà na
mencrer*

1 Inxū Cati! Inxū Cati!
Ampo na mā ahte ate irer to hajyr?
Wa tee ate itehcrajpar xà na icagāgāa kam
ana ahwý,
ca nee ate ipar nare!
Ca ihhéj ne ipē ampýa mā apu mō.
2 Wa ihcaprý na ite amā icwyr to pyt,
ne ite amā ijákjér to apē,
ca nee ate imā jū mān nare.
Cakrō wa ityj cormā amā akij,
ne nee wa ha uu ne ijákjér jicu nare.
Wa cormā pa xàhete ikríhkrit ita na ikrí,
ne ramā ijōtnare na, ina amcro jāhtō.
3 Cakrō, wa ityj ate apejtī,
mehcunea na atetetti to Pahhiti krī
xàcatihiata kam gýr na,
imā gahkre pej.
Ne Ixaher catéjé cunea acatihi na amji mā
me garēn to me ipa.

4 Pê me iquétjé ihtyj ajco amji mā me ato
ihhimpej to me ipa,
cwýrjapé pê ca atyj mehkén pê me to
acato.

5 Pê ajco me amā akij,
pê ca ajco atyj mehkén xà atajé pê me to
gapôj.

He nee cute ihcaprý na amji mā me ato
ihhimpej nare.

6 Ne mehkinté nee ipē me hūmre te ihkén
xà pê amji pytar xà ata nare.

Ne ihhéj rûm ipē ampo cō pyràac, ne
icrire, ne icarôt peacre.

Mā mehcunea ame ixún, ne ma amji tête
ame icuré.

7 Ne ame ipupu atajé cama ame ina xwý,
ne ame ina acxa,
ne me imā:

"Gō Pahhiti ita te ramā amā hikran! 8 Pom
ca ate gō Pahhiti to amji mā hajyr
ita?

Mēr ampo na mā nee akēnmā axàr xà ita
pê cute ato cator nare?

Quê gō Pahhiti ita mā akín na mā,
quê ha rý pêa mā atehcrajpa,
ne akén mā axàr xà ita pê apytà!" hane.
Hō, ame ina xwý to hane.

9 Ne cute me ijarēn to hajyr cakrō,
pê ca caa, ipým pêa mā, ajpēn itehcrajpar
kam tē,
ne imā icaca xà gō, ne icrire naa mā ijamār
kam tē,

ne cormā ijamār to apa.
10 Ne ipým pêa mā ri, ipê atekjé,
ne apê ijō Pahpām rohnýtti mā.
11 Ne hamre, wa ramā ikéan kam ipa,

na ca nee irer ne ipê gújawry nare.

Ampo na?

He nee aràn xà na
jum te itehcrajpar xà caxuw hamreare.

12 Ramā me icuré xwýn catéjé te me ito kēn
prâmté me ikrâhtu,
ne me cupé ihhéj rûm
Paxâjō pjé jō prytí xúmti jàpréhti te apu
ikam imparat atajépyràac.

13 Ne me cupé rop tycti hân ne pryre mā
wa jaaprâ,
ne cumâ carôrõ,
ne kam intoj ne ihcaké, ne ihcâmxâ
ita kôpit na mā,
ihtyj me ito kēn to prâm.

14 Ramā icarôt jamre xà ita pê ihhéj rûm
cô te pjé kam ipijaxwyr ne hamre.
Ne ajpēn kam ihi ihcuhhê xà itajé,
ramâ apuajpén pê hapôj partu,
ne ihcuhhê xà kaj na apu ihcuhhê.
Ne ina cuhkônre pê ihhéj rûm
amcro te apu penhê to ihorhot,
ne ramâ ipigân to mō.

15 Ne ramâ imâ kôar to kôr,
ne ijôkre kam ihhéj ne pjé jacrô ne in-
crâre.
Mâ ijôkro te ijapto na impýn ita kam,
ca ihhéj ne ityc na apu icâmjí,
ne ihhéj ne ate pjé jacrô ita kam irer.

16 Ne mehkra kēn catéjé te me ito kēn
prâmté, me ina cuprõn.
Ne me cupé ihhéj rûmrop te apu pryre na
cuprõn ne ikrâ,
ne ajpēn pê ihyct to ipa atajé pyràac.
Ne ramâ cute ame ipê ipar me ijûhkra
caxwýrti.

17 Ne wa icakrō te amji capô, ne ihire ita
kam,
quê ha ihtyj me ihi cunea pupu.
Ne me icuré xwýn catéjé cama ame ikôpîr
to me ipa,
ne ite amji pupun xà kēanre ita pyrén ame
hakry.

18 Ne cute ikâ to ajpēn mā me ipicrân,
ne ikrôt kēn to ajpēn pê me hûhkâr.

19 Ijô Pahhiti!
Nee ca ipê gújawry nare,
ne apu awjaréa ne itehcrajpa!
He apêa ri ikêna mā ixâr xà ita pê ipytâr
catê!

20 Ityc xà ita pê ipytâ!
Ne me icuré xwýn pê me ikwý nare pê rop
pyràc itajé pê ipytâ.

21 He me cupé ihhéj rûm rop tycti pyràac,
ne me wa te icaxwyr xà ata pê ipytâ!
Ne jû wýr wa ahte me cupé ihhéj rûm
prytí xúmti jàpré jípâr te icaxwyr xà ata
pê amji pytâ!

Ne caa, ca ha atyj me icurê xwŷn itajê pê iptyâ!

²² Ca ha ito hane,
wa ha me ikwŷ cunea mā
ate ikên mā ixâr xà ata pê ito acator na
garê,
ne ityj cute me cuprôn xà kam
mehcuneamā

apejti na garê, ne me cumâ:

²³ "Me apê Pahhiti kôt me apa catêjê,
ca ha me gô Pahhiti to me gâmnân prämte
me cumâ:

'Imâ acupa hyre nare, na wa ityj garkwa
kôt ipa!' hane.

Ne me apê Jaco tàmxwŷ tàmxwŷ atajê,
ate me amji mā Pahpâm cupa präm to, ca
ha me cumâ:

'Apeaj to apej! Ne ampo cunea jirôa pê
acati!' hane.

Ne me apê Ixaher catêjê pê Pahpâm na
mehkwŷ atajê,
ca ha Pahpâm to ate mecati prämte me
cumâ:

'Apyxit peaj pê ri me ijô Pahhiti pê
Pahpâm!' hane" hajyr.

²⁴ Ÿhŷ me ikwŷ,
he Pahpâm nee amji tête
me cupê hamreare atajê curê to ipa nare.
Ne nee cute me amji pupun xà kéanre to
me amji pupun to me ipa atajê to hän ne
hapac kêt nare.

Ne nee me cupê amji to ipimxur to ipa
nare.

Na quê ha jûm amji tehcajpar xà na cumâ
akij,
quê ha ihyj jûm ata kampa.

²⁵ Ÿhŷ Ijô Pahhiti, pê wa ikên kam ipa xà
ata kam amâ:

"Ate itehcajpar jahpan xà na, wa ha ityj
amâ ampo gô" hane.

Cwýrjapê wa ha cute me cuprôn xà kam,
cute me ato amji kam hapac prämte atajê
cunea kam mare mâ,
amâ ite ampo na amji ton xà ata to.

²⁶ Ne wa ha mehcunea mâ amji kîn nô to,
ne me cupê hamreare atajê mâ harte.

Quê ha me cumâ akîn atajê me amâ:
"Mehcunea jirô pê apej ne acati" hane.

Na quê ha hôtpê amji to ipijapar pej
rohnýtti mâ.

²⁷ Ÿhŷ me ikwŷ,
quê ha pjê cunea kam kríxâre Pahpâm to
amji kampa,
ne to amji japackre.

Quê ha jûa ri amehkrî atajê,
ihyj Pahpâm wýrme apkjê.

Ne quê ha ampo kra cunea me hómpun xà
ata kôt,

Pahpâm to cute amji kam me hapac
prämte mecumâ:
"Apêa ri me ijô Pahhiti,
na ri mehcunea jirôa pê me imâ me akîn"
hane.

²⁸ Pahpâm pê me pajô Pahhiti,
ne cupê pjê kam mehcunea to ihhimpej-
catê,

ne ihyj ampo kra cunea to ihhimpej.

²⁹ Ne cute amji to me cati prämte atajê,
quê ha ihyj cuna mâ mehpýpym,
ne mehkryre na cumâ me amji jarê.
Ne cu me pahcunea me pahtycto mô atajê,
quê ha Pahpâm cuna mâ mehkôñ krâ na
me jy ne me cumâ:

"Wa ityj amji mâ me acupa" hane.

³⁰ Na quê ha mehtâmxwŷ tàmxwŷ ihyj
amji mâ me hûpa,
ne me kam hapac to me ipa,
ne ihyj mehkra mâ me Pahhiti jarê to me
ipa.

³¹ Quê ha me kampa,
ne hanea ne cormâ nee mehpýpym nare
atajê mâ me harê to:
"Me pajô Pahhiti pê Pahpâm
pê ajco mehkwy kên mâ mencjêj xà atajê
pê me hütâ" hane.

23

*Pahpâm pê me pajamâr catê impeaj na
mencrex xâ*

¹ Ihhéj rûm ipê carâ cahâcre hôhti pyràac,
mâ Pahpâm pê ijamâr catê,

Cwýrjapê ri nee ipê ampo jamre nare.

² Ne pom carâ cahâcre hôhti jamâr catêjê
cama hô ahtu kukûmti rericre kam hikwa
na hamâ,

mâ kam hikwa,
ita na mâ Pahpâm ito,
ne ihyj imâ ite ijkwa ne ikôt xâ ita gô.
Ne pom carâ cahâcre hôhti jamâr catêjê cô
pinkrinti wýr,

hô carâ cahâcre hôhti to ipa, mâ to ikô,
ita na mâ ihhéj ne Pahpâm ito,
ne ihyj ite amji kam ijapac xâ kam
ikrihkritti ita to imâ ihcarîc,
ne imâ to ankrê.

³ Ne hôtpê imâ, ite amji kam ijapac xâ to
intuw.

Ne carâ cahâcre jamâr catêjê hän ne pry
cuhtacti kôt
catyt kam ipa na to,

mâ ihköt ipa,
ita kôpit na mâ, Pahpâm catyt kam ite ipa
na ito ipa,

mâr wa ampo pej pit ton to ipa.
Hô, pê cute ijamâr na amji to awjahkre ata
na mâ ijamâr to ipa.

⁴ Ÿhŷ ijô Inxû Cati,

pom hān ne carà cahàcre hamār catécmàt rūm,
nee cumā awcapàtkô cupa nare,
ita na mā ite.
He apē ijamār catê,
ne wa ityj akôt cormācaprūm kôt
ityc xà jô awcapàtkô jakren to ipa.
Ne ca icumam apa ita kam ri, acāmtà rūm,
nee imā ampo kēn te icuran xà ata cupa
nare.
Ne pom carà cahàcre jamār catêjê
hōparxare jamār caxuw,
hō kōtare incwa ne to ipa,
mā curê xwÿn hÿrmā hapôj,
mā kō ata to ihcura,
ita na mā ate, ne ramā ate icurê
xwÿncatêjê caxuw
amji mā gâhcuprōn hiahpuro.
Mā ihhêj ne, gō kōtare ma icurê xwÿn pê
itête hâmtar to ipa.
Ne ca hanea ne gō pîcajrer ita to, prya kôt
icapôr to apa.
Na ri ate ijamār xà ita pyrén,
imā amji kinti.
⁵ Ne pom carà cahàcre jamār catêjê,
hān ne ampo pê curê xwÿn atajê cunea
jipôc ri cumā harde,
ita kôpit na mā,
ca ate cute me icurê xwÿn catêjê kam mare
mā,
gâpan xà wýr ijator.
Ne ate ijator ita kam,
quê nee me icurê xwÿn itajê nō jū mā iton
nare.
Ca hān ne ina amji tohpôj to hanea,
pom quê hān ne me catia na me amji
tohpôj he.
Ne gootpê ikôm xà kam
imā ampo cacô impejti ata to hipu tu, mā
ajxwÿ.
ca imā agô.
⁶ Ne quê ha amā ikinti itaa na, imā gahkre
pej.
Na ca ha imā gâhcajren to axām itaa na,
wa ha ahnaa ty,
ne ityj gûrkwa kam amji to ipijapar
rohnÿtti mā.

32

*Cu ha Pahpâm mā pahte me to kên xà
na me amji jarêna mencre*

¹ Ÿhÿ me ikwÿ!
Ampo pyrén cu ha ame pajakry?
He Pahpâm te me pamā, por pahte harkwa
jirô pê me pahpym,
ne ihmaj na me pahkén xà ton atajê jicu,
ne to tojnô ne ihmaj na atajê pyrén,
cu ha ame pajakry.
² Por Pahpâm te ampo kên ton atajê na
me pajaren kên nare atajê pyrén,
cu ha ame pajakry.

Por me pahtaxwâm pê
me pahte amji kam me pajapac xà hêj xi
nare atajê pyrén,
cu ha ame pajakry.

³ Ne pê wa cumā ite ikêñ ton xà to icakôc
nare ri mā,
ajco amcro cunea kam icwÿr to amji pectu,
ne ipeacre.

⁴ Ÿhÿ, ijô Inxû pê Pahpâm,
wa ityj ite ikêñ ton jaþpan xà na,
ajco amcro me caxwa cunea kam ate ito
kên xà atajê cajpê,
ne ramâ ipê icarôt jamre to mõr te hajÿar,
pom quê pyt cacro atâr to incrâ to ipa he.
⁵ Jicu xà kam, pê wa amji mā:
“Wa ha Pahpâm mā ite to kên na amji jarê”
hane.

Pê wa amâ ikêñ xà cunea na amji jarê.
Ne nee pê wa ite ampo kên ton xà atajê nô
to apê ipimxur nare.
Ne ite amâ ihcunea to icakôc xà ata kam,
pê ca ampo to ite ato kên atajê cunea to
tojnô, ne hicu.

⁶ Ne por mehcunea mā akñ,
mā amji mā me ato ihhimpej atajê te ri,
ihtyjme amâ amji cajren to ipa xà.
Mâr quê jû caxuw me hÿrmâ ampo kên
catia te cator xà ata kam,
nee cute me amâ amji cajren catêjê wýr
cator nare.

⁷ He apêa ri ito apimxur catê.
Ca ampo kên atajê cunea pê ito amxu ne
itête amtâ.
Wa ate itête me cupê gâmtar xà ita pyrén
ijakry to
kyj cati pêa mā, amâ cre.

⁸ Ÿhÿ me ikwÿ, Pahpâm te me pamâ amji
jarê to:
“Wa ha jû ri me amõr xà ata jô pry to me
amâ hahkre,
ca ha ihmât me mõ.
Wa ha pa me gapackre, ne me gamâr to
mõ.

⁹ Na ca ha nee me apê cawrô me,
cawrô cahàcre jûpar nare atajê te mempar
prâmite,
mehkrâ na hê,
ne jû kam me to mõr xà ata wýr
mehkjén to meipa atajê pyrâc nare” hajÿr.

¹⁰ Ÿhÿ me ikwÿ, ampeaj kam ri,
mehkén catêjê hân ne me amji pupun kên
to ihmajre nare.
Ne quêt me Pahpâm to amji mā mehhim-
pej catêjêatajê ri,
Paþpâm te me to ihmâj rûm prýjara pyrâc,
ne ma mentête hara to kwÿcto ipa ita na,
ampo kên atajê cupate.

Ne ihtjy hâhcâjrêan kam, cumâ mehkian
kam,
mentête hàmtar to ipa.

¹¹ Ne pom ca me acunea catyt kam me apa
atajê,

me acunea me gakry!

Ne Pahpâm te me ato impejti xà atajê
pyrén

hanea ne me amâ amji kian ne!

Pom ca me amji mâ kam gapac pejti,
ne catyt kam me apa itajê,

me gakrya ne,

ne pom me gakryti itajê to, me cumâ cre!

33

Pahpâm to hâmnân na mencer

¹ Ýhý me ikwý, por ca me acunea catyt kam
me apa atajê,

Pahpâm pyrén me gakrya ne.

Mempejti catêjé te me Pahpâm mâ catihti,
ne impejti jarén xà ri quêt ahnaa.

Na ca ha atyj me cumâ cati ne impejti jarë.
² Ca ha Pahpâm mâ catihti ne impejti jarën
xà ata kam,

atyj me cumâ cre ne me gâkôr xà cakô,
ne cumâ cuhkõnre cakô.

³ Ne Pahpâm mâ me acer xà intuwti to
kjy cati pêa mâ, me cumâ cre,
ne cuhtoj cajrõn pejti ata to,
ca ha me gakryti to me cumâ cre.

⁴ Ne mér ampo na mâ cu ha me to hajýr to
prâm?

Nee mâ ampo na nare, he Pahpâm jarkwa
pê ri quêt,
ampeaj kam, ne catyt kam,
ne quêt cute ampocunea ton xà na,
ihtjy amji jarkwa na amji kampa.

⁵ Ne Pahpâm mâ, pjê kam mehkri atajê
cunea kîn,

mâ me hamâr to impejti.

Ne cumâ ihtjy catyt kam me ipa atajê kîn,
ne catyt kam, cute mehkwy to amji kam
hapac na
cumâ me to prâm.

⁶ Pê Pahpâm ihcakôc xâa to, cama ihcakôc,
ne ramâ côjkwa to,
ne kamcaxêre me ampo cunea ikrí atajê
to.

⁷ Pê Pahpâm côxwa cunea to cuprõ, ne hýr
xâa kam hýr,

mâr quê hâhhuc tu rohnýtti mâ.

⁸⁻⁹ Pê cama Pahpâm pjê ton xà ata to cumâ
ihcakôc,

pê ramâ pjê amji to,

ne ampo cunea te amji ton xà na cumâ
harkwa,

pê ramâ ampo cunea amji to.

Na ca ha pjê cunea kam me akrí itajê,
ate atyj amji mâ me Pahpâm cupa xâ.

He me pahcunea mâ,
pahte amji mâ me Pahpâm cupahti kam
me cumâ amji jarén xâ.

¹⁰ Ne mér ampo na mâ pahte me to hajýr
xâ?

Nee mâ ampo na nare.

Pahpâm ihtjy kríxâre te me ajpêñ par xâ
kéanre atajê to
me cupê hamre,
mâr quê nee ihkôt me ampo kên ton to me
ipa nare.

¹¹ Ne quêt Pahpâm te ampo na amji ton xâ
ata ri,
nee ihkôt hamre xâ nare,
ne ihtjy quêt cute ahna amji ton xâ, ne
ahna to hâm ita na.

¹² Pê Pahpâm cute me pahto hô tekjê xâ
caxuw

amji mâ me pahtapi,
na ri hûrén me pajakryti.

He ampeaj kam quê ha jû ri, krí nô kam,
Pahpâm toamji mâ me hô Pahhiti,
ne por toa amji mâ mehhimpej atajê,
quê ha ihtjy hanea ne me hakry.

¹³ Ne ampo na mâ
cu ha cumâ cati me impejti to cumâ me
cre?

Nee mâ ampo na nare.

Côjkwa pîn Pahhiti pjê kam mehcunea
mehkrí atajê cunea pupu.

¹⁴⁻¹⁵ Ne cutea ri me pamâ pahte amji kam
me pajapac xâ ton,
ne ihtjy pahte me ampo cunea ton atajê na
me pahpupu,
ne kam amji kampa.

Ne ihtjy ikrí xâ ata pîn pjê kam,
por mehcunea mehkri atajê pupu,
cwýrjapê cu ha pahtyj me cumâ cre.

¹⁶ Ne mér ampo na mâ cu ha me cumâ cre?
Nee mâ ampo na nare.

Jû wýr quê Pahpâm krâhtare jô pahhi
tehcajpar nare kam,
quê apu amji mâ hamâ, ne curê xwýn
tohjê.

Ne quê ha te krâhtare pahtyj cakrô,
quê Pahpâm cumâ carôt jôr nare,
quê nee ihtyc xâ ata jahtpan nare.

¹⁷ Quê me pamâ cawrô carôt týjti cati
cakrô,

jû wýr quê Pahpâm ihtehcajpar nare kam,
quê cawrô ata me pahtcurê xwýn pê me
pahtpytâ.

¹⁸ Ne Pahpâm ihtjy quêt amji mâ me
hüpahti atajê jamâ.

Cu ha me Pahpâm jâhcapriâ kam,
cumâ me pahkñ rohnýtti mâ ata te,
me pahtehcajpar xâ naaracri me hikaj,
quê ha ihtjy me pajamâr to ipa.

19 Ne quê ha ihtŷj pahte me pahtyc xà jahpan na me pahto,
cu ha me hahpa.
Ne prâm catia te cator xà ata kam,
quê ha nee prâm ata te me pajipej na hamâr nare.

Ýhŷ me ikwŷ,
cu ha Pahpâm te me pahto impejti itajê cunea pyrên
me pajakryti na cumâ me amji jarê,
ne cumâ me cre to hane he.

20 "Ýhŷ me ijô Pahhiti, apê me itehcajpar catê,
ne apê ampo kên pê itête gâtmtâr catê.
Na wa itŷj aracri ahna me gikaj to me ipa ita na.

21 He apyréan ri me ijakryti.
Na wa itŷj apejti ita to amji mä me ihmpej to me ipa.
22 Ne wa itŷj cormâ aracri me gikaj to ipa ita kam,
ca ha gâhcprâa kam, amâ me ikñit na" hane.

37

Mehkrâ kên mehkén mä me acjêj, ne mehkrâ pej mempej mä me acjêj na mencrer
1 Ýhŷ me ikwŷ,
nee ca mehkrâ kên catêjê jû na ame akrihkrit to me apa nare.

Ne nee ame hû na cute mehkén ton atajê kñit nare.
2 Ampo na? He me cupê ahtu te êê ne apu incrâ pyràac,
quê ha me ahna ahtûm nare quê ha me hamre.
He ampeaj kam ri me cupê pôre pit,
na quê haihtŷj me hamre tu.

3 Ca ha côjkwa kam me Pahhiti pê Pahpâm to amji mä me ahimpej,
ne me ampo pej pit ton to me apa.
Mä cute me amâ pjê jôr, ca kam me akrî, mäkam me atête ampo kên pê amtâ.
Ne ca ha hâtmtâr xà ata kñan kam, kam me akrî.

4 Ca ha Pahhiti cukwa kam, me amâ amji kñinti kam me apa na,
quê ha ihtŷj me amâ, ate amji mä me ampo na prâmsti xà atajê cunea gô.

5 Ne ca ha Pahhiti mä me ate amji kam me gapac xà cunea gô,
mâr quê taa, ate amji kam me gapac xà to ihmimpej.

Ne ca ha ate amji mä me toahimpej to me apa na,

quê ha me ato impejti to hane he.

6 Pom quê pyt hapôj mä mehcunea me hâhcujro pupu,

ita jïkjê na,
quê ha Pahhiti mehcunea te me apupun na me to,
mâr quê cutea me ana amji caxâr na me gahkre pej.

Ne me pahkrâ jimoc kam pyt ihkrî, mä me ihpaprâ pupu,
ita jïkjê na,
quê ha Pahhiti ihtŷj mehcunea te catyt kam me apa na,
cute megahkre pej na me to,
quê ha me gahkre pej.

7 Na ca ha aracri, amji mä me aprâa kam, me Pahhiti te me atehcajpar xà na me hikaj.

Ne quê mehkrâ kên catêjê hân ne me ampo kên ton to me ipa xà ata kôt,

amji to me cati to me ipa,
ca ha nee me hû na ame akrihkrit to me apa nare.

8 Ne nee ca ame kam acryc, ne me kam acâcâc nare.
Ne nee ame hû na ame akrihkrit nare.

Ampo na?
Ca ha ate, cute me ampo kên ton ata kam akrihkrit na,
quê ha ihtŷj ate ampo kên ton wyr ato mô.

9 Ne quê ha Pahhiti mehkrâ kên atajê môr pejti kam, me to hamre hiahpuro.

Ne por ca quêt me Pahhiti te mehkén mä me hâr xà pê me hâtmtâr xà na me hikaj atajê,
quê ha ihtŷj cute pjê to me cumâ hujahkre ata kam me amji to ajpa.

10 Ne quê ha mehkrâ kên atajê na ahtûm nare,

quê ha me hamre partu.
Ca ha tee ame hapê, ne nee hipêr me jûm mä acator nare.

11 Ne quêt cute amji to mehkryre prâm atajê,
quê ha ihtŷj cute pjê to me cumâ hujahkre ata kam me amji to ajpa.
Ne curia, quê ha mehcariicti kam, nee amji mä me ampo kên cupa nare kam me ipa.

12 Ne mehkrâ kên catêjê tee cute catyt kam me ipa itajê to kên prâmte, ahna ame ajpêr kampa.

Ne ihtŷj me kam incracyac kam ame wa gyj to me ipa.

13 Ne Pahhiti mä ramâ mehkrâ kêanre atajê jamre xà jô amcro jahkre pej, na ri cama ame ahna acxa.

¹⁴ Ne ramā mehkṛā kēn catējē te me hō wapo xwahhihti tohpōj,
neramā me hō cuhē na cute ame amji cohe,
cute me cupē hamreare atajē me,
catyt kam me ipa atajē jipej prāmte.

¹⁵ Cakrō, quē ha nee me to hajyr nare.
He quē ha me hō wapo xwahhihti atajēa
me ahna cuhkōnre japoč, ne me hō cuhē
itajē,
quē ha hanea ne me cupē impāt pa.

¹⁶ Pahpām māa, catyt kam me ipa itajē pē
ampo crêre atajē ri,
mehkṛā kēn mā ampo jáhtōti itajē jirōa pē
impej.

¹⁷ Ampo na?
He quē ha Pahhiti mehkṛā kēanre atajē pē
me carōt to hamre,
ne quēt catyt kam me ipa atajē,
quē ha mehktehcajpar to impeaj ne.

¹⁸ Quē ha Pahhiti amcro cunea kam,
catyt kam me ipa atajē jamār to ipa,
quē ha ihtyj cute me cumā pjē jōr xà ata
kam,

amji to me ipijapar to me ipa rohnýtti mā.
¹⁹ Ne quē ha me hýrmā ampo kēn catia te
cator xà ata kam,

quē ha nee me to hamre nare.
Ne quē ha me hýrmā prām catia cato,
quē ha ihtyj me cumā hō.

²⁰ Ne mehkṛā kēanre catējē,
quē ha me acto tu.
Ne Pahhiti curē xwŷn atajē,
quē ha me cupē pō kam pīrā pejti atajē
pyrāac,
ne êē ne me hamre.

Ne me cupē cuhy kūm te apu hamre
pyrāac,
ne ma jū kam me acto.

²¹ Ne mehkṛā kēn catējē hān ne mehkwy
pē ampo cwa,
ne nee hacpŷ mā me hōr na me amji to
hūjahkre ata na,
me amji jarkwa par nare.

Ne quēt catyt kam me ipa catējē ri me
hāhcājrēan kam,
ampo to mehkwy tehcajpar to me ipa.

²² Pahhiti te mehkṛā kam harcō mēn atajē,
quē ha pjē to cute me cumā hūjahkre ata
kam

me amji to ipijapar rohnýtti mā,
ne mehkintē,
cute mēncrôn atajē, quē ha me mōr pejti
kam me to hamre.

²³ Ne quē ha Pahhiti pry kam jūm mē ata,
quē ha catyt kam pry ata kōt ipa,
quē ha jūm ata mā cute amji kam hapac
xà kīn hyre nare.

²⁴ Ne Pahhiti me hūhkra na cucwa ita kam,
quē ha me ajhu,
ne nee me ipihur tu nare.

²⁵ Pē wa icupry pē mā,
Pahhiti te jūmjē pejti te catyt kam me ipa
atajē mā hikran na
me hōmpun nare,
ne ahnaa ramā iwej.
Ne nee hanea ne,
rȳ ite mehkra nō te apu hō na hāhwyr to
mōr na hōmpun nare.

²⁶ Ne ihtyj cumā ampo,
mā hāhcājrēnti kam to mehkwy tehcajpar
to ipa.
Ne quē ha Pahhiti ihtyj mehkra itajē to
impej,
ne ma me hamā.

²⁷ Ne ca ha ate ampo kēn ton to apa ata pē
amji to awpjē,
ne quēt ate ampo pej pit ton to apa xà ata
kam,
quē ha Pahhiti ihtyj gō pjē kam me akrī
rohnýtti mā na me ato,
ne ampo kēn cunea pē atēte hāmtār to ipa.
²⁸ Ampo na?

He Pahhiti mā catyt kam, cute mehkwy to
impejti atajē kīn,
mā me to impejti to ipa.
Na quē ha nee cute amji mā me to hajyr to
ipacatējē mā hikran nare,
ne ma mentēt ampo kēn pē hāmtār to ipa
rohnýtti mā.
Ne quē ha mehkintē
mehkṛā kēn tāmxwȳ atajē me mōr pejti
kam,
mehcunea me hamre.

²⁹ Ne catyt kam me ipa atajē,
quē ha Pahhiti te me cumā pjē to hūjahkre
ata mā me axā,
ne kam mehkṛā rohnýtti mā.

³⁰⁻³¹ Ne catyt kam me ipa catējē kam ri,
ihtyj hō Pahpām te amji kam hapac xà,
na quē ha nee catyt kam ipa xà ita to
ihcupan nare.

Ne ihtyjmehcakōc xà te amji jahkre pejti
to mehkakōc to me ipa,
ne cute me hapackre xà atajē, quē ha
mehcajpuaw.

³² Ne mehkṛā kēanre atajē ri,
ihtyj pry cahtiri,
catyt kam me ipa atajē jikaj, cute me hipej
prāmte.

³³ Cakrō, quē ha nee Pahhiti mehkṛā kēn
jūhkra mā,
catyt kam me ipa atajē incjē na me hamār
nare.

Quē ha ma cute mehcukij catējē wȳr me to
axā,
quē ha Pahhiti, cute mehkēn mā me mēn
xà ata na
nee me hamārnare,
ne taa mentēt amtā.

³⁴ Ca ha atjyj me Pahhiti jikaj,

ne cute amji kam hapac xàa kôt me apa.
 Quê ha ihtyj jû caxuw ato acati,
 ne cute amâ pjê to hûjahkre ata, quê ha
     ihtyj amâ cugô,
     ca ha to gô tekjê.
 Ne quê ha akam mare mâ, mehkra kêmôr
     pejti kam me hipej.

35 He pê wa ramâ ito jia to, cute ita ton na
     hômpu.

Pê hûmre nô ata ihkrâ kêanre,
 ne hâprâe kam ajo mehkwâ to kên to ipa.
 Ne cute me to kên to ipa xâ ata kôt,
     cute amji to cati to hajyâr,
     pom quê pjê impejti kam pî ihkâ to ipa,
     ne catia to cati he.
36 Cakrô, mâ ahna ahtum nare, mâ hamre,
     ata jîkjê na ri cute hajyâr.
 Wa tee apu hûmre ita krîxâ japê,
     mâ ramâ hamre, wa nee ite hipêr hômpun
     nare.

37 Ne ca ha catyt kam me ipa catêjê me,
     mempejti,
 ne nee ame ipijapu to ipa nare atajê kôpîr
     to me apa.

Quê ha ihtyj cumâ mehtâmxwây hâhtôa.
38 Ne mehkînte, cute mehkîn ton to me ipa
     catêjê atajê,

quê ha ihtyj me to hamre.
 Quê ha mehkînte nee me cumâ
     mehtâmxwây nare.

39 Ne quê ha ihtyj Pahhiti,
 ampo kên pê catyt kam me ipa catêjê pytâ,
 ne ampo kên te me hýrmâ hapôj xâ atajê
     kam,
 quê ha cupê ikre týjti ata pyràac, ne ihtyj
     mentête amtâ.

40 Ne ma Pahhiti te mentête hâmtâr xâ ata
     wýr me pra,
 quê ha taa mehtehcajpa,
 ne mehkra kêanre atajê pê me hûtâ, ne
     mentête amtâ.

42

*Jûm xûmre ita hûrkwa pê ampýa mâ
 Pahpâm mâ amji na increr xâ
 1 Ýhý, Inxû Catí, ca ihhéj ne ipê ampýa mâ
     apa.
 Pom cójkwa crâ kam, carâ mâ hatuj xâ jô
     cô to kôrti,
 ita na mâ ite,
 ne wa apê ampýa mâ apu ipa.
 Na wa hacpýa mâ awyr amji jaxâr to
     prâam to prâam,
 mâr cu hipêr ajpêñ pupu, ne ajpêñ cahi na
     papa.
 2 Inxû tîr rohnýtti mâ ata, he ihhéj rûm
     apê cô,
 ne imâ ato kôar to kôr.
 Ne jû caxuw mâ wa ha ajte awýr icato,*

ne ite ato acati prâmte imâ akînti ita na
     amâ amji jarê?

3 Me icurê xwýn catêjê me icukij to:
 "Mér jô ri mâ cójkwa kam Apâm Catí ita?
 Ihhéj ne hamreare" hane.
 Cwýrjapê ri imâ amji kîn nare, ne ipeacre,
 ne wa ijâpân nare kam, amcro me caxwa
     cunea kam amrâ.

Mâ ito cacô pit ajxwý.
 Ne ito cacô pijaxwýr ita pê ihhéj rûm ijô,
 wa to pit mâ apâ.

4 Wa hân ne ituwre na
 mam ite ato amji kam ijapac xâ atajê to
     amji japackre,
 ne ijî cunea kam ikâj xâ pyrentu.
 Pê wa me ikjêjé jâhtôa to ajo amji kôt ipa,
 ite me ato amji kam ijapac xâ jûrkwa wýr.
 Ne me icuhtom pej pêa mâ,
     me imâ amji kîan kam me ipa,
     ne ajo me icrear kam
     apê Inxû Catíhti na me ato ijûjarêñ to me
     ipa.
 Ata to wa amji japackre.

5 Ne mér ampo na mâ wa imâ amji kîn nare
     ne ikrihkrit ita na ipa?
 Xâ quê ha ajkî Inxû Catíhti ita hipêr
     itehcajpar nare?
 Hâp! Quê hâihtyj hacpýa mâ imâ amji
     kînti na ito.
 Cwýrjapê wa ha hacpýa mâ Inxû Catí to
     amji mâ ihhimpej,
 ne to amji japackre, ne to cati prâmte wa
     ha cumâ:
 "Apeaj to apej,
 ne apê Inxû Catí pê Pahpâm
     pê ikên pê ipytâr catê rohnýtti mâ" hane.

6-7 Wa Pahpâm jûrkwa me, me ikjêjé pê,
     ampýa mâ ipa,
 ne Côpípjapêr jô cô jatuj xâ na kënti itajê
     kam ikri.
 Mâ kën cati itajê pîn, cô catia ne ikam
     ajxwý,
 ne kypê hâhkrihkrit nare, ne tee icuran
     prâam.
 Ita pê ihhéj rûm imâ amji kîn nare te ikam
     ipijaxwýr.
 Cwýrjapê ri imâ amji kîn nare ita pê ihhéj
     rûm
 ijî cunea kam ikâj xâ,
 ne Pahpâm te ri imâ amji kîn nare ita na
     iton,
 na wa ityj to amji japackre.
8 Ne amcro cunea kam Pahpâm imâ:
 "Imâ akîn rohnýtti mâ" hajyâr to pyt.
 Ne wa caxwa ri cumâ cre, ne cumâ:
 "Mehcunea jirôa pê apeaj to apej" hane.
 Ne ityj cumâ icakôc ne cumâ:
 "Apê ite amji kam ijapac xâ xakat,
 na ca ha atyj ijamâr rohnýtti mâ" hane.

⁹ Pahpām pê ikēn pê ipytâr catê, na wa cumâ:

"Ca ihhêj ne ate ito gapac kêt!

Mâ me icurê xwŷn catêjê ame ito kéanre, wa imâ amji kîn nare kam ipa" hane.

¹⁰ Mâ amroc cunea kam me icurê xwŷn catêjê ame ina xwŷ,

ne me imân to:

"Jô ri mâ Apâm Catihti ita?

Ihhêj ne hamreare ita kam,

jû wyr quê ha atehcajpa" hane.

Ne cute me imân xà ita pê ihhêj ne ramâ me icuran to mô.

¹¹ Ne mér ampo na mâ wa imâ amji kîn nare,

ne ikrihkrit ita na ipa?

Xà quê ha ajkî Inxû Catihti ita hipêr itehcajpar nare?

Hâpâ! Quê ha ihtyj hacpÿa mâ imâ amji kînti na ito.

Cwýrjapê wa ha hacpÿa mâ Inxû Cati to amji mâ ihhimpej,

ne to amji japackre, ne to cati prâmtecumâ:

"Apeaj to apej,
ne apê Inxû Cati pê Pahpâm pê ikêne pê ipytâr catê rohnýtti mâ" hane.

43

Tawi te Pahpâm mâ amji cajrën na mencer

¹ Ÿhý, ijô Pahhitî pê Inxû Cati, me icurê xwŷn itajê kéanre, ne ampeaj kam mehhêj xi,

ne nee me ato amji japackre prâm nare. Ne cute me ijarën to kéanre atajê pê ipytâ.

Ne me cumâ ijarën to:

"Imâa cupê jûm pejti ata" hane.

² He pom apê ampo kên pê ipytâr catê ita? Nô na mâ ihhêj ne ate imâ hikran.

Mâ me icurê xwŷn imâ amji kîn nare na me ito,

wa imâ amji kîn nare kam ipa, ca ihhêj ne nee ita na ito amji japackre nare.

³ Pom hân ne hâhcujro xà, awcapâtô kam jûm pictor ata tehcajpa mâ hacpÿa mâ pry kam ajhu, ita kôpit na, ca ha iwyr garkwa te ijapackre xà nô hêj xi nare,

pê ihhêj rûm gâhcujro xà nô ata kujate, mâr quê hacpÿa mâ awyr ito amji jaxâ.

Ne ate ijapackre xà ita kôt, wa ha hacpÿa ne Xijaw jô hâpkâjti na ite atoamji japackre xà jûrkwa kam akrî

xà ata wyr amji jaxâ.

⁴ Ne ate imâ amji kînti wyr

ito amji jaxâr xà ata pyrén ijakryti, ne hahpan xà na wa ityj amâ ampo gô.

Ne amâ ijâkôr xà cakô, ne amâ icrer to: "Apê imâ amji kînti jôr catê xakat" hane.

⁵ Ne mér ampo na mâ wa imâ amji kîn nare ne ikrihkrit ita na ipa?

Xà quê ha ajkî Inxû Catihti ita hipêr itehcajpar nare?

Hâpâ! Quê ha ihtyj hacpÿa mâ itehcajpa ne imâ amji kînti na ito.

Cwýrjapê wa ha hacpÿa mâ Inxû Cati to amji mâ ihhimpej,

ne to amji japackre, ne to cati prâmte wa hacumâ:

"Apeaj to apej.

Ne apê Inxû Cati pê Pahpâm pê ikêne pê ipytâr catê rohnýtti mâ" hane.

51

Tawi te to kên na amji jahkre pej, ne Pahpâm mâ cuteto tojnô na hâhwyr na mencer

¹ Ijô Inxû pê Pahpâm, icaprîa ne.

Wa itea ikêne xà pê ampo kên ita to amji tûm.

Ne amâ ikîn ne amâ ijapê rohnýtti mâ ita kam,

ca ha imâ ikêne cunea cuhhô,

ne nee hipêr to amji japackre nare.

Ite acuna mâ ampo kên ton ita kam ri amâ ikéanre.

Na ca ha imâ ite amji kam ijapac xà kênkam,

ite ikêne ton ata to caprâ.

² Ne gâhcaprîa kam, ite ikêne ton ata cunea pê icuhhô,

ne ite garkwa jirô pê ipym ata hur pa,

ne to tojnô, mâr wa hacpÿa mâ itetet.

³ He ramâ imâ, ite to ihhcupan xà itajê cunea na, amji jahkre pej,

na wa amâ ahna amji jarê.

Ne ikêne xà itajê, ihhêj ne icunaa mâ imâ hikwa,

na wa hôtpê to amji japackre.

⁴ He wa ite nee jûmjê cuna mâ ikêne xà ita ton nare,

ne acuna mâ wa ite ton.

Ne ityj ate ita cwýrjapê ito kên xà na ramâ gahkre pej.

Ne ca catyt kam apa na ri ate icurê mâ imen xà ita caxuw,

quêt ampeaj kam apejti.

⁵ Pê wa ipym pêa mâ ramâ ite amji kam ijapac xà kéanre.

Ne ampeaj kam pê wa ipym pêa mâ, ramâ ajpêñ acuna mâ ampo kên itajê ton to mô.

⁶ Ne amâ, ate amji kam gapac xà impejti, hêj xi nare ita pyr na

ito prâm, mâr wa catyt kam, ihhêj xi nare to ipa.

Na ca ha imā ate amji kam gapac xà impejti,
krā kreti ita to hahkre,
ne imā agō.
7 Ne itēte imā, ite amji kam ijapac xà kēn tūm ita cuhhō,
wa itetetti to hanea, pom quē hacwŷn jaka he.
8 Ite ato kēn jahpan xà na,
ate imā amji kīn nare ne ipeacre na iton.
Ne ita caxuw ca ha hacpŷa mā imā amji kīnti na ito.
Mār wa ate ito impejti ita pyrēn ijakryti to amā cre.
9 Ne ate imā ikēn cunea ton itajē to caprār ne ihhur partu na,
imā ato prām,
mār ca nee hipēr hōmpun nare.
Ne ite acuna mā ikēn ton ita totojnō,
ne nee hipēr to amji japackre nare.

10 Ÿhŷ, ijō Inxū Cati,
imā ite amji kam ijapac xà tetetti impejti gō,
mār wa ato pit mā hupkre cahkō to ipa ita na.
Ne ite ato amji kam ijapac pejti xà caxuw,
imā ite amji kam ijapac xà tuwti gō.
11 Ne nee amji tēte pō mā imēn nare,
ne nee ipē ikam Acarō Pejti ita caxār nare,
ne quēt hipēr ajpēn kam pahhōnco na ito.
12 Ne cama hipēr imā ate ipytār pyrēn ijakryti na ito,
ne ita caxuw ite akam ijapac prām na ito,
mār wa akampa.
13 Ca ha ito hajŷj jirō pē mā,
wa ha itŷj cute mehkēn ton catējēmā,
ate me imā garkwa jirēn itajē to hahkre,
quē ha me gahkre pej,
ne hacpŷa mā awŷr me amji jacjē.

14 Ijō Inxū Cati, apē ampo kēn pē ipytār catē,
ne nee ca ite jūm curan xà ata kōt amji mā ihcuhtom nare.
Wa ha imā amji kīan kam, mehcunea mā,
ca catyt kam apa, ne apejti na garēn to ipa.

15 Ijō Pahhiti, mehcunea mā icakōc na itehcajpa,
mār wa itŷj me cumā acatihti ne apejti na ato ijāmnān to ipa.
16 Ne ite amā ampo to acajpuaw prāmte,
ite amā ampo pijapar to caxār xà ata na,
nee amā ihkīn nare.
Ca ha ma apu ite amā ampo jōr xà atajē caca nare na mā,
wa ha ramā amā cugō ne to capa.

17 Ÿhŷ ijō Inxū Cati,
wa ite ampo to acajpuaw prām xà ata na
amā ihprām nare,

ne quēt amā icrire na ito prām.
He wa ite ikēn ton ita to amji japackre, ne imā amji kīn nare,
ne ipeacre ata na ri amā ito prām.
Ne ite ikēn ton jicu ne akōt pit mā ipa to prām ata kōt,
ca ha inā amji capa.

18 Ÿhŷ Pahpām, ate itehcajpar xà ita na,
ca ha hanea ne me akwŷ cunea tehcajpa.
Ne por ramā Krīpinkrēn tēte kwŷc nare,
mā me curē xwŷn te ame to kēanre,
na ca ha hipēr gāhcajréan kam
Xijāw jō kēn cahē na krī ata to impej, ne ihtekajpa.
19 Ate me itehcajpar jahpan xà na,
wa ha ihcunea na me amā amji gō.
Ne ahna ate me ijahkre pej xà na,
wa ha me amā prytī krahti xūmti nō tocopa,
ne catyt kam me to akam ijapac to me ipa.

67

*Me hō kēhkēn pyrēn me pajakry na
mencrer*

1 Ÿhŷ, me ijō Inxū Cati, me icaprīa ne,
ne me ikrā kam garcō mē, ne me ito impej,
mār wa me ipej.
2 Mār quē pjē cunea kam, mehcunea,
krīxāre mea mā,
ate amji kam gapac xà impejti na me gōmpu,
ne mehcunea apē me hūtar catē na me gahkre pej.

3 Ÿhŷ, me ijō Pahpām,
imā krīxāre cunea te acatihti na me garēn na me to prām.

Ne hanea ne imā ampo kra cuneate apejti na
me garēn na me to prām.
4 Imā mehcunea mā amji kīn,
ne me hakryte amencrer na me to prām.
Ampo na?
He caa ca ha quēt catyt kam mehcukij jirō pē
mempej to impej,
ne mehkī kēn to kēn,
ne pjē cunea kam mehkī atajē japackre
ne ma me to ahimpej to apa.

5 Ÿhŷ, imā krīxāre cunea te acatihti na me garēn na me to prām.
Ne hanea ne imā ampo kra cunea te apejti na
me garēn na me to prām.

6 Ÿhŷ me ikwŷ, pē Pahpām me pamā me
pajō pjē gō.
Ne ramā cute me pahkrā kam harcō mēn,
ne me pamā pajāprā cunea jōr.

7 Pê Pahpäm ramä me pahto impej.
Ne imä pjê cunea kam,
mehcunea te amji mä me hüpa to ipa na
me to präm!

73

*Pahpäm catyt kam mehkra pej me
mehkra kén to ipicokjér na mencer*

1 He imä, Ixaher catéjê te amji kam hapac
xà cunea kam
mehkñenare, ne mehtetetti atajê caxuw ri,
Pahpäm peaj to impej na,
imä hahkre pej.

2-3 Ne mam pê wa nee hahkre pej to hajýr
nare.

Pê wa mehkra kén me,
amjia kôt ame ipa catéjê atajê jü na,
apu cute me amji kam hapac xà pê
mehähcukré cati atajê kín.

Na pê wa ajmär Pahpäm kôt ipa xà ita na
atij, ne ipým,
ne ajmär ikén mä axà.

4 Ampo na?

Me cumäa, cute me amji kam hapac xà
cunea kam mehcarícti.

Ne nee ame hâ nare, ne me capënti, ne
mehtyjti.

5 Ne me cumäa, cute me amji pupun xà
kéanre nô hamreare.

Pom ahnaa mä mehkwyt te me amji pupun
xà kéanre to
me amji pupu ita na,
cute me hajýr nare.

6 Ne por me hakräj cati na amji to me ipipë
to me ipa atajê ri,
ihhêj ne me cumä impeaj to impej.

Ne ramä cute me cupê hamreare,
ne me cupê mehkryjreatajê te me hâprê to
me ipa to

cute me amji pyràc tu.

7 Ne cute amji kam me hapac xà kén to pit
mä,

cute ame caxwýn to hipu tu.

Ne ramä amji jirôa pê
cute me amji kam hapac xà kén jåhtôa to
amji to mehhimpej to me ipa.

8 Ne mehcunea mä xwý xà kéanre to me
ipa,
ne ampo kén to pit mä mehcakôc to me
ipa.

Ne ihtýj mehcunea jirôa pê amji to me cati
präm tote ipa.

Ne cute me cupê hamreare, ne mehpaeacre
atajê mä mehhêj,
ne mehkñenä mä me irén to pit mä me amji
kampa.

9 Ne ihtýj cöjkwa kam Pahpäm to
mehcakôc kéanre to me ipa.

Ne cute amji to me cati prämte,

ihtýj pjê kam mehcunea mä me harkwa
jirê,
ne tee ampo cunea to mehhimpej to me ipa
präm.

10 Höhö, ata to ri Pahpäm na mehkwy to
ihcuhhê ne mehhî këhkë,
mä ma mehkôt me ipa,
ne ihtýj cute me ampo jarën xà atajê kôt
me ipa.

11 Mä ajpën mä ame hüjarën to:
“Quê ha nee Pahpäm ampo itajê nô na me
pajahkre pej nare.

Quê ha Carôt Týjti ata nee ampo itajê nô
na

me pamä cator nare” hane.

12 Mehkrä kén catéjê te me hajýr he.
Me cumä ampo catia,
ne ma hôtpê me ipicamëñ to me ipa,
ne ampeaj kam me hakräj.

13 Cwýrjapê wa ajmär ite amji jarën to
hajýr he:

“He wa ihhêj ne amji capry to,
ite ikén ton tête amji jíprón to ipa.
Ne mér ampo caxuw mä waikén pê ijühkra
to awpjê,
ne to ihtetetti to präm?

14 Ne pom ite ipej cwýrjapê amji cajpér xà
kéanre itajê to,
ite amji pupuan to pyt ita?
Ne wa ipej ton to ipa cakrô,
amcro cunea kam ajte ihhêjne ampo kén
mä icjéj to ipa” hajýr.

Hö, wa ajmär ite amji jarën to hajýr.
15 Ÿhý ijõ Pahhiti, wa ha ampo itajê na amji
jarë na mä,
wa ha ramä ipê aracri me akwÿ kén mä
me irén catê hiahpuro.

16 Cwýrjapê wa ite ampo itajê cunea jahkre
pej xà na,
ite amji to hahkre ne hahkre pej.
Na ri imää ampo itajê jahkre pej xà nee
hirâ pê nare.

17 Ÿhý me ijõ Inxû Cati,
wa amä icakôc prämte gürkwa mä ixär,
ne ite mehkra kén catéjê te amji kam me
hapac xà jicu xà mä mén na,
me hahkre pej pyrentu.

18 Ca ate mehkra kén catéjê itajê kén mä
me irén xà itajê pê ihhêj rüm
ate pry cuwryhti kôt ame hüxwýr,
mä me hâtij to me ipa,
ne ma mehkñenä ata mä mehpÿpym, ne
me hamre ata pyràac.

19 Ne quê ha ihprott pê, me mör pejtî kam,
por amji mä me ampo cupahtiata pê Pah-
hiti te me to hamre xà ata,
me hýrmä cato ne me kam tê,
ne me to hamre partu.

20 Ÿhŷ me ijō Pahhiti, he ihhêj rûm mehkra
kên atajê pê,
pom me amti, ne me ahna apê,
mâ jû kam me cupê pra ata pyràac.
Wa ha amti ne ampra ne to ijapac kêt,
ita jikjê na,
ca ha ma amji cuna mâ amehkrâ kên catêjê
atajê caca.

21 Ne pa, pê wa ajmâr acuna mâ ixâm týj
pyrentu,
ne ajmâr akéanre na ato amji kampa.

22 Ne pê wa ihhêj rûm ipê ampo jüpar nare
ta,
ne ihhêj rûm ipê mehkra nare ata pyràac,
ne nee ajte ate amji kam gapac xà itajê na
gahkre pej nare.

23 Cakrô ca atij icahi na apa,
ne awpôc rûm ate ipa na ijuwahi tu,
na wa ha nee ikên mâ ipym nare.
Ne ikîntee nee ate mehkra kên atajê juwahi
nare.

24 Na ca ha ate amji jahkre pejti ita to
ijapackre to mõ,
ite amji kam ijapac xà itajê cunea kam.
Jirô pê mâ, ca ha ma amji wyr ijaprô,
ne côjkwa kam, amji jikjê rûm ijýr.
Quê ha mehcunea acahê na me ipupu.

25 Ne jûm to wa aràn xà na amji mâ ijô
Inxû Cati?
He aràn xà na jûm hamreare!
Ca imâ akrî ita kam,
wa nee pjê me côjkwa kam imâ jûm na
prâm nare.
Ne ampo na wa amji cuna mâ ihprâam to
prâm?
Ampo nare, he ca!
Ana wa ihprâam to prâm!

26 Quê icapênti xà ita ihtyj ipê hamre,
quê ha ijî cunea ihtyj ipê hâ,
ne apê ri imâ ijî to ihtyj catê.
Ne apêa ri côjkwa kam imâ,
ite amji kam ijapac xà to impej,
ne to hakràj catê rohnýtti mâ.

27 Ne por jûm apu amji tête acurê ne ma
apu acaca ata,
quê ha ihtyj hamre.
Ne por quê ha jûm amâ hikra ne apê
hawry ata,
ca ha ihkén mâ amê, ne to hamre.

28 Ne wa pa ate amji cahi na ito apijapar
ita na ite amji cajpêr,
ne ahna imâ impeaj to impej.

Ÿhŷ me ikwy, Pahpâm pê ri me pantête
hàmtâr catê,
cwýrjapê wa mehcunea mâ,
cute imâ ampo ton itajê cunea na, harën to
ipa.

*Pahpâm jûrkwa to me pajapac xà na
mencrer*

1 Ÿhŷ Pahpâm, apê ampo cunea jô Pahhiti,
ne mehcunea jirôa pê ampeaj kam quêt
acarôt týj.
Ne ampeaj kam imâ ite me ato amji kam
me ijapac xà jûrkwa kín.

2 Ne imâ gûrkwa ata ri apu imôr prâmti,
ne ampeaj kam to ijapac xà.
Wa ite amji kam ijapac xà cunea to,
wa apê me ijô Inxû Catí tiar ata pyrén
ijakryti to amâ cre.

3 Apê ijô Pahhiti pê Pahpâm!
Quêt ampeaj kam acarôt týjti!
Acatihti cakrô,
mâ ihtyj cute me ato me amji kam hapac
xà jûrkwa kam
cuwênlre me, xiprôre amji mâ hahê to,
cute kam amji mâ intoreto ipijapar xà
caxuw.

4 Por cute me ato amji kam hapac prâmti,
gûrkwa mâ hân ne me acjêj,
ne me hapôj atajê ri hân ne ampeaj kam
me hakry xà,
ne hôtpê acatihti na me amâ cre!

5 Ne por apin amji mâ me carôt cwa,
ne ma Krîpinkrén jô hâpkâjti pê Xijâw na
me to hâpir,
gûrkwa wyr me to cator prâmti atajê ri,
ampeaj kam me hakry xà.

6 Ne caprûm crâre nô kôt me mõr xà ata
kam,
ca ha atij me cumâ ihkôt cô catôc ne
ipijapêr na to,
quê ha ajpjê.
Ne quê ha hanea ne ta cakônñô wrý,
quê ha ampeaj kam hîpô hâhtô.

7 Ne me mõr kwâya kam,
quê ha ihtyj me carôt ita me cumâ ipi-
camen to mõ.
Ne ma Krîpinkrén kam,
cute me ato amji kam me hapac xà jûrkwa
wyr me cato,
ne me apê pahpâm cahâc kreka cunea
jirôa pê acati
ne apê Pahhiti impeaj na me apupu.

8 Mehcunea jirôa pê ijô Pahhiti pê Pahpâm
carôt týjti ita,
ite amâ icakôc xà ita na, ikampa.
Apê iquêtti pê Jaco xwý jô Pahpâm ita,
ikampa.

9 Pahpâm, ate amji mâ me ijô pahhi capi
ne hâm atâ krâ kam garcô më,
ne to impeaj ne.

10 Wa ite jû ri amji to amcro jâhtô to mir
româ,
wa ha gûrkwa kam amji to amcro pyxit
peaj.

Ne mehkra kên jürkwa pejti kam ijähhuc româ ri,
imâ cormâ gürkwa jarkwa mä mencjêj xà kam ixâm na
amji to prâam to amji to prâam.

¹¹ Pahpâm, apê me ijô Pahhiti, ne apê pyt pyràac,
ne ampeaj kam acati ne aprâtì, ne apê me itête gâmtâr catê.

Ne gâhcrajrênti to, amâ me ikinti kam, ca hân ne me ito impej,
ne mehcunea kam mare mä me ito me icati.

Ne por catyt kam, mempejti to ame ipa atajê pê ri,
nee ate ampo pejti intê xà nare.

¹² Mehcunea jirôa pê apê ijô Pahhiti carôt týjti ita.

He ampeaj kam ri amji mä me ato ihhim-pej atajê cunea jakry pit.

91

Pahpâm pê ampo kên pê me pahtyâtar catê na mencer

¹ Ÿhý me ikwý!

Quê ha me anô mä, ampo kên pê amji pytâr to prâam na,
ca ha Pahpâm mä amji cajrén,
quê ha Pahpâm pê me pahtcunea jô Pahhi-tipahtyjtî ata,
ihtyj atête amtâ.

Cwýrjapê ca ha gapacta ne me pajô Pahhiti pê mehcunea jirôa pê
ihpahytjî ata mä me amji jarêñ to,
² "Apê ipytâr catê,
ne apê ampo kên cunea pê itête gâmtâr catê,
ne apê ijô Pahpâm,
na wa ityj ate ijamâr na amji mä ato hane"

³ Quê ha Pahpâm ihtyj
ampo kên pimxur te akên mä amën xà ata pê apytâ,

ne atête axâ te acuran xà ata pê amtâ.

⁴ Quê ha ihtyj amji jarkwa pa,
ne ampo te ato kên xà ata pê apytâ.

Quê ha ihhéj rûm cupê ampo jara, ne hara to apro,

quê ha nee ihkrac ri ampo acaxun nare.

⁵ Cwýrjapê quê ha nee amâ caxwa ri ampo kên awyr pra atajê cupa nare.

Ne quê ha ihprôt pê amcro kam ampo kêanre ata awyr cato,

ca ha nee hüpate apu akrihkrit nare.

⁶ Ne nee amji mä, por awcapâtkô kam,
hâ kêanre picrân ata cupa nare,
ne nee amji mä amcro kam ampo te ame ato hamre xà ata cupa nare.

7 Ne quê ha me mir ne me ty, ne awke rûm me ajxwy,

ne me tej mir ne me ty, ne awpôc rûm me ajhu cakrô,

quê ha nee ampo kên ato kên nare!

⁸ Na ca ha cama xa ne ankrêne apu rît.
Ne ca ha atjyj Pahpâm te me hüpár nare

me, mehkra kên te ampo kên ton atajê jahpan xà na,
cute ame to kên na me to ihtyj tu na me hõmpu.

⁹⁻¹⁰ Ate amji jarêñ to:

"Pahpâm catia pê ijô Pahhiti ata pê ri,
por curi ipimxur xà ata,
ne cupêa ri itête hàmtâr catê!" hajýr.
Cwýrjapê quêha nee ampo kên gürkwa wýr cator

ne jü mä aton nare.

¹¹ He quê ha Pahpâm cójkwa kam cumâ me hâpén catêjê mä harkwa ta,
quê ha harkwa kôt,

por ca jü ri apu amôr xà ata kam me gamâ,
ne me atête me hàmtâr to ipa.

¹² Ne quê ha me gamâr to hanea,
pom quê jüm xûmre pry kam kên teikhra par tôc cupate,

ma hûhkra to, to huphê ne hamâ he.

¹³ Ca ha Pahpâm cãmtâa rûm atjyj me acurê xwýn pê rop jôkre hôhti me,
me cupê cagâ kêanre pyràc atajê me,
me ajpu, ne me kam acuhhê, ne me tohjê.
Quê ha nee jümjê itajê nô ato kên nare.

¹⁴ Na quê ha Pahpâm amji mä garêñ to:
"Wa ha ityj me cumâ ikinti itajê pytâ.

Ne cute amji mä me ito ihhimpej atajê, wa ha ityj mentête amtâ!

¹⁵ Ne quê ha kam ampo kên cato, quê ha imâ amji cajrén,
wa ha kampa ne ramâ curia cahê na xa,
ne pa ampo kên pê hûtâ,
ne pa mehcunea te amji mä me hûpahti xà na me to,

quê ha amji mä me hûpa.

¹⁶ Wa ha cute amji to ipijapar to iryâ na to,
ne cute amji to ipijaparxâ ata kam,
ahnaa mä, wa ha ityj hûtâr to ipa" hane.

95

Pahpâm to me hàmnân na mencer xà

¹ Hacme, ne me pajô Pahhiti pê Pahpâm to me cati prâmte,

me cumâ me pahtcakôc!

Ne cupê me pahtyâtar catê pyrén me pa-jakryti to,
cu me cumâ cre!

² Hacme, ne Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa mä me axâ!

Ne curia cu ha cuna mä,

cute me pahto impejti ita pyrén me pa-
jakryti to
cumā me amji jarē,
ne pahtyj me cumā cre!

³ Ne mēr ampo na mā cu ha me to hane?
Nee mā ampo na cu ha me to hajyr nare.
He me pajō Pahhiti pē Pahpām carôt týjti
ata ri,
pjē cunea kam,
pahpām cahàc cunea jō pahhiti carôt týjti
atajē
jirôa pê cati.

⁴ Ne pjē cunea to ihhimpej,
ne ahkre ryti rûm to ihhimpej kam pra,
nema kēn kâhti ata mā to hahê.
⁵ Ne taa cute còxwa ton ata to ihhimpej,
ne taa hanea ne cute pjē ton ita to ihhim-
pej.

⁶ Cwýrjapê cu ha ma me pra ne Pahhiti
cuna mā
me pahkôn krâ na me jyj,
necumā impejti na me harē.
Hacme ne me cumā:
"Apé me ijō Pahhiti pê me iton catê" hane.
⁷ Hé cupê mē pajō Pahpāam to Pahpām,
ne me papê mehkwy, mā me pajamā.
Ne me papê hō parxare pyràac,
mā ihytj me pamā me pahte ampo pej na
prâm xâ atajê gō.

Cwýrjapê cu ha ita kam
cute me pamā ihcawpa xâ atajê na me
kampa:
⁸ "Nee ca me apê me aquêtjêa ne me
gàprâr xi nare.
He pê me aquêtjê me hâprâr xi cwýrjapê
pêpôti kam me hamreare ata kam,
ajco amji caxuw cô na me icyt to me ipa.
⁹ Pê wa caku te cwarênta kam,
me kam mare mā icarôt kôt
ajco ampo catia pihoti atajê ton to ipa,
ne ajco me cumā harte,
ne ajco me cumā cô gō,
ne ajco me curê xwÿn pê mentête amtâ.
Pê mento jia to ahna me ipupun cakrô,
cute me icapi prâmte amji caxuw me icyt,
ne ajpén mā me ijarênto:

'Nee Pahpām me pajamâr pej nare' hane.
¹⁰ Pê wa caku jâhtöti ita cunea kam me
aquêtjê itajê kam icryc,
ne ma amehcaca ne pa amji mā me to
icakôc to:
'Mehkrâ kén atajê te amji kam hapac xâ
kéanre,
ne cama ijarkwa jirô pê mehpypyom to me
mô,
ne ma ame ijarkwa par caca' hane.
¹¹ Ne wa me kam icryac to icryc,
ne ampeaj kam ite me cumā amji jarêntu, ne me cumâ:

He me gûpar nare ita kam,
ite pjê to me amâ ijûjahkre ata mā me
acunea xâr.

Ne kam me akôt xâ ata kam,
ca ha nee jû caxuw curi me axâr nare.
Na ca ha ita ri pôti ita kam me atyc pa,
quê ha me akra pit pjê ata mā me axâ'
hane".

Hô, me pajō Pahhiti, amcro ita kam
mepamâ ihcawpa to hane,
na cu ha pahtyj me kampa.

110

*Pahpām te mehkwy mā pahhi xâm te
me curê xwÿn tohjê na mencer*

¹ Pahpām pê Pahhiti te ijô Pahhi mā:
"Icahê na, Pahhi jyj xâ kam, awpôc rûm
jyj.

Wa ha apar krac ri me acurê xwÿn atajê
cunea nôr na meto,
quê ha me nô.

Ca ha ate me tohjê na cute me gahkre pej
xâ na,

me hipy apar xâm" hajyr.

² Quê ha Pahpām Krîpinkrêñ pîn, ijô Pahhi
mâ,
cute pjê to ihhimpej xâ ata caxuw carôt
cunea gô, nê cumâ:

"Apé pjê jô Pahhi ne acarôt týj.

Ne acarôt týjti ita to,
ca ha acurê xwÿn catêjê cunea jirô pê
acuhhê partu,
ne me to ahimpej.

³ Ne ca ha me cume apijapu kam me tê me
ajkaam,

quê ha me acahê na me ipijapu xâ caxuw,
me akwây me hâhtôa ne me amji to ajpê.
Ne me cupê pîhhô na atâr pyràac,
ne pjê cunea kam me hâhtôa to me hâhtô.
Quê ha mentuwjê, me cumâ amji kian
kam,

Krîpinkrêñ jô kén pejti atajê kamme aca-
jpa,
akot me ipijapu xâ caxuw" hane.

⁴ Ne Pahpām pê Pahhiti te ampeaj kam ijô
Pahhi na amji jarênto hajyr,
na quê ha nee jû caxuw amji pê
cute cumâ amji jarênto xâ ata to hapac kêt
nare.

Na ri Pahpām te ijô Pahhi mâ:

"Ca ha götpê apê me akwây jô Pahhi.

Ne hanea ne apê imâ mehcajrêñ catê
rohnýtti mâ.

Ca ha apê mam imâ mehcajrêñ catê pê
Merquixê pê Pahhi ata pyràac,
ne hapua na apê imâ mehcajrêñ catê pê
Pahhi" hajyr.

5 Ÿhŷ Pahpâm, ca ijō Pahhi tehcajpar xà caxuw,
cahê na akrî ita na.
Ne ca ha jû caxuw pjê jô pahhi kwŷ kam acryc,
ne mehcunea to hamre.
6 Ne quê ha cute jû caxuw pjê cunea kam ate mehcunea cukij,
ne me to apicokjér xà jô amcro kam ahtwŷ,
ca ha mehkên jahpan xà na,
pjê kamme hâhtôa ne mehcura ne me to hakôat to hakôt,
ne pjê cunea kam pahhi catêjê cunea to hamre partu.
7 Ne quê ha ijô Pahhi pry cahê na cô ajpjê ata to ikô,
quê ha cumâ carôt catia to cati,
cute me hirô pê ihcuuhê xà caxuw.

119

Pahpâm jarkwa jô kâhhôc na mencre
97 Ÿhŷ me ijô Inxû Cati, wa ha garkwa na amâ amji jarê.
He ampeaj kam imâ acaca xà itajê cunea kñ!
Wa to amji japackrea to pyt.
98 Ca götpê ate imâ, ate ijapackre xà jôr,
wa ite amji mä huwahi ata kôt,
ca ha me icurê xwŷn jirôa pê hân ne ito amji jahkre pej.
99 Wa cute me imâ ampo to hahkre catêjê jirôa pê
hân ne imâ hahkre pej.
Ampo na?
Wa hân ne ate imâ ampo itajê to hahkre xà impejti
itajê to amji kampa na wa.
100 Wa ityj acaca xà kampa, ne amji mä hüpahti to ipa,
na ri mehwej jirôa pê imâ hahkre pej.
101 Ityj imâ garkwa par to prâm,
cwýrjapê wa nee ampo kén ton to ipa nare.
102 Ne nee wa ate ampo na garkwa atajê ton jicu nare.
Ampo na?
He caa pê ca imâ to hahkre na ri.
103 Ne ate imâ garkwa jirêñ itajê cunea inxô pit!
Ne imâ ihhêj ne pen jirôa pê inxô.

104 He ate imâ ampo to hahkre xà kôt ri imâ hahkre pej,
na wa ma apu cute me amji kam hapac xà hêj xí xâ
atajê cunea impar caca,
ne ma ame curê.
105 Garkwa ita pê ihhêj rûm
hâhcujro xà nô te imâ gô pry cujro,
ihkôt imôr xà caxuw.
Na wa ihkôat amji kam ijapac xà to impejti to ipa.

106 Na wa ite apar na amâ amji to ijûjahkre,
ne wa ha ityj ampeaj kam, amji mä ate ito ahimpej xà cuhtacti itajê kampa!
107 Ijô Pahhiti, imâ ite amji pupun xà itajê kêanre!
Ne pom ca ate imâ ampo pejti na amji to gûjähkre ita na ca ito,
ne imâ icarôt gô, mär wa ityc xà jahpa.
108 Ÿhŷ, Pahpâm, ate ito kênre nare ita pyrén wa ijakryti to,
ite amâamji jarêñ xà ita na, ca ha atyj amji capa,
ne ate ampo to imâ ahimpej xà ita to imâ hahkre.
109 He ihyj hôtpê jûmjê atajê ame icuran prâm cakrô,
wa nee ate amji kam gapac xà to, ite amji pê ijapac kêt nare.
110 Ne mehkrâ kêanre atajê te me imâ ipro xâ ton,
ne me imâ hâm, cute me to ipro prâmte, cakrô wa nee ite,
ate ampo na ito ahimpej xà atajê kamijapac jicu nare.
111 Ate imâ ampo to hahkre xà itajê pê itekjêa.
Na wa ityj amji mä me huwahi, ne amji caxâm pê me cunô, mä ihyj ina cuhkônre kam me imâ ijakryti to.
112 Na wa ite amji mä garkwa ita par to ikrî,
ne ahnaa to hicu xà mä mën na amji ton.

121

Pahpâm pê me pahpupun catê na mencre
1 Wa hân ne rít ne hâhkâ jakôt pupu ne pa amji cukij to:
“Xà quê ha ajkî hâhkâ jakôt ita pîn,
cute itehcajpar catê ata cato?” hane.
2 Hâpâ!
He quêt Pahpâm pê Pahhiti pê pjê me côjkwa to ata pê ri itehcajpar catê!
3 Ne cupê me pajamâr catê, mä ma me pahto huphê ita kam,
quê nee ampo te me pahnô mën na hamâr nare.
4 Ne cupê me pahkwŷ pê Ixaher catêjê jamâr catê ita kam,
quê nee jû caxuw hôtxwa quê nô ne apu hôt nare.
Ne nee apu hôt nare, ne irât na quêt ikrî.
5 Me pajô Pahhiti pê me pajamâr catê,
quê ha ihyj me pahcâhê na ipa ne me pahpytar to ipa.

6 Quê ha nee pyt cacro me pahnō mēn nare,
ne nee quê ha caxwa rī, putwry na,
ampo xà me pahwyr cator nare.
7 Quê ha me pajō Pahhit
ampo te me pahto jū mān xà atajē cunea
pē me pahpytā,
ne nee quê ampo te me pahnō to jū mān
na hamār nare.
8 Ne cu ha ma jū kam me pra, quê ha ihtyj
me pajamār to mō,
ne cu ha hacp̄y ne me amjjaxà,
quê ha hanea ne ihtyj me pajamār to mō.
Ne quê ha me pahto hajyr tohām ita na,
ne nee jū caxuw me pajicu nare.

122

Kr̄ipinkrēn to me hāmnān na mencer
 1 Ijō kr̄i kam cute Pahpām jürkwa wyr me
ijator, ne me imā:
“Hacme, Pahpām to cute me amji kam
hapac xà jürkwa wyr!” hajyr,
ata pyrēn ijakry, ne imā amji kīn crire
nare.
 2 Na wa ramā hȳrmā me icator, ne ityj
Kr̄ipinkrēn kam ame ipa.
 3 Ne ramā hacp̄y mā cute me Kr̄ipinkrēn to
impej.
Mā ramā Ixaher catējē jakrā amehcuuhē
atajē te hȳrmā me cuprōn.
Mā jūm te mehcukij to,
 4 “Mēr ampo na mā me hō kr̄i cunea pīn,
Kr̄ipinkrēn wyr, me hāpir to me ipa?”
hane.
Wa cumā:
“Nee mā ampo na nare!
He cute ampo pej cunea pyrēn me hakryti
na,
me Pahhit pēPahpām mā me amji jarēn
prāmte ri me ipa” hane.
Hō, ita na ri cute mehcunea mēn,
mā harkwā kōt cute me ton.
 5 Ne ita ri mehcukij xà kam hōtpē me pajō
pjē jō pahhi.
Ne cute ajpēn kōt me harēn catējē atajē
kampa,
ne catyt kam mehcukij,
ne ajkam me to impej.
Ne ita ri me cupē pro kam atajē ihcunea
na,
ihtyj me ajpēn kampa.

6 Hacme, ne Pahpām mā Kr̄ipinkrēn kam
amehkrī atajē cajrēn.
Cu ha mehcajrēn to hane he:
“Ca ha ma me hamā,
mār quê ajpēn na mehhōncoti to me ipa.
Ne por kr̄i kw̄y mā, Kr̄ipinkrēn kam
amehkrī catējē kīn atajē,
ca ha hanea ne me to impej,
mār quê me cuxā mempej pēa mā me ipa.

7 Ne imā Kr̄ipinkrēn tête kw̄yc týti me,
cute me hamār catējē jürkwa týti atajē to,
cuteme curē xw̄yn pē, me amji pytār pejti
na me to prām,
mār quê ikre atajē cunea kōt me ankrē,
ne nee ame amji mā ampo cupa nare, ne
mehcarīcti ne.
 8 Ne por kr̄i ata kam, me ikw̄y me, me ikjējē
ame ipa atajē,
ca ha hanea ne me to impej, quê mempej
pēa mā ame ipa.

9 Ne mēr ampo na mā wa ame ana ijāhw̄yr
to hane?

He apē me ijō Inxū Cati pē Pahhit to
ite amji kam me ijapac xà jürkwaita,
ita ri kr̄i ita kam ihcuuhē,
na ca ha ipu na amehkrī atajē to hanea ne
impej,
mār quê me cumā amji kīn jakryti kam me
ipa” hane.

124

*Pahpām pyxit peaj pē ampo kēn cunea
pē me pahpytār catē na mencer*
 1 Ite me ikw̄y cukij to hajyr he:
“Yh̄y, me ikjējē, wa ha meacukij,
ca ha me imā me amji jarē.
Quê ha me parūm Pahpām hamreare na
mā,
jū mā quê ha ampo te me pahto kēn xà ata
me pahto?” hajyr.
 2-5 Mā me ikw̄y te imā me amji jarēn to:
“Quê ha me parūm Pahpām hamreare na
mā,
quê ha me pahcurē xw̄yn te me pahkam
incryc to
imprar xāata pē ihhēj rūm,
cute me pahfār na me pahkur xà pyràac.
Nare, quê ha cupē ihhējrūm cō te hipu ne
me pahcuto tu,
ne ma ahpar mā hūwrya wyr me pahto
imprar,
ne iroroci pahtyjti to cute me papīr
pyràac” hajyr.

6 Ite mehkwy mā harkwa to hajyr he:
“Pē me pajō Pahhitite me pahcurē xw̄yn te
me pahto hamre na
hamār nare pyrēn me pajakryti to,
cu ha cumā me amji jarē.
 7 Pē cu ihhēj ne me papē cuwēnre pyràac.
Pē Pahpām cuwēnre jahērcatējē te me
pahpro xà ton atajē pē
me pahpytā.
Ne ihhēj rūm me pahte na hē xà ata ta, pē
pât,
ne hamre, pē cu pahtyj ame papa.
 8 Me pajō Pahhit pē cōjkwa me pjē ton
catē,

ne cupēa ri me pahtehcajpar catē ataa
pyrēn me pajakryti na,
cu ha me cumā amji jarē" hajyr.

127

*Pahpām jāhcajrēnti na amji mā me to
haiyr namencrer*

¹ Quê me pajō Pahhitî pê Pahpām
ikre xām na ikre pyxwyr catéjê rān nare
na mā,
quê nee me amji mā hamār, ne me hām
nare,
quê te ame to hahkree, ne me to hāpēn
iicu.

Quê me pajō Pahhitî
krähtare pê krî jamârcatêjê te krî tête
hàmtâr na
mehrân nare na mā,
quê te ame krî tête hàmtâr to hahkree ne
me hicu.
Ne jû wyr quê apu amji mā hamâne me
hütâr to impej.

² Jū wyr cu me pajapén pejti to prām to,
    iràràa na me pahkr̄i,
ne me pajapéan pê mepajapén kam pra,
ne me pajapén to awcapatkô rytu ne me
    cumâ hikra ne pra,
ne me pajikwa ne ame amji mā hamā.
Ampo na?
He Pahpâm mā mehkñti atajê te me
    hâpén xâ jicu jirô pê
me hikwa ne ame hôt.
Mâ cutea me cumâ harte xâ caxuw ihtyj
    me cumâ hô to.

³ Ne me pahkra pê ri ihhêj rûm
Pahpâm te me pamâ ampô pejti jôr xà
atajé,
mâj ihhêj me pamâc sugñ

ma intyj me pama cugo.
Cwȳrjapê ri ihtyj amji kôt me pahwyr
mepamâ ampo pejtî jahtôa ne me to hapôj.
⁴ Ne me hûmre, mentuw kwâ kam
me cumâ mehkra hâhtôa to me hâhtô.
Ne hân ne mehwej mâ me taa me hûtâ, ne
    me hamâ

Atajé pê ri ihhéj rûm krâhtare jûhkra kam
cute amji tête hàmtâr xà caxuwme cumâ
hô kruw jáhtôa pyràac,
na quê ha mehkraatajéa to amji tête

na que na menhdaatajed to amjri te
hämträ to ihkrí.
5 Por me hümre mä mehkra jähtôa to me
hähkö atajé pyrén
ampezi kam me hakry.

ampeaj kām me haky.
Ampo na?
He me cupé ihhéj rūm krähtare mā hō
kruw jåhtôa to håhtô pyràac.
Ne jü wyr quê curê xwŷn nō amji mā hamâ
ne me tohjé.
Ukjé na mā

me hūmre mā mehkra jāhtōa to me hāhtō
atajē te me hajyr.
Quē ha mehcukij xā kam curē xwŷn nō me
ajpēn kam tē,
quē ha cumā hamār catējē pē mehkra
jāhtōi itajē me hūtā,
quē ha nee jūm tohiē nare.

130

*Pahpām te me pahtehcajpar na me
pajāhwyr na mencerer*

¹ Pÿj me héj xi ijô Pahhi!

² Ijō Pahhiti, ite amā icaràr xà ata na ikampa!

Ne ite amji pytàr xà na ijàhwyr xà ata to,
ca ipytà!

³ Ca ha ite ato kên xâ itajê to,
ate amji japackre prämte ahna ihkâhhôc
to na mä,
jû mä wa ha, ne ate icurê mä imën xâ ata
pê icato,
ne ma jû kam tê?

ne mā ja kāñ te!
Hamreare!
Ca ha atŷj hahpan xà na ikēn mā imē.
⁴ Cakrō, ca nee ate ito hajyr nare.
Ne quêt cama atŷj, ite ato kēn xà itajê to
tojñō,
ne nee hipêr to amji japackre nare,
mâr wa ihköt amji määcupahti to ipa.

5 Ÿhŷ me ikwŷ, wa ite amji kam ijapac xâ
cunea to
Pahhiti te itehcajpar na hikaj.
Ne ampeaj kam wa itŷj cute ampo na
imâ amji to hüjahkre xâ ata na
üǖ üǖ üǖ

⁶ Ne pom krâhtare pê caxwari krî jamâr
catêjê apê xà jikaj ata jirôa pê,
wa ityj ijô Pahhitî jikaaq to hikaj.

⁷ Me ikwŷ pê Ixaher catêjê atajê,
ca ha atyj ampeaj kam Pahpâm to me amji
mâ hanea to me hane.

Ampo na?
He cumā me akīn rohnÿtti mā,
nehötpē ihtyj cumā me apytär präm.
8 Na quê ha ihtyj Ixaher catéjê
pê mehkwy atajê te ame to kên jahpan xà
na,
cute mehkén mā me här xà ata pê me hütä.

139

*Pahpām mā ihcunea na me pajahkre pej
pejtu na mencer*

¹ Ijō Pahhiti, ca ramā ate ipupun pejtu na ri amā ijahkre pej.

² Ne ramā ite ampo ton xà atajē cunea na
amā ijahkre pej.

Ne ampÿa mā amâ ite amji kam ijapac xà cunea na ijahkre pej.

³ Ca ijâpén xà cunea me, ite apu ikôt xà atajê cunea kam ipupu, ne ite ampo ton xà atajê cunea na amâ ijahkre pej.

⁴ Ne ite jûm mâ ampo jarêñ xà ata xwÿjrea na, ramâ ite harêñ xà ata na amâ ijahkre pej.

⁵ Ne jû ri apu imôr xà ata ri, ca atyj ipu na apa, ne acarôt to itête gâmtâr to apa, ne imâ ijô pry to hahkre to apa.

⁶ Ne ramâ ate ijahkre pej xà ita pupun pejtu, wa nee ajte akîntë iteamji pupun pej xà ita na, ite amji jahkre pej nare.

Ne ite ahna amji jahkre pej xà ita ipê ipimxur tu.

⁷ Ne jû kam wa ha apê tê?

Ca pjé cunea kam apa xà ita kam, jû mâ wa ha ajte ne jû kam apê hawry? He wa nee jû kam, apê ijûjawry nare.

⁸ Wa ha ma côjkwa wyr api, ca ha curia ramâ apu mô. Nare, wa ha ma pjê krac ri mehtyc krî xà wyr wrý, ca ha curia ramâ apu mô.

⁹⁻¹⁰ Wa ha pyt japoj xà wyr ite itor ne itêm na, nare, ampÿa mâ pyt cjêj xà kam amji to ipijapar cakrô, quê ha cormâ gûhkra imâ ijô pryo hahkre to môr ita na.

Ne wa ha jû ri cormâ apu mô, ca ha curi atyj itehcajpa.

¹¹ Wa ha awcapâtôkô mâ ijarkwa to: "Ito amxu" hane,

ne hanea ne amcro mâ ijarkwa to: "Amji to awcapâtôkô" hane, quê ha kam awcapâtôkô cakrô, wa ha nee apê ipimxur nare.

¹² Ampo na? He amâ awcapâtôkô kam ampo pimxur ata pimxur nare.

Ne amâ awcapâtôkô ita pê amcro jô apê. Ne amâ awcapâtôkô me amcro pipêan.

¹³ Ne caa pê ca ahpÿanre na imâ icukrâ xà ton pa, ne inxê cahâ xà caxwâm pê ajkam ipyxwyr pa.

¹⁴ Na wa ityj amji mâ apejti na garê. Ampo na? He ate ampo ton xà atajêcunea pihho ne hahkre pej xà pimxur tu, ne ajtea mâ, ne quêt impejti. Wa ite amji kam ijapac xà cunea to gâpén xà ita na, ite gahkre pej pejtu.

¹⁵ Pê ca inxê tu kam ihi ton xà me, ite amji jipêj xà na ipupu.

Pê wa aracri, jûm te ipupun nare kam, inxê cahâ xà kam ipicamën to icati to mô.

¹⁶ Ne pê ca ipym xwÿjrea na ramâ ipupu. Ne caa ramâ imâ jû mâ ite amji to ipijapar xà na

amcro atajê na gô kâhhôc kam ihhôchiahpuro, mâ hikwa, cormâ amcro jamre reria mâ.

¹⁷ Pÿhápà ijô Pahpâm, ate amji kam gapac xà itajê cunea jahkre pej xà jahkre kéatre!

Ne ampeaj kam hâhtô ne impej pit.

¹⁸ Wa ha hâhtô na ite hahkre pej prâmté cahyt xà na mâ, quê ha imâ hâhtô pê ihhêj rûm pjênxôm carôt jâhtô.

Wa cahyt, ne cahyt, ne neejû caxuw cahyt jicu xà mâ to mën nare, ne kaam gôr.

Ne wa irârà na ampra, ne hân ne acahê na ipa, ne ato amji japackre pyrentu.

¹⁹ Ÿhÿ ijô Pahpâm, he imâ ate atyj mehkrâ kên te ampo kên ton to ipa atajê curan, ne me to hamre na to prâmté.

Ne imâ ate me hâprêhtijûhcaprô prâmti atajê to ipê gûjawry tu na to prâmté, mâr quêt me hawry, wa icaricti na ipa.

²⁰ Ne me acurê xwÿn atajê ato mehcakôc xâ kéanre to me ipa, ne ihcaprâ na gaprâ to mehkéanre to me ipa.

²¹ Ijô Pahhitî, pom ma ame acurê, ne ma ame apynâr caca itajê ri, ite hajyâr ne ihytj imâ me curê, wa ma amehcaca!

²² Wa me curê xâ cunea to me curê to ipa. Ampo na?

He acurê xwÿn itajê pê hanea ne icurê xwÿn to icurê xwÿn.

²³ Ÿhÿ, ijô Pahpâm! Gapacta ne ikopî ne icaxwÿn na awcapi, ne ite amji kam ijapac xà cunea na ijahkre pej.

²⁴ Ne imâ, ihhêj to ite ijô pry cupan xà nô ata jarê, ne quêt mehtir rohnÿtti mâ xâ ata jô pry wyr ca ito mô, ne kam imê, wa ihkôt mô.

wa ha mehcunea kam mare mā acatihti ita
na ana cre!

Wa ha jū caxuw acati na garēn to amji pē
ijapac kêt nare,
wa ha quêt garēn to ipa rohnŷtti mā.

² Ne amcro cunea kam wa apyrén ijakryti
na amji jarē,

ne ato amji kam ijapac to ipa rohnŷtti mā.

³ Ijō Pahhiti, ampeaj kam acati!

Na wa ite amā acatihti to icakôc xà ata na
amā ihkên nare,

ne quêt acajpuaw.

Ne jū wŷr wa me inō amji mā hamā ne
acatihti ita na gahkre pej.

⁴ Ne pom ate ampo pejti carôt tŷjti ton itajê
cunea,

quê ha ihtŷj me hūmremehkra mā me
harē,

quê ha me kampa.

Ne me taa, hanea ne mehkra mā me harē,
ne me to hajŷr to mōr rohnŷtti mā.

⁵ Quê ha gâhcurohtri me apê Pahhiti pejti
ita to mehcakôc.

Wa ha pa gâpén xà impejti itajê cunea kôt
itŷj ato amji kam ijapac to ipa.

⁶ Ne quê ha me taa mehcunea mā
gâpén xà carôt tŷjti atajê cunea kôt harën
to me mō.

Na wa ha hanea ne me cuxà gâpén xà catia
na garē,

ne mehcunea mā ato icakôc pejti ne.

⁷ Ne quê ha mehcunea ihtŷj me hirôa pê
apejti ita na

me ato amji japackre xà kôt me amji mā,
amji kîn ton to me ipa.

Ne ihtŷj ate amji kam gapac xà cuhtacti ita
na me cre.

⁸ Ÿhŷ me ikwŷ, Pahhiti pê jūm peaj to
impej ata.

Ne nee cupê ampo kamincryc kam imprar
pyrentu catê nare.

Ne cumā me pahkian to me pahkîn, mā
ihtŷj me pahcaprî.

Ne hân ne hôtpê pahte me pahkên ton jicu
jirô pêmâ,

ihtŷj me pahkên to tojnō, ne hicu.

⁹ Ne mehcunea mā impeaj to impej.

Ne cumā cute ampo cunea ton itajê caprî
xâ.

¹⁰ Hâpâ me ijō Pahhiti pê Pahpâm!

Wa ha pjê kam me icunea itŷj amji mā me
acupa,

ne ato amji kam me ijapac prâmte me ana
cre.

Ne me akwŷ cunea, quê ha apyrén me
hakryti na me amā amji jarē.

¹¹ Quê ha me hirôa pê apê Pahhiti ita na
mehcunea amji mā me ato ihcakôc.

Ne ihtŷj acarôt tŷjti ita na amji mā me
garê.

¹² Mâr quê mehcunea
ate acarôt to gâpén xà ton atajê cunea na
me apupu,
ne apê Pahhiti catihti ata na me gahkre pej.
Ne quê ha ihtŷj mehcunea mā
ahimpej xâjhucuojro tetetti carôt tŷjti ata
jahkre pej.

¹³ Ne ate me ito ahimpej xà ita jamre xà
hamreare.

Ne apê Pahhi pê Pahhiti rohnŷtti mā.

Ÿhŷ me ikwŷ, Pahpâm hân ne ampo to
awjhakre,
neihtŷj hôtpê harkwa ata to amji japack-
rea rûm ihkrî.

Ne cute ampo ton xà atajê cunea kam,
cumâ me pahkîn pit.

¹⁴ Ne ihtŷj ampo kên mā mencjéj atajê
tehcajpa,
ne ihtŷj hanea ne cute me to ihcupan atajê
tehcajpa,

ne hacpŷa mā catyt kam me ipa na me to.

¹⁵ Por ampo cunea tîar atajê,
ihtŷj hō to hâpân xà ata kôt Pahpâm pupu.
Ne cute me cumâ ampo na me prâmtijôr
xâ atajê na ihtŷj me hikaj.

Mâ hân ne cute me cumâ me hō jôr xâa jô
amcro na mecumâ cugô.

¹⁶ Ne ihtŷj hân ne hûhkra mā hikra, ne nee
apu hû intê nare,
cute ampo cunea tîr atajê mā ampo na
prâmti atajê jôr prâmti.

¹⁷ Pahhiti te ampo cunea ton xà caxuw
ihcunea na catyt kam ipa,
ne ampeaj kam hâhcaprî.

Ne ampo cunea na cute me pahto impej,
ne cumâ me pahkîn.

¹⁸ Ne por amji tehcajpar xâ na ampeaj kam
me cuwy atajê cahi na ipa,
cute mehtehcajpar prâmti.

¹⁹ Pahhiti ihtŷj cute amji mā me hûpahti
atajê mâ

ampo na me prâmti atajê gô.

Ne ihtŷj me carâr kampa, ne hân ne me
hûta.

²⁰ Pahhiti ihtŷj me cumâ ihkînti atajê tête
amtâ,

ne mehkîntê mehkéanre atajê intêne
hàmtâr nare,

ne cama hân ne me to hamre.

²¹ Ne ampo itajê cunea cwyrjapê,
wa ha ijôtpê Pahhiti catihti na harën to ipa
rohnŷtti mâ.

Ne imâ pjê ita cunea kam,
icuxâ cute me Pahhiti japrî pejti na me
harën na
me to prâm rohnŷtti mâ.

Xarômâw Te ME HAPACKRE XÀ JÔ Kàhhôc

Ýhŷ, Tawi xwŷ kra krâ kreti japrŷ te Xarômâw xwŷ pê Ixaher catêjê jô pahhitia, ne cute ihkâhhôc to incrê ne ihhôc. Ne mam ita japrŷ te **Xarômâw Te Me Hapackre Xà Jô Kàhhôc** (Me Hapackre Xà). Ne kaam ri Pahpâm jarkwa kôt, cute me pamâ, pahte amji to me pahhimpej to me papa to hahkre. Ne pahte amji mâ me Pahpâm cupa to me pamâ hahkre.

Ne ihkôt ihkâhhôc nô ita ri Xarômâw te ramâ ihwej tu kam, cute me pamâ ihhôc. Ne me pamâ me pahkamPahpâm nare kam, ihcunea na me pahkôt hamreare na to hahkre. Cwýrjapê ri ihkâhhôc ita japrŷ te **Xarômâw Te Ampo To Hahkre Xà Jô Kàhhôc** (To Hahkre Xà).

Ne ihkâhhôc crê ita kam ri cute me iwkwa tuw jô increr na ihhôc, cwýrjapê ri ihkâhhôc ita japrŷ te **Xarômâw Crer Xà Jô Kàhhôc** (Xarômâw Crer Xà).

Pê Pahpâm Xarômâw mâ cute amji jahkre pej catia ne cugô, cute ihkén tonxwýreana na. Ne ita caxuw Me Hapackre Xà ita kwŷ mâ he.

Me hapackre xà itajê ri ampo cunea caxuw impej

Me Hapackre Xà 1.1-19

¹ Pê pahhi Xarômâw xwŷ pê pahhi Tawi xwŷ kra, ne cupê Ixahercatêjê jô pahhitia. Ne pê ihkâhhôc krea to ihkâhhôc, mehcunea jirôa pê, neajco cute me hapackre xâ jarê, ne ahna ihhôc. ² Ne cute me pajapackre xâ itajê, ihtyj me pahkârâ kreti me, cuteme pajapackre xâ impejiti itajê jahkre pej na me pahtehcampa, ne hanea necute me pajapackre xâ kam me pajapac jahkre kéatre atajê jahkre pej na, mepahtehcampa. ³ Ne cute me pajapackre xâ itajê, ihtyj ihcunea na catyt kam pahteamji to me ipijapar pejti to me pamâ hahkre. Ne hanea ne me pahkwý to me pahhêj xi nare kam, catyt kam pahte me to papipénti to me papa to mepamâ hahkre. Ne pê Xarômâw xwŷ mâ, cute me amji kam me hapac xâ impejito me ipa na me to prâm, na pê me hapackre to hane he.

Xarômâw mâ ampo cunea jahkre pej na me to prâm

⁴ Imâ me cupê ampo jahkre kéatre atajê te me ampo cunea jahkre pej na me to prâm. Ne imâcormâ mentuwre, mehkâ to me ipa atajê jûpar pejti na me to prâm to, wa me cumâ mehkârâ kên cawpa to

ipa. Ne imâ catyt kam, cute amji kam mehlapac xâ to, amji to me ipijapar na me to prâm. ⁵⁻⁶ Ne por ramâ mehkârâ kre atajê ri, cute mehkârâ kreti to me amjimâ me ipicamén na, imâ me to prâm. Ne imâ cormâ cutemehkârâ kre itajêto me hahkre, ne caxwâm catia mâ me hûpar na, imâ me to prâm, cwýrjapê wa itajê cunea na me cumâ ihhôc.

Cu ha amji mâ me Pahpâm cupahti to me papa

⁷ Ýhŷ, ca ha akrâ kre to prâm, ne mam cati mâ Pahhiti pê Pahpâm toamji mâ ahimpej to apa, ne amji mâ hûpahti to apa. Ne nee apê, por cute me amji jahkre kéatre te ma ame hûpar pejti caca atajê pyràc nare.

⁸⁻⁹ Ne anâ me apâm te amâampo to hahkre xâ atajê na, ca impar to impeaj ne. Quê mehcunea ahna me apupu, ne me gahkre pej, ne apejti na amji mâ me garê.

¹⁰ Quê ha jûmjê krâ kéanre atajê kwŷ me acapi prâmte, cute me amji kam hapac xâ kéanre ton xâ ata wýr me gato, ca ha ma apu gitöt. ¹¹⁻¹⁵ Quê te me amâ:

— Hacme ne amji kîn ata na ame jûmjê cura, ne ame cupê ampo kwŷ to ahkî, ne amji mâ ame toajcrâ, ne ahnaa me pajürkwa to amji mâ me hakraj — hajýr cakrô, ca ha nee mempar nare, ne nee mehkôt amji ton nare. Ca ha me cupê ampýa mâ apu apa. ¹⁶ Ne pom mehkâanre itajê mâ me hûjaréan kam, cute ampo kên to mehcuran prâm, ne ihtyj toa mehcura.

¹⁷ Quê ha prýjara nô te, ate cumâ to catêc xâ inxôr na apupun na, quê ha nee hýrmâ ihtêm nare, ne ma tê ne hawrya ne apu kwŷ. ¹⁸ Ne me hûmre itajê te ihtyj mehkwý mâ me catêtêc xâ jaxôrna amji to me hane, ne aracri cute amji mâa me to haxôr. ¹⁹ Ne por amji to me hakraj prâmte mehcuran to me ipa itajê, quê ha ihtyj jûm me hipej xâ kéanre to me hipej.

3

*Mentuwjê japackre xâ
Me Hapackre Xà 3.1-18*

¹ Ýhŷ me ikra, nee ca ite me gapackre xâ ita to amji pê me gapac kêt nare, ne ite me amâ ijarkwa jirêñ itajê, ca ha amji mâ me huwahi. ² Ampo na? He quê ha ihtyj ate amji to me apijapar to me caku jâhtôa na, me ate hipej. Na ca ha ate ihkôt me ampo ton to me hahkre na, quê ha ihtyj ihkôtme amâ ampo. ³ Ne quê hôtpê amâ mehcunea kînti ne, ne hanea ne jûm mâ ampo to awjahkre, ne atyj ate amji ton xâ ata na amji jarkwa na amji par to apa. Ne hôtpê ita to apa to, nee amji pê gapac kêt nare. ⁴ Hô, ca ha ate hajýr to apa na, quê

ha Pahpām ihtjy ato impej. NePahpām me, mehcunea, quē ha me garēn pejti to me ipa.

⁵ Ca ha gī cunea to Pahpām tīr rohn̄yt̄ti mā ata kam gapac to impeaj to apa, ne nee ca amjia kōt akrā kre na amji ton to apa nare. ⁶ Ne ca ha ate ampo ton xà atajē cunea kam amjicaxuw Pahpām cukij na, quē ha ihtjy amā hō prya jahkre.

⁷ Ne nee ca ate amji jahkre pejti na apu amji to hajyr nare, ne cama amji mā Pahpām tīr rohn̄yt̄ti mā ata cupa to apa. Ne nee ate ampotio ihcupan xà atajē nō ton nare.

⁸ Ca gōtpē mehxēt cahē xà pejti to amji mā axēt cahhē, mār quē amāto incri, ca quēt acapēnti na apu apa, ita jīkjē na, ca ha ite amā ate ampo ton xà na ijūjahkre itajē kōt ate apa na, quē ha ihtjy amā, ate amji kam gapac xà kēanre to impej.

⁹ Ne Pahpām mā ca ha impejti to acakōc to apa. Ne cumā mam gō pjē kam gāprā kam gō atajē jōr to apa. ¹⁰ Ca ha ate itajē to hajyr na, quē ha gūrkwa kam amā arȳjhý hipu tu ne, ne ampeaj kam gō pur kamamā pīxō hāhtōa to hāhtō, quē ihhēaj togūrkwa nee amā cahuc nare.

¹¹ Ikra, quē hān ne Pahpām pē Pahhiti ata gūpar pejti xà caxuw, amji māato ihhimpej xà to, ca ha ate kam gapac nare na, quē ha ihtjy akāj xà na ato, ca ha akāj xà. Ne akāj xà ata kōt ca ha ampeaj kam amji mā kampa, ne cute amji to amā hahkre na amji mā to hane. ¹² Nāmri Pahpām pē Pahhiti ata mā mehkīnti atajē to ihtjy hāpēn xà tonto ipa, ahnaa mā me hūmjē amji mā mehkra to impejti prāmte, hān ne mehkra to me hāpēn to me ipa he, me hūpar prāmte. Ampo na? He cumāmehkīnti na ri ihtjy me to hajyr to ipa.

¹³ Ne por mehkra kreti atajē ri me hakryti, ne ihtjy me cumā ampo cunea kōt hakop jahkre pejti. ¹⁴ Ne pom mehkra kreti itajē mā ri ihpore cati ata me, kēn prā tepti pēōr atajē jirōa pē cati ne impej, ne ahna hī jāhwyr̄ti. ¹⁵ Ne pom me hūpar te amji jahkre pejti itajē ri me hōkre xē xà prāti itajē jirōa pē impej. Neprom cu amjia kōt ame ampo pejti na prām itajē, neeimpej te me pahte amji kam me pajapac xà impejti ita cahuc, ne to ipipēn nare.

¹⁶ He me pahkrā kreti ita ihtjy caku jāhtōa kam, pahte amji to papijaparna me pahto, ne hanea ne me pajakrā na me pahto, ne mehcunea te me pampejti na me pahpupun na me pahto. ¹⁷ Ne me pahkrā kreti ita ihtjy me pamā pahte amji mā, pahte amji kam me pajapac xākīnti ata na me pahto, ne ihtjycatyt kam, me pahcarīcti kam, me pahte ampo cunea ton xà atajē na me pahtehcaypar to ipa. ¹⁸ Ne

por ampeaj kam me hūpar te amji jahkre pej krā kre atajē ri me hakrya to me hakry, mā ihtjy mehkra kre ita me cumā cute amji kam me hapac xà jōr to ipa.

7

*Pyjē xyre pijapit tête mentuwjē
japackre xà
Me Hapackre Xà 7.1-27*

¹ Ÿh̄y ikra, ite amā ampo jarēn itajē to amji japackrea ne, ne nee jū caxuwite gapackre xà itajē to gapac kēt nare. ² Ne pom wa amā ampo jarē itajē, ca ha to, ne atīar na amji to apijaparita na. Ne ite amā ampo to hahkre itajēa kōt, ca ha amji to guphē to hanea, pom ca ato to guphē he. ³ Wa amā ampo jarē itajē, ca ha akrā kam amji mā anō, ne ma gī cunea to, amcro cunea kam, gāpēn xà cunea kam to amji japackre. ⁴ Ne ate ampo jahkre pejti ita to, ca ha ihhēj rūm amji mā atōj, ne cahi na apu apa. Ne ate ampo par pejti ita to, ca ha amji mā akwȳ nō to impeaj ne, ne cume ajwar apa apa. ⁵ Quē ha pyjē inxyre kēanre atajē pē ampȳa mā ato ajrō. Ne pyjē te mehhēj xi to me hūmre māamji to hākjēr prāmti atajē pē, ampȳa mā ato ipa.

Cahāj xyre pijapit te amji kam hapac xà kēn

⁶ Pē wa jū ata caxuw ijūrkwa jarkwa mā xā, ne apu rīt. ⁷ Ne mentuwjē jāhtōa ne me hōmpu, por cormā mehkra kre nare atajē kw̄y. Ne ite mehnō pyxit krā nare ata mā icator ne hahkre pej, ne ampeaj kam ri ihkra nare. ⁸⁻⁹ Pē mentuwjē nō itaapu krī cape na mō, pry japōj na, ne ma, por jūm cahājihkrī ata jūrkwa cahi na mō, mā ramā ahna caxwa to mō. ¹⁰ Mā pyjē nō inxyre pijapit te amji kam hapac xà kēanre ata te ihkā impejti nō ata māamji jaxār, ne ma cuna mā mō, ne cute me ajpēn cajpar. ¹¹ Ne cahāj xyre pijapit ata pē amji wȳr me hūmre na hāhwyr̄ catē, na pē nee ihpahāmnare, ne ihkrāhhia kam ajco me hūmre cukij, ne ma ajco krī cape na apu ipa. ¹² Ne hān ne ajco pry japōj na hirāa pē ame hikaj to ipa, ne por jū ri me hūmre me cuprō ata ri, hirāa pē ame hikaj to ipa.

¹³ Ne mentuwjē nō ita cator, mā cute impȳn ne cahōr, ne ihcakōc xà na ihpahāmnare ata to cumā:

¹⁴ — Ita caxuw imā amji kīn jō catia ne hāhhuc, ne imā hīa to hī. ¹⁵ Cwȳtjapē wa ajpēn apu gapēn to mō. Ne wa tee apu acajpar to prāmto ipa. Ne hamre, ita caxuw pahte ajpēn cajpar! ¹⁶ Ne ramā ite, por ihneat rūm cupēhkā impejti krorti cator ata to panōr xà cahty. ¹⁷ Ne ite ampo cacō cuxwati ata to panōr xà ita cuxwa. ¹⁸ Ajpēn ikōt mō, cu ha ita kam amji to pahpahām nōa to apē, ne ajwar ajpēn

pyrēn pajakryti ne. ¹⁹ Ipjē nee ijūrkwa kam apu mōr nare, ne ma ihtēm xà jūwrya wyr amū tē. ²⁰ Ne cute ihpore catia ne ipyr ne amū to tē, ne quē ha jū mā amji to amcro to, ne cormā hacp̄y ne amji jaxà — hajyr.

²¹ Ne cute ihhēj xi xà atajē to ihcadjēr prāmtecama cumā ihhēj xi. Mā pea cute ahna amji caxār. ²² Ne ahna ahtūm nare mā ma ihkōt mō, ne ihhēj rūm cupē pryt te apuihcuran xà wyr ipa, ne ihhēj rūm cupē ampo pry te catētēc xà wyr apu ipicahur. ²³ Por curi ampo te hapōc tu xà ata wyr. Ne ihhēj rūm cupē cuwēnre te ihpro xà na, nee amji jahkre pej nare kam apu imprar ata na, pē wa hōmpun to hane.

²⁴ Ikra, ita caxuw ikam gapac to impeaj ne, ne ma ihkōt hakop, pom wa amā ampo jarē itajē kōt. ²⁵ Ne nee amji na pyjē nō te hajyr ata jamār quē apē gī te amji kam hapac xà pyr nare, ne nee apu pyjē te hajyrē kōt apa prām nare. ²⁶ Ramā me hūmre kwy te pyjē nō ata cwyrjapē amji na mehpahām catia incwyr. Ne ramā incwyrjapē mehtyc atajē jāhtōa, ca nee me hāhtō na me cahyt par nare. ²⁷ Ca ha ate pyjē te hajyrējējürkwa wyr apa na, ca ha ramā mehtyc jōpjē wyr, ca ha apa, ne amā gō pry hatujre ne.

9

Pahpām te amji jahkre pej catia Me Hapackre Xà 9.1-18

¹⁻² Pahpām pyxit peaj ne cute amji jahkre pej catia to cati. Ne cumāa ri jū mā pahte amji kam me pajapac xà ata na me pajahkre pej. Ne cupēari me pahkrā kreti to cute me pamā hahkre catē, na cu catyt kam ihkōt me papajahkre pej.

Pahpām te amji jahkre pej catia ata pē me hūmre nō te hūrkwati catia ton, ne kam amji kīn nō ton ata pyrāac. Ne cute me hō jāhtōa to cuprōn, ne hāpān xà na me cumā hām. ³⁻⁶ Ne hanea ne cute cumā me hāpēn catējē kwy kujahēc, krī cape na, māame cumā me hākjēr to me pra, mā cute me to cuprōn xà caxuw me cumā:

— Me amā prām, ne me amā kōr atajē! Ajpēn ijūrkwa wyr ame pra neame apā ne ame ikō! — hajyr.

Ita jīkjē na mā Pahpām te me pamā ampo to hahkre xà itajē pē me pajō pyrāac. Ne ihtyj me pamā to hākjēr to ipa ne me pamā:

— Ate me amji jahkre kēatre ne me akrā nare atajē! Ajpēn iwyr me apkjē, ne ite me amā ikrā kreti to hahkre xà ita na me ikrā, ne ateme amji jahkre kēt itajē mā me hikra. Ne catyt kam amji to me ajpa. Ne me akrā kreti itajē to me hahkre, ne me hahkre pej. Ampo na? Me akrā kreti

itajēa kōt ca ha quēt me apej pēa mā me apa — hajyr.

⁷ Ÿhȳ me ikwȳ, ca ha mehkéanre nō to ate impejti to prāmte cumā, cute amji kam hapac xà pejti to hahkre, quē ha cama ajte apu akam incryc, ne ihtyj apu ato kēn prām. Ca ha ate jūm te hajyr to impej prām to apu amōr na, ca ha caa apu amji to akēnjapēn to mō, ne apu apahām. ⁸ Cwyrjapē ca ha cute me hajyr catējē to tojnō, ne nee apu catatkrena me acjēj nare. Ampo na? Nee mā ampo na nare, ca ha ate ampo kēn tête cumān jahpan xà na, quē ha ihtyj apu acurē.

Ne mehkrā kreti te nee mehajyr nare. Ca ha ampo kēn tête cumā, quē ha ate ampo kēn tête cumān xà ita jahpan xāna, ihtyj cumā akīn. ⁹ Ne me hūpar pejti catējē ca ha me jūm japackre, quē ha hipēr me hūparkrā kreti ata to amji mā me ajcamē. Ne me hūmre catyt kam me ipa atajē quē ha hipēr me hūpar to me ajcamē, ne catyt kam ame ipa.

¹⁰ Ne quē ha jūmjē amji to ihkra kreti to prām, ne mam cati mā amji mā Pahpām cupahti to ipa. Ÿhȳ, por jūm amji mā Pahpām pejti cupa ata, quē ha ihtyj cute amji kam hapac xà impejti te Pahpāmcajuaw ata to amji to ajpa. ¹¹ Ne mehkrā kreti atajē, mehkrā kre atajē mehthecajpa, mā amji to meipijapar to me irya to me iry.

¹² Ca ha ate amji mā Pahpām krā kre te amji jahkre pejti ata pyr na, ca ha atjy to amji mā ampopejtī jāhtōa ne to. Nāmri ca ha ate amji pē Pahpām krā kreti ita caca na, ca ha me pahturē xwýn pē Xatanaj te amji kam hapac xà kēanreata py ne caa akēn mā amji jaxā.

¹³ Ne Xatanaj ata pē ihhēj rūm jūm cahāj xyre ata pyrāac, mā me hūmre to hapactu to pit mā amji kampa, ne ma apu Pahpām kōtampo pej krā kreti itajē to amji kam hapac caca. ¹⁴ Ne hān ne ikre jarkwa mā ihkri to ipa, ne krī cape te amji jacjēn kam ipa. ¹⁵ Ne hān ne me hūmre, cute amji kamme hapac xà wyr me pra atajē jator to me cumā hākjērto ipa. ¹⁶ Ne cute me amji cajpēr, krā kre nare atajē mā harkwa to:

— Ajpēn ijūrkwa wyr ikōt mō, ne ipjē pē ina gūhkra! ¹⁷ He, ampo to me pajāhkjī itajē ri quēt impej! Ne kwyr te pro to me pajāhkjī itajē ri quētpapimxuar pē pahte mehkur xà, ne ampeaj kam cuxwa! — hane. ¹⁸ Mā me hūmre jāhtōa ne hān ne ihtyj me kampa, ne amji mā me to hane, ne ma mehtyc xà wyr me pra, cute me amji jahkre pej nare kam. Ne ramā me hāhtōa te amji māmehkēn xà ita capi, na quē ha

ma jū caxuw cuhy tyc xànare ata wyr me pra.

10

*Ampo kwì jàhtôa to me hapackre xà
Me Hapackre Xà 10.1-32*

¹ Ÿhŷ, jūm xümré mā ihkra krâ kreti ata pê, hûm me inxi mā amji kinti ton caté.

Ne ihkînti jūm kra krâ kénanre, júpar nare ata pê ri hûm me inxi mā amji kín nare ton caté.

² Ne por mehhéj xi xà jàhkij kôt amji to me hakràj atajê, mā nee me hakryti xà nare.

Ne quêt catyt kam me ipa xà ata pê ri me hakryti me, mecacwâm pê me carícti ton xà.

³ Ne Pahpâm pê Pahhiti ata nee hân ne prâm te mempejti curan na me hamâr nare.

Ne mehkén catêjê te amji mā ampo na mehprämti atajê ri, Pahpâm ma ame cupê intê, ne intête ame to jûa mā, mempejti atajê kînte.

⁴ Ne cute me xuwcacati atajê pê ri ampo hamreare.

Ne quêt me hâpén prâmti catêjê mā ri, ampeaj kam ampo mā me to hakràj.

⁵ Ne por jūm ampeaj kam amji kampa ata ri, hân ne hâprà këhkén xâa jô amcro na ihkéhké.

Mâ hâprà këhkén xà jô amcro kam hân ne hôtxwaa to hôtxwa mâ gôr ata ri, cama ihkînti amji na ihpahàm rē.

⁶ Pahpâm hân ne ihcunea na mempejti catêjê to impej.

Ne mehkéanre catêjê ri mempejti kînte me harkwa pejti kam, cute amji kam me hapac xà jáprêhti itajê to me amxu.

⁷ Ne mempejti catêjê to, nee me hapac kêt xâ nare.

Kintee mâ ri mehkéanre catêjê to, ihtyj me hapac kêt xà.

⁸ Me hûmre krâ kreti atajê ri, ihtyj me hakrya kam amji mâ, cute me hapackre xà atajê incwa.

Kintee mâ, quê ha jûmjé amji to mehkârâ kreti pyrentu prâm atajê me amji jarêñ to:

"Wa ramâ ite itajê impar jahkre pejtu" hajýr na, quê ha taa ramâ amjia pê, cute amji kam hapac xà caca to mõ.

⁹ Ne por jûm mâ cute amji kam hapac xà impejti jahkre pejti ata, quê ha nee apu amji mâ ampo cupa to hajýr nare.

Kintee mâ quê ha jûm apu ihhéj xi tomô ata, quê ha ihtyj ihkén mâ me axâ.

¹⁰ Quê ha jûm te ampo kên na jûm pupun, nee intête cumân nare na, quêha ihtyj jûm ata cama amji mâ ihkén to ajcamê.

Ne quêt quê ha jûm ampo kên tête me cumân kam incrâ, quê ha cama mehkwy to impejti japén to ipa.

¹¹ Ne por catyt kam me hûmre cakôc xà impejti ata, ihtyj mehkwy te catyt kam me ipa na mehþehcajpa.

Kintee mâ ri me hûmre cakôc xà kénanre atajê, cama mehkwy to kénanre to prâm to me ipa, ne cumâ hâwxûn mè, me to kên pit jahkre pej.

¹² Me pancryc me, pahte me pahkwâ curê me, pahte me ajpén par nare ita, ihtyj me papijapu na me pahto.

Ne me pahte me ajpén kînti ata pê ri quêtpahte me pahkén cunea to me pajapac kêt xà.

¹³ Ne mehkârâ kre cakôc xà atajê cunea kam ri quêt me pamâ amji jahkre pej pit.

Ne mehkâcôc xà krâ kénanre atajê pê ri mehkînti cama mehkén mâ me irêñ xâ.

¹⁴ Ne cute me amji jahkre pejti atajê ri, hân ne amji mâ, cute mempejti atajê pupun xà cunea kôt amji mâ me nôr to me ipa.

Ne mehkârâ kénanre catêjê ri, mehkînti nee me harkwa kôt hakop nare kam, hân ne me to ihcakôc to me ipa, ne toa amji mâ mehpahâmti ton to me ipa.

¹⁵ Ne me hakràjti atajê ri, me hakràj te amji kam hapac xâa to me amji kampa.

Ne me cupê hamreare atajê ri, mehkînti hân ne me cupêhamreare te amji kam hapac xâa to me amji kampa.

¹⁶ Ne mempejti jâpén xâ atajêa, hân ne me to ajcamê.

Ne mehkéanre atajê ri mehkînti, pom mam mehkén xâ itajê jirôa pê, amji mâ mehkén to me ajcamê.

¹⁷ Ne por ampo kên tête mehkwy mâ, mâ ahnaa me ampo jicu atajê, quê ha me hô pry pejti kôt me ipa.

Ne por ampo tête me cumā, mā nee me hūparnare atajē, quē ha mehkintē me hō pry cupa ne mehkēn mā me acjēj.

¹⁸ Ne mehhēj xiti atajē ri hān ne me harkwa hēj xia to mehwky kam incryc to me amxu.

Ne hān ne ampo kēn na mehwky jarēn pa, ne amjia kôthān ne me to cati to menceran to ipa atajē ri mehkrā nare.

¹⁹ Ca ha acakōc xà to ihcupan to cati, ca ha amji mā akēn xà to cati.

Nāmri ca ha ate akrā kre na, ca ha ma garkwa kēn to acakōc na amijjamā, ne garkwa cakōc xà impej to pit mā acakōc to apa.

²⁰ Ne mempejti cakōc xà kôt ihtyj ampo pejti hapōj, ne cupē ihhēj rūm wakyre prā pejti ata, necupē ahna hī jāhwyrta ata pyràac.

Ne mehkēn catējē cakōc xà ri ihkintē ihköt hamreare.

²¹ Ne mempejti cakōc xà ri me hāhtōa ne me to impej.

Ne mehkēanre catējē cakōc xà ri mehkintē, ma mehtyc xà wyr me to ipa.

²² Ne me Pahpām tîr rohnŷtti mā ata, ihtyj caku cunea kam amā ate amji kam me gapac xà to ipicamēn to ihcuuhē tu.

Ne jū wyr quē iràn xāna, ampo me amā acaca xà te hajȳr xà ita to.

²³ Ne me hāprēhti atajē mā, me hāprē xà ata pē ihhēj rūm me hapactu xà, ne me cumā ihkīn.

Jikjē na ri, mehkrā kreti atajē mā cute amji kam mehapac xà impejti atajē, mā hūrēn ame hakry.

²⁴ Mehkēn catējē mā ihtyj ampo cupaa to hūpa, ne cumā hūpahti ata quē ha ihtyj to hanea to, to hane.

Ne mempejti atajē ri quêt ihtyjcutē me amji kam hapac xà impejti na me hapōj.

²⁵ Quē ha kōc pahtyjti ajpēn mō ne cato, ne mehkēn to hamre tu.

Ne quêt mempejti krā kreti atajē, quē ha ihtyj amehcuuhē, quē ha neekōcti ata jūmjē atajē rēn, ne me to ihtēm nare.

²⁶ Ca ha nee jū caxuw ampo ton xà ata wyr jūm te xuwcacati ata kujahēc nare.

Ampo na? He cute me hajȳr catējē pē ihhēj rūm ampo cacō te me wa cahhēc xà, nare, me cupē ihhēj rūm me panto kam cuhy kūm, ne ihtyj ihhahac.

²⁷ Ne por jūm amji mā Pahpām tîr rohnŷtti mā cupahti ata mā, cute amji to ipijapar xà japijēa to hapjē.

Ne por mehkrā kēanre, ne nee amji mā Pahpām cupa nare atajē, quē ha mehkintē, cute amji mā me to amcro hyr xà ata japyre mā me ty.

²⁸ Ne por mempejti atajē ri ihtyj cute me ampo pejti cwyr xà atajē jikaj, ne ihtyj hān ne me cucwa.

Ne mehkēn catējē te nee me hajȳr nare, na quē ha nee jū caxuw me ampo pyr nare.

²⁹ Pahpām tîr rohnŷtti mā ata ihtyj mempej pytā.

Ne mehkintē mehkēn catējē mā ihtyj mehphāmti gō.

³⁰ Ne por catyt kam me ipa atajē mā ri ihtyj mehkrī xà.

Ne mehkintē mehkēanre atajē pē ri mehkrī xà hamreare, ne nee mehkrī kam mencerā xà hamreare.

³¹ Ne por mehkrā kre te amji jahkre pejti atajē mā ri, ihtyj mehcakōc xà krā kreti to me hapackre xà.

Ne por mehkēan kam ampo kēanre to mehapackre to me ipa atajē, quē ha ihtyj mehkēn xà kēanre atajē mā me amji gō.

³² Me hūmre krā kreti atajē, ihtyj hān ne mehcakōc xà kam me hapac prāmti atajē to, me cumā mehcakōc.

Ne mehkrā kēanre atajē ri ihkintecama me harkwa kēanre to mehwky kēn mā curē.

22

Xarōmāw te mehwkyjapackre xà te trñta itajē

Me Hapackre Xà 22.17-29

¹⁷ Me ikampa. He wa ha me amā mehkēn kreti te me hapackre xà itajē to hahkre. Ca ha ampeaj kam, cute me hapackre xà impejti itajē to me hahkre, ne ate mehahkre pej na, ca ha ihkōat me amji jahkre pej. ¹⁸ Ne ate to amji japackre xà ata kam, quē ha ampeaj kam amā mehkēn na, ca ha atyj ihkōat me apa, ne toa me acakōc to me apa. ¹⁹⁻²⁰ Wa ha ita kam me amā me hapackre xà itajē to hahkre, mār ca Pahpām to pit māamji mā me ahimpej, ne toa amji mā me ahimpej to me apa. Ne

wa ha, ite me gapackre xà te trînta itajé na, me amâ ihhêc. Quê ha taa amji to me amâ hahkre, ne ihtyj me gapackre xà impejti to me gapackre.²¹ Ata quê ha ihtyj catyt kam ate amji kam gapac xà impejti to me apa jahkre pej na, me atehcajpa. Quê ha jûm te ahna me acukij na, quê ha ihtyj amâ catytkam, ate me cumâ harén xà atajé hahkre pej.

²²⁻²³ Nee ca ha me cupê hamreare atajé pê hamreare na harén xà kôt ame to kéanre nare. Ne ee cute mehcukij xâ kam, cute me amji pytâr xâ caxuw mécupê hamreare atajé to, ame amji to pejpej nare. Côt mâ Pahpâm ihkri rohnýttî mā ata me hûtâ, ne mencywýrapê cute me cupê hamreare atajé mâ amji cawpa catêjé atajé to kéanre ne.

²⁴⁻²⁵ Ne ee me hûmre jáprêhti incryc xiti atajé to ame amji kwý nô prâm nare. Côt ca ihhêaj to amji mâ cute amji kam hapac xâ atajé incwa, neihkot apu apa, ne nee jû caxuw cupê acator nare.

²⁶⁻²⁷ Ca ha nee jûm jû jahpan xà na, gâmjör na amji ton nare. Ampo na? Ca ihhêaj to gâmjör nare, quê ha ihtyj cute to new atta jahpan xà na, amji mâ apê gikwa xâ cunea to cuto tu.

²⁸ Ca ha nee me aquêtjé te me amâ pjê rer ata hyr xâ jirô pê to apým nare, ne ee acahê na jûm jô pjê ata to cupê incrit nare.

²⁹ Xâ ajkî jûm te hâpén xâ to impejti ata na amâhahkre pej? Quê ha ahtûm nare, quê ha hâpén xâ impejti to cute hâpén xâ ton ata na, me hõmpu. Quê ha pahhicati impej nô amji mâ to cumâ hâpén catê, quê ha cumâ apê.

23

Me Hapackre Xà 23.1-35

¹⁻³ Quê ha jûm jàmkra cati te amji cahê na gâpén xâ na gator na, ca ha ma hâmkra cati ata na to amji japackrea ne. Ca ha ate gâpân cati na, ca ha nee cuna mâ gâpân cati nare. Ca ha nee cupê cute hõ kur xâ ata kur to güjarén nare. Ampo na? Quê ihhêaj to cute amâ ihhêj prâmte quê gato.

⁴⁻⁵ Nee ca amji to gakrâj prâmte, gâpén xâ toamji curan prâm nare, ne ee to pit mâ, amji mâ ahimpej to apa nare. Ampo na? Quê ihhêaj to gô pore ita ihtyj kam hara to hanea, pom quê hâcti kam hara mâ to he. Ne ma to, ne apê ampýa mâ apu ipa.

⁶⁻⁸ Ne ee ca cute me hakrâj cati to pit mâ me amjikam hapac atajé cahê nagâpân to prâm nare. Ca ihhêaj to ate cahê na gâpân na, ca ha nee cumâ hõ impejti ata kur to güjarén prâmnenre. Côt mâ amâ:

— Hipêr incrite ne krê — hane, ne cama apu amâ ihhêj. Cute hõ ata jahpan xâ

naapê ampo catia pyr prâmte ri amâ ihhêj. Ca ha ate ihkôt amji kam gapac, ne atyj gartecati na, quê ha pea hõ ata jahpan xâ na ana ahwý. Ca ha ate hacpýa mâ cumâ hõ ata jôr xâ na, atyj to gôjâhîr prâm. Quê ha ampeaj kam cama akamincryc, ne ee cumâ acakôc xâ ata na apar nare.

⁹ Nee ca apu cute me amji mâ hamâr nare atajé me, nee catyt kam me ipa topârâm nare atajé mâ, acakôc xâ krâ kretiatatâjé to acakôc nare, cute me apar to mâ apu.

¹⁰⁻¹¹ Ne ee ca me huwatî atajé pê me hõ pur to gâhkij prâmte, gô pur hyr xâ to apintuw, ne me hõ pur kam hâm nare. Ampo na? He por ihtyj Pahpâm me huwatî to ajpa, ne me hamâ, ata quêihtyj mehthecajpa, quê me ahna apupu ne ate me to amji kam gapac xâ ata to ana apkjê, ne to akén mâ amê.

¹² Ampeaj kam cute me amji jahkre pej catêjé te me amâ ampo to hahkre xâ atajé na me kampa, ne hahkre pej ne amji mâ anô, ca ha quêt mâ ca, amji krâ krea japê.

¹³⁻¹⁴ Ne ee ca akra japackre jicu nare. Nämri quê ha cute apar nare na, ca ha atyj hûhcatâtêc. Quê ha ate hûhcatâtêc ita nee ihcuran nare. Quê ha cama to ihtyc xâ jahpa.

¹⁵⁻¹⁶ Ÿhý, ikra xûmre. Ca ha ate akrâ kreti na, wa ha ampeaj kam apyrén ijakry, ate acakôc xâ krâ kreti to acakôc ata pyrén. Ne wa ha ityj ijakryti na amji cajpê.

¹⁷⁻¹⁸ Ne ca mehkhên ton catêjé jû na, cute amehkhên ton xâ atajé kîn nare. Ate amji mâ Pahpâm cupahti na, ca ha amcro cunea kam amji to ahcukij. Ita na quê ha acumam amâ ate amji kam gapac xâ impejti ne, ne por ca ampo pejti jikaj atajé, ca ha atyj acwa.

¹⁹⁻²¹ Ÿhý, ikra xûmre ikampa. Ca ha ate amji jahkre pej na, ca ha atyj caxwâm catia mâ amji kampa. Ne ee apu cute me côxýhti xenti catêjé kôt apa nare, ne ee ame hõ to mehtûm prâmti jâpân catihi atajé kôt me apa na me amji to prâm nare. Ampo na! Pom cute me côxýhti xenti atajé me, caxuw me hâpân catihi atajé, ampeaj kam me hõtxwa, mâ cama me hikwa ne ame gôr. Ne me cupê ampo hamreare, mâ mehkhâ kâanre kam ame ipa.

²²⁻²⁵ Apâm kampa, cute gapackre xâ atajé cunea na. Ampo na? Ate impar na ri amâ impej. Ne anâ krâ kreti ata, ca ha atyj kampa, ne ee ca ramâ ihwej kamapu impar caca nare. Ne por ampeaj kam ampo pejti to hahkre xâ atajé, ca ha kampa, ne amji mâ huwahi, ne catyt kam apejti na apa, ne ee jû caxuw amjipê to gapac kêt nare. Por me hûmjê nô mâ ihkra xûmre te catyt kam ipa, ne ihkra

kre ata, quē ha ampeaj kam hürēn hakry. He apyrēn apām jakryti nato, quē gürēn hakryti ne. Ne anā to hanea, ne curnā amji kínti jakryti to.

²⁶⁻²⁸ Ÿhý ikra xümré, acaxwÿn cunea to, ite gapackre xà itajé kót ca amji to, ne ampeaj kam ahna ikampa. Ne mempijapit pê ampýa mā apu apa. Nämri me cupé me gó pry tête me akén mā me arén catéjé. He me cupé ihkéj rüm aracri cute me apé ampo tohákij catéjé pyràac. Ne cute me hümre jáhtóa ne ramā me cumā ihhéj, cójkwa kam Pahpám me, mehpró mā cute mehhéj prámte.

²⁹⁻³⁵ Jüm mórmō hí kam cute amji pupun xà kéanre me, ihkàj xà te cumā hipu? Mér jüm mā ihytý ame ipijapu xà mā incjéj to ipa, ne mehkén mā incjéj to ipa? Ne mér jüm mā hötpé me haxóp, mā ihkáj xää na ipa? Ne mér jüm mā hötpé into káhtuhti ita na apu ipa? He jüm nare, por me hümre nō me hákrun xà kam apu ipa, ne cormā mā ihytý ajpén caxuw côxýhti to ajcacwa, ne to ikōt ata te ri hajýr.

Ne nee acuhhé ne mehkóm xà kam ampo cacô xýre jiwrýhti ata pupun nare, nämri ampeaj kam hý pahtýj. Ampo na? Quē ha ihytý itajé cunea jicu xää kam hacpýa mā cupé cagâ kéanre ata pyràc, ne ihytý axa ne acura!

Ca ha ampo te jüa na ata pupu, ne atýj garkwa te amji jahkre kéatre ata nō to acakôc. Ne ato kam waj akam tē, ca ha apé ihhéj rüm cō harô to impar kam, pár kre kam me ipaatjé pyràac, ne atýj ampo kam garij to apa, ne to amji jahyr to apa, ne atýj apu apýpým to mō. Ne ampo na mā ca ha apy ne ahna amji juwahí?

Ne ana ahtümre, ca ha cormā jüm ata te acahhyr na amji cajpē, ne amji mā garkwa to:

— Môrmō jüm aracri apu icahhy, wa nee ite ikàj xà nō na amji cajpēr nare — hane. Ne cormā akrá ajrō, ca ha amji mā garkwa to:

— Jü caxuw wa ha ajte ikrá impej ne xa? Wa tee apu ixäm to hahkre. Wa ha to xa neityj hipér ihkwý incrire ne to iköm prám — hane.

24

Me Hapackre Xà 24.1-22

¹⁻² Nee apu mehkén catéjé jü na mehkén kín nare, ne nee ame to amji kwý prám nare. Ne mehkén catéjé me hâpré to pit mā ame amji kam me hapac to me ipa, nemehcakôc xà kén to pit mā mehcakôc to me ipa.

³⁻⁴ Ca ha ate ampo pejti to acukréj to prám na, ca ha xa akrá kreti to gakräj, ne cormā ampo pejti pê acukréj atajé to

gakräj. Höhõ, ita na caha me akra te me amā ampo na prám xà atajé cunea to me cumā, ne me cumā agô.

⁵⁻⁶ Ne quêt mehkrá kreti ita ri mehhi týj jirôa pê impej. Ca ha jü caxuw apijapu brämte me ipijapu catéjé wýr axâ, ne nee amji pê cute me amā ihkrá kreti to hahkre catéjé atajé to gapac két nare, märquê me amā akrá kreti to hahkre. Quê me amā ampo to hahkre catéjé mehâhtóa to me hâhtô, ca ha cute me ampo to hahkre xà atajéa kót atýj me hirô pê xa.

⁷ Ne por amjia kót ame ipa to prám atajé, quê ha jü caxuw mehkrá kre nare, cwýrjapé ca ha nee cute amā ate catyt kam ampo to hahkre xà na ihwýr nare. Ampo na? Ampo to quêt amā hahkre?

⁸⁻⁹ Por me hümre hân ne mehkwy cuna mā amjmá, cute amji kam me hapac xákéanre capô, mā ahna me hahkre pej, atajé ri hân ne mehcunea kam encryc, ne me cupé ampo kén cunea xakat. Ne por mehkrá nare atajé cakôc xà kéanre, mā hân ne ihytý mehkén mā me curë. Ne por mehcunea ihytý ame cumán to, me cumā me hâhcahhón to me ipa atajé kam ri, encryc pit.

¹⁰ Quê ha akam ampo kén te cator xà ata kam, ate kam akrá pictor tu na, ca ha apé jüm peacec caprî xâre ata.

¹¹⁻¹² Ne por cute me jüm curan xà caxuw me cupjé ata, ca ha ajte mehthecajpar ne me hütár tohahkre xà kaj na, ca ha ajte ahna me amji jarén to:

— Xà aracri ite amji kam ijapac xà, wa aje ihcote naaxá? — hajýr na, ca ha atýj Pahpám te me pahtcunea mā, me pahte amji kam me pajapac xà pupunna, me to amji japackrea ne. Ampo na? He quêt ha ihytý Pahpám te ampo kén na me pahtpupun xà atajéajhpan xà na, me pamá me pahkén atajéa to amgô.

¹³⁻¹⁴ Ÿhý ikra, pen ca ku, ne inxôti ita na ihcjpé, quêt ha acajpuaw. Ahnaa mā ca me pen cajpē mā garkwa kam inxôti he. Jíkjé na mā, ate me amji jahkre pej krá kreti ita me acaxwÿn mā impeaj to impej. Ca ha ate to hamâr na, quêt ha acumam amā ate amji kamgapac xà cunea amâihkñre nare. Na ca ha nee amji pê ate hikaj ata to apictor prám nare.

¹⁵ Ne ca, me hümre nō kéanre ita! Nee ca apu hümre krá kre te amji jahkre pejti ata jürkwa wýr arít nare, ca ate cupé ampo pytár, ne cupé ipyr prámte, ca apu hýrmâ rit. ¹⁶ He mehkrá kre catéjé ihytý me hipý mā me acjéj, ne hötpé hacpýa mā mempej mā me acjéj, ne mehcuuhhé. Ne mehkén catéjé, quêt hamehkinté mehkén kam mehpahámti atajéa kam me hamre.

¹⁷⁻¹⁸ Pahpám ihtiar ihkrí rohnýtti mā ata mā mehkéanre catéjé to hamre prám

nare, ne quêt cama cumā cute mehkén ton jicu na to prám. Na ca ha nee ame acurê xwýn kên xà kam mehpahpahàmti atajéakam me hamre atajé pyrén ame gakry nare. Mâ Pahpám ahna me gahkre pej, ne ahnacumā me akín nare ne, quêt ihhéaj to cute gahpan xà na acurê xwýn to kên xà ata jicu.

19-20 Ne nee cute ame to kên xà kôt, cute amji to me cati atajé jû na apu akrihkrít nare. Ne nee me hû na amehkén to atajé kín nare. Ne cute mehkén ton catéjé cumam me cumā, nee cute me amji kam hapac xà impejtihamreare. Ne ihhéj rûm me cupê ramâ ihpôc xà tyc xàa wýr, ne ihpôc crire ne.

21-22 Ÿhý ikra, he amji mā, por Pahpám tîar rohnytti mā ata cupaa ne, ne amji mā pahhi catéjé cupa. Ne nee, por ame pahhi cuna mā, ame kam incrycatajé mā acjéj nare. Ampo na? He Pahpám pê Pahhití, quêt ha cute me hajýr catéjé to hamre, me môr pejti kam.

31

*Me hirôa pê me paþprô pejti ita
Me Hapackre Xà 31.10-31*

10 Ÿhý ikra, ita caxuw wa ha aprô na ato ihmpej, ne amâ to hahkre. Pyjé jáhtôa to hâhtô, ne jû wýr ca ha uu ne me catâtkre na aprô nô impejti ata mâacator pyrentu. Nâmri ca ha ate me catâtkre na cumâ acator na, ca ha amji mâ huwahi toimpeaj ne, nâmri ihpore jakôtti ita jirôa pê impej. He me paþprô pejti te hajýr, pom quêt ite me amâ ampo jarén itajé he.

11 Mâ ramâ impjén te híxi pejti ita pupun pejtu ihcunea na, na rinee jû caxuw cupê ampo hamreare nare.

12 Mâ amcro cunea kam, cute amji kam hapac xà cunea kam to impejti to ipa, rý júcaxuw cute apu amji pê to kên nare.

13 Ne hôtpê ampo cunea to hâpén to catia to ipa, ne mehkra mâ cupêhkâ te mehkâ ton to ipa.

14 Ne cupê, pom hân ne pâr kre hûwry catia pîn ampo to ipa atajé pyràac, ne hûwry catia pîn hân ne hûrkwa wýr amji mâ hô to hapôj, mehkra wýr.

15 Ne hân ne awcahti xà wýr ihlkř, ne mehkra mâ apu hô ton to ipa. Ne ma cumâ hâpén catê pupu, ne hamâr to ipa, ne ma cumâ harkwa jíré, ne to ihhimpej to ipa.

16 Ne por hâpén to ipa ita jô porea to, me cupê amji mâ hópjé jûhkâ, ne kam amji mâ píxô pejti kre to ipa.

17 Ne hâpén xà cunea caxuw ihcuhtýjre.

18 Ne cumâ hâmjixur pejti na hahkre pej. Na ri ihtýj to hí to ahwýa to ahwý. Ne ampo pej pit jaþrôr toipa, ne hân ne hâpén to caxwa rytu.

19 Ne taa amji mâ to cupêhkâ hy, ne amji mâ to ihlkâ.

20 Ne hân ne me cupê ampo jamreare atajétehcajpa, ne me cumâ ampo jôr to ipa, ne amehhâhwýr to ipa atajé mâ ampo jôr to ipa.

21 Quêt ha krya to kry, quêt ha nee apu amji mâ hûpa nare. Ampo na? Ihtýj mehkra mâ mehkâ.

22 Ne ihtýj amji mâ me hâhpro xâ to, na ri ihtýj taa amji mâ ihlkâ hêrhëtre týjre ata to, ne to ihlkâ.

23 Mâ mehcunea amji mâ mempjén pejti na harë, ne ihtýj amji mâ me hûpa to me ipa. Ne ampeaj kam me cumâ cati, hô krí ata kam.

24 Ne ihtýj ahhy, ne cute me hûhkâr catéjé mâ ihpore na to ahpa.

25 Ne catyt kam ipa. Ne nee cumâ cute amji to ipijapar cupa nare, ne cumâ ahna mehpahâmti xâ.

26 Mâ ihcakôc xâ te amji jahkre pejti, jâhcapríhти to ihcakôc to ipa.

27 Ne jû caxuw apu xuwcaca nare, ne ihtýj mehkra jamâr to ipa.

28 Mâ mehkra amji mâmme harën pejti to me ipa. Mâ impjén ihtýj amji mâhixia jaré, ne amji mâ harën to:

29 — Mehprô kwý kên nare cakrô, ca me hirôa pê apê iprô impejti — hane.

30 Ÿhý, ikra, pyjé jî cunea na impeaj to mempej cakrô, quêt ha impejti ita ihtýj jû caxuw ihwej, ne ihcunea na impejti ita hamre.

Ne por pyjé kwýquêt amji mâ Paþpám tîar cupahti atajé, quêt hahtýj quêt amji mâ mempejti na me harën rohnýtti mâ.

31 Ÿhý ikra, ca ha ate amji mâaprô te hajýr nô mâ acator na, ca ha amji mâ to impeajne, ne hân ne cumâ garkwa to:

— Ihcunea na imâ akénre nare gápén xâ me, acakôc xâ cunea kam. Mâ mehcunea amji mâ me garén to impejti to me ipa — hane. Hamre.

IXAJ ME JEREMIJ Pê Pahpäm Jarkwa To MEHCAKÔC CATÊJÊ CATI

Ýhÿ, harä catêjê pê Juta catêjêatajé, hanea ne kÿj rûm catêjê pê Ixaher catêjê cuxà, Pahpäm to me hapac kêt to me mô. Cwýrjapê ri Pahpäm te me hýrmâ me cumâ harkwato mehcakôc catêjê jáhtôa ne ihkujahêc. Mä Pahpäm te ahþýanre na me cumâ ampo to hahkre atajéa to me cumâ ihcakôc to me ipa, ne cute me hökâhhôc kam ahna mehhôc.

Ne Pahpäm jarkwa to me cumâ mehcakôc catêjê pijakrut itajé japry te Ixaj me Jeremij. Na ri ahþýanre na ihkâhhôc atajé kam me hapryte **Ixaj Jô Kâhhôc** (Ixaj) me, **Jeremij Jô Kâhhôc** (Jeremij). Mä Jeremij te hô kâhhôc nô kam ramâ ampo pej cunea jamre ata to cute me amji japatkanre xâcaxuw ahna ihhôc, cwýrjapê ri hô kâhhôc ata japry te **Mencwyr JôKâhhôc** (Mencwyr). Cwýrjapê ri ajwar me hô kâhhôc catihti atajé kam, cute me Juta catêjê mä me Pahpäm cawpa. Ne ita caxuw Ixaj me Jeremij jô kâhhôc kwÿ mä he.

Pahpäm amji wyr mehkwÿ to ipipkjér xâ caxuw me cumâ akij

Ixaj 1.1-4, 10-20

Me ikwÿ, me ikampa! Pahhitia pê Pahpäm me amâ ihcakôc to hane he:

“Pê wa Ixaher catêjê jakrä te tôxi atajé to amji mä ikra,
ne ajco me hamär to impejti.

Mä ajte icuna mä mehkéanre.

Pryti me cawrô cahâcre,

ihtyj to ipijaparcatê pupu.

Mä ajte nee ihkînte me ikwÿ pê Juta catêjê
me ipipun nare.

Ne imâa ihhê ne me ikwÿ jáhtôti itajé,
nee me ipar nare.

Ne mecupê mehkén catêjê,
ne iwyr me catut to me ipipkjér,

ne cute me imâ hikran.

“Me ikwÿ, xâ ca cormâ me amâ ite ame
atokén xâ ata na me prâm?

Xâ ca ha ajkí ipê me gô pahhina,
ma ame icaca ita na?

Ca ha amehane,

quê ha me acurê xwÿn me akrä rûm me
ato kên na cucwa,

ne ma meapar mä to aju.

Quê ha me gô krí

hanea ne caxâr tu ne.

“Me ikampa he:
Pom ca me akên jahpan xâ na,
me imâ ampo pryre to me capaitajê kam,
ramâ ipeacre.

Hipêr me imâ ihnô ton nare.
Imâ hipêrcarà cahacti hôhti twýmti na
prâm nare.

Ne imâ hipêr ampo itajé nôcaprô pupun
prâm nare.

Ne imâ hipêr me akên jahpan xâ na,
ate me imâamopo pryre to caxâr ita na
prâm nare.

Ampo na? He ca nee me akên xàitajé jû na
me apec nare.

“Ca ha me imâ acakôc,
ne kâj mä cójkwa wýrme imâ gûhkra
curor, ne me apë,
wa ha nee me apupun nare,
ne nee me aparnare.

Ca ha ampeaj kam, tee imâ me acakôac to
me acakôc,
wa ha nee me aparnare.

Ampo na?

Me gûhkra itajé pê mehcuran catêjê
jûhkra.

Ne ihhêj necormâ ahna ate mehcuran atajé
caprô.

“Imâ me ate me amji cuhhôn ne me atetet
na me ato prâm.

Nâmhâ, ne meakên ton jicu.

Ne ampo pejti ton to ca me amji kampa,
ne me to amji pyràc.

Ne me cupê hamreare atajé me,
me cupê me hûmjê nare atajé me,
me cupêmempjê nare atajé,
ca mehthcajpa.

“Ca ha ita to hane,
wa ha ana amjicapa ne ato impej.

He ampeaj kam wa me amâ amji jarê.

Caha te ate me akên itajé ton,

mä cute me acaxwÿn to kên cakrô,
ate ihkên ton jicu jahpan xâ na,
wa haitjyj hacpÿa mä me amâ to impej.

Ne ca ha ampeaj kam me ikampa,
ne ito pit mä amji mä me ahimpej,
wa ha itjy me ato me gakräaj to me gakräj.

“Nâmri ca ha ma ate ame ipar caca,
ne icuna mä ame akên ton na,
wa ha cama meana me acurê xwÿn jamâ,
quê ha jû mä ame ato,
ne me gipej tu” hane.

Höhö, quê ha ita me ato hane he.

He me gô Paþpäm, pê Pahhitia te ri me
amâ hûjarêñ xâ ita to hajyr.

11

Pê Pahpäm Mexij pê mehkên catia pê me tohpój catê to awjahkre

Ixaj 11.1-11

1 Pê Pahpäm hipér harkwa to ihcakôc catê pê Ixaj ata mā harkwa kujahêc to hane he:

"Quê ha jûm pí pâr nô kat na hakep,
quê ha ihtyjipâr wej ata kat kam, haxâ
kam hitêr,

ne kam ipâr tuw nô cato.
Jîkjêna, quê ha pahhi xwÿ pê Tawi tàmxwÿ
tàmxwÿ nôa cato.

Ne quê ha ramäpahhi xwÿ pê Tawi ihtyc
cakrô,
quê ha ihtyj ihtàmxwÿ tàmxwÿ nôacato,
ne cupê imâ hâpên catê.

2 "Quê ha ipê Pahhiti Carô Pejti ata cumâ
amji gô,
ne ihkôt cumâihkrâ kre te amji jahkre pejti
gô,

mâr quê carô týjti to me hapackre,
ne ihtyj cumâ ijahkre pej, ne cumâ icupa.

3 Ne quê ha ampeaj kam ihcunea na, cumâ
ipar prâm pít.

Ne cupéajpén pê mehkrâ kên me, me
mempejti to ipicokjér catê impeaj.

Ne neequê ha cute mempar xâ kôt pít mâ,
pô rûm cute me hõmpunxâ kôt mehkên
mâ me irën,

ne mempej mâ me irën nare.

4 Ne quêt cute catyt kam,
me cupê ampo hamreare atajê tehcajpar
prâmte,
cute ame to kên catêjê atajê kên mâ me
curê.

Ne harkwa to cuteme cumâ ihcakôc xâ to,
quê ha me hipej.

5 Ne ihtyj catyt kam ahpýanre na,
mehcunea to impej to ipipênti to ipa.

Ne ihtyj cute ampo tohüjahkre xâ ata na,
amji jarkwa par to ipa.

Quê ha mehcunea ahna me hõmpu,
ne me cumâ impejti ne.

6 "Ne quê ha pahhi xwÿ pê Tawi tàmxwÿ
tàmxwÿ ata himpej xâjô amcro ata
kam,

quê ha ampo cunea hacpÿa mâ,
mamcute amji ton pê mâ,

amji ton xâ ata na quê ha.

Ne rop cahâc jâprêhtiatajê hacpÿa mâ
capônýre ne,

ne ihtyj carâ cahâcti hôhti atajêcahê na
apu ipa.

Ne ropkror jâprêhtti atajê hacpÿa mâ
capônýre ne,

neihtyj carâ cahâcre atajê cahê na apu

hikwa.

Ne hanea ne rop cahâcjôkre hôhti atajê,
quê ha ihtyj prytî krahti atajê me ajpén
cahê na apuhâpân to ipa.

Quê ha hanea ne, ihtyj ahkrare kwÿ amji
kôt ame to ipa.
7 Ne quê ha ihtyj ampo jâprêhtti pê uxô
atajê hacpÿa mâ capônýre ne,
ne ihtyj prytî cahâjti atajê cahê na apu
hâpânto ipa.

Quê ha prytî krare me uxô kra xwÿjê ihtyj
ajpén cahê na hikwa.

Ne rop cahâc jôkre hôhtiatajê,
quê ha cupê prytia pyràc,

ne ihtyj ahtu pít kur to ipa.

8 Ne me ahkrare kryjre itajê,
quê ha ihtyj cagâ pahtyj ihkrî xâ atajê cahê
na

ame hâkrun to me ipa,
ne ahkrare kâre itajê,
ihtyj hûhkra to parpup krî xâ kam hahê
atajê caxun to me ipa,

quê ha nee mehçâmxar nare.

9 Ne quê ha ijô pjê impejti ita kam,
nee ampo te me to kên xâ caxuw hamreare
ne,

ne nee kam ampo jamre xâ nare.

Ne mér ampo na mâ quê ha ampo
itajêcunea to hane?

Nee mâ ampo na nare.

Pom côxwa hân ne hipu,

ne ampo cunea pro ne inco,

mâ nee incrâ nare,

ita jîkjê na,

quêha pjê kam mehkrî atajê cunea

ipê Pahhiti na me ipupu,

ne me ijahkre pejpejtu ne,

na quê ha nee jûm pê ijahkre kêt nare.

10 "Ne amcro ata kam,
quê ha pahhi xwÿ pê Tawi ata tàmxwÿ
tàmxwÿ ata pê pjê cunea jô Pahhiti
catia.

Quê ha krixâre cunea me,
pjêcunea kam ampo kra cunea,
hýrmâ me cuprô,
ne me cumâ amji kian kam ihhimpej xâ
krac ri me axâ.

Ne ihtyj ihkrac ri mempejti to ame kôt.

11 Ne amcro ata kam,
quê ha pjê cunea pîn,
hipér Pahhiti na mehkwÿ pê Juta catêjê me
Ixaher catêjê cahhur to caprô,
ne amji na me to cuprô,
mârquê hanea ne ihhimpej xâ krac ri me
axâ" hane.

40

Pê Pahpäm mehkwÿ mâ caprî
Ixaj 40.1-31

1-2 Ÿhý me ikwÿ, Pahpäm te me acaxuw
ito cumâ ihcakôc catê na, ne imâ ampo

jarēn ata, wa ha me amāharē. Cute imā hajyr he:

"Ca ha Krípinkrén kam me ikwý pê Jutacaféjê mā ito gūjarēn picre to awjarē, ne me cumā:

'Ate me amji pupunkēn týjti ata hamre.

Ne ate me ito kén jahpan xà na,
wa ramā ite me amji pupun xà kēanre na
me aton to ipijakrut,
na wa nee hipér ate me ito kén ita to amji
japackre nare' hane" hajyr.

³ Ne Pahpâm te imā harkwa to imprar
catê nō kujahêc, mā cute imā caràr to:

"Me pajô Pahhiti mā, ate amji kam me
gapac xà kén atajê jicu,
ne me to impej xà te hajyr he:
Ca ha gô pahhi mā pôti kam,
pjê kam mehamreare ata kam pry nô to,
mâr quê cumâ ihcuhtacti ne,
ne ajpênti ne.

⁴ Ne hanea ne me caprûm to hipu,
ne me kén to hôkrek nô,
ne ahkre jituw to me hipupa,
ne me awjarô to ajpêñ pa,
ne cumâ pry jikötî atajê to ihcuhtac,
mâr quê ahna môr xà ata cumâ ajpênti ne.
Jîkjê na, ca ha me cumâ
ate amji kam gapac xà impejti ton to me
apa,

ne catyt kam me apa.

⁵ Ne quê ha pjê kam mehcunea mehkri
atajê
me pajô Pahhiti carôt jàhcujro ata pupu.
Ne Pahpâm te ri ita ton na amji jarê,
na quê ha ihtyj ton to hane" hajyr.

⁶⁻⁷ Mâ jûm ita te imā:

"Acarâr!" hajyr.

Wa cumâ:

"Mêr icarâr xà jû to mā, wa ha icarâr?"
hane.

Mâ cute imâ:

"Ca ha acarâr to hane he:

'Pom mehcunea pjê kammehkri atajê pê
ihhéj rûm ahtu pyràc,
ne me hâpêñ xà impejti atajêpê pírâ pejti
pyràc!

Ne quê ha ahtu me pírâ incrâ,
ne cyt ne hamre,
ita jîkjê na,
quê ha mehcunea cyt ne me hamre,
me hâpêñ xà mea mâ!

Quê ha hanea ne ahtu me pírâ
pô kam kôc pahtyjticacrohti ita apê,
ne to incrâ pyrentu,
ita jîkjê na,

quê ha Pahpâm me hakô,
quê ha me hamre pyrentu!

⁸ Ne ihtyj jû caxuw ahtu incrâ xà,

ne hanea ne ihtyj ampo râ inxô,
ne hamre xâ.

Ne quêt me pajô Pahpâm jarkwa nare,
quê ha quêtihyj ihkrî rohnýtti mâ!" hane"
hajyr.

⁹ Mâ hipér jûm ita te imâ:

"Ca ha ate me gûjarêñ pejti to me
gûjarêncatêjê nô,
hawênti nô kâa na api,
ne Krípinkrén kam mehkri atajêmâ
acarâr,
ne akrahia kam me cumâ acarâr,
ne nee apu amji mâ meampo cupa nare.
Ne Juta jô pjê kam
krî cunea kam mehkri atajê mâ:
'Ramâ me gô Pahpâm cator to mô!' hane"
hajyr.

*Pahpâm ri mehcunea jirô pê carôt cati
ne cute amji jahkre pej cati*

¹⁰ Ÿhý, Pahhiti pê Pahpâm ri ramâcarôt
týjti catia to cator to mô!
Ne quê ha carôt kam ihhimpej xà týjti ata
me to ihhimpej.

Ne quê haahpýanre na cute me ampo ton
atajê jahpren xà na,
me cumâ hâmjör xâimpejti ata to ajpêñ
ahpar mâ mô.

¹¹ Ne pom hân ne carâ cahâcre hôhti jamâr
catêjê hamâr prâmte to ipa,
ita jîkjê na,
quê ha ihtyj mehwký atajê to amji pytâ,
ne taa cupê mehamâr catê impejti ata na
amji to.

Ne ihpâ kam quê ha mehkrate jaypè ne me
toipa,
ne ma menxyrxwý me,
me hamâr peaj to ipa.

¹² Ne jûm te môrmô Pahpâm cuxâ,

hûhkra to côxwa to ipipêñ?

Hamreare,

nee jûm te cuxâ ton nare!

Nare, jûm te môrmô Pahpâm cuxâ,

hûhkra to côjkwa to ipipêñ?

Hamreare,

nee jûm te cuxâ ton nare!

Ne jûm temôrmô Pahpâm cuxâ,

hô kâhâ kam pjê jacrô cunea to cuprôn?

Hamreare!

Nare, jûm te môrmô, cute ampo to ipipêñ
xâ kam,

hawênti jô këncunea to ipipêñ ne hûtî na
hahkre pej?

Hamreare!

¹³ Ne jûm te môrmô Pahpâm cuxâ,

Pahhiti Carô Pejti ata jahkre pejpejtu?

Hamreare!

Ne jûm te môrmô Pahpâm Carô jaypackre
prâmte,
cumâ ampo to hahkre?

Hamreare!

¹⁴ He xà ajkī Pahhiti te,
jūm te cumā ampo to hahkre xà na,
jūm nahàhwyr?

Hāpà!

He xà ajkī jūm te Pahhiti mā catyt kam ipa
to hahkre?

Hāpà!

He xà ajkī jūm te, cute ampo jahkre pej xà
to cumāhahkre,
mā cute hahkre pej?

Hāpà.

He xà ajkī jūm te cumā cute amjijahkre
pejti ita to hahkre?

Hāpà!

¹⁵ He Pahpām mā pjē kam ampo cunea na,
krīxàre mehkri itajē jamreare.

Ne cumā me cupē cuhkōn kam,
cō kryjre ne ahtwý
ne ihpehpec pyxit peaj atapyràac,
ne ihcunea na me hamreare.

Ne cumā me cupē ihhēj rūm
ampō te ipipēn xà kam
pjē jacrō toamji japackre xà nare ata
pyràac.

Ne cumā cō jipōc ri pjēncrā itajē to ipipēn
xà te hajyār,
pom quē ampo cajcucré to ipipēn xà nare
he.

¹⁶ Quē ha te kēn catia atajē na pī cunea to
me cuprō,
ne cumā kēnatajē kam pryre apu ipa atajē
cunea jör prāmte,
pī ata kam haxwý ne me to caxàr cakrō,
quē ha nee Pahhiti mā ihnō na cormā cati
nare!

¹⁷ Ne cumā ampo na,
krīxàre atajē jamreare ata,
ne cumā mēcupē ampo kōt hamreare atajē
japyre mā me.

*Pahpām cahàc krekà atajē pē nee
Pahpām pyràc nare*

¹⁸ Ne mēr ampo me ca ha Pahpām ita to
me ajpēn?

Xà ajkīpahpām cahàc krekà me ipipēan?
Hāpà!

¹⁹ He pahpām cahàc krekà ton catējē,
ihtyj hān ne carēc to me to,
ne wakýre prà tepti pē ôr ata to hipý me

ahna pra ne me to incururo,

ne ihkōt wakýre jakati to,
cumā me hakrō xà to.

²⁰ Ne me cupē hamreare pē wakýre prà
tepti pē ôr me,

wakýre prà jakatina hī jàhwyr atajē jam
reare,

na quē ha ihtyj amji mā pī impejtiatajē nō
capi,

cute cumā pahpām cahàc krekà na ton
prāmte.

Necute me pī to ipihho catējē nō te amji
jahkre pejti nō mā cugō,
mārquē cumā pahpām cahàc krekà cuhhé
impejti nō to.

Ne nee ampo itajē nō pē Pahpām pyràc
nare.

²¹ He xà nee jū caxuw ate Pahpām jahkre
pej nare?

He xà nee ajkī jūmte me amā harēn nare?
He pom pē mam me amā Pahpām to
hahkre ita?

He xà pē ca, pjē te amji ton pē mā,
ramā cute ihcakōc xà ton ata na,
ate hahkre pej nare?

²² He Pahpām ri pjē jajoti ita jipy ihkri,
ne cumā me pahkryjre te hajyār,
pom quē me pamā xycxycre kryjre he.
Ne taa mā ri cōjkwa capō,
ne ihkrac ri ihkri to hanea,
pom cu ahypykrā xà caxuw me cupēhkà
capō,
ne ihkrac ri me pahkri he.

²³ Ne taa mā ri pjē kam,
pahhi carōt tyjti me,
me to ihhimpej catējē catia atajē to
ihkryjre,
mā cumā me ampo na me hamreare.

²⁴ Ne cumā me cupē ampo kre xà ata
pyràac,
ne pom me ampo hy kre,
mā kam harē me ajkaam,
mā kōc to incrā, mā carijre ma to ahhi, ne
tocuto ita na mā,
cumā pahhi atajē te hajyār,
mā cyt ne me to hamre.

²⁵ Ampo cunea jirō pē Pahpām pejti ata te
amji na hàhcukjér to hajyār he:

"He ampo me, ca ha me ito ajpēn?

He xà ajkī ipē ampo pyràc?

He xà ajkī jūm me ipipēan?

Hāpà" hane.

²⁶ Ne ca ha caxwa ri cōjkwa wyr rīt,
ne caxêre jáhtötì atajē cuneapupu,
ne jūm te mōrmō ton?

He Pahpām te rī ton,
ne ahþyanre na haprý atajēa na,
cute cumā hákjér par,
ne ihkri xàa kam ihkri par.

Ne carōt pahtyjti catihti ata kōt,
nee ihnō jamre nare.

²⁷ Hāpà, Pahpām na mehkwy pē Juta
catējē itajē! Ampo na mā ca ame Pahpām
mā me gähcahhōn itajē to ame amji jarēn
to:

"He Pahhiti te nee ite amji kam ijapac xà
na ijahkre pej nare,

necupê ipimxur tu.
Mâ nee cute, ite ampo na präm ata na ito
amjjipackre nare" hane?
²⁸ He xà apê Pahpäm jahkre kêteatre?
Xà nee jü caxuw ate harén parnare?
He Pahhiti pê Pahpäm tür rohnýtti mä ata,
ne cupê pjé mekam ampo cuneaton catê.
Ne nee quê ha jü caxuw ihtycri, ne ih-
peacre nare.
Ne nee jümte, Pahpäm te amji jahkre pej
krä kreti atajê cunea na hahkre pej
nare.
²⁹ Ne taa mä ri mehtycri atajê mä carôt to
ihtyj,
ne mehpaecreatadjê mä carôt to ajcamë.
³⁰ Ne mentuwjé intuw cakrô,
ihtyj jü caxuw mehtycri, ne mehpaeacre xà.
Ne mentuw picahur na mehte tyjti cakrô,
quê ha ihtyj jücaxuw ame ajhu,
ne ame hikwa.
³¹ Ne quêt Pahhiti to amji mä mehhimpej,
ne me hikaj to me ipaatajê,
quêha ajteare mä me,
ne hötpê amji mä me carôt to intuw.
Ne me cupê hactijara tyjti,
mä to ne kýaj pê apu ipa to pyt ata pyràac,
ne ampo cunea mä me húcanär to ipa.
Na quê ha Pahpäm jarkwa na memprar-
catêjê na ame pra,
ne nee amehtycri nare.
Ne quê ha harkwa kôt catyt kamame ipa
xà ata caxuw,
nee me cupê me carôt hamre nare.

53

*Mexij te mehkwÿ pytar xà caxuw ihtyj
amji pupun to kêanre*

Ixaj 53.1-12

¹ Pahpäm te jüm ita na, me pamä harkwa
kujahéç,
cu pahte ahna mehkwymä me harén
cakrô,
mä ihhéj ne, nee cute mempar,
ne amji mä me to hajýr nare.
He Pahhiti te me cumä mehkritxwÿ to
hüjahkre ata to ipipê cakrô,
mä ma hýrmä ame irít,
ne ame hömpun caca.
² Ne pom pjé incrâ kam me ahkét jakep,
mä kam haré ahtwy, ne hacpýamä kam
hitér ne hapôj,
ita jíkjé na mä,
jüm ita te Pahhiti kam mare mä, ampo kên
cunea jípôc ri,
amji to ipijapar ne ihkâ.
Ne pörüm pê hî kam,
ihhéj ne neeimpej nare.
Ne ihhéj ne, nee cupê jüm catihti ata nare,
ne cupê me pajj te hajýryre ata pyràac.
Na ri nee ihhéj ne cute amji wýr me pahto
hàhtêp xà caxuw,

hirä pê impej ne cati nare.
³ Ne cupê hümre te amji pupun xà kêanre
kam ipa catê,
cama hanea neamehcaca,
ne ame curê.
Na ri nee hýrmä me irít,
ne me hömpun präm nare,
ne ma amehcaca.
Cu nee ajte pahte amji mä me to cati nare.
⁴ Ne me pahte hajýr cakrô,
mä ihtyj cutea me pahte me amji pupun xà
kêanre ata määmji jör,
ne cutea amji kam me pahte me amji ca-
jpér xâ kaj xâhtiatajê cunea jaxwýr.
Cakrô, cu pahtyj ajpén mä me harén to:
"Pahpäm ri apu hümre ita to kên he,
netaa mä ri apu ihcahy,
mä ihkâj xâ" hane.
⁵ He pahte ajpén mä me harén to hajýr
cakrô,
mä nee cute hajýrnare.
Ne pahte me to kên,
ne me to ihcupan xà atajê cwýrjapê ri,
cute me hümre ata caxwýr.
He pahteme ampo kên ton atajê jahpan xà
na ri,
ma cute me to irô,
ne cupê mehî to kêanre.
Ne cute me to kên xà ita kôt ri,
cute me pamä ampo cupa nare na me
pahton,
märc cu me pahcarïcti kam me papa.
Ne cute me haxôp xà ata kôt ri,
ihhéj ne hacpýa mä, me pahcapräär, ne me
pahcapénti.
⁶ Ne pom carâ cahâcre hôhti me hamär
catêjê kaj na apu ipa,
ne cute amji to ipictor,
ita jíkjé na mä,
cu pahte me Pahpäm jö pry cupan,
ne amjia kôt me pajjö pry itajê pynär.
Ne Pahhiti te,
pahte me to kên ne me to cupan xà atajê
jahpan xâ na,
nee me pahto kên nare,
ne ma jüm pê me pahkritxwÿ ata to irô, ne
cute apu to kêanre.
⁷ Mä cute mehköt harén hêj xi xà kêanre
to me harén,
ne to mecumä ihkâj xâ catia ton cakrô,
mä nee cute amji pytar xà na
me cumä ampo to ihcakôc nare,
ne nee amji jahpan xâ na mencrôn nare.
Ne pom ma carâ cahâcre kra curan xà wýr
me to ipa, mäaracrí ipa,
ita jíkjé na ri cute mehcuran na, cama amji
na me hamär,
mäcute mehcuran.

Ne pom me carà cahacti hô jakep,
mã nee incwyr nare,
ita jïkjê na mä cute,
ne nee amji jahpan xà na cute ame to
kêncatéjê män kên nare.

⁸ Ne cute mehpro, ne mehhéj xia to cute
me to ihhéj xi,
ne mechukij xà kêanre to mechukij,
ne nee cormä ihkra nare kam mehcuran,
mär quê nee hipér ita ri me hipôc ri apu
ipa nare.

Ne me pahkwý te me to kên,
ne me to cupan xà cwýrjapé ri amehcahy.
⁹ Ne nee apu hâprê to ipa nare,
ne nee apu ihhéj xia to ihcakôc to ipa nare
cakrô,
mä ihtyj cute me hârcuran catéjê cahê na
me harêt naharkwa cakrô,
mä me hakrâjti jarêt xà kam, cute me
harêt.

¹⁰ Ne nee cute ampo to kên nare cakrô,
mä Pahhiti te to mehkén catéjê pyràac,
ne cumä ihkaj xà ton.

Ne pê mam ramä Pahhiti ita ton xà ita na
amji kampa,
na pê to hane.

Ihhéj ne Pahhiti, jûm te me to cupan xà
jahpan xà na,
cute me hümre ita curan na me hamär,
mä cute mehcuran cakrô,
quê ha ihtyj hacpýa mä ihtîr,
neihtiar na apu ipa rohnýtti mä.

Na quê ha ihtyj jû caxuw cumä
mehkrâjâhtöti atajê pupu,
ne Pahhiti mä ihkôt pjê kam me hâhtôa to
ihkra prâm.

¹¹ Ne cute amji cajpér xà kêanre to amji
cajpér xà ata jakân pê,
quê ha cormä me hâhtôa atajê,
cute amji cajpér xà kên ata cwýrjapé
cupê Pahpâm kra na me hahkre pej,
na quê ha ampeaj kam hûrén me hakry.
Ne quê ha cupê Pahpâmmä hâpén catê, ne
catyt kam ipa.

Na quê ha me hâhtôa ne, cupê mehkritxwý
ita na me hahkre pej,
ne ihtyj amji mä me to ihhimpej.

Ne quêha taa, cute me to ihcupan xà
jahpan xà na,
ihkên cunea mä amji gô,
mär quê Pahhiti me ahna amji capa,
quê ihtyj mempej pêa mä ame ipa.

¹² Cute mehcuran xà mä amji jôrtu.
Mä cute me to cupan catéjê cahê na
cute mehcuran xà ata pê,
cute amji mä mehkén ton xà atajécunea
juwahi,

ne ihtyj cute me to cupan catéjê cajrén.
Na quê ha Pahpâm pê Pahhiti itajê cunea
jahpan xà na to catia to cati,

ne ampeaj kam to carôt tyj.

55

*Pê Pahpâm mä mehcunea te hýrmâ
ipipkjér na to prâm*
Ixaj 55.6-13

⁶ Ýhý me ikwý, cormä Pahhiti te ita ri apu
môr ita kam,
ca haatyj me hapê,
ne cormä ame acahê na môr xà ita kam,
ca haatyj cute me apytâr xà na me wý.

⁷ Ne quê ha mehkrâ kên catéjê,
cute me amji kam hapac xà kên tonjicu,
ne nee hipér cute me ton na me amji to
amjijapackre nare,
ne rý mä me pajô Pahhiti pê Pahpâm wýr
meapkjé na mä,
quê ha taa ame capri,
ne cute me to kên atajêto tojnô hiahpuro,
ne nee hipér to amji japackre nare.

⁸ Pahhiti te me pamä, me pahna amji jarêñ
to:

"Ite amji kam ijapac xà pê nee me ate amji
kam me gapac xà pyràcnare.
Ne nee ijâpén xà pê me gâpén xà pyràc
nare.

⁹ Pom pjê jirôa pê côjkwa te pjê jirâr,
ita jïkjê na mä,
ijâpén xà te me gô tekjê jirâr.
Ne ite amji kam ijapac xà tegô tekjê jirâr.

*Pê Pahpâm jarkwa cakôc xà kôt ihtyj
ampo*

¹⁰ Ne pom hän ne côjkwa pîn cô carôt wrý,
ne ta wrý, ne xa pjê inco,
mär quê pjê kam ampo cunea to ajcamë,
quê ha me cumâcute me hô kur xà atajê,
ne cute mehkre xà caxuw me cumä ihhy,
ne cormä hacpýa mä api,
ita jïkjê na,
quê ha ijarkwa hane he.

¹¹ Ne ipin, ijarkwa hapôj ata,
quê ha nee hacpý ne caprý iwýr amjijaxâr
nare.

Ne cute me kam hapac prâmte,
wa ite mehwýr ihkujahêc,
naquê ha nee ahna mehprâr nare ne ihtyj
me kampa.

¹² Na ca ha atyj, jû caxuw, me gakrya kam,
me acurê xwýn catéjê jöpjé pê me acato,
ne me acaricti kam,
me amä ampo cupa nare kam,

ma megô pjê impejti ata wýr me axy.
Na quê ha, me amâa ihhéj ne hâhkâjaköt
me, awjarô atajê cunea,
ate me amji jaxâr xà ita pyrén hakryte apu
cre.

Quê ha hanea ne pî cunea
me apyrén cumä amji kînte,
ihhéjne apu hûhkra cahhy.

13 Ne curi hômjî jaxà kam,
quê ha quêt pî týti pejti cuhtactiatajê
hapôj.
Ne curi pîhhô jáprêhti hapôj ata jaxà kam,
quê ha quêtampo pîhhô cuxwati atajê
hapôj.
Ne ampo pejti itajê,
quê ha quêtijapryâ na hapôj.
Ne ipê Apâm Cati pê Pahhiti to
ate me amji japackrerohnýtti mā xà na,
quê ha ita hane.
Na quê ha nee jû caxuw hamre nare"
hajyr.

61

*Quê ha Mexij ihytj me cupê hamreare
atajê tehcajpa*
Ixaj 61.1-11

¹ Ýhý me ikwý, por Pahpâm te me pamã
jûm kujahêc na to hüjahkre ata te amji
jarêñ to:

"Pahhiti te ampo cunea to ihhimpej catê
ata te mecupê hamreare atajê mā,
ite ijûjarêñ xâ pejti jarêñ catê na ixâm,
cwýrijapê ri Carô Pejti te imâ amji jôr.
Ne cuteia ri mehkwý wýr ikujahêc,
mârwa mehpeacre me,
me cumâ amji kîn nare atajê caprî,
ne hacpýa mā mecumâ me carôt gô.
Ne hanea ne cute awcapâtktó kam me
hacjén catêjêmâ:
'Gapacta ne me gapôj' hajyr to ipa.
² Ne wa hanea ne mehcunea mā Pahhiti
jarê, ne me cumâ:
'Quê ha caku itajêa kam
Pahhiti me akêñ cati pê me gapôj
ne me ato impej,
ne amijahpan xâ na,
mehkrâ kêanre atajê to kên' hane.
Ne wahanea ne mehcunea ame amrâ atajê
mâ caprî.

³ "Ne por Xijâw jô kên cahê na Krípinkrêñ
kam mehkrî
ne ame amrâatajê,
wa ha ityj cute ame ampo na prâm atajê,
me cumâ cugô.
Ne me cumâ amji kîn nare na cute me
hahkre pej prâmte,
pro to cute me amjikrâ cunea jipro atajê,
wa ha quêt me cumâ pahhi krâhkâ impejti
gô,
hacpýa mâ me cumâ amji kîn na, cute me
hahkre pej prâmte.
Ne mehpeacre atajê,
waha me cumâ ampo cacô cuxwati gô,
mâr quê me hakry.
Ne jûm mâ amji kîn nare ne cupê amji
jahkre kêatre atajê,
wa ha me cumâ cupêhkâ impejti gô,

ne cute me Pahpâmpej na hûrên hakryti
na harêñ na me to.

Ne pom hân ne me ampo pîxôpejti pâr kre,
mâ cati ne ihkô, mâ mehcunea amji mâ
ihkre catê jarêñ pejti,
ita jîkjê na,
quê ha mehcunea me Pahhiti na mehkwý
pêcatyt kam me ipa na ame hõmpu
atajê,
ihtyjme Pahpâm jarêñ to impejti ne.

*Quê ha Mexij hacpýa mâ mehkwý to
ajcamê ne to cati*

⁴ "Ýhý me ikwý, por pê mam me curê xwýn
me panquêtjê pê me hô krî to kên ne
meto hamre atajê,
ca ha hacpýa mâ me to impej.
⁵ Quê ha me cupê mehcahkrit atajê,
ihtyj me amâ meparxare jamâr to me ipa.
Ne me cupê me akwý nare atajê,
quê ha ihtyj me gô pur kam me amâ me
apê.

⁶ Ne quê ha mehcunea mâ me apê Pahhiti
mâ amehcajrêñ catêjê,
ne apê cumâ me gâpêñ catêjê na
me gahkre pej.
Ne ca ha krixârecunea jô to amji mâ garte,
ne to garte tu.
Ne ca ha me hâhcukrêj atajê pê me atekjêa
na ahna me amji jarê.

⁷ "Ampeaj kam quê ha me ikwý te ameh-
pahâm catia pro xâ kaj na,
mehcunea kam mare mâ me ampo pejti
catia pyr to me ajkrut.

Ne mehpahâm xâhte amencwýr xâ kaj na,
quê ha cute me ampo pejti ita pyr pyrêñ
ame hakryte ame cre.
Ne quê ha pjê to hô tekjê ata kam me to
ajkrut ne meucukwa.
Na quê ha hûrên cumâ amji kîn rohnýtti
mâ.

Pahpâm ma apu ampo kên cunea caca

⁸ "Ne ampo na mâ quê ha me hane?
Nee mâ ampo na nare.
Pahhiti te me ahna amji jarêñ to hajyr he:
'He ipêa ri me hôPahhiti,
ne quêt imâ,
catyt kam jûm te me ampo kên ton jahpan
xâ na,
cute mehcukij xâ hêj xi nare kam mehcukij
ata na ri,
imâ ihprâm.
Newa mâ apu hâhkij xi me,
ampô kên cunea caca.
Ne waitýj ite me cumâ ampo to ijüjahkre
ata na,
amji jarkwa kampa,
ne wa ha ityj
iteme cumâ ijâmjôr xâ gô.
Ne ityj meajpêñ pa.

Ne quê ha ite me ajpēnpar xà ata kôat me
ipa rohnýtti mā.

⁹ Ne quê ha pjé cunea kam,
kríxâre cunea, me ikwÿ tâmxwÿ
tâmxwÿjahkre pej.

Ne quê ha mehcunea ame hõmpu atajê me
amji mā harën to:

"Itajê kam ri Pahpâm te harcô mën, ne
me to impej he" hane' hajýr.

Hô quê ha ihtyj amji jarën to hane" hane.

¹⁰ Na quê ha Pahpâm na mehkwÿ me amji
jarën to:

"Pahhiti pê Pahpâm pyrén
me ijakrya to me ijakry,
ne me imâ amjikñ hyre nare" hane.

Ampo na?

Hepom me hakräjti me cupê hamreare
tehcajpar prämte,
me cumâ ihkat kâimpejti me,
hitô kâ pejti gô,
mâr quê impej pêa mā apu kam me ipa,
itajíkjé na ri,

Pahpâm te me itehcjpar prämte,
ampô kên catia pê me ipytâr,
ne catyt kam me ipa na me ito,
mâr wa catyt kam ame ipa.

Ne pom me hikwa tuwcatêjê
me amji krâ jakrô,
ne me hakrô xâ to me amji cûmpej,
itajíkjé na mâ,

Pahpâm te me ito impej,
mâr wa me ipej pêa mâ ame ipa.

¹¹ Ne pom pjé kam me ampo hy kre,
mâ huprâj hapój,
ita jíkjé na mâ,
Pahhiti te ampo cunea to ihhimpej catê ata,
pjé cunea kôt kríxâre cuneate catyt kam
me ipa na me to,
quê ha catyt kam me ipa.

Ne quê ha Pahpâm to cute mecati prämte,
ihtyj cumâ impej ne cati na me harën to
me ipa.

65

Quê ha Pahpâm ampo cunea to antuw
ne to impej

Ijax 65.17-25

¹⁷ Ne Pahpâm pê Pahhiti pê ampo cunea
to ihhimpej catê ata te amji jarën to:

"Wa ha ijapêñ xâ to ita
ca hõmpu he:

Wa ha cojkwa tuwme, pjé tuw to,
ne ramâ ampo cunea tuw pit ita kam,
quê ha nee jûm hipér mam ihtûm atajê to
me amji japackre nare.

¹⁸ Ne ite me amâ ampo tuw ton itajê pyrén,
ca ha ame gakry,
ne me amâamji kñ rohnýtti mā.
Ne quê ha pjé cunea kam

me hâktôa Krípinkrênmne,
kam mehkri atajê pyrén me cumâ amji kñ,
ne ame hakry.

¹⁹ Ne pa, ite hajýar, Krípinkrêm pyrén
ijakry,
ne hanea ne kammehkri atajê pyrén imâ
amji kñ.

Na quê ha nee hipér jûm incwÿr nare,
ne nee hipér jûm, amji japête incwÿr kam
hapac nare.

²⁰ "Ne nee quê ha hipér jûm krare amji to
ipijapar to incri

ne hacpÿ mamâ ihtyj nare,
ne ihtyj amji to ipijapar to ipa.

Ne mehwej catêjê, quêha ihtyj mehwej to
me ipa,

ne maa, cute me to hõ caku mâ hahêr xâ
atamâ me to hahêr tu,

ne cormâ mehweaj to ihwej,
ne mehtyc to hane he.

Ne cormâjûm na caku te xëj ne ihtyc ata,
quê ha me amji mâ harën to:

'Pÿhápà, nee cormâ ihwej nare,
ne intuw kwÿa kam ihtyc' hane.

Ne neecormâ ahna caku te xëj nare, ne
ihtyc ata,

quê ha me amji mâ harën to:

'Ihhêj ne ihkrâ kêanre,

ne cute Pahpâm to kên cwÿrjapê ri,
intuw kwÿa kamcute ihcuran' hane.

²¹⁻²² Ne pom pî tÿjti, ihtyj caku jâhtôa kam
awcanâ ne ihcuuhê,

ita jíkjé na,

quê ha ihtyj me ikwÿ caku jâhtôa kam me
awcanâ,
ne mempej pêa mâ me amji to ipijapar to
me ipa.

Ne por wa ite amjicaxuw me ikwÿ capi
atajê,

quê ha ihtyj caku jâhtôa kam,

cute hûhkrate hâpén xâ ton atajê to me
amji cajpuaw to me ipa.

Nenee hipér amji mâ me ikre nô xâm,
quê kam jûmjê mehkri nare.

Ne nee hipérkam amji mâ pîxô kre,
quê ha ajteare mâ jûmjê cupê mehkri
nare.

Ne quêt amji mâ me hûrkwa pyxwÿ,
ne me taa kam mehkri.

Ne kam me amji mâ pîxô kre,
ne quêt me taa me cuku.

²³ "Ipê me hõ Pahhiti,
ne hanea ne ipê mehtâmxwÿ jô Pahhiti.

Ne paa, wa ha me kam ijarcô më,
ne me to impej ita kam,

jû wyr quê meapê,

ne me hâpén xâ kôt hamreare ne.

Ne quê ha mehkra ihpypym,
quê ha nee ampo kêanre mehwÿr cator
nare.

Ne mehkra hân ne me cumā meajhu,
ne mempejti kam me amji to ajpa.
²⁴ Ne hân ne ampo na me icukij,
wa ha itȳj me kampa.
 Ne cute amjitehcajpar xà na me iwyr
xwyjrea na,
 wa ma ramā ite mehtehcajpar xàcaxuw
me cahê na ipa.

²⁵ “Hôhô, amcro atajêa kam,
quê hacp̄ya mā rop cahâc jâprêhti atajê,
carâ cahâcre kra me ajpēn cahê na hâpan
to ipa.
 Ne rop cahâc jôkrehôhti,
quê ha cupê prytí pyrâac, ne ahtu pit kur
to ipa.
 Quê hamehkînte cagã,
pjê jacrô pit kur to ipa ita na.
 Ne quê ha ijõ pjê pejtiita kam,
nee ampo te to kên xà hamreare,
ne nee jû caxuw ampo te to hamrexà nare”
 hajýr.

Hôhô, Pahhitî te amji jarën to hajýr.

JEREMIJ JÔ KÀHHÓC

Jeremij pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê

Jeremij 1.15-16; 20.1-6

Ne Ixaj tyc jirô pê mä, hacpý ma mä Juta catêjênee hipêr me Pahpâm par nare. Cwýrjapê pê Pahpâm hipêr me cumâ harkwa to mehcakôc catêjê atajê kujate, pê me cumâ, por quê ha Pahpâm te ampo kén to jû mä me to ata cawpa. Pê Pahpâm me cumâ ihcakôc catêjê atajê nôjapry te Jeremij ita me hýrmä kujate, pê Krípinkrên kam ihkrî.

Mä Pahpâm te cumâ harkwa hyr, mä ma Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa wyr mõ. Ne harkwa nã cute me hâhtôa mä harkwa to:

"Me ikampa! Côjkwa jô Pahpâm pê Ixaher catêjê Pâm Cati ame amâ amji cawpa to:

'Wa ha, por ite me akên xâ to me amâ icakôc ata tokrî ita to apu ihkên, ne cahi na krî atajê to kên.

Ampo na?

Ca nee ate me iparnare kam,
wa ha me ato hane' " hajýr.

Ne pê Jeremij amehcunea mä Pahpâm cawpa to hajýr to incrire nare.

Mä Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa jamâr catê ata japrý te Paxur, ne cute Jeremij jarkwa na impar, ne ma apu ihcakôc xâata na impar caca. Na ricuté haxâr ne ame caprêprêc, ne me huwapre. Mâhuwapre ita na me hacjén xâ kam, cute amji to apê.

Mä amcro nô na Paxur te Jeremij mä hikran, mä cute cumâ harkwa to:

— Wa ha Pahpâm jarkwa kôt me amâ ijûjarêna xâ ita to awjarê, ne amâ:

"Paxur, wa ha jû mä me ato,
ca ha me akwy mea mä,
me amâ paa to me amâpa.

Ne ca ha atjy me acurê xwÿn jô
wapo xwahhihti te me acuran na
mehömpu.

Ampo na?

He wa ha ma Papirôn jô pjê jô pahhi mä
Juta jô pjêhimpej xâ ita gô.

Quê ha ma me ato mõ ne me gacjê,
ne me gâhtôa ne megipej.

Ne cama me ana me acurê xwÿn jamâ,
quê ha Krípinkrên pê mehakräj cunea to
cuto tu.

Quê ha ma wakýre prâ tepti me,
wakýre prâ jakati me,

kên prâti itajê cunea to me cuto tu,
Papirôn jô pjê wýr.

"Ne ca, Paxur, quê ha me akra mea mä me
ato mõ,
ca ha gûrkwa me gô pjê pêampyâ mä ty,
Papirôn jô pjê kam" hane —

hajýr xâ ata na, tahnaa cute hajýr.

36

*Pê Paahhi Joquî Jeremij jô kâhhôc kam
Pahpâm jarkwa to capa*
Jeremij 36.1-31

Pê Joxij pê pahhi pejti ata ty, pê ihkra japrý te Joquî ata pê pahhi, Juta jô pjê kam. Ne cupê hûmre kêanre, ne cute Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê pê Jeremij ita pro prâmté, apu hahêr to ipa. Mä Pahpâm te Jeremij mä ihcakôc ne cumâ:

— Ca ha ihkâhhôc nô py, ne kam ite Ixaher catêjê na icakôc xâ itajêcunea na ihhôc. Ca ha mam ite Joxij pê pahhi mä, ite ampo jarêna xâ atarûm ahna to apy, ne curmâ ite ampo jarêna itajê mea mä, ahna ihhôc. Quê ha Juta catêjê te icuna mä mehkên ton xâ atajê jahpan xâ na, ite me to kên xâ atajê, wa ha me cumâ ihcunea cawpa. Quê ha ihhêaj to mehkên itajê jicu, ne iwyr me apkjê, ne me hõ pry kén ita jicu, wa ha mehkên ita to impej, ne to ijapac kêt — hajýr.

Mä Jeremij te ihkâhhôc kam ihhôc catê japrý te Paruc na hâhwýr. Ne cute cumâ Pahpâm te harkwa cunea na ihhôc xâ jarêna atajê jarênpurtu. Mä Paruc te ahna ihhôc partu, ne cute me hipêj.

Mä Jeremij te Paruc mä amji jarêna to:

— Wa ha ita ri, ipimxur xâ kam ahtwy. Quêha jû caxuw, amcro nô na, Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa kam me amji kín nô to, ca ha mecumâ ihkâhhôc ita cahyt. Ampo na? Quê ha amcro ata na Jutacatêjê cunea curi me cuprôn tu — hajýr.

Mä amji kín nô na Pahpâm tome amji kam hapac xâ jürkwa kam, cute me cuprôn. Mä Paruc te Jeremij teampo na mën xâ atajê cunea ton. Ne cute me cumâ Pahpâm te harkwakujahêc xâ itajê cunea cahyt partu, Pahpâm tome amji kam hapac xâ jürkwa kam.

Jirô pê mä ri me hâhtôti atajê jô pahhi catêjê kwý, mä ampeaj kamme hûpar xâ ata cupaa to hûpa. Mä cute me Paruc mä:

— Wa ha ityj pahhi Joquî mä me awjarê. Ne me imâ amji jarê, jû mä mäate, ne ajte gûpar xâ ita to gûpar? — hajýr.

Mä Paruc me cumâ:

— Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê pê Jeremij ata te riimâ ita jarën, wa iteahna ihhôc par — hane.

Mã me hàhtôtî atajê jô pahhi te Paruc mā:

— Mér Jeremij ita me amxu, nenee jüm mā jû kam me amôr na me amijjarën nare — hajýr. Ne me hô pahhi itajê te jû ri me Pahpâm jarkwaiita to ipimxur, ne ma pahhi Joquî mā me hûjarën to me mō, ne cute mecumâ ihkâhhôc ita jarën.

Mã ma pahhi Joquî te Pahpâm jô kâhhôc itawyr jûm ita kujahêc, quê cumâ cupy. Mâ ma hýrmâ tê, ne cute cumâ cator ne ipyrne hýrmâ to cator, por curi pahhi me, me cumâ me hâpên catêjê mehkri atawyr. Pê ampeaj kam me cumâ kry, pê cuhy na mehkri. Mâ jûm ita te mecumâ Pahpâm jô kâhhôc ita hô to incrê ne cahyt. Mâ pahhi te waporetó hakep, ne cuhy kam haxwyr. Ne cute to hajýr to môr ita kam, ihcunea to caxâr par. Mâ pahhi Joquî mâ hâpên catêjêitajê mā nee cute Pahpâm jarkwa to caxâr xâ ata na hûpa nare, ne neepahhi te ampo kên ton xâ ata na kam mencyrc nare.

Mâ Pahpâm te hipér Jeremij mâ harkwa nô ata jarën ne cumâ:

— Wa ha apu pahhi ita me, mehkra mea mā, ame to kéanre ne, pom ite mehkén to me cumâ icakôc xâ ata to, wa ha ame to kén, pahhi me, mehkwy me, cute me ipar nare na, wa ha ame to kéanre ne — hajýr. Hamre.

39

*Pê Juta catêjê mehkén to me amji cator,
Papirôn jô pjê wyr
Jeremij 39.1-10*

Ne caku te jû mân jirô pê mâ ri, Papirôn jô pjê jô pahhi japrý te Nâpucita, ma Juta jô pjê kam Krípinkrén wyr hôkrâhtare to me mō. Ne cute me ahna kríkrâ, ne me kam ihtêm ne ame ajpu.

Mâ Juta catêjê jô pahhi japrý te Xetequij ita te nee hô krâhtareto mehcápêne nare na, ramâ amji cajpêr. Na ri me curê xwýn te me hýrmâkrí pu na kwycata cahhêc xâ ata kam ri ma caxwa ri me curê xwýn cupate mehcahkum.

Mâ ahkêt wyr, Papirôn jô pjêjô krâhtare ma amehkôt me pra, ne cute me pahhi Xetequij pro, ne ma Papirôn jô pjê jô pahhi wyr meto mô. Mâ pea pahhi itate Xetequij kra cunea jipej na me mén, hûm kam mare mâ. Mâ cute me hipej tu, mâ cormâ Xetequij to impeaj ne ihtýj cute mehkra jipej xâ na mehômpun. Jirô pê mâ ri cute me Xetequij to tûmprâmté, into ikrýn na me mén. Mâ wakýre to cute mehuwapre, ne mento ikrýn, ne me to amji mâ me

cumâ hâpên catê, mâ Papirôn jô pjê kam me cumâ ampo pytiä to hâpên to ipa.

Mâ Papirôn jô krâhtare te Krípinkrén to caxâr partu. Ne cute me pahhi jûrkwa catia ata me, Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa ata to me caxâr. Ne cute krí me, intête kwycata cuneahur partu. Mâ krâhtare jô pahhi te me cupê Jutacatêjê cunea to cuto tu na memen. Mâ ajmâr cute mehcunea to cuto tu, Papirôn jô pjê wyr, cama cute me cumâ me hâpên xâ caxuw. Ne cute me cupê hamreare atajê topit mâtjojô na me cumâ hûjahkre, mât quê me ahtwy ne pur to me apê.

Hôhô, Pahpâm te mehkwyr to kén xâ ita to ri cute ame to kén. Ampo na? Nee amempar nare.

PAPIRÔN JÔ PJÈ Kam Ame Ipa Xà

Ŷuŷ, pê Exeker pê Juta catêjê nô, ne Papirôn jô pjê kam me cupê Juta catêjêmehkrí atajé mā cupê Pahpâm jarkwa to iħċakōc catē. Ne cute iħcunea nahô kàhhôc kam iħħôc. Cwyrjapê ri hō kàhhôc ata jaþry te **Exeker Jô Kàhhôc** (Exeker). Ne hō kàhhôc kam, cute Juta catêjê te mehkîn tonatajé cunea na iħħôc. Ne cute kam me pamâ Kr̄ipinkrēn jamre xà nailħôc. Ne hanea ne hōtpê jū caxuw Juta catêjê cahhur me, Ixahercatêjê cahhur te me cuprōn, ne ajkam mehpým ne hacpŷa mā Canân jō pjékam, cute me cuprōn. Quê ha Pahpâm me cumâ jûm pê Tawi xwÿ tāmxwÿ pême hō pahhi catia ata kujate, quê ha me to iħhimpej to impejti ne.

Ne caku atajé nôa kam ri Juta catêjê cahaj nô impejti jaþry te Extikwŷj ita Papirôn jô pjê jō pahhi nô me hikwa tuw. Na ri hōtpê cute mehkwy pê Juta catêjê teħcajpar ne me curê xwÿn catêjê pê me hütar. Na ri hō kàhhôc jaþry te **Extikwŷj Jô Kàhhôc** (Extikwŷj).

Ne Taner pê Juta catêjê jō xûmre nô ne cormâ incrise, ne Kr̄ipinkrēn kam ihkrí, pê ahnaa meħħpro ne ma Papirôn jô kr̄i wŷr me to mō. Mâcuria ihkrí, ne catyt kam Pahpâm jarkwa kôt ipa roħnŷtti mā. Cwyrjapêri Pahpâm te cumâ cute amji jahkre pej krâ kreti catia ne hōr, na pêPapirôn jô pahhi kwŷ teħcajpar to ipa to caku to hāhtôa. Na ri hō kàhhôcita jaþry te **Taner Jô Kàhhôc** (Taner). Ne ita caxuw Taner jō kàhhôc kwŷ mā he.

Papirôn jô pjê kam Taner ipa na harën xà

Taner 1.3-19

Pê Papirôn jô pjê jō pahhi pê Napuc ita te me cumâ me hâpén catêjê jō pahhi mā harkwa to:

— Ca ha imâ Juta catêjê intuw kwŷ capi, por pêjō krâħtare Juta jō pjê pîn me to cato atajé kwŷ — hajŷr.

Nê pê me hâpén catêjê jō pahhi cumâ Juta jō pjê kam meħħimpej catêjekra to pit mā caprâ, cute mecumâ Papirôn jô pjê jarkwa me, cute amji kam meħapac xà to hahkre prâmt. Ne pê mempejti atajé me, me capēnti atajéme, me hûpar krâ kreti atajé to pit mā caprâ.

Pê pahhi pê Napuc ita, cute hō kur xà atajéa to me cumâ harte na, cumâ me hâpén catêjê jō pahhi mā harkwa. Ne pê iħkâħħôc to hahkre xâkam, me cumâ iħkâħħôc to hahkrea to caku to incrê na

awjahkre, mār quê ame amji jahkre pej, ne iħtŷj me pahhi catêjê teħcajpa. Itana pê pahhi Napuc me to prâm.

Mâ cute me to caprâr atajé kam, cute me cwat itajé ri, meħkwŷjirôa pê cute me amji jahkre pej. Ne cute me cwat itajé nô ita jaþry pê Taner. Mâ Taner ma apu pahhi jipâpan xà itajé caca, ne ma apu hōpîxô cacô xŷre ata to iħkôm caca. Ampo na? Pê ramâ Pahpâm me cupêmam Ixaher catêjê atajé mā meħapâpan xà itajé me, me hō pîxô cacô xŷre ita cawpa, ne me to iħkôm tete mecumâ. Cwyrjapê ri ma apu iħcacâ, ne cute me hâpén catêjê jō pahhimâ amji jařen, quê iħtŷj me hō pê ampo hy me, ampo hō me, ampo xô pit to me cumâ harte.

Mâ me hâpén catêjê jō pahhi iħtŷj apu ita na amji mā hō pahhi cupa, ne Taner mā:

— Ca iħħejaj to ame gâpâpan xà itajé to ame apâ, ne me akwŷ kinteme ahire, ne me apeacre ne, quēpahhi me gõmpu, ne apu ikam incryc — hajŷr.

Mâ Taner cumâ:

— Cu ha ajpēn par to hane he. Wa haitŷj ame ijapâpan xà itajé to me ijapâpan to amcro to me tej, jirô pê mā ca ha me ipupu, ne me icapi. Wa ha ite, cute me pahhi jokur catêjê japyre mā me ijicot ne me itŷj na, wa ha itŷj me cuxâpahhi jipâpan xà ata to me apâ, ne iħkôm xâata to me ikô — hajŷr. Mâ me hâpén catêjê jō pahhi te meħkôat amji ton.

Mâ Taner me, meħkwŷ incrê itajé te me ampo hyme, hō me, iħħô kur, ne cō to meħkôm to me amcro totej. Jirô pê mā ri cute me ħompun, mā mentuw kwŷ itajé jirôa pê amēħicot ne ameħtŷj. Mâ pahhi te hōtpê me hâpâpan xà itajéa na me to iħtŷj.

Mâ Pahpâm te mentuw te cwatitajé mā, me cute me amji jahkre pej jōr, ne iħtŷj iħkâħħôc to hahkre xâkam meħteħcajpar. Mâ cute me cyt ne me ampo cunea ton jahkre pej. Mâ Pahpâm te Taner mā me ipimtr̄ jarēn to hahkre, mār quê hahkre pej. Ne pê caku jāħtôa kamajco pahhi pê Napuc teħcajpar to catia.

5

Pê Taner me cumâ iħre kat kam iħħôc kôt harē

Taner 5.1-30

Pê caku jāħtôa jirô pê, pê pahhi ata ty, pê iħtâmxwÿ pê Perxar haxâ kam amjito Papirôn jô pjê jō pahhi. Ne amcro nô nacute me cumâ amji kîn catia nô ita ton, ne cute pahhito mir ne me hator. Mâ iħtŷj ame ikô, ne ame ajpâ.

Ne cormâ Perxar apu iħkôm kwŷakam, cute Kr̄ipinkrēn pîn, por pêpahhi Napuc xwÿ Pahpâm to me amji kam hapac

xà jürkwa pín, mehkōm xà impejti to catoatajé to cute amji japackre. Neamji wýr ahna hàhwýr. Mā hýrmā meto mō, mā Perxar me, pyjé atajé me, pom cute ame hator atajé me, ameampo cacô xýre to ame ikō, mehkōm xà atajé kam. Ne pê ramā Pahpám ihkōm xà impejtiitajé intéte me cumā, quē nee jüm cahkrít kam ampo to ihkōm nare cakrō, mā ihtyj kam amehkōm.

Jirô pê mā ri ame pí me kén te me hō pahpám cahàc kreka itajékín. Me ajkaam mā ikre kat kam jüm jū krahhi teihhók kam ihtém. Mā nee jüm te ikre kat kam ihhók caté ita jī na hómpunnare, ne me húhhi pit pupun. Mápahhi ita te ikre kat kam jüm júhhi te apu ihhók na hómpun, meajkaam húpate apu ihtertet ne ihkōn to apu amji jahy, ne cupé ihte peacre, ne ihkucjakare. Ne cumā húpaa to húpa. Mā cute ihkráhhia kam harkwa to:

— Ajpén cute me amji jahkre pej atajé cunea to me cuprō. Quē ha jünte ikre kat kam ihhók ita cahyt na, wa ha jüm ata mā pahhi kà gō, neamji mā to imá hápén catéjé jō pahhi na, quē ha cupé pahhiciatia — hajýr.

Mā cute mempar necute me amji jahkre pejti atajé cunea to cute me cuprōn, mā nee jüm te ikre kat kam ihhók ita cahyt nare.

Mā pahhi menxi te ita par, ne ma Perxar wýr tē ne cute cumā hújarén to:

— Ikra, apu ita to amji japackre nare, ne nee apu húpaa nare. He ita ri jümxümre ita pê aquét xwý pê Napuc ata tehcajpar caté, ne kam cójkwa kam Pahpám atar Carō, ne cupé húràac, necumā ampo cunea jahkre pej. Pê amji mā to cute me amji jahkre pej catéjé me, mehúxy xi catéjé jō pahhi na hám ata apu mō, ne haprý te Taner. Ata ca haprón na awjahkre, quē me haprō, quē ha ihtyj amā ikre kat kamihhók ita jújarén xà jaré — hajýr.

Mā pahhi te inxi jújarén xà atana impar ne ahna hàhwýr. Mähýrmā cator, mā pahhi te Taner cukij ne cumā:

— Xámte apé mā Taner, por pê pahhi pê Napuc xwý Juta jō pjé pín atocato, ne amjímā ato cumā hápén caté ata mā ca? Wa ite akam me Pahton caté te amji kam hapac xà te amjijahkre pejti na garén par, ne ana ijáhwýr. Wa ite tee cute me amjijahkre pej catéjé cunea to cuprōn, mā ihtyj me ikre katkam ihhók ita cahyt, ne nee cute me hahkre pej nare, ne tee ame hahkre.

— Wa ite ate ampo jahkre kéatre atajéjahkre pej na garén par, na wa ite ana ijáhwýr. Ca ha ate ikre kat kam ihhók itacahyt, ne imá hújarén xà ata jarén na, wa ha amā pahhi kà gō, ca haapé imá

me hápén catéjé jō pahhi, ne apé pahhi catia — hajýr.

Mā Taner cumā:

— Imā ate imā ampo jör xà ata kín nare, ne ahna imā prám nare, ne gapacta ne jüm mā agō. Wa ha itýj cama amā ikre kat kam ihhók ita cahyt, neamā hújarén xà jaré.

— Cójkwa kam me Pahton caté pê me ijō Inxú Catí te ri ikre kat kam harkwa itajé na ihhócto hajýr he: “Cahyt, Cahyt, Ihcajpér, To Ipicapón”. Ne hàhhók itajé hújarén to hane he. Wa ha amā haré.

— Ne por ihhók to “Cahyt” hane ata hújarén xà pê me ijō Inxú Catí te gõamcro cahyt xà cahdur mā ita. Na ca ha atýj itakam ty.

— Ne por ihhók to “Ihcajpér” hane ita hújarén xà pê me ijō Inxú Catíte ramā ate amji kam gapac xà cajpér, mā ramā cumā ihkéanre, ne ramā hamre.

— Ne por ihhók to “To Ipicapón” hane ita hújarén xà pê me ijō Inxú Catí te apé ate gō pjé to ahimpej xà to ipicapón, nepahhi tuw pijakrut atajé mā me hōr xà. Ne ampo cwýrjapé rime ijō Inxú Catí te ato hajýr? Nee mā ampo na nare. Akéanre, ne ate amji kam gapac xà kéanre, incwýrjapé ri cute ato hajýr — hajýr.

Mā caxwa ata kam kráhtare pê me curé xwýn catéjé krí mā me cator, ne cute me pahhi Perxar curan, ne hanea ne mehkwýjáhtóa ne amehcuran. Ne neecute me Taner curan nare. Mā ihtyj ihkrí, ne pahhi tuw ata tehcajpa.

6

Pê mehkén catéjé rop jápréhti mā me Taner mē

Taner 6.1-28

Pê Papirón jō pjé kam pahhi tuw ita haprý Tarir. Ne cute me hō pahhiciatéjé to incré ne me húxwýr, ne atajé nō pê Taner. Ne pê Taner mā Pahpám par jahkre pej, na pê, por me ipijakrutatajé jiróa pê cumā ampo cunea jahkre pej. Ita cwýrjapé pê pahhi Tarir ata amji mā Taner to cute me to ihhimpé catéjéatajé jō pahhi to prám.

Na pê mehkwýjáhtóa ne amji to prám, ne tee ameto hahkre, cute jū mā me ton, nehápén xà ita kam ihkén mā me mén prámte. Nejú wýr quē jū mā me to, ne ihkén mā me cumé. Ampo na? Pê nee hápén xà kam apu ampo kénton nare, ne acojó ihcunea na catyt kam ipa, ne impejti.

Mā amcro nō na me curé xwýn itajé te amji to me cuprōn, ne me aypénmā:

— Jū wýr cu me Taner ita kén mā me cumé, húmre ita peaj to impej, hápén xà ita kam. Ne cójkwa kam me Húm Catí kót ipa ita to, cu ha me to hahkre ne ihkén mā me cumé — hane. Ne ma pahhi Tarir wýr

me pra, ne cute me cumâhūjarēn to hajyr he:

— Hápà pahhi! Me imā, ate amji to apijaparohnytti mā na, ato prām. Wa pahhi kwý me ite me amjipar to hajyr he, quē ha nee putwry pyxit ita kam, jūm arān xà na pahpām nō na hâhwýrnare, ne nee ampo na jūm xūmre wýr nare. Neampo na me hâhwýr prām, ne anaa pit mā me ahwy.

— Quê ha jūm te hō pahpām nō nahâhwýr na, nare, quē ha jūm xūmre na cute hâhwýr na, quē ha ma roptijökre hōhti jâprêhti ata jō kreti kam, cute me mēn xà. Ne me imā, ite me amā icaca xà ton ita na ihhôc, ne kam gaprý xir na to prâm, mār quē nee jū caxuwipintuw nare — hajyr. Mā pahhi te Taner to mencaca xà ita jahkre pej nare kam, ihhêj ne cumā impejti, mār cute ahna ihhôc, ne kam haprý xir.

Mā Taner te hō pahhi jō kâhhôc cahyt, ne nee cute amji kam me hapac xà ita par nare, ne ma ikrewýr mō ne ihytjy Pahpām mā ihcakôc, ne amji na cuwy. Ne hōtpê amrocunea kam Pahpām mā ihcakôc to incrê, ikre jō harkwa krare krac ri, ne ampocunea pyrén hakryti na Pahpām mā amjjiaré, ne amji mā ahna ahwy. Ne pê ramā Pahpām mā ihcakôc ita to amji pyrac tu.

Mā me hūmre itajé te me Taner kēn mā mēn prâmte, ma hûrkwa ri me mō, ne cute Pahpām naamji mā hâhwýr na me hōmpun. Ne ma pahhi wýr me pra, necute me cumā hūjarēn to:

— Xà nee ate amji mā acaca xà ita na ihhôc nare? Pom ate putwry pyxitita kam jūm te arān xà na, neeampo na jūm wýr nare ahna ihhôc ita? Xà ate cute me akajna ampo na me jūmjé wýr mā ate ropti jâprêhti jôkrek hōhti jō kreti kam me irén naate me imā, me cumā ihhôc nare? — hajyr.

Mā pahhi Tarir me cumā:

— Ŷuŷ, ampeaj kam me pahte amji kamme pajapac xàa kôt wa ite ita ton, na ri nee toipintuw xà nare — hane.

Mā me cumā:

— Ne pom Juta jō pjê rûm Taner ita, nee acaca xà ita kôt amji kam hapac, ne to amji japackre nare, ne ihytjy amcro cunea kam cójkwa kam Hûm Catita na amji mā hâhwýr to incrê — hane.

Mā pahhi te ita par, nehacpýa mā amji mā incryc. Ampo na? Pê cumā Taner kinti na pê. Ne tee apu Taner pytar to hahkre.

Mā ramā pyt xàr xàa kam, mā hacpýa ne pahhi wýr me to ihhimpej catéjé itajé me pra, ne cute pahhi mā me harkwa to:

— Pahhi, jū mā ca ha ajte Taner ita to? Pom ate pahte amji kam me pajapac xàa kôt itaton ita, ca nee to apintuw nare — hajyr.

Mā pahhi Tarir te Taner na hâhwýr. Mā cute me haprôr, mā pahhi te cumā harkwa to:

— Pom ca Apâm Cati mā gâpênen to apaita, quē ha apytâ — hajyr. Jirô pê mā ri cutekreti kam rop jâprêhti jôkrek hōhti ata kam me Taner mēn. Ne kënti catia nôto me ahna harkwa jihê. Mā cormâr pahhi Tarir te ihtô xà to ahna ihtô, jūm te aracri hihê mēn cupate.

Ne ma pahhi ita mō, ne cumā amji kîn nare, ne cumā prâm nare, mā hâpân nare, ne cama nō. Ne nee hanea ne caxwa ri hôt nare.

Pê Pahpām ropti jâprêhti atajé pê Taner pytâ

Mā ramā ahna apê jâhtêp, mā ma ropti jôkrek hōhti jō kre wýr mō, por kam cute me Taner mēn ata wýr. Mō, ne cumā amjikîn nare kam, incwyar kam cute Taner cukij ne cumâ:

— Taner, Pahpām tiar mā hâpênen caté ita, xà Apâm Cati ita teihytjy ropti jâprêhti itajé pê apytâr? — hajyr.

Mā xâmte Taner cormâihtiar xa ne cute pahhi ita mā:

— Pahhi, he wa itiâr xa. Ijô Pahpām te cójkwa pîn harkwa na imprarcaté nô kujahêc, mār cute itête ropti jâprêhti itajé jarkwa to ipijapýn partu, mār nee jū mā ihnô te iton nare. Ne wa Pahpām krac ri nee ite ampo toihcupan nare, ne nee hanea ne acuna mā ite amji kam ijapac xà nô to kên nare, Pahpām kam mare mā — hajyr.

Mā pahhi te hihê mēn ne Taner tiar na hōmpun, ne hûrênapu hakry, ne cute caxâr na hûjahkre. Mār cute me caxâr, ne tee amehkôpî, mār nee ropti itajé nô te jū kam ihcakén nare, ne nee cute jū kam inxar xâhamreare. Mā tee cute amehkôpîr par.

Mā pahhi Tarir te me cupê pahhicatéjé te ame Taner to kên prâmatajé cunea me, mehkra me mehprôr mea mār me ahna hâhwýr. Ne ma kre kam ropti jâprêhti ata kam, cute me irén na hûjahkre. Mār kam cute mehcunea rên. Mâropti itajé te amji wýr mehpro par, ne me hipej tu.

Jirô pê mā ri pahhi te hō pjê kam mehcunea mār ihkâhhôc ton, amþokra mea mā, ne cute kam me cumā harkwa to:

“Me amji to impej ne,
nâmri wa ite Taner jō Pahpām kam mare
mâr,
me ate amji mā me hûpahti to ame atertet
na,

ite me amā ihhôc, ne ahna me
amāijūjahkre.
Ampo na? Quêt hō Pahpâm ita ihtîar cumã
ihkrî, ne nee apuamji kam hapac xâ
to ipintuw nare.
Ne por ihhimpej xâ atajê,
quênee jûm to cô nare.
Ne pom carôt ita quê nee jû caxuw cupê
hamre nare,
cwÿrjapê ri ihtyj amji mä mehkwÿ pytâ.
Ne ihtyj ampo pej pit to.
Ne jû wyr quê jûm cuxà ampo pejti itajê
nô to.
Ne cutea ri roptijôkre hôhti jâprêhti itajê
pê Taner pytâr" hajýr.

Pahpām Jarkwa To Me Cumā MEHCAKÔC CATÊJÉ

Ŷhŷ, me hūmre pijakrut nō japrÿ te, Jona me Nahûm, ne me cupê Pahpāmjarkwa to mechcakôc catêjê nôa. Na ri me hô kâhhôc japrÿ pê **Jona JÔ Kâhhôc** (Jona) me **Nahûm JÔ Kâhhôc** (Nahûm).

Mã Pahpâm te me Xiri catêjê pê Ixaher catêjêcurê xwÿn atajê mä amji cawpa xâ caxuw, mam me hÿrmâ Jona kujahêc. Mä hôtpe cute me Jona kam hapac ne me kén ton jicu.

Jirô pê mä ri hacpÿ mä Xiri catêjê te mehkên ton kam mehtêm, cwÿrjapê ri hacpÿ ma mä cute me hÿrmâ Nahûm kujahêc cakrô, mä cute nee ihköt me Pahpâm jarkwa par prâm nare. Ne caku nôa kam cute Ixaher catêjê, por kÿj rûm pjê jîkjê kam me hakrâ atajê cunea pro, ne mame hô krî japrÿ te Ninew wyr mehcunea to mõ. Mä curia me ipicawyr, ne curia me hâhhuc, ne me ipictor. Cwÿrjapê ri Pahpâm te Xiri catêjê atajê to kêanre, ne me to hamre. Ne ita caxuw Jona jô kâhhôc kwÿ mä he.

Jona pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê Jona 1.1-4

Pê caku atajêa kam Xiri jô pjê kam Ninew jô krî catêjê pê Ixaher catêjê curê xwÿn, ne mehcuneakêanre. Cwÿrjapê pê Pahpâm mä me hipej prâm. Ne cumâ me capri, cwÿrjapê péformâ me cumâ amji cawpa pyxit, cute ame to kén xwÿjreana. Quê iihhâj to hacpÿ mä Pahpâm wyr meapkjê, quê ha nee me hipej nare xâ na, cute Jona na hâhwyr. Ne Jonaata pê Ixaher catêjê nôa, ne cupê Pahpâm jarkwa to me cumâ ihcakôc catê.

Mä Pahpâm te Jona mä harkwa to:

— Ca ha ma krî catia japrÿ te Ninew ata wyr tê, neme acurê xwÿn pê Xiri catêjê atajê mä ijare, nâmri wa ha amehkên itajê jahpan xâ na, ame to kêanre ne. Wa ha me cumâmekhên ita kujate ne to me hipej, cute mehkên jicunare ita kam — hajýr.

Mä ma Jona apu hitôt. Ampo na? He ihtij cumâ Ninew catêjê pê Jona na mehkwÿ curê xwÿn atajê jamre na to prâm, na pê ma amjia kôt apu hitôt, ne ma cama côxwa tohkâ ata wyr tê. Ne cute Ninew jô krî wyr ihtêm xâ kaj na, Cra jô pjewyrr amji mä pâr kreti nô mõ ita mä cator. Ne cute ihtêm xâ ita na hâmjôr ne ma cumâ harâ. Pê pâr kreti ata ihkre ita ajkrut, ne kÿj rûm ita, ne harâ mä ita. Mä harâ mäita mä Jona xâr, ne curia caxwâm pê nô ne apu gôr.

*Pê Pahpâm Jona kôt kôcti kujate
Jona 1.5-17; 2.1-10*

Mä ramâ côxwa jipôac ri pâr kre me to mõ, mä Pahpâm te kôc pahtyjtî nôkujahêc, mä ampeaj kam côxwa to harô to pra. Mä pâr kre mõr xâ atakêanre. Ne tâkamry kam me hâpencatêjê mä hûpaa to hûpa, mä ihtij amehty na ameamji to hane. Ne cute me hô pahpâm cahâc kreka mä me carâr kammehtêm. Ne cute côxwa kam me ampo pytûi atajê to me hûcapêr kam mehtêm.

Mä Jona ihtij caxwâm pê nô ne gôr, ne nee cuteampo te hajýr xâ ata na hahkre pejnaré. Mä ma pâr kre jô pahhi apu hapen to tê, ne cute ahna cator, ne cumâ harkwa to:

— Ampo na mä ca nô ne apu gôr? Jû wyr ca ha ita caxuw gôr! To jy ne gô Pahpâm mä me pahtcunea cajrén, quê me pahtecajpa! — hajýr.

Mä pâr kre kam me hâpêr catêjê te jûm cwÿrjapê kôcti ita te ame to hajýr xâ ata jahkre pej prâmte, ajpën mä hûtar xâ ata rë, ne ame hõmpu ne ihköt me hakop, ampo cwÿrjapê môrmô kôc ita ame to hane. Ne pea cute me Jona mä cator, ne mehukij, ne me cumâ:

— Ampo to mä ate, mä Pahpâm te me pawhýr kôcti ita kujahêc? Me anô mä ca? Ampo to mä caapé? Jû pîn mä ca mõ? Jûmje kwÿ mä ca? — hajýr.

Mä me cumâ:

— Ipê Ixaher catêjêñ, ne wa itij me côjkwa kam Pahpâm pê me ijô Pahhiti pê ampo cunea to ata to amji kam ijapac to ipa. Por pê côjkwa me, pjê me, côxwa to ata mä wa apê — hane. Ne hanea ne cute ma Pahpâmpê ihtêm ita na, me cumâ amji jarén par.

Mä cute me hûjarén xâ atapar, ne me cumâ paa to pa, mä me cumâ:

— Mêr ampo na mä ate hajýr? Jû mä wa ha me ato, quê côjkwa kam Apâm Catí kôcti ita toankré? — hajýr. Pê cormâ kôcti ita xwÿ kam, ajco hâpêr tÿj to ipicamén to ipa nare, na pê ame Jona cukij to hane.

Mä Jona me cumâ:

— Mêr cô kam me imê, quê ha kôcti ita ankré. Wa ite ramâ kôc ita jahkre pej. Icwÿrjapêa ri ame ato hane, ijûpar nare kam — hane.

Mä ma cô kam ame mén caca, ne ma cama kre wyr, pjê wyr me to ihcakrýnto, me hahkre to mõ, ne nee cute me to mõr ita mä hamâr nare. Ampo na? Ma kôcti ita hâpêr toihþjy to ipa.

Mä pea Pahpâm mä ame carâr, ne me carâr to:

— Pahhiti, ca ha nee me ite cô kam Jona mén ita jahpan xâ na, me ikamacryc nare — hane. Ne cute me Jona pro necô

kam me mën. Me ajkaam mā kôc ita pinkrén. Mā me hümre itajé ame Pahpâm cupa, ne ihtyj cute Pahpâm par na me amji ton.

Mā Pahpâm te tepti catia nō ita kujahêc, mā cute Jona cunea na ikrér. Mā cute tepti ita caxwâm pê amji to amcro to incré, ne cutePahpâm mā ihcakôc, ne amji tehcajpar xâ na ihwyr. Mā Pahpâm te tepti mā, Jona toamcrâ na pire mähöjahir na hüjahkre. Mā tepti te Jona to höjahir, mäihtiar na pjé wyr hâpir.

3

*Pê Jona Ninew jô krî catêjê mā ahcawpa
Jona 3.1-10*

Mā Pahpâm te hipér Jona mā ihcakôc ne cumâ:

— Ca ha maNinew jô krî catia ata wyr tê, ne ite amâ ijûjarên xâ ita to mecumâ awjarê — hajýr. Mā ita caxuw Jona te Pahpâm par pyrentu, ne ma Ninew jô krî wyr tê.

Ne pê Ninew jô krî ata catia to cati, quê jûm ihcunea ton to prâm, neapu ihkôt môr to amcro to incrê, ne cormâ apu ton pa. Mâ krî mäJona xâr, ne amcro ata na, cutePahpâm te cumâ hûjarên xâ ata to me cumâ hûjarên kamihtêm, ne cute me cumâ ihcawpa to:

“Quê ha ajpêñ amcro te cwarênta xâ ita
jirô pê
me akên itajéjahpan xâ na,
Pahpâm me gô krî ita cuneajipej tu!” hajýr.

Mâ ihtyj ajte cute me Jonapar. Ne cute mehkên ton jicu. Ne nee ame hâpan nare, ne nee amehkômnare. Ne cute amehkêñ jû na mehpeacre na ame amji jarêñ xâ na, cute amehkâ impejti atajé to pôj, ne amehkâkêanre pê xâc te amehkâ itajé mâ ameamji jacjén, ne kam ame ipa. Mâ hanea ne Ninew jô krî jô pahhi te Jona jûjarêñ xâ itapar, ne apu amji tûm. Cute ihkêñ xâ ton atajé na amji jahkre pej, na ri cumâ amji kîn nare. Mâ cute ihkâ impejti ata krýn, ne cute xâcte ihkâ ita mâ amji jaxâr, ne ma mõ ne pro jipy to hýr, cute hû na ihpeacre na to amji jarêñ xâ caxuw.

Ne pahhi ita me, cumâ me hâpêñ catêjê me, cute me ajpêñ to hýr, ne meajpêñ par. Mâ pahhi te mehkwy mâ ihkâhhôc ton, ne cutekam harkwa kujahêc to hajýr he:

“Cu ha nee, me pajô parxare mea
mâ, amepajapân nare, ne nee me
pahkôm nare.

Ne me pahcunea me pahkâ kêanre mâ me
amji jacjê,

neampeaj kam Pahpâm pejti ita mâ me
amji cajrêñ.

Ne me pahcunea me pahteamji kam me
pajapac xâ kén atajêmâ me hikra,
ne me pajâprê to me papa jicu,
quê ihhéaj to Pahpâm ihtyj amji mâ me
pajapê,
cu ha pahtyj me xa, quê ha nee me pajô
kri to ipictor nare” hajýr.

Ne cute hô kâhhôc ita to, ma cumâ me
hâpêñ catêjê kwý kujahêc. Mâ cuteme-
hcunea mâ ihkâhhôc kam harkwa itajêa
cahyt, ne harêñ partu. Mâ mehcunea te
harkwa kôt mehkêñ xâ itajé jicu.

Mâ Pahpâm te me hômpun, ne cumâme
caprî, mâ nee cute me to ipictor, ne me hô
krî tohamre nare, mâ ihtyj me xa. Hamre.

JUTA CATÊJÊ MÃ Pahpâm Jarkwa To MEHCAKÔC CATÊJÊ

Ŷhŷ, caku jàhtôa kam Pahpâm te harâ catêjê pê Juta catêjê atajê mä, cute harkwa to mehcakôccatêjê kwý kujahêc. Atajê te ahþyanre na Paþpâm jarkwa to me cumâ mehcakôc par, ne ihkâhhôc kam ahna ihhôc. Ne ahþyanre na me hôkâhhôc kam me haprý pit. Ne me haprý te, Hôxêj me, Amoti me, Miþuij. Na ri me hô kâhhôc japrý pê **Hôxêj Jô Kâhhôc** (Hôxêj) me, **Amoti Jô Kâhhôc** (Amoti) me, **Miþuij Jô Kâhhôc** (Miþuij). Ne cute me cumâ Paþpâm te ame to kên xâ cawpa to: "Ca ha mânea mä ate me akén ton na, quê ha Pahhitî hahpan xâ na me awýr me acurê xwýn kujate, quê ha me acunea pro, ne me akwý kwý jipej, ne ma jû kam me akwý to pra" hane. Ne hanea ne cute me cumâ hôtpê jû caxuw Paþpâm te me to impej, ne hacþyä mä me hô pjê kam me häm na to hûjahkre.

Mä hanea ne Paþpâm jarkwa to ihcakôc catê japrý te Patij te Juta jô pjê cahi na Etô jô pjê kam mehkri atajê mä Paþpâm cawpa. Na ri hô kâhhôc japrý pê **Patij Jô Kâhhôc** (Patij). Ne cute me cumâ cuteame Juta catêjê to kêanre jaþpan xâ na, Papirôn catêjê te me to hamre tu na harën. Mä nee Etô catêjê te me kam hapacnare, cwýrjapê ri me hýrmä Papirôn catêjê cator, ne ame hapu, ne me hipej mä me hamre tu.

Mä hanea ne cute mencerê itajê te Juta catêjê mä Paþpâm jarkwa jarën, ne mehô kâhhôc kam mehhôc par. Atajê japrý te, Jôwer me Hapakuc me, Xôpôn. Na ri me hô kâhhôc japrý pê Jôwer Jô Kâhhôc (Jôwer) me, **Hapakuc Jô Kâhhôc** (Hapakuc) me, **Xôpôn Jô Kâhhôc** (Xôpôn). Pê Hapakuc mehkwy wyr me curê xwýn pê Papirôn catêjê pupu, ne curi mehkwy jirôa pê mehkéanre na, me hahkre pej pyrentu. Na pê me ahna Paþpâm cukij to: "Ampona mä ca ame akwý jirôa pê Papirôn catêjê kêanre atajê te me akwý to kên na hamâ, quê ha rý ame to kêanre ne?" hane. Mä Paþpâm cumâ: "Nee quê ha Papirôn catêjê me ikwý to hamre nare, quê ha cama ame to kên, jirô pê wa ha pa Papirôn catêjê cunea to hamre tu" hane. Ne ita caxuw Hapakuc jô kâhhôc kwý mä he.

3

Hapakuc 3.1-19

¹ Ŷhŷ, Hapakuc pê Paþpâm jarkwa to me cumâ ihcakôc catê ata te Paþpâm to cati

prämte, cumâ increr xâ to increr to hane he:

² "Ŷhŷ Pahhitî Cati,
ca ate imâ ate amji kam gapac xâ na amji
jarën.

Ne ca ate gâpêñ xâ ton xâ ata catia to cati,
na wa ity amji mä hüpa to catia to ipa.
Ne pom pê ca mam me iquêtjê tehcajpar
to catia,

pê wa ahna garëñ pa,
ita na ca ha hipêr ita kam me itehcajpa,
mär wa hanea ne me cuxâ me ahna me
apupu.

Ne wa ite me ato kên jaþpan xâ na me
ikam acryc cakrô,
ca ha atyj ate me icapri na amji to amji
japackre.

³ "Wa ite Etô jô pjê kam kënti japrý te Parâ
ata pîn,
ate apejtî to ajpêñ iwýr amôr na apupun.
Mä acarôt prâ jâhcujro te côjkwa cunea
cuþro.
Mä pjê cunea kam me amâ acatihi to
mehcakôc.

⁴ Ne apê pyt japoþ pê mä hâhcujro pyràac,
ne ate gûhkra kam
acarôt týti to apimxur ata pîn gâhcujro
catia cator.

⁵ Ne acumam me hâ catia mõ,
ne hanea ne akôt me hâ nõ kêanre ata
ajpêñ mõ.

⁶ Ne gâhhuc ne apinkrêñ me ajkaam mä
pjê te hâhcujrõn kam ihtêm.
Ca ate kríxâre pupun ne mehkôpîr,
mä acupate amehtertet.

Mä rý pêa mä kënti kâhti ihkrî atajê
pijaxwýr par.

Mä hanea ne rý pêa mä awjarô ihkrî atajê
acupate pýpým ne hamre par.

Ne ate amji kam gapac xâ atajê,
jû caxuw hamre xâ nare,
ne quêt ihkrî rohnýtti mä.

⁷ "Ite Cuxâ catêjê krâ pictor na me
hömpun.

Ne hanea ne ite Mitijcatêjê te acupate
amencwýr na me hömpun.

⁸ Ne ate cô cunea te apu amji hohoc na ton,
mä apu amji hohoc na ite hömpun.
He xâ ajkî côxwa me cô cunea kam acryc
na mä,
ca apu to hane?

Hâpâ! He ca ate amâ me hâprê catêjê jô
cawrî me,
hô kuþti kam mehkri atajê te me ipytâr xâ
ata caxuw ihkujahêc,
na ri cô cunea apu ahhohoc.

⁹ Ate to gô cuhê xê kre týj,
ne ate kruw jâhtôa na gâhwýr,
ate to acurê xwýn catêjê jipej prämte.

Ne ate pjê cunea kôt cô pijapjêr nacumã
gûjahkre,
mã ihyj pjê cunea kôt apu ajpjê ne cute
capahkre ton par.
10 Mâ kënti te ihhéj ne apupun,
ne acupate apu ihtertet,
mã cô catia ne cator ne ihpahtyjti to ajpjê,
ne cute pjê to hipu par.
Mâ côxwa ihhéj ne carâr,
ne kàj mã harôti catia to pra.

11 "Ne pyt me putwry jirôa pê gô kruw me,
gô kruwxwa prâti ita te pyt me, putwry
jirâr,
mã ihhéj ne kam awcapâtôkô.

12 Ne ca pjê kam,
me kam acryac kam apu mõ,
ne ateacâcâac kam, krîxâre kam axãm.

13-14 "Ne ca ate amji mã me akwy capi,
ne me cumã pahhi na me hûxwyratajê
pytâr prâmtê,
ca me hýrmâ acator.

Wa me icurê xwŷn catêjêjô krâhtare cu-
pate ame amxu.

Mâ ihyj cute me ijipej jahkre kêt nare
kam,

me ijipej na amji to ame hajy.

Ne cute me icrân prâmtê me cupê carjti
pyrâc,

ne me ikam ihtêm.

Ca ate me kam atêm,
ne me hô pahhi jô kruw xwaa to
ate me hô pahhi krâ caxwŷr.

Ne ate hî gân par,
ne mehhi pit juwahi.

15 Ne ca côxwa kam gô cawrô to apu
gâhhuc,

na ri cô ita apu ahhohoc.

16 "Ne wa ite ampo itajê kam ijapac,
ne apu iertet pyrentu.
Mâ iyahkâ ampo itajê cupate apu ihtertet,
ne icahi apu amji cahhy ne icarôt peacre"
hane.

Hô, pê Hapakuc Pahpâm mã increr to
hane.

Pê hanea ne ihwky mã amji jarê ne me
cumâ:

"Yhý me ikwý!

He Pahpâm te imâ, por rÿ nee ampo te jû
mân nare atajê jahkre,

wa ite hômpun,
ne quê ha cormâ me pahwyr cato.

Ne wa ha apu hûpa cakrô,
itjy aracri hikaj to ipa,
quê ha ahnaa Pahpâm, cute ame pahto kên
prâm catêjê to hamre partu.

17-18 "Quê ha pîxô pâr cunea irâ nare,
ne hanea ne pîxô krô na hô nare,

ne pur cunea kam me hô nare,
ne nee ikre pu na carâ cahâcrehamreare,
ne nee kwyc kam prity hamreare cakrô,
wa ha ityj Pahhiti pyrén ijakryti ne.

Ne Pahpâm te iptyâr catê ata kam ri
ijakryti ne.

19 Pahhiti Catî pê mehcunea to ihhimpej
catê ata pê riicarôt.

Ne pom hýjaxy kënti kâa jimoc na,
carôt týj imprar týjti to apu ipa,
ne nee ihpypym nare,
ita jîkjê na ri Pahpâm ito,
ne ite ampo kên cunea mã
ijucanâr xâ caxuw
imâ icarôt gô" hane. Hamre.

MATEW JŌ KÀHHÔC

Pē Joje cute ajpēn par xà to ajmār hamre

Matew 1.18-25

¹⁸ Pê Jeju Crixtô pým xà hane he. Pê Marijkwyj me Joje ramā ihcunī kam, cute me hikwa xà na, me ajpēn par pejtu. Ne me hikwa xwýjrea na, cormā Marij cunī kam, ramā Pahpām Carō Pejti kôt ihkra ne ihtic. ¹⁹ Ne Joje pê hūmre pê catyt kam ipa catê, ne hâhcprī, ne hâhcjrēnti, na pê Marij te apu ihpahām cupate, nee mechcunea kam mare mā, jûm te ahti na kam ihkra na ihköt harēn kēanre prām nare. Cwýrjapē ri aracri cute Marij me hikwa tuw na me ajpēn par xà ata to hamre to prām.

²⁰ Ne caxwa ata kam, nôr xà kam nô ne ita to amji kampaa, ne hôt. Mā ipimtir kam, côjkwa pîn Pahhiti pê Pahpām jarkwa na imprar catê nô hýrmā iwryc ne cumā:

— Hâpà Joje, apê pahhi xwý pê Tawi tâmxwý tamxwý ita! Nee ca apu amji mā pa nare, ne atij Marij pê gíxi ita na amji capa. He nee jûm te kam ihkra nare, ne Pahhiti Carō Pejti kôt ri ihkra. ²¹ Quê ha cumā ihkra xûmre nô ihpym, ca ha caa cumā haprý to Jeju. Ne haprý ita kôt harēn xà te “Pahpām te me hütâr catê”. Ampo na? He quê ha akra ita ihtjy mehkwý kén catia ata pê me hütâ. ²² Ne ampo na ri gíxi te hajýr? Pê ramā Pahpām jarkwa to ihcakôc catê japrý te Ixaj xwý ata gíxi to awjaré, na quê ha hane. Na pê to hûjarén to:

²³ “Quê ha jûm cuprý ne ihcumī kam ihkra, ne cumā ihkra xûmre nô cato, quê ha cumā haprý to Emanew” hane. Ne Emanew ita kôt harēn xà te “Pahpām me pahcotea na ipa” — hajýr.

Hôhô, Pahhiti jarkwa to imprar catê te Joje mā hûjarén to hajýr, ne ma hacpý mā côjkwa wýr cute amji jaxâr. ²⁴ Mā Joje pimprar, ne cute Pahhiti jarkwa na imprar catê ata jarkwa kam hapac pyrentu. Ne ihtjy cute Marij pê hixi na ahna amji caxâr, ne nee cute me ajpēn par xà ata to hamre nare. ²⁵ Cakrô, pê nee cormā hixi tíc ata na ihcaxun nare, pê ahnaa cumā ihkra xûmre pým, pê cumā haprý to Jeju.

2

Pê mehkra kreti kwý Jeju pupun prâmtre me cato

Matew 2.1-23

¹ Pê Juta jô pjê kam, Pâw jô krî kam Jeju ihpym. Pê caxuawHeroti pê Juta jô pjê to ihhimpej catê. Ne amcro ata kam me hûmre krâ kreti te amji jahkre pejti kwý ajco me caxére cunea te amji kamhapac xà to me hahkre to me ipa. Ne cute me pyt japôj xà rûm, Juta jô pjê kam, Krîpinkrêñ wýrmre caxéti pupun, ne maikhkôat pyt cjéj xà wýr me pra. Ne krî mā me cator. ² Ne curia amehkrî catêjê cukij ne me cumâ:

— Jô ri mõrmôj jûm krare pê Juta catêjê jô pahhi ata pým? He waite ihmât ri pyt japôj xà rûm, me ijô pjê pîn, ite me hô caxéti pupun, na wa ajpēn ite amehkîn, ne amji mā hûpahti to prâmtre hýrmâ me pra — hane.

³ Mâ Heroti pê Juta jô pjê jô pahhi ata te me hûjarén xâ ita par, ne ampeaj kam, jûm te hûlhyr ne haxâ kam pahhi na hâr na, cumâ hûpa. Mâ curia mehkra catêjê cunea mā, pahhi ata te me kam incryc cumâ hûpa. ⁴ Mâ cute Pahpâm mâ mehcrajen catêjê jô pahhi me, me cumâ Mojxe xwý te me hapackre xà to hahkre catêjê te me cuprôn, ne pahhi pým xà na mehâhcukjêr to:

— Jô ri quê ha Crixtô pê pahhi na Pahpâm te capi ne ihkujahêc itaihpym? — hajýr. ⁵ Mâ cute me cumâ harêñ to:

— Ita ri Juta jô pjê kam, Pâw jô krî kam ri ihpym xà. Ampo na? Hepê ramâ Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê Pahpâm jô kâhhôc kamita na mehhôc to me hane he:

⁶ “Pâw jô krî, acrire cakrô, krî cuneajirôa pê acati. Ampo na?

He akaam ri me ijô Pahhiti cator xà. Ne quê ha cato, ne me ikwý pê Ixaher catêjê cunea to ihhimpej, ne me hamâ” hane — hajýr.

⁷ Mâ aracri Heroti te pyt japôj xà rûm me hûmre krâ kreti me mõ atajé na hâhwýr, ne cute me ajpēn par, mâ cute caxéti na mehukij to:

— Jû caxuw mâ caxéti ata cator? — hajýr. Mâ me cumâ:

— Caku pyxit jirôa pê ri ramâ cator — hane. ⁸ Jirô pê mâ ri cute Pâw jô krî wýrmehkujahêc, ne me cumâ harkwa hêj xia hyr to:

— Ca ha me pra ne jûm krare ita na me acato, ne me imâ harêñ par peaj ne. Mâr wa hanea ne me acuxâ hõmpu, ne itjy amji mâhûpa, ne imâ ihkinti ne — hajýr.

⁹⁻¹⁰ Mâ cute me pjê jô pahhi ata jarkwa par jirô pê mâ ma me pra, ne pry kôt hipêr cute me pyt japôj xà rûm caxéti ata pupun. Necute me caxéti pupun xà ata

pyrénampeaj kam me hakry, ne me cumā amji kīn. Mā caxēti ata me cumam tē, ne Marij ikre kam ihkra to hýr xà atacwýrpê hähhuc. ¹¹ Mā ikre mā me hár, ne cute me Marij me ihkra ata pupun, ne cute amji mā me húpahti na amji to me ipipéprämte, cuna mā mehkón krā na me hýr. Ne me cumā mehkinti na me amijiarén jír pê, cute me cumāampo cjén xá jihé mén, ne me cumā me ampo pejti jör xá atajé jör. Atajé pê wakyre prà tepti pê ôr me, ampo jacró cuxwati ata me, ampo pépihók pê rám jím pyràc, ne cuxwati ata me. Ne ampo atajé cunea na hýjhýwar to hähwýr.

¹² Mā caxwa ata kam Pahpám te me hôt kam me cumā hújarén, ne me cumā:

— Me apé pyt japój xá pín me acator catéjé, ca ha nee hacpý mā Heroti pê pjé jö pahhi ata wýr me amji jaxàr, ne me cumā ahkrare nō atajarén nare — hajýr. Cwýrjapé ri me hópjé wýr, ma pry nōa kót, cute me amji jaxàr.

Pê Ejit jö pjé wýr me cuto

¹³ Mā me hómpun catéjé, ma ramā memprar jír pê, côjkwa pín Pahpám mā memprar caté nō te Joje jöt kam cumā ihkra to hújarén to:

— To jý ne gíxi me ihcámter to atêm pyrentu, ma Ejit jö pjé wýr, ne curiame ahtwy ne me akři. Wa ha pa jü caxuw ate me amji jaxàr xá to meamá awjaré! Ampo na? Nee mā ampo na nare. Pjé jö pahhi pê Herotilhýy apu ahkrare ita japé, cute ihcuran prámte — hajýr.

¹⁴ Mā Joje jüjaréan kam hýr ne cute ihkra impýn, ne ma caxwaa riinxí me, Ejit jö pjé wýr me to tē, ne amcro nōna na curi me cator. ¹⁵ Ne curia me hähhuc ne mehkři, ne curi mehkři ita na mā me ahnaa Heroti tyc, mā cormá hacpý mā, cute me amji jaxàr. Ne pê rý pēa mā ramā Pahpám jarkwa to ihcákoc catéjé Jeju na, me hō kähhók kam, mehhók ata harén to hane he:

“Ite, por Ejit jö pjé kam apu ikra mō ata na, ijáhwýr” hane.

Pê ihkähhók kam ahna mehhók xà ata na pê hane.

Pê Heroti me ahkrare jipej

¹⁶ Mā Heroti te pyt japój xá rüm cute amji jahkre pejti te caxēti pupun catéjé te mempar nare na, me hahkre pej, ne ame kam incryac to me kam incryc. Ne cute hō kráhtaremá ahkrare xümre curan na harkwa hyro:

— Ca ha Pâw jö krí me, krí ajpén cahi naihcuuhéh atajé cunea kót me ahkrare xümre na caku pijakrutnare atajé cunea curan to me mō — hajýr. Mā harkwa kót

cute me hipej. ¹⁷ Ne pê Jeremij pê Pahpám jarkwa to ihcákoc caté ata ramā rý peamā ita jarén to hane he:

¹⁸ “Quê ha krí ata kam ame amrähhti. Quê ha pyjé cunea amehkra japé xà toa-mencwýr to me ipa kam me to incrà tu.

Ne tee ame hóhtyj to prám.
Ampo na?

Nee mā ampo na nare.

Quê ha me cupé mehkra xümre cunea me ty,
cwýrjapé quê ha cama amencwýr to ame ipa” hane.

Mā hújarén xà ata na cute hajýr.

Pê Ejit pín me amji jaxà

¹⁹ Mā Heroti tyc jír pê mā, côjkwa pín Pahpám mā memprar caté nōte Joje jöt kam hýrmá cator, Ejit jö pjé kam, ne cute cumā hújarénto:

²⁰ — To jý ne gíxi me ihcámter to ma hacpý mā me gō pjé wýr amji jaxà. Ampo na? He nee mā ampo na nare, ramā, por cuteme akra curan prám atajé tyc par — hajýr.

²¹ Mā Joje jýr, ne cute ihkra impýn, ne ma inxi me, hacpý mā me to amjjaxàr, ne me to mō, Juta jö pjé wýr. ²² Ne cute me Arquiráw pê Heroti xwý kra pê hüm jaxà kam pahhi na me harén par. Na ri curi me mehkři na me cumā húpaa to húpa. Cwýrjapé ri hipér Pahpám te Joje jöt kam Hípójajo jöpjé wýr me hator. ²³ Mā ma harkwa kót hacpý mā Hípójajo jö pjé wýr cute me amji jaxàr. Ne curia hipér Naxare jö krí kam mehkři. Ne pê Pahpám jarkwa to ihcákoc catéjé nō ramā rý pêa mā Pahpám kra pê ahkrare ata jarénto hane he:

“Naxare jö krí pín pê cato” hane.

5

Parixéw catéjé jír oá pê me pampej na me pamá ihprám

Matew 5.17-30

¹⁷ Ne Jeju hanea ne me cumā:

— Nee ca, ite Mojxe xwý me, Pahpám jarkwa tomehkákoc catéjé te me hapackre xà ata to hamreprámte icator na, ame icámji nare. Wa quêt catyt kam, cute me hapackre xà ita kót ipa, ne me amáihkót harén to impej to ihcuhtacti, ca ate kam me gapac, ne icuxá catyt kam me apa prámte, wa icator.

¹⁸ — He wa nee ame amá ihéj xi jarén nare, ne ampeaj kam wa me amá awjaré. Quê ha nee côjkwa me, pjé kam ampo cunea jamre xà wýr Mojxe xwý me

Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê te me amji kam hapac xâ na ihkâhhôcata hôc pyxitre nô ipictor nare. Quê ha hajyr to ihcuuhê rohnýtti mä, ne ihkâhhôc kam cute mehhôc catêjê te ampo te jû mân xâ atajêquê ha ihtyj hane. ¹⁹ Na quê ha jûm te Pahpâm te me pamâ harkwa jirêñ xâ ata par nare, ne amjia kôt, amji kôt jûm jûpar nare to cumâ hahkre na, quê ha ihtyj cójkwa kam Pahpâm himpejxâ kam incrire ne, ne Pahpâm cuna mä ihkéanre. Jíkjê na, quê ha jûm te Pahpâm te mepamâ harkwa jirêñ atajê kam hapac, ne amji kôt catyt kam, jûm jûpar to cumâ hahkre ata, quê ha cójkwa kam Pahpâm himpej xâ kam catia to cati.

²⁰ — He ampeaj kam wa me amâ harë. Parixêw catêjê me, Mojxe xwÿ te me hâpackre xâ to hahkre catêjê me, me cumâa ihkéj ne catyt kam meipa. Ne Pahpâm mää nee catyt kam me ipanare. Na ca ha Pahpâm himpej xâ mä me acjêj prâm na, ca ha itajê jirôa pê catyt kam me apa to prâm.

Cu ha nee jûm kam me pancryc nare

²¹ — Xâ pê ca nee Pahpâm te me aquêtjê mä harkwa hyr to:

“Nee ca amehcuran nare.

Quê ha jûm ahcura, ca ha ma cute mehcukij catê wyr me to pra, mär quê mehkén na me hahkre pej, ne mehkén jahpan xâna mehkén mä me cumê”

hajyr kam me gapac nare? ²² Ne wa ha me amâ ihkwÿ jirô pê tÿj ita jarë he: “Quê ha jûm te apu mehkwy nô kam incryc na, quê haihtyj cute apu kam incryc ita na hanea ne mehcukij. Ne quê ha jûm mehkwy nô mä harkwa to: ‘Ampo cunea na gamreare’ hajyr na, quê ha ihtyj cute cumân xâ ita jahpan xâ na cute mehcukij catê wyr me to mō. Ne por jûm apu mehkwy nô mä haprÿ kéanare pyxwÿ ata, quê ha ramâ me pahturê xwÿn pê Xatanaj jô cuhy wyr mör xâna kam ipa”.

Cu pahte me to ihcupan xâ to impej pyrentu to prâm

²³⁻²⁴ — Na ri cute hajyr. Nämri ca ha ate Pahpâm mä hûrkwa kam ampo jôr to amôr na, ne curia ate me akwÿ nô te ampo na akam incryc na to amji japackre na, ca hacuria ate Pahpâm mä ampo jôr xâ ata jicu, ne ma tê ne mam me akwÿ nô me ajpën mä acaprî, jirô pê ca ha amji jaxâ, ne cormâ ate Pahpâm mä ampo jôr xâ ata gô.

²⁵ — Ne quê jûm akam incryc na, ato xwahna prâmte, ma mehkén cukij xâ wyr me ato mörkwÿa kam, ca ha me amji

to impej. Ampo na? Ca ha ate me amji to impej nare kam ahnaa mehkén cukij catêacato, ne cumâ me agô, quê ha makrähtare mä me agô, quê ha me gaxâ. ²⁶ He ampeaj kam wa ha me amâ awjarë. Quênee gâmjör par nare kam, jûm amâ hikran nare.

²⁷ — He xâ cute me amâ Pahpâm jarkwa jarêñ to: “Nee ca ahti na ame pyjê to me axy nare” hajyr na güpar nare? ²⁸ He wa ha me amâ ihkwÿ jirôa pê ihpa tÿj ita jarë he: “Quê ha jûm cama pyjê nô pupu, ne kam cumâ amji caprêp ata, pêihhéj ne ramâ cute ahna hûhkra” hane.

²⁹ — Cwÿrjapê quê ihhéaj to awpôc rûm ato akên na aton prâmte ampo kên pupu, ca capa neto awcapê. Nämri ca ha ate caxâr nare na, quê ha gicunea ihkén mä axâ. ³⁰ Ne quê ihhéaj to awpôc rûm gûhkra akên na aton prâmte ampo kên to, ca hanea nehakep ne to awcapê. Nämri ca ha ate hakep nare na, quê ha gî cunea ihkén mä axâ. He me pamâ me pahcukrâ xâ te amji jíkjê ita na, cute jû mân nare, ne Xatanaj jô cuhy kam me pajî cunea pýpym xâ ata ri ampo kên itajê cunea jirôa pê ihkéanre.

Cu ha nee ihcaprÿ na Pahpâm japrÿ na to amji mä me pahcakôc nare

Matew 5.33-37

³³ — Pê Mojxe xwÿ me panquêtjê mä: “Ca ha ate Pahpâm japrÿ na ampo na cumâ amji ton na, ca ha atjyj to” hane. ³⁴ Ne pa, wa ha quêt cama amâ to hahkre to hane he: “Ca ha ate ampo na amji ton xâ ata kam, ca ha nee ihkaj na Pahpâm japrÿ to acakôc to, ‘Yhÿ, wa ha Pahpâm japrÿ na ityj to’ hajyr nare. Ne nee ca hanea ne ihcaprÿ na cójkwa pê Pahpâm krî xâ to amji määcacakôc nare. Ampo na? He curüam ri me pahto ihhimpej. ³⁵ Ne nee hanea ne piê to amji mä acakôc nare. Ampo na? He pjê ita pê ri ihhéj rûm ihpar pyxwÿr xâ. Ne nee ca Krípkinrê to amji mä acakôc nare. Ampo na? Hecupê Pahpâm pê Pahhiti jô krî. ³⁶ Ne hanea ne nee ampo kôt akrâa to amji mä acakôc nare. Ampo na? Jû wyr ca me anô amjia kôt me pahlkî nô pyxit peaj to haka, nare, to ihytci ne. ³⁷ Ne quêt ca ha cama harën to, ‘Yhÿ, wa ha to’, nare, ‘Quê, wa ha nee ton nare’, hane. Ne nee hirô pê mä garkwa nô to acakôc nare. Ampo na? Pom ca me acakôc to impejti jirô pê, hipêr me ampo na me amji to itajê, Xatanaj pê me pahturê xwÿn pîn ri hapôj” hane.

6

Cu ha nee jûm te me pampejti na me pajar  n na, m  hpr  m nare

Matew 6.1-8

1 — Ne wa ha hanea ne me am  n ihn   ita capwa he. Co he! Nee ca cute ahna me apupun pr  mte me kam mare m   Pa  hp  m m   h  p  n x   impejti ataj  ton to apa nare. N  mri ca ha ate me ita tohaj  r na, ca ha nee me c  jkwa kam Ap  m Cati te me am   ampo pejti j  r x   ata cw  r nare.

2 — Ne ca ha ate j  m p   hamreare ata m   cute ampo na ihpr  m ata j  r na, ca ha aracri cum   ag  . Ne nee ca ha ap   j  m p   caxw  m p   cute amji kam hapac x   k  n, ne p   r  m ihh  j ne impej ataj   n   pyr  c nare. Ne nee ca me cux   Pa  hp  m m   mehcak  c x   j  rkwa me, kr  cape na apu amji pejti jar  n to am  r nare. He j  m te impejti na amji m   me har  n pr  mte ri, ame haj  r to m  . Ne cute amji m   me har  n pejti ata p   riih  j r  m h  mcw  r x  . Na qu   ha nee Pa  hp  m hip  r cum   ampo j  r nare na, ca me to amji japackrea ne.

3 — Ne ca ha cute ampo na me pr  m cat  j   m   ampo g  , ne ate cum   ampo j  r x   ata na amji to amxu, qu   nee g  ikw   n   peaj ahna gahkre pej nare. 4 Ca ha ampo pejti to, ne atj   to amxu, ne ahna amji to apimxur peaj ne, qu   nee j  m ahna gahkre pej nare, qu   ha Ap  m Cati pit ate apimxuar p  eampo ton x   ata na apupu, ne hahpan x   na am   amg  .

5 — Ca ha Ap  m Cati m   acak  c pr  m, ne nee ap   me caxw  m p   mehk  anre, ne p   r  m mempejti ataj   pyr  c nare. He mehk  anre itaj   me kam marem   Pa  hp  m m   mehcak  c x   j  rkwa kam mehcuuh  , ne kr   cape kam mehcuuh  , ne me kam mare m   me cum   Pa  hp  m m   mehcak  c, ahna mehcunea te me h  mpun pr  mte. Ne cute amji m   me har  n pejti ata p   riih  j r  m me h  mcw  r x   na, ca me to amji japackrea ne. 6 Na ca ha, j  m te Ap  m Cati pupun x   nare ata m  , me acak  c to pr  m, ne g  rkwa caxw  n m   me acj  j ne amji na me to hih  . Ne curia ca ha aracrij  m te, me ate me Ap  m Cati m   me acak  c na, me apupun nare x   ata m   me acak  c. Qu   ha me Ap  m Cati ata aracri cum   me acak  c na me apupu, ne hahpan x   na cute me am   h  mj  r x   ata to me am   amg  .

7 — Ne ate Pa  hp  m m   me acak  c x   ataj   kam, ca ha nee me ap   mehcakrit p   Pa  hp  m jahkre k  atre ataj   pyr  c, ne amji cux   cum   me acak  c x   ataj   pit jar  n nare. He ihty   amji m   cute me Pa  hp  m m   mehcak  c to iryti ata k  t, cute me kam hapac na amji m   me to hane. 8 Ne me

ap   me h  r  c nare. Ampo na? He ate me Ap  m Cati w  r x   ataj   xw  jrea na, ram   ahna cum   me gahkre pej.

P   Jeju H  m Cati m   mehcak  c to hahkre

Matew 6.16-18

16 — Ca ha g  p  n nare kam apijacria kam, Pa  hp  m m   amji cajr  n kam pra, ne nee ap   j  m p   p   r  m ihh  j ne impej ata ne aracri caxw  m p   cuteamji kam hapac x   k  n ata pyr  c nare. Ampo na? He cute me haj  j cat  j   qu   ha Pa  hp  m m   mehcak  c t  yaj kam pra, ne ihty   pro to ame amji kuc jipro, m  r qu   mehcunea ahna me h  mpu, necute me ipijacri t  yaj kam Pa  hp  m m   mehcak  c na mehc  mji. Ne cute ampo na amji m  m  me har  n pejti ata p   ri ihh  j r  m me h  mcw  r x  . Na ca me to amji japackrea ne. 17-18 Ca ha Pa  hp  m m   acak  c pr  m, ne qu  t akuc cuuh  , ne ak   p  , ne amji c  mp  j, m  r qu   nee j  m apijacria kam Pa  hp  m m   me acak  c x   ata na me gahkre pej nare. Qu   ha Ap  m Cati pupun x   nare ata pit, atecum   me acak  c x   ata na me gahkre pej. Ne qu   ha ate apimxuar p   ampo pejti ton ataj   ja  pan x   na, cute am   ampo pejti j  r x   ata g  .

7

Pa  hp  m w  r pry me harkwa hat  tre

Matew 7.13-14

13-14 — Me ate ito amji m   me ahimpej x   ata p   ihh  j r  m Pa  hp  m w  r pry me harkwa jatâtre, ne ipimxurure ata. M  nee ahna me h  ht  a ne mencj  jnare, ne me pyxitre ne ahna me acj  j. Ne amjia k  t me ipa x   ata p   ihh  j r  m me pahcur   xw  n j   cuhy w  r pry, me harkwa pohti ne catihi ne hir  a p   hikwa ata. M   me h  ht  a ne ahna me acj  j. Na ca ha me pry hire pimxurure me harkwa hire ata jap   — hane.

P   me h  ht  ti me amji m   me ajkra

Matew 7.28-29

28-29 Ne cute me cum   ampo to hahkre jicu, m   me h  ht  ti ataj   te, cute mempar x   ata to amji m   me ipikrar, ne me ajp  n m  :

— P  yh  p  , m   ajte h  mre ita te me pam   ampo to hahkre x   ita, p   nee cute me pam   Mojxe xw  y te me pajapackrex   to hahkre cat  j   ataj   pyr  cnare, ne qu  t amjia k  t, harkwa k  t, me pam   ampo to hahkre to ipa — haj  r.

9

P   Jeju mento t  m to ajkrut ne me capr  

Matew 9.27-38

27 Pê pjê nô kam Jejuapu mō. Mâ mento tûm pijakrut ne ihkôt me cumâhâkjér to mō, ne me cumâ carâr to:

— Pahhi Tawi xwÿ tâmxwÿ ita, me icaprâr ne — hane.

28 Mâ ma Jeju mō ne ikre nô mâ me to hâr, mân mento tûm atajê hû na pire mân me xa. Mâ cute mehcukij to:

— Xâ ca ampeaj kam ajkî amji mân me ito ahimpej? Xâ ampeaj kam ite me acaprâr na ate amji mân me ito hajýr? — hajýr. Mâ me cumâ:

— Ýhý pahhi, ca ha atýj me icaprâr — hane.

29 Mâ Jeju te hûhkrahhi to mento huc, ne me cumâ harkwa to:

— Pom ca ampeaj kam ito amji mân me ahimpej xâ ita te ri me acaprâr — hajýr.

30 Mâ hamre, mento itajé caprâr pyrentu, mân ihtýj me rît. Mâ Jeju te me cumâ harkwa to:

— Ca ha nee jûm mân ite me ato hajýr xâ ita na me ijarêñ nare — hajýr. 31 Mâ ma me pra, ne cute me to ihhimpej xâ ata kaj na, ihtýj pjê ata kam mehcunea mân Jeju jarêñ to me mō.

Pê Jeju ihpêrkêt caprâ

32-33 Ne memprar jîrô pê mân ri ajpén Jeju wýr me jûm xûmre kam ampo carô kén, mân ipêrkétné nee ihcakôc nare to me mō. Mâ Jeju te intête ampo carô kén ata cator. Mâ cute ihcakôc kam ihtêm. Mâ cute me hômpun catêjê atajê te amji mân me to ipikrar, ne me ajpén mân:

— Wa rý jû caxuw ite me pajôj pjê ita kam, iteme ampo pejti te hajýrjê nô pupun nare — hajýr.

34 Cakrô mân Parixêw catêjê te ajteare mân me harêñ to:

— Ampo carô kén jô pahhi te ri cumâ cute mehkwyjâpójxâ caxuw carôt jôr, ne nee mân Pahpâm te cumâ hôrnare — hajýr.

Pê Jeju mân me caprî cati

35 Mâ Jeju krî cati me krî kryjre cunea pupun toïhkôt hapôj to ipa. Ne ihtýj Juta catêjê te me cuprônâxâ atajê kôt, me cumâ Pahpâm te me to ihhimpej xâ jarêñ xâ impejti na harêñ to ipa. Ne ihtýj Hûm carôt kôt hâpén xâ piñho ton, ne me hâ catêjê cuneacaprâr to ipa. 36 Mâ Jeju te me hâhtötî atajê pupun, ne ampeaj kamcumâ me caprî xâ. Ampo na? Por atajê mân amji kîn nare, ne me caxwâm pê meh-peacre, mân cama mehkri ne ameajkampa. Ne me cupê ihhêj rûm carâ cahâcre pê hamârcatê nare ata pyràac, ne ihtýj ame ipa, na ri ampeaj kamcumâ me caprî xâ. 37 Ne cute ihkôt me ipa catêjê mân harkwa to:

— Ampeaj kam me pajâpên xâ pê Pahpâm wýr me to mepapipkjér xâ ita cati.

He me pajâpên xâ ita pê ihhêj rûm pur kam ampo hy to cuprôn xâ pyràac. Ne me to hâpén catêjê ri cormâ mencrêre. 38 Na ca ha côjkwa kam Pahhiti na me ahwy, mân quê hipêr ajpén me pamâ me hâpêncatêjê kwy kujate, quê me cumâ hâpén xâ ita to apê — hajýr.

10

Cu ha Pahpâm jarkwa to hahkre catêjê na me amji to pôj

Matew 10.40-42

40 Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê te tôxi japackre to hane he:

— Ca ha ma Juta catêjê jô krî atajê wýr me pra, ne mehcunea mân ijarê. Ne quê ha me ana amji to pôj me ajkaam, ramâ hanea ne ina me amji to pôj. Nehân ne ina me amji to pôj me ajkaam, hanea neramâ, por Inxû Cati te ajpén pjê wýrikujahêc ata na me amji to pôj.

41 — Ne por quê ha jûm, jûm pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê cwýrjapê ahnaamji capa ata, quê ha ihtýj jû caxuw cuxâ, Pahpâm te cumâ hâmjör xâ ata cwa. Ne quê ha jûm, jûm xûmre impejti in-cwýrjapê ahna amji capa ata, quê ha hanea ne cuxâ, Pahpâm te cumâ hâmjör xâ ata cwa. 42 Ne quê ha jûm te, jûm pê ikôt ipa catê cwýrjapê, cumâ cô pit jôr cakrô, quê ha hanea ne, me cuxâ, Pahpâm te haphan xâ na jûm ata mân hâmjör xâ ata cwa. Ita to ca me amji japackrea ne — hane.

12

Pê Jeju mân amji to cati prâm nare

Matew 12.15-21

15-16 Mâ Jeju te amji na Parixêw catêjê te amehcuran prâm na me hahkre pej, ne ma tê. Mâ me hâhtöde na ma ihkôt me mō. Mâ cute me hâcatêjô cunea caprâr, ne me to impej, ne me cumâ:

— Ca ha nee me cumâ ite me acaprâr ita na me ijarêñ nare — hajýr. 17 Ne ampo na ri cute me to hajýr? He pê rý pêa mân ramâ Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê pê Ixaj xwÿ ata, ita na ihhôac na ri cute hajýr. 18 Ne pê ihhôc to hane he. Pahpâm hûjarêñ to:

“Ihnâm hâ, ite amji mân imâ hâpén catê capiita he.

Ne taa mân ri imâ ihkinti.

Ne taa mân ri imâ amji kînti to ne amji to icajpuaw.

Ne wa ite cumâ Icarô Pejti kujahêc, mân cute cumâ amji jôr,

mân quê ha Icarô Pejti ata kôatmehcukij, ne me to ajcokjê.

Ne quê ha me cupê mehcahkrit atajê pê Juta catêjê nare

pê me ijahkreb pej nareatajê mā,
ite catyt kam me to ipicokjér xà jaré.
19 Ne nee cute amji to cati prämte jüm me
ajpén krac ri ihcakôc nare,
ne nee apu hâkjkér nare,
ne nee quê ha cà pêcute mempar prämte
ihcakôc to ierty nare.
20 Ne quê ha jüm pê ihhéj rûm cajcaj hô nô
ata pyrâc,
ne cajoc ne ihcapa na xa, quê ha nee
ihkwîn pej nare,
ne quêt hacpýa mā hâm to impej,
ne ihcuhtac.
Jïkjé na, quê ha jüm,
cute amjikam hapac xà ramâ ihpearcre,
quê ha nee jüm ata mā hikran nare,
ne quêt hacpýa mā to impej.
Ne quê ha jüm pê ihpôc xà nô pyrâac,
ne ramâkyre pê pôr ne ihpôc crire ne,
quê ha nee ipír quê ha ihtyc nare,
ne quêt to ihpôc cati,
quê ha pôr.
Jïkjé na, quê ha jüm,
cute amji kam hapac xà kêanre to apu ipa,
quê ha taa ihtehcampa,
quê ha catyt kam apu ipa.
Ne quê ha catyt kam me to hajýrto hâm ita
kam,
ahnaa me curê xwýn tohjé. 21 Ne quê ha
pjê cunea kam,
kríxâre pê mehcahkrit atajê cunea
jüm ata jikaj, ne to pit mā amji mā
mehhimpej to me ipa" hane.

Hôhô, pê Ixaj xwý Jeju na ihhôc to hane.

13

Aryjhý cahâc kên jarêñ xà
Matew 13.24-30

24 Ne Jeju te hipêr me cumâ hújarêñ xà
nô jarêñ, mâr quê ampeaj kam hújarêñ xà
ita to me amji kampa, ne me cumâ:

— Ýhý, cójkwa kam Pahpâm himpej
xà ata pê ihhéj rûm me hûmre te ame
pjê impejti kam ame arýjhý impejti kre
pyrâac. Ne me hô pur kam arýjhý pit,
ne nee kam ampo hy cahâc nô te ihhore
nare. 25 Mâ caxwa ata kam ihtyj nô ne gôr.
Mâ ihwýr curê xwýn cator, ne aracri cute
arýjhý cahê na ampo hy kên ata kre, ne
ma tê. 26 Ne ahna putwry pyxit, mâ pea
arýjhý cahkô ata kâ, ne cute amji to ihhy,
mâ hanea ne ampo hy kêanre pê ahkêt ita
cator ne kam ihhy.

27 — Mâ hamre pur kam me hâpén
catêjê atajê te me hômpun, ne ma hô pahhi
wýr me cator, ne me cumâ: "Me ijô pahhi,
mâr ca ate gô pur kam arýjhý impejti kre
ita? Nô na mâ ajte jû rûm ampo hy kên ita
cator?" hajýr.

28 — Mâ me hô pahhi me cumâ: "Me
pahcurê xwýn nô te môrmô ita ton" hajýr.
Mâ cute mehcukij to: "Xà wa ityj me ampo
hy kêanre ita to pôj pyrentu?" hajýr.

29 — Mâ me cumâ: "Quê. Ampo na?
Ca ha me to pôj pyrentu ne aracri ihkôt
mempej nô capa. 30 Quêt taa ampo hy kên
ita ihcuhhê, quê ha ahnaa ampo tep xâ
kam ahtwý, wa hacormâ me amâ harê,
ca ha mam me ampo hy kên ata jarê ne
mehpre ne cuhy kam me haxwý. Jirô pê
ca ha cormâ me arýjhý impejti ata jirê
ne mehpre, ne nôrxâ kam me haxwý" —
hajýr.

Aryjhý cahâc kên jarêñ kôt harêñ xà
Matew 13.36-52

36 Mâ Jeju te me hâhtötî atajê jicu, ne ma
ikre nô ma harâ. Mâ ihkôt me ipa catêjê te
ahna me hâhtêp, ne mehcukij to:

— Me ijô pahhi, ampo jarêñ mâ ca ame
imâ harê? Ampo kôt harêñ xâ mâ ampo
hy kêanre ita? — hajýr.

37 Mâ Jeju me cumâ:

— Ipê me Ahâkâ pê ampo hy impejti
kre catê ata pyrâac. 38 Ne pur ata pê
pjê pyrâac. Ne ampo hy impejti itajê pê
me hûmre pê Pahpâm tekjê atajê pyrâac.
Ne ampo hy cahâc kêanre ita pê me
hûmre kêanre atajê pyrâac. Ne me cupê
mepahcurê xwýn pê Xatanaj tekjê, na ri
taa me to ihhimpej. 39 Ne arýjhý kêhkén
xâ ita pê ri ampo cunea jamre xâ kam
Pahpâm te ajpén pê me atopicokjér xâ
pyrâac. Ne me hâpén catêjê itajê pê
cójkwa pîn Pahpâm mâ memprar catêjê.

40 — Ahnaa mâ ampo hy kên ata te caxâr
xâ na cuhy kam me haxwýr xâ he, jïkjé na
quê ha ampo cunea jamre xâ ata kam, ihtyj
me hûmre kêanre itajê to hane. 41 Quê ha
ipê me Ahâkâ pjê ita wýr cumâ memprar
catêjê kujate, quê ha Pahpâm pê Pahhiti
himpej xâ ata pê, cute mehkwý kên na me
ton catêjê atajê me, cute me ampo kên ton
to me amji pyrâc catêjê atajê mea mâ, me
to pôj partu. 42 Ne jû caxuw Xatanaj jô
cuhy prâ tyc xâ nare ata kam me haxwý,
quê ha ame amrâ, ne me wa gyj, mehkâj
xâhte. 43 Ne Pahpâm na mehkwý, quê
ha quêt Pahpâm pê Pahhiti himpej xâ ata
kam mehtetetti ne, ne curia ihhimpej xâ
ata krac ri, cahê na mehkrî. Ne quê me
gûpar xâ caxuw me akam me gapac na, ca
ha atjy me awpa.

Ampo pejti pimxur jarêñ xâ

44 — He cójkwa kam Pahpâm himpej
xâ pê ihhéj rûm jûm xûmre nô te jûm
jô pjê kam wakyre prâ tepti pê ôr na hî
jâhwýr catiamâ cator, ne hacpýa mâ curia
to ipimxur pyrâac. Ne cumâ amji kân
kam cumâ hâhcukréjatajê cunea to ihpore
na hâhpan, ne hâhcukréj jô pore ata to,

cute pjê kam ôr jî jåhwyr catia to pimxur ata japrôr. Ne cute pjê ata to hô tekjéjirô pê mä ri cormä cute ôr jî jåhwyr catia caxâr.

K n jaka pr ti jar n x 

⁴⁵ — He hanea ne Pahp m himpej x  p  ihh j r m j m te k n jaka pr ti japr r cat  n  pyr ac. ⁴⁶ Qu  ha j  ri ihn  impejti na, h  j hw rti ata n  pupu, ne ma t  ne caxuw cum  h hcukr j ataj  cunea to ihpore na ahpa, ne ma to t , neto k n jaka pr ti ata japr .

⁴⁷ — Ne hanea ne Pahp m himpej x  p  ihh j r m c  kam kryhti to tep pro x  ata pyr ac, ne ajp n caxuw tep cunea na ihpro. ⁴⁸ Ne qu  ha tep to hipu, qu  ha cum  ip r cat j  amcr  w r me cupj , ne me to api, ne me to ihkr , ne tep to ame ajcokj  pyr ac. Ne impejcat j  qu  ha k h  kam me cucj , ne ihk eanre cat j  qu  ha ma p  m  me to awcap .

⁴⁹ — Ita j jk  na qu  ha ampo cunea jamre x  w r, qu  ha Pahp m m  memprar cat j , c jkwa p n me hap j, ne mempej p  Pahp m na mehkw  t te meh umre k n to hap r part . ⁵⁰ Ne Xatanaj j  cuhy tyc x  nare ata kam mehk n cat j  cunea to me awcap , qu  ha curia mehk j x h t  ame amr , ne ame wa gy  — hane.

Ampo wej me intuw jar n x 

⁵¹ M  Jeju te ihk ot me ipa cat j  cukij to:
— X  ca ate me ampo ita par? — haj r.

M  me cum :

—  h  — hane.

⁵² M  me cum :

— Ca ha me ate, ite amji kam ijapac x  kam me gapac, ne hanea ne ate me Mojxe xw  te me hapackre ne me cum  to hahkre na, ca ha me ap  ihh j r m j m p  mehkra m  h rkwa p n cute ampo wej me ampo tuw to hap j pyr ac. Neiht j me cum  mam cute amji kam me hapac x  wej me hapu na, curm  cute amji kam me hapac x  intuw itato hahkre — hane.

17

P  Jeju H m Cati j rkwa caxuw ihpore g 

Matew 17.24-27

²⁴ M  Jeju me, ihk ot me ipa cat j  me, ma Capernam j  kr  w r me cator. M  me h  pahhiti jarkwa k t me h hkra kam me h mcw r cat j  n  te me Petr  cukij to:

— X  qu  ha g  pahhi, Pahp m j rkwa jam r cat j  j  pahhiti m  h mj r nare? — haj r. M  Petr  cum :

²⁵ — Qu  ha iht j me cux  h r ja pan x  na amg  — hane. Ne corm  ikre m  Petr  x r, m  Jeju te ihcukij pyrentu, ne cum :

— J  m  ca ita to amji kam gapac to? Ne j mj  qu  ha kr  ita j  pahhi m  me amg ? X  ajk  kr  kam mehkr  cat j  n ,

nare, j m cahkrim  curi ihkr  pr m ata qu  ha ajk  amg ? — haj r.

²⁶ M  Petr  cum :

— Mehcahkrit cat j  qu  ha me amg  — hane. M  Jeju cum :

— Ate to ham rti m  ne har n, ampej kam ri ita! Ne ita jar n x  te, qu  nee curia mehkr  cat j  n  h mj r to pr m nare. Cw yrap j  ri nee ij m j r x  nare. Ampo na? Inx  Cati j rkwa ri, ne ip  ihkra.

²⁷ — Ne nee im  me h hkra kam me h mcw r cat  ita te, pahte amji m  me Pahp m cupa nare na, cute me pahto amji kam hapac na to pr m nare. Cw yrap j  caha ma h p  w r t ne kam ajore m . Ne mam ate to tep pro ne to g pir ata jarkwa kam, ca ha ihpore hy pupu ne capa, ne ma h mcw r cat  w r tot , ne pax r ja pan x  na to amg  — hane. P  harkwa ita k at ita hane.

18

Cute ampo k n t te j m japackre x 
Matew 18.15-35

¹⁵ Ne Jeju te hanea ne ihk ot me ipa cat j  m :

— Qu  Pahp m na mehkw  n  acuna m  ihk n x  n  to, ca ha ma h rm  m , ne ahte ajp n na me ajkrut peaj ne cum  cute ato k n x  ata jar . Qu  ha cute aparna, ca ha curia hacp  m  me ajp n to impej.

¹⁶ — Qu  apar nare, ca hacp  m  amji jax  ne amji caxuw j mj  to ajkrut, nare, m ncren  ne me hap r, ne ma h rm  me to m . Qu  ha cute ato k n x  na me h mpun x  ataj na ne cum  har . N mri p  mam ram  Pahp m j  k hh c har n to hane he: “Qu  j m pyxit peaj mehcukij cat  w r t , ne cum  j m jar n to k n na, qu  ha nee impar nare, n mri qu  ha j mj e incr  ne cute h mpun x a na ajp an k t me har nna, qu  ha iht jmekampa” hane. Qu  ihh aj to me akampa ne ihk n ton jic , ca ha hacp  m  me ajp n to impej.

¹⁷ — Qu  ihh aj to me akw  n  ata me apar nare, ca ha Pahp m na mehkw  m  ihcunea nahar n pa, m r qu  t a me acux  cum  mehcak c. Qu  ha nee Pahp m na mehkw  par nare na, qu  ha cup  mehcakrit pyr c, ne cup  Pahp m jarkwajahkre k t cat j  n , ne cup  Pahhiti jarkwa jir  p  ihp p m cat . Ne cup  amj a k t ipa to pr m cat , ne iht j ampo kâeanre ton to ipa.

*Me pahte ampo ton itaj  cunea na,
Pahp m me pahto amji japackre*

¹⁸ —  h , pom ate pj  kam ampo k n cahp rhyr ita, haneane c jkwa kam ate ihcahp rhyr. Ne hanea ne ate pj  kam

ampo pej to tojnō ita, hanea ne cōjkwa kam ate to tojnō.

¹⁹ — Ne hanea ne pjê kam cute ito amji mā mehhimpej atajē, quē ha jūmjē ajkrutne ijaprÿa na, ajpēan kôt me hâhwyr na, quē ha cōjkwa kam Inxū Cati ihtjy ampo na me hâhwyr xà ata to me cumā. ²⁰ Ne quē jū ri jūmjē irrêre cakrō, amji mā ijaprÿ to pój xà ata kam, wa ha ramā ame cahē na ipa — hajŷr.

Cu ha jūm te me pahto kēn ata kam me pancryc jicu ita na

²¹ Mā Petrō Jeju na hâhtêp ne ihcukij ne cumā:

— Ijō Pahhi, jū mā wa ha? Xà wa ha ikjê te ito kēn to xet xà ata na kam icryc jicu, ne cute ito kēn atajē na to tojnō to xet? — hane.

²² Mā cumā:

— Jū wýr ca cute ato kēn xà ata jahpan xà na, kam acryc jicu to xet peaj. Ca ha cute ato kēn ata na to tojnō to xetxénta, ne nee cormā kam acryc jicu to tojnō nare — hane.

Jūm te nee ihkwý nō te to new ata to tojnō nare jarēn xà

²³ Ne Jeju mehcunea mā ihkôt harēn to:

— He cōjkwa kam Pahpām himpej xà te amji kam hapac xà pê ihhéj rûm jūmjē te hō pahhi mā me hâpén, ne cute ajpēn mā me hō newto mehcakôc, ne ahna me ajpēn par ata pyràac. ²⁴ Ne mam cute ihpore to, cute to new to mirjâw ata, pahhi ata wýr cator. ²⁵ Mā cumā hâpén catê ata pê cute to new catihti ata caxuw ihporejamreare. Mā hamre, hō pahhi te jūm te to new atato ampo na hâhpan na me mën, hixi me mehkra mea mā. Ne hanea ne hâhcukrêj cunea to hō new ata caxuw ihpore na me to hâhpan par na, cute me mën.

²⁶ — Mā cumā hâpén catê ita hō pahhi cuna mā ihkôn krâ na hýr, ne cute ahna hâhwyr ne cumā:

— “Ijō pahhi, ito amji mā awjamā, wa ha itjy amâ ijâmjôr to imôr ita kam ijâmjôr pa!” hane. ²⁷ Mā hō pahhi mā caprî xà, mā cute hō new catihti ata mea mā, ihcunea na to tojnō.

²⁸ — Mā ma cute hō pahhi to new ata na tē. Ne cute jūm te ihpore hy te xej peaj to, to new ata cajpar. Mā cute jūm ita jôkrebriihcuhtom, ne apu to ahcujrō ne cumā:

— “Imâ amgô! Ampo to ate ito new ata jahpan xà na imâ amgô!” hajŷr.

²⁹ — Mā jûm ita cuna mā ihkôn krâ na hýr, ne ahna hâhwyr, ne cumā harkwa to:

— “Ito amji mā awjamā, wa ha itjy amâ ijâmjôr to imôr ita kam ijâmjôr pa!” hajŷr.

³⁰ — Cakrō, mā nee ajte cute impar nare, ne ihkên mā mën. Ne cute me hacjêñ

xà kam haxâr, mār quē curia ihcuuhhê, ne ihcuuhhê xà ata to cumā amgô.

³¹ — Mā hamre, me hâpén catêjê na mehkwý nō, cute ihkên ton ita na hõmpun, ne apu kam incryac to incryc, ne ma hō pahhi te to tojnō ata wýr tē, ne cutecumā harēn par.

³² — Mā pahhi te hipêr cumā hâpén catê ata na hâhwyr ne cumā harkwa to:

— “Imâ hâpén catê kēanre ita! Ca ate iwýr, wa ite ate ito new catihti ata na ato tojnō, ca ma tē. ³³ Ne nee ate amji cuxâ akwý nō ata caprî, ne to tojnō nare icuxâ, pom wa iteacaprî ne amâ hikran, ca ma tē ita? Ampo na mā ate icuxâ to hajŷr nare?” hane. ³⁴ Ne hō pahhi ita apu kam incryac to incryc, ne ma me hacjêñ xà wýr cute cumā hâpêncatê ata kujahêc, mā cute me haxâr. Na quē ha curia ihcuuhhê, ne amji pupun to kēanre to ihcuuhhê, ne xacute ampo to hō pahhi to new atajê cunea jahpan xà na hâmjôr pa, necormâ amji caprâ — hajŷr.

³⁵ Ne Jeju te me cumā hûjarêñ jicu xâa kam me cumâ:

— Ca ha cute me ato new catêjê me, cute me ato kēn catêjê atajê to tojnō ne me hicu nare na, quē ha cōjkwa kam Inxû Cati me acuxâ nee ate me to kēn atajê to tojnō ne hicu nare — hajŷr.

20

Pur jō pahhi me cumā hâpén catêjê jarēn xâa

Matew 20.1-16

¹ Mā Jeju te hipêr me cumā hûjarêñ ne me cumâ:

— Cōjkwa kam Pahpām himpej xà te amji kam hapac xà pê ihhéj rûm pîxô krô kre catêjê jô pahhi pyràac. Ne ma hân ne irâratia na, cumâ me hâpén catêjê japêñ to pra, cute mehkwý cajpar, ne hâpén xâ na me ajpêñ par prâmte. ² Ne pê pjê ata kam, pê amcro pyxit to me hâpén jahpan xâ na ihpore hypxit to ajco me amji mā amgô. Na ri mehkôat amcro pyxit to me hâpén to pyt jahpan xâ na ihpore ihhypxit to me cumâ hâmjôr xâ na cute me ajpêñ par. Ne ma cute me hâpén xâwýr mehkujahêc, mā me hâpén to mô.

³ — Mā ramâ ahna pyt jâpir, mā ma krî cape na hipêr cumâ me hâpén catêjê japêñ to. Ne curi cute me hûmre kwý te nee ampo to mehâpén nare, ne cama ame ipa atajê kwý pupun. ⁴ Mâ me cumâ: “Ca ha me hanea ne me imâ ijô pîxô to apê, wa ha ate me gâpén xâatajê jahpan xâ na catyt kam me amâ amgô” hane. ⁵ Mâ ma me mô.

— Mâ ramâ pyt me pahkrâ jimoc kam hýr xâa kam, cutehipêr itajê to hajŷar, ne

cute me haprôr, cumâme hâpêñ xâ caxuw. Ne ramâ pyt pec to mõ, mä cute hipér itajé to hajýr. ⁶ Ne ramâ pyt xâr xâa wýr, mä ma hacpý mä curi cute me cumâ hâpêñ catêjé jaaprôr xâ wýr amji jaxâr. Ne cute hipér me hûmre kwýpupun, mä mehkri, mä cute mehcukij to: "Ampo na mä ita kam ampo to me gâpêñ nare kam, me ana pyt?" hajýr.

⁷ — Mä me cumâ: "Ampo na? He nee jûm te me imâ me ijâpêñ xâ nô jarêñ nare na ri" hajýr. Mä píxô na pur jô pahhi te mempar ne me cumâ: "Ca ha hanea ne imâ me apê" hajýr.

⁸ — Mä pyt xâr xâa kam, mä píxô na pur jô pahhi te cumâ me hâpêñ catêjé jô pahhi na hâhwýr ne cumâ: "Me hâpêñ catêjé mä aki, ne me cumâ gâmjör pa. Ne ca ha hapua na ite me haprôr atajé mä mam gâmjör kam tê, ne hapua na ite mam me haprôr itajé mä amgô" hajýr. Mä harkwa kôt cute ton.

⁹ — Mä ramâ pytre kam, me hâpêñ kam cute me to ihtêm catêjé atajé teahpýanre na ihpore ihhy pyxit ne mencwýr par. ¹⁰ Mä irârâtia na cute me hâpêñ kam ihtêm catêjé atajé, ihtýj me hirôa pê me hâmcwýr na me amji câmjî cakrô, mä cute me cumâ ihporeihy to ihcakhüm atajéa jör. ¹¹ Mä cute amencwýr, ne me hô pahhi na mehcakôc kam mehtêm. ¹² Ne me cumâ: "Pýhâpâ! Pom hapua na me hûmre jâpêñ kêmre itajé jâmcwýr xâ me, me ijâmcwýr xâ ita pipéan ajte? Wa irârâtia na ite me ijâpêñkam itêm. Ne amcro mä me ijûcanâar kam, ite me ijâpêñ to pyt cakrô, mä ajte me ijâmcwýr xâ itajé pipéan!" hajýr.

¹³ — Mä píxô na pur jô pahhi te me cumâ harkwa to: "Me ikwý nô catêjé me ikampa, wa nee ite to ihnô cupan nare. Mâr cu pahte ihpore hy pyxit peaj na ate me gâpêñ to pyt na, pahte me ajpêñ par ta? ¹⁴ Me gô pore incwa, ne ma me gûrkwa wýr me to pra. Wa mam ite hûmre mä ijô pore to ijâmjör to prâm ata to, wa ite hapua nahûmre itajé mä ijâmjör, ne me ato ipipêñ partu. ¹⁵ Xâ wa ha nee ajkî ite ijô pore to ijâmjör na prâm ata to ijâmjör nare? Xâ ca ite me to impejtixâ ita jû na, ca ame kam acryc?" — hajýr.

¹⁶ Ne Jeju te harêñ jicu xâ kam me cumâ:

— Quê ha jû caxuw Pahpâm pê píxô na pur jô pahhi ata pyràac. Ne mehkryjre me, me cati to ajpêan. Ne hapua na me ipa itajé me, mam me ipacatêjé to ajpêan — hajýr.

21

Mehkra te hûm kam hapac, ne me kam

hapac nare jarêñ xâ

Matew 21.28-32

²⁸ Ne Jeju te cute amehcukij catêjé mä ampo to hahkre prâmte me cumâ:

— He pê hûmre nô mä ihkra xûmre ajkrut. Mä cute mam ihkâ ita mä harkwa to: "Ikra, ita kam ca ha imâ ite píxô krô kre xâ ata kre" hajýr.

²⁹ — Mä ihkra ita te impar ne cumâ harkwa to: "Imâ imôr prâm nare" hane. Ne hapu na cute amji kam hapac, ne ma tê.

³⁰ — Mä hanea ne ihkra nô mä cute harkwa to: "Ikra, ita kam ca ha imâ ite píxô krô kre xâ ata kre" hajýr. Mä ihkra ita te impar ne cumâ: "Yhý inxû, wa ha itýj tê" hajýr cakrô, nee môr nare.

³¹ — Mér höhö, wa ha ita na me acukij. Me amâ, jûm mä pê hûm te amji mä ampo na to prâmtixâ ata to? Xâ mam kâ ita, nare, hapu na ita? — hane. Mä cute impar ne cumâ:

— Por mam ihkra xûmre kâ ata — hajýr. Mâ Jeju cumâ:

— He me apê hapu na jûm mä ihkra ata pyràac. Ne atýj me garkwa to me apê Pahpâm kôt me apa catêjé na me amji jarê, ne nee ihkôt me apa nare. Me amâa me hûhkra kam me hâmcwýr catêjé atajé me, pyjê inxyre atajême girôa pê mehkâne re cakrô, mâramâ me acumam Pahpâm himpej xâ mä mencjéj to me mô.

³² Ampo na? Pê Jowâw ajpêñ me awýr mô, cute me amâ pry ata jarêñ prâmte, ca ajte nee ate mempar ne amji mä me to me ahimpej nare. Ne mehûhkra kam me hâmcwýr catêjé me, pyjê inxyre atajé te mempar pyrentu. Ca ate me ita pupun cakrô, ca nee ate me to amji mä me ahimpej ne mempar nare — hane. Mä ma me pra, ne nee hîpêr cute mehcycl nare.

25

Pyjê te tej jarêñ xâ

Matew 25.1-13

¹ Mâ Jeju te, cute amji jaxâr xâ to me cumâ hahkre prâmtie me cumâ:

— Amcro ata kam, quê ha cójkwa kam Pahpâm himpej xâ ata pê ihhéj rûm mecuprý te tej atajé pyràac. Ne cute ahpýanre na me hô pôc xâ incwýr, ne pry cahti ri me to jûm xûmre jikwa tuwxâ ata jikaj. Ne caxwa ri ihtýj mehkri ne me hikaj, cute me hûnâr ne mehkôt cahâj ata jûrkra kam amji kîn wýr me hâr prâmtie.

² — Ne me cuprý te xíc ne mehkra nare, ne mehkwy te xíc itajé quêt mehkra kre te amji jahkre pejti. ³ Ne por mehkra nare atajé te ame hô pôc xâ incwýr, ne nee caxuw amji mä me cacô incwýr nare. ⁴ Mâ quêt mehkwy te amji mä me cacô

incwýr. ⁵ Mā cormā hümre jikwa tuw xà na mehkwy itajé apu mehkén, mā ame hôt ne pry cahti ri ame hikaj xà ame hikwa ne ame gôr.

⁶ — Mā ramā caxwa picapôn kam, cute mehkrrâhhia kam mencerer na mempar. Mā me cumā carâr to: "Ramā me hikwa tuw xà na mehkwy me amji to mō! Ajpêne cuna mā me pral!" hajýr.

⁷ — Mā me cuprý te me tej itajé amehkrí, ne ame ipimprar, ne cute ame hō pôc xà atajé to impej par, mār què me cumâ ihpôc pej. ⁸ Mā hamre me cuprý krâ nare atajé pê ihpôc xà cacô jamre, mā me cuprý ihtyc, mā mehkwy mā: "Me imâ gô pôc xà cacô kwây incrise ne. Ampo na? Ramâ me ipê me ijô pôc xà cacô jamre, ne ramâ ihtyc to mō" hajýr.

⁹ — Mā me cuprý krâ kreti atajé me cumâ: "Jû wyr què. Hamreare, jû wyr què incrise ita kam me pahcatwy. Ca hama me pra ne caxuw amji mā mehkwy japrô" hane.

¹⁰ — Mā ma ihpôc xà cacô kwây japrôr to me pra, mā me hakâr pê me hikwa tuw xà na mehkwy cator. Mā cute me cumâ me hikwa tuw atajé jürkwa jarkwaihê mén, mā amji kîn wyr mehkôt me hâr. Mā me ahna cute me to hihé.

¹¹ — Mā me ahna ahtümre, mā mehkry nare atajête amji mā me cacô japrôr, ne me cator, ne ame carâr to: "Pahhi, pahhi, cama me ijamâ, wa me cuxâ me acjéj!" hane.

¹² — Mā me cumâ: "Ipê me gahkre kâtatre, wa nee ite pry cahti ri me anô pupun nare. Ne ramâ ikre mā mencjêj xâ jirô pê ihpým, mā hihé" hane.

¹³ — Höhô, cwýrjapê ca ha me amji jamâ, ne me gâhcuprôn hiahpuro, nâmri me apê ipê me Ahâkâ te amji jaxâr xà jô amcro ata jahkre kâtatre, côte ca ihhéaj to ahtwy — hajýr.

Me ajpêne pê me pahcunea to ipicokjér xâ

Matew 25.31-46

³¹ Mā Jeju te me cumâ Pahpâm te mehcukij xâ to hahkre prâmte me cumâ:

— Quê ha me Ahâkâ amji to Pahhiti, ne ajpêne ahpar mā mô, cu mā memprar catêjê cunea me, ne pahhi krî xâ catia ata kam me jy. ³² Quê ha pjê kam mehkry atajé cunea cuna mā me cuprô, quê ha me to ajcokjê. Pom ahnaa mā carâ cahâcre hôhti to me ipijapar catêjê, hân ne ihhôhti ita pê, increcreti to caprâ ne to ajcokjê he, ita na quê ha me ato. ³³ Ne quê ha awpôc rûm carâ cahâcre hôhti to cuprô, ne awke rûm ihhô nare itajé to cuprô.

³⁴ — Ita na wa ha ipê me gô Pahhiti awpôc rûm me xâ itajé mā ijüjarén to:

"Por Inxû te me ato impej atajé, ajpêne me mō. Ajpêne me mō ne ihhimpej xâ krac ri me axâ. Por pê mam pjê teamji ton xwýjrea na, Inxû me amâ ihhimpej xâ to ata mâ, ca me acjéj. ³⁵ Ampo na? Nee mā ampo na nare. He pê imâ prâm, pê ca me imâ ijarte. Ne imâ kôr, pê ca me ikôm. Ne icahkrit cakrô, pê ca me gûrkwa wyr me ijaprô. ³⁶ Ne pê ipê ikâ nare, pê ca me imâ ikâ gô. Ne pê wa ixâ, pê ca me ijamâ. Ne pê me hacjén xâ kam me ijaxâ, pê ca ma me ipupun to me apa" hajýr.

³⁷ — Mâ mempejti atajé te mehcukij to: "Pahhiti, jû caxuw ri amâ prâm, wa ite me amâ gô jör? Ne amâ kôr, wa ite me amâ cô jör?" ³⁸ Ne jû caxuw ri acahkit, wa ite me ijürkwa wyr me gaprôr? Nare, apéakâ nare, wa ite me amâ me akâ ita jör? ³⁹ Ne jû caxuw ri axâ, nare, cute me gaxâr, wa ite me apupun prâmte awyr me mō?" hajýr. ⁴⁰ Mâ Pahhiti te impar ne me cumâ: "Ampeaj kam wa ha me amâ awjarê, por ikôt me ipa catêjê kryjre nô mât ate me acaca xâ tonata, imâa ca ate me ton" hajýr.

⁴¹ — Jirô pê mâ ri cute awke rûm amehcuhhê atajé mâ: "Icuna mâ me akéanre atajé, ipê me ajcamê. Ne maXatanaj me, cumâ memprar catêjê mâ, iteme to kén xâ na cuhy tyc xâ nare ton ata wyr me pra. ⁴² Ampo na? Nee mâ ampo na nare. He pê imâ prâm, pê ca nee me imâjartie nare. Ne imâ kôr, pê ca nee me ikôm nare. ⁴³ Ne pê icahkrit, pê ca nee me gûrkwa wyr, me ijaprôr nare, ne ipêikâ nare, pê ca nee me imâ ikâ jör nare. Ne pê ixâ, pê ca nee me ijamâr nare, ne pê me hacjén xâ kam me ijaxâ, pê ca neekam me ito amji japackre ne me ipupun nare" hane.

⁴⁴ — Mâ mehkén catêjê te mehcukij to: "Pahhi, jû caxuw wa ite me amâ prâm na me apupun, ne amâ kôr me, acahkit me, apê akâ nare me, axâ me, me hacjén xâ kam ite me apupun, ne nee ite me atehcajpar nare?" hajýr.

⁴⁵ — Mâ Pahhiti me cumâ: "Ampeaj kam wa ha me amâ awjarê, ca hân ne mehkryjre atajé tehcajparprâm nare, ne me hicu ita kam, nee ate me itehcajpar nare, ne hanea ne ate me ijicu, ne me icaca" hane.

⁴⁶ — Höhô, pom mehkén te me hajýrjê, quê hama mehkén mā mencjêj xâ ata wyr me pra, ne curia quê ha amji pupun to kâeanre to mehcuhhê rohnýtti mâ. Quêha hanea ne, mempejti atajé ma mencaca xâ impejti tîrohnýtti mâ xâ ata wyr me pra — hane.

(Pê Matew harén to hane. Pê Ruc hipêr harén kam to incrâ to hane he.)

Pê Jeju amcro cunea kam ajco me cumã ampo tohahkrea to pyt, Pahpãm to me amji kam hapac xà jürkwa kam. Ne ahna caxwa, pê ma krí pê hapôj, Pîxô jô kën wýr, ne curia hân ne amji to apê. Pê cójkwa caprêc kôt ajco me hàhtôa ne maPahpãm to me amji kam hapac xà jürkwa wýr me pra, cute me Jeju kam hapac prâmite.

27

Pê Juta amji cura Matew 27.3-10

3 Pê Juta Carijot xwý ata te Jeju curê xwýncatéjê mä hahkre. Mä cute ihkén mä me mën. Mä cute nee me curê xwýn pê amjipyâtare nare na hahkre pej, me ajkaam amji mä:

— An! Wa ite to ihcupan crire nare! Ne ite ijô Pahhitî kên mä mën. Ne quê ha ihtyj xâmte mehcura! Wa ha tê ne intête mehcahpêta — hajýr. Ne cute ihpore hy te trînta atajê pyr, ne ma hacpý mä Pahpãm to amji kam me hapac xà jürkwa wýr, cute Pahpãm mä mehcacrén catéjê jô pahhi me, prohti kam wýr to tê. ⁴ Ne curi to cator ne me cumã:

— Pom ite me amã ihpore hy te trînta na ijô Pahhi kên nare ata jôr ita. Nâmhâ he, mî! Hacpýa mä me apy! Imä ihkîn nare. Wa ite to cupan. Ampo na? He neehûmre ita kên nare, ne impejti cakrô, wa ite me amã hôr xà ita kôt ca ha xâmte mehcura — hajýr. Mä me cumã:

— Wa nee ita na me ato amji japackre prâm nare, atea ca amji mä ita ton — hane. Ne nee me cumã hacpý mä me ihpore pyr prâm nare.

⁵ Mä Juta te Pahpãm to me amji kam hapac xà jürkwa kam ihpore hy ata to me cumã hûcapér, ne ma tê. Ne jû ita ri cute amji jôkreb kwýr ne ihtyc.

⁶ Mä cute mehpore ata to cuprõn ne me ajpêñ mä:

— Ihpore ita te ri jûm tyc xà ata japrôr, na ri cupê me caprô jô pore. Na ri Mojxe xwý te me pajapackre xà kam, Pahpãm jürkwa kam pahta meihpore ita to me pajâhhuc xà na ihkaj na — hajýr. ⁷ Cwýrjapê ri cute ihpore ata na me ajpêñ par, ne cute me to carêc te pot ton catedata pê, hô pjê atajaprôr, mehcakrit jarêt xà caxuw. Ne cute mehcakrit jarêt xà na me ton. ⁸ Cwýrjapê ri ita kam cormã cute me pjê ata mä haprý to: "Me caprô jô pjê" hane. ⁹⁻¹⁰ Ne pê ramã rý pêa mä Jeremij xwý pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catéjê nôdata Pahpãm jarkwa na hô kâhhôc kam, ita na ihhôc to hane he:

"Mä Juta catéjête me hô pahhi kên mä me mën jahpan xà na,

mehpore hy te trînta jôr na me ajpêñ par, ata ri hacpýa ne cute me ipyr, ne me to pjê te pot ton catê pê hô pjê japrôr" hane.

Mä ahnaa cute hajýr.

Pê Pirat mä hîxi cupê Jeju cawpa Matew 27.19

¹⁹ Ne cormã Pirat pahhi krí xà kam jý ne apu Jeju cukij, me ajkaam mä hîxi te harkwa kujahêc ne cumã:

— Ca ha nee hûmre pejti te jû caxuw ampo kên ton nare ata to kên nare. Ampo na? He caxwa ri ite hûtir kéanre — hajýr.

Pê pî na me Jeju xôr na harkwa Matew 27.24-31

²⁴ Mä Pirat te nee me cupê Jeju mä hikran nare na amji jahkre pej. Mä ame hâhkrihkrit catia kam, me hâhtöti atajê ihtyj me pahhi jûhhyr prâm. Mä pahhi ata te nee Jeju curan na me cumã hûjahkre nare na amji jarën xà caxuw, cô na hâhwýr, ne kam hûhkra cuhôñ, mehcunea kam mare mä. Ne hûhkra cuhôñ kwýa kam cute me cumã:

— Wa nee ite hûmre ita curan na me amën nare, ne me atea ri mehcuran xà — hajýr. ²⁵ Ne mehcunea te carâr to:

— Me imä, ite mehcuran jahpan xà na, ihtyj me ikam me ikên pým, ne hanea ne me itâmxwý kam ihpým na to prâm — hajýr.

²⁶ Mä Pirat pê pahhi ata te me cumã Parapa mä hikran. Ne cute prytî kâ to Jeju cahhyr na me mën, ne pea cute krâhtare mä me hôr, mär quê mehcakhy catia, ne pî na me cuxô ne mehcura.

²⁷ Mä ma krâhtare atajê me to ihhimpej catê pê Pirat ata jürkwa wýr Jeju to me mō, ne curia cute krâhtare cunea to cuprõn, mä cute mehkra tu ne to xa. ²⁸ Ne cute me cupê ihkâ to pôj, ne me ahna pahhi kâ tepti jajpêti ata mën, ne me cumã to ihkâ. ²⁹ Ne hômjí to me pahhi krâhkâ ne ihkra mä me haxâr. Ne awpôc rûm hûhkra mä pî nô to pahhi jô kô ne me haxâr. Mä curia me cuna mä to xa. Ne me to hapactu xà kéanre ata kam me to incrâ, ne cuna mä mehkôñ krâ na mehkra ne me cumã:

— Apê Juta catêjê jô pahhi catia ne apej! — hane. ³⁰ Ne kam me harcô rë, ne hûhkra kam me cupê pî ata to pôj, ne ihkra kam me to ihsahhy. ³¹ Ne cute me to hapactu xà kéanre ata jirô pê intête me cupê pahhi kâ tepti ata caxâr, ne hacpýa mä ihkâa to me cumã ihkâ. Ne ma pî na cute menxôr ne mehcuran xà ata wýr me to mō.

Jeju tyc xà wýr awcapâtkô Matew 27.45-46

⁴⁵ Mā ramā pyt me pahkrā jimoac kam hýr xàa kam, cute hàhcujro to hicu, ne ampeaj kam awcapàtkô, neawcapàtkô ita na pyt pipkjér. ⁴⁶ Ne pyt pec pejti kam Jeju kÿjtí péa mā carâr ne:

— Inxû Catî, Inxû Catî! Ampo na mā ate atirer to hajýr? — hane.

Pê krî jamâr catéjé Jeju kre jamâr
Matew 27.62-66

⁶² Ne ramâ Juta catéjé kôt xâ jô amcro ata cator. Ne Pahpâm mā mehcâjrén catéjé jô pahhi kwý me, Parixêw catéjé me, Pirat pê pahhi me, cute me ajpén par. ⁶³ Ne me cumâ harkwa to:

— Me ijô pahhiti, wa ite cormâ me Jeju xwý hêj xi xâ ata to me amji japackre, nâmri cute amji jarén to: “Quê ha ina amcro incrê, wa ha hacpýa mā itír” hajýr. ⁶⁴ Ne cu ha pahtýj me harêt xâ ata jamâr to impeaj ne, quê ha xa ahna amcro incrê, cu ha cormâ me hamâr jicu. Nâmri cu ha me ita ton nare, quê ihhéaj to ihkôt me ipa catéjé me hî to ahkî, ne me harên to: “Hacpýa mā ihtír!” hane. Quê ha mehhéj xi xâ ita, mam ita jirôa pê ihkéanre to — hajýr. ⁶⁵ Mâ Pirat te me cumâ harkwa to:

— Nâmhâ ijô krâhtare catéjé amehcuhhê he. Ca ha me haprô, ne me to mō, ne cute me harêt xâ ata jamâr na me amê, quê me hamâr to mempeaj ne — hajýr. ⁶⁶ Mâ ma cute me haprôr, ne me to pra. Ne cute me kên kre kam me harêt xâ ata jarkwa na, me ihtô xâ to me ihtô, jûm te aracri ihcaxun cupate. Ne curia ame ahname ipa, ne ame hamâr to ame ipa, ne ma mehcuhhê ne me hômpu, ne me hamâ.

28

Krâhtare ame cumâ hêj xi jarén na ajpén pa

Matew 28.11-15

¹¹ Ne cormâ pyjê krî wýr pry kôt me môr kwýa kam, mâ krâhtare te Jeju kre jamâr atajê kwý te Juta catéjé jô pahhi kwý atajê mâ Jejkure te jû mân xâ atajê cunea na harên par. ¹² Jirô pê mâ ri cute jû mâ me ton xâ ata na ahna me ajpén par, ne me krâhtare kwý mâ ihpore catia ne hôr, ne me cumâ:

¹³ — Ca ha me gûjarén to ame apa to me hane he: “Wa me ijikwa ne me gôr, mâ Jeju kôt me ipa catéjé cator, ne ma cute me hî to hâhkij ne me to tê” hane.

¹⁴ — Quê ha me pajô pjê jô pahhiti ita kampa, ne ajteare mâ ampo to kam amji kampa, wa ha me cumâ ate me harên xâ itajêna na harê. Hamrequê ha cute, me ite me to amji kam me ijapac xâ ita na to amji kampa, quê ha nee me amâ ihkên xâ nô cator nare — hajýr. ¹⁵ Mâ pea Jeju kre jamâr catéjé atajê te me ihpore ita pyr, ne

ihtýj ame cumâ mehhéj xi xâ na cute me ajpén par atajê jarén to meipa. Mâ mehhéj xi xâ atajê Juta jô pjê cunea kôt ihcahkum. Ne cormâ ita kam mehhéj xi xâ ita ipa.

Pê Jeju pjê cunea kôt ihkôt me ipa catéjé kujate

Matew 28.16-20

¹⁶ Mâ Jeju kôt me ipa catéjê te me ôxi atajê, ma, por pê Jeju Hîpôjajo jô kên to me cumâ ihcakôc ata wýr me mō. Mâ curia Jeju te me cumâ amji to ipipê. ¹⁷ Mâ cute me hômpun ne cuna mâ mehcunea pýpym, ne Jeju to cute me cati prâmtre me to ihcakôc pejti. Mâ cormâ mehkwy me amji mâ: “Xâjejua môrmô ajkî?” hane.

¹⁸ Mâ ma Jeju me hýrmâ mō, ne me cumâ:

— Inxû te imâ pjê me côjkwa kam ampo cunea to ite ihmpej xâ caxuw imâ carôt jôr, ne ahna imâ harkwa. ¹⁹ Cwýrjapê ca ha pjê cunea kam mehkri atajê wýr me pra, ne catyt kam ijarkwa kôt me ipa catéjê na me to, quê catyt kam ikôt me ipa. Caha Inxû me, Carô Pejti me, ipê ihkra japrý na cô kam mehcumrâ. ²⁰ Ne ite me amâ ampo cunea to ihmpej atajê to me cumâ hahkre, mâr quê catyt kam ihcunea kam me hapac to me ipa. Ne wa ha ihtýj amcro cuneakam me acahê na ipa, quê ha ahnaa ampo cunea jamre xâ kam hâhhuc na, ca me to amji japackrea ne — hane.

MACÔ JÔ KÀHHÔC

3

*Pê Jeju me, ihkôt me ipa catêjê Hîpôjajo
jô pjê kam me ipa*

Macô 3.7-12

⁷ Mâ Jeju me, ihkôt me ipa catêjê ma Hîpôjajo jô pjê wûr me pra ne me cator, ne hîpô tohkâ na ame ipa. Mâ krî kwý kôt cute me Jeju te curi apu môr na me harën par, ne cute ahna me cuprôn tu.
⁸ Mâ Hîpôjajo catêjê jâhtôa te me cuprôn. Ne hanea Juta jô pjê me, Kripinkrén me, Côpijapjér jô cô jîkjê pîn hanea ne cute me cuprôn. Pjêhcaprêcti me, Kén jô krî me, Teppro jô krî me. Ne pê mehcunea, cute mejeju cajpar prâmte, hîrmâ me mõ. Ampo na? Pê ajco me Jeju te ampo ton xâ atajê cunea na me harën pa na pê.
⁹ Mâ Jeju ma ame hâhtôti te me ahna ihtyj ita na ihcaca, na ri cute ihkôt me ipa catêjê nõ mä harkwa, quê pâr kre nõ na ahwÿ, quê kam jyj ne me cupê to ajcamê crire ne. Mâ harkwa kôt cute me ton.

¹⁰ Ne pê Jeju ajco me hâ jâhtôa ne me caprâ. Na pê me hâ catêjê jâhtôa ne cute Jeju tât ne me amji caprâr prâmte, mehî to intête hîrmâ me amji pê amtâ.
¹¹ Ne me kam me pahcurê xwýn carô kén atajê pê ajco me Jeju pupu, neajco cuna mä me ajhu, ne me carâr to:

— Apêa ri Pahpâm kra — hane.
¹² Pê Jeju ita tête incryac kam me cumâ:

— Nee hipér ipê Pahpâm kra na me ijarêñ nare — hane. Ne pê mehcahpêrtâ.

4

*Hûmre te pjê kam ampo hy kre jarêñ xâ
Macô 4.26-29*

²⁶ Pê Jeju me cumâ harkwa to:

— He Pahpâm himpej xâ pê ihhêj rûm me hûmre te pjê kam ampo hy kre.
²⁷ Ne ma tê ne ihtyj apu ipa. Mâ pjê krac ri ampo hy ata araci hupräj to mõ, cute hupräj to mõr xâ ata na hahkre pej nare kam.
²⁸ He pjê ita ri cumâ hô gô, quê ha mam hîpräj cato, jirô pê mä, quê ha kam ihhy krekâ cato, ne ahna ahtûm nare quê ha kam ihhy,
²⁹ ne intep, quê ha caxuw wapo py ne to hakep. Ampo na? Ramâ intep ne hakep xâa kam na ri — hane.

6

Jowâw pê me cumrâr catê tyc xâ

Macô 6.17-29

¹⁷ Pê ramâ putwry nõ na pahhi Heroti ita Jowâw pê me cumrâr catê ata pro na to awjahkre. Pê me hûhkra cajpre ne

hacjên xâ mä me haxâ. Ne ampo na mä pê me to hane? Nee mä ampo na nare. Pê pahhi Heroti tõ japräj pê Pirip ata prô japräj Herotijkwŷj. Pê Heroti mä ihtô prô ata kinti, mä cute cupê caxâr ne cume hikwa. Mâ ihtô pê Pirip ata ahtê apu ipa.
¹⁸ Mâ Jowâw pê me cumrâr catê ata te me hômpun, ne ma pahhi pê Heroti ata wyr tê ne cumâ:

— Ampo na mä ate atô pê ihprôj caxâr? He ate Mojxe xwý te me pajapackre xâ kaj na ton — hajyj.

¹⁹ Mâ pahhi prô pê Herotijkwŷj te harën xâ ita par, ne ahna cupê ihkaj na. Na ri ma apu Jowâw curê ne ihtyj cumâ ihcuran prâm.
²⁰ Mâ jû wyr quê ihcura. Ampo na? He Jowâw pê hûmre impeaj ne ajco catyt kam ipa, na pê Heroti mä hûpa, ne ihtyj ihkèn pê hûtar to prâm. Pê ajco Jowâw pahhi jipackre, pê kampa ne cupê amji jahkre kâtre cakrô, ihtyj kam hapac to prâm.

²¹ Ne pê amcro nõ na pê pahhi ata pym xâ jô amcro cator, cwýrjapê ri cute amji kín catia ton, ne cute me cupê pahhi cati catêjê cunea na me hâhwyr. Ne hanea ne krâhtare jô pahhi kwý me, Hîpôjajo jô pjê catêjê jô pahhi kwý na me hâhwyr, cahâ na cute ame amji kín prâmte. Mâ mehcunea te amji kín ata wyr mehcuprôn, ne ihtyj cute ame ampo kur catia ne ame ikôm catiatio prâm to, cute mehcuprôn.

²² Ne ihprôtpê Herotijkwŷj kra cahâj cuprý japräj te Xarômkwŷj ata me amji kín ata wyr hâr, ne me cuna mä hâkrun to mõ. Mâ pahhi Heroti me pahhi cati kwý atajê cunea mä Xarômkwŷj jâkrun xâ ita kín, ne ahna me hakry. Ne pea pahhi te cuprý ata mä harkwa to:

— Wa ite me gâkrun xâ ata kinti jahpan xâ na, gapacta ne ampo na ihprâm xâ ata na iwý, wa ha ityj me akampa ne amâ cugô — hajyj.
²³ Mâ cuprý ata xa ne kampa. Mâ pahhi te hipér cumâ amji ton ne amji ton tu ne cumâ:

— He ampeaj kam! Ca ha ijâhcukrêj jîkjê na ahwÿ, wa ha ityj amâ cugô! — hajyj.

²⁴ Mâ cute impar ne ma inxi pê Herotijkwŷj ata wyr tê ne cumâ:

— Ampo na mä wa ha ahwÿ? — hajyj. Mâ inxi cumâ:

— Ca ha cumâ: “Ajpêñ ca ha imâ Jowâw pê me cumrâr catê krâ to tê, crat kam” hane — hajyj.
²⁵ Mâ hacpý ma mä hûjarêan kam, cute amji jaxâr ne pahhi mä:

— Ajpêñ ca ha imâ Jowâw pê me cumrâr catê krâ to tê, crat kam — hajyj.
²⁶ Mâ Heroti te impar ne cumâ amji kín nare, ne nee cumâ Jowâw curan to prâm nare. Ne cute me kam mare mä amji ton ita kam,

ihpahàm cupate, cute ihercuran na harkwa hyr. 27-28 Mā pyt jýr xà ata kam, cute krähtare pê hamär catê ata kujahéç ne cumâ:

— Hacjén xà wýr tê ne ajpêñ cumâ Jowâw krâ jakep, ne crat kam to tê — hajýr. Mâ krähtare ata wrýc ne ma hacjén xà wýr tê, ne cute Jowâw krâ jakep, ne crat kam to tê ne cahâjre mā hôr. Mâ cute inxi mā hôr. 29 Mâ Jowâw kôt me ipa catêjê atajê te ihytc xà ata jarén par, ne ma me hacjén xà wýr me pra, ne cute me hí pýn ne cute me harêt. Höhö, pê Jowâw pê me cumrâr catê tyc xà ita hane. Cwýnjapê pê Heroti Jeju to amji mâ Jowâw xwý te hacpý mân ihtîr na ihcâmjî.

Pê me hà me Jeju kâ jahkâ cyt atajê cunea impej pyrentu

Macô 6:53-56

53 Mâ cute Hûm carôt kôt hâpêñ xà pihho ata ton, ne ame harte jirô pê Jeju me, ihköt me ipa catêjê me, ma Hipôjajo jíkjé rûm, pjéaprý te Pírá jô pjé ata wýr me irér, ne curia cute me pár kre mâ hê, cô tohkâ na. 54 Mâ pár kre pê Jeju cator, mân me hâhtôti atajê te me Jeju pupun pyrentu. 55 Mâ pea curia pjé ata kam cute me amji r  c, ne ihytjy kr   cunea kôt me hà catêjê kôt ame pra. Ne ma me hà jikwa xà kam me cun  , neme ahna ahw   ne ma curi, por cute me Jeju j  hhuc xà na, j   ri me hahkre pej xà ata wýr me to pra. 56 Pê kr   jacot me kr   cunea kôt ipa xà ata ri p   ajco h  n ne prya kam, cumâ me hè n  , ne me cumâ Jeju na ahw  , ne ajco me cumâ:

— Cama amji na me ijamâ, wa akâ jahkâ cyt — hane. Ne por mehcunea te me Jeju kâ jahkâ cyt atajê cunea mempej pyrentu.

7

Pê Jeju curê xwýn catêjê ihkén mân me m  n pr  mte, mehcukij

Macô 7:1-37

1-4 Pê Parixêw catêjê kw   me, cute me cumâ Mojxe xw   jô k  hhôc to me hahkre catêjê atajê me, Kr  pinkr  n p  n me cato. Pê Parixêw catêjê ajco Juta catêjê cunea mân mam cute ampo to me hahkre xâ atajê to ihhimpej. Na qu   ha menqu  tj   te me to amji pyr   xâ te me amji ton xâa k  t, me h  p  n cur  , ne mam me amji m  ampi ne h  hkra cuhh  , ne cormâ me ap  . Ne por me h   japr  r xâ p  n cute me ampo x  o japr  r atajê, qu   ha cute mehkur xw  jrea na cuhh  . Ne cormâ, r   p  a mân cute ampo to me amji pyr   xâ atajê ton tome ipa, ne mehk  m xâ cuhh  n xâ ata na mehcuhh  , ne me pj   te pot cuhh  , ne wak  re te me h  wmr   xâ atajê cuhh  . Parixêw catêjê atajê kw   te me Jeju k  t me ipacatêjê n   ata te menqu  tj   te me amji

pyr  c xâ ata k  t ne h  hkra cuhh  npej nare kam, ahnaa h  p  n na me h  mpun. Por p   Parixêw catêjê ajco ahna me cumâ awjahkre ata kaj na, cute ton. Mâ cute Jeju na me cupr  n ne mehkra.

5 Mâ pea Mojxe xw   jô k  hhôc to me cumâ hahkre catêjê n   te Jeju mân harkwa to:

— Ampo na mân ajte ak  t meipa catêjê nee me panqu  tj   te ampo to me amjipyr  c xâ atajê kam me hapac, ne ihk  t me h  hkra cuhh  n nare, ne ahnaa me ap  ? J   w  r qu   ha cute me hajýr xâ ata kam me Pahp  m cajpuaw me — hajýr.

6 Mâ Jeju te me cumâ harkwa to:

— P   r  m ri ihh  j ne ate amji kam me gapac xâ impej, ne me acaxw  m p   me ak  eanre! X  mte ampeajkam p   Pahp  m jarkwa to ihcak  c catê japr   te Ixaj xw   me ate amji kam me gapac xâ ita na me gar  , ne me ana ihh  c to hane he:

“Mehkw   Pahp  m mân me harkwa to: Pahp  m, apeaj to apej, ne imâ ak  n’ hane, ne ajte cute amji kam me hapac xâ to, amp  yâ mân cup   me ipa.

7 Ne cute me Pahp  m to mehcak  c xâ impejti ita k  t hamreare.

Ampo na?

He me cumâme h  mre te amji kam hapac xâ to pit mân hahkre to h  n ne me ipa,

ne cute me cumâ to hahkre xâ ata kam, qu   ha ihytjy mehcukjy mân mehh  j xia jar  n to:

‘Pom wa me am  ampo to hahkre itaj   p   Pahp  m te amji kam hapac xâ ‘hane’.

H  , p   Ixaj xw   me ato h  jar  n to hane.

8 — Ca ma ame ihimpej xâ caca, ne ajte me aqu  tj   te amji kam me hapac xâ to pit mân, cute me hahkre xâ ata na ca me pr  m. 9 Ca g  tp   j   mân me, ne amji t  te me Pahp  m jarkwa himpej xâ to ne me h  r  , ne amji t  te me hajo, ne ate me aqu  tj   te amji kam hapac xâa k  t me apa pr  mte.

10-11 — P   Mojxe harkwa hyr to:

“Amji mân me ap  mj   cupa, ne amji mân me axyrxw   cupa, qu   ha ihytjy cute me h  mxw  y mân catêjê curan partu”

hajýr cakr  , ca ate me amji kam me gapac xâ to me amji pyr   xâ ata k  t, ajte ajteare mân me cumâ to hahkre, ne me cumâ: “Qu   ha j  m mân ampeaj kam h  hcukr  j, qu   ha ihytjy to h  m me inxi tehcajpa. N  mri qu   ha cute Pahp  m j  rkwa jam  r catêjê mân, cute h  m me inxi mân ampo j  r xâ atajê j  r na, amji to h  jahkre na, qu   ha xwahna

nee hûm me inxi mā ampo jôr xà atajé nô nare. Ne cama me cumâ harkwa to: 'Wa ramâ me Pahpâm mā ite ijâhcukrêj ita to ijüjahkre, nawa ha nee amâ ampo ata jôr nare' " hajyr. ¹² Ne me ate amji kam me gapac xâ ita kam quê ha nee hipér me hûmjê me, menxyrxwý tehcajpar to prâm nare.

¹³ — Ca ha ate me hajyr na, ca ha ma amji tête ame Pahpâm te amji kam hapac xâ curê, ate me aquêtjê te amji kam hapac xâa to ate me amji kam me gapac, ne me cumâ to hahkreprâmte. Ne ramâ ate amji to me hajyr to me amji pyràc tu, na ca atjy me ampo itajé cunea ton to me apa — hane.

Pê Jeju ampo te me pahto kên xâ cawpa

¹⁴ Na pê hipér Jeju me hâhtôna ahwý, ne me cumâ harkwa to:

— Ampo to icakôc xâ ita na me ipar mā hamâa ne, mâr ca me kampa. ¹⁵⁻¹⁶ He xâ cu me pajô ku itajé, ihyj pahte me pahkén ton na me pahto? Hâpâ! Pom hân ne pô rûm me pajarkwa wýr me pajô pra ne acjéj itajé, nee me pahto kên nare. Ne pom me pahte amji kam me pajapac xâ pîn hapôjitatjé ri ihyj me pahto kên. Xâ me gûpar xâ caxuw me amâ me gapackre nare? Me ikampa ne ite me amâ ampo to icakôc xâ atajé kôt hakop to mempeaj ne — hane.

¹⁷ Mâ Jeju te me hâhtôti atajé mâ ihcakôc jicu, ne me huwahi, ne ma ikre mâ hâr. Mâ ihköt me ipa catêjê te hûjarén xâ ata na mehcukij. ¹⁸⁻¹⁹ Mâ cute me cumâ harén to:

— Pŷhâpâ, me hûmre itajé! Xâmte nee cormâ ate me icakôc xâ ita na me ipar nare. Me apê me ikwý kwâya cakrô, ca ajte nee ijûjarén xâ atajé na me ipar nare. Pom ampo megarkwa mâ acjéj ca me ku itajé, quê nee ame ato kên nare. Ampo na? Quê ha nee ate amji kam me gapac xâ mâ hâr nare, ne atu mâ quêha axâ, jirô pê mâ quê ha gî pê cato — hajyr. Por pê Jeju me pajô to hûjarén to haneata kôt, cu pahtjy me pajô itajé cunea ku, ne nee ampo itajé nô ihkén nare na, ramâ me pamâ hahkre pej. Ne cormâ Jeju me cumâ:

²⁰⁻²¹ — Ne por quê ha jûm te amji kam hapac xâ pîn ampo cato ata, quê ha jûm ata to kânre ne. Ampo na? Cute amji kam me hapac xâ ata pîn, quê ha cute ampo to amji kam hapac xâ kânre ata cato. Atajé pê ri cute amji kam hapac xâ kên me; ampo kam me pahpahâm kânre ata me; me hâhkij me; me hâhcuren me; amji pê mehprô caxun me; ²² cute mehpore me, me hâhcukrêj kîn me; mehkwy to kên xâ caxuw me hû na hâhtâtnare me; mehhêj xi me; mehpahâm nare me; hû na amji mâ ampo kîn me; mehkwyamâ mehkwy

to mehcakôc kên me; amji to me hâmra me; mehkrâ nare me. ²³ Ne ampo itajé quê ihyj ate amji kam me gapac xâ cunea pîn hapôj, ne quê ihyj me ato kânre — hane.

Pê cahâj cahkrit nô amji tehcajpar xâ na Jeju na ahwý

²⁴ Jirô pê, pê ma Jeju krî pê cato ne mô, Kén jô krî pu na pjê ata wýr. Ne pea ikre nô ita mâ hâr, ne tee ame hâhtôti atajé pê amji toipimxur to hahkre, ne jû wýr quê amji mâ hamâ ne amxu. ²⁵ Pê cahâj nô pê ihkra cahâj kam, me pahcurê xwýnti carô kên ata te Jeju jârén par. ²⁶ Cupê krixâre pê côxwa cahê na Xiri jô pjê catêjê nô, ne nee cupê Juta catêjê nô nare cakrô, mâ mahyrmâ tê, ne cuna mâ ihkôn krâ na hýr ne ahna hâhwýr ne cumâ:

— Ikra intê ampo carô kên ita capa — hane.

²⁷ Mâ Jeju te cahâj ata capi prâmte cumâ:

— Ite ato hajyr xâ ita na ihkaj na. Ampo na? Nee apê Juta catêjê nare, ne acahkrit, cwýrjapê ri apê roap pyràc. Ne wa ite mam mehkra mâ harte xâcaxuw wa ajpêne hýrmâ mô, ne nee rop mâ mam ite harte xâ caxuw wa ajpêne hýrmâ imôr nare — hajyr.

²⁸ Mâ cahâj cumâ:

— Ýhý pahhi, he ampeaj kam ri icahkrit ne Juta catêjê kînte ipê roap pyràac cakrô, wa ityj hanea ana prâamto prâm. Pom quê hân ne ahkrare hâpân xâ pê ampo krut cupa mâ aju, mâ rop krare cuku, ita jîkjê na ite hajyr. Na wa ate itehcajpar xâ kânre ita na ahna awý — hane. ²⁹ Mâ Jeju cumâ:

— Ate acakôc xâ ita ton, cwýrjapê gapacta ne amji jaxâ gûrkwa wýr, ne ramâ me pahcurê xwýn carô kên, akra cahâj ita pê cator — hane.

³⁰ Mâ ma pyjê nô ata te amji jaxâr, ikre wýr, ne cator. Ne cute me hikwa xâ kam ihkra pupun, mâ ihyj nô, mâ ma cupê me pahcurê xwýn carô kên cator.

³¹ Jirô pê mâ ri ma Jeju krî pê cator ne mô. Ne ma Kén jô krî jô pjêna mô, krî atajé kôt, ne Teppro jô krî na mô. Ne cute Krítetej jôpjê jakren, ne ma Hípôjajo jô pjêna cator. ³² Mâ jûmjê itajé te Jeju wýr me jûm xûmre japaç tu, ne nee ihcakôc pej nare ata to me cator. Ne cute Jeju na me hâhwýr, quê ahna hûhkra xi ne to impej.

³³ Mâ Jeju te me hâhtôti ata pê to cator, ne pea cute hûhkrahhi to ajpêne cuna mâ hapac jûj. Ne cute hûhkra kam harcô mën, ne cute harcôita to hûmre ata jôhto cupê. ³⁴ Jirô pê mâ ri kaj mâ, cójkwa wýr irít ne cute higêc mën, ne Juta catêjê jarkwa to cumâ:

— Epata! — hajyr. Ita jûjarén xâ te: "Amji jihê më, ne akre!" ³⁵ Me ajkaam mâ,

hapackre ne hōhto jirot, mā cute ihcakôc kam ihtêm pyrentu, ne nee hipêr ihcakôc kên nare.

³⁶ Mā Jeju te amji jarêñ tête me cumâjarkwa to:

— Nee ame cumâijarêñ nare — hajýr cakrô mā tâkamry cute me harêñ to cati to mō. ³⁷ Ne por pê ajco me harêñ pa atajê to pê ajco me amji mā ajkra, ne ajpêñ mā me harêñ to:

— He cumâampô pej cunea ton jahkre pej, na ri ihtyj to, ne me to impej! Ne ihtyj hacpýa mā me hapactu jüpar na me to, mā me awpa, ne jü mā meipérkêt to, mā hacpýa mā mehcakôc! — hane.

8

Pê Jeju hipêr me cumâharte Macô 8.1-26

¹ Mā me ahna amcro jâhtô nare, mā ma pô kam, mûhûrân me hâhtôa ne cute Jeju na mecuprôn. Ne me hâpân xâ caxuw ampo hamreare xâ ata kam, mā Jeju te ihkôt me ipa catêjê mā:

² — Ampeaj kam imâ me caprî xâ. Ampo na? Ramâ ikôt ame ipa ita to cuteme amcro to incrê, ne pôtiita kam me cupê me hâpân xâ caxuw ampo hamreare. ³ Wa me hâpân nare kam me hûrkwa wyr ame cucrà, quê ha pry cahti ri prâm ame curê, nâmri mehkwy hûwrya pîn me hapôj — hajýr.

⁴ Mâ ihkôt me ipa catêjê te mehcukij ne me cumâ:

— Jô ri wa pô ita kam, me hamreare ita kam me hâhtôti itajê mā harte xâ caxuw me hõ nô mā me icato? — hajýr. ⁵ Mâ Jeju me cumâ:

— Jû mâ ri me amâ kwyr te pro jâhtô na cute? — hane. Mâ me cumâ:

— Imâ kwyr te pro te xet — hane.

⁶ Mâ cute pjê kam me hâhtôti atajê jýr na me cumâ hûjahkre, mâ me hýr. Mâ cutekwyr te pro te xet ata cwyr, ne to Pahpâm mâ hûrén hakryti to ihcakôc. Jirô pê mâ ri cute me cumâ ihkryj par, ne ihkôt me ipa catêjê mâ hôr, mâ cute me cumâ to ipicrân par. ⁷ Ne hanea ne caxuw tep xêt nô atajê, mâ Jeju te to Pahpâm mâ hûrênhakryti to ihcakôc, ne ihkryj ne ihkôt me ipa catêjê mâ hôr. Mâ hanea ne cute me cumâ to ipicrân.

⁸ Mâ mehcunea jâpân kênre nare, ne ame harte. Mâ cormâ ihkôt me ipa catêjê te ihcahhur jâhhuc itajê to me kâhâ to xet ne me to hipu parti. ⁹⁻¹⁰ Ne pê me apâ atajê pê me hâhtô na me mir to cwat. Mâ ma Jeju te mehkujahêc par, jirô pê mâ ri pâr kre mâ hâr, ihkôt me ipa catêjê me, ne ma Tarman jô pjê wyr cô ita na me irê, ne me cator.

¹¹ Mâ Parixêw catêjê kwy hýrmâ cator, ne cute me Jeju te ampo pihho catia ton na me ahna hâhwyr kam ihtêm. Ne nee mâ cute amji mâ me to ihhimpej xâ caxuw amehcukij nare. Ne cama cute mehkén mā mén prâmre ri amehcukij, ne me cumâ:

— Mér me imâ cójkwa pîn ampo pihho catia to, wa ha me hõmpu, ne cormâ me Pahpâm te me iwyr akujahêc na me gahkre pej — hajýr. ¹² Mâ Jeju te caxwâm catia mâ incaca mén, ne me cumâ harkwa to:

— Ampo na mâ ca me akwy mea mâ, ite ampo pihho catia ton na me ina gâhwyr to ame apa? Wa ramâ ite, me ate amji mâ me ito ahimpej nare na me gahkre pej. Cwýrapê wa ha nee me amâ, ate ampo pihho catihti na megâhwyr xâ itajê nô ton nare — hajýr.

Pê Jeju apu ihkôt me ipa catêjê mâ

¹³ Ne ihkôt me ipa catêjê me pâr kre mâ me hâr, ne ma hacpý mâ hîpô jîkjê wyr me to tê. ¹⁴ Mâ ihkôt me ipa catêjê te me kwyr te pro to me hapac kêt, ne pyxit peaj ne pâr kre mâ me to hâr. ¹⁵ Mâ Jeju te me cumâ mehcawpa to:

— Co he, ma amji na me Parixêw catêjê me, pahhi Heroti jô kwyr te pro to me guphêa ne! — hajýr.

¹⁶ Mâ ihkôt me ipa catêjê te ita to ajpêñ mâ mehcakôc kam ihtêm, ne me ajpêñ mâ:

— Pahte me kwyr te pro nô pyr nare, na ri apu hûjarêñ xâ ita to hane — hajýr.

¹⁷ Mâ Jeju te mehcakôc xâ ita na me hahkre pej, ne mehcukij to:

— Ampo na mâ ca me apê kwyr te pro nare ata na ame ajpêñ cukij to ame apa? He xâ ajkî me apê ijûjarêñ xâ ita par kôt hakop jahkre kâatre? Xâ wa ajkî amji jarte to pit mâ amji japackre to ipa prâm? Ampeaj kam ate me ampo par xâ itajê cunea na me akrâ týj. ¹⁸ Xâ nee me arît xâ caxuw me ato nare? Ne nee me gapac nare, me gûpar xâ caxuw? ¹⁹ He xâ ca nee ajte me kwyr te pro te xic to, ite me hâhtôa mâ harte xâ ata na, me ito amji japackre nare? Jû mâ ca ate mehcahhur to me kâhâ to me hipu ton? — hajýr. Mâ me cumâ:

— Kâhâ te tôxi — hane.

²⁰ Mâ hipêr cute mehcukij to:

— Ne por wa ite mam me hâhtôti te me mir te cwat mâ kwyr te pro te xet kryj xâ ata, jû mâ ri ihcahhur na kâhâ jâhtô na cute, ca ate me to hipu? — hajýr. Mâ me cumâ:

— Kâhâ te xet — hane. Mâ Jeju me cumâ:

²¹ — Mér hôhô, xâ ca ajte cormâ nee ite me amâ Parixêw jô kwyr te pro jarêñ xâ ita jahkre pej nare? — hane. Mâ cormâ ihkôt me ipa catêjê te Parixêw te amji kam me

hapac xà kên pê kwyr te procawpa xà ata na me hahkre pej.

Pê Jeju into tûm caprâ

²² Jirô pê mä ri Jeju me, ihkôt me ipa catêjê me, ma krî jacot pê Tep jô krî mä me cator. Mä curi catêjê te me jûm to tûm jaaprôr ne hýrmä me to cator, Jeju te ihcupêr prâmte. ²³ Mä Jeju te into tûm ata jûhkra na ipyr, ne ma krî pê to cator. Ne cute hûmre ata to na harcô to ihtêm, ne ahna hû xir ne cumâ:

— Xà ca atyj ita caxuw ampo pupu? — hajýr. ²⁴ Mä hûmre ita rît ne apu rît, ne cute cumâ harkwa to:

— Wa ityj me hômpu, ne cama me hômpun xà itapê ihkêj rûm me hûmre pê pî pár te ipa pupun — hajýr.

²⁵ Mä hipêr Jeju te into na hû xir. Mä pea hûmre ata rît pej, ne caprâr, ne ihytjy ihcunea na irít pej. ²⁶ Ne ma cute krî pê hûmre ata kujahêc, hûrkwa wyr, ne cumâ:

— Tê ne ee hacpý ne Tep jô krî wyr amji jaxâr nare — hajýr.

10

Pê Jeju curê xwŷn catêjê ihkên mä me mën prâmte hipêr ihcukij

Macô 10.2-12

² Mä ma Parixêw catêjê kwyr Jeju wyr me mõ, cute ampo na mehcukij prâmte. Ne nee mäma cute me ampo jahkre pej prâmte hýrmä me mõr nare, ne cute me Jejute ihcakôc xà nõ to ihcupan na me ton to prâmte ri, hýrmä me mõ. Ne hýrmä me cator, ne me cumâ:

— Xà cu ha ajkî Mojxe xwŷ teme papackre xà ata kôt, pahtyj me pahprômä me hikra? — hane.

³ Mä Jeju te mehcukij to:

— Jû mä pê Mojxe ita na ihhôc to? — hajýr.

⁴ Mä me cumâ:

— Pê Mojxe me pamä to hahkre to hane he: “Ca ha aprô mä hikran prâm, ne ate cumâ hikran xà na cumâ ihkâhhôc to, ne cumâ agô, ne atyj jükam ihkujate” — hane.

⁵ Mä Jeju me cumâ:

— He me akrà týj, ne me gûpar nare kam pê Mojxe me gapackre xà ita to hane. ⁶⁻⁸ Ne rý pêa mä, mam Pahpâm te pjê ton xà ata kam, pê mam hûmre to ne ihkôt cahâj to, ne ajeare mäquêt harêñ to hane he: “Quê ha ita caxuw me hûmre menxyrxwyr me, me hûmjê jicu, ne me hikwa tuw, ne ma mehprôr wyr me rê, ne mehprôme, me ajcaxê, ne ajpén kam me pyxit peaj” hane. Cwýrjapê ri nee ita caxuw Pahpâm mä ajpén kam me ipijakrut nare, ne ajpén kam me pyxit peaj. ⁹ Cwýrjapê quê nee Pahpâm te ajkam me

to cuprôn ne me to pyxit peaj ata to, hipêr ajpén pê me ipicapôñ xà nare — hane.

¹⁰ Ne Jeju te me cumâhûjarêñ to hajýr jirô pê mä, ma hacpý mä ikre wyr, ihkôt me ipa catêjê me, me mõ. Ne ikre mä me hâr, mä ihkôt me ipa catêjê te me hahkre pej prâmte ahna mehcukij. ¹¹ Mä Jeju me cumâ:

— Ýhý, quê ha jûm xûmre híxi mä hikra, ne ajeare mä cahâj nõ me hikwa na, quê ha ramâ híxi ata cuna mä ihkên xà ton ata kôt, Pahpâm mä cupê cute amji kam hapac xà kam inxyre kêanre atajê ton catê. ¹² Nare quê ha jûm cahâj te impjén mä hikran, ne ajeare mä jûm xûmre me hikwa na, quê ha ramâ impjén ata cuna mä ihkên xà ton ata pê Pahpâm mäa, cupê cute amji kam hapac xà kam inxyrekêanre atajê ton catê — hane.

Pê Tijac me Jowâw me amji to cati prâmte amji mä Jeju na ahwây

Macô 10.35-45

³⁵ Jirô pê mä ri Tijac me Jowâw pê Septew kra atajê mehkwy pêampyâ mä, ahte Jeju wyr me hâhtêp, ne me cumâ:

— Me ijô Pahhi, ate amji kam gapac xâ na, ite me ana ijâhwyr xâ kampa, ne ee me ipê jû män nare ajco — hane.

³⁶ Mä Jeju me cumâ:

— Ampo to wa ha me amâ? — hane.

³⁷ Mä me cumâ:

— Ca ha amcro nõ na ate pjê cunea to ahimpej xâ caxuw gýr xâ catia carôt tyjti ata kam jyj, ne ca ha pijamä amji na me inô jamâ, wa ha me inô acahê na awpôc rûm jyj, ne me inô awke rûm jyj, ne acahê na mehimpej! — hane.

³⁸ Mä Jeju me cumâ:

— Pom ca ate ampo na me gâhwyr xâ ita, caate nee me hahkre pej nare kam, atyj ahna me iwyr. Xà ca ha ajkî atyj icuxâ me ikêñ xâ itajê mä me awcanâ? Ýhý, wa ha ihmipej xwŷjrea na ityj amji pupun xâ kêanre to amji pupu. Ne por ite amji pupun xâ kêanre ata pê ihkêj rûm ite ampo kêanre te ito kên xâ to ite ikõm, ne kam amji cumrâr xâ ata — hane.

³⁹ Mä me cumâ:

— Wa ha ityj me awcanâ — hane. Mä Jeju me cumâ:

— Ampeaj kam ca ha atyj icuxâ me amji pupun xâ kêanre to me amji pupu. ⁴⁰ He wa nee pa me amâ jû män nare, nâmri ramâ Pahpâm te amji mä icahê na mehkrî ne mehimpej catêjê atajê capi, ne por cute amji mä jûm jê capiatajê mä quê ha ihkři xâ itajê jahkre, quê ha kam mehkrî — hane.

⁴¹ Mä ihkôt me ipa catêjê kwyr te me ita par, ne ame Tijac me Jowâw kam

mencryac to amencryc.⁴² Mā Jeju te amji wyr mehcunea to cuprōn ne me cumā:

— He me amā pjē ita kam krīxāre jō pahhi catējē te kypē mehkwy to ihhimpej nare na, me hahkre pej.⁴³ Na wa ha intēte me amā, mār quē nee jū caxuw me akam ampo itajē nō hajyr nare. Nāmri quē ha me anō mā amji to acati to prām na, ca ha me akwý cunea mā gápēn to apa.⁴⁴ Ne por quē ha mam jūmjē mā amji to prām atajē, quē ha nee pahhit na me amji to prām nare, ne quēt amji to cama mehcunea mā hāpēn catējē.

⁴⁵ — He nee jūm xūmre te ito impejti xā caxuw wa ajpēn pjē ita wyr, ipē me Ahàkà cati te me hūmre na amji ton, ne iwryc nare. Ne quēt ite me atehcajpar prāmte wa ite amji to me akritxwý, ne me gaxà kam ityc xā caxuw, wa icator, mār wa me hāhtōa ne me hūtā ne me to impej — hajyr.

11

Pê Jeju pīxô pâr nō ata crô
Macô 11.12-14

¹² Ne jū mā me ahna amcro te, mā ma hacpý mā Mehkénpupunxà jō krí pīn cuteme amji jaxàr ne me mō, mā ramā Jeju mā prām.¹³ Mā ampýa mā cute pīxô pâr nō hōncoti pupun, ne ma hýrmā mō ne cator, cute ahna hō japén prāmte, mā ahna hō nare. Pê cormā hō xà kaj na, na pē nee hō nare.¹⁴ Mā Jeju te harkwa to pīxô pâr ata crôn to:

— Quē ha nee hipér jū caxuw jūm apâr xō nō krér nare — hajyr. Mā ihköt me ipa catējē te incrôn xà ita na mempar.

Pê Jeju pīxô pâr crôn ata incrâ tu ne xa
Macô 11.20-26

²⁰ Mā apē mā irârâ na, ma hacpý mā Jeju me ihköt me ipa catējē pryata kôt me mō, pīxô pâr ata na, ne cute me hōmpun, mā haré mea mā incrâ tu ne xa.²¹ Mā Petrô te pīxô pâr crâ ata pupun, ne Jeju te cumā harkwa hyr na to amji japackre ne Jeju mā:

— Ijô Pahhi, hōmpu he, mār ca ate pīxô pâr crôn ta, incrâ tu ne xa he — hajyr.

²²⁻²³ Mā Jeju cumâ:

— Ita to amji japackrea ne he, ca ha ate ampeaj kam Pahpâm to amji mā ahimpej na, ca ha hâhkâ jakötti ita mā garkwa to: “Amji capa, ne côxwa kam amji to awcapé” hane, quē ha hâhkâ jakötti ata ihyj akampa, ne garkwa kôt amji capa ne amji to awcapé. Ÿhý, ca ha ate gûjarën xà ata kam ramā amji caxwâm pê amji mā: “Wa ramâ itePahpâm te ita to hajyr to prâm na hahkre pej” hajyr na, quē ha ihyj garkwa kôt amji to awcapé. Nāmri ca ha ate gûjarën xà ata kam, amji mā: “Môrmô Pahpâm mā ajkî ita na to prâm nare,

môrmô ajkî ahna cumâ toprâm” hajyr na, quē ha nee apar nare.

²⁴ — Cwýrjapê wa me amā awjarë, ca ha me Pahpâm mā acakôc ne ampo na me wyr, ne atyj cute me amā hōr na amji mā me to hajyr pyrentu, mār quēihtjy me amā cugô, ca ha me acwa.²⁵ Ca ha hân ne Pahpâm mā me acakôc kam pra, ne atyj jûm te me anō to kên xà atajé jicu, ne to tojnō, mār quē côjkwa kam Inxû Catí jŷ at a hanea ne, meacuxâ, ate me akêton atajê cunea jicu, ne to tojnō.²⁶ Nāmri ca ha ate me jûm te me anō to kên ata to tojnō nare na, quē ha Inxû Catí, côjkwa kam ihkrí ata, me acuxâ, nee ate me to kên atajê totojnō nare — hane.

13

Pê Pahpâm ampo cunea jamre xà jō amcro jahkre pej

Macô 13.32-37

³² Jeju te pjē jamre na harēn jicu xà to:

— Nee jûm mā amcro me, caxwa me, pyt jŷr xà nō jahkre pej nare, Inxû te amji mā ihhyr xà ata na. Ne nee côjkwa kam cumâ me hâpên catêjê nō me, ipêkra mā, cute amji mā amcro hyr xà ata jahkre pej nare. Ne Inxû pyxit peaj māri cute amji mā amcro hyr xà ata jahkre pej.³³ Cwýrjapê ca ha me guphêa rûm me apa, ne nee ca atyj ame apa nare, ne ma me amji jamâr to me apa. Ampo na? He nee me anō mā hō amcro atacator xà jahkre pej nare.

³⁴⁻³⁵ — Quê ha ihhéj rûm me Ahàkà cator xà ata pê jûa kam, hûwrya kam me hûmre nō tê, ihtêm xà ata to ihtêm pyràac. Ne ihtêm xà ata wyr, quē ha ahþýanrena cumâ me hâpên catêjê mā, me hâpên xà jôr partu. Ne pea hûrkwa jamâr catê mā harkwa to: “Ma ijûrkwa ita jamâ, nāmri me apê hacpý ne icator xà na ijahkre kâtre, môrmô wa ha pyt kam icato, nare, wa ha caxwa picapôn kam icato, nare wa ha awcapâtôkô cahtiri icato, nare, wa ha irâratia na ajkî icato” hane.

— He me apê ikre jamâr catêjê atajê pyràac, ne ipê ikre jô pahhi atapyràac. Cwýrjapê ca ha me gûjamâr pejtî to me apa, ne ma me ijikaj.³⁶ Ca ihhéj to me ijikaj nare kam, wa ha krâa me awyr icato, ne nee me gôt na icator, ne me gôt na me apupun nare!³⁷ Ne pom wa amâ awjarë ita, wa nee apyxit peaj mā harēn nare, wa mehcunea mā harë, ca ha nee atyj ame apa nare, ne ma me amji jamâa ne! — hane.

RUC

Te Jeju Jarēn Xà Impejti

JŌ KÀHHÔC

Ýhŷ, pê rŷ pêa mā Pahpâm pjê ita wyr cumâ ihkra pyxit peaj ata kujate, pê côjkwa pîn wrŷ, ne ita ri, pjê ita kam apu ipa, ne haprŷ pê Jeju.

Mâ me hûmre te cwat itajê te ahna me ihhôc. Ne cute me ihpŷm xâ me, ihkâ to mõr na me ahna ihhôc. Ne hanea ne cute me cumâ ampo to hahkre xâ me, cute me hapackre xâ me, cute ampo cunea ton atajê na, ahna mehhôc. Ne me hicu xâ kam, cute me ihtyc xâ me, hacpŷa mâ ihtîr xâ me, hacpŷa mâ côjkwa wyr hâpir xâ na me ahna ihhôc par.

Ne cute me cwat te me ahna ihhôc itajê japrŷ te, Matew me, Macô me, Ruc me Jowâw. Ne caku crê kam Matew me Jowâw Jeju kôat ame ipa. Ne cute mento jia to me Jeju te ampo ton atajê cunea na me hõmpun. Ne cute me hapackre xâ atajê cunea na me kam hapac par, ne ahpŷanre na, me hõ kâhhôc kam, me Jeju te amji kam hapac xâ pejti na mehhôc par.

Ne Macô pê Petrô pê Jeju kôt ipa catêjê nõ ata jõ ikwŷ nõ. Ne cormâ intuwre ita kam, nee cupé Jeju kôt ipa catê nare cakrô, ihtyampŷa mâ cumâ hahkre pej. Mâ Petrô te hõtpê catyt kam ihcunea na cumâ Jeju jarêñ par, mâ cute harêñ par xâ atajêa kôt, cute hõ kâhhôc kam ahna ihhôc par.

Pê mehhânté Ruc nee into jia to me cuxâ Jeju pupun nare cakrô, pê ihtyj ajco Jeju jahkre pej pejtu catêjê atajê cukij, ne cute me cumâ Jeju jarêñ xâ kôt, hõ kâhhôc kam ahna ihhôc.

Ne Ruc me Jowâw te hõ kâhhôc kam me Jeju na ihhôc itajê cunea, wa ramâ me ite mehî jarkwa wyr ihcunea to me ipintuw partu, cwýrjapê ca ha gapacta ne atyj me cahyt pa.

Ne Matew me Macô jõ kâhhôc, wa nee me ite ihcunea to me ipintuw nare. Ampo na? He Matew me Marco te me Jeju jarêñ xâ itajê jâhtôa me, Ruc me Jowâw te harêñ xâ itajê pipêñ pit, na wa ite nee hipêr to ipintuw nare. Ne quêt ajeare mâ cute me harêñ xâ atajê, wa ite catyt kam ihkâhhôc ita kam me to ipintuw par. Ne catyt kam Ruc jõ kâhhôc kam me to ipicawyr. Ne ihkâhhôc japrŷpê **Ruc Te Jeju Jarêñ Xâ Pejti Jõ Kâhhôc** (Ruc).

Ruc te amji jarêñ xâ

¹ Taamâ Tejopir, ipê Ruc, pa wa Jeju na amâ ihhôc. Pê ampeajkam me hâhtô ne hân ne Jeju na, ame ampopupu atajêa na mehhôc to me ipa. ² Pê mam cumâ kat

kam jûmjê itajê ampo cunea pupu, ne ajco mehcunea mâ ampo itajê jarêñ to me ipa. Ne cute me imâ ampo itajê cunea jarêñ. Na wa ite ampo itajê cunea na amâ ihhôc.

³ Ýhŷ, pahhi Tejopir, wa ite amji mâ ipriâ ne ampo itajê to hahkre. Ne ampo itajê ri, cute mam, cumâ kat kam, mam me hõmpunxâ. Ita cwýrjapê ri ahna imâa impejti, na wa catyt kam ite ihcunea naamâ ihhôc to impejti. ⁴ Ihhêj ne ramâ jûm te amâ ampo itajê to hahkre. Na wa ite ita kam ahna amâ ihhôc, ca ampo itajécunea pupu ne hahkre pej pêa ne, nâmri ampeaj kam ri.

Me cumrâr catê pê Jowâw pŷm xâ to hûjahkre xâ

⁵ Ýhŷ, pê cormâ Heroti pê pjê jõ pahhi, Juta jõpjê kam, pê curi Pahpâm mâ mehcâjrén catêjê nôita japrŷ pê Xacarij. Pê cupê Apij xwŷ kwŷ nõ. Ne hixi japrŷ pê Ixapewkwŷ, ne cupê Arâw xwŷ tâmxwŷ tâmxwŷ nõ. ⁶ Ne pê ajwar catyt kam me ipa, ne mempejti to me amjikampa, Pahpâm cuna mâ. Ne ajco me Pahpâm jarkwa cunea kampa. ⁷ Ne pê Ixapewkwŷ ita ihkra nare. Ampo na? Pê hahûm ita na ipa, ne ramâ ajwar mehwejtü.

⁸ Mâ hamre, Apij xwŷ kwŷ jâpên xâ jõ amcroa kam hâhhuc, mâ Xacarij Pahpâm cunamâ apu hâpêñ to mõ, Pahpâm to amji kam hapac xâ jûrkwakam. ⁹ Mâ jûm ita te Xacarij capi, hâr ne cute Pahpâm cuna mâ ampo kûmcuxwati ita mâ haxâr, mâ cute caxâr prâmte. Atato pê Pahpâm mâ mehcâjrén catêjê kwŷ hân ne ame. Mâ hamre, mâ hâr, Pahpâm to amji kam me hapac xâ jûrkwacaxwâm pê. ¹⁰ Mâ jûmjê atajê jâhtôa ne cute me cuprõn, ne pô pê mesa, ne Pahpâm mâ mehcakôc. Mâ Xacarij xâr ne xâ, ne apu ampo kûmcuxwati ita to capa.

¹¹ Mâ ihprôt pê, Pahpâm jarkwa to memprar catêjê nôcôjkwa pîn cator, ne ampo kûm cuxwati tecaxâr xâ ata cuna mâ awpôc rûm xa. ¹² Mâ Xacarij te hõmpun, ne ampeaj kam cumâ hûpa, ne cupê amji jahkre kâtre, ampo to mõrmôq hâ ajeti. ¹³ Mâ Pahpâm jarkwa to imprar catê cumâ:

— Xacarij, nee ca apu icupa nare, ca ate Apâm Cati mâ acakôc, mâtûc apar. Na quêt hâ gixi mâ ihkra xûmre nõ, ca ha me cumâ haprŷ to Jowâw. ¹⁴ Quêt hâ ihpŷm xâ ata kam ca ha gakry, ne amâ amjikin. Quêt hâ hanea ne jûmjê hâhtôa ne ame hakry.

¹⁵ — Ampo na? Quêt hâ Pahpâm cuna mâ cupê hûmre catia. Quêt hâ nee ampo te ame to ipipân xâ ata to apu ihkõm nare. Nequêt hâ ihpŷm ata caxuw, quêt hâ Pahpâm Carô Pejti cumâ amji gõ, ne to hipu tu ne, ne to carôt tŷj. ¹⁶ Ne quêt hâ Pahpâm wyr, Juta catêjê jâhtôa ne to

amji jaxà, quê ha hipér Pahpâm to me amji japackre.

¹⁷ — Ne quê ha Pahpâm Erij xwÿ cuxà to ihtýj, quê ha cupé Pahpâm jarkwa to imprar catê, ne ampo to impej pa, Pahpâmkrâ cator xâ jahkâ na. Pom pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê Erij xwÿ atá mā mam carôt týjti gô ata cuxâ, quê ha cumâ hî cunea kam carôt týjti gô. Ne hacpÿa mā ajpén na me cumê, quê ha me hûmjê me, mehkra hacpÿa mā me cumâ ajpén kîn. Ne mehkrâ kén atajê, quê ha hacpÿa mā catyt kam me ipa catêjê atajê krâ kre te amji jahkre pejti kôt me to impej, quê ha mempej pynâ. Ne quê ha hanea ne Pahpâm na mehkwy mâ, quê meamji to impeaj ne, nâmri quê ha cójkwapiñ, Pahhitî cato ata ri, hân ne me hômpu — hane.

¹⁸ Mâ Xacarij te Pahpâm jarkwa to imprar catê cukij, ne cumâ:

— Pyhâpà, jû mâ wa ha ajte, ne ate imâ harén xâ ita to amji mâ hane? Jû mâwa ha ajte ne hahkre pej, mõrmô ajkî gûjarën xâ ita ampeaj kam? Ramâ iwej, ne iprô te hajýar ne ramâ ihwej, nô na mâ ca imâ ikra pým na ijarê — hajýr.

¹⁹ Mâ Pahpâm jarkwa to imprar catê cumâ:

— Pyhâpà, Ipê Caprer. Wa ijôtpê Pahpâm capi na apu ipa, necutea ri iku-jahêc, wa xa ne amâ icakôc, ne amâ ampo pejti te hajýr xâ ita jarê. ²⁰ Ca ate nee ite amâ harén xâ ata na ipar nare, nequê ha ihtýj hane, amcro ata kam. Ca nee ate ipar nare, incwýrjapê ca ha apérkêt, ne ahnaa apa, quê ha ahnaa amâ akraihpym — hane. Ne ma tê.

²¹ Mâ cormâ apu ihkên, mâ pô pê me xa atajê cormâ me xa ne me Xacarij jikaj, ne me amji mâ:

— Pyhâpà, ampo to mâ apu, ne apuihkên? — hane. ²² Mâ cator, ne ipérkêt itakam, jû wýr quê ihcakôc. Mâ ipérkêt ita kôtcute me Xacarij te iriñat kamPahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa kam, cute ampo pupun ata na me hahkre pejpyrentu, ne jû wýr quê amji mâ hamâ ne ihcakôc, ne cama hûhkra to ame cumâ ihhimpej.

²³ Ne Xacarij te hâpén xâ jipêj, mâ hamre, ne hô amcro jamre, mâ cute amji jaxâr ne ma tê. ²⁴ Mâ ahna ahtûm nare mâ hûxi mâ ihkra ajêt, mânnee pô mâ to hapôj nare, ne ahnaa cute amji to putwry to xîc. Mâ Ixapewkwýj amjijarën to hane ne:

²⁵ — Hamre, ramâ ijahûm ita na iwej, ne ityc xâa wyrájte ikra. Ne Pahpâm te ri itehcajpar ne imâ ikra jör. Ne hamre, ita caxuw, quê ha hipér nee jûm imân nare — hane.

Pahpâm kra pê Jeju pým xâ to hûjahkre xâ

²⁶ Mâ cormâ Ixapewkwýj mâ ihkra ajêt, ne ramâ ahna putwry texêj, mâ Pahpâm te hipér cójkwâ pîn harkwa to imprar catê pê Caprer kujahêc, mâ ma Hîpójajo jô pjê kam, krî nô japry te Naxare jô kriata wyr tê.

²⁷ Ýhý, pê curia cahâj nô japry te Maríjkwyj ita ihkri, ne cormâincrecer, ne ramâ Joje meajpén pa, cume hikwa xâ caxuw. Pê Joje pê pahhi Tawi xwýtâmxwý tâmxwý nô. Mâ Pahpâm jarkwa to imprar catê te Marij mâ Pahpâm jarkwa par. ²⁸ Ne cójkwâ pîn hýrmâ to cator ne cumâ:

— Hâpâ Marij! Gakry! Ampo na? He Pahpâm te apej mâ amén. Xâmte ihtýj Pahhitî acahê na apuipa — hane.

²⁹ Mâ Marij te ita par, ne hamre, ihkra pictor tu, neamji mâ:

— Pyhâpà, ampo na mâ apu imâ hane? — hajýr. ³⁰ Mâ cormâ Caprer cumâ:

— Nee apu pa nare, Marij. Apyrén Pahpâm jakry, na ri cute atoimpejti. ³¹ Ne quê ha amâ akra xûmre gô, quê ha harij ne amâihpym, ca ha cumâ hapry to Jeju. ³² Quê ha cupé hûmre catia, quê ha me cumâ haprykrut gô, ne me cumâ "Pahpâm Catia Kra" hane. Quê ha Pahpâm acâmter to pahhi, quê ha cupé mam aquêt xwý Tawi pê pahhi ata pyràac. ³³ Ne quê ha hôtpê cupé Juta catêjê jô Pahhitî ita na. Ne cupé Pahhitî rohnýtti mâ, ne nee jû caxuw cute ihhimpej xâ ita cupé hamrenare — hane.

³⁴ Mâ Marij Caprer mâ:

— Mér jû mâ wa ha ajte? Nâmri wa cormâ ityj apu ipa, ne cormâ icunî — hane.

³⁵ Mâ cumâ:

— Pom Pahpâm me hirôa pê cati itaCarô Pejti quê ha amâ axâ. Ne carôat kôt, quê ha akra. Ita cwýrjapê quê haacâmter ita pê Pahpâm kra impeaj, ne ajtea mâ, ne impej, ne cupé catyt kam ipa catê.

³⁶ — Mér hôhô Marij, pom Ixapewkwýj pê gûkjê wej ita, mehcunea me harê, xwahna hahûm na ipa. Ne ramâ ihkra, ne ramâ ahna putwry te xêj mâ ihkra cumâ hâjra ita. ³⁷ Ampeaj kam Pahpâm mâ ampo cunea ton jahkre pej, quêihýj me hûmre nare kam jûm cunî mâ ihkra to — hane.

³⁸ Mâ hamre, Marij cumâ:

— Ýhý, ipê Pahpâm mâijapêñ catê. Quê ha Pahpâm ito hane, wa ha ahnaa mâ — hane. Mâ ma Pahpâm jarkwa to imprar catê tê.

Pê Marij Ixapewkwýj pupu

³⁹ Ita jîrò pê mâ amcro nô na, Marij te amji cûmpej, ne mahûjaréan kam tê, Juta jô pjêkam kënti jô pjê ata wýr. ⁴⁰ Ne

Xacarij jūrkwa wyr cator ne hár, ne cute
Ixapewkwýjekuj ne cumá:

— Hápà, hápà — hajýr. ⁴¹ Mā hamre,
Ixapewkwýj te Marij jökre par me ajkaam
má ihtukam ihmra jáhcújrón. Mā Pahpám
Caró Pejtí te Ixapewkwýj mā amji jör,
mácuté kýj catí péa mā ihcakók kam
ihtém. ⁴² Ne Marij mā:

“Ýhý, quē ha pyjé kwý cuneajirôa pê
Pahpám quét ato impejtí ne.

Ne pom akra ita, quē hahanea ne Pahpám
mehkwýj jíróa pê quét to impejtí ne.

⁴³ Ne akínte icríre. Ampo na?

Quét apé ijō Pahhití menxicakrō,
ca ahnaa iwýr tē ne ate ipupun,
ne ampeaj kam apyrén ijakry.

⁴⁴ Ne ca ate icukij, mā ikra ita hakryte itua
kamháhcújrón.

⁴⁵ Ca ate Pahpám to amji mā ahimpej,
cwýrjapé quē ha ihtýj amá to,
pom cute amá amji jaréna xá ita na,
ca ha hürén gakryti ne” hane.

Marij crer xá

⁴⁶ Mā Marij te Pahpám pejti na harén to:
“Ýhý, wa ha ite amji kam ijapacxá cunea
to Pahpám jaré.

Pahpám ri quét catí ne impej.

⁴⁷ Ne Pahpám pê ikén pê ito cator caté,
na ri hürén ampeaj kam ijakry.

⁴⁸ Mā cute ito amji japackre,
ihkínté icríre na,
ne ipé cumájapén caté wa.
Ne ita caxuw quē ha mehcunea,
pjé cuneakam, Pahpám mā ikñ,
mā cute ito impej na, me ito awjaré.

⁴⁹ Pahpám carót týjti,
na ri cute imá ampo catia ne ton.
Ne Pahpámquét ajteare mā,
ne impej.

⁵⁰ Pahpám hótpé me pahcunea caprī,
pom cu ampeaj kam me kampa atajé ri,
ihtýj me caprī.

Mam me panquétjé me,
hapu na mepají itajé me,
ne quē ha hapua na me pahtámwxý to
hanea
ne cumá mehcuneate kam me hapac atajé
caprī.

⁵¹ Pahpám te húhkra to hápén xá catia ne
ton.

Pahpám te, cute amji to me catí prám
catéjé atajé cunea incrán.

Cute hiróa pē amji to me catí prám catéjé
atajé te
meamji kam hapac xá mea mā,
Pahpám te mencrán.

⁵² Pahpám te me hō pahhi carót catihti
atajé jürén partu,

ne meto ihkryjre.

Ne amji to me catí prám nare atajé ri, cute
me toihká.

⁵³ Pahpám te me cupé hamreare atajé me,
me cumá prámti atajé mäharte,
ne me cumá harte kam to incrá tu.

Ne me hakráj catéjé atajé,
Pahpám te hú kam amencràn.

⁵⁴ Ne Pahpám pê me panquétjé mā,
mehtehcajpar xá toawjahkra.

Ne hamre, ihtýj cute me cumá ton,
quē ha ihtýj Juta catéjétehcajpa.

⁵⁵ Ne cute Apráw xwý me,
ihtámwxý támwxý caprī na amji to amji
japackre,
por pê ramá ahna amji jaré ata na” hajýr.

Hō, Marij te Pahpám to hújarén to hajýr.

⁵⁶ Ne cute Ixapewkwýj cahé na amji
to putwrý to incréjirô pê ma amji jaxár,
húrkwa wýr.

Jowáw pê me cumrár caté pým xá

⁵⁷ Mā hamre, Ixapewkwýj mā ihmra pým
xá jō amcro kamháhhuc, mā cumá ihmra
pým. ⁵⁸ Mā cahé na amehkri catéjé me, me
hükjé me, cute Pahpám te Ixapewkwýj to
amji kam hapac xá impejti na me harén
par. Mā hamre, mehcunea ame hakry,
Ixapewkwýj mea mā.

⁵⁹ Mā ihmra xúmre ita na amcro te ôjtó,
mā hamre cute me cumá haprý jör xáa
kam hähhuc, ne hanea ne cute mempy ká
incrise ne me hitep xáakam hähhuc. Pê
me cupé Juta catéjé incaca xá ita ajteare
mā me cumá. Pê ajco me cumá ihmra
xúmre ajhu, pê ajco me cumá impy ká
jakep, mehcunea te me cupé Juta catéjé na
me hahkre pej prámte, námriajteare mā
me. Mā hamre, me cumá húm japrý pê
Xacarij xám prám. ⁶⁰ Mā inxi me cumá:

— Hamreare, hamreare, quē ha haprý
Jowáw — hane.

⁶¹ Mā me cumá:

— Hamreare, gükjé nō japrý te Jowáw
nare — hane.

⁶² Mā cute húhkra to húm cukij, haprý
jū ri cumá hōr prám. ⁶³ Mā Xacarij te
ihhók xá na hähwýr, necute kam ihmho to
hajýr he: “Ýhý, haprý te Jowáw” hane.

Mā hamre, mehcunea krá pictor. ⁶⁴ Me
ajkaam mā hacpýa mā Xacarij teihcakók
kam ihtém, ne Pahpám mā ihcakók, ne
cute Pahpám peajna cumá harén. ⁶⁵ Mā
cahé na mehkri catéjé cunea mā ampeaj
kampa catí. Mā hamre, apu harén xá ita
cahkum, Juta jō pjé kam, kënti jō pjé ita
cunea kót. ⁶⁶ Mā mehcunea te me ita par
atajé, ita to pit mā ame amji kampa, ne
ahna me amji cukij, ne me amji mā:

— Pýhápà, jū mā mōrmō quē ha húmré
krare ita ajte? — hajýr. Ampo na mā ame

amji cukij to hane? Pê hirâ pê hûmre krare ita kamPahhit carôt catia na pê.

Pê Xacarij Pahpâm jarkwa kôt harë

⁶⁷ Mâ Xacarij pê hûmre krare ata me hûm, hacpâ mäihcakôc. Ne Pahpâm Carô Pejti jarkwa kôt cute hacpâ mä Pahpâm to hûjarën kam ihtêm, ne harën to:

68 "Hacme, ne me pajô Pahhit to me awjarë,
por Pahhit catihti ne impejtipê me papê Juta catêjê Pâm Catihti ata to me awjarë. Ýhý, Pahpâm te mepahtehcijpar prâmte cator,
ne cute pahte me to ihcupan xâpê me pahto cator.

69 Pê Tawi xwÿ pê Pahpâm mä hâpén catê, mä Pahpâm teihtàmxwÿ tâmxwÿ nô, cute me pahkên pê me pahtohapôj catê na hâm,

mä ampeaj kam carôt tÿj.

70 Ne pê ramâ rÿ pêa mä Pahpâm ita jarë. PêPahpâm jarkwa to me cumâ ihcakôc catêjê impejti atajé harkwa na ahna mehhôc pa.

Ne pê Pahpâm jarkwa na mehhôc catêjêajco ita to me hane.

71 Pê Pahpâm me pahcurê xwÿn pê me pahto cator xâ to hane, ne me pahcurê xwÿn carôt pê me pahto hapôj pa.

72 Pê Pahpâm me panquêtjê mä jû caxuw cute me caprî to cator xâ ata to awjahkre.

Ne me cumâ awjarë, mär quê meto amji japackrea rûm me ipa, ne nee jû caxuw me tohapac kêt nare.

73-74 Pê Pahpâm me panquêtjê Aprâw xwÿ mä ita to awjahkre, neto awjahkre tu.

Ne ampeaj kam cumâ harë, quê ha me pahcurê xwÿn téteme pahto pôj pa.

Cu ha me Pahpâm mä me apê, ne nee ame pahcurê xwÿn cupa nare.

75 Ne cu ha Pahpâm mä me pajapênen catêjê na ame papa.

Ne catyt kam ame papa, ne me pancaca xâ impeaj to amji kam mepajapac to me papa, ne ahnaa Pahpâm krac ri mepajamre.

76 Ýhý ikra, hamre, ca ha jû caxuw Pahpâm me hirôa pêcatia ita jarkwa kôt acakôc catê na apa, ne ca ha tê ne me pajô Pahhit cator xwÿjrea na apucarâ pa.

77 Ca ha me Pahpâm krac ri me ipa atajê mä me awjarë,

quê ha Pahpâm nee mam cute ame to kên xâ ton ata to amji japackre nare, ata kôt quê ha Pahpâm mehkén pê me to pôj pa.

⁷⁸⁻⁷⁹ Me Pahpâm jâhcprî cati, ne cupê me pamâ impej pit toncatê, cwýrjapê quê ha me pamâ hâhcujro gô. Cu ha me pahte amji kam me pajapac xâ impejti pupu, ne catyt kam mepapa, ne me pampej pêa mä mepapa. Ne me pamâ pahtyc cupa itajê, quê ha Pahpâm me pahtopupu ne me pamâ incaca xâ gô, cu ha nee ame pahtyc xâ ita cupa nare, necama me pahcaxwâm pê me pahcariciti na me papa" hane.

80 Mâ hamre, Xacarij kra xûmre ita ihkà to mô, necarôt tÿj to mô. Ne pê hanea ne cute amji kam hapac xâ cati ne impej to mô. Ne ramâ ihkâa kam pêpôti kam me hamreare ata kam ikrî. Necormâ Juta catêjê mä amji to ajpê.

2

Jeju pÿm xâ

¹ Caku ata kam, putwrÿ atajê nô na, pê pjê cunea jô pahhitai japrÿ te Xexa Aguxô ita harkwa ta, mehcunea mä, por hô pjê kam kriatajê cunea kôt, quê mehcunea me amji japrÿ nôr pa, ne me amji cahyt, ne me hâhtô na me amji jahkre pej. ² Ne pê mam ramâ me amji cahyt, pê Xirem pê Xiri jô pjê to ihhimpej catê ata kam, pê mamme amji cahyt pyxit, ne me hâhtô na me amji jahkre pej. ³ Mâ hamre, mehcunea te me amji japrÿ nôr partu, ahpýanre na me hô krâa kam, menquêtjê ihpypym xâa kam.

⁴ Ita cwýrjapê ri Joje pê Hipôjajo jô pjê kam, Naxare jô kríkam, ikrî catê, na ri ma Juta jô pjê wyr, Pâw jô krî ata wyr tê. Ampo na? Pê curia inquêt xwÿ pê pahhi Tawi xwÿ ihpym, ne cupê ihtâmxwÿ, na ri ma Pâw jô krî wyrte, hixi Marijkwyj me. ⁵ Ne cute me amji japrÿ xir. Ne pê ramâ mehikwa na me ajpêna pa. Mâ ramâ Pahpâm CarôPejti to Marij tictu. ⁶ Ne pê cormâ Pâw jô krî kam ame môr reria mä, ramâ cumâ ihkrapym xâa kam hâhhuc. ⁷ Ne cumâ ihcâmter pÿm, mä cute cupêhkâ toihcupu, ne pî po te crat kam ampo jâpân xâ ata kam hir. Ampo na? Ramâ mehâhhuc xâ cunea te hipu partu, ita kam, jû ri quê me ahtwÿ? Cwýrjapéri ampo jürkwa kam me hôt.

Pê carâ cahâcre jamâr catêjê Jeju pupu

⁸ Mâ pjê ata kam, carâ cahâcre jamâr catêjêhôtpê ame hamâr to me ipa. Ne amcro mecaxwa kam, hôtpê ame to ipa. Ne caxwa ri, pjê ata kam, pô pê ame hamâr

to ame ipa. ⁹Mā ihprōt pē Pahpām jarkwa to imprar catē cator, cōjkwa pīn. Mā hāhcujro pē Pahhiti jāhcujro impejti ata hāhcujro pyrentu, ne ipu na hāhcujrohti, ne ihpṛati. Mā cute me hōmpun ne me cumā hūpaa tohūpa. ¹⁰Mā Pahpām jarkwa to imprar catē me cumā:

— Nee ame icupa nare.

Wa ite me amājūjarēn pejti to prām to, wa me awyr icator.

Ne wa ha me amā awjarē, ca ha me ijūjarēn xā ita kōt, caha me gakry, quē ha ampeaj kam mehcunea mā amji kīan to amji kīn, me cati me, mehkryjre me, quē ha mehcunea mā amji kīan to amji kīn.

¹¹ Ÿhŷ, ita kam, caxwa ita kam, me gō Pahhiti pē me akēn pēme ato hapōj catē pȳm, Tawi xwȳ jō krī kam.

Ne cupē, por pē Pahpām meamā to awjhakre ata.

¹² Ne ampeaj kam ca ha ita kam me hōmpu.

Quē ha ahkrare xūmre nō cupēhkā ihcupu, ne ampo jāpān xā kam nō, ca ha hȳrmāme acato ne me hōmpu, ne me hahkre pej — hane.

¹³ Mā hamre, ihprōt pē cōjkwa rūm Pahpām jarkwa to memprar catējē jāhtōa nehipēr me iwryc, ne me hȳrmā me cator. Ne cōjkwa kam mehkrī catējē pē me pajō Pahhiti jarkwa to memprar catējē itajē te me Pahpām na mencerkam mehtēm, ne increar kam me harēn to:

¹⁴ Quē ha cōjkwa kam mehcunea jirōa pē Pahpām pejti ne cati na me harē.

Ne pjē kam, quē ha Pahpām me to impejatājē, quē ha me caxwām pē mehcaricti ne” hajyr.

¹⁵ Mā hamre, Pahpām jarkwa to memprar catējē hacpȳa mā cute me amji jaxār, ne me hāpir, cōjkwa wȳr. Mā carā cahācre jamār catējē, hakān pē ame amji mā harē, ne me amji mā:

— Hacme, Pāw jō krī wȳr, ne Pahpām te me pamā ampo jarēn xā ita pupu — hane.

¹⁶ Ne ma me hūjarēan kam me pra, ne ame hapē, nejoje me Marij wȳr me cator, ne cute mehkrare pupun, māampo jāpān xā kam nō. ¹⁷ Mā cute me hōmpun, ne ma me pra ne mehcunea mā, Pahpāmjarkwa to memprar catējē te me cumā ahkrare jarēn xā ata jarēn to me mō. ¹⁸ Mā hamre, mehcunea te mempar atajē te amji mā me ipikrar, ne me amji mā:

— Pyhāpā? — hajyr. ¹⁹ Mā Marij apu carā cahācre jamār catējē atajē tecumā ampo jarēn xā atajē cunea to apu amji

japackre, neto amji japackre ita na. ²⁰ Mā ma carā cahācre jamār catējē te amjijaxār, ne ma me Pahpām pejti, ne catihti na me harēn to me mō. PomPahpām jarkwa to imprar catē te me cumā hūjarēn xāatajēa na, cute me hōmpun, mā ahnaa. Na ri ame hakry nema Pahpām pejti na me harēn to me mō.

Pē Jeju mā me haprȳ gō

²¹ Mā ramā ihkrare ata na amcro te ôjtō, mā cute mempy kā incire ne me hitep xāa kam hāhhuc, mā cute me cumā haprȳ jōr, ne me cumā Jeju. Ne haprȳ ita pē Pahpām jarkwa to imprar catē cormā jēt nare kam, Marij mā harē.

Pē Pahpām mā me Jeju gō

²² Ne ita jirō pē mā ri ahna putwry pyxit, mā cute me ipijacri xā to hamre xā jō amcro kam hāhhuc. Mā caxuw ma Kr̄ipinkrēn wȳrme ihkrare ata to me mō, Pahpām to cute me amji kam hapac xā jūrkwa wȳr. Ne me to cator, ne cute Pahpām mā me ihkrare xūmre ata pēne me cumā:

— Atea ri me imā me ikra ita jōr, ne cupē atekjēa — hajyr. ²³ Ampo na ri cute me to hajyr? Pē rȳ pēa mā Pahpām Mojxe xwȳr kōt Juta catējē mā harkwa ta, ne me cumā:

“Mam me akra xūmre me hapōjatājē cunea pē itekjē” hane.

Pē Pahpām jarkwa na mehhōccatējē me ita pa, ne ahna mehhōc pa. ²⁴ Mā cute me Pahpām mā me ihkra pēr, ne harkwa kōt me ipijacri xā tote hamre xā caxuw, cute me Pahpām mā tutti into to me ipijakrut ne me hōr.

²⁵ Ÿhŷ, pē Kr̄ipinkrēn kam hūmre japrȳ te Ximāw ita ihkrī. Ne ampeaj kam impej, ne ihyj ajco Pahpām kampa, ne to amji mā ihhimpej. Ne ajco Pahpām te Juta catējē kēntēte me to poj xā jō amcro ata jikaj.

²⁶ Mā Pahpām Čarō Pejti apu Ximāw cahē na mō, ne pē ramāXimāw mā lhtyc xā nare to awjahkre ne cumā:

— Ca ha xaa, por pē Pahpām Jutacatējē mā mehkēn pē me to hapōj catē toawjhakre ata pupu, jirō pē ca ha cormā ty — hane. ²⁷ Ne Pahpām Čarō Pejti te Ximāw japrōr ne ma to mō, Pahpām to me amji kam hapac xā jūrkwa wȳr. Mā Joje me Marijhanea ne ma curi me ihkra pē Jeju to me mō, cute me Pahpām jarkwakōt me ipijacri xā to me hamre xā wȳr, ata wȳr. ²⁸ Mā Ximāw te me hōmpun, ne Pahpām mā harēn pejti, ne cumā:

29-30 “Hamre, ijō Pahhiti,

pê ca ito güjahkre xà ataramā kaam hähhuc.

Ne pê ca ito güjahkre xà ata naate ton, wa ite hömpun.

Ne atea ca me iwyr me ikên pê meito hapôj catê ita kujahêc,

wa ite ito jia to hömpun.

Ýhý, ipê amâ ijapén catê,

ne hamre, ramâ iwej, neicaxwâm pê icaricti,

ne gapacta ne ityc na ito tojnõ, wa ty.

³¹⁻³³ Ne ca ate mehcunea kam mare mä me ikên catia pê me ipytâr catê ita me iwyr ihkujahêc.

Na quê ha pjê kam mehcunea mehkri atajê mä hähcujo catê na ipa.

Ne quê ha me cumâmempejti to hahkre, quê ha mehcakrit atajê, por me cupê Ixaher catêjê nareatajê mä hanea ne ato ajpê,

mär quê me hanea ne me gahkre pej.

Ne quê ha hanea ne me akwÿ pê Juta catêjê pêIxaher catêjê mä impejti ne.

Quê ha mehcunea me akwÿ jarênp ejti to me haré" hajýr.

Mä inxi me hüm te Ximâw te ihkra toihcakôc xà ata na mempar, ne to amji mä me ipikrar. ³⁴ Mä Ximâw te mehcajrën, ne Marij pê Jeju menxi mä:

— Pahpâm te akrare incrire ita capi.

Ne quê ha akra ita Jutacatêjê jö pjê kam me hähhtoa to hökre nõ, ne me to hamre, ne hanea ne me hähhtoa kwÿ to ihkâ, ne me to impejti ne, ne mamehkên pê me to hapôj.

Ne Pahpâm te ri akra ita kujahêc, mär quê me cumâPahpâm cawpa.

Ne quê ha me hähhtoa ne ahna amehcakôc kên, ne ame curê.

³⁵ Ita kôt quê ha me hähhtoa mä cute amji kam hapac xà pê.

Pom amji caxwâm pê cute me amji kam hapac xà to me ipimxur to ipa prâmti atajê to, quê ha mehkwy mä ajpê.

Ne ca, quêha amâ apec xà catia to cati, ne ajkam gapac xà hyre nare.

Quê haamâ hâ pê ihhêj rûm wapo xwahhihti te ana cuhkônre jitep, ne hâ.

Höhõ, ita na quê ha ana cuhkônre kam amâ hâ — hajýr.

³⁶⁻³⁷ Ýhý, pê hanea ne curi cahâj wejti japrý te Anakwýj ita apuipa. Ne Pahpâm to me amji kam hapac xà jürkwa kam apuipa. Ne cupê Paner xwÿ kra, ne cupê menquêtti Axer xwýtâmxwÿ tâmxwÿ nõ. Pê hîkwa tuw ne ahna caku xet, pêcupê impjêñ ihhi. Hamre, pê apu increcer ipa, necormâ ahnaa apu ipa, pê ramâ ahna

caku ôjtënta ne ihköt cute cwat, ne ramâ ihwejtu. Ne pêcupê Pahpâm jarkwa to me cumâ ihcakôc catê, ne ry jü caxuw Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa pê cator nare. Ne amcrome, caxwa me, pyt cunea kam ipijacri to ipa. Ne ajco ipijacri kam, Pahpâm to amjikampa ne cumâ ihcakôc to ipa. ³⁸ Mä Ximâw cormâ apu Marij mä ihcakôac kam, mä me hýrmâ Anakwýj at aator, ne cute mehkra ata pupun, ne Pahpâmmâ hürêñ hakryti na amji jarêñ pyrentu. Ne ihtyj cute, por Krípinkrén kam mehkri me Pahpâm te mehkên tête me to pojcatê to me cumâ hüjahkre, mä me hikaj atajê mä, harêñ kam ihtêm.

Pê Naxare jö krí wyr me amji jaxâ

³⁹ Mä hamre, Joje me Marij te me Pahpâm te amji kam hapac xâ cunea tonpartu, ne ma ihkra me, cute me hürkwa wyr meamji jaxâr, Hípôjajo jö pjê wyr, Naxare jö krí kam. ⁴⁰ Mä ihkra ita ihkâ to mõ, ne carôt tyj to mõ. Ne ampeaj kamcute amji jahkre pej cati. Mä Pahpâm te to impejti.

Pê Hüm Cati jürkwa kam Jeju ahtwy

⁴¹ Ýhý, pê caku cunea kam Jeju hüm me inxi ajoKrípinkrén wyr me ipa, me Hakren xâ jö amjikin wyr. Ne me hô amji kïn ita pê, por pê Pahpâm Ejit jö pjê pêmam menquêtjê to cato ata.

⁴² Mä hamre, ramâ Jeju na caku te tôxi, mä hanea nemehköt amji kïn ita wyr mõ, ne cator. ⁴³ Ne ramâ amji kïn jamre jirô pê, cute meamji jaxâr, me hürkwa wyr. Mä xâmte aracri Krípinkrén kam Jeju jâhhuc. Mä nee hüm me inxi te hähhuc xâ ita na me hahkre pej nare. ⁴⁴ Ne ihtyj me hähhtöti atajê kôt cute amji jaxâr naamehcâmjí. Ne ihtyj cute me mõr to pyt, ne cormâ ne, nee mehapén nare, ne mä me hûkjê me, mehõ ihkwÿ nõ catêjê kôt ame hapê. ⁴⁵ Ne nee cute me cumâ cator nare, na ri ma cute me amjjaxâr, Krípinkrén wyr, cute curi me hapén prâmti.

⁴⁶ Ne me ahna amcro incrê jirô pê mä ri cute me Jeju cajpar, Pahpâm to me amji kam hapac xâ jürkwa kam. Mä Jeju ihtyj me cumâ ampo to hahkre catêjê jipô ri jy, neame kampa, ne amehcukij. ⁴⁷ Mä mehcunea te Jeju te amji jahkre pejti to me cumâ ihcakôc atajê to amji mä me ipikrar. ⁴⁸ Mä inxi me hüm te me hömpun, mä inxi cumâ:

— Ikra, ampo na mä ate me itohajýr? Ate me ijigêc hyr, na wa apâm me apu gapen tomô — hajýr.

⁴⁹ Mä Jeju me cumâ:

— Ampo na mä ca ame ijapê? Pomwa ita ri Inxû Cati to me amji kam hapac xâ jürkwa kam jy, ne hâpén xâ to apu cumâ

apē ita? — hane. ⁵⁰ Mā nee hūm me inxi te me hūjarēn xà ita kam hapac, ne kam me amji jahkre pej nare, ne mecupē hahkre kēatre.

⁵¹ Mā ma Jeju te mehkōt amji jaxàr, Naxare jō krī wyr. Ne pē ihtyj ajco hūm me inxi kampa. Na pē inxihiytjy ampo itajē cunea to amji jpackre to ipa.

⁵² Pē Jeju hī to ipicamēn to mō, ne ajco ihkà to mō, ne hanea ne ihkrā kre te amji jahkre pej to amji kà to mō. Ne pē mehcunea mā ihkīn, ne hanea ne cōjkwa kam Pahpām jý ita mā ihkīn.

3

Pē Jowāw pē mehcumrār catē awjarē

¹ Ÿhŷ, caku jàhtōa jirō pē, pē Tiperij atá pē Roman catéjē jō pahhiti, ne pē ramā ahna caku quíxi, pē hanea nejuta jō pjé kam Pirat pē pahhi. Pē hanea neHipōjajo jō pjé kam Heroti pē pahhi. Pē hanea neHeroti tō pē Pirip pē Iturij jō pjé me Taconiti jō pjé kam pahhi, ne Rixin pē Apirēn jō pjé jō pahhi. ² Pē hanea ne Anati me Cajpa pē me Pahpām mā cutemehcajrēn catéjē kwý jō pahhi.

³ Ÿhŷ, pē cormā Jowāw pē Xacarij kra atá, ahkēt kam ihkrī, pōti kam me hamreare ata ri. Pē amcro atana, Pahpām Jowāw mā harkwa ta, quē Cōpījapjēr jō cō kōt cute me ihcijpar atajēmā harkwa jarē. Pē Pahpām jarkwa kōt harēn to hane he, ne me cumā:

— Me akēn mā hikra, ne amji tête me ate amji kam me gapac xà kēn jürē, wa ha ahna cute me gahkre pej xà na cō kam me acumrā, quē ha Pahpām me akēnto hapac kēt, ne to tojnō ne me amā to impej — hane.

⁴⁵ Ne pē hanea ne Jowāw me cumā Ixaj xwý pē Pahpām jarkwa na ihcakōc catē ata jō kāhhōc cahyt. Ne me cumā cahyt to hane he:

“Ÿhŷ, pōti kam me hamreare ata ri jūm apu carar to mō, ne apu hūjarēn to hane he:

‘Pom ca me pry kēn to impej prām ne atjy me hituw cunea to me hipu pa, ne me hakōtcunea pēn pa, ne pry jikottti atajē, ca ha hanea ne me to ihcuhtac pa, ne pry kēn kam kre atajē, ca ha me to impej ne me to increcer pa. Ita jikjé na, ca ha me ate amji kam me gapac xà kēn to mempej, ne intēte me ampo kēn cunea to pōj pa. ⁶ Quē ha mehcunea Pahpām te me akēn pēme ato hapōj xà ita na, me gahkre pej’ ” hane.

7-8 Mā hamre, me hàhtōa ne cute me Jowāw cajpar, cute cō kam mehcumrā prāmte. Ne cute mehcunea māharēn to hajŷr he:

— Ÿhŷ, me apē cagā kēn kra kwýpyràac! Mā iihjē ne jūm te me amā ite cō kam meacumrār xà na ijarēn. Wa xwahna ite me acumrār xà ita kōt, ca ha xwahna Pahpām te ameato kēn xà ata pē me acato. Hamreare, cute ahna hajŷr xà nare! Ca ha xa me akēn ton jicu, jirō pē mā wa ha cormā cō kam meacumrā. Ne me apē pīxō pár kam hō impej nare ata pyràac, ne ca ha xaa me amjikampa, ne me apej wyr me apkjē, ne me kam mare mā me akēn jicu, ne atjy me akēn pē me acato. Hōhō, quēt cute hajŷr. Ne nee ca me amji mā: “Aprāw pē me panquêtti, incwýrjapē ri hūne mā me papē Pahpām na mehkwý, ne jū wyr quē Pahpām mehkwýa nō to kēn” hajýrnare. Ampeaj kam wa me amā awjarē. Nāmri nee Pahpām me ana prām nare, he quē te me apē Aprāw tàmxwý tàmxwý cakrō, quēihtjy ame ato kēanre ne. Quē Pahpām Aprāw tàmxwýtàmxwý na prām na mā, quē ha ramā kēn apu krī itajēnōa to Aprāw tàmxwý na mehkwý. Cwýrjapē ca nee me amji mā hajŷr nare.

9 — Ÿhŷ, he me apē pīxō xýhti atajē pár pyràac. Co he! He ramā iihjē ne wakyte harē jakep xà ata na hâthēp. Ne pīxō párkéanre atajē cunea kam hō impej nare atajē, quē hahitep ne cuhy kam me hawwý — hane.

10 Mā cute me Jowāw cukij, ne me cumā:

— Mér hōhō, ampo to wa ha ajte me? — hajŷr.

11 Mā Jowāw me cumā:

— Me anō mā hitō kà pijakrut ata, ca ha jūm pē hamreare ata mā ihnō. Ne hanea ne me anōmā gō ata, ca ha me cupē hamreare atajē mā toajcokjē — hane.

12 Mā hanea ne pahhi mā me hūhkra kam me hāmcwýrcatéjē cator, ne cute me Jowāw cukij, ne me cumā:

— Hápà, me to ihhimpej catē, ne me pa, ampo to wa ha me? — hajŷr.

13 Mā Jowāw me cumā:

— Ca ha nee gō pahhi jarkwajirōa pē me hūhkra kam me gāmcwýr nare — hane.

14 Mā hanea ne krāhtare kwý cator, ne cute mehcukij, ne me cumā:

— Ne me pa, ampo to wa ha me? — hajŷr. Mā Jowāw me cumā:

— Hā, ca ha me hane he, ca ha nee megaprēa kam me cupē ihpore to pōj nare. Ne nee ca hamehcukij catē cuna mā jūm to ame ahjē nare. Ne ca hame gāmcwýr xà ata pyrēn me gakry — hane.

Pē Jowāw nee cupē Mexij na me cumā amji jarēn nare

¹⁵ Mā mehcunea ramā me Pahpām te jūm catihti impejti ata kujahēc prām ata jikaj, na ri ihtyj ame Jowāw cāmjī, ne me amji mā:

— Pŷhâpâ, côt mā pê Jowāw ita to Pahpām awjahkre? — hane. ¹⁶ Mā Jowāw mehcunea mā amji jarē ne me cumā:

— Hamreare, quê ha cormā jūm ita cato, ne jūm ata riijirôa pê cati, ne ihkînté icrire. Jū wyr wa icrire ita kam cupê hōparkà to pôj. Ÿhŷ, wa ha cô cakrô to meacumrâ, quê ha cormā jūm catihti cato ata, quê ha quêtormâ Pahpâm Carô Pejti me, cuhy kam me acumrâ. ¹⁷ Co he, nâmri me apê aryjhy pyràac. Na quê ha ihtyj ajpêñ pê me ato haprâ. He ihhéj ne ramâ hûhkarakam cumâ crat cute kam arýjhy ata carêt xâ caxuw. Quê ha kam ihcarê, ne ihyh caxwŷn to cuprõ, ne huwahi, ne ihkrekâ to cuprõ ne cuhy kam haxwŷ, quê ha to capa. Ne cuhy te to caxâr xâ ata, quê ha jûcaxuw ihty nare. Ne quê ha ihtyj me ato hane — hane. ¹⁸ Hôhô, pê Jowâw hane, ne ajco me hapackre ne me cumâ awjarê. Ne me cumâ hûjarêñ xâ itajé jâhtôa to hâhtô, pê ajco me cumâ harê. Ne ajco me cumâmekhêñ pê me hapôj xâ to hahkre.

Pê Heroti Jowâw pro

¹⁹ Ÿhŷ, pê hanea ne Jowâw pjê jô pahhi pê Heroti ita mân kêanre. Ampo na? Pê Heroti ihkên ton to hâhtôa, ne ihto pê hîxi capa, ne cume hikwa, cwýrjapê pê Jowâw cumân to kêanre. ²⁰ Pê hamre ita cwýrjapê Heroti mam cute to kén xâ ata jîrôa pê to kén, ne Jowâw na harkwa ta, pê me Jowâw pro, ne mehacjêñ xâ mâ me haxâ.

Pê Jowâw Jeju cumrâ

²¹ Ÿhŷ, cormâ cute me Jowâw jaxâr nare kam ri mehcunea mâ awjarê, ne cô kam me cumrâ. Mâ hanea ne Jeju hýrmâcator, mâ Jowâw te cô kam ihcumrâr. Mâ cute ihcumrâr xâ ata ri xa, ne Pahpâm mâ ihcakôc. ²² Mâ hamre, cójkwa te amji jihê mén, mâ Pahpâm Carô Pejti te tuttina amji ton, ne cupê tuttia pyràc, ne ajpêñ ahpar mâ tê, ne Jeju na hâm. Mâ hamre, cójkwa rûm Pahpâm Jeju mâ ihcakôc, ne cumâ cupê Hûm Cati na amji jarêñ to:

— Ÿhŷ, apê ikraa to ikra, ne apê ikra impeaj to impej ata, ne imâakînti, ne apyrêñ ijakryti — hane.

Jeju quêtjé japrý

²³ Ÿhŷ, pê ramâ Jeju na caku trînta pê hâpêñ xâ kam to tê, ne Joje kôt Jeju mâ menquêtjé japrý te hajýr he, ne ahpýanre na mehkra itajé japrýpartu. Pê mehcunea ihtyj Jeju pê Joje kra na amehcâmjî. Ÿhŷ, pê Joje pê Eri kra, ²⁴ ne Eri pê Matat kra,

pê Rewi kra, pê pahhi Merqui kra, pê Jana kra, pê Joje kra, ²⁵ pê Matatij kra, pê Amoti kra, pê Nahûm kra, pê Eti kra, pê Naca kra, ²⁶ pê Mate kra, pê Matatij kra, pê Xemi kra, pê Jojekra, pê Juta kra, ²⁷ pê Jowanakwyj kra, pê Rexa kra, pê Xoropapew kra, pêXarati kra, pê Neri kra, ²⁸ pê Pahhi Merqui kra, pê Ati kra, pê Coxam kra, pê Ermâtawkra, pê Er kra, ²⁹ pê Jojuw kra, pê Erixê kra, pê Joram kra, pê Matatkra, pê Rewi kra, ³⁰ pê Ximâw kra, pê Juta kra, pê Joje kra, pê Jonâkra, pê Eriquim kra, ³¹ pê Merej kra, pê Mena kra, pê Matat kra, pê Natâ kra, pê Tawi kra, ³² pê Jexê kra, pê Opet kra, pê Powa kra, pê Xara kra, pê Naxon kra, ³³ pê Aminati kra, pê Atmin kra, pê Arni kra, pê Exomkra, pê Pere kra, pê Juta kra, ³⁴ pê Jaco kra, pê Ixac kra, pê Aprâw kra, pê Tera kra, pê Naco kra, ³⁵ pê Xeruque kra, pê Racaw kra, pê Parec kra, pê Epewkra, pê Xara kra, ³⁶ pê Cana kra, pê Arpaxat kra, pê Xêm kra, pê Nowekra, pê Ramec kra, ³⁷ pê Matuxarem kra, pê Enoc kra, pê Jaret kra, pê Marer kra, pê Cana kra, ³⁸ pê Enotti kra, pê Xet kra, pê Atâw kra, pê Pahpâmkra. Hôhô, Joje quêtjé itajé pê me haprý itajé hane.

4

Pê me pajôxwŷn pê Xatanaj Jeju cajpê

¹ Mâ hamre, Pahpâm Carô Pejti te Jeju mâ amji jôr, neto ihhimpej, mâ ma cute Côpijapjêr jô cô pîn amji jaxâr, ne pô kamme hamreare ata wyr mô. Ne Pahpâm Carô Pejti pê pô mâ Jejuto mô, Xatanaj te ihcadjpêr prâmté. ² Ne pom Xatanaj pê me pahcurê xwŷn ita pê Jeju to kén prâm. Mâ ramâ Jeju te hâpân nare na amji to amcro to cwarênta, jirô pêmâ ramâ cumâ prâam to prâm.

³ Mâ hýrmâ me pahcurê xwŷn cator, ne cute capi. Ne cute Jeju kên mâ mén prâmté cumâ:

— Quê ha ampeaj kam apê cójkwa kam Apâm Cati ihkrî ita kra na, ca ha atyj kén itajé mâ, quê amâ pâw na amji to, ca ha krê — hajýr.

⁴ Mâ Jeju cumâ:

— Jû wyr wa akampa ne ita to hane. Ampo na? Inxû Cati jarkwa na, hô kâhhôc kamharêñ te hajýr he:

“Ÿhŷ, ca ha atyj me apâ, ne nee megô to pit mâ me amji japackre nare.

Jû wyr quê jûm hô pit to amji to ajpa” hajýr.

Hô, cute harêñ to hajýr, cwýrjapê wa ha neeakôt amji kam ijapac nare — hane.

⁵ Mā me pahcurē xwŷn te Jeju japrōr, ne ma kēn kāhti ata na to hâpir. Ne cute cumā pjē cunea kam, krī cunea jahkre, ne cumā:

⁶ — Pjē itajē cunea itekjē pit, ne wa itjy jūmmā cugō. Na ca ha xa icunamā akōn krā na jy ne ipejti na ijarē, wa ha amā ampo pejtiitajē cunea gō. ⁷ Ca ha ate ito hajyr na, wa ha amā pjē ita kam krītajē cunea jahkre, ca ha ihcunea to ahimpej to apa, quē ha cupē atekjēa — hajyr.

⁸ Mā Jeju Xatanaj mā:

— Jū wyr wa ha ato hane. Ampo na? Inxū Catī jarkwa jō kāhhōc kam harēn te hajyr he:

“Ca ha apu Pahpām pit kīn,
ne amji mā taa pit cupa,
ne impejti na me harē,
neto pit mā me amji kampa,
ne cumā me apē” hajyr.

Hō, cute harēnto hajyr, cwyrjapē wa ha nee akōt amji kam ijapac nare — hane.

⁹ Jirō pē mā ri me pahcurē xwŷn te Jeju japrōr ne maKripinkrēn wyr to mō, ne me kam mare mā, kȳaj pē Pahpām to meamji kam hapac xā jürkwa cwyrpē hām, ne cumā:

— Krāa caxi, quē ha ampeaj kam apē cōjkwa kam Apām Catī ata krana, ca ha ita ri ahpār mā amū amji to awcapē, ne neeaty nare. ¹⁰⁻¹¹ Ampo na? Apām Catī jarkwa jō kāhhōc kam, cute ihkra jarēn tohajyr he:

“Quē ha cōjkwa kam ijarkwa to memprar catējē ikra jamārō mō,
ne ma me hūhkra to ihpym cupate me to huphē to ipa,
mār quēnee kēn nō ihpar tōc nare” — hane.

¹² Mā Jeju cumā:

— Jū wyr wa ha hane. Ampo na? Inxū Catī jarkwa jō kāhhōc kam harēn te hajyr he:

“Ca ha neegō Pahhiti cajpēr nare,
ne nee Apām Catī capi nare” hajyr.

Hō, cuteharēn to hajyr, cwyrjapē wa ha nee akōt amji kam ijapac nare — hane.

¹³ Pē me pahcurē xwŷn pē Xatanaj tee apu Jeju to hahkre, ne apu ihcajpēr pajirō pē mā, ma cure ne tē, ne quē ha ihtyj jū caxuw hipēr capi.

Pē Jeju hâpēn xā kam to tē

¹⁴ Pē Pahpām Carō Pejti H̄ipōjajo jō pjē wyr hacpāy mā Jeju toamji jaxā. Pē Jeju jarēn pjē ita cunea kōt apu ihcahkūm.

¹⁵ Pē Juta catējē te cuprōn xā jürkwa

kam ajco me cumā ampoto hahkre. Pē mehcunea ajpēn mā me Jeju jarēn to:

— Ampeaj kam Jeju te amji kam hapac xā ita pej — hane.

Pē Jeju Naxare jō krī kam apu mō

¹⁶ Pē Jeju ma Naxare jō krī wyr mō, por pē curi ihkā atari. Ne mehkōt xā jō amcro kam, ma Juta catējē te cuprōn xā jürkwa wyr mō. Ampo na? Pē ramā ita ton to amji pyrācna pē mō, ne axā ne jy. Ne cute Pahpām jarkwa jō kāhhōccahyt prāmte hām. ¹⁷ Mā cute me cumā, por Pahpām jarkwa to ihcakōc catē atapē Ixaj xwŷ jō kāhhōc jōr. Mā cute ihkāhhōc ita capō, ne porkam ihhōc te hajyr ata mā cator ne me cumā cahyt to:

¹⁸ “Yh̄y, Pahpām Carō Pejti icahē na ipa, ne cute icapi, mār wa me cupē hamreare atajēcunea mā Pahpām jūjarēn xā impejti itajē jarē. Ne me hacjēn xā kam mehkři atajē japōj, quē ha amjiakōt pō pē ame ipa.

Ne mento tūm atajē mā mento to impej, quē merīt. Ne mehkwyā te ame to kēanre atajē tehcajpa,

quē cute ame to kēn itajē pē me cato. ¹⁹ Wa ha itjy me cumā ijūjarēn xā impejti itajē toawjarē.

Ampo na?
He caku ita kam quē ha mepajō Pahhiti mehkwyā tehcajpa” hane.

²⁰ Ne Jeju te cahyt jicu, ne hacpāy mā ihkāhhōc itakrā ne hacpāy ne hamār catē mā hōr, ne h̄ȳr. Mācuprōn xā kam me jy atajē cunea ampeaj kam me Jeju pupu. ²¹ Mā Jeju te me cumā harēn kam ihtēm, ne harēn to:

— Yh̄y, me ikampa. Pom ite ita kam ihkāhhōc cahyt ita, Pahpām te ita kam amji jarkwa kōt ton — hajyr.

²² Mā mehcunea te amji mā me ipikrar ne me amji mā:

— Pŷhāpā, ampeaj kam hūjarēn xā ita pej, ne Jeju pē hūmreimpej. He cupē Joje kra cakrō, ahnaa hūjarēnxā itajē impej — hajyr.

²³ Mā Jeju me cumā:

— Mōrmō ca me imā: “Por hā caprār catē ata ihtyj mehcunea caprā, ne quē ha jū caxuw hā, quē ha ihtyj hanea ne taa amji caprā. Ata cuxā ca ha ita ri, gō pjēa kam me akwý mā ampo pihhoti to, quē mehōmpu. Por ate amji jahkre pejti kōt ramā Capernam jō krī kam ampo ton, wa ite ahna me garēn par, ata cuxā” hane. Hōhō, mōrmō ca me imā garkwa to hane.

²⁴ — Ne ampeaj kam wa ha me acunea mā amji jarē. He ihtyj pjē cunea kam

Pahpāmjarkwa to mehcakōc catējē na me amji to pôj, mā ajte mehkintē, hō krī kam mehkwyā mā nee ahna me amji caxār prām nare. ²⁵⁻²⁶ Me ikam gapac to impeaj ne he. Ampeaj kam pê Erij jō amcro ata kam, Juta jōpjē kam me cahāj pijapit wej atajē me hātō. Pê hanea ne tee ta iwryc nare to caku to incrē ne ihkōt hikjē jirō pê mā, pêpjē ata kam prām catia cato. Pê nee Pahpām mempijapit wej cunea tehcajpar na Ērij mēn nare. Ne por pê Xarep jō krī me, Teppro jō krī kam ihkrīata, pyxit peaj ne ihtehcijpar na Pahpām cumē. ²⁷ Ne pê hanea ne Erixēw xwȳ jō amcro kam, Juta jō pjē kam, mehkà xētti atajē jātōna ne ame ipa. Pê Erixēw neemehkw̄ cunea caprā nare. Pê hūmre nō japy te Namā xwȳ ata pyxit peaj ne ihkā xētti, ne Xiri jō pjē catējē ata rūm cato. Pê Erixēwpyxit peaj ne caprā, pê impeaj. Ata cuxā wa ha nee ita ri, ijō krīa kam ampo pej catia ton nare — hane.

²⁸ Mā cute me cuprōn xà kam me jȳ atajē cunea te Jeju cakōc xàna mempar, ne ame kam incryc. ²⁹⁻³⁰ Ne me hām, ne cute me Jeju pro, ne pō mā mecupjē. Ne krī pē, pō mā me to cator, ne krī cahē na hāpkājtī atawȳr me cupjē, cute ahna me mēn, mā ihpȳm ne ihyt p̄ämte. Mā me hātōa jipōc ri me hūhkra pēcator, ne ma jū kam tē.

Pê hūmre nō kam me pahcurē xwȳn carō

³¹ Mā ma Jeju Hīpōjajo jōpjē ata kam, Capernam jō krī ata wȳr mō, ne cator ne ame cumā ampo to hahkre, mehkōt xà jō amcro kam. ³² Ne ampo to hahkre xà impejti to me cumā hahkre. Mā mehcunea teJeju catia to cati na me to amji mā me ipikrar. Ne pê Jeju carō tȳj, nePahhitī jarkwa kōt ipa, ne harkwa kōt ihcakōc.

³³ Mā cute me cuprōn xà ata kam, hūmre nō ata kam, me pahcurē xwȳn carō kēn nō hī mā axà, ne caxwām pē ihkrī, na pê cupē to ipijapar catē.

³⁴ Mā carār, ne Jeju mā:

— Pŷhāpà, Jeju pêNaxare jō krī kra ita, ampo wȳr mā ca ita ri mō? Ampo to mā ca ita riapu? Côt māca ita ri me iijipej p̄ämte mō? Wa ite ramāapē cōjkwa kam Apām Cati kra, ne acati, ne apejti, mā Apām Cati terīn wȳr akujahēc na, gahkre pej — hane.

³⁵ Mā Jeju cumā:

— Mēr kēt! Ne hūmre ita pēacato! — hane. Mā me kam mare mā me pahcurē xwȳn carōkēn ata te hūmre ita mēn, mā pjē kam ihpȳm. Ne hamre, me pahcurē xwȳn carō kēn nō ata te hūmre ata jaxōp nare kam cupēcator. Mā hūmre ata pej pyrentu.

³⁶ Hamre, mā mehcunea te amji mā me ipikrar, ne me amji mā:

— Pŷhāpà, Jeju te amji jahkre peaj to amji jahkre pej, cama ihcakōc, mā hūmre ita carōt catia to cati, ne ihytj cama hān neihcakōc, mā me pahcurē xwȳn carō kēn itahapōj pyrentu — hajyr. ³⁷ Ne Jeju jarēn ita pjē cunea kam apu ipicrān.

Pê Jeju me hātōa caprā

³⁸ Mā Jeju ma cute me cuprōn xà pē cator, ne hūmre nō japy teXimāw ata jürkwa wȳr mō, mā hūpān cacroa to cacro. Mā cute Jeju mā harēn, ne me ahna hāhwȳr quē cahāj ita caprā. ³⁹ Mā Jeju hýrmā mō, ne hikwa xà ata jíkjē rūm xa, necute cacro ita mā harkwa cator ne cumā:

— Cahāj ita pē acator pyrentu! — hajyr. Mâcacro ita cupē cator pyrentu, mā cahāj ita xām, necute me cumā harte kam ihtēm pyrentu.

⁴⁰ Ne ramā pyt xàr xàa kam, cute Hūm Cati carōt kōt hāpēn xà pihho ton. Mā mehcunea Jeju wȳrme hā cunea na me to pra. Mā cute mehcunea na hū xir, ne mehcuneacaprā. ⁴¹ Mā me pahcurē xwȳn carō kēn me hātōa pīnhapōj, ne hān ne me cupē hapōj xàa kam mā me carār to:

— Apē cōjkwa kam Apām pejti kra — hane. Pê me pahcurē xwȳn carō mā Jeju pê Pahpām kranā hahkre pej. Ne cumā Jeju pê Crixtō, por pê Pahpām me cumā hūmre to awjahkre ata na hahkre pej. Cwȳrjapē ri Jeju te mehcakōc tētē me cumā harkwa hyr, quē nee me to ihcakōc nare.

Pê Jeju me cumā Hūm Cati jarkwa jarē

⁴² Mā apē, mā ma Jeju krī pē cator, nepō kam me hamreare ata wȳr tē. Mā cute me huwahi p̄ämte, me hapēn kamihēm, ne cute me cumā cator. Ne ma ame huwahi, quē nee jū kam ihtēm nare, ne curia ame cahē na ipa. ⁴³ Mā Jeju me cumā:

— Wa ha hanea ne krī nō kam, Pahpām te ampo cunea to ihimpej xà na harēn xà impejti to harēn to mō. Ne wa ite mehcunea mā ita jarēn to ipa xà caxuw ri cute ikujahēc — hane.

⁴⁴ Ne hūjarēn xà ita kōt, cute Juta jō pjē kam, cute me cuprōn xà cunea kam, me cumā Pahpām jarēn pejti jarēn par.

5

Pê Jeju ihkōt me ipa catējē capi

¹ Ŷhȳ, pê amcro nō na Jeju Hīpōjajo tohkà na xa, ne ampo to amecumā hahkre. Pê me hātōa ne ahna me cuprōn tu, ne me hī to ajpēn wȳr mehkujahēc to me mō, cute me Pahpām jarkwa par p̄ämte. ² Pê Jeju pàr kre pijakrut caprȳ pupu, pê cō tohkà na ajēt. Pê ramā tep pro catējē cupē

me cato ne jū ita ri ame hō kryhti cuhhōn to mechuhkwyr. ³ Mā Jeju te Ximāw jō pâr kre pupun ne cumā hâr, ne cute ahna hâhwyr, quē pâr kre to ipicamēn crire ne, cō tohkâ pē. Mā to ipicamēn. Mā pâr kre kam hŷr, ne cute me hâhtôtiatajê mā ampo to hahkreb kam ihtêm.

⁴ Ne cute ampo to me cumā hahkreb partu, ne cute ihcakôc to ihhi, ne Ximāw mā:

— Ca ha côhtu wyr me akwŷ me, meto pâr kre cakry ŋe cō kam me gō kryhti mē, ate me to tep nō pro xâ caxuw — hajŷr.

⁵ Mā Ximāw cumā:

— Pahhi, itakam, caxwa ita kam, ite me ijapéan to me apē, ne nee ite me to tep ita nōihpro nare. Wa ha pijamā amcroa kam me to tep ita nō mē? Wyr wa ha me ihnō mē! Cakrō ca ha caa meikujate, wa ha itŷj me mō, ne mūhûrân me ijō kryhtimē — hane.

⁶ Ne cute harkwa kôt me ampo na mēn xâ atajê ton to hajŷr, ne me to tep jâhtôa nakryhti to me ipixér, ne me to pro. Mā ampeaj kam hûtî, ne ajmârcute ame cupê hō kryhti cokjér. ⁷ Mā cute mehkwŷ mā hû to hâpér, quē me hýrmâpâr kre nō to me tē, ne tep na me to ihtecajpa. Mâma hýrmâ me to tē. Mā tep jâhtôa to hâthô, ne hûtî te ajmâr cō mā pâr kre ajwar to mrôr. ⁸ Mā Ximāw te ita pupun, ne Jeju cuna mā ihkôn krâ na hŷr, ne cumā:

— Me ijō Pahhi, imâ acupa hyre nare. Ampo na? Acatia to acati neakînté icrire, ne ikéanre — hajŷr.

⁹ Ampo na ri cute cumā harkwa ton to hajŷr? Cute me tepjâhtôa ne me to pro na ri, ne cute to amji mā ame ipikrarcire nare. Mâ mehkwŷ teme hajŷar, ne me to tep jâhtôa ne me to pro, na ri cute amji mā ame to ipikrar. ¹⁰ Mā Jeju Ximāw mā:

— Apu pa nare. Ita caxuw ca ha quêt mehî to pit mā cuprôn kam tê — hane. Mâ cute mempar.

¹¹ Ne ma pâr kre atajê to me hâpir amcrâ wyr, neampo cunea to me tojnō, ne ma Jeju kôt me pra.

Pē Jeju ihkâ xêtti nō caprâ

¹² Mâ ma Jeju krî nō wyr mō, ne curia apuipa. Mâ curi me hûmre kâ xêtti nō ita ihkrî. Ne cute Jeju pupun, ne pjê kam ihpym, ne cute pjê na ihkuc xir neamji na cumâ awjahkre, ne cumâ:

— Pahhi, ca ha icaprâr prâm, ne atŷj icaprâ — hajŷr.

¹³ Mâ Jeju te hûhkra curor ne ahna hir ne cumâ:

— Ÿhŷ, imâ acaprâr prâm, cwýrjapê wa ite ramâacaprâr — hajŷr. Mâ hamre, ihkâ xêt ita hûmre ita pêcator pyrentu.

¹⁴ Mâ Jeju cumâ:

— Ca ha nee mō neapu jûm mâ ite acaprâr ita na ijarê to amôr nare, ne ma Pahpâm mâ mehcajrêne catê wyr tê, ne cumâ amji jarê, ne cumâ amji to ajpê, quē apupu ne akôpîr to impej. Jirô pê mâ ca ha Pahpâm mâ ampogô. Por pê Mojxe xwŷ ramâ me panquêtjê mâ Pahpâmmâ ampo jôr xâ na ihkâhhôc juwahita na, ca ha cumâ ampo gô. Jirô pê quē ha mehcunea ramâ acaprâr ita na me gahkreb pej — hane.

¹⁵ Pê pjê ata cunea kôt Jeju te Hûm carôt kôt hâpén xâ pihho ton xâ jarêen apu ihcahkûm. Pê me hâhtôa ne mehkrî atajê ajco Jeju wyr me pra, cute mempar prâmte. Ne hanea ne me hâ hýrmâ me pra, cute me caprâr prâmte. ¹⁶ Pê Jeju ma ajco pô mâ hapoj, me hamreare ata wyr, ne ahte ajco Hûm Cati mâ ihcakôc.

Pê Jeju cukrâ xâ peacre nō caprâ

¹⁷ Pê amcro nō na Jeju ikre kam jŷ, ne ame cumâ ampo to hahkreb. Pê Parixêw catêjê me, me cumâ Mojxe xwŷ jô kâhhôc tohahkreb catêjê hanea curi me jŷ. Pê Hipôjajo jô pjê me, Juta jô pjê pîn, krî cunea me hýrmâ cuto tu. Pê Pahpâm Jeju mâ carôt to itŷj, ne cumâcute amji jahkre pejti gô, cwýrjapê ri itŷj me hâ caprâ. ¹⁸ Mâ me hûmre cukrâ xâ peacre nô pârkwyâ kam nô. Mâ hûmre kwŷ pê me hô kwŷ nô atajê te me to cator, ne tee ame to hâr to hahkreb, Jeju cuna mâ cute mehir prâmte. Ne jû wyr quē harkwa na me to axâ, cute me hipu tu, ne me hahêr tu ita kam. ¹⁹ Cwýrjapê ri tee Jeju wyr ame to hâr to hahkreb. Ne ma me to hâpir, ikre jimoc na. Ne cute me kên po teikre ton ata nôr par, ne me to ihkre, ne pârcuxê to me hûmre nôrxâ ata na hê, ne ma me to iwryc, me hâhtôti atajêjipôc ri, ne Jeju cuna mâ me hir.

²⁰ Mâ Jeju te ampeaj kam, cute amji mâ me Pahpâmtô ihhimpej na me hômpun, na ri cute hûmre cukrâ xâ peacre nô ata mâ:

— Ikwŷ nô, wa ha ita kam ate Pahpâm to kên xâ ita to tojnô, ne nee hipêr to amji japackre nare — hajŷr.

²¹ Mâ hamre, Parixêw catêjê me, me cumâ Mojxe xwŷ jô kâhhôc to hahkreb catêjê me, me amji mâ:

— Pyhâpâ, Jeju ita apu ihcakôc to kâeanre. Ne itŷj Pahpâm to ihcakôc kâeanre. Xâ ajkî cupê Pahpâm, quē hûmre te ihkêton xâ ita to tojnô? Pahpâm quē ha quêt itŷj jûm te ihkêton xâ nô to tojnô, ne me paxûmre nô te ita ton xâ nare — hane.

²² Mâ Jeju te me hahkreb pej pyrentu, cute amji kam mehapac xâ ata na, ne me cumâ:

— Pyhâpâ, ampo na mâ caame amji cajpêr xâ ita to me acaxwâm pê ame amji

cajpē? ²³⁻²⁴ Ikam me gapacpeaj ne he. Ipê me Ahàkà, wa itýj jûm te Pahpâm to kên xâ ata to tojnô. He me ikampa, ne me ipupu, ne me ijahkre pej to impeaj ne. Haréñ xâ jû ri amji jîrôa pê ihtýj? Xâ wa ha ajkî hâ ita mä: "Ate Pahpâm to kên xâ ita, wa ha to tojnô?" nare, wa ha ajkî cumâ: "To xâ ne anôr xâ py neatêm pyrentu?" hane. Haréñ xâ itajê nô ri amji jîrôa pê ihtýj? He pom haréñ xâ te: "To xâ ne tê" ata ri, ite haréñ xâ nôata jîrôa pê ihtýj ita? Ne hamre, ita caxuw ca ha me ijahkre pej to impej, wa itýj jûm tePahpâm to kên xâ ata to tojnô — hane. Ne cute cukrâ xâpeacre atâ mä harkwa to:

— To xâ ne anôr xâ py, ne atêmpyrentu, gûrkwa wyr — hajýr.

²⁵ Mä hâ ita me kam mare mä hâm pyrentu, ne cute nôr xâ pyr, ne ma hûrkwa wyr tê. Ne ampeaj kamPahpâm te cumâ ampej pyrén hakryti na cumâamji jarén to tê. ²⁶ Mä mechcunea te ita to amji mä me ipikrar, ne mechcunea mä hûpaa to hûpa. Mä cute me Pahpâm to amji kam hapac pyrentu, ne me amji mä:

— Pyhâpâ, rý jû caxuw me pahnôte ampo pejti itajê nô pupun nare, ne ita kam mä rý pahte me hõmpun — hajýr.

Pê Jeju Rewi to ihkôt ipa catê

²⁷ Ita jîrô pê mä ri ma Jeju cator, ne cute, por Rewi pê pjé jô pahhi jarkwa na me hûhkra kam hàmcwyr catêjê nô ata pupun. Mä me hûhkra kam hàmcwyr xâ kam jý, mä Jeju te hõmpun ne cumâ:

— Ajpêñ ikôt mô — hajýr. ²⁸ Mä Rewi xâm ne cute ihcunea jicu, ne ma ihkôt mô.

²⁹ Ne cute hûrkwa kam, Jeju mä amji kîn catia ton. Mä pahhi mä me hûhkra kam me hàmcwyr catêjê jâhtône ne me cahê na me jý. Pê mehkwy hanea ne mehkri.

³⁰ Mä me cumâ Mojxe caca xâ to hahkre catêjê me, Parixêw catêjê te me amji kîn ita pupun. Ne ameJeju kôt me ipa catêjê kam mencyrc, ne ame hûn, ne me cumâ:

— Pyhâpâ, ampo na mä ca ame cahê na ame apâ, ne ame ikô? Pom me hàmcwyr catêjê pê mehkra kên catêjê ita? Pom hõtpê pahhi jarkwa jîrôa pê ame hàmcwyr to me ipa ita? Pomme cupê mehkren ton catêjê ita? Ampo na mä ca me cahê na ame hane? — hane.

³¹ Mä Jeju Parixêw catêjê kwây mä:

— Ýhý, me ikampa! Me capêñ catêjê me, mempej catêjê, nee mehcahhê catê na prâm nare. Ne me hâ catêjê ri quêt ihtýj mehcahhê catê na mehprâm. Na ri ita pê hûrâc ne ipêmehcahhê catê pyràac. ³² Na wa ite mehkrâ kên catêjê to impej prâam to wa ajpêñ mô, mär quêt mehkren pê amji to me antuw, ne mempej. Wa nee mempej catêjêto impej to icator nare — hane.

Pê Jeju ipijacri kôt harê
³³ Mä amcro nô na jûmjê itajê Jeju wyr pra, ne mecumâ:

— Ýhý, Jowâw kôt me ipa catêjê ihtýj me ajcrito ame ipa, ne hõtpê me ipijacri to me ipa xâ ata kam, ihtýj Pahpâm mä mechcakôc to me ipa. Mä hanea neParixêw catêjê kôt me ipa catêjê ihtýj me ajcri. Ne akot me ipa catêjê, mä ajte nee mehkintë me ipijacri nare. Ne mér ampo na mä akot me ipa catêjê nee itajê cuxâ ame ipijacri to me ipa nare? — hane.

³⁴ Mä Jeju me cumâ:

— Ýhý, amji kîn catia kam, quêha pi-jamâ jûm ipijacri to ipa? Jû wyr quêt jûmamji kîn kam hâpân nare ne apu ipa. Quê ha ihtýj mechcunea me hâpân to me ipa. ³⁵ Ne quêt ha amji kîn jô pahhi ma jû kam tê, quêt ha amji kîn hamre, jakân pê quêt haihtýj me ipijacri to ame ipa — hane.

³⁶ Ne hanea ne Jeju te me cumâ, cute amji kam me hapac xâ capô to impej partu, mär quêt me hahkre pej pej, ne me cumâ:

— Ýhý, jû wyr quêt jûm cupêhkâ wej to impej prâmite, cupêhkâ tuw kwây jakep, ne ihwej ita na cuxô ne to ajpý. Quêt ha to hane, quêt ha intuw ita ihwejita to kên nare ne hipô, jû wyr quêt ha cupêhkâ wej ita intuw ita mä awcanâ. ³⁷ Ne jû wyr quêt ha jûm praty kâ te ampo cacôcjen xâ wej ita kam ampo cacô tuw ru. Quêt ha jûm te incjêj xâ wej kam irun na, quêt ha incjén xâ wej ita ajcahte, quêt ha ampo cacô ita acto. ³⁸⁻³⁹ Ne jû wyr quêt jûm ampo itajê nô to hane, ramâ me pahcunea te me hahkre pej. Cu ha ampo cacô incjén xâ intuw pit kam ame ampocacô tuw ru. Pê mä nâm ampo cacô wej ata, ampo cacô tuw jîrôa pê impej. Na ri jû wyr quêt jûm ampo cacô tuw ita na prâm, cormâ intuw na ri, nequêt ampo cacô wej ata ri ramâ impejtu — hajýr. Ita jîkjê na mä, ramâ cute me amji kam hapac xâ tûm wej to me amji pyràc xâ ata pit kîn, nare, nee cumâ to ipintuw prâm nare.

6

Pê Jeju mehkôt xâ jô amcro kôt harê

¹ Ne amcro nô na, mehkôt xâ jô amcro ka, Jeju na mehkwy te pur nô ita cajpuw me arýhy cahâc ata jakren to me mô. Mä ihkôt me ipa catêjê temehkêhkên ne me caxwýn kur kam me to ihtêm. ² Mä Parixêw catêjê kwây te me hõmpun, ne me cumâ:

— Ampo na mä ca ajte ame gâpêñ to me apâ to hane? Ca iħħej ne ate mepancaca xâ kaj na, hirô pê me apŷm, nema ame pahköt xâ jô amcro caca. Pom pê me panquettî pê Mojxe xwây me pamâ Pahpâm jarkwa jô kâhhôc gô ne hô amcro ata

ne ame ato kēanre.

23 Ne cute ame ato kēn jō amcro itajēa kam, ca ha ame gakry!

Gapacta ne megakryte ame atoj.

Ampo na?

He quē ha jū caxuw Pahpām hahpan xà na,

cōjkwa kam me amāhāmjōr catia,

ne me amā impejti gō.

Na ca ame gakrya ne!

Ampo na?

He me cupē menquētjē pyràac,

ne ihtyj me ato kēn to me ipa,

pom pē mam menquētjē ajco me Pahpām to mehkēn to me ipa

ata na ri me ato he.

24 — Pŷj me hēj xi,
me akwŷ pē me gakrāj atajē,
ca ha atij ame amrā!

Ampo na?

He amcro ita pyxit peaj kam ri me gakryti
ita.

Na ca ha atij ame amrā!

25 — Pŷj me hēj xi,
me akwŷ mā ampo cunea atajē,
ca ha atij ame amrā!

Ampo na?

Quē ha cormā jū caxuw me amā prām
catia me awyr cato,
na ca ha atij ame amrā!

— Pŷj me hēj xi,
me akwŷ ame acxa atajē,
ca ha atij me apicxar jicu ne cama ame
amrā!

26 — Pŷj me hēj xi,
me akwŷ pē, pom mehcunea me apejti na
ame garēn catējē atajē,
ca ha me amrā!

Ampo na?

He me cupē menquētjē pyràac.

Pom pē mam menquētjē ajco mehhēj xi
catējē pejti na ame harē,
ata cuxā ri ihtyj me apejti na me garēn to
me ipa.

Na ca ha atij ame amrā!

Pê Jeju me curê xwŷn kīn na me cumā harkwa

27 — Ÿhŷ, ampeaj kam wa ha me amā Pahpām jarkwa jarē. Ca ha me amā me acurē xwŷn kīn. Ne ame acaca atajē, ca ha me to impeaj ne.

28 — Ca ha cute me acrôn atajē jahpan xà na, me to impejti to prām, ne Pahpām mā mehcajrēn. Ne cute me ato kēn atajē, ca ha Pahpām māmehcajrēn, quē me to impeaj ne.

29 — Quē jūm apahām prāmtē akuc kam acakwī, ca hahikjē to cumā apkjē, quē hanea ne kam cakwī. Nequē jūm apē gitō kā capa, ca ha hanea ne akat kā caxār na to tojnō, quē amji mā capa ne to tē.

30 — Ne atij me cumā, por ampo na me awy atajē gō. Ne quē jūm apē ampo capa, ca nee hacp̄y ne ahna gāhwyr nare.

31 — Ne quē ha amā cute me ato amji kam hapac to impejti to prām na, ca ha atij me to amji kam gapac to impejti to apa.

32 — Quē ha amā cute me acurē atajē kīn na, quē ha Pahpām ihtyj ate mehkīn jahpan xà na amā amgō. Nee quē ate amji mā mehkīnti atajē pit kīn jahpan xà na, quē Pahpām me amā hāmjōr nare. Quē ha amā cute me akīn cafējē atajē pit kīn na, ca ha me apē mehkēn catējē jō ikwŷ nō pyràac, ne me cuxā akēanre ne.

33 — Ca ha cute me ato kēn atajē to impejti na, quē ha Pahpām ihtyj hahpan xà na me amā amgō. Ne jū wyr quē ha Pahpām ate, cute me ato impej catējē pit to impejti jahpan xà na, me amā amgō. Ca ha cute me ato impej catējē pit to impejti na, ca ha me apē mehkēncatējē jō ikwŷ nō pyràac, ne me cuxā akēanre ne.

34 — Ca ha atij mehcunea mā ampo gō, por ampo na me ahywātajē, ca ha me cumā agō. Ne nee hacp̄y ne cute me amā ampo jōr nare. Ca ha jūmētē jū caxuw hacp̄y ne amā ampo jōr nare atajē mā ampo jōr na, quē ha Pahpām ihtyj hahpan xà na me amā amgō. Ne jū wyr quē ha Pahpām hōtpē hacp̄yane cute me amā ampo jōr atajē jahpan xà na me amā amgō. Ca ha ate hajȳr na, ca ha me apē mehkēn catējē jō ikwŷ nō pyràac, ne me cuxā akēanre ne.

35 — Ne ca ha atij amā me acurē xwŷn catējē kīn, ca ha me to impej. Ne ampo cunea na me ahywātajē, ca ha atij agō, ne nee hacp̄y ne cute amā ampo jōr na amji mā to hajȳr nare. Ca ha me ate ite me amā ampo jarēnitajē cunea to hajȳr na, quē ha Pahpām hūrkwa kam, me acunea mā hāmjōr xà impejti to hāmjōr to catia, ca ha me to amcwa, ne ca ha apē Pahpām me hirōa pē cati ata kra impeaj. Pahpām mā mehcunea kīn, ne hāhcajrēn cati, ne ihtyjcte me to kēn catējē caprī, ne ihtyj cumā cute me ampo cwŷr atajē jahpan xà na me hakryti na me amji jarē nare atajē caprī.

36 — Na ca ha Pahpām cuxā me gāhcajrēnti ne, ne mehcunea caprī to me apa. Höhō, ita to ca ha me hajȳr to me apa.

Pê Jeju me ajpēn to impej na harkwa

37 — Ca ha ate nee ampo na amehpro rēn nare na, quē ha Pahpām me acuxā nee

ame apro rēn prām nare. Ca ha nee ame curê mā me irēn nare na, quē haPahpām me acuxà nee me acurê mā me arēn nare. Ca ha ate cute ame ato kēn ita to tojnō ne hicu na, quē ha ihtjy Pahpām me acuxà, ateme to kēn ita to tojnō ne hicu.

³⁸ — Ca ha gōtpē me cumā ampo jōr to apa na, quē haitjy Pahpām hōtpē me acuxà me amā ampo jōr to ipa. Ne ampeaj kam ca ha atyjme amcwa. Quē ha Pahpām me amā me acrat to hipu, ne tohipu tu ne, ne ampeaj kam quē ha me acrat kam me amā cūcjé, ne kam me amā curua to curu. Ne pom ca ampo kam me akwȳ mā ampo to ajpēn ata kam, quēha Pahpām hanea ne me amā ampo to ajpēn ne cunō. Ca ha jūm mā ampo crire ne agō, quē ha Pahpām ate ton xà ita na, acuxà hanea ne amā ampo crire ne cugō. Nämri ca ha ate jūm mā ampo catia ne hōr na, quē ha Pahpām hanea ne acuxà amā ampo catia ne cugō.

³⁹ — Ÿhŷ, jū wyr quē jūm to tūm, amji kōt into tūam nō to mō. Quē ha mento tūam me ajpēn to mō, ne ajwar ihtjy kre nō mā mehpȳm.

⁴⁰ — Ne por me cumā ampo to hahkre atajē ri cute ampo tohahkre catējē japyre mā me. Na quē haxa ampo to hahkre ne hahkre pej jirō pē, quē ha cormā cute cumā to hahkre catē ata me ajpēn.

⁴¹ — Ca me akwȳ jirōa pē akēn ton to me apa cakrō, ca atyj me akwȳ te ampo kēn kryjre ton atajē to me cumā acakōc to me apa. Ne ca ihhēj ne me akjējē into kam me ahhi kryjre pupu, nenee mehkintē amji toa kam pī kwýcti ata pupun nare. ⁴² Ne jū mā ca me akjējē mā harēn to, ne ajte ne me cumā: "Ikjē, cama amji na ijamā, wa ato kam amā ahhi kryjre ita to pōj" hane. Ne mēr ampo na ca caa, atoa kam amji mā pī kwýcti ita caxàr nare? Ne ihcaprȳ naamji pej na ame amji jarēn to me apa, ne mehkintē me akéanre. Ca ha mam me ato kam amji mā pī kwýcti itajē to pōj, ne me arīt pej, ne cormā me akjējē into kam ahhi kryjre ita pupu, ne me cumā to pōj.

Pahte amji kam me pajapac xà ihtjy me pahcakôc xà to ihhimpej

⁴³ — Ÿhŷ, jū wyr ca ha pīxō impejti pār nō intēte, pīxō kēn nō capa, ne jū wyr ca ha pīxō kēn pār tēte, pīxō impejti nō capa.

⁴⁴ Ca ha ampo pīxō pār cahkrit nō pupu, ne ramā hahkre pej pyrentu, xà pīxō pār ita ajkī impej, nare, mōrmō ihkēanre. Ne jū wyr ca ha hōmjī pār kam ahkryt nōta, ne jū wyr ca ha ankrō kam crowkwjy xō nō ta. ⁴⁵ Jíkjē na, jūm xūmre impejti ata hōtpē amji caxwām pēcute amji kam hapac xà pīn ampo pejti to hapōj, mā ihkintē jūm xūmre kēn ata hōtpē amji caxwām pē cute amji kam hapac xà pīn ampo kēn

tohapōj. Ÿhŷ, ampeaj kam pahte amji kam me pajapacxā me, me pahcakōc xà te hipu, cu ihkōat me pahcakōc — hane

Ikre mā ihcuhhē xà pijakrut

⁴⁶ Ne Jeju me cumā:

— Ampo na mā ca ame imā: "Me ijō Pahhiti" hane, ne neejarkwa kōt ame apa nare? ⁴⁷ Wa ha me amā ijūjarēn xà ita jarē, mār ca me amā ahna icaca xà jahkre pej.

⁴⁸ Ÿhŷ, quē ha jūm te ijarkwa kam hapac ne ijarkwa kōt ipa na, quē ha cupē ihhēj rūm hūmre te pjētyti kam ikre xām ata pyràac. Mā côte hipu, ne ma ikre wyr cō tē, ne cute ikre ata cakwīn, mā nee hāhcujrōn nare, ne hām peaj na ihtjy xa.

⁴⁹ Mā ihkintē jūm te cama ijarkwa kam hapac, ne nee toamji japackre, ne ihkōt ipa nare, ata pē ihhēj rūm hūmre nō te pjēnxōm crâre kam ikre xām pyràac. Mā cō te hipu ne ma ikre wyr tē, ne cute ikre ata cakwīn, mā ihpȳm pyrentu, ne ikre ata jamre — hane. Hō, pē Jeju hūjarēn to hane.

7

Pê Jeju pahhi mā hāpēn catē nō caprȳ

¹ Mā Jeju te me cumā ampo itajē jarēn jicu, ne maCapernam jō krī wyr mō. ² Ne pē curi Roman catējē nō ihkrī, ne cupē krāhtare te xēj jō pahhi. Pê pahhi mā hāpēn catēhā, ne ramā ihtyc xàa kam nō. ³ Mā pahhi ata te Jeju jarēn par, ne ihwyrJuta catējē pē pahhi kwȳ kujahēc, cute me Jeju japrōr, mā cute hā ata caprār prāmte. ⁴ Mā cute me Jeju cajpar, ne me ahna hāhwyr crire nare, ne me cumā:

— Ÿhŷ, Roman catējē nō ita peaj to impej, cwyrjapē ca ha ihtehcajpa. ⁵ Nämri cumā me papē Juta catējē kīan to ihkīn, ne cutea ri me imā ite me cuprōn xà jürkwa ton. Cwyryrapē ca ihtehcajpa, ne me ikōt mō, ne hā ata caprā — hajj̄t.

⁶ Mā ma Jeju mehkōt mō. Ne ramā cute ikre tēp, mā krāhtare jō pahhi te hō ikwȳ nō catējē kujahēc, cute me Jeju mā hūjarēn prāmte. Mā cute mehcajpar ne me cumā:

— Me ikwȳ nō te amā harkwa kujahēc to hajj̄r he: "Pahhi, akintē icrire ne ikēanre ita kam, wa nee acahpērkār prām nare. Cwyryrapē ca ha nee ijürkwa mā axār nare.

⁷ Ne jū wyr wa ijia kam amā icakōc, nämri apē Pahhiti ne akintē jū na xà na ijamreare, ne ipahām crire nare. Ca ha cama hā ata mā garkwa ta, quē ha imā hāpēn catē ita impej pyrentu, ne capēn.

⁸ Ne wa hanea ne me ijō pahhi jarkwa kōt ipa, ne wa ha ijō krāhtare catējē mā ijarkwa ta, quē ha ihtjy meikampa ne ijarkwa kōt me ipa. Ne wa ha jūm mā, "Tē!" hane, quē ha ihtjy tē. Ne wa ha mehnōa mā, "Ajpēntē!" hane, quē ha ihtjy ajpēn

iwyr tē. Ne hanea ne wa ha imā hâpēn catē mā, 'Ca ha to hane!' hane, quē ha ihtyj to. Ne ijirôa pê acati ita kam, caha cama hâ ata mā garkwa ta, quē ha imā hâpēn catē ita impej, ne capēn pyrentu" — hajyr.

⁹ Mā Jeju xa, ne cute hûpar xà ita to hûpar, ne to amji mā ipikrar. Ampo na? Cumā hûpar xà ita peaj to impej. Na ri cute amji mā ipikrar, ne me hâktôa neiheköt me mō atajē wyr ipipkjér, ne me cumā:

— Ÿhŷ, ampeaj kam wa me amā awjaré, Roman jō krí kra ita ihtyj ikampa, ne ihtyj amji mā ito ihhimpej. Wa rý Juta jō pjé kam jū caxuw, ampeaj kam jûm te amji mā ito ihhimpej to hajyr nō na, impar nare — hane.

¹⁰ Mā Roman jō krí kra ita jō ikwý nō itajē, hacpýa mā me hûrkwa wyr cute me amji jacjén, mā hamre ramā cumā hâpēn catē ata pej, ne capēn pyrentu.

Pê Jeju impijapit kra tyc to ihtîr

¹¹ Ÿhŷ, pê nee curi Jeju na amcro hâktôa nare, pê maPôre jō krí wyr mō. Pê ihköt me ipa catêjê me, me hâktôa ne ihköt me mō. ¹² Pê Jeju ramâ krí jō harkwa tép, pê cute me harêt catêjê krí jarkwa na, jûm tyc jarêt to me cato. Por pê cahâj pê ihkra ty ata pê ihcâmter cumâ pyxitpeaj. Ne irân xâ na cumâ mehkjéjê nō hamreare. Ne pê rý pêa mā ramâ împjén cupê ty. Pê cute me ihkra jarêt catêjê kôt incwyr to mō. Pê hanea ne me hâktôa ne krí pîn, mehköt me mō. ¹³ Mâ Jeju te cahâj ita cwyr na hõmpun, ne ampeaj kam cumâ caprî xâ, mā cumâ:

— Apu acwyr nare — hajyr.

¹⁴ Ne ihkra jarîj xâ ata na hâktêp, ne cute me to hâhhuc prâmte ahna hû xir, mā me to hâhhuc, mā Jeju ihtyc ata mā:

— Hûmre, wa ha amâ ijarkwa ta. To xa! — hajyr.

¹⁵ Mâ hûmre ita jýr pyrentu, ne cute ihcakôc kam toihêm. Mâ Jeju te inxi mā hôr. ¹⁶ Mâ mehcunea mā hûpaa to hûpa. Ne ame hakry pyrén ajpén mā Pahpâm to me hâmnân to me mō, ne me ajpén mā:

— Me pamâ Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê catia nôita cator! Me Pahpâm môrmô cator, cute mepahtehcajpar xâ caxuw — hane.

¹⁷ Pê Jeju jarên pejti ita pjé ata cunea kam apu ajcrâ. Pê hanea ne cahê na pjé atajê kôt harên apu ajcrâ.

Jowâw te me cumrâr catê jarkwa jarê catêjê

¹⁸ Ÿhŷ, por Xacarij me Ixapewkwýj kra pê Jowâw ata, cormâ apu ipa, ne ihtyj mehcunea mā Pahpâm cator xâ caxuw ame amji cûmpej to hûjarên to ipa. Ne por

Jowâw kôt me ipa catêjê na cute me amji ton to prâm atajê ri, Jowâw te amji caxuw cô kammehcumrâr. Cwýrjapê ri cute me cumâ haprý krut jôr, ne me cumâ: "Jowâw te me cumrâr catê" hajyr. Mâ hamre, Jowâw kôt me ipa catêjê nô te Jeju pupun, ne ma amji jaxâr ne cumâ Jeju jarê. ¹⁹ Mâ Jowâw te ihköt me ipa catêjê to ipijakrut ne me cumâ hâkjér, ne me cumâ harkwa hyr to:

— Jeju wyr me tê ne mehcukij, ne me cumâ: "Xâ apê hûmre cator xâ ata mā ca? Xâ Jowâw te me imâ garén ata mā ca ramâ acator? Nare xâ wa ha pijamâ ajkî cormâ me jûm xûmre nô ata jikaj?" hane — hajyr.

²⁰ Mâ hamre, ma Jeju wyr me pra, ne me cumâ:

— Ÿhŷ, Jowâw te me cumrâr catê te me imâ harkwa hyr, wa me acukij: "Xâ apê hûmre cator xâ ata mâ ca? Xâ Jowâw te me imâ garén ata mâ ca ramâ acator? Nare xâ wa ha pijamâ ajkî cormâ me jûm xûmrenô ata jikaj?" — hane.

²¹ Mâ amcro ata kam Jeju te me kam mare mā me hâcatêjê jâhtôa ne me caprâr. Ne hanea ne cute me pahtcurê xwýn carô kên jâhtôa mā me hîtête hapôj na harkwa hyr, mā me cupê hapôj. Ne hanea ne cute mento tûm jâhtôa ne me caprâr, mā ihtyj me irît. ²² Ne Jeju te ame to hajyr jirô pê mā ri, cute Jowâw kôt me ipa catêjê mâ:

— Ÿhŷ, me amji jaxâ, ne ate mempar atajê me, ate me hõmpun atajê to Jowâw mā me awjaré. Pommento tûm catêjê ihtyj me irît he, ne mehkjé te xwýcatêjê ihtyj me capên, ne me hapac tu catêjê ihtyj me awpa, ne mehtyc catêjê hacpýa mā mehtîr, ne me cupêhamreare atajê ihtyj me Pahpâm himpej xâ jarêna xâ impejti kampa. ²³ Quê ha jûmjê ikampa, ne cute ikam hapac mâ hûcanâr, ne nee ito amji pê hapac kêt nare na, quê hahakrya to hakry — hajyr.

Pê Jeju Jowâw te me cumrâr catê jarê

²⁴ Mâ ma Jowâw kôt me ipa catêjê te me amji jaxâr ne me pra. Mâ Jeju te me hâktôti atajê mâ Jowâw jarêna kam ihtêm, ne me cumâ:

— Ÿhŷ, pê ca me Jowâw cajpar prâmte ma pô kam mehamreare ata wyr me pra. Ne ampo pupun prâm to mâ, pê ca ame pra? He pê ca nee me hûmre nô pê kôc te apu pihhô to tertet pyràcti ata pupun nare. ²⁵ Ne mér ampo pê ca me hõmpu? Pê ca nee me hûmre ata na cupêhkâ impejti nô pupun nare. Ne por mehkâ impejti kam ame ipaatajê, ihtyj quêt ampo pejti cunea jipôc ri, pahhijûrkwa pejti ne catihti ata kam mehkri. ²⁶ Ne me imâ amji jarê, ampo pupun prâm to mâ pê ca me pra

ne me hōmpu? Xà Pahpām jarkwa to mehcakōccatē nō pupun prāmte pê ca ajkī me pra? Ÿhŷ, ampeaj kam ri Jowāw pê Pahpām jarkwa to ihcakōc catējē nōa, ne mehkwy jirōa pê cati. ²⁷ He pê rȳ pēa mā ramā Pahpām jō kāhhōc Jowāwjarēn to hane he:

“Ÿhŷ, pê Pahpām ihkra mā:
‘Wa haacumam ijarkwa na ipa catē kujate,
quê ha amā gō pry toimpej’ ” hane.

Hōhō, pê Pahpām ramā Jowāw jarēn to hanea, na ri cator.

²⁸ — Ne ampeaj kam wa ha me amā awjarē. Jowāw ri catia to cati, ne taa mā ri quêt me aquētjē jirōa pê cati cakrō, quê ha jūm crire ramā Pahpām himpej xâ krac ri ipa ata, quê ha Jowāw jirōa pê cati — hane.

²⁹ Ne pê mehcunea me ampo ita kampa. Pê ihtjy hanea nepahhi jarkwa na me hāmcwyr catējē atajē me Pahpām jarkwa kampa ne hýrmā meapkjē. Cwýrapē pê ramā Jowāw caxuw, cō kam mehcumrā. ³⁰ Pê mehkintē Parixēw catējē me, cute me Mojxe xwý jō kāhhōc to me cumā hahkre catējē me, ma ame Pahpām te me to ihhimpej xâ ita caca, na pê nee amji na me Jowāw to tojnō, pê cō kam mecumrān nare. Na pê Jeju me cumā:

³¹ — Ÿhŷ, me atoa wa ha me amā icakōc. Pom ca amcro ita kam, pjē kam ame apa itajē, me apē ahkrare te xuwcacati atajē pyràac. ³² Ne me apē me ahkrare te ame hâkrun pyràac. Neme akwy amji mā me acarâr to: “Wa ite me amji kínjō increr to me icrer, ca ajte nee me icuxâ me acrer nare. Ne ite me harêt japete mencwyr to me icwyr, ca ajte nee me icuxâ me acwyr nare, ne cama ame xuwcaca to ame apa”. ³³ Ÿhŷ, me apē ahkrare kwŷ te xuwcacati atajépyràac. Ampo na? Pê Jowāw cato ne ihtjy ajcoipijacri to ipa, ne nee ampo cacô to ihkōm nare. Cakrō, ca nee ajte ate mempar ne me hûnâr nare, ne cama meto gûjarēn to: “Cupê me paucurê xwÿn carôkén to ipijapar catê” hane. ³⁴ Wa quêt ipê me Ahákâ, itjy ampo cunea ku, ne ampo cunea to ikôm to ipa cakrō, ca ajte nee hanea ne ate me ipar ne me ipynâr nare, ne cama me ito gûjarēn to: “Hômpu he, hûmre ita jâpân cati, ne ihkōm cati, ne me cupê pahhi jarkwa na me hâmcwyr catējē me, jûmjé kéanre itajē jō ikwy nō nō” hajj̄y. ³⁵ Ÿhŷ, he Pahpām te amji kam hapac xâ cunea impej pit, quê ha jûm Pahpām te amji kam hapac xâ kôt ipa na, quê ha cumā amji jahkre pej pejti ne — hane. Hō, pê Jeju me cumā hûjarēn to hane.

Pê Jeju Parixēw catējē nō jûrkwa kam apâ

³⁶ Mâ Parixēw catējē nō japrý te Ximâw te, Jeju te hûrkwa kam cahê na ampo krêr prâmte, hator. Mâ ma Jeju hûrkwa wýr ihkôt mō. ³⁷ Pê krî ata kam cahâjre inxyre nō ihkrî, ne cumâ Jeju te Parixēw catējē nō jûrkwa kam apu mōr na hahkre pej. Ne cute ampo cacô incjén xâ kam, ampo cacô cuwxati ata to hipu tu, ne ipyr ne ma hýrmâ to tê. ³⁸ Ne cute Jeju na hâhtêp, ne ihkôn krâ na hýt, ne cute ihkên ton xâ atajê jû na ihpahâmté incwyr kam to ihtêm, ne into cacôa to Jeju par co, ne ihkâa to cumâ incrâ. Ne ma hôtpêihpar pâ, ne cute kam ampo cacô cuwxâ pejti ata jaxwyr.

³⁹ Mâ Ximâw te ita pupun, ne amji caxwâm pê amji mā:

— Pýhâpâ, xâ mōrmō ajkî hûmre ita pê ampeaj kam Pahpām jarkwa to ihcakôc catê? Quê cupê Pahpām jarkwa to ihcakôc catê na mā, quê ha ihtjy cahâj ita kéanre na hahkre pej. Wýr quê cupê Pahpām jarkwa to ihcakôc catê quê amji na cahâjkéanre inxyre ita jamâ, quê ihtêp ne ihcupê — hajj̄y.

⁴⁰ Mâ Jeju te Ximâw caca xâita na hahkre pej pyrentu, ne cumâ:

— Ÿhŷ, Ximâw, wa ha amâ ampo jarë — hajj̄y. Mâ cumâ:

— Hâ, gapacta ne imâ harë, pahhi — hane.

⁴¹ Mâ Jeju cumâ:

— Ÿhŷ, pê hûmre ajkrut neihpore to jûm jakräjti ata to new. Pê ita to new cati to quïjênta, ne ita hapyre mā to new to xîncwênta. ⁴² Ne pê ajwar me cupê ihpore hamreare, me cumâ hâmjör xâ caxuw. Ne ampo to quê me hûhkra kam hâmcwyraté ita mā amgô. Mâ me hûhkra kam hâmcwyr catê mā me caprî, mā cute ajwar me to tojnō. Mér hōhō, wa hame ahna acukij, mér jûm quê ha amji jirôa pê hakry, ne cumâ to new catê ata kîn? — hane.

⁴³ Mâ Ximâw cumâ:

— Imâa, pom cute to new catihti ata ri hakry — hane. Mâ cumâ:

— Ÿhŷ, ate to hamâar ne harë — hane.

⁴⁴ Ne Jeju cahâj ita wýr ipipkjér ne Ximâw mā:

— Cahâj ita pupu he. Wa ixâr, ca ate ihkînté nee imâ cō kwŷ nare, ite to ipar tûm cuhhôn xâ caxuw, mā quêt cahâj ita te intocacôa to imâ ipar cuhhôn, ne ihkâa to imâ incrâ. ⁴⁵ Wa icator, ca nee ate ihkînté ijûhkra na ipyr nare, ne nee ate ipâr nare. Mâ quêt cahâj ita te nee ipar pâr jicu nare. ⁴⁶ Ne nee ate ihkînté imâ ikrâ caxuw ampo cacô cuwxati nō jör nare. Ne cutea ri quêt ipar kam ampo cacô cuwxati jaxwyr.

47 Ÿhý, he ampeaj kam wa me amā awjarē, Pahpām te cahāj ita to impej ne cute to kēn catihti ita to tojnō, ne hicu, cwyrjapē ri ampeaj kam cumāPahpām kīn. Ne jūm te Pahpām to kēn crire ata, quē ha cute cumā to tojnō na, quē ha kyre pē cumā Pahpām kīn — hane.

48 Ne Jeju cahāj ita mā:

— Ite ramā ate ampo to Pahpām to kēn ita to tojnō ne hicu — hane.

49 Mā me hāpān xā na mehkrī atajē te me amji māharēn kam mehtēm, ne me amji mā:

— Pyhàpà, jūm xūmre mā ajte, mā ihtyj cute jūm te Pahpām to kēn ita to tojnō nehicu? Côt mā cupē Pahpām? — hajyr.

50 Mā Jeju cahāj ita mā:

— Ampeaj kam ate ito amji mā ahimpej, cwyrjapē ri Pahpām te apytār. Na ca ha apej pēa mā mō — hane.

8

Pê pyjē kwý Jeju kôt ipa

1 Pê amcro nō na, ma Jeju krī jāhtōa kôt mō, ne ma krī wén kôt me hapjō to me mō, ne Pahpām pê Pahhiti na harēn xā impejti atajē jarēn to mō. Pê ajco ihköt me ipa catéjē te tōxi atajē ihköt me mō. 2 Pê hanea ne pyjē kwý cahāj tête Jejume pahtcurē xwýn carō kēn kwý japoj atajē me, hā kwý na me caprā atajē me, ihköt me mō. Atajē japoj pê hane he: Marij Matarkwýj, pom pê Jeju cupē me pahtcurē xwýn carō kēn te xet japoj ata me, 3 Jowanakwýj pê Cuxa pê pahhi Heroti mā hāpēncatē ata me hixi me, Xuxankwýj me. Mehkwý jāhtōa itajē pê ihtyj ajco me Jeju tehcajpa, ne pyjē atajē pê ihtyj Jeju kôt me ipa catéjē ajco me hamrō to me ipa, ne me hāhcukrēj to mehtehcajpar to me ipa.

Ampo hy kre catē jarēn xā

4 Ÿhý, pê krī jāhtōa pīn, cute me Jeju pupunprāmte, me cuprō. Mā Jeju ame cumā ampo to hahkre, neme cumā hūjarēn xā jarē, quē mempar to impeaj ne, ne me cumā:

5 — Ÿhý, ampo hy kre catē ma hō pur wyr tē. Ne hýrmā cator, ne ampo hy kre to mō. Ne pê ihkre xā ata hane he, pê cama ihcakhüm to mō. Mā hamre, ampo hy itajē kwý prya kam ipijaxwyr, mā incwýar pê me pra, mā hanea ne prýjara te ihkwý krēr, mā hamre. 6 Mā ampo hy ita kwý pjē kam kēnti ata kam ipijaxwyr, ne huprāj pê incrā pyrentu. Ampo na? Kēnti kam pjē ita pururure, ne incrāre, ne nee inco nare, na ri incrā ne hamre. 7 Ne ampo hy ita kwý hōmjī me hipe kam ipijaxwyr itajē, hipe me ajkaam huprāj. Mā hipe te hipej, mā hamre. 8 Mā hōtpē ampo hy ita kwý pjē impejti kam ipijaxwyr, ne huprāj, ne cati

to mō, ne ipicamēn to mō, ne apu ihkà, ne hāhtōa to hāhtō. Ÿhý, ca ha me ikam gapac to impejti na, ca ha atyj me hahkre pej — hane.

Ampo hy kre catē jarēn kôt harēn xā

9 Mā me cumā hūjarēn jirō pê, ihköt me ipa catéjē te mehckij, ne me cumā:

— Ÿhý, ampo to mā ca ame imā hahkre? Gūjarēn xā jūjē to mā ca ame imā awjarē? — hajyr. 10 Mā Jeju me cumā:

— Ÿhý, quē ha catyt kam Pahpām me amā ampo cunea to hahkre, ne me amā to capō to impej partu ne. Ne pom Pahpām me apē ampo cunea jarēn to amxu atajē, quē ha me amā harēn to capō partu ne. Na wa ha nee jūmjē atajē mā hūrā pê ampo itajē to hahkre nare, wa ha cama me cumā hūjarēn xā itajē incwýrpē harēn to ipa, mār quē ha cama me ikampa, ne nee me hahkre pej pej nare, ne me rīt, ne nee me ampo pupun pej nare.

11 — Ÿhý, wa ha me amā cōjkwa kam Inxū Catí himpej xā jūjarēn xā pê ampo hy kre catē jarēn xā itajē capō pa. Ne pom ampo hy itajē pê ihhēj rūm Pahpām jarkwa pyràac, ne pom pjē kam ipijaxwyr itajē pê ihhēj rūm, mehí pyràac.

12 — Ne pom pry kam ampo hy pijaxwyr itajē pê ihhēj rūm jūmjéa pyràac, ne cute me Pahpām jarkwa par pyrentu. Ne me ahna ahtūm nare mā me pahtcurē xwýn te mentête Pahpām jarkwa to pōj. Ne ampo na ri cute me to hajyr? Quē nee hipēr me Pahpām jarkwa kôt ame ipa nare to prām to ri, cute me to hajyr.

13 — Ne pom pjē kam kēnti atajē pê jūmjē pyràac, necute me Pahpām jarkwa par, ne kam me hapac to impejti, ne hūrēn ame hakry, ne me hūpar kam mehtēm. Ne me ahna ahtūm nare mā me pahtcurē xwýn te me capi, ne ame to kēn, mā cute ahna ame amji jícu, ne me hamre.

14 — Hanea ne, pom hipe kam hōmjī kam ipijaxwyr atajē pê jūmjē pyràac, ne cute me Pahpām jarkwa par pyrentu, ne me hūpar kam mehtēm. Ne hanea ne me ahna ahtūm nare, mā me caxwām pê mehkrihkrít te me kamihtēm, mā ihtyj amji to me hakrāj cati prām, ne me hakrāj atajēa to hān ne amji mā me amji kīn ton to me ipa to prām. Ne cute me hajyr itajē te me to hamre. Cwyrjapē, quē nee jūm ata ihkà ne ampo pejti ton nare.

15 — Ne pom pjē impejti kam ipijaxwyr itajē pê jūmjē pyràac, ne cute me Pahpām jarkwa par, ne me hūpar pyrentu, ne Pahpām jarkwa kôt me mō. Ne ihtyj harkwa kôt me hūcanār to me mō, ita kam cute me ampo pej jāhtōa ne me ton — hane. Hō, Jeju te hūjarēnto hajyr.

Hàhcujro xà jarēn xà

16 Pê cormā Jeju me cumā:

— Ŷhŷ, jū wýr quē ha jūm ihpôc xà nō jàhcujro xà caxuw ihpôc, ne paraj krac ri hâm, nare pârkwýc krac ri hâm. Quê nee jūm ihpôc xà nō to hajýr nare. Quê ha quêt hàhcujro xà ata pôc ne hâm xâa kam hâm, cute mehcujro mā mencjéj, ne me hâhcujro pupun prâmté. 17 Ne por jū ri ampo pimxur atajé, quê ha ihtýj mehpro mē, ne me hômpu. Ne hanea ne awcapâtô kam ampo pimxur atajé, quê ha ihtýj me hômpu, ne me hahkre pej. Ampo na? Ramâ hàhcujro xà ata teihcujro na ri, cute me hômpun.

18 — Cwýrjapê ca ha me ikampa, ne ikam me gapac peaj ne. Pom ramâ jûm mā ampo ata, quê ha Pahpâm cumâ ata jîrôa pê, hipér cumâ cugô, ne por ramâ jûm pê ampo kryjre, ne cupê hamreare ata, quê ha ihtýj hacpýa mā Pahpâm cupê to pôj pa — hane.

Pê Jeju menxi me, mehkjéjê ahna me ahcukij

19 Mâ hamre, Jeju menxi me, mehkjéjê me, hýrmâ me mõ. Ne jû wýr quêt cute ahna me hipu tu ita kam hýrmâ me axâ. 20 Mâ jûm te Jeju mâ me harén to:

— Ŷhŷ, ihmat xâ pô pê anâ me, me akjéjê me, mehcuhhê ne me gikaj, cute me amâ mehcakôc prâmté — hajýr.

21 Mâ Jeju mehcunea mâ:

— He quêt Pahpâm jarkwa kam me hapac catéjê me, me hûpar to me ipa atajé pê ri ijô inxé me, me ikjéjê — hane.

Pê Jeju kôcti to ankrê

22 Ne amcro nô na Jeju pâr kre mâ hâr, ihkôt me ipacatéjê me, mâ me cumâ:

— Hacme, ne hípójikjê mâ me rê — hane. Ne me mõ. 23 Ne cormâ me irér to me mõ, mâ Jeju jôt, mákôc pahtýjti te hâpér kam ihtêm, mâ ramâ cô harô topra, ne ihtu to pra, ne ihtýj pâr kre mâ incjéj to mõ. Ne tâkam ry cute pâr kre to hipu to mõ, ne ramâ mehkén mâ me hâr xâa kam me mõ.

24 Mâ Jeju kôt me ipa catéjê ma hýrmâ me tê, ne cute mehcujrôn, ne me cumâ:

— Me ijô Pahhi, cu ramâ me papictor xâa kam me mõ — hajýr. Mâ Jeju jýr, ne cutekôc me cô mâ harkwa to:

— Me ankrê! — hajýr. Mâ pea kôc me cô pinkrén pyrent, ne ihcunea pinkrén. 25 Mâ ihkôt me ipa catéjê mâ:

— Ampo na mâ ca nee amji mâ me ito ahimpej nare — hane. Mâ cute amji mâ me ipikrar crire nare, ne ame hûpa, ne me amji mâ:

— Pýhâpà, jûm xûmre mâ ajte? Mâ ihtýj ajte kôc me cô te impar — hajýr.

Pê Jeju hûmre nô kam me pahcurê xwýn carô kên kwý caprâ

26 Ne ma, Querat catéjê jô pjê kam, Hípójajo jô pjê jíkjê kam me cator. 27-29 Mâ Jeju pâr kre pê cator pêê mâ hûmre nôhýrmâ cator, ne cute ihcijpar. Ne pê kam me pahcurê xwýn kwý carô kên jâhtôa ne cumâ acjéj ne kam ihkrí. Cwýrjapê pê ihcakrô apu ipa, nenee ihkâ kam apu ipanare, ne ee ikre nô kam ihkrí nare, ne ma me harêt xâ, pê kên kre kam pê ihkrí. Ne pê ramâ me pahcurê xwýn carô kên itajé, hûmre ita mâ incjéj to hâhtôa to hâhtô, ne ihtýj ajco cute amji to kên na cumâ hûjahkre to ipa. Pê amji caprâ to mehükjê atajé ajco mehpro, ne wakyre teme huwapre xâ to me hûhkra me, mehpar juwapre. Pêajco ampo carô kên atajéa me cumâ hirén pa, ne ma pô mâhaprô ne ajco to ipa. Mâ Jeju te hûmre nô ata kam me pahcurê xwýn carô kên pupun, ne cupê cator na cumâ harkwa hyr. Mâ hamre, hûmre ita te Jeju pupun, ne cute carâr kamichtem, ne cuna mâ ihpym, ne kýj cati pêa mâ cumâ:

— Pahhiti me hirôa pê cati kra pê Jeju, ampo to ca ha me imâ? Wa ha me awý, ca nee ame ito kên nare — hajýr.

30 Mâ Jeju te ihcukij, ne cumâ:

— Jû mâ mâ gaprâ te? — hajýr. Mâ Jeju mân:

— Ijaprâ te Me Hâhtôti — hane. Ne ampo na pê amji jarê to hane? Pê ramâ me pahcurê xwýn carô jâhtôa ne hûmre ita mâ acjéj, na pê amji jarê to hane. 31 Mâ me pahcurê xwýn carô kên itajé kwý Jeju naahwyâ to awhý, mâr quêt nee pjê ata tête ihkâkânti kam cuhyhti ata wýr mehkujahêc nare.

32 Ne pê curia hâhkâ jakôt na crô hâhtôa ne apu hâpân to ipa. Mâ ampo carô kên atajé te cumâ incjéj prâmté ahna Jeju wýr, quême to tojnô, quê crô atajé mâ ame acjéj. Mâ Jeju te ahna me cumâ harkwa, ne me to tojnô. 33 Mâ me pahcurê xwýn carô kên jâhtôti atajé cuneame hûmre nô ata pê cator, ne ma crô mâ incjéj. Mâ ma cô mâ ihprôt, ne hâpkâjti pîn hîpô kam ihpypym, mâ cô te hipej tu.

34 Mâ crô jamâr catéjê te ita pupun, ne ampeaj kam me cumâ hûpa. Mâ ma hûpate me pra, ne pryme, pur me, krí kôt ame harén to me ipa. 35 Mâ cute mempar catéjê ma Jeju pupun prâmté, ma hýrmâ mehprôt. Ne me cator, ne ahna mehâhtêp, ne cute me Jeju te hûmre intête me pahcurê xwýn carô kên to pôj ata pupun, ne hômpun xâ ata to amji mâ me ipikrar crire nare, ne me cumâ hûpa. Ampo na? He hûmre ita aracriihkâa kam ihcaricjti jý, Jeju cahê na. 36 Mâ cute me ampo ata pupun atajé te mehcunea mâ

Jeju te hūmre caprār ata na harēn.³⁷ Mā Querat catējē jō pjē kam mehcunea mehkri atajē mā Jeju jūpaa to hūpa, mā cute me hō pjē pē cator na hāhwyr. Mā Jeju pār kre mā hār.

³⁸ Mā hūmre pē ampo carō kēn japōj ata te Jeju nahāhwyr, ne cumā:

— Ito tojnō, wa akōt mō — hajyr.

³⁹ Mā Jeju cumā:

— Hāpā, ca ha amji jaxā, ne ma gürkwawyr tē, ne me akwŷ wyr acato, ne me cumā Pahpām te ato impej na amji jarē — hane. Ne ma ihköt me ipa catējē me, me mō. Mā ma hūmre ita krī cunea kōt Jeju te cumā ampo pejti ton xā ata na me cumā amji jarēn to mō.

Pê Jajrō ihkra caxuw Jeju mā aktij

⁴⁰ Mā ma Jeju te hīpō jīkjē wyr amji jaxār. Mā curi mehcunea jāhhuc. Ne por curi ame Jeju jikaj to me ipa atajē, cute amji jaxār xā pyrēn ame hakry.⁴¹ Mā hūmre nō japyr te Jajrō hīrmā cator, ne cupē Juta catējē te me cuprōn xā kam me to ihhimpej catē, krī ata kam. Ne Jeju wyr cator, ne cuna mā ihpȳm ne cute ahna hāhwyr, mār quē hūrkwa wyr mō.⁴² Ampo na ri cute to hajyr? Nee mā ampo na nare, cumā ihkra cuprȳre pyxit peaj na caku te tōxi ata caxuw ri, cute tohajyr. Pē cupē hā ne ramā ihtyc xāa kam nō na pē. Mā ma Jeju ihköt mō. Mā me hāhtōa ne ihköt me mō, ne me hī to amji wyr me Jeju kujahēc to me mō.

⁴³ Mā me hāhtōti ata catātkre na cahāj nō ata cator, nepē cahāj ata ramā hā ita na ahna caku tōxi, mā hā ita na ipa. Pē ajco caprō ajxwŷ, pē ramā amji na caj jahtōa ne cumē, pē tee ame caprā, pē nee impej nare. Pē cama amji na ramā hō pore cunearēn pa, ne nee impej nare.⁴⁴ Ne Jeju kōt mō, ne cute ahna hāhtēp tu, ne hōkōt ahna hitō kā cyt. Mā caprō crā pyrentu.

⁴⁵ Mā Jeju te mehcukij to:

— Jūm te mā ikā cyt? — hajyr. Mā mehcunea amji na me hāprār pit, mā Petrō cumā:

— Pŷhāpā me ijō pahhi, pom mehcunea apu ajpēnwyr me hī to me akujahēc to me ipa ita? — hane.

⁴⁶ Mā Jeju me cumā:

— Jūm te icyt, mā ipē icarōt cator, wa ite amji cajpēr — hane.

⁴⁷ Mā cahāj ata te cupē amji to ipimxur nare na amji jahkre pej, ne ma Jeju wyr ihtertet to mō, ne mehcunea jipōc ri, cuna mā ihpȳm, ne cute ihcyst na cumā amji jarēn.⁴⁸ Mā Jeju cumā:

— Ikra, ca ate ito amji mā ahimpej to hajyr, cwyrjapē ri ramā apej. Na ca ha apej pēa mā mō — hane.

⁴⁹ Ne cormā Jeju apu cumā ihcakōac kam, mā Jajrō wyr cumā hāpēn catē ata cator, ne cumā:

— Ijō pahhi, hamre, ramā akra cuprȳre ata tyc, na ca ha nee hipēr apu Jeju cahpērkār to amōr nare — hane.

⁵⁰ Mā Jeju te kam hapac, ne Jajrō mā:

— Apu pa nare, ne cama ito pit mā amji mā ahimpej, quē ha ihtyj amā akra impej — hajyr.

⁵¹ Ne ma curi Jeju cator, ne amji kōt Petrō me Jowāw me Tijac me, me to hār, mā nee mehkōt hūm me inxi me, jūmjē xār nare.⁵² Pē mehcunea ikre kam ame amrā, ne me hāhkrihkrit catia to cati, pē ramā cuprȳre ata ty na pē ame amrāhti. Mā Jeju te me cumā:

— Hamre, me acwyr jicu, he nee cuprȳ ita tyc nare, ne cama nō ne gōr — hajyr.

⁵³ Mā mehcunea, cute me cuprȳ ata tyc na mehakre peaj xā na ame cumā.⁵⁴ Mā Jeju hīrmā mō, ne cute hūhkra na ipyr, ne kȳjcati pēa mā cumā:

— Cuprȳ ita, to xā! — hajyr.

⁵⁵ Mā cuprȳ ita hacpȳa mā ihtīr, ne hām pyrentu. Mā Jeju te cumā harte na me cumā harkwa.⁵⁶ Mā hūm me inxi te amji mā ipikrar, ne me cumāpaa to pa, mā Jeju te me cumān, quē nee jūm māhacpȳa mā cuprȳ ita tūr na me harēn nare.

9

Jeju kōt me ipa catējē te tōxi jāpēn xā

¹ Amcro nō na Jeju te ihköt me ipa catējē mā hākjēr, ne cute me cumā harkwa hyr to:

— Ca ha ma krī kōt me ajcrā, ne me kamme pahturē xwŷn carō kēn atajē, ca ha mentēt mehcunea japōj, ne me hā catējē cunea caprā — hajyr. Ne cute ampo na me cumā hūjhakre atacaxuw carōt tȳj catia ne hōr.² Ne cute me cumā harkwa, quē mehcunea mā Pahpāmpē Pahhitī na me harēn to me mō, ne hanea ne me hā catējē caprār to me mō.

³ Ne cute me cumā harēn to hajyr he:

— Ÿhŷ, ca ha nee amji mā ampo catia tur nare. Ne nee pī cajrer to ame aprar nare, ate ahna me amji cajpar xā caxuw. Ne nee akahā me, me gō me, ihpore to me aprar nare. Caha me akatkā pyxit peaj to me pra, ne nee amehkwŷ incwyr nare.

⁴ Ne ca ha jamā ne krī mā me gapōj, ne jū ri ikre kam, cute me guwahi xā ata ri ame apa, ne ahnaa krī ata pē me gapōj.

⁵ Quē ma krī nō kam ame acurē, ca ha cupē me gapōjpyrentu. Ne me gapōj xā wyr hān ne me apar tēte me pro jacrō capi, ne me hūrē. Ne me hūrēan kam me cumā gūjarēn to hane he: “Ÿhŷ, ca nee me gūpar nare, ne nee me ipar nare ijūjarēn xā ita

na, cwÿrjapé wa ha nee hipér ita ri ame imôr nare!" hane — hajýr.

⁶ Mâ ma ihkôt me ipa catêjê cahkûm, ne ame pra, krí kryjre cunea kôt, ne me Pahpâm jarkwa pejtî jarén to ame ipa. Ne pjé cunea kam me hâ caprâr to me ipa.

Pahhi pê Heroti pê amji jahkre kêtatre

⁷ Pê Heroti pê Hípôjajo jô pjé jô pahhi, ne acoJeju te Pahpâm carót kôt ampo piho jáhtôa ne ton atajê na harén pa. Nehúpar xâ atajê na, cupé amji jahkre kêtatre. Pêajco ame cumâ hújarén to hane he:

— Ÿhý, Jowâw xwÿ te mecumrâr catê ri hacpâa mä ihtîr — hane.

⁸ Pê ajco mehkwy me hújarén to, quê Erij xwÿ te riamji pér, nare, mam Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê nôdata môrmö hacpâa mä ihtîr. ⁹ Pê pahhi Heroti ajco taa amji mä:

— Pýpýn, pê wa pa Jowâw xwÿ krâ jakep na ijarkwa ta, pê me hakep ta? Ne mér jûmxûmre mä ajte? Pom wa ampo itajê na harén pa ita? — hane. Ne tee pahhi Heroti apu Jeju pupun prâm.

Pê Jeju me hâhtôa mä harte

¹⁰ Mâ ma Jeju kôt me ipa catêjê te me amji jaxâr, neJeju mä cute me ampo cunea ton atajê name amji jarén partu. Mâ ma Jeju te me haprôr, krí jacot japrý te Tep jô krí ita wýr, ne ahte curi ame ipa xâ. ¹¹ Mâ me hâhtôti atajê te mempar, ne ma mehûnâr. Mâ Jeju te ihtýj me ahna amji caxâr, ne mecumâ Pahpâm pê pjé cunea jô Pahhitâ na harén, ne cuteme amji caprâr prâm catêjê atajê caprâr.

¹² Mâ ramâ caxwa xâa kam, mä ihkôt me ipacatêjê te tóxi atajê ma hýrmâ me pra, ne me cumâ:

— Ÿhý, ca ha me cumâ quê ame ajcrâ ne ihtýj ame pra, me pahcahê na krí kryjre apu ihcuhhê itajê kôt, ne curia quê ha ame apâ, ne curia ame ahtwý, nâmri ita ri pô pê ampo hamreare — hane.

¹³ Mâ Jeju me cumâ:

— Ca ha me caa me cumâ harte — hane. Mâ me cumâ:

— Pýhâpâ, ampeaj kam me hâhtôa to mehâhtô, ne me pamâ kwýr te pro te xíc peaj ne tep pijakrut peaj ita kam, jû wýr quê me catwý. Ca ha pijamâ me hâhtoitiatjê mä ite ihpore to me hô japrôr na me ito? — hane.

¹⁴ Pê curi me hûmre me hâhtô na me mir to xíc, mä Jeju te ihkôt me ipa catêjê mä harkwa hyr, ne me cumâ:

— Ame cumâ, quê ame amji jakrâ ne amehkrî. Quê ahpýanre na ame xincwênta partu ne amehkrî — hajýr.

¹⁵ Mâ ihkôt me ipa catêjê te mempar, ne cute mecumân, mä cute ahpýanre na me

amji jakrâ ne amehkrî. ¹⁶ Mâ Jeju te kwýr te pro te xíc itajê, me teppijakrut atajê incwýr, ne kâj mä cójkwa wýr to irít, ne Hûm Catî mä to ihcakôc. Jirô pê mä ri cute kwýr te pro kryj, ne tep pijakrut ita kryj, ne ihkôt me ipa catêjê mä hôr, mär quê ame cumâ me cugô. Mâ cute ame cumâ me hôr. ¹⁷ Mâ amehcunea jâpân, ne ame harte partu. Mâihkôt me ipa catêjê te me hô cahhur to me kâhâ to tóxi ne me to hipu.

Pê Petrô Jeju jarê

¹⁸ Ne amcro nô na Jeju ahte mehkwý to pit mä cator, ne apu Hûm mä ihcakôc, mä ihkôt me ipa catêjê te me hâhtêp. Mâ cute mehcukij, ne me cumâ:

— Jû mä mä me hâhtôti atajê ito amji kam me hapac to? — hajýr.

¹⁹ Mâ me cumâ:

— Mehkwý me garén to, apêJowâw xwÿ te me cumrâr catê ata, ne mehkwý me garén to, apê Erij pê rý pêa mä Pahpâm ihtiar to api ata, ne mehkwý me garén to, apê mam Pahpâmjarkwa to mehcakôc catêjê nô, ca hacpâa mä atîr — hane. Mâ Jeju me cumâ:

²⁰ — Ne me ca? Jû mä mä ca ito amji kam me gapacto? — hane. Mâ Petrô cumâ:

— Apê Crixtô, ne apê, pom pê Pahpâm me panquêtjê mä jûm to awjahkre ata mä ca — hane.

Pê Jeju ihtyc xâ me hacpâa mä ihtîr xâ na amji jarê

²¹⁻²² Mâ Jeju te me cumâ harkwa hyr, ne me cumân, quê nee cormâ ne jûm mä ita na me harén nare, ne hanea ne me cumâ:

— Ÿhý, wa ha ipê me Ahâkâ cati, cormâjumjê jûhkra kam amji pupun xâ kéanre to amji pupu. Quê ha Juta catêjê pê prohkam atajê ma ame ipê Ahâkâ curê. Quê ha hanea ne me cuxâ Pahpâm mä mehcajrén catêjê jô pahhi kwý me, me cumâ Mojxe xwÿ jô kâhhôc to hahkre catêjê me, ma ame icurê. Quê ha me Ahâkâ ty, ne ahna amcro incrê jîrò pê hacpâa mä ihtîr. Na wa me amâ awjarê.

²³ — Ÿhý, quê ha jûm mä ikôt amji ton to prâm na, quê ha amjia kôt apu ipa jicu, ne ikôt amji kampa, ne icuxâ amji mä ihtyc cupa nare to ipa. Quê ha jûm ata pê ihhêj rûm cuteamcro cunea kam hô pî na ihtyc xâ ata japjêr to ipa.

²⁴ — Ÿhý, quê ha jûm te amji to ipijapar prâm to, cama apu amji jamâr to ipa na, quê ha ihtýj ty. Ne por quê ha quêt jûm icwýrjap te ata, quê ha icahê na ihtîr na ipa rohnýtti mä.

²⁵ — Xâ quê ajkî jûm pjé cunea kam amji mä ampo pejtiajê cunea to hô tekjê xâ caxuw to cuprô, ne nee iràn xâ na Pahpâm to amji kamhapac nare, ne ihkaj

na apu ipa ne ahnaa ty, quê ha pijamâcute ampo pejti to cuprôn atajê cunea, ihtyc jirô pê ihthehcajpa? Hâpà, quê ha cama amji to acto, ne nee Pahpâm cahê na amji to ipijapar nare.

²⁶ — Ne por quê ha jûm ijû na apu ihpahâm, ne hanea ne ite ampo to hahkreb xâ ita jû na apu ihpahâm na, quê ha ipê me Ahâkâ hanea ne jûmita jû na apu ihpahâm. Por côjkwa pîn me Ahâkâ te Pahpâm pê Pahhiti mä me ipijapu catêjê jâhcujro impejti ata to cute amji jaxâr xâ ata kam, quê ha hanea ne apu jûm ita jû na ihpahâm.

²⁷ — Ýhý, me ikampa, ne me ipar xâ ita to amji japackrea ne, he wa nee me amâ ihéj xi xâa jarêñ nare. He ca ha me anô atýj atiar kamPahpâm te ihhimpej xâ ata na hômpu ne cormâ ty — hajýr.

Jeju me Mojxe xwÿ me Erij

²⁸ Ne amcro te xet jirô pê, Jeju te Petrô me Jowâw meTijac me, me haprôr. Ne ma kén nô ita wyr me to mô, ne cute Pahpâm mä ihcakôc prâmte, hâhkâ jakôtti nôna me to hâpir. Ne curia Hûm Cati mä ihcakôc, mä ihkôt me ipa catêjêjôtxwa te me kam ihtêm, mä ihtýj me hikwa ne ame gór.

²⁹ Mä cormâ Pahpâm mä ihcakôac kam, Jeju kuc pintuw ne ihkâ te amji to hakati, ne ihprâti. ³⁰ Mä côjkwa pîn me hûmre pijakrut pê Mojxe xwÿ meErij te amji to me ipipê, ne me cumâ ihcakôc kam ihtêm. ³¹ Ne pê ajwar mempeaj to mempej, ne me ipu na côjkwa pîn hâhcujrohti ita impejti. Ne ame Jeju mä, por quê ha putwry nô naKrípinkrên kam ihtyc xâ ata to mechcakôc.

³² Mä Petrô na mehkwy ramâ ame hôtxwa mä ame hikwa, ne amentohkâ to ipijapyn, ne ihprôt pê ame ipimprar, ne cute me Jeju jâhcujrohti ata pupun, ne hanea ne cahê na ajwar me xa atajê pupun. ³³ Mä me hûmre pijakrut atajê te me Jeju mä ihcakôc jicu xâa wyr, mä Petrô te Jeju mä:

— Me ijô Pahhi, ita ri me pahkrî na ri imâaimpejti, na wa ha me amâ ikrere nô xâm, neMojxe xwÿ mä mehnô xâm, ne Erij mä mehnô xâm — hajýr. Ne pê Petrô ihtýj xa ne apu ihcakôc, ne nee ihcakôc xâ ata na amji par nare.

³⁴ Ne cormâ Petrô apu ihcakôc kwâyâ kam, mä ahcakrâcator, mä ihkôt me ipa catêjê mä ampeaj kam ahcakrâ temehapro ata cupa. ³⁵ Mä ahcakrâ pîn cute me jûm jôkre ata par, mä mecumâ:

— Hûmre ita pê ikra. Pom pê wa amji mä capi ata. Ne quê hân ne ihcakôc, ca atýj me kampa — hajýr.

³⁶ Ne ihkêt, mä mehcaricti, mä ihkôt me ipa catêjê te me Jeju pit pupun, ne nee cute me amcro atajê nô na, jûm mä cute me ampo pupun xâ ata jarêñ nare.

Pê Jeju ahkrare nô caprâ

³⁷ Ne amcro nô na, hâhkâ jakôt pê me iwryc, mä mehâhtôa ne cute me Jeju cajpar. ³⁸ Mä me hâhtôti atajê jipôc ri me hûmre nô ata te carâr kam ihtêm, ne kÿj cati pêa mä Jeju mä:

— Pahhi! Wa ha icâmter caxuw ana ahwÿ! ³⁹ Nâmri ampeaj kam ikra pyxit peaj ata kéan to kên. Pê me pahcurê xwÿn carô kên nô ihpro, pê môr pejti kam, ihprôt pê carâr kam tê, ne amji rên kamtê, ne ajco ihhâr to ipa, ne apu catât týj, ne harkwa nahâmprô. Ne ampo carô kên nô ita apu to kéanre, mä amji cahhy, ne nee jû caxuw rý cute to tojnô nare. ⁴⁰ Ne wa ramâ amji caprâ to ite akôt me ipa catêjê mä harën ne me ahna ijâhwyr, cute ampo carô kên ita to pôj prâmte, mä nee cute me to pôj nare. Ne jû wyr quê ame amji mä hamâ, ne intête me cator — hajýr.

41 Mä Jeju me cumâ:

— Pýhâpâ, ampeaj kam ri pjê ita kam, meacunea kéanre. Ca nee ajte ito amji mä me ahimpej nare ita kam, xâ wa ha itýj ajkî me amâ awcanâ? Jû mä wa haajte ne awcanâ, ne me acahê na jû mä amji to amcro to? — hane. Ne cute hûmre ata mä:

— Ajpén acâmter to mô — hajýr.

⁴² Mä cute Jeju wyr me haprôr, mä me pahcurê xwÿncarô kên ita te hipêr pjê kam ihkra ita mën. Mä Jeju te carô kên ita mä harkwa hyr, quê cupê cato. Mä hamre, cupê cator pyrentu, mä ihkra ita capên pyrentu. Mä Jeju te hûm mä hôr. ⁴³ Mä mehcunea te Pahpâm carôt catia ata to amji mä me ipikrar.

Pê Jeju hipêr ihtyc xâ na amji jarê

Ne ma cormâ Jeju te ampo ton xâ ata to me amji mä me ajkra, mä Jeju te ihkôt me ipa catêjê mä hûjarêñ to hajýr he:

⁴⁴ — Ýhý, ikam me gapac to impeaj ne. Quê ha jû caxuw jûmjê ihtýj Ahâkâ cati curê xwÿn jûhkra mä me cugô — hajýr.

⁴⁵ Mä nee cute me ita par pej nare, ne nee me hahkreb pejnare. Cute me hahkreb pej xâ ita me cupê ipimxur tu ne nôita kam, jû wyr quê me hahkreb pej. Ne mehpahâm cupate nee cute ampo ata na me Jeju cukj nare.

Pê Jeju amji jirôa pê jûm cati kôt harê

⁴⁶ Mä ihkôt me ipa catêjê te ajpén jirôa pê me cati to ajpén mä mehcakôc kam mehtêm. ⁴⁷ Mä Jeju te ramâ, por ampo to ame amjikampa ata na me hahkreb pej. Na ri cute ahkrare nô ita pŷn, ne amji cape na hâm, ne me cumâ:

⁴⁸ — Ÿhŷ, me ahkrare nō ita pupu he, incrire ne capônyre. Ne imā quêt ahkrare ita cati, ne ihkînt me acunea krydre. Ne quê ha jûm te icwýrjapé ahkrare nō ita na amji caxâr na, quê ha hanea ne ina amji capa. Ne quê ha jûm te ina amji caxârna, quê ha hanea ne cute ajpén ikujahêc catê ata na amji capa. Ne por me akam me gapyre mā mehkrydre atajê ri, imâ me catia to me cati — hajýr.

Jeju tehcajpar catê nō

⁴⁹ Mā Jowâw Jeju mā:

— Ÿhŷ, me ijô Pahhi, wa ite me hûmre nō ita pupun, mā ihytjy gapryâ to ame pahcurê xwÿn carökén to pôj to mō. Wa ite ahna me hômpun ne me cupê ihcahpêhr. Ampo na? Nee cupê me pahkwynare na ri — hane.

⁵⁰ Mā Jeju me cumâ:

— Nee ca me jûm ita cahpêhr nare. Ampo na? Quê ha jûm nee ame ato kên nare na, quê ha ihytjy me atehcajpar to ipa — hane.

Pê jûmjê itajê nee Jeju na me amji caxâr nare

⁵¹ Mā ramâ côjkwa wyr Jeju jâpir xâ jô amcro na hâhtêp to mō. Cwýrjapé ri Jeju te Krípinkrén wyr amji krâr. ⁵² Ne cute mam ihkôt me ipa catêjê nô kujahêc. Ne ma me mō ne Kríritpej jô pjê kam, krî jacot ata na me cator, cute me hâhhuc xâ to me hâhcprôn prâmte. ⁵³ Mâ xâmte curi mehkri catêjê atajê ma ame Jeju naamji caxâr caca. Ampo na? He cute me Jeju te Krípinkrén wyr ihkrâr na me hahkre pej na ri. Pê ajco Kríritpej jô pjê kam mehkri catêjê atajê ma ame Juta catêjê curê, na pê ma ame Jeju na me amjicaxâr caca. ⁵⁴ Mâ Tijac me Jowâw te ita na mempar, ne me Jeju cukij to:

— Xâ ajkî amâ ite côjkwa pîn cuhy pým na ijâhwyr, mâ cute krî ita kam mehcunea to caxâr na meito prâm? — hajýr. ⁵⁵ Mâ Jeju ihkôt me ipa catêjê wyr ipipkjér, ne hôtpê me kam incâcâcre, mâ me cumâ:

— Me apê ite amji kam ijapac xâ na ijahkre kâatre. Ampo na? He nee me Ahâkâ ita me hipejxâ caxuw mehwyr cator nare, ne me hûtar xâ caxuw ri mehwyr cator — hane. ⁵⁶ Ne ma krî jacot nô ita wyr me mō.

Pê Jeju kôt me mehkwy ame ipa prâm

⁵⁷ Mâ Jeju ihkôt me ipa catêjê me, me mō, mâ mam jûm xûmre nô me hýrmâ cator, ne Jeju mâ:

— Ÿhŷ, wa ha ityj ma akôt mō, ca ha jû ri tê, wa ha ma akôt tê — hane.

⁵⁸ Mâ Jeju cumâ:

— Xâ ca ha pijamâ awcanâ? He hôtpê xore mäihkre, mâ kam ihkri, ne hôtpê

cuwêne mâ hahê, mâ kam hikwa, ne ihkînt ipê me Ahâkâ pê hûrkwa kam hâhhuc xâ caxuw hamreare — hane.

⁵⁹ Ne ihkôt Jeju te ihnô cator ata pupun ne cumâ:

— Mér ikôt mō — hajýr. Mâ cumâ:

— Wa ha ityj akôt mō, mér ito tojnô wa ha ma amji jaxâ, ne inxû tyc xâ na hômpune harêt, ne cormâ me akôt mō — hane.

⁶⁰ Mâ Jeju cumâ:

— Quêt taa ty, quê ha mehtyc catêjê kwýa me harêt. Ne ca nare, ca ha quêt ikôt tê, ne me cumâ Pahpâm pê pjê cunea jô Pahhiti na harën to mō — hane.

⁶¹ Mâ jûm xûmre nô mehkôt Jeju wyr cator ne cumâ:

— Ÿhŷ, wa ha ma amji jaxâ ne tê, ne inxême inxû mâ amji jarê, ne me akôt imôr pyrentu — hane.

⁶² Mâ Jeju cumâ:

— Quê ha jûm hâpê xâ kam apupjê to ipipkjér to ihcuhtacti to mō, ne hacpý mâmaji jahpan xâ rít, ne amji pê to hikôt, ne ahna cupê ihkaj na. Jikjê na quê hajûm te Pahpâm pê Pahhiti ata mâ hâpê kam ihtêm, ne cumâ hâpê cahtiri cute hicu na, quê ha nee jûm xûmreata Pahpâm mâ hâpê xâ caxuw impej nare — hane.

10

Jeju kôt me ipa catêjê kwâ jâpê xâ

¹ Ita jirô pê mâ pê Jeju me hûmre to xetêne ne ihkôt me to ajkrut ne me capi, cuteamencrân xâ caxuw. Ne cute me hûmre to ipijakrut partu neamehkujahêc par, quê mam ame pra ne krî cati me krî jacot cunea kôt, por jû ri Jeju apu ipa prâm ata wyr, cute amji cumam amehkujahêc.

² Ne me cumâ:

— Ÿhŷ, pom me gâpê xâ pê Pahpâm wyr ate me to apipkjér xâ ita pê arýjhy intep to cuprôn xâ pyràac. Ne pur cati to cati, neramâ intepu, ne cute me to cuprôn catêjê ri cormâ mencrêre. Cwýrjapé ca ha me pur catihti to hô tekjê ata na ahwý, quê hipêr meamâ me to cuprôn catêjê kwý kujate. ³ Ne wa ha me ato ampo pyre capônyreatajê kra pyràac, ne rop cahâc jâprêti atajê cajpuw me akujate. ⁴ Ca ha nee ame kâhâ cwýr nare, ne nee amehpore incjèn xâ me, ihpar kâ incwýr nare. Nê me acatyatre na krî wyr me pra, pom ite me amâ krî to ihimpej xâ atajêa wyr. Ne nee pryköt ame gâhhuc, ne cama ame acakôc to me apa nare.

⁵ — Ne ca ha krî ata kam ikre nô mâ axâ, ne mehcajrén, ne me cumâ: “Hâpâ, quê ha Pahpâm ikre ita kam me ato impejti ne, ne me acaxwâm pê me ato acaricti ne” hane. Quê ha jûmjê nee cumâ amji caxwâm pê

amji caricti na prâm nare na, quê ha ate mechcajrén xâ ita hacpýa ne me awýr amji jacjé. ⁶ Ne por curi me gâhhuc xâ nô ata ri, quê ha jûmjê mä amji caxwâm pê amji caricti na prâm na, quê ha Pahpâm ihtýj jûmjê itajé to mehcaricti ne. ⁷ Ca ha ikre ata kam me ahtwý, ne kaam me apâ, ne kaam me ikô, ne por cute me amâ me hô jôr atajé, ca ha atjy me ku. Me apê me gâpén catéjê, ne me hâpencatéjê cunea hôtpê ihtýj me hâpén jahpan xâ na me apâ, ne me ikô. Ne ikre kam me gâhhuc xâ ata ca ha kam me gâhhuc tu, ne neeatyj ihkwý kôt ame gapôj to me apa nare.

⁸ — Ne hân ne krî atajé mä me gapôj, quê meana me amji to pôj, ne me amâ ampo gô atajé, ca ha atjy me ku. ⁹ Ne curia krî kam me hâ atajé, ca ha atjy me caprâ, ne krî kam atajé cunea mä atjy gûjarén to hane he: “Ýhý, por Pahpâm pê Pahhiti te pjê to ihhimpej xâ ata ri, ramâ hâhtêp” hane. ¹⁰ Ne ca ha jû ri krî nô kam me acato, quê jûmjê mehkinté curi mehkkrî catéjê ma ame acaca, ne nee me ana amji caxâr nare na, ca ha krîcape wýr me gapôj, ne me cumâ gûjarén to hane he: ¹¹ “Me amâ me ipar prâm nare ita kam, wa ha itýj me ipar tete pro jacrô jûrê, ne me acunaa mä me gô krî ita jacrô capí. Quê ha te meamâ me ipar prâm nare cakrô, ca ha atjy Pahhiti tepjé to ihhimpej xâ ata te me awýr cator xâ ata to me amji japackrea ne” hane.

¹² — Ýhý, ampeaj kam wa ha me amâ awjaré, quê ha cute me acukij ne me ato ipicokjér xâa jôamcro kam ahtwý, quê ha Pahpâm nee krî ata caprî nare. Ne quê ha krî ata jirôa pê cumâ Krîhpôc jô krî wej ata caprî — hane.

Pê Jeju krî krâ nare atajé kên mä har na haré

¹³ — Pýj me hêj xi Coraxim jô krî, me Tep jô krî ata, ca ha atjy amji kên mä me amji jaxâ. Ne wa ha me amâ mam krî wej itajé jaré. Pê krî wejitajé japrý pê Kêñ jô krî me Teppro jô krî. Pê ajco cama ame Pahpâm to kên, pê Pahpâm cute ame to kên jahpan xâ na, me hipej tu. Ýhý, ampeaj kam wa ha me amâ awjaré, quê ha mam krî wej atajé kam, pom curmâ me akam ame hâpén xâ plihó impejtiton to ipa itajé to me apê na mä, quê ha rý pêa mä ihkén jicu, ne quêt catyt kam, impejti na ipa, ne caxuw hihô na ipa, ne hipro na ipa, ne ihkâ kên na ipa. ¹⁴ Ne mehcukij ne me to ipicokjér xâ jô amcro kam, quê ha Pahpâm mä me girôa pê Kêñ jô krî me, Teppro jô krî caprî. ¹⁵ Ne ca Capernam jô krî ita, ca atjy kâj mä, côjkwa wýr gâpir na amji câmjî cakrô, quê ha Pahpâm ahpar mä akujate, nemehtyc jaxâ kam amë — hane.

¹⁶ Ne Jeju ihkôt me ipa catéjê mä:

— Ne por jûmjê me akampa atajé, quê ha hanea ne me ikampa, ne por jûmjê ame acuréatajé, quê ha hanea ne ma ame icurê. Ne por jûmjê me icurê atajé, quê ha hanea nema ame Inxû Catî te ikujahêc ata curê — hane.

Pê mehkwý me amji jaxâ

¹⁷ Mä ma ihkôt me ipa catéjê te me xetênta ne ihkôt me ipijakrut itajé me cutor, ne ma pjê cunea kôt ame ipa. Ne amcro nôa na cute me amji jacjén, ne me hakrya to me hakry, mä cute Jeju mä me amji jarêñ to:

— Ýhý, me ijô Pahhi, wa me gaprý to pôj, mä me pahcurê xwýn carô kên kwý ihtýj me ikampa — hajýr.

¹⁸ Mä Jeju me cumâ:

— Ýhý, wa ite me pahcurê xwýn jöpahhiti pê Xatanaj ata pupun. Mä côjkwa pîn ihpým xâ ita pê ihhêj rûm pahhâjê cuxé pyràac ne ihpým. ¹⁹ Me ikam gapac to impeaj ne he. Wa ite me amâ icarôt catia me, ite amji jahkre pej catia jôr, na ca atjy gapacta ne cagâ me, pacti kam ame gâhhuc to me apa, ne ate atjy me pahcurê xwýn pê me carôt to ihpec. Na quê ha nee jû caxuw ampo itajé nô me anô to kên nare. ²⁰ Nee ca me pahcurê xwýn carô kên te me apar xâ pyrén ame gakry nare. Nequêt Pahpâm te mehkwy caxuw me acapi, ne amji mä côjkwa kam hô kâhhôc kam me gaprý nôr pyrén, ca ame gakry — hane.

Ampeaj kam Jeju jakry

²¹ Mä pyt jýr xâ ata kam, Pahpâm Carô Pejti kôt Jeju jakrya to hakry, mä cute harén to hajýr he:

— Inxû, apê côjkwa me pjê kam Pahhiti. Ne ate me cupêhahkre kâtatre atajé mä ampo pimxur atajé cunea capô, ne me cumâ to apipê. Ne mehkinté ate me cumâhahkre pej catéjê me, cute me amji jahkre pej catéjêpê ampo itajé to apimxur. Ýhý Inxû, pom ite ampo na garén par itajéa to, pê ca ramâ amji toahimpej. Ne imâ acaca xâ ita cunea impej pit.

²² — Inxû, ca ramâ ate imâ ampo cunea jôr. Ne amâ pit mä ijahkre peaj to ijahkre pej, ne nee arân xâ na jûm mä ijahkre pej nare. Ne hanea ne imâpit mä gahkre peaj to gahkre pej. Na wa ha jûm mäato hahkre, quê ha hanea ne jûm ita mä gahkre pejpejtí ne — hajýr.

²³ Ne cute ihkôt me ipa catéjê mä pit mä harén, neme cumâ:

— Me gakry, hamre me apej mä me apým. Por ate meampo pupun ata pyrén ca ame gakry. ²⁴ Ampeaj kam wa me amâ haré, Pahpâm jarkwa to ihcakôc catéjê jáhtô, ne pjê jô pahhi catéjê jáhtô, ne te

ame ampo itajépupun präm cakrô, quê me hõmpun nare. Ne me ca nare, ca atýj me hõmpu ne me kampa. Mä me akînte te ame ampo ita par präm cakrô, nee cute mempar nare — hajýr.

Hûmre pê me hâhkij na ihtehcajpar catê

²⁵ Mä amcro nô na me cumâ Mojxe xwÿ jô kâhhôc to hahkre catêjê nô xâm, cute Jeju capi ne ihkêmâ mên prämte ihcukij, ne cumâ:

— Ÿhÿ. Pahhi, wa ha acukij, jû mä wa ha ajte ne Pahpâm cahê na itîr rohnýtti mä na ipa? — hajýr.

²⁶ Mä Jeju cumâ:

— Ÿhÿ, pom pê Pahpâm Mojxe xwÿ mä harë, pê harkwa kôt ahna ihhôc ita? Ne mér ampo ca ate hô kâhhôc kam cahyt ne kam gapac? — hane.

²⁷ Mä hûmre ita cumâ:

— Ÿhÿ, wa ite cahyt, mä harën to: "Ca ha ate gî cunea me, acarôt cunea me, acaxwÿn cunea me, ate amji kam gapac xâ cunea to, amâ Pahpâm pê Pahhiti ata ihkñ. Ne hanea ne amâ amji kinti ita na, quéamâ me akwy kñ" hajýr — hane.

²⁸ Mä Jeju cumâ:

— Ÿhÿ, ca ate to hamâr, ca ha ate ampo itajé cunea ton to apa na, ca ha Pahpâm cahê na atîr rohnýtti mä na apa — hane.

²⁹ Mä me cumâ Mojxe xwÿ jô kâhhôc to hahkre catê ita te cute amji mä ihpahâm hi prämte, hipêr Jeju cukij, ne cumâ:

— Mér jûmjê mä me ikwy itajé? — hajýr.

³⁰ Mä Jeju te cumâ jûmjê pê mehkwy atajé to hahkre to impejti prämte, cumâ hújarén xâ ita jarën, mä cumâ:

— Ÿhÿ, hûmre nô ma Krípinkrén pîn, Krícuwxati wýriwrýc. Mä pry cahtiri me hâhkij xi catêjê te me kam ihtêm, ne amehcahhy, ne me cupê ihkâ caxâr, ne ma me to mô. Ne curia cute me hicu mä ihptyc cahâc ne nô.

³¹ — Mä ahna ahtümre mä hûmre nô ita pry ata kôt mô, ne por me hûmre nô pry kôt mô ita pê Pahpâm mä mehcakrén catêjê nô. Ne cute hûmre ata pupun, mä pry kam ihcujpât neihtypt cahâc ne nô. Mä ajte nee cute ihtehcajparare, ne cute pry hyr, ne pry jîkjéa rûm tê ne hakren, ne ma mô.

³² — Mä ahna ahtüm nare, mä ihkôt me hûmre nôa cator. Ne por hapu na cator ata pê Pahpâm jûrkwa jamâr catêjê nô. Mä ma mô necute hûmre ata pupun, mä ihptyc cahâc ne nô. Mä cupê mam ihnô ita pyràac, ne ajte nee cute ihtehcajpar nare, necute pry hyr, ne pry jîkjéa rûm tê ne hakren, ne ma mô.

³³ — Mä ahna ahtüm nare, mä me hûmre nôa pry ata kôt mô, ne curi cator. Ne cupê nee Juta catêjê nô nare mehkînt,

ne cupê Kríritpej jô pjê catêjê jô xûmre nô, ne ihcahkrit. Mä cutehõmpun, ne ampeaj kam cumâ caprî. ³⁴ Mä ahna hâhtêp, ne cute ihtehcajpar pyrentu. Necumâ inxec ata cuhhõn, ne ampo caçô xýhti ata to cumâihcahhê. Ne hanea ne ampo twÿm to cumâ ihcahhê, ne cupêhkâ to cumâ ihcupu, ne hô cawrô cahâcre kam hÿr, ne ma to mô. Ne me hâhhuc xâ wýr to cator, ne curia cute hamâr to apê.

³⁵ — Ne apêa kam, cute ikre jô pahhi mä ihporehy pijakrut ata to hâmmjör, ne cute cumâ: "Hamre, ca ha hamâ, neahna gô pore kwÿ rë, wa ha hacpý ne amji jaxâ, ne itýj amâ amgô" hajýr — hajýr.

³⁶ Ne Jeju te me cumâ Mojxe xwÿ jô kâhhôc to hahkre catê ita cukij ne cumâ:

— Mér hôhô, imâ amji jarë, mencre atajenô te môrmô jûm xûmre ihptyc cahâc ne itô ita to amjikwÿ? — hajýr.

³⁷ Mä cumâ:

— Por cumâ caprî ata te ri hûmre atato amji kwÿ — hane. Mä Jeju cumâ:

— Mér hôhô, ca ha tê, ne cuxâ ate amji kam gapac xâ to hanea, ne amâ me akwy kñ — hane.

Pê Jeju Martakwÿj me Marijkwÿj pupu

³⁸ Ita jîrò pê mä pê ma Jeju ihkôt me ipa catêjê me pry kôt me mô, ne ma krí jacot ita mä me cator. Mä curi cahâj japrý te Martakwÿj ata te hûrkwa kam me ahna amji caxâr, mä me hâhhuc. ³⁹ Mä Marta töj japrý te Marijkwÿj ita Jeju cape na hýrne jÿ, ne apu cute ampo to hahkre xâ na kampa. ⁴⁰ Mä ihkînté Marta ikre kam hâpén xâjâhtôti atajé to apu amji to ahtwÿ, ne apu ihkrihkrit, na ri Jeju na hâhtêp ne cumâ:

— Xâ ca nee ito amji kam gapac nare, pom wa itôj kinté ahte ijâpênen xâ jâhtôti to apu apê ita? Na ca ha ijâpênen xâ ita caxuw imâ itôj kujate, quê itehcajpa — hane.

⁴¹ Mä Jeju cumâ:

— Marta, Marta, ampeaj kam caapu amji to ahtwÿ to amji to ahtwÿ, ne apu akrihkrit, ne to apu amji cahpêrkâ. Ne ca atôj kinté, gâpênen xâ to pit mä amji kam gapac to apa. ⁴² He quêt atôj te amji mä ampo pyxit peaj catihiata capi ata pê ina hÿr, ne cute ikam hapac. Ne jû wýr quêt jûm cupê ihkrâ kam, cute ipar xâ itajé to pôj — hane.

11

Pê Jeju Pahpâm mä mehcakôc to me cumâ hahkre

¹ Amcro nô na Jeju apu Hûm mä ihcakôc, ne cutecumâ ihcakôc jîcu, mä ihkôt me ipa catêjê nô te Jeju mä:

— Pahhi, Jowâw xwÿ cuxâ me imâ Apâm Cati mä me icakôc to hahkre. Pê ajco

ihtŷj ihkôt me ipa catêjê mā to hahkre — hajŷr.

² Mā Jeju me cumā:

— Ÿhŷ, ca ha Inxū Cati mā me acakôc prâm, ne megüjarën to hane he:

“Me ijō Inxū, wa me icunea quêt acatîtime apejti na, me gahkre pej to prâm.

Ne wa ate pjê kam mehcunea to ahimpej na me prâm.

³ Ne ahpýanre na, amcro cunea kam, me imâ me ijō gô.

⁴ Ne ite me ato kên itajê, ca ha me icuxà to tojnô ne hicu, ahnaa mā waite ramâ cute me ito kên atajê to tojnô ne me hicu.

Ne me ipytâ me pahcurê xwŷn pê, quêt nee me imâ incaca xâ kêanre to hahkre nare.

Hamre” — hane.

⁵ Ne Jeju te ihkôt me ipa catêjê mā hûjarën xâ ita jarën, mâr quêt cute Pahpâm mâ mehcakôc, mâ ihtŷj me kampa na me hahkre pej, ne me cumâ:

— Me ita to amji kampa, ne ihkôt me hakop. Quê hame anô mâ gô ikwŷ nô nô, ca ha caxwa cahtiri ahnagâhwyr xâ na hûrkwa wyr tê, ne cumâ: “Ikwŷ nô, imâ kwyr krâ toinçrê ne agô, wa ha amcro nô na hacpýa mâ amâcugô. ⁶ Curmâ ihmât pîn, iwyâr ikwŷ nô cator, ne ipê cumâ ampo jôr xâ jamreare, na ca ha imâ ihnô, wa cumâ cugô” hane.

⁷ — Quê ha akwŷ nô ita ikré caxwâm péamâ: “Quê, hamreare, nee ca ame icahpérkâr nare, wa ramâ ite to harkwa jihê, ne ramâ me ikra mea mâ ame ijikwa, jû wyr wa to xa ne amâ kwyr krâ itajê nô gô” hane.

⁸ — Ne ampeaj kam wa me amâ awjarê, quêt haate cupê hôt cahpérkâr cupate, ihtŷj to xa ne amâ ateampo cunea na prâm atajê gô. Ne nee mâ apê hô ikwŷ nô cwýrjapê quêt ha amâ hôr nare.

⁹ — Cwýrjapê wa me amâ awjarê, ca ha ate me gâhwyr na, ca ha atŷj me acwa, neate me hapén na, ca ha atŷj me cumâ gapôj, ne ate me harkwa cahhyr na, quêt ha ihtŷj me amâ amji jihê mē.

¹⁰ — Ÿhŷ, mehcunea ame ampo na ahwŷ atajê, quêt ha ihtŷj me cucwa, ne mehcunea amehapê atajê, quêt ha ihtŷj me cumâ gapôj, ne ame harkwa cahhyr atajê mâ, quêt ha ihtŷj amji jihê mē.

¹¹ — Mêr hôhô, xâ quêt me anô kra tep na ahwŷ, ca ha tep kaj na ajkî cumâ cagâ nô gô? ¹² Nare quêt akra hî xêt kwŷ na ahwŷ, ca ha ajkî ihkaj na cumâ pacti nô to irô ne agô? Jû wyr ca me anô akra to hane. ¹³ He

me apê me hûmre pit, ne Pahpâm kînte me akéanre cakrô, ca atŷjhôtpê me akra mâ me ampo pej pit gô. Mêr hôhô, quêt ha quêt Pahpâm cójkwakam ihkrî ata, ihtŷj me amâ, por ca Carô Pejti name ahwŷ ata gô — hane.

Jeju me, me pahcurê xwŷn carô kên jô pahhi

¹⁴ Ne amcro nô na Jeju ame hûmre nô pérkêt ita pê me pahcurê xwŷn carô kênto pôj. Pê ampo carô kên nô ata nee ajco hûmre ata cakôc na hamâr nare, na pê nee ihcakôc nare. Pê Jejucupê cator pêê, pê ihcakôc kam ihtêm pyrentu. Mâ me hâhtöti atajê te ahna me hômpun, ne hômpun xâ ata to cute amji mâ me ipikrar.

¹⁵ Ne mehkwy ajpén mâ me harên kên to:

— Ÿhŷ, Jeju ihtŷj ame pahcurê xwŷn carô kên to pôj to ipa. He nee me Pahpâm carôt to amehapôj nare. Ampo carô kên jô pahhiti japrý pê Perxep pêXatanaj te ri Jeju mâ me caxuw carôt jôr — hane.

¹⁶ Ne cute Jeju kén mâ me mënprâmte mehkwy ihtŷj hipér mehcukij, cute me kam mare mâ ampo pihho catia ton, mâ mehcunea te me hômpun, ne cormâ quêt Pahpâm te cumâ carôt jôr na me hahkre pej prâmte. ¹⁷ Mâ ramâ Jeju te cute amji kam me hapac xâ ata na mehômpun, ne me cumâ ihkôt harên to hajŷr he:

— Ÿhŷ, quêt pjê nô kam amehkrî catêjê atajê me amji jakrâ, ne me taa me ajpu ne ihtŷj me amji jipej. Ne quêt ikré ry nô kam mehkjêjatâjê me, me amji jakrâ, ne taa me ajpu, ne hanea ne ihtŷj me amji jipej.

¹⁸ Ita pyrâc pej ne, quêt Perxep pê Xatanaj, pê me pahcurê xwŷn atajê me mehkwy me, me amji jakrâ, ne taa ame ajpu, ne ihtŷj me taa me amji jipej. Came pahcurê xwŷn carô kên jô pahhi te imâ icarôt jôr, wa carôt kôt ampo carô kên to pôj na, ame ijarâ. ¹⁹ Ne mêr jûm te ri me akôt me ipacatêjê mâ me carôt jôr, cute ampo carô kên to pôj xâ caxuw? Xâ Xatanaj te ri ajkî me cumâ carôt jôr? He quêt ha taa me amâ amji jarê, ca ha me caa ate meto ihcupan xâ ita na me amji jahkre pej. ²⁰ Ne ampeaj kam, wa quêt Pahpâm carôt to ampo carô kên japôj to ipa, cwýrjapê ri ihkôat ramâ me acunea te me Pahpâm pê Pahhiti himpej xâte me awyr cator na me hahkre pej.

²¹ — Ÿhŷ, quêt ha jûm xûmre týjti mâ hâprê xâ cunea, quêt ha hâprê xâ atajêa to amji jamâr to impeaj to ipa, quêt ha nee jûm cupê hô tehkrêj nô caxâr nare. ²² Nâmri quêt ha me hûmre nô te jûm xûmre ata jirôa pê ihtŷjti na, quêt ha kam tê, neto apkjê, ne cupê hâprê xâ itajê cunea pytâ, ne amji mâ cupê hô tehkrêj cunea pytâ, ne ma to tê.

23 — Ÿhŷ, quê ha jūmjê te itehcajpar to prâm nare na, quê ha me cupê icuna mā hâprê catêjê. Ne quê ha jūmjê imâ ampo to cuprôn nare na, quê hame cupê ito me ipicrân catêjê.

Ampo carô kên te amji jaxâr jarêñ xâ

24 — Quê ha jûm pê me pahturê xwŷn carô kên nô te cator na, quê ha carô kên ata ma amcrâtí kamapu ipa, ne apu ihkôt xâ japen to ipa. Ne nee ihkôtxâ nô na cator nare, ne taa amji mā: "Wa ha ma, por hûmre jî pê ijûrkwa pê icator atâ wyr amji jaxâ" hane. 25 Ne amji jaxâ, ne ihhéj ne ikre caprý, ne ihcapõn pejti te hâm na hómpu. 26 Ne ma tê, ne cute hirôa pê me pahturê xwŷn carô kên te xet atajé japrôr, ne mehcunea ikre pê hî ata mâ me acjêj, necuria amehkrî. Mâ hûmre mâm ampo carô kên xâr ata kam, cute amji cajpêr xâ ata jirôa pê kam cute amji cajpêr xâ, ne ihkêanre — hane.

Pahtpâm jarkwa kôat ipa catêjê ri ampeaj kam me hakryti

27 Ne Jeju te itajê jarêñ jirô pê mâ ri me cahaj nô te me hâhtôa jipôc ri kÿj cati pêa mâ, cumâ harkwa to:

— Jeju ampeaj kam apej. Ne môrmô pê ca anâ kam apym ata ihtyj ajco ato pijahô, ne ampeaj kam apejti ita kam apyrén hakry — hajýr.

28 Mâ Jeju cumâ:

— He cute me Pahtpâm jarkwa par ne me hûpar tu, ne ihkôat me ipa catêjê atajê ri, inxê jirôa pê me hakry — hane.

Pê Jeju ampo pihho catihti na me hâhwyr catêjê mâ cawpa

29 Mâ me hâhtôa te Jeju pu na me cuprôn tu, mâm cute me cumâ ihcakôc kam ihtêm, ne me cumâ:

— Ÿhŷ, amcro ita kam me apê Juta catêjê, ca pjê kam ame akri atajê cunea kêanre. Na ca ajte me ina gâhwyr to me hane he: "Me imâ ampo pihho catihti me ampo pejti to, wa ha me hómpu, necormâ Pahtpâm te akujahêc na me gahkre pej" hane. Cakrô wa ha nee me amâ ampo pihho catihti, impejti atajê nô ton nare. Ne wa ha cama amji to irô, ne me amâ Jona xwŷ jarêñ xâ ita jarê. Ampo na? He ipê hûrâac, na wa ha me amâ harê.

30 — Ÿhŷ, pê me cumâ Pahtpâm jarkwa to ihcakôc catê na Jona xwŷ ata ipa, nema Ninew jô krî catêjê wyr tê. Ne curi mehkri catêjê mâ Pahtpâm jarkwa jarê, por pê Pahtpâm Jona mâ harêñ xâ atajê na me cumâ harêñ pa. Na quê ha me Ahâkâ Jona xwŷ cuxâ ita kam amehkrî itajê mâ Pahtpâm jarkwa jarê. 31-32 Ne Pahtpâm te mehcukij ne me to ipicokjér xâ jôamcro kam, quê ha Ninew jô krîkam mehkri

catêjê me acuna mâ me hâm pyrentu, ne ame ana mehcakôc kêanre ne, ne ihtyj me acurê mâ me amê. Ampo na? Pê Ninew jô krî catêjê atajê ihtyj me ampo kên ton jicu, pê Jona xwŷ me cumâ Pahtpâm jarkwa jarêñ xâ atajê kôt, pê me hicu. Ne wa ampeaj kam me amâ amji jarê. He ipê me Ahâkâ, wa amcro ita kam, pjê ita kam apu ipa, ne me Ahâkâ ita ri Jona xwŷ jirôa pê cati. Ne ihnô xwŷjê, pê Juta catêjê jô pahhipê Xarômâw xwŷ ita, me cupê pahhicatejê kwý jirôa pê amji jahkre pej. Mâ me cupê pahhi catêjê jâhtôa ne hýrmâ me cator, cute cukwa kam ame ampo jahkre pej prâmté. Ne pêcô cati jîkjê rûm pjê xa ata jô pahhikwŷj cahaj, ne ma Xarômâw wyr tê, cute krâ kre te amji jakre pejti to hahkre xâ atajê na impar prâmté. Ne Pahtpâm te mehcukij ne me to ipicokjér xâ jô amcro ata kam, quêha pahhikwŷj cahaj ata, ihtyj me acuna mâ ihcakôc kêanre, ne me acurê mâ me amê. Ampo na? He amcro ata kam, pjêita kam, ipê me Ahâkâ ihtyj me amâ ampo itajê to hahkre to ipa, ne pa wa Xarômâw xwŷ jirôa pê icati cakrô, ca nee me ipar prâmté.

Pahte amji kam me pajapac xâ pejti pê hâhcujro xâ

33 — Ne ihnô xwŷjê, jû wyr quê jûm hâhcujro xâ nô pôc ne hâm xâ kam hâhcujro impejti kaj na hâm, ne jû wyr quê paraj krac ri hâm. Quê ha quêt hâhcujro xâata xâm xâa kam hâm, quê ha mehcunea me acjêj atajê hâhcujro kam me irit pejti ne.

34 — He me panto pê me pajî mâ hâhcujro xâa. Quê ha me panto irit pejti, neampeaj kam me pajî kam me pamâ me pajâhcujro hipu. Nâmri quê ha me panto te ihkêanre na, quê ha me pajî cunea kam awcapâtôk. Jîkjê na ca ha ite amji kam ijapac xâ pejti pupu, ne mehkôpî ne ihkôatme apa na, ca ha atjy kam me gapac to me apa. Nâmri ca ha ate me hajýr nare na, ca ha atjy ame apa, ne me apê amji jahkre kâtare ne.

35 — Cwýrjapê ca ha ma me amji jamâ, ne ma ihhéj rûm me gî kam me gâhcujro xâ ita jamâ, côt mâ ca gâhcujro xâ ata to amji pê kam awcapâtôk. 36 Quê ha me gî cunea kam hâhcujro xâ ita te me ato hipu na, quê ha nee me gî kamawcapâtôk nare, ne me gî cunea kam hâhcujro ita ihpârti ne. Ne ihhéj ne me acaxwâm pê hâhcujro xâ nô xa ne ahcujro — hane.

Pê Jeju Parixêw catêjê nô jûrkwa kam apâ

37 Mâ Jeju te ihcakôc jicu, mâ Parixêw catêjê nô te hûrkwa ri hâpân prâmté hator. Mâ ma Jeju ihkôt mô, ne hô pyxwŷr

xà na hŷr. ³⁸ Pê nee Jeju Parixêw catêjê te me amji ton xà ata kôt, hûhkra cuhhôn nare. Mâ Parixêw catêjê nô itate, cute nee hâpân xà wýrhûhkra cuhhôn nare ita na hômpun, ne to amji mâ ipikrar.

³⁹ Mâ Jeju te me cumâ:

— Ÿhŷ, me apê Parixêw catêjê, ca nee ampo caxwâm pê me to amji jappaçkre nare, ne pô rûm pit mä me to amji jappaçkre. Ca pô rûm me gô cuhkönme, me gô incrât catut cuhhôn to pit mä meamji jappaçkre. Ne me caa, pô rûm pit mä me ate me gâhcukrêj cuhhôn ata kîntë, meacaxwâm pê me akên te me ato hipu tu. Cakrô ca ajte nee me acaxwâm pê ate amji kam me gapac xà kén itajê to me amji jappaçkre nare.

⁴⁰ — Ne ampeaj kam ca ame ato kam waj, ne pom Pahpâm te pô rûm aton ita te ri hajŷar ne acaxwâm pê aton. ⁴¹ Ne gapacta ne me gô incrât caquêc cuhhôn to megapac kêt, me akôm xâ me. Ne impejti ita ri quêt me amâ impej he, ca ha me gô incrât kam ampo itajê me, me akôm xâ kam ampo itajê, ca ha me cupê hamreare atajê mä me agô. Ca ha ate mecupê hamreare atajê caprî na, quêt ha pô rûm ampo itajê cunea me amâ ihtetetti ne.

⁴² — Pŷj me hêj xi Parixêw catêjê kwŷ! Ca ha atjy me akén mä me axâ ne me gamre! He pô ihtyj Pahpâm me amâ ampo cati me ampo kryjre ton na awjhakre. Na ca götpêPahpâm mä, por ca ihcunea to me ajpa atajê jïkjê kryjre ne me agô. Pom ca pârhyre me, ampo kwŷ na kyre pê hî jâhwyr atajê pyxit ne hän ne me cumâ agô, ne icahjur to me gô tekjê na ri Pahpâm mä impej. Cakrô, ca nee me akwýto impej nare, ata pê me amâ Pahpâm kîn nare. Na ri Pahpâm mä, me ate amji kam me gapac xâ itajê na me akam, cupê ihkaj na. Ampo na? He cumâ ampo ita catia to cati, ihkryjre itajê jirôa pê. Na ri cumâ me ate ajwar me ton na, me ato prâm.

⁴³ — Pŷj me hêj xi Parixêw catêjê kwŷ! He ca götpê me hûjamâr catêjê catia krí xâ ata kam me cahê na me akři prâm, ate me cuprôn xâ kam. Ne ca götpê krí cape na cute me apejti na me garën na me to prâm.

⁴⁴ — Pŷj me hêj xi! He me apê mehtyc kre kam me hikwa, mä nee me hômpun ne me hahkre pej nare kam, incwýrpê me pra atajê pyràac. Ne ihhêj ne pô rûmme apejti, ne me acaxwâm pê ate amji kam me gapac xâ kén pit apu hikwa — hajŷr.

⁴⁵ Mâ me cumâ Mojxe xwŷ jô kâhhôc to hahkre catêjê nô hanea ne curijy, ne cute Jeju jüjarën xâ ita kam hapac, ne cumâ:

— Pŷhâpâ, Pahhi, ca acakôc xâ ita to ate acakôc nehanea ne me ixûn — hajŷr.

⁴⁶ Mâ Jeju cumâ:

— Pŷj me hêj xi me apê me cumâ Mojxe xwŷ jô kâhhôc to hahkre catêjê! Ca hân ne mehcunea mä harën to hajŷr to me apa ne me cumâ: “Ÿhŷ, ca ha atjy Pahpâm jarkwa cunea kôt me apa. Nämri ca ha nee ihcunea na, catyt kamihköt me apa nare, quêt ha ihtyj Pahpâm me ato kêanre ne” hane. Me gûjarën xâ itajê ihtyaj to ihtyj, ne cupê ihhêj rûm ate me kam me hô kâhâ pytiaþywyr. Jû wýr quêt jûm awcanâ, quêt jûm hûcanâr nare. Ne por ca ihhêj ne nee me to ipa xâ caxuw gûhkrahhi pyxit to mehtehcajpar prâm nare ata pê nee ate Pahpâm jarkwa na mehtehcajpar, mä catyt kamihköt me ipa xâ nare.

⁴⁷ — Pŷj me hêj xi! He ca ha atjy me akén mä me apym! Ne ca götpê Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê tyc atajê jarêt xâ caxuw me cumâ kre pejti to. ⁴⁸ He ca atjy me aquêtjê japa na ita to me hajŷr to me apa, ahnaa mä pê me aquêtjê meacumam ajco me Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê cura he. Pê taa mehcura, pê ca me caa ajco me harêt.

⁴⁹ — Cwýrjapê pê Pahpâm, cute amji jahkre pejti te hajŷr româ mä, ramâ harkwa to: “Wa ha me cumâ me ijarkwa to mehcakôc catêjê me, me imâ memprar catêjê kujate. Quêt ha me jûm cura, ne ame jûm to kén” hane. ⁵⁰ Hajŷr cwýrjapê quêt ha amcro ita kam, cute harkwa to mehcakôc catêjê curan jahpan xâ na, ame ipa itajê cunea to hanea, ne ame to kêanre ne. ⁵¹ Pê mam pjé intuw kam me Aper xwŷ cura, ne caxuw ajpêñ me amji curan na me cupy, ne ajpêñ me amji curan to me mõ. Ne Pahpâm to amji kam me hapac xâjûrkwa kam, cute me amji curan jicu xâ to me Xacarij xwŷ curan. He ampeaj kam wa me amâ awjarë. Na quêt ha Pahpâm, cute mehcuran jahpan xâ na, pom ita kam mehtiar ame ipa itajê to apu ihkâne re ne.

⁵² — Pŷj me hêj xi me apê me cumâ Mojxe xwŷ jô kâhhôc to hahkre catêjê! Ca ha meakén mä me apym! Ampo na? Ca nee me Pahpâm jarkwa jahkre pej prâm nare, ne nee me amâ jûmjê te hahkre pej na me to prâm nare. Na ri ihhêj rûm me apê cute me ikre jihê rên xâ incwýr, ne ma amentê, mä nee me to incjêj nare, ne nee jûm mä me hôr, mä cute to hihê mën, ne hâr na me amâ to prâm nare — hane.

⁵³ Ne ma Jeju me cupê mõ, mä Parixêw catêjê me, me cumâ Mojxe xwŷ jô kâhhôc to hahkre catêjê me, cama ame cumâñ to mehtyc to amencrôn to me ipa. Ne mencyrac kam ampo jáhtôa na mehcukij. ⁵⁴ Ne tee Jeju jarkwa nô to me to ipipkjér, ne cute mehpro prâmte ame to hahkre.

12

Mehkrā kēn caca xà

¹ Ne pē me hāhtōa ne me cuprō, ne me hāhtō kam, ihtyj ajco amji kam mehcuhhē. Mā Jeju te ihkōtme ipa catējē mā mam harēn, ne me cumā:

— Co he, ma amji na me Parixēw catējē to me guphēa ne, nāmri ihhēj ne ampeaj kam pō rūm mempej, ne me caxwām pē mehkēanre. Ne amehhēj xia jarēn to me ipa, neme cupē pārhyre xȳ pahtyjti to me hō cunea to hȳ ita pyràac. ² Ne hanea ne ihtyj ampo cunea to me ipimxur to ipa. Quē ha amcro nō na cute ampo to me ipimxur itajē cunea pro mē, ne ampo cunea pupu. ³ Ÿhŷ, ca ate awcapātkō kam me ampo cunea jarēn atajē, quē ha ihtyj amcroa kam me kampa. Ne ca ate ikre caxwŷn kam ampo cunea to me apimxur, neahna me to hihē ne caxwām pē me harēn atajē, quē ha ihtyj cā pē mehcunea me harē, ne me kampa.

Cu ha amji mā me Pahpām pit cupa

⁴ — Me ijō ikwȳ nō, ampeaj kam wa ha me amā awjarē, nee ame, por me ḡ pit cura atajē cupa nare. He quē ha nee hipēr me ato kēn nare. ⁵ Ne Pahpām ca ha quēt amji mā mehūpa. Pahpām quē ha ihtyj quēt jūm jīcura, ne cormā hipēr apu to kēn, ne mā ihkākānti kam cuhy kam cumē. Cwŷrjapē wa ha hipēr me amā harē, na ca ha quēt amji mā me Pahpām pit cupa.

⁶ — Ÿhŷ, por hān ne cuwēnre te xīc toiphore pijakrut peaj na me hāhpan cakrō, quē ha nee Pahpām cuwēnre ata nō to hapac kēt nare. ⁷ Ne hanea ne Pahpām te ahpŷanre na me akī cunea cahyt par. Ne me caa ri cuwēnre jāhtōti itajē jirōa pēme acati. Cwŷrjapē ca ha nee amji mā ampo cupa nare.

Cu ha Jeju na amji jarē

⁸ — Ÿhŷ, he ampeaj kam wa me amā awjarē, quē ha jūm me akam mare mā cute ijahkre pej na amjjiarēn na, quē ha me Ahàkà hanea ne cōjkwa kam Pahpāmjarkwa to imprar catējē kam mare mā, cute jūm ata jahkre pej na amji jarē. ⁹ Ne por quē ha me kam mare mā, ma ame icaca atajē, quē ha me Ahàkà hanea ne cōjkwa kam Pahpām jarkwa to imprar catējē kam mare mā, ma apu jūm ata caca.

¹⁰ — Ÿhŷ, he quē ha jūmjē ipē me Ahàkà na ihcakōc kēn na, quē ha Pahpām ihtyj ihkēn ata to tojnō ne hicu. Nāmri quē ha jūmjēte Pahpām Carō Pejti na ihcakōc kēn na, quē ha nee Pahpām ihkēn ata to tojnō ne hicu nare.

¹¹ — Ne quē ha amcro nō na me acukij xà caxuw, cute mecuprōn xà jūrkwa wȳr me gaprō. Ne cuteme akēn mā me amēn

prāmte, pahhi catējē me, mecupē pahhit catējē cuna mā me apyxwy, ne me acukij. Ne amcro ata na, ca ha nee ame akrihkrit nare, ne nee amji caxwām pē me amji mā: “Jū mā wa ha ajte amji jarēn to, ne pahhi catējē itajē pē amji pytā?” hajŷr nare. ¹² He Pahpām Carō Pejti quē ha amcro ata kam, me amā me ate me amji jarēn xà to hahkre, cwŷrjapē ca ha nee ame akrihkrit nare — hane.

Hakrājti krā cunī jarēn xà

¹³ Mā me hāhtōa jipōc ri hūmre nō xām, ne Jejumā ihcakōc ne cumā:

— Ÿhŷ, Pahhi! Ca ha itō mā garkwa ta, quē imā hūmxwȳ jāhcukrēj to ajcapō — hane.

¹⁴ Mā Jeju cumā:

— Pŷhāpà, xà ajkī jūm te me amā ampo to ipicrān catē na ixām? Hāpà. Nee ipē ampo to ipicrān xà caxuw me acukij catē nare — hane.

¹⁵ Ne me hāhtōti atajē jāpackre, ne me cumā:

— Krāa, me ikampa! Ca ha nee ame hāhcukrēj to me acukrēj to prām to me apa nare. Gapacta ne ampo to amji mā me cuprō, ne nee me acukrēj itajē to pit mā ame amji jāpackre nare. He ampeaj kam ri me paucukrēj itajē pē nee pahte amjikam me pajapac xà to ihhimpej catē nare.

¹⁶ — Ÿhŷ, wa ha me amā jūm jakrājti nō jarē, ca ha me hahkre pej, ite me amā harēn xà ita kōt.

— Ÿhŷ, hakrāj cati ita mā hō pur catia, ne hō pur ita kam cumā ampo jāhtōa to hāhtō. ¹⁷ Mā cute pur kam ampo itajē cunea pupun, ne to amji kam hapac pyrentu, ne amji mā: “Pŷhāpà, ampeaj kam ipurkam ampo jāhtō, ne ipēcaxuw nōr xà cati nare ita kam, jū mā wa ha ajte to?

¹⁸ — Ÿhŷ, wa ha to hane he. Wa ha nōr xà incrine ita hu, ne amji mā nōrxà catia nō xām, ne curia wa ha ijō cunea jaxwȳ. ¹⁹ Ne wa ha amji mā, ‘Hamre, ramā imāijōa to ijō, ne ijakrāj catia, na wa ha nee hipēr pur nō xir, ne kam ijápēnnare. Ita caxuw wa ha caku jāhtōa kam cama ikři ne cuku, ne apu to ikōm to ipa, ne ijakry ita na apu ipa’ ” hane.

²⁰ — Mā cōjkwa kam Pahpām jȳ, ne cute amji kam hapac xà ita na hōmpu, ne cutehakrāj cati ita mā: “Ate amji jahkre kēatre. Pē wa amā acaca xà gō, ne ita kam ca ha caxwari ty, ne hacpȳa mā imā agō. Quē ha jūmjē amji mā gō jāhtōti ita to me ahtwȳ” hajŷr. Hōhō, Inxū te hakrāj cati ata mā harkwa to hajŷr.

²¹ — He Pahpām to ate amji kam me gapac to me apa xà ata pē ihhēj rūm cōjkwakam ate amji mā me gāchukrēj

pejti to me cuprōn. Kĩn pej ne, ca ajte pjê ita kam megâhcukrêj më, me gõ to pit mä me amji kam me gapac to meapa, ne nee hïkjê na, hõtpê Pahpâm to me amji kam me gapac nare na, ca ha me apê hakràj cati atapyrâac, ne me amji to acto — hane.

Cu ha pahtyj Pahpâm to amji mä me pahhimpej to prâm

²² Ne Jeju te ihkôt me ipa catêjê mä, cute ampo kén na ame amji to haptô to me ipa nare xâ jarën, ne me cumâ:

— Cwýrjapê wa ijôtpê me amâ harê, ca ha nee me gõ me, me gâpân me, me akâ to pit mä me amjito gâtô to me apa nare. ²³ He me pajî ri me pahkâ jirôa pê cati, ne pahte amji kam me pajapac xâ ri me pajô jirôa pêcati, na ca ha itajê to pit mä me amji kam me gapac to me apa jicu.

²⁴ — Ca me wakê pupu, mä nee amji mä pur ton nare, nenee kam hâhkre nare, ne nee amji mä to cuprôn nare, ne nee caxuw amji mä hõ nõr xâ pyxwyrnare. Cakrô mä Pahpâm hõtpê me cumâ harte. Ne mér hõhõ, Pahpâm mä wakê itajê jirôa pê me acati. Cwýrjapê quê ha ate ampo itajê cunea na, amji to me gâhhuc xâ nare kam, quê ha me gamâ. ²⁵ Xâ ca ha me atyc nare na, amji to me gâhhucxâ ata to, ajkî atyj amji mä me atîr jô caku to ajcamê? Hamreare, ca ha nee amji mä me to apicamên nare. ²⁶ Mér hõhõ, he ca ramâ nee ampo to ate amji kam me gapac xâ atajê to, amji mä me apicamên nare ita kam, ampo caxuw mä ca cormâ ampo kryjre na me amji to me gâhhuc to me apa?

²⁷ — He pírâ te hajyâr he. Nee hâpén nare, ne nee amji mä ihkâ ton nare cakrô, mä ihytjy ajcamê ne impejti. Ýhý, ampeaj kam wa me amâ awjarê, por pê pahhi xwy pê Xarômaw jakräj jämkrâ catia ata, pê te ihkâ impejticakrô, pê pírâ kâ ata Xarômaw kâ jirôa pê impej. ²⁸ Ne Pahpâm ri, pom ahkêt amcro kam ihcuuhê neajcamê atajê mä ihkâ to. Mä hän ne ahna apê mä cuhy to capa. Mér hõhõ, quê ha Pahpâmihtyj me amâ me akâ to. He ca ihhêj ne cormâ kyre pê Pahpâm to amji mä me ahimpej, mä Pahpâm ihytjy me gamâr to prâm.

²⁹ — Cwýrjapê ca nee ame arihkrít nare, ne nee ate me ampo kur xâ me, me akôm xâ to pit mä na, ame amji to haptô nare. ³⁰ Por pjê kam kríxare mehkrí, Pahpâm to amji kam hapac nare atajê ri me hõ me, mehkâ to pit mä ame amji kam hapac to me ipa. Ne me Apâm Catí mä, ate ampo na me prâm atajê na me gahkre pej. ³¹ Ca ha mam cati mä Pahpâm pê pjê cunea jõ Pahhiti to amji kam gapac to me apa, ne harkwa kôt ame apa, jahpan xâ na, quê ha Pahpâm cormâhipêr me amâ ampo cunea na, ate me prâm atajê gõ.

Cu ha côjkwa kam me papê pahhi catêjê

³² — Ýhý, te me acrêre cakrô, ca nee ame hüpa nare. He Pahpâm te amji cahê na, me apê pahhi na me apyxwyr to amji kam hapac. ³³ Gapacta ne me acukrêj to ihpore na meahpa, ne ihpore ata, ca ha gapacta neme cupê hamreare atajê mä me agô. Ca ha ate me ita to hajyâr na, ca ha côjkwa kamamji mä ampo jahtôa ne me to acukrêj. Ne ihporeincjén xâ itajê, quê ha côjkwa kam me gõ pore me amâ to hipu tu rohnÿtti mä. Wýr quê curi me hâhkij xi nô apê ihnô to ahkî, ne nee quê ha krir nô curi apêampo pejti ihkrêr nare. ³⁴ Ne côjkwa kam ca quêt me acukrêj pejtitajê to me amji kam gapac to me apa.

Me hâpén catêjê me hâpén xâ to mento juphê jarën xâ

³⁵⁻³⁶ — He me apê ihhêj rûm me gõ pahhi jikwa tuw mä me gâpén catêjê pyràac. Ne ate hahkâ na hõ amji kĩn ata to me gâhhcuprôn, ne me amji cûmpej, ne me hikaj na cute me amén. Cwýrjapê ca ha me amji cûmpeaj ne. Ne me atuna hê xâ to me akat kâ juwahi, ne megâhcujro xâ nô mä me haxâ, ne mehpôc. Quê ha cato ne ikre jarkwa cahhy, ca ha me cumâ hihê mën pyrentu. ³⁷ Ca ha me apê cumâ me gâpén catêjê me hikaj, ne nee ame gôt pej nare, ne quêt me arîat ame apa, ne ampo cunea caxuw ame apa, cwýrjapê ca ha quêt me apej mâmme apym. Na quê ha me gõ pahhia, amji tu na, ihtu na hê xâ to ihytjy, ne me apê me cumâ hâpén catêjê atajê mä hâpán xâ na me akrí na awjahkre, ca ha me akrí, quê ha taa me amâ me garte. ³⁸ Quê ha te awcahti xâ wýr awcapâtôkô picapôn kam, me gõ pahhi me awýr cator cakrô, me arîat wýr cato, ca ha me apej mä me apym. Ca ha to hane, ne me apê me gõ pahhi jikwa tuw ata mä me gâpén catêjê impejti pyràac.

³⁹ — Ýhý, quê ha ikre jõ pahhi nô, me hâhkij xi catêjê cator xâ na me hahkre pej na, quê ha neekre mä jûm xâr, ne jûm te cupê ampo pyr na hamâr nare. ⁴⁰ Ne me ca xwyjê, ca ha me arîat ame apa. Co he, quê ha me Ahâkâ cati ate me hikaj xâjähkre pej nare ata kam, ihprôt pê me awýrcato. Hõhõ, ata to ca ma me amji japackrea ne — hajyâr.

Hâpén catê impej me ihkén jarën xâ

⁴¹ Mä Petrô Jeju cukij, ne cumâ:

— Ijõ pahhi, pom ca ame imâ ampo jarê ita, xâ me imâ pit mä, nare, xâ ajkî mehcunea mä? — hane.

⁴² Mä nee Jeju te cumâ jû mân nare, ne cama cumâ:

— Ýhý, wa ha amâ ikre jamâr catê nô jarê. Por quê ha hõ pahhi ikre jamâr na

cumē ata, quē hacaaty kam, ahpŷanre na mehkwy mā me hō jōr to ipa.⁴³ Quē ha cute hō pahhi cator xāakam, catyt kam cumā hāpēn tohajŷr na, quē ha impej mā ihpŷm.⁴⁴ Ÿhŷ, quē ha hō pahhi ihtŷj cumā hāpēn catē ita te ikre me, pjē me, ampo cunea jamār catē na hām. Quē ha ihtŷj hūpar pyrentu, ne me hāpēn catējē to kēnre nare.

⁴⁵ — Nämri quē ha cute hūpar nare, ne me hāpēn catējē to impejti nare na, quē ha ihkēn mā axā. Quē ha ikre jamār catē ata amji mā: "Pýhāpā, ijō pahhi cator xā ita jūwryato hūwry, ne ramā cator xā jirō pē ihpŷm, cwŷrjapē wa ha ipyxit peaj ne amji to pit māamji kampa" hane. Ne cute hāpān ne ihkōm kam ihtēm, ne ipipān kam ihtēm, ne hō pahhi mā hāpēn catējēkwȳ xūmre me, me cahāj cahhyr kam ihtēm na, quē ha ihkēn mā axā.⁴⁶ Ampo na? Quē ha nee jū caxuw hō pahhi te hýrmā cator xā jō amcro jahkre pej, ne nee hikaj nareata kam, quē ha amji jaxā ne cato, quē ha mehpro mē. Quē ha ihkēn ton jahpan xā na ihcura, ne cute me Pahpām par nare atajē cuhhē xā kam cumē.

⁴⁷⁻⁴⁸ — Ÿhŷ, quē ha me hāpēn catējē nō mā hō pahhi jarkwa jahkre pej nare, ne cupē hahkre kēt kamnee cute amji cūmpej nare, ne apu hāpēn to kēanre ata jahpan xā na, quē hahō pahhi nee ihcahyr to ihtŷj nare, ne kyre pē ihcahyr. Nämri quē ha me hāpēn catējē nō te hōpahhi jarkwa jahkre pej cakrō, nee amji cūmpej nare, ne nee hāpēn xā to impej nare, quē ha hō pahhi hahpan xā na, ihcahyr to catia. Ne quē ha jūm, jūm jūhkra kam, ampo catia ne cupy, quē ha hahpan xā na hacpŷ ne ampo catia ne ahna ahwy. Ne quē ha jūm ampo crire ne cupy ne hahpan xā na hacpŷ mā incrire ne cugō. Jlkjē na mā Pahpām me ato hanea.

Quē ha Jeju cwŷrjapē ame amji to ajcokjē

⁴⁹ — Ÿhŷ, ite pjē ita to cuhōn prāmte wa hýrmā icator. Ne ramā ihpōc to mōr na ri imā to prām.⁵⁰ Wa ha cormā amji pupun xā kēanre to amji pupun to hanea, pom quē, cō kam cute me amji cumrār xā ita na, wa ha ite amji pupun xā kēanre ita kam amji cumrā. Ne imā amji kīn nōti ita kam ahnaa ikēn na amji pupun to ihhi.

⁵¹ — Mōrmō ca atjē amji mā me ito, ite me amā meacarīcti jōr, ca nee ame apijapu nare prāmte, mōrmō wa me awyr icator na, ca me ito amji kampa. Hamreare, wa nee ita caxuw me awyr icator nare. He wa ita kaj na, ite me atoipicokjēr xā caxuw wa quēt icator.⁵² Ÿhŷ, ita caxuw quē ha icwŷrjapē ikre kam cute me xīc atajē ame ajcokjē, quē ha menciře itajē

me ipijakrut atajē kam menciře kam ame ipa.⁵³ Ne quē ha me hūmjē xwŷjē mehkra xūmre kam incryac kam ame ipa. Quē ha mehkra xwŷjē mehūmjē kam menciře kam ame ipa, ne mehkra cahāj atajē, quē ha menxyrxwȳ kam menciře kam hanea ne ame ipa. Quē ha me hūprequēj hanea ne me wýjxwȳ kam menciře kam ame ipa. Quē ha me wýjxwȳ hanea ne me hūprequēj kam menciře kam ame ipa.

Amcro cajpēr jarēn xā

⁵⁴ — Ÿhŷ, ca ha ita ri Juta catējē jō pjē kam pytcjēj xā rūm me ahcakrā nō pupu, quē ha hāpir to mō, ca ha me amji mā harēn to hane he: "Quē ha tawrȳ" hane. Quē ha ihtŷj wry.⁵⁵ Ne ca ha hanea ne me crōtre jō koc cajpē, ne amji mā me harēn to: "Quē ha ita kam ampeaj kam me pahcacro" hane. Quē ha ihtŷj me pahcacro.⁵⁶ Mēr hōhō, pom ihtŷj me amā ampo itajē cunea jahkre pej, ne me amā pjē me, cōjkwa jarēn jahkre pej ita. Ne mēr ampo na mā me apē amcro ita kam, ite ampo to ijapēn xāitajē jahkre kēatre? He ca cama ame ahēaj to ame ahēj!

Cu ha me paħcurē xwȳn to impejti ne

⁵⁷ — Ne mēr ampo na mā ca catyt kam me apa na me apē amji jahkre kēatre?⁵⁸ Ÿhŷ, quē ha jū caxuw acurē xwȳn nō apro mēn prāmte mehcukij xā wyr gaprōr prām, ne gaprō. Ne pry kōt cormā ato mōr kwȳa kam, ca ha cume ajpēnpar peaj ne, ne me acator xāa kam me amji to impej. Nämri ca ha ate me ita to hajŷrnare, ne nee me amji to impej nare na, quē ha acurē xwȳnnō ita, mehcukij catē mā agō, quē ha mehcukij catē ma krāhtare mā agō, quē ha makrāhtare me hacjēn xā mā gaxā.⁵⁹ He wa ampeaj kam me amā awjarē, ca ha me hacjēn xā kam akři ita kam ahnaa, por ate acurē xwȳn to new ata to gāmjjōr par nare kam, quē nee me acator nare — hane.

13

Cu ha me paħkēn ton jicu nare, ne me ty

¹ Ne amcro ata na jūmjē atajē te Jeju mā Hīpōjajo catējē curan xā jarēn, ne me cumā:

— He ma Hīpōjajo catējē kwȳ Krīpinkrēnwȳr me mō, cute me ampocuran, ne Pahpām mā me hōr prāmte. Ne cormā Pahpām mā me ampo jōr prāam kam, mā pahhi Pirat te me hipej na harkwa hyr. Mā cute me hipej — hajŷr.² Mā Jeju me cumā:

— Ÿhŷ, Hīpōjajo catējē itajē tyc xā kēanre, ne mōrmō ca me amji mā me to: "Cute mehkwy jirōa pēmekhēn ton, cwŷrjapē ri cute me amji pupun xā

kéanreita to ame amji pupun, ne amehtyc" hane. ³ Hamreare, he nee mehkwy jirôa pê mehkra kên nare. Ampeaj kam wa me amâ awjarê, ca ha me caa me acunea te me akén ton jicu nare na, ca ha atyj me cuxâ ame ty.

⁴ — Ne por Krîpinkrêna cahê na cute me tejôtône mehkri atajê kam kêtne ikre kâhti atá pým, ne cute me hipej atajê, mòrmô ca amji mä me to: "Krîpinkrêna kam mehkwy mehkri atajê jirôa pê cute mehkên ton, cwyrjapê ri cute me amji pupun xâ kéanre ita to ame amji pupun neamehtyc" hane. ⁵ Hamreare, he nee mehkwy jirôa pê mehkra kên nare. Ampeaj kam wa me amâ awjarê, ca ha me caa me acunea te me akén ton jicu nare na, ca haatjy me cuxâ amehtyc xâ ita to ame ty — hane.

Pixô pâr na hô nare jarêna xâ

⁶ Ne hipêr cute me cumâ me hûjaren xâ nojaren, cute ame hahkre pej prâmte, ne me cumâ:

— Ÿhý, pê jûm xûmre nô mä hô pur kam pixô pâramâ hô xâa kam, ne nee cormâ hô nare. Pê ajco hô japê, tee hômpu, ne nee ihnô na hômpun nare. ⁷ Ne cute pur jamâr catê mä: "Hômpu he, ramâ pixô pâr ita na cakucrê, wa tee apu hô japê, ne nee rÿ ite hô nô pupunnare. Ne hamre, gapacta ne pixô pâr ita jakep pyrentu. Cama ihcuhhê ne pjê pytâ, ne nee hô nare" hane.

⁸ — Mä hamâr catê cumâ: "Ijô pahhi, ca nee ite hakepna imâ gûjahkre nare caku ita kam, wa ha xa ipu na hahkwý, ne kam ampo jin to hipu. ⁹ Quê ha ajpêna caku mõ ita kam, cute hô na, quê ha ahna impej, nare, quê ha cute hô nare na, ca ha gapacta ne cormâ hakep na imê, wa ha ityj hakep" hane. Necute to hajýr. Jîkjê na mä Pahpâm me ato hanea, ne ihtyj cormâ me ato hamre xâ to ipinhuc to mõ — hane.

Pê mehkôt xâ jô amcro kam Jeju cahaj caprâ

¹⁰ Ne mehkôt xâ jô amcro nô na Jeju ame cumâampo to hahkre, Juta catêjê te cuprôn xâ jûrkwa kam. ¹¹ Mä curi me cahaj nô kam me pahturê xwýn carô kên, ne cute apu to kéanre, mä ihkô cajôc ne cumâ hâ, ne jû wyr quê capô. Ne pêramâ ihkô ita capô nare na ahna caku te tejôtô. ¹² Mä Jeju te hômpun ne cumâ hâkjêr, ne cumâ:

— Ÿhý, cahaj ita, ramâ acaprâr — hajýr.

¹³ Ne cute ahna hû xir, mä ihkô capô pyrentu, mä cahaj ita te amji jahpan xâ na, côjkwa kam Pahpâm mä impejti jarêna to mõ, ne cumâ:

— Ÿhý, me ijô Inxû Cati, ampeaj kam apej ne acati, ne ate icaprâr pyrén ijakry! — hajýr.

¹⁴ Mä cuprôn xâ jô pahhi apu, Jejute mehkôt xâ jô amcro kam jûm caprâr ata na, apu kam incryac to incryc, cwyrjapê ri mehkwy:

— Pyhâpà, pom me pajâpêna xâ caxuw amcro te xêj ita? Mér hôhô, amcro te xêj itajê kam, ca ajpêna me ate me amji caprâr prâm catêjê me apa, ne nee mepahkôt xâ jô amcro kam ajpêna me amji caprâr prâmte me apa nare — hane.

¹⁵ Mä Jeju me cumâ:

— Me apê me cumâ mehhêj xi catêjê, me ahêj xi hyre nare. Pom ca me acunea mepahkôt xâ jô amcro ita kam atyj me gô prytî me, cawrócahâcre mä me hê pô, ne me to apa, mä ikô ita? Nô na mä ca ame hane? ¹⁶ Mér hôhô, me cahaj ita pupu he, taa xwýjê pê me panquêtti Aprâw xwytâmxwý tâmxwý nô. Pê Xatanaj pê me pahturê xwýn carô kên ihpro ne huwapre, ne ramâ huwapre ita na ahna caku te tejôtô. Xâ wa ha ajkî mepahkôt xâ jô amcro kam nee cumâ hê pô, ne caprâr nare? — hane.

¹⁷ Mä Jeju jarkwa ata kam Jeju curê xwýn itajê amehpahâam. Mä me hâhtöti atajê Jeju te ampo pejti ton ata pyrén quêt ame hakry.

Ampo hy kryjre jarêna xâ

¹⁸ Mä Jeju me cumâ:

— Wa ha me amâ Pahpâm pê Pahhiti te pjê to ihhimpejxâ ata to hahkre, ca ha me hahkre pej. He ihhimpej xâ ita pê ampo hy pyràac. ¹⁹ Ÿhý, cupê ampo hy kryjre pyràac. Mä hûmre nô te ipyr, ne hô pur kam ihkre. Mä ampo hy kryjre ita hipräj ne ihkâ, ne ipâr pê pícatia pâr. Mä pryre jara ihtyj ihpa atajê kam amji mä hahê to. Hôhô, ita naquê ha Pahpâm te pjê to ihhimpej xâ ata.

²⁰⁻²¹ — Ne hanea ne cupê cuhy incrire ata pyràac. Quê hacuhy incrire ata to me ahkêt mä haxâ, quê ha ahna ahtüm nare, quê ha ihtyj ahkêt apu ihpôc to ipa. Ita na mä Pahpâm himpej xâ te hajýr, ne mam cupê ampo kryjre pyràac, ne ma ihtyj cati to ipa — hane.

Harkwa jatâtre jarêna xâ

²² Pê ma Jeju Krîpinkrêna wyr mõ, ne ajco krî atajê cunea kôt me cumâ ampo to hahkre to ipa. ²³ Pê jûm ata Jeju cukij ne cumâ:

— Ÿhý, Pahhi, xâ mehkên catia ata pê cute me amji pytar xâ atajê incrêre? — hane.

²⁴ Mä Jeju cumâ:

— Ÿhŷ, cōjkwa kam Pahpām wŷr harkwa ata jatâtre. Ca ha ate amji mā ame acarôt na, ca ha atyj̄ harkwa ata na ame acjēj. Wa ampeaj kam me amā awjarē, he me hâhtōane tee ame hâr to prâm, ne jū wŷr quê me axâ.

25 — Quê ha ikre jō pahhi ikre jarkwa na ahtwŷ ne xa, ne to harkwa jihê. Ca ha pō pê ame apa, ne tee cumā me harkwa cahhy, ne tee me cumā amji jarēn to: "Pahhi, me imâ hihê mē, wa me axâ" hane. Quê ha me amā: "Jûmjê mā ca me? Ca jûmjê itajê ame apa, ipê me gahkre kâtatre" hane.

26 — Ca ha me cumā: "Por pê wa ramā me acahê na me apâ, ne ame ikō ata? Por pê ca ramā me ijō krâa kam ampo to me imâ hahkre ata?" hane.

27 — Quê ha hipér me amā: "Ipê me gahkre kâtatre. Wa ite rŷ jū caxuw jûmjê itajê me apupun nare. Ne me acuto, ate ame ampo to kâneatajê!" hane.

28 — Ca ha me Pahpām te pjê to ihhimpej xâ atakam, me Aprâw xwy me, Ixac xwy me, Jaco xwy me, pê mam Pahpām jarkwa to mehcakôc catêjê atajê cunea pê me panquêtjê na me hõmpu. Ne mehkintê pô pê ca ha ameacwŷr to ame apa, ne me akâj xâhete me axwa gyj to me apa. 29 Quê ha me hâhtôa ne me cato, pjê cunea pîn, quê ha pyt japôj xâ me, pyt cijê xâ me, ne kýj rûm me cato, ne harâ rûm me cato, ne me hâpân xâ na amehkrî, Pahpām te pjê to ihhimpej xâ ata ri, ca ha cama ame hõmpun to me apa.

30 — Ÿhŷ, ita kam, por hapua na me ipa atajê, quê hajû caxuw mam ihkrâa ri amehcuuhê, ne pjê ita kam mammehcuuhê itajê, quê hahapua na jû caxuw me ipa — hane.

Pê Pahhi Heroti mā Jeju curan prâm

31 Ne Jeju xa ne apu awjarê ata caxuw ri hýrmâ Parixêw catêjê kwâ cator, ne Jeju wŷr me hâhtêp ne me cumâ:

— Atêm pyrentu, nâmri Heroti apu acuran to prâm — hane.

32 Mâ Jeju me cumâ:

— Me pra ne me cagâ ata mâ me ijarkwa jarêna to hane he: "Wa ha ita kam ame pahcurê xwŷn carô kên japôj to mō, ne ame hí caprâr to mō. Ne amcro incrê kam wa ha cormâ ijâpêna xâ ita jicu" hane. 33 Ne wa ha ityj ijâpêna xâ ita kam to icrâ, ne cormâ ma Krîpinkrêna wŷr ikrâr, ne amcronô na wa icator to prâm. Nâmri rŷ jû caxuw Krîpinkrêna kaj na Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê nô tyc nare, na wa ha curia me cuxâ ty — hane.

Pê Jeju mâ Krîpinkrêna kinti

34 Ne cute Krîpinkrêna kôt harêna to hajýr, ne cumâ:

— Krîpinkrêna, Krîpinkrêna, por akam mehkri catêjê atajê hôtpê Pahpâm jarkwa to mehcakôccatêjê cura, por me Pahpâm te me amâ ihkujahêc atajê, ca götpê ate kên to mehcuren prâmte ame tocapê. He wa tee ame ato cuprôn prâm to hanea, pom quê hôxâhxâc hân ne intore to hara krac ri cuprô h. Ne ipê hôxâhxâc ata pyràac, ca ma ajte ame icaca. 35 Ne ita caxuw quê ha gô krî caprâ, ne kam hamreare ne. Ampeaj kam wa me amâ awjarê, ca ha hipér me ipupun nare ita kam, ahnaa jû caxuw me ijârêna to: "Por jûm Pahpâm jarkwa kôt me iwŷr tê ata pê impejti" — hane.

14

Pê Jeju mehkâj xâ nô ita caprâ

1 Mâ mehkot xâ jô amcro nô na Parixêwcatêjê nô te Jeju jator, hûrkwa kamme cahê na hâpân prâmte. Mâ ma Jeju ihköt mô, ne cator, ne hâr ne hýr. Mâ me hâhtôa ne mexa atajê ame Jeju kôpî. 2 Mâ hûmre jara me ihkjê tuhti Jeju na hâhtêp. 3 Mâ Jeju te Parixêw catêjê me, Mojxe xwy jô kâhhôc to hahkre catêjê me, mehcukij ne me cumâ:

— Xâ quê ha ihtyj ajkî Mojxe xwy jô kâhhôcata kôt me pahte amji kam me pajapac xâ na, me pahköt xâ jô amcro kam jûm caprâr na me jûm jamâ? — hajýr. 4 Mâ nee jûm te cumâ jû mân nare. Mâ Jeju te hûmre ata cupêr ne caprâr, ne ma ihkujahêc, mâ ma tê.

5 Jirô pê mâ me cumâ:

— Xâ quê ha me anô jô cawrô cahâcre me, prytî nô, me pahköt xâ jô amcro ita kam, kwa mâ mrô, ca ha nee ajkî me anô caxâr nare? — hane.

6 Mâ nee jûm te cumâ ampo jarêna nare, ne aracri mehkri.

Cu ha me amji to me pahcati prâm to me papa nare

7 Jirô pê mâ ri Jeju jy ne apu cute me hator atajê kôpî, mâ ihtyj amji mâ me hýr xâimpeaj japêna to me mô. Mâ Jeju te me hâpân xâ na mehkri atajê japackre, ne me cumâ:

8 — Ÿhŷ, quê jûm me hikwa tuw jô amji kîn wŷr gato, ca nee gýr xâ impeaj kam gýr nare. Quê ihhêaj to me girôa pê jûm catia ata jato, quê ha curi cato. 9 Quê ha ikre jô pahhi te gator catê ata amâharkwa to: "Cumâ gýr xâ impejti ita jahkre, quê kam jy" hane. Hamre, ca ha cama apu apahâma to mô, ne mô ne me hôa kam hapua na jy. 10 Cupate ca ha nee hajýr nare, ne quêt hane he. Quê jûm gato, ca ihköt mô ne hapua na me hôa kam, gýr xâ ata kam ca jy. Quê ha ikre jô pahhi ataapupu ne amâ: "Ikwŷ nô, ajpêna mô ne ita ri ca gýr

xàimpejti ita kam jŷ” hane. Ita na quē ha quêt mehcunea jipôc ri me kam mare mā acati.

¹¹ — Ÿhŷ, pom me amji to cati prâm itajê, quêt ha Pahpâm me to ihkryjre ne. Ne pom amji to mehkryjre prâm atajê, quêt ha quêt me to cati — hane.

¹² Jirô pê mā ri Jeju te ikre jō pahhi japackre ne cumâ:

— Ÿhŷ, ca ha jū caxuw me gâpân xâ catia ton to prâm, ne nee me akwŷ nô catêjê jator, ne me akjêjême, me gûkjê jator nare. Ne hanea ne nee me acahê na me hakrâj catêjê mehkrik atajê jator nare. Ca ha ate me hator na, quêt ha ate me hator jahpanxâ na, cute me amâ hâmjör xâ na ihtŷj amcro nô na me gato. Na ca ha nee ita to me hajŷr nare, ne quêt me to hane he.

¹³ — Ca ha jû caxuw amji kîn nô ton to prâm, ne mecupê hamreare atajê ca ha me hato, ne cute me xwýjato, ne mehkjê xâ jato, ne mento tûm jato. ¹⁴ Ca ha ate ita to hajŷr na, quêt ha Pahpâm quêt apej mā amê. Ne jû wyr quêt me cupê hamreare atajê, ate ame to hajŷr ata jahpan xâ na, me amâ amgô. Cwyryapê quêt ha Pahpâm, catyt kam ame ipa catêjê te hacpŷa mā mehtîr xâ jôamcro ata kam, ihtŷj me amâ amgô — hane.

Anji kîn catia jarêñ xâ

¹⁵ Mâ por jûmjê me hâpân xâ na me jŷ atajê nô te ita na Jeju par, ne cumâ harê to:

— Taamâ, por jû caxuw Pahpâm pê pjê jô Pahhiti te me hator, mā me hâpân xâ na me jŷ atajêri mempej mā mehpym xâ — hajŷr.

¹⁶ Mâ Jeju me cumâ to hûjarêñ to:

— Ÿhŷ, por me hûmre nô te me hâhtôa ne me hator, quêt me cuprô, quêt me cumâ hô amji kîn to. ¹⁷ Mâ ramâ amji kîn jô amcroa kam hâhhuc, mā cute cumâ hâpên catê kujahêc, cute ame hator atajê jator prâme. Ne me cumâ harkwa kujahêc to: “Ajpêname aprar pyrentu, nâmri ramâ ampo cunea te amji jipê” hane.

¹⁸ — Mâ xâmtê aracri ahþyanre na cute me cumâ amji jarêñ xâ atajê. Mâ mam pyxitita te hâpên catê ita mā: “Wa ite pur jûhkâr, ne wa ita kam hômpun prâm, cwýryapê wa ha nee gô pahhi jô amji kîn ita wyr imôr nare. Na wa ha awy, ca nee ikam acryc nare” hane.

¹⁹ — Mâ ihnô ita te hajŷr ne cumâ: “Wa ite pjê to ipipkjér xâ caxuw prityi to tej ne hûhkâr, ne waita kam hâpên xâ to capi prâm, cwýryapê wa ha nee gô pahhi jô amji kîn ita wyr imôr nare. Na wa awy, ca nee ikam acryc nare” hane.

²⁰ — Mâ ihnô ita te hajŷr ne cumâ: “Wa curmâ ijikwatuw, cwýryapê wa ha nee imôr nare” hane.

²¹ — Mâ cumâ hâpên catê ita te amji jaxâr, ne hô pahhi mā me harêñ. Mâ ame kam incryac to incryc, ne cumâ: “Atêm pyrentu, ijô amji kîn ita caxuw, ne pry me krî cape kôt ajpêñ me cupê hamreare atajê japrô, ne cute me xwý me, mento tûm me, mehkjê xâ me, ca ha ame haprô” hajŷr.

²² — Mâ ma tê, ne ahna ahtûm nare mā cumâ hâpên catê ita hacpŷ ne tê ne hô pahhi mā: “Hamre, wa ite, por ate ampo na imen̄ ata ton cakrô, mā cormâ nee cute me ikre to hipu nare” hane.

²³ — Mâ hô pahhi cumâ: “Hipêr tê ne krî catut na pry atajê kôt ame pra atajê jator to ihtŷaj ne, ne hanea ne pur kam ne ahkêt kam ame ipa atajê jator to ihtŷaj ne, mär quêt ijürkwa ita to me hipu tu ne. ²⁴ Ne ampeaj kam wa amâ awjâr, quêt ha nee mam ite amehator atajê nô ipê ijô ita kwŷ krêr nare” hane. Jlkjê na mâ quêt ha Pahpâm me ato hanea — hajŷr. Hô, Jeju te me cumâ hûjarêñ to hajŷr.

Pê Jeju ijkôt me ipa catê na, cute me amji ton kôt harê

²⁵ Mâ amcro nô na hipêr me hâhtôa ne ma Jeju kôt me mô, mā me hûrmâ ipipkjér ne cute me cumâ hûjarêñ to:

²⁶ — Ÿhŷ, ca ha me anô te ikôt apa prâm na, quêt ha ihtŷj me anô mâ ikîn, ca ha ikôt apa. Ne meapâmjê jirôa pê amâikin, ne me axyryxwÿ me, me aprô me, me akra me, meakjêj me, me akjêjê cahâj jirôa pê me amâikin. Nâmri ca ha itajê jirôa pê amâikîn nare, ne amji jirôa pê amâikîn nare na, ca ha nee apê ikôt ipa catê nare. ²⁷ Ne quêt ha jûm mâ ikôt amji ton to prâm na, quêt ha jûm ata ihtŷj amjia kôt ipa jicu, ne ikôt pit mâ ipa, ne amcro cunea kam icuxâ, hô pî na ihtŷj xâ ata ita japjê. Nâmri quêt ha amâ ita to hajŷr prâm nare na, ca ha nee jû caxuw apu ikôt apa nare.

²⁸ — Ÿhŷ, ca ha me anô ikre kâhti nô xâm prâm, nemam jŷ ne amji kampa, ne gô pore cahyt, mär ca hahkre pej, jû mâ quêt ha gâpèn xâ ata hâhwyr to. Ne jû mâ quêt ha apê gô pore to ne capa. ²⁹ Ca ha nee apu amji mâ hahkre pej par nare ne kam to tê, ne apu ihhê pit pyxwÿ, ne nee hipêj nare. Quêt hamehcunea me ikre ita pupu, ne me ato hapactu kamtê, ne me ajpêñ mâ, ³⁰ “Me hômpu he, hûmre ita te ikre ton kam ihtêm, ne nee cute hicu xâ mâ to mén nare” hane. Ca ha atŷj apu apahâam to apahâam.

³¹ — Ne ihnô xwýjê te hajŷr he. Quêt ha krî pijakrut jô pahhiti atajê me ipijapu to prâm, ne ihnô mâ hô krâhtare jâhtô te mir te tej, ne hirôa pê ihnô ita mâ hô krâhtare

te mir te winti. Quê ha me harēn pa, ne jŷ ne toamji kampa, ne amji mā: "Pŷhápà, mejjirôa pê me icatêjê jáhtô, wa ha pijamâ me cunamâ mencerêre itajê to ahtwÿ? Jû wýr wa ha me to amjimâ hamâ" hane.³² Ne ihtyj me catêjê jô pahiti nô ata mâ harkwa kujahêc pyrentu, cormâ ampýre mâ apu môr reria mâ, mâr quê nee ame ipijapu nare.

³³ — Mér hõ, ca ha me amji kampa, ne me gâhcukrêjcunea mâ me hikra, ne cormâ ikôt me apa catêjê na meamji to. Nâmri ca ha ate me to hajýr nare na, ca ha nee me apê me ikôt me apa catêjê nare — hane.

Caaxwa xen nýre jarën xâ

³⁴ Ne hipêr Jeju me cumâ:

— Hôtpê caaxwa pê ampo pejti ata, ne quê ha hânnô mâ axâ, jû mâ cu ha me to, ne hacpý mâ me to wa?³⁵ Hamre, quê ha ihkên mâ axâ, ne ampo cunea caxuw ramâ ihkéanre, ne nee ampo xô mâ cute pjê to caxâ xâ na impej nare. Na cu ha me pahtyj caaxwa xen nýre atato me awcapê. Por ate me ipar xâ na, me akam me gapac ihcuuhê ata, mér me to ikam gapac to impeaj ne — hane.

15

Carà cahâcre hôhti pictor jarën xâ

¹ Ne amcro nô na Jeju wýr me hâhtôa ne me mô, cutemempar prâmte, mâ pahhitijarkwa na me hûhkra kam me hâmcwyr catêjê jáhtôane ihwýr me mô, ne mehkwýte amji kam me hapac xâ kéanre.² Mâ Parixew catêjê me, me cumâ Mojxe xwý jô kâhhôc to hahkre catêjê me, cute me Jeju te mehkrâ kén catêjê mâ ampo to hahkre na me hómpun, ne me ahna xwý kam mehtêm, ne me ajpêñ mâ:

— Me hómpu he, hûmre ita ihtyj mehkên na amji to pôj, ne me cape na apâ — hajýr.

³ Mâ Jeju te me hapackre kam ihtêm, ne me cumâ:

⁴ — Ýhý, quê me anô mâ carà cahâcre hôhti te xêj, ne pyxit ne apê acto, xâ ca ha ajkî nee hapen nare? Ca ha atyj cute nowëntinowi atajêmâ pô kam hikra, ne ma pyxit ata japén to mô, ne cumâ acato.⁵ Ne hûrêm gakry, ca ha apý ne ma to amji jaxâ.⁶ Ne ikre mâ to acato, ne acahê na gô ikwý nô mehkri atajê to cuprô, ne me cumâ: "Me gakry, nâmri wa ite carà cahâcre hôhti pictor ata mâ icator" hane.

⁷ — He me apê carà cahâcre hôhti jáhtôna, cute nowëntinowi atajê pyràac, ne atyj amji pej na me amji câmjî. Ne por me anô pyxit te ihkên jicu, ne hacpý mâ Pahpâm wýr amji jaxâr ata pê ri carà cahâcre hôhti pyxit pictor ata pyràac.

— He wa ampeaj kam me amâ awjarê, ita kôpit na, quê ha cójkwa kammehkrí atajê ihtyj me apej catêjê pyrêne hakry. Ne por quê ha jûm pyxit peaj ne ihkên jicu, ne catyt kam ipa kam tê, ata pyrêne quê ha cójkwa kam mehkrîatajê me girôa pê me hakry.

Ihpore hy pictor jarën xâ

⁸ — Ne ihnô xwýjê, quê ha cahâj nô mâ wakyre prâ jakare te ihpore hy tej, ne cupê pyxit ne acto, quêha ihtyj hapê. Ne cute cumâ cator xâ caxuw, quê ha hâhcujro xâ nô pôc, ne ikre capô ne hapén to impeaj to mô, ne ihtyj cumâ cato.⁹ Ne me hô ikwý nô catêjê me, me cahê na amehkrí atajê to cuprô, ne me cumâ: "Me gakry, ite ihpore hy pictor ata mâ icator" hane.

¹⁰ — He wa ampeaj kam me amâ awjarê, ihpore hy pictor ata pê jûm te ihkên ton to ipa ata pyràac. Ata kôpit na, quê ha Pahpâm jarkwa to imprar catêjê cójkwa kam, por jûm pyxit peaj te amji kam hapac xâ kén mâ hikran, ne hacpýa mâ Pahpâm wýramji jaxâr ata pyrêne, quê ha ame hakry.

Ihkra xûmti pictor jarën xâ

¹¹⁻¹² — Ne ihnô xwýjê te hajýar. Ýhý, pê jûm xûmre nô mâ ihkra xûmre ajkrut. Pê amcro nô nahapu na ihkra intuw ita hûm ita mâ: "Inxû, ita kam imâ ate atyc jirô pêimâ ampo jôr xâ atajê gô. Jû wýr wa ha atyc xâ itajikaj" hane. Mâ hûm te cume amji mâ ampo to ipicapôn.

¹³ — Mâ ahna amcro jáhtô nare, mâ hapu na ihkra ita te ampo to hô tekjê ita to cuprôn, ne ma pjê nô wýr to mô. Ne curia ihkrí, ne cuteihkên to amji to hipu tu, ne por cute hûm pê ampo cwýratajê to ampo kên cunea na hamre partu.

¹⁴ — Ne hamre, cute ampo to hamre jirô pê, ampeaj kam pjê ata kam me cumâ prâm cati. Mâ prâm te kam ihtêm.¹⁵ Mâ cute pjê ata kam jûmjê krí atajê na hâhwýr, cute me cumâ hâpén ne amji mâ harte prâmte. Mâ cute crô to ipijapar xâ wýr mehkujahêc, cute crô mâ harte, ne me cumâ hamâr xâ na.¹⁶ Mâ curia apu crô jamâr to ipa, ne ampeaj kam cûmâprâm. Mâ te crô jôata kwý krêr to prâm cakrô, mâ nee jûm te cumâ crôjô ita kwý jôr nare.

¹⁷ — Mâ cute hýr, ne amji kam hapac ne amji mâ: "Ampeaj kam inxû mâ me hâpén catêjê jáhtô, ne me cumâ hô cati, ne cute mehakren tu. Wa mehkintê ajte ita ritee prâm to amji curan prâm.¹⁸ Ne wa ha ma inxû wýr amji jaxâ, ne cumâ amji jarën to hane he: 'Inxû, wa ite cójkwa kam Pahpâm me, acuna mâ ikéanre ton.¹⁹ Na wa nee hipêr ate ito amji kra na ana ijâhwýrnare. Ca ha ito amji mâ cama amâ

ijàpêñ catê" hane. ²⁰ Ne ma hacpÿ mā hûm wyr cute amji xâr.

— Ne hûm wyr cator to mō, mā hûm te prycampun, mā cormâ ampÿa mā mō. Ne cumâ caprî, mā hýrmâ tê ne cute impÿn, ne cahôr.

²¹ — Mâ cumâ: "Inxû, wa ite côjkwa kam Pahpâm me acuna mā ikéanre ton. Na wa nee hipér ate ito amji kra na ana ijâhwyr nare. Ca haito amji mā cama amâ ijâpêñ catê" hane.

²² — Mâ hûm te cumâ me hâpêñ catêjê nô mā harkwa hyr, ne me cumâ: "Ame kware ne ajpêñ me cumâ ihkâ impeaj nô to tê, ne me cumâ haxâ, quê toihkâ. Ne hûhhi na hê xâ nô to cumâ me hûhkrahhi na hê, ne hanea ne ihpar kâ nô mâ me haxâ. ²³ Ne hanea ne ajpêñ me prytı krahti nô jicotti to me mō, ne mehcura, cume to amji kîn to. ²⁴ Nâmri, wa ikra pictor ita tyc na amji mâ to hajýrcakrô, mâ ihhéj nehacpÿ mâ ihtîr ne mô ne cator, cwýrjapê rihûrén ijakry" hane. Ne cute amji kîn kam me to ihtêm.

²⁵ — Ne cormâ ame amji kîn ita toan kam, mâ ihkra kâ ita pur kam apu apê. Ne cute amji jaxâr, ne ramâ ikré na hâhtêp to mō, ne cuteme hôkrepôj me, me hâkrun jâhkrihkrit kam hapac. ²⁶ Ne cute me hâpêñ catêjê nô na hâhwyr, ne ihcukij ne cumâ: "Ampo na mâ ame hane?" hajýr.

²⁷ — Mâ hâpêñ catê nô ata cumâ: "Gapyre teamji jaxâr ne impej pêa mâ cator. Cwýrjapê ri apâm te amji kîn ita caxuw prytı kra jicotti curan na me imén, wa ite mehcuran, mâ ame to amji kîn" hane.

²⁸ — Mâ ihkra kâ te ita kam hapac, ne apu kam incryc. Ne ma apu ikré mâ hâr caca, ne ma amehkôt amji kîn ita na amji ton caca. Mâ hûm pô mäcator, ne tee apu to hâr to hahkre. ²⁹ Mâ cute hûm mâ: "Ry pêa mâ wa ipê amâijâpêñ catê pyràac, ne amâ ijâpêñ to ipa. Ne nee wa ry jû caxuw ite garkwa par caca nare cakrô, cary jû caxuw ate imâ carâ cahâcre nô jôr, wa ite ijtô ikwý nô catêjê me, me to amji kîn nô ton nare. ³⁰ Mâ akra kâanre ita te, por mecahâj pijapit xyre atajê na, ate cumâ ampo jôr atajê rên partu. Ne cute amji jaxâr, ca ate quêt cumâ prytijicotti ita curan, ne ame to amji kîn" hane.

³¹ — Mâ hûm te cumâ: "Ikra, apu hajýr nare, ca götpêicahê na apu apa. Ne wa ampocunea to itekjê itajê, pê atekjêa ri. ³² Ne ampeaj kam wa ite amji kîn ita ton na amji mâ prâm, me pajakry prâmté. Ampo na? He me pamâ amji kîn nöti ita na ipê ihkaj na. Nê ampo nawa ite ita ton? He gapyre ita ramâihhéj ne ihtyc, ne hacpÿa mâ ihtîr, ne hanea ne ipictor ne hacpÿa ne cator cwýrjapê wa ite ton" — hajýr.

16

Me hûrkwa jamâr catê hêj xi jarêñ xâ

¹ Ne Jeju te hipér ihkôt me ipa catêjê mâ hûjarêñ, ne me cumâ:

— Ýhý, por hakraj cati nô mâ hûrkwa jamâr catê. Mâ jûmjê atajê te ikré jô pahhi mâ, cama cute apu cupê hô tehkréj rên to ipa na harénto kâanre. ² Mâ cute ahna hâhwyr ne cumâ: "Pýhâpâ, xâ ampeaj kam mâ me garê? Krâa caxi, imâ amji jarê, ne imâ ijtô ampo itajê cuneana ihhôc. Ne cute me ito new catêjê jaþryatajê cunea na imâ ihhôc, wa gapêñ xâ jahkre pej. Ne ca ha nee hipér apê imâ ijtûrkwa jamâr catê nare" hane.

³ — Mâ hûjamâr catê ita mô ne hýr, ne cute amji kam hapac ne amji mâ: "Pea hito, wa itea amji pê ijâpêñ xâ ita to ipictor. Ne nee imâ icarôt cati nare ite pjê jahkwyn xâ caxuw, ne me ahna ijâhwyr na ipahâmti ita kam, ampo to mâ wa ha ajte?

⁴ Ýhý, wa ite hajýr itakam, quê ha ijtô pahhi ikujate, wa ha nee hipêrcute me to new catêjê jûhkra kam ijâmcwyr to ipanare. Ne wa ha to hane, wa ha mam cute me ijtô pahhi to new catêjê to impeaj ne, mât quê cute ijâpêñ xâ pê icator jirô pê, ihtyjme hûrkwa kam me ijuwahi. Ne me taa me itehcøjpa" hane.

⁵ — Ne cute me hô pahhi to new catêjê cunea na hâhwyr. Mâ cute me cuprôn, mâ cute ahpýanre na mehcukij par. Ne cute mam ita cukij ne cumâ: "Jû mât ca ate ijtô pahhi to new ton?" hane.

⁶ — Mâ cumâ: "Hâhcujo xâ cacô incjêñ xâ te xêjto wa ite to new" hane. Mâ cumâ: "Ihnâm ate new na gô kâhhôc ita he, to jy ne cute xincwenta peaj na, ca ihhôc" hane.

⁷ — Ne cute ihnô ita mâ: "Ne ca, jû mât ca ate newton?" hajýr. Mâ cumâ: "Arýjhy incjêñ xâ temir to wa ite to new" hane. Mâ cumâ: "Cute ôjtôxênta peaj na ca ihhôc" hane. Ne cute me to new catêjê cunea to hajýr partu.

⁸ — Mâ hô pahhi te ita par, ne cumâ: "Ahêj xicakrô, ampeaj kam ate amji jahkre bej" — hajýr.

Ne Jeju te ihkôt me ipa catêjê mâ:

— Ýhý, ihhéj ne catyt kam me ipa nare catêjê atajê te ri, catyt kam me ipa catêjê jirôa pê me amji jahkre pej. ⁹ Cwyryapê wa me amâ: "Gapacta ne amji to megakraj, ne gapacta ne catyt kam me ipanare catêjê to me amji kwý nô. Quê ha jûcaxuw amâ ampo atajê cunea apê hamre, quêha me gô ikwý nô catêjê ihtyj me hûrkwa kam me ana amji to pôj" hane.

¹⁰ — Ýhý, quê ha jûm hôtpê ampo kryjre atajê jamâr to impejti na, quê ha hanea ne ampo catia jamâr to impeaj ne. Quê ha jûm apu ampo kryjre atajêto ihhêj to ipa

na, quē ha hanea ne ampo catia to ihhēj to ipa.¹¹ Ÿhŷ, ca ha pjé ita kam me gâhcukrēj to ate ahēj to me apa, quē ha nee jūm me amā Pahpām jâhcukrēj nō jōr nare.¹² Na ca ha jūm jâhcukrēj to ate ame ahēj to me apa na, ca ha nee me gâhcukrēj cwyr nare.

¹³ — Ne jū wyr quē jūmjē hō pahhi pjakrut jarkwa kōt me ipa. Ampo na? Quē ha cumā hôpahhi pyxit nō ata pit kīn, quē ha cumā apē. Ne ma apu ihnō ita caca, ne hicu ne cumā hikra. Ita jîkjē na, ca ha Pahpām mā me apē, ne nee ate mehpore catia ne ipyr na, me amji cāmjī nare. Nämri ca ha ate ihpore ita topit mā me amji japackre na, quē ha cupē ihhēj rūm me gō pahhi, ca ha ihkōat me apa ne atjy Pahpām mā hikra — hajyr.

Pê Jeju Parixēw catējē mā ihpore cawpa

¹⁴ Mā Parixēw catējē mā ihpore pit kīn atajē te me ita par, na ri ame Jeju xūn.
¹⁵ Mā Jeju me cumā:

— Ihhēj ne mechcunea cuna mā me apē me hūmre impejti, ne Pahpām mā ri quēt me ate amji kam me gapac xà cuneajahkre pej. Ÿhŷ, me hūmre mā pjē kam ampo pej ne cati na prām atajē ri, Pahpām mā ihkīn nare, ne ahna cupē ihkēanre.

¹⁶ — Pê Jowāw te me cumrār catē cator xà wyr, ihtyj ajco me Mojxe xwŷ jō kâhhōc kampa, ne me Pahpām jarkwa na ihcakōc catējē kampa, ne ajco ihkōat ameipa. Ata japo na, wamehcunea mā Pahpām pē pjē jō Pahhit na harēn to mō, ne ahp̄yanre na Pahpām himpej xà mā mēncējēj prāmte ame amji mā carōt.¹⁷ Xà quē ha pijamā jū caxuw cōjkwa mepjē hamre? He quē ha ihtyj jū caxuw hamre, ne Pahpām jarkwa nare, quē ha quēt jū caxuw hamre nare. Quē ha nee Mojxe xwŷ jō kâhhōc kamhâhhōc kryjre hikwa itajē nō ipictor nare.

¹⁸ — Ne quē ha me hūmre nō apu hīxi caca ne cumā hikra, ne ma tē ne ajteare mā cahājnō me hikwa na, quē ha cupē hūmre inxyre ata, ne ihkēanre ne. Quē ha cupē hūmrenō te cahāj mā hikran ata me hikwa ata, ne hanea ne cuxā inxyre ne, ne ihkēanre ne.

Hakrājti me Raxaro pê hamreare nare ato jarēn xà

¹⁹ — Ÿhŷ wa ha me amā me hakrāj te amji kam hapac xà kōt harē. Ÿhŷ, pê hūmre nō jakrāj cati, ne ajco ihkā impej to pit mā ihkā, ne ajoamcro cunea kam hō impej pit kur to ipa, ne ajco amji kīn catia ton to ipa.²⁰ Pê hanea ne hūmre nō pê hamreare ata japyRaxaro. Ne ihkā xēt, ne hī cunea kam ahna cuhē. Pê Raxaro jūkjē atajē ajco hūmre jakrāj cati ata wyr me to pra, ne hûrkwa jarkwa mā me cunō.

²¹ Pê ajco curia harkwa mā hikwa. Por hakrāj catē ata jāpān xà pê hō pihur, mā cute to harte prāmte ajco hikwa. Pê hanea ne rop ajco hîrmā pra ne cumā cuhē atajē cūmtwý.

²² — Ne ty, pê me hī jarēt, pê Pahpām mā imprar catējē cōjkwa pīn, mamempejti tyc atajē krī xà wyr me caxwŷn to tē, ne me panquētti Aprâw xwŷ kjē kamme hîr, pê huwahi ne to jyj. Pê hanea ne hakrāj catē ata ty, pê me hī jarēt.

²³ — Pê Raxaro kînte mehtyc kēanre atajē krī xà kam, cute me amji pupun xà kēanre xà ata kamamji pupu. Ne irīt, ne ihmat ri cute Aprâw xwŷ pupun, ne cute hîkjē rūm Raxaro xwŷ pupun.²⁴ Ne cumā carar to: “Quêtti Aprâw, icaprīa ne! Imā Raxaro kujate, quē cō to hûhkrahhi inco ne to ijarkwa jakry! Ampo na? He wa cuhy ita kamamji pupun xà kēanre to amji pupu!” hane.

²⁵ — Mā Aprâw cumā: “Itâmxwŷ, he pê ca cormā atfîr reria mā ajco quēt amji mā ampo pejti cunea incwa ata to ca amji japackrea ne. Pê Raxaro ajoakoainte girôa pê amji mā ihkēn pit cwa. Ne ita caxuw ri quēt imā caprī, mā apu hakry ne ampo ita cunea to amji mā amji kīn. Ca ihkînte, ita caxuw amji pupu he.²⁶ Ne xwŷjē mā, me pahcote na pjē catasti ita kam, cu nee me pahnō ajpēn wyr parēr nare” hane.

²⁷ — Mā hakrāj cati ita cumā: “Ÿhŷ, quêtti Aprâw, wa ha awy, ca kepē inxū jûrkwa wyr Raxaro kujate.²⁸ Quê cormā curi me ikjējē te xic ne me hâhhuc atajē mā mehkēn cawpa, mār quē mehkēn ton jicu, ne nee ikrī xà kēanre ita wyrmemprar, ne icuxā me amji pupun xâkēanre to hajyr nare” hane.

²⁹ — Mā Aprâw cumā: “Pom ramā me akjējē mā Mojxejō kâhhōc me, Pahpāmjarkwa na mehcakōc catējē jō kâhhōc itajē. Ne quē ha taa me cumā ita to hakre, ne me hapackre ne me cumā ihcawpa. He me cumā ihcawpa xà ita caxuw ri ihkâhhōc atajē” hane.

³⁰ — Mā cumā: “Hamreare quêtti, jū wyr quē ha ihkâhhōc itajē kampa. Quē ha quēt jūm tyc ata hacp̄ya mā ihtfir, ne me hîrmā cato, quē ha ihtyj me kampa, ne mehkēn itajē jicu” hane.

³¹ — Mā Aprâw cumā: “Quē ha cute nee Mojxe jō kâhhōc par nare, ne hanea ne nee me Pahpām jarkwa na ihcakōc catējē jō kâhhōc par nare na, quē ha nee jūm hacp̄ya mā jūm tîr ata kam hapac nare” — hane. Hō, Jeju te Parixēw catējē mā hûjarēn to hajyr.

¹⁻² Ne Jeju te hipêr ihkôt me ipa catêjê mā:

— Ÿhŷ, ampeaj kam quê ha hôtpê mehkwy, Pahpâmcuna mā mehkên xâ kêanre to. Ne pŷj me xi, por cute me cumâ mehkén to hahkre, ne me cumâ to mehhimpej atajê, quê ha ame amrâa to ame amrâ. Ampo na? He quê ha Pahpâm, por cute jûmjê kryremâ mehkéanre to hahkre atajê, quê ha Pahpâm mehkén mā me cumê. Ne mehkén mā me hâr xâ ata ri ihkéanre. Quê rŷ mā mehkén kâanre ata xwýjrea na memput na kên pytiâ nô mā hê, ne côxwa tua kam ahna me cumê, quê cô me hipej. ³ Co he, me guphê! Quê ha atô ampo to ato kên, ca ha intête cumâ. Quê ha ihkên ita jicu, ca ha cute ato kên ata to tojnô, ne nee to amji japackre nare. ⁴ Quê ha atô, amcro pyxit kam, ato kên to xet, ne awýr pra ne amâ: “Waha ite ato kên ita jicu. Ne nee hipêr ato hajýr nare. Ikam acryc nare” hane. Ca ha atýj cute ato kên ita to tojnô, ne nee to amji japackre nare — hane.

Cu ha pahtyj Jeju to amji mā me pahimpej to prâm

⁵ Mâ ihkôt me ipa catêjê te ita na me Jeju kam hapac, cwýrjapê ri cute ahna me hâhwýr to:

— Ÿhŷ, me ijô Pahhi. Wa me hirôa pê amji mā me atoihimpej na me itehcajpa — hajýr.

⁶ Mâ me cumâ:

— Ca nee cormâ ito amji mā me ahimpej nare. Kepê ca ito amji mā me ahimpej kryjre to hanea, pom quê ampo hy kryjre ita he, ne atyjampo pî par catia xa ita mâ garkwa ta, necumâ: “Garê mea mā amji capa, ne ma côxwa kam amji kre” hane. Quê ha pî par ita ihyj me akampa, ne me akam hapac to kênre nare, ne ma côxwa kam amji kre — hane.

Cama me cumâ hâpêr catê jâpêr jarêñ xâ

⁷ Ne hipêr me cumâ:

— Quê jûm cama me anô mā hâpêr catê na ipa, ne amâ pur kam apê, ne amâcarâ cahâcre hôhti jamâ, ne pyt xâr xâa wýr pur pîn amji jaxâ, ca ha ajkî cumâ: “Hamre, ate gâpêr xâ jicu ita kam gapacta ne gâpânxâ na jy ne apâ” hane? ⁸ Jû wýr ca ha cumâ hane. Ca ha ajteare mâ cumâ garkwa to: “Hamre, ita caxuw ca ha akâ pro xâ to amji pro, ne imâ ijô nô to, ne imâ agô, waha apâ ne ikô, jirô pê mâ ca ha gapacta ne apâ” hane. ⁹ Nare ca ha ajkî amâ hâpêr catê ata mâ: “Caate ipar pejti, ne ateitehcajpar to catia, cwýrjapê ri apyrêr ijakry” hane? Jû wýr ca ha cumâ garkwa to hane.

10 — Mêr hôhô, he me apê hâpêr catê nô ata pyràac. Na ca ha ate me, pom ite ampo cunea na me amen itajêton na, ca ha me amji jarênto hane he: “Me ipê meamâ me ijâpêr catêjê kâanre, wa me ite, por ampo na ate me imen ata to pit mâ me ijâpêr, ne eegarkwa jirô pê, amjia kôt hipêr me ijâpêr nare” — hane. Hô, Jeju te ihkôt me ipa catêjê mâ to hahkre to hajýr.

Pê Jeju mehkâ xêt te tej caprâ

¹¹ Pê ma Jeju Krîpinkrêne wýr mô, ne Krîrîtpejme Hîpôjajo jô pjê te ajpêr mâ ahhyr cajpuw mô. ¹² Ne ramâ krî jacot mâ hâr xâa kam, pêmekhâ xêt catêjê me tej nehýrmâ me pra. Ne ampýa mâ me ahtwy ne me xa. ¹³ Ne ame carâr, ne mecarâar kam me Jeju na hâhwýr to:

— Pahhi pê Jeju! Me icaprâa ne! — hane.

¹⁴ Mâ Jeju te me hômpun, ne me cumâ:

— Amû me pra, ne Pahpâm mâ mehcâjrêr catêjê wýr me axâ, quê me gaxâjre ata jakân pê ameapupu, ne ame akôpîr to impej, ne ame gakrô — hajýr. Mâ me hýrmâ memprar kwâya kam, mâ ramâ mehcunea impej to mô.

¹⁵ Mâ mehkâ xêtti atajê nô te ramâ caprâr na amji cajpêr, ne amji kâ pupun, ne Jeju wýr amji jaxâr pyrentu, ne kŷj cati pêa mâ caprâr pyrêr hakryti na, côjkwa kam Pahpâm to hâmnân to mô. Ne jûm ata pê nee Juta catêjê nô nare, ne cupê Krîrîtpej jôpjê catêjê nô. ¹⁶ Ne Jeju wýr cator, ne cuna mâ hô pôrpo ne nô, ne cumâ:

— Ÿhŷ, ikrâ tûm ampeaj kam apej, ne ateicaprâr xâ ita pyrêr ampeaj kam ijakry — hane.

¹⁷ Mâ Jeju te ihcukij ne cumâ:

— Pýhâpâ, jô ri mâ me akwây cahhur? Xâ nee ite me acunea caprâr narena mâ apyxit peaj te amji jaxâr? Jô ri mâ me akwây kwây te me nowi atajê? ¹⁸ Ampo na mâ apê mehcâhkrit pê nee Juta catêjê nô nare ita te pit mâ amji jaxâr, ne Pahpâmmâ hûrén gakry na amji jarêñ to mô? ¹⁹ To xâ ne mô. Ca ito amji mâ ahimpej, cwýrjapêri ramâ acaprâr pejtu — hajýr, mâ ma tê.

Pahpâm te pjê to ihhimpej kôt harêñ xâ

²⁰ Mâ amcro nô na Parixêw catêjê nô te Jeju cukij, ne cumâ:

— Jû caxuw môrmô quê ha Pahpâm pjêcunea to ihhimpej kam tê? — hajýr. Mâ Jeju cumâ:

— Quê ha ihyj Pahpâm cato, cute pjê ita to ihhimpej xâ caxuw. He jû wýr ca ha ampo pupu, ne ihkôt amcro nô na cator xâ atajahkre pej. ²¹ Quê ha ihprôt pê cato. Cwýrjapê jû wýr quê ha jûm amâ harêñ to: “Hômpu he, pjê ita to ri Pahpâm himpej xâ” hane. Nare, quê ha amâ: “Hômpu he, ihmat ri pjê ata to quê ha ihhimpej”

hane. He ramā Pahpām te me acaxwām pē, meanō mā, cute amji kam hapac xà to ihhimpej — hane.

Jeju te amji jaxàr xà kôt harèn xà

²² Mā cute mehköt me ipa catêjê mā:

— Quê ha jū caxuw ipê me Ahàkà jõamcro kam ahtwÿ, ca ha amcro atajé pupunprām cakrô, nee hõmpun nare. ²³ Quê ha mehkwy me amâ: “Ita ri ca Pahpām pupu he” nare quê ha me amâ: “Ihmut ri ca hõmpu he” hajyr cakrô, quê ha nee cator xà hajyr nare. Cwýrjapé ca ha nee me harkwa kôt apu hapén to apa nare. ²⁴ Quê ha ipê me Ahàkà jõ amcro ihprôt pê cato. Quê ha me icator xà pê ihhéj rûm pahhàjê cuxê pyràc. Pom pahhàjê cuxê ne cökwa cunea cujroita na, quê ha icator xà hane. ²⁵ Ne icator xà ita wyr, quê ha xa me amji pupunxà kéanre to me amji pupu, ne ame icurê.

²⁶ — Ne por pê me panquêtti Nowe xwÿ jõ amcroajco hâpôj ata na, quê ha me ijô amcro hane. ²⁷ Ne por ihtyj ajco mehcunea me apâ ne me ikô to me ipa. Ne nee amji na me ampo cãmjî nare kam, mehûmre me pyjê ajco me hikwa tuw to môr ata kam, pê ahnaaNowe xwÿ te pâr kreti mâ hâr jõ amcro kam ahtwÿ. Ne me hâr jirô pê, pê cô cati cato, ne mehkwy jipej tu.

²⁸ — Ne menquêtti Ro xwÿ jõ amcro ata kam pê me hanea. Ne nee amji na me ampo cãmjî nare kam mehcunea ajcome apâ, ne ajco me ikô, ne ajco ame ampo jûhkár to me ipa, ne ajco ihpore to ampo na me hâpan to me ipa, ne ajco pur kam ame ampo hy kre to me ipa, neajco amji mā me ikré pyxwyr to me ipa. ²⁹ Ata jõ amcro kam, pê Ro xwÿ Krîhpôc jõ krî pê cato, pê ihprôt pê kén te cuhy cökwa pín ihpym, ne krî me, mehkwy cunea to caxâr tu.

³⁰ — Hô, quê ha me Ahàkà cator xà jõ amcroa kam ahtwÿ, quê ha hanea. ³¹ Ne amcro ata kam, ca ha me anô ikré jõ mā ahtyc määpu mõ, ne ma atêm pyrentu, ne nee ampo pyr prâmte gûrkwa mā axâr nare. Ne me anô pur kam apu apê, ne nee hacpý ne gûrkwa wyr atêm nare. ³² Co he, Ro xwÿ prô tehacpý mâ Krîhpôc jõ krî wyr ihtém prâm, cwýrjapé ri ihtyj, na ca meto amji japackre. Na ca ha nee me hajyr nare! ³³ Quê ha jûm apu ihtîr prâm, ne ihtyj amji to acto. Ne jûm te amji to ipictor prâm ata, quê ha Pahpām cahâ na ihtîr rohnýtti mā.

³⁴ — Ne caxwa ata kam, quê ha me hûmre ajkrut ne menô, me hikwa xâ kam, quê hapyxit ne me haprô, quê ha pyxit ne ahtwÿ. ³⁵ Quê ha me cahâ me ajkrut ne ame aryjhý twÿ, quê ha me pyxit ne me haprô, quê ha pyxit ne ahtwÿ. ³⁶ Ne me hûmre ajkrut ne pur kam ame apê, quê

ha me pyxit ne me haprô, quê ha pyxit ne ahtwÿ — hane.

³⁷ Mâ ihköt me ipa catêjê te mehcukij, ne me cumâ:

— Jeju, jõ ri quê ha ita hane? — hajyr. Mâ Jeju me cumâ:

— He me apê xônti pyràc, ne nee cormâ ne ate me hakre pej xà nare cakrô, quê ha jû ri cumâ ampo ty, quê ha ihtyj ahna cuprô — hane.

18

Mehcukij catê te cahâj tehcajpar prâm nare jarêñ xâ

¹ Quê hân ne hõtpê Pahpâmmâ mehcakôc, ne nee quê jû caxuw intête meamj hi kwîn nare, prâmte ri Jeju te me cumâ hûjärêñ xâ ita jarêñ. Hô, cute harêñ to hajyr he:

² — Ýhý, pê hûmre nô ata pêmehcukij catê, ne cupê me hõ pahhi. Ne nee ajco amji mā Pahpām cupa, ne harkwa kôt ipa nare. Ne hanea ne nee cumâ jûm cupa nare, ne krî nô ita kam ihkrî. ³ Pê hanea ne krî ata kam jûm cahâj pêimpjén ty ata ihkrî. Ne ahte ajco apu ipa. Ne ajco mehcukij catê wyr pra ne cumâ: “Itehcajpa, ne icurê xwÿn ata na ahcukij, ne cumâ garkwata, quê hacpýa ne imâ ampo pê itekjéa atajé gô” hane.

⁴ — Pê amcro jâhtôa kam ma mehcukij catê ita apucahâj ita tehcajpar caca. Pê ajco mânea mâ cahâj ata amji caxuw ihcukij to ipa. Mâ jû ita caxuw cute amji mā: “He nee imâ Pahpâmmâ cupa nare, ne nee imâ jûm cupa nare cakrô, wa ha ityj cahâj ita tehcajpa. ⁵ Aampo na? Cahâj ita cama apu icahpêrkár to ipa, cwýrjapé wa ha ahcukij nehûtâ. Nämri wa ha ite to hajyr nare na, quê ha ihtyj ito hamre” — hajyr.

⁶ Ne Jeju ihköt me ipa catêjê mā:

— He mehcukij catê kéanre ita jarêñ kam me gapac to impeaj ne. ⁷ He Pahpâmmâ pê nee mehcukij catê kéanre ata pyràc nare. Ne quêt ihtyj mehkwy, caxwa me, amcro kam amjitehcajpar xâ caxuw ame cumâ carâr to me ipa atajé tehcajpa ne me hûtâ. Xâ quê ha ajkî cute mehthecajparxâ ita wyr apu ihkén? Quê nare! ⁸ Ampeaj kam wa me amâ awjarê, Pahpâmmâ quê ha ihtyj mehkwyá pytâ, ne mehthecajpa, mehcukij ne me to ipicokjér xâ jõ amcro kam, ne hûjärêan kam to.

— Ne quê hapijamâ pjê kam jûm ipê me Ahàkà cator xâ ata jõ amcro kam, amji mā ito ihhimpej? — hane.

Me hûmre pijakrut Pahpâmmâ mä mehcakôc jarêñ xâ

⁹ Ne pê me hûmre kwÿ atajé mehkwy jirôa pê mempej na me amji to hane.

Cwýrjapê ri Jeju te me cumâhújarên xà ita to hújarên to hajýr he:

¹⁰ — Ÿhý, me húmre pijakrut ne ma Pahpâm to me amji kam hapac xà jûrkwa wýr me tê, cumâ mehcakôc prâmite. Ne ihnô ata pê ri Parixew catêjê nô, ne ihnô ita pê ri pjê jô pahhi jarkwa kôt mehûhkra kam hâmcwýr catê.

¹¹ — Mâ Parixew catêjê nô ita xa, ne hirâa pê Pahpâm mä ihcakôc, ne ampo pyrén hakry na cumâ amji jarê to: “Ÿhý, me ijô Inxü, nee mä ipê ijâhkij xicatê nare, nee ipê me cumâ ihéj xi catênare, nee wa apu, por me ikwý amji pê mehprô caxun to ipa atajê cuxâ me cupê mehprô caxun to ipa nare, wa ne hajýr nare. Nee mä ipê pjê jô pahhi jarkwa na mehûhkra kam hâmcwýr catê xa ata pyràc nare pyrén ijakry.” ¹² Wa ijôtpê ipijacri impejti to ipa, ne amcrote xet ita kam, amcro pijakrutita kam, wa nee ampo kur to ipa nare. Ne wa hanea ne ampo cunea to itekjê atajê, quê ha imâ ihkrâ tejwa ha ijôtpê to ajcrâ, ne hân ne pyxit ne gûrkwa mâhacjê. Cwýrjapê ca ha ito impejti ne” hane. Hô, cute Pahpâm mä ihcakôc xâ to hajýr.

¹³ — Mâ me hûhkra kam hâmcwýr catê ita ihpahamte, ihkînte ampýa mä xa, ne nee kaj mä, cójkwa wýr, ihkuc to iñit nare. Necama apu hitôhkre kam amji cahhy, cumâ amji kín nô xâhète, ne ma Pahpâm mä ihcakôc ne cumâ: “Ijô Inxü, he ipê ikén ton catê, icapríia ne” — hane.

¹⁴ Mâ Jeju me cumâ:

— Ampeaj kam wa me amâ awjarê. Pom hûmre te Pahpâm mä ihkéanre na amji jarê ita ri, cuna mä cumâ impej, ne nee ihkén nare. Ne ma quêt impej pêa mä, cuteamji jaxâr ikre wýr. Mâ ihkînte Parixew catêjê nô ata ri Pahpâm mää ihkéanre, na ri nee impej nare.

— Ÿhý, quê ha jûm apu amji to cati prâm to ipa, quê ha ihtýj Pahpâm toincri. Ne jûm amji to incrite prâm to ipa ata, quê ha ihtýj Pahpâm to cati — hane.

Jeju me, me ahkrare

¹⁵ Mâ krî ata kam mehkwy te me ahkrare kwýjapyn, ne ma Jeju wýr me to pra, cute me ahnhâu nôr, ne Hûm mä mehcâjren prâmite. Mâ ihkôt me ipacatêjê te ahna me hõmpun, ne ame kam mencryc, ne ma intête ame huwahi. ¹⁶ Mâ quêt Jeju te amji wýr me ahkrare nahâhwýr, ne ihkôt me ipa catêjê mä harkwa to:

— Quêt taa me ahkrare itajê ajpêni iwýr me mô, amehcahþérkârnare. Quê ha jûmjê itajê pê me ahkrare itajê pyràc, ne ihtýj jûmjê itajê Pahpâm himpej xâ mä me axâ. ¹⁷ Ita to me amji japackrea ne, quê ha jûm Pahpâm himpej xâ na amji caxâr to hanea, pom quêt ahkrare te ahna me

amji caxâr he, ita na quêha ihtýj jû caxuw Pahpâm krac ri me axâ — hane.

Pê pahhi jakràjti nô ata Jeju cukij

¹⁸ Mâ Juta catêjê nô pê pahhi cator, necute Jeju cukij, ne cumâ:

— Me imâ ampo to hahkre catê, pom quêt apejti ita, jû mä wa ha ne ityj jirô pê me Pahpâm jô kríkam apu ipa to? — hajýr.

¹⁹ Mâ Jeju cumâ:

— Ampo na mä ca apu ipej na ijarë? Ampo na? Neeme pahnô impej nare. Me Pahpâm pyxit peaj ri ne impeaj to impej.

²⁰ Pom ramâ ate me Pahpâm jarkwa jahkre pej ita, pê me pamâ harkwa to hane he: “Nee ame cupê mehprô caxun nare, ne nee amehcuran nare, ne nee apugâhkij nare, ne nee apu ahéj xi jarê nare, ne atýj me apâjmâ me, meaxyrxwý jarkwa to me amji japackre to me apa” — hane.

²¹ Mâ hûmre ita cumâ:

— Ÿhý, icrire naa mä, wa Pahpâm jarkwa kôt amji to ihmipej to ipa — hane.

²² Mâ Jeju te ita na impar ne cumâ:

— Ÿhý, ca ha cormâ ampo pyxit peaj ata to. Ca ha amû tê, ne amji pê ampo cuneato ihpore na ahpa, ne me cupê hamreare atajê mä ihpore cunea jôr pa. Ca ha ate ampo itajê to hajýr na, wa ha cójkwa kam ate amji pê ampo jôr atajêjirôa pê amâ ampo pej pit gô. Ÿhý, ca ha ate hajýr ne ampo itajê to amji caprâr na, ca haajpén tê, ne atýj amji to ikôt apa catê na — hajýr.

²³ Mâ hûmre ita te ita na impar, ne cumâamji kín nare, ne ihmipacre. Ampo na? Cupê hakraj cati na pê cumâ hâhcukréj atajê japê. ²⁴ Mâ Jeju te cumâ amji kín nare na hõmpun, ne ihkôt me ipa catêjê mä:

— Hamreare, jû wýr quêt jûm jakräj cati ihtýj Pahpâmté ihmipej xâ ata mä axâ. ²⁵ Ampeaj kam, quê ha nee jûm jakräj cati nô Pahpâm te ihmipej xâ ata mä hâr nare to hane, pom quêt neecawró cahâc kô jarôti nô aguj te kre nacator xâ nare he — hajýr.

²⁶ Mâ cute me ita par catêjê ita na me ahcukij, ne me cumâ:

— Mér, jû mä quêt ha me, ne jûm amji pytà, ne cumâ axâ? — hane.

²⁷ — Jû wýr quêt me hûmre nô ampo itajê nôto. Ne quêt me Pahpâm mä ri ihtýj ampoitajê cunea ton jahkre pej — hane.

²⁸ Mâ Petrô cumâ:

— Me ipupu he, wa ite me ijürkwa jicu, ne me apynâr — hane.

²⁹⁻³⁰ Mâ Jeju cumâ:

— Ÿhý, ampeaj kam wa ha me amâ awjarê, quê ha jûm te Pahpâm himpej xâ ata cwýrjapê hûrkwa jicu, ne ihprô rer, ne mehkjéjê rer, ne me hûmjê rer, ne menxyrxwý rer, ne mehkra rer na, quêt ha pjê ita kam ampo itajê jirôa pêcucwa, ne

ihtyc jirô pê mā Pahpämcahê na ipa, ne iħtūr rohnytti mā — hane.

Pê Jeju hipér ihtyc me hacpÿa mā iħtūr xà jaré

³¹ Mā ma Jeju te me hāhtōa atajē intête iħköt me ipa catējē te tōxi atajē jaaprōr ne me to mō, ne me cumā:

— Me ikampa! Cu ha ma Krīpinkrēn wyr me mō, por pê rŷ pēa mā Pahpäm jarkwa to iħcakōc catējēahna iħħoc ata wyr, ne curia quē ha ame ipē Ahākà to kēn.³²⁻³³ Quē ha Roman catējē jūhkra mā me haxà, quē ha ame cumā, ne ame hūn, ne ame kam harċō rē, ne amehcaffy, jirō pē mā quē ha mehcuna. Quēha ahna amcro incrē, quē ha hacpÿa mā iħtūr — hajŷr.

³⁴ Mā iħköt me ipa catējē te me ita par pejnare, ne nee cute me Jeju jūjarēn xà ata jahkre pej pejnare. Ne cute me hahkre pej xà ita me cupē ipimxur tu.

Pê Jeju into tūm nō caprā

³⁵ Pê Jeju Krīcuxwati na hāħtēp to mō, pê hūmreinto tūm nō pry jahkà kam jŷ, ne ajco me ahna awħw.³⁶ Ne cute caħħa na amji to me mōr na mempar, ne cute meħcukij, ne me cumā:

— Ampo mā? — hajŷr.

³⁷ Mā me cumā:

— Pom Naxare jō krī pīn Jeju cator ita ri mō — hane.

³⁸ Mā into tūm ita jūpar, ne cute caràr kam iħtēm, ne Jeju mā:

— Jeju! Apē pahhi Tawi xwȳ tāmxwȳ ita, icapriā ne! — hajŷr.

³⁹ Mā mam me mō itajē cama ame kam incryc, ne amecumā:

— Kêt! Ne aracri jŷ! — hane. Mā hipér cute caràr to:

— Pahhi Tawi xwȳ tāmxwȳ ita, icapriā ne! — hajŷr.

⁴⁰ Mā Jeju te impar ne hāhhuc, ne cute cumā hākjēr na me mēn. Mā ajpēn into tūm ato to me mō, ne Jeju na me to hāħtēp. Mā cute iħcukij ne cumā:

⁴¹ — Ampo na ca prām? Ampo to wa amā? — hajŷr. Mā cumā:

— Īħy, Jeju, wa hacpÿa mā irīt prām — hane.

⁴² Mā Jeju cumā:

— Rīt! Ramā acaprār. Ate ito amji mā ahimpej, cwýrjavē wa ite hacpÿa mā ato to amā impej — hane.

⁴³ Mā hūmre ita irīt pyrentu, ne ma cute Jeju pynār, ne hacpÿa mā cumā into impej ita jaħpan xà na cōjkwà kam Pahpäm pejti, necatħiħi na harēn to mō, ne cumā into impej pyrēn hakryti na amji jarēn to mō. Mā mehcunea te me ita pupun, ne Pahpäm pejti na cute me harēn kam meħtēm.

19

Jeju me Xaquēw

¹ Pê Jeju Krīcuxwati mā axà ne ma krī japoċ to mō. ² Pê curi hūmre nō japrý pē Xaquēw ita iħkri. Ne pē hūmre ata pē hakrāj catē. Ne cupē pjē jō pahhi jarkwa kōt me hūhkra kam hāmcwyr catējē jō pahhi, ne ajco ho pahhi jarkwa jirōa pē me hūhkra kam amcwà, ne amji mā huwahi. Cwýrjavē pē meħcunea mā iħkn nare ne ma ame curē. ³ Pê tee ajco apu Jeju pupun neħahkre pej prām, ne jū wyr quē hōkṛe nōre ita kam, ipu na me hāħtōt ita kam hōmpu. ⁴ Ne ma cute hōmpun prāmte, hīpē cumam ipicahur ne pīxō pār na hāpir, por pē iħkraç ri mōr xà ata na. ⁵ Mā Jeju mō ne kāj mā irīt, ne cute Xaquēw pupun, ne cumā:

— Xaquēw, awrŷc pyrentu, wa ita kam gūrkwa kam iħħħuc to prām — hajŷr.

⁶ Mā Xaquēw jūjarēan kam iwrŷc, ne cute cumā amji kiān kam hūrkwa kamahna amji caxàr. ⁷ Mā meħcunea te me ita pupun, ne ahna me cupēiħkaj na, cwýrjavē ri cute ahna meħcakōc kēn kammaħtēm, ne me amji mā:

— Pŷħapà, quē ha Jeju ajte iħkra kēn catē ita jūrkwa kam aħtwy — hajŷr.

⁸ Ne me hāpān jirō pē mā ri Xaquēw xām, ne cute Jeju mā amji jarēn, ne cumā:

— Ijō Pahhi, ikampa, wa ha me cupē hamreare atajē mā iħċukréj jīkji gō. Ne me cupē iħġakki atajē, wa ha hacpÿa mā me cupē iħġakki pyxitjahpan xà na, me cumā iħġamjōr to cwat — hajŷr.

⁹ Mā Jeju cumā:

— He ampeaj kam ate amji kam gapac xà ton ita na impej. Ne toa ca ate meħcunea mā hanea ne apē Aprāw xwȳ tāmxwȳ na amji jarēn. Cwýrjavē quē ha ita kam, Pahpäm ikre ita kam meħkri catējē itajē kēn catia pē me hūtā. ¹⁰ Īħy, ampo na ri ipē me Ahākà pjē ita kam cator? He cute me ipictor catējē jaġġen, ne Pahpäm wyr me haprōt xà caxuw — hane, ne ma iħköt me ipa catējē me, me mō.

Ihpore hō catia te tej jarēn xà

¹¹ Ne ramā Krīpinkrēn na hāħtēp, cwýrjavē ri me cumā ramā Pahpäm te iħhimpej xà ata cator xà kam hāħħuc xàa kam na amehċāmji. ¹² Cwýrjavē ri Jeju te me cumā Pahpäm himpej xà to hahkre prāmte me cumā hūjarēn xà nō ita jarēn, ne me cumā:

— Īħy, pē hūmre ita cati, ne cupē pahhi nō ita kra. Ne ajco amji to pjē jō pahhi to prām, cwýrjavē pē ma pjē nō jūwrya kampahhit iħkri ata wyr tē, cute amji to pjē jō pahhi prāmte. Ne ħ̄ymā iħtēm jirō pē, quē ha cupē pahhi ne amji jaxà. ¹³ Ne iħtēm xà wyr, cute cumā

me hâpêncatêjê te tej atajê capi, ne me hahkre pej prâmte me ahna hâhwyr, ne cute ahpÿanre na me cumâ ihpore hô catia pyxit ne hôr par. Ne cute me cumâharkwa hyr, ne me cumâ: "Ihpore hô cati ita py neto tê, ne gapacta ne kam me to apixô to mō. Krâa caxi, jû mâ ca ha me, ne ihpore hô ita kamme to hâhtô to amôr to? Mâr wa amji jaxâ, necormâ me gahkre pej" hajýr. Ne ma pjê nô wyr tê.

¹⁴ — Pê hô pjê kam me curê xwŷn kwy amehkrâtajê ma hümre ita pê me hô pahhi na amehcaca. Ne ma ihkôt me jümjê itajê kujate, cute pahhitî mâ me hüjarën prâmte, ne me cumâ: "Wa ma ame me ijô pahhi na me hümre ita caca" hajýr cakrô, mähümre ita ihtyj amji caxuw hô pahhitî cukij, mâ cute pjê jô pahhi na ton.

¹⁵ — Mâ cupê pahhi, ne hûrkwa wyr cute amji jaxâr. Necute me cumâ hâpêncatêjê mâ ihporehô cati jôr atajê na hâhwyr, cute me hahkre pej prâmte, jû mämôrmô cute me, ne ihpore ita to me ipicamên.

¹⁶ — Mâ mam ita hýrmâ cator, ne cute hô pahhi mâ: "Ýhý, ijô pahhi, ate imâ ihpore hô pyxit ne hôrata, hamre, wa ite kam to ipixô, ne hipêr hipy to tej ne kam incwyr" hajýr.

¹⁷ — Mâ cumâ: "Ahnaa ri ita! Apê imâ gâpêncatêimpej to impej. Ne apê ampo kryjre jamâr pejti catê, na ca ha ita caxuw ampo catia jamâ. Wa ha krî te tej jô pahhi na axâm" hane.

¹⁸ — Mâ cumâ me hâpêncatêjê nô ita hýrmâ cator, ne cumâ: "Ýhý, ijô pahhi, ate imâ ihpore hô pyxit ne hôrata, hamre, wa ite kam to ipixô, ne kamto xic ne incwyr" hane.

¹⁹ — Mâ pahhi ata cumâ: "Taamâ, ita caxuw wa ha krîte xic jô pahhi na axâm" hane.

²⁰ — Mâ hapua na cumâ hâpêncatê ita hýrmâcator, ne cute hô pahhi mâ: "Ýhý, ijô pahhi, ate imâ ihpore hô pyxit ne hôrata, wa itecupêhkâ kam harij ne ma apu intê. Na wa ha hacpÿa mâ amâ cugó. ²¹ Ne acupate wa ite nee kam ampo to ipixô nare. Wa ite ramâ gahkre pej pejtu, apê hümre jáprêhti na. Ne ca atýj me cupê ampo toate atekjê nare atajê to pôj. Ne ate ampo kre nare atajê, ca gótpê ame cupê ihkêhkê" hane.

²² — Mâ cumâ: "Apê imâ gâpêncatê kêanre, wa ha garkwa ita kôt apu ato kên. Pom ramâ ate ijâprêhti ita na ijahkre pej pejtu ita? Pom wa mécupê ampo to itekjê nare atajê incwyr to ipa, ne pom wa ite ampo krenare itajê, wa hân ne me cupê ihkêhkê to ipa ita? ²³ Mér ampo na mâ ate nee me ihporejamâr catêjê mâ ijô pore

itajôr, mâ kam cute me to imâ ipicamên crire nare? Mér ampo na mâ ate me cumâ hôr nare? Ca ha kepê to hane na mâ, wa ha ijôtpê hipêr ihkwÿincrire ne kam cupy" hane.

²⁴ — Ne cute cahê na mehcuhhê atajê mâ: "Intête me ijô pore hô ita capa, ne jum mân cute tej ata mâ, ca me agô" hajýr.

²⁵ — Mâ me cumâ: "Pÿhápâ, me ijô pahhi, pom ramâ cumâ ihpore hô te tej ita" hane.

²⁶ — Mâ me hô pahhi me cumâ: "Ampeaj kam wa me amâ awjarê, por ampeaj kam me cumâ hâhtô atajê, quê ha me cumâ hâhtô atajê jirôa pême cucwa. Ne mehkînté me cupê ihkryjre atajê, quê ha me cupê capa. ²⁷ Ne hamre, ita caxuw, ajpêne me icurê xwŷnatajê cunea japrô ne me to mō, por ma me hô pahhina ame icaca atajê, ne icunaamâ, ikam mare mâ me hipej tu!" — hane.

Pê Jeju Krípinkrén mâ axà

²⁸ Ne hamre, Jeju te me cumâ hüjarën xâ ita jarênjicu jirô pê, ma Krípinkrén wyr ihkôt meipa catêjê me, me pra. ²⁹ Mâ ramâ krî jacot japry to ame Pixô jô krî me, Mehkênpupunxâ jô krî na mehâhtêp, por Pixô jô kên cahê na krî atajê na. Ne ma mam cute ihkôt me ipa catêjê to ipijakrut ne mehkujahêc, ne cute me cumâ harkwa hyr to:

³⁰ — Mam me tê, me paucumam krî jacot ata wyr, ne ca ha ramâ me axâr xâ kam, me cawrô cahâcre kam nee cormâ jûm jýr nare ata pupu, ne ramâ cumâ hêhiahpuro ne xa. Ca ha me cumâ hêpô, ne ajpêne me to tê. ³¹ Quê ha jûm ate me cumâ hê pôn na me apupu, ne ahna me acukij, ca ha me cumâ: "Pahhi ri apu ahna prâm, ne cute hýrmâ me ikujahêc" — hane.

³² Mâ ma ajwar me tê, ne Jejute hüjarën xâ atajêna na cute me hömpun. ³³ Ne cormâ ame cawrô cahâcre mâ hêpôan kam, mâ cute me to hô tekjê catêjê te ahname hömpun, ne mehcukij to:

— Ampo na mâ ca ame cawrô cahâcre ita mâ hê pô? — hajýr.

³⁴ Mâ me cumâ:

— Pahhi ri apu ahna prâm, ne cute hýrmâ me ikujahêc — hane.

³⁵ Ne ma Jeju wyr me to mô ne to cator. Ne kam cute me cumâ cupêhkâ jaxwyr, ne cute kam hýr na mehþejcajpar, mâ kam hýr. ³⁶ Ne cormâ to môr prâam kam mâ, cumam me cumâ me hô cupêhkâ capô, ne pry kôt me cumâ nôr to mô.

³⁷ Ne ma ramâ Krípinkrén na me hâhtêp to mô, ne ramâ Pixô jô kên jô ajpô xâ mâ me iwryc to mô. Mâ ihkôt me ipa catêjêjâhtôa ne ihkôt me mô. Ne cute

me Pahpâm carôt kôt Jeju jàpêñ xà pihho catia pupun atajé pyrén ame hakrya to ame hakry. Cwýrjapê ri kýj cati pêa mä cute mePahpâm pejtì na me harêñ kam me to ihtêm.³⁸ Ne me carâr to me hane he:

"Me pajô Pahhitì me pahwýr cator!
Ne Pahpâm jarkwa kôt hân ne ipa!
Mâ cójkwa kam mehkri catêjê atajé cuneapinkrinti.
Ne mehcunea te ramâ cupêPahpâm catia na me hahkre pej" hane.

³⁹ Mâ Parixêw catêjê kwý me hâhtôa jipôc riamehcuhhê atajé ame Jeju mä, ne me cumâ:

— Me cumâ ampo to hahkre catê, akôt me ipacatêjê mä garkwa ta, quê me kêt — hane.

⁴⁰ Mâ Jeju me cumâ:

— Ampeaj kam wa ha me amâ awjarë, quê ha me kêt, quê ha ihtjy kên itajé me haxâ kam, carâr kam ihtêm pyrentu — hane.

Pê Jeju Krípinkrén kam amrâ

⁴¹ Ne Jeju te Krípinkrén na hâhtêp, ne cutehömpun ne apu caprî, ne apu kam amrâ. ⁴² Ne incwýar kam cute hûjarën to:

— Pýj me hêj xi!

Krípinkrén kam me akrî catêjê, he me apê amji jahkre kêatre.

Wa tee me amâ, me ate amji kam me gapac xà caricti to hahkre, ca ajte nee me amji caxwâm pê me amji to me acaricti prâm nare.

Me apê amji jahkre kêatre!

⁴³ Ÿhý, quê ha amcro nô na me acurê xwýn meakrâ tu ne, ne me ana ajxê.

Quê ha ame ana pjê hakôtné ajpêñ wýr me gagâ, ca ha nee ame gapoj nare.

⁴⁴ Quê ha me gûrkwa cunea to amehkéanre ne, ne me to hamre tu. Ne por kên te kwýc caxwâm pê amehkri atajé, quê ha mehkrare me, me hamre tu.

Nee quê hakrî ita jaxâ kam kên nô hâhhuc nare.

Ne nee hakân pê cumâ hâm xà nô hâhhucne hâm nare.

Me apê amji jahkre kêatre to, ca nee ate me ipupun pej nare, cwýrjapê ca ha me akén mä me axâ.

Ne nee me amâ Pahpâm jô amcro cator xà ata na hahkre pej nare.

Ne cute me apytâr xâ jô amcro ata kam, ca ha ma hýrmâ ame apipkjér caca — hajýr.

Pê Jeju me to Hûm Cati jûrkwa caprâ

⁴⁵ Ne Jeju Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwawýr mô ne cumâ hâr, ne cute

kam ihpore to ampo na me hâhpán catêjê japôj kam ihtêm. ⁴⁶ Ne cute me cumâ harkwa to:

— Inxû Cati jô kâhhôc kam, ihhôc te harêñ xâ ata te hajýr he:

"Ÿhý, ijûrkwa pê kam imâ mehcakôc xâ" hajýr.

Ca ajte ate harkwa kaj na me tome hâhkij xi jûrkwa — hajýr.

⁴⁷ Ne pê Jeju ajco amcro cunea kam me cumâ ampo to hahkre. Pê Parixêw catêjê me, ne cumâ Mojxe jô kâhhôc to hahkre catêjê, me hô pahhi me, ajco tee ame Jeju curan prâm. ⁴⁸ Ne jû wýr quê me ita to. Ampo na? Pê mehcunea mä Jeju par prâm na pê.

20

Pê Jeju Hûm Cati jarkwa kôt apê

¹ Ne amcro nô na, Jeju ame cumâ ampo to hahkre, ne ame cumâ Pahpâm jarênto mô. Mâ mehkwy cator, Jeju cukij prâmté. Ne mehkwy atajé pê Pahpâm mä mehcakrén catêjê jô pahhi kwý me, Mojxe xwý jô kâhhôc to hahkrecatêjê kwý me, me prohti kam kwý. ² Ne hýrmâ me cator, ne cute me Jeju cukij to:

— Ÿhý, me imâ amji jarê, jûm jarkwa kôt mäca apu ampo itajé to? Ne jûm te mä ahna amâ harkwa? — hajýr.

³ Mâ Jeju mä cormâ cute mehpro na to prâm nare, na ri me cumâ:

— Ÿhý, wa ha hanea ne me acukij pyxit, ca ha me imâ amji jarê, jirô pê wa ha itýj hanea ne me amâ amji jarê. ⁴ Ÿhý, jûm te mä Jowâw mä harkwa, mä cutecô kam me cumrâr? Xâ cójkwa kam Pahpâm te mä cumâ harkwa? Nare xâ ajkî pjê kam me hûmre nô te mä cumâ harkwa? — hajýr.

⁵ Mâ cute me ajpêñ cukij kam mehtêm, ne me ajpêñ mä:

— Ampo cu ha ajte me cumâ harë? Cu me cumâ: "Pahpâm te ri Jowâw mäharkwa" hajýr na, quê ha hipér me pahcukij, neme pamâ: "Mér hôhô, ampo na mäca nee ate amji mä me Jowâw to hajýr nare?" hane. ⁶ Nare, cu ha me cumâ: "Me hûmre nôa te rijowâw mä harkwa" hajýr na, quêha me hâhtötî itajé ma ame pahcaca, ne kên to amepahcapê. Ampo na? Ampeaj kam ri me cumâ Jowâw pê Pahpâm jarkwa na ihcakôc catê — hane.

⁷ Cwýrjapê ri me Jeju mä:

— Wa nee ite me jûm te Jowâw mä harkwa hyr ata na me hahkre pej nare — hane.

⁸ Mâ Jeju me cumâ:

— Ca ma ame imâ amji jarêñ caca, cwýrjapê wa ha hanea ne nee me amâ, por

wa jûm jarkwa kôt apu ampo itajê ton to ipa ata na amji jarêñ nare — hane.

Pur to me hèpén catêjê kên jarêñ xà

⁹ Ita jirô pê mā ri Jeju te me cumâ hûjarêñ xà itajê nôa jarêñ, ne me cumâ:

— Ÿhý, hûmre nô te hô pur ata cunea kam amji mā pîxô krô japry te uwaatajê kre. Ne cute pur jamâr catêjékwy mâ hô pur ata jahkre, mâr quê ma me hamâ, quê hô ne intep. Ne ma pjê nô wyr tê, ne curi cute amji to putwry jâhtôa.

¹⁰ — Mâ cute uwa to cuprôn xâ jô amcroa kam ramâ hâhhuc, mâ cute mehýrmâ cumâ me hèpén catêjê nô kujahêc, mâr quê pur jô pahhi mâ ihkwây ta, ne cute me hamâr catêjê mâ cute me to hèpén jahpan xâ nailcahhur cunea juwahi prâmté. Mâ ajte pur jamâr catêjê atajê amji mâ pîxô atajê cunea juwahi prâmté, cama amehc-ahhy, ne ma cute hûre kam mehkujahêc. ¹¹ Mâ cute hipér me cumâ hèpén catêjê nô kujahêc, mâ cute me to hajýar ne me cumâ ihpahâm catiaton, ne hanea ne amehc-ahhy, ne ma hûre kam cute mehkujahêc. ¹² Mâ hipér cute cumâ me hèpén catêjê nôa kujahêc, mâ pur jamâr catêjê te me to hajýar, ne hanea ne ame to kéanre, ne ma pur pê me to cator.

¹³ — Mâ pur jô pahhi ita te amji kam hapac, ne amji mâ: “Jû mâ wa ha ajte? Ÿhý, wa ha hane, nema mehwyr imâ ikra kînti ata kujate. Quê ha ihhéaj to amji mâ me hûpa, ne nee amehcaxunnare” hane. Ne ma cute me hýrmâ ihkra ita kujahêc.

¹⁴ — Mâ pur jamâr catêjê itajê te amji wyr mehkra ata pupun, ne me ajpêñ mâ: “Me hómpu he, pom ihkra xûmre ajpêñ mô ita pê pur jô pahhi kra. Hacme ne mehcura, ne me to hamre, quê ha pur ita pê me pahtekjéa” hane.

¹⁵ — Ne cute pur pê mehkra xûmre ata to me cator, ne cute amji mâ me mén, ne mehcura — hajýr. Hô, Jeju te me cumâ hûjarêñ xâ ita to hajýrjirô pê mâ ri cute mehcukij to:

— Jû mâ môrmô quê ha pur jô pahhi ita cute amji kam hapac xâ ita to? ¹⁶ Ÿhý, quê ha me to hane he. Quê ha mehwyr cato ne me hûjamâr catêjê kéanreatajê cunea jiipej tu, ne ajteare mâ me hûjamâr catêjê kwây mâ pur ita jahkre — hajýr. Mâ cute me ita par ne me cumâ:

— An! Ampo na mâ cute mehkra ita curan? Quê me pa mâ mâ, wa ha nee mehcura — hajýr.

¹⁷ Mâ Jeju me hómpun tyjti, ne me cumâ:

— He ihhéaj ne me caa, ca ha ito me jûm kra ata pyràc ne me icura. Ampo na? Pahpâm jôkâhhôc kam ramâ harêñ xâ ita te hajýr he:

“Pom ikre to me hèpén catêjê ma ame ikre mā hâm xâ caxuw kên pejti caca ita te ihkwây jirôa pê amji to cati, ne ihcuhtac tyjti” hane.

¹⁸ Ne ihhéj rûm ipê ikre mā hâm xâ caxuw mam kên pejti cuhtacti atapyràac, mâ ma ame icaca, necute me ijicu. Co he, por quê ha jûm kên ata kam ihpym ata, quê ha apu hirêtu. Nare, quê ha kên ata jûm kam ihpym ne to hacrôre ne — hane.

Pê me curê xwÿn hipér Jeju cukij, cute ihkên mâ me mén prâmté

¹⁹ Mâ me cupê Mojxe xwÿ jô kâhhôc to hahkre catêjê me, me cupê Pahpâm mâ mehcajrêñ catêjê atajê te, Jeju te me to hûjarêñ xâ ata na amji na me hahkre pej pyrentu, cwýrjapê ri ma ame curê, ne cama mehpro ne me haxâr pyrentu to prâm. Mâ me hâhtôti te me Jeju par atajê mâ ampeaj kamihkîn. Ne Jeju curê xwÿn atajê mâmpeaj kam me hâhtôti atajê cupa, cwýrjapê ri nee cute me Jeju pro nare. ²⁰ Ne ihtyj cama amehkôpír to me ipa. Ne cute mehkhôpír catêjê atajê mâ me hâmjör, mâr quê amehkôpír, ne ihtyj ampo na mehcukijto ipa, ne ampo kênre kôt mehpro, ne kri jô pahhi jûhkra mâ me haxâr to prâm tori ame ipa. Ÿhý, ihhéj ne pô rûm kam mempejti, ne mecahxwâm pê, kam cute me amji kam hapac xâ kéanre.

²¹ Mâ me hûmre atajê ame Jeju cukij, ne me cumâ:

— Ÿhý, ampo to hahkre catê, wa ite ramâ me acakôc xâ me, ate ampo to me imâ hahkre xâ atajê pê ampeaj kam na me hahkre pej. Ne nee amâjûm cupa nare, na ca mehcunea to amji kam gapac xâ to apipênti to apa. ²² Ne ampeaj kam caxi me imâ awajarê. Xâwa ajkî ijtý me pjê cunea jô pahhitî mâ pjê jahpan xâ na me ijâmjör xâ ata to meamgô? — hane. Ne pê cute mehcukij xâ ata to, ihkên mâ me mén prâmté pê amehcukij. Ampo na? Quê ihhéaj to Jeju me cumâ: “Ca ha atjy me amgô” hane, quê ha me hâhtôti atajê ijtý ame kam incryc. Ampo na? He me cumâ hâmjör prâm nare, na quêha ame kam incryc. Nare, quê ihhéaj to me cumâ harkwa to: “Ca ha nee me gâmjörnare” hajýn na, quê ha pjê jô pahhi mâmme hèpén catêjê atajê ijtý ame kam incryc, na pê amehcukij to hane.

²³ Mâ Jeju te me cumâ, cute amji kam me hapac xâ kéanre ita na hûcapi pyrentu, ne me cumâ:

²⁴ — Ajpêñ me imâ ihpore hy nô, wa hómpu — hajýr. Mâ cute me cumâ hôr. Mâ cute me cumâ:

— Mēr jūm japrȳ me, ampo carō mā ihpore hy ita kam nō? — hajȳr. Mā me cumā:

— Pjē cunea jō pahhiti pē Xexa carō me haprȳ — hane.

²⁵ Mā Jeju me cumā:

— Mēr hōhō, ca ha me pjē cunea jō pahhiti pē Xexa mā me hāhcukrēaj gō, ne hanea ne Pahpām mā me hāhcukrēaj gō — hane.

²⁶ Mā mehcukij catējē itajē pē ihpro jahkre kēatremā aracri mehcuhhē ne me ajpēn mā:

— Pŷhāpà, cu amehpro prām cakrō, mā cute ihcakōc xà ita to hamār kēnre nare ita kam, jū mā cu ha me to, ne mehpro? — hane.

Hacpȳa mā ihtīr na iħkōt harēn xà

²⁷ Mā Xato xwȳ kōt me ipa catējēma apu mehtyc te hacpȳ mā ihtīr nama ahna aprā atajē kwȳ Jeju na me hāhitēp. Ne cute hanea ne me hāhcukjēr xà ata to, Jeju kēn mā me mēn prāmte, cute mehcukij to:

²⁸ — Ŷhȳ, ampo to me cumā hahkre catē, pē Mojxe xwȳ me pamā incaca xà ita naiħħōc to hane he:

“Quē jūm ihprō nō me hikwa, ne nee kam ihkra nare kamty, quē ha hixi ahte apu ipa.

Quē ha impjēn tyc ita tōa cahāj pijapit ata mehikwa, ne kam ihkra.

Quē ha ihkra ita to amji māme mam impjēn tyc ata kra” hane.

²⁹ Hō, pē me pamā ahna iħħōc to hane. Ne pē xwahna jūmjē itajē me xet ne ajpēn to mehkjējē pit. Pē mam iħtō kā itahixi ata me hikwa, ne nee kam ihkra nō juwahi nare kam ty. ³⁰⁻³¹ Mā hanea ne iħtō te amji to hapu te hajȳar ne cume hikwa, ne hanea ne kaam iħtyc. Ne pē me xet itajē cunea meħprō pyxit ata me, me hikwa partu, ne meħprō ita kam jūm te mehkra nō rer nare kam mehcunea meħhi. ³² Mā hapu na mehkōt meħprō ita te hajȳar ne iħtyc. ³³ Ne mehtyc jirō pē, hacpȳ mā ameħtīr jō amcro kam, cute me xet itajē cunea cumeħikwa ita kam, jūm quē ha meħprō ata to iħprō? — hane.

³⁴ Mā Jeju me cumā:

— Me amāa, nee hacpȳ mā mehtyc tīr xà nare, na mā ca ame īcukij to hane. Ne ca īhkaj na ame to. He pjē ita kam pyjē me, me hūmre iħtyj ame hikwa. ³⁵ Ne por me Paħpām kampa, ne catyit kam me ipa, ne me ty, ne hacpȳa mā mehtyc xà jahpa ne meħtīr, ne Paħpām wȳ me api, ne cahē na meħkriatajē ri, nee me hikwa tuw xà nare.

³⁶ Ne me cupē cōjkwa kam Paħpām jarkwa to memprar catējē pyrāac. Jū wȳr quē

jūmty, ne jū wȳr quē hanea ne jūm hikwa tuw. Ne me cupē Paħpām kra. Ampo na? Hacpȳa mā ameħtīr, cwȳrjapē ri me cupē Paħpām kra.

³⁷ — He pē Mojxe xwȳ hirāa pē me amāħacpȳa mā mehtyc ne meħtīr nato hahkre. Xà ca nee me aprēj pōc ne nee cute caxār nareata jarēn to me amji-japackre nare? Pē aprēj pōc te caxār nare atakam Paħpām jōkra Mojxe māawjarē, ne cumā:

“Ipē apām Pām Cati, ne cormā ipē me aquêtjē Aprāw me, Ixac me, Jaco Pām Cati wa” hane.

Ne nee pē amji jarēn to:

“Pē ipē Aprāw me, Ixac me, Jaco Pām Cati” hajȳr nare.

³⁸ Ne cute amji jarēn xà ita kōt ri me pamā Paħpām pē meħtīr jō Paħpām na hahkre pej, ne nee cupē mehtyc jō Paħpām nare. Paħpām mā meħcuneatīr pit, ne nee cumā jūm tyc nare. Cwȳrjapē cu me pahte me Aprāw xwȳ me, Ixac xwȳ me Jaco xwȳ fiar na me harēn par — hane.

³⁹ Mā Mojxe jō kāħħōc to hahkre catējē nō kwȳ hanea ne curi mehcuhhē itajē te me cumā:

— Nee ate gūjarēn xà ita to iħcupan nare. Negūjarēn xà ita peaj to impej — hajȳr.

⁴⁰ Hamre, mā hipēr jūm mā iħcukij xà nō to iħcukij prām nare.

Pē Jeju hacpȳa mā meħcukij

⁴¹ Mā Jeju cormā me cumā:

— Wa ha por pē Paħpām jūm pē Crixtō to awjähkra ata na me acukij. He ca ajte Crixtō pē Tawi xwȳ tāmxwȳ tāmxwȳ na me harē. ⁴² Ne pē Tawi xwȳa ajco iħkāħħōc kam increr xà kam iħħōc to hane he:

“Ijō Pahhiti te ijō pahhi mā harkwa to hajȳr he:

‘Icaħē na, Pahhi jīr xà kam, awpōc rūm jī.

⁴³ Wa ha apar krac ri me acurē xwȳn atajē cunea nōr na me to, quē ha me nō, ca ha ate me toħjē na cute me gahkre pej xà na, me hip̄y apar xām’ ” hane.

⁴⁴ Pom pē Tawi xwȳ Crixtō to hō pahhi na iħcukij ita kam, jū mā quē ne cupē iħtāmxwȳ? Ampo na? He cormā Tawi iħtīr na Paħpāmcahē na cōjkwa kam apu ipa — hane.

Pē Jeju me cumā Mojxe xwȳ jō kāħħōc to hahkre catējē cawpa

⁴⁵ Mā me hàhtôti atajê ame Jeju kampa, mā Jeju te ihkôt me ipa catêjê mā harkwa to:

⁴⁶ — Co he, me cumâ Mojxe xwÿ jô kâhhôc to hahkrecatêjê to me guphêa ne, nâmri mehkâ impeaj kam hânne ame ipa to prâm, ne hân ne cute me hûpa kam mecumâ mechcakôc na me to prâm. Ne ma hân ne cute me cuprôn xâ kamapu pjê kam mehkrî caca, nemehkrî xâ impeaj kam hân ne mehkrî to prâm. Nehanea ne me hô pahhi jôamji kîn kam, hân ne me hô impeaj na mehpaprâm. ⁴⁷ Ne hân ne pyjê pê impjên tyc ne impijapit atajê mâ amehhêj, ne hân ne me cupê ampo to ahkî. Ne me cupê me hâhkîj xî na amji to me ipimxur prâmtre, hân ne mehcunea kam mare mâ Pahpâm mâ mechcakôc to mehkrînre nare. Cwyrjapê quê ha mehkîn xâ te mekam ipihur xâ atajê me cumâ ihkêanre ne — hajýr.

21

Pê impijapit Pahpâm mâ hô pore cunea gô

¹ Ne amcro nô na Jeju, Hûm Cati to me amji kam hapac xâ jûrkwa kam hâm ne xa, ne ame hakràj cati atajê te mehporejôr na me hõmpu, mâ ihpore incjén xâ kam me cucjê. ² Ne hanea ne cute jûm cahaj pê impjên tyc neimpijapit ata pupun, mâ cute ihpore incjén xâ kam ihporehy to ipijakrut peaj ne har. ³ Mâ Jeju te ihkôt me ipa catêjê mâ harkwa to hajýr he:

— Ampeaj kam wa ha me amâ awjarê. Cahaj pê hamreare atate ri mehcunea jirôa pê ihpore jôr. ⁴ Ne mehkwy jakràjiti catêjê te me hô porecahhur jâhhuc atajê pit jôr. Ne cahaj ita nare, cute to amji to ipijapar xâ ita ri, cute amji pê ihcuneajôr — hajýr.

Pê Jeju Hûm Cati jûrkwa jamre na harê

⁵ Mâ mehkwy Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa toamehcakôc to:

— Ampeaj kam ikre ita pej! Ne ahna kën itajéimpejti! Ne kam cute ame Pahpâm mâ ampopejti jôr atajê cunea impejti — hane. Mâ Jeju te mempar ne me cumâ:

⁶ — Ýhý, pom ampo cunea impejti ca ame hõmpu itajê, quê ha ihtýj jû caxuw ihcunea hamre tu, ne nee pom ca ame kën pupu itajê nô hâhhuc, ne amji jipy nôr nare — hajýr.

Amji pupun kén jô amcro jarêna xâ

⁷ Mâ cute me Jeju cukij to:

— Me imâ ampo to hahkre catê, jû caxuw quê ha itahane? Ampo quê ha jû na me imâ, wa ha ihkôt me ita tehajýr xâ ita jahkre pej? — hajýr.

⁸ Mâ Jeju me cumâ:

— Me guphêa ne, quê nee jûm me anô mä ihhêj nare. Ampo na? He quê ha me hâhtôa ne ijapry na ame amji to mehhêj to me ipa, ne me amâ: "Hamre, ramâ amcro hyr xâa kamhâhhuc" hane, nare, quê ha me amâ: "Ipê Pahpâm teCrixtô to côjkwa pîn me amâ hûjahkreata mâ, wa he" hane. Cakrô, ca nee me anô ihkôt amji gamgapac nare. ⁹ Ca ha jû ri me ipijapu nô jarêna pa, ne nee ame hûpanare. Nare, quê jû ri, krî nô kam pahhi na ame ajpêñ jûrê, ca me harênpa, ne nee ame hûpa nare. Quê ha ampo itajê cuneahane cakrô, nee cormâ me hamre xâ kam hâhhuc nare, ne ihtýj hôtpê ita hapój to ipa.

¹⁰ — Quê ha krîxâre kwÿ me, mehkwâyâ ame ajpu, nekrî kwÿ me, krî kwâyâ me ajpêñ kam pra. ¹¹ Ne pjê jâhtôa kam pjê ahcujrô, ne pjêjâhtôa kam prâam to prâm, ne pjê jâhtôa kam quê haame hâcatia to cati. Quê ha ihprôt pê côjkwa kam ame ampo kêanrepupu, ne pjê kam cute me ampo kêanre pupunxâ ata, quê ha mehcunea mâ hûpaa to hûpa.

¹² — Ne ita te hajýr xwÿjrea na, ca ha ame amjipupun xâ kêanre to ame amji pupu. Quê ha ame gahê ne meapro, ne hân ne ame acahhy, ne me hacjén xâ mâ me gacjê, ca ha kam me acuhhê. Jirô pê mâ quê ha, cute me cuprôn xâ jûrkwa kam mehcukij catêjê jûhkra mâ me gacjê, quê ha me acukij pa, jirô pê mâ quê ha hipêr me hacjén xâ kam hân ne me ato awcapê. Ne icwyrjapêa quê ha pjê jô pahhi cuna mâ me apyxwÿ. ¹³ Ca ha cuna mâ me acuhhê, ne me ijarêñ pejti to me cumâ ijare. ¹⁴ Ne nee me acakôc xâ to ate ame amji pytar xâatajê to cormâ ne ame amji japackre nare. ¹⁵ Ampo na? He wa ha cormâ me amâ acakôc xâ gô, ne me amâ ate me amji jahkre pejti gô, quê ha nee me acurê xwÿn atajê ame ate hûrac nare.

¹⁶ — Ne quê ha ajte me apâmjêa me, me akjêjêa me, megükjê catêjêa me, me gô ikwÿ nô catêjêa me, amjakôt me hacjén xâ kam me ato awcapê, ne ihtýj me anôcura. ¹⁷ Ne icwyrjapêa quê ha mehcunea ame acurê. ¹⁸ Ne me awcanâa ne. Ampo na? Quê ha nee me apéakî nô pyxitre nô ipictor nare. ¹⁹ Na ca ha ampeaj kam me awcanâ, ne atjy me amji pytâ.

Pê Jeju Krîpinkrêna jamre na harê

²⁰ — Ca ha krâhtare me, me hâprê catêjê me, cute meKripinkrêna krâ na me hõmpu, ne krî ata jamre na me to amji japackre pyrentu. ²¹ Por ca jûmjê Juta jô pjê kam ame apaatajê, kënti wyr me aprar pyrentu! Ne Krîpinkrêna jôkrîa kam ame apa atajê, krî pê me gapoj, ne me aprar pyrentu! Ne porca pur kam ame apa atajê krî wyr me aprar nare! ²² Ampo

na? He amcro atajē pē quē ha Pahpām te Jutacatējē to kēn xà jō amcro. Ne pē ramā Pahpām hōkāhhōc kam, amcro atajē na, ampo cunea kēn xà te hajȳr na to awjahkre.

²³ — Pŷj me hēj xi, pyjē mehkra to tic atajē, ne haneane pyjē mā me kra kryjre atajē me, mehkā na kjēcatējē atajē! Ne pjē ita kam, quē ha me ate amjipupun xà kēn crire nare me awȳr cator. Quē ha Pahpām meawȳr me akēn xà kēanre kujate, pjē ita wyr. ²⁴ Quē ha me hāhtōa ne wapo xwahhi to mehcura, nehanea ne me hāhtōa ne mehprone pjē cunea wyr ame to ajcrā. Por krīxāre pē mehcahkrit te mePahpām jahkre kēatre atajē, quē ha ihtȳ Krīpinkrēnkam ame ipa ita na, quē ha ahnaahō amcro cahhur kam ahtwȳ.

Pē Jeju pjē wyr cute amji jaxār xà jarē

²⁵ — Ne itajē cunea te hajȳr xà wyr, ate me hahkre pejxà, quē ha pyt kam hapōj, ne putwrȳ kam hapōj, ne caxêre kam hapōj, na quē ha pjē kam itajē mehkra acto tu ne. Cōxwa jāhkrihkritkēanre ata cupate, quē ha nee jūm cute amji kam hapac xānō na amji jahkre pej nare. ²⁶ Ne mehcunea mā, quē ha pjē wyr ampo kēn cator xà ata hūpaa to hūpa. Na quē ha pjē kam me ajhu ne me hikwa. Ampo na? Hequē ha cōjkwa kam caxêre cunea amji mā ihkrīxā to ahpa, cwyrjapē quē ha hūpate amjia kōt pjē kam ame ajhu.

²⁷ — Ata caxuw quē ha cōjkwa pīn ahpar mā ipē me Ahàkà carôtyjti me, hāhcujrohti ata mea mā, ahparmā iwrȳc to mō, ahcakrā kam. Quē ha mehcunea me hōmpu ne me Ahàkà pē Pahhiti catia na me hahkre pej. ²⁸ Quē ha ampo itajē hajȳr kam tē, ca me awcanāane, ne me amji tyāj ne, ne cōjkwa wyr, ca kāj mā merit. Ampo na? He ahtūm nare wa ha me apytā. Ne por ite me apytār xà ata kōt harēn xà te hajȳr he.

Pīxō kōt harēn xà

²⁹ — Por pīxō pār nō ata, nare, ampo pār ata he. ³⁰ Quē ha ramā ihhō tetet cato, ca ha me hōmpu, ne me amji jahkre pej pyrentu, ne me amji mā harēn to: "Ahtūm nare, quē ha ta iwrȳc pyrentu" hane. ³¹ Quē ha ampo itajē cunea apu hane, ca ha mehōmpun to hane, ne me to amji japackre pyrentu, nāmriPahpām te pjē to ihhimpej xà jō amcro ata ramā catorxāa kam.

³² — Ne me to amji japackre peaj ne, nāmri quē hamehtir itajē tyc xwŷjrea na ampo itajē cuneahajȳr to hane. ³³ He me ijarkwa ita to amji japackrea ne, nāmri quē ha pjē me cōjkwa ihtȳ jū caxuw hamre, ne icakōc xà ita, quē ha quēt hāhhuc rohn̄ytti mā, ne nee jū caxuw hamre nare.

Cu ha me amji jamār prām to me papa

³⁴ — Ne me ca, me amji kōt hakop to impeaj to me apa. Nenee amji kīn na me gākrun to pit mā me amji japackre tome apa nare. Ne nee cōx̄yhti to amji to me apipān topit mā ame amji japackre nare. Ne nee me ate amji to ameapijapar xà to pit mā ame amji japackre to me apa nare. Ca ha itajē to pit mā ate ame amji japackre to me apana, quē ha ampo cunea jamre xà jō amcro awȳr cato, ne amōr pejti kam aproto hane, pom quē ampo pro xà ihpro he. ³⁵ Ne quē ha pjē cunea kam amehkrī atajē cunea wyrāmcro ata cato. ³⁶ Cwyrjapē ca ha gōtpē me amji kōpīr peaj to me apa, ne ma Pahpām mā me amji cajrēn, mār ca xwymā ampo itajē pē me amji pytā, ne cupē me gapōj, neicuna mā me acuhhē tu — hane.

³⁷ Pē Jeju amcro cunea kam ajco me cumā ampo tohahkrea to pyt, Pahpām to me amji kam hapac xà jūrkwa kam. Ne ahna caxwa, pē ma kři pē hapōj, Pīxō jō kēn wyr, ne curia hān ne amji to apē. ³⁸ Pē cōjkwa caprēc kōt ajco me hāhtōa ne maPahpām to me amji kam hapac xà jūrkwa wyr me pra, cute me Jeju kam hapac prāmte.

22

Pē Jeju curē xwŷn ahna me ajpēn pa

¹ Pē ramā me Hakren xà jō amji kīnata wyr amcro incrêre ne nō. ² Pē ajco Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi me, Mojxe xwŷ jō kāhhōc to me cumā hahkre catējē me, ihtȳ ame Jeju curan prām, ne tee ame to hahkre. Ampo na? Pē ampeaj kam ihkōt me cumā me hāhtōti atajē cupa na pē.

Pē Juta ihpore kōt Jeju kēn mā mēn prām

³ pē me pahcurē xwŷn pē Xatanaj carō kēn ata Jejukōt me ipa catējē to tōxi atajē nō, pē Juta Carijotata mā axā. ⁴ Pē ma Juta tē, ne Pahpām mā mehcajrēncatējē jō pahhi me, Pahpām to me amji kam hapac xà jūrkwa jamār catējē me, Jeju na cute me ajpēn par. Mā Juta te me hūhkra mā Jeju to hahkre ne haxār na, me cumā amji ton. ⁵ Mā ame hakry, ne cute me Juta mā ihpore jōrna me amji ton. ⁶ Mā hamre, Juta te ihpore pyr na ihtȳ cute me cumā Jeju jōr na amji ton. Quē ha nee me hāhtōti atajē nō Jeju pupun nare kam, cute jū riahte me cumā hōr na, me ajpēn par.

Pē Jeju me Hakren xà jō amji kīn jō na awjahkre

⁷ Mā ramā me Hakren xà to cute ame amjijapackre xà jō amcroa kam hāhhuc. Mā amcro ata kam, amji kīn ata caxuw Juta

câtêjê te ahpýanre na ame carà cahâcре hóhti kra pê mehkritxwý ata curan.⁸ Mâ Jeju te Petrô me Jowâw kujahêc, ne me cumã:

— Me mõ ne me pamã pyt caxuw me Hakren xâ jô amji kîn jõ nõ to — hajýr.

⁹ Mâ cute me Jeju cukij ne me cumã:

— Jô ri wa ha mér ame pajô ita to? — hajýr.

¹⁰ Mâ Jeju me cumã:

— Me ikampa, ca ha ramã krí mã meaxâr xâa kam, quê ha me hûmre nõ ata cõ jacjé ne to ipa, ca ha me appén cajpa, ne ma me hûnâ, ne ihkôt me mõ. Quê hajú ri ikre nõ mã axâ, ca ha hanea ne ihkôt me axâ.¹¹ Ne me ikre jô pahhi ata cukij, ne me cumã: “Me cumã ampo to hahkre catê te me acukij xâ na me ikujahêc, wa me acukij, jû ri mõrmõ ikre caxwýn nõ ita, pom quê ha ihkôt me ipacatêjê me kam me me Hakren xâ jô to apâ ita?” hane.¹² Quê ha kýaj pê me amã ikre caxwýn cati nõ atatajhkre, ne ramâ kam ampo cunea, kam cuhón xâ, ne kam ahna mehkři xâ, ne kam ahna me hâpân xâ, quê ha me amã hahkre. Ca ha curia pyt caxuw me me Hakren xâ jõ nõ to — hane.

¹³ Mâ hamre, ma me pra, ne krí mã me hâr, ne Jejute me cumã ampo cunea jarën xâ atajê cunea na me cator, ne cute pyt caxuw me hõ ita ton.

Pê Jeju ihtyc xâ na amji jarën

¹⁴ Mâ ramã kaam hâhhuc, mâ Jeju me, ihkôt me ipacatêjê me, me hâpân xâ na me hýr, me hâpân xâ caxuw.¹⁵ Mâ Jeju me cumã:

— Wa ijôtpê ikén mã ixâr xwýjrea na, me acahê na me Hakren xâ jô ita kur na amji to prâm.¹⁶ He ampeaj kam wa ha me amã amji jarë, wa ha hipér me Hakren xâ jõ ita nõ krêr nare, quê ha ahnaa Pahpâm pjè kam mehcunea to ihhimpej kam tê, wa ha cormã ihnõ krê — hane.

¹⁷ Ne cute mehkõm xâ pyr, ne cute Pahpâm mã to hûrên hakryti na amji jarën, ne ihkôt me ipacatêjê mã:

— Mĩ, me akõm xâ ita py, ne me acunea me to akõm pa.¹⁸ Ampeaj kam wa ha me amã amji jarë, wa ha hipér jû caxuw pñxô cacô ita kwý to ikõm nare, quê ha ahnaa Pahpâm mehcunea to ihhimpej kam tê, wa ha cormã ihnõ kwý to ikõ — hajýr.

¹⁹ Jirô pê mã ri cute pâw pyr, ne Pahpâm mã to hûrên hakryti na cumã amji jarën, ne ihcokjér ne ihkôt me ipa catêjê mã hõr par, ne me cumã:

— Pom pâw ita, ijia mã he, wahân ne me amã cugõ, ca atjy me ku. Jirô pê mã, ca ha ate me ito amji japackre prâmte, atjy pñxô cacô ita to me ikõ, ne me pâw ita kur to me acuhhê tu — hane.

²⁰ Ne me hâpân jirô pê, cute hajýar ne pñxô cacô na me cumã ihkõm xâ jõr, ne me cumã:

— Pom pñxô cacô ita, icaprôa mã he, ne me anaa wa ha haxwý. Ata to wa ha me amã ite amji kam ijapac xâ intuw to awjahkre.

²¹ — He ramã, pom ca me jý itajê nõ te icurê xwýn catêjê jûhkra mã ijaxâr, mä cute me icuran na, imã hahkre pej.²² Ýhý, wa ha itjy ipê me Ahákà cati ityc to prâm. Ampo na? Pêramâ Pahpâm ityc xâ ata na amji mä to ihhimpej hiahpuro. Pýj me hêj xi, por quê ha me ikén mä ijaxâr ata, quê ha ijirôa pê amji pupun xâ kéanre to amji pupu — hajýr.

²³ Mâ ahpýanre na, cute me appén cukij kam mehtêm, neme appén mä:

— Pÿhápà, jûm mä quê ha ajte me hûhkramâ haxâ? — hajýr.

Jûm ri amji jirôa pê cati

²⁴ Mâ me ahna ahtûmre, Jeju kôt me ipa catêjê te appénjirôa pê me cati na me amji jarën kam mehtêm.²⁵ Mâ ahna Jeju pê ihkaj na me kam, mä me cumã:

— Ýhý, pjê ita cunea kam kríxâre jô pahhi cati catêjê cunea mä amji to me catia prâm. Ne cumã mehcunea te hâpén na to prâm, na ri ihtyj me to ihhimpej. Ne por mehcunea tehcajpaatajê te ri amji to me cati prâmte amji mä me hapry to: “Mehcunea Tehcajpar Catêjê” hajýr.

²⁶ — Itajê cunea te hajýr pit, ne me akwýa kam, quê neeitajê nõ hajýr nare. Me akwýa kam, quê ha jûm catithi ata pê curmâ jûm tuw ata pyràac. Ne por me gô pahhi ata, quê ha ihhéjrûm cupê me amã hâpén catê pyràac.²⁷ Mér jûm ri, me hûmre mä amji jirô pê cati? Xâ ajkí hâpân xâ na jý ata? Nare, xâ ajkí me cumã me hõ jõr to praat? Ýhý, por hâpân xâ na jý ata ri, me hûmre mä mehirôa pê cati. Ne Pahpâm mä ita na ihkaj na. Ne cumã, por me cumã hõ jõr to pra ata ri quêt cati. Ne ipê ri me amã hâpén catê ata pyràac.

²⁸ Ca götpê ikôt me apa, ne icahê na ramã meate me amji pupun xâ kéanre kwý to ame amji pupun.²⁹ Cwýrjapê ri Pahpâm te me acunea to ihhimpej xâ na ixâm. Ne pa, wa ha hanea ne me ate me to ahimpej xâ na me apyxwý.³⁰ Ca ha, por curi ite ihimpej xâ kam, ijapân xâ na me akři xâ atá kam me apâ, ne ahna me ikõ. Necá ha hanea ne me Pahhiti krí xâhti catia ata kam me akři, ne Ixaher catêjê kwý te tóxi atajê mä cute amji kam me hapac xâ na awcapi, ne ahna mehcukij, ne me cumã to ahimpej to me akři — hane.

Pê Jeju Petrô mä awjarê

³¹ Ne cute Ximâw Petrô mân ne cumã:

— Ximāw, Ximāw, nāmri ajco, nāmri ramā me pahcurē xwŷn pê Xatanaj teato arÿjhy, ne acarér ne acajpēr prämte acaxuw amji mā Pahpām na hâhwyr. ³² Wa ramā ite, ca nee ate itoamji mā ahimpej jicu nare na, Pahpām mā acajrēn. Na caha gôtpê ipê ampýre mā apumō, ne ana ahtūm nare, ca ha hacpýa ne iwýr amji jaxà, ne acato, ne me akwy mā hûcanâr xâ to ihytaj ne ajco — hajyr.

³³ Mā Petrō Jeju mā:

— Ÿhŷ, wa ita kam ihcuneacaxuw apu mō. Quê ha gapacta ne akôt me ijaxà, ne jû na me ito. Wa ha ityj awcanâ ne akôt ty. Ne ee imâ ihnô na hûpa kênre hamreare — hane.

³⁴ Mā Jeju cumâ:

— Petrō, ampeaj kam wa amâ awjarë. Ca ha caxwa ita kam, hôxâhxâc kâr xwŷjrea na ateijahkre pej nare na, amji to ahêj to incrê — hane.

Ihpore cjên xâ me wapo xwahhi jarën xâ

³⁵ Jirô pê mā ri Jeju te ihkôt me ipa catêjê cukij, ne me cumâ:

— Xâ ca gôtpê amcro ata to me amji japackre, mârpê wa me akujate ta to? Pê wa me apê ihpore cjên xâ nare kam me akujate, ne me apê me akâ nare kam me akujate, ne me apê ampo hamrearekam me akujate. Xâ ca gôtpê ajkî ite me apê ampo hamreare kam me akujahêc ata to me amji japackre? Xâ pê ajkî hôtpê meapê ampo hamreare? — hajyr. Mâ me Jeju mā:

— Quê, me ipê ampo hamreare nare, pê hôtpê me imâ ampo cunea — hane.

³⁶ Mâ Jeju me cumâ:

— Por me amâ ihpore cjên xâ atajê me, me gâhcukrêj atajê me, gapacta ne ita caxuw me acwa. Ne por me apê wapo xwahhi nare atajê, atyj me gitô kâ to ihpore na me ahpa, ne amji mâ me to wapo xwahhihti japrô. ³⁷ Pê ramâ Pahpām jarkwa na mehcakôc catêjê nô hô kâhhôc kam, ina ihhôc to hane he:

“Quê ha mehkêñ catêjê me, me to ajpêan” hane.

Ampeaj kam wa me amâ awjarë, por pê ramâ ihkâhhôc ina ampo to hûjarén xâ to awjarë ata, quê ha ihytaj ito hanea to ito hane — hane.

³⁸ Mâ ihkôt me ipa catêjê me cumâ:

— Me ijô Pahhi, nâmhâ, ramâ wapo xwahhihti pijakrut he — hane. Mâ Jeju me cumâ:

— Mêr nâmhâ, quê ha taa mâ — hane.

Pê Jeju Pîxô jô kên wyr mō

³⁹ Mâ hamre, ma caxwa ri Jeju Pîxô jô kên wyr mō. Pê ramâ curi ipa to amji

pyràac, na pê mō. Pê ma ihkôt me ipa catêjê ihkôt me mō. ⁴⁰ Ne curi me cator, mâ cute amji mâ hŷr xâ ata mâ cator ne kam hŷr, ne ihkôt me ipa catêjê mâ:

— Ma Pahpām mâ me acakôc, ne cumâ me amji cajrêñ, ne ahna me ahwŷ, mâr quê ma me atête me pahcurê xwŷn to pêñ to mō, mâr quê nee me acyt, ca ame cumâ me apec nare prämte — hajyr.

⁴¹ Ne hâm, ne cute cahi rên to trînta ne ihkôn krâ nahŷr, ne cute Hûm Catî mâ ihcakôc kam ihtêm, ne cumâ:

⁴² — Inxû Catî, pom wa ikêñ xâ na amji pupu ita pê ihhêj rûm ikôm xâ pyràac. Wa ma apu ikêñ ita cunea to ikôm caca. Quê ha amâ itête ikêñ to ikôm xâ ita camêñ präm na, ca ha gapacta ne atyj itête camêñ, nâmrí quê ha amâ ite to ikôm naito präm na, wa ha ityj to ikô. Ampo na? Por ate ampo to amji mâ ina präm xâ ata na, wa ha ityj ahnaa mâ akôt amji kampa — hajyr.

⁴³ Mâ côjkwa pîn Pahpām jarkwa na imprar catê nôhŷrmâ iwryc, cute cumâ hûcanâr xâ to ihytaj prämte. ⁴⁴ Mâ cumâ amji kîn nare ata te ihcâmxâr, ita pêihhêj rûm ampo xâ ihytaj te ihcâmxâr. Mâ hûcanâarkam cormâ Hûm Catî mâ ihcakôc. Mâ ahna cô pehpec ita pê ihhêj rûm caprô te pjê kam apu ihpehpec pyràac.

⁴⁵ Mâ cute cumâ ihcakôc jirô pê hâm, ne ma ihkôt me ipa catêjê wyr mō. Ne me hôt wyr cator, mâ ihytaj me hikwa ne ame gôr, ne pê me cumâ amji kîn nare, na pê me hikwa ne ame gôr. ⁴⁶ Mâ cute me cumâ harkwa cator, ne me cumâ:

— Ampo na mâ ca me gikwa ne ame gôr? Ame ampra ne ame to acuhhê, ne Pahpām na ame ahwŷ, mâr quê nee me pahcurê xwŷn me amâ ampo kên to hakre nare — hajyr.

Pê Jeju cama amji na me hamâ, quê mehpro

⁴⁷ Ne Jeju cormâ ame cumâ ihcakôc kwâya kam, mâ mehâhtôa ne hŷrmâ me cator. Ne pê Juta Carijot ita pê Jeju kôt me ipa catêjê te tôxi atajê nôa, Jeju wyr me hâhtôa ne me to mō, ne ma Jeju wyr tê, ne cute cahôr prämte ahna hâhtêp. ⁴⁸ Mâ Jeju cumâ:

— Xâ ca ha ajkî atyj ipê me Ahâkâ cahôr xâ ita to kên mâ amê? — hane.

⁴⁹ Mâ Jeju kôt me ipa catêjê te ita na me hômpun tohajyr, ne cute me Jeju mâ:

— Me ijô Pahhi, xâ wa haitjy me ijô wapo xwahhihti ita to me kam tê? — hajyr.

⁵⁰ Mâ mehnôa te wapo xwahhihti to Pahpâmmâ mehcajrêñ catêjê jô pahhi mâ hâpêñ catê nô atakam ihtêm, ne cupê hapac jakep, awpôc rûm. ⁵¹ Mâ Jeju cumâ:

— Ame hajýr nare! — hane. Necute hapac jakep ita na hû xir, ne cumã ihcupêñ, ne cumâto impej pyrentu.

⁵² Jirô pê mä ri Pahpâm mä mehcajrên catêjê jô pahhi me, Pahpâm jûrkwa jamâr catêjê me, prohti kam me, cute mehpro. Mâ Jeju teme cumã harkwa to:

— Pyhâpà, xà ajkî ipê cute me pahhi jûhhyr na me to ihhimpej catê jô pahhina mä, ca me gô kôtare me, me gô xwapo xwahhihti itajêto me ipro to me mõ? ⁵³ Pom wa amcro cunea kam Pahpâm to me amji kam hapac xà jûrkwa kam me acape na apu ipa ita? Ca rý jû caxuw ate me ipro prâm nare. Ne hamre ita kam ri me gô amcro, ne me pahcurê xwýn jô amcro, na ca ha atyj me pahcurê xwýn jô awcapâtkaôa kam ame apê — hajýr.

Pê Petrô Jeju pupun nare na amji to ihhêj

⁵⁴ Ne hamre, cute me Jeju pro, ne macute Pahpâm mä mehcajrên catêjê jô pahhi jûrkawâyr me to mõ, ne me to hâr. Mâ Petrô hapua na Jeju na mehkôt mõ. ⁵⁵ Mâ ikre jarkwa cahê na, carâ ata kam cute me cuhôn, ne ipu na amehkrî, mä ma Petrô mehwýr mõ, ne me cahê na cuhy na hýr.

⁵⁶ Mâ ikre kam hâpêñ catêjê cahâj nõ atate Petrô pupun, ne xa ne hõmpun týjti, ne cumâ:

— Pom jý ita pê Jeju na mehwkyô nôa ri — hajýr.

⁵⁷ Mâ Petrô cumâ:

— Pyhâpà, pyjê nô ita, wa nee ite jûm ita jahkre pej nare — hane.

⁵⁸ Ne ahna ahtûmre mä mehwkyâ xûmre nô ita tê necumâ:

— Apê mehwkyô nôa mä ca — hane. Mâ Petrô cumâ:

— Hûmre nô ita, nee ipê mehwkyâ nare, ipê jûmjê itajê jahkre kâatre — hane.

⁵⁹ Ne hamre, ahna ahtûm rya mä mehnôa hýrmâ mõ, necute Petrô mä:

— Ýhý, he ampeaj kam ri cupê mehwkyâ nô mä, pom hanea ne cupê Hípôjajo catêjê nô ita? — hajýr.

⁶⁰ Mâ Petrô amji tête apu cumâ ihhêj, ne cumâ:

— Hâpà, hûmre nô ita, pom ca apu ampo jarê ita, ipê hahkre kâatre, wa nee ite hahkre pej nare — hane. Ne cormâ jý ne apu ihcakôc kwâya kam mä hôxâhxâc kâr.

⁶¹ Mâ ikre kam, hacpý ne Jeju Petrô wýr ipipkjéñ nehõmpun týjti. Mâ cute Jeju te cumâ: "Caxwa ita kam, hôxâhxâc kâr xwýjrea na, ca ha ate ijahkre pej nare na amji to ahêj to incrê" hajýr na, to amji japackre pyrentu. ⁶² Ne mä hâm ne cator ne mõ. Mâihpahâm te ihcâmxêr pyrentu, mä amrâa to amrâ.

Pê krâhtare Jeju cahhy

⁶³ Mâ me hûmre ame Jeju jamâ atajê ame hûn kâeanre, ne amehcahhy. ⁶⁴ Ne mento pro ne mehcukij to:

— Mêr jûm te mä acakwîn? Harê! — hane. ⁶⁵ Mâ hamre, me hûmre itajê ame hacthua kam ame ahnaxwî.

Pê Jeju prohti kam me cuna mä xa

⁶⁶ Mâ apê, mä cute me amji to cuprõn. Prohti kam me, cute Pahpâm mä mehcajrên catêjêjô pahhi me, me cumâ Mojxe xwý jô kâhhôc to hahkre catêjê me, cute me amji to cuprõn. Ne cute me cuprõn jirô pê mä ri cuteme Jeju na hâhwýr, prohti kam me hipôc ri hâm prâmte. Mâ cute me hâm.

⁶⁷ Mâ cute mehcukij, ne me cumâ:

— Me imâ amji jarê, xâ apê, por pê Pahpâm Crixtô capi ne to awjahkre ata mäca? — hajýr. Mâ Jeju me cumâ:

— Ýhý, xâ wa me amâ amji jarê, ca me ikampa ne götpê amji mä me ito ahimpej? Hâpà. ⁶⁸ Xâ wa hanea ne me acukij, ca ajkî me imâ ampo jarê? Hâpà. ⁶⁹ Ne hamre, quê ha hân ne ipê me Ahâkâ, Pahpâm carôt catia kam, awpôc rûm, hîkjê rûm jý — hane.

⁷⁰ Mâ mehcunea me cumâ:

— Pyhâpà, xâ ampeaj kam mä apê Pahpâm kra? — hane. Mâ Jeju me cumâ:

— Ýhý, pom ca me caa ipê Pahpâm kra na me ijarê ita? — hane.

⁷¹ Mâ cute mempar ne ajpën mä me harkwa to:

— Ýhý, ita caxuw cu nee jû rûm me jûm te harêñ xâ kén nô kam me pajapac prâm nare. Ampo na? Ramâ harkwa te harêñ xâ kâeanre to harêñ, cu pahte me pajapac jâa to mempar — hajýr.

23

Pê Jeju Pirat cuna mä xa

¹ Mâ prohti kam mehcunea xâm, ne ma Jeju to, por Pirat pê Roman jô pahhitî jarkwa kôt krî to ihhimpej catê ata wýr me mõ, ne cuna mä cute me hâm. ² Ne cute me Jeju kôt harêñ to me hêj xâ kâeanre kam me to ihtêm, ne me cumâ:

— Ýhý pahhi Pirat, wa ampo na ite me hûmre ita pro ne awýr me to imôr nare. Wa ite me ijapac jâa to mempar, mä apu Roman catêjê jô pahhitî pê Xexa jûhhyr prâm. Ne hanea ne, me ikam mare mä, quê nee pjê jahpan xâ na me Roman catêjê jôpahhitî mä me hâm jôr nare na, me to ihcakôc to ipa. Ne hanea ne apu cupê Crixtô na amji jarê, ne quê ha xwahna ihtýj amji to me ijô pahhitî — hajýr.

³ Mâ Pirat te Jeju cukij ne cumâ:

— Xà ajkī apē Juta catējē jō pahhiti? — hajyr. Mā Jeju cumā:

— Pom ca caa ijarē ita? — hane.

⁴ Mā Pirat te Pahpām mā mehcajrēn catējē jōpahhi me, me hāhtōa atajē mā:

— Ampo cwýrjapē wa ihcuran na me cumē? Wa nee ite hūmre ita kam ampo kēn pupun nare — hajyr.

⁵ Mā hipēr Pirat cunaa mā, cute me harēn kammehtēm ne me harēn to:

— Krī cunea kōt cute ampo to hahkre xā itajē to ajpēncaxuw me irēc to ipa. Hīpōjajo jō pjē kam ricute kam to ihtēm, ne ramā me pajō krī pēKrīpinkrēan kam, cute ton kam ihtēm he — hajyr.

Pē Jeju Heroti cuna mā xa

⁶ Mā Pirat te me kam hapac ne me cumā:

— Pyhāpā, xāmte hūmre ita pē Hīpōjajo jō pjē catējē nō mā? — hajyr. Mā me cumā: — Ÿhÿ — hane.

⁷ Mā Pirat te Jeju pē Hīpōjajo catējē nō na hahkre pej, ne mā pahhi Heroti pē Hīpōjajo jō pjē jō pahhi mā ihkujahēc. Pē ramā Krīpinkrēan kamHeroti apu mō, na pē hȳrmā ihkujate. ⁸ Mā curi me to cator, mā Heroti apu hakry. Ampo na? Cumā Jeju pupun prām, cwýrjapē ri apu hakry. Ne rȳ pēa mā hān ne Heroti Jeju te ampo cunea pihho impejti ton xā atajē na harēn pa. Ne rȳ jū caxuw cute hōmpun nare, ne cormā cute hōmpun, cwýrjapē ri apu hakry. Ne apu Jejucukij, Jeju te kam mare mā cumā ampo pihho pejti ton, mā cute hōmpun prāmte. ⁹ Ne cute ampo jāhtōa ne ahna ihcukij, mā nee Jeju tecumā jū mān nare, ne aracri cupē xa.

¹⁰ Mā hamre, Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhime, me cumā Mojxe xwÿ jō kāhhōc to hahkre catējē me, Heroti wyr me cator, ne Heroti kam mare mā cute me Jeju to mehhēj xi xā kēanre to mehhēj xi kam mehtēm. ¹¹ Mā Heroti jō krāhtare atajē cama apu Jeju to hapactu xā kēanre to me hapactu. Ne ame ahna xwÿ, ne pea cute me pahhi kāmā haxār, ne me hapactua kam ame to pahhi. Ne pahhi kāimpejti ata mā cute me haxār, jirō pē mā ri hacpāya mā cute pahhi Pirat mā mehkujahēc.

¹² Mā hamre, amcro ata kam, Heroti me Pirat te amjito me ikwÿ nō. Pē mam nee amji to me hō ikwÿ nō nare. Pē mam nee me amji cajrēn nare, ne ajco me ajpēn curē.

Pē Pirat Jeju curan na harkwa

¹³ Mā Pirat te me Pahpām mā mehcajrēn catējē jōpahhi me, Juta catējē jō pahhi me, por curi me hāhtōa ne ahna me xa atajē me, cute me to cuprōn, ne me cumā:

¹⁴ — Pom ca ivȳr me hūmre to mō, ne ate me imā cutepahhi jūhhyr na harēn

ata na, ite ramāihcukij, ne nee ite kam ampo kēnmā icator ne hōmpun nare, pom ca ampo na ame imā to awjarē atajē na.

¹⁵ Mā hanea ne Heroti te harkwa kēn nō na imparnare, cwýrjapē ri hacpāya ne cute imāihkujahēc. Ne nee me anō kam mare mā hūmre ita te ampo to kēn nare. Ne mēr ampo cwýrjapē wa ha ajte ahna me cumē, quē mehcura? ¹⁶ Wa ha cama prytī kā kam wakyre to ihcahyr na me cumē, quē ha amehcahy, jirō pē mā wa ha ma ihkujate, quē ha tē — hajyr.

¹⁷ Ne me Hakren xā jō amcroa kam ri cute ampo to me amji pyrāc xā ata pē hane he. Pē Pirat hān ne hōtpē me harkwa kōt me cumā me hacjēn catējē pyxit ne hapōj.

¹⁸ Mā me hāhtōti atajē te me carār kam mehtēm, ne ame carār to:

— Me imā hūmre ita tyc na toprām, ne Parapa mā ca ha me imā hikra — hajyr.

¹⁹ Ne pē Parapa ata pē apu pahhi jūhhyr prām, pē hanea neramā jūm ita cura, cwýrjapē pē me haxā, pē ajco hikwa.

²⁰ Mā hacpāya ma mā Pirat te me hāhtōa atajē cukij, cute Jeju mā hikran prāmte.

²¹ Mā hipēr mehcunea te me carār to:

— Pī kam me axō, quē ty! Pī kam me axō, quē ty! — hajyr.

²² Mā hamre, Pirat te mehcukij to incrē ita caxuw ri mecumā:

— Nee cute ampo to kēn nare, wa ha ajte ihcuran na mecumē. Wa ha cama prytī kā to apu ihcahyr na pit mā me cumē, quē ha amehcahy, wa ha ma cumā hikra, quē ha tē — hajyr.

²³ Hamre, mā kȳj cati pēa mā ame carār, ne pī kam menxōr na awjahkre, me carār kam. Necute me carār ita to me Pirat hi kwīn. ²⁴ Mā Pirat te Jeju curan na me mēn. Pom pē ahnaa ajco me to prām ata na ri cute ahna me mēn. ²⁵ Ne cute Parapa te apu pahhi jūhhyr prām, ne ramā jūm curan ata mā hikran. Ne me hūhkra mā Jeju jaxār, quē taa jū na me to, por jū mā cute ame ton prām xā ata na.

Pē Jeju ma ihcuran xā wyr mō

²⁶ Mā hamre, ma Jeju to me mō. Ne me to mōr kwÿa kam cute pry kōt me Xiren jō krī catējē nō cajpar, pē haprÿ Ximāw. Pē pur pīn mō, pē mehcajpa ne mehpro ne pīhti ata krac ri me haxā, ne ahna me cumā quēt to mō, pē ma Jeju kōt to kwÿ.

²⁷ Mā me hāhtōa ne hapu na Jeju na me hōmpun to memō. Mā pyjē kwÿ Jeju kōt me mō atajē ahna amehōmpu, ne cama ame caprī ne ame kam amrā. ²⁸ Mā hacpāya mā me hȳrmā pipkjēr, ne cute me cumāharkwa to:

— Krīpinkrēn jō pyjē itajē, nee ca ika-mame acwÿr nare, ne me akra kam ca quēt ame amrā. ²⁹ Ampo na? He quē ha cormā

krî itajô amcro kêanre kam ahtwÿ, quê ame garën to:

"Por jû caxuw pyjê itajê nô mä ihkra nare, mä nee cute to pijahôr nare, ne nee to ipijapar nare atajê, quê ha ame hakrya to ame hakry" hane.

³⁰ Quê ha jû caxuw amcro ata kam ahtwÿ, quê ha me hümre kwÿ me kënti nô mä:

"Hâ, kënti ita me ijipyapÿm" hane.

— Quê ha hanea ne me hümrekwy kën jawénre atajê mä:

"Me ito amxu" hane.

³¹ Ÿhÿ, me papê cuhy caxuw pî pyràac, ne pa ri cormâ icoti na wa apu amji pupun xâ kêanre to amji pupu. Ne me ca nare, ca ha jû caxuw me acrä, ne ijirôa pê ame amji pupun xâ kêanre nô to ame amji pupu — hane.

Pê pî na me Jeju xô ne me ahna xwÿ

³² Ne Jeju kôt me hâhkij xi pijakrut ne me to mô, cute mehcuran prâmte. ³³ Ne kën japrÿ te Corcota ata kôt harën xâ te "Mehrâhhî jô kên" ata wyr me tocatör. Ne pî na cute wakýti to me Jeju jûhkra me ihparcuuhêc, ne ahna me hâm. Ne hanea ne me hâhkij xi atajê to cute me hajÿar ne pî na me haxôr, ne awpôc rûm me ita xôr, ne awke rûm me ita xôr.

³⁴ Mä Jeju te Hûm Cati mä mehcajrën to:

— Inxû Cati, pom ame ito kênitajê pê ijahkre këatre, cwýrjapê ri ame ito hane, na ca ha nee ame kam acryc nare, ne cute me ito kên ita to tojnô — hajÿr. Mä krâhtare atajête Jeju kâ to ame ipicrân, ne kên te amji pêhûhkâr xâ to ihkôt ame amji pê hûhkâ, jûm mõrmô quê ha amji pê to ihkâ itajê jûhkâ.

³⁵ Mä me hâhtôa ne ahna me xa, ne ame hõmpu. Mä me kam mare mä, Juta catêjê jô pahhi kwÿ apu Jeju na xwy, ne me cumâ:

— Pŷhâpà, pom ca atjy mehkwy pytâr to apa ita? Pom apê Pahpäm kra ita, ca mér pî ita pê amji capa ne wrÿ ne amji pytâ. Me imâ nee apê Pahpäm kra nare. Quê ha apê Pahpäm kra na mä, ca haatjy pî ita pê wrÿ — hane.

³⁶ Mä hamre, krâhtare catêjê ame ahna xwy ne amecumâ. Mä mehkwy xwyjê ame cumân kêanre, ne me hapactua kam ame ahnaxwÿ. Mä krâhtare nôna Jeju wyr pîxô cacô xýre ata totê, ne cute to kam hapac, ne cumâ:

³⁷ — Krâa, pom apê Juta catêjê jöpahhi ita, mér ampo na mä ca pî ita pê ate amji caxâr ne awryc nare? — hajÿr.

³⁸ Ne Jeju krâ incwýrpê pî na ihkâhhôc ajêt ata pê hûjarën to hane he: "Cupê Juta Catêjê JôPahhti" hane.

³⁹ Mä me hâhkij xi pijakrut ne pî na Jeju cahê na meajêt atajê nô apu Jeju mä, ne cumân to:

— Pŷhâpà, pom apê Crixtô ita? Xâ ca ha amji pytâr ne amji kôt me ipytâr nare? — hane.

⁴⁰ Mä me hâhkij xi catê nô Jeju jîkjê rûm ajêtata apu Jeju cwýrjapê ihnô ita kam incryc, ne cumâ:

— Pŷhâpà, xâ nee amâ Pahpäm cupa nare? Ampo na mä ca apu cumâ? Pom cu me pancrê itajê cunea me amji pupun xâ kêanre to me amji pupu ita? ⁴¹ Pahter i ampo kêanre ton, ne hümre ita te nee ampo kên ton nare cakrô, ihtjy me pahtcunea kên xâ ita mä hâr. Ne pahkén xâ ita pê cu ajco amji to hapê, ne hümre impejti ita pê neejaco amji to kên xâ ita japeñ nare — hane.

⁴² Ne cute Jeju mä amji jarën, ne cumâ:

— Jeju, ca ha jû caxuw Juta catêjê jô pahhi na amji to, ne hacpÿ ne ate amji jaxâr xâ ata kam, ito amji japackrea ne — hajÿr.

⁴³ Mä Jeju cumâ:

— Ÿhÿ, wa ha ampeaj kam amâ awjarë, ca ha itakam icahê na, por curi mempejti tyccaxwÿn fîar ame ipa ata ri, cu ha ajwar apu mô — hane.

Jeju tyc xâ

⁴⁴⁻⁴⁵ Mä Pahpäm to me amji kam hapac xâ jûrkwa kamPaPähäm jûrkwa caxwÿn me, mehûmre tekjê ata te amji mä ahhyr xâ na, cupêhkâ pohti ajêt ata te awryc määamji jipôn, ne ajpën wyr ihkre. ⁴⁶ Mä hamre, Jeju hipêr kÿj cati pêa mä carâr, ne carâarkam cute Hûm Cati mä harkwa to:

— Inxû Cati, hamre, wa ha ty, neicarô quê ha ma awyr api — hajÿr. Ne cute amji jarën jîrò pê mä ihtyc.

⁴⁷ Mä Roman catêjê nô pê krâhtare jô pahhi cati ata te PaPähäm pej na amji mä harën, ne taa amji mä:

— Xâmte ampeaj kam mä hümre ita peaj to impej — hajÿr.

⁴⁸ Ne por cute mehtyc xâ na me hõmpun xâ caxuw me cuprôn atajê te me ita pupun, ne me ame amji jacjê, ne me cumâ amji kin nô xâhete, amji jô kôt kam ame amji cahhyr to me ipa. ⁴⁹ Mä Jeju jô ikwÿ nô catêjê me, pyjê me, porpê Hipôjajo jô pjêa rûm ajpën ihkôt me mô atajê, ampyâ mä mehcuhhê ne ahna ame hõmpu.

Pê me Jeju jarêt

⁵⁰⁻⁵¹ Pê me hümre ihnô japrÿ pê Joje, ata pê Krîhkâhti catêjê nô, ne ajco catyt kam ipa. Ne cupê hümre impejti, cute amji

kam hapac xà cunea to, ne ajco Pahpām himpej xàkujahēc xà ata japēn to hikaj to ipa. Ne nee cupémehkwý, ne Jeju cuna mā harkwa kēn nō to ihcakōc nare, ne catyt kam ahna ihcakōc, ne mehkwy te amji kam hapac xákaj na ajco amji kampa. ⁵² Ne ma Pirat jürkwa wyr tē, cute Jeju na ihwýr, nepí pê ihyt caxár prámte. ⁵³ Mā Pirat te cumā hahkra, mā ma tē necute pí pê caxár. Ne cute cupéhkà jakati impejti ata to Jeju jí cunea cupu, ne ma rý jū caxuw jūm te kēn kre ita kam amji jarétnare, ne cormā intuwti ata wyr to kwýr, ne cutekam hir, ne ahna to hihē. ⁵⁴ Ne mehköt xà jō amcro xwýjrea na pê ita hane.

⁵⁵ Ne por Hípójajo jō pjé rūm, pyjé Jeju kôt me mō atajē tejoje te kēn kre ata kam Jeju jarêt na me hōmpun. ⁵⁶ Ne ma ikre wyr cute me amji jacjēn ne me mō. Necute me to amji pyràc xà ata kôt, cute me Jeju jí cuxwa prámte ame ampo cacô cuxwati, incoti ita cwýr, ne ame to ipicacwýr. Ne nee amcro ata kamhacpý mā cute me to amji jacjēn nare, necuria amehköt to ame ipa, mehköt xà jō amcro atajē kam.

24

Pé Jeju hacpýa mā ihtýr

¹ Ne mehköt xà jō amcro atajē jirô pê mā ri, iràrà na, ma Jeju kre wyr pyjéatajē ampo cacô atajē to me pra. ² Ne ramā kre na me hâhtép to pra, neampýa mā cute me kre pupun. Mā kre jihé xà pê kēn te kujtipræcti ata jūm te ramā hihé mén, mā hihé mén xa. ³ Mā kēn kre mā me hâr, ne nee cute me Jeju jí pupunnare, ne mehkra pictor tu.

⁴ Mā krâa, me hûmre pijakrut nemehkà jakati prâti kam me cuna mā me xa. ⁵ Mā hamre, me hûpate pjé kam ame ipinur. Mā me hûmre itajē te pyjé itajē mā me harkwa to:

— Ampo caxuw mā ca amehtyc cote na ramā hacpýa mā jūm tîr ata japé? ⁶ He ramā hacpýa mā ihtîr, ne nee ita ri apu mōr nare, ne por Hípójajo jō pjé kam cute me amâ amji jarên ata na ca me to amji japackre. ⁷ Pé me amâ amji jarên to hane he: “Quê ha ihtýj jûm mehkén catéjé jûhkra mā, ipé me Ahâkâ jaxâ, quê ha mehkén catéjé pîna me cuxô. Quê ha ty ne ahna amcro incrê, quê ha hacpýa mā ihtîr” — hajýr.

⁸ Mā pyjé itajē te harkwa to me amji japackrepantu. ⁹ Ne ma ikre wyr me pra ne me cator, ne Jejukot me ipa catéjé te öxi atajé me, mehkwy mā, ame awjaré. ¹⁰ Ne pyjé itajē pê ame awjaré he: Marij Matarkwýj me, Jowanakwýj me, Tijac menxi pê Marij me, por pê mehkwyá kwý mehköt me mō atajé mā, pê ihtýj

hanea ne ame harë. ¹¹ Mā Jeju kôt me ipa catéjé te nee me pyjéatajé te me cumâ hûjarën xà itajé na me kam hapac nare, ne ihtýjcute ame hûjarën to ame ipa na, amji mā me to hajýr.

¹² Ne Petrô nare, pê hâm pyrentu ne ma kēn kre wýrajcahu. Ne kēn kre ri cator, ne cumâ nôr, ne nee Jeju jípupun nare, ne cupéhkà te hî cupu, mā cupé cator ata na, ahnaa hakàn pê nô. Mā ma hacpý mā ikre wyr cute amji jaxâr ne tê, ne ita to cama apu amji kam hapac to amji mā ipikrar to mō.

Pé Mewýrcacro jō krí jō pry kôt me mō

¹³ Mā amcro ata na ma krí wén japrý te Mewýrcacro ata wyr Jeju kôt me ipa catéjé pijakrut ne me mō. Pé krí wén ita hótpê Krípíkrêñ pê ampyre mā xa, mōrmô pê hýrmârec pyxit ne ihkôt híkjé kam pê xa. ¹⁴ Ne pry kôt ihtýj Jeju pupun xâ kéanre atajé to, ajco amji mā me hûjarën to me mō. ¹⁵ Ne cormâ amji mā me hûjarën to me hâhpan to me mōar kam, mā krâa, Jeju me ahna cator ne ma mehköt mō. ¹⁶ Mā cute me hûmpun, mā jüa mā cute amji tête mehkra ton, mā nee cute me cupé Jeju na me hahkra pej nare.

¹⁷ Mā me cumâ:

— Ampo ca pry kôt amji mā meharën to me mō ata? — hane. Mā me hâhhuc ne me cumâamji kín nare. ¹⁸ Mā ihnô japrý te Cripita ita cumâ:

— Pýhâpà, xâ ca apyxit peaj ne ajte Krípíkrêñ kamakrî, ne nee ate cormâ amcro incrê cahur ita kam ampo te hajýr xâ ata na hahkra pej nare? — hane.

¹⁹ Mā Jeju cumâ:

— Ampo? — hane. Mā cumâ:

— Por Naxare jō krí pîn Jeju cator ata pê me pamâ hûmre pê Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê. Ne ampeaj kam Pahpâm jarkwa to ihcakôc, nehâpén xâ to into hihtýj, ne me pamâ cupé Pahpâam toPahpâm. ²⁰ Mâ ajte Pahpâm mā mehcajrén catéjé jō pahhime, me pajô pahhi me, cute me hûhkra mā me haxâr, mā cute ame to kéanre. Ne cute píkam me inxôr, ne hûhkra me ihpar kam me wakyre cuuhcê, ne toa mehcuran. ²¹ Ne pê wa ajco cute Juta catéjé to amjipytâr na mehcâmjí, ne ahna me hikaj. Ne cormâ ampo te hajýr xâ ita na amcro incrê peaj. ²² Ne me ikwýa kam pyjé nô ma kēn kre kam cute me harêt ata wyr me pra. Ne nee cute hipér me Jeju jí pupun nare. Cwýrjapê wá me icunea amji mā me to ijapôj to me ipa. ²³ Ne pyjé itajé te me amji jaxâr ne ame imâ awjaré, xwahna cute me cökwa pîn Pahpâm jarkwa to memprar catéjé pit pupun. Mâ xwahna ramâ hacpýa mā ihtîr na ame cumâ harë. ²⁴ Mâ me ikwýa kwý te

me hahpan, ne pyjê te me harênxà atajêna cute me hõmpun, ne ee cute me Jeju jí pupun nare — hajýr.

²⁵ Mâ Jeju te me cumâ hûjarën to:

— Pÿhápà, mâ ajte ca nee uu ne ame pamâ Pahpâm jarkwa to mehcakôc catéjê jarkwa kam me gapac nare. ²⁶ Pê ihtyj Crixtô ata kén na amji pupun to prám. Ne quê ha cute amji pupun xâ kéanre na amji pupun ata jahpan xâ na, quê ha mehcunea jirôa pê hâmtâr cati na, hân ne mehcunea me hahkre pej — hajýr.

²⁷ Ne cute ihkrâa kam me cumâ Mojxe xwÿ jô kâhhôc rûm cahyt kam ihtém, ne ihkôt harën, ne ihkôt Pahpâm jarkwa to mehcakôc catéjê cunea jô kâhhôc kwÿ cahyt par. Ne me cumâ, por ampo te ihkâhhôc kam jûmâ ton xâ atajêna na amji kôt harën partu.

²⁸ Ne krí wên ata na ramâ me hâthêp, ne ramâ me cator xâa kam, mâ Jeju ma mehhyn ne ihtém prám. ²⁹ Mâ ma amji na ame huwahi, ne me cumâ:

— Atêm nare, ne ita ri me ina ahtwÿ, nâmri ramâ pyttu — hane. Mâ Jeju me ipijakrût atajê cahê na hâhhuc.

³⁰ Ne me cahê na hýr, ne cute pâw pyrne to Pahpâm mâ hûrên hakryti na amji jarën jirô pê, cute ihcokjêr ne me cumâ hôr. ³¹ Ne cute me cumâ hôr me ajkaam mâ cormâ mehkra kre, mâ cute cupê Jeju na me hahkre pej, me ajkaam, mâ hâm xâ ata kam hamre, ne ma tê. ³² Mâ ajwar ajpêñ mâ me harê, ne me ajpêñ mâ:

— Pÿhápà, pry kôt pamâ ihkâhhôc krâkrutre jarën to môr ata kam, cu ramâ pahna cuhkônrea kam amji mâ tohajýr pyrentu — hane.

³³ Ne me hâm pyrentu, ne ma hacpý mâ Krîpinkrén wyr me pra, ne ihkôt me ipa catéjê kwÿ wyr me cator, ne ame cumâ harê. ³⁴ Mâ mehkwy me ipijakrût atajê mâ:

— Ampeaj kam ri me pajô Pahhitî hacpýa mâ ihtîr! He hanea Petrô te hõmpun! — hane.

³⁵ Mâ me ipijakrût atajê te hajýar ne, por pry kôt cute me hõmpun, ne hanea ne ikre kam me cumâpâw cokjêr na cute me hõmpun ata na, cute me cumâharê.

Pê Jeju ihkôt me ipa catéjê mâ amji pê

³⁶ Ne cormâ me amji mâ harën kwaa kam, mâkrâa, mehcote na Jeju cator, ne cute me cumâ harkwa to:

— Hâpà, mâr me apeaj? Nee ca icupate ame akrihkrit nare — hajýr.

³⁷ Mâ mehcunea pikrar ne mehcunea mâ paa to pa. Ampo na? He ihtyj cute me jûm carô pupun na ame amji cãmjí, na ri ame paa to ame pa. ³⁸ Mâ Jeju me cumâ:

— Ampo na mâ ca ito ame amji mâ ajkra, ne ame akrihkrit? Ampo na mâ ca cormâ nee me akrâkam amji mâ me ito hajýr nare? ³⁹ Me ijûhkra pupu, ne me ipar pupu. He ipê Jeju, pa wa. Me icupê ne me ijahkre pej, pom wa ijia xa ita. He me carô jí nare, ne ee mehhî nare — hane.

⁴⁰ Ne cute ita jarën jirô pê cute me cumâhûhkra me ihipar jahkre, mâ cute ihtyj me wakýrete caxwyr xâ xwa kre pupun. ⁴¹ Ne me hakryte ma ajmâr cupê Jeju na ame ahna aprâ. Ne ihtyj cormâ amji mâ me ajkra. Cwýrjapê ri Jeju te mehcukij ne me cumâ:

— Xâ ajkî ita ri me apê ampo krêr xâhamreare? Wa ihkwÿ krê, ca ihkur na me ipupu — hajýr.

⁴² Mâ cute me cumâ tep xêt nô ita kwÿ.

⁴³ Mâ me kam mare mâ xa ne cuku. ⁴⁴ Ne me cumâ:

— Ne por wa ame acahê naimôr kwÿa kam, amji na ite me amâ ampo jarën atajê teito hajýr to prám, ata na ri cute ito hajýr. Por pê Mojxe xwÿ jô kâhhôc me, Tawi xwÿ jô kâhhôc me, mehkwy jô kâhhôc ito hûjarën xâ to awjarê atajêna na mâ, cute ito hajýr — hane.

⁴⁵ Ne jüa mâ cute mehkra ton, mâ ihtyj me Pahpâmjarkwa par pejti.

Pê Hûm Cati Carô Pejti jikaj na, Jeju me cumâ harkwa ta

⁴⁶ Mâ hacpý mâ Krîpinkrén wyr cute me amji jaxâr ne me cator. Mâhipêr Jeju te curi me cumâ amji to ipipê, ne me cumâ:

— Por pê Inxû Cati jô kâhhôc kamito hûjarën to:

“Quê ha, pê Pahpâm Crixtô cator na me amâ to awjahkre ata, ihtyj amji pupun xâ kéanre to amji pupu ne ty. Ne amcro incrê kam hacpýa mâ ihtîr” hane.

— Ne hanea ne ihkâhhôc ata ito hûjarën to hane he:

⁴⁷ “Hamre, quê ha cute harkwa jarën xâ itajê cunea, krîxâre cunea kôt ajcrâ. Ne Krîpinkrén kam quê ha ipicrân kam tê, quê ha me harkwa itajê cunea jarën pa, ne me hahkre pej, ne mehkêton jicu, ne amji mâ me Pahpâm na ahwÿ, quê hamehkêto tojnô ne me to impej” hane.

⁴⁸ — Ne me ca, ate me ijarën pej xâ caxuw ca ate me ato jia to me ipupun, ampo atajê cunea na. ⁴⁹ Ne me ca, por Inxû Cati te ate me ijarën xâ caxuw me amâ

carôt týjti to hūjahkreata, quê ha ihtyj me amã cugõ. Nepa wa ha ityj hanea ne me amã cugõ, ne ahna me ato ihmpej. Na ca ha ita ri, Krípinkrên kam, me hikaj. Quê ha ita ri cójkwâ pîn, me amã me acarôt týjti ata wrý, ca ha me acwa — hane.

Pé Jeju cójkwâ wýr hâpir

⁵⁰ Ne Jeju te krí pê me to cator, ne ma amji kôt Mehkênpupunxà jõ krí wýr me tomõ, ne curia ri cute mencwýrpê hûhkra curor, ne cute mehcajrên. ⁵¹ Ne cute mencwýrpê hûhkra curor me ajkaam, macôjkwa wýr hâpir to mõ. ⁵² Mâ ame Jeju pejti na harë, ne maKrípinkrên wýr cute me amji jaxár. ⁵³ Ne amcro cunea kam, ma Pahpâm to me amji kam hapacxà jûrkwa wýr me ipa, Pahpâm mä mempejti to mehcakôcprâmte. Hamre.

JOWĀW Te Jeju Jarēn Xà Impejti JŌ KÀHHŌC

Ŷhŷ, pê Jowāw ihkâhhōc ita to, ne Jeju na mehkwy cunea mā ihkujate. Ne pê cupê Jeju jarkwa na memprar catêjê nō. Ne pê mam cupê tep pro catê, pê Jeju amji kôt ipa catê na ahna ahwŷ. Pê caku crê kam ajco Jeju kôt apu ipa, nepê Jeju te amji kam hapac xâ cunea na hômpu. Ne pê Jeju mā mehkwyjirôa pê Jowāw kîn. Ne hō kâhhōc kam cute pjê ita kam Jeju te mōr reriamâ cute ampo kwŷ ton, ne ihwkwy jarēn xâ itajê kwŷ na ihhôc. Ne hō kâhhōc ita kam cute, me pahte ampeaj kam Jeju to amji mā me pahhimpej tote pamâ hahkre. Ne ampeaj kam ri cupê Pahpâm kraa to Pahpâm kra, ne taa mā ri Pahpâm cahê na me papa rohnýtti mā na me pamâ to hahkre. Ne hō kâhhōc japrý pê **Jowāw Te Jeju Jarēn Xà Impejti Jō Kâhhōc** (Jowāw).

Jeju pê Pahpâm

¹⁻² Mam, ampo cunea cumam, pê ramâ me pajô Pahhiti ipa. Ne me pamâ cupê Pahpâm cakôc xâ me harkwa. Ampo na? Taa mā ri me pamâ Pahpâm te amji kam hapac xâ me, incaca xâ to ipipê to ipa. Ne pê Pahpâm cahê na maam ajco apu ipa ne me ajpêan. ³ Na pê me pajô Pahhiti Hûm Cati jarkwa kôt ampo cunea ton partu, pê nee irân xâ na, ampo hûhkra kaj na, amjia kôt amji ton nare.

Pê Jeju me pamâ Hûm Cati jahkre

⁴ Na ri cupê me pahte amji kam me pajapac xâ cunea xakat. Ne pom hân ne pyt pjê cunea cujro, cu hâhcujro kôt me ampo cunea pupu, ita na mâ me pajô Pahhiti me pahcunea mâ pahte mehahkre pej xâ gô, mâr cu ihcunea na me Pahpâm pê Hûm na me hahkre pej ne me hômpu, ne cahê na me papa rohnýtti mâ. ⁵ Pyràc pej na mâ me pajô Pahhiti pê me pahcujro xâ, ata kôt cu meHûm Cati jahkre pej ne me hômpu. He jûwyr quê mehkén ton catêjê nō, pê ihhêj rûm awcapâtô kam mehkrîcatêjê atajê kwŷ, me pahte me Pahpâm pupun nare prâmte, me papê cute me pahcujro xâ ita pro ne cupi.

⁶ Ne pê me pajô Pahhiti cator xwýjrea na, mam Pahpâm me pamâ harkwa na im-prar catê pê Jowâw te cô kam me cumrâr catê ata kujate, cute me pamâ me pahcujro xâ pê me pajô Pahhiti ita to hûjarên, ne to hahkre xâ caxuw. ⁷⁻⁹ Ne pê Jowâw xwŷ pê me cumrâr catê ata nee ihcakôc xâ to:

— Ipê ihhêj rûm me acujro xâ — hajŷr nare, ne cama harkwa to:

— Quê ha cormâ me pamâ me pajô Pahhiti cato, ata pê ri ihhêj rûm me pahte amji kam me pajapac xâ cunea cujro xâ, pjê cunea kam. He cupêa ri quêt me pahcujro xâa to mepahcujro xâ — hane. Ne pê Jowâw me pamâ me pajô Pahhiti to hahkre, pahte me hahkre pej ne to amji mâ me pahhimpej xâ caxuw, pê me pahwyr cato.

Quê ha jûm te Jeju to amji mâ ihhimpej na, quê ha cupê Pahpâm kra

¹⁰ Ne me pajô Pahhiti pê Hûm cakôc xâ me harkwa ata pê mam ampo cunea to, ne taa mâ pê pjê ita wyr wrý ne apu ipa. Mâ xâmte pjê kam mehcunea te nee cupê ampo cunea ton catê na me hahkre pej nare. ¹¹ Ne ma Juta catêjê jô pjê wyr cator, mâ nee ajte cute ahna me amji caxâr nare. ¹² Mâ mencrere pyxitre te ahna me amji caxâr, ne cumâ me amjjîjor, ne toa amji mâ mehhimpej to me ipa, ne me cumâ:

— Apê Pahpâm kraa to ihkra — hajŷr. Cwýrjapê ri Hûm te ihytj ihkôt me to amji kra.

¹³ Cu me paxûmre nee ame pahkra ton to hajŷr nare, ne ajteare mâ me. Quê ha me paxûmrenô mâ ihkra prâm, quê ha xa ihprô nô me hikwa, ne ajpêen kam mehkra, quê ha cormâ me cumâ ihkra. Ne Pahpâm te nee hajŷr nare. Quê ha cama, por jûmjê me pajô Pahhiti to amji mâ mehhimpej atajê mâ harkwa to:

— Imâ me ato amji kra to prâm. Na wa ha amâ Icarô Pejti kôt, ate amjikam gapac xâ tuw pejti gô, mâr ca apê ikra — hane. Pea quê ha jûmjê atajê amji to Pahpâm kra pyrentu.

¹⁴ Ne pê me pajô Pahhiti pê Hûm Cati cakôc xâ me harkwa ata, me pahwyr wrý, ne me pajâna amji to, ne ajco apu ipa. Pê wa me hômpu. Pê cupê Hûm mâ ihkra pyxit peaj ata. Cwýrjapê ri carôt týj me Hûm carôt týj pipêan, ne impej me Hûm pej pipêan. Na ri cute Hûm cuxâ amji mâ me pajapeti to cator, ne cute me pahtyât catê na amji ton. Ne cupê Hûm, ne nee apu ihhê xi jarêna, ne quêt catyt kam, ampeaj kam mehcunea mâ Hûm Cati jarkwa to hûjarên to ipa.

¹⁵ Ne pê Jowâw pê me cumrâr catê ramâ ita na me cumâ to hûjarên to hane he:

— Pom Jeju ita pê Pahhiti, pê wa ramâ me amâ to icakôc ne harêñ to: “Taa mâquê ha hapu na ikôt cator cakrô, ijirôa pê cati. Ampo na? He pê ramâ ipym xwýjrea na ajco apu ipa, na ca ha ijirôa pê amji mâ mehûpa” — hane.

¹⁶ Ne Jeju mâ ri ampeaj kam me pahcunea capri, ne cumâ me pahkin.

Cwÿrjapē ri hōtpē me pamā ampo pej cunea ton to ipa rohnÿtti mā. ¹⁷ Ne pē rÿ pēa mā Mojxe xwÿ ramā me cumā Pahpām harkwa jirēn xà atajē gō, ne pyxit peaj to mecumā hahkre. Ne Jeju nare, quêt ihtȳ cumā me pahtcaprī, mā me pahtehcijpa. Ne me pamā Pahpām jarkwa pejti pē ampeaj kam ata to hahkre. ¹⁸ Ne rÿ jū caxuw jūm te pjē kam Pahpām pupun nare. Mā ihkra pejti pyxit peaj ata pē Hūam pyràc ne cume ipipēan. Na pē cu hīa na me hōmpu, ne taa mā riHūm cahē na amji kōt me pamā Hūm to hahkre, ne ihkōat cu ha me hahkre pej.

Pē Jowāw pē me cumrār catē, ramā Jeju cator xwÿjrea na mehcumpej

¹⁹ Ma Krípinkrēn kam Juta catējē jō paahhi kwÿ te Jowāw te me cumrār catē wyr, Pahpāmmā mehcijrēn catējē me, Rewi catējē pē Pahpām jürkwa jamār catējē me, mehkujahēc, cute me Jowāw cukij prāmte. Mā cute mehcukij to:

— Me anō mā ca? — hajýr. ²⁰ Mā Jowāw te hirāa pē me cumā amji jarēn to:

— Nee ipē, por pē Pahpām mehkwÿ mā me hūtar catē to awjahkre ata nare — hajýr.

²¹ Mā hipēr cute mehcukij ne me cumā:

— Ne mēr me anō mā ca? Xà ajkī apē Erij xwÿ mā ca hacpÿā mātār? — hajýr. Mā Jowāw te me cumā harkwa to:

— Quê, ipē jūm ata nare — hajýr. Mā me cumā:

— Xà apē, por pē Pahpām me imā harkwa to ihcakōc catē to awjahkre, wame hikaj ata mā ca? — hane. Mā Jowāw me cumā:

— Quê! Pa nare! — hane.

²² Mā hipēr cute me Jowāw mā harkwa to:

— He me anō mā ca? Me imā amji jarē. Wa me gahkre pej ne ma hacpÿ mā cute awÿr me ikujahēc atajē wyr me pra, ne me cumā garē — hajýr.

²³ Mā Jowāw te me cumā Ixaj xwÿ jō kāhhōc kōt harēn to:

“Ipē, por pō kam me hamreare kam me cumā ijūjarēn to hajýr to ipa catē ata he:

‘Me pajō Pahhitī mā me hō pry to ihcuhtac ne, mār quêt ihtȳ ihkōt mōr pejti ne’ hajýr.

Jíkjē na quêt ha mehcunea cator xà ata caxuw cute me amji kam hapac xà to impejti to me ipa, ne catyt kam me ipa” hajýr.

²⁴ Ne por pē ame Jowāw cukij atajē pē Parixēw catējē kwÿ. ²⁵ Ne hipēr cute mehcukij to:

— Pom nee apē, por pē Pahpām me pamā jūm to awjahkre ata nare, ne nee apē Erij xwÿ ata nare, ne nee apē Pahpām jarkwa to ihcakōccatē wa me hikaj ata nare, nō na mā ca atȳ cō kam mecumrā? — hajýr.

²⁶ Mā Jowāw te me cumā harkwa to:

— He wa cō cakrō kam me cumrā, ne por me acote na quêt jūm apu ipa ata, ca nee rÿ ate me hahkre pej nare. ²⁷ Ne taa mā quêt ha ijakān pē cator cakrō, wa nee ite hūpa cahī ne cupē hō parkā tūm caxar xà caxuw ipej nare. Ampo na? He taa mā riijirō pē cati — hajýr.

²⁸ Hōhō, ita pē hane, ma Cōhnameirêrxā jō krī kam, Cōpójapjér jō cōjíkjē rūm. Por pē curi Jowāw ajco apu cō kam mecumrā to ipa ata ri.

Pē Jowāw pē mehcumrār catē me cumā Jeju jahkre

²⁹ Mā amcro nō na Jowāw te amji wyr Jeju mōr na hōmpun, ne me cumā harēn to:

— Me Pahpām jō Caràcahàcre Kra ca me hōmpu he, ramā ajpēn mō he. Ne taa mā quêt ha pjē kam me pahtcunea kēn jūhta ne to hamre! To hanea, pom cu pahte amji kam me pajapac xà na, me pahkēn jahpan xà na, Pahpām mā me pajāmjör xà caxuw me ampo pē me pahkritxwÿ cura, ne me cumā to amgō he. Ita jíkjē na, quêt ha me pajaxà kam ty, ne me pahkēn cunea to hamre. ³⁰ Wa ite ramā catyt kam me amā to icakōc to: “Quê ha cormā ikōt hapua na jūm xūmre cato ata, quêt ha ijirō pē cati. Ne ampo na mā ijirōa pē cati? Nee mā ampo na ijirōa pē cati nare. He pē quêt ramāixwÿjrea na apu ipa, cormā ipym nare kam” hajýr. ³¹ Pē wa nee cupē jūm te hajýr xà ata na hahkre pej nare cakrō, pē wa itȳ cō kam ihcumrā. Ne nee mā pē wa ampo na apu to hajýr nare. Ite Juta catējē mā cupē jūm te hajýr xà ata nato ipipē to hajýar prāmte, pē wa to hane.

³²⁻³³ — Ne pē wa nee cute hajýr xà ata na hahkre pej nare, mā Pahpām te cō kam mehcumrār catē na imēn ata te imā harēn to: “Ca ha Icarō te tutti na amji jahkre, ne cōjkwa pīn ahpar mā pjē wyr tē, ne jūm xūmrecwÿrpē hāhhuc na hōmpu ata, quêt ha cupē me cumā Icarō Pejti jōr catē. Mār quêt Icarō Pejti ata me cumā ite amji kam ijapac xà to hahkre” hajýr. Wa irīt, ne ite cōjkwa pīn Pahpām Carō Pejti te tutti na amji jahkrene ajpēn ihtēm, ne Jeju cwÿrpē hāhhuc na hōmpun. ³⁴ Ne ite hōmpun xà ata kōt wa ite hirāa pē me amāJeju pē Pahpām kra na harēn — hajýr.

Pē Jowāw pē mehcumrār catē kōt me ipa catējē me Jeju pynā

³⁵ Mā hipēr amcro nō na Jowāw curia apu ihkōt me ipacatējē pijakrut atajē me, aīne ipa. ³⁶ Mā hipēr cute me ahnaa Jeju mōr na hōmpun, ne me cumā harēn to:

— Nāmhā, Pahpām jō Carācahācre Kra apu mōhe! Cupēa ri me pahkrītxw̄y, ne taa mā quē ha me pahkēn jahpan xā na tye — hajŷr.

³⁷ Mā ihkōt me ipa catējē pijakrut atajē te mempar, ne ma me Jeju pynār ne ihkōt me mō. ³⁸ Mā hacp̄y mā Jeju r̄t, ne cute me hōmpun, ne mehcukij to:

— Ampo japēn to mā ca ikōt ame mō? — hajŷr. Mā me cumā:

— Ikrā tūmti, jō ri mā ca akrī? — hane.

³⁹ Mā Jeju me cumā:

— Ajpēn ikōt me mō, ne imā me ikrī xā pupu — hane. Mā ma ihkōt me mō, ne cute me cumā ikrī xā pupun. Ne curia pyt xā w̄yr, cahē na ame mō, pē ramā me ahna pyt to mō.

⁴⁰ Pē me ajkrut ne Jowāw te Jeju jarēn na me kampa, ne me Jeju pynār atajē nō pyxit ata japyr pē Antre, ne cupē Ximāw Petrōtō te amji to hapu na kjē. ⁴¹ Ne ma Antre iħtēm pyrentu, ne mam iħtō kā Ximāw w̄yr cator ne cumā hūjarēn to:

— Wa ite, por pē Paħpām me pamā me pajō Pahhiti pē Mexij to awjahkre ata na icator — hane. Por pē Juta catējē jarkwa nahapry Mexij, ne Crec catējē jarkwa na me cumā hapry to Crixtō ata. Ne pē hapry pijakrut itajē kōt harēn xā pē “Cute capi ne ahna hām” hane.

⁴² Ne ma Antre te iħtō kā jaħprōr ne to mō, Jeju w̄yr. Mā Jeju te Ximāw pupun ne cumā:

— Gapr̄y te Ximāw, ne apē Jona kra, ne hamre ita caxuw quē ha gapr̄y pē Xepa — hajŷr. Pē Crec jarkwa na Xepa ita pē Petrō, ne ihkōt harēn xā te “Kēn”.

Pē Jeju Pirip me Natanew te iħkōt me ipa xā na me cumā akij

⁴³ Ne amcro nō na Jeju te ma Hipōjajo jō pjē w̄yr mōr to amji kam hapac. Ne mōr xw̄jxrea na cute hūmre nō japyr te Pirip ita cajpar ne cumā:

— Ajpēn ikōt mō! — hajŷr.

⁴⁴ Ne Pirip ata pē Tep jō krī kam meħkw̄y nō, por pēcuri Antre me Petrō iħkōt atajē kw̄y nō. ⁴⁵ Mā Pirip apu hō kw̄y nō pē Natanew japse, ne cute iħcājpar ne cumā:

— Wa ite, por pē Mojxe xw̄y me pahte amji kam me pajapac xā jō kāħħōc kam, jūm na iħħōc ata na icator. Ne cupē, por pē hanea ne Paħpām jarkwa na meħħōc catējē ahna meħħōc ata! Ne cupē Jeju, ne cupē Naxare jō krī kam, Joje iħkriata kra — hajŷr.

⁴⁶ Mā Natanew te ahna iħcukij to:

— Xà quē ajkī iħtjy Naxare jō krī pīn ampo pejti cato? Jū w̄yr quē ampo pej cato! — hajŷr. Mā Pirip cumā:

— Ajpēn mō ne hōmpu mā — hane. Mā ma ihkōt Jeju w̄yr tē.

⁴⁷ Mā Jeju te ajpēn Natanew te h̄yrmā mōr na hōmpun, ne meħkw̄y mā to hūjarēn to:

— Me hōmpu he! Ajpēn hūmre pē quēt catyt kam ipa catēnō ata mō he. Ne nee quēt iħħej xi nare, ne cupē Ixaher catējē nōa, ne impejt! — hajŷr.

⁴⁸ Mā Natanew te impar ne cumā:

— Jū mā mā ate ne ijahkre pej? — hajŷr. Mā Jeju cumā:

— Wa Pirip te gaprōr xw̄jxrea na ite apupun, ca iħmat ri pīxō pār krac ri jy — hane.

⁴⁹ Mā Natanew Jeju mā:

— Ikrā tūmti, apē Paħpām kraa to iħkra! Ne wa ityjap̄ Juta catējē jō Pahhiti na amji mā ato hane! — hane.

⁵⁰ Mā Jeju cumā:

— Xà wa ite iħmat ri pīxō pār krac ri ajŷr na apupun ne garēn xā ita kōt mā cacormā ate ito amji mā ahimpej? Ca ha cormā jū caxuw quēt ampo ita jirōa pē iħnō catia ata pupu — hane. ⁵¹ Ne cute meħkw̄y mā harēn to:

— Wa ha ampeaj kam me amā awjarē, ca ha atjy cōjkwa teamji jihē mēn na me hōmpu, ne ajpēn iw̄yr Paħpām mā ħapēn catējē te me irōrōc, ne hacp̄y mā me häpir na me hōmpu. Ampo na? He ipē cōjkwa kam me Ahħakka cati ata wa, ne cama ite me hūmre na amji ton ne me aw̄yr iw̄ṛy — hajŷr.

2

Pē Jeju cō kam pīxō cacō xȳre to

¹⁻² Ne ahna amcro pijakrut jirō pē mā ri cute me hikwa tuw catējē nō jō amji kīn jarēn par, Tētēc jō krī wēn kam, Hipōjajo jō pjēkam. Mā cute amji kīn ata caxuw me Jeju me, me ipē ihkōt me ipa catējē jator. Wa ma iħw̄yr me mō ne me icator. Mā ramā curia Jeju menxi apu mō. ³ Mā amji kīn ita cahti ri ampo pīxō cacō xȳre ata jamre. Mā Jeju menxi te pīxō cacō jamre na hōmpun, ne ma iħcāmter w̄yr tē ne cumā:

— Ikra, hamre, me cupē pīxō cacō jamre — hajŷr.

⁴ Mā Jeju te impar ne cumā:

— Ampo caxuw mā ca inxē apu imā ita jarē? Nee ate imā ita jarēn xā hamreare, wa ramā ite hahkre pej. Ne cuna mā cormā nee ite ampoitajē nō ton xā kam hāħħuc nare — hajŷr.

⁵ Mā ma inxi amji kīn jō pahhi mā me ħapēn catējē w̄yr tē, ne cute me cumā:

— Ca ha atjē ikra te ampo na me amā hūjahkre xà atajē to me cumā — hajyr.

⁶ Pê curia kēn te pot catia to cati te xēj atajē ihcuuhhē. Ne ihwkwy ihtyj cō to rit to ôjtēnta ne cucwa, ne ihwkwy ihtyj cō to rit to xēj ne cucwa. Pê Juta catējē ihtyj ajco cō ata to me amji cuhhō, cute to me amji pyràc xà ata kôt.

⁷ Mā ahtümre mā, Jeju amji kīn jō pahhi mā me hâpēn catējē atajē wýr tē, ne cute me cumā harkwa to:

— Cō to me pot itajē to me hipu partu — hajyr. Mā ihtyj harkwa kôt cute me to hipu partu. ⁸ Jirô pê mā ri cute me cumā harkwa to:

— Caxi me cō ita crire ne me haxà, ne amji kīn jō pahhi wýr me to tē, ne me cumā agō, quē capi — hajyr.

⁹ Mā jūm ita te ihkwý jaxàr, ne hýrmā to ihtēm kwýa kam, mā ramā cute píxō cacō na amji ton. Mā cute amji kīn jō pahhi mā hōr, mācute capi, ne nee cute cō te ampo píxō cacō xýre na amji jahkre ata na hahkre pej nare. Ne nee cute jū rûm cator xà ata na hahkre pej nare. Ne cumā me hâpēncatējē mā ri quêt hahkre pej. ¹⁰ Na ri amji kīn jō pahhi te hikwa tuw catē ata na hâhwýr ne cumā:

— Pýhápà, ajte ihhéj ne mam ate me cumā kyre pê píxō cacō impej ata jōr, mā cute ame to ihkōm. Jirô pê mā ca ate cormā me cumâimpeaj ita jōr. Ne ihhéj ne ate pahte me to amji pyràc xà ata to gâhpan, ne ate hicu xà caxuw impejti ata juwahi — hajyr.

¹¹ Hôhō, pê Jeju carôt kôt ampo pihho ton kam to têm to hane, ne ajco carôt to ipipê toipa, Têtēc jō krí kam, Hípójajo jō pjé kam. Ne pê carôt týjti impejti ata to me cumā ajpē. Pê wa me ipê ihkôt me ipa catējē, itýjamji mā me to ihmpej, ne mempar pyrentu.

¹² Ita jirô pê mā wa me ipê ihkôt me ipa catējē me, Jeju me, inxi me, mehkjéjé me, ma Capernam jō krí wýr me mō, ne curia wa ite ijötpême amji to amcro kwý kujahéh.

Pê Jeju Hûm Cati jürkwa pê ihpore to hâhpan catējē cato

¹³ Ne Juta catêjē jō amji kīn japrý te, me Hakren xà jō amji kīn jō amcro ata, pê ramā cator xàa kam, ne ramā hū na pire mā. Ne amji kínata pê, por pê Ejit jō pjé kén pín, menquétjé cator xà atajē jō amji kīn. Na wa ma Jeju me Krípinkrén wýr mō. ¹⁴ Ne Pahpâm to me amji kam hapac xà jürkwa kam, Jeju te jümjête carà cahacrê hóhti me, prytî me, tutti to ihporena ame hâhpan na me hōmpun. Ne hanea ne cutejümjé atajē te mehkří ne me hâhtôa mā ihpore to hâhpan na

me hōmpun. ¹⁵ Ne ame kam incryc, ne me caxuw cute pârcuxé to mehcahhyr xà ton, ne pō mā mehcunea to cator, ampo atajē mea mā. Ne cute ihpore to me hâhpancatéjê pê ihpore pyxwýr xà mēn, ne pjé kam hō pore jaxwýr partu. ¹⁶ Ne cute, por ihpore na me tutti to hâhpan to me ipa atajē mā harkwa to:

— Ikre ita pê ampo itajē cunea to me gapoj partu! Ne nee ca Inxú jürkwa kam apu amji mā ampo itajē to ihpore na me gâhpan to me apa nare. Xà aracri Inxú jürkwa ita pê ampo to ihpore na kam me hâhpan xà? — hajyr.

¹⁷ Cwýrjapê wa me ipê ihkôt me ipa catêjē te Pahpâm jō kâhhôc kam ita to hújarén na me to amji japackre, pê ramâ harén to:

"Imā Pahpâm to amji kam me hapac xà jürkwa ita kian to ihkñ. Na wa nee kam ampo kên xâm na hōmpun prám nare, ne wa ampo pej to pit mā kam me amji japackre" hajyr.

Pê pahhi catêjē Jeju te ampo pihho catia ton na mehcukij

¹⁸ Mā Juta catêjē jō pahhi kwý te ita naharén par ne mehcukij to:

— Jûm te mā, ate ame to hajyr xà ita na, amā harkwa? Jûm te mā ahna amén? Xà ajkí Pahpâm te mā ahna amén? Mér hôhō, acarôt catipahtýjti ita to me imâ ajpê, wa ha ahna me apupu, ne cormâ Pahpâm te ahna amén na me gahkre pej — hajyr. Mā Jeju te me cumā amji jarén to:

¹⁹ — Ca ha me Pahpâm jürkwa ita hu, wa ha hacpýa mā amcro incré peaj kamhâm, ca ha cormâ ihkôt Pahpâm te ahna imén na me ijahkre pej — hajyr.

²⁰ Mā cute me Jeju mā ikre jarén to:

— Pê me Pahpâm to pahte me amji kam me pajapac xà jürkwa ita to me hâpêan to me caku to cwarénta ne ihkôt xêj, ne me hipêj, nō na mā ca ajte amcro incré peajkam hacpýa mā ate hâm na amji jaré? — hajyr.

²¹ Por pê Pahpâm jürkwa to Jeju ihcakôc ata pê nee kén te ikréata nare, ne amji jia to pê me cumâ ihcakôc. ²² Ne pê hacpýa mā ihtír, pê wa cormâhüjarén xà ata to me amji japackre, ne itýj me ihkâhhôc kam Pahpâmjarkwa kampa, ne Jeju cakôc xà na me kampa.

Pê Jeju nee amji mā me hâhtôti atajē to hajyr nare

²³ Pê Jeju me Hakren xà jō amji kīn na Krípinkrén kam apu ipa xà ata kam, pê me hâhtôa ne ihtyj cupê Pahpâm kra na amji mā me to hane. Ampo na? Nee määmpo na nare. Pê ajco Jeju ihtyj Hûm carôt kôt, rý jū caxuw, jûm te ampo cupahti pihho

pupun nare atajē to na pē. ²⁴ Cakrō pē nee Jeju cormā amji mā me hāhtōti atajē to taa mā nare. Ampo na? Pē ajco mehcunea mā cute me amji kamhapac xà pupu, ne me hahkre pej to ipa na pē. ²⁵ Ne pē jūm te cumā me harēn nare kam, pē ajco taa cute me amji kam hapac xà na me hahkre pej.

3

*Pē Pahpām te me pahto ipintuw xà pē
hacp̄ya mā me pahp̄yp̄ym xà pyràac*

¹ Ne pē hūmre nō japr̄y te Nicotem ata pē Jutacatējē jō pahhi na mehkw̄y nōa, ne cupē Parixēw catējē kw̄y nō, ne cupē Mojxe xw̄y jō kāhhōc to me cumā hahkre catējē nōa. ² Ne ma caxwa ri Jeju wyr mō, cute hōmpun, ne cumāihcakōc prāmtē. Ne hȳrmā cator ne cumā:

— Ŷhȳ Jeju, wa ite, Pahpām te me imā apē ampo to hahkre catē na akujahēc na gahkre pej. Ampo na? Ca atjy Pahpām carōt to ampo pihhoti jāhtōa ton to apa atajē, ihytj Pahpām carōt týjti toipipē to mō. Jū wyr quē Pahpām jūm kujahēc nare, quē jūm ampo itajē nō to — hajyr.

³ Mā Jeju cumā:

— Ŷhȳ, wa ha nee amā ihēj xi jarēn nare. Quē hajūmjē mā Pahpām himpej xà mā mencijē to prām na, quē ha xa hacp̄ya mā amehp̄yp̄ym — hajyr.

⁴ Mā Nicotem cumā:

— Pȳhāp̄a, jū wyr quē ha ramā jūm kātu ataamji mā hamā, nehacp̄ya mā inxi tu mā axā ne hipēr ihp̄ym — hane. ⁵⁻⁶ Mā Jeju te cumā ihkōt harēn to:

— Ŷhȳ, wa nee apu amā ihēj xi jarēn nare. Quē ha jūmjē te Pahpām himpej xà mā incijē prām na, quē ha xa hacp̄ymā amehp̄yp̄ym, jirō pē mā quē ha cormā me acjēj. Pēca mam gī to, anā tu kam cō ata kōt apȳm, ne apēanā kra. Jikjē na, ca ha hipēr Pahpām Carō Pejti kōt, acaxw̄y carō to amji mā intuw, ne apē Pahpām kra.

⁷ — Nee ca ite amā hacp̄ya mā, me acunea pȳp̄ym na me garēn ita to amji mā ame apikrar nare. ⁸ Ampo na? He Pahpām Carō Pejti kōt amehp̄yp̄ym xà ata pē ihēj rūm kōc pyràac. Jū wyr ca hajū kam kōc te hāpēr xà na amji mā prām xà ata wyrhāpēr na hōmpu. Ca ha me hāmcoco pit kampa, ne nee hōmpun nare. Ne nee ca ha jū pīn cator xà me, jū kamihtēm xà ata na hahkre pej nare. Jikjē na mā, Pahpām Carō Pejti jāpēn xà pē hūrāac. Ne nee quē ha jūm Pahpām Carō Pejti te jūm to amji mā ihkra xà ata na hahkre pej ne hōmpun nare — hajyr.

⁹ Mā Nicotem cumā:

— Jū mā quē ajte ita, ne hane? — hane.

¹⁰ Mā Jeju cumā:

— Pȳhāp̄a, pom apē Juta catējē mā ampo to hahkrecatē ita! Nō na mā apē ampo ita jahkre kēatre? ¹¹ Wa ha nee amā ihēj xi jarēn nare. He wa amcro cuneakam me akw̄y mā, ite ampo jahkre pej itajē to hahkre to ipa. Ne hanea ne ite ito jīa to ampo pupun atajē pupun xàa kōt, wa me amāharēn to ipa cakrō, ca ajte nee cormā ate me ipar nare. ¹² Ne wa ramā ite me amā pjē ita kam ampo te jū mānxā ata na harēn, ca nee ajte ate ikam me gapac nare. Itakam, ca ha pijamā ite me amā cōjkwa kam ampo jarēn xāatajē cunea na me ikampa? Me gūpar nare ita kam, ca ha nee me ikam gapac nare. ¹³ Ne rȳ jū caxuw cōjkwa wyr jūm jāpir ne hacp̄yne cute amji jaxār nare. Ne pa nare, he ipē kȳj pē, cōjkwa kam me Ahākā, cwȳrjapē wacurūam ite me hūmre na amji ton ne iwryc.

Cu ha amji mā Jeju to pahhimpej na, cu ha Pahpām cahē na amji to me aja

¹⁴ — Ne pē Mojxe xw̄y mat ri, pō kam mehamreare ata ri, wakŷre te cagā to, ne pī na cuxō. Ampo na? Nee mā pē ampo na wakŷre te cagā ata xōr nare. Pē cagā ajco me cāmxā, pē me wakŷre te cagā ata pupu, nehacp̄ya mā mempej. Ita jīkjē na wa ha hanea. Quē hajū caxuw me ito wakŷre te cagā ata pyràac, ne me icuran xà caxuw, pī na me ixō. ¹⁵ Quē ha jūm ito cagā ata ne ipupu, ne ito amji māihhimpej, quē ha ihytj xà jirō pē ampo kēn catia ata pē amji pytā, nePahpām cahē na amji to ipijapar rohn̄ytti mā.

¹⁶ — He ampeaj kam Pahpām mā pjē kam mehcunea ame ipa itajē kīn, mā cute me cumā, ipē cumā ihkra pyxit peaj kīnti atato hūjahkre ne hōr, ne pjē wyr ajpēn ikujahēc. Mār quē cute ito amji mā mehhimpej atajē me ty, ne nee mehtyc tu ne Pahpām kaj na ame ipa nare, nequēt hacp̄yamā mehtīr, ne Pahpām cahē na me ipa rohn̄ytti mā. ¹⁷ Pē nee Inxū imā harkwa to: “Cute mehkēn ton jahpan xà na, pjē wyr wrȳ ne curē mā me amē” hajyr nare. Ne quēt cama imā: “Ca ha wrȳ ne mehkēn pēme hūtā” hane.

¹⁸ — Na quē ha jūmjē te, ipē Pahpām kra na amji mā ito mehhimpej na, quē ha nee Inxū cute cuna mā ihkēnton xà atajē to me cumā ihcakōc, ne curē māme irēn nare. Ne por nee amji mā me ito mehhimpej nareatajē ri, ramā curē mā cute me mēn na, me ahna me amji ton. Ampo na? Nee cute amji mā me ito ihhimpej nare, na quē ha curē mā me cumē.

Pē Jeju me hāhtōa atajē mā mehkēn jarēn na cumā to prām nare

¹⁹ — Cu ha ampo kēn tūmti ata wyr me pajāhcujro xà nō, pōc pejti ata to mō, ne

me to ihtūmti ata pupun pyrentu. Jlkjē na ri ipēpjē kam mehcunea jahcujo xā. Ampo na? He wa itȳ me cumā cute mehkēn ton xā atajē jarē, mā me hōmpu, ne cute me hahkre pej xāta caxuw wa me hȳrmā iwṛyc, ne amehcujo to mō. Mā ma mehkwȳ pui ate mehcujro ita na mehcaca, ne me cumā amji kam awcapātkō ita na pit māmē to prām. Ampo na? Awcapātkō ita kam ri hān ne ihtȳ ame ampo kēn ton to me ipa, cwyrjapē ri ma ame icaca. Ne quē ha, cute meicaca catējē cute me ampo kēn tonatajē jahpan xā na, Pahpām ame to kēanre ne.

²⁰ — Ÿhŷ, por awcapātkō kam ame ampo kēn ton to me ipaatajē mā amji cujro prām nare. Ampo na? Cute ampo kēn ton atajē na me hahkre pej cupate ri ma ame amji cujrocaca. Cwyrjapē ri mehkēn catējē ipē ampyā mā ame ipa. ²¹ Ne por catyt kam Pahpām jarkwa kōt me ipa atajē ri, ijahcujo impejti ata kam ihtȳ ame ipa xā. Mār quē mehcunea catyt kam, Pahpām jarkwa kōt me ipa na me hōmpu, quē nee ame ampo kēn ton nare, na ri ihtȳ ame ipa. Na ri hanea ne ihtȳmempejti catējē atajē ikōt me ipa — hane.

Jowāw te mehcumrār catē pē Jeju jarkwa to imprar catē

²² Ita jirō pē mā, wa ma Jeju me, me ipē ihkōt me ipa catējē me, Kripinkrēn pē me icator, ne ma pō pē Juta jō pjē kam ame ipa. Ne curiame cahē na ite jū mā amji to me amcro ton, wa ihtȳ harkwa kōt cō kam amehcumrār to me ipa. ²³ Pē hanea ne ihtȳ Jowāw, cō japȳ te Enō pē Xarim jō krī na pire mā xa ata kam, cō kam amehcumrār to mō. Ampo na? Ampeaj kam quēt curi cumā cō cati. ²⁴ Ne pē caxuw cormā nee me Jowāw jaxār nare.

²⁵ Mā amcro nō na Jowāw kōt me ipa catējē kwȳ atajē me, Juta catējē jō pahhi kwȳ te ajpēn mān kam mehtēm, Pahpām mā cute meamji cūmpej xā na cō kam me amji cumrār xā ata ri. Ne nee jūmjē te me ajpēn par pej nare. ²⁶ Cwyrjapē ri ma Jowāw te mehcumrār catē pē me hō pahhi ata wȳr, meanmji to mō, ne cute me cumā amji jarēn to:

— Me ijō pahhi, wa ite me amji cūmpej xā ita kam, nee ite me ampo par pej nare, ne me ikrā pictor tu. Ne por pē ca jūm xūmre to me imā awjarē ata, ihtȳ mehcumpejprāmte, acuxā Cōpijapjēr jō cō kam ame cumrār to mō, mā quēt mehcunea ihtȳ hȳrmā me pra! Ne jū mā mā cu ha ajte me? — hajyr.

²⁷ Mā Jowāw te me cumā harkwa to:

— Nee ca ita to ame amji kam gapac nare. Cōjkwa kam Pahpām te ahp̄yanre na me hūmremā me hāpēn xā jōr par. ²⁸ He

ijàpēn xā ita pē Jeju pē hūmre ata mā ite pry to impejxā, mār quē pry ata kōt me hāhtōa ne ihwȳr meapkjē. Ne nee ipē, por pē Pahpām me pamā to awjahkreata nare, ne ite amji jarēn xā na ramā ate me ipar. Ne hō pry to ite cumā impej xā caxuw pē wa mam icato. ²⁹ Ne quē ha jō ri me hāhtōa mā jūm pyxit peaj neme hirōa pē impej, quē ha hȳarmā me pra. Ita jīkjēna, quē ha jūm hikwa tuw, quē ha hīxi impjēn ata wȳr pit mā tē, ne nee impjēn jō ikwȳ nō atajēwȳr ihtēm nare cakrō, quē ha ihtȳ hū na hō ikwȳ nō atajē ame hakry. Ita jīkjē na wa ihtȳ Jeju jū na ijakry. ³⁰ Na quē ha ihtȳ quēt Jeju ipicamēn to mō, ne cati to mō, ne pa nare, wa ha ihkintē cama hacp̄ya mā icri to mō.

³¹ — Ne Jeju quēt cōjkwa pīn cator ata riijirōa pē cati. Ne pa nare, pē wa ihkintē pjēita kam icato, ne imā pjē kam ampo itajē to pit mā icakōc jahkre pej. ³² Ne taa mā nare, quēt cute cōjkwa kam ampo par nehōmpun atajēa to hān ne ihcakōc to ipa cakrō, māmajmār nee jūm te ahna amji caxār nare. ³³⁻³⁴ Ne mēncrēre te cute ampo jarēn xā atajē na me kam hapac, ne ihtȳ ampeaj kam cute me Pahpām catyt kam ihcakōc ata kam me hapac. Ne Pahpāam te ri ihkujahēc na, cute me hahkre pej. He ampeaj kam ri Pahpām cakōc xā to Jeju ihcakōc to ipa. Ampo na? Nee mā ampo na nare. PahpāmCarō Pejti catia te cumā amji jōr na ri, ne nee kam Pahpām Carō Pejti ata crire nare.

³⁵ — Ne Hūm mā ihkra ita kīan to ihkīn, mā cute cumāhō tekjēa na ampo atajē cunea jōr, ne taa mā ri ita caxuw to hō tekjē, ne ihcunea jamā. ³⁶ Na quē ha jūmjē te amji mā Pahpām kra te me hūtar catē na me to amji mā hajyr na, quē ha quēt Pahpām cahē na mehtēr rohn̄ttimā na ame ipa. Ne por nee me kam hapac nare, ne nee amji mā me harkwa cupa nare atajē, quē ha nee cōjkwa wȳr me hāpir, ne me Pahpām pupun nare. Quē ha cama me kam Pahpām cryc ata me hȳrmā apkjē, ne ame to kēanre ne — hajyr. Hōhō, Jowāw te ihkōt me ipa catējē mā hūjarēn to hajyr.

4

Krīrītpēj kam me cahāj nō te amji to ipintuw xā

¹ Jeju te Jowāw jirōa pē mecumrār, ne hirōa pē cumā ihkōt me ipa catējē jāhtō. Mā Parixēw catējē te ahna harēn par. ² Ne nee pē Jeju ajco me cumrār nare, me ipē ihkōtme ipa catējē pē wa ajco me cumrā. ³ Mā Jeju te ita na Parixēw catējē jahkre pej, ne me harēn par, ne ma Juta jōpjē pē cator, ne ma Hīpōjajo jō pjē wȳr ihkōt

meipa catējē me, me mō. ⁴ Ne Krīrītpej jō pjē cajpuaw pry nō ata kōt pē me imōr xā.

⁵ Ne ma Krīrītpej jō pjē kam krījapry te Xica ita mā me icator, por pē Jaco xwȳ ihkra pē Joje xwȳ mā pjē jahkre ata cahna. ⁶⁻⁸ Mā curia cormā Jaco jō cōhkre ata ihcuuhhē. Mā pyt ramā me pahkrā jimoao kam jȳ, wa curi Jeju me, me icator, māramā mōr mā ihpreacre, mā cōhkre ata cahē na hȳr. Wa ma me ikwȳ me krī ata kam ite meampo krēr xā japrōr to me pra, mā ahte hāhhuc. Mā pyjē nō pē Krīrītpej jō pjē catējē nō ata, cute cōjaxār prāmte hȳrmā tē, mā Jeju cumā:

— Ate amji kam gapac xāna, imā cōita kwȳ incrise ne, wa to ikō — hane. Mā jūm cahāj ata Jeju mā:

⁹ — Apē Juta catējē nō, ne ipē Krīrītpej jō pjē catējē nō, ne mēr ampo na mā ca apu cōita na iwȳ? — hane. Ne ampo na pē cumā ihcakōc xā ita to? Nee mā ampo na nare, pē ajco Krīrītpej jō pjē catējē me, Juta catējē me ajpēn kaj na me amji kampa, na pē cumā hane.

¹⁰ Mā Jeju cumā:

— Ca ate cōjkwa kam Pahpām te amā ampo jōr xā atā nahahkre pej na mā, ca ha ahna iwȳ. Ca ate ite cōna awȳr xā ata na ijahkre pej na mā, ca ha mehtfīr xā rohnȳtti mā xā jō cōna iwȳ, por ca ha cōto ikō ne atīr rohnȳtti mā na apa xā ata na iwȳ — hane.

¹¹ Mā pyjē nō ata cumā:

— Amā cō jacjēn xā hamreare, ne cōhkre ita rya to iry. Ne mēr jū mā ca ha, ne mehtfīr rohnȳtti mā xā itajō cōita kwȳ py, ne imā ihkwȳ? ¹² Xā ajkī gō cōita me panquēt xwȳ pē Jaco jō cōjirōa pē impej? He pē me panquēt Jaco me imā cōhkre ita jahkwȳ, nemehkra me, cute me ampo to ipijapar xā mā hahkre, mā ihtyj me to ikō. Ne xā ajkī Jaco xwȳ jirōa pē acati, mā ca ha ajte imā cōimpejti nō ita gō? — hane.

¹³ Mā Jeju cumā harkwa to:

— Quē ha jūm, pom cōita kwȳ to ikō, ne hacpȳ ma mācumā kōr. ¹⁴ Ne por wa ha jūm mā cō kwȳ, quē ha to ikō ata, quē ha quēt nee hipēr cumā kōr nare. Ampo na? Quē ha jūm kam cōata ipijapjēr rohnȳtti mā xā ata pē ihtīar na ipa xā ata, na quē hanee jū caxuw ihtyc nare — hane.

¹⁵ Mā cahāj ita cumā:

— Mēr imā cōita kwȳ, mār wa imā kōr nare ne, nāmri wa nee hipēr hacpȳ ne cōita jaxār to imōr prāmnare — hane. Mā Jeju cumā:

¹⁶ — Mō ne apjēn aprō, ne hacpȳ ne to amji jaxāmā — hane. Mā cahāj ata Jeju mā:

¹⁷ — Ipē ipjē nare — hane. Mā ramā Jeju te hahkre peaj xā na cumā harkwa to:

— Ampeaj kam ca apjē nare na ate imā amji jarēn. ¹⁸ Ne pom ramā ate apjē to xīc, ne cumā hikran ita. Ne pom cute ihkwȳ to xēj ca apu cume apa ita te hajȳar, ne nee cupē apjēn nare. Wa nee ato ahēj xi nare — hajȳr.

¹⁹ Mā cahāj ita Jeju mā:

— Ampeaj kam ca ate ijarēan to ijarēn. Ne ita caxuw wa ite apēPahpām jarkwa to acakōc catē na gahkre pej. ²⁰ Ne caxi imā awjarē. Jō ri mōrmō cu ha ajte ame Pahpām to ameamji kam pajapac to me papa? Wa meipē Krīrītpej jō pjē catējēPahpām to amji kam me ijapac, ne catihti to me cumā icakōc prāmte, mahāhkā jakōtti ita wȳr ijōtpē me pra. Ca ajte me apēJuta catējē Krīpinkrēn kam ajte, me pahtēPahpām to amji kam pajapac xā na me harē. Ne amāa, jū ri mōrmō Pahpām to pahtē amji kam me pajapac xā — hane. Mā Jeju cahāj ita mā:

²¹⁻²² — Ikam gapac to impeaj ne he. Ca me apē Krīrītpej jō pjē catējē atePahpām to amji kam me gapac xā atajē na, me amjjiahkre pej nare kam me to amji kam gapac to me apa. Ne me pa nare, wa ityj quēt ite me Pahpām to amji kam me ijapac xā ita na, me imā amji jahkre pej. Ampo na? Nee mā ampo na nare. He pē me apytār catē ita, me ipē Juta catējē pīn meawȳr cato. Na cu ha nee jū caxuw hipēr hāhkā jakōtti ata me, Krīpinkrēn kam, ame Pahpām kīnti na jūm te cumā me amji jarēn xā hamreare. ²³ Ne hamre, ramā bahtē Pahpām to amji kam me pajapac xā cunea pintuw. Naquē ha ita caxuw jūm ampeaj kam Pahpām to amji kam hapac na, quē ha Pahpām amji caxuw cumā cute to amji kam hapac xā to hahkre, mār quē ha harkwa kōt to amji kampa. Hōhō, cute mehajȳr catējē ri Pahpām amji mā me hapē, cute me to amji kam hapac xā caxuw. ²⁴ Inxū pē Pahpām ata nee hīa na ipa nare, ne quēt cupē Carō Pejti ata, ne pjē cunea kam ipa. Na quē ha hanea ne cute me to amji kam hapaccatējē me carō caxwȳn cunea to me to amji kampa, pjē cunea kam — hane. Mā cahāj ata te cumā harkwa to:

²⁵ — He imā, por jūm pē me pahtpytār catē japrȳ te Crixtō ata to Pahpām te hūjhakre atacator xā na imā hahkre pej. Ne quē ha cato, ne mepamā ampo cunea to hahkre partu ne — hajȳr. Mā Jeju tecumā amji jarēn to:

²⁶ — He ipē jūm ata, ne ipē Crixtō, ne pa wa amāicakōc — hajȳr.

Pē Jeju kōt me ipa catējē amji mā me ajkra

²⁷ Wa caxuw ramā curi me ipē ihkōt me ipa catējē cator, ne ite amji mā ame

ipikrar kryjre nare. Ampo na? Ite me Jeju te Krīrītpej jō pyjē nō mā apu ihcakōc na me hōmpun, na wa ite amji mā me ipikrar. Ne nee ajte me inō te ampo ata na cahāj ata cukij to:

— Ampo na mā ca prām? — hajyr nare. Ne nee me inō te Jeju cukij to:

— Ampo na mā ca apu jūm cahāj ita mā acakōc? — hajyrnare, ite me hahkre pej xā na.

²⁸ Mā ma cahāj ata te hō pot rer, ne krī kam mehkṛīatajē wyr tē, ne cator ne cute me cumā hūjarēn to:

²⁹ — Ajpēn me mō ne me hūmre nō ita pupu, cute ite ampo ton xā atajē cunea na ijarēn partu. Ne mōrmō ajkī cupē, por pē Pahpām Crixtō to awjahkre ata? — hajyr.

Jeju mā Pahpām mā hāpēn xā ata pē hō

³⁰ Mā ma me hāhtōa ne krī pīn, por curi Jeju apu mō ata ri, ihwyr me mō. Ne cormā ajpēn me iwyr me mōr kwāy kam, wa ite me Jeju mā:

³¹ — Me ijō Pahhi, ampo krē! — hajyr. Mā Jeju te me imā harkwa to:

³² — Imā ijō, wa cuku, ca nee ite ihkur xā na me ijahkre pej nare — hajyr.

³³ Wa ite mempar, na wa ahna ite me ajpēn cukij to:

— Xā ramā ajkī jūm te cumā hō nō rer? — hajyr. ³⁴ Mā Jeju te me ipar ne me imā:

— Por Inxū te ikujahēc ata te amji mā ampo kīnti ata to wa cumān to mō, ne ata pē ri ihhēj rūm ijō, wa to amji mā ijarte, mā ityj. Ne wa ha ityj cute imā ijāpēn xā jōrata to cumā ihkrā cura, cupēa ri ihhēj rūm ijō.

³⁵ — Ca ramā ate me harēn to hajyr to me amji pyrāc tuhe: “Cormā pahte me pajō kēhkēn xā wyr putwry tecwat ne nō” hane. Ne mēr me hāhtōti itajē pupu he. He me cupē ijō purpyrāac. Ne ihhēj rūm me cupē ramā ampo hy intepu, ne ramā ihkēhkēn xāa kam hāhhuc atajē to ri pahte amji mā me cuprōn xā. ³⁶ Quē ha jūm te, jūm mā pur to hāpēn na, quē haihtyj amji mā ampo cwa. Ita jīlkē na, quē ha jūm teimā me to cuprōn to ipa na, quē ha ihytj, cumā cute me to cuprōn to ipa jahpan xā na, hāmcwyr xā. Na quē hame hāhtōa ne mehtīr ita na ameipa, Pahpām cahē na. Ne quē ha imā me hāpēncatējē hakrya to me hakry to hanea, pom quē cute meampo hy kre catējē me, cute mehkēhkēn catējē he, ne awjar me hakry. ³⁷ Ampo na? He hūjarēn xā ita nee ihhēj xi jarēn nare, ne ampeaj kam ri awjarē: “Quē ha mam jūmjē te hāhkre na, quē ha ihytj ihkōt cormā ihkēhkēncatējē ihkēhkē” hane. ³⁸ Wa ite ramā me ate

iwyr me to apipkjēr na me amēn. Ne pē mam rȳ pēa mā, Pahpām jarkwa to mehcakōccatējē pē me hāhkre catējē atajē pyrāac, ne ramā me cumā Pahpām jarkwa jarē. Na ca ha mehkōt cama iwyrme to apipkjēr to me apa — hajyr.

Pē Krīrītpej jō pjē catējē cute amji kam me hapac xā to me antuw

³⁹ Mā Krīrītpej jō pjē catējē kam me hāhtōa ne, ampeaj kam cute Jeju to amji mā mehajyr tȳj pyrentu. Ampo na? Por cahāj te harēn to: “Cute imā ite ampo cunea ton atajē to ihcakōc partu” hajyr, na ri mehcunea te amji mā me to hajyr pyrentu. ⁴⁰ Mā Krīrītpej jō pjē catējē kwȳ cator, ne cute me Jeju wyr, quē me cahē na amji to jū mā amcro to. Wa curia me cahē na me ijāhhuc, ne ite me amji to amcro to meipjajkrut.

⁴¹ Mā hūjarēn xā atajē kōt, me hāhtōa ne cute Jeju mā me amji jōr, ne mempar pyrentu. ⁴² Ne cute me cahāj ata mā harkwa to:

— Wa ityj ita caxuw me kampa. Ampo na? Wa ramā ite me hīa kam ijapac, ne nee mā ate me imā harēn xā ita kōptit mā, ite mempar nare. He ampeaj kam ri me imāa Jeju pē me pahkēn catia pē me pahto hapōj catē, pjē cunea kam — hajyr.

Pē Jeju cama ihcakōc xāa to pahhi kra caprā

⁴³ Ne wa ite amji to me amcro to ipijakrut jirō pē mā, wa ma ite Jeju me, Hīpōjajo jō pjē wyr me iprār kam me itēm. ⁴⁴ Ne pē Jejuja acjo me imā amji jarēn to:

— Ipē Pahpām jarkwa to mehcakōc catējē nō. Ne ipēme ikwȳ pyrāac, mā ijō krī kaj na ihytj me ikampa. Neijō pjēa kam, nee amji mā me icupa, ne nee ikam me hapac prām nare — hane. ⁴⁵ Wa curi me icator, ne curia me cahē na me ijāhhuc. Mā curi mehkṛī catējē te meito kēnre nare. Ampona? Pē ramā Krīpinkrēn kam Hīpōjajo catējē mamme Hakren xā jō amji kīn ata na me Jeju te ampo pejtiatajē ton na me hōmpu na pē.

⁴⁶ Jirō pē mā wa ma Tētēc jō krī wyr Jeju me, me pra, por pē curi cō to ampo cacō xȳre na ata ri. Mā curi pahhi mā hāpēn catē nō catia, Capernam jō krī kam ihkrī ata pē ihkra xā, hūrkwa kam. ⁴⁷ Ne cute Jeju te Juta jō pjē pīn mōr naharēn par, ne ma Jeju wyr Tētēc jō krī wyr tē, cute ahna hāhwyr mā ihkōt Capernam jō krī wyr mōr. Ne cute cumā ramā ihkra ihytj xāa kam ata caprār prāmte. ⁴⁸ Mā Jeju te pahhi mā hāpēn catē ata mā:

— Xā wa icarōt to ampo pihho catia to, ca ahna me ipupune cormā ihkōt me ikampa? — hajyr.

⁴⁹ Mā Jeju mā:

— Ijō Pahhiti, ikra tyc xwŷjrea na, ajpēn gūjaréan kam atêm pyrentu! — hane.

⁵⁰ Mā Jeju cumā:

— Gapacta ne ike wyr amji jaxà! Hamre, ramā akracaprâr, ne quē ha ihtyj amā impej, nee quē ha ihtyc nare — hane. Mā cute Jeju par pyrentu, ne ma tē. ⁵¹ Mā ike wyr pry cahtiri cumā me hâpén catêjé kwý te mehcajpar, ne me cumā ihkra jarēn to:

— Hamre, hacp̄ya mā akra impej — hane. ⁵² Mā cute pyt jyr xà jū kam ri ihkra te amji cajpér na, mehcukij. Mā me cumā harēn to:

— Ihnō kam ri, ramā pyt te ihcahpa crire kam ri, akra mā kry jamre — hane.

⁵³ Mā pyt jyr xà ata kam hūm te, Jeju te cumā harkwato:

— Quē ha ihtyj akra amā impej — hajyr na to amji japackre pyrentu. Cwyrjapé ri curi ike kam cahē na mehkri atajé cunea te ihtyj Jeju to amji mā me hajyr pyrentu.

⁵⁴ Pē Jeju ramā carôt to ampo pihho catia ton to ajkrut, Hípôjajo jō pjé pñ mōr xà ata kam.

5

Pê Jeju cō cahē na cukrā xà peacre hikwa ata caprâ

¹ Ne ita jirō pē mā ri Juta catêjé te amji mā me amji kīn nō ata ton, wa ma me hýrmā Jeju me, me ikwý me, Krípinkrén wyr me mō. ² Ne krī ata pē kēn to mehcunea intête kwýc, nemencjé xà na hōtpē me harkwa jåhtôna ne me to. Atajénō na pē carà cahâcre hóhti jamâr catêjé ajco hapôj ne me to acjéj. Cwyrjapé ri cute me cumā haprý to CarâcâhâcreHóhti Jō Harkwa. Ne cahi na kēn te kwýc kamcô ata ri me ijarkwa na haprý te Kríjàhcápri. Mā ipu na hâhpýkrâ xà na kēn po te ikre po atajé texîc ne ihcuuhhê. ³⁻⁴ Mā me hâ cunea cō ata pu na me nō, ne mePahpâm mā imprar catê te cójkwâ pñ iwrýc, ne cō atato ipicwrýc na me hikaj. Pê ajco hân ne hōtpê jüa mā ahna amcro pē ajco irôrôc, ne cō ata to acwryc. Ne pē ampo na me hikaj nare. Quê ha cō ata acwryc, quē ha me hâ atajé nō mam cumā mrô, ne impej pyrentu. Na pē ipu na mento tûm me, cute me xwý me, me cukrâ xâpec me, me nō. ⁵ Mā curia me cahê na jûm xûmre xà na, ramâ ahna caku te trînta ne ihkôt ôjtô ata nō. ⁶ Mā Jeju curi cator ne cute ramâ hâ ita na ahna caku jåhtôna nahömpun, ne hahkre pej. Ne cute ihcukij to:

— Xà amā amji caprâr na amji to prâm? — hajyr.

⁷ Mā cute Jeju par ne cumâ:

— Hewhý, jûm te cō ita kam ito mrôr xà caxuw hamreare. Cwyrjapé ri hân ne

acwryc, wa tee hýrmâ icuhkwýr, mâma mam me ikwý kwý me ire ne kam me mrô. Ne quêt mempej ne ma me pra, wa ita ri mehkônt ijkwa xà ita kam ijkwa — hajyr.

⁸ Mā Jeju cumâ:

— Hâ to xa, ne anôr xà ata py ne to amôrpyrentu — hane. ⁹ Me ajkaam mâ hûmre ata pej ne hâm, ne cute nôr xâata pyr ne ma to ihtém pyrentu. Ne mehkôt xà jō amcropê xap na, pê ita hane.

¹⁰ Mā Juta catêjé jō pahhi catêjé kwý te jûm ata te nôr xà pyr ne to ihtém na me hõmpun, ne me cumâ harkwa to:

— Pyhâpâ, he ita kam me pahkôt xà jō amcro pê xap, nō na mâ ca ajte ate anôr xâ ita pyr ne to tê? He ate amji kam gapac xâ ita nee me pahte amji kam me pajapac xâcajpuaw nare, ne ihkaj na! — hajyr.

¹¹ Mâ cute mempar ne me cumâ:

— Por hûmre te icaprâr ata te imâ harkwa to: “Anôr xâpy ne to amôr pyrentu” hajyr. Wa harkwa kôt tê — hajyr.

¹² Mâ cute mempar ne mehcukij to:

— Jûm te mâ anôr xâ ita pyr ne to atêm na amên, mâ ca apu to tê? — hajyr.

¹³ Mâ me cumâ:

— Pyhâpâ, nee cute icaprâr catê ata te imâ amjijaprý jarêna, ne ite hõmpun pej nare kam, ma me hâktô mâ hâr — hajyr.

¹⁴ Mâ ramâ ahna ahtûm ryre mâ Jeju te Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa kam ihcajpar ne cumâ:

— Ramâ acaprâr ne apej ita na amji pupun peaj ne he. Nehipér mō ne amji caxuw ampo kén nō ton nare. Nâmri caha ate ihnô ton na, quē ha mam ata jirôa pê acaxuwihkâne ne — hajyr, ne ma tê.

¹⁵ Mâ hûmre ata xwŷjé cator ne ma tê, ne cute mecupê Juta catêjé jō pahhi kwý mâ amji jarêna to:

— Xâmté nee jûm te icaprâr nare, Jeju te ri icaprâr — hajyr.

Pê Jeju cupê Pahpâm na amji jarê

¹⁶ Ne cute me Jeju te mehkôt xâ jō amcro na, cutehâhcaprâr na me harêna par ne me ajpêñ mâ:

— Cute me pahkôt xâ jō amcro kam hâhcâprâr, ne apu to kén, cwyrjapé cu ha hanea ne ame to kâanrene — hajyr. Ne ma Jeju wyr me pra, ne cute me cumân kammehtêm.

¹⁷ Mâ Jeju me cumâ:

— Me ikampa, rý jü caxuw cójkwâ kam Inxû Cati te ihkôt xâ caxuw hâpén xâ impejti atajé to hâpén jicu nare. Na wa ha hanea ne cuxâ hâpén xâ ita to ijâpén to ipa kam to icrà tu — hane.

¹⁸ Pê me cupê pahhi catêjé kwý harkwa ita na me kâmpa ne ame kam incryac to ame kam incryc, na pê me cumâ ihcuran

prāam to ihercuran prām. Ampo na? Nee mā ampo na nare, pē mehkōt xā jō amcro kam hā atacaprā, ne cormā hipy cupē Pahpām kraa to iherka na me cumā amji jarē, ne Hūm me ipipēan na amji jarē. Na pē ihtyj cupē Pahpām kra na cute amji jarēn to apu ihhēj na amehcāmjī, cwýrjapē pē kam amencryac to amencryc.

Pahpām kra himpej xā

¹⁹ Mā Jeju cormā me cumā:

— Iksam me gapac to impeaj ne he. Ipē Pahpām kra, na wa hanee amjia kōt ampo itajē nō ton nare. Ne por Inxū ampoto, wa ahna hōmpu atajēa to wa ijāpēn to ipa. Ne por Inxū ampo cunea to atajē, wa ityj hanea ne to. ²⁰ Ampo na? Inxū mā ikinti, na ri ihtyj imā cute ampocunea ton xā itajē to ipipē to ipa, wa hōmpu. Ne quē ha cormā imā cute ampo ton xā itajē jirōpē cute ton xā atajē to aijpē, wa ha to, ca ha ahna me ipupu. Ne atyj hōmpun xā ata to me amji mā ajkra. ²¹ Ne pom Inxū hacp̄ya mā mehtyc to ihtīr, ita na wa haipē hūrāac ne ite amji mā jūm tyc to ihtīrprām ata to, ityj hacp̄y mā ihtīr. ²² Ne nee Inxū Catī pē mehkēn me, mempej to ipicokjēr catē nare. Ampo na? He ite ita to ijāpēn xāa caxuw ri cute imāhōr. Ne pa wa ha cute mempejtī ton atajē jahpan xā na, mecumā ijāmjōr xā impejti atajē to amgō. Ne cute mehkēntōn atajē jahpan xā na, wa ha me cumā ijāmjōr xākēnre atajē to amgō, ne cama mehkēn mā ame curē. ²³ Quē ha icati na me ipupu, ne amji mā me icupa to hanea, pom quē amji mā me Inxū cupa he. Ne por jūm amji mā ipē Pahpām kra na icupa nare ata ri, hanea ne nee amji mā, por Inxū te ikujahēc ata cupa nare.

²⁴ — He ampeaj kam wa ha me amā awjarē. Por quē ha jūmicakōc xā itajē cunea to amji mā ihhimpej ne kampa, ne Inxū te aijpēn ikujahēc na amji mā ito ihhimpej ata, quē ha ihtyj ihtīr rohnýtti mā. Ampo na? He wa nee ite jūm ata kēn mā mēn nare, ne cama quēt to ihtyc xā jahpan, na quē haihtīr rohnýtti mā na ipa, Inxū cahē na. ²⁵ He ampeaj kam wa ha me amā awjarē. Quē ha ita caxuw, por cormā mehtīr na ame ipa, māramā Inxū mā mehtyc itajē, jū caxuw ipéihkra na me ijkē kampa, ne hacp̄y mā ihcunea na amehtrī pyrentu. ²⁶ Ne pom Inxū pē mehcunea mā, cute me amji kam hapac xā jōr catē xakatata te ri imā hōr. Na wa ityj hacp̄ymā mehtyc to ihtīr. ²⁷ Ne ampeaj kam ri ipē Pahpām kra, ne hanea ne ipē me Ahākā, cwýrjapē ri hajyār ne Inxū Catī te ito mempej me, mehkēn catējē cukij ne me to ipicokjēr catē.

²⁸ — Ne nee ca ite icakōc xā to icakōc itajē impar xā to ame amji mā me apikrar

nare. Ampo na? He ramā amehtyc catējē te meijōkre par, ne hacp̄ya mā amehtrī ne kre pē me hapojxāa kam ri ramā hāhhuc to mō. ²⁹ Ne por mempejti ton to me ipa atajē, quē ha mehtyc xā jirō pē hacp̄ymā mehtīr, ne Pahpām cahē na amji to me ipijaparrohnýtti mā. Ne por mehkīnte mehkēnre ton to me ipaatajē, quē ha mehtīr, ne cama mehkēn māmē axā, ne ampya mā, Pahpām pē amji to me acto.

³⁰ — Ne pa wa nee amjia kōt jūm kēn mā mēn nare, ne Inxū te catyt kam amji jahkre pejti te me hahkre pej xā ata kōt, wa ha me to ajcokjē. Na wa nee apu ampo itajē to ikuhcupan nare. Ampo na? He wa nee ite amji kam ijapac xāa na jūm kēn mā mēn nare. Ne por Inxū te ikujahēc ata te amji kam hapac xāa kōt wa hān nemehkēn catējē kēn mā me curē, ne mempejti catējēatajē impej mā me curē.

Pē Jeju hāpēn xā ton atajē, ihtyj cupē Pahpām na harē

³¹ — Ne wa ha pa ipyxit peaj ne me amā amji kōt harē na mā, quē ha ite amji jarēn xā itajē kōt hamreare ne. ³² Ne nee mā ipyxit peaj nare, ne ihtyj icaxuw jūm ata, ne cupē ijōInxū. Ne por ito ampo na awjarē atajē, ampeaj kam ri, neemā Inxū apu ihhēj xi jarēn nare na, ramā imā hahkre pej. Inxū teijarēn xā ata ampeaj kam ri, ne nee ijkōt hamre xā nare.

³³ — Ne ate me ina gāhckukjēr ne me ijarēn par prāmte, Jowāw te me cumrār catē wyr me jūmjēkujahēc, mā cute me cumā ito hūjarēn paratajē ri nee ihhēj xi xā nare, ne ampeaj kam ri. ³⁴ Ne nee imā pjē ita kam, cute me cumā me ito hūjarēn xā ita na prām nare, ne quēt Inxū te ito hūjarēn xā atajē ri imā impej, ne nee ijkōt hamre nare. Ne mēr ampo na ri Jowāw te mecumrār catē te me amā ijarēn to hajyār? He ca ihhēaj toijarēn par xā atajē kōt me ikampa, ne ate amji mā meito ahimpej na, ca ha nee me akēn mā me axār nare, neatyj me atyc xā jahpa.

³⁵ — Ne pom ihpōc xā hān ne amji na ampo jarare jāhtōa ne to cuprō, ita jīkjē na ri Jowāw te me cumrār catē ata amji na me ato cuprō. Ne cupē ihpōc xā pyràac ne me amā ahucjro, ca atyjhahna ate me cuprōn to amcro to incrēre xā, mār quē me amā ampo to hahkre. Ca hūrēn amegakry cakrō, ca ajte nee ate me hūjarēn xā atajē cunea na me kam gapac nare. ³⁶ Ne ampeaj kam pē Jowāw hirāa pē me amā ijarē. Mā cormā Inxū Catī te ijāpēn xā catia ita na imēn, wa to ijāpēn to ipa, atajē ri Jowāw jirōa pē, hirāa pē ijarē, ne hanea ne ihtyj aijpēn Inxūte ikujahēc na ijarē. ³⁷ Ne hanea ne Inxū te ikujahēc ata, ihtyj ito me amāawjarē cakrō, ca rȳ jū caxuw

ate me hōkre par ne mehōmpun nare.
³⁸ Ca nee ajte icakōc xà itajē na me ipar, ne amji māme ito ahimpej nare. Ne ca ry jū caxuw ate me Inxū teajpēn ikujahēc ata jōkre me, cute me amā harkwa jirēn atajē nō impar nare. ³⁹ Ne cormā ihnō xwŷjē, he ca atyj me Inxū pēahpām jarkwa na ihkāhhōc to hahkre to me apa. Neate me to hahkre xà atajē kōt atyj nee jū caxuw ate ame atyc nare na, ame amji cāmjī. Ne por ihkāhhōc ata ihtyj ito awjarē. ⁴⁰ Cakrō ca ma ajte ite me amāme atifr rohnýtti mā xà ata jōr xà wyr ame gitōt.

⁴¹ — Ne imā Inxū te ito ihcakōc to impejti naa pit mā to prām. Cwŷrjapē ri imā pjē kam me hūmre te ikōt me harēn to impejti na me to prām nare. ⁴² Ne wa ite ramā me akrāhky na me amā Pahpām kīn name gahkre pej, ne nee me amā caxwām catia mā Pahpām kīn nare. ⁴³ Ne wa Inxū te amji kam hapac xàa na ajpēn me awýricator cakrō, ca ajte ma ame icaca. Ne quē ha pjē ita kam, ita ri, ajte jūm xūmre amjia kōt cute amji kam hapac xàa na me awýr cato, ca ha atyj ahna me amji capa, ne ihkōat me amji to. ⁴⁴ Ne ate pjē kam me hūmre te me apejti na me garēnnā ri, me amā impar prām. Ne Pahpām te me apejti na megarēn na ri, nee amji to me amā gāhcukjér to prām nare, ita kam jū mā ca ha ne ito amji mā me ahimpej? Wyr ca ha amji mā hamā ne me to.

⁴⁵ — He xà pa wa ha ajkī Inxū cuna mā me garēn to kēanre ne? Hāpā. Ne pom ca me Mojxe xwŷ te me hapackre xà to me amji kampa, ne cute me atehcajpar xà na amji mā me to hane ita, quē haPahpām mā me apē mehkēn ton catējē na me amā hacjē. ⁴⁶ Nāmrī ca ha me ate caxwām catia mā amji mā me Mojxe kam gapac na, ca ha atyj hanea ne ito amji mā hane. Ampo na? Taa mā pē ina ihhōc. ⁴⁷ Ca nee ramā Mojxe to amji mā me ahimpej nare ita kam, jū wyr ca ha ito amji mā me ahimpej — hajȳr. Hō, Jeju te Juta catējē jō pahhi kwŷ mā harkwa to hajȳr.

6

Pē Jeju hō incrite to me hāhtōa mā harte

¹ Ita jirō pē mā, wa ma Jeju me, me ikwȳ me, Hīpōjajo jō cō na me irēr, ata jaþr y nō te Tiperij jō cō. ² Mā me ikōt me hāhtōa ne me mō. Ampo na? Cute me Jeju te me hā caprār, ne me to impej pyrentu na me hōmpunna ri. ³ Wa hāhkā jakōt nō na Jeju me, me ipē ihkōt me ipacatējē me, me ijāpir ne me ijȳr. ⁴ Pē caxuw ramā me Hakren xà jō amji kīn me Pāwtŷjre jō amji kīn na ahtipre.

⁵ Mā Jeju te amji wyr, por ihkōt me hāhtōa ne me mō atajē pupun, ne cute Pirip mā harkwa to:

— Jō ri cu ha ajte me hāhtōt iitajē mā me hō nō māme pahcato, ne me hūhkā? — hajȳr.

⁶ Ne pē ramā cute me cumā pāw kryj ata kam to hāhtō to amji kampa, ne cama cute Pirip cajpēar prāmte pē cumā hane.

⁷ Mā Pirip cumā:

— Ahp̄yanre na me pyxit te me pāw kryjre ne mencwŷr xàcaxuw, cu ha me putwry te ôjtō jâpēn xà jō pore jirōa pē ahna me cumē cakrō, quē ha nee me cahuc nare — hane.

⁸⁻⁹ Mā Antre pē Petrō tō te cumā harkwa to:

— Ihnām hā ahkrare xūmre nō ita mā pāw kryjre texīc, ne caxuw cumā tep pijakrut ne hār hiahpuro mā to jȳ he, ne jū wyrquē me hāhtōt iitajē catwŷ! — hajȳr.

¹⁰ Mā Jeju te me imā harkwa to:

— Me cumā, quē mechcunea pjē kam me to jȳ — hajȳr. Nepē ampeaj kam pjē ata kam pōre. Mā mechcunea jyr, pjē kam, ne por me hūmre me h̄yr atajē pē me hāhtō na me xīc mir, me hūmre pit. ¹¹ Mā Jeju te pāw kryjre atajē incwŷr nehūrēn hakryti na Hūm pē Pahpām mā to amji jarēn. Ne cute ihcokjér neme imā hōr, wa ite me cumā hōr par, mā cute tep pijakrut atajē to hajȳr. ¹² Mā ajte me hō pāw kryjre itajē to mechcunea jarte partu. Ne cute me hāpān tohhijirō pē mā ri, Jeju te me imā harkwa to:

— Cute ame cahhur tohhi itajē to kāhā kam me cuprō, quē neeihnō ipictor nare — hajȳr. ¹³ Wa ite me to cuprōn, ne me to kāhā to tōxi ne me to hipu par, por pāw kryjre te xīc atajē cahhur to.

¹⁴ Mā cute Jeju te ampo pejti ton xà ita na mehōmpun, ne amji mā me harēn to:

— He ampeaj kam ri hūmre ita pē me pamā Pahpām jarkwa to ihcakōc catē, por pē Pahpām me pamā cator xà na to awjahkre ata mā he — hajȳr. ¹⁵ Mā Jeju te, cute me hāprēa kam amji mā me to hōpahhi na me hahkre pej, ne ma ahte tē, ne kēnti kāa nō na hāpir.

Pē Jeju cō incwŷrpē mō

¹⁶ Mā ramā me ina caxwa, wa curia ite me Jeju rer, ne ma me iwrýc, hīpō tohkā wyr. ¹⁷ Ne pār kre mā meicjēj, ne ma Capernam jō krī wyr ite me to irēr na me amji to hajȳr. Ne ramā ihcajpuaw pār kre to me mō, mā ramā awcapātķō, mā nee cormā me iwyr Jeju cator nare. ¹⁸ Mā kōc pahtȳjti ata te hāpērkam ihtēm, ne cō to harō to pra. ¹⁹ Wa ramā ite me imōr jūwry to me rec pyxit, cō kam, ne ma me to cakrýn to mō. Ne me ite amji wyr ajpēn cō

jipy Jeju te mōr na me hōmpun, ne ampeaj kam me imā hūpa.

²⁰ Mā pea me inā hāhtēp, ne cute me imā harkwa to:

— Ame icupa nare, pa wa mō, nee mā ipē me carōnare — hajyr. ²¹ Wa ite me hahkre pej, ne hacp̄yā mā hūrēn ame ijakry, ne ityj ite ahname amji caxār. Mā me iwyr hār, ne jū mā cute pār kre ton, mā cyt ne me imōr xā ata wyr me ito icator.

Pé me hāhtōti atajē ame Jeju japē

²² Ne pē Jeju curi me cumā harte xā ata ri, wa ahte ite pār kre pyxit peaj mā me icjēj na cute me ipupuan na, curia cormā me ahtwȳ, ne me Jeju jikaj. Ne nee pē ramā me iwyr Jeju cator na me hahkre pej nare. ²³ Mā ma me ijakan pē Tiperij jō krī jō pār kre kwȳ cator, por curi Jeju te Hūm mā pāw pyrēn hakryti jarēn, ne me cumā kryj, mā cute ame to harte tu ata ri. ²⁴ Ne cute me ijapēn, ne curia ame Jeju jikaj atajē kwȳ te pār kre kwȳ mā mencjēn, ne ma me ikōt Capernam jōkrī wyr me to cator, cute me Jeju japēn prāmte.

Jeju pē me pahto iħtīr rohnýtti mā catē

²⁵ Ne curia ri me hāhtōti atajē te me Jeju mācator ne me cumā:

— Hāpà me Ikrā tūm! Jū caxuw mā ca ita ri acator? Wa ihcapr̄yna curi ame gikaj, ca ate jū mā ajte ne ramā ita riacator? — hajyr. Mā Jeju me cumā:

²⁶ — Ampeaj kam wa ha me garē! Ca ate ijapēn xā catia na me ipupun, ne Paħpāmkra na ate amji mā me ito hajyr to, ca ikōt me acator nare. Ne ame garte prām ita to pit mā, ca ikōt me acator. ²⁷ He ame hajyr nare! Nee ca pjē ita kam, ate amji to me apijapar prāmte, me gāpān to pit mā ameamji kam gapac nare. Ne quēt Paħpām caħē na ate amji to me apijapar rohnýtti mā xā ata to, ca ha me amji kampa. Ampo na? He ate meto amji kam me gapac ata pē iħħej rūm me gō te me ato meatiñ rohnýtti mā xā. He ipē me Ahākā, na wa ite me axūmreja na amji ton, ne me amā Inxū Catī to hahkre, ca ate cahē na amji to me apijapar rohnýtti mā xā caxuw. Mā iħtyj Inxū pē Paħpām te, ite to ijapēn xā caxuw imā carōt jōr. Ampo na? He cumā ipej na ri — hajyr.

²⁸ Mā cute ita na meħcukij to:

— Ampo ton na ri Paħpām mā me ito prām, wa me cumā to? — hajyr.

²⁹ Mā Jeju te me cumā harkwa to:

— Ate ito amji mā me ahimpej na ri, Paħpām mā me ato prām, cwyrjapē ri cute me awyr ikujahēc — hajyr.

³⁰ Mā me cumā:

— Ca ha iphē acarōat to ampo piħho pejti to! Wa ha ahna me apupu, ne ityjamji mā me ato ihimpej! ³¹ He pē me panquētjē

pō kam me hamreare ata kam ajcome hō pē mana ata pit kur to me ipa, ata pē Paħpām jō kāhhōc kam harēn to: “Cute cōjkwa pīn me cumā me hōjōr, mā cute meħkrēr” hajyr. Na ca ha pijamā ajkī cuxā me imā to? Wa ha me hōmpu, ne me cukrē, ne ityj amji mā me ato ihimpej — hane.

³²⁻³³ Mā Jeju me cumā:

— Ÿhȳ, ampeaj kam wa ha me amā cōjkwa jō ata kōt harē. Pērý pēa mā Mojxe xwȳ jō caku kam, cute pjē kam amji tome ipijapar xā caxuw pit mā, pē Paħpām me cumā me hōjapr̄y te mana ata gō. Ne nee mā pē Mojxe me cumā hōtā jōr nare, Paħpām pē me cumā cugō. Ne pom curmā cōjkwa pīn Paħpāmjō intuwti cator ita pē ri cōjkwa kam Paħpām caħē na ate amji to meapijapar rohnýtti mā xā caxuw impej — hane.

³⁴ Mā me cumā:

— Me Ikrā tūmti, gōtpē amcro cunea kam, mēr me imā Paħpām jō intuwti ita gō! — hane.

³⁵ Mā me cumā:

— He ipē ri iħħej rūm cōjkwa pīn Paħpām jō intuwtiata, na wa ha me to iħtīr rohnýtti mā. Quē ha jūm ty, ne iħtyc jirō pē hacp̄yā mā iħtīr, ne nee hipēr jū caxuw iħtyc nare. Quē ha prām na jūm te apu ipa na, quē ha apā ne hacp̄yā māiħtjy, ne cumā amji kīn, ne harte pyrēn hakry. Ne quē ha hanea ne jūm kōr na apu ipa ne ikōt, ne hacp̄yā mā iħtīj ne cumā amji kīn. Jikjēna, quē ha jūm te Paħpām jahkre pej ne cumā amji jōr, ne ahna meħkwȳ mā hār to prām na, quē ha iwyr apkjē ne ito amji mā iħħimpej, nePaħpām jahkre pej, ne ahna meħkwȳ mā hār pyrēn hakry.

³⁶ — Wa ramā ite me amā me atoa icakōt to, ca atjē me ipupun cakrō, ca nee cormā me ikam gapac nare. ³⁷ Ne por Inxū te iħħukra mā me hacjēn xā atajē, quē ha iħtyj iħħukra mā me acjēj, wa ha ityj amji māme huwahi, ne jū caxuw pō mā, amji pē, jūm to iħucapēr, quē ha ipictor nare.

³⁸ Ne por Inxū te ampo na amji mā ito prāmti xā atawyr pē wa cōjkwa pīn wrȳ. Ne nee amjia kōt ite amji mā ampo na prāmti ata wyr, iwrȳc nare. ³⁹ Ne ite, cute iħħukra mā me hacjēn atajē toħajr xā caxuw ri, cute me awyr ikujahēc he. Quē ha nee jūm ipē ipictor nare. Wa ha jō ri pjē jamre xā ata kam, me to ipicokjēr xājō amcro kam, ityj amji kōthacp̄yā mā meħcunea to iħtīr. Hōħo, ita caxuw ri Inxū te ikujahēc. ⁴⁰ Ita na ri Inxū ito prām he. Quē ha iħtyj ipēPaħpām kra te hajyr romā mā iwyr me apkjē. Ne por quē ha ito amji mā meħħimpej atajē, wa hajū caxuw, pjē jamre xā ata kam, hacp̄yā mā me to iħtīr.

Quê ha me to ipicokjēr xà jirô pê Inxū cahē na mehtîr rohnýtti mā na ameipa — hajyr.

⁴¹ Mā Juta catéjê kwý te ajpēn mā me Jeju toihcakōc kēn kam mehtêm. Ampo na? Cute cōjkwa pīn cupéme hō tuaw pyràc ne iwryc na amji jarēn, na riame ajpēn mā harēn to hane he:

⁴² — Pom cupé Joje me Marij kra ita? He wa ramā ite me hōmpun pejtu, nō na mā ajte cōjkwapīn iwryc na amji jarē? — hane.

⁴³ Mā Jeju te mempar ne me cumā:

— Nämhä ne apu ihéj xi na amji mā me ito hajýricu. ⁴⁴ Jū wyr quê jüm amjia kôt amji to iköt ipa catê. Nämri quê ha Inxū te jüm pê iköt ipa catê na ton na, quê haihtýj cupé iköt ipa catê. Na wa ha itýj hacpýa mā toihtír, ampo cunea jamre xà ata kam. ⁴⁵ Ne Pahpám jarkwa to mehcakōc catéjê jō kāhhökam hūjarēn xà te hajýr he: "Quê ha Pahpám pê mehcunea mā ampo to hahkrecatê" hane. Quê ha cute me kamhapac, ne amji mā me to ihhimpej atajê, quê ha ajpēn iwrym me apkjē, ne iwrym me pra, neihtýj amji mā me ito ihhimpej. ⁴⁶ Ne rý jū caxuw ita ri, pjê kam catéjê nō te Inxū pupun nare, ne pa nare. Wa ipyxit peaj ne itýj quêt hōmpu. Ampo na? Hecurūam wa icator, na ri imā hahkre pej.

⁴⁷ — He wa ampeaj kam me amā awjaré, quê ha jüm te amjmā ito ihhimpej na, quê ha ihytc jirô pê hacpýa mäihtír, ne ihtír ita na apu ipa rohnýtti mā. ⁴⁸ Na ri ipê me gō te me ato atír rohnýtti mā xà ata. ⁴⁹ Ne pê mam me panquétjê pô kam me hamreata ata kam ame hō pejti jarýt te mana ata pit ku cakrō, pê ihytýj amehwej ne amehtyc partu, ne nee camahacpýa mā jüm tř nare. ⁵⁰ Ne por mehwýr cōjkwa pīn me hō tuwti wrýc ata, quê ha jüm te ihykwy krér na, quê ha Pahpám cahē na ihtír ita na apu ipa rohnýtti mā. ⁵¹ Ne ipéa ri cōjkwa pīn me cumā me hō třar wrýc ata. Ne ipéa ri me to ihtír rohnýtti mā xà. Wa ha pa, pjê kam mehcunea mā amji gō. Na quê ha jümte ihhéj ne ikwý krér na, quê ha Pahpám cahē na ihtír ita na apu ipa rohnýtti mā — hajyr.

⁵² Mā Juta catéjê kwý ame kam incryac to ame kam incryc, na ri cute meajpēn mā harén kēn kam ihtém, ne me harén to:

— Jū mā quête ajte hümre ita ne me pamā amji jīa gō, cu ame cuku? — hajyr.

⁵³ Mā Jeju me cumā:

— He ampeaj kam wa ha me amā amji jarē, ca ha me ateame ipê Ahákà jī kur nare, ne nee ame icaprō ita to ameakōm nare na, ca ha nee Pahpám cahē na amji to ame apijapar kam me toacrä nare, ne atýj ame atyc pa, ne me aköt hamre rohnýtti mā. ⁵⁴ Ne quête ha jüm te ijj kwý krér, ne icaprō ita kwý to ihkōm na, wa ha itýj jüm

ata to hacpýa mā ihtír, por jū caxuw me to ipicokjēr xà jō amcro pê ampo cunea jamre xà ata kam. ⁵⁵ Quêt ijj ita ri pjê kam me hō itajé jirôa pêimpej. Ampo na? He ijj ita pê ri quêt me hāpān xāimpejtî ata, ne icaprō ita pê ri quêt mehkōm xà impejtî ata, me to ihtír rohnýtti mā xà caxuw. ⁵⁶ Na quête ha jümte ijj kwý krér, ne icaprō tomekhökam na, wa ha ramā me ajcacwa, ne ajpēn kam me ihônco tu ne. Quê ha ramā Icarō Pejti me cumā acjéj, quête ha Icarō Pejti ata carôat kôt me ipa. ⁵⁷ Ne por Inxū pê mehtîr xà cunea xakat ata te riajpênekujahé, na wa itíar na ipa. Na quête ha jüm te ijj kwý krér na, quête ha hanea ne ihtír ita na apu ipa. ⁵⁸ Hōhō, pê mam me panquétjê me hō pejti pê mana krér cakrō, ihytýj amehwej pa, ne amehtyc partu. Ne pom curmā cōjkwa pīn ipê me hōintuwti wrýc ita caca xà te nee hajýr nare, ne ajtearemā, wa quêt mehtîr rohnýtti mā na me to — hane.

⁵⁹ Pê Capernam jō krī kam, cute me cuprōn xà jürkwakam Jeju me cumā hūjarēn xà ata to awjaré tohane. Ne nee pê cormā ne Jeju mecumā amji to ipipē nare, mehcunea te me hahkre pej cupate. Cwýrjapê pê ajco cute me cumā amji jarēn xà itajécwýrjapê me cumā amji jarēn to ipa. Ne Jeju jī kur xâata kôt harēn xà te hajýr he. Quête ha ihytýj jüm amji mā Jeju to ihhimpej, ne ihkóat ipa, ne ihköt ipa xà ata pê ri cute hī kur xà.

Pê me hâhtôa ne me Jeju mā hikra

⁶⁰ Mā Jeju kôt me ipa catéjê jâhtôa ne cute me itapar, ne ajpēn mā me harén to:

— Pom me pamā ampo to hahkre itajé impar kôt hakop jahkre kâatre! Ne jū mā quête ha jüm kam hapac to, ne hahkre pej ne ahna amji capa? — hajyr.

⁶¹ Ne nee jüm te Jeju mā me harén nare kam, mā cutearamā me ahna ihcakōc xà ata jahkre pej, cwýrjapê ri cute mehcukij to:

— Xà ita cwýrjapê mā ca ame icaca, ne ame imā hikranprâm? ⁶² He ca ha atýj jū caxuw cōjkwa wýr ipê me Ahákà te hacpýa mā hâpir na me hōmpu. Jirô pê mā ca ha cormā me ijjújarēn xà itajé kôt me hakop, ne me hahkre pej. ⁶³ Ne Pahpám Carō Pejti ata ri cahê na me ato ipijaparrohnýtti mā. Ne jū wyr ca me anō amjia kôt amji mähämā ne ca amji to ajpa, ne me ca ajpēn to me ajpa. Ne ca ha ate me iacakōc xà ita naikam me gapac na, quête ha Pahpám Carō Pejti me amâacjéj, ne me ato ipijapar rohnýtti mā. Hōhō, ita pê ri ate me ijj kurxâ ata, pom wa me amā haré ita. Ne wa ampeaj kamme amā ampo itajé jarēn cakrō, ca ajte nee me akwýito amji mā me ahimpej nare — hajyr. ⁶⁴ Ampo na

pē Jeju me cumā ita jarē? Nee mā ampo nanare. He pē ramā rȳ pēa mā, mam jūmjē atajē te to amji mā mehhimpejxā nare na me hahkre pej, ne hanea ne jūm te ihkēn māmēn xā ata na hahkre pej.

⁶⁵ Ne cute me cumā:

— Cwÿrjapē wa ite ramā me amā harēn xā ata na, quē ha Inxū te iköt jūm te ipa catē na hām nare na, quē ha nee cupē iköt ipa catēnare — hajyr. ⁶⁶ Na ri Jeju kōt me ipa catējē jāhtōa ne cute ihköt me ipa jicu, ne nee hipēr ihköt me ipa nare.

Pē Jeju kōt me ipa catējē te tōxi atajē nee me cumā hikran nare

⁶⁷ Mā cute me ipē ihköt me ipa catējē te tōxi itajē cukij to:

— Xā ca ha hanea ne me ijicu, ne ma me aprarprām? — hane. ⁶⁸ Mā Ximāw Petró te cumā harkwa to:

— Jūm wa ha ajte me hūnā? Me ijō Pahhit, pom acakōcxā itajēa ri quēt me imā ite amji to me ipijapar rohnýtti mā xā to hahkre. ⁶⁹ Wa ite me Pahpām te apē jūm pejti ata kujahēc name gahkre pej, na wa ityj ite amji mā me ato hajyr — hajyr.

⁷⁰ Mā Jeju me imā harkwa to:

— Ŷhŷ ita cwÿrjapē wa ite amji mā me ate tōxi itajē capi cakrō, mā me anō pyxit ne kam me pahcurē xwŷn carō kēn jō pahhi — hane.

⁷¹ Ne pē Jeju, Juta Carijot pē Ximāw Carijot kra ata to, pē meimā ihcakōc. Ampo na? Juta ata pē ihköt me ipa catējētē tōxi atajē nōa cakrō, quē ha ihtyj jūl caxuw Jeju curē xwŷn tehcajpa, ne ihkēn mā cumē.

7

Pē Jeju kjējē intuwre atajē ame cumā xwŷ

¹ Ita jirō pē mā ri ma Jeju ame ito mō, Hípójajōjō pjē kam, ne pē nee Juta jō pjē kam ajco apu ipa nare. Ampo na? Pē curi me hō pahhi catējē apumehcuran prām na pē. ² Mā ramā caxuw Juta catējē jō amji kīn nōjapry te Ikrere jō amji kīn ata to me cator xāakrē. Pē ajco me hōamji kīn ton xāna, ihtyj ikrere atajē teihitō kā pē Pahpām kra na amji mā me to hajyr nare, na ri cute me hapactua kam cumā harkwa to:

— Juta jō pjē wȳr atēm pyrentu, ne curi acato, ne acarōat to me cumā ampo pihho catihti itajē cunea to, quē me hāhtōti atajē me hōmpu! Quē ha jūm mā amji to cati prām na, quē ha nee apuipimxur to ihcuhkwy nare. Ne mērampo na quē ate ampo jahkre pej xā itajē na me

apupunnare? Me cumā to, quē ahna mehcunea me apupu! — hajyr.

⁶ Mā Jeju me cumā:

— He cormā nee ite mehcunea mā amji to ipipē xā jō amcro kamhāhhuc nare! Ne me amā amji kīn wȳr meaprar xā caxuw amcro cunea impej. ⁷ Mā pjē kam catējē itajē nee quēt ame acurē nare. Ne pa nare, me ikam incryc kam ame ipa. Cwÿrjapē ri ma ameicurē, ne ma ame icaca! Ampo na? Wa ityj me cumā, cute meampo to kēn atajē jarēn to ipa na ri, ma ame icurē. ⁸ Ne me ca nare, gapacta ne amji kīn ita wȳr me mō. Waha ita ri apu mō. Ampo na? He cormā amji kīn wȳr imōrxā caxuw nee ijō amcro kam hāhhuc nare — hane. ⁹ Hō, Jeju te me cumā amji jarēn to hajyr, ne curia Hípójajōjō pjē kam hāhhuc, ne apu mō, me hakān pē. ¹⁰ Wa me hakān pē ame ipa, mā me ina jū mā amcro te, wa ma me ipimxuar pē Jeju me, me mō. Mā nee jūm te me imōr xā na meipupun, ne me ijahkre pej nare.

Me hāhtōti atajē mā Jeju to cute amji kam me hapac xā pijakrut

¹¹ Mā tee Juta catējē jō pahhi kwȳ amji kīn ata na, me hāhtōti atajē catātkre na ame Jeju japē. Ne amehapēn to me ahna hāhcukjēr to hajyr to me ipa he:

— Jō ri mōrmō Jeju apu mō? — hajyr.

¹² Mā me hāhtōti atajē kwȳ kājpej pē, ajpēn mā me Jeju jarēn to:

— Ampeaj kam jūm ita pej — hane. Ne mehkwy ajpēn mā meharēn to:

— Quē, he jūm ita ihtyj mehkwȳ mā ihhē xi to ipa — hane.

¹³ Mā Juta catējē jō pahhi kwȳ mā Jeju kīnnare na, cute me hahkre peaj xā na, nee jūm me kam mare māajpēn mā Jeju kōt harēn nare, me hō pahhi kwȳ te ame kam incryc, ne ame to kēn cupate.

Pē Jeju me cuprōn xā kam me cumā ampo to hahkre

¹⁴ Ne ramā cute me to amji kīn ata krā curan xā wȳr, ihcahti na cute me to hajyr. Mā ma Jeju Pahpām to meamji kam hapac xā jürkwa wȳr mō ne hār, ne curia hȳr ne ame cumā ampo to hahkre. ¹⁵ Mā Juta catējē kwȳ te mehcakōxā atajē na mempar, ne amji mā harēn to:

— Pȳhāpā! Pē nee ihkāhhōc to hahkre cati nare cakrō, ampeaj kam cute amji jahkre pej — hajyr.

¹⁶ Mā Jeju me cumā amji jarēn to:

— Pom wa me amā ampo to hahkre itajē, wa nee amjia kōthahkre pej, ne amā to hahkre nare, ne nee cupē itekjēnare. Ne cupē Pahpām te ikujahēc ata tekjē. Necurūam ri ajpēn ampo itajē pra, wa cama me amā to hahkre. ¹⁷ Ne quē ha jūm mā Pahpām te amji kam hapac

xājahkre pej, ne ihkōt amji ton to prām na, quē ha ite ampo to hahkre xà itajē na ikampa, ne hahkre pej pyrentu, Pahpām pīn hapōj na, ne nee ikrā pīn hapōj nare.

¹⁸ — Ne quē ha mehcunea te amji mā me jūm cupa to prāmto, quē ha ihtyj amjia kōt, ihkrāa kam me cumā ampojarēn to ipa. Ne pa nare, wa nee ite hajȳr nare. Ampo na? Imā ate amji mā me icupa ita na me ato prām nare, quēt ate me amji mā me Pahpām te ikujahēc ata cupahti na ri, imā me ato prām. Na wa ityj catyt kam me amāijūjarēn xà, hēj xi nare ita to ijūjarēn to ipa, ne nee wa ame amā ihēj xi jarēn to ipa nare. ¹⁹ Ne pē ramā Mojxe xw̄y me panquētjē mā Pahpām jarkwa gō cakrō, ca ajte nee amji mā me kam gapac nare, ne mēr ampo cw̄yrjapē mā ca tee ame icuran to hahkre? — hane.

²⁰ Mā mehcunea te Jeju mā me harkwa to:

— Mōrmō ca apu akrā kam waj, na mā ca apu amji na meikraj! Jō ri mā jūm apu acuran prām ita? — hajȳr.

²¹ Mā Jeju me cumā:

— Por wa ite me pahkōt xà jō amcro na icarōat to ampo pihho pyxit peaj ton, ne ite jūm xà ata caprār, ne to me amā ipikrar ata to, wa ite amjina me amēn, ca ajte ame ikam acryc. ²² Ne ca hanea ne atyj me pahkōt xà jō amcro na meapē. Ampo na? Quē ha me pahkōt xà jō amcro na jūm cahāj mā ihkrare ihpȳm, ca ha atyj ajte mepahkōt xà jō amcro itajē nō na me cumā impy kā kw̄yjakep, pē Mojxe xw̄y me amā to hahkre xāna. Ne nee mā pē Mojxeita to ipipē nare, ne mam Mojxe quētī pē Aprāw xw̄y ata mā pēita to me amā ajpē. ²³ Ne Mojxe xw̄y te me hapackre xà ita kōt, mā ca atyj me pahkōt xà ita na me ahkrare mā mempy kā jakep. Ne nee ipē me apyrāc, wa ite jūm ita pē ihkā kw̄y jakep nare, ne quēt cumā ihkā cunea na to impejti, ca ajteita na ame ikam acryc. ²⁴ Ne ca hān ne ajte ampo na me hōmpun pyxit peaj kam, ramā ihkēanre na me harē. Ahna cute hajȳr nare, ca ha xaate hōmpun xà ata kōt to amji kampa, ne ihkōt hakop, neimpejti na hahkre pej, nare, ihkēanre na hahkre pej jirō pē, ca ha cormā atyj harē — hane.

Jeju pē ri Mexij pē me to awjahkre ata

²⁵ Mā Kr̄ipinkrēn catējē kw̄y Jeju na me ajpēn cukij to:

— Xà Jeju ita mā me pajō pahhi catējē amehcuran prām? Ne mēr ampo na mā cute mehpro nare? ²⁶ Pom me pahcunea-jipōc ri xà ne ame pamā ihcakōc ita? Mā nee ajte jūm te cumā ampo jarēn nare? Nare, mōrmō me pajō pahhi catējē, por pē Crixtō toPahpām me pamā awjahkre ata

na, mōrmō amji mā me to hane? ²⁷ He me imāa, nee cupē Crixtō nare! Quē ha jū caxuw me pahw̄y Crixtō ata cato, cu ha neejū rūm cator xà na me hahkre pej nare. Ne pom jūmxūmre ita ri ihtyj jū rūm cator xà ata na me pamāhahkre pej, he cupē Naxare jō kr̄i catējē nō — hane.

²⁸ Mā cormā Jeju Pahpām to me amji kam hapac xājürkwa kam xa, ne cute me cumā ampo to hahkre xà ata kam, ihkrāhhia kam me cumā:

— Xà ajkī ampeaj kam me amā jū rūm icator xà ita naijahkre pej? Hāpā! Wa nee amjia kōt icator nare, ne me apē, por ajpēn cute ikujahēc ata jahkre kēatre. Ne por jūm te ikujahēc catē ata pē ri amji jarkwa par catē, ne catyt kam ipa! ²⁹ Ne imāa ri quēt hahkre pej. Ampo na? Heihpiān wa icator, ne cutea ri ajpēn ikujahēc — hane.

³⁰ Mā cute mempar, ne tee amehpro to hahkre, ne neejūm te ihcupēn nare. Ampo na? He nee cormā cute mehpro, ne ihkēn māmē mēn xà kam hāhhuc nare na ri. ³¹ Mā me hāhtōti atajē jipōc ri me hāhtōa te ihtyj Pahpām te Jeju to me cumā hūjahkre na amji mā meto ihhimpej. Na ri me ajpēn mā harēn to:

— He ihhēj ne me imāa, cupē, por pē Crixtō to Pahpām me pamā awjahkre ata! Quē ha jū caxuw ajkī Crixtō cato, ne ajkī, pom Jeju te ampo ton xà itajē jirōa pē ajkī to? Hāpā. Taa mā ri ramā cator — hane.

Pē krāhtare amji capr̄y to Jeju pro to, h̄yrmā pra

³² Mā Parixēw catējē kw̄y te kājpej pē cute amji mā me harēn to hajȳr na mempar, cw̄yrjapē ri cute Pahpām mā mehcajēn catējē jō pahhi kw̄y me, cute Jeju pro na me ajpēn par. Ne cute h̄yrmā me hō krāhtare kw̄y kujahēc, cute mehpro ne me haxār prāmte. Mā h̄yrmā me cator ne cama mehcuuhē ne me kampa.

³³ Mā cormā Jeju me hāhtōti atajē jipōc ri xa neme cumā:

— Wa ha ityj cormā ijōtpē ame acahē na imōr crirene, ne quē ha ina ahtūm nare, wa ha ma hacp̄y mā cute ajpēn ikujahēc ata w̄yr amji jaxā ne tē. ³⁴ Ca ha me ipupun prāmte, tee ame ijapē ne nee me ipupun nare. Ampo na? Jū w̄yr ca me anō, por wa curi apu mō ata ri ikōtacato! Na ca ha nee me imā acator nare! — hane.

³⁵ Mā Juta catējē te ajpēn mā me harēn kam mehtēm, ne me ajpēn mā harēn to:

— Jū kam mā quē ha ajte tē, cu ha ajte neecumā me pahcator nare? Xà quē ha ajkī ma me cupē Crec catējē jō pjē w̄yr tē, ne curia me cupē Juta catējē kw̄y mā apu ampo to hahkre to ipa? ³⁶ Ne mēr ampo mā hān ne harēn kam pra ne harēn

to: "Wa ha ma tē, ca ha tee ame ijapē, ne nee hipēr me imā acator nare", ne "Jū wyr ca me anō curi itēm xà ata wyr ikot tē" hane? — hajyr. Hōhō, pahhi catējē te ajpēn mā harēn to hajyr.

Pahpām Carō Pejti ata pē cō te me pahto ihtīr xà rohnýtti mā ata pyràac

³⁷ Ne pē me hō amji kín cahhur ata, cute kam meto ihtēm xà jirōa pē impej, na pē Jeju me hipōc ri xa, neihkrāhhia kam me cumā hūjarēn to:

— Quē ha me anō mā, Pahpām jahkre pej xà pē amā kōr pyrācti ata naprām na, ca ha iwyr tē, wa ha amā Pahpām to ajpē, ca ha hahkre pej pyrēn gakry. ³⁸ He pē ramā Pahpām jarkwa ita jarēn to hane he:

"Quē ha jūm te amji mā ito ihhimpej na,
quē ha cute amji kam hapac xà tuw
pejti atakōt me hāhtōa ne Pahpām
wyr me apkjē,
quē ha taa mehtīr rohnýtti mā na me to.
Quē ha cute amji kam hapac xà tuw pejti
ata pē cō catiapijapjēr ata pyràac, ne
ipijapjēr ita na" — hane.

³⁹ Ne por cō to mehkōm xà to Jeju te me cumā ihcakōcata pē Pahpām Carō Pejti incwyr xà. Ampo na? Por quēha jūmjē amji mā me Jeju to mehhimpej atajē, quē haihtyj me Pahpām Carō Pejti ata cwa. Ne ampo na pē cormā nee ame Pahpām Carō Pejti ita cwyr nare? Pē cormā Jeju nee hacpȳ mā ihtīr ne Hūm wyr amji jaxār, ne hacpȳa mā amji to cati nare na pē.

Pē me hāhtōti atajē ahpȳanre na Jeju na cute me amji to hajyr xà

⁴⁰ Ne pē me hāhtōa ne cute cō to mehkōm tome cumā ihcakōc na me kampa, atajē ajco ajpēn mā me harēn to:

— Ampeaj kam ri hūmre itē pē me pamā Pahpām jarkwa toihcakōc catē catia, cu me hikaj ata, ne taa mā ri cator — hane.

⁴¹ Ne pē mehkwy ajpēn mā me harēn to:

— Me imā cupē Crixtō to Crixtō, ne toa pē Pahpām me pamā awjahkre — hane. Ne mehkwy ajco ajpēn mā me harēn to:

— Pom Jeju pē Hīpōjajo catējē nō ita? Xà quē ha ajkī ihtyj Crixtō jū caxuw Hīpōjajo jōpjē pīn cato? Jū wyr quē ha curūm cato! ⁴² Ampo na? Pē ramā Pahpām jō kāhhōc kam tohūjarēn to hane he:

"Quē ha ihtyj jū caxuw pahhi pē Tawi xwý
tāmxwý nō kam Crixtō cato,
ne por pē curi Juta jō pjē kam, Pāw jōkrī
kam Tawi xwý ihkrī ata kam, quē ha
ihpȳm" — hane.

⁴³ Mā pea me hāhtōti atajē te Jeju to me amji kam hapac xà to me ipicapōn. ⁴⁴ Ne

pē mehkwy ihtyj me pro ne ihkēn mā me mēnrām, ne me hacjēn xà mā me haxār prām. Ne pē nee jūm ajte ihcupēn nare.

Pē krāhtare nee me Jeju pro nare

⁴⁵ Na ri ma hacpȳ mā krāhtare atajē te me amji jaxār, ne me hū kam me pra, Pahpām mā cutemehcrajrēn catējē jō pahhi kwy me, Parixēw catējē atajē wyr. Mā cute me Jejujapēn ne ahna mehcukij to:

— Ampo na mā ca nee ate mehpro ne ajpēn iwyr me to amōrnare, ne ajpēn gū kam me pra? — hajyr.

⁴⁶ Mā krāhtare atajē me cumā harēn to:

— Wa rȳ jū caxuw ite me jūm te ihcakōc xà nōtō ihcakōc to hajyr na mempar nare, ne ihcakōc xà itajēajeare mā — hane.

⁴⁷ Mā Parixēw catējē atajē krāhtare atajē mā:

— Pȳhāpā? Xà hanea ne ajte cute me amā ihhēj? ⁴⁸ Xà ajkī me ipē pahhi catējē kwy me Parixēwcatējē kwy nō te mā amji mā Jeju to ihimpej? Hāpā! ⁴⁹ He por Jeju to amji mā mehhimpej to me ipa atajē pē me pahte amji kam me pajapac xà jō kāhhōc jahkre kātre! Cwȳrjapē quē ha Pahpām ame to kēanre ne, nemehkēn mā me cumē — hane.

Pē Nicotem Jeju tehcajpar prām to proti kam ihcakōc

⁵⁰ Pē Nicotem ramā jū caxuw caxwa ri Jeju mā ihcakōc ata pēmekhwā nō, ne cute mehkwy mā harkwa to:

⁵¹ — He cu nee me pajō kāhhōc kam pahte amji kam me pajapac xà ata rer, ne me jūm atacukij ne mempar nare kam ihkēn mā me mēn nare. Cu ha xa mehcukij, ne me kampa, ne ihkēn na me hahkre pej, ne cormā ihkēn mā me cumē — hajyr.

⁵² Mā mehkwy mā cumā harkwa to:

— Pȳhāpā, xà ajkī apē Hīpōjajo jō pjē catējē nōa, mā caatjyj apu Hīpōjajo jō pjē pīn Crixtō ata cator na amjimā to hane? Apu hajyr nare, ne cama Pahpām jō kāhhōc to ca hahkre ne hahkre pej, he nee rȳ jū caxuw Pahpām jarkwa to mehcakōc catējē nō te Hīpōjajo jō pjē pīn cator nare — hane.

8

Pē Jeju cahāj xyre ata te hipēr ampo kēn ton nare xà caxuw hūtā

¹ Jirō pē mā ri ikre wyr mehcunea cutor, mā ma JejuPīxō jō kēn wyr mō. ² Mā amcro nō na, awcahti xà wyr, Jeju te amji jaxār, Pahpām to me amji kam hapac xà jūrkwa wyr, ne hār ne jy. Mā me hāhtōa ne ahna me ipixēr, ne me xa, ne cuteampo to me cumā hahkre xà atajē na ame kampa. ³ Mā cute me cumā Mojxe xwý jō kāhhōc to hakrecatējē me, Parixēw catējē te me pyjē

nō te ahti naimpjē kaj na jūm me nō ata pro, ne ma me to mō. Ne cute Jeju cuna mā me hām xā caxuw, ame cumā quêt. Mā mehcunea jipōc ri hām ne xa. ⁴ Mā cute Jeju mā me harēn to:

— Me Ikrā tūm, pom cahājre ita ihtyj ahti na mō ne hūmre ita to nō, impjēn kaj na. Mā jūm te ajpēn kam me hōmpun, wa ite mehpro, ne ajpēn awyr me to mō. ⁵ Ne pē Pahpām jō kāhhōc kam Mojxe xwȳ me pamā pyjē te hajȳrjē atajē kēn to curan to hajȳr na, awjahkre he: “Quē ha pyjē nō apu hajȳr to mō ata ri kēan to cutemhcuran xā” hane. Ne ca? Jū mā ca ha cute hajȳr xā ita na me imā ihkōt harēn to? — hane.

⁶ Ampo na pē pyjē nō ata kōt ame Jeju mā harēn tohane? Nee mā ampo na nare. Jeju te me hapackre xā nō to ihcupan, mā cute mempar ne mehpro prāmte, pē tee ame to hahkre. Mā Jeju te cama hŷr ne me kam hapac, ne pjē na hikōt nehūhkrahhi to kam ihhōc to mō. ⁷ Mā mehcukij ita na. Mā cute amji capō ne hŷr pej, ne me cumā harkwa to:

— Por rȳ jū caxuw me anō te Pahpām cuna mā ampo kēnton nare ata, ca ha mam kēn nō to cahājre ita kamawcapē, ate to ihcuran xā caxuw — hajȳr.

⁸ Jirō pē mā ri hacpȳā mā pjē na hikōt, ne ihtyj jȳ ne kam ihhōc. ⁹ Mā cute me Jeju te me cumā hūjarēn to hajȳr na kamme hapac atajē, ma me pyxit ne me pra. Ne por mam jūm kāhtu ata ri mamam me cumā tē. Ne ahnaa me pyxit ne ajkōtmemprar ita kam me tutor. Mā ahte Jeju me jūm cahājre ata pit jāhhuc. ¹⁰ Mā Jeju te amji capō ne hŷr pej, ne jūm cahājre ata mā:

— Hāpā? Ne mēr jō ri mā kēn to cute ame acapēr prāmatajē? Ne mēr jō ri mā ame akōt harēn to kēanre atajē? — hajȳr.

¹¹ Mā jūm cahājre ata Jeju mā:

— Hamreare, nee jūm jāhhuc nare — hane. Mā cumā:

— Wa nee pa xwȳjē ato kēn nare. Mēr gapacta netē, ne nee hipēr mō ne ampo kēn tonnare — hane.

Jeju pē hāhcujro xā pyràac, ne me pamā ampo cunea to ajpē

¹² Jeju te hipēr me hāhtōa mā ampo to hahkre kamihṭēm, ne me cumā amji jarēn to hajȳr he:

— Ipē, pom hāhcujro xā ampo cuneacujro, ca me hōmpu ne me hahkre pej ita pyràac. Ipē Pahpām wȳr me amā ijāhcujrocātē. Na ca ha ate me amji mā ito me ahimpej na, ca ha jūcaxuw awcapātkōti kam, me apē amji jahkre kēatre kam, mePahpām pē apictor xā ata kam ame apa nare — hajȳr.

¹³ Mā Parixēw catējē kwȳ te me Jeju kam hapac ne mecumā:

— Ca ramā ca apu amji to acakōc, na ri acakōc xā itajēkōt hamreare — hajȳr.

¹⁴ Mā Jeju me cumā:

— Pom wa ampeaj kam me amā amji jarēn to ipa itajē kōt nee hamre nare. Ampo na? He ampeaj kam, wa nee apu ihēj xi nare. Ne pa ri quêt imā, por jū rūmicator xā ata na amji jahkre pej, ne hanea ne imā hacpȳā mā ite amji jaxār xā ata na amji jahkre pej. Ne me ca nare, me apē jū rūm icator xā ata na ijahkre kēatre, ne hanea ne jū kam itēmxā ata na me apē ijahkre kēatre. ¹⁵ Na ca me ate amji kam me gapac xāa kōt, amji mā meikēanre na me ito hane, nare, mōrmō ca amji mā me ipej na me ito hane. Ne imāa, ate me ijarēn xā itajē cunea kōt hamreare. Ne nee cormā ite mehkēnme, mempejtī cukij ne me to ipicokjēr xā jō amcro cator nare. ¹⁶ Wa ha ite ramā me ato ipicokjēr xā na mā, wa ha ityj catyt kam me akēn me, me apejti to ipicokjēr to ipa. Ampo na? He wa ha ite ton xā ata kam, nee ahte ton nare. Quē ha hanea ne, por Inxū te ikujahēc ata icahē na jȳ, ne ite me atohajȳr xā to imā hahkre. ¹⁷ Ne Mojxe xwȳ te me amā incaca xā te hajȳr ata rer, na quē ha jūmjē ajkrut ne jūm te ampo ton xā ata na mehōmpu, ne cute me hōmpun xā ata na ajwar ajpēn kōt me harēn na, quē ha me amā ampeaj kam ri cute ton. ¹⁸ Ita jīkjē na wa Inxū te ikujahēc ata me ajwar me ijūjarēn xā caxuwme ipijakrut, cwȳrjapē ca ha atyj ite amji jarēn xā itana me ikampa — hane.

¹⁹ Mā me cumā:

— Jō ri mā apām ita? — hane. Mā Jeju me cumā:

— He me apē Inxū jahkre kēatre, ne hanea ne me apēijahkre kēatre, quē ha me amā ijahkre pej na mā, quē hahanea ne me amā Inxū jahkre pej — hane.

²⁰ Ne por cute Pahpām to amji kam me hapac xā jūrkwa kam, cute me cumā ihporeto cuprōn xā ata cahē na, pē Jeju me cumā hūjarēn xāitajē to awjarē. Mā nee cute mehpro ne me haxār nare, mehacjēn xā kam. Ampo na? Pēcormā nee cute mehpro xā jō amcro hȳrmā cator nare, na pē.

Pē Jeju pahhi catējē cunea mā amji jarē

²¹ Mā Jeju te hipēr me cumā amji jarēn to:

— He wa ha ma tē, ca ha ate me ipupunprāmte, tee ame ijapē, ne nee me ipupun nare. Ampo na? Jū wȳr ca me anō, por wa ha curi tē ata ri, ikōt acato. Na ca ha ita ri ame apa, ne ca ha atyj me akēn itajēa kam ame ty. Ampo na? He Pahpām

te nee me amā me akēn itajē to impej ne to tojnō nare ata kam, ca ha ame ty — hajyr.

²² Mā Juta catējē ajpēn mā me harēn to:

— Jū kam mā quē ha ajte tē? Cu ha nee hipēr mehōmpun nare? Xà quē ha ajkī amji cura? — hane.

²³ Mā Jeju me cumā:

— He me apē pjē kam me apa catējē, ne quēt ipē kij pē, cōjkwa kam Pahpām na mehwkwy, na ri nee ipē pjē kam me akwy nare. Ne ate amji kam me gapac xà itajē pē pjē te amji kam hapac xà, ne ite amji kamijapac xà pē ri kij pē, cōjkwa kam, Pahpām te amji kam hapac xà. ²⁴ Ca ate nee ite me amā amji jarēn xà ita to amji mā me hajyr nare, cwyrjapē wa ite me akēn atajēa kam me atyc na me amā harēn. Ca me ate, por Pahpām teaipēn ikujahēc ata to amji mā me hajyr nare, ne amji mā me ito ahimpej nare na, ca haatjyj me atyc partu, ne nee hacpāy mā me atir ne Inxū cahē na me akrī nare — hajyr.

²⁵ Mā cute me Jeju cukj to:

— Ne mēr me anō mā ca? — hajyr. Mā Jeju me cumāamji jarēn to:

— He ipē, por pē wa mam ramā me amā amji jarē ata, nepa wa cormā. ²⁶ Ne wa ha cormā, hipēr me amā me ate me akēn ton itajē cunea jarē. Ne nee wa ahte cama me amāme akēn xà itajē to icakōc to ipa nare. Ampo na? He wa, por Inxū Cati pē cute amji jarkwa par catē, ne catyt kam ipa, ne ajpēn cute ikujahēc atajarkwa to, wa pjē kam mehkri atajē cunea mā icakōc to ipa. Ne wa ha itjy jū caxuw amjia kōt me amā me akēn xà ton itajē cunea jarē — hane.

²⁷ Pē nee cute me cumā cōjkwa kam Hūm to ihcakōc xà ata na me hahkre pej, ne me kam hapac nare. ²⁸ Cwyrjapē pē Jeju me cumā amji jarēn to:

— He ca ha jū caxuw, ipē me Ahakā te me hūmre na amji jahkre, mā cute pī na menxōr na me hōmpu, ne cormā me ijahkre pej pej. Na wa nee amjia kōt ampo itajē ton to ipa nare, ne Inxū te ahna imā harkwa ne to imā hahkre atajē to pit mā ijapēn to ipa. ²⁹ Ne ampo na ri ajpēn cute ikujahēc ata nee amji pē rer nare, ne ihytjy apuicahē na ipa? Wa cumā cute amji mā ampo na prāmti xāatajē to pit mā ijapēn to ipa na ri — hane.

³⁰ Ne Jeju te ihcakōc xà to hajyr jirō pē mā ri mehāhtōa te cupē Pahpām kra na amji mā me toihimpej kam mehtēm.

Jeju pē me pahcunea pytar catē

³¹ Mā Jeju te Juta catējē kwȳ te amji mā me to ihhimpej kam mehtēm atajē mā:

— Ca ha ate amji mā me ito ahimpej kam me to acrā na, caha me apē ikōt me apa catējē impej pit. ³² Na ca ha me ite amji kam me ijapac xà impejti itajē

cunea jahkre pej partu. Na ca ha nee me apē cama me jūm jarkwa kōt me cumā hāpēncatējē atajē pyrāc nare, ne atjy quēt ameapa — hajyr.

³³ Mā me cumā:

— He me ipē Aprāw xwȳ tāmxwȳ tāmxwȳ, mā nee rȳ jūcaxuw jūm te amji mā me ito cama me harkwa kōt me cumā hāpēn catējē nare, ne wa itjy ameipa, nō na mā ca ajte jūmpē ate me ipytar na amji jarē? — hane. ³⁴ Mā Jeju me cumā:

— Jū wȳr quē cama jūm pē me cumā hāpēn catē ataapu hāpēn to mō, ne amjia kōt hicu. Quēha hō pahhi cute hicu na cumā harkwa, quē ha cormā hicu. Ita jikjē na mā, me pahcure xwȳn pē Xatanaj me ato hane, ne ihytjy cormā me ato ihhimpej ita kam, ca nee me akēn ton jicunare. Ne ampeaj kam wa me amā awjarē, wa nee ame amā ihēj xi jarēn nare. ³⁵ Ne ihnō xwȳjē te hajyar he. Quē ha nee cama me hō pahhi jarkwa kōt me cumāhāpēn catējē nō hō pahhi jūrkwa kam ihkri kam incrānare. Ampo na? Quē ha ramā hō pahhi mā ihkīn nare, quēha ihytjy hūrkwa tête cator, ne jū kam ihkujate. Ne quētihkra ata quē nee amji tête cator nare, ne nee jūm mā ihpore na to hāhpān nare. Ampo na? Cupēihkra, na quē ha hūrkwa kam ihkri rohn̄yti mā. ³⁶ Ne ipē ri Inxū Cati kra. Nāmri wa ha itea me acurē xwȳn pē Xatanaj pē me apytar na, ca ha atjy cama ame apa rohn̄yti mā, quē ha nee irān xà na hipēr jūm me ato ihhimpej nare.

Pahpām pē me pajō Inxū Cati

³⁷ — He ampeaj kam ri me apē me panquēt xwȳ Aprāw tāmxwȳ tāmxwȳ, wa ramā ite me gahkre pej. Nō na mā ca ajte ame icuran prām. Ne mēr ampo na mā ca ame icuran prām? Nee mā ampo na nare, ca ma ame ite me amā ampo to hahkre xà itajē caca, na ca ame icuran prām. ³⁸ Ne Inxū te imā ampo jahkre, ne imā to hahkre xà atajēa na wa to icakōc to ipa. Ne me amā ajtea mā, me apām pē Xatanaj ata ihkri, ne me ato ihhimpej. Na ca ihkōat me amjikampa, ne atjy me ampo kēn ton to me apa — hane.

³⁹ Mā me Jeju mā:

— He me ipām pē Aprāw xwȳ — hane. Mā Jeju me cumā:

— Quē ha me apē Aprāw xwȳ kra na mā, ca ha cute amjikam hapac xāa to amji kam me gapac to me apa. Ne imāa, neeme apē ihkra nare. Ampo na? Ca nee me cute amji kam hapac xà to me amji kam gapac nare. ⁴⁰ Na wa ite ampeaj kam me amā Inxū te imā ampo to hahkre na harēn. Atajē jarēn cwyrjapē mā, ca ame icuran prām. He pē Aprāwxwȳ nee jū caxuw jūm pejti curan prām nare. ⁴¹ Ne ajteare mā, Inxū Cati

kaj na me apām te me amā ampo ton to hahkre xà atajēa mā, ca me ton to me apa he — hane. Mā Juta catējē Jeju mā:

— Ne nee me ipē jūm mā ajteare mā hūm ata nare. He Pahpām ita pē ri me ipām, wa me to amji mā me ijō Pahpām, ne me ipē mehkra impeaj wa me — hane.

⁴² Mā Jeju me cumā:

— Hamreare, me apē Pahpām pē Inxū Cati kra nare. Quê ha me apēPahpām kra na mā, quê ha ihtyj me amā ikīn. Ampo na? He ihpīan wa icator. Ne nee wa amjia kōt apu ipa nare, necute amji kam hapac xāa to wa apa ipa. Ne cuteda ri ajpēnikujahēc. ⁴³ Ne ampo na mā ca nee me icakōc xà itajē impar jahkre pej nare? Nee mā ampo nanare. Ca nee caxwām catia mā ito amji kam me gapac prām nare. Cwȳrjapē ca ha nee me icakōc xà itajē impar jahkre pej nare. ⁴⁴ Ne me apē Pahpām curē xwȳn pē Xatanaj ata kra, na ca cumā ampo kīnti itajē to pit mā me gāpēn to me apa. Ne cute amji kam hapac xāato, ca me amji kam gapac to me apa he. Ne pjē te amji ton pē mā, pē ramā me apām ita mehcuran kam tē. Ne nee cupē catyt kam, ampeaj kam ampo to ihcakōc catē nare, ne amji cāmtāa rūm ri cupēampo cunea to ihhéj xi to ihcakōc to ipa catē. Ne cupē ampo cunea héj xi pām, na ri ampo héj xi xà to pit mā ihcakōc to ipa. Ne rȳ jū caxuw ampeaj kam ampo to ihcakōc nare. Ne ramā cute me acaxuwincaca xà ita ton to amji pyrāc tu. ⁴⁵ Ne wa quêt catyt kam, ampeaj kam ampo héj xi xà nare to ijūjarēn to ipa, ca ampo ita naajte ma ame ipar caca. Ampo na? Ca nee caxwām catia mā itoamji mā me ahimpej, ne me ipar nare to prām to mā caame hane. ⁴⁶ Ne gapacta ne ite ampo to kēn japē ameamji cukij, ca ha nee me anō amji mā ite ampo to kēn xà nō na ijarēn nare. Ampo na? He wa rȳ jū caxuw ite ampo kēn ton nare. Na wa hān ne catyt kam ampo atajē jarē, ca ma ajte ame ipar caca. Ne mēr ampo na mā ca ajte nee amji mā ito me ahimpej nare? ⁴⁷ Ne me cupē Pahpām kra catējē ihtyj amji mā meharkwa cunea na me kampa, ne mempar to kēnre nare. Ne me ca nare, nee me apē ihkra nare, na ca ma amempar caca — hane.

Pē Jeju Aprāw xwȳ pupu

⁴⁸ Mā me Jeju mā:

— Nee mā apē Juta catējē kra impeaj nare, ne me ikīnteapē Krīritpej jō pjē catējē nō, ne ihpīan pē ca acato, ne akam ampo carō kēn te hipu tu — hane.

⁴⁹ Mā Jeju me cumā:

— Hamreare, ikam quêt ampo carō kēn hamreare, na waquêt amji mā, por Inxū te ajpēn ikujahēc ata pit cupahtito ipa, ne ma

haprȳ to cati to ipa. Ne me ca nare, ca ajte nee amji mā me icupa nare, ne cama me ito icrire to prām. ⁵⁰ He wa nee cute amji mā me icupa to prām to icator nare cakrō, quê ha ihtyj Inxū Cati ata, por nee amji mā me icupanare itajē cukij, ne mehkēn mā me cumē. ⁵¹ Ne ampeaj kam wa ha me amā awjarē. Por quê ha meijarkwa kampa, ne amji mā me icupahti to me ipa atajē, quê ha jū caxuw amehtyc nare, ne mehtfīr ita na ame iparohnȳtti mā, Pahpām catēh na — hane.

⁵² Mā me cumā:

— Hamre, ita caxuw wa ite me akam ampo carō kēn na megahkre pej pejtu. Ne pē ramā Aprāw xwȳ me, por me cupēPahpām jarkwa to mehcakōc catējē catia atajē mehtycpartu. Nō na mā ca ajte amji jarēn to: “Quê ha jūm amji mā ikampa, ne cute ijarkwa kōt ipa na, quê ha nee jū caxuw ihtyc nare” hane? ⁵³ Pom me ipāmjē pē Aprāw me, cute Pahpām jarkwa tomehcakōc catējē atajē ihtyj ramā amehtyc par ita? He xà ajkī me hirōa pē acati? Jū mā mā ca apu amji to, amji kam gapac xà itajē to? Mōrmō ca atyj apu amji catia na amji cāmjī? — hajyr.

⁵⁴ Mā Jeju me cumā:

— He wa ha ipyxit peaj ne amji mā ipejti to icakōc to ipa na mā, quêha icakōc xà atajē kōt hamreare ne. Ne pom ca Inxū toamji mā me Apām ata ri ihtyj ijaprȳ to cati to mō. ⁵⁵ Ne ikīnti me apē Pahpām jahkre kēatre, ne imāa riquēt hahkre pej. Wa ha ipē hahkre kēatre na amji jarē namā, wa ha ipē me apyrāac ne ampeaj kam ihhéj xi. Ne neeite hajyr nare, ne ityj quêt imā hahkre pej, na wa amji mā harkwa na kampa, ne amji mā hūpahti to ipa. ⁵⁶ Ne me aquêt xwȳ pē Aprāw ata pē ramāicotor xà ata na ipupu ne ijahkre pej, cwȳrjapē pē ampeaj kam hūrēn hakry — hane.

⁵⁷ Mā me Jeju mā:

— Pŷhāpā? Xà pē ca atyj ajte Aprāw xwȳ pupu? Pomnee cormā ana caku te xīncwēnta nare ita? Ne cormā atuwre, nō na mā ca ajte ate Aprāw xwȳ pupun na amjjiarē? — hane.

⁵⁸ Mā Jeju me cumā:

— He wa ha ampeaj kam me amā amji jarē. Pē wa ramāAprāw pȳm xwȳjrea na apu ipa, ne cormā apu ipa rohnnȳtti mā — hane. ⁵⁹ Mā Juta catējē te mempar, ne caxuw kēn to me amjityj, cute me to kam hūcapēr, ne to mehcuran prāmte. Ampo na? Cupē Pahpām pyrāac ne rȳ pēa mā mam ipa rohnnȳttimā na cute amji jarēn, na ri kēn to amehcuran prām. Mā me cupē Jejupimxur ne ma Pahpām jūrkwa pē cator ne tē.

9

Pē Jeju jūm to tūm ita caprā

¹ Ne Jeju cormā mōr kwýa kam, cute jūm to tūam naihpym̄ ata pupun. ² Wa me ipē ihköt me ipa catéjē te ahna mehcukij, neme cumā:

— Me ijō Pahhi, ampo na mā pē hūmre ita into tūm ita na ihpym̄? Xà pē ajkī ihkēn xà nō to jahpan xà na mā cute hajȳr? Nare, xà ajkī hūm me inxi te ihkēn xà nō ton jahpan xà na mā into tūam naihpym̄? — hajȳr.

³ Mā Jeju te me ipar ne me imā:

— Nee mā ihkēn nō cwýrjapē into tūm nare, ne nee māhūm me inxi kēn nō cwýrjapē cute hajȳr nare. Ampona ri into tūm? He Pahpām te hūmre ita kōt carōt týjti to ipipē to prām to ri, cute to into tūm.

⁴ Pom hān ne ihtȳj amcro kam me hāpēn xà to mehāpēn to me ipa, ne caxwari nee me hāpēn nare. Itajkījē na mā ite hajȳr. Na wa ha cormā ita ri pjē kamapu imōr reria mā itȳj, por cute ajpēn ikujahēc ata mā, apu ijāpēn to ipa. Ne wa ha ma jū caxuw hacpȳ mā tē, ne nee hipēr ita ri cumā ijāpēn nare. ⁵ Ne pom pyt me parit̄ xà caxuw me pamā pjē cujro, cu me rīt̄, ne me ampo pupu ne me hahkre pej, ita jīkjē na māipē me cumā Inxū te amji kam hapac xà cunea tohahkre catē, mār quē mehcunea me hahkre pej — hajȳr. ⁶ Hō, cute ita jarēn to hajȳr jirō pē mā ri cutepjē kam harcō mēn, ne to pjē to incrire ne to ihtō, ne to carec necumā into na to ihtēm, ne cumā harkwa to:

⁷ — Tē ne Kujahēc jō cō kam akucuhhō — hajȳr. Mā into tūm ata te mōr ne ihkuc cuhhōn, ne hacpȳ ne amji jaxār, ne ramā ampo cunea pupun to mō. ⁸ Mā cahi na mehkři catējē me, hāhwyr na cute mehōmpun pejtu atajē te me hōmpun, ne ahna me ajpēn cukijto:

— Xà into tūm ihkr̄i ne me pahna ahwȳ ata mā? — hajȳr.

⁹ Mā mehkwy me cumā:

— He taa mā ri! — hane. Mā mehkwy me cumā:

— Quē nare! Taa mā nare! — hane. Mā mehkwy me cumā:

— He mā ajte cupē hūracti — hane. Mā me cumā amjijarēn to:

— He pa wa! — hane.

¹⁰ Mā cute mehcukij ne me cumā:

— Ne mēr jū mā mā ate ne atȳj rīt̄? — hajȳr.

¹¹ Mā me cumā:

— He jūm japr̄y te Jeju ata te ri harcō to pjē incrire carec na ton, ne ito na imā to ihtēm ne imā: “Tē ne Kujahēc jō cō kam ca akuc cuhhō” hane. Wa ma mō ne ite

ikuc cuhhōn, ne amji jaxār, ne ramā ampo cunea pupun to imōr pyrentu — hane.

¹² Mā ahna mehcukij ne me cumā:

— Jō ri mōrmō jūm xūmre ita apu mō? — hane. Mā mecumā:

— Pypȳn — hane.

Pē Parixew catējē me ahcukij

¹³ Mā ma me cupē Parixew catējē wyr, por pē mam into tūm ata to me mō. ¹⁴ Ne por pē amcro nō na Jeju carec to ihtō, ne hūmre into tūm ata na to tē, ne hacpȳa mā cumā irīt to impej jō amcro ata kam pē mehkōt xà jō amcro. ¹⁵ Mā Parixew catējē kwȳ te ahna mehcukij ne me cumā:

— Jū mā mā cute aton ne acaprār? — hajȳr. Mā mecumā:

— Pjē kam cute harcō mēn ne to carec to ihtō, ne ito na imā to ihtēm, wa ma tē ne ite ihcuuhōn ne irīt pejpyrentu — hajȳr.

¹⁶ Mā Parixew catējē kwȳ ajpēn mā me harēn to:

— Por jūm te ita ton ata pē nee Pahpām tekjē nare. Xāajkī Pahpām jarkwa kōt mā cute hāpēn xà ita to hajȳr? Ne mēr ampo na mā nee me pahkōt xà jō amcro ita pupun, ne amji mā hūpanare, ne ihtȳj apu ahna apē? — hane. Mā mehkwȳa nō te me cumā harēn to:

— Xà quē ajkī jūm kēanre ata ihtȳj carōat to ampo pihho catia pejti atajē nō ton to hane? — hajȳr. Ne ajpēn mā me harēn itacywyrjapē cute amji to me ipicapōn. ¹⁷ Mā hipēr Parixew catējē atajē te ahna mehcukij ne me cumā:

— Ca ate cute amā ato tūm caprār na amji jarēn, nejū mā mōrmō ca to amji kam gapac to? — hajȳr. Mā mecumā:

— Imā cupē Pahpām jarkwa to ihcakōc catējē nōari — hane.

¹⁸ Mā Juta catējē jō pahhi kwȳ te nee amji mā, jūm te into tūm caprār, mā hacpȳa mā irīt na, amjimā me to hajȳr nare. Cwýrjapē ri cute hūm me inxi na mehāhwyr, cute ahna mehcukij prāmte. ¹⁹ Mā hýrmā me cator, mā cute ahna mehcukij to:

— Xà me akra mā ita? Pē ca into tūm ita na ihpym̄ na me imā harē, nō na mā ajte ihtȳjrit? — hajȳr.

²⁰ Mā hūm me inxi atajē me cumā:

— Wa cupē me ikra na ite me hahkre pej, ne pē into tūamna ihpym̄. ²¹ Ne pom jūm te caprār, mā hacpȳa mā irīt ita na ri, me ipē hahkre kēatre. Ne ramā ihkāhtu. Mehcukij, quē ha taa me amā amji jarē — hane.

²² Ampo na pē hūm me inxi me cumā harēn to hane? Nee mā ampo na nare. Quē ha jūm te Jeju pē, por pē Crixtō to Pahpām awjahkre ata jarēn pejti to harēn na, quē ha ma cute me cuprōn xà pē me jūm cator, quē ha jū caxuw hacpȳ ne amji

jaxàr nare na, cute me hahkre pej. Na ri nee me kam mare māmē cumā Jeju pē me pahkritxwÿ jarēn xà impejtī nō jarēn nare.²³ Cwýrjapē pē me hūpate hūm me inxi me cumā harēn to:

— Ramā ihkāhtu, mehcukij, quē ha taa me amā amji jarē — hane.

²⁴ Ne hipēr cute me hūmre into tūm ne hacpÿa mā irīt ata na hāhwyr, ne me cumā:

— Me imā ahēj jicu ne Pahpām kam mare mā ampeaj kam me imā gūjarēn na amji to. Ampo na? He waite me Jeju kēanre na me hahkre pej — hajyr.

²⁵ Mā into tūm ne hacpÿa mā irīt ata me cumā:

— Pÿpÿn, ipē Jeju kēanre ita na hahkre kēatre, ne amplopjakrut ita na ri imā amji jahkre pej he, mam ito tūm, newa ityj ita caxuw rīt — hane.

²⁶ Mā hacpÿ ma mā cute mehcukij to:

— Jū mā ri cute aton ne amā ato tūm ita toimpej? — hajyr.

²⁷ Mā hipēr me cumā:

— Wa ite ramā me amā amji jarēn, ca ma ame ipar caca. Nemēr ampo caxuw mā ca hipēr ahna me icukij? Xà ca ha ajkī hanea ne amji to ihkōt me apa catējē na me amā amji to prām? — hane.

²⁸ Mā cute me hūn kam ihtēm, ne me cumā:

— He apēa ri ihkōt apa catē, ne me ipē ri Mojxe xwÿ teamji kam hapac xà kōt me ipa catējē. ²⁹ Ne wa ite me Pahpām te Mojxe xwÿ mā ihcakōc, necumā ampo to hahkre na me hahkre pej. Ne jūm xūmre ita, wanee ite jū rūm cator na me hahkre pej nare — hajyr.

³⁰ Mā me cumā:

— Pÿhàpà! Xāmte me apē jū rūm cator xà ita na hahkre kēatre? Cakrō mā ihtyj cute icaprār, wa hacpÿa mā ityj rīt. ³¹ He me pahcunea mā Pahpām te mehkēn catējē imparnare na me pamā hahkre pej. Ne por amji mā me Pahpām cupa, ne me cumā, cute ampo na ihprāmti xà ton to me ipa atajē ri, ihtyj quēt me kampa. ³² Ne cu rÿ jū caxuw pÿte to amji ton pē mā, me pahn̄te to jūm te jūm to tūlam na ihpÿmata caprār na me harēn parnare. Mā ihtyj Jeju te icaprār, ne imā ito to impej. ³³ Xà quē ajkī Pahpām ihkujahēc nare, quēihtyj ajkī ampo itajē nō to? Hāpà, ne imāa ampeaj kam ri Pahpām te ihkujahēc — hane.

³⁴ Mā cute mempar, ne me cumā harkwa to:

— Pē ca apȳm pē akēn ton kam tē, nōna mā ca ajte cormā me ipē pahhi catējē mā ampo tohahkre prām? Me ipē ahna ihkaj na! — hajyr. Ne ma cute pō mā cute me cuprōn xà jūrkwa pē me into tūm atato

cator. Cwýrjapéquē ha nee jū caxuw hipēr cute me cuprōn xà ata mā hār nare.

Me cupē Pahpām te amji kam hapac xà jahkre kēatre atajē

³⁵ Mā Jeju te, cute me cuprōn xà jūrkwapē pō mā me hūmre ata cator na harēn par. Na ri apu hapē ne ahna cator ne cute ihcukij to:

— Xà ca ha ajkī atyj Pahpām kra to amji mā ahimpej? — hajyr.

³⁶ Mā cute Jeju mā harkwa to:

— Ijō Pahhi, jūm pē mā Pahpām kra ita? Wa ityj amjimā to ihmpej — hajyr.

³⁷ Mā Jeju te cumā amji jarēn to:

— Pom ca ipupu ita! He pa wa amā icakōc — hajyr.

³⁸ Mā hūmre ata te Jeju kīnte amji crire na Jeju mā amji jarēnprām to, cuna mā ihkōn krā na hýr, ne cumā:

— Wa ha ityj ato amji mā ihmpej — hajyr.

³⁹ Mā Jeju te cumā hūjarēn to:

— He wa nee mento tūm caprār to pit mā pjē ita wÿricator nare. Ne ite mempej te amji kam me hapac xà me, mehkēn te amji kam me hapac xà pupunprāmte wa icator. Ne wa ityj mento tūm caprār, mār quēhacpÿa mā me irīt pej, ne ihtyj me ampo cunea pupun to me ipa. Ita jikjē na mā wa ityj me cumā Pahpām te amji kam hapac xàto hahkre to ipa, mār quē me hahkre pej, ne ihtyj ihkōtme ipa. Mā mehkwy ihtyj, cute ramā me Pahpām jarkwacunea jahkre pej na ame amji cāmjī, atajē pē ihhēj rūm mento tūm pyràac. Ampo na? He nee cormā me cumā Pahpām jarkwa jahkre pej nare, na wa ite me cuna mā icakōc to prām to, wamehwyr icator — hajyr.

⁴⁰ Mā curi me cahē na Parixēw catējē kwÿ ihcuuhéatājē te me Jeju cukij to:

— Pÿhàpà! Xà mōrmō ajkī hanea ne me ipē mento tūampyràac, ne me ipē Pahpām jarkwa jahkre kēatre? Hāpà! He wa ityj ite me Pahpām jarkwa jahkre pej — hajyr.

⁴¹ Mā Jeju me cumā:

— Quē ha jūm to tūm amji jarēn to: “Me anō itehcajpa, jū wÿr wa ito tūm ita kam ahte mō” hane, ne me kam mare mā kre kam ihpÿm na, quē ha nee taa amji curē caxār nare. Ne me apē Parixēw catējē te neeme hajyr nare. Me apē jūm to tūm te amji jahkre kēatre ata pyràac. Ne ihtyj irīt na amji jarē, ne ma jūm te itehcajpar na apuihcaca, ne amjia kōt kre kam ihpÿm ato pyràac. Ne ca me amji jarēn to: “Ramā meimā Pahpām jahkre pej” hajyr cakrō, cormā me apē Pahpām jahkre kēatre. Cwýrjapē ca rÿ ate me amji curē caxār ne me akēn mā me axār — hane.

10*Jeju pē me pajamār catē*

¹ Mā Jeju te hipēr mehcunea mā harēn to:

— Wa ha me amā ijūjarēn xà nō ita jarē. Ca ha ihkōatme ijahkre pej. He Pahpām himpej xà atapē ihhēj rūm kwȳc kam, cute me carà cahàcre hōhtijamār xà ata pyràac. Ne hȳrmā harkwa pyxit peaj. Ne por quē ha jūm nee carà cahàcre jō kwȳc jarkwa na hār nare, ne ihtyj intoj ne hār ata pē ri me hāhkīxi, ne cupē me hāprēa kam me cupē ampo cwȳr catē.² Ne por quē ha harkwa na axà ata pē ri carà cahàcre hōhti jamār catē.³ Quē ha harkwa jihē rēn catē caxwām pē jyj ati ihtyj cumā harkwa jihē mē, quē ha axà ne hō carà cahàc mā hapryà na akij, quē ha ihtyj hōkre kampa.⁴ Ne hȳrmā pra, quē ha ma kwȳc pē to cato, pō mā, ne ma mam cumā mō, quē ha ihtyj ihkōt ipa. Ampo na? Ihtyj hōkre kampa na ri.⁵ Ne jū wyr quē ajteare mā jūm kōt pra. Quē ha ma cama jū kam cupē pra. Ampo na? Jū wyr quē cute jūm cahkrit jōkre par nare ne hahkre pej nare kam ihkōt pra — hajyr.

Jeju pē Pahpām wyr me pancjēj xà jō pry

⁶ Hō, Jeju te me cumā hūjarēn xà ita to hajyr. Mā nee cute mempar ne me hahkre pej nare cormā, por cute me cumā ampo jarēn xà ata na.

⁷ Cwȳrjapē ri hipēr Jeju te me cumā hūjarēn xà ita kōt harēn to impej ne me cumā:

— Wa ampeaj kam me amā amji jarē. He ipē, por harkwa nacarà cahàcre incjēj xà ata pyràac. Cwȳrjapē wa ha nee me hȳrmā me curē xwȳn cjēj na me hamār, quē ha me hȳrmā mencjēj nare.

Jeju pē me pajō Pahhitī impeaj

⁸ — Ne por quē ha icumam ramā me pra atajē pē ri me hāhkīxi, ne me cupē me hāprēa kam me cupē ampo cwȳr catē, mā me ikwȳ pē carà cahàcrepyrāc atajē te nee me hōkre par nare.⁹ Ÿhȳ, ipē Pahpām te me hamār xà ata wyr harkwa. Ne quē ha jūm ina Pahpām wyr axà ata, quē ha ampo kēn cunea pē amji pytā. Quē ha cupē hō parxa pyràc ne ihtyj acjēj ne hapōj, ne apu hāpānto ipa.¹⁰ Ne ikintē me hāhkī xi atajē quē ha cama me hāhkī me, cute mecarà cahàcre hōhti curan ne me to hamre to prām to, quē ha hȳrmā me pra. Ita jīkjē na mā me ikwȳ curē xwȳn me hȳrmā pra, cute me to kēnprāmte. Ne pa, wa quēt ajpēn mehwyr icator, cute catyt kam amji to meipijapar xà impejti cunea to me amji to ipijapar prām to.

Jeju pē me pajamār catē impejti ata

¹¹ — Ipē me ikwȳ pē carà cahàcre hōhti jamār catē impeaj ata pyràc. Ne ipē cumā cute amji kam hapac xà jōr catē, na wa ityjme hūtar prāmte ityj to prām.¹² Ne por ihpore na pit mā me hāpēn catējē atajē ikintē nee mecarà cahàcre jamār to impejti nare. Ampo na? Caràcahàcti hōhti atajē pē nee me hō tekjē nare. Cwȳrjapē quē ha rop cahàc jāprēhti nō ihwyr cato ne apu cucrà, quē ha cute me hamārto kēanre atajēhūpate nee me to amji japackre nare, ne me cumā hikra, ne ma ame pra. Quē ha pea rop cahàcti jāprēhti ata carà cahàcre hōhti atajē kam tē, ne ihtyj apu cucrà ne ihcura.¹³ Ampo na? Ihpore na pit mā me apē, na rinee me cumā carà cahàcre hōhti jamār to impejprām nare.

Jeju me mehkwȳ mā ajpēn jahkre pej

¹⁴⁻¹⁵ — Ne ipē carà cahàcre hōhti jamār catē impejti ata pyràc naInxū mā ijahkre pej, ne hanea ne imā Inxū jahkre pej. Ita jīkjē na mā ite hajyār, ne imā me ikwȳ pē carà cahàcre jahkre pej, ne hanea ne me cumāijahkre pej. Na wa ityj me hamār to impejti to prām to ityj to prām.¹⁶ Ne mehkwȳ pē itekjē atajē, nee ite me hamār xāita mā cormā mencjēj nare. Na wa ityj hanea ne ajpēn amji wyr me to ijāhtēp prām. Na wa ha me cumā akij, quē ha me ijōkre kampa, ne mehkwȳ me inā me cuprō, ne ajkam me pyxitpeaj. Na wa ha ipē me hamār catē pyxit peaj ata.

¹⁷⁻¹⁸ — Ne pē Inxū ramā imā harkwa to: “Ca ha ate jūm te acuran na hamār nare na, quē ha nee acuran nare. Nāmri ca ha ate cute acuran na amji na hamār na, quē ha ihtyj acura, ca ha atjyj hacpýa mā atīr. Xà caxuw wa iteamā icarōt cunea jōr, ne ate hajyr xà na ri imā atoprām” hane. Wa ite Inxū jarkwa kōt hajyr, cwȳrjapē ri cumā ikīn — hajyr.

Jeju to cute me amji kam hapac xà pijakrut

¹⁹ — Mā Juta catējē te me ita par, ne hipē amji to meipicapōn.²⁰ Ne me hāhtōa ne ajpēn mā me harēn to:

— Apu into kam waj! Ne kam ampo carō kēn! Ampo kōt mā ca, cute me amā ampo jarēn xà itajē na ame kampa? — hane.

²¹ — Mā mehkwȳ ajpēn mā me harēn to:

— Jū wyr quē jūm kam ampo carō kēn quē ihcakōc xà to hane! Xà quē ajkī jūm kam ampo carō kēn quē ihtyj jūm to tūm caprār to hane? — hane.

Pē Juta catējē kwȳ ma ame Jeju caca

²² — Ne pē hacpýa mā Pahpām jürkwa to impej xà jō amji kīn na, Jeju Kr̄pínk̄ren kam apu mō, ta jō putwryā kam.²³ Pē Jeju Pahpām to amji kam me hapac xà jürkwa jarkwa mā mencjēj xà cwȳrpē hāmk̄ra xà

japrȳ te Xarōmāw Jō Amkrā ata krac ri apumō. ²⁴ Mā Juta catējē kwȳ te Jeju na me cuprōn, ne ahna me ipixēr, ne cute mehcukij to:

— Ne rȳ pēa mā wa tee ate me imā amji jarēn, wa ite me apar pej japē tee meakampa. Ne jū caxuw ca ha me imā amji jarēn to impej, wa me akampa ne me gahkre pej to impej? Ne me imā amji jarēn, xā ampeaj kam riajkī apē Crixtō pē, por pē Pahpām me imā ato awjahkre ata mā ca? — hajyr.

²⁵ Mā Jeju te me cumā amji jarēn to:

— Wa ite ramā me amā amji jarēn, ca nee ate ijūjarēn xā ata kōt amji mā ito me ahimpej nare. Nepom wa Inxū carōt kōt ijāpēn xā pihho pejti ton to ipa itajē, hanea ne ihtyj ito awjārē. ²⁶ Ca nee ajte ikam me gapac nare. Ampo na? Me apē me ikwȳ nare, na ca nee me ikam gapac nare. ²⁷ Ne quēt me ikwȳ atajē pē carā cahāre hōhti atajē pyrāac, neipē me hamār catē impejti atapyrāac. Na wa ite ramā me ikwȳ pē me ijō parxa kwȳ pupunpejtu, mā ihtyj me ijōkre kampa, ne ma ikōt me ipa. ²⁸ Cwyrjapē wa ha nee ampo te me to hamre na me hamār nare, quē ha Pahpāmcahē na amji to me ipijapar rohn̄ytti mā, ne nee jū caxuw Inxū pē me ipictornare. Ne jū wȳr quē jū caxuw ijūhkra pē jūm mehnō capa. ²⁹⁻³⁰ Ampo na? Por Inxū te imā me hōr ata ri quēt mechcunea carōt jirōa pēcarōt tȳj, cwyrjapē quē nee jūm hūhkra kam cupējūm caxār nare. Ne taa mā pē imā icarōt ita gō, na wa me ipipēan. Ne quē ha nee jū caxuw jūm ijūhkra kam ipē jūm caxār nare — hajyr.

³¹ Mā hacpȳ ma mā Juta catējē kwȳ te kēn to me amji tȳj, cute me to capēr, ne me to ihcuran prāmte. ³² Mā Jeju te me cumā harkwa to:

— Wa ite me akam mare mā icarōat to ampo pejti pihho jāhtōa ne ton, por Inxūte ton xā na imā harkwa atajē na. Ne mēr ampo pejti itajē nō incwyrjapē mā, ca kēn to ame ikam gūcapēr prām? — hajyr.

³³ Mā Juta catējē te me cumā:

— Wa nee ampo pejti itajē nō incwyrjapē apu kēn to meacapēr prām nare, ne pom ca apu apē Pahpām na amji toacakōc, ita to ca ramā apu Pahpām mān kēanre. Neihkintē apē me hūmreata to me hūmre, nō na mā ca ajte apu amji to Pahpām to apa — hajyr.

³⁴⁻³⁵ Mā Jeju te me cumā harkwa to:

— Pē Pahpām me panquētjē mā cute amji kam hapac xā me harkwa gō, pē me amā ihkāhhōc kam ihhōc. Cū me pahcunea teihkāhhōc ita kam ihhōc itajē nō te ihhēj xī xā nōjarēn nare na me pamā hahkre pej. Ne catyt kam ampeaj kam

hūjarēnrohn̄ytti mā. Ne pē Pahpām me panquētjē te me kamhapac xā caxuw me cumā ihkāhhōc ita gō, ne me cumā:

“Me apē me ikraa to me ikra, cwyrjapē ri me ate amji kam gapac xā me, iteamji kam ijapac xā pipēan” hane.

³⁶ — Ne pa nare, pē Pahpām icapi ne ajpēn ikujate, ite ate me harkwa ita par na me atehcajpar xā caxuw. Cwyrjapē ri me panquētjē jirōa pē icati. Na wa ityj ipē Pahpāmkra impeaj na amji to icakōc. Ne mēr ampo na mā ca ame ikam acryc? ³⁷ Nāmri wa ha ite Inxū jāpēn xā ton nare na, ca hanee me ikam gapac nare. ³⁸ Nāmri wa ha ite hāpēn xā ton na, ca ha atyj ite Inxū Catī carōt kōt jāpēnxā pihho ton ata kōt me ikampa. Ca ha ate ite me amāijūjarēn xā to ijūjarēn itana me ikam gapac nare cakrō, ca ha atyj, pom wa hāpēn xā to apē itajē kōt meikampa. Ne ihkōat ca ha Inxū me ipipēan, ne me ipyxit peaj na me ijahkre pej — hajyr.

³⁹ Mā hacpȳ ma mā amehpro prām cakrō, mā ma me hūhkrapē cator.

Pē Cōpijapjēr jō cō jīkjēa kam Jeju apu mō

⁴⁰ Ne ma Jeju te amji jaxār, Cōpijapjēr jō cō jīkjē wȳr, mār pē curi Jowāw xwȳ ajco cō kam mehcumrā ata ri. Ne curia apu ipa. ⁴¹ Mā me hāhtōa ne hȳrmā me ipa, ne ajpēn mā meharēn to:

— Pē Jowāw xwȳ pē me cumrār catē ata, nee Pahpām carōt kōt hāpēn xāpihho pejti te hajyrjē nō ton nare cakrō, pē ihcunea na ihtyj Jeju jarēn xā to harē atajē, ampeaj kam pē — hane.

⁴² Mā curi me hāhtōa ne cute me Jeju kam hapac, neamji mā me to ihhimpej to me ipa.

11

Raxaro tyc xā

¹ Pē hūmre nō ita japrȳ te Raxaro ita xā. Ne pēmehkjējē pē Marij me Marta mea mā kři jacot japrȳ teMehkēnpupunxā jō krī ata kam mehkři. ² Ne Marij ata pē amcro ata na Jeju par kam ampo cacōcuxwati ata jaxwȳ, ne ihkia to cumā incrā. ³ Mā Raxaro kjējē cahāj itajē te Jeju mā hūjarēnto hajyr xā ata kujahēc he:

— Me ijō Pahhi, por amā gō ikwȳ nō kūnti ataxa! — hajyr.

⁴ Mā Jeju jūpar ne cute harkwa to:

— Quē ha nee hicu xā kam hā ita ihcuran nare. Ne hātāta kōt quē ha me hāhtōa ne quēt ipē Pahpām kra carōt tȳjti na meijahkre pej. Nē hā ata kōt quē ha me hāhtōa ne quēt me Pahpām carōt tȳjti ata pupu ne amji mā me hūpa — hajyr.

⁵ Ne pê ihtŷj Jeju mā Marta me ihtōj Marij ata kĩn, ne hanea ne cumā Raxaro kĩn. ⁶ Mā Jeju te Raxaro xà na harēn par cakrō, curia hâhhuc xà ata kamapu mō, ne apu ihkēn, ne ahna amcro pijakrut. ⁷ Jirō pē mā ri cute me ipê ihkōt me ipa catéjē māharkwa to:

— Hacme, hacpŷ mā Juta jō pjê wŷr — hajŷr.

⁸ Wa me cumā:

— Me ijō Pahhi, mār curmā curi Krîpinkrên catéjê kēn to ame acapér prâm ta? Ca ajte ramā hacpŷa mā amji jaxâr prâm? — hane.

⁹⁻¹⁰ Mā Jeju me imā:

— Nee ita na cute imā jū mān nare, ne jū wŷr quê jū na me ito. Pom ca me pyt pupu, mā hapōj ne ma acjējmā caxwa ata jîkjé na ri ite hajŷar. Ne wa cormā itejâpēn xâ jipêj nare kam, quê nee jū na me iton nare. Ne hanea ne cu caxwari me papa, ne pahtyj me papihur to ame papa. Ne pom pyt me pamā ahcujro, cu kam ame papa, ne me pamā papa xâ jahkre pej, ne nee amepapihur, ne me pahkēn mā me pancjēj nare. Ita jîkjé na mā Inxū te ito hajŷar. Mā Pahpâm teikrâ kam imā ite amji jahkre pej jōr, cwŷrjapē ri imâampo te amji kam hapac xâ cunea jahkre pej, na wa nee ikêmâ icjêj nare.

¹¹ — Me pajō ikwŷ nô Raxaro ramā nô ne apu gôr cakrō, wa ha ityj ihcujrō ne hŷr — hane.

¹² Na wa me cumā:

— Pahhi, quê ha cute nô ne hôt na, quêt taa nô ne gôr, ne amji cajpē. Ampo na? He cormā me hýrmâ me pahcator xâ ita ampŷa mā — hane.

¹³ Ne pê tee Jeju ame imā ramā Raxaro tyc na harēn tohahkre, na wa ityj amji mā me to hótxwa mā hôt na amji mā ame to hane! ¹⁴⁻¹⁵ Mā Jeju hirâa pê me imā:

— Ramā Raxaro tyc, ne me acwŷrjapêa ri, ampeaj kam hûrén ijakry. Quêt taaty, wa nee curi apu imôr nare na rî ihtyc. Ne ihkôat ca ha atyj ito amji mā me ahimpej. Hacme, ne me hômpu — hane.

¹⁶ Mā Tome ita me imā:

— Hacme, me pajō Pahhi kôt, quê cuxâ me pajipej — hajŷr.

Jeju pê me pahto ihtîr catê

¹⁷ Mā ramā cute kēn kre kam me Raxaro jarêt na amcro te cwat, wa Jeju me, me icator. ¹⁸ Mā Mehkênpupunxâ jō krî ata ri rec pyxit jîkjé kam xa, Krîpinkrên wŷr. ¹⁹ Cwŷrjapê pê Juta catéjê hâhtôa ne me cato, cute me Marta me Marij pupun, ne me cupê hûjapê cutor prâmte. ²⁰ Mā Marta te Jeju te ajpên hâhtêp to môr na harēn par, ne ma hýrmâ tê ne cute pry kôt

ihcajpar. Pê Marij curia ikre kam jŷ. ²¹ Mā Marta Jeju mā:

— Ijō Pahhi, ca ha ita ri apu mō na mā, quê ha neeikjê ipê ihtyc nare, ne ramâ ihtyc, ca hakân pê acator. ²² Cakrô ca ha ahnaa Pahpâm na ahwŷ, quê ha amâ ateampo cunea na gâhwŷr xâ atajê gô — hane.

²³ Mā Jeju cumâ:

— Quê ha akjê ihtŷj hacpŷa mā me amâihtîr — hane.

²⁴ Mā Marta cumâ:

— Quê ha ampo cunea jamre xâ ata jō amcro kam ihtŷj hacpŷa mā ihtîr na, imâ hahkre pej — hane.

²⁵ Mā Jeju cumâ:

— He ampeaj kam ri, ipê hacpŷa mā mehtyc to ihtîr catê. Na quê ha jûm te ihkêñ ton to ipa na, quê ha ramâ Pahpâm māa jûm ata tyc pyrâc. Cakrô quê ha ito amji mā ihhimpej na, wa ha cumâ cute amji kam hapac xâ tuw pejtj gô, quê ha Pahpâmmâ jûm ita ihtîr rohnýtti mâ. ²⁶ Ne por jûm ito amji mâ ihhimpej to ipa ata, quê hanee jûm ata ihtyc ne ihtyc tu nare. Ne ca? Xâ ca ha ajkî pijamâ ijûjarêñ xâ itato amji mâ ahimpej? — hane.

²⁷ Mâ cumâ:

— Ýhý ijô Pahhi, wa ityj apê Pahpâm kraa to ihkra naamji mâ ato hane, ne imâa apê Crixtô pê, por pê Pahpâm pjê ita kamate me ito ahimpej xâ na ato awjahkre ata mâ ca — hane.

Pê Marij pê Raxaro tôj Jeju cajpa

²⁸ Jirô pê mā ri Marta te amji jaxâr ne ihtôj mâ hâkjêr ne kyre pê cumâ hüjarêñ to:

— Pajô Pahhi cator ne cute ana hâhwŷr — hajŷr.

²⁹ Mâ Marij te harên par, ne hâm pyrentu, ne ma Jejuwŷr tê. ³⁰ Pê nee cormâ krî mâ hâr nare, ne cormâ Martaihcajpar xâ ata kam, curia pry kam apu mô. ³¹ Ne pê ramâ hôtpê Juta catéjê kwŷ iktre kamame ipa, cute me Marij jûjapê tête me cumân prâmte. Ne cute me Marij xâm na me hômpun, mâ hûjarean kam hâm ne ma tê, mâ ma ihkôt me pra. Ne pê ihtŷj cute kre wŷr ihtêm ne kam apu incwŷr na amji mâ me to hane.

³² Mâ Marij Jeju wŷr cator, por curi xa ata ri, ne ihpar cahê na ihkôn krâ na hŷr, ne cumâ:

— Ijô Pahhi, ca ha ita ri apu mō na mâ, quê ha neeikjê ipê ihtyc nare, ne ramâ ihtyc, ca hakân pê acator — hane.

³³ Mâ Jeju te Marij cwŷr na hômpun. Ne hanea ne cute Juta catéjê kwŷ incwŷr na me hômpun. Ne hôtpê ahna incrycre, ne cumâ amji kîn nare. ³⁴ Mâ cute mehcukij, ne me cumâ:

— Mēr jō ri ca ate me hir? — hajyr. Mā Marij cumā:

— Ajpēn mō ne hōmpu — hane.

³⁵ Mā Jeju te ahna kēn kre pupun ne apu kam amrā.

³⁶ Mā Juta catējē me ajpēn mā:

— Me hōmpu he, cumā Raxaro kīan to ihkna na mā apu kamamrā! — hane.

³⁷ Mā mehkwy me harēn to:

— Hōtpē coute into tūm caprār, ne quē rȳ mā Raxaro tyc xwýjrea na jū na to, quē ha nee ihtyc nare. Nehamre ramā ihtyc, ne jū mā mā quē ha to? — hane.

Pē Jeju curan na, me curē xwÿn me ajpēn pa

⁴⁷ Mā Parixēw catējē me, cute Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi me, cute me cuprōn, prohti kam catējē me, ne cute me ajpēn par, ne me ajpēn mā:

— Ampo to mā cu ha ajte me? Nāmri jūm xūmre itacarōt catia to hāpēn xā pihho pejti pit ton to mō. ⁴⁸ Cu cama ahna me hamā, ne nee intēte mehcahpērkār nare, quē ihtyj me cumā ton to mō, quē ha mehcunea ahna me hōmpu, ne me kampa, ne ihkōat meamji kampa. Quē ha Roman catējē jō pahhi me hōmpu, neihtyj hacpȳa mā me pahna apkjē, ne me pahkam tē, ne me papē Pahpām to amji kam me hapac xā jūrkwa pytā, neame pajō krī to kēanre ne — hajyr.

⁴⁹ Mā caku ata na Cajpa ata pē Pahpāmmā cute mehcajrēn catējē jō pahhiti. Na ri cute harkwa to:

— Pŷhāpā, ajte me acunea pē amji jahkre kēatre! ⁵⁰ Ne imāa ite amji kam ijapac xā te hajyr he. Quē ha jūm xūmre pyxit peaj nety, cu ha nee me pahcunea me pahtyc nare. Nāmri quēha pyxit peaj te ihtyc nare na, cu ha me pahcunea me pahhi tu. Cwŷrjapē ri Jeju pyxit peaj ne ihtyc xā — hajyr.

⁵¹ Ne pē Cajpa ihcakōc xā ata kam, nee amjia kōtihcakōc nare, Pahpām pē cumā ihcakōc xā ita tohahkre. Ne pē cupē Pahpām mā cute mehcajrēn catējējō pahhi. Cwŷrjapē pē Jeju te Juta catējē cuneaincwŷrjapē ihtyc na, me cumā amji jarē. ⁵² He nee mā Juta catējē incwŷrjapē pit māihtyc xā nare. Ne pjē cunea kam, mehcunea pē Pahpām kraame ipicrān atajē to cute cuprōn, ne me to pyxitpeaj prām to, quē ha ihtyj ty.

⁵³ Ne amcro ata kam cute me Jeju curan prāmte pē me cupē Juta catējē jō pahhi kwy cunea ahna me ajpēn pa. ⁵⁴ Cwŷrjapē pē nee Jeju hirā pē ajco apu Juta jō pjē kam ipa nare. Na wa ma, por pō na pire mā, pjē kam pō kam me hamreare ata wyr Jeju me, me mō, por Pīxōhrōt jō pjē ata wyr, necuria wa me ijāhhuc.

⁵⁵ Ne pē ramā amcro incrēre me Hakren xā jō amji kīnwyr. Pē amji kīn ata xwýjrea na Juta catējē jāhtōa ne Krīpinkrēn wyr me cato, cute ame ampo kēn ton atajē to me hapac kēt, ne ame amji cūmpej. Ne amji kīn ata na mempejti na ame ipa xā caxuw. ⁵⁶ Ne pē mehcunea ame Jeju japēn to me ipa, ne ajco ahna ame ajpēn cukij, Pahpām to me amji kam me hapac xā jūrkwa kam. Ne me ajpēn mā:

— Pŷhāpā, mōrmō quē ha ajkī ihtyj ajpēn Jeju amji kīn ita wyr mō, nare, quē ha nee mōr nare? — hajyr.

Jeju cuna mā mencaca xā kēanre

⁴⁵ Mā Juta catējē jāhtōa ne me Marij pupun to mōatajē, te me Jeju te Inxū carōt kōt hāpēn xā pihho pejti ton ata na mehōmpun, ne ihtyj amji mā me to ihhimpej pyrentu. ⁴⁶ Ne mehkwy te nee me hajyr nare, ne ma cute me amji jacjēn, ne Parixēw catējē mā, Jeju te ampo tonxā atajē na harēn.

⁵⁷ Me Pahpām mā cute mehcajrēn catējē jō pahhi kwȳ me, me cupē Parixēw catējē kwȳ me, cute me Jeju jaxār na me ajpēn par. Cwȳrjapē ri cute ahna meharkwa, quē jū ri jūm hōmpu, ne uua ne me cumā harē, por jū ri apu mōr xā ata ri.

12

Pē Marij Jeju par kam ampo cacô na hī jāhwȳrti ata jaxwȳ

¹ Ne ramā me Hakren xā jō amji kīn wȳr amcro te xēj, wa ma Jeju me, Mehkēnpupunxā jō krī wȳr me mō. Por pē curi hacpȳā mā Raxaroto ihtīr mā ihkrī ata ri. ² Mā cute Jeju te hacpȳā mā Raxaro to ihtīr na me toamji japackre, ne amji mā me to catia to prām to ri, cute me cumā hō ton. Mā Marta apu mehthecajpa, mā Raxaro me cahē na me hāpān xā na jȳ. ³ Mā Marij te ampo cacô cuwxwati atajapry te nartō cacô te rit cahti na hajȳr ata pyr. Ne pē ampeaj kam nartō cacô ata na hī ahwȳ. Mā cute Jeju par kam haxwȳr, ne ahna haxwȳr partu ne cute to cumā ihpar cuuhōn, ne ihkīa to cumā incrā, mā ikre cunea cuwxwaa to cuwxwa.

⁴ Mā me ikwȳa nō pē Juta Carijot te cormā Jejukēn mā mēn catē ata te harkwa to:

⁵ — Pom ampo cacô ita na ihpore jāhtō na cute xēj crē, ne cupē caku pyxit jāpēn xā jō porea. Ne mēr ampo na mā cama cutehawwȳr, ne nee cute ihpore na to hāhpan ne imā hōr, wa ite me cupē hamreare atajē mā hōr nare? — hajȳr.

⁶ Ampo na pē Juta Carijot ihcakōc xā ita to hane? Nee mā pē ampo nanare. Pē hāhkīj xi, na pē harkwa ita to hane. Pē neecute me cupē hamreare atajē tehcajpar prāmte harkwa ita to hajȳr nare. Pē ajco me cupē me hō pore incjēn xā cwa, ne ajco me cupē ihpore to ahkī na pē. Pē ramā hāhkīj ita to amji pyrāc tu.

⁷ Mā Jeju te cumā harkwa to:

— Quêt taa Marij ito hane! Cute ijaret xwȳjrea na ramā icuxwa, me panquētē te amji ton xāa kōt. ⁸ Ne me cupē hamreare atajē, quē ha hōtpē ame ipame acahē na. Ne pa nare, wa ha nee ame acahē na imōrkam to icrā nare — hajȳr.

Pē Raxaro curan na me hō pahhi kwȳ ajpēn pa

⁹ Mā Juta catējē jāhtōti atajē te mejeju te Mehkēnpupunxā jō krī kam apu mōr na me harēn par. Ne ma curi me cator. Ne nee pē Jeju pit wȳr me mōr nare, ne Raxaro me ajwar hȳrmā me mō, por hacpȳā mā Jeju te to ihtīr ata. ¹⁰ Mā hamre, Pahpām mā cute mehcajrēn catējē jō pahhi kwȳ te meajpēn par, ne hanea ne ihtīj me Raxaro curan prām. Ampo na? Nee mā

ampo na nare. ¹¹ Pē Juta catējē jāhtōa ne Raxaro tīr xā ata kōt, me hō pahhi māmē hikra, ne Jeju to amji mā mehnimpej to me ipa na pē.

Pē me hakrya kam, Krīpinkrēn mā Jeju axā

¹² Ne amcro ata na, pē me hāhtōa ne me Hakren xā jō amji kīn na ame ipa. Ne cute me Krīpinkrēn wȳr Mehkēnpupunxā jō krī pīn Jeju mōr na me harēn par. ¹³ Ne cute me ampo hō pē crowrāti hō pyracti ita to me amji tȳj, ne ma hȳrmāme to pra, cute me to ihcaypar prāmte. Ne me to ihcaypar, ne me hakryte cama cumā ame to hāpēr to me ipa, ne ame cumā carār to:

— Pahpām cati ne impej! Pahpām ri me pahwȳr mō! Pahpām te amji jaþryā na mapahwȳr me pajō Pahhitī kujahēc! Me imā Paþpām te me pajō pjē to ihhimpej na to prām! — hane.

¹⁴ Mā Jeju cawrō cahācre nō ita na cator, ne kam hȳr ne to mō. Por ahnaa rȳ pēa mā ramā Paþpām jō kāhhōc kam harēn to:

¹⁵ “Krīpinkrēn pē Xijāw jō hāpkājti me, ca kam me akři atajē, ca hanee hipēr amji mā ame ampo cupa nare. Nāmri ramā ajpēnme gō Pahhitī cawrō cahācre intuwre nō kam hȳr ne to mō he” hane,

mā ahnaa.

¹⁶ Ne amcro ata kam pē wa nee me ipē ihkōt me ipacatējē nō ampo atajē nō kam ijapac, ne hahkre pej nare. Mā Jeju tyc, ne hacpȳā mā ihtīr, ne ma Paþpām wȳr hāpir, wa cormā ite me ita toamji japackre, por ramā ampo te to hajȳr xā ata na Paþpām jō kāhhōc kam ahna ihhōc ata to. Na pē ihtīj to hanea to hane.

¹⁷ Mā me hāhtōa ne Jeju kōt me mō, mā me kam maremā cute carōt tȳjti to Raxaro mā hājkēr, ne hacpȳamā to ihtīr ata na, cute me hōmpun catējē te ihtīj meharēn crān. ¹⁸ Mā me hāhtōa te me harēn par, na ri ma mehcajpar to me mō. ¹⁹ Mā Parixēw catējē kwȳ ajpēn mā me harēn to:

— Me hōmpu he, wȳr cu ame amji mā hamā ne infēte mecuta. Ne ramā pjē cuneapīn mehcunea ihkōt ame ipa — hane.

Cu ha mam pahte me amji kam me pajapac xā kēn ita mā hikra

²⁰ Ne por Krīpinkrēn wȳr, amji kīn wȳr me mō atajē kōt hōtpē Crec jō pjē catējē kwȳ me mō. ²¹ Atajē ma me ikwȳa nō jaþry pē Pirip ata wȳr me pra. Ne Pirip ata pē Tep jō krī kam Hīpōjajo jō pjē kam me xa atajē jō xūmre nō. Mā cute ahna me hāhwȳr, ne me cumā:

— Jeju pupun prāmte wa me mō — hajyr.

²² Mā Pirip hō ikw̄y nō Antre wyr tē, ne cutecumā hūjarēn, ne ma ajwar Jeju wyr me mō, ne me cumā:

— Crec catējē kw̄y cator, ne ame amā ihcakōcto prām — hane. ²³ Mā me cumā:

— Ipē me Ahàkà, ne ipē, por pē cōjkwa kam amji to incrise ne hūmrea na amji to, ne me awyr wr̄y ata. Ne hamre ramā ite hacp̄y mā amji jaxār, ne icati ta to, icati xāa kam ramā hāhhuc to mō. ²⁴ Wa nee ame amā ihēj nare, ampeaj kam wa me amāawjarē. Quē ha pjē kam jūm ampo hy kre, quē ha cute amji to ipixō nare na, quē ha nee kam hiprāj ne ihhy nare, ne ihhy atapit cormā nō. Nāmri quē ha cute me hāmir na, quē haamji to ajxō ne kam hiprāj ne ihtyj kam ihhy hāhtōa tohāhtō. Jīkjē na mā ite hajyr. Wa ity ne amji jarēt nare na mā, waha nee hacp̄y mā me acunea to atf̄r nare. ²⁵ Jīkjē na mā me acunea te me hajyr. Ca ha me amā mam ate amji kam me gapac xā kēn tūm ata kīn, ne me amā hapēti na, ca ha nee me amji mā intuw pejt̄i ita nō pyr nare. Nāmri ca haate mehcaca, ne me cumā hikran na, ca ha hirōa pē me amji mā ate amji kam me gapac xā tuw pejt̄i ita py. Ata quē ha me amā iryu to iry, caha cōjkwa kam Pahpām cahē na ame apa rohnyt̄i mā. ²⁶ Ne quē ha jūm te ikōt amji ton, ne imā hāpēn prām na, quē ha jūm ata ipynā, ne ikōt amji to. Ne wa ha jū ri apu mō, quē ha hanea ne ikōt imā hāpēn catē apu mō. Quē ha Inxū pē Pahpām, por jūm imā apē ata to impejt̄i ne.

Pē Pahpām Jeju pē ikhra na harē, cōjkwa pīn

²⁷ — Wa ita kam imā amji kīn nare catia na ite amjicajpēr. Ne jū mā wa ha ajte? Xā wa ha ajkī amji mālnxū na ahw̄y ne cumā: "Inxū, itēte ampo kēn te ito jū mān xā itacamē" hane? Hāpà, jū wyr wa ha cumā ijarkwa to hane, he ita caxuw wa icator, pjē ita kam — hajyr. ²⁸ Ne cute Hūm mā:

— Inxū, imā ate amji mā gapr̄y to catia to cati na atoprām — hajyr. Mā cōjkwa pīn jūm jōkre ita tecumā:

— Wa ramā ite to cati, ne wa ha cormā hipēr ityj to cati to mō — hajyr.

²⁹ Mā me hāhtōtī atajē te me hōkre ita par; ne mehkwy ajpēn mā me harēn to:

— Pahhajē jāwrārāc mōrmō — hane. Mā mehkwy amji mā me to:

— Cōjkwa kam Pahpām jarkwa to imprar catē nō te cumāihcakōc — hane.

³⁰ Mā Jeju te me cumā harēn to:

— Nee mā icw̄yrjapē jūm jōkre ita cakōc nare, meacw̄yrjapē ri hōkre ita

cakōc. Ampo na? Ate me hōkrepar xā ata kōt ca ramā ate Pahpām teihtyj ikam hapac na, me ijahkre pej. ³¹ Ne ramā pjē cunea kam ame icurē catējē cukij ne mehkēn mā me hār xāa kam ri hāhhuc. Ne por me pahtcurē xw̄y pē Xatanaj pē pjē kam me toihhimpej catē ata, quē ha Pahpām mentētē hūrē. Quē hanee hipēr me kam ihhimpej nare. ³² Quē ha pī na me ixō, ne kyj pē ina me hām, wa ha kam ityc to imōr me ajkaam amji wyr me hāhtōa ne me to apkjē, mār quē ito amji māhhimpej to me ipa — hajyr.

³³ Ne hūjarēn xā ata to pē ajco cute jū mā mehcuran xā ata to amji jarēn to ipa.

Jeju te amji kam hapac xāa to me papa xā

³⁴ Mā me hāhtōtī atajē te me Jeju kam hapac ne me cumā:

— Pyhāpā! He wa ijōtpē hān ne me Mojxe xw̄y jō kāhhōc cahyt, nekam me, por pē ramā Pahpām me pamā jūm te jū caxuw me pahto ihhimpej xā to me pamā awjahkre ata jarēn par. Ca ajte cōjkwa pīn me hūmrea na ate amji ton, ne awryc ne apu apa na, me imā amjijarē. Cw̄yrjapē ri apē ihhēj rūm, por pē Pahpām jūm to me pamā awjahkre ata. Ne quē ha apē Pahpām te ato hūjahkre ata mā impārāpēn, ca haatyc nare, ne me icunea to ahimpej kam acrā tu ne, ne jū caxuw atyc xā nare. Nōna mā ca ajte, cute me acuran ita na amjijarē ita kam, me icunea pē gahkre kēatre. Na ca ha hirāpē me imā apē jūm te cōjkwa pīn me hūmrea na amji jahkre ne iwrycita na amji jarē, wa me gahkre pej — hajyr.

³⁵ Mā Jeju me cumā:

— He cormā nee ate me ite me amā ampo jarēn xā itajē cunea par xā hamreare, ne jūa caxuw ca ha cormā me kampa ne me hahkre pej. Ne me ijūjarēn xā ita kampa ne mehkōt hakop. Ne me hōmpu he, cu ha hāhcujro xā nō to ampo cujro, ne hōmpun kēnre nare, quē ha ampo kēanre na, cu ha me hōmpu ne me hahkre pejjpyrunt. Na ri ipē hāhcujro xā nō ata pyràac. Na wa ha ihhēj ne me acujro, ne me amā ate amji kam me gapac xā pupu, mōrmōajkī impej, nare, mōrmō ajkī ihkēanre. Na ca hahkōat amji mā ate amji kam me gapac xā jahkre pej. Ampona? He wa ha nee ita ri me acahē na apu imōr kam to icrā nare, ite me amāijāhcujro xā caxuw. Na wa ha ita ri cormā apu imōr kw̄yakam, ca ha amji mā ate amji kam me gapac xā to antuw, ne me to intuw. Nāmri quē ha ahtūm nare wa ha ma me apē tē, quē ha me apē awcapātkō, ne jū mā ca ha me, ne ite me atehcajpar nare kam, ame amji māhamā? Ne jū mā

ca ha me amji mā me ate amji kam me gapac xà to meantuw? Wyr ca ha ame amji mā hamā. ³⁶ Nämri ca ha ate amji mā me ito ahimpej na, ca hagàhcujro jarwryhti ita na me akri, ne icuxa jūmjé kwý cujro, mār quē cute amji kam me hapac xà to me antuw — hane. Hō, Jeju te me cumā ihcakók xà to hajyr, ne ma tē, ne me cupé ipimxur.

Pê me hâhtôti atajê nee amji mā me Jeju to ihhimpej nare

³⁷ Ne pê ramā me kam mare mā Pahpām carôt tyjti ata to hâpén xà pilho catia to, pê me hōmpu cakrō, nee me kam hapac ne amji mā meto ihhimpej nare. ³⁸ Na pê Ixaj xwý pê Pahpām jarkwa to ihcakóccatéjē nō ata ramā ita na ihhōc to hane he:

“Yhý me ijō Pahhiti, ca ate me cumā acarôt tyjti ata to apipē,
ne to gápēn xà catia ton na ite me cumā garēn cakrō,
mā nee jūm te me ipar nare” hane.

Hō, ita na pê Ixaj xwý ihhōc, mā ahnaa cute.

³⁹ Ampo na? He mehkwy amjia kôt ma amempar caca, na pê Ixaj xwý me ahna ihhōc to hane he:

⁴⁰ “Pahpām te cute ampo pupun cupate, ihhēj ne me to into puror, ne cute mempar cupate, ihhēj ne me to me hapactuare.

Cute amji kam hapac xàto me ipintuw ne hýrmā amji to me ipipkjér, mācute me to impej cupate” hane.

Hō, pê ma ame Pahpām parcaca, na pê me to hane.

⁴¹ Ampo na pê Ixaj xwý ihhōc to hane? Nee mā ampo nanare, pê ramā mam rý pêa mā Jeju te carôt tyjti to ampo catiato hâpén xà ata na me hōmpu, na pê ahna ihhōc to hane.

Pê pahhi kwý cupate, nee ame Jeju jarēn pejti to me harēn nare

⁴² Mā me hâhtôa ne nee me Jeju par nare cakrō, mā Juta catéjê jôpahhi kwý te hōtpê mempar. Ne nere cute mekam mare mā, amji mā me Jeju pejti na me harēn nare. Ampona? Nee mā ampo na nare. Parixéw catéjê te cute mecuprôn xà intête, pō mā me hapôj mā hipér na mencéjê nare cupate. ⁴³ Ne me cumā Pahpām te mempejti na me harēn na ihkîn nare, ne ajte me cumā me hûmre te mempejti na me harēn na, amji to prâm.

Pê Pahpām Jeju mā ampo to hahkre atajêa to ri, me cumā hahkre

⁴⁴ Mā Jeju te ihkrahbia kam mehcunea mā hûjärēn to:

— Quê ha jûm te amji mā ito ihhimpej na, quê ha neeipyxit peaj ne amji mā ito ihhimpej nare. Quê ha cute ito amji mā ihhimpej me ajkaam, por cute ajpén iku-jahêc ata to hanea ne amji mā ihhimpej. ⁴⁵ Ne hanea ne, por jûm ipupu ata, ramā ajpén cuteikujahêc catê ata pupu. ⁴⁶ Ne pjé ita kam cute me amji kam hapac xà kéanrejähô, ne me cupé cute amji to me ipintuw jahkre kéatre. Na ri ihhéj ne awcapâtô kam ame ipa. Na wa ihhéj rûm ipê mechujroxâ, ne me hýrmâ icator, ite cute amji kam me hapac xà to ipintuw ne ihhéj ne awcapatkôti to mentêtehamre xà caxuw. Na quê ha jûm te amji mā ito ihhimpejna, wa ha ityj cumā cute amji kam hapac xà to antuw.

⁴⁷⁻⁴⁸ — Ne por ma ame icaca atajê me, ma apu ite mehkapackre xà itajê caca atajê, quê ha ihyj jû caxuw hahpan xà na Pahpām mā meamgô. Ne pa nare, wa nee ite me hûhkra kam ijâmcwyr xà caxuw pjé ita wyr icator nare. Quêt ite me to impej ne mehkên catia pê mehütâr xà caxuw wa icator. Ne pom wa me cumā icakôc xà ton to ipa itajê, quê ha me ahna ahwý, quê ha, por jû caxuw ampo cunea jamre xà ata kam, ihyt me cumā amgô.

⁴⁹ — Ampo na? Inxû rûm ri ajpén icakôc xà itajêim pra. Na wa Inxû te ampo to, ite icakôc xà nairén atajê to pit mā, me cumā icakôc to ipa. Wa neeamjia kôt icakôc to ipa nare. ⁵⁰ Na quê ha jûm te icakôc xà atajê kam hapac, ne toamji mā ihhimpej na, quê ha Inxû cahê na amji toipijapar rohnýtti mā. Caxuw ri, Inxû te imâite to ijûjarêna xà itajê jôr — hajyr.

13

Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê mā ihpar cuhhô

¹ Pê ramā me Hakren xà jô amji kîn jô amcro wyr amcropyxit peaj ne nô. Pê Jeju te ihytc, ne pjé ita rer, ne mahacpý mā cójkwa wyr, Hûm wyr cute ihtêm jô amcro ramā hâhtêp na, cumâhahkre pej. Ne pê hôtpê cumâ pjé kam me cupé mehô tekjê atajê kîn, ne cumâ mehkian to mehkin ita na mā ahnaa ihytc xà ita mā cute to hahêr. Mâcute me ikñti ita to me imâ hahkre tohajyr he.

² Wa Jeju me, me ipê ihkôt me ipa catêjê me, ramâ caxwa xàa kam, meikri ne ame apâ. Pê ramâ caxuwaw mepahcurê xwýn pê Xatanaj ata me ikwý nô japrý pê Juta Carijot ata mā, cute amji kam hapac xà kéanre ata jôr, mā ihkôt aracri cute Jeju kén mā mén xà caxuw. ³Mâ Jeju te, Hûm te cumâ carôt cunea jôr na, cumâ amji jahkre

pej. Ne hanea ne cumā Hūm pīn cator, ne quēha hacp̄ya mā hȳrmā api na, cumā amji jahkre pej.⁴ Cakrō mā hām ne cute ihkā ata caxār, ne cutecupēhkā nō ita to amji cahti na hē.⁵ Ne cute crat nō ita kam cō kwȳ mēn, ne ahp̄yanre na kam me imā me ipar cuhhōn kam ihtēm. Ne ihcuuhōn ne ma cupēhkā ata to me imā incrā.

⁶ Ne ma Ximāw Petrō na to cator, mā cute Jeju cukij to:

— Pȳhāpā ijō Pahhi, pom ampeaj kam acati ita, nō na mā ca ha ajte me ipar cuhhōn? — hajyr. Mā Jeju te cumā harkwa to:

⁷ — Ca ha nee ita kam ampo caxuw ite amā apar cuhhōn xā ita jahkre pej nare, ne jūa caxuw ca ha hahkre pej. Na ca ha ito tojnō wa amā apar cuhhōn — hajyr. Mā Petrōcumā:

⁸ — He apēa ri ijō Pahhi, na wa ha nee ate imā ipar cuhhōn ita na ato tojnō nare — hane. Mā Jeju cumā:

— Wa ha ite amā apar cuhhōn nare na, ca ha nee hipēr apē ikōt apa catē nare — hane. Mā Petrō te ahna hāhwyr to:

⁹ — Ijō Pahhi, mēr imā ipar pit cuhhōn nare, ne hanea ne imā ijūhkra me ikra cuhhōn! — hajyr.¹⁰ Mā Jeju cumā:

— Hamreare, nee mā gī cunea xwȳr xā nare, ne apar pitcuuhōn xā. Por ramā jūm xwȳr ata tūm nare, ne cumā ihpar pitcuuhōn xā. Ampo na? Pjē kam apu to ipa mā ihtūm, cwȳrjapē ri cumā ihpar pit cuhhōn xā. Ne imā ihhēj neramā me acunea tetet pit, ne por jūm ata ri pyxit peaj ne nee ihtetet nare ne ihtūmti — hajyr.

¹¹ Ne pē ramā Jeju cute ihkēn mā mēn catē atajahkre peaj, na pē harkwa ita to hane he:

— Ramā me acunea tetet, ne jūm ata ri pyxit peaj, ne nee ihtetet nare ne ihtūmti — hajyr. Ne nee mā mehtūm to pē Jeju hūjarēn to hajyr nare, ne cute me amji kam hapac xā kēn to pē hūjarēn to hane.

Pē me hāpēn catējē me hāpēn xā na me ajpēn tehcajpa

¹² Mā cute me imā ipar cuhhōn par jirō pē mā rihacp̄ya mā cute ihkā mā amji jaxār, ne meijāpān xā na hȳr, ne cute me icukij to:

— Xā ate me ite curmā ampo ton xā ita kam me gapac, ne me hahkre pej? Mōrmō nee ate me hahkre pej nare, cwȳrjapē wa ha me amā ihkōt harē.¹³ Ca me ito amji mā: “Me imā ampo to hahkre catē” hane. Ne hanea ne amji mā me ito: “Ijō Pahhi” hane. Ne ampeaj kam ri ate me ijarēan to me ijarēan.¹⁴ Ÿhȳ, he te ipē me gō pahhi, ne ipē me amā ampo to hahkre catē cakrō, wa ityj me amā ijapēn, ne ite me

amā me apar cuhhōn par. Cwȳrjapē ca ha me caa icuxāajpēn mā me apar cuhhōn pa. Ne ampo cunea na me ajpēn tehcajpa, ne ajpēnto me acati, ne ajpēn mā me apē.¹⁵ Ne ite me amā to hahkre na, ca haikōat me to, ne ajpēn mā me apar cuhhōn pa.¹⁶ Wa ampeaj kam me amā awjarē, he me hāpēn catējēn hō pahhi jirōa pē cati nare. Ne nee hō pahhi japyre mā hāpēn nare. Ne quēt hō pahhi ri mehirōa pē cati. Ne hanea ne, por harkwa nacumā imprar catēata, nee cute ihkujahēc catē ata jirōa pē cati nare.¹⁷ Hamre, ita caxuw ca ha ite amji kam ijapac xā na meijahkre pej kam me to tē. Na ca ha ate ikōat me ton to me amji pyrāc na, ca haatjy hūrēn me gakry.

Pē Jeju, por cute ihkēn mā mēn catē ata jarē

¹⁸ — Wa nee ite me acunea to icakōc nare. Ampo na? Wa ityj ite amji mā me acapi atajē pupu, ne imā me gahkre pej. Ne pē Pahpām jō kāhhōc kam ramā me anō ata to hūjarēn to: “Por icahē na ijō pāw ku ata, quē ha ihytjy icuna māahwȳ ne amji to icurē xwȳn” hane. Ne ampeaj kam quē ha caxwa ita kam, jūm ita ito hane.¹⁹ Ne wa ha ita kam ampo te ito hajyr xā ita xwȳjrea na, me amā harē. Mār quē jūm ita ito hane, ca ha ramā me ipē Pahpām kraa to Pahpām kra na me ijahkre pej.²⁰ Ne ampeaj kam wa me amā awjarē, quē ha jūm te, porite jūm kujahēc ata na amji caxār me ajkaam, hanea ne inaamji capa. Ne quē ha jūm te ina amji caxār me ajkaam, hanea ne Inxū te ajpēn ikujahēc ata na amji capa — hajyr.

Pē Jeju cute ihkēn mā mēn catē jahkre

²¹ Cute ita jarēn jirō pē mā ri cumā amji kīn nare, ne hī cunea kam ihpeacre. Mā hīrāa pē me imā amji jarēn to:

— Wa ampeaj kam me amā amji jarē, ca ha atyj me anō meicurē xwȳn tehcajpa ne me cumā igō, neikēn mā imē — hane.

²² Wa tee ame ajpēn pupu, ne nee me ite, por cute jūm to ihcakōc ata jahkre pej nare.²³ Ne pē ampeaj kam Jeju mā ikīn, cwȳrjapē pē wa cahi na jyj.²⁴ Mā Ximāw Petrō te hūhkra to imā hāpēr, ne hūhkra to imā, ite jūm ata na Jeju cukij na awjahkre.

²⁵ Wa Jeju wȳr ipipkjēr ne ite kyre pē ihcukij to:

— Ijō Pahhi, jūm mā ajte? — hajyr. Mā Jeju imā:

²⁶ — Por wa ha jūm mā pāw co ne cugō ata — hajyr. Ne cute pāw kwȳ hyr ne crat kam cō cacro to inco, ne Juta Carijotmā hōr.²⁷ Mā cute pāw ata pyr me ajkaam mā Xatanaj te cumā amji jōr. Mā Jeju te cumā harkwa to:

— Gapacta ne ate amji mā acaca xā nō na prām ata ton pyrentu — hajyr.

14

²⁸ Mā me ikw̄y me ijap̄n xà na me jy atajē te nee me ita jahkre pej nare, por Jeju te imā harēn xà ata na. ²⁹ Ne pē Juta ihpore incjēn xà to amji pyt̄a, ne ajcoapu to ipa na, pē ihtyj cute amji kīn caxuw cute ampojapr̄n na Jeju te cumā harkwa na amehcāmj̄i, nare, cuteme cupē hamreare atajē mā ihpore nō jōr na amehcāmj̄i. ³⁰ Mā Juta te pāw pyr, ne ihk̄rē ne ma ihtēm pyrentu. Mā ramā awcapātkō ne caxwa.

Pē Jeju ihtēm xà na ihk̄ot me ipa catējē mā amji jarē

³¹ Ne ma Juta tēm jakān pē ri Jeju te me imāhūjarēn to:

— He ipē me Ahàkà ata pē wa me hūmre na amji to, ne cōjkwa pīn wr̄y. Ne ita caxuw quē ha mehcunea me hirōa pē icati na meijahkre pej. Ne icwyr̄japēa quē ha hanea ne me Inxū japr̄to me catia to me cati na me hahkre pej. ³² Wa ha mehcunea mā Inxū carōt catihti impejti cupahti ata to ajpē, ne ahtūm nare, quē ha hanea ne me cumā icarōt catihti impejti cupahti ata to ajpē. ³³ Me apē me ikrare pyrāac. Ne wa ha nee me acahē na apu imōr kam icrā nare, ne ahtūm nare wa ha ma tē. Na ca ha tee ame ijapē. Nepor wa ite ramā Juta catējē mā amji jarēn xà ata to, wa ha me amā amijiarē, ne me amā: “Jū wyr ca ha curi imōr xà ata ri memō” hane.

Cu ha me pamā ajpēn kinti ne

³⁴ — Na wa ha me amā ite ijarkwa hyr xà intuwti ita ta, ne me amā harēn to: “Atyj me acunea mā ajpēn kinti, to hanea, pom quē wa me akinti to amji kampahe, ita to quē ha hanea ne me amā ajpēn kinti ne” hane. ³⁵ Quē ha me acunea mā ajpēn kinti na, quē hamehcunea ajpēn na me apupu, ne me apē ikōt me apa catējē na me gahkre pej pyrentu — hane.

Pē Jeju Petrō mā cute hōmpun nare na harēn na cumā harē

³⁶ Mā Ximāw Petrō te Jeju cukij to:

— Jō ri ca ha ajte mō? — haj̄ȳr. Mā Jeju cumā:

— Jū wyr ca ha ita kam curi imōr xà ata ri mō, ne jūcacuw ca ha atyj curi ikōt acato — hane.

³⁷ Mā hipē Petrō Jeju cukij to:

— Mēr ampo na wa ha nee ita kam akōt imōr nare? Pomipē akōt ipa catē ita, cwyr̄japē wa ramā ita kam akōt ityc xāa caxuw apu mō — hane. ³⁸ Mā Jeju cumā:

— He xà ca ajkī ampeaj kam ikōt atyc xāa caxuw apu mō? Hamreare. Wa ha amāijūjarēn hiahpuro. Ca ha ita kam, hōxāhxāc kār xwyjrea na, ate ipupun nare, ne apēijahkre kēatre na, amji jarēn to incrē — hane.

Pahpām cahē na ampeaj kam me pamā me pahkri xà jāhtō

¹ Jirō pē mā ri cute me pahcunea mā harkwa to:

— Nee ca me amji mā pa, ne ameakrihkrit nare. Ne Pahpām to ca quēt amji mā me ahimpej, ne hanea ne ito amji mā me ahimpej. ² Ne Inxū krī xà kam ampeaj kam mehkri xà caxuw mehkri xà jāhtō, na wa ha ma hacp̄y mā tē, ne me amā ihnō cūmpēj hiahpuro. Wa nee ame amā ihēj xi jarēn nare, quē ha curimehkri xà caxuw ikre caxwȳn atajē hamreare na mā, wa ha nee me amā harēn to haj̄ȳ nare. ³ Na wa ha ihcūmpej par jirō pē mā, wa ha hacp̄yāne me awȳr amji jaxà, ne me gapr̄o, mār wa curi apuipa ata ri, ca hanea ne ikōt curi ame apa.

⁴ — Ne ramā me amā jū kam itēm xà ata jō pryahkre pej — haj̄ȳ.

Jeju pē ri Pahpām wyr me pancjēj xà jō pry

Mā me ikw̄y nōa pē Tome ata te ihcukij to:

— He me ipē cormā jū kam atēm xà ita na gahkre kēatre ita kam, jū mā wa ha ajte me, ne me gō pry ita jahkre pej? — haj̄ȳ.

⁶ Mā Jeju cumā:

— He Pahpām wyr pry pyxit peaj. Ne ipēa ri pry ata. Cwyr̄japē ca ha ipyxit peaj kōt Inxū wyr me acato. Ne ipē me amā ite Inxū to ipipē xà to ihēj xi nare xà xakat. Ne ipē meate amji kam me gapac xà impejti cunea xakat. ⁷ Ne ramā ate me ipē Paahpām kra na me ijahkre pej, na ca ha atyj hanea ne ita caxuw meInxū jahkre pej. Ýh̄ȳ, he pē ca ramā me hōmpu — hane.

Jeju me Pahpām pipēan

⁸ Mā me ikw̄y nōa pē Pirip ata te Jeju mā:

— Me ijō Pahhi, me imā Apām to ajpē, wa me hōmpu, netahnaa mā ihk̄ot me amji kampa, ne nee wa irān xà na me ampo pupun prām nare — haj̄ȳ.

⁹ Mā Jeju cumā:

— Pŷhāpā, he rȳ pēa mā wa me acahē na ipa, ca ajte nee cormā ate me ipupun nare? Por jūm ipupu ata, ihtyj hanea nelInxū pupu, ne mēr ampo na mā ca cormā imā: “Me imāApām to ajpē, wa me hōmpu” hane? ¹⁰ Pirip, xà ca nee ajte, wa Inxū me ajpēn kam ihōnco, ne ajkam me ipyxit peaj na amji mā meito haj̄ȳ nare? — hane. Ne Jeju me icunea mā:

— Ne pom wa me amā awjarē itajē, wa nee amjia kōtharēn nare. Ne wa ite Inxū me ajpēn mā amji jōr, ne ajpēn kam me ihōnco, na ri taa hāpēn xà itajēcunea to.

¹¹ He, wa Inxū me ite ajpēn mā amji jōr, ne ajkam me ipyxit peaj, na wa me amāamji

jarē, ca atjē me ikampa. Nāmri quē ha me amā icakōc xà itajē na ipar jahkre kēatre na, ca ha mijāpēn xà itajē pupu, ne ihkōat amji mā me itoahimpej ne me ikampa.

Ampo na pahte me Jeju wyr xà atajē, ihtyj me pamā cugō

¹² — Wa ampeaj kam me amā awjarē, quē ha jūm te ampeajkam ito amji mā ihhimpej na, quē ha, pom waijāpēn xà to itajē jirōa pē hāpēn xà ton to ipa. Ampo na? Wa ha maInxū wyr hacpȳ mā tē, na quē ha ajpēn me amā icarōt kujate. ¹³ Ne wa me ato amji kwȳ cwyrjapē ca ha ampo na me iwȳ, wa ha ityj me amā hōr pa, mār quēmehcunea me acwyrjapē Inxū catia to cati na me hahkre pej. ¹⁴ Ne wa me ato amji kwȳ cwyrjapē, ca ha ampo na me iwȳ, wa ha ityj me amā cugō.

Pahpām Carō Pejti te me pamā caprī xà

¹⁵ — Nāmri quē ha me amā ikīn na, ca ha atjē ite ampo na me amā ijarkwa jirēn atajē na me ikampa. ¹⁶ Ne wa ha me amā Inxū na ahwȳ, quē ha ijakān pē ijaxā kam, me amā jūm kujate, quē ha me avehcajpa. Ne taa mā quē ha quēt me acahē na ipa rohn̄yti mā. Ne jūm ata pē riInxū Carō Pejti. ¹⁷ Ne taa mā quē ha me amā Inxūte amji kam hapac xà impejti to ipipē to mō. Ne porme cupē Inxū tekjē nare, ne hanea ne me cupē me ikwȳnare atajē, quē ha née amji mā me Inxū Carō Pejti itacwȳr nare. Ampo na? Jū wyr quē ha me hahkre pej, ne mehōmpu. Ne me ca nare, ca ha atjē quēt me hōmpu. Ampo na? He quē ha ihtyj quēt me acaxwām pē ihkři, quē ha me acahi na ipa.

Quē ha Jeju me parer, cu ahte ame papa nare

¹⁸ — Ne quē ha ina ahtūm nare, wa ha ma tē cakrō, wa ha née me ato tojnē ne me amā hikran, ca ha ahte ame apa nare. Ne ityj me awyrāmji jaxā, ne me acahē na apu ipa. ¹⁹ Ne quē ha ina ahtūmre quē ha me cupēPahpām tekjē nare atajē nee hipēr me ipupun nare, ne me ca nare, ca ha quēt atjē hipēr me ipupu. Ne wa ha ityj hacpȳ mā itūr ne Pahpām cahē na apu ipa. Cwyrjapē ca ha icu xā hanea ne hacpȳ mā me atfīr, ne me atfīr ita na Pahpām cahē na ame apa. ²⁰ Ne quē ha jū caxuw, amcro nō na me awyr PahpāmCarō Pejti cato, ca ha Inxū me ite ajpēn mā amji jōr, ne ajkam me ipyxit peaj na meijahkre pej. Ne hanea ne me amā, wa Inxū Carō Pejti kōt, me akam ikrī na ijahkre pej, na cu ha ajpēn mā me amji gō, ne ihhēj ne ajkam mepahpyxit peaj.

²¹ — Ne por quē ha jūmjē ito amji kampa, ne ijarkwa kōt me ipa atajē, quē ha me cumā ikīnti na me to ipipē to ipa.

Ne quē ha haneane Inxū mā, por jūmjē mā ikīnti atajē kīn, wa ha hanea ne imā mehkīn, na wa ha me cumā amji to ajpē, mār quē me ipupu ne me ijahkre pej pejtu ne — hane.

²² Mā me ikwȳ nōa pē ajtea mā Juta nō ata, pē nee Juta Carijot nare ata te Jejucukij to:

— Jū mā ca ha ajte ne me imā pit mā amji to ajpē? Nenee me cupē me akwȳ nare atajē mā amji to apipēnare? — hajȳr.

²³ Mā Jeju cumā:

— Quē ha jūm mā ikīn na, quē ha ihtyj ite cumā ampona ijarkwa jirēn atajē na ikampa. Cwyrjapē quē ha ihtyj Inxū mā ikīn, wa ha Inxū me ajwar me cumā amji to ajpē, ne ajpēn kam meihōnco, ne me cahe na me ipa rohn̄yti mā. ²⁴ Nāmri quē ha jūm mā ikīn nare na, quē ha nee ite ampo na cumā ijarkwa jirēn atajē na ipar nare. Ne cute hajȳr xà ita kam jūmā wa ha ajte, ne me cumāamji to ajpē, ne ajpēn kam me ihōnco to ipa? Jū wyr wa ha me to hane — hane.

Carō Pejti ri pahte me Pahpām te amji kam hapac xà impar na me pahto

Ne cute me icunea mā:

— He wa ampeaj kam me amā awjarē. Pom wa icakōc xà toicakōc, ca ahna me ikampa itajē nee cupē icakōc xà nare, ne cupē, por pē Inxūajpēn ikujate ata cakōc xā.

²⁵ — Ne wa ita ri cormā ame acahē na imōr xà ita kam, ramā ite me amā ampo itajē cunea to icakōc partu. ²⁶ Na quē ha Inxū hacpȳ ne ajpēn ijarkwa kōt me awyr Carō Pejti kujate, quē ha taa me avehcajpa, ne me amā ampo cunea tohahkre. Ne taa itē ampo to me amā icakōc xà itajē to, ateme amji japackre na me ato, ca ha me to amji japackre.

Quē ha Jeju me pahcaxwām pē me pamā me pahcarīcti gō

²⁷ — Ne wa ha me amā, pom wa icarīcti kam ipa ita gō, mār ca nee amji mā ame ampo cupa nare, ne nee ampo cupate ame akrihkrinare. Ampo na? He wa ha pa me apē ate amji mā me ampo cupa, ne ame akrihkrit xà atajē to hamre, ca ha atjē ame apa. Ne wa ha nee ipē me cupē Inxū na mehkwy nare atajē pyrāc, ne ijarkwacakrō to me amān, ca ha me anō akēn nō mā axār nare, ne me apej pēa mā ame apa, ne quēt me acarīcti kam ame apa. ²⁸ Ne wa ramā ite me amā: "Wa ha matē, ne hacpȳa ne me awyr amji jaxā, ne me acahē na apuipa" hajȳr na, ate me ipar. Ampo na? He wa ha ma, porijirōa pē Inxū Catī ata wyr amji jaxā. Ne quē ha me anō mā ikīn na, ihtyj itēm xà ita pyrēn hakry. ²⁹ Wa ha ampo itajē te ito hajȳr xà xwŷjrea

na me amā harēn to ipa, mār quē jū caxuw ito hane, ca haamji mā me ito ampeaj kam pyrentu. ³⁰⁻³¹ Ne jū wyr wa ha ahkri xa ne ame amā icakōc. Ampo na? Quē ha ahtüm nare, quē ha me pahwyr me cupē Pahpām na mehwynare atajē jō pahhi, pē me pajō xwŷn cato. Ne cupē me pajō xwŷn cakrō, quē ha nee jū na iton nare. Ampo na? Hirōa pē icarōt cati na ri. Ne pē ramā Inxū imā: "Cama amji na mepajō xwŷn jamā, quē taa acura" hane. Na wa ha itjyInxū te imā harkwa to hajyr xā ita na kampa. Ampo na? Mehcunea te imā Inxū kinti na me ijahkre pej prāmt, wa ha hane. Me to xa cu uu ne me — hajyr. Wa ite me ajpēn mā:

— Mēr hacme — hajyr.

15

Jeju pē pīxō pār pyràac

¹ Ne wa cormā pry kōt me imār kam, mā Jeju te me imā amji jarēn to:

— He ipē pīxō pār ata pyràac, mā Inxū pē pīxōpār ata jamār catē ata pyràac, ne ma ijamā. ² Ne por amji mā me ito ihhimpej catējē atajē pēihhéj rūm ipajūhtē atajē pyràac. Cwyrjapē quē hanea jūm te amji mā ite amji kam ipajac xā impar nare na, quē ha ihytj Inxū itēte pō mā mēn to hanea, pom quēhān ne pīxō pār pajūhtē hō nare, mā hamār catēhakep ne curē, ata jīkjē na Inxū te hajyr. Ne quē hapīxō pār nō pajūhtē na hō pyxitre apu harij, quē hamahār catē hōmpu, ne intēte ahna xā me, ahna ampo kēncunea harij atajē jūrēn pa, cute cumā hō to hāhtōa toprām to. Ita jīkjē na mā Inxū hān ne cute amji mā me ito ihhimpej catējē atajē to hane. Cute amji kam hapac xā kam, cute me ampokēn to me amji kam hapac atajē cuneajūrē, mā mempej, ne ma ijarkwa kōt, me hāpēn xā impejti to amji mā me ipicamēn to me ipa. ³ Ne ramā Inxū te, ite me amā ampo to hahkre itajēakōt, cute me amā ate amji kam me gapac xā kēn jūrēn ne to impej. ⁴ Nāmri quē ha pīxō pār pajūhtē nō te impāt ne ihpym na, quē ha nee hō nare, ne cama incrā. Ita jīkjē na, ca ha me anō, ate ijarkwa kōt gāpēn xā impejti to gāpēn toapa nare, ne amjia kōt gāpēn na, quē ha gāpēn xā atakōt apē hamreare ne. Cupate ca ha ikam me akrī kam me to acrā, wa ha hanea ne me akam ikrī kam to icrā. Na cu ha me ajpēan, neajkam me pahpyxit peaj, ne atjy ijarkwa kōt me apē. Ne me apē pīxō pār pajūhtē pejti atapyràac, ne ampeaj kam me axō hūhhīc itajē pē me gāpēn xā jāhtōa ne impej.

⁵ — Ipē pīxō pār cati pyràac, ne me apē ihpajūhtēpyràac. Quē ha pīxō pār pajūhtē nō ipāar kamihcuuhē, ne ihytj ahna hō.

Ita jīkjē na, ca ha ikam me akrī kam me to acra, ne atjy ijarkwa kōt me gāpēn xā impejti to me gāpēn to me apa. Nāmri caha ate ikam me akrī kam me to acrā nare, ne amjia kōt ame apa na, ca ha nee me ampo pejti tonnare. ⁶ Quē ha jūm te ijicu, ne nee ikam ikrī kam to incrā nare na, quē ha cupē, cute me pīxōpajūhtē jakep mā incrā, mā cute me to cuprōn, ne cuhy kam me haxwyr, ne meto caxār ata pyràac. Quē ha jūm te ipē ampýa mā apu ipa na, quē ha ihytj amji to acto. ⁷ Ca ha ate amji mā me ito ahimpej kam me to acrā, neatjy ikam me gapac kam me to acrā na, cu ha me ajpēan, ne ajkam me pahpyxit peaj, ca ha ampo na me iwy, waha itjy me amā cugō. ⁸ Na ca ha ate ijarkwa kōt gāpēn xā impejti jāhtōa to gāpēn to apa na, quē ha ahna me apupu, ne apē ikōt me apa catējē name gōmpu, ne me akamihtjy me Inxū catia to cati. Ne cute amji kam hapac xā impejti na me gahkre pej, ne hanea ne Inxū, ihytj jūm te amji kam hapac xā to impej na hahkre pej.

Jeju mā me pajakryti na me papa na me pahto prām

⁹ — Ne pom Inxū mā ikinti, mā ma ipupu ne ijamā ita na, wa ha hanea ne me ato, ne imā me akīn, wa ha ma meapupu, ne ma me gamā. Cwyrjapē ca ha nee amji tête amejjarkwa curē nare, ne ikōat quēt ame apa, mār wa imā me akīn ita na. ¹⁰ Wa hān ne amji mā Inxū jarkwa na kampa, na ri cumā ikīn, ita na ca ha icuxā hān ne ijarkwa na me ikampa, wa ha imā me akīn ita na.

¹¹ — Ne mēr ampo na mā wa ame amā icakōc xā ita to icakōc? He icuxā me gakryti cunea kam me aparohny়tti mā na ne ato prām, cwyrjapē wa ame amā icakōc xā ita to icakōc.

Cu ha me pamā ajpēn kinti kam me papa

¹² — Ne wa hān ne ijōtpē me amā ijūjarēn to: "Pom imā me akinti ita cuxā, ca ha me amā ajpēn kinti ne" hane. ¹³ Imā me akīn crāti ita kam, wa ha pa me icurē xwŷn mā amji gō, quē ha me acwyrjapē me icura. Ca ha cormā imā me akīn crāti ita na me ijahkre pej.

Me papē, por Jeju te amji mā me pahcapí atajē jō ikwȳ nō

¹⁴ — Ca ha ate ijarkwa kōt me gāpēn na, ca ha me apē me ikwȳa to me ikwȳ. ¹⁵ Ne imā, nee me apē cama me imā me gāpēn catējēatajē nare, ne me apē me ikwȳa to me ikwȳ. Ampo na? Nee mā ampo na nare. Hecama me cumā me hāpēn catējē atajē pē me hō pahhi teamji kam hapac xā jahkre kēatre, ne me ca nare. Wa itjy quēt

me amā, por Inxū te imā ampo cunea jarēn atajē jarēn to ipa. ¹⁶ He pē ca nee amji mā me icapi nare, ne pa pē waquêt amji mā me acapi. Ampo na? Nee mā ampo na nare. Heijarkwa kōt ate me gâpēn xâ pejti ton to me apa toprām to, pē wa amji mā me acapi. Ne me gâpēn xâimpejti atajē pē quâ ha ampo pîxō pejti te jū caxuhwamre xâ nare ata pyräac, ne ihcuhhê rohnýtti mā. Cwýrjapê ca ha ijaprâya naampo na me Inxū wŷ, quê ha ihtyj me amā cugô. ¹⁷ Ne wa ha hipêr me amā me ate me ajpêñ kinti xâ ita na awjahkre.

Me cupê Pahpâm na mehkwy nare atajê ma ame cupê mehkwy atajê curê

¹⁸ — Ne wa ha ma itêm jakân pê, quê ha me cupê Pahpâmna mehkwy nare atajê, ma ame acurê. Ca ha me acumam cute ame icurêna me to amji japackrea ne. ¹⁹ Ne me cupê Pahpâm na mehkwy nare atajê mā mehkwy pê me hûräcti catêjê pit kïn. Na quê ha me apê me hûräc na mā, quê ha ihtyj me cumâ me akïn. Ne cama nee me apê me hûräcnare. Ampo na? He wa ite amji tekjêna na amji mā me acapi. Cwýrjapê ri ma ame acaca ne ame acurê. ²⁰ Ne curmâ ite me amâ ijûjarêna xâ ata to ca me amjijapackrea ne. "Me cumâ hâpêna catêjê, nee me hô pahhi catêjê jirôa pê me cati nare. Ne hanea nenee me hô pahhi japyre mā, me amji pupun to kên to me ipa nare" hajȳr. Na quê ha me cupê Pahpâm na mehkwy nare atajê, me imâ ite amjipupun xâ kêanre na me ito. Cwýrjapê quê ha hanea ne ameate amji pupun xâ kêanre na me ato, ca ha ahna me amji pupu. Ne por me pyxitre amji mā me ijarkwa kampa atajê, quê ha hanea neihtyj amji mā me akampa. ²¹ Ne mér ampo na mā quê ha ate me amji pupun xâ kêanre na me ato? Nee mā ampo na nare. He me apê ikôt me apa catêjê, na quê ha me ato hane. Ne hanea ne me cupê Inxû te ajpêñ ikujahêc ata jahkre kêatre, naquê ha ma ame acurê.

²² — Na wa ite me cumâ cute mehkên ton xâatajê intête me cumân, ne me cumâ harën prâmite, wa mehýrmâ icator. Mâ cute me hahkre pej cakrô, ajte nee cuteme ton jicu nare. Cwýrjapê quê ha Pahpâm ame to kêanrene. Wa ha icator ne me cumâ, cute mehkên xâ ton ita jarêna nare na mā, quê ha nee me hahkre pej nare, quê ha Pahpâm xwýjénee ame to kên nare. Ne hamre, jû wyr quê ita caxuw, cute mehkên ton xâ ata pê jû kam me cato. ²³ Ne por ma ame icaca, ne ame icurê atajê, hanea ne maame Inxû caca ne ma ame curê. ²⁴ Wa icator, ne me kam mare mā ite icarôt tytjî to, rŷ jû caxuw jûm te ampo pejti pihho ton nare atajê cunea ton par. Wa ha me

kammare mā ampo itajê ton nare na mā, quê ha nee Inxû me cumâ harkwa to: "Me apê ate me akén ton catêjê" hajȳr nare. Mâ ajte cute ita name ipupun cakrô, ajte ma Inxû me ajwar ame icurê. ²⁵ Ne pê ramâ rŷ pêa mā Mojxe xwý ina ihhôc tohane he: "Wa ite ampo kên ton nare cakrô, mâ ajte ma ame icaca, ne ma ame icurê" hane. Hajȳr ata na mā cute me iton he.

Pahpâm Carô Pejti ri me pamâ Jeju to hahkre

²⁶ — Ne quê ha ampo kên itajê te ame ato hajȳr cakrô, ca ha nee ame amjimâ pa, ne nee ame akrihkrit nare. Ampo na? He wa ha ityj me amâ Pahpâm Carô Pejti te catyt kam me amâ ampo to hahkre catê ata kujate. Quê ha me atehcajpa, ne me amâ ihcuneana ikôt harën to hahkre. ²⁷ Ne me ca, ca ha hanea ne mehcunea mâ ikôt harën to me apa. Ampo na? He pê ca mam quêt ikôt me apa, na ri ihcunea na ramâ me amâ ijahkre pej.

16

Quê ha me pahte amji pupun xâ kêanre ata nee me pahto jû mân nare

¹ — Ne wa ha jû caxuw ampo te ito hajȳr xâ ata kam, ate ame icaca, ne ame imâ hikran cupate, wa ite ramâ me amâ ampo itajê cunea jarêna hiahpuro. ² Nämri quê ha ihtyj ikôt me cumâ me acurê, ne quê ha cute me cuprôn xâ jûrkwa pê, ihtyj me gapoj. Ne quê ha mehkwykwy te amji to me Pahpâm cajpuaw na me amji câmjî xâ to, quê ha ihtyj hanea ne me acura. ³ Ne ampo na quê ha ame ato hane? He me cupê ijahkre kêatre, ne me cupê Inxû jahkre kêatre, na quê ha ame ato hane. ⁴ Ne quê ha ampo itajê me ato hane, ca ha ite ramâ meamâ harën hiahpuro na, me ito amji japackre pyrentu. He pêwa mam aracri ame akôt ipa, ne nee ajco me amâ ampoitajê jarêna to hajȳr to ipa nare. Ampo na? Pê wa pa me apytâr to ipa na pê.

Quê ha Jeju me pamâ Pahpâm Carô Pejti kujate

⁵ — Ne hamre, ramâ ma hacpý mā ajpêñ cute ikujahêc catê atawýr ite amji jaxâr xâa kam ramâ hâhhuc to mô, na waitjy me amâ ampo itajê cunea jarêna to mô. Canee ajte jû kam itêm xâ ita na me icukij nare. ⁶ Ne wa ramâ ite me amâ hacpýa mā amji jaxâr xâ ata na amji jarêna, cwýrjapê ri ajte me amâ amji kïn nare, ne me apeacre. He nee ame apec nare! ⁷ He ampeaj kam wa me amâ amji jarêna, ne wa nee apu ihêj xâ jarêna nare he. Imâa hacpý mā ite amji jaxâr xâ ita na ri me amâihkêne nare. Ampo na? He wa hacpýa ne amji jaxâr nare, quê ha nee ajpêñ Pahpâm Carô Pejti

te me atehcajpar catē ata me awyr iwryc nare. Na wa ha ma tē, ne ity ajpēn hacp̄y ne amji jaxakam me amā ihkujate.

Quê ha Carō Pejti h̄yrmā me cupē mehkw̄y nare atajē pipkjér na me to

⁸ — Ne quē ha Inxū Carō Pejti te catyt kam me amā ampo to hahkre catēata te me awyr cator na, quē ha taa me cupē Pahpām namehkw̄y nare atajē mā ampo crē atajē to hahkre, quē hame hahkre pej. Atajē pē, cute me ampo kēanre ton xā na cute me amji jahkre pej xā me, cute catyt kam imā ite amji kam ijapac xā to impejtī jahkre pej xā me, jū caxuwPahpām te, cute me hāpēn xā ton na amehcukijna cute me hahkre pej xā. Hō, ampo crē itajē to, quē ha Inxū Carō Pejti ata cute me hahkre pej na me to he. ⁹ Quē ha Carō Pejti, pornee ito amji mā mehhimpej nare ne ame ampo kēanretton to ame ipa atajē na, cute me amji jahkre pej na me to. ¹⁰ Ne quē ha hanea ne ipē Pahpām mā catyt kam ipa catē na, cute me ijahkre pej na me to. Na wa hama hacp̄y mā Inxū wyr tē, ca ha nee me ipupun to acuhhē tu nare. ¹¹ Ne quē ha hanea cute mehkēn ton xā atajē jahpan xā na, Inxū te mehckij nemehkēn mā me irēn na, cute me hahkre pej na me to. Na ri cute me ampo kēn ton xā itajē jō pahhipē Xatanaj ata kēn mā mēn xāa kam xa.

Quê ha Pahpām Carō Pejti me pamā, ampo cunea to hahkre

¹² — Ne cormā ampeaj kam imā me amā ampo jarēn xāitajē jāhtō, wa me amā ampo itajē cunea jarē na mā, ca ha nee mempar, ne me hahkre pej nare. ¹³ Ne nee ita na cute me amā jū mān nare. Ampo na? Quēha jū caxuw Inxū Carō Pejti te catyt kam me amā ampo tohahkre catē ata ajpēn me awyr cato, ne taame amā ampo itajē cunea to hahkre pa. Ne catyt kam, harkwa kōt, Inxū te amji kam hapac xā impejtī itajē to pit mā me amā hahkre, ne nee mā, quē ha amjia kōt me amā to hahkre nare. Ne me amā, por ajpēncormā me awyr ampo cator nare atajē to hahkre. ¹⁴ Ne me akam mare mā amji mā icatia to icati na ijarē, ne cute amji mā me icupa na me to, quē ha ihytī amji mā me icupa. Ampo na? Hequē ha icakōc xā to pit mā ihcakōc, na quē ha hane. ¹⁵ Ne por Inxū mā ampo cunea atajē te hajyār, ne cupē itekjē. Na wa ha Pahpām Carō Pejtimā ampo jarē, quē ha ma me amā to awjarē.

Pē Jeju hacp̄yā mā ihtīr na me cumā amji jarē

¹⁶ — Ne quē ha ina amcro hāhtō nare, ca ha nee hipēr me ipupun nare. Ne hanea ne ina amcro hāhtō nare, ca ha hacp̄yā māme

ipupu — hajyār. Jeju te me imā amji jarēn to hajyār.

¹⁷ Wa ite me ajpēn cukij kam me itēm, ne me ajpēn mā:

— Ne mēr ampo na mā tee ame pamā amji kōt harēnto hahkre. Ne ajte amji jarēn to: “Quē haina amcro hāhtō nare, ca ha nee hipēr me ipupun nare. Ne hanea ne ina amcro hāhtō nare, ca ha hacp̄yā mā me ipupu” hane. Ne hanea ne ajte amji jarēn to: “Ita cwyrjapē wa ha ma hacp̄y mā Inxū wyr tē” hane. ¹⁸ Ne mēr ampo jarēn xā pē mā: “...amcro hāhtō nare...” ita? Wa nee me ite ihcakōc xā itajē nō na mempar, ne me hahkre pej nare — hajyār.

¹⁹ Mā ampo na ite me Jeju cukij prām ata na cute mehahkre pej pyrentu, cwyrjapē ri me imā:

— Xā ite me amā: “Quē ha amcro hāhtō nare, ca ha nee me ipupun nare, ne ina amcro hāhtō nare ca ha hipēr me ipupu” ata na mā ca ame ajpēn cukij? ²⁰ Ampeaj kam wa ha me amā ijūjarēn xā ita toawjarē. Ca ha atjē jū caxuw ame amrā, ne me amāamji kīn nare ne, ne me apeacre ne. Ne me cupē Pahpām namehkw̄y nare atajē, quē ha ihytī quēt ame hakry. Cakrō, quē ha hacp̄y mā mam me amāamji kīn ata jirōa pē me amā amji kīn. ²¹ He pom hān ne me cahāj mā mehkra hā mā me cumāamji kīn nare, mā me cumā aihu, mā hacp̄y mā mā mehkāj xā to me hapac kēt, ne me cumāamji kīn, ne me cumā mehkra pypym pyrēn ame hakry, ita jikjē na ca ha me hanea. ²² Ne amcro itajē kam me amā amji kīn nare cakrō, cu ha hipēr me ajpēnpupu. Jirō pē mā quē ha me amā amji kīn to amjikīn ata, quē ha nee jūm me apēcaxār, ne me apē to hamre nare.

Cu ha Jeju iapryā na me Pahpām mā me pahcakōc

²³ — Ata caxuw ca ha nee hipēr ampo na me iwyr nare, neme apē me ikwȳ te hajyār romā mā, ca ha iapryā na, ampo cunea na ate Inxū na me gāhwyr xā atajē, quē ha ihytī me amā cugō. ²⁴ Ca ajte nee cormā me ate iapryā na ampo na mePahpām wyr nare. Na ca ha ita caxuw atjē iapryā na ampona me Inxū wȳ, quē ha ihytī me amā cugō, ca ha me acwa, ne me to mam me amā amji kīnti ata rān, quē ha me girō pē ihpym tu ne.

²⁵ — He wa nee cormā hirāa pē me amā ijūjarēn xā itajē jarēn to ipa nare, ne incwyrpē me amā harēn to ipa. Ne wa ha jū caxuw quēt hirāa pē meamā Inxū te amji kam hapac xā jarē, ne me amā to ajpē. ²⁶ Ne ca ha jū caxuw me apē me ikwȳ te hajyār romā mā iapryā na ampo na me Pahpām wȳ, wa ha nee hipēr ahna cumā me acajrēn to prām nare. ²⁷ Ampo na? He

ihtȳ ita caxuw cumā me akīn, cwȳrjapē quē ha taa me akampa, ne me amā ampo atajē gō. Ampo na ri cumā me akīn? He ca ihpian icator xā na amji mā me ito me ahimpej, ne me amā ikinti incwȳrjapē ri ihtȳ cumā me akīn. ²⁸ Ne wa Inxū pīn ajpēn pjē ita wyr icator, na wa haita caxuw piē ita re, ne ma hacp̄y mā hȳrmātē — hajȳ.

Pē Jeju ihkōt me ipa catējē mā cute me cumā hikran na harē

²⁹ Wa ite me cumā:

— Hamre, ca ita caxuw hirāa pēgūjarēn xā itajē kōt harēn to mō. Ne nee incwȳrpē me imā ihkōt harēn to amōr nare. ³⁰ Na wa ita caxuw, ite me ate ampo cunea jahkre pej na megahkre pej, ne amā cute ampo na me acukij xā xwȳjrea na, ramā amā me hahkre pej, me hāhkukjēr xā atajē na. Cwȳrjapē wa ita caxuw itȳ Pahpām pīn acator na amjimā me ato ihmipej — hajȳ.

³¹ Mā me imā:

— Xā ita kam cormā, ajkī ate amji mā ito me ahimpej? ³² Co he, nāmri ramā ihhēj ne ipē me apicrān xāa kam hāhhuc to mō. Ca ha atȳ me irer pa, ne ma ame gūrkwa wyr mepra, wa ha ahte ahtwȳ cakrō, wa ha nee ahte ijāhhuc nare. Ampo na? Quē ha ihtȳ Inxū icahē na apu mō. ³³ Ne ame akrihkrit cupate, wa mam ite me amā ijūjārēnxā itajē to ijūjārēn. Mār ca ikam me amji hōnco, ne meacaxwām pē me acaricti ne. Ne pjē ita kam, me cupēPahpām na mehckwē nare atajē kam, ca ha ame amji pupun xākēanre to ame amji pupu. Cakrō, ca ha nee ame cumā me apec nare, ne me cumā amji to ihȳtaj ne. Ampo na? He wa ramā me hō pahhi mea mā ite me tohjē, ne me hirō pē ixām — hajȳ.

17

Pē Jeju Hūm Cati mā amji cajrēn

¹ Jeju te me imā hūjārēn to hajȳ jirō pē mā rikāj mā, cōjkwa wyr irīt, ne cute Hūm mā:

— Ŷh̄ȳ Inxū, hamre ramā ityc xāa kam hāhhuc. Inxū, ipē akra catia to icati na, cute me ijahkre pej xā na meto, quē mehcnuea me ijahkre pej, mār wa hanea ne acatia to acati na, cute me gahkre pej xā na me to, quē mehcnuea gahkre pej. Cwȳrjapē ca ha hacp̄yamā ityc jirō pē ito iſir ne amji wyr ijaprō. ² Ne pē ca imā garkwa hyr to hane he: “Pjē wyr ateacator, ne ate amji to me hō Pahhiti na, ne mehcnuea toahimpej xā caxuw, ramā ite amā acarōt jōr. Ne wa haamā me hāhttōna ne cugō, ate me to gō tekjē xā na, quē ha ato amji mā mehhimpej, mār quēpahcahē na amji to me ipijapar rohn̄tti mā” hane.

³ He apyxit peaj ne quēt apē Pahpām, ne nee arān xā na jūm pē Pahpām nare. Ne ipē por ate Jeju Crixtō kujahēc ata. Ne me pahkwē te me pajahkre pej, cwȳrjapē quē ha me pahcahē na amji to me ipijapar rohn̄tti mā. ⁴ Ite ramā acatia to acati na pjē ita kam, cute megahkre pej xā na me ton. Ne ate imā ijāpēn xā jōrata, ramā ite hipēj xāa kam. ⁵ Ne pē wa ramā ate pjē ton xwȳjrea na mam acahē na ipa, pē amā icatia to icati. Na wa ha ita caxuw ma awyr amji jaxā, ca ha amji cuna mā hacp̄yā mā ito icatia to icati.

Pē Jeju Hūm Cati mā ihkōt me ipa catējē cajrēn

⁶ — Ŷh̄ȳ, pē ca imā me cupē me akwē atajē gō, ite mecumā ate amji kam gapac xā to hahkre, mā cute me gahkre pejprāmte. ⁷ Na ri ihtȳ cute me garkwa kam hapac. Ne ihtȳjita caxuw arūam awyr amā ampo cunea imprar nahahkre pej. ⁸ Na wa ite, ate me cumā icakōc xā na gūjahkre xāatajēa to, wa ite me cumā icakōc, mā ihtȳ cute mempar, ne ahna me amji caxār. Ne ihtȳ amji mā ate ajpēn me hȳrmā ipyxit peaj neikujahēc na me ato hane. Ampo na? He nee mā ita pē ahēj xi xā nare, ne ampeaj kam ri.

⁹ — Ne wa itȳ amā mehcajren, ne nee mehkōt amāmehcunea pē me pahkwē nare atajē cajrēn nare, ne por ateme imā hōr atajē pit, wa amā mehcajren. Ampo na? Mecupē gō tekjēa, na wa apu mehcajren. ¹⁰ Ne mehcnuea pē itekjē atajē pē atekjē, ne mehcnuea pē atekjē atajē pē itekjēa. Cwȳrjapē ri pahkōt me ipa catējē atajē kōt, cute ramā icarōt tȳti, ne icatia to icati na me ipupun. ¹¹ Ne wa ha ma hacp̄y mā awyr amji jaxā, quē ha ahtepjē kam cormā me ahtwȳ ne ame ipa. Inxū, ampeaj kam apeaj to apej. Cwȳrjapē ca ha ca atȳ acarōt to me pahkwē jamā. Ampo na? He ampeaj kam acarōt tȳj, na pē ca imā icarōttȳti ita gō. Cwȳrjapē ri ajkam pahpyxit peaj. Mār quē me pahkwē itajē pē me pahpyrāac, ne meajpēn hōnco tu ne, cute pahcuxā ajkam me pyxit peaj prāmte. ¹² Pē wa pjē kam cormā ame cahē na imōr reria mā, itȳ, por ate imā acarōt jōr ata to ajcome hamār to me hūtār to ipa. Mā nee ijūhkra pē mehnō cator, ne ipictor nare. Ne por ramā gō kāhhōc te jūm pyxit peaj ne, ne cupē Juta Carijot ataipictor na harēn ata ri, amjia kōt ahnaa cute amji to ipictor.

¹³ — Ne wa hacp̄y mā ite awyr amji jaxār xwȳjrea na, cormā pjē kam ame cahē na imōrreria mā mecumā garkwa cunea to hahkre to ipa, mār quē me hahkre pej, ne me cumā amji kinti ne. Pom wa ahnaa mā imā amjikin na amji cajpē ita na, quē icuxā

me amji cajpē. ¹⁴ Wa ite ramā me cumā garkwa to hahkre, ne me cumā hōr. Mā me cupē ipyrāac, ne nee me cupē pjē ita tekjēnare, cwyrjapē ri me cupē pjē tekjē atajē maamehcaca, ne ame curē. ¹⁵ Ne wa ha me cumā ana ahwÿ, ca nee cormā ne pjē itapē amji wýr me haprōr nare, ne ma cama me ahna mepahcurē xwýn jamā, ne me cupē me hütä, märquē nee ihköt me amji kam hapac nare. ¹⁶ Ne cute me amji kam hapac xà pē ite amji kam ijapac xää pyràc, na ri nee me cupē pjē tekjē atajē teamji kam hapac xà pyràc nare. ¹⁷ Ne garkwa cakoc xà itajē nee ihhéj xi jarēn nare, ne ihtyj cute catyt kam me ipa xà caxuw me hapackre, mär quē ihtyj me awpa, ne catyt kam me ipa. Na quē ha me cupē atekjē. ¹⁸ Ne pom pē ca pjē wýr ikujate ita na, wa ha me to, ne pjē cunea kôt ame crucrā, quē ha ame cumā pajarkwa pejti ita to hahkre to me ipa. ¹⁹ Ne wa ite ijapēn xà caxuw amā amji jör ita na quē ha me amā amji gō, ne ihtyj me amā me hápēn to me ipa.

Pê Jeju Hūm Cati mā mehkwÿ cunea cajrēn

²⁰ — Ÿhÿ Inxū, wa ha nee me pahkwÿ crêre itajē caxuw pit mā ana ijahwýr nare. Ne hanea ne cute cormā jū caxuw mehköt me ikam hapac ne ito amji mā mehhimpejatajē mā, wa ha ana ahwÿ. ²¹ Ne imā cute me amji kam hapac xà pyxit peaj na mehhönco na me to präm. Pom ahnaa mā pamā pahte amji kam papajac xà pyxit peaj he, ita to cute me amji kam me hapac na ri, imā me to präm. Ita na quē ha me cupē me pahkwÿ nare atajē cute amji kam me hapac xà pyxit peaj na me hómpu, ne ihtyj ate ikujahēc na me gahkre pej. ²² Ne pom ate ito icati ita na, wa ite me to cati, na ricute amji kam me hapac xà pyxit peaj na me amji hönco tu, ne me pyxit peaj te hajýar, pom cu ajkam pahhönco, nepahpyxit peaj he. ²³ Ne ampo na mā wa ame cumā ana ijahwýr to hane? Nee mā ampo na nare. He mehcunea mā cute amji kam mehacap xà pyxit peaj to präm to, wa ame cumā ana ahwÿ, mär quē mehcunea me hómpu ne ate ikujahēc na me gahkre pej. Ne pom amā ikñti ita na, quē ha amā mehkñti na cumā me gahkre pej.

²⁴ — Ÿhÿ Inxū, por ate imā me hōr atajē mepahcähē na amji to me ipijapan na, imā to präm. Ne ca ha me kam mare mā ate itoicati, mā cute me ipupun, ne me ijahkre pej. Na ca ha atjy ito hane. Ampo na? Pê ca ramā mam pjē ton xwy'rea na amā ikñti, na ca ha ito hane.

²⁵ — Inxū, he ca quēt catyt kam akrī ita na, ne ita ripjē kam mehcunea pē gahkre

kéatre. Ne pa nare, ihtyj quēt imā catyt kam akrī ita na gahkre pej. Ne por ate imā me hōr atajē tehajýar ne ihtyj ate ikujahēc na me cumā gahkre pej. ²⁶ He wa ite me cumā garēn, mā cute me gahkre pej. Ne wa ha me cumā garēn to ixām ita na, mär quē me cumājpēn kīn to hanea, pom quē amā ikñi he. Ne ite amjikam ijapac xà pyxit peaj ata to pit mā me amji kam hapac to me ipa, mär wa ajpēn kam me ipyxit peaj — hajýr.

18

Pê krähtare te Jeju pro

¹ Ne Jeju te Hūm mā ihcakôc to hajýr jirô pē mā rima me ipē ihköt me ipa catéjē to mō. Kýhti jöcaprüm jíkjé wýr. Mā curi píxō jō pjē ata, wa cumā me ixar.

² Pê Juta pē Jeju kēn mā mēn catê ataramā pjē ata jahkre pej. Ampo na? Pê Jeju ramā curi me ito ipa to háhtōa na pē. ³ Mā ma me iwýr Juta ata krähtare kwÿ to mō, mā hanea ne mehköt Pahpäm jürkwajamār catéjē kwÿ me mō. Ne pê Píxō jō pjē atawýr me mō atajē pē, me cumā Pahpäm mā mehcajrēncatéjē jō pahhi kwÿ me, Parixew catéjē kwÿ me, me ajpēn pa, na pē me harkwa kôt me iwýr me hâprē xà me, ihpôc xà me, cuhy pár kwÿ me, me to mō.

⁴ Pê ramā Jeju ampo te to hajýr xà atajē cuneajahkre pej. Cwyrjapē ri me cuna mā mō, ne cute mehcukij to:

— Jüm mā ca ame hapē? — hajýr. ⁵ Mā me cumā:

— Naxare jō krī pín Jeju cator ata wa amehapē — hane. Mā hanea ne Juta pē Jeju kēn mā mēn catê ata me cahé na xa. Mā Jeju me cumā:

— He pa wa! — hane. ⁶ Mā Jeju te me cumā amji jarēn to: “He pa wa” hajýr, me ajkaam mā hüpate Juta kôt me ipa catéjē cunea, hacpÿ mā pjē kam me hō to ame ipihur.

⁷ Mā hipér Jeju te mehcukij to:

— Jüm mā ca ame hapē? — hajýr. Mā me cumā:

— Naxare jō krī pín Jeju cator ata wa ame hapē — hane. Mā me cumā amji jarēn to:

⁸ — Wa ite ramā me amā amji jarēn, he pa wa. Ne ca ha ate ame pamān japēn na, ca ha nee ame ikwÿ caxun nare, quēt taa ame pra — hane.

⁹ Ampo na ri cute ita ton? Nee mā ampo na nare. He péraramā taa me ahna Hūm mā amji jarēn to: “Ijō Inxū Cati, ate imā me hōr atajē, ite nee amji pē mehnō to ipictor xà nare” hane.

Pê Petró jüm ita japac jakep

¹⁰ Mā Ximāw Petrō te wapo xwahhiiti caxār, ne tohūmre nō japrý te Marco ita jaxōp, ne awpōcrūm to hapac jakep. Ne pē hūmre ata pē Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi mā hāpēn catē. ¹¹ Mā Jeju te Petrō mā harkwa to:

— Ajō wapo xwahhiiti ita xi, nee ca apu to me cupēipyatār prām nare. He ite amji pupun xā kēanre xā ita caxuw ri Inxū te ajpēn iwyr mehkujahēc. Xā wa ha ajkī nee cumā ixār nare? Wa ha ityj cumā axā — hajyr.

Jeju Anati cuna mā xa

¹² Mā krāhtare me, to ihhimpej catē me, Pahpām jūrkwa jamār catējē jō pahhi kwý me, cute me Jejupro, ne hūntyj na mehcajpre. ¹³ Ne pē Cajpa pē caku ata kam, me cupē Pahpām mā cute mehcajrēn catējē jō pahhi. Ne ma Cajpa ata jūprequēt pē Anati ata jūrkwa wyr me to mō. ¹⁴ Ne Cajpa pē pahhi ata pē ramā me hapackre to hane he: “Quē ha jūm xūmre pyxit peaj ne ty, cu ha nee me pahcunea me pahtyc nare” hane.

Pē Petrō cute nee Jeju pupun nare na, amji jarē

¹⁵ Wa ma Ximāw Petrō me, Jeju kōt me mō. Pē ramā Pahpām mā cute mehcajrēn catējē jō pahhiti ata ipupun pejtu. Cwyrjapē wa ma Jeju kōt ixār, pahhi jūrkwajarkwa mā carā intēte kwýc ata wyr. Mā cormā curia, pō pē Petrō xa. ¹⁶ Wa ite harkwa jamār catē cahāj nō ata mā icakōc, ikwý nō Petrō te ikōt hār xā caxuw. Mā ihytj cute hār na hamār, mā hār. ¹⁷ Mā cahājre te hōmpun ne cumā harkwa to:

— Xā apē, por cute me jūm pro ata kōt apa catējē nōamā ca? — hajyr. Mā cumā:

— Quē! — hane.

¹⁸ Ne ampeaj kam kry, cwyrjapē ri pahhi mā mehāpēn catējē me, krāhtare te me cuhōn, ne mehkrrā neahna me xa, ne amji cro. Mā hanea ne me cahē na Petrō xa ne amji cro.

Pē Jeju cute Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhiti cuna mā xa

¹⁹ Mā Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhiti te Jeju cukij ne cumā:

— Jūmjē pē mā akōt me ipa catējē? Ne ampo to mā caamehcunea mā hahkre to apa? — hajyr.

²⁰⁻²¹ Mā Jeju te cumā amji jarēn to:

— He wa ijōtpē mehcunea kam mare mā icakōc to ipa. Neramā cute Pahpām to me amji kam hapac xā jūrkwa me, cute me cuprōn xā jūrkwa atajē kam, ite me cumā ampo to hahkre to amji pyrāc tu. Ne ryjū caxuw ite ampo to ipimxur pēa mā apu harēn to imōr nare, nō na mā ca ajte apu icukij xā ita to icukij? Ne cute me ipar

catējē ca mehcukij, wa ite ampo jarēn xā atajē na, cute me ipar to kēnre nare. Na ca ha mehcukij — hajyr.

²² Jeju te ihcakōc to hajyr. Mā cahi na krāhtare xaata te cakwīn, ne cumā harkwa to:

— Xā ajkī Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhīmā me pahcakōc xā te hajyr? — hajyr. Mā Jeju cumā:

²³ — Wa ihhēaj to ampo jarēn xā kaj na harē, ca ha mēr imā harē, wa hahkre pej. Nāmri wa ha ite ampeaj kam ijūjarēn na, ca ha nee icakwīn nare. Ne mēr ampo na mā ate icakwīn? — hane.

²⁴ Jirō pē mā ri Anati pē amji jahkre kēatre, mā cute Jeju cajprea na Cajpa, pē cute Pahpām mā mehcajrēncatējē jō pahhi ata mā ihkujahēc.

Pē hipēr Petrō cute nee Jeju pupun nare na amji jarē

²⁵ Mā curia cormā cuhy na Petrō xa, ne amji cro. Mā cute mehcukij to:

— Xā apē cute me jūm pro ata kōt me apa catējē nōa mā ca? — hajyr. Mā me cumā amji jarēn to:

— Quē, he nee ipē mehnō nare — hane.

²⁶ Mā pahhi mā hāpēn catējē nō pē, por Petrō te jūm japac jakep ata jūkjē nōata, te Petrō jarēn to:

— Mār wa ite Pīxō jō pjē kam ihkōt apupunta? — hajyr. ²⁷ Mā hipēr Petrō cumā:

— Quē — hane, me ajkaam mā hōxāhxāc kār.

Pē Jeju Roman catējē jō pahhi pē Pirat cuna mā xa

²⁸ Jirō pē mā ri Roman catējē nō pē krī jō pahhījūrkwati ata wyr Jeju to me mō, ramā apē intuwit kam. Mā nee ikre ata mā Juta catējē nō xārnare. Ampo na? Cute me amji to me amji kam hapac xā na pēme hane. Quē ha ramā amji kīn ata na ahtēp, quē ha nee Juta catējē me, mehcakrit catējē atajē pē Juta catējē nareatajē jūrkwa mā amencjēnare. Ampo na? Cute amji kīn ata japy ame amji to kēncupate. Na pē nee ikre ata mā Juta catējē nō hārnare, cute ihytj me Hakren xā jō atajē kur prāmte. ²⁹ Mā Pirat pē Roman catējē nō pē krī jō pahhi ata cator, pō mā, cute mehcajpar prāmte. Ne cute mehcajpar ne me cumā:

— Hūmre ita jarēn kēn jū to mā, ca ha ame imāharē? — hajyr.

³⁰ Mā me cumā harēn to:

— Quē ihkēn nare na mā, wa ha nee mehpro ne awyr me toimōr nare — hane.

³¹ Mā Pirat me cumā:

— Ca ha caa quēt, ate me amji kam me gapac xā kōt, me ate me amji ton xā kōt,

19

mehcukij ne ihkēn mā meamē — hane. Mā Juta catējē me cumā:

— Pom hūmre ita te ihkēn xà ton xà ita ihtyj ihcuran na awjahkre. Cakrō wa nee amjia kōt ite mehcuran xà nare, ne apēa ri pahhi, cwyrjapē ca ha caa amji kampa, ne ihcuran na me imē, wa ha cormā mehcura — hane.

³² Ne pē ramā Jeju kȳj pē, pī na ajēt ne ihtyc to mōr na amji jarēa na pē, Juta catējē cakōc xà ata ramā cute amji jarēnxà ata na to ipipē to mō.

³³ Mā hacpȳā mā Pirat xà, hūrkwa mā, ne cute Jejumā hākjēr ne ihcukij to:

— Xà apē Juta catējē jō Pahhi? — hajyr.

³⁴ Mā Jeju cumā:

— Xà amjia kōt ate icukij xà ita to hajyr? Nare jūmjēte amā ijarēn xà kōt mā ca ate icukij ita to hajyr? — hane.

³⁵ Mā Pirat cumā:

— Côt mā ca atyj ipē Juta catējē nō na apuicāmjī? He me akwyā kwȳ me, me hō pahhi catējē te riimā me gōr. Ne mēr ampo to mā ate jū mān? — hane. ³⁶ Mā Jeju cumā:

— He ihmpej xà ita pē nee pjē ita tekjē nare, ne quēt cōjkwa kam ri ihmpej xà. Wa ha ipē pjē ita kam pahhi xà na mā, quē ha ramā ikōt me ipa catējē ihtyj itēte me ajpu, Juta catējē mā cute me ijōr to hajyr cupate. Nenee pjē ita kam ipē pahhi xà nare — hane.

³⁷ Mā Pirat cumā:

— Xà mēr apē pahhi? — hane. Mā Jeju cumā:

— Pom ca atea ita na ijarēn ita? Ampeaj kam ri ipēPahhi, ne ite catyt kam amji kam ijapac xà jarēn to ipaxā caxuw, wa pjē ita wȳr icator, ne caxuw pēwā ipym, ne pjē ita wȳr ajpēn mō. Ne por quē ha jūmampeaj kam ite catyt kam amji kam ijapac xà ata na itoamji mā ihmpej ata, quē ha ihtyj ikōat amji to — hane. ³⁸ Mā Pirat cumā:

— Ne mēr ampo pē mā “...ampeaj kam...” me “...catyt kam...” ita? — hane.

Pē Pirat Parapa mā hikra Jirō pē mā ri hipēr

Juta catējē wȳr cator, cute mecumā ihcakōc prāmte, ne me cumā:

— Wa nee ite hūmre ita curan xà caxuw kam ampo kēn nō mā icator nare. ³⁹ Ne me Hakren xà jō amji kīn ita cunea kam wahān ne ityj me amā me hacjēn catējē pyxit ne hapoj. Xà wa ha ajkī Juta catējē jō Pahhi ita mā hikra? — hajyr.

⁴⁰ Mā mehcunea ame carār to:

— Quē, nee ca cumā hikran nare, Parapa mā, ca hahikra — hane. Ne por Parapa ata pē ri hāprēa kam mecupē ampo to pōj catē.

Pē krāhtare Jeju cahhy ne ahna xwȳ

¹ Mā Pirat te krāhtare kwȳ mā prytī kā kamwakȳre to Jeju cahhy kēanre na harkwa. ² Mā krāhtare te me to hapactu na me ajpēn par, ne me amji mā:

— Hacme, ne ame to pajapactu — hajyr. Ne cute hōmjī to me cumā pahhi krāhkā, ne ihkrā mā me haxār. Ne cute me hō pahhi kā intepeti ata mā me haxār, ne ahna me hām, mā xa. ³ Mā hȳrmā me pra ne ahna me ahtēp ne me ahna xwȳ to:

— Hāpā Juta catējē jō pahhi, ampeaj kam apej, ne ampeaj kam atyj! — hane. Ne ajco mehūhkra krā to mehcahhy.

⁴ Mā hipēr me hāhtōti atajē wȳr Pirat cator, ne mecumā:

— Me ikampa! Wa ha ajpēn Jeju ita to mō, ne me acuna mā hām. Ne imāa ihhēj ne ee cute ampo kēn ton nare, iteihcuran xà caxuw. Ne mēr ampo na wa ha ajteihcura? — hane. ⁵ Mā Jeju cator, ne ihkrā na hōmjī te me hō pahhi krāhkā ata ajēt, mā ihkā intepeti kam xa. Mā Pirat te me cumā harēn to:

— Nāmhā hūmre ita xa he! Me hōmpu, imāa ramā ihhēj ne ee cute amji pupun xà kēanre na amji pupun — hajyr.

⁶ Mā Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi kwȳmē, cute me Pahpām jūrkwa jamār catējē me, cuteme Jeju pupun, ne me carār kam me to ihtēm, ne me carār to:

— Pī kam me axō! Pī kam me axō quēty! — hane. Mā Pirat me cumā:

— Wa nee ite kam ampo kēn mā icator nare ita kam, wa neeihcuran nare. Quē ha me amā ihcuran prām na, ca ha me caa, ate amji kam me gapac xāa to me to mō, ne pī kam me axō ne mehcura — hane.

⁷ Mā Juta catējē me cumā:

— Me icaca xà jō kāhhōc kam, cute harēn to: “Quēha jūm te cupē Pahpām kra na amji jarēn na, quē haitjyj mehcura” hajyr. Cwyrjapē ca ha atyj ite mehcuran xā na me imē, wa ha mehcura — hane.

⁸ Mā Pirat te, Jeju te Pahpām kra na amji jarēn na, me harēn par, ne ampeaj kam cumā hūpa. ⁹ Mā ma hacpȳ mā hūrkwa mā hār, ne cute Jeju cukijto:

— Jū pīn mā ca ajte acator? — hajyr. Mā nee Jeju te cumā jū mān nare. ¹⁰ Mā Pirat te cumā harkwa to:

— Xà amā imā acakōc prām nare? He xà amā ityj iteacuran xà me, amā hikran xà na, apē ijahkre kēatre? — hajyr.

¹¹ Mā Jeju cumā:

— Quē ha kȳj rūm cōjkwa kam Inxū pīn ate ito hajyr xà ita caxuw amā acarōt cator nare na mā, ca ha nee ito jū mān nare. Ne por jūmjē te amā ijōr atajē te ri girōa pē ito kēanre — hane.

¹² Mā Pirat te ihcakôc xà ata na kam hapac, cwyrjapêri ihtyj cumâ Jeju mā hikran prâm cakrô, mā Jutacatêjê ame cumâ carâr to:

— Ca ha ate cumâ hikran na, ca ha nee ramâ apê pjê cunea jô pahhiti pêXexa ata jô ikwû nô nare! Ne por jûmamâ cupê pahhiti na amji jarê ata pê ri gô pahhiti, ne cupê Xexa curé xwyñ! — hane.

¹³ Mā Pirat te ita kam hapac, ne pô mā Jeju to cator. Por pô pê kên te ihcahyt, mā Juta catêjê te me harkwa na me cumâ haprý to Capata ata wyr Jeju to cator, mā xa. Mā Pirat te ihkrí xâ kam mehkén catêjê cukij xâ ata kam hýr, cute Jeju kén mā mën xâ caxuw. ¹⁴ Ne pê amcro ata kam, cute me Hakren xâ jô amji kín kam me to ihtêm xwyjrea na, ramâ pyt ajmâr me pahkra jîmoac kam hýr kam pê me to hane. Mā Pirat te Juta catêjê mā hújarêr to:

— Ihnâm hâ, me gô Pahhi xa he! — hajýr.

¹⁵ Mâ cute me carâr to:

— Quê ha ty! Pî kam me axô, quê ty! — hajýr ita na. Mâ Pirat me cumâ:

— Xâ me amâ pî na me gô Pahhi ita xôr, mā kam ihtyc na to prâm? — hane. Mâ Pahpâm mâ mehcajrêncatêjê jô pahhiti kwy te me cumâ harkwa to:

— Me imâ Roman jô krí kam, pjê cunea jô pahhiti pê Xexa pê me ijô pahhiti ata pyxit peaj. Na ri nee irân xâ na me imâ me ijô pahhiti nôhamreare — hajýr.

¹⁶ Mâ hamre Pirat te pî na cute me Jeju xôr xâ caxuwme cumâ hôr, mâ ma me to mõ. Ne cute me Jeju mâ pîlticatia te amji kam ihcapa ata jôr.

Pê krâhtare pî na Jeju xô

¹⁷ Ne ma kên nô ata wyr me to mõ. Ne Juta catêjê jarkwa na kên ata japrý te Corcota, ne ihkôt harêna xâ te "Mehkrâhh jô kên". Mâ ma cute hô pîhti ata pyn ne cupjê.

¹⁸ Mâ curi me to cator, ne cute pî na me hir, ne ahna hûhkra me ihpar kam wakyre cuuhhêc, ne ahna me hâm, mâ kýaj pê kam ajêt. Nehanea ne cute ihkôt me hûmre to me ipijakrut, ne hajýar ne ajtea me hô pia kam me haxôr, ne ahna me hûxwyr. Mâ Jeju mehcote na ajêt, mâ cute me hûjê ne me to ajêt.

Pê pî na ihkâhhôc ajêt ata Jeju jarê

¹⁹ Mâ Pirat te Jeju na ihkâhhôc jipêj, ne cute ihkrâcwyrpê pî na inxôr na hûjahkre. Ne pê krîxâreincre jarkwa na ihhôc atajê pê Juta catêjê jarkwa me, Roman catêjê jarkwa me, Crec catêjê jarkwa. Ne ihkâhhôc ata hûjarêr to:

— Naxare jô krí pîn hûmre pê Jeju cator, ita pê rjuta catêjê jô Pahhi — hane. ²⁰ Pom curi cute pî na me Jeju xôr ata, krîna pire

mâ, na ri ihtyj Juta catêjê jâhtôa ne cute mehkâhhôc ata cahyt. ²¹ Mâ Pahpâm mâ mehcajrêncatêjê jô pahhicitâtêjê te Pirat mâ ihkâhhôc ata to mehhimpej to:

— Pom ate ahna ihhôc to: "Cupê Juta Catêjê Jô Pahhiti" hajýr to ita ca ha antuw, ne "Cutea amji jarêr to, 'Ipê Juta Catêjê Jô Pahhiti'" hajýr na, ca ha ihhôc — hajýr. Mâ Pirat me cumâ:

²² — Pom wa ite ahna ihhôc ita, quê ha hâhhuc rohnýtti mâ — hane.

Pê krâhtare amji mâ Jeju kâ to ajcrâ

²³ Mâ krâhtare atajê te pî na me Jeju cakrô inxôr, mâ ihcakrô ajêt. Jirô pê mâ ri cute me cwat itajê te ahpýanre na ihkâto me amji týj. Ne hanea ne cute me ihkâte ihpar kôn na iwrýc tu ata pyr. ²⁴ Ne cute me ajpêr par to:

— Cu ha nee ame ihkâ impejti pijapýn xâ nare ita cokjêr nare, ne cama kên to ihkôt me amji pê hûhkâ. Ne me pahnô te amji pêto hûhkâr na, cu ha me pahnô amji mâ ihcunea nacupy — hajýr. Hô, pê ramâ Pahpâm jô kâhhôc ita jarêan xâ na pê hane, pê harêr to:

"Cute ikâ to me amji týj, ne ihkôt kên to ame amji pêhûhkâ" hane.

Ne ampeaj kam pê cute harêr xâ ata. Na rikrâhtare te hahkre pej nare kam ihtyj ton.

Pê Jeju Jowâw te inxi to amji pytar na cumâ awyahkre

²⁵ Mâ pî na Jeju ajêt ata krac ri cuna mâ wa Jeju menxi me, ihtoj xa, mâ hanea ne me cahi na Marij Matarkwýj me, Marij nô pê Cropa me hixi ata, hanea ne xa. ²⁶ Mâ Jeju te ipupun, ne icahê na inxi pupun, ne cumâ:

— Inxê, por ijaxâ kam acahê na akra xa ata — hajýr. ²⁷ Ne imâ:

— Jowâw, por ana acahê na xa ata — hane. Cwyrjapê wa ite ahna amji caxâr, mâ ijürkwa kam hôtpê icahê na ihkrí.

Jeju tyc xâ

²⁸ Jirô pê mâ ri Jeju te ramâ pjê kam hâpén xâcunea jipêj na amji jahkre pej, na ri cute harkwa to:

— Ampeaj kam imâ kôr — hajýr. Ne pê ramâ Pahpâm jô kâhhôc harkwa jarêan xâ na ri cute ihcakôc xâ ita to hajýr.

²⁹ Mâ curia ampo cacô xwa xýre na kyre pê hî ahwy ata xa, mâ cute ampo pîhhê nô na, me ampo rerecti ita xôr, ne me to inco, ne Jeju jarkwa mâ me haxâr. ³⁰ Mâ cute to ihkôm ne harkwa to:

— Hamre, ramâ ite ijapêr xâ cunea jipêj, mâhamre! — hajýr. Ne pea imput pec to mõ ne ihtyc.

Pē krāhtare Jeju jīpē kam caxwȳ

³¹ Mā Juta catējē te Pirat na me hāhwȳr, quē mehūmre incrē ne pī na me harij atajē te kēhkē, mārquē cyt ne amehtyc pa, quē pī pē me to irôrōc pa. Ampo na? Ramā mehkōt xā jō amcroa kam hāhhuc to mō, na ri ma apu pī kam me jūmjē tyc ne ame harij na ame to ihcaca. Ampo na? Por ajpēn irārā mō ata na ri ramā cute me amji kīn catia kamme to ihtēm xā. Na ri Pirat te mehte kēhkēn na hōkrāhtare mā harkwa kujahēc. ³² Mā krāhtare te, por pī kam ame harij atajē tekēhkēn. Ne mam cute, por cute me ipijakrut to me Jeju jūjē atajē nō te kwīn, ne ihkōt cute me ita te kwīn. ³³ Jirō pē mā ri ma Jeju wȳr me mō, ne ahna me hāhitēp ne cute me hōmpun, mā ramā ihtyc tu ne ajēt. Cwȳrjapē ri nee cute mehete kwīn nare. ³⁴ Mā krāhtare nō te hō kruwxwa to Jeju jīpē kamcaxwȳr, ne cumā caxār, mā ihkōt mare mā caprō me cōajxwȳ.

³⁵ He wa ite ito ita to hōmpun, na wa iteihkāhhōc ita kam me amā harēn, mār ca hanea ne me kampa, ne catyt kam Jeju to amji mā me ahimpej. He wa nee ame amā ihēj xi jarēn nare. ³⁶ Pē Pahpām jō kāhhōc Jeju jarēn to:

— Quē ha nee ahi nō impāt nare — hane. ³⁷ Ne pē hanea ne kam harēn to:

— Quē ha me, por kruwxwa to cute me jūm caxwȳr ata pupu — hane, ata na ri cute hajȳr.

Cute me Jeju jarēt xā

³⁸ Ne pē Joje pē Krīhkāhti jō krī catējē nō ata mā, Juta catējē jō pahhi kwȳ cupa, na pē aracricupē Jeju kōt ipa catē. Mā cator ne cute Jeju jī na Pirat wȳr. Mā Pirat te cumā hahkre. Mā ma Joje tē. Mā ma ihkōt, por pē caxwa ri Nicotem mō ne Jeju pupu ata tē, ne cutepī pē me Jeju jī caxār. ³⁹ Ne Nicotem ata ampo pī pārkā cuxwati atame, ampo pīhhō pē rām cuxwa pyrācti ata pȳ, ne to kwȳ ata pē hūtī trīnta quir. ⁴⁰ Ne me hūmre pijakrut atajē te me Jeju jī na hāhwȳr, ne ma me to kwȳ, ne cute ampo kā ata me, ihnō cuxwa pē rām cuxwa pyrācti ata to me Jeju cunea cukēn, ne cupēhkā jakati impejti to mehcupu. Hōhō, pē Juta catējēcute me amji jarēt xā caxuw ajco me amji to hane.

⁴¹ Ne por pē curi pī na me Jeju xō ata cahē na, pīxō jō pjē kam, cute me amji jarēt xā caxuw kēn kre tuwti nō ata, mā rý nee jūm te kam amji jarēt nare. ⁴² Ne pē Juta catējē mā amcro te amji mā incjēxā pē, ajco pytre kam ajpēn mā acjēj. Ne caxwa pē, pē ajco ramā amcro intuw amji mā acjēj. Ne ma apu amji kīn kam mehkōt xā kam mehtyc to me hāpēn tēte me

ajpēnmā. Na pē me hūjarēan kam pīxō jō pjē kam kēn krenō ata kam, me Jeju jī xi.

20*Pē hacpȳa mā Jeju tīr*

¹ Mā mehkōt xā jō amcro jirō pē, tōmīc na, irārātia na cormāahkūmti kam, ma Marij Matarkwȳj kre wȳr tē. Ne cute, por kēn to cute me Jeju kre jarkwa jihē ata pupun, mā ajte hihē mēn na xā. ² Mā cute hōmpun ne ma Petrō me, iwȳr ipicahur. Neme iwȳr cator ne cute me imā hūjarēn to:

— Cute kre pīn me pajō Pahhi jī caxār ne jū ri mehir! — hane.

³⁻⁴ Wa ma Petrō me ajwar kēn kre wȳr me ipicahur, waite irer ne mam kre wȳr icator. ⁵ Ne kēn kre jarkwa mā inōr, ne tee apu Jeju jī jape, ne nee ite hōmpunnare. Ne ite cupēhkā pit pupun, ne nee hȳrmā ixār mā. ⁶ Mā hapu na ikōt Petrō tē ne cator, ne ma kre mā hār. Necute cupēhkā pit pupun, nōr xā kam. ⁷ Ne hanea ne, por pē cupēhkā ihkrā jarij ata, curiahakān pē ajtea ihkrā pejti ne nō. ⁸ Wa hanea ne ihkōt ixār ne ite cupēhkā pit pupun, neite hacpȳa mā Jeju tīrā amji mā to hajȳr pyrentu. ⁹ Ne nee ajte cormā me Pahpām jō kāhhōc kamcute harēn xā to: “Quē ha ihtjy hacpȳa mā Jeju ihtīr” hajȳr ata na ihkōt me hakop to impej nare. ¹⁰ Ne ma hacpȳ mā ikre wȳr ite me amji jaxār.

Pē Jeju Marij Matarkwȳj mā amji to ajpē

¹¹⁻¹² Mā Marij Matarkwȳj curia xa ne pō pē apu amrā. Mā aracri ramā cōjkwa pīn Pahpām mā memprar catējēpijakrut ne Jeju nōr xā kam me jȳ. Mā Marij Matarkwȳj te Jeju jāpēn prāmte kre mā nōr, ne cute Pahpām mā memprar catējē pupun. Mā ihkrā nōr xā kam ita jȳ, mā ita ihpar nōr xākam jȳ, mehkā jakati kam, cute me hūjē ne me to jȳ. ¹³ Ne cute me Marij cukij to:

— Ampo na mā ca apu amrā? — hajȳr. Mā me cumā:

— Jū kam cute me ijō Pahhi jī caxār ne me to tē, nejū ri mōrmō cute me hīr, ipē hīr xā na hahkrekēatre! — hane.

¹⁴ Ne cute me cumā ita jarēn jirō pē mā ri ipipkjērne cute Jeju pupun, mā xā, mā nee cute cupē Jeju nahahkre pej nare. ¹⁵ Mā cute ihcukij to:

— Ampo na mā ca apu amrā? Ne jūm mā ca apuhapē? — hajȳr. Mā ihtjy apu to pīxō jō pjē jamār catējē nō, ne cumā:

— Ca ha ate mān caxār ne jū ri hīr na, ca ha imā harē, wa ha capa ne hacpȳ mā kēn kre wȳr to mō — hane.

¹⁶ Mā Jeju cumā:

— Marij — hane. Mā hȳrmā ipipkjēr, ne cute Jutacatējē jarkwa na cumā:

— Rapōn! — hane, ne Rapōn ita jūjarēn xā te "Ikrā tūmti!"

¹⁷ Mā Jeju cumā:

— Nee ca icupēn nare, nāmri wa cormā nee Inxū wýrijāpir nare. Nee cama atēm pyrentu ne me ikjējē māijarēn to: "Wa ha ma Inxū pē me Apām, pē ijō Pahhitī pē me gō Pahhitī wýr tē" — hane.

¹⁸ Mā ma Marij ihtēm pyrentu, ne cute me imā hūjarēnto:

— Wa ite me pajō Pahhi pupun — hajyr. Ne cute me imāJeju te cumā harkwa hyr xā atajē jarēn par.

Pē Jeju ihkōt me ipa catējē mā amji to ajpē

¹⁹ Mā amcro ata na, me ipē Jeju kōt me ipa catējē te ramā caxwa ryre kam me cuprōn, ne ite amji na me to harkwa jihē, Juta catējē kwý cupate. Mā ihprōt pē, krāa, me iwýr Jeju cator ne meicote na xa, ne me imā:

— Hāpà, mār me apeaj? Nee ca icupate ame akrihkrit nare — hane.

²⁰ Jirō pē mā ri cute me imā hūhkra me hīpē caxwýrxwakre jahkre, wa ite me hōmpun, ne ampeaj kam hūrēn me ijakry.

²¹ Mā hipēr Jeju me imā:

— Inxū mā, me amā ampo cupa nare na me ato prām. Ampo na? Pom ahnaa mā Inxū te ajpēn ikujahēc ita na, wa ha me ato, ne pjē cunea kōt ame acrā ne ame akujate — hane.

²² Jirō pē mā ri cute me icunea jakōr, ne me imā harkwa to:

— Imā me ate me Inxū Carō Pejti incwýr na me atoprām. ²³ Na ca ha me cumā acakōc ne ijaprāy na me cumāacakōc. Ne ita caxuw, ca ha ate jūm te Inxū Cati to kēn ata mā: "Ca ate Pahpām to kēn ata, cute to tojnō ne hicu" hajyr na, quē ha InxūCati acuxā ihtjy cute to kēn ata to tojnō ne hicu. Nāmri ca ha ate jūm mā: "Pahpām te nee ate to kēn xā ata to tojnō ne hicu nare" hajyr na, quē ha Inxū Cati acuxā, garkwa kōt nee to tojnō ne hicunare — hajyr, ne curia hamre, ne ma tē.

Pē Jeju Tome mā amji to ajpē

²⁴ Ne me iwýr Jeju cator xā ata kam, ne pē nee me ijō ikwý nō japrý te Tome pē, por ajkrut ne ihpymata, ame icahē na mōr nare, ne jū ri apu mō. ²⁵ Na wa ite me cumā ijūjarēn to:

— Wa ite me pajō Pahhi pupun! — hajyr. Mā me imā:

— Wa ha nee ate me imā gūjarēn xā ita kam ijapac ne amji mā to hajyr nare. Ne xahūhkra caxwýr xwakre pupu, ne kam ijūhkrahhi xi, ne hīpē caxwýr xā kōt ijū

jaxā ne ihcupē, ne cormā ita na amji mā to hane — hane.

²⁶ Mā me ina amcro te xet, wa hacpýa mā ite me cuprōn, mā ita caxuw curia hanea ne me icahē na Tome apu mō. Wa ite me to harkwa cunea jihē partu cakrō, mā krāa, Jeju me ijipōc ri catorne xa, ne me imā:

— Hāpà, mār me apeaj? Nee ca icupate ame akrihkritnare — hane.

²⁷ Ne Tome mā:

— Tome, mēr ijūhkra pupu ne caxwýr xā xwakre māgūhkrahhi jaxā ne to ihcupē. Ne ijipē caxwýr xā xwakre mā gū jaxā ne ihcupē ne ijahkre pej. Nāmhā ne gāprār xi ita mā hikra, neito ca amji mā ahimpej! — hane.

²⁸ Mā Tome cumā:

— Apē ijō Pahhitī pē Pahpām — hane.

²⁹ Mā Jeju cumā:

— Ca ate ato jīa to ipupun, cwýrjapē mā ca cormā ate ito amji mā ahimpej. Por jūmē me ipupun nare kamīhty ito amji mā mehhimpej atajē ri ampeaj kam mehakry! — hane, jirō pē mā ri hamre ne ma tē.

Pē iħkāħħōc ita Jeju to pahte amji mā me pahhimpej na me pamā awjahkra

³⁰ Ÿhŷ, he me ikam mare mā Jeju te Hūm carōt kōt hāpēn xā pihhocatia jāhtōa ne ton atajē, wa nee ite me amā iħkāħħōc ita kam nōr nare. ³¹ Ne pom ca ame cahyt itajē, wa ite iħkāħħōc ita kamme amā nōr partu, mār ca ate me Jeju Crixtō pē Pahpām kra, mā cute me pahpytār catē ha me pamā to hūjahkre ata to, ate amji mā meahimpej prāmte, wa ite ahna me amā iħħōc. Ampo na? He ca ha ate Jeju to amji mā me ahimpej na, caha atjȳ cukwa kam Pahpām cahē na amji to me apijapar rohnptyi mā.

21

Pē Jeju Hīpōjajo intohkà na iħkōt me ipa catējē mā amji to ajpē

¹ Jirō pē mā ri Jeju te me ipē iħkōt me ipa catējēmā hipēr amji to ipipē, Hīpōjajo jō pjē pē Tiperij jō krī ata cahē na. Hō, pē hane.

² Itē me xet itajē wa ame ipa he: Wa itō pē Tijac me ipē Xeptew kra me, XimāwPetrō me, Tome pē ajkrut ne ihpymata me, Tētēc jō krī pīn Natanew cator ata me, me ikwýa kwý pijakrut atajē me. ³ Mā Ximāw Petrō te me imā:

— Wa ha ma mō ne tep pro xā to iħnō pro — hajyr. Wa mecumā:

— Wa ha hanea ne me akōt me to iħnō pro — hane. Ne ma meicunea me mō, ne pār kre mā me ixār. Ne caxwa ri ihpro xā to ite me hapēan to apē, ne nee ite me to iħnō pro nare.

⁴ Mā ramā apē to mō, mā ramā xāmte aracri Jeju cō tohkà na xa. Wa nee ite me cupē Jeju na hahkre pej nare. ⁵ Mā me imā carār to:

— Hāpà me hūmre itajē? Ampo ca ate me toihpro? — hane. Wa me cumā:

— Hamreare, wa tee ite me to hapēan to apē, ne nee iteme to ihnō pro nare — hane.

⁶ Mā Jeju me imā:

— Mēr cō kam awpōc rūm, pàr kre jīkjē rūm me gō teppro xā ita to me awcapē, ca ha atjy me to ihwkŷpro — hane. Wa ite cō kam me ijō kryhti to me ijūcapēr, ne ite me toihkjén, ne nee hacpŷ ne pàr kre wyr me to ijāpirnare. Ampo na? Ampeaj kam, tep itajē cati ne hāhtō, na ri hūtī.

⁷ Wa ite Petrō mā ijarkwa to:

— He me pajō Pahhití pē Jejua ri xa! — hajŷr. Mā Ximāw Petrō ihcakrō apu kwŷ ne cute Jeju jarēnpar, ne hitō kāhti ata mā amji jaxār, ne ma mrōr neihipa na kwŷ ne ma Jeju wyr cō tohkà na cator. ⁸ Wa ma hapu na me ikwŷ me pàr kre to ajpēn me tep na, ihipro xā kjēn to me mō, por hȳrmā hūwry na me pajara capō te xīncwēnta ata wyr, ne hȳrmā me to icator. ⁹ Ne pō mā pàr kre pē me ijapōj pē, ite me cuhy prà kam tep kwŷ krīna me hōmpun. Ne hanea ne ite me pāw pupun, mā hikwa.

¹⁰ Mā Jeju me imā:

— Ajpēn me imā, pom curmā ate me to tep pro itajē kwŷ to tē — hane.

¹¹ Mā ma Ximāw Petrō pàr kre mā hār, ne cute hō natep na ihipro xā mā hē, ne ajēt ata mā hē pōn, ne mapjē wyr to hāpir. Mā kam tep cati pit jāhtō na cute xēj ne ihkōt xīncwēnta ne ihkōt incrē ne tohipu tu, ne nee ajej cute kryhti ata jipōn nare. ¹² Mā Jeju me imā:

— Ajpēn me mō ne me apā — hane. Wa ramā ite cupē meijō Pahhití na me hahkre pej. Ne hūpate, nee me inō tecupē jūm ata na ihcukij nare. ¹³ Mā Jeju te me imā pāw me tep ata kryj, ne ahpŷanre na me imā hōr par.

¹⁴ Hō, pē Jeju hacpŷ mā ihtīr jirō pē me imāamji to ipipē to incrē to hane.

Pē Jeju Petrō mā ihkīn na ihcukij

¹⁵ Wa me ijāpān jirō pē mā ri Jeju te amji na XimāwPetrō cukij to incrē ne cumā:

— Ŷhŷ Ximāw Petrō pē Jowāw kra ita, xā ajkīme akwŷ jirōa pē amā ihkīn? — hajŷr. Mā Ximāwcumā:

— Ŷhŷ ijō Pahhi, imā akīn na ramā ateaijahkre pej — hane. Mā Jeju cumā:

— Ŷhŷ, ca ha me cupē ijahkre kēatre, mā nee cute meipupun nare atajē mā ijarē, ne me cumā ijarkwa gō. Ampona? He me cupē carā cahācre hōhti kra pē hamār catē

nare ata pyràac, ne amjia kōt ikaj na ame ipa — hane.

¹⁶ Ne cute ihcukij to ipijakrut ita kam ri hipēr cumā:

— Ximāw xā ajkī ampeaj kam amā ihkīn? — hajŷr. Mā Petrō cumā:

— Ŷhŷ ijō Pahhi, imā akīn na ramā atea ijahkre pej — hane. Mā Jeju cumā:

— Ca ha me ikwŷ pē carā cahācre pyràc pē hamār catē nareatajē to amji pytā ne me hamā — hane.

¹⁷ Ne hipēr Jeju te ihcukij to:

— Ximāw, xā ajkī ampeaj kam amā ihkīn? — hajŷr. Mā Petrō mā amji kīn nare, mā apu ihpec. Ampona? Nee mā ampo na nare, Jeju te cumā ihkīn na ihcukij toincrē, na ri cumā amji kīn nare, mā cumā:

— Ijō Pahhi, amā ampo cunea jahkre pej, na ri atjy amā ite akīn na ijahkre pej! — hane. Mā Jeju cumā:

— Ca ha me ikwŷ pē carā cahācre pyràc pē hamār catē nareatajē to amji pytā ne me hamā.

Jeju Petrō mā, por ampo te to jū mān xā ata jarē

¹⁸ — Ŷhŷ, wa ha amā awjarē, pē ca atuwre na, ajco akā to amji cūmpej, ne ma jū ri amā amōr xā na ihprāmti ata wyr ajco pra. Ne ampeaj kam wa ha ita caxuw amā awjarē. Ca ha awej, quē ha jūmjē gara cajpre, ne jū ri amā amōr prāmnare, ne hȳrmā gitōtti ata wyr me ato mō — hane.

¹⁹ Pē Jeju hūjārēn xā ata to ramā Petrō mā, jūcaxuw cute mehcuran xā ata to hahkre. Ne quē ha Jeju cwyrjapē Petrō tyc xā ata kōt, quē ha mehcunea me Pahpām cati na me hahkre pej. Ne cute Petrō mā:

— Ita caxuw ca ha ito pit mā amji mā ahimpej, ne ikōat apa! — hajŷr.

Pē Jeju nee ampo te Jowāw to jū mān xā na harēn nare

²⁰ Mā hacpŷ mā Petrō pipkjēr ne amji jō kōt cuteipupun. Ne pē ramā Petrō mā Jeju mā ihkīn na ijahkre pej. Ampo na? He pē wa me Hakren xā jō amji kīn na me ijāpānxā na cahē na jy ne ihcukij to: “Jūm mā quē ha ajteakēn mā amē?” hane cwyrjapē. ²¹ Mā Petrō te ipupun, ne ina Jeju cukij to:

— Pahhi, ne mēr hūmre ita, jū mā quē ha ajte? — hajŷr.

²² Mā Jeju cumā:

— Quē imā ihtīr ita na ipa, wa ahnaa hacpŷ ne ite amjjaxār na to prām na mā, quē ihyj ipa, ca ha neeahna iħħo nare. Ne ca, ca ha ito pit mā amji mā ahimpej to apa — hane.

²³ Mā Jeju kōt me ipa catējē te amji māmē ijarēn crān, Jeju te xwahna ityc xā

nare na ijarēn ata na. Ne nee cute harēn to hajŷr nare. Ne nee ito Petrô mā:

— Quê ha nee Jowāw ihtyc nare — hajŷr nare. Ne cama cute ijarēn to hajŷr he:

— Quê imā ihtfir ita na ipa, wa ahnaa hacpŷ ne ite amjijaxàr na to prām na mā, quê ihtŷj ihtfir ita na ipa, ca ha nee ahna ihho nare — hajŷr.

Pê Jeju jâpêñ xà atajê, ampeaj kam hâhtô

²⁴ He ipê Jowāw, pê wa ito ita jĩa to ampo itajêpupu, ne impar xàa na wa ite ahna pit mā me amā ihhôc par. Ne ramā ate me ipupun pejtu, ihéj xi nare na, na ri ampeaj kam cute hajŷr. ²⁵ Ne cormā Jeju te ampo jâhtôa ne ton atajê, wa neeite ihkâhhôc ita kam ahna ihhôc nare. Quê jûm ahnaihhôc na mā, quê ha nee pjê cunea kam ihkâhhôc itajêñô hâhtô na cahuc nare. Hamre.

Jeju Jarkwa Na MEMPRAR CATÈJÈ JÀPÈN XÀ Jarèn Xà

Ýhý, pê Ruc jûm japry pê Tejopir ita wyr ihkâhhôc ita kujate. Ne cupê Pawrô pê Jejujarkwa na memprar catêjè nô ata kôt me ipa catê. Ne jû kam ipa to hâhtöti atajé kam, ihytjy ajco ihkôp ipa. Ne hô kâhhôc ita kam, hacþya mä côjkwa wyr Jeju jâpir na harë. Ne hanea ne Jeju na mehkwy wyr Pahpâm Carô Pejti wrýc, ne cute me cumä amji jôr, ne ma me to ipicamën to môr na harën. Ne haneane Petrô me Pawrô te pjê cunea kam Juta catêjè me, mehcahkrít pê Juta catêjè nare mä, Jeju pê me pahtpytar catê na to hûjarën na harën. Ne hô kâhhôc japry pê **Jeju Jarkwa Na Memprar Catêjè Jàpén Xà Jô Kâhhôc** (Me Hápén Xà).

*Pê Ruc me cumä amji jarê
Ruc 1.1-4; 24.36-49*

1 Ýhý, Tejopir, ipê Ruc, ne pa wa ha amä ihhôc. Ne wa ramä ite mam amä ijô kâhhôc ita kujahêc. Pom pê Jeju ampo to, ne me cumä to hahkre itajé na wa ite ihhôc, ne amä ihkujahêc. 2 Ne pê mam Jeju cato pjê ita kam, ne ajco hâpennxâ ton to ipa, pê ma Pahpâm côjkwa wyr to api, nawa ite amä ahna ihhôc, ne amä ihkujahêc. Ne hâpir xâxwýjrea na cute ihkôt me ipa catêjè män, Pahpâm Carô Pejti jarkwa kôt, mär quê harkwa na cumä memprar catêjêna me ipa. 3 Ne pê Jeju ihytjy jirô pê hacþya mä ihytjy, ne ihytjy na cute mehcunea mä amji to ipipê to amcro to cwarënta. Mä ihkôt me ipa catêjè te me hõmpun, ne Pahpâm himpej xâ ata to me cumä ihcakôc. 4 Ne amcro ata na, hacþya mä Jeju tîr jirô pê mä, ihkôt me ipa catêjè me, mehkrí ne ame apâ. Mä cute me cumän to:

— Ita ri, Krípinkrén kam me ahtwý, ne ita ri Inxû Cati te me amä ampo to hûjahkre, wa ite me amâharën atajé jikaj, mär quê me amä cugô, quê ame ato ihytjy. 5 Ne hõtpê Jowâw te cô kam me acumrâr, ne quê ha me ana ahtüm nare, quê ha Pahpâm amji Carô Pejti carôt kam me acumrâ. Ne me amä carôt gô, ca ha Carô Pejti carôt kam me atýjti ne — hajýr.

6 Mä ihkôt me ipa catêjè te cormâ ahna mecuprôn tu ne mehcukij, ne me cumä:

— Xà ita kam, quê ha Pahpâm pjê ita kam, Juta catêjè to ihhimpej kam tê? — hane.

7 Mä Jeju me cumä:

— Nee ate me hahkre pej xâ nare. Ne Inxû Cati mä ricutea amji mä amcro hyr xâ ata jahkre pej. 8 Ne quê ha Pahpâm me amä Carô Pejti carôt gô, caha me acwa ne me to apa, quê ha taa me ato ihhimpej, ne me ato atýjti ne. Ne ita caxuw ca hame apê ijarën catêjè. Na ca ha ita caxuw Krípinkrén me, Juta jô pjê me, Krírtipej jô pjê me, pjê cuneakam amü pjê jûwry catia kam me ijarën to meapa — hane.

9 Ne pê Jeju ita jarën jirô pê mä me kam mare mä macójkwa wyr hâpir to mô. Mä hamre, ahcakrä te cutor, mä nee hipér cute me hõmpun nare. 10 Ne cama me xâ ne Jejujâpir xâ na, côjkwa wyr, kâj mä me ahna ahcakrä pupu. Mä ihprôt pê me hûmre pijakrut ne mehkâ jakati kam me xâ, me cahê na, ne cute me cumä harkwa to:

11 — Hîpôjajo jô pjê catêjè, ampo na mä ca me acuhhê necôjkwa wyr ame rît? Por Jeju ame acahê na mô ata, macójkwa wyr tê, ne quê ha ihytjy jû caxuw amji jaxâ, nehâpir xâ ita na, quê ha amji jaxâ ne wry — hajýr.

*Cute me Matij capi xâ
Ruc 24.52-53*

12 Mä ma Jeju jarkwa na memprar catêjè te Pîxô jô kên pîn hacþya mä hû napire mä, Krípinkrén xa ata wyr, me amji jaxâr. 13-19 Ne krî kam me cator, ne ma kÿj pê me hâhhuc xâ ata wyr memô, ne cute me cuprôn ne kam me hâhhuc. Curi Petrô me, Jowâw me, Tijac me, Antre me, Pirip me, Tome me, Partômew me, Matew me, Tijac pê Arpew kra me, Ximâw mä hô pjê kinti ita me, Juta pê Tijac kra me, Jeju menxi me, mehkjêjê me, pyjê kwý me cuteme cuprôn. Ne curia mehkkrí, ne hõtpê Pahpâm mämehcakôc. Ne pê Juta Carijot xwý, Jeju pro jahpan xâ na ihpore py ata to pjê japrô. Ne pjê ita kampê ihpým, ne apu amji këhkë, ne ihcahti na hîn apu hapôj, ne ty. Pê Krípinkrén kam, mehkrí atajé cunea me ita pa, ne me hahkre pej. Cwýrjapê pê me pjê itamä haprý to, Purcaprô jô pjê. Ne me ahna amcro jâhtô nare, mä Jeju na mehkwy jâhtô na cute me xêj ne ihkôt cute winti ne me cuprôn. Mä Petrô xâm ne cute me cumä harkwa to:

— Me ikjêjê, wa ha me amä Juta xwý atajarë. Juta ata pê amji kôt jûmjê to mô, cute me Jeju pro, ne mehcuran prâmte. Ne pê cupê me pahtkwynô, ne ihytjy ajco me phacape na mepagjâpén xâ ita to apê.

20 — Pê Tawi xwý rý pêa mä Pahpâm Carô Pejti jarkwa kôt Juta na ihhôc, pê Pahpâm ramâita to amji kampa. Ampo na? He ita na pê cumä to prâm. Pê cute to prâm xâ ata na ihkên mä axâ, ne ty. Pê Tawi xwý Juta na ihhôc to hane he:

"Quê ha hūrkwa jicu, quê ha nee jūm kam ihkrī nare" hane.

Ne ihhō nō kam hanea ne ahna ihhōc tohane he:

"Quê ha ihtjy jūm haxà kam axà, nehàpēn xà ita to apē" hane.

21-22 Cwyrjapē cu ha me jūm xūmre capi, quê jūm axà, ne haxà kam hacp̄ya mā Jeju tūr na harēn to ipa. Pē cu me pahnō cumā kaat kamJowāw te cō kam mehcumrār na hōmpu, mā ahnaa ihtyc, ne hacp̄ya mā hāpir na me pahnō te hōmpun ata, cu ha me capi, quēJeju mā imparar catē na axà — hane.

23 Mā cute me hūmre pijakrut mā me cator, itajapr̄y te Joje Parxap, ne hapr̄y krut te Catytkam, ne hanea ne ihnō ita japr̄y te Matij. 24-25 Mā cute me ahna Pahpām mā mehcakōc, ne me cumā:

— Me ijō Inxū Cati, ca ha ca me imā me icaca xà cunea pupu. Ne me imā to hahkre, me ipijakrut itajē nō ca ha amji mā capi, ne to me imā hahkre, quê jūm me ikōt apē, ne jūm akra jarkwa na imparar catēna ipa. Nāmrī Juta te ampo kēanre ton, ne me gāpēn xà ita pē ihp̄ym, ne ihtyc, ne ma ihkrī xà kēanre ata wyr tē — hajyr. 26 Ita jirō pē mā ri, cute amji to me hýr, ne cute meipijakrut itajē nō capi. Ne hamre, mehkwy te me hūmre nō ita pyxit neme capi, ata japr̄y te Matij, mā cute Juta xwȳ jaxà kam Jeju jarkwa na cumā memprar catējē mā me haxàr.

2

*Pahpām Carō Pej cator xà
Me Hápēn Xà 4.31; 8.15; 10.44; 19.6*

¹ Ramā me Hō Kéhkēn xà jō amji kīn jō amcroa kam hāhhuc, mā Jeju na mehkwy te me cuprōn xà atakam me cuprōn.

² Mā ihprōt pē cōjkwa pīn, krā, ampo jāhkrihkrit pē kōcti jāhkrihkrit pyràacti ata cator. Ne hāhkrihkrit ata te ikrē kam me jȳ atajē cunea mā amji jōr. ³ Mā cute me ihpōc pē cuhy pōc te cajōhjōtre pyràcre atapupun. Mā apu ihcakhūm ne cute ahp̄yanre na mehtāt par. ⁴ Mā Pahpām Carō Pejti carōt te mehcunea to hipu. Ne cute ahp̄yanre na me cumā mehcakōc xà jōr par. Na ricute mehcakōc xà cunea to mehcakōckam me to ihtēm.

⁵ Mā curi Krípinkrēn kam Juta catējē jāhtōa neme hāhhuc atajē, hōtpē Pahpām to me amji kampa. Ne pē pjē cunea rūm hūwry catiarūm ajco me hapōj, amji kīn ata wyr. ⁶ Ne cute me ampo jāhkrihkritti ata par, ne hýrmā me cuprōn. Nemehcunea te amji mā me ipikrar. Ampo na? He pē ihtjymehcunea me amji cakōac

kampa, na pē me cupē hahkre kēatre. ⁷ Mā me hāhtōti itajēcunea te amji mā me ipikrar, ne mehkrāpictor tu, ne ajpēn mā me harēn to:

— Pom me hūmreitajē pē Hīpōjajo jō pjē catējē na ri amehcakōc. ⁸ Jū mā mā cute me, ne me pahtcakōac to amehcakōc? ⁹ Pom cu Partij jō pjē catējē me, Metij jō pjēcatējē pīn me pahtcator, ne me pahtkw̄yErāw jō pjē pīn me pahtcator, ne pom cu Cōpihpo jōpjē ata pīn me pahtcator, ne Juta jō pjē pīn me pahtcator ita, ne Cawrōpejtj jō pjē pīn me pahtcator, ne me pahtkw̄y Axij jō pjē pīn me pahtcator ita? Pom cu ita pīn me pahtcator ita, ne hanea ne Ponto jō pjē pīn me pahtcator. ¹⁰ Ne hanea ne Amcrāti jō pjē pīn mepahtcator, ne Panpir jō pjē pīn mepahtcator ita, ne hanea ne Ejit jō pjē pīn me pahtcator. Ne Pjēhpōc jō pjē pē, por Xiren jō krī cahi na xa ata pīn me pahtcator, ne hanea ne me pahtkw̄y pyxitre Roman jō krī pīn ame pajapōj. ¹¹ Ne hanea ne Kēnpojre jō pjē pīn me cator, ne hanea ne Pōcapr̄yhti jō pjē pīnme cator. Ne me pahtkw̄y pē Juta catējē impeaj, mā hanea ne curmā me pahtkw̄y itajē te Juta catējē na me amji ton. Ne me pahtcunea, ahp̄yanrena me pajarkwa to me pahtcakōc cakrō, mā ajte ihtjy me pajarkwa na cute me pamā Pahpām jāpēn xāitajē jarēn na mempar — hane.

¹² Mā mehcunea te me ampo ita jahkre pej nare kam amji mā me ipikrar, nenee kam cute ampo to me amji kam hapac nare, ne tee ame ajpēn cukij, ne me ajpēn mā:

— Ampo mā ajte? — hajyr. ¹³ Jirō pē mā ri mehkwy ame hūn ne me cumā:

— Mōrmō me hūmre itajē amehkōm ne ame ajpā, na ri amehcakōc pihhoti ita to hane — hane.

*Petrō jūjarēn xà
Me Hápēn Xà 3.12-26*

¹⁴ Mā Petrō pē cute me tōxi atajē kwȳ nōa, ne me cape na xa, ne kȳj cati pēa mā, cute me hāhtōa mā hūjarēn kam ihtēm, ne me cumā:

— Me ikw̄y pē Juta catējē me, pom ca me acunea ita riKrípinkrēn kam me akri itajē! Me ipar peaj ne! Wa ha me amā awjarē!

¹⁵ Ampo na? He ca atij me hūmre itajē pipān na amehcāmjī. Hāpā, nee me ipipān nare. Me hōmpu he. Pom cormāpyt jāpir pejti ita? Quê ajte irārātia na ame ajpā?

¹⁶ Pom ca me ipupu, ajteare mā me icakōc xà, ne cupē rȳ pēa mā Pahpām jarkwa na ihcakōc catē ita japr̄y te Jōwer ata pē ahna ihhōc to hane he:

¹⁷ “Yh̄y, Pahpām te amji jarēn to hajyr he:

'Me hōmpu he, wa ha ihmat ri, hicu xàa kam, ramā ampo cunea jamrexàa kam wa ha hane he:

Wa ha ma me hýrmā Icarō Pejti kujate, quê ha pjé cunea kam mehcunea mā amji gō, quê ha me cucwa.

Quê ha me akra xúmre me, me akra cahaj̄ me, Icarō Pejti jarkwa kôt me ijarēn to me ipa.

Ne wa hametuwjé mā, me irīat kam, icaca xà to ajpē.

Ne mehwejte hajyār, wa ha me ipimtir kam me cumā icaca xà tohahkre.

¹⁸ Ne wa ha imā me hâpën catêjé atajémā Icarō Pejti kujate.

Quê ha me hūmre me, pyjé atajé ijarkwaa kôt ijarkwa to amehcakôc.

¹⁹ Wa ha hanea ne kýj rûm, cójkwa pín, pjé kam, rý jú caxuw jûm te ampo pihhoti pupun nare ata toajpē, quê ha hane he:

Quê ha me caprô catia ne kam cuhy, ne kam ihmûm cati.

²⁰ Ne quê ha pyt kam awcapàtkô, ne quê ha putwryintepi ne, ne cupê me caprô pyràr.

Hô, ata quê hajpê wyr ipê me gō Pahhiti teamji jaxár xà wyr ihmén to hane.

Ne amcro ata kam quê haPahhiti carôt catia to ajpē, quê ha mehcunea me hōmpu ne me hahkre pej.

²¹ Ne quê ha cute me iwyr na, wa ha me kampa, ne mehkén pê mentête amtà, ne me to ikra" hane.

Hôhô, Pahpâm cakôc xà itajé na, pê Jôwer xwÿ ihmôc, hô kâhhôc kam.

Pê Petrô me cumā Jeju jaré

²² — Na ca me ikampa, me ikwÿ pê Ixaher catêjé, pompê Jeju Naxare jô krí kam ipa ata, wa ame amâharé. Pahpâm te me pamâ Jeju kujahêc, mâ Jeju te Hûm Cati carôt kôt ampo pej pihho jáhtôa ne ton. Por rý jú caxuw jûm te ampo pupun nare atajé pê ajco to. Ne ampo na ri hân ne ampo itajé to? Nee mâ ampona hân ne ampo itajé ton nare. He pahte me Pahpâm te ihkujahêc na me hahkre pej prâmte, pê hân ne ajcoampo itajé to. ²³ Ca ate ahnaa mehcuran. Pê Pahpâm rý pêa mâramâ ita to amji kampa, ne ahna amji ton. Ne ahnaacute me amâ ihmra jôr. Ca ate Roman catêjé mâ meJeju jôr, mâ cute pî na menxôr, ne mehcuran.

²⁴ — Ne jú wyr quê ty ne ihtyc tu, cwyrjapê ri Pahpâm te hacpÿa mâ to ihtîr. ²⁵ Ýhý, pê rý pêa mâ me panquêtti pê Tawi hacpÿa mâ Jeju tîr xà na hô kâhhôc kam ahna ihmôc. Ne pê Jeju cakôc xà na ihmôc to hane he:

"Ýhý Inxû, apê ijô Pahhiti, na waijôtpê akôat ipa.

Ne ca amcro cuneakam itehcajpa, na ri imâ ampo cupa nare. ²⁶ Ne ampeaj kam ijakry, ne icakôc xà kam ijakry pit.

Na wa ha cormâ amcro nô na ty, ne ityj gitkaj.

Wa ijôtpê ato amji japackre.

Ne jû wyr ca ha ijarêt xà ata kam ijicu, ne imâ hikra, cwyrjapê ri ijakry.

Ne jû wyr ca ha me carô kwÿ jipôc ri icarô to tojnô, ne cumâ hikra. ²⁷⁻²⁸ Ampo na?

Quê ha ramâ ikâ cacu xàa kam, ca hacpÿa mâ ito itîr.

Ne atea ca, catyt kam ipa to imâ hahkre. Cwyrjapê wa ityj ijakry, ne ipej pêa mâ ipa.

Neijakryti to wa amâ icakôc to ipa.

Na ca ha hacpÿa mâ itoitîr.

Ne ma kaj mâ, cójkwa wyr amji wyr ijjaprô.

Wa ha cormâ apupu, ne ampeaj kam apyrêen ijakry" hane.

Hô, pê pahhiti pêTawi xwÿ jô kâhhôc kam Pahpâm kra to hûjarêna to hane.

²⁹ — Ýhý, me ikjêjê, wa me amâ me panquêtti xwÿ kôt harêna to impejti to prâm. Pê me pajô pahhi pê Tawi xwÿ ty, pê me harêt, ne ihmra cormâ me pahcote na ihmkrî. ³⁰ Ne pê cupê Pahpâm jarkwa to ihmakôc catê, cwyrjapê pê cumâ Pahpâm te jû caxuw mehkra tàmxwÿ tàmxwÿ nô to pahhi na awjahkre ata na hahkre pej. Ne cupê mam Tawi pê pahhiata pyràac ne cupê pahhi. ³¹ Ne pê Tawi ramâ Pahpâm te jû caxuw hacpÿa mâ pahhi na to hûjahkre ata to ihtîr na hahkre pej. Ne nee pê Tawi taa amji to hûjarêna to hajyâr nare, ne quêt ihtâmxwÿ tàmxwÿ nôna pê Jeju to awjärê. Ne pê harêna to hane he:

"Jû wyr ca ha mecarô kwÿ jipôc ri icarô to tojnô.

Ampo na?

Quê ha ramâ ikâ cacu xàa kam ca ha hacpÿa mâ ito itîr" hane.

Pê Petrô me cumâ Jeju hacpÿa mâ ihtîr na harê

³² — Mêr hôhô, Pahpâm te hacpÿa mâ Jeju taa to ihtîr, na ramâ me icunea te me hômpun. ³³ Mâ ma Pahpâm te cójkwa wyr to hâpir, mâ Pahpâm jîkjê rûm, awpôc rûm jy. Ne cute Hûm te Carô Pejti to cumâ hûjahkre ata pyr, neme imâ ihmukujahêc. Ne por ampo cunea pihho, ca me hômpu, ne me kampa itajé pê Pahpâm Carô Pejti jâpêna xà. ³⁴⁻³⁵ Ne pê Tawi xwÿ nee cójkwa wyr hâpir nare, ne Jeju pê quêt api. Por pê ramâ Tawi harêna to:

"Pahpäm pê Pahhiti teijō Pahhiti mā:
 'Ca ha ijikjē rūm, awpōc rūm jy, waha xa
 apar krac ri acurē xwŷn catêjē jaxà,
 ca ha cormā me hō pahhi na jy' " hane.

³⁶ — Pom me apê Juta catêjē, itajé wa me amā awjarē, ca ha me hahkre pejpeaj ne. Mār pê ca pī kam me Jeju curaata to ri Pahpäm te mehcunea jō pahhiti. Ampo na? He toa pê ramā rȳ pêa mā Pahpäm awjahkre — hane. Hō, Petrô te me hàhtôa mā harēn to hajýr.

³⁷ Mā cute me ita par ne amehpec, ne me cumā amjikin nare, ne cute me Petrô me, Jeju jarkwa na memprar catêjē kwŷ cukij, jū mā quâ ha me, ne mehkêne pê me cato, ne me cumā:

— Me ikjéjé, jū mā wa ha ajte me, ne me ikén ita pê me icato? — hane.

³⁸ Mā Petrô me cumā:

— Ýhý, ca ha me hane he. Ca ha me akénjicu, wa ha Jeju jarkwa kôt cō kam me acumrā, quâ ha mehcunea Pahpäm te, ate ame Jeju to kén atajé to tojnō ne hicu tu na me gahkre pej. Hōhō, ca ha me hane, ne me Pahpäm Carō Pejti incwa, nepē ramā Pahpäm to awjahkre. ³⁹ Ne me ca me, me akrame, por cormā mehcunea ampýa mā ame ipa atajé mā, pêPahpäm to awjahkre. Pê hanea ne cute cormā mehator atajé mā Carō Pejti ita to awjahkre — hane.

⁴⁰ Mā hipér Petrô me hapackre, ne me cumā ahcawpa ne me cumā:

— Cute me hapackre xà kén kam me ipictor itajé pê me gapōj, ne me amji pytâ — hane. Hō, me hapackre xà ita to ri cute me hapackre, necormā me hapackre xà kwŷ jähþtôa to cute me hapackre.

⁴¹ Mā me hàhtôa ne cute me Petrô jarkwa par, ne cute mehkêne ton jicu, mā cute cōkam mehcumrā. Mā amcro ata na, me hàhtôa ne Jeju na mehwyr māme hâr. Ne atajé pê me hàhtô na me mir crê ne me axâ. ⁴² Na pê Jeju jarkwa na cumā memprar catêjê te tóxi atajé cunea mā Pahpäm te amji kam hapac xà to hahkre to meipa. Ne pê ajco mehcunea ajpēn na mehhônco tu, ne ajpēn kam me apâ, ne ihyjajco Pahpäm mā mehcakôc.

Mam Jeju na mehwyr te amji kam hapac xà

Me Hápén Xà 4.32-35

⁴³ Ne pê Jeju jarkwa na cumā memprar catêjê ajco Pahpäm carôat kôt me hâpén xà catia pihoti impejton to me ipa. Ita cwýrjapê pê mehcunea mā me hûpa, nemehcunea mā mempej pit. ⁴⁴ Na pê mehwyr cunea mehkôat me ajrō, ne me cumâajpēn kîn. Cwýrjapê pê me cumā ampo atajé, ihyj me cupê hamreare atajé

me ajco me ajpēnmā me hâhcukrêj to me ajcokjê. ⁴⁵ Ne pê ajco me cumā ampo atajé to ihpore na ahpa, ne me cupêampo jamreare atajé caxuw amji mā mehpore to ajcrâ. ⁴⁶ Ne mehcunea, amcro cunea kam ajco Pahpäm to meamji kam hapac xà jûrkwa kam me cuprō. Jirô pê mā pê ihyj ajco ajpēnjûrkwa kôt ame apâ, ne ihyj ajpēn pyrén me hakry, ne nee jûm amji to cati prâm nare. ⁴⁷ Na pê Pahpäm to me hâmnân ne cumā impejti na me harê. Ne pê mehcunea Jeju na mehwyr impejti na me to amji kampa. Pê amcro cunea kam Pahpäm me capi, ne me to cuprō, ne ma Jeju na mehwyr mā me hacjê, na pê ma me to ipicamén to mō.

3

Hümre te xwŷ ita caprâr xà
Jowâw 14.12-14; Me Hápén Xà 14.8-10

¹ Ýhý, pê amcro ata na, pyt pejti kam, Petrô meJowâw ma Pahpäm to me amji kam hapac xà jûrkwa wyr memô. Ne amcro ata na, pê pyt pejti kam Pahpäm mā mehcakôc prâmte, ajco me curi cuprōn to me ipa. ² Pê amcro cunea kam hümre nô ihyj te xwŷana ihpym ata, harkwa japyr te Impejti ata jarkwa mā ajcoihkrí, cute mencjêj mā cute me ahna hâhwyr prâmte. ³ Ne cute Petrô me Jowâw xâr na me hômpun, ne me ahna hâhwyr. ⁴ Mā cute me hômpun, mā Petrô cumā:

— Me ipupu — hane.

⁵ Mā hümre ata te me hômpun, ne cute me cumā ampo jör, mā cute ipyr prâmte, ahna me hikaj.

⁶ Mā Petrô cumā:

— Ipê ihpore hamreare, ne wa ha ityj amâ ampo gô. Ne ite amâ ampo jör xâ ita pê Jeju mā ri quêt carôt cati, incwýrjapê quâ ha ihyj ato impej. Pê Pahpäm Jeju to awjahkre, pê Naxare jō krî pîn cato ata jarkwa na wa ha amâ: "To xa ne mō" — hane.

⁷ Ne Petrô te awpôc rûm hû na ipyr, ne ihytecajpar. Mā hamre, ihpar kôn pej pyrentu, mā ihyjintoj ne hâm, ne apu môr pyrentu. ⁸ Jirô pê mā ri ma mehkôt Pahpäm to me amji kam mehapac xà jûrkwa mā hâr, ne apu intoj to mō, ne apu Pahpäm to hâmnân to mō. ⁹ Mâ me hâhtôa ne cute me harkwa mā hümre te ihyjne hâhwyr catê ata pupun, mā ikre kam apuintoj to mō, ne apu Pahpäm pej na harēn to mō. ¹⁰ Me kam mare mā impej, cwýrjapê ri cute me hômpun xâ ata te ame to hâpét, neamji mā me to ipikrar. Ne me amji mā:

— Rȳ jû caxuw me pahnô te ampo te hajýr nô pupun nare — hane.

*Ikre kam Petrō jūjarēn xà
Me Hápén Xà 2.14-36; Ruc 24.46-47*

¹¹ Mā hūmre te xwýre ita ramā caprār ne impej, ne ma cute Petrō me Jowāw pynār, mā hamre, mehcunea te ita to amji mā me ipikrar neamehpröt. Ne ma Pahpām to amji kam me hapac xà jürkwa jarkwa mā, Xarômāw jō amkrā ata wýr mehpröt. ¹² Mā Petrō te amji wýr mehpröt na me hōmpun, ne mecumā:

— Pyhàpà, me ikwý pê Ixaher catéjē, ampo na mā came iwýr ame apröt to hane? Ne ampo na mā ca amji mā ameapikrar to ame hane, ne kypê me ipupun nare? Côt ca atýj meitea, me icarôat kôt me hūmre ita caprār na ame icāmjí? Xà mōrmō me ipej cwýrjapê wa ite me hūmre ita caprār? Hápà, nee mā me icarôt to ite me hūmre ita caprār nare.

¹³ Jeju pê Pahpām kra impeaj ata te ri caprār. Ne cupê me panquêtjê Aprâw xwý me, Ixac xwý me, Jaco xwý Pâm Cati, ne cutea ri ihkra Jeju to cati, na riimpeaj to impej. Ne ca ate ahnaa amji pê mehcaca, ne megō pahhi pê Pirat mā me hōr, cute ihcuran xà caxuw. Mâtee apu cumā hikranpräm. Ca ma ihkinté ame cumā hikran caca. ¹⁴ Ne ate me jūm kēanre pê mehcuran caté ata me Jeju pejti ata to megâhpan, ne ate mehcuran caté ata mā hikran na Pirat name gâhwýr. Mā cute me amā cumā hikran. ¹⁵ Ca ate me Jeju pê me pamā pahteamji kam me pajapac xà jör caté ata curan. Mā Pahpām te hacpýa mā to ihtîr, wa ite ihtîar na me hōmpun. ¹⁶ Jeju te ri hūmre ita caprār. Wa me ajwar ite, cute caprār na me hahkra pej. Na ri ita caxuw me akammare mā, me acunaa mā hūmre ita pej.

¹⁷ — Me ikjéjé, he imā, ate me gō pahhi mejeju curan na, me gahkra pej. Ne me apécupê Pahpām kra na hahkra kéatre, na ca ate me to hajýr. ¹⁸ Pê rý pêa mā ramā Pahpām jarkwa na ihhôccatéjê Jeju tyc xà na mehhôc. Ne cute me ahna ihhôc xà ata kôt ri ihkén mā hâr. Ne pê ihkâj xà incrire nare ata na, pê rýpêa mā ahna mehhôc, na ca ate ahnaa me to hajýr. ¹⁹ Na ca ha me akén itajé mā me hikra, ne ate amji kam me gapac xà to me antuw, ne Pahpām wýr me apkjé, ne Pahpām jkjé rûm meahtwý, quê ha ate me to kén atajé to tojnō ne hicu, ne me ana amji capa. ²⁰ Ca ha ame gakry, ne atýj meapej pêa mā me amji to me ajpa. Ne quê ha Pahpām amcro nō na hipér me pahwýr Jeju kujate. ²¹ Quê ha nee cormā ne amji jaxár pyrentu nare, ne quêté cójkwa kam ahtwý. Quê ha jû caxuw Pahpām ampo cunea to impej, ne to ipintuw jō amcro kam ahtwý, quê ha cormā amji jaxà. Ne rý pêa mā pê Pahpām jarkwa na mehhôc catéjê impejti atajé,

ramā ita to mehcakôc, ne ahna mehhôc. ²² Pê ramā me panquêtî pê Mojxe xwý ita to ihcakôc, ne me cumā:

“Yhý, quê ha amcro nō na me pajô Pahhiti pê Pahpām me pamā me pahnôa kujate to hanea, pom pê mam ikujate he.

Quê ha pahnô pyxit ata me pamâ Pahpâm jarkwa toihcakôc, ne harêñ to apu mō, caha mempar to impeaj ne.

²³ Nâmri ca ha ate nee me jûm ata par, ne harkwa kôt me apa nare na, quê ha Pahpâm ihtýj ahna me apupu, ne mehkwy intête me anðjúpar nare ata cator pyrentu, quê ha acto” hane.

²⁴ Ita to pê Mojxe me panquêtjê mā ihcakôc.

— Yhý, he nee pê Mojxe pyxit peaj ne ihcakôc to hajýr nare. Pê Pahpâm jarkwa na mehhôc catéjê cunea mehcakôc to hajýr pit. Ne mam haprý to Xamer xwý kôt mehapoj itajé, pê hanea ne ajco mehcakôc xâ ita to mehcakôc to meipa. Pom cu amcro ita kam me harkwa to hâpén xâ pupu, itajé to pê mehcakôc, ne ahna mehhôc. ²⁵ Pê Pahpâm ramâ Jeju to awjahkre na pêharkwa na mehhôc catéjê, harkwa kôt me pamâ Jeju toawjahkre. Yhý, pê rýpêa mā Pahpâm me panquêtî Aprâw xwý mā ihcakôc ne cumâ:

“Yhý, quê ha amcro nō na me atâmxwý tâmxwý meikampa, wa ha mehkôt pjé cunea kam me to impejti ne” hane.

²⁶ Ne pê Jeju hótpê Pahpâm kampa, pê cute to hujahkre xâ ata na capi, ne ma me amâ ihkujate, cute me ato impej, ca me acunea te me akén mā hikran, ne Pahpâm wýr ate me amji xâr prâmté — hane. Ata to riPetrô te mehkwy mā hûjarêñ.

4

*Pê Petrô me Jowâw prohti cuna mā xa
Ruc 21.12-13*

¹⁴ Yhý, Petrô me Jowâw cormâ Jeju to me cumâ ihcakôc, ne me cumâ:

— Yhý, Jeju tyc mā Pahpâm te hacpýa mā to ihtîr — hane. Mā me hâhtôa ne amehcuuhê ne me kampa atajé te amji mâme to hajýr pyrentu, ne ihtýj me Petrô jûjarêñxâ atajé kampa. Na ri me hâhtôa ne Jeju to amji mā mehhimpej, ne ramâ mehmûre te mir te xic ne mehkwy mâ me hâr. Mâ me hô pahhi catéjê kwý japoj, necute me Petrô me Jowâw cakôc xâ na mempar. Ne cute mempar catéjê itajé pê Xato xwý kôt me ipa catéjê kwý me, cute

Pahpām mā mehcajrēn catējē kwȳ me, me Pahpām jürkwa jamār catējē jō pahhi. Ne ame Petrō me Jowāw kam mencyrac to mencyrac. Na ri cute mehpro, ne me haxār. Mā ramā me ahna pytre, mā ri curia cute me hacjēnxà kam me ahna apē. Ampo na? Pahhi catējē cunea te irārà na me hacjēnatajē cakōc xà kam me hapac prāmt. Ne pē cute amji mā me Jeju to mehhimpej, ne memparatajē pē me hāhtō na me xīc mir.

⁵ Mā apē na irārà na, prohti kam mehkwy jakrā jō pahhi catējē me, Mojxe xwȳ te me hapackre xà to me cumā hahkre catējē cunea te Kr̄pinkrēn kam amji to me cuprōn, cute me Petrō me Jowāw cakōc xà na mempar prāmt. Mā Juta catējē jō pahhi me, cute me cumā Mojxe xwȳ jō kāhhōc to hahkre catējē me, ⁶ me Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi japry te Anati ata me, mehkjējē me, Cajpa me, Jowāw me, Arexānre me, prohti kam mehcunea te me cuprōn, cute me Petrō me Jowāw cakōc xà na impar prāmt. ⁷ Mā pahhi te me ahna harkwa hyr. Mā cute me haprōr neme cuna mā me hām. Mā pahhi te mehcukij kam ihtēm, ne mecumā:

— Ŷhȳ, ita caxuw ca ha me imā me amji jarē. Jūm jarkwakōt mā ate me hūmre te xwȳ ita caprār? Jūm te mā meamā me acarōt jōr ne ahna me amēn, ca ate mecaprār? — hane.

⁸ Mā Pahpām Carō Pejti te Petrō mā amji jōr, ne incaca xà mā hār, ne cute to ihtyj, cute me cumā ihcakōc xà caxuw. Na ri Petrō te prohti kam me cupē pahhi catējē mā ihcakōc to hajr̄ he, ne me cumā:

Pē Petrō me cupē pahhi catējē mā Jeju jarē

⁹ — Ŷhȳ, menxūjē me, me to ahimpej catējē, mōrmō ca amji mā me ito: "Cutea ri mehmure ita to impej ne caprār" hane, incwyrjapē mā ca ame icukij xà ita to me icukij? Ne ajte me imā: "Jūm carōt to mā ate me cute xwȳ ita caprār?" hane. ¹⁰ Mēr hōhō, me ikam gapac to mempeaj ne. Ne wa ite, me cupē Juta catējē mea mā, ate me hūmre ita jahkre pej prāmt, wa meamā harēn to, Jejua te ri caprār. Por pē Pahpām Jeju toawijahkre, pē cato no Naxare jō kr̄i kam apu ipa ata te ri caprār. Ne taa mā ca atepī kam mehcuran. Ne taa mā ri Pahpām te hacp̄ya mā to ihtf̄, ne cutea ri hūmre te xwȳ ita caprār. Ne harkwa kōt wa icakōc, cwyrjapē ri cute caprār.

¹¹ — Pē Pahpām jō kāhhōc ramā harēn to hane he:

"Ihhēj rūm me apē, por ikre pyxwȳr catējē kēanreatajē pyràac.
Ne me apē hahkre kēatre.

Na ca ame ikrē mā hām xà impejti ata caca, ne ate me mēn.
Mā me akwȳ pē jūmjē itajē te me ikrē mā hām xà impejti ita pȳn,
ne me cumā hām, mā impeaj to impej, ne ihkwȳ jirōa pē impej ne ihtyj" hane.

— Ne Jeju pē ikrē mā hām xà impejti ata pyràac. Ca ma ame curē ne ate me mēn. ¹² Ne Jeju ita ri pyxit peaj, ne me pahkēn pē me pahpytā. Ne jūm mā ri pjē ita kam me pahkēn pē me pahpytārjhahkre pej? Hamreare, jūm mā hahkre pej nare. Na ri Pahpām te caxuw Jeju pyxitpeaj ne hām. Na ri pyxit peaj ne cumā mepahkēn pē me pahpytārjhahkre pej — hane. Ita to ri Petrō te ihcakōc, ne me cumā harēn.

Pē me cupē pahhi catējē Petrō me Jowāw mā me amji cawpa

¹³ Mā cute me Petrō par, ne me hōmpun, mā me ipijakrut ne me xā, mā me ajpēn mā:

— Pŷhāpà, xà ajte nee me cumā me pahcupa nare, na māame pamā mehcakōc xà ita to hajr̄ to ajwar ame mō? Pom me pahcati pit ita! Ne me pamā hahkre pej pit ita! Ne Cormā me pahkintē mencirire ita cakrō, mā ajte nee amji mā me pahcupa nare. Ampo na? HōtpēJeju me ajwar amcro atajē nō na apu ipa na ri, nee cumā mepahcupa nare — hane. ¹⁴ Ne hanea ne hūmre te xwȳ caprār ata, hanea ne mehcunea cunamā Petrō me Jowāw cahē na impeaj xa. Na pē me cupē pahhi catējē nee Petrō me Jowāw na mehcakōc kēn nare. ¹⁵ Ne ma cama cute me Petrō me Jowāw cator, pō mā, cute me cuprōn xā pē. Ne me ajpēn mā:

¹⁶ — Pŷhāpà, jū mā cu ha me ipijakrut itajē to me? Nāmri ramā mehcunea te Kr̄pinkrēn kam harkwa to cute me hūmre te xwȳ caprār name hahkre pejtu ita kam. Jū wyr cu ita to me amxu, ne jū wyr cu mentēte mehcakōc xà ita capa. ¹⁷ Hamre, cu ha cama me cumā amji cawpa, quē nee hipēr amji mā me Jeju jarēn nare. Mār quē nee kr̄i kōt harēn ipicrān nare — hane.

¹⁸ Ne ma cute me Petrō me Jowāw to me hār, ne amji jipōc ri, amji kuc ri me hām. Ne me cumā:

— Hā, ca ha nee hipēr me cumā Jeju jarēn nare, ne ca ha ma me tē — hane. ¹⁹ Mā Petrō me Jowāw, me hō pahhi catējē mā:

— Pŷhāpà, xà ajkī me acakōc xà ita pej? Wa hapijamā me garkwa kōt amji to, ne nee Pahpām jarkwakōt amji ton ne ihkōt me ipa nare? Quē ha pijamā Pahpām mā ita na impej? Hāpà, quē ha cupē ita na ihkaj na. ²⁰ Pē wa Jeju me ajco ame ipa, ne ihkōt me ampo jāhtōa kampa, ne ito jīa to

me ampo jàhtôa ne me hõmpu. Ita kam jû wýrwa me ita jicu, ne me to tojnô, ne me to icakôcijicu nare — hane.

²¹ Mâ me hâhtôa atajê ame Pahpâm to ajpên mâ me amnâ, ne ajpên mâ:

— Ampeaj kam Pahpâm cati ne carôt týj, cute ihtyj hûmre te xwÿ ita caprâr — hane. Cwyârapê ri me cupê pahhi catêjê, me hâhtôti atajê cupate, cute me Petrô me Jowâw mâ me amji cawpa, ne ihtyj jû na me ton to prâm, ne ma cute mehkujahêc. ²² Ýhý, pê me hûmre te xwÿ caprâ ata pê ramâ ahnacaku cwarênta. Pê mehcunea Petrô me Jowâw tePahpâm carôt kôt, cute me hûmre te xwÿ ata caprâr na me hahkreb pej.

Pê Jeju kôt me ipa catêjê Jeju mâ mehcakôc

²³ Ne cute me Petrô me Jowâw mâ hikran, mâ ma me tê, hacpý mâ mehkwy wýr. Ne cute mehkwy cuneamâ, pahhi me prohti kam, cute me ahnaihckâkôc xâ kên to, cute me ahna mehcakôc xâ atajê cunea na, me amji jarén. ²⁴ Mâ cute me Petrô me Jowâw par. Ne mehcunea te mecuprôn, ne Pahpâm mâ amehcakôc ne me cumâ:

— Hâpâ, me ijô Pahhiti. Ýhý, apê me icunea ton catê. Pê ca côjkwa to, ne pjê to, ne cô to, ne kam ampo tiar na amji to ajpa atajê cunea to. ²⁵ Ýhý, pê rý pêa mâ me iquettî pêamâ hâpêne catê pê Tawi xwÿ ihhôc, ne Acarô Pejtijarkwa kôt ihhôc to hane he:

*"Ampo na mâ amji caprâ to kríxare kôt
ame côjkwa kam Pahhiti pê Pahpâm
kam mencyrc ne ame hapu prâmté
ame cuprô?"*

Ne jû wýr quê ame amji mâ hamâ. ²⁶ Ne ampo na mâ me cupê Ixaher catêjê nare atajê jô pahhi kwý, hân ne Pahhiti te me cumâ hô pahhi pyxwyr ata me cuna mâ me cuprô, ne ahna ame ajpên pa?" hane.

— Ita na pê Tawi xwÿ, Acarô Pejti jarkwa kôt ihhôc.

²⁷ — Ne cute ame Jeju na me ajpên par ne kam amencryc prâmté ri, krí ita kam me cuprô. Ne ita na ri pahhi Heroti me, pahhi Ponti Pirat me, mehcakkrit pê Juta catêjê nare atajê me, me cupê Juta catêjê me, mehcunea te me cuprôn, krí ita kam. Ne mâr pê ca me imâAcâmter pejti capi ne to awjahkre, ne hâm ata kam hanea ne apu mencyrc. ²⁸ Pom pê ca ramâ rý pêa mâ to amji kampa ata na ri mehkéan kam, cute me cuprôn. ²⁹ Mêr he, me hõmpu he! Cormâ me pahkam mencyrc. Ne cormâ imâ me amji cawpa. Ne ita caxuw, ca ha hipê me ipê me amâ me ijâpê

catêjê määcarôt gô, wa me cumâ garkwa to icakôc, ne me icakôc kam pra, ne kypê me cumâ me icakôc nare. ³⁰ Ne ca ha me cumâ acarôt pê, wa akra Jeju jarkwa kôt me hâ catêjê caprâ. Ne akra jarkwa kôt me icakôcto me ipa, ne ampo to mempej, ne me to ijâpên xâ impejtiton to me ipa, quê me hõmpu, ne me acarôt jahkre pej — hane.

³¹ Ita na ri Jeju na mehkwy Pahpâm mâ me amjcajrén. Ne cute Pahpâm mâ mehcakôc jicu, meajkaam cute me cuprôn xâ jâpêt. Mâ Pahpâm CarôPejti te mehcunea mâ amji jôr ne me to hipu tu. Na pê nee me cumâ me hûpa nare, ne mehtyj pit. Mâ nee mehcakôc xâ na me hâhtât nare.

*Pê ampo cunea to ame amji tekjê pit
Me Hâpênen Xâ 2.42-47*

³²⁻³³ Ne Jeju jarkwa na memprar catêjê hôtpê mehcunea mâPahpâm Carô Pejti carôt týjti jarkwa kôt hacpýamâ Jeju tîr na me harê. Mâ Pahpâmhôtpê me to kênre nare. Ne me hâhtôa cakrô, cute amji kam me hapac xâ itajê pit, ne pyxit peaj, ne cute me amji kam hapac xâ pipêñ pit. Mâ nee ame amji pê hõxýnare. ³⁴⁻³⁵ Ne pê hôtpê me cumâ ampo to ajcrâ. Ne pê ajco me cupê ihporehamre, pê ajco mehkwy mâ, ikre me purme ampo atajê to ajco ihpore na me ahpa, ne mehpore incwa, ne Jeju jarkwa na memprar catêjê mâ me cugô. Pê me cupê hamreare atajê mâ me to ajcrâ. Na pê Jeju na mehkwy kam jûm pê ampo hamreare nare.

³⁶⁻³⁷ Ýhý, mehcote na hûmre apu mô ata japrâ teJoie. Ne cupê Rewi xwÿ tâmxwÿ tâmxwÿ nô. Ne cupêXipre jô pjê catêjê nô, ne kaam ihpym. Mâ cute me cumâ haprâ krut jôr, ne me cumâ "Parnap Júcanâr". Ampo na? Hôtpê apu mehkôt ipa ne apu mehkwy mâ hûcanâr ton to ipa, na pê haprâhane. Mâ cute hanea ne pur to ihpore nahâhpan, ne ma Jeju jarkwa na memprar catêjê mâ hôr, cute mecupê hamreare atajê mâ apu to ipicrân xâ caxuw.

5

*Anana me Xapirkwÿj
Carati 6.7*

¹ Mâ hûmre nô ita japrâ te Anana, ne hixi japrâte Xapirkwÿj, te hanea ne pur to ihpore na me hâhpan. ² Ne aracri cute me ihpore jîkjê juwahi, ne Jeju mâmempmar catêjê mâ me hîkjê pitjôr. Ne cute mehcunea jôr na me amji jarén. Pê ihtyj Xapirkwÿj määimpjén te me cumâ ihpore jîkjê pit jôr na hahkre pej.

³ Mâ Petrô te Anana cukij to:

— Pÿhàpà, ampo na mā ate cama me pahcurê xwÿn jamār, mäcute amā amjí kam hapac xà ita to hahkre? Ne ampo na mā ate Pahpâm Carō Pejti mā ahéj? Ampo na mā aracri atepur jō pore jïkjé juwahi? ⁴ He ate pur to ihpore na gähpan xwÿjrea na, pur atekjéa ri, ne hanea ne, pom ate ihpore me pur to gähpan ita atekjéa ri. Ca rÿ mā hïkjé pit jaré, quê ha ahna amä ihkénre nare. Ne ampo na mā ate ita to hajýr? He nee ate jûm mā ahéj nare, Pahpâm mā ca ate ahéj — hajýr.

⁵ Mā Anana te ita par pê ihpým ne ihtyc pyrentu. Mäcute me ita jahkre pej catéjé atajé cunea mā ampeaj kam ita cupa. ⁶ Mā mentuwjé kwÿ te mehtyc cupu, ne ma pômä me to kwÿ, ne cute me harét.

⁷ Mā ahna ahtümryre mā curi ihkôt hixi cator, ne nee cormâ cuteampo te impjén to jû mân xà ata na hahkre pej nare. ⁸ Mā Petrô te ihcukij ne cumâ:

— Hâ, imâ awjarë, xà ampeaj kam mā ihpore ita na pitmâ ate apjén me pur to gähpan? — hajýr. Mâ cumâ:

— Ÿhý — hane.

⁹ Mâ Petrô cumâ:

— Ampo na mā ate apjén me amji caxuw Pahpâm CarôPejti inxÿ? Xà ate mehcajpér prämte mā ca ate me to hajýr? Pom mentuwjé te me apjén jarêt ne ramâhacpÿ ne ame ipa ita, quê ha hanea ne ihkôt me ato kwÿ ne me garét — hane.

¹⁰ Me ajkaam mā Petrô cuna mäihpým ne ihtyc. Mā mentuwjé cator, ne cute me hõmpun, nema me to kwÿ ne cute impjén cahéa na me harét. ¹¹ Mâ Jeju na mehkwy cunea te me ita par, ne me cumâhüpaa to hûpa.

*Pê me hâpèn xâ pihho catia to
Me Hâpèn Xâ 19.11-12*

¹² Ÿhý, Jeju jarkwa to memprar catéjé te Pahpâm carôt kôt me hâpèn xâ pihho catia ton. Ne cute me hâhtôa jipôc ri me hâpèn xâ impejjâhtôa ne me ton. Mâ mehkwy cuneate me cuprôn, Xarômaw jô amkrâ kam. ¹³ Mâ me hâhtôa ne me cupê Jeju na mehkwy nare atajé mā ampeaj kam mehûpa, na ri nee Jeju na mehkwy mā jûm xâr nare. Ne mehcunea amji mâ me Jeju na mehkwy cupa to hûpa to me ipa. ¹⁴ Quê ha jûm te amji kam hapac xâ to ipintuw prämna, quê ha ihtyj jûm me hÿrmâ axâ. Ne por me hûmre me, pyjé jáhtôa ne ampeaj kam me Pahpâm kampa atajé ri, Pahpâm wyr me ipipkjér xâ, na ri ma Jeju na mehkwy me ipicamēn to me mô. ¹⁵ Ne por Jeju jarkwa na memprar catéjé atajé, Pahpâm carôat kôt me hâpèn xâpihho catia ton to me ipa. Cwÿrjapê quê ha me hâ japy, ne krî cape na me cunô, quême hikwa, quê Petrô apu mô ne mencwÿrpê

mô, quê hacarô pykrâ me hâ atajé pro, quê ha mempejpyrentu, ne amehcuhhê. ¹⁶ Mâ me hâhtôa ne Krîpinkrên wyr me hacatéjé me, me kam me pahcurê xwÿn carô kên catéjé atajé to me mô, mä cute mehcunea caprâr.

*Pê ame Jeju na mehkwy curê
Ruc 21.12-15; Jowâw 15.26-27; Me Hâpèn Xâ 4.1-22*

¹⁷ Mâ cute Pahpâm mä mehcajrên catéjé jô pahhi me, Xato xwÿ kôt me ipa catéjé kwÿ me, ma ame Jeju jarkwa na memprar catéjé jû na me amji to prâm ne ma ame curê. Ne mehkwyâ kwÿ cunea mä Jeju jarkwa na memprar catéjé kïn, cwÿrjapê ri me curê xwÿn itajé kwÿ ame hû na mehkün ne ame curê. Na ri cute ame to kéanrexâ na me ajpén par. ¹⁸ Ne cute mehkujahêc, mä mehwyr me pra, ne cute me Jeju jarkwa na memprar catéjé pijakrut pê Petrô me Jowâw atajé pro, ne me haxâr. ¹⁹ Mâ caxwa ata kam, cójkwa pîn, Pahpâm mä memprar catéjé nô cator, me hacjén xâ kam, ne cuteme cumâ harkwa jihê mën, ne pô mä ajwar mecator, ne me cumâ:

²⁰ — Hâ, cute Pahpâm to me amji kam hapac xâjürkwa wyr me tê, ne me cumâ Jeju te amji kam hapac xâ intuw pejti ita na harén pa — hane.

²¹ Mâ me hûpar pyrentu, ne apêmä, irâratia na, ma Pahpâm to me amji kam hapac xâjürkwa mä me hâr, ne cute me cumâ hûjarên kam mehtêm. Mâ Pahpâm mä mehcajrên catéjé jô pahhi te me ajpén par prâmte me cuprôn, ne prohti kam mehô pahhi kwÿ na me hâhwyr, cute me cuprôn xâ ri. Necute me cuprôn jirô pê mä mame hacjén xâ wyr, cute me Petrôme Jowâw japrôr na me harkwa kujahêc. ²² Mâ me hacjén xâ jamâr catéjé curi me cator, ne neecute me hõmpun nare. Ne ma cuteme amji jaxâr, cute me cuprôn xâ wyr, ne me cator ne cute me cumâ meharén to:

²³ — Ÿhý, wa ma me hacjén xâ ri me mô, mä me hacjén xâjihê pejti xa, wa ite me hõmpun, mä me hûjamâr catéjé harkwa mäamehcuhhê, ne me awjamâ. Wa ite me hihê mën, ne nee ite caxwâm pê, kam me jûm pupun nare — hajýr.

²⁴ Mâ Pahpâm mä mehcajrên catéjé jô pahhi kwÿ me, me hô pahhi me, me hûjamâr catéjéjô pahhi atajé me, me hûpar, ne mehkrâ pictor tu, ne mecupê me hahkre kéatre. ²⁵ Me ajkaam mä jûm ata cator ne me cumâ:

— Me ikampa, por ca ate me hûmre jacjén atajéa rima ramâ me hâhtôa mä Pahpâm jarë, Pahpâm to meamji kam hapac xâ jürkwa kam — hane.

²⁶ Mâ me hamâr catéjé jô pahhi me, mehkwy ma mepra ne hÿrmâ me cator, ne

cute mehaprôr. Ne me cumâ ampeaj ne me to mõ. Ne nee ame to kênnare, me hâhtöti te kën to me hamâr catêjê kwý jipej cupate. ²⁷ Ne cuprôn xâ wyr me to cator, ne cute me hâm, cuteme ajpén par catêjê cuna mä. Mä me hõ pahhi mecumâ:

²⁸ — Pýhâpâ, wa ite Jeju japrÿ jarën tête meamân, nõ na mä ca ramâ ame harën to me apa! He ramâ Kripinkrén cuneakôt ate me harën crân! Ne cormâ hipy ate Jeju curan na, amji mä me icuhtom tu — hane.

²⁹ Mä Petrô me, Jeju jarkwa na cumâ memprar catêjê atajé kwý me, me hõ pahhi catêjê kwý mä:

— Cu pahtyj me Pahpâm kampa, ne me hûmre cu nee memparnare. ³⁰ Ne Pahpâm pê me panquêtjê Pâm Catî, ne cutea ri hacpyâ mäjeju to ihtîr, na wa ame amâ harë. Ca me ate pî na me Jeju xôr, ne mehcuran, mä Pahpâm te hacpyâ mä to ihtîr. ³¹ Ne cute me pajô Pahhiti catia na hâm, mä cupê me pahkên to pôj catê. Ne cute amji jîkjê rûm Jeju jîr, awpôc rûm. Ampo na ri Pahpâm te to hajyî? Ma ame pahkên na ihcaca na ri pahte mepahkên mä hikran, mä cute me pahkên to tojnô to prâm to ri cute tohajyî. ³² Ne wa ite me hacpyâ mä me Jeju tîr na me hõmpun. Ne ite Jeju tîr na me hahkre peaj na wa mehcunea mä ame harën to me ipa. Mä hanea ne Pahpâm Carô Pejti ame cumâharë. Mä hõtpê Pahpâm, cute memparcatêjê mä Carô Pejti gô — hajyî. Hô, itana ri Petrô te me cumâ harën.

Me hõ pahhi catêjê ame kam mencyc

³³ Mä Juta catêjê jõ pahhi catêjê te me ita par, ne ame kam mencyrac to amencryc. Ne me cumâ Jeju jarkwa na memprar catêjê ihcuran prâm pit. ³⁴ Mä hûmre nõ japrÿ te Camar ita me cumâihcakôc prâmte hâm ne xa. Ne cupê Parixêw catêjê nôa, ne cupê Mojxe xwÿ jõ kâhhôc to me cumâ hahkrecatê. Ne mehcunea mä ihkñ, ne me cumâ hûpa. Mä macute Jeju jarkwa na memprar catêjê tome hamâr catêjê kujahêc, quêpô mä me to cato, ne pô pê me to hikaj. Mä ma pô mä me to cator. MâCamar te pahhi catêjê mä ihcakôc kam ihtêm, ne me cumâ:

³⁵ — Me ikwý pê Ixaher catêjê, me hûmre itajé to impeajne, nee ca ame to kén nare. ³⁶ Xâ ca nee me Tewta xwÿ ata to amji japackre nare? Pê teeapu amji to cati prâm to mõ. Ne ihkôt me ipa catêjê to cwatxênta ne amjimâ me to cuprôn, ne ame to ipa. Pê jûm Tewta atacura, pê peaihköt me ipa catêjê cunea ame ajcrâ. Pê meipijapu xâ hamre. ³⁷ Jirô pê mä pê Hîpôjajo jõpjê pîn Juta ata cato, pahhi mä me hakrâ cahyt xâ jõputwrâya kam. Ne hanea ne cute pahhi jûhyr prâmte amji

mä me hâhtôa ne me tocuprô. Pê hanea ne me Juta ata cura, pê ihkôt me ipacatêjê ma ame ajcrâ. ³⁸ Na cu Jeju kôt me ipa catêjê to ame tojnô, ne nee jû mä ame hûmre itajé ton nare, ne me cumâ hikra, quê ha me pra. Quê ha me hâpèn xâ ita pê me hûmre itajéa jàpên xâ na, ca ha me totojnô quê ha taa me ipictor to me hanea, pom pê mehkwý he. ³⁹ Nâmri quê ha me Pahpâm jàpên xâ na, jû wyr ca me to cô ne me to hamre. Me to impeaj ne, ca ha ate Pahpâmjâpên xâ to amehkén na, ca ha atyj me Pahpâm cujtê, ne jû wyr ca ha me ampo pupu — hajyî. Ne Camar te pahhi mä ihcakôc to hajyî, mä cute me kam hapac, ne me ajpén mä:

— Cu ha nee mehcuran nare — hajyî.

Pê pahhi catêjê Jeju mä memprar catêjê cahhy

⁴⁰ Mä cute me Jeju jarkwa na memprar catêjê na me hâhwyr, mä me hâr. Mä pahhi catêjê kwý te amehcahyr na me cumâ harkwa. Ne hanea ne cuteme cumâ harkwa hyr, quê nee hipér jû caxuw Jeju to amehcakôc tome ipa nare. Ne ma cute mehkujahêc, mä ma me mõ.

⁴¹ Ne me cator, ne ame hakry, ne me ajpén mä:

— Cute Jeju cwyrjapê me pahcahyr ita na ri impej. Ampo na? He cute me pahcahyr xâita pê Jeju ihhêj rûm cahhyr xâ jõamcro ata pyràac. Ne ihcahyr cumam mäa ri ita kam ame pahcahy, ne ahnâa ri me pamâ impej. Wa Jeju jarkwa na ame cumâ awjare, na riame pahcahy. Ne mõrmô ihtyj Jeju me papipéan na amepahcâmjî, ne ame pahcahy. Ne ahna ri me pajakry — hane. ⁴² Ne amcro cunea kam me cumâ Jeju to mehcakôc to me ipa, Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa kam. Ne hanea ne me hûrkwa kam me Jeju jarën to me ipa. Ne ihtyj hipér cute mehcunea mä Jejucwyrjapê Pahpâm te me ahna amji caxâr to hahkreto me ipa kam me to incrâ.

6

Mehtehcajpar catêjê te xet

1 Timot 3:8-9

¹ Ne amcro nõ na hipér Jeju na mehkwy picamén. Mâmehkwý pê Crec jarkwa to mehcakôc catêjê me, Ixaher jarkwa to mehcakôc catêjê me, cute me ajpén mân kam mehtêm. Ampo na? Xwahna amcro cunea kam Crec jarkwa to mehcakôc catêjê cahaj impijapit wej mäcute me hõ jõrxâ ata to me hapac kêt to me mõ, na ri. ² Mâ Jeju jarkwa na memprar catêjê te tôxi atajé te me amji kwý cunea to me cuprôn, ne cute me cumâ amji jarën, ne me cumâ:

— Ŷhŷ Pahpâm jarkwa to ite me ijâpêñ jicu, ne me pajõ to pit mã me amji japackre, ita na me ipê ihkaj na.³ Cwyrjapê, ca me ikjéjê me amji capi, ne PahpâmCarô Pejti carôt te me hûmreto xet ne me amji jõr atajé to me caprã. Ampeaj kam cute me amji kam hapac xâ impejti, ne cuteme amji jahkre pej catéjé kwý cu ha me cumâ me hõ jõr catéjé na me hûxwý.⁴ Ne me pa, wa ha hõtpê me Pahpâm mâmehcâjrén, ne mehcunea mã harkwa to hahkre me to wa ha meijâpêñ to ipa, ne nee wa ha iràn xâ na ampo to amji japackre nare — hajýr.

⁵ Mã mehcunea te mehköt me amji ton, ne cute me hûmre te xet capi ne me hûxwýr. Ne jûm pyxit ata pêTewâw, ne cute Jeju to amji mã ihhimpej to tyj, mã Pahpâm CarôPejti carôt te to hipu. Mã mehcâhhur atajé pê Pirip me, Procor me, Nicanõr me, Timâw me, Parmena me, Nicoraw pê Antijog catéjé nõ, ne nee cupê Juta catéjé nõ nare, mã cute amji to Juta catéjé.⁶ Mã cute Jeju jarkwa na memprar catéjé cunamã, cute me xet itajé xâm. Mã cute me Pahpâm mã mehcâjrén, ne mehkkrâ na me hû xir.⁷ Ne cute me ajpêñ par jirô pê mã ri, ihtyj hõtpê Pahpâm jarkwa picrân. MâJeju na mehkwy hõtpê me ajcamë, Krípinkrén cunea kôt. Mâ me Pahpâm mã cute mehcâjrén catéjé jâhtôa ne hanea ne cute me Jeju te amji kam hapac xâ kam hapac, ne ihköt me amji ton, ne mehkwy mã me har.

Tewâw jaxâr xâ Ruc 21.14-15

⁸ Pê Pahpâm mã Tewâw ihkian to ihkñ. Nêpê Tewâw mã Carô Pejti carôt gõ, pê Tewâw acoj carôat kótmehcunea jipôc ri hâpêñ xâ pihho impej catia ton to ipa.⁹ Pê aco Juta catéjé kwý kwý ame Tewâw na mehcakôc kéanre to me ipa. Pê mehkwy itajé aco me cuprõ atajé japrý te "Amjia kôt ame ipacatéjé na mehkwy". Ne mehkwy itajé pê Xiren jõ krí me, Mehtehcâjpar jõ krí me, Quiriti jõ pjé me, Axij jõ pjé rûm me cato. Ne me hûmre itajé pê ampeaj kam me harkwa to Tewâw me aco mè ajpêñ mân to me ipa.¹⁰ Mâ Pahpâm te me caxuw Tewâw mã cute amji jahkre pej catia ne hõr, mã Carô Pejti kôt cute me cumâ ihcakôc xâ ata na nee cute mehcâpêñ nare.

¹¹ Mâ cute, jûmjé atajé te Tewâw cuna mâmehcakôc kên prâmt, me cumâ hâmjör. Mâ cutemehcunea mã Tewâw to ihkéj to hajýr he:

— Wa ite me hûmre ita te ame panquêtta Mojxe xwymé, Pahpâm cuna mã ihcakôc kéanre to mõr na mempar — hajýr.

¹² Mâ mehcunea te, cute me Tewâw to mehkhéj xi xâ ita par atajé te ri amji mã me ipikrar, ne mehkôat kam mencyrc. Ne prohti kam me to ihhimpej catéjé me, Mojxe xwý jõ kâhhôc to me cumâ hahkre catéjé me, mehcunea mehköt kam mencyrc. Ne cute me amji kam me hapac xâa to, cute me tocuprõn, ne me to mõ, ne me Tewâw pro, ne ma me to mõ, prohti kam mehwýr. Ne cute me hapackre xâ jûrkwa kam, me cupê pro kam me cuna mã me Tewâw xâm.¹³ Ne cute me hûmre kwý japrôr, cute me Tewâw to ihkéjxi xâ caxuw. Mâ Tewâw to cute mehkhéj xi to me hajýr:

— Ŷhŷ, hûmre ita nee ihcakôc xâ kên itajé to ihcakôc jicu nare, ne camaapu Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa me, Mojxe xwý jõ kâhhôc na ihcakôc kéanre to ipa.¹⁴ Ne hanea ne cute, pom pê Naxare jõ krí rûm Jeju cato ita, cute harén quâ haxwahna Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa hu, ne hanea ne Mojxe te amji kam hapac xâ to antuwa ita na ri harén, wa ite mempar — hane.

¹⁵ Mâ mehcunea ne me jy, cute me ajpêñ par xâ jûrkwakam, ne me Tewâw kuc pupu. Mâ ihkuc pê ihhéj rûmcôjkwa pîn Pahpâm mã imprar catê kuc pyràac, neiþprâti.

7

*Tewâw te me cuna mã amji xâm xâ
Ruc 20.9-19; Me Hâpêñ Xâ 17.24*

¹ Mâ prohti kam me hõ pahhi pê Pahpâm mã mehcâjrén catéjé jõ pahhititata te Tewâw cukij ne cumâ:

— Hâpà, me imâ harë. Xâ ajkî ampeaj kam mã me atoawjarë? — hajýr.

Pê Tewâw me cumâ Aprâw xwý jarê

² Mâ Tewâw me cumâ:

— Ŷhŷ, wa ha me amâ icakôc, ca me ikampa. Me ikjéjê, menxûjê, me ikampa. Pê rý pêa mã Pahpâm pejti catihiata me panquêtta Aprâw xwý mã amji to ajpê. Ne pê cormâ Cöpihpo na pjê ata kam ihkrí, ne nee cormâ Pjêncrâti jõ krí kam ihkrí nare.³ Pê Pahpâm cumâ ihcakôc ne cumâ: "Ŷhŷ, ca ha me akwýjicu, ne krí ita pê acato ne ma jû kam tê. Wa ha amâ pjé nô jahkre ca ha kam akrî" hane.

⁴ — Pê Aprâw Pahpâm par pyrentu, neCartej jõ pjé mã hikra ne ma cato. Ne ma Pjêncrâti jõ krí wý mõ, ne curia ihkrí. Pê hûm ty. Pê cormâ Pahpâm Aprâw kujate, me pajõ pjé wýr, pê cato.⁵ Pê nee cormâ Pahpâm Aprâw mã pjé kwý jahkre nare. Ne nee cormâ cumâ ihkwý incrire ne hõrnare. Pê cormâ ne Aprâw mã ihkra nô hamreare. Pê ahnaa Pahpâm cumâ pjé to awjahkre, ne to ihcakôc ne cumâ: "Ŷhŷ,

wa ha jū caxuw amā pjē itagō. Quê ha me akra nō tàmxwý atajē hanea ne pjē ita to me hō tekjē" hane. Höhō, ita to pē Pahpām Aprāw mā awjahkre, cormā ihkra nare kam, ne cumā: ⁶ "Yhý, wa ha me atàmxwý tàmxwý mā pjē itagō, quê ha me to hō pjē, ne quê ha cormā ite me cumā pjē jōr xwýjrea na, quê ha jū caxuw júa kam pjē nō wýr me mō, ne curia mehkři. Ne nee hanea ne me to hō pjē nare. Jūm jō pjē kam quê ha mehkři, ne ampeaj kam me apēa to me apē. Ne mehō na pit mā me cumā me hâpēn catéjē na me ipa. Quê ha cormā pjē ata jō pahhi ame to kénrenare ne. Quê ha me to kén ita to caku to hâhtō to cwatxénta. ⁷ Jahpan xá na wa ha apu pjē ata jō pahhi na mehkwy cunea to kén. Jirô pē mā, quê ha me atàmxwý tàmxwý me pjē ata jicu, ne ma hacpý ne rīn wýr me amji jaxà. Ne ita ri quê ha mehkři ne me awpa, ne me ikampa" hane. Ita to pē Pahpām Aprāw xwý mā ihcakōc, ne cumā to awjahkre.

⁸ — Ne hipér cumā ihcakōc ne cumā amji ton to hane: "Yhý, cu ajpēn pa. Ca ha me atàmxwý tàmxwý me, me gúpar to impeajto me apa, ne ampeaj kam me ikampa, wa ha me ato ikra kénrenare. Ne quê ha ita na amā impej, ca ha apy kā kwýincrise ne hitep. Ne quê akra pým, ne hümre, ca ha hanea ne impy kā kwý incrise ne hitep. Mār quêmehcunea me apupu, ne me cumā me apē me ikraa to me ikra na me gahkre pej" hane. Ita na pē Pahpām Aprāw xwý mā amji to, ne ahna meajpēn pa. Na pē Aprāw ihkra Ixac xwý kā incrise ne hitep, cormā incrise ne ahna amcro te ôjtō kam. Pê hanea ne Ixac kra pê Jaco xwý mā kā kwý incrise nehittep. Pê hanea ne Jaco ihkra te tóxi atajē cuneakā kryjre ne hitep pa.

Pê Tewāw me cumā Joje xwý jarē

⁹ — Ne pyxit ata pê ri Joje xwý, pê cupê Jaco xwý kra. Ne pê mehkřjé kā itajē ma ame ihtō pê Joje te amji to hapu na kjé ata jū na me amji to prâm, na pê ihpore na ampo kra mā me to ahpa. Pêma ampo kra Joje japrý, ne to mō, ampýa mā hō pjē pê Ejit jō pjē ata wýr. Ne curia pê ma irō mā jūm ita mā ihpore na to ahpa, pê ajco me hō na pit mā, me cumāhâpēn caté na ipa. Ne pê Pahpām ihköt mō, ne cume ipa. ¹⁰ Ne pê Pahpām Ejit jō pjē kam ampo kén cunea pê Joje capa. Ne cumā amji jahkre pej catia ne cugō. Ne cumā amji kam hapac xá impej pit gō. Jirô pê mā, pê Ejit catéjē jō pahhi japrý te Paro xwý ata Joje pupu, ne cumā ihköt, pê amji cahé na Joje xám, cute ihtehcajpar prâmte. Pê Paro Ejit catéjē kam pahhi na Joje xám,

ne hanea ne amji jürkwa jamār caté na hâm.

¹¹ — Hamre, pê caku te xet itajē jirô pê mā, me cupê me hō hamre, Ejit jō pjē kam, ne hanea ne me panquétjé jō pjē pín Joje cator xá japrý te Cana jō pjē ata kam, me cupê me hō hamre. Pê prâm na ame ipa. ¹² Na pê me panquétjé ihtý ame hō name hâhcukjér to me ipa. Pê me panquétti Jaco japrý nō pê Ixaher ata Ejit jō pjē kam, cormā me cumā me hō na me harēn pa, na pê macuri mehkra kujate, pê ma curi me mō. ¹³ Ne pê me mōr to ajkrut kam, pê Joje cormā me cumā cupê mehkřjé na amji jaré. Pê Paro me hōmpu neme cupê Joje kjéjé na me hahkre pej. ¹⁴ Ne pê ma Joje hüm me, mehkřjé cahhur wýr mehkřjé kujate, Cana jō pjē pín cute me haprōr prâmtie. Pê me mō ne mecato, ne me hüm japrōr, ne ma hacpý mā Ejit jō pjē wýrme to mō, ne me to cato. ¹⁵ Pê me hâhtō na mehcunea me xeténta ne ihköt xíc, ne curi me cato, nemehkři. Ne curia mehkři, pê me panquétti Jaco pê Ixaher ihwej ne ty. Jirô pê mā, pê mehkra cunea me, me tàmxwý mea mā Ejit jō pjē kam mehhii. ¹⁶ Pê me panquétti ty pê ma ihmät ri, me hō pjē wýr, mehtàmxwý me to kwý. Ne Krýjikre jō krí kam me tocato, ne curia me haré. Pom pê rý pêa mā, Aprāw Emörkra jühkra kam kén kre jühkà ata kam. Ne ma me amji jaxà, hacpý mā Ejit jō pjē wýr.

¹⁷ — Pê me pahkwý pê Jaco tàmxwý tàmxwý pê Ixaher catéjē caku ata na ramā me ajcamē, ne mehâhtōa to me hâhtō. Pê ramā Pahpām Aprāw māCana jō pjē jahkre xá ata na caku hâhtēp to mō. Por pê ampeaj kam cumā to awjhakrea towajhakre ata wýr. ¹⁸ Ne pê Ejit jō pjē jō pahhi tuw nō hō pjē ata jamār na cupy. Ne nee pê Joje pupun nare, ne nee toamji japackre nare, pê rý pêa mā ramā Joje ty na pê. ¹⁹ Ne pê Paro ma apu Joje na mehkwy caca, ne me cumäihhék ne me to kén crire nare. Pê me cumā mehkra pýpým atajē cunea to cō kam me awcapé, quê mehhii.

Pê Tewāw me cumā Mojxe xwý jarē

²⁰ — Pê amcro ata na Mojxe ihpým, neimpejti. Pê hüm me inxi ikrea kam me to ajró, pê ramā ahna putwry incrê. ²¹ Jirô pê mā ri cute me mehkra curan catéjē cupateme to mō, ne pō pê me cuxi, pê nō. Pê ma hacpý mā me mō, pê Ejit jō pjē jō pahhi tuw pê Paro kra cahaj ita cato, ne mō, ne Mojxe pupu, ne cupy ne ma to mō, ne to ihkra. ²² Pê Mojxe, curia Ejit catéjē jipôc ri ihkà. Pê Ejit catéjē Mojxe mā cute me amji jahkre pej cunea tohahkre. Pê Mojxe amji jahkre pej, ne ihcakōc pej, nehâpēn pej cati.

²³ — Hamre, pê ramâ ahna caku cwarënta ne ihkàhtu. Ne pê mehkjéjé me, mehkwý pê Ixaher catéjé pupun prâm. ²⁴ Ne pê ma hacpýa mā mehkwý wýr amji jaxâ. Neme hõmpu, pê Ejit catéjé nô apu Ixaher catéjénô to kéanre. ²⁵ Pê Mojxe me hõmpu ne amji mā: "Hamre, ita caxuw wa ha Ejit catéjé nô ita cura. Ita caxuw quê ha me ikwy me ijápén xâ pupu, ne me Pahpâm te ikujahêc me ijahkre pej, ite Ejit catéjé te ame to kên pê me caxâr xâ na" hane. Na pê ma me hýrmâ tê, ne Ejit catéjé nô ita cura. Ne pê Mojxe me hamâr caté na amji to. ²⁶ Pê apê pê Mojxe ma hipér Ixaher catéjé wýr mō. Pê ramâ mehkwýa nô me ajkrut ne ame ajpu. Pê Mojxe mehõmpu, ne ahna cupê ihkaj na. Pê ma me hýrmâ cato, cuteajpén kam me to impej prâmte. Ne me cumâ: "Pýhàpà, ajwar me apê Ixaher catéjé, ne ca ajpén to me akjé. Ne ampo na mā ca ame ajpu?" hane.

²⁷ — Pê apu mehkwý nô to kên to mō ata ma apu Mojxecurê, ne cumâ: "Nee jûm te me ijô pahhi na axâm nare. Ca ame ijapackre to mō, ne ita ri ate me icukij xâ hamreare. ²⁸ Xâ ca ha pijamâ ihnô kam ate Ejit catéjénô curan ata cuxâ icura?" hane. ²⁹ Pê Mojxe kampa, ne cumâ hûpa pê ma acto, Mitij jô pjé ata wýr. Ne curi cato, ne curia ihkrî. Ne curia hikwa tuw, pê cumâ ihkra xûmre ajkrut necato. Ne curia pê amji to ajpa, Mitij jô pjé kam.

³⁰ — Ne pê pjé ata kam amji to caku to cwarënta. Ne ajco apu ipa, por pôti kam me hamreare ata ri, kénti catia japrý te Ihcuhyt jô kên ata kam. Hamre, pê Pahpâm cójkwa pín cumâ memprar catê nô na amji jahkre, ne cumâ amji to ajpê. ³¹ Pê Mojxe hýrmâ cato, nexa, ne cuhy pôc pupu, pê apréjpor ata, ne nee caxâr nare. Pê cuhy caxwâm pê Pahpâmmâ imparcatê nô nô pupu. Pê higêc ta, pê hýrmâahtép, cute hômpun pej prâmte. ³² Mâ Pahpâm te cumâ ihcakôc ne cumâ: "Hàpà, pa wa, ne ipê meaquêtjé Pâm cati. Ne ipê Aprâw me, Ixac me, Jaco Pâm cati" hajýr. Hamre, pê Mojxe kampa ne hûpate apu ihtertet, ne nee hipér hômpun nare.

³³ — Hamre, pê Pahpâm cumâ: "Hamre, ita caxuw ca ate ipeaj to ipej na, ijahkre pej. Cwýrjapé ca ha apar kácapa, ne apar cakrò icuna mâ xa. Wa ha ateito impejti na gahkre pej. ³⁴ Ne ramâ ite me ikra pê Ixaher catéjé pupun. Mâ Ejit jô pjé kam ame ipa. Mâ Ejit catéjé ame to kéanre, wa ite mencwýr par, ne me hýrmâ iwryc. Na wa ha Ejit jô pjé intête, mehkén ita pê me capa. Ne caa, ca ha ita caxuw ma me hýrmâ tê, Ejit wýr" hane.

³⁵ — Ne pom pê Pahpâm me cumâ Mojxe xâm ata pê malxaher catéjé ame curê. Ne

pê amcro ata na me Mojxe mā: "Pê nee jûm me ijô pahhi na axâm nare, ate me ijapackrexâ na. Ne nee ita ri ate me icukij xâ nare" hane. Pê ahnaa Pahpâm me hõ pahhi na me cumâ Mojxe xâm, pêcupê me hõ pahhi, ne cupê mehkén pê me to hapôjcatê. Ita na pê cójkwa pín Pahpâm mâ imparcatê harkwa kôt Mojxe xâm. Ne hamre, pê MojxePahpâm jarkwa kôt hacpýa mâ Ejit jô pjé wýr cato. ³⁶ Ne cupê me to cato. Ne pê carôt kôt rý júcacuw jûm te ampo pihho pupun nare atajé ton to hâhtôa to hâhtô. Ne pê harkwa to Ejit jô pjé kam hâpén xâ to, ne hanea ne côxwa japrýte Côxwatepti ata kam to. Jirô pê mâ pê pjé caprýhtiata kam, curia me amji to caku to cwarënta, ne curia cormâ ame ipa.

³⁷ — Pê Mojxe me panquêtjé mâ ita jarê, ne me cumâ: "Yhý, quê ha jû caxuw Pahpâm me amâ jûmté harkwa na me amâ ihcakôc catê ata kujate. Quê ha me anô capi, ne me anô xâm, hâpén xâ ita caxuw. Ahnaa mâ pê ixâm he" hane. ³⁸ Na pê Mojxe ajco Ixaher catéjé pê me panquêtjé to ipa, pjé caprýhti atakam. Ne cójkwa pín Pahpâmmâ imparcatê me ajco ipa, por pê kénti japrý te Ihcuhyt jô kên kam xa, ne Mojxe mâ ihcakôc ata me. Na pê Mojxe Pahpâm jarkwa pejti incwa, cute me cumâ harén xâ caxuw. Ne me cumâ harê, ne ma mepamâ ahna ihhôc.

Pê Tewâw me cumâ menquêtjé kéanre na harê

³⁹ — Na pê ma ame Mojxe curê, ne ma amempar caca. Ne ma hacpý mâ Ejit jô pjé wýr me amji jaxâr prâm. ⁴⁰ Hamre, pê Pahpâm mâ Mojxe ihcakôc prâmte me cupê cato. Pê ma ihtô kâ japrý te Arâw wýr me pra. Ne me cumâ: "Yhý, jû kamMojxe pictor. Mâr cute Ejit jô pjé pín me pajaprôr neme pahto mō, taa rijû kam pictor. Arâw, me imâ wakýre te pahpâm cahâckrekâ nô to. Quê ha wakýre te pahpâm cahâc kreka ita me ito ipa. Ne taa me pajamâ" hane.

⁴¹ — Pê amji cunea mâ me wakýre to me prytí krahtí pê me hõ pahpâm cahâc kreka ata to, ne me to cati prâmte, cumâ mehkakôc pejti. Ne ajco me cumâpryre ihcura, cute mehkín prâmte. Ne wakýre te prytí kra pê pahpâm cahâc kreka ata pyrén me hakryte ajco me cumâ me hâkrun xâ ita to. ⁴² Pê ma Pahpâm ame curê, ne meto tojnô, mâr quê ha me taa amji mâ mehkén ton to me ipa. Na pê amjia kôt amji mâ caxêre to me hõ pahpâm cahâc. Na pê Pahpâm jarkwa na ihcakôc catê ita na me ahna ihhôc. Ne hõ kâhhôac kam pê ihhôc to hane he:

"Pýhàpà, me apê Ixahercatéjé.

Ry pêa mā ca pjé caprÿ catihti ita kam ame apa, ne ramā ame apa xà ita kam me ana caku te cwarënta.

⁴³ Xà ite pryre kĩn prämte ca amehcura? Hāpà. Hamreare, ca cormā atÿj me to ihcupan to meapa.

Ne ca cormā me akrāa kam ca me to amji kampa.

Hōhō, ita cwÿrjapê pê ca amjiakôt amji mā me wakyre to me apām cahàc kreka itajé to me hâhtôa to me hâhtô.

Ne pê ca hanea ne me apām cahàc japrÿ te Moroc ata mā mē pryre itajé cura, cute ihcajpuaw prämte.

Ne pê ca me apāmcahàc kreka ita cjén xà kam ajco me acjé, ne ma me to apa.

Ne pê ca haneane me apām cahàc kreka japrÿ te Renpa pê caxêre pyràcti nô ata pê ca me to.

Hōhō, me akén xà itajé to, pê ca ajco me hajýr to meapa.

Ita cwÿrjapê wa ha me ana me acurê xwÿn mē, ne me ato mehkujate, Papirón jō kři jíkjé wýr ampÿa mā ata wýr, quê ha ma me to mō" hane.

— Ita na pê Pahpâm jarkwana ihhôc catê harkwa kôt ihhôc.

⁴⁴ — Ne cormā ita jamreare kam, pê Pahpâm Mojxe mā, pêampo kà to, cute me to amji kam hapac xà jürkwa to. Pê Mojxe Pahpâm jarkwaata na, ahnaa to. Pê me panquêtjé ajco ampo kà te Pahpâm jürkwa to ame hy, pjé caprÿhti ata kam.

⁴⁵ Ne hamre, ramā me ahna caku jâhtôa kam pjé atá mā me hâr xâa wýr pê Mojxe xwÿ ihhî. Ne hamre, pêJojuw xwÿ haxâ na axâ, ne ma me panquêtjé to hy, pjé atá wýr. Por pê Pahpâm me cumâ pjé jör xâ na to awjahkre atawýr. Ne pê ramâ Pahpâm pjé atá kam mehkñi catêjé cunea japoj pa. Ne kam Ixaher catêjé jýr, pême haxâ kam me xa. Pê ahnaa me hô pahhi Tawi jô amcrokam ahtwý. Pê cormâ ampo kà te Pahpâm jürkwa ata mecumâ ahtwý ne ihcuuhhê.

Pê Tewâw me cumâ Tawi xwÿ jaré

⁴⁶ — Ÿhý, pê Pahpâm pê Jaco jô Pahpâm mā Tawi kínti. Pê Tawi, cute cumâ ikré nô impejti xâmprämté ahna ahwý. ⁴⁷ Ne pê Tawi kra japrÿ te Xarômâw ata pê ikrepÿxwýr catê, na pê cumâ ikré xâm.

⁴⁸ — Quê ha pijamâ me pajô Inxû pê Pahpâm ne mehcunea jirôa pê cati atá, cute me hûhkra na meikre xâm, ata kam ihkrí? Quê! Hamreare! Wýr quê kamihkrí! Me Pahpâm ata cójkwa kam ihkrí. Pê ramâharkwa na ihcakôc catê ita na ihhôc. Pê harkwa na ihhôc to hane he:

⁴⁹ "Ipê me gô Pahhiti pê Pahpâm.

Ne cójkwakam ikrí xà, ne pjê kam ri ipar pyxwýr xà.

Ne cójkwa pín wa me atoihimpej. Xà ikré ita kam ikrí xà na mā ate me imâ ton?

Jû wýr ca me imâ to, wa kam ikrí ne kôt. Hamreare! Wa nee ahna präm nare.

⁵⁰ He pa pê wa ampo itajé cunea to" hane.

⁵¹ — Hamre, he ramâ me apê me panquêtjé pyràac, ne me akéanre! Ca nee me Pahpâm jarkwa par nare. Ne hanea ne ma apu amji tête me Pahpâm Carô Pejti curê. Ne nee mehcakôc pár nare. ⁵² Ne amjia kôt ate me amji kam me gapac xâa to ame amji kam gapac tome apa. Pê Pahpâm jarkwa na mehcakôc catêjé me panquêtjémâ amcro nô na Pahpâm kra impejti cator na to awjaré, pê ca nee mempar nare. Ne atÿj me Pahpâm jarkwa namehhôc catêjé atajé jipej. Ne pê jûm to awjahkre ata na, ihtýj me pahwýr iwrýc. Ne Pahpâm kra pê cato, pê ca mehcura. Ahnaa mā pê Pahpâm ajpén harkwa na cumâ ihhôc catêjékujate, pê me panquêtjé me hipej he, ata na ca ate mePahpâm kra ton, ne ate mehcuran. ⁵³ Ne cójkwa pín Pahpâm mā imprar catêjé pê me amâ harkwa ita jaré, pê ca nee ajte me gûpar nare — hane.

Tewâw tyc xâ

Ruc 21.16-19; 23.46; Me Hâpèn Xà 22.3-4; 22.20

⁵⁴ Mâ hamre, prohti kam te me Tewâwjújarén xâ ita par. Ne ame kam incryac to amencryc, ne kam mencryc xâ to ame wa gýj. ⁵⁵ Mâ Pahpâm Carô Pejti te Tewâw carôt to hipu tu, mâ cójkwa wýr irít, ne cute Pahpâm jâhcujro pejti pupun, ne hanea ne cute Jeju pupun, mâ Pahpâm jíkjé rûm xa, awpôc rûm. ⁵⁶ Mâ Tewâw te me cumâ harén to:

— Mér he. Wa itýj cójkwa catac pupu, ne itýj me Ahâkâ pê Jejupupu he, mâ Hûm Cati jíkjé rûm xa, awpôc rûm — hajýr.

⁵⁷ Me ajkaam mâ cute me hapac jihé par, ne kÿj cati pêa mâ ame carâr, ne Tewâw wýr mehprôt ne cute mehpro. ⁵⁸ Ne cute krí pê me to cator, me ajkaam kén to kamme hûcapêr kam mehtêm, cute me to curan prämte. Mâ mehhéj xi catêjé te me hô hitô kâ caxâr, ne me jûm tuwre japrÿ te Xawrô ata mâ me hôr, me hahkâ na, cute me cumâ hamâr prämte.

⁵⁹ Ne cute kén to Tewâw curan prämte kam me to awcapê, mâ Jeju mâakij ne cumâ amji jarén to:

— Jeju, icarô japrô — hane. ⁶⁰ Jirô pê ihkön krâ na hýr, ne kÿj cati pêa mâ carâr ne Pahpâm mâ:

— Cute ame ito kēn itajē kam acryc nare — hane. Hō, cute ita to ihcakōc to hajŷr ne ihtyc. Mā ampeaj kam cama Xawrō mā Tewāw curan na impej.

8

*Pê Xawrō Jeju na mehkwȳ to kēn
Me Hápén Xà 22.4; 26.9-11*

¹ Mā amcro ata na, Krípinkrén kam, cute me Jeju namehkwȳ to mehkēn kam mehtēm ne ame to kēanre. Ne-cute amehkwȳ incràn, Krípinkrén pē. Māmehkwȳ curia Juta jō pjē kam ame ipa, ne mamehkwȳ Kríritpej jō pjē mā ame incjē, mā Jeju māmemprar catējē pit jāhhuc. ² Mā me hūmre te Pahpām to me amji kam hapac catējēatajē te me Tewāw to me hapac xāhte me amrā, ne cute me harêt.

³ Mā Xawrō te Jeju na mehkwȳ to hamre prāmte, hān ne ihtŷj hōtpē ame ahna hāhcukjēr to ipa, ne ikrea mā incjē to ipa, ne mehūmre pro, ne pyjē pro, ne me hacjēn xà mā me hacjē.

*Pê Kríritpej kam me hūjarēn pejti
Jowāw 12.24; Me Hápén Xà 1.8*

⁴ Mā ame ipicrān atajē pē Jeju na mehkwȳ, ne mehcunea mā, pjē cunea kōt ame Jeju jarēn to me ipa. ⁵ Mā ma Pirip Kríritpej wyr iwryc, ne curia mehkrīatajē mā apu Jeju jarēn to mō. ⁶ Mā me hāhtōa ne cute me Pirip jūjarēn xāimpars to impejti, ne harkwa to cute hāpēn xātonata na me hōmpun. ⁷ Mā Pirip te me kam ampo carō kēn atajē jāhtōa nementētē hapōj, mā ma me carār to pra. Mā cute me xwȳme, me cukrā xà pec catējē jāhtōa ne hanea ne caprār. ⁸ Mā mehcunea jakry pit, Kríritpej kam.

⁹ Pē curia hūmre japrȳ te Ximāw ata ihkrī, ne ampeaj kam hūxy xi, neamcro jāhtōa kam ajco me to hy. Ne ihtŷj ajco amji tocatis prām. Na pē Kríritpej catējē cunea Ximāw cati naamehcāmjī, ne ampeaj kam amji mā me to hane. ¹⁰ Ne ampeaj kam ajco me kampa. Mehkā me, ahkrare me, mehcunea ajco me kampa. Ne ajco me ajpēn mā:

— Yhŷ, ihhēj ne hūmre ita kam Pahpām carōt, ne ampeaj kam cati, ne ihhēj ne Pahpāam pīn ri cator — hane.

¹¹ Ampo na? Rȳ pēa mā ri Ximāw ata mehkwȳ to hy na ri, ihtŷj me kampa. ¹² Mā hanea ne cute me Pirip jūjarēn xā impars, Jeju pē me pahkritxwȳ na harēn xā impejti ata na. Mā Pirip te cute Pahpām himpej xā mā mencjē na me amji jarēn prāmte, harkwa na me hūmre me, pyjē me, cōkammehcumrār, mā cute me Jeju te amji kam hapac xā pynār. ¹³ Mā hanea ne, Ximāw te Pirip jūjarēn xā impars, neihtŷj

Jeju na mehkwȳ mā hār prām. Mā Pirip te cō kam ihcumrār, mā cute hūnār ne hūna pire mā apu ihkōt ipa, ne hān ne Pirip te harkwa to hāpēn xà impejti ton to ipa atajē to amji mā ipikrār catia to ipa.

¹⁴ Mā Jeju jarkwa na cumā memprar catējē, Krípinkrén kam ameipa atajē, te me Kríritpej catējē te hanea ne Pahpāmjarkwa par pejti na, cute me harēn par. Mā ihtŷj Jeju na mehkwȳ mā me acjēj. Mā ma cute me Petrō meJowāw kujahēc, Kríritpej wyr. ¹⁵ Mā curi me cator, ne Pahpām na me ahwȳ, quē Kríritpej catējē te Jeju to amji mā mehhimpej atajē mā Carō Pejti gō. ¹⁶ Ampo na? Nee Pahpām Carō Pejti aatormā mehwȳr iwryc, ne cute me cumā amji jōr nare. Mā ihtŷj Pirip te Jeju jarkwa na cō kam mehcumrār. ¹⁷ Cwŷrjapē ri Petrō me Jowāw te me ahna hū xir, neme ahna Pahpām wyr, mā Pahpām te me cumā Carō Pejti jōr.

¹⁸ Mā Ximāw jūxy xi ata te Petrō me Jowāw te jūmjē atajē na hū xir, mā mehkōt Pahpām te jūmjē atajē mā Carō Pejti jōr na me hōmpun. Ne ma me hȳrmā tē, ne ihpore to ame kampa, ne me cumā:

¹⁹ — Petrō me Jowāw, wa hanea ne me acarōt ita na prām. Wa ha me amā ihporea gō, ca ha me imā Pahpām carōt gō, mār wa me acuxā jūm naijū xi, quē amji mā Pahpām Carō Pejti py — hane.

²⁰ Mā Petrō te cumā harkwa to:

— Akēn xà wyr, ca gō pore ita to tē! Mōrmōca amji mā: “Wa ha itŷj ihporeto Pahpām carōt japrō” hane. ²¹ He nee ate me ijāpēn xà jikjē to amji pytār xāhamreare. Ne Pahpām mā ate amji kam gapac xà hēj xi xà ita nee impej nare. ²² Nāmhā, ne ate amji kam gapac xà kēn ita jicu, ne Pahpām na ca ahwȳ, quē atētē akēn ita camē, ne akēn ita to tojnō ne amā to impej. ²³ He ramā ate akēn ita to amji krāhtu, na ca ajte me ijū na apu ita kīn, ramā ite me gahkre pej — hane.

²⁴ Mā Ximāw te me cumā:

— He nāmri! Ca ma imā Pahpām wȳ, quē neeate me imā ampo kēn jarēn xà itajē nōto, ito kēn nare — hajŷr.

²⁵ Mā Petrō me Jowāw te me cumā Pahpām jārkwajārēn par, ne ma Krípinkrén wyr cute me amji jaxār. Ne pry kōt, Kríritpej jō pjē kam ihtŷj me Pahpām jarēn pejti atajē jarēn crān to me mō.

*Pirip me Cupētycre
Ixaj 53.7-8*

²⁶ Mā cōjkwa pīn Pahpām mā imprar catēPirip wyr iwryc ne cumā:

— To xa, ne ma Krípinkrén me Kríhtyj jō prykōt tē, por curi pōti kam me hamreare, ata wyr — hane.

27-28 Mā Pirip xām ne ma ihtēm pyrentu. Ne pea curicator. Mā cupētycre nō ita te Krípinkrēn kam Pahpāmto amji kam hapac jirô pē, ma hacpÿa mā hō pjéjaprÿ te Cupētycre jō pjē ata wyr amji jaxār. Ne pē hūmre ata pē paahikwÿj catia japrÿ teCantikwÿj ata tehcajpar catē, ne ajco cumā hō pore jamā. Ne cawrō jō kujti kam jÿ, ne apu ihkāhhōc atacahyt. Ne ihkāhhōc ata pē Pahpām jarkwa to ihcakōc catē japrÿ te Ixaj xwÿ, ata jō kāhhōc, pē jÿ ne apu cahyt. ²⁹ Mā Pirip te hōmpun, mā Pahpām Carō Pejti cumā:

— Tē ne cawrō jō kujti wyr acato — hane.

30-33 Mā Pirip ma hÿrmā ipicahur ne ahna cator. Ne cute cupētycre ata Ixaj xwÿ pē Pahpām jarkwa to ihcakōc catē jō kāhhōc to jÿ ne apu cahyt na kam hapac. Pē Pahpām jūm capi ne to awjahkre ata na ri ihkāhhōc ata cahyt, ne cahyt to:

“Yhÿ, jūm ata pē pryre capônÿre pyràac, ne cupêcarà cahàcre hóhti pyràac. Mā ma ihcuran xà wyr me tomō, mā capônÿre mō.

Me to mō ne ame cupê ihhō atajakep, mā aracri xa, jíjkjē na ri jūm ita pē carà cahàcre hóhti pyràac, ne nee ihcakōcnare, ne aracri xa.

Mā cute me jūm ata to incrire, ne me kam mare mā cute me cuprār tu, mā cute ihpahàm catia ne ipyr, ne apu ihpahàm.

Ne neecute me jūm ata to impej nare, ne cute ame to kéanre.

Ne nee cormā ihkra nare kam, cute mehcu- ran, mā pjē kam cute amji to ipijapar xà ata jamre” hane.

Mā Pirip cumā:

— Hápà, xà ca atÿj, pom ca apu ihkāhhōc cahytita kampa? — hane. Mā cumā:

— Quê, hamreare, wa itÿj cahyt ne nee impar nare. Ipé jūm te imā ihkōt harén xà nare ita kam, jū mā wa ha ne hahkre pej? Ca ha pijamā mā to hahkre? Gapacta ne api ne icahé na jÿ, ne imā to hahkre — hane. Mā Pirip jàpir ne cahé na hÿr, mā cumā:

³⁴ — Imā to hahkre, xà amji naa mā pē ihhōc? Nare xà ajteare mā jūm na pē ihhōc? — hane. ³⁵ Mā Pirip te cumā Jeju jarén kam ihtēm, necumā:

— Yhÿ, pom jūm ita nee mā jūm nare, Jeju jarénmā he, ne curmā wa ite me hōmpun — hane.

³⁶ Ne ma ajwar me mō, mā ihytÿ Pirip cumā to hahkre to mō, ne pea cō jarare na me iwryc. Mā cupētycre ita Pirip mā:

— Cō he, hōmpu. Ne imā Jeju na mehkwÿ mā ixàr prām. Ca pijamā caxuw icumrā? — hane.

³⁷ Mā Pirip cumā:

— Ca ha ampeaj kam Jeju to amji mā ahimpej, ne mehkwÿ mā axärprām, wa ha itÿj caxuw acumrā — hane. Mā cumā:

— Yhÿ, wa ha itÿj amji mā to ihimpej, ne ampeaj kam ri cupê Crixtô pē Pahpām kraa to ihkra, na wa itÿj ahna mehkwÿ mā ixàr prām — hane.

38 Mā kujti to hàhhuc, ne ajwar cō mā me iwryc, māpea Pirip te cō kam cupētycre ata cumrār.

³⁹ Ne cō pē me hâpir, mā Pahpām Carō Pejti te maPirip japrôr ne to tē. Mā cupētycre te nee hipér hōmpun nare, ne ampeaj kam Jeju pyrén hakry, mā ma hō pjé wyr tē. ⁴⁰ Mā ihprott pē Pirip Axoti jō krī kam cator. Ne maXexa jō krī wyr tē, ne pry kôt krī ihcuhhé atajé cunea mā Jeju jarén to mō.

9

Xawrō pintuw xà

Me Hâpén Xà 22.6-11; 26.12-18

¹ Ata jō amcro kam ri Xawrō cormā Jeju namehkwÿ curan prām to ipa. Mā Tamatcō jō krī kam hanea ne Jeju namehkwÿ jáhtôa ne mehkrī. ² Cwýrjapé ri Xawrō ma Pahpām mā mehcajrēn catéjē jō pahhi wyrte, ne cute ahna hâhwyr, quécumā cute Jeju na mehkwÿ pro xà na ihkāhhōc to, quê mehpro pa. Mā hō pahhi teTamatcō jō krī kam Juta catéjē te me cuprōn xà kam me hō pahhi catéjē atajé māihhōc, quê me cahyt, ne me Xawrō tehcajpa. Neme cupê Jeju na mehkwÿ xûmre me, pyjé me, mehpro ne mehuwapre, ne ajpêñ Krípinkrēn wyr meto pra. Hôhō, pē me caxuw mehcajrēn catéjē jō pahhi mā ihhōc to hane, ne me cumā cugô.

³ Mā Xawrō na mehkwÿ ramā Tamatcō jō pry kôt, krī ata na me hâhtêp tu, mā krâ, cójkwa pîn ampoprâti ata te ahna ipixér. ⁴ Mā Xawrō pjê kam ihpym, ne cute cójkwa pîn jūm ata par, mā cute cumā harkwa to hajyj:

— Xawrō, Xawrō, ampo na mā ca apu ito kên toapa? — hajyj.

⁵ Mā cumā:

— Me anō mā ca? — hane. Mā cumā amjjiarén to:

— Ipé Jeju, nae krī mā axà, quê ha jūm amā ate ampo ton xà ata to awjaré — hane.

⁷ Mā Xawrō na mehkwÿ xûmre atajé cunea te amji mā me ipikrar, ne me ipérkêt ne me ipérkéatre. Ne ihytÿ cute me hôkrek par, ne nee cute me jūm pupun nare. ⁸ Mā

pjē pē Xawrō xām, ne into catac, ne nee irītnare. Mā cute me hūhkra naiypy, ne ma Tamatcô jō krī wyr me to mō. ⁹Mā irīt nare na amcro incrê, ne camajy ne apu Jeju to amji kampa, ne nee hāpān nare, ne nee ihkōm nare, ne cama jy ne apu ajkampa.

¹⁰Mā Tamatcô jō krī ata kam Jeju na mehkwȳ nō ita ihkrī, ne haprȳ te Anana. Ne irīt kam cute Jeju pupun, mā cumā akij ne cumā:

— Anana — hane. Mā cumā:

— Ampo? Ita ri wa xa — hane. Mā cumā:

¹¹ — Apu amji mā ahcuprō ne ma Juta jürkwa wyr pry cuhtacti ata kōt tē. Curia ri, porpē Krījara kam Xawrō ihpym ata jy, ne apu imāihcakōc. ¹²Ne cute irīt kam amji na apē Anana pupun, māhýrmā hār ne cute into na cumā hū xir, mā hacpȳā māirīt. Na ca ha caa tē, ne Xawrō na gū xi ne caprā — hane.

¹³Mā Anana cumā:

— Ijō Pahhiti, ramā mehcunea te me imā hūmre ita te Krīpinkrēn kam ampo cunea to kēn ata na me harēn, ne cute ame akwȳ to kēanre. ¹⁴Ne cute mehcajrēn catējē jō pahhi kwȳ jō kāhhōc pyr; neajpēn to tē, Tamatcô jō krī wyr, cute me akwȳ te, ate mehhecajpar xā na me awyr atajējacjēn prāmte — hane.

¹⁵Mā Pahhiti pē Jeju te Anana mān, ne cumā:

— Wa ite amji mā hūmre ata te ijarkwa na impar catē na capi ne ahna hām, mār quē ijarkwa na mehcankrit me, me cupē pahhi cati me, Juta catējē māihcakōc. ¹⁶He wa ha pa Xawrō mā ijāpēn xā to hahkre, quē ha imā apē. Ne icwyrjapē cupēcute amji na ihkēn xā cunea pupun catē — hajȳr.

¹⁷Mā ma Anana mō ne ikre mā hār, ne cute Xawrōna hūhkra xir ne cumā:

— Itō Xawrō, pom ate pry kōt Pahhiti pē Jeju pupun ita te ri ajpēn awyr ikujahēc, ca hacpȳā mā rit, quē hanea ne Pahpām Carō Pejti carōt ato hipu — hane.

¹⁸Mā ampo pē tep kā pyräcti ita into pīn cumā ihpym, mā hacpȳā mā irīt pyrentu. Hamre, itajirō pē mā rī Xawrō xām, mā Anana te cō kam ihcumrā. ¹⁹Mā hāpān jirō pē, hacpȳā mā ihytjy taa to ihytjy. Ne cute amji to amcro jāhtōa Jeju na mehkwȳ kam, Tamatcô jō krī kam.

Pē Xawrō Tamatcô jō krī kam apu mō

²⁰Xawrō te Jeju na mehkwȳ na amji ton, ne Juta catējē te me cuprōn xākam, ihcakōc kam ihtēm pyrentu, ne cute me cumā:

— Jeju pē Pahpām kraa to ihykra — hajȳr.

²¹Mā mehcunea te me Xawrō par, ne amji mā me ipikrar, ne me ajpēn cukij to:

— Pyhāpā, mār hūmre ita pē Krīpinkrēn kam Jeju namehkwȳ curan catē ta? Pom hān ne Jeju namehkwȳ pro ne mehcajpre, ne ma hō pahhi cati wyrme to ipa prām ita? Taa mā rī cator — hajȳr.

²²Mā Xawrō amcro cunea kam me cumā carōt tāj kam hūjarēn to ihcuuhē tu. Ne cute hūjarēn to:

— Ÿhȳ, por pē rȳ pēa mā Pahpām Crixtō cator xā na to awjahkre ataa ri cator, ne cupēa ri Jeju — hajȳr. Ne cute Juta catējē pē Jeju na mehkwȳ nare atajē mā caxwām catia mā Jeju jarēn. Mā nee jūm te cumā jū mān nare, ne aracri mehkrī.

²³Mā ahna amcro jāhtōa jirō pē Juta catējē te amji na me cuprōn, ne Xawrō curan na me ajpēn par. ²⁴Mā Xawrō te amcro me caxwa cunea kam, krī cati jō kwȳc jarkwa mā me hikaj ne mehcuran prāmna, cute me hahkre pej. ²⁵Mā caxwa ata kam, Jeju na mehkwȳ kwȳ te kāhā catia kam Pawrō jȳr, ne ma krī pē, kēn tekwȳc catia atā pē me to iwryc.

*Pē Xawrō Krīpinkrēn kam apu mō
Carati 1.15-24*

²⁶Mā Xawrō ma Krīpinkrēn wyr tē, cutecuri Jeju na mehkwȳ mā hār prāmte. Mā Jejuna mehkwȳ ma ame hūpa. Ne nee mempar nare, ne nee cupē Jeju na mehkwȳ na, cute amji mā me to hajȳr nare. ²⁷Mā Parnap te Xawrō tehcajpar, ne ma to mō, ne cute me to cuprōn, ne Jeju jarkwa na memprar catējē mā Xawrō jarēn, cuteme hahkre pej prāmte. Ne cute me cumā Xawrō te prykōt Pahhiti pē Jeju pupun, mā cute cumā ihcakōc na harēn. Ne hanea ne Parnap te Xawrō Tamatcô jō krī kam Juta catējē mā, Jeju jarkwa toihcakōc tāj na me cumā harēn.

²⁸Jirō pē mā ri Xawrō te Krīpinkrēn kam me hūnār, ne ma mehkōtmō, krī cunea kōt, ne caxwām catia mā apu Jeju jarēnto mō. ²⁹Mā Xawrō me, Juta catējē kwȳ pē Crec jarkwa to mehcakōc catējē me, me ajpēn mā me Jeju jarēn xā atajē to me ajpēn mā meharēn to me mō. Ne ihytjy me Xawrō curan to prām. ³⁰Mā Jeju kam ajpēn to mehkjējē te ahna mempar, nema Xexa jō krī wyr me Xawrōjaprōr. Ne ma Krījara jō krī wyr mehkujahēc.

³¹Mā Jeju na mehkwȳ, Juta jō pjē me, Hīpōjajo jō pjē kam, me ipinkrēn, ne hanea ne Krīrītpej jō pjē kam, mehcunea pinkrēnti. Mā nee jūm te ame to kēn nare. Ne pē ajco me ajcamē, ne me hāhtō, pē Pahpām Carō Pejti me to ihytjy, na pē mehcunea ajco me Pahhiti pē Jeju kampa, ne amji mā me hūpa.

Pē Petrō Rita jō krī me Krīmpejre jō krī kam apu mō

Me Hāpēn Xà 3.1-10

³² Mā Petrō ihtŷj pjê cunea kam apu mō, ne amcro nōna ma Rita jō krī wyr tē, cute curi Jeju na mehkwy amehkrī atajē pupun prämte. ³³ Ne cute hümrehaprý te Enēj ata cukrā xà peacre, ne ee ipa nare atacajpar. Pê ramā Enēj ata hikwa xà ata kamahna caku ôjtô. ³⁴ Mā Petrō te cumā harkwa to:

— Enēj, quê ha Jeju acaprä, ca ha axām pyrentu, negikwa xà to ahcuprō — hajŷr. Mā Enēj xām pyrentu. ³⁵ Mā Rita jō krī ata me, pōjaprý te Xaron jō pjékam mehkri atajē te me ampo ton xà ata pupun, ne maJeju na mehkwy wyrme ipipkjér, ne cumā me hâr.

³⁶ Mā Krímpejre kam Jeju na mehkwy nō cahaj ihkrī ata japrý te Tapita Carähkwŷj, ne Črec jarkwa na haprý te Torca, ne amcro cunea kam hōtpē me cumā ampo pej pit ton to ipa, ne me cupê hamreareatajē tehcajpar to ipa. ³⁷ Ne amcro ata na Carähkwŷj xà, ne ihtyc. Mäcute mehcuhhōn ne mehcumpej, ne ma kŷj pê ikrecaxwŷn kam me hir. ³⁸ Mā Jeju na mehkwy te me Petrō te Rita jō krī kam apu mōr na me harēn par. Pê Krímpejreme ajpēn na pire mā krī ata xa, na ri cute Petrō japrō to hýrmā me hümre to ipijakrut nemehkujahēc. Mā me tē, ne hýrmā me cator, ne me cumā:

— Ÿhŷ Petrō, ate amji kam gapac xà to Krímpejre wyr atêm pyrentu — hane.

³⁹ Mā apu Petrō jähcuprōn, ne ma me pra. Ne curime cator, mā cute me haprōn ne ma kŷj pê, ikre caxwŷn wyr me to mō. Mā me cahaj wej pijsit atajē cunea Petrō na me ipixér, ne ame amrâhti. Ne me Carähkwŷj te apu ihtür ne mōrreria mā, hitō kà ton atajē jahkre, ne mehkâ kwŷjahkre, ne ame amrâ.

⁴⁰ Mā Petrō te ikre caxwŷn pê mehcunea cator, neihkōn krâ na hýr, ne cute Pahpâm mā ihcakôc, neCarähkwŷj tyc wyr ipipkjér ne cumā:

— Carähkwŷj, to xa — hajŷr. Mā into catac, ne cute Petrō pupun ne hýr. ⁴¹ Mā Petrō te Carähkwŷj jū na ipyr ne hâm na ihtehcajpar, mā hâm. Mā cute Jeju na mehkwy cuneame, me cahaj wej pijsit atajē mea mā ahnhâhwŷ, ne cute me hûhkra mā cahaj tîar na haxâr.

⁴² Mā me harēn pejti ita Krímpejre cunea kôt ipicrân, mā me hâhtôa ne ihtŷj me Jeju to amji mā mehhimpej. ⁴³ Mā Petrō curia ampo kà cajror catê japrý te Ximâw ata jûrkwa kam hâhhuc, ne curia cute cahê na amji to amcro jâhtôa.

10

¹ Ÿhŷ, pê Xexa jō krī kam, Krírtpej jō pjê kam, hümre ihkrī ata japrý teConer. Ne cupê krâhtare catêjê to ihhimpej catê. Pê Prytkra jō pjê pê Roman catêjê jō pjê rûm cato. Ne cupê mehcakrit atajê nō, ne nee cupê Juta catêjê nō nare. ² Ne pê ihtŷj ajco mehkra mea mā, Pahpâm to me amji kampa, ne me cumâ Pahpâm kñi. Ne ajco me Juta catêjê pê hamreare atajê tehcajpar to catia to ipa, ne ajco Pahpâm mā mehcakôc. ³ Ne amcro nō na, pyt pejti kam, Coner te iriatkam Pahpâm mā imprar catêjê nō pupun, mā cöjkwa pîn cator ne hýrmâ hâhtêp ne cumâ:

— Coner — hane.

⁴ Mā cute Pahpâm mā imprar catê nō atacupa kam hómpun, ne ihcukij to:

— Ampo, Pahhi? — hajŷr. Mā cumâ:

⁵ Ÿhŷ, Pahpâm mā ate amji kam gapac xà jahkre pej, ne ate me cupê hamreare atajê mā ampo pejti ton na, cute ato amji jpackre. Cwýrjapê ri apyrén Pahpâm jakry. ⁶ Ne hamre, ita caxuw me jûm xûmre kujate, Krímpejre wyr, quê hümre japrý te Ximâw Petrō ata japrô. ⁶ Por ampo kâ cajror catê japrý te haneane Ximâw ata jûrkwa kam ri hâhhuc, côxwa cahê na — hane.

⁷ Ne ma Pahpâm mā imprar catê tê. MâConer te me hâpén catêjê to ipijakrut, ne haneane nekrâhtare nô pyxit ne me cumâ hâkjér. Ne krâhtareita pê Coner tehcajpar catê, ne ihtŷj Pahpâm to amji kam hapac to ipa. ⁸ Ne Coner te me cumâ hûjarên xà caxuw, cute ampopupun atajê cunea jarêni. Ne ma cuteKrímpejre wyr mencre itajê kujahêc, mā ma me pra.

⁹ Mâ Krímpejre kam, amcro nō na, ramâ Petrō krâcajpuw pyt jy, mā ikre jimoc na, cute Pahpâm mäihcakôc prämte hâpir, ne Pahpâm mā ihcakôc. Mâ ramâ Coner te Petrō wyr mehkujahêc atajê Krímpejre na me hâhtêp. ¹⁰⁻¹¹ Mâ ramâ Petrô mā präm, mā ihtŷj ampo krêr präm. Mâ cormâ ame hô toan kam, mā Petrô te iriat kam cöjkwa kre pupun. Mâ cupêcupêhkâhti, ne catia to cati, ne hôxwahhi te cwat na hê, mā kŷj rûm, cöjkwa pîn ahpar mā ajpê mō. ¹² Ne cupêhkâ ita caxwâm pê cute ampo pryre cunea pupun. Mâ kam ampo pryre cunea, ne kam ampo kên pjê kam cajôhjöt to ipaita, ne kam ampo pryzara. ¹³ Mâ Pahpâm Petrô mâ:

— Petrô, to xa ne ampo cura, ne krê — hane.

¹⁴ Mâ cumâ:

— Pŷhâpâ, ijô Pahhit! Jû wyr wa amji mā hamâ neampo kên ita nô krê. Wa rŷ jû caxuw ite ampo kên krêr nare ita kam — hane. ¹⁵ Mâ Pahpâm hipêr cumâ:

— Wa jamā ne ampo pej na harē, ca nee hipērihkēn na harēn nare — hane.

¹⁶ Hamre, cute cumā ihcakōc to incrē. Jirō pē mā ri cute cupēhkāhti ita to hacpŷa mā cōjkwa wyr amji jaxār.

¹⁷ Mā Petrō cama apu irīat kam, cōjkwa kam cute ampopupun xà atajē to amji japackre to mō, ne amji mā:

— Pŷhāpā, ampo to mā Pahpām apu imāhahkre? — hane. Mā pyt jyr xà ata kam, Coner te me hūmre kujahēc atajē harkwa mā me hāhhuc. Ne cuteme Ximāw pē pryre kā cajror catē ata jūrkwa na me hāhcukjēr. ¹⁸ Mā cute me cumā harēn, mā ma hūrkwa ri mecator, ne cute ikrea kam, me jūm ita mā hākjēr, ne me jūm ata cukij to:

— Xà ajkī ita ri mā hūmre japrȳ te Ximāw Petrō atajāhhuc ne apu mō? — hane.

¹⁹ Mā Petrō cormā apu cute ampo pupun xà ata to amjjipackre to mō. Mā Pahpām Carō Pejti cumā:

— Awpa! Ita ri me hūmre incrē, ne ame anahāhcukjēr to me ipa. ²⁰ Apu ahcuprō ne wrȳ, ne mehkōt mō. Nee ca apu gūpar nō nare, ne nee ame hūpa nare. Ampo na? Itea wa awȳr mehkujahēc — hane.

²¹ Mā Petrō wrȳc, ne me hūmre atajē mā:

— Xà ina ca ame ahcukij? Ampo wyr mā ca ita ri me mō? — hane.

²² Mā me cumā:

— Yhȳ, pahhi Coner te ri awȳr me ikujahēc. Ne Coner itapeaj, ne cupē Pahpām to amji kam hapac catē impeaj, māJuta catējē cunea me kampa. Mā Pahpām mā imparcatē cōjkwa pīn cator, ne apu cumā ana awjahkre, quē ana ahwȳ, ca hūrkwa ri acato, quē akampa, ate cumā ampo jarēn xà atajē na — hane.

²³ Mā Petrō te me hūmre atajē mā me hār na hūjhakre, mā me hār, ne caxwa ata kam cahē na me hāhhuc. Mā me ahna apē, mā ame hāhcuprōn, ne ma memō. Mā Jeju na mehkwȳ kwȳ, Krīmpejre kam mehkrī atajē, hanea ne mehkōt me mō. ²⁴ Me mō ne me ahna apē nō ma Xexa jō krī kam me cator. Mā ramāConer te mehkjējē me, me hō ikwȳ nō peaj catējē me, me hator, mā ramā cute me cuprōn ne me Petrō jikaj. ²⁵ Mā ramā Petrō to me mō, mā hār, mā Coner mō ne cute ihcajpar, ne cuna mā ihkōn krā na hȳr. ²⁶ Mā Petrō te hacpŷa mā hām ne cumā:

— To xa, nee mā ipē Pahpām nare. Ampo na? Hanea neipē me axūmre nōa wa — hajȳr.

²⁷ Mā Petrō apu Coner mā ihcakōc jirō pē mā, ma ikre mā me hār. Mā me hāhtōa te me cuprōn tu curi. ²⁸ Mā mehcunea mā awjarē, ne me cumā:

— Ramā me amā Juta catējē te amji kam hapac xājahkre pej. Ne jū wyr quē mehcahkrititajē me, me cuprō ne me ajcacwa. Ne Pahpām te quēt imāmehcunea to hahkre to hajȳr he, wa nee amji kinte hipēr jūm kēn me, ihtūm na, to amji kam ijapacnare. Ita to ri Pahpām te curmā mā hahkre. ²⁹ Na ca ate me ina gāhwȳr, wa ajpēn ite amji kamijapac xà impejti na prām to wa mō. Na wa ityj amijahkre pej to prām, ampo na mā ca ate me ina gāhwȳr? — hane.

Pē Coner Petrō mā amji jarē

³⁰ Mā Coner te Petrō mā ihcakōc, ne cumā:

— Ramā ina amcro incrē, wa ita ri ijūrkwa kam jȳ, ne pyt pejti kam apu Pahpām mā icakōc. Mā ihprōt pē hūmre ita te ihkā jakati ihprāti itato ihkā, ne icuna mā cator, ne cute imā hūjarēn to:

³¹ — “Coner, Pahpām te acakōc xà impar, ne cute ato amji japackre, ca ate me cupē hamreare atajē mā cute ampo na ihprāmata jōr na. ³² Ne me jūm kujate, Krīmpejre wyr, quē me jūm xūmre japrȳ te Ximāw Petrō ata japrō. Ne Ximāw nōapē ampo kā cajror catē jūrkwa kam rihāhhuc, cōxwa cape na” hane. ³³ Na wa ite ana ijāhwȳr pyrentu. Mā ate to hamārti mā, ne ajpēn tē ne acator, ne ahnaa ri impeaj to impej. Ne hamre, ramāmehcunea te me cuprōn, Pahpām cuna mā. NePahpām te amā harēn ne amā to hahkre atajē par prāmte, wa ramā ite me cuprōn. Na ca ha ate imparxā ata jarē, wa me akampa — hajȳr.

Pē Petrō me cumā hūjarēn capō

Roman 2.7-11; 1 Timot 2.1-6

³⁴ Mā Petrō me cumā:

— Yhȳ, he ita caxuw Pahpām mā mehcunea pipēn pit naimā hāhkre pej. Pahpām te ramācumā mehcunea kīn pipēn pit to imā hahkre, na ri imā hahkre pej. ³⁵ Ampeaj kam, quē ha pjē cunea kam jūmjē mā Pahpāmkīn, ne me cumā kam hapac prām, quē ha Pahpām jūmjē atajēpupu, ne ihtyj jūmjē atajē na amji capa. ³⁶ Ne ramā cute me ikwȳ pē Juta catējēme, me pahcunea mā Jeju kujahēc, me pahcaričtī prāmte. ³⁷ Ne ramā ate me Jejujarēn pejti ita par, ne me hahkre pej, por pē Jowāw ajcoJeju pē me pahcunea jō Pahhiti na me cumāharēn to ipa, ne cōkam ajco mehcumrā. Ne pē Jeju Naxare jō krī pīn cato, ne ajco mehcunea māihcakōc to ipa, Hiþojajo jō pjē me, Juta jō pjē kam. ³⁸ Yhȳ, pē Pahpām Jeju mā Carō Pejti mecarōt tyjti gō. Pē Carō Pejti jarkwa kōt ajco hāpēn xà impejti ton to apu ipa. Ne ajco Pahpām jarkwa kōt mentētē me curē xwȳn carō kēn to pōj to ipa. Atajē na ramā me amā hahkre pej.

³⁹ — Mā me ikwy te Krípinkrén me ipu na krí kwy atajé cunea kam, cute ampo ton xà atajé cunea na me hōmpun. ⁴⁰ Mā cute pi na me inxòr, mā kamajéjt, ne ihtyc. Mā cute me harét, mā ahna amcro incré, mā Pahpām te hacpya mā to ihtt, ne ma meiwyr ihkujahé. ⁴¹ Wa me pa pit te me hōmpun, mā nee mechcunea te me hōmpun nare. Mā cute hacpya mā ihttjrō pe me pa pit mā amji to ipipe, ne meicape na hàpān ne ihkōm, wa ite me hōmpun. ⁴²⁻⁴³ Ne ampo na ri Jeju me iwyr cator? Pahpām te mam me icapi, ne meito caprār, ite mechcunea mā Jeju pe me pahkrítxwy na harén to ipa xà caxuw. Ne hanea ne cute Jeju to me pahcukij ne me pahto ipicokjér caté na hām na, me cumā harén xà na amji na me icapi. Pe ry pēa mā Pahpām jarkwa na mehhōc catéjéajco Jeju jarén to ame ipa, ne me harén to:

“Yhy, quē ha ihtyj amcro nō na jūm me awyr cato.

Came akéñ jicu, ne hýrmā me apkje, ne me kampa, mār quēate me to kēn atajé to tojnō ne hicu, ne me ana amji capa” hane.

— Ita na pe Pahpāmjarkwa na mehcakōc catéjé ry pēa mā mam Jeju tomehcakōc. Ne Pahpām te Jeju to me pahcukij caté. Ne taa mā quē haamcro nō na me pahtpupu ne cormā me pahcuneatt itajé me, ramā me pahtyc itajé mea mā me pahcukij. Me pahfiar kam, pahte me ampo kēnton, ne pahte me ampo pej ton ata na, me pahcunea cukij, cute me pajahkre pejprámté. Ne ite me amā itajarén xà caxuw ri Pahpām te me ipyxwyr — hane.

Pe mehcakrit hanea ne me Pahpām Carō Pejti incwa

⁴⁴⁻⁴⁶ Mā Petrō cormā apu ihcakōc, ne apu ita jarē, māPahpām Carō Pejti me hipōc ri hár. Ne cute, por me Petrō kampa atajé cunea mā amji jōr. Mā mehcunea te me to ihcakōc kam ihtēm. Ne Pahpām cati ne impej na me harē. Ne me harkwa piho cunea to mehcakōc. Mā cute me Krímpre pīn, Juta catéjé kwy pēJeju na mehkwy te Petrō pynār atajé to amji mā me ipikrar. Ne me ajpēn mā:

— Pyhāpà, xāmté Pahpām te hanea ne mehcakrititajé mā Carō Pejti jōr? — hane. MāPetrō te mehcunea mā harén to:

⁴⁷ — Hanea ne mehcakrit itajé teihyty me Pahpām Carō Pejti incwyr to hajjār xà, pom pē cu me cumam me cucwaha. Xà quē ha ajkī jūm cō kam me cumrār tētēmehcahpārtá? Hápā! — hajjā. ⁴⁸ Ne cute cō kam, Jeju jarkwa kōt, mehcumrār na me cumā harkwa hyr. Mā harkwa kōt

cute mehcumrār. Jirô pe mā cute me, Petrō te hipēr me cahé na amji to amcro nō kujahéç prámte, me ahna hàhwyr. Mā curiame cahé na hàhhuc.

11

*Pe Petrō ampo na amji jarē
Me Hápén Xà 10.1-48*

¹ Mā Juta jō pjē kam Jeju jarkwa na memprar catéjé atajé te Coner me, mehkra pe mehcakrit atajé tehajjār ne Pahpām jíkjē rūm me hàhhuc ne mehkwy māmehcunea xàr na cute me harén par. ² Mā Krípinkrén kam Petrō cator. Mā Jeju na mehkwy te me Mojxe xwy kam me hapac prámatajé te me Petrō cukij, ne me cumán to:

³ — Pyhāpà, ca mehcakrit itajékam gàhhuc ne me cape na gàpān, ita na ihkaj na! Ry pēa mā pe Pahpām Mojxe xwy to ihiimpej, ne me pamāawjarē, cu nee mehcakrit atajé cape naame papa nare — hane.

⁴ Mā Petrō te cumā kat kam ampo cunea ton atajé na, me cumā amji jarē to impejti partu, ne me cumā:

⁵ — Yhy, wa Krímprejre kam apu ipa, ne Pahpām māicakōc, ne irīat kam ite ampo pupun. Ne ampo ita pēcupēhkākti pyràac, ne cōjkwa pīn iwyr iwrīc. Nehõxwahhi te cwat itajé na hē, wa ite ihcunea kam apéhiti na hōmpun. ⁶ Ne kam irīt, ne ite kam ampo pryre cunea pupun. Hõmpry tàmre me, ampo kēn pjē kam cajohjōt to ipa itame, pryrejara me, ite ihcunea pupun. Pom pe hanea ne Pahpāmam ampo pryre kur tētē me pamā atajé, wa ite hōmpun. ⁷ Ne ite cōjkwa rūm jūm jōkēre par, mā imā: “Petrō, to xa ne atjē ampo cura ne krē” hane.

⁸ — Wa cumā: “Pahhit, jū wyr wa amji mā hamā ne me iquētjē te me imā ampo kēn cawpa xà itajénō krē. Wa ry jū caxuw ite ampo kēn krēr nare ita kam” hane.

⁹ — Mā hipēr cōjkwa pīn imā: “Wa jamā ne ampo pej na harē, ca neehipēr ihkēn na harén nare” hane. ¹⁰ Ne cute imā harén to incré, mā cupēhkāka tehacpya mā amji jaxàr, cōjkwa wyr.

¹¹ — Me ajkaam mā Xexa jō krī pīn, cute iwyr me húmré to incré ne mehkujahéç atajé me cator. ¹² Mā Pahpām Carō Pejti te, ite pa nare to imā ihcakōc, ne ikujahéç, wa ma mehkōt Xexa jō krī wyr mō. Ne cute me xéjē itajé pē Jeju na mehkwy Krímprejre kam, ne hanea ne ma me ikōt me mō. Wa me icunea curi me icator, ne Coner jürkwa mā me ixàr.

¹³ — Mā Coner te me imācōjkwa pīn Pahpām mā imprar caté te húrkwa kam cumā amji pēr, ne cumā hújarén na me

imā harēn. Cute cumā hūjarēn to: "Hàpà, Krīmpejre wyr jūm kujate, quē tē ne hūmre japry te Ximāw Petrō atajaprō. ¹⁴ Quē cato, ne me acunea te Pahpām to kēn jahpan xà na, me akēn catia mā me axār xà ata pē, cute me apytār xà to me amā hahkre" hajyr. Hō, Coner te me imā hūjarēn to hajyr.

¹⁵ — Na wa ite me cumā Jeju jarēn kam itēm. Ne cormā ite icakōc kam itēm, mā por pē mam Pahpām Carō Pejtime pahwyr wrý, ata na ri me pahtuxā me hȳrmā iwryc. ¹⁶ Na wa ite, pom pē Pahhití Jeju me pamāhūjarēn to: "Yhȳ, pēJowāw pē cō kam me acumrār catē. Ne Pahpām quē hajū caxuw me amā Carō Pejti kujate, quē ha taa amjicardat kam me acumrā" hane ata to, ite amji jipackre pyrentu. ¹⁷ Pom pē mam Pahpām me pamā Carō Pejtigō, ata cuxā hanea ne cute mehcakritmā Carō Pejti jōr. Ne Pahpām te me cumā hōr ita kam, jū wyr wa Pahpām cuna mā ikēn to amji kampa — hane.

¹⁸ Hō, Petrō te me cumā hūjarēn to hajyr, mā mehcunea te me kam hapac, ne me cumān jicu, ne ramā ajtea mā me, ne ampeaj kam cute Pahpām pejna me harēn kam to iħtēm. Necute me hūjarēn to hajyr he:

— Tahnaa mā, Pahpām te hanea ne mehcakritto impeaj to impej. Naquē ha mehkēn ton jicu, ne Pahpām mā me amji jarē, quē ha cute me to kēn atajē cunea jicu ne to tojnō. Na quē ha hanea ne Pahpāmcahē na ame ipa rohn̄yti mā — hajyr.

Jeju na mehkwȳ Antijoc jō krī kam Me Hāpēn Xà 4.36-37

¹⁹ Yhȳ, Tewāw curan xà jirō pē mā cute me Jeju na mehkwȳ to kēn kam mehtēm. Mā Jeju na mehkwȳ ma amehcakhūn neame ipicrān. Ne ma Kuhkūmtyc jō pjē wyr me pra, mā itajē ma Xipre jō pjē wyr me pra, mā itajē ma Antijoc jō krī wyr me pra. Ne cute me cupē Juta catējē mā pit mā me Pahpām jarkwa jarēn, ne nee mehcakrit atajē mā harēn nare. ²⁰ Mā pom pē Xipre jō pjē me, Xiren jō krī pīnme cato atajē kwȳ kwȳ, ma Antijoc jō krī wyr me pra ne me cator. Necute ajtea mā hanea ne mehcakrit mā Pahpāmjarkwa jarēn, ne me cumā Jeju pē me pahtuxāwȳ jarēn xà impejti jarēn. ²¹ Ne mehkwȳ atajē pē Pahpām Carō Pejti me cumā amji gō, mā carōat kōt ame ipa. Cwȳrjapē ri me hāhtōa necute mempar, ne hȳrmā me ipipkjēr.

²² Mā ma me harēn picrān, ne ma Krīpinkrēn kam cator, Jeju na mehkwȳte cuprōn xà kam, na ri ma cute me hȳrmā, Antijoc jō krī wyr Parnap kujahēc. ²³ Mā

Parnap curi cator, ne cute Pahpām te me toimpejti, ne cute Pahpām te me ahna amji caxār, māampeaj kam me hakry na me hōmpun. Ne cute ita kam me to incrā tu to mehcunea jipackre, mār quē me Pahpām kampa, ne cute me amji kamme hapac xā cunea to me Pahpām caca xà pynā. ²⁴ Yhȳ, pē Parnap ita pē hūmre impejti, ne pē Pahpām Carō Pejti cumā amji gō ne amji jōrtu, na pē hān ne Jeju to amji mā ihhimpej to tŷj. Neincwȳrjapēa ri me hāhtōa ne Pahpām wyr me ipipkjēr.

²⁵ Jirō pē mā ri, ma Parnap Krijara wyr mō, ne kam apu Xawrō jipē, necute ihcjjpar, ne ma Antijoc jō krī wyr me tē. ²⁶ Ne caku pyxit ata na cute me cuprōn, cuprōn xà kam, ne cute me hāhtōa mā Pahpām jarkwa to hahkre. Ne Antijoc jō krī ata kam, pē mam Jeju kōt me ipa catējē jiprō to acoj me "Jeju na mehkwȳ" hane.

²⁷ Mā amcro ata na Pahpām jarkwa to mehcakōc catējēkwȳ Krīpinkrēn pīn me mō, ne Antijoc jō krī wyr me cator. ²⁸ Ne pyxit ata pē haprȳ Agap, ne cator ne xa ne Pahpām Carō Pejti jarkwa kōt me cumā awjarē, ne me cumā:

— Yhȳ, quē ha pjē cunea kam prām — hane. Ne porCrawti pē Roman catējē jō pahhití jō caku ata kam pē ita hane.

²⁹ Mā Jeju na mehkwȳ teJuta jō pjē kam Jeju na mehkwȳ tehcjjpar na me aipēnpar. ³⁰ Ne ahp̄yanre na, me pyxit ne cute me ihpore jōr par, ne mempeaj kam me cugō. Ne cute me ihpore ata to Parnap me Xawrō kujahēc, cute me Jeju na mehkwȳ to mehhimpej catējē mā hōr xā caxuw.

12

Hipēr ihkēn xà

¹ Yhȳ, pē amcro ata na pjē jō pahhi ata haprȳ Heroti, ne cute Jeju na mehkwȳ na harkwa hyr, cute ameto kēanre prāmte.

² Ne Heroti te Jowāw tō pē Tijac na harkwa hyr, quē mehpro ne mehcura, wapo xwahhihti to. Mā cutemehcuran.

³ Mā Juta catējē mā cute mehcuran ita na kīn. Cwȳrjapē riHeroti te hajyar ne hipēr Petrō pro, ne mehuwapre ne me haxār na harkwa hyr, Juta catējē pijacri xà jō amji kīn jō amcro ata kam. ⁴ Ne cute krāhtare pē me hamār catējē te tejixēj jūhkra mā haxār, ne me cumā:

— Me hamār peaj ne, quē nee jū kam iħtēm nare, nāmri amji kīn jirō pē wa ha me cuna mā hām, neihcukij, ne ihcura — hajyr. ⁵ Mā Petrō nō, mā hamār catējē iħtjy mehamā. Mā Jeju na mehkwȳ iħtjyPetrō na Pahpām na me ahwȳ, quē nee me Petrō curan nare.

Petrō me hacjēn xà pē cato

⁶ Ne amcro ata na pahhi Heroti te Petrô cukij, ne mehcuran xà jöcaxwa ata kam pê me hamâr catêjê cote na nô ne gôr. Pê wakŷre ajkrut ne ihcrajpre, ne cormâ harkwa mâ hamâr catêjê ahna mehcuhhê. ⁷ Mâ ihprôt pê caxwa ata kam, Pahpâm mâ imprarcatêjê nô da côjkwa pîn me hajèn xà wîr iwryc, ne cute cumâ amji to ipipr. Mâhâcujo kam apêhti pyrentu. Mâ cute Petrô jikre kamihtât, ne ihcujrôn ne cumâ:

— Hâ, axâm pyrentu — hane. Mâ wakŷre teihcrajpre itajé cunea apu ipijaxwyr. Mâ cormâ ihtyj hamâr catêjê ame hikwa ne ame gôr.

⁸ Mâ Pahpâm mâ imprar catê cumâ:

— Atu na hê xà to apre, ne gô par kâ mâ amjjixâ ne ahna to huwapre — hane. Mâ cute ahna to huwaprepar mâ cumâ:

— Gô hitô kâ mâ amji jaxâ ne ajpên ikôt mõ — hajŷr.

⁹ Ne ma mam Pahpâm mâ imprar catê cator, ne cumâ mõ, mâ hapu na Petrô ihkôt mõ. Ne ee cator xà ata na cute amji jahkre pej narekam, ihtyj ipimtir na apu amji câmjî. ¹⁰ Ne ma ihkôt mõ, ne cute me hamâr catêjê cuhhê xâ jakren, ne hirô pê ihñô ita jakren, ne ma wakyti teharkwa catia ata wîr me mõ. Mâ amjia kôtcute me cumâ amji jihê mën, mâ ma me cator. Ne ma krî cape kôt me mõ, mâ ihprôt pê ma Pahpâm mâ imprar catê tê. ¹¹ Mâ cormâ Petrô te amji cajpêr ne amji mâ:

— Pŷhâpâ, xâmte ampeaj kam ri Pahpâm mâ imprar catê te Heroti me, Juta catêjê jô pahhi kwî jûhkra pê icaxâr! Nee mâ ijôt kam nare, ne ee mâ ipimtir kam nare — hane.

¹² Ne cormâ cute to amji japackre, ne ma Marij jürkwawîr tê, por Jowâw Macô menxi ata jürkwa wîr. Nehýrmâ cator, mâ cormâ cute me cuprôn ne mehkři, ne ma hótpê Pahpâm mâ me Petrô cajrên. ¹³ Mâ pea Petrô te me cumâ harkwa cahhyr kam ihtém. Mâ cuprŷre japrý te Rotihkwŷj te impar, ne ma hýrmâ tê ne cute ihcukij, ne cumâ:

— Me anõ mâ ca? — hajŷr. Mâ cumâ:

— Pa — hane. ¹⁴ Mâ cute impar pyrentu ne hakry mâ ma ipicahur, ne ee cute cumâ hiheh mën nare, ne ma tê ne ame cumâ harê, ne me cumâ:

— Ma xâ, pô pê Petrô harkwa mâ xa — hane.

¹⁵ Mâ me cumâ:

— Hamreare, ca apu ato kam waj — hane. Mâ me cumâ:

— Quê, wa nee apu ito kam waj nare, ne nee wa apu ipimtirnare, ampeaj kam wa me amâ harê. Ma xâ, pô pê xah! — hane. Mâ me ajpên mâ:

— Hamre, Petrô carô mõrmõ xa — hane. ¹⁶ Mâ cormâ Petrô apu harkwa

cahhy, mâ cute me cumâharkwa jihê mën, ne me hõmpun, ne me amji mâ ipikrar. ¹⁷ Mâ cute hûhkra to mehcuhhêc ne me cumâ:

— Me kêt, ne me ankrê, wa me amâ amji jarê — hajŷr. Mâ me kêt, mâ ame cumâ Pahpâm mâ imprar catê kujahêc, mâ cute me hajèn xâ pîn to cator na, ame cumâ amji jarê. Ne amji jarê kôt me cumâ:

— Ca ha me anõ tê, ne Jeju na mehkwy to ihhimpej catê, pê Tijac ata me, me ikjêjê mâ ijare — hane. Nema jû kam tê.

¹⁸ Mâ apê, mâ me hamâr catêjê te Petrójapê me amji caprâr, ne me cupê amjjahkre kêatê. ¹⁹ Mâ Heroti te Petrô na hâhcukjêr to mehkujahêc. Mâ nee cute me Petrô mâ cator nare, mâ Heroti te Petrô na me hamâr catêjê cukij, mâ nee jûmte cumâ harêna nare. Na ri cute me tejixéj itajé cunea naharkwa hyr, quê me hipej, mâ cute me hipej tu. Jirô pê mâ ri, Herotijuta jô pjê pê cator, ne ma Xexa jô krî kam hâhhuc, ne jû mâ curi cute amji to amcro ton.

Pjê jô pahhi pê Heroti tyc xâ

1 Petrô 1.24-25

²⁰ Ÿhý, ampeaj kam ri, Heroti mâKën jô krî me Teppro jô krî kam mehkři catêjê kam incryc. Ampo na? He mehkwy japyre mâ me cumâ ihpore jôr prâm to me ipa, cwýrjapê ri ame kam incryc. Na ri krî jô pahhi catêjéatajê te amji to cuprôn, ne ma Praxô pê Heroti jarkwa kôt mehcunea to ihhimpej catê ata wîr me mõ. Ne hýrmâ me cator, ne ame ajpên mâ ihcakôc, cute hacpýa mâ ajpên to me hõ kwî nôprâmt. Ne ampo na ri cuteme ajpên to hajŷr? Nee mâ ampo na nare. Pê Heroti pê pahhi ata jô pjêa pîn ajo me cumâ me hõ to hapôj, cwýrjapê pê me ajpên to hane. ²¹ Mâ Heroti te me cumâ ihcakôc xâ na me cumâ amcro hyr, mâ ramâ amcro hyr xâ ata kam hâhhuc. Mâ cutehô pahhi kâ impejti ata mâ amji jacjèn ne to amji cûmpej, ne pahhi krî xâ catia ata kam hýr, ne cute me cumâ ampo kwî to ihcakôc to irya. ²² Mâ cute mempar pejti atajête ihcakôc ata jaapan xâ na me cumâ carâr ne me cumâ:

— Pŷhâpâ, nee mâ me hûmre nô ihcakôcnare! Me pahpâm nô mâ ca ajte acakôc! — hane. Mâ Heroti teita par, ne cumâ amji jarêna xâ ita na ihkîn.

²³ Mâ cute cupê Pahpâm na me harêna ata na, ihtyj me to tojñô, na ri ihtyj cupê Pahpâm na me harê. Cwýrjapê ri côjkwa pîn Pahpâm mâ imprar catê te to kén pyrentu. Mâ cutô te ihkrêr mâ ihtyc.

²⁴ Pê ajo Pahpâm jarkwa ma ihkâ to mõ, ne ipicrân to mõ.

²⁵ Mâ Parnap me, Xawrô te me hâpêna xâ krâ curan, nemehkjêjê mâ ihpore jôr,

ne ma Krípinkrén pñhacpýa mā Antijoc jō kríwýr cute me amji jaxár. Ne cute me Jowáw Macô japrór ne ma me to mō.

13

*Pê Parnap me Xawró hâpén kam me tê
Me Hâpén Xà 9.15-16; Roman 1.1*

¹ Ÿhý, Antijoc jō krí kam Jeju na mehkwy kam, hótpêPahpám jarkwa to mehcakók catéjé me, me cumâampo to hahkre catéjé te xíc atajé japrý te hajýr he: Parnap me, Ximâw japrý krut te Tycre me, Rutikwýj pê Xirencatéjé nõ ata me, Manem, por pê me hõ pahhi Heroticape na amji to ajpa ata me, Xawró. Atajé pê ri me cumâampo to hahkre catéjé. ² Mâ amcro nõ na, Pahpám pê Pahhití to ame amji kampa, ne ame cumâ ihmækók xà caxuw ame ajcri, ne nee amehápán nare. Mâ PahpámCarô Pejti te me cumâ:

— Me imâ Parnap me Xawró ta. Ampo na? Wa ramâ ite me hâpén xà nôcaxuw amji mā me capi — hajýr.

³ Mâ cormâ me ipiacri xà ata kam, cute Pahpám mā meParnap me Xawró na mehcakók, jirô pê mā ri cute me ahna hû xir, nemehcajren jirô pê, ma cute mehkujahêc.

*Pê Xawró me Parnap Xipre jō pjê kam
ame mō*

Me Hâpén Xà 8.9-24

⁴ Mâ Pahpám Carô Pejti te Parnap me Xawró kujahêc, mā ma Xeruxij jō krí wýr me tê, ne curia ri cute me pâr kre pro, ne ma me tê, Xipre jō pjê pô cîjopôc ri pjê ata wýr, ne me cator. ⁵ Ne krí japrý te Cójaro jō krí mā me cator, ne cute Pahpámjarkwa to mehcakók kam mehtém, Juta catéjé te cuprónxâ kam. Pê hanea ne Jowáw Macô apu mehkôt mō, cutemehtehcajpar, ne me Jeju pê me pahkritxwy jarén xà impejti incrân prâmite.

⁶ Ne ma cô jipôc ri pjê ata wýr me irér, ne haneane ma krí japrý te Papo ata mā me cator. Mâ Papo jō krí ata kam hûmre jûxy xi japrý te Parjeju ata ihkrí. Ne Crec jarkwa na caj ata japrý pê Erima. Ne cupêJuta catéjé nõa ne ihkéanre, ne ajco ihkrí ne mehcunea mā ihhéj. Pê ajco me cumâ ihhéj to:

— Ipê me amâ Pahpám jarkwa to icakók catê — hane. ⁷ Ne cupê pjê ata jō pahhi jō ikwý nõ. Mâ pjê jöpahhi ata japrý te Xerjô, ne cupê hûmre krâ kreti. Ne cute Parnap me Xawró na hâhwýr, cute Pahpám jarkwana hûpar prâmite.

⁸ Mâ hûxy xi ata ma apu Jejujarkwa na memprar catéjé caca. Ne ihtý cumâ pahhi ata te Jeju jarén xà ata caca na to prâm. Mâr què nee pjê jō pahhi ata to amji me ihhimpej nare. ⁹ Pê Xawró japrý nõ pê

Pawró, ne kam Pahpám Carô Pejti te hipu tu, mā cute Erima ata pupun týjti, ¹⁰ ne cumâ:

— Apê me pahturê xwýn pê Xatanaj kra. Ne apê ampopejti to kén catê, ne akéan to akén, ne ampeaj kam ahéj xi. Ampo na? Apê ampo pejti këhkén catê, na ca gótpê Pahpám caca xâ impejti to kén to apa. ¹¹ Na quê ha ita caxuw ato hy. Ca ha ato tûmpyrentu, ne ato tûm ita na jû mā ana amcro, ca ha cormâ hipér pytpupu — hane. Mâ hûxy xi ita te amji cajpér pyrentu, mâramâ into kam awcapâtô to mō, mā cute amji jacjén kamihtém, ne ame hâpê hâpén to mō, jûm te hûhkra naipyr ne apu to môr prâmte.

¹² Mâ pjê jō pahhi te ita pupun, ne ihtý ampeaj kamcaxwâm catia mā Pahpám jarkwa par, ne amji mā to ihhimpej. Ne amji mā ipikrar, ne jy ne amji mā:

— Ampeaj kam Jeju jûjarén xâ pihho ne impejti pit, na wa ha ihtý ita caxuw Jeju to amji mā ihhimpej — hane.

*Pê Pawró Pixitij jō pjê kam apu mō
Me Hâpén Xà 15.38*

¹³ Mâ Pawró me, me môr catéjé me, pâr kre mā mehâr, ne ma Papo pîn, krí nôjaprý te Pjéjôti ita me, Panpir jō pjê wýr me tê, ne me cator. Mâ Jowáw Macô te mehhyr ne ma hacpý mā amjjajxâr, Krípinkrén wýr. ¹⁴ Mâ ma ihtý mehtém kam cute me to incrâ tu, Pjéjôti jô krí pîn, ne ma Antijoc jô krí wýr, Pixitij jō pjê wýr mecator. Ne jû mā amcro mā, mehkôt xâ pê xap jō amcro na, ma Juta catéjé te cuprôn xâ wýr me mō, ne me hâr, ne me hýr. ¹⁵ Mâ mam jûm ita te menquêtî Mojxe jô kâhhôccahyt, ne ihkôt cute me Pahpám jarkwa na mehcakók catéjéjô kâhhôc cahyt. Jirô pê mā ri, cute me cuprôn xâjô pahhi kwý te me hûjarén na me mén, ne me cumâ:

— Hâ, me ikwý, xâ hótpê me amâ ampo pejti jarén xâ? Gapacta ne me imâ harê, wa me awpa ne me ijakry — hajýr.

Pê Pawró ame cumâ Jeju jaré

¹⁶ Mâ Pawró xâm ne cute hûhkra to mehcuhhêc, neihcakók kam to ihtém ne me cumâ:

— Ÿhý, me apê Ixaher catéjé pê Juta catéjé me, me apê mehcahkrít atajé me, pjê nõ rûm me acator atajé me, me amâ Pahpám kín catéjé atajé, me ikampa.

¹⁷ Ÿhý, pê Pahpám amji mā me papê Ixaher catéjécapi. Ne hanea ne amji mā me panquêtjé me, me pampupxwýjécapi, ne me to ipicamén to mō. Pê Ejit jō pjê kammehkrí, pê me to ipicamén to mō catia to cati. Jirô pê mā pê ihtý Pahpám carôat kôtEjit jō pjê pîn me to cuto. Ne ma me to mō, pjê impejtijaprý te Cana jō pjê

ata wyr. Pê nee pry kôt me Pahpâm par nare, ne ame to kên. ¹⁸ Pê Pahpâm pôti kam hamreare ata kam me cumâ hûcanâr to caku to cwarenta. ¹⁹ Jirô pê mä pê Pahpâm Canân jô pjê kam krîxâre te xet atajê to acto, ne me hipej tu. Hamre, pê me panquêtjê mä pjê ata jahkre. Ne cute me cumâ hahkre jirô pê mä ri me ahna caku te cwatxênta ne ihkôt xincwênta mä cormâ cute me cumâ hör.

²⁰ — Pê Pahpâm ajco me cumâ me to ihhimpejcatêjê pyxwyr to mõ, ne ahnaaXamer pê mam Pahpâmjarkwa to ihcakôc catê ata jô amcro kam to ahtwy. ²¹ Pê me hõ pahhi cati na me Pahpâm wyr. PêPahpâm Xawrô xwý pê Quiti kra, pê Pénjamâ tâmxwý tâmxwý nô to me cumâ me hõ pahhi cati na hâm, pê ihhimpej to caku to cwarenta. ²² Jirô pê mä pê Xawrô nee Pahpâmpar kam to incrâ nare, cwyrjapê pê pahhi tête me camê, ne haxâ kam Tawi xám, mehõ pahhi cati na. Pê ampeaj kam Pahpâm mä Tawi kñ. Na pê ramâ harën to hane he: “Ýhý, Tawi pê Jexê kra ata, ito pit mä amji kam hapac to ipa. Ne ite ampo na prâm atajê to pit mä hâpênen to ipa” hane.

²³ — Pê rý pêa mä ramâ Pahpâm jûm te me pahkén pê me pahpytar catê ata to awjahkre. Ne Jejupé Tawi tâmxwý tâmxwý nôa ata to pê me pamâ awjahkre. ²⁴ Ne pê Jeju cator xwýrea na mamJowâw cato. Ne ame hapackre to mõ. Ne Juta catêjêmâ harë, ne me cumâ: “Me akêñ itajê jicu. Ne me apejto pit mä me amji kampa, wa ha cô kam meacumrâ” hane. ²⁵ Ne ramâ cute hâpênen xâ jipêj xâa kam, pê me cumâ harën to hane he: “Ýhý, me ipupu, he nee ipê jûm to me hujahkre ata nare. Quê ha cormâ ikôt hapu na jûm ata cato. Necupê me pahkén pê me pahpytar catê, ne impeaj to impej. Ne taa mä ri quêt ijirôa pê cati. Ne cumâ amji jahkre pej catia to cati. Neijirôa pê cumâ hahkre pej catia to cati, ne ihkînte icrire, ne ikéanre. Na ri hâpênen xâ impejti itajê kam ipahâm pit” hane.

²⁶ — Ne me papê Aprâw tâmxwý tâmxwý me, me cupê mehcahkrit te ihyj catyt kam Pahpâm kôt me ipa atajê mä ri, hanea ne harkwa hyr xâ ita. Ne Pahpâm te me pahwyr harkwa kujahêc, mär cu me kampa ne me pahcuneame pahkén pê me pahcato. ²⁷ Ne Krîpinkrêñ kam ame ipa atajê me, mecupê pahhi catêjê me, me cupê Jeju pê me pahkênpê me pahpytar catê na hahkre kâtatre. Ne hôtpê hân neme ikôt xâ jô amcro kam me cuprõ, ne mehkrí nemehkâhhôc cahyt. Ne pê Pahpâm jarkwa na mehcakôc catêjêramâ Jeju na mehhôc. Cakrô, mä me cahyt

catêjê atajê pê impar pej jahkre kâtatre, ne me cupê Jeju pêPahpâm kra na hahkre kâtatre. Mâ Jeju curan xâ jô amcro kam, mam ihkâhhôc te to hûjarêñ xâ atajêna cute me ton. ²⁸ Pê nee Jeju ihkén xâ nô ton nare. Pê ahnaa mepro ne pahhi Pirat mä me cugõ. Ne pê hû na ame amji to prâm, na pê ame kam incryc. Ne cute mehcuran prâmtre me ahna me Pirat wyr. ²⁹ Ne cute me Jeju curan ita na, pê Pahpâm jarkwa namehcakôc catêjê rý pêa mä ramâ mehhôc. Mâ ihercuran xâjirô pê cute mehtyc caxâr, pí pê, ne ma hõ to me mõ. Ne cute kên kre caxwâm pê me hir. ³⁰ Mâ Pahpâm te hacpýa mä hiptre Jeju to ihtür. ³¹ Mâ Jeju kôt me ipacatêjê Hîpôjajo jô pjê rûm, ihkôt Krîpinkrêñ wyrme mõ atajê wyr hapôj jahtôa, amcro jahtôa kam. Mâ cute me hõmpun atajê ri ihyj ameharën to me ipa.

³² — Jirô pê mä wa ite me amâijûjaren xâ pejti ita jarén prâmtre, ita caxuw ita ri ame ipa. ³³ Pê rý pêa mä Pahpâm ramâ me panquêtjêmâ, hacpýa mä cute Jeju to ihtür to ihcakôc. Na ri cormâ cute me pamâ ita ton. Na pê Tawi xwý Pahpâm jarkwa kôt ihhôc, pêPahpâm Jeju mä hane he, ne cumâ:

“Ýhý, apê ikraa to ikra” hane.

³⁴ — Pê Ixaj xwý hanea ne Pahpâm jarkwa na, Jeju jî cormâ ihercacu nare kam, hacpýa mä to ihtür xâ naharë, ne harën to:

“Wa ha ityj acûmpej, ne amâ amopej cunea gô. Pom pê wa Tawi mä to awjahkre atajê, wa ha amâ cugõ” hane.

³⁵ — Na pê Tawi xwý hanea ne Jeju na Pahpâm mä harkwa to hane he:

“Jû wyr ca ha amâ hâpênen catê impejti to tojnõ, quêha ty ne hî ihercacu” hane.

³⁶ — Mâ hõ amcro ata na Tawi tePahpâm te ahna mën xâ ata cunea ton. Ne pê ty, pêmenquêtjê capea na me harêt, pê hî ihercacu. ³⁷ Ne pê Jeju aitea mä. Ampo na? Pê Pahpâmhipêr to ihtür, na pê hî nee ihercacu nare. Ne ihkînte Tawi jî pê ihyj ihercacu.

³⁸⁻³⁹ — Ne ita caxuw ca ha me ipar peaj ne. He Jejua pê ri me pahkén pê me pahpytar catê. Ne por pê me panquêtjê Mojxe me pamâ incacaxâ kujate ata, hôtpê impej. Ne jû wyr quê Pahpâm te me pahkén ton jicu na to. Ne cu ha me pahnõ me pahkén mä hikra, ne Jeju wyr apkjê, ne to amji mä me pahhimpej, quê ha ihyj quêt me pahte to kên ata to tojnõ

ne hicu. ⁴⁰ Ne me amji mā hamāa ne, ne me awpa, cōt mā ihhēaj to jū caxuw me akam ampo kēn catia cato, nāmri pē ramāPahpām jarkwa na mehcakōc catējē ita na mehhōc, pēmehhōc to hane he:

⁴¹ "Hā, me hawxūn xi catējē atajē me, por caPahpām jarkwa to ame acakōc kēanre atajē, ca ha atjy jū caxuw me amjimā ajkra ne me ahi.

Ampo na?

He wa ha apu gō amcro kam ampo pej catia ne to ata, quē ha jūm cati na me amā harē, ca ha nee mempar ne amji mā me to hajȳr nare.

Na ca ha atjy me ahi" — hane.

Ne cute me cumā hūjarēn jicu.

Pe me hāhtōa ne Pawrō jarkwa kōt Pahpām wyr me apkjē

⁴² Ne ma Pawrō me Parnap me cator, cuprōn xà pē, mā cute me cumā, quē hacpŷa ne me mō, xap nō na, ne hipēr me hūjarēn xà atajēa to me awjarē. ⁴³ Ne cute me cuprōn jirō pē, Juta catējē jāhtōa me, hanea ne mehcahkrit catējē te amji to me Juta catējē, ne ma cute mePawrō me Parnap pynār. Mā Pawrō me Parnap me cumā ihcakōc, ne cute amji to mehtyj na me cumā awyahkre, quē Pahpām jarkwa kōtkam me to incrā.

⁴⁴ Ne xap na, krī kōt mehcunea te me cuprōn, cute me Pahpām jarkwa par prāmte. ⁴⁵ Mā Juta catējē atajē kwŷ te me hāhtōa pupun, ne Pawrō na mehkwŷ jū na ame amji to prām. Mā Pawrō jarkwa ata na cutemehcakōc kam mehtēm, ne me hūn kam mehtēm.

⁴⁶ Mā Pawrō me Parnap te me cumā ihcakōc to týaj kam, me cumā hūjarēn to:

— Quēt me ca, pē mam Pahpām meapē Juta catējē mā harkwa ta. Ca ajte ma apumehcaca, ne ahēj ne ma ame Pahpām te meakēn pē me ato hapōj na mehcaca. Ne ahēj ne ma ame Pahpām te amji kamhappac xà intuwo pejti ita caca. Na wa ha ita caxuw me gicu, ne mehcahkrit atajē mā, wa ha awjarē. Pē Pahpām me imā harkwa hyr to:

⁴⁷ "Wa ate me mehcahkrit atajē mā, pjē cunea kam gāhcujro xà na, ite me apyxwyr.

Mār quē mehcunea ipē mehkēn pē me hütar catē na me ijahkre pej" — hane.

⁴⁸ Mā mehcahkrit atajē te me itapar, ne ame hakry ne me amji mā Pahpām jarkwa cupa, ne me amji mā:

— Ampeaj kam Pahpām jūjarēn xà impej — hajȳr. Ne cuteamji to me Jeju na mehkwŷ. Pē me Pahpām cute amji mā me to ihhimpej xà caxuw amji mā me capi atajē cunea te meamji kam hapac xà intuw mā me hār.

⁴⁹ Mā Pahhiti pē Jeju jarkwa pjē ata cunea kam ihcahkum. ⁵⁰ Mā Juta catējē cormā Pawrō kwŷ jū na amekam encryc, cwyrjapē ri cute me krī jō pahhi catējē me, pyjē cati mā Pahpām kīn atajē rēc. Mā hanea neJuta catējē kōat pyjē atajē ma ame Pawrō meParnap curē. Ne ma cute mehkujahēc, pjē nō wyr. ⁵¹ Mā Pawrō me Parnap te mehparrē tēte pro jacrō capir, cute me hōmpun prāmte. Ampo na? Nee cute mempar nare na ri, ne me cumā:

— Hā, gapacta ne me hane, ne ca ihnō na me, ca ha gōtpē amcro nō na, jū caxuw me akēn mā axā ne mehōmpu, wa ha nee meatehcajpar nare. Ampo na? Ramā ite me amā harēn — hane. Ne ma krī japrȳ te Ampokrekā jō krī ata wyr me mō. ⁵² Mā ampeaj kam Jeju na mehkwŷ jakry, mā Pahpām Carō Pejti te me cumā me carōt to hipu tu.

14

Pē Pawrō me Parnap Ampokrekā jō krī kam ame mō

¹ Ne Ampokrekā jō krī kam cute me hajȳar. Pawrō me, Parnap Jutacatējē te me cuprōn xà mā me hār, ne cuteme cumā Pahpām jarkwa jarēn. Mā me cupē Juta catējē jāhtōa me, mehcahkritatajē me, cute ihyj mempar, ne me hūpar xà atakōt cute me hūnār. ² Mā me cupē Juta catējē kwŷa te mempar nare atajē te Jeju jarkwa na memprar catējēkam encryc prāmte, cute mehcahkritatajē rēc. ³ Mā Jeju jarkwa na memprar catējē amcro jāhtōa kam mehāhhuc, Ampokrekā jō krī kam, ne cute me hūcanār kam Jeju pē Pahhitito me hūjarēn. Mā Pahpām te me cumā carōt jōr, cute me to hāpēn xà pejti pihhoti ton xà caxuw. Mā mehcahkōac to me ampopejti ton to me ipa. Mā me hāhtōa ne cute me hāpēn xà ata pupun, ne me hakre pej pyrentu, me hūjarēn to meawjarē ata kōt, nāmri ampeaj kam ri Jeju pē Pahhiti. ⁴ Ne krī kam mehkrī atajē te mencwyrjapē amji to meipicapōn. Ne mehkwŷ Jejuyarkwa na cumā memprar catējē rūm me hāhhuc, ne mehcahhur Jutacatējē rūm me hāhhuc.

⁵ Mā mehcahkrit kwŷ me, me cupē Juta catējē kwŷ me, me hō pahhi kwŷ mea mā, cute me Jeju jarkwa na memprar catējē to amehkēn, ne cute kēn to me hipej prāmte, cute ahna me ajpēn par. ⁶ Mā Pawrō me Parnap te ramā me hakre pej, cwyrjapē ri ma me cator, ne ma Ritij jō krī me, Terpe jō

krī wyr me tē. Ne maRopcahàc jō pjé kam, krī atajē wyr me tē. ⁷ Ne krī ajpēn na pire mā apu ihcuuhē atajē kôtcute me cumā Jeju pê me pahkritxwý jarēn xà impejti jarēn.

Pê Ritij jō krī me Terpe jō krī kam ame mō

Me Hapén Xà 3.1-10

⁸ Ne Ritij jō krī ata kam, pê hümre par me ihpar kôn te xwý ita ihkrí. Pê xwý ita naihpým, na pê jū caxuw hâm ne apu mōr nare. ⁹ Ne hümre ita te Pawrô cakôc xà na impar, mā cutehömpun, ne ramâ cute ihtýj Jeju to amji mā ihhimpej na hahkre pej, ne ihtýj hanea ne Pahpäm te caprâr na cute amji mā to hajýrna hahkre pej pyrentu. ¹⁰ Cwȳrjapê ri Pawrô te hömpun týjti, ne kyj cati pêa mā cumâ:

— To xa! Ne axâm pej! — hajýr. Mâ hümre ita toj nehâm, ne cute mōr na ipyr pyrentu, ne ma mō.

¹¹ Mâ mehcunea te me Pawrô carôt kôt hâpën xà pihhoti ton ita pupun, neme harkwa to ajpēn mā me carâr kam mehtêm:

— Me pajõ pahpäm pê Jupiter me Mecurij te mehâna na amji ton, ne côjkwa pîn me cator! Por cu hótpê me kampa atajê te ri mehâna na me amji ton, ne côjkwa pîn me cator! — hajýr. Pêihtýj ame caxéti japrý te Jupiter me Mecurij atapê Pahpäm na amehcâmjí neahna ihkaj na. Ampo na? Nee me cupê Pahpäm nare, me cupême hümre pit.

¹² Mâ cute me Parnap mā haprý to Jupiter, ne haneane me Pawrô mā haprý to Mecurij. Ampo na? Pawrô pêihcakôc catê na ri. ¹³ Ne pahpäm cahâc pê Jupiter to me amji kamhapac xâ jûrkwa ata ihcuuhê, krī cati jō kwýc jarkwamâ. Cwȳrjapê ri Jupiter jûrkwa jamâr catéata, prytî me pîrâ te ihkrâhkâ to mō, krî cati jôkwýc jarkwa wyr. Mâ mehkwý te me cumâ prytî curan, cute me Jupiter mā to caxâr prâmte. Mâ cute mencaca xâ na me amji toan xâ napahpäm cahâc te amehkîn prâmte, pê ajco ame ita to.

¹⁴ Mâ Jeju jarkwa na memprar catêjê te ihtýj me cupêa Pahpäm na amehcâmjína cute me hahkre pej, ne me cumâ ahna ihkinnare, mâ ma ita na amehcaca. Cwȳrjapê ri cute amehkâcokjér, ne ma me ipicahur ne me cumâ me hâr, ne me cumâcarâr to mō, ne me cumâ:

¹⁵ — Ampo na mâ ca ame hane? He hanea ne ipê me apyrâac, ne ipê mehâna wa. Wa ita ri ame amâ Jeju jarêna xâimpejti jarê. Ca ampo kên itajê mâ me hikra. Ampona? He ampo itajê nee ampo caxuw impej nare. Na ca ha hacpýa mâ Pahpäm tiar wyr me amijixâ. Taa mâ pê quêt

côjkwa me pjêto. Ne taa mâ pê côxwa to, ne kam ampo cunea to. ¹⁶ He pê mam amcro ata na, Pahpäm mehcunea to tojn, pê amjia kôt, mencaca xâa kôt ame ipa. ¹⁷ Ne hótpê Pahpäm me pamâ ampo pejti gô, pahteimej na me hahkre pej prâmte. Ne taa mâ ri hótpê côjkwa pîn ta kujate, ampo tuw to picamén xâ caxuw. Ne taa mâ ri ampo tuwjö amcro kam to, ne amcro ata na me pamâ me pajö intuwgô, ne hanea ne taa me pamâ me pajakrygô — hane.

¹⁸ Ne cormâ me cumâ ihcakôc kwýa kam, mâ cute ajmâr me cumâ me pryticuran ne me to caxâr.

¹⁹ Jirô pê mâ ri Juta catêjê kwýcator, Antijoc jō krî me, Ampokrekâ jō krípîn. Mâ me háhtôa ne me cumâ hâr, nemehcunea te me Pawrô me Parnap kam me háhtôato me háhtô atajê incryc name ton. Mâ ame kam mençrycne cute kên to me Pawrô cujpât, ne ihtýj ihtyc naamehcâmjí, ne krî pê me to cator prâmte me cupjê. ²⁰ Mâ Jeju na mehkwý te me ahna cuprôn, ne me ahna meipixér, mâ hacpýa mâ hâm ne ma hipér krî ata mâ hâr. Ne apê mâ ma Pawrô me Parnap, Terpe jō krî wyr me mō.

*Pê Antijoc jō krî wyr me amji jaxâ
1 Timot 3.10-11*

²¹ Ne cute Terpe jō krî kam me Jeju pê me pahkritxwý jarêna xâ impejti to me harêna, cwȳrjapê rî me háhtôa te amji to me Jeju na mehkwý. Jirô pê mâ ri cute me amji jaxâr, Ritij jō krî me, Ampokrekâ jō kríme, Antijoc jō krî me, Pixitij jō pjé wyr. ²² Ne cute Jeju na mehkwý te me hûcanâr to me hapackre, mâr quê Jeju te amji kam hapac xâ na me amji to ihtýj tu, ne me cumâ harêna to:

— Cu ha pahtýj me ampo kên jakren partu, necormâ Pahpäm himpej xâ ata ri me axâ — hane. ²³ Ne krî jahtôa kam Jeju na mehkwý mehkrí. Na ri Jeju jarkwa na memprar catêjê ma hân ne krî atajê wyr me pra, ne me cumâ mehkwý to mehhimpej catêjê pyxwyr to me ipa. Ne ahpýanre na Jeju namehkwý kam hân ne me capi, ne me to mehhimpej catêjê na me hûxwý. Ne cute me ipijacria kam Pahpäm mâ mehckakôc ne cumâ me hô pahhi catêjê cajrêna to:

— Ýhý me ijô Inxû, me hümre itajê ihtýj me akam hapac to kênre nare, na ca ha mehtehcâjpa, mâr quê me akwý jamâr toimpaej ne — hane.

²⁴ Ne Pawrô me Parnap te hacpý mâ amji prya kôt me amji jaxâr, ne krî atajêa kôt me hapôj to mō, ne mehkwý mâ cute to mehhimpej catêjê pyxwyr to mō ita kam Pixitij jō pjé na me irêr, ne ma Panpir jō pjé mâ me cator. ²⁵⁻²⁶ Ne ma Pjêjötî jō krî mâ me cator, ne cute me cumâ Jeju pê me

pahkritxwý jarēn xà impejti to harēn. Jirô pê mā ri ma Ataraj jō krí wýr me pra, ne cō cape na krí ata mā me cator. Ne curia pàr kre mā me hár, ne ma hacpý mā Antijoc jō krí wýr me tē, ne me cator, cute me hàpēn xájipéj jirô pê mā.

²⁷ Mā Jeju na mehkwý te me amji tocuprōn. Mā Pawrō me Parnap te, Pahpâm te me cumā carót jōr, mā cute me to hàpēn xà pejti pihho ton na, mehkwý mā amji jarēn. Ne hanea ne cute Pahpâm te mecumâ pry jihé mén, mār quâ hanea nemehcakrit atajé me Jeju to amji mā mehhimpej na, me cumā amji jarēn. Ne cute me hâhtôa te Jeju na mehkwý na amji ton na me cumâ harēn. ²⁸ Ne curi cute me ahna amji to me amcro jâhtôa.

15

Pê Krípinkrén kam me cuprōn
Carati 2.1-5; 5.1-6

¹ Ÿhý, Juta jō pjé rûm, jûmjé xûmre itajé cator, ne ma Antijoc jō krí kam me cator. Ne apu Jeju na mehkwý mā ampo to hahkre to me ipa, ne nee me cumā ampo pej to hahkre nare. Ne cute me cumâ to hahkre to hajýr he:

— Ca ha me acahkrit atajé acunea atýj me, pom pê Mojxe xwý me pamâ ton to hahkre itajé to, ne atýj me apy kâ kryjre ne me hirê. Nâmri ca haate me to hajýr nare na, quâ ha Pahpâm nee meakén pê me apytâr nare — hajýr.

² Mā Pawrō me Parnap te mehcakôc xà atajé na mempar to hajýr. Ne mecupé ahna ihkéanre. Na ri Pawrō te me cumâ harēn, ne mecumâ:

— Hâpâ! Nee cute ahna hajýr nare — hane. Ne amjicaprý to ame cumâ mehcakôc. Mâ ma ame Pawrō meParnap par caca. Mâ Jeju na mehkwý te me ita to amji kam hapac, ne ma jûmjé atajé to, cute me Pawrō me Parnap kujahé, Krípinkrén wýr. Ne curia quâ ha Jeju jarkwa na memprar catêjé me, mehkwý to mehhimpej catêjé atajé jûmjé atajé na me awcapi, ne me hahkre pej to jû mā me, ne hacpýa ne Antijoc jō krí wýr me cumâharêñ kujate.

³ Ne Pawrō na mehkwý ma Antijoc jō krí pîn me cator, ne cute me Kuhkúmtcy jō pjé jakren, ne me Krírtpej jō pjé jakren, ne ma Krípinkrén wýr me môr kam mencrà tu. Ne cute pry na Jeju na mehkwý cunea mā, me cupé mehcahkrit atajé te hanea ne amji to me Jejuna mehkwý mā harēn. Mâ Jeju na mehkwý cunea me hûparxâ ata kôt ame hakry. ⁴ Ne Krípinkrén mā me cator, mā Jeju na mehkwýme, Jeju jarkwa na memprar catêjé me, mehkwý to mehhimpej catêjé cunea ame hakry. Ampo

na? Cute me hõmpun na ri ame hakry. Mâ Pawrō me, Parnap te Pahpâm te hâpêna xà catia na mehcahkrit atajé te hanea ne amji jarêna.

⁵ Mâ Jeju na mehkwý kwý pê Parixêw catêjékwý atajé te me Pawrō me Parnap cakôc xà impar, ne me hâm ne me xâ, neme cumâ mehcakôc, ne me cumâ:

— Ÿhý, mehcahkrit atajé, por nee me cupé Juta catêjé nare atajé, quâ ha Jeju to amji mā mehhimpej ne amji to ahnamehkwý, ca me cumâ, quâ mempy kâkryjre ne me hitep. Ne hanea ne, hõtpê me Mojxe xwý jô kâhhôc kammencaca xâ kampa, ne ihkôat me ipa — hane.

⁶ Mâ mehkwý to mehhimpej catêjé cunea me, Jeju jarkwa na memprar catêjé me, cute ita na me ajpén par prâmte me cuprôn. ⁷ Ne cute amji mā mehcakôc to me irya to me iry, jirô pê mā ri Petrô xâm ne me cumâ:

— Ÿhý, me iquêtjê, ca me ipupu ne me ikampa, ne ramâ me ate me gipôac ri Pahpâm te amji mā icapi, ne hâpêna xâ ita na imen na ate me ijahkre pej. Wa mehcahkrit atajé mâ Jeju te amji kam hapac xâ tuw pejti jarêna to ipa. Mâr quâ xwý mâ mePahpâm pa, ne Jeju to amji mâ mehhimpej. ⁸⁻⁹ Ne Pahpâm mâ ramâ me pahcunea te amji kam mepajapac xâ jahkre pej, ne cumâ me papé Juta catêjéaca xâ cunea jahkre pej. NePahpâm mâ hanea ne mehcahkrit atajékîn. Ne cute me pamâ Carô Pejti jôr xâ atana ri hanea ne cute me cumâ hõr. Ne neemâ ajteare mâ me nare, me Pahpâmmâ me papipén pit. Mâ hanea ne cute me Pahpâm to amji mâ mehhimpej, na ri cute me to kên atajé to tojnô ne hicu ne ahna amji caxâr.

¹⁰ — Ne mîr ampo na mâ ca ajtea mâ ihnõ ita na ame ton to prâm? Xâ ca atýj amji na me Pahpâm mén, quâ me akamincryc to prâm to mâ ca ame ita to hane? He pê cu nee me panquêtjê me, me pahcuneaMojxe xwý caca xâ tyti jahkre kâtre ita cunea kôtajco me papa nare. Nô na mâ ca ajte curmâ cute amji to me Jeju na mehkwý itajé mâ ate ahna me garkwa? He ame hajýr nare. Nâmri nee Mojxe te me pajapackre xâ kôt pahte me amji ton xâ ata kôtri Pahpâm te me pahna amji caxâr nare. ¹¹ He Jeju to pahte amji mâ me pahhimpej xâ kôt riquêt Pahpâm te me pahna amji caxâr. Ahnaa mâ me hâr tuw catêjépê mehcahkrit atajé to cute, ne mehkân pê me hûtarhe — hajýr.

¹² Mâ mehcunea te me Petrô kam hapac, ne me ipinkrén. Mâ Pawrō me Parnap te, Pahpâm te me cumâ carót jôr name cumâ me amji jarêna, ne ihcakôac to hâpêna xâ to mehcahkrit atajé jipôc ri hâpêna to ipa. Na

cute mehcunea mā amji jarēn par. ¹³ Mā ihkôt Tijac cakôc, ne mecumā:

— Ŷhŷ, me ikjéjê, me ikampa. ¹⁴ Ximâw Petrô te curmâ me pamâmam Pahpâm te amji mā mehcahkritatajê capi na harêñ par. Ampo na? He Pahpâm mā mehcunea kîn. Mā cute amji mā mehcahkritatajê kwŷ capi. ¹⁵ Ne pê rŷ pêa mā Pahpâm jarkwa na mehhôc catêjérämä ita na mehhôc. Ne pê mehhôc to hane he:

¹⁶ “Ŷhŷ, pê rŷ pêa mā Tawi pê Ixaher catêjê jöpahhi.

Ne ihtyc jirô pê, pê hō parxare ajcrà neahpýnre na ame pra.

Ne hō parxare itajê pê ikre pyràac.

Ne ame ipijaxwŷr ne ame ipicrân.

Pê ramâ Pahpâm me to hûjärën to:

‘Wa ha amcro nô na hacpýa ne amji jaxà, ne pahhi pê Tawi jûrkwa pijaxwŷr ita to hacpýa mā impej ne hâm.

Ne itjy hipér me cumâ me hō Pahhiti nô xâm.

¹⁷ Mâr quê mehcahkritatajê hân ne me iwŷ, ne ijikjê rûm me ahtwŷ, wa haitjy me to ikra' hane.

¹⁸ Ata pê mam Pahpâm rŷ pêa mā ramâ harë.

¹⁹ — Cwýrjapê ri imâ ite amji kam ijapac xâta hajýr he. Cu nee mehcahkritatajê te mehkén jicu tête amehcahpérkârnare, quê ha Pahpâm jîkjê rûm me hâhhuc prâm, cu ha nee intête amehcahpérkâr prâmte me cumâ Mojxe te me hapackre xâ na me irêñ nare. ²⁰ Ne imâa, wa ha me cumâ ampo te cwat peaj na ihhôc, ne ihkujate. Mâr quê nee ame pahpâmcâhac krekâ jô atajê kur nare. Ne nee ame ampo jôkre kam caxwŷr mâ caprô pijaxwŷr nare atajê jî kur nare. Ne nee ame ampo caprô kur nare. Ne mehprôa me, mempjéa me, ame amji pupu, ne nee amji pê amehprô caxun nare. Hôhô, ampo itajê wa ha me cumâ harë. ²¹ Ampo na? He rŷ pêa mâ pê me Mojxe jô kâhhôc cahyt na me cupy, ne ame cahyt, ne cormâ krî cunea kôt me cahyt. Ne mehkôt xâ jô amcro kam, cute mecuprôn xâ kam, hân ne ame hō kâhhôc ita cahyt. Ne Juta catêjê mâ cute ampo cawpa xâ itajê ri, amji jirôa pê ijkéanre, ne ampeaj kam hû na me pahpahâm cati. Na cu ha mehcahkrit atajê te curmâ mepahkwŷ na me amji ton, ne me pamâ hâr atajê mâ ampo te cwat itajê pit jarê ne ihcawpa — hane.

*Pê mehcahkrit mâ ijkâhhôc to
Carati 5.1*

²² Mâ Jeju jarkwa na memprar catêjê me, mehkwŷ to mehhimpej catêjê me, Jeju na mehkwŷ cunea me, cute me jûmjê itajê

capi, cuteAntijoc jô krî wyr Pawrô me Parnap kôt mehkujahêc prâmte. Ne cute me Juta Parxap capi, ne hanea ne mehnôj japry te Xira ita capi. Mâ me hûmre atajê pê mempejti, mâ Jeju na mehkwŷ cunea mâ me hûpa. ²³ Mâ Jeju na mehkwŷ te me ampo cawpa xâ atajê na me cumâ ijkâhhôc ita ton, ne ijkâhhôc ata me ajkaam mehkujahêc. Ne ijkâhhôc ata te hajýr he:

“Ŷhŷ, me ipê Jeju jarkwa na memprar catêjê me, meipê mehkwŷ to ihhimpej catêjê me, me ipê me akjéjê me, wa ite me amâ ihhôc.

Hâpà, Jeju kam me ikjéjê pê mehcahkri-tatajê, por ca Antijoc jô krî kam me amji to me ajpaatajê me, Xiri jô pjê me, Quiriti jô pjê kam me apa atajê.

²⁴ He me pahkwŷa kwŷ ri amjia kôt me awyr me pra, ne ihtjy ihhêj ne-harkwa to ame acaphêrkâr to me ipa, ne cute me Mojxe xwŷ te me hapackre xâ name amên na, ihtjy imâ me hahkre pej.

Ne nee waite me cumâ mencaca xâ ita ton na ijûjahkre nare, mâ amjia kôt cute mencaca xâ ita ton.

²⁵ Na wa ite me cuprôn, ne me ajpën par, mâ me icunea mâ ahna ijkaj na.

Na wa ite me awyr me jûm kujahêc prâmte me pahkwŷa kamme jûmjê itajê capi, ne wa ha ma me awyr mehkujate, meikjéjê pê Parnap me Pawrô me.

Ne Pawrô me Parnap ita pê me ikwŷ impeaj.

²⁶ Ne Pahpâm jâpên xâa kam mehkhén me, mehtyc xâ jipôac ri me ipa.

²⁷ Na wa ha me awyr Juta me Xira kujate, quê ha taa me amâ, pom wa ampo na ite me amâ ihhôc itajê kôt harêñ pa.

²⁸ Ne ite Pahpâm Carô Pejti me, me ajpën par.

Na wa ha nee me amâ me ijarkwa hyr catihti nare.

Ne nee wa ha Mojxe xwŷ te me hapackre xâ cuneana me amên nare.

Wa ha me amâ me icaca xâ kénre ata naprâm, ca ha me ton to me apa.

Ne ampo cawpa xâ te cwat itajê to pit mâ wa ha me amâ icakôc.

Na ca ha me hane he.

²⁹ Ca ha nee ame pahpâm cahâc krekâ jô atajê kurnara, ne nee ame ampo jôkre kam caxwŷr, mâ caprô pijaxwŷr nare atajê jî kur nare, ne nee ame ampo caprô kur nare.

Ne me aprôame, mè apjéa me, ca ha ame amji pupu, ne nee amji pê ame aprô caxun nare.

Ne Juta catējē mā ampo cawpa xà itajē amji jirōa pê ihkēanre, ne ampeaj kam hū na me pahpahām cati.

Na ca ha ate me akēn itajē ton nare na, ca ha me apej mā me apȳm. Hamre, ita pit' hane.

³⁰ Ne ma cute mehkwy to mehhimpej catējē pê Juta meXira ata kujahēc, mā ma me pra, Pawrō me Parnapkōt, Antijoc jō krī wyr, ne curi me cator. Ne cute me Jeju na mehkwy to cuprōn, ne me cumā ihkāhhōc jōr. ³¹ Mā cute me cahyt, ne mempar, ne ame hakry, ne neeamehpec nare. Ampo na? Ihkāhhōc ita kam me harkwa pejti na ri. ³² Ne Juta me Xira pê ri Pahpām jarkwa to mehcakōccatējē, ne cute mehkjējē pêJeju na mehkwy mā hūcanār jōr prām to, cute me cumā mehcakōc to iryā to iry. ³³⁻³⁴ Jirō pê mā ri jū mā cute me cahē na amji to me amcro ton. Mā Antijoc jō krī kam Jeju na mehkwy mehkri atajē me cumā:

— Ÿhŷ, tahnāa ri impej. Ne gapacta ne hacpŷ māmē pra, hamre, ita pit — hane. Mā curia Xira mā me cahē na amji kīn mā hāhhuc, mā Juta pyxit peaj ne cute amji jaxār na me hacpŷ mā tē.

³⁵ Mā Pawrō me Parnap te me cahē na, jū mā amji to amcro ton, Antijoc jō krī kam. Ne ihyt̄ ajwar Jeju na mehkwy mea mā, amehcunea mā Jeju jarkwa to hahkre ne ame cumā harē.

³⁶ Mā amcro nō na Pawrō te Parnap mā:
— Hacu, ne krīcunea kōt, me pahkjējē pê Jeju na mehkwy pupu, por ramā pahte me cumā pajō Pahhiti jarkwa to mepahcakōc atajē kōt, mōrmō ajkīmehcunea impeaj — hajȳr.

³⁷ Mā Parnap ihyt̄ amji kōt Jowāw Macō to mōr prām. ³⁸ Mā ma Pawrō apu mehkōt mōr na ihcaca. Ampo na? Pē nee Panpir jō pjē kam Macō mehkōtmōr kam to incrā, ne cute kam Jeju jarēn xā na mehtehcajpar nare na ri. ³⁹ Na pē Pawrō me Parnap incwyrjapēame ajpēn mā, ne ma me ajcapō. Mā Parnap te Jowāw Macōjaprōr ne to mō, ne pār kre mā me hār, cō jipōc ripjē japrē te Xipre ata wyr. ⁴⁰ Jirō pē mā ri Pawrō te hanea ne amji mā Xira ita capi, mā Jeju na mehkwy te Pahpām mā Pawrō me Xiracajrēn mā ma me mō.

⁴¹ Ne ma cute me Xiri jō pjē jakren, ne me Quiriti jō pjē jakren, ne ma Jeju na mehkwy mā me hakry me, me carōt ton to me mō.

16

¹ Mā Pawrō me Xira Terpe jō krī me, Ritij jō krī mā me cator. Mā Ritij jō krīkam Jeju na mehkwy nō japrē te Timot ita ihkrī. Ne cupēJuta catējē cahāj nō kra, ne hūm pē ri Crec jō pjē catējē nō, ne cupēmehcakōkrit, ne nee cupē Juta catējē nō nare. ² Pē Ritij jō krīme, Ampokrekā jō krī kam me cupē Jeju na mehkwy amehkri atajē cunea pē ajco Timot tomempar ne ma amji kōt to mōr prām. Mā krī ata kam Jutacatējē mehkri atajē cunea te ramā meTimot me hūm pē Crec catējē nō na me hahkre pej. Pē nee cumā impy kā kwy hyr nare na me Timot kōtme harēn to kēanre cupate, Pawrō te Juta catējē caca xā kōt, cupē impy kā kwy hyr, ne ma haprōr ne to mō. ⁴ Mā krī atajē cunea kōt me hapōj to mō, ne Jeju na mehkwy mā me hūjarēn to me mō, por pē harkwa na memprar catējē me, mehkwy to mehhimpej catējē Krīpinkrēn kam me ajpēna, ne ahna mehkōc ne ahna me hapackre ata na, mār quē me kampa, ne me hane. ⁵ Ita na pē Jeju na mehkwy ajco me Jeju te amji kam hapac xā kampa ne mehtȳ, ne ame hakry. Ne ajco amrocunea kam me ipicamēn to me ipa.

*Trōwat jō krī kam Pawrō pimtir xā
Roman 15.18-21*

⁶ Ne cute me Amcrāti jō pjē me, Carati jō pjē jakren, ne ma Axij jō pjē wyr mehtēm prām, mā ma Pahpām Carō Pejti amehuwahi, quē nee Axij jō pjē kam me Pahpām jarkwa jarēn nare. ⁷ Ramā Pihpoti jō pjē na me hāhtēp, ne ma Pitin jō pjē wyr me mōr prām, mā ma Pahpām Carō Pejti ame huwahi, quē hanea ne neehyrmā me mōr nare. ⁸ Mā cute me Pihpoti jō pjē jakren, ne macō cahē na Trōwat jō krī xaata wyr me cator. ⁹ Mā caxwa ata kam, Pawrō te ipimtir kam, Maxeton jō pjē jō xūmre nō pupun, mā xā ne ahna hāhwyr to:

— Ajpēn Maxeton jō pjē wyr mō, ne mehtehcajpa — hane. ¹⁰ Hōhō, cute hūtir xā ata kōt Pahpām te me ahnahāhwyr na cute me hahkre pej pyrentu, na ri ma Maxeton jō pjē wyr me mōr pyrentu to prām. Ÿhŷ, ipē Ruc wa ita ri Trōwat jō krī kam ite Pawrō me ajpēn cajpar, ne ma me icunea me imōr xāita na me mō, ite meMaxeton jō pjē kam mehkrī catējē mā Jeju pē me pahkritxwý jarēn xā impejti itajē jarēn prāmte.

*Pirip jō krī kam Ritij pintuw xā
Pirip 1.1*

¹¹ Ne ma Trōwat jō krī pīn pār kre mā me ixār, ne ma me icatāatre na cō jipōc ri ahkrā jacot crā japrē te Traxij jō pjē ata mā me icator. Ne amcro nō na wa maKrīhtuw

mā me icator. ¹² Ne ma Pirip jō krī wyr me mō, por mam ihkrāa ri xa ata wyr, Maxeton jō pjē kam, ne Pirip jō krī ata pē ri Roman catējējō krī. Ne curia ite amji to me amcro kwý kujahēc.

¹³ Ne mehkōt xà jō amcro na, wa ma krī pē me icator ne cō wyr mecupé Juta catējē te cuprōn xà japēn to me mō. Ne curi me icator, ne me ijȳr, ne ite me pyjē tecuprōn atajē mā me icakōc kam me itēm. ¹⁴ Mā pyjē nō pyxit te me ipar ata japȳ teRitij. Ne pē cupé Tijat jō krī catējē nō, ne cupēcupēhkā impejti to ihpore na hahpān catē. Ne ampeajkam cumā Pahpām kīn, mā Pahpām tePawrō jūjarēn xà ata par na ihtehcajpar. Mā cute impar, mā hürkwa kammehkri atajē cunea te amji to me Jeju na mehkwý. Cwýrjapē ri Pawrō te cō kam mehcumrār. ¹⁵ Jirō pē mā ri Ritij te hürkwa wyr me ijator, ne me imā:

— Mēr hōhō, ca ate amji mā me ito, ipē Pahpām par catē na me ito hajȳr, cwýrjapē ca ha ajpēn me mō, ne ijürkwa kam me ahtwý — hajȳr. Ne kypē me ijator nare. Cwýrjapē wa hürkwa kam me ijāhhuc.

Pê Pirip jō krī kam me hacjēn xà kam me nō

¹⁶ Pê krī ata kam jūm cahāj ita ihkrī. Ne cahāj ita jī cunea kam me pahturē xwýn carō kēn hipu tu. Pê ampo carō kēn ajco cumāampo te cormā jū mān xà nare atajē jarē. Pê cahājre ata ajco ihpore na me cumā to awjarē. Ne nee amji kōt apu ipa nare. Ne cuteto hō tekjē atajē mā apē, pē hāpēn xà atajē jahpan xà na, me hūmre atajē ajco amji mā mehpore incwa. Ne amcro nō na wa ma Pahpām mā mehcakōcxā jürkwa ata wyr me mō. ¹⁷ Mā cahāj ata te me ipynār ne me ikōt carāto mō. Ne cute carāt to hajȳr he:

— Pom me hūmre itajē pē Pahpām me hirōa pē cati ata mā me hāpēcatējē! Ne ihtȳ me amā ateme akēn catia pē me amji pytār xà ata jarē — hane.

¹⁸ Ne cahāj cupr̄yhti ata te me ijarēn to hajȳr to amcro jāhtō. Mā Pawrō pēita na ihkaj na. Mā cahāj cupr̄yhti ata wyr ipipkjēr ne cute kam ampo carō kēn ata mā:

— Hā, wa ha Jeju jarkwa kōt amā, ca cahājita pē acato — hajȳr. Mā hamre, ampo carō kēn ita cupēcator pyrentu. Mā impej ne aracri hýr pyrentu.

¹⁹ Mā me to hō tekjē catējē te me cahāj ata pē mecarō kēn cator na me hōmpun, ne nee hipēr iriāt kam, cute ampo to hūjarēn nare na me hahkra pej, na quē ha nee hipēr hūjarēn xà kōt mehpore nō pyr nare. Cwýrjapē ri ame Pawrō me Xira kammencryc. Ne cute mehpore, ne ma cà pē me to impejcatējē me, me cupē krī jō

pahhi catējē wyr me cupjē. ²⁰ Ne me to mō, Roman catējē pē mehcukij catējē wyr, ne cuteme cuna mā me hām. Ne me cumā Pawrō me Xira jarēn, neme cumā:

— Ÿhȳ, me hūmre itajē pē Juta catējē kwý, necama me pajō krīa kam ame pahcahpēkār to me ipa. Neajtea mā me pamā mehcakōc xà to hahkra to me ipa, neamji kōat me pahton to me ipa. ²¹ Ne me papē Roman catējē, mā nē mencaca xà ita naprām nare — hane.

²² Mā me hāhtōa te me kam ihtēmprāmte me cuprōn, mā krī ata kam, cute mehcukij catējē te Pawrō me Xira pēapu ihkā cokjēr, ne cute mehcahhy na me mēn. ²³ Mā pīhhē to amehcahhy to amehcahhy, mā mehkāj xà cati. Jirō pē mā ri cuteme hacjēn xà mā me haxār, ne cormā me ahna me hamār catē mā harkwa hyr, quē me hamār to impeaj ne. ²⁴ Mā me hamār catē te me hō pahhijarkwa kōt me hacjēn xà caxwām pē, pī cote namehpar jacjēn, ne ahna meto ipijap̄ȳn, ne me ahna wakyre te hihē xà to hihē, ne ma tē.

Pê Pawrō me Xira mehkāj xà cakrō ihtȳ me Pahpām mā cre

²⁵ Mā Pawrō me Xira curia mehkāj xà na, awcapātkō kam me nō ne me Pahpām mā mehcakōc, ne cute Pahpām na incrēr xà to me cumā incrēr. Mā me hacjēn xà kam me hikwa atajē ahna mehkri ne ame kampa. ²⁶ Mā ihprōt pē, pjē te hāhcujrōn kam ihtēm, mā me hacjēn xà hanea ne ihtertet. Mā harkwa jihē xà itacunea te apu amji jihē rēn. Ne hanea ne wakyre te amehuwapre atajē cunea apu impāt, ne me cupē ipijaxwyr. ²⁷ Mā me hacjēn xà jamār catē pimprar, ne cute-harkwa jihē mēn na hōmpun. Ne ihtyjame hacjēn catējē cunea japōj na amehcāmj̄. Ne cute hō pahhi cupate amjicaxuw hō wapo xwahhihi caxār, cute to amji curan prāmte. ²⁸ Mā Pawrō te kȳj cati pēa mā cumā carāt to:

— Apu amji to hajȳr nare! Wa ne me ijpāj nare! Ne ita ricormā ame icunea me ikri! — hajȳr.

²⁹ Mā me hacjēn xà jamār catē te hāhcujro xà na hāhwyr ne hūjarēan kam hār, ne apu ihtertet ne Pawrō me Xira cuna mā ihkōn krā na hýr. ³⁰ Jirō pē mā, ma pō mā me to mō, ne cute mehcukij to:

— Pŷhāpā, jū mā wa ha, ne ajte ikēn catia ita jahpa? — hajȳr.

³¹ Mā me cumā:

— Ca ha Jeju pē Pahhitī ata to amji mā me ahimpej, quē ha me akra mea mā me akēn ita pē meapytā — hane.

³² Ne cute me cumā Pahpām jarkwa jarēn, ne hanea ne, por me hacjēn xà jamār catē jürkwa kam mehkri atajēmā,

cute me Pahpām jarkwa jarēn. ³³ Mā caxwa ata kam me hacjēn xà jamār catē me to mō, ne cute me cumā mehcahhyr xà xwa kre cuhhōn, ne me cumā ihcahhē. Mā Pawrō me Xira te mehkra mea mā cō kam mehcumrār, cute Jeju na mehkwȳ mā me hār na me amji jarēn prāmte. Hamre, māmē hacjēn xà jamār catē ata me, mehkra cunea te amji tome Jeju na mehkwȳ, na ri cō kam cute mehcumrār pyrentu. ³⁴ Ne ma cute Pawrō me Xira jaaprōr ne me to mō, hūrkwa wȳr. Ne cute me cumā hō jōr, nemehkra mea mā ampeaj kam me hakry. Ampo na? Ita caxuw ihtyj Jeju to amji mā mehhimpej na ri.

³⁵ Mā apē, mā Roman catējē pē mehcukij catējē atajē te me hȳrmā me cumā me hāpēn catējē kujahēc, ne me cumā harkwa to:

— Me hūmre atajē mā me hikra — hajyr. ³⁶ Mā me hacjēn xà jamār catē te Pawrō mā hūjarēn ne cumā:

— Roman catējē te me amā hikran na me hūjahkre. Cwȳrjapē ca ha me acato ne gapacta ne me mō — hajyr.

³⁷ Mā Pawrō pahhi kwȳ mā me hāpēn catējē atajē mā:

— Wa nee ite me ampo kēn ton nare, ne hanea ne, me ipēRoman catējē cakrō, mā ahnaa ajte me kam mare mā ameicahhy, ne me hacjēn xà kam cute me ito hūcapēr, nō namā ajte ita caxuw aracri me apimxuar pē me ikujahēcprām? Ita na ihkaj na. Quē ha xaa mehcukij catējēatajēajpēn me mō, ne me taa me ikujate, wa ha cormā ma me mō — hane.

³⁸ Mā pahhi mā hāpēn catējē atajē te mehcukij catējē mā itajarēn. Mā cute Pawrō me Xira pē Roman catējēna me harēn par, ne me hahkre pej, cwȳrjapē riampeaj kam me cumā me hūpa. Ampona? He Roman catējē te amji kam hapac xà na, quē nee me jūm cukij nare kam, amehcahhyr nare. ³⁹ Mā ma me hȳrmā me pra, ne cute mehwȳr, quē cutemehcahhyr xà ata to me amji japackre nare, ne nee me kammencryc nare. Ne cute me hacjēn xà pē ajwarne cator. Ne krī pē me cator xà na me ahna hāhwȳr. ⁴⁰ Mā Pawrō me Xira me hacjēn xà pē me cator, ne maRitij jūrkwa wȳr me mō. Ne curia ri cute Jeju na mehkwȳmā hakry carōt tȳtj ton, ne ma me mō.

17

Pē Texarōn jō krī kam ame ipa

1 Texarōn 1.1; 2.13-14; Ruc 23.1-2;
Jowāw 19.12

¹ Ne cute Krīpuhnacō jō krī jakren, ne ma me mō, ne hanea ne cute me Apôr

jō krī jakren, ne ma Texarōn jō krī kam, Juta catējē te cuprōn xà jūrkwa ata wȳr me cator. ² Mā xap na, mehkōt xà jō amcro kam, ma Pawrōte, cute me amji pyrāc xà ata na, cute me cuprōn xà wȳr tē. Nemehkōt xà jō amcro incrē atajē cunea kam, Pawrō cute me cuprōn xàwȳr pra. Ne cute me ajpēn mā me Pahpām jarkwa jarēn to hapjēa to hapjē. ³ Mā Pawrō te me cumā Jeju to hahkre, ne me cumā harēn to:

— Ŷhȳ, rȳ pēa mā pē Pahpām me panquêtjē mā, por cu me jūm jikaj ata, to awjahkre. Na quē ha jūcaxuw Crixtō ita cato, ne pahte me Pahpām to kēn atajē cunea to tojnō. Ne cuteme pahtehcrajpar xà caxuw quē ha ihtyj amji pupun xākēanre to amji pupu, ne ihtyj ty, ne hacpȳa mā iħtir. Hōħō, mār wa ite me amā Jeju jarē ita pē ri quēt, por cu me jūm jikaj ata — hajyr.

⁴ Mā mehkwy te ihtyj me Pawrō me Xira kam hapac, ne Jeju to amji mā mehhimpej, ne ahna mehkwy mā meħħar. Mā mehcakkritpē Crec jō pjē catējē atajē mā Pahpāmkīn catējē jāhtōa ne me cumā me hār. Mā haneane krī kam pyjē jāmtar catiatajē jāhtōa ne me cumā me hār. Mā Jeju na mehkwyquēt ihtyj me ipicamēn to me mō.

⁵ Cwȳrjapē ri me hū na ame amji to prām, na ri Juta catējē ame pra, ne krī cape na cute mehkēn catējē me, cute me xuwcaca catējē jāhtōa ne mehaprōr, por me cumā me hāpēn prām nareatajē mea mā. Mā jūmjē itajē te krī kamajpēn caxuw me cumā mehkēanre ton xà caxuw me Pawrō me Xira pro. Ne me cuna mā me hām jirō pē mā cutemehkēn mā me mēn prāmte cute mehpro. Me hāprēakam Jaxāw jūrkwa mā me hār, ne ame Pawrō me Xira jāpē. ⁶ Ne nee cute me cumā cator nare, ne cute ma me Jaxāw me, Jeju na mehkwȳ kwȳ to me irō ne amehpro, ne ma krī jō pahhi catējē wȳr me to carār to me mō, ne me cumā:

— Me hūmre itajē te krī cunea kōt ajpēn me ampo kēanre catia ton. Ne hamre, ramā ita ri me cator! ⁷ Mā Jaxāw te me cumā hūrkwa jahkre, mā kam me hāhhuc. Ne ma ame Xexa pē Roman catējē jō pahhiti te amji kam hapac xà caca, ne ajtea mā me imā pahhi nō jāprȳ te Jeju ita jarē — hane.

⁸ Mā me hāhtōa te me ita par, ne ame kammencryac to amencryc, na ri nee jūm te ihcakōc xà na amji par nare, ne ihtyj amehcakōc kēanre to me ipa. ⁹ Mā krī to mehhimpej catējē te Jaxāw me, Jeju na mehkwȳ kwȳ jāmjōr na me ton, mā me hāmjōr jirō pē mā ri cormā cute me cumā hikran.

*Pé Amcoti jō krī kam ame ipa
1 Texarōn 2.15-16*

¹⁰ Mā caxwa pē mā, ma Jeju na mehkwȳ te me Pawrō me Xira kujahēc, Amcoti jō krī wȳr. Mā curi me cator, ne ma Juta catējē te me cuprōn xā wȳr me mō. ¹¹ Mā Amcoti jō krī kam mehkri catējē atajē Texarōn jō krī catējē jirōa pē ampeaj kam me cumā hūpar kôt hakop jahkre pej, ne me cumā ihkīn, ne me cumāhūpar prām. Mā amcro cunea kam Pawrō te me cumā ampo to hahkre xā ata jahkre pej pej to prām to, cormā Pahpām jarkwa kam kôt me hapē ne me cahyt. ¹² Mā me hūpar xā ata kôt me cupē Juta catējē me, me cupē Crec jō pjē catējē me, me cupē pyjē jāmtār cati pē Crec catējē atajē me, me hāhtōa ne cute Jeju to amji mā mehhimpej.

¹³ Mā Texarōn jō krī kam, Juta catējē te Amcoti jō krī kam Pawrō te Pahpām jarkwa to ihcakōcna me harēn par, ne ma mehkōt me pra, cute me irēc, mā cute mehkēn ton prāmte. ¹⁴ Mā Jeju na mehkwȳ te me Pawrō kujahēc pyrentu, cōxwa to kā wȳr. Mā ma mehkwȳ te me Pawrō pynār, neme cumā Atēn jō krī wȳr pry jarēn to mō, ne me to cator. Mā Xira me Timot cormā curia Amcoti jō krī kam me hāhhuc. ¹⁵ Mā Pawrō Atēn jō krī kam cator, ne hāhhuc. Nehacpȳa mā cute me hūnār catējē atajē kujahēc, Amcoti jō krī wȳr, ne me to ihhimpej, quē me Xira me Timot mā awjarē, quē hapu na ihkōt me mō, Atēn jō krī wȳr, ne me cuprō.

*Pé Atēn jō krī kam Pawrō mō
Roman 1.18-20*

¹⁶ Mā Pawrō Atēn jō krī kam apu mō, ne ame hikaj tomō. Ne cute kēn te pahpām cahāc kreka jāhtōa ne hōmpun, krīata kam. Ne cupē ahna ihkaj na, na ri ihpearcre. ¹⁷ Cwȳrjapē ri Pawrō, Juta catējē te me cuprōn xā kam, cute ajpēn māmehcakōc, ne hanea ne mehcahkrit mā Pahpām kūn atajē mā ihcakōc. Ne hōtpē amcro cunea kamcā pē mehkri atajē me, me ajpēn mā me awjarē. ¹⁸ Mā me cumā ihkāhhōc to hahkre catējē pē Epicurij catējē kwȳ me, Xicō catējē kwȳ me, hanea ne cute Pawrō me, meajpēn mā me hūjarēn. Ne mehkwy me, me ajpēn cukij to:

— Ampo mā Pawrō pē ihcakōccatē te amji jahkre kēatre ata ame pamā harēn prām? — hane. Mā mehkwy me ajpēn mā:

— Pypȳn, he ihhēj ne ajtea mā apu pahpām jūjē itajē to me pamā ihcakōc — hane. Mā Pawrō te hacpȳa mā mehtyc tīr na me cumā harēn, cwȳrjapē riajpēn mā me harēn to hane. ¹⁹ Ne ma cute me cuprōn xā japrȳ te Caxēti jō awjarō ata

wȳr, cute me Pawrō jaaprōr ne me to mō, ne me cumā:

20 — Wa itjy me, por ca ate ajtea mā ampo tuw jarēn pilhoti ata jarēn atajē kam me ijapac to prām, ne ampeaj kam me imā impar prām. Wa rȳ jū caxuw iteme ampo ita jarēn par to hajyr nare, na wa me hahkre pej to prām — hajyr.

21 Pé Atēn jō krī kam mehkri catējē me, pō rūm mehcahkrit ajpēn me acjēj ne mehkri atajē mā, ajco me xwahnatuw atajē impar to prām, pē mehkri ne me kampa.

22 Mā Pawrō me cuna mā hām, ne xa, Caxēti jō awjarō kam, ne cuteme cumā to hahkre kam ihtēm, ne me cumā:

— Ÿhȳ, me apē Atēn jō krī catējē, me ikampa! He ihhēj ne ca atjy ame pahpām cahāc to amji mā me ahimpej to me apa. Ca ihhēj ne kēn to ate mehpahpām cahāc kreka ton itajē to, ihhēj ne ampeaj kam amji mā me ahimpej. ²³ Ne wa ita ri me gō krī kam apu ipa, ne ite, me ate kēn te pahpām cahāc kreka mā me ikre pyxwȳr, nekam me hūxwȳr, ne kam me to amjikam gapac na, ite me hāhtōa ne me gōmpun. Ne hanea ne ite ikre pyxit kam pahpām cahācpyxwȳr xā nō caprȳ ata pupun. Mā jūm te kamihhōc to hajyr he: “Ita pahpām cahāc krekapyxwȳr xā, ne nee cu rȳ me pahnō te Pahpām ita jahkre pej nare” hajyr. Ne cormā me apē jūm pē Pahpām ata jahkre kēatre na wa ha me amā harē, ca me ikampa.

24 — Ÿhȳ, he Pahpām ita pē me pajō Pahpām peaj ata, ca rȳ nee ate me hōmpunnare. Ne cupē me Pahton catē. Ne taa mā pēpjē to, ne pjē kam ampo cunea to. Ne cupē pjē ita kam me hirōa pē Pahhitati, ne hanea ne cōjkwa kam cupē Pahhitati. Ne nee, por jūm te cumā ikre ton ata kam ihkrīnare. ²⁵ Ne nee jūm te cumā ampo ton ata na cumā prām nare. Ampo na? He taa mā ri me pamā me pancaca xā gō, ne me pamā me pahte amji kam me pajapac xā gō, ne me pamā ampo cunea impejtī gō. Ne jū wȳr cu me pahnō cumā ampo to ne cugō.

26-27 — Ÿhȳ, pē mam me panquētti pyxit ne to, ne mepanquētti kôt pē me pahton to mō. Ne pē pjē ita kamme pahcunea to, cupē me, krixāre me, me pa me. Ne pē me pahpypȳm xā xwȳjrea na, pē ramā mam me pajōamcro me pahte amji to me papijapar xā to amji kampa, nekam me pahkī xā caxuw me pamā pjē to. Ampo na? Cu pahte me to amji japackre, ne ahna mepajāhhukjēr, ne xwȳ mā jū caxuw amcronō na ahna me pahcator to prāmte. He neePahpām me papē ampȳare mā ipa nare, ihyj pjē cunea kam me pahcāhē na

ipa. ²⁸ Na pê jûm ata ramā harēn to hane he: "Pahpām cāmtà rûm cu pahtyj ame papa, ne amji to me ajpa, ne pahtyj me amjikampa" hane. Ÿhŷ, hanea ne me anô pê Atén catéjê nôa te ihkâhhôc kam ihhôc to hajyr he: "Pahte me hajyar ne me papé Pahpām kra" hane.

²⁹ — Hewhŷ, me pahcunea pê Pahpām kra. Na cu nee pahte amji kam me pajapac xâa kôt, Pahpām to ame amji mâampoo to pahpām nare. Ne nee cu kên to ame pahpām cahâc krekâ ton nare. Ne neewakŷre prâ jakare me, wakŷre prâ tepti ata to amepahpām cahâc krekâ ton nare. Ne nee cu amjia mâ ame ton nare. ³⁰ Pê rý pêa mâ mam pjê cunea kam, mehcunea ramâ meton to me amji pyrâc tu, na pê ajco me toan to me to. Pê nee Pahpām to me amji jackre, ne me hahkre pej nare, cwýrjapê pê nee Pahpām cute me ampo to hajyr xâ ata jahpan xâ na ame to kên nare. Ne hamre, ita caxuw Pahpām tepjê cunea kam ampo itajé intête me pahcunea mân, cu nee hipér ame ampo itajé nô ton to mehajyr nare. ³¹ Ÿhŷ, he ramâ cute me pahcukij ne me pahto ipicokjér xâ jô amcro hyr, quê ha amcro ata na me pahpupu, ne me pahcukij, neajpén pê mempej me, mehkên to ajcockjê. NePahpām te ramâ me pahcukij catê na Jeju xâm, cutecumâ ampeaj kam me pajarén to impejti prâmte. Ne mehcunea te Jeju pê me pahcukij catê nahahkre pej prâmte ri ihtyc jirô pê mâ, hacpýa mâ cute to ihtîr — hajyr.

³² Mâ Pawrô te ihtyc jirô pê hacpýa mâ ihtîrna me cumâ harén, mâ cute mempar, ne nee cute amji mâmme to hajyr nare. Cwýrjapê rimehkwÿ ame cumâ, ne ame hûn, mâ mehkwÿ me cumâ:

— Wa amcro nô na gûjarén xâ ita na hipér me apar prâm — hane.

³³ Mâ Pawrô ma mô. ³⁴ Mâ me hûmre kwÿ te me kam hapac kénre nare, ne cute Jeju na mehkwÿ na me amji ton, ne ahna me cuprôn. Ne me kam hûmre japry te Tijoniti pê Caxêtí jô awjarô kam prohti ata me, cahâj ata pê hapry Tamar ata me, mehkwÿ jûjê atajé te ahna me cuprôn.

18

Pê Pawrô Corinti jô krî kam apu mô
Roman 16.3-4

¹ Jirô pê mâ ri, ma Pawrô mô, Atén jô krî pîn, Corinti jô krî wyr. ² Ne curia pê Juta catéjê nô japry teAquiajata cajpa. Ne pê cupê Ponto jô pjê catéjê kwÿ nô. Ne curmâPrytikra jô pjê pîn hîxi japry te Prixitakwyj atâ me, me cato. Ne ampo na pê ajpén me mô? Pê pjê jô pahhi japry Crawti atâ ma Roman jô krîpê, ajpén Juta catéjê kujate. ³ Cwýrjapê pê Pawrô ma

me hômpun prâmte me hýrmâ mô, ne me cahê na hâhhuc ne ame apê. Ampo na? Hâpêna xâ me Pawrô jâpênxâ pipêan na pê, ne cupêhkâ týjti ata to ame ikre to. Ne me hâpêna xâ ata to ri hôtpê amehpore incwa. ⁴ Ne mehkôt xâ jô amcro cunea kam, cute me cuprônxâ kam, Juta catéjê me, Crec jô pjêcatéjê mâ ihcakôc, cute me kam hapac ne amji to me Jeju na mehkwÿ prâmte.

⁵ Jirô pê mâ ri Xira me Timot cator, Maxeton jô pjê pîn, mâ Pawrô te cupêhkâhti to hâpêna jicu, ne ma Jutacatéjê mâ Pahpâm jarkwa jarén to mô, pê ajco hân ne me cumâ:

— Jeju pê Crixtô to, pê quêt Pahpâm me pamâawjahkre — hane. ⁶ Mâ Pawrô cuna mâ mehcunea amehcakôc ne ame hûn. Cwýrjapê ri cute me cumâ hikran prâmte ihkâ caxâr, ne me kam mare mâ intête pjê jacrô capîr. Ne me cumâ:

— Hamre, wa ha nee hipér me ato ihimpej nare, ca ha caajû mâ me, ne me akén mâ me axâ. Ne Pahpâm pê me gûjawry to me apa xâ ata kam, wa ha nee me acahê na ixâr nare. Ne nee quê ha Pahpâm ita na amji mâ icuhtom nare, quê ha amji mâ me anôa cuhtom. Itacaxuw wa ha nee hipér me gamâr nare. Ne ita caxuwmechahkrit itajé wyr wa ha tê, ne me cumâPahpâm jarkwa pejti itajé jaré — hane.

⁷ Hô, cute me hajyr. Cwýrjapê ri cute me hicu, ne mamô, ne Crec catéjê jô xûmre nô japry te Tico Catytakamaa nee cupê Juta catéjê nare, ne hôtpê cumâ Pahpâm kîn ata cahê na ihkrî. Ne pê Tico jûrkwa atâJuta catéjê te cuprôn xâ cahi na xa. ⁸ Mâ Cripo pê me cuprôn xâ jô pahhi, ne cute Pahpâmpar, mâ mehkra cunea te hanea ne mempar, ne Jeju to amji mâ mehimpê, ne mehkwÿ mâ me hâr. Mâ me hâhtôa ne cute Corinti jô krî kam mePahpâm jarkwa par, ne cute amji to me Jeju na mehkwÿ, mâtuce cô kam mehcumrâr.

⁹ Mâ caxwa nô mâ Pawrô te iriatkam Pahpâm pupun, mâ cumâ:

— Apu acakôc xâ ita na, nee amji mâ pa nare, ne nee ca acakôc to hicu nare. ¹⁰ Ampo na? Wa ita ri acahê na apu mô ita kam, jû wyr quê jûm ato kên. Ampeaj kam krî ita kam imâ me hâhtô, quê ha cormâ me ipynâ ne me ikampa — hajyr.

¹¹ Na ri Pawrô te curi me cumâ Pahpâm jarkwa to hahkreato caku pyxit, ne ihkôt to ihnô cahti na hajyr.

¹² Mâ Crec jô pjêata kam, hûmre nô japry te Caro te amji to Romancatéjê jô pahhi. Mâ amcro atajéa nô kam, Jutacatéjê te me amji to cuprôn, ne me Pawrô pro, ne ma mehcukij xâ wyr me to mô. ¹³ Ne cute me pahhi pê Caro mâ harén to hajyr he:

— Ŷhŷ, hūmre ita te, ite mehūnār prämte, ame imā hūjarēn to hajŷr to mō. Ne cute ajteare mā Pahpām to amji kam me hapac xà ita to me imā hahkre ita na me ipē ihkjajna. Ne me icaca xà kaj na cute amji kam hapac xàita — hane.

¹⁴ Mā Pawrō te amji pytâr prämte ajmār pahhi Caro mā harēn, mā cute Juta catêjē mā:

— Me apê Juta catêjê me ikampa. Quê ha hūmre ita teampeaj kam ampo to kēn na, wa ha ityj me akampa ne meatehcajpa. Ne hamreare, imā nee cute ampo kēn catia tonnare. Ne ihhéj ne me acaca xà me, jūmjé japry itajé me, ajpēnkrac ri ate me acakôc xà pit mā ita. ¹⁵ Cwyrjapê wa ha nee me atehcajpar nare, ca ha me caa amji to ame ahimpej ne me amji to impej. Ne pa, wa ha nee ita caxuw amji to me acukij catê nare — hajŷr.

¹⁶ Ne cute mehcunea cator, mā ma ame hapoj. ¹⁷ Mā cute ame hūmre japry to Xoten pê Jutacatêjê te cuprôn xà jō pahhi cahhyr, mehcukijcatê kam mare mā. Mā nee Caro te Xoten ita to amji kam hapac nare.

Pê hipêr Antijoc jō krî wyr, me amji jaxâ

¹⁸ Mā Pawrō te Jeju na mehkwýcahê na amji to caku pyxit ne ihköt hûkjê, Corinti jō krî kam. Jirô pê mā ri, Prixirakwyj me, Aquira me, cute me pâr krepro, ne ma Xiri jō pjê wyrme pra. Ne Ampohy jō krî kam, cormâ pâr kre mā me hâr nare kam, pê Pawrō Pahpām mā amji to, ne cute cumâ amji to ipipêxâ caxuw to ihkrâ mē. ¹⁹ Mā Epet jō krî mā cator, mā cute Prixirakwyj me Aquira rer. Ne ma cute me cuprôn xâ wyr hâr, ne cute Juta catêjê me ajpêñ mā me hûjarêñ kam ihtêm. ²⁰ Mā cute me cahê na amji to amcrojâhtôa to prämte me hator. Mā ma Pawrō apu ahna ihcaca, ampo na, ma Krîpinkrêñ wyr ihkrâr na ri. ²¹ Ne môr xâ wyr cute me cumâ:

— Quê ha Pahpām mā ite amji jaxâr naito prâm na, wa ha ityj amji jaxâ — hane. Ne ma Pawrō te pâr kre kam amji kujahêc, Epet jō krî pîn. ²² Ne ma Xesa jō krî mā cator, ne ma Krîpinkrêñwyr môr puro. Ne Krîpinkrêñ kam cute Jeju na mehkwymâ ihcakôc, ne me cumâ amji jarêñ, ne ma Antijoc jō krî wyr mō. ²³ Ne cute amji to amcro kwy jakren, jirô pê mā ri mō, ne cute Carati jō pjê jakren, ne Amcrâtì jō pjê jakren, ne ihtyj Jeju namehkwý cunea to ihtyj to mō.

Pê Apôr Epet jō krî me Corinti jō krî kam apu mō
Epet 1.1-2

²⁴ Pê cormâ Pawrō apu môar kam, pê Juta catêjê nôjapry te Apôr pê Mehtehcajpar jō krî kam ihpym ata, maEpet jō krî wyr tê ne cator. Ne pê ampeaj kam ihcakôc pej, ne ampeaj kam cumâ Pahpām jarkwa jahkre pej. ²⁵ Ne hanea ne ampeaj kam cumâ Pahpām te me cumâ tohahkre xâ ata jahkre pej, na ri me cumâ Jeju jarêñ xâcuhtacti jarê. Ne cumâ amji kian kam me cumâ harê. Nenee amjia kôt me cumâ Pahpām jarêñ to ipa nare, ne pê cumâ Jowâwjûjarêñ xâ pit hahkre pej, pê toa ajco mecumâ hûjarêñ to ipa. Por pê Jowâw Jeju cator xwýjreana cato, ne cô cakrò to hikaj xâ mehcumrâ ata, ne cukwakam, pê me cumâ Jowâw te amji kam hapac xâ ata pyxit peajne hahkre pej, pê ajco me cumâ harê. ²⁶ Ne cumâ amji kian kam, Juta catêjê te cuprôn xâkam me cumâ harê. Mâ Prixirakwyj me Aquira te Apôr jûjarêñ xâ ata par, ne me Apôr te Jowâwcukwa kam hûpar xâ atajè pit jarêñ na me hahkre pej pyrentu. Ne ahna me ajpêñ par, ne me haprôr ne ikre kam me cumâ Jeju jarêñ to impejti partu.

²⁷ Mâ Apôr te amji kam hapac ne ma Crec jō pjê wyr ihkrâr. Mâ Jeju na mehkwý te mehthcajpar prämte, me cumâ ihkâhhôcton, Crec jō pjê kam Jeju na mehkwý mā. Ne cute kam me cumâ Apôr pej naharêñ, ne cute me ahna hâhwyr, mâr quê ahna me amji caxâr to impeaj ne. Mâ ma curi cator ne cute, por ramâ ame Jeju to amji mâmehhimpej atajê, tehcajpar catia to mō. ²⁸ Ne cute Pahpâm jarkwakot Juta catêjê mâ ihcakôc, ne Jeju pê ri quêt Pahpâm kra, ne cupê Crixto, ne toa pê Pahpâm me cumâawjahkre, ne mehcunea kam mare mâ ame cumâ harêñ to mō. Ne cute hûjarêñ xâ ata kôt Juta catêjê hi kwîn.

19

Pê Pawrô Epet jō krî kam apu mō
Ruc 3.15-16

¹ Mâ cormâ Apôr Corinti jō krî me, Crec jō pjê kam apu môar kam, mâ ma Pawrô Epet jō krî wyr tê, necator. Ne curia cute Jeju na mehkwý kwý cajpar, ² ne mehcukij to:

— Ca ate me Jeju kam gapac ne mehkwý na ate me amji ton, cwyrjapê môrmô ca ajkî ramâ Pahpâm Carô Pejti te me amâ amji jör? — hajŷr. Mâ me cumâ:

— Wa nee ite me Pahpâm Carô Pejti ita na hahkre pej nare, xâmte ihtyj Carô — hane.

³ Mâ me cumâ:

— Ne mér jûm te me acumrâr xâ mâ kôt pê meacumrâ? — hane. Mâ me cumâ:

— Jowâw te mehcumrâr xâ ata kôt pême icumrâ — hane.

⁴ Mā Pawrō me cumā:

— Pom Jowāw te me acumrār xà atajē pê, por mehkēnmā me hikra atajē me, por cormā ame Jeju jikaj to ipa atajē. Pê Jowāw ajco Juta catējē mā awjarē, mār quē hapu na ihköt me jūm ata kampa. Ne jūm ata pê ri Jeju, ne hamre ita caxuw wa ha Jeju jarkwa kôt me acumrā — hane.

⁵ Mā cute me ita kam hapac jirô pê mā ri, Pawrō te Pahhiti pê Jeju jarkwa kôt, cō kam mehcumrā. ⁶ Ne cute mehcunea na hūhkra xir, ne me cumā Pahpām nahāhwyr. Mā Pahpām Carō Pejtū te mehcuneamā amji jōr. Mā ajtea mā cute mehcakōc kam mehtēm, nehanae ne cute me Pahpām jarkwa jarēn kam mehtēm. ⁷ Ne me hūmre te tōxi atajē to pê hane.

⁸ Putwrȳ incrē kam mā hān ne Pawrō hōtpē majuta catējē te cuprōn xà wyr ipa, ne nee amji na hāhtāt nare, ne me hāhtōa mā ihytāj kam Pahpām himpej xà mā mencjēj na ihcakōc, pê me kampa, ne ajco ajpēn mā me harē. ⁹ Mā ma mehkwy ahna me aprā, ne ma amji mā ame to hajyr caca. Ne cormā mehcunea kam mare mā, cute me Jeju te amji kam hapac xà na mehcakōc kēanre. Mā cute me hajyr ita kam, Pawrō me cupēcator, ne ma amji kôt Jeju namehkwȳ to mō. Jirô pê cute ajpēn mā me pajō Pahhiti Jeju pê me pahkrītxwȳ na me harēn na ipyr ne ame harē. Ne hūmre japrȳ teTiran ita jō kāhhōc to hahkre xà jürkwa kam, pê ajco ame cumā harē. ¹⁰ Ne cute me cumā to hahkre ita to caku to ipijakrut. Mā hōtpē Axij jō pjē ata kam mehcunea pê Juta catējē me, mehcakrit atajē te Pahpām jarkwa par.

Xewa kra xūmre

Me Hāpēn Xà 5.12-16; 1 Texarōn 1.9-10

¹¹ Pê Pahpām ajco Pawrō tehcajpar to catia to ipa, ne ajco cumā cute amji jahkre pej gō, mār quē carōt kôt hāpēn xà catia pihhoti to. ¹² Na pê Pawrō cama ihcakōc ne ihcakōc xà atato me hā catējē caprā, neme to impej. Ne hō cupēhkā to, hāhprou xà pê hanea, ne ihytāj ajco me caprā. Na quē ha jūm xà ata cama ihtāt, quē ha ramā impej pyrentu, ne kam ampo carō kēn atajē, quē ha hanea ne jūm ihtāt, quē ha ramā impej pyrentu.

¹³⁻¹⁴ Cwȳrjapē ri Juta catējē kwȳ te ita na me Pawrō pupun, ne ihytāj Pawrō cuxā me ton to ipa. Ne por me hūmre te xet atajēpē ri Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahkrījaprȳ te Xewa kra atajē, pê neeme cupē Jeju na mehkwy nare cakrō, ihytājPawrō jikjē na Pahhiti pê Jeju japrȳ namehkwȳ pê me pahturē xwýn carō kēn japoj to me ipa to. Ne ihytāj Jeju japrȳa na me hapoj

to prām. Cwȳrjapē ri ampo carō kēn mā mehcakōc to me hane he:

— Por ahnaa Pawrō me cumā Jeju japrȳ jarē ata na, wa ha hanea ne amā, ca cupē acato — hane. ¹⁵ Mā hūmre kam me pahturē xwýn carō ita te me cumā:

— Wa ramā ite Jeju pupun, ne Pawrō pupun. Ne jūmjē māca me? — hajyr.

¹⁶ Ne cutea mehcahhyr kamihtēm. Ne mehcahhyr to mehcahhy, ne cute ame haxōp, ne amecupē mehkā cokjēr, mā ma ikre ata pê me cator.

¹⁷ Mā Epet jō krī kam mehcunea pê Juta catējē me, mehcakrit mehkri atajē te me itajaren par, ne me hahkre pej. Na ri me cumā Jeju japrȳ cupa xà kam mā rȳ hāhhuc. Ne mam me cumā hūpa ata jirō pê me cumā Jejujaprȳ cupa. ¹⁸ Mā me hāhtōa te mempar atajē te amji to me Jeju namehkwȳ prāmte me hȳrmā me mō, ne cute ame ampo kēn ton atajē na me cumā amji jarēn, mehāhtōa kam mare mā. ¹⁹ Mā me hūxy xi catējē jāhtōa te me cuprōn, ne Jeju na mehkwy mā me hār prāmte, cute me hō kāhhōckōt me hāhcaprār xà atajē incwȳr ne me to mō. Ne cute me kam mare mā, mehō kāhhōc atajē to me caxār par. Ne cute mehkāhhōc te caxār atajē jō pore cahyt, mā hō pore catia to cati, ne iħħej rūm cupē caku to xīc jāpēn xà jāmcwȳr xà jō pore. ²⁰ Hō, Jeju jarēn xà impejti itajēpē hane, ne ajco ajcamē ne ma ihcakūm to mō.

*Pê Epet jō krī kam me ajpēn par nare
Roman 1.13-15; 15.22-29*

²¹ Ampo itajē cunea jirō pê mā ri Pawrō te amjjixār xà na amji kam hapac, ne cumā catyatre na Maxeton jō pjē me Crec jō pjē jakren to iħtēm prām. Ne ma hanea ne Krípinkrēnwȳr iħtēm prām, na ri cute me cumā amji jarēn to:

— Ite Krípinkrēn pupun jirō pê, wa ha ma Roman jō krī wyr imōr to prām — hajyr.

²² Cwȳrjapē ri cute mehthcajpar catējē pijakrūtpē Timot me Eraxō kujahēc, Maxeton jō pjēwȳr. Mā cormā Pawrō Axij jō pjē kam apu ipa.

²³ Mā amro ata na Epet jō krī kam me hāhtōa ne cutemehkēn xà ton, mā hōtpē quēt Jeju na mehkwy picamēn, cwȳrjapē ri ame kam incryc. Ne Epet jō krī catējē kamihtjēy me cumā pahtpām cahac kreka japrȳ te Tijānkwyj ata to amji kam me hapac to me ipa. Pê cumā me ikre to, ne kam me hū xwȳ neajco kam me Tijānkwyj ata to me amji kampa. ²⁴ Ne wakyre prā jakare to me hāpēn catējē atajē nōjaprȳ pē Temetti, pê ajco wakyre prā jakare to Tijānkwyj jūrkwa carō kreka to. Ne pē hāpēn xà ita kôt ajcoampeaj kam

mehpore incwa, na pê cumâ ihporea to ihpore. ²⁵ Mâ cute ajkam me hâpêncatêjê pê mehkwý atajê na hâhwýr, ne cute me cumâ:

— Me ijô ikwý nô, he me pajâpêñ xà itapîn ri me pajô pore hapôj. ²⁶ Xà ca nee ate me Pawrô te ampo ton ata na me hômpun ne mempar nare? He ihtýj Pawrô me cumâ awjarê, ne me cumâ: "Pom ampo to ame pahpâm cahâc kreka to itajê pê Pahpâm nare" hane. Mâ me hâhtôa te me hûjarêñ xà ita par, na ri ihtyjamji kôt ita ri krî kam me hâhtôa ne me hanea neAxij jô pjê cunea kam apu amji kôt me to. ²⁷ Ne ita na me papê ihkéanre. Quê hacute ahnna apu môr na, quê ha me pajâpêñ xà hamre. Quêha nee jûm hipêr me papê me pajâpêñ xà itajê nô japrônare. Ne nee mä ita pit nare. Quê ha hanea ne mechcuneame pahpâm cahâc kreka pê Tijânkwyj atá jûrkwa catihti ata jicu, ne me to hapac kêt, por mechcunea Axij jô pjê me, pjê cunea kam mechcunea ame toamji kam hapac to me ipa atajê. Quê ha Jeju kîntej Tijânkwyj atá to me hapac kêt, ne hûrkwato me hapac kêt, ne me hicu — hane.

²⁸ Mâ me hâhtôti atajê te me ita par, ne Jeju na mehkwýkam amencryac to mencyrc. Necute me carâr kam mehtêm, ne me Tijânkwyj jarêñ to:

— Epet jô krî kam Tijânkwyj catia to cati — hane.

²⁹ Mâ me carâr kam me hûjarêñ xà ita krî kam apuihcahkûm tu. Mâ me hâhtôa te me ita par, ne cute me Cajo meAritarcô pê Maxeton jô pjê catêjê pijakrut ne Pawrô kôtame môr atajê pro, ne ma me cupjê, cute mecuprôn xà cati wýr. ³⁰ Mâ Pawrô me hâhtôti atajê mä ihcakôc prâm, mä ma Jejuna mehkwý ame huwahi. ³¹ Mâ hanea ne pjê ata kam Pawrô jô ikwý nô kwý pêkrî jô pahhi atajê kwý te me cumâ harkwa kujahêc, quê neecute me cuprôn xâ wýr môr nare, mä Pawrô jûpar.

³² Ne nee me hâhtôti atajê me cute me ajpêñ par nare. Ne mehkwý ampo kwý jarêñ to ame carâr, ne mehkwý hanea neampo kwý jarêñ to ame carâr. Na ri me hâhtôa pê mehahkre kâatre, mä nee cute ampocwýrapê ame carâr to ame ipa ata na me hahkre pej nare. ³³ Mâ Juta catêjê te me Arexânre jator, cute me cumâihcakôc prâmte. Ne cute me cuna mä me hâm. Mâ mehkwý amjimä me Arexânre te to ihcupan na me harê. Mâ Arexânre te hûhkra tohâpêr, ne tee me cuna mä apu amji na hâprâr to hahkre. ³⁴ Mâ cute me Arexânre pê Juta catêjê nô na mehahkre pej, ne mechcunea te me carâr kam ihtêm. Ne cute mecarâar to me or to ipijakrut. Ne me carâr to hane he:

— Epet jô krî kam Tijânkwyj catia to cati! — hane.

Pê krî jô pahhi catêjê nô ame hâhtôa atajê cahkûm

³⁵ Mâ krî mä hâhhôc catê te hôtpê hûjarêñ to mehhi kwîn, ne me cumâ:

— Epet jô krî jô xûmre, me ikampa. Ne me acunea pê me pajô krî kam Tijânkwyj jûrkwa jamâr catê, nepê kënti impejti cójkwa pîn ihpym, ca me hamâ atajême hahkre pej. ³⁶ He nee jûm te ajtea mä harêñ xâ nô to harênnare. Ne amji mä me aprîa ne, nee ca ampo kam me amji kam me gapac nare kam me ton nare. Xa ampo ita to me amji kampa, jirô pê mä ca ha cormâ me to. ³⁷ Ampo caxuw mä ate me hûmre itajê japrôr? Xà ajkî cuteme Tijânkwyj jûrkwapê ampo to hâhkij, nare, môrmô cute me pajô pahpâm cahâc kreka xûn na mä ate me haprôr? Hâpà, nee cute me ampo itajêñ to jû mân nare.

³⁸ Quê Temetti me, mehkwý mä, jûm na mechcakôc xâ na mä, quê hama cute mechcukij catêjê wýr me pra, ne me cumâ me amcro nô ta. He itajêa caxuw ri pahhi, ne cute mechcukij catêjê amehkrî. Na quê ha metaa me cumâ jûm na mechcakôc.

³⁹ Ne hipêr ita jirô pê me ampo na prâm, ne xa cute me amâ amcrohyr xâ ata jikaj, quê ha kam ahtwý, ca ha mechcunea jipôc ri me cumâharê, quê ha me hahkre pej, ne jû na me amâ to. Hôhô, quêt pahteme amji kam me pajapac xâ te hajýr he. ⁴⁰ Ne me pahkéanre. Ampo na? Quê ihhéaj to jûm me pajô pahhiti mäpalhte me hajýr xâ ita na me pajarê, quê ame pahkam incryc. Neme paucukij, jû mä cu me cumâ amji jarêñ to? — hajýr. ⁴¹ Ne cute me cumâ hûjarêñ jirô pê mä cute me cuprôn xâ jicu ne me amehcakhûm.

20

Pê Pawrô Maxeton jô pjê me Crec jô pjê kam apu môr

¹ Ne mehkhêñ jâhkrihkrit jamre jirô pê, Pawrô te Jeju na mehkwýna hâhwýr, mä cute me cuprôn. Mâ cute me cumâ hûcanâr xâto ihtýj, neme cumâ ihtêm xâ na amji jarêñ. Ne maMaxeton jô pjê wýr môr. ² Ne curi cator ne apu ipa, ne cute Jeju na mehkwýjâhtôa mä hûcanâr xâ to ihtýj, ne cute me hapackre to irya to iry. ³ Jirô pê ma Crec jô pjê mä cator, ne curi cute amji to putwry to incrê. Ne ramâ cute Xiri jô pjê wýr môr xâ caxuwapu amji mä hâhcuprôn, ne cute amji name cupê Juta catêjê te me toamji kam hapac xâ kéanre, ne ihtýjamehcuran prâm na me hahkre pej. Mâ cute amji kam hapac, mä nee hipêr Xiri jô pjê na cumâ ihtêm prâm nare. Ne ita caxuw ri cumâ Maxeton jöpjê pua na

ihtêm to prâm. ⁴ Mâ hôtpê jûmjê ihkôt me mõ atajé japryXôpat, pê Piro kra, pê Amcoti jô krî kam ihpym me, Ariticô me Xecun, pê Texarôn jô krî kam mehpym me, Cajo pê Terpe jô krî kam ihpym me, Timot me Tiquicô me Trópmo, pê Axij jô pjê kam amehpypym. Atajé cunea pê hôtpê Pawrô kôt aijo ame ipa. ⁵ Ne ma mam me pra, ne Trôwat jô krî kam me cator, ne curia ame hikaj to ame ipa. ⁶ Ne me Hakren xà jô amji kîn jirô pê mâ, wa haneane ma me tê, Pirip jô krî pîn mehkôt. Ne curia ite amji to me amcro to xîc jirô pê mâ, wa ite me amjicajpar, Trôwat jô krî kam, ne me icunea te curi amji to me amcro toxet.

Pê Trôwat jô krî kam Pawrô apu mō Jowâw 5.21; Me Hâpén Xà 9.36-43

⁷ Ne xap na, mehkôt xà jô amcro kam, Jeju na mehkwyte caxwa ri me cuprôn, me hâpân xà caxuw cute ame ajpênkîn to prâm to. Mâ Pawrô irâratia na ihtêmprâm, cwyrjapê ri cute caxwa kat hâm me cumâ hûjarêna kam ihtêm. Mâ ramâ ahna awcapâtô picapôn mâ cormâ me cumâ awjarê. ⁸ Kýj pê ikre caxwýn nô kam, cute me cuprôn xâata kam, pê ampeaj kam ihpôc xà jâhtô ne mehcujro. ⁹ Mâ hûmre japry te Ewti ita kýj pê, harkwa na pômâ me irít xâ ata na jý ne kampa, ita kamhôt xwa mâ hôt, ne ihpym, ikre kre crê atapin. Mâ hýrmâ me iwrýc ne cute me harî, mâ ramâ ihtyc tu. ¹⁰ Mâ Pawrô wrýc, ne cute hûmre ita pýn, ne me cumâ:

— Ame amji mâ apikrar nare. Cormâ ihtîar ne quê ha ijtý ipa — hajýr.

¹¹ Jirô pê mâ ri Pawrô jâpir, mâ mehcuneajâpân ne ame harte. Mâ hacpý ma mâ Pawrô te me cumâ hûjarêna kam ihtêm, ne me cumâ hûjarêna to apê, ne me tê. ¹² Mâ hûmre ata hacpýa mâ ihtîr mâ ma me to mõ, hûrkwa wýr. Neampeaj kam hûrêna me cumâ amji kîn, ne me hakry.

Mehakepxà jô krî wýr mehtêm xà

¹³ Ne pâr kreti kam Axô jô krî wýr ite me imõr kam me icrâ, ne por côxwa cahê na krî xa ata kam me icator. Ne curia wame Pawrô jikaj, quê ha pjê kam ajpêñ mõ, ne cormâ Axô jô krî mâcato. ¹⁴ Ne wa ite Axô jô krî kam me ajpêñ cajpar, ne mapâr kre mâ me ixâr ne me mõ, ne Mehakepxà jô krî mâ me icator. ¹⁵ Ne me Mehakepxà jô krî to me tojnõ, ne ma me tê, ne apê nôna nawa cormâ cô jipôc ri amcrâ japry te Quito ata jô pjê cahê na me mõ. Ne amcro pyxit jirô pê mâ, wa ramâ Awjarôti jô pjê mâ me icator, nehipér me ina amcro pyxit, wa ma ramâ Krîtêpti mâ me icator. ¹⁶ Mâ Pawrô ma apu Epet jô krî kam hâhhuc caca, nema hanea ne apu Axij jô pjê kam amji to amcro jâhtô caca. Ampo

na? Krîpinkrêna mâ catorprâmté hâpôr pit. Mâr quê xwý mâ Me Hô Kêhkën jô amji kîn joomcro xwýjrea na cato.

Pê Pawrô te me cumâ harkwa kujate Jowâw 21.15-17; 1 Timot 4.6-8; 1 Petrô 5.1-4

¹⁷ Ne ma Krîtêpti kam me icator, mâ Pawrô te Epet jô krî kam Jeju na mehkwy to mehhimpej catêjê mâ ihhôc, neihkujahêc, mâr quê ajpêñ Krîtêpti wýr me mõ, ne Pawrô mâ mehcakôc to prâmté cute me hýrmâ ihhôc neihkujahêc. ¹⁸ Mâ me icator, mâ Pawrô te me cumâ amji jarêna mecumâ:

— Ýhý, pê wa mam ramâ Axij jô pjê kam me awyr icator xâata kam, pê ca ramâ amji jipôc ri me ipupu, ne ramâ ate me ite amji kam ijapac xâ pupun pejtu. ¹⁹ Wa ityj me pajô Pahhitî pê Jeju mâ apu ijapêñ to ipa, amcroatajê kam, ne cormâ cumâ ijapêñ to ipa. Ne nee hanea ne aijo amji to icati prâm nare, ne pê maajco ame Jeju caca na pê wa me hû naapu amrâ. Pê meikwý pê Juta catêjê ame ito kéanre, pê wa amjicajpêr xâ xâhti ata to ajco amji cajpe cakrô, pê wa ityj mecumâ awcanâ, ne nee pêwa me pajô Pahhitî pê Jeju jâpêñ xâ mâ hikran nare. ²⁰ Ne ajco me akôt ipa, ne me amâ Jeju jarkwa tohahkre to ipa. Ne nee pê wa ame akam ipec xâ nare. Pê wa ityj me amâ awcanâ ne ite meatehcajpar xâ caxuw, pê wa amâ Jeju jarkwa jarêna to harê, pahta mecuprôn xâ me, më gûrkwa kam, pê wa me amâ Jeju jarkwa to hahkre to ipa. ²¹ Ne ajco mehcunea pê Juta catêjêmâ harêna to ipa, ne hanea ne me apê mehcakrit atajé mâharê. Ne pêwa mehcunea mâ me huphê na awjahkre, mâr quê mehkénmâ hikra, ne Pahpâm wýr me apkjê, ne me pajô Pahhitî pê Jeju to amji mâ mehhimpej.

²² — Ne hamre, ita caxuw ri Pahpâm Carô Pejti te Krîpinkrêna wýrjator. Na wa ha ma curi mõ. Ne ampeaj kam ri ipê curi ampo te ikên xâ ata jahkre kâatto hahkre kêt, ampomôrmô quê ha ajte curi jû mâ ito. ²³ Ne ihnô ata pyxit ri imâ hahkre pej, quê ha me ipro, ne me hacjén xâ kam me ijaxâ, ne ame ito jamâ, ata na ri Pahpâm Carô Pejti te ramâ imâ hûjarêna, krî cuneakôt. ²⁴ Na wa nee ity xâ ita to amji japackre nare, quê ha me icuran prâm, ne taa me icura. Hô, ijapêñ xâ impejti na cuteimên xâ ata waquêt ite hipêj to amji kampa. Ne me pajô Pahhitî pê Jeju te ijapêñ xâ na imên ata te hajýr he. Wa ha mehcuneamâ Jeju pê me pahkritxwý na harêna pejti jarê, mâr quê hacpýa mâ mehcunea Jeju kôt Pahpâm wýr meapkjê, ne cute me amji jaxâr xâ ata na ri Pahpâm mâ me ahna prâm.

²⁵ — Ne pê wa ajco me amāPahpām pê me pahcunea to iihhimpej catê cati na harē. Newa ha ma ita caxuw mō, ne ramā ite hipér ate meipupun nare na me gahkreb pej. ²⁶ Cwýrjapê wa ampeaj kam me amāawjarē. Na ca ha me anō Jeju te amji kam hapac xâ mā hikra nehicu, quê ha Pahpām nee ita na amji mā icuhtom nare, ne amji mā me anōa cuhtom. ²⁷ Ampo na? Pê wa ajco hōtpê amji na ijàhtât nare kam me amā Pahpām te amji kamhapac xâ jarē, cwýrjapê quê ha nee ita naamji mā icuhtom nare.

²⁸ — Ne me apê Jeju na mehkwȳ to mehhimpej catéjê, ca ha ita caxuwme amji jamār peaj to me apa, ne nee jū caxuw Jeju mā mehikram nare. Ne hanea ne Jeju na mehkwȳ jamār peajto me apa, ne caxuw ri Pahpām Carō Pejti te me apyxwýr. Pê Pahpām kra mehkwȳ tehcajpar prämte ty, ne caprōcunea ajxwȳ, mā ahnaa cute me pahito amji kra. Cwýrjapêca ha me hamār to impeaj ne. ²⁹ Ampo na? He, imāa quê ha ihytjy jūmjé itēmjakān pê ate me Jeju māhikran prämte me awýr cato, ne me amā ihhéj, ne imā me gahkreb pej. Ne atajé pê quêha ampo jàprê pyràac, na quê hanee me acaprí nare. Quê ha cute me acunea jipej prämteihtyj ame ato kēanre to mō. ³⁰ Quê ha me akwyā nō hanea ne apu to iħcupan to mō. Ne meapē mehkwȳa nō mā apu iħħej to mō, cute amji kōat me apēJeju na mehkwȳ ton to prämte. ³¹ Cwýrjapê ca ha me guphē, ne ma ita kōt me hakop. Hō, itacupate wa ite me akam amji to ipijapar to caku to incrē. Na waicwyār kam, caxwa me amcro cunea kam iteme acunea mā Jeju jarkwa to hahkreb.

³² — Ita caxuw, wa ha Pahpām mā me apē mehkwȳ atajé cajrēn, mār quê me ato impeaj ne, me ate cute amji kam hapac xâ pynär pejti to präm to. He Pahpām ri me amā ampo pej cuneagō, ne hanea ne me apicamēn na me ato, ca me ajcamē. ³³ Na pê wa ita ri ame akam ipa, ne nee me gōpore me, ampo pê me atekjé atajé na präm nare. ³⁴ Ne ramā ate me ijahkreb pej, pê wa iħuhkra toapē, ne iħuhkra to iħapēn xâ ita to me ikwȳ caxuw amjmā īhpore incwýr na amjito, pê wa me amā pahte me cupēampo jamreare atajé tehcajpar to hahkreb. ³⁵ Ata to pê me pajō Pahhiti pê Jeju me pamā hahkreb to hane. Na wa maharkwa to mē amji japackre, ata to pê ihcakōc to hane he: “Yħŷ, quê jūm amā ampo gō, ne ampeaj kam hūrēn gakry, ne quētjūm mā ate ampo jōr xâ atā kōt ca ha hirōa pê ampeaj kam gakrya togakry” — hajŷr.

³⁶ Ne cute ihcakōc jicu, mā Jeju na mehkwȳ mehkōn krā name hŷr, ne

Pahpām mā mehcakōc. ³⁷ Mā mehkwy me Pawrō japy, ne ame cumā amji jarē, ne mehcunea ame amrā. ³⁸ Ne mehcunea mā amji kīn nare. Ampo na? Cute me Pawrôte jū caxuw hipérme hōmpun nare na me cumā amjijarēn, mā cute mempar na ri. Ne ma me ikōt pàr kre wýr me mō. Wa ma Pawrōme ite me irer ne pàr kre mā me ixār.

21

Pê Pawrō ma Kr̄ipinkrēn wýr tē

¹ Wa ite me cumā amji jarēn, ne ma pàr kre kam me tē, ne me icatyatre na harā mā, cō jipōc ri pjē japy te Cotkam me icator. Ne amcro nō na, wa ma cōxwa to kā naPirā jō kři kam me ijāhhuc, ne ma hipér me tē, ne maPatara jō kři mā me icator. ² Ne curia wa ite me, pom wa pàr kre kam me mō atā jicu, ne ite me pàr kre nō cajpar, ne cumā me ixār, ne ma Pàrkō jō kři wýr me tē. ³ Ne ite me cō jipōc ri Xipre jō pjē ata pupun, ne ma harā māmē tē, Xiri jō pjē wýr. Ne curi me icator, Kēn jō kři kam, necuri cute me ampo to irôrōc jahkā na me irôrōc.

⁴ Ne hōtpē curi ite me Jeju na mehkwȳ cajpar, kři atā kam, ne curia ite me cahē na amji to me amcro xet. Mā Pahpām Carō Pejti te me cumā Pawrō jarēn, mācute me cumā hūjarēn, mār quē nee Kr̄ipinkrēn wýrmōr nare. ⁵ Mā curi cute ame ipa xâ na, amji mā me amcro hyr xāata me cupē hamre, mā ma pàr kre wýr me pra. Mā ma cute me ipynār, ne ikōt kři pē me cator, mehkra me, mehprō mea mā. Wa me icunea me ikōn krā na me ijŷr, cōxwa to kā na, ne Pahpām mā me icakōc. ⁶ Jirō pē mā wa ite me cumā amji jarēn, ne ma pàr kre māmē ixār. Mā ma hacpý mā ikre wýr cute me amji jaxār ne me mō.

⁷ Wa ma Kēn jō kři pīn me tē, ne ma Potorma jō kři mā meicator, ne apu Jeju na mehkwȳ mā me icakōc, ne curia ite meahna amji to me amcro pyxit. ⁸ Ne amcro nō na wa ma me tē, ne Xexa jō kři wýr meicator. Ne ma Pahpām wýr me to ipipkjēr catē japy te Pirip jūrkwa mā me ixār, ne curia hūrkwa kam cahē name ijāhhuc. Ne cupē, por pē Kr̄ipinkrēn kam Jeju na mehkwȳ texet pē me capi atajé nō. ⁹ Ne iħkra cahāj te cwat ne cormā nee mempjé nare, nehōtpē Pahpām jarkwa to mehcakōc.

¹⁰ Na wa amcro jaħtōa kam cahē na meijāhhuc, ne ame ipa. Mā hūmre japy te Agap itajuta jō pjē pīn cator. Ne cupē Pahpām jarkwato ihcakōc catē. ¹¹ Ne ma mō ne Pawrō cape na xa, ne cutea to amji jūhkra me īħpar cajpre, ne Pawrō mā:

— Ÿhý, Pahpām Carō Pejti jarkwa kôt wa ha amā awjaré. Quê haihtyj Juta catêjê Krípinkrén kam, atu na héxá ita to ipa catê ata me guwapre tohanea he, ne ajkî mehcahkritatajê jûhkra mā me gaxà — hane.

¹² Wa ite me Jeju na mehkwý me, ita kam ijapac, ne ma Krípinkrén tête ame Pawrô juwahi. ¹³ Mâ Pawrô me imâ:

— Ampo na mā ca ame acwýr to hane, ne imâ amji kínnare ita na ame ijuwahi? He wa nee icajpre xâ ita pit caxuw apu imôr nare. He wa hanea ne Krípinkrén kam, Jejucwýrjapê ityc xâa caxuw apu mō — hane.

¹⁴ Wa tee ame huwahi, ne ite me to tojnô ne me cumâ:

— Pahpām te ampo to amji mā ato jû mân prâm atato, quê ha ihtyj ato jû mā — hakjyr.

¹⁵ Ne ite me amji to amcro kwý kujahêc jirô pê mā, wa ame ijâcuprôn, ne ma Krípinkrén wýr me mō. ¹⁶ Mâ Jeju na mehkwý kwý Xexa jô krí kam amehkriatajê te me ijaprôr, ne ma Krípinkrén wýr me ito mō, Mexô jûrkwa wýr. Mâ cute me ijaprôr, wa curia cahê name ijâhhuc. Ne hûmre ata pê cô jipôc ri, Xipre jô pjê ata kam ihpým. Ne rý pêa mâ pê cupê Jeju na mehkwý. ¹⁷ Mâ Krípinkrén kam Jeju na mehkwý te me Pawrô pupun, ne ampeaj kam me hakry.

Pê Pawrô Tijac wýr mō ne hómpu

¹⁸ Ne apê mā Pawrô ma me ikôt mō, ne cute Tijac cajpar. Mâ ramâ Jeju na mehkwý to mehhimpej catêjê cunea te cuprôn, cute me cuprôn xâ kam. ¹⁹ Mâ Pawrô te ahpýanre na, Pahpām te ihcakôc xâ kôt mehcahkrit pê Juta catêjê nare atajê mā ampo pejti ton na, me cumâ amji jarên par.

²⁰⁻²⁵ Mâ cute mempar jirô pê, mehcunea te amji mā me Pahpām pejti na to me hàmñän, ne me Pawrô mā:

— Ÿhý, wa ite ramâ me ihkâhhôc pyxit ne me hipêj, ne ma ramâ ite mehkujahêc, mehcahkritatajê wýr. Mâr quê Jeju na mehkwý mā me axâ, neme ihkâhhôc ata cahyt, ne me awpa. Ne ihkâhhôc ata kam wa ite me cumâ ijarkwa kujahêc, mâr quê nee ame pahpām cahâc kreka carô jô hâtatjê kur nare. Ne nee ame, por me hôkre kam caxwýr nare atajê jícaprô na mehkur nare, ame ampo caprô atajê kurnare. Ne quê mehprôa me, mempjéa me, ame amji to inxy, nenee quê ame ajpêñ pê mehprô caxun nare xâ na, wa ite me cumâ ihhôc ne me cumâ ihku-jahêc, ihkâhhôc ata kam. Ÿhý, Pawrô, ita caxuw wa ha me amâ me pahkjêj kwý jarê. Ita ri Krípinkrén kam, me cupê Juta

catêjêjâhtôa ne cute amji to me Jeju na mehkwý. Atajê cunea ame Mojxe xwý te amji kam hapac xâ to me amjikampa, ne ramâ ate me hahkre pej ne me hõmpun. Ne xwahna, cute ihmat ri, mehkríatajê mā Juta catêjê te ampo te ihcupan xâ to pit mā hahkre to apa na, me ato ihhêj xi na me harén par. Ca xwahna me cumâ to hahkre tohane he, quê hapacta ne me Mojxe xwý te amji kam hapac xâata mā hikra, ne hanea ne xwahna me Juta catêjê te amjikam hapac xâ atajê mā hikra, ne ma apu cutemehkra xûmre mā impy kâ kryjre ne hitep tête me cumâ. Mâ ahna akam me cupê ihkaj na. Na quê ha ita ri acatorna me gahkre pej, ne ihtyj me amân kam to ihtêm pyrentu. Ita na ri me ato prâm. Jû mā cu ha ajte me to? Cu ha pahte mehhêj xi xâ ita to me hamre prâm to, cu ha me to hane he. Ita ri me pajipôc ri, me pahkam me hûmre te cwatatajê, pê Pahpām mā ampo to awjahkre. Ne ihtyj caxuw ame ipijaci to ipa. Ne ramâ me cumâ amcro te xet peaj ne nô. Ne cute amji mā me amcro hyr ata jirô pê, quê ha Mojxe xwý incaca xâ kôt ame amji cûmpej. Ne caa, ca ha atjy hanea ne mehköt mō, quê hanea ne me hipôac ri me acûmpej, ca ha caa cute me acûmpej catêjê mā amji cunea jahpanxâ na amgô. Hamre, quê ha mehcunea me banquêtjê jarkwakôt apa na me apupu. Na quê ha Axij jô pjê pînJuta catêjê kwý japôj atajê teame ato ihhêj na, ihtyj me cumâ hahkre pej — hane. Hô, Jeju na mehkwý to ihhimpej catêjê kwý te Pawrô mā me hûjärên to hakjyr. Mâ cute mempar.

²⁶ Ne apê, mā ma cute me hûmre to cwat ne me to tê, mā hanea ne me ipijaci xâ ita mā me hâr, ne cute Pahpām mā me amji cuuhöñ. Jirô pê mā ri ma Pahpām tome amji kam hapac xâ jûrkwa caxwâm pê me hâr. Cute amjimâ me ipijaci xâ jô amcro pupun prâmte. Ne cute Pahpām mā mehcajrén catêjê pê mehcumpej catêjêmâ hâmjör xâ na amcro hyr, ne me hûrkwa wýr me amji jaxâr.

Pê me Pawrô pro Me Hâpén Xâ 24.12

²⁷ Mâ ramâ amcro hyr xâ na hâhtêp. Mâ Jutacatêjê kwý Axij jô pjê rûm me cator, ne cute me Pawrôpupun, Pahpām to me amji kam hapac xâ jûrkwa kam. Ne cute mehcunea curi ame ipa atajê rêc, cute me Pawrô pro prâmté. ²⁸ Ne cute me carâr kam me to ihtêm, ne me carâr to:

— Me ikwý! Ajpêñ me pra! He hûmre itapjê cunea kam, me papê Jutacatêjê te amji kam hapac xâ kaj na me cumâ ampo tohahkre to ipa! Na ca ha me itehcajpa! Ne hanea ne amepanquëti Mojxe te amjikam hapac xâ na ihcakôc kêanre to ipa, ne apu

Pahpám tome amji kam hapac xà jürkwa na ihcakóc kēanre to ipa. Jirô pê mā ri ma Pahpám to me amji kam pajapac xà jürkwato cute amehkén prámte, ma mehcakrit atajé to mō. Ne jū wyr quē mehcakrit atajé ikre pejti ata mā me acjéj — hajýr.

²⁹ Ÿhý, pê me ita jarén to me hane. Ampo na? Pê me Pawrô kwý nō japrý te Tropimo, pê Epet jō krí kam ihpym, ne ihcahkrit, ne nee cupéJuta catéjé nō nare, neKrípinkrén kam Pawrô me apu mō. Pê me hômpu, ne ihtyj cute Pahpám to me amji kam hapac xà jürkwa mā me to hár na ame Pawrô cámjí. ³⁰ Mā xwahna ata krí cunea kôt ipicrân, mā ajpénnamehprôt, ne cute me Pawrô pro, ne ma pô māPahpám to me amji kam hapac xà jürkwa pê me cupjé. Mā Pahpám to me amji kam hapac xà jürkwa jamár catéjé te cator jakán pê, me to harkwa jihé pyrentu. ³¹ Mā ramā me háhtôa te me Pawrô curan kammahtéem. Mā krí jamár catéjé pê Roman catéjé jō kráhtare jō pahhi te krícunea kam, cute me amji rēc na me harén par. ³² Ne cute kráhtare to cuprôn pyrentu, ne ma me háhtôi atajé wyr mehprôt. Mā me háhtôa te kráhtare atajé pupun, ne pea cute me Pawrô cahhyrjicu. ³³ Mā me hō pahhi Pawrô wyr cator, ne cute hýrmâháhtép ne ihpro, ne wakýre pijakrut to mehuwapre na harkwa hyr, mā cute me to ihcrajpre. Jirô pêcute mehcukij, ne me cumâ:

— Pýhápà, jûm xûmre mā ajte? Ampo to ri cute ihkén? — hajýr.

³⁴ Mā mehcunea te me caràr kam mehtém, ne ajtea mâmehkwý jûjarén xà, ne ajtea mā mehkwý ame ampona me haré. Mā me hō pahhi te mempar, ne cupé cute ampo to kén xà ata na hahkre kēatre. Ne cute kráhtare mā harkwa hyr, quē me Pawrô jarí ne ma kén te ikre týjti ata wyr me to mō. ³⁵ Mā cute me harí ne ma me hâpir xà na me to hâpir to mō, ne me to hâhtép, ne cute me harí ne me to kwý, cute me curé catéjé cupate. ³⁶ Mā me hō kôt me caràr to me mō, ne me cumâ:

— Mehcura! Mehcura! — hane.

Pé Pawrô amji pytâ

³⁷ Mā ma kén te ikre týjti ata kam cute me Pawrô xir. Mā Pawrô te Crec jarkwa to me hō pahhi mā ihcakóc ne cumâ:

— Xà wa itýj pahhi amâ icakóc? — hajýr. Mā pahhi te amji mā ipikraz, ne cumâ:

— Pýhápà, xà ca ajte atýj Crec jarkwa to acakóc? ³⁸ Wa xwahna itýj amji mā ato apê Ejit catéjé nô. Por pê pjé jō pahhi to apu ihkén prám, ne me háprécatéjé to cwat mir ne me to cuprô, ne ma pô mā me to mō ata na wa apu acâmjí — hajýr.

³⁹ Mā Pawrô pahhi mā:

— Hamreare, ipê Pawrô, ne ipê Juta catéjé nôa wa, ne Kríjara jô krí kam pê wa ipym, krí catia to cati ata kam, Quíriti jô pjé kam. Ne wa ha awý, ca ito tojnô wa me hâhtôti itajé mā icakóc — hane.

⁴⁰ Mā pahhi te ihtyj cumâ harkwa hyr to:

— Gapacta ne me cumâ acakóc — hajýr. Mā me hâpir xà kam Pawrô jâhhuc, ne xa, necute mehcunea kêt prámte me cumâ hûhkra pêr. Mā hamre, mehcunea pinkrén. Mā cute Juta jarkwaa to ihcakóc kam ihtêm, ne me cumâ:

22

¹ — Ÿhý, me ikwý me, me iquêtjé me, me ikjéjême, menxûjé, me ikampa. Wa ha me acunaa mā ite amji pytâ xà ita to me amâamji jaré — hajýr.

² Mā cute harkwaa to me cumâ ihcakóc na mempar, ne me ipinkrén, ne meipinkrén tu. Mā Pawrô me cumâ:

³ — Ÿhý, ipê Juta catéjé nôa wa, ne pê waKríjara jô krí kam ipym, Quíriti jô pjé kam, ne wa ita ri Krípinkrén kam amji to ajpa, ne Camar pê ri imâ ampo to hahkre catê. Ne cute ampo to imâhahkre xà ata pê wa cupê cupy, ne me panquêtti te amji kam hapac xà ata pê hâhtôa to hâhtô, ne cati, pê to hahkre ne cupy. Ne pê wa Pahpám mā amji gôa to cumâ amji gô, tohanea, pom qué ate me cumâ amji jôr he. Pê wa nee cormâne Jeju pê Pahpám kra na hahkre pej nare. ⁴ Na pê wa ajco Jeju na mehkwy pro to ipa, ite mehcuranprámte, ne pê wa ajco me hûmre pro, ne pyjé pro, ne cuteme amji jacjén xà kam ajco me to awcapê. ⁵ Ne qué Juta catéjé jô pahhi cunea pê prohti kamihtýj ita na me ijaré, ne ampeaj kam pê wa ajco me to hajýr to ipa. Na pê wa Tamatcô jôkrí kam me cupê prohti kam me caxuw ihkâhhôc py, cute me hômpun ne me cahyt, neite Jeju na mehkwý pro na cute me itehcrajpar to prám to. Ne wa ma curi to mō, ite mejumjé atajé ihpro ne wakýre to me huwapre, ne ajpénhacpý ne Krípinkrén wyr me toimôr, ne ame to kêanre prámte.

*Pawrô ipintuw na cute amji jarén xà
Me Hâpén Xà 8.3; 9.1-19; 26.1-23*

⁶ — Ne pê wa ma mam mō, ne ramâ Tamatcô jô krí na ahtép, pê ramâ pyt ikrâjimoac kam jý, pê wa ihprôt pê kjý rûm, cójkwa rûm ampo prâti catia nô ata pupu, pê iwyr mō. ⁷ Hamre, pê wa pjé kam ipym, ne ihcakóc kampa, pêimâ ihcakóc ne imâ: “Xawrô, Xawrô! Ampo na mā ca apu ito kén?” hane.

⁸ — Hamre, pê wa ihcukij ne cumâ: “Pahhi, me anô mā ca?” hane. Mā imâ: “Ipê Jeju, mât wa Naxare jô krí pîn icator, ca apu itokéanre ata wa” hane.

⁹ — Pê hanea ne, por pê wa hümre me mō atajé, hâhcujro pupu, nenee, por pê imā ihcakôc xà ata na hôkre par pej nare.

¹⁰ Hamre, wa ite hipér ihcukij ne cumā: "Ampo to wa hapahhi ajte?" hane. Mā imā: "To xa ne ma Tamatcô jō krí wyr tē, curia quê hajum amā awjaré, he ate imā ite amji mā ampo na prâmti ata ton na ato prâm" hane. ¹¹ Ne pê hâhcujro prâti ata ito to kên, pê ito tûm pyrentu. Pê me hümre ikôt me mō atajé, ma Tamatcô jō krí wyr me ijaprô ne me ito mō, ne me ito cato.

¹² — Pê curi hümre nō japrý te Anana ata pêPahpám to amji kam hapac catê, ne hôtpê Mojxe xwý jôkâhhôc caca xâ kampa. Na pê Juta catêjêTamatcô jō krí kam mehkri atajé ihyj ajco meAnana kampa. ¹³ Ne pê ajpén mō, ne iwyr cato, ne imâharkwa to: "Ikjé Xawrô, hacpýa ma rít!" hane. Hamre, pê wa irít pyrentu, ne hômpu.

¹⁴ — Pê imā hüjarën to: "Me panquêtti jō Pahpám te ri amji mā acapi, ne quê ha amâ hâpén xâ to hahkre. Ca ha Pahpám kra pê catyt kam ipa catê ata pupu, quê ha taa amâ ihcakôc, ca ha kampa. ¹⁵ Ampo na? Quê ha ato Pahpám kra maimprar catê. Ca ha mehcunea mâ, ate ampo pupun neimpars atajé na, amji jaré. ¹⁶ Ne mér, ampo mâ ca jy ne apu hikaj? To xa, ne ito tojnô, wa cô kam acumrâ, ca amji tehcajpar xâ na Jeju na ahwy, quê ha Pahpám ate amji kam gapac xâ kén me gâpén xâ kén itajé to tojnô nehicu" hane. Hö, pê imâ hüjarën to hane, pê wa harkwa kôt to.

*Pê Pawrô hâpén xâ na amji jaré
Me Hâpén Xâ 16.35-39*

¹⁷ — Na pê wa Krípinkrên wyr amji jaxâ, ne Pahpámto me amji kam hapac xâ jürkwa kam Pahpám mâ icakôc, ne iriat kam hômpu. ¹⁸ Pê imā: "Acator pyrentu, Krípinkrên pê. Ampo na? Jû wyr quêita ri jûm akampa, ate ito gújarën xâ ata na" hane.

¹⁹ — Pê wa ma apu ijítot, ne ma Krípinkrên pê apu icator prâm nô, na pê wa cumâ icakôc ne cumâ: "Ijô Pahhiti, he mehcunea mâ ramâ ita ri ijapén xâ kéanre atajé na ijahkre pejtu. Pê wa ajcohôtpê cute me akam hapac catêjê te me cuprôn xâ jürkwa wyr ipa, ne mehpro ne mehcahy. ²⁰ Ne pê Tewâw hanea ne hôtpê me cumâ ato ihcakôc. Cwýrjapê pê me Tewâw curan na imâ impeaj to impej. Nepê ramâ me Tewâw curan xâa kam, pa pê wa ityjmehtehcajpa ne me cumâ mehkâ jamâ, ata na ramâ me cumâijahkre pejtu" hane.

²¹ — Pê Pahpám pê Pahhiti imâ: "Wa ha ma ihmât ri akujate, ca ha mehcahkrit atajé wyr tê" hane — hane.

²² Ÿhý, cute me Pawrô te me cumâ mehcahkrit atajéjarën, mâ cute mempar pê kyj cati pêamâ me carâr kam mehtêm, ne me carâr to:

— Mehcura! Ne me to pjê caprâ, quê hamre! — hajýr.

²³ Ne me carâr kam cute me to ihtêm, ne mehkâ krý ne kâj mâ me to awcapê, ne me pjê jacrô cakrý, ne kâj mâ me to awcapê. ²⁴ Mâ krâhtare jô pahhi ata te mehkwymâ harkwa hyr, quê kén te ikre tyti ata kam me Pawrô jaxâ, ne mehcahy, quê ampo cwýrjapê ame carâr ata to me cumâawjaré, ampo na mâ ajte ame carâr to hane. ²⁵ Mâ Pawrô cahhyr xâ caxuw, cormâ ame huwapre kwýa kam, mâ Roman catêjê nôa pê pahhittehcajpar catê ata mô ne cape na xa, mâ cute ihcukij, ne cumâ:

— Môrmôd ajkî ate ampo na me Roman catêjê nôcukij nare kam mehcahhyr xâ ita na me amâ impej? — hajýr.

²⁶ Mâ pahhi tehcajpar catê ata te ita par, ne amji mäipikrar, ne ma me hô pahhi wyr tê ne cumâ:

— Co he, ca ha gâpén xâ ita to impeaj ne! Nâmri hümre ita pê Roman catêjê nôa ri — hajýr.

²⁷ Mâ ma pahhi Pawrô wyr tê ne cute ihcukij, ne cumâ:

— Imâ amji jaré, xâ ajkî ampeaj kam mâ apê Roman catêjê nô? — hajýr. Mâ Pawrô cumâ:

— Ampeaj kam ri ipê mehnôa wa — hane.

²⁸ Mâ pahhi cumâ:

— Ite hajýar ne ipê Roman catêjê kwý nôa wa cakrô, pê wa nee curi me kam ipym nare, ne ajtea mâ pjê nô kamipým. Ne ite amji to Roman catêjê kwý prâm topê wa amji jahpan xâ na ihpore catia ne cugô — hane. Mâ Pawrô cumâ:

— Ÿhý, quêt inxû pêRoman catêjê nôa, cwýrjapê ri ihkôat ipê Romancatêjê nô — hane.

²⁹ Mâ ihcahyr catêjê atajé te apu ihcahy xâa kam, mâ cute cupê Roman catêjê nô na amji jarê, mâ cute mempar, ne amji mâ me ipikrar, ne me cumâ hikran, ne mecupê cator pyrentu. Mâ pahhi te Pawrô pê Romancatêjê nôa na hahkre pej, ne apu hûpa. Ampo na? Cute Roman catêjê incaca xâ kaj na me huwapre na harkwa hyr, na ri apu hûpa.

Pê Pawrô prohti kam me cuna mâ xa

³⁰ Mâ pahhi cormâ hûpar pej, ne amji jahkre pej prâm, ampo na mâ ajte Juta catêjê ame Pawrô na ihcakôckén.

Cwÿrjapé ri cute mehcajrén jō pahhi catéjé me, prohti kam me cati atajé cunea me cuprón na me cumā hūjahkre. Jirô pē mā ri cute me wakýre te Pawró cajpre ata pôn, ne ma me hýrmā me to mō, ne me to cator, ne me cuna mā cute me hām na mecumā harkwa hyr. Mā cute harkwa kôt me ton.

23

¹ Mā Pawró prohti kam me hōmpun týjti ne me cumā:

— Me ikjéjé! Pê wa icapénti na caxwām catia mā Pahpám cuna mā amji toajpa, ne ahnaa cormā ita kam to xa he — hane.

² Mā Anana pē Pahpám mā mehcajrén catéjéjō pahhi catihti ata te me cahé na mehcuuhhé catéjé atajé mā Pawró jarkwa kam me cawkín na harkwa hyr. Mācute harkwa kam me cawkín. ³ Mā Pawró Anana mā:

— Pyhápà, ihhéj ne pō rūm apejti, ne acaxwām pē akéanre! Quéha Pahpám hanea ne acawkí, ate icawkín ita jahpan xà na. Ne me panquétjé incaca xà kôt mehcukij caté itana ca akri. Mér hōhō, ampo na mā ate icahhyr nagarkwa hyr? Ca me panquétjé incaca xà ihkaj na apuito hane — hane.

⁴ Mā me hūmre me Pawró na mehcuuhhé atajé me cumā:

— He ca apu Pahpám mā mehcajrén catéjé jō pahhitixún, ne ahna ihkaj na — hane.

⁵ Mā Pawró me cumā:

— Me ikjéjé, wa nee ite cupé pahhiti ita na hahkre pejnare. Wa hahkre pej na mā, wa nee cumā icakók xà ita tohajýr nare. Ampo na? Pahpám jarkwa na cute mehhók catéjé jökáhhók kam pē mehhók to me hane he: “Nee ame akwý jō pahhiti na acakók kén nare” — hane.

⁶ Ne Pawró te prohkam me hakrā pi-jakrut na me hahkre pej, mā mehkwy pē Xato xwý kôt me ipa catéjé, ne mehkwy pē Parixéw catéjé. Mā cute me to ipicápon prámte kÿj cati pêa mā hújarén, ne me cumā:

— Me ikjéjé, inxú pē Parixéw catéjé nōa, na ri ipé Parixéw catéjé nōa wa. Ne pa wa ita ri, cute me amji cukij xà kam xa, mā ameicukij. Ampo na? Wa itýj mehtyc itajé te hacpýa mā mehtír na amji mā me to hajýr to ipa, na wa ita ri xa — hajýr.

⁷ Hō, cute me cumā ita jarén to hajýr. Mā Parixéw catéjé me Xato xwý kôt me ipa catéjé te me ajpén mān kam mehtém, mā prohkamcute me hapackre catéjé atajé picapón. ⁸ Ne ampo na mā ame ajpén mā? Nee mā ampo na ame ajpén mān nare. He me cupé Xato xwý kôt me ipa catéjé ma apu hacpý mā mehtyc tř na me harén par caca, ne hanea ne ma apu cójkwa pín

Pahpámjarkwa to memprar catéjé na me aprâ, ne hamreare na me haré, ne me carójamreare na amji mā me haré. Mā Parixéw catéjé ampo itajé cunea na amji mā me to hajýr to me ipa. ⁹ Na ri kypé ajpén mā ame carà to me ipa nare. Mā Parixéw catéjé kwýme, Mojxe xwý te me hapackre xà me cumā to hahkre catéjé atajé me, me hām, ne hanea ne me caraar kam, cute me harén to:

— Wa nee ite me hūmre ita kam ihkén xà nō pupun nare. Qué ihhéaj to ampeaj kam cójkwa pín Pahpám mā imprar catéjé nō cumā ihcakók, nare, qué me caró nō cumā ihcakók, cu ha ahnaa mā me — hajýr.

¹⁰ Ne ihtýj me ipijapu to me mō, ne ampeaj kam me ipijapu xà ita catia to cati, na ri krähtare jō pahhi mācute ihhéaj to amji pē ame Pawró jirén na húpa. Cwÿrjapé ri cute krähtare wrýc na me cumáhújahkre, qué me wýr ne me Pawró capa, ne ma kén te ikre týjti ata wýr me to amji jaxà. Mā krähtare wrýc ne cute me cupé Pawró caxár, ne ma hacpý mā me tomô.

¹¹ Mā caxwa ata kam Jeju pē me pajó Pahhiti te Pawró mā amji to ipipé ne cumā:

— Apu pa nare, awcaná. Ca ate ita ri Krípinkrén kamijarén, ne ca ha atjý hanea ne Roman jō krí kamijaré — hajýr.

Pê Pawró curan na me amji pa

¹² Mā apě, mā Juta catéjé kwý te me amji to cuprón, neampeaj kam me ipijacri týaj kam, me hápán nare, ne amehkóm nare kam, cute me Pawró curan na me amji ton. ¹³ Ne por pē me hūmre me ajpén pa atajé pē me hähító na me cwarénta jiróa pē. ¹⁴ Ne ma Pahpám mā mehcajrén catéjé jō pahhi kwý me, mehkwy jakrā jō pahhi catéjé wýr me mō, ne me cumā:

— Ÿhý, wa ite me ijápán nare kam me Pawró curan na ampeaj kam me amji ton, ne wa ha xà mehcura, ne cormā me ampo kré, ne me ikó. ¹⁵ Na ca ha ita caxuw prohti kam catéjé me, krähtare jō pahhi mā me awjaré, qué ajpén ita ri me Pawró to mō. Ca ha me hō pahhi māahéj, ne cumā: “Wa hipér me Pawró jújarén parprám, ca ha ajpén me ite cuprón xà wýr to mō” hane. Qué ajpén to mō, wa ha ramá priyahlá kôt me hikaj, ne catorxwýjrea na pry kót mehcura — hane.

¹⁶ Mā Pawró tàmxwýre ata aracri xa, ne cute me ajpén par xà ata namempar, ne ma kén te ikre týjti ata wýr tē, neinquétti wýrhár, ne cute cumā húpar xà ata jarén par. ¹⁷ Mā Pawró te krähtare nō na hähwýr, ne cumā:

— Ijaparire ita japrô ne to mō, gō pahhi wyr. Quê haihtyj cumā ampo ata jarē — hajyr.

¹⁸ Mā krähtare te haparire japrôr ne mahō pahhi wyr to mō, ne hýrmâ to hâr, ne hō pahhi mā:

— Ýhý, por cute me Pawrô jaxàr mā xa ata te ina hâhwyr, wa ite awyr haparire ita japrôr ne to mō, quê amā ampo ita jarē — hajyr.

¹⁹ Mā me hō pahhi te intuwre ita jûhkra na ipyr, ne mame cupê to hûjawry, ne cute ihcukij to:

— Ampo ca apu imā harēn prâm? — hajyr.

²⁰ Mā cumâ:

— Ýhý, wa nee apu amā ampo jarēn prâm nare, quê ha Juta catêjê Pawrô curan prâmte me amâihhêj, ne hipér me hûpar prâmte cute me cuprôn xâ ri quêtta na me ana ahwý. ²¹ Ca ha nee me kam gapac nare, ampo na he ame amâ ihhêj. Ne mehûmre te me ajpén par atajé jâhtô te cwarênta jirôa pê, quê haquêttia mā me amxu ne prya kôt mehcura. Ne mehcunea neme hâpân nare, ne mehkôm nare kam, xa me quêtta curan, ne cormâ ame hâpân ne amehkôm na cute me amjiton, ne cama ramâ amji caxuw meakampa — hane.

²² Mā krähtare jō pahhi te cumâ:

— Nee jûm mā ate imâ ampo jarêna ita jarêna nare — hane. Ne ma cute intuwre ita kujahêc, mā tê.

*Pê pahhi Peri wyr me Pawrô kujate
Me Hápén Xà 21.27-39; 22.24-30*

²³ Mā krähtare jō pahhi te krähtareto ipijakrut ne cumâ hâkjér ne me cumâ:

— Wapohti na me krähtare to me xéj to ajkrut ne me haprô, nehanea ne cawrô kam krähtare to me xetênta ne mehaprô, ne hanea ne kruwxwa na krähtare to me xéj to ajkrutne me haprô, quê meahcuprô, ne Xexa jō krî wyr me pra, caxwa ryre kam. ²⁴ Ne hanea ne me Pawrô mā cawrô nô mā me acato, quê kam jy, ca me huwahi to impeaj ne, ne ma pahhitî pê Periwyr me to mō, Xexa jō krî kam — hajyr.

²⁵ Jirô pê mā ri pahhi ata te ihkâhhôc pyr, ne cutekam ihhôc to hajyr he:

²⁶ — Ýhý, Peri pê pahhi catihi ita, xâ apeaj? Ipê CrawtiRixij, ne itea wa amâ ihhôc, ne amâ ihkujahêc.

²⁷ — Juta catêjê te me hûmre ita pro ne ajmârmehcuran. Wa ite me cupê Roman catêjê nô na hahkre pej, neite ijô krähtare to me cupê hûtâr. ²⁸ Ne wa ite ampo na cute ame to kên to hajyr na hahkre peaj to prâmtehaprôr, cute me hapackre catêjewyr. Ne me cupê Juta catêjê pêprohkam, ite me cuna mā hûmre ita xâm. ²⁹ Ne ite nee ihytcxâ caxuw, nare,

cute me haxâr xâ caxuw, cute ampo kên ton nare na, hahkre pej. Ne menquêtjê caca xâköt cute ampo kên ton na ame harê. ³⁰ Ne wa ramâ ite Juta catêjê kwy te me Pawrôcuran na me amji ton na me hahkre pej, ne ite to amji kamijapac, ne ite amâ ihkujahêc. Ne ite me cumân, quê acunaa mā me Pawrô kên na harê. Hamre, ita na pitmâ wa ite amâ ihhôc, apej pêa mā mō. Ipê CrawtiRixij — hajyr.

³¹ Mā krähtare catêjê te hō pahhi par, ne cute me Pawrô japrôr, ne ma caxwa ri me to mō, Antipatrij jô krî wyr. ³² Ne apê, mā krähtare catêjê te me cwatxénta atajêmehpar kam ame ipa atajé te hacpýa mā kên te ikre týjti ata wyr meamji jaxâr ne me mō. Mâ cawrô kam krähtare meprâ atajé ma Pawrô to me mō, Xexa jô krî wyr, ne me tocator. ³³ Ne cute Peri pê pahhitî mā me ihkâhhôc pyr ata jör, nehanea ne hûhkra mā me Pawrô jaxâr. ³⁴ Mâ pahhitî te ihkâhhôc cahyt ne Pawrô cukij ne cumâ:

— Hâ, pjê jû kra mā ca? — hajyr. Mâ cumâ:

— Ipê Quiriti jô pjê kra — hane. ³⁵ Mâ cumâ:

— Quê ha xa cute me akôt harêna kên catêjê me cato, wa ha cormâakampa — hane. Jirô pê mā cute krähtare catêjê mâharkwa hyr, quê Heroti xwý jûrkwa mā me Pawrô jaxâr, ne me huwahi tu. Mâ cupê pjê jô pahhitî ata jûrkwa kam, cute me haxâr.

24

*Pê Juta catêjê Pawrô pro rë
Ruc 21.12-13; Me Hápén Xà 25.7*

¹ Ne amcro te xîc jirô pê mā ri, ma Anana pê Pahpâm mā mehcajrên catêjê jō pahhi ita me, prohti kam mehkwý kwy me, ma Xexa jô krî wyr me mō, ne cute mencaca xâ jahkre pej catêjê me, mā hanea ne cute me hûjarêna catê japrâ te Tertur ata japrôr, ne ma me to cator. Ne Peri pê pahhitî wyr me hâr. Necute Pawrô to mehcakôc kén kam mehtêm. ² Ne cute me Tertur na hâhwyr, ne Pericuna mâ me hâm, mâ Tertur te Pawrô kôt harêna kên kamihtêm, ne pahhi mâ harêna to:

— Ýhý, pahhitî! Apeaj to apej, ne ate amji jahkre peaj toamji jahkre pej. Cwýrjapê wa me ipej pêa mâ me amji toajpa, rý pêa mâ wa me ipej pêa mâ amji to me ajpa. Neramâ ate ampo jâhtôa ne to impej to mō, me pajô pjêta kam. ³ Ne ate me imâ ampo jâhtôa ne hôr, pjê cunea kam, amcro me caku cunea kam, ne tahnaa ri me imâ impej. ⁴ Ne wa ha nee apê ijâmtâr to iryti nare, ne wa awy, ca ipar to hatujre ne.

5 — Wa ite me hūmre ita jahkre pej, mā ihhēj rūm cupēhà pyràac ne ipa, mā ampo kén cunea hapój to ipa. Ne Juta catéjê kam xwahna to, ne pjé cunea kam to, ne krí cunea kót xwahna ton to ipa, ne ihkén ton to ipa. Ne cupé Naxare jō krícatéjê kwý jō pahhi, ne ihtýj ame pajó pjé jō pahhito kén prám to ipa. ⁶ Ne tee apu Pahpám to me amji kam hapac xà jürkwa to kén prám, ne ampeaj kam ihtúm prám. Na wa tee me to jū na to prám, me icaca xàa na. ⁷ Mā kráhtare catéjê jō pahhi pê Ritij ita te mejíjhkra kam, hárprea kam, Pawrô caxár. ⁸ Ne cutea ri awýr me ikujahé, wa me acunaa mā amePawrô na me icakók kén. Na ca ha hūmre ita cukij ne híakampa, ne pom wa me ampo jaré itajé, quê ha taaharé — hajýr.

⁹ Mā Juta catéjê mehcuhhê ne me Tertur jújarénxà kampa, ne me taa xwýjé me harén to:

— Ampeaj kam riampo kén ton to ipa — hane.

Pê Pawrô harkwa to amji pytà, Peri cuna mā

Ruc 21.14-19

¹⁰ Mā me hō pahhiti pê Peri te Pawrô te hújaréñ xà na cumá iħkrā toħahħec. Mā Pawrô tehújaréñ kam ihtém ne me cumá:

— Ÿhý, wa ite ramā, apé Juta catéjê kam-mehcukij caté na caku jáhtôa na, gahkre pej. Cwýrjapéwa acunaa mā icakók, ne amji jaré ne amji pytà, pyrén wa apu ijakry.

¹¹ — Ÿhý, wa curmā Krípinkrén mā ictator. Ne cormáicotor na amcro te tóxi peaj. Ne atýj mehcukij, quê ha taa me amā awjaré. Wa Pahpám to ite amji kam ijapac prámte, wa Krípinkrén kam ictator. ¹² Ne nee Juta catéjê nō te ite ampo to jū mān toimōr na ipupun nare, ne nee wa apu jūm caxun to imōr nare, ne wa nee Pahpám toamji kam me hapac xà jürkwa kam, ite jūmjé rēcnare, cute me cuprōn xà kam. Ne hanea ne krí ata kam, nee krí cape na ite jūmjé rēc nare. ¹³ Ne nee mehnō te ampo kén na ipupun nare, ne nee ijújaréñ xà nō na, jūm te ipar nare ita kam, jū mā quê me ijaréñ to?

¹⁴ — Ne ampo pyxitre ata na ri ampeaj kam me ijaré. Waityj Jeju te amji kam hapac xàa kót, me panquétjé jō Pahpám pynár to ipa. Ne Juta catéjê pê cama ita naihkaj na. Ne imāa ite amji kam ijapac xà te hajýr he, na wa itýj iħcunea kampa, ne itýj Mojxe xwýr jō káhhoc kampa, ne Pahpámjarkwa to meħcakók catéjê jō káhhoc kampa. ¹⁵ Ne wa ha itýj Pahpám jikaj, quê ha jū caxuwihtýj hacpýa mā meħtyc atajé to ihtír. Mempejti atajéme, meħkén atajé me, cute hacpýa mā me to

ihtír na, wa itýj amji mā to hane. ¹⁶ Na wa apu ikén ton nare, ne caxwām catia mā icapénti na ipa, Pahpám me, meħcunea cuna mā.

¹⁷ — Ne hamre, pê wa Krípinkrén pê icato, ne ma pjécunea kót apu ipa, ne curia amji to caku kwý kujate. Necurmá wa ha hacpýa mā me ikwý wýr amji jaxár, Krípinkrén wýr. Ite me cumá ihpore nō jör prámte. Nehanea ne ite Pahpám mā ampo to ijújahkre ata jör prám. ¹⁸ Ne ite Juta catéjê caca xàa kót me amji cümpnej jirō pê, Pahpám to amji kam me hapac xàjürkwa mā ixár, ite me Pahpám mā ampo jör prámte. Me icré wa me mō ne me icuhhê, ne nee wa ame ikénton to me ipa nare, ne ata kam ri Juta catéjê kwý Axij jō pjé pín me cator, cute me ipupun. ¹⁹ Ne quê rý mā ajpén cute me ipupun catéjê atajéa me mō, ne cute ikam me ampo kén pupun xà atajéa na, me taa acuna mā me ijaré, nare, quê, pom prohkam meħkwý ita ri me xa atajéa me amā meijaré. ²⁰ Ne pê wa me cunaa mā ixám xà ata kam, pê wa neeme kam mare mā ampo kén ton nare. ²¹ Ne ampo pyxit peaj ata pê wa to, ne kýj cati péamá me cumá icakók, ne me cumá: “Ÿhý, wa itýj hacpýa mā Pahpám te meħtyc atajé totír na amji mā to hane, ata cwýrjapé mā ca ameicukij” hane — hajýr. Höħo, Pawrô te pahhi pê Peri mā amijaréñ to hajýr.

²² Mā pahhi pê Peri te ramā Jeju na meħkwý te amji kam hapac xà jahkre pej. Ne cute me cumá amcro nō hyr, neme cumá:

— Hamre, ita kam ita pit, quê ha xa kráhtare jöpahhi pê Ritij ata cato, wa ha cormá me acaca xà ita najú na me ato — hajýr.

²³ Ne cute kráhtare pê Pawrô jamár caté atá mā harkwa hyr, ne cumá:

— Ÿhý, ita ri kén te ikre týjti ata wýr Pawrô japró, ne hamár to impeaj ne, quê nee jū kam ihtém nare. Ne kyre pê huwapre, ne ikre kam apu ipa na to tojnō, quêt taa apu ipa. Ne quê iħħej to me höikwý nō mā meħteħcajpar prám na, ca ha atýj me to tojnō, quêt taameħteħcajpa — hane. Ne cute kén te ikre týjtiata kam me Pawrô xir, mā curia hħħuc ne apu mō.

Pê Pawrô Peri me Truxirkwýj cuna mā xá

²⁴ Mā amcro kwý te me hakren jirō pê mā ri Peri me hixi japró te Truxirkwýj cator, ne cupé Juta catéjê cahaj nōa. Necute me Pawrô par prámte me ahna hħawwyr. Mā Pawrô te cumá Jeju to cute amji mā meħħimpej xà jaréñ to hajýr:

²⁵ — Cu ha me paħcunea catyt kam me papa, ne ma ampo kén tēte me amji jiprōn

tome papa. Quê ha amcro nō na Pahpām me pahcukijne me pahkrā kēn catējē me, me pahkrā pej catējē me, me pahto ajcokjē. Ne apu mehkra kēn to kēn, ne mehkrapej to impej — hajȳr. Hō, Pawrō te me cumā hūjarēn to hajȳr. Mā Peri te ita par, ne cumā hūpaa to hūpa, mā cumā:

— Gapacta ne mō. Wa ha jū caxuw ana prām, ne hipērgapprō — hane.

²⁶ Ne ihcaprō na ihpore na Peri Pawrō jikaj. Cwŷrjapēri cute Pawrō na hâhwyr to amcro jāhtōa ne apu cumāihcakōc.

²⁷ Mā Pawrō te curia amji to caku pi-jakrut kujahēc. Jirō pē mā ri pahhi pē Peri ata cator. Mā haxā kam pahhititu wōn̄ japrō te Porxij Pexō ata xār cakrō, nee Peri ata te Pawrō cator na to tojnō nare. Ampo na? Cute amji to Juta catējē cajpuaw prāmte.

25

Pê Pawrō mā Roman jō pjē catējē jō pahhiti cuna mā amjixām prām

¹ Mā pahhiti tuw pē Pexō ita xār, ne ahna amcro incrē jirō pē mā ri, ma Xexā jō krī pē cator ne Krîpinkrēn wyr mō. ² Mā mehkwȳ jakrā jō pahhi kwȳ me, Pahpāmmā mehcrajrēn catējē kwȳ me, cuna mā me hȳr, ne cutePawrō kōt me harēn kēn kam mehtēm. ³ Pē ramā Krîpinkrēn jō pry kōt Pawrō curanna me ajpēn pa. Cwŷrjapēri cute me Pexō name hâhwyr, quē me cumā Krîpinkrēn wyr Pawrōkujate. ⁴ Mā Pexō te me cumā:

— Ma Xexā jō krī kam Pawrō me hacjēn xā kam nō. Nequē ha ina ahtūm nare wa ha hȳrmā amji jaxā. ⁵ Quē ha cute ampo kēn ton na, quē ha me gō pahhiypnā, ne curia me icunā mā ihkōt me harēn to kēn — hajȳr. ⁶ Mā Pexō te curi me cahē na amji to amcro toojtō, nare, cute amji to amcro to tej, ne ma hacpȳa mācute amji jaxār, Xexā jō krī wyr. Ne apē mā mehcukijxā mā hār ne hȳr, ne cute Pawrō japrōr na me mēn. ⁷ Mā Pawrō cator, mā Juta catējē Krîpinkrēn pīn me mō atajē te me Pawrō krā, ne cute me cumānkēn tȳj kam me to ihtēm. Ne me cumā curē catējē ame to xwahna to me ipa, ne jū wyr quē jūm ihkēn nō na harē.

⁸ Mā Pawrō te harkwa to amji pytār, ne me cumā:

— Wa nee ite me panquētti pē Mojxe xwȳ cacaxā cuna mā ampo kēn ton nare, ne nee Pahpām to me amji kam hapac xā jūrkwa cuna mā ampo kēn ton nare, ne hanea ne nee Xexā pē Roman catējē jōpahhiti caca xā cuna mā ampo kēn ton nare — hane.

⁹ Mā pahhi Pexō te Juta catējē mā hakry tonprāmte, cute Pawrō cukij, ne cumā:

— Xà nee amā Krîpinkrēn wyr amōr prām nare, quēamā amōr prām, wa curia acukij? — hajȳr.

¹⁰⁻¹¹ Mā Pawrō cumā:

— Apē Roman catējē jō pahhiti mā gāpēn catē, ne Roman catējē te amji kam hapac xā kōt mā ca apu icukij. Ne wa ihhēj to ite ampo to kēn mā impārāpēn, gapacta ne atyj jū na me ito. Ne hamre, wa ramā ate icuran xā caxuw apu ijāhcuprōn, ikēn jahpan xā na ijāmjōr xā caxuw. Quē ha me cupē Juta catējē te ame ito ihhēj na, quē ha nee jūm me cumā ijōr nare. Ne nee ite Juta catējē to kēn nare na, ramā ateaijahkre pej pejtu. Cwŷrjapē wa ityj Roman catējē jōpahhiti cuna mā ixām, ne cumā icakōc prām, mār quē taa icukij — hane.

¹² Mā Pexō te harkwa kōt cute me hāpackre catējē me, me ajpēn par, ne Pawrō mā:

— Ca Xexā pē Roman catējē jō pahhiti wyr akrār, na wa ha ityj hȳrmā akujate — hajȳr.

Pê Pawrō Acrip me Perenikwȳj cuna mā xa

¹³ Mā amcro kwȳ jāhtōa jirō pē, pahhiti nō japrō te Acrip pē Heroti xwȳ kra, mehxi japrō te Perenikwȳj Xexā jō krī mā cator. Necute pahhi tuw pē Pexō pupun, ne ajpēn pyrēn me hakryti to prām to ri hȳrmā me cator. ¹⁴ Mā amcro nō jirō pē, Pexō te Acrip pē pahhitimā Pawrō jarēn ne cumā:

— Ŷhȳ, ita ri pahhi pē Peri teme hacjēn xā mā hūmre nō ita jaxār, mā hikwa. ¹⁵ Wa mō ne Krîpinkrēn mā icator, mā mehkwȳ jakrā jō pahhi me, Pahpām mā mehcrajrēncatējē jō pahhi kwȳ me, icuna mā ame imā hūmre ita kōt harēn to keānre, ne ite ihcukij neihcuran na, cute me ina hâhwyr.

¹⁶ — Wa ite me cumā amji jarēn to: “Wa Roman catējē incacaxā na apu ipa. Ne me icaca xā ata kōt, quē ha xa icuna mā cute ame ajpēn na mehcakōc keānre catējē me ajpēn cuna mā me xa. Quē ha mam cute me cumān catējē atajē pē cute amji pytār xā na ihcakōc. Wanee ita cumam cute me cumān xi catējē atajē mā, cute jūm curan xā caxuw hōr nare” hane.

¹⁷ — Mā ita ri mehcunea cator, wa nee ite hipēr me to amcro nō mēn nare, ne apē wa ma ramā mehcukij xā mā ixār, ne ite hūmre ata japrōr na me mēn, ne ityj apu ihkēn cati na ihcāmjī. ¹⁸ Mā me curē xwȳn catējē cator, ne nee ite ampo naihcāmjī xā atajē nō na cute me harēn nare. ¹⁹ Ne mencaca xāa kōt, cute me ampo pyxit peaj kēnre ata na me harēn. Ne hanea ne cute me cumā mehcakōckēn, por pē jūm xūmre japrō to ame Jeju, pē ramā tyata, mā Pawrō

ampeaj kam amji mā hūmre ita tiar na ipa na harē. ²⁰ Wa nee ite hahkre pej nare ita kam, jū mā wa ha to ne hahkre pej. Cwýrjapé wa ite Pawrō cukij, quē ihhéaj to Krípinkrén wýr cumā mōr prám quē mō, quē ha curia mehcukij. ²¹ Mā Pawrō te pjé jō pahhiti pê Xexa Aguxópê Roman catéjé jō pahhiti wýr amjikrār, ne cute huwapre itana hām na iwýr, ne ahnaa Roman catéjé jō pahhiti wýr cato, quē ha taa jū mā to. Ita na wa ite ahna krāhtare te hamār caté mēn, quē me hamā, wa ha ahnaa Xexa pê pahhiti mā ihkujate — hane.

²² Mā Acrip cumā:

— Wa ityj ijotpē pa hūmre ita par prám — hane. Mā pahhi Pexô cumā:

— Apē na ca ha kampa — hane.

²³ Ne apē, mā pahhi Acrip me Perenikwýj cator, cute mecuprōn xà kam. Mā me hāhtōa ne ahna cute me cuprōn, neme cumā ampeaj ne me to mō, mā ihkā impejti kam mō. Mā krī kam me cati catéjé jāhtōa me, krāhtarecatéjé jō pahhiti catihti atajé me, ramācute hikaj xà cute me cuprōn. MāPexô te Pawrō na hāhwýr mā cator. ²⁴ Mā Pexô te ahna me cumā:

— Ÿhý, pahhiti pê Acrip me, pom ca ita ri me acunea me xa itajé, me hūmre ita pupu he! Krípinkrén kam me cupé Juta catéjé cunea me, hanea ne ita ri amehkrí atajé tehūmre ita na icuna mā amehcakōk kēanre. Nehōtpē ame caraar kam, ihtjy me hūmre ita curan na me awjahkre. ²⁵ Ne imāa cute nee ampo kēn cati ton nare ita kam, ampo na quē ty? Ne hanea ne cutea Xexa pê Roman catéjé jō pahhiti wýr amji krār, cwýrjapé wa ite hýrmā ihkujahēc na amji ton. ²⁶ Ne ipé cormā hahkre kēatre ita kam, ampo na wa ha ajte Xexa pê pahhiti mā ihhōc? Cwýrjapé wa iteme acuna mā hām, ate mehcukij xà caxuw. Ne mam cati māca ha, caa, pahhiti Acrip ihcukij. ²⁷ Wa ha kampa, ne cormā hahkre pej, ne ahna ihhōc. Ne jū wýr wa ite cute ampo kēn ton na hahkre pej nare kam ahna ihhōc, ne cumā ihkujate, ahna ipê ihkajna — hajýr.

26

Pê Pawrō harkwa to amji pytā, Acrip cuna mā

Me Hápén Xà 8.3; 9.1-19; 22.1-21

¹ Mā pahhi pê Acrip te Pawrō mā ihcakōk ne cumā:

— Gapacta ne imā amji kōt harē — hane. Mā Pawrō te hūhkra pēr ne cute ihcakōk xà to amji pytar kam ihtém ne cumā:

² — Ÿhý pahhi pê Acrip, ita kamite acuna mā amji pytar xà ita pyrén ampeaj kam imā amji kīn. Por Juta catéjé te inaihckakōk kēn ata pê, wa ha ityj amji pytā. ³ Ne

icuxà apê Juta catéjé nō, ne ramā ate amji kam me pajapac xà cunea pupun pejtu, ne hanea ne ramā ate, cute me amji kam hapac xà pihhocatéjé te amji kam me hapac xà jahkre pej pejtu. Mā ihtjy cute ina mehcakōk kēn. Na wa awý, ca catyt kam jy ne ikampa.

⁴ — Ÿhý, ramā Juta catéjé cunea te, me ite amji kamijapac xà pupun pejtu. Ne me cumā ijahkre pej, pê wa icirena ijō pjéa kam amji to ajpa, ne hanea ne Krípinkrén kam amji to ajpa. ⁵ Ne mam Parixew catéjé kwý mā axā. Ne pom Parixewcatéjé kwý ata pê mehkwý atajé cunea jirōa pê Jutacatéjé caca xà na me hūnār tu. Ne Juta catéjé māita na ijahkre pej, ne quē ha me cumā amā ijarēn prám, quē ha ihtjy amā me ijarē. ⁶ Ne wa ityj, por pê Pahpám mepanquétti mā jūm to awjahkre ata to me cumā ijújarēn to ipa, ne incwýrjapé mā ame icukij, ne ina mehcakōk kēanre. ⁷ Ne wa ityj Juta catéjé cunea me, me ikwý cunea me, ikre ry cunea, Pahpám te me pamā jūm to hūjahkre atajikaj. Ne wa hōtpē, amcro me caxwa cunea kam, Pahpám to me amji kampa, ne me jūm ata jikaj. Ne wa Jeju to Pahpám me pamā awjahkre ata na me hikaj, ne incwýrjapé mā ameina ihcakōk kēn. Mā Pahpámte Jeju pê ihkra na to ipipē prámte, hacpýa mā to ihtfī. ⁸ Xà quē ajki nee Pahpám hacpý mā jūm to ihtfī nare? Hápà, quē ihtjy jūm to ihtfī.

⁹ — Ÿhý, pê mam cormā ipê Jeju jahkre kēatre kam, pê wa ityj cuna mā ajco ikēn ton to prám to amji kampa. Na pê wa ityjajco Jeju na mehkwý to kēn to amji kampa. ¹⁰ Ita na pê wa Krípinkrén kam amji to. Pê wa mepjajō pahhi catéjé jarkwa kōt ajco Jeju na mehkwýjāhtōa ne me hacjé. Ne mehcuran xà kam, pê wa haneane me cuna mā icakōk. ¹¹ Amcro atajé cunea kam pê wa ajco me to kēn to hajýr to ipa. Cuteme cuprōn xà cunea kam, cute meJeju mā hikran prámte, pê wa ajco me to hajýr to ipa. Cwýrjapé pê wa ajco me cumāquét, ne ajco me to kēn. Ne ampeaj kam hān me kam icryc, pê wa ma ajco kríköt ipa, ne me to kēn kryjre nare.

Pê Pawrō hipér cute amji to ipintuw xà to ihcakōk

¹² — Cwýrjapé pê wa ma me hō pahhi jarkwa py ne to mō, Tamatcō jō krī wýr.

¹³ He ampeaj kam pahhi, wa apu amā amji jaré, pê ramā pyt ikrā cajpuw hýr kam, pê wacójkwa pīn, pyt jirōa pê ampo prati ata pupu, pry cahti ri. Pê ampo prati ita ipu na ajxé tu, ne hanea ne me ikwý pu na ajxé tu. ¹⁴ Na pê wa me icunea pjé kám me ipýpym, wa ite cōjkwa pīn me jūm kampa, pê me imā Juta catéjé jarkwa to ihcakōk to:

"Xawrô, Xawrô, ampo na mā ca apu ito kēn to hane? He ca, caa apu amji jaxôp to prâm, ne ampeaj kam gâprâr xi. Na ca, caa apu amji jaxôp to apa. Ne ihhêj rûm apê prytî jáprê, mā amnâ, ne wakýti xwahhi to amji caxwýata pyràac" hane.

¹⁵ — Pê wa kampa, ne ihcukij to: "Me anô mā ca?" hane. Pê imâ. "Ipê Jeju, por ca apu ito kén ata. ¹⁶ Amji týaj ne to xa. Wa ramâ ite amji mā ato imâ gápê catê xâ na, amji mā acapi, ne amâ amji toipipê. Ne ita caxuw ca ha, pomate ita kam ampo pupun ita to me akwy mā awjarê, wa hacormâ amâ ampo jarê ne amâ to hahkre, ca ha me cumâ harê. ¹⁷ Wa ha ityj Juta catêjê pê apytâ, ne mehcakhratatajê wyr akujate, ne hanea ne mecupê apytâ. ¹⁸ Ca ha mento jahkjê, quâ awcapâtôk pê me cato, neme apê pupu, ne hanea ne me pahturê xwýn carôt pê mecat, ne Pahpâm pê Inxû Cati wyr me apkjê. Ahnaa mā quâ ha jûm ikampa, ne ampeaj kam ito amji mā ihimpej, wa ha ityj ihkên pê hûta, ne mam cute Pahpâm to kén atajê to tojnô ne to ijapac kêt, ne ma Inxû Cati na mehkwy mā haxâ" hane.

Pê Pawrô hâpêñ xâ to ihcakôc

¹⁹ — Pahhi Acrip, he pê wa iriatkam côjkwa pîn kampa na, wa ityj kampa. ²⁰ Pê wa mam Pahpâm jarkwa jarê Tamatcô jô krî kam, ne hirô pê Krîpinkrê kam harê. Ne Jutajô pjê kam, mehcakhrat me, meipicawyr kam aco me cumâ harê, pê mehkênjicu, ne Pahpâm wyr me amji jaxâ, ne me kam mare mâ cuteme ampo kén ton atajê jicu tu. Ampo na? Mâr quâ neehipér cute me ampo kén ton nare na cumâ me amji jarê, ne quêt ampo pej to pit mâ me to me ipa.

²¹ — Höhö, ampo itajê cwýrjapê pê cuprônixâ kam, Juta catêjê me ipro, ne ame icuran prâm. ²² Ne amcro ata kam, pê Pahpâm itehcajpar kam tê, neme cupê ipytâ, ne cormâ itehcajpar to ipa ita na. Cwýrjapê wa mehcunea mâ Pahpâm jarkwajarê, me cati me, me cupê ampo jamreare atajê mâ. Wa nee Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê me, me panquettî Mojxe te amji kam hapac xâ jirôa pê me cumâ ijûjarêñ nare. Pêjûm jê atajê hanea ne icuxâ Pahpâm te mepamâ jûm to hûjahkre ata to aco me awjarê. Ne hötpê imâ ijûjarêñ xâ te hajyj. ²³ Pê Pahpâm me pahtehcajpar xâ caxuw me pamâ jûm pê Crixtô to awjahkre, ata pê ihyj amji pupun xâ kéanre to amji pupu, ne ty ne hacpýa mähtîr. Cwýrjapê cu ha me pahtunea hacpýa mâ ame pahtîr. Por Jeju pê Crixtô hacpýa mâ ihyj xâ ata kôt, quê ha hacpýa mäJuta catêjê me, mehcakhratatajê cunea tir na me to

awjarê. Ne me to hûjarêñ xâ ata pê, quâ ha mecumâ hâhcujro xâ pyràac, ne ihyj mehcujro xâ ata kótamehtyc xâ jahpa — hane.

²⁴ Mâ Pawrô te amji pytâr to hajyj, mâ ihprôt pê Pexô te cumâ carâr to:

— Pawrô, môrmôc ca apu ato kam waj! Ca ate ampo jâhtôato hahkre ita kam, ca apu ato kam waj! — hajyj.

²⁵ Mâ Pawrô cumâ:

— Hamreare, pahhitî, wa nee apu ito kam waj nare, ne ikrâimpeaj kam wa catyt kam ame amâ awjarê. ²⁶ Ýhý, pahhi Acrip wa ityj acunaa mäicakôc. Ampo na? Ca ramâ ate ampo itajê jahkre pej pejtu. He mehcunea jipôc ri ampo itajê te hajyj, ne nee mâ pjêpimxur nô kam cute hajyj nare. ²⁷ Pahhi Acrip, xâ ca ampeaj kam Pahpâm jarkwa naihôc catêjê kampa? Wa ityj ate me kam gapac na itegahkre pej — hane.

²⁸ Mâ pahhi Acrip Pawrô mâ:

— Môrmôc ca atyj gûjarêñ xâ jatujre ita kôt ite amji to Jeju na mehkwy na apu icâmjî? Hâpâ! — hane.

²⁹ Mâ Pawrô cumâ:

— Wa ha amâ Pahpâm wyr, ca ha atyj ijûjarêñ jatujreita kôt, nare, ijûjarêñ xâ cati ata kôt, me apê ipyrâac ne Pahpâm pynâ, ne Jeju to amji mâ ahimpej. Ne imâ me apê ipyrâac na me ato prâm, ne nee me anawakýre hamreare ne. Ne nee wa ha Pahpâm mâ apyxitpeaj cajrêñ nare, wa ha cumâ me acunea te me ikam gapacatajê cajrêñ — hane. Mâ hûjarêñxâ ita jirô pê, me hâm, ne pô mâ mehcunea cator. Pahhi pê Acrip me, pahhi pê Pexô me, Perenikwyj me, mehcunea mehköt me ipa atajê me, me cator.

³⁰⁻³¹ Ne me cator xâ kam ihyj amji mâ me harêñ to:

— Hûmre ita te nee ihtyc xâ me haxârxâ caxuw ampo kén ton nare — hane.

³² Mâ Acrip Pexô mâ:

— Quâ ha Xexa pê Roman catêjê jô pahhitî wyr amji to hûjahkre nare na mâ, quâ ha ramâ pôa pê ihyj apu mô — hane. Ne amehcakôc, mâ ma hacpý mâ Pawrô jaxâr catêjê me to mô, ne cute me haxâr.

27

Pê Pawrô Roman jô krî wyr tê

Me Hâpêñ Xà 23.11; 25.12

¹ Ne jû mâ me ahna amcro te, mâ ma cute me Pawrôkujahêc, Prytikra jô pjê me, Roman jô krî wyr. Wa ma, ipê Ruc, ihköt mô, mâ cute Jujo pê krâhtare catêjê jô pahhi nô mâ Pawrô me, mehcacjêñ catêjê kwyj jôr. Ne krâhtare catêjêkwy atajê pê Roman catêjê jô pahhitî tekjê. ² Pê ramâ Atramit jô krî jô pâr kre Axij jô pjê wyr amji kujahêc xâa kam, na pê wa ma kam

me tē. Mā Aritarcô pê Maxeton jō pjé catêjé nō, ne Texarōn jō krī kam ihpym ata, pê hanea ne me ikôt mō.

³ Ne apē wa Teppro jō krī mā me icator. Pê Jujo ajcoPawrō to impejti, ne ihtjy to tojnō pê ma ajco ipa, ne me hō ikwý nō catêjé pupu, mār quē me Pawrō mā, cute ampo na prām atajé gō. ⁴ Jirō pê mā, wa me Teppro jō krī pīn me mō, ne ma cō jipōc ri Xipre jō pjé na kŷj rūm me ipijarō. Ampo na? Pê kōc me icunaa mā me icajpér kam tē. ⁵ Na pê wa cōxwa cote na, por Quiriti jō pjé me, Panpir jō pjé jō cōxwa ata na me rē. Ne ma Mira jō krī mā me icator, Rixij jō pjé kam. ⁶ Pê curia krâhtare catêjé jō pahhi, Mehtehcajpar jō krī pīn pâr kreti ata mā me cato, ne pê ma Prytikra jō pjé wyr ihtêm xà carō. Mā ahnaa kypé hýrmā me ijator nare, wa ma cumā me ixâr.

⁷ Ne pâr kreti ata kam, wa amji mā me ipriá ne me mō, ne me imôr xà ita na wa ite amji to me amcro kwý kujahêc, ne cuna mā nee me imôr xà ita pejnaire, wa ahnaa Xito jō krī cahê na me icator. Mā neekôc te me ito tojnō, wa ite me imôr xà to me amji mā meihimpej xà ata wyr me imôr nare, na wa ma cō jipōc riKēnpojre jō pjé ata jarâ mā me mō. Ne ite me pjé incrati te cajöt ita jakren, hapry pê Xarmô jō pjé. ⁸ Ne hanea ne pê wa me pjé cahê na me imôr xà to me mō ata nee impej nare, wa ahnaa krī nō japyr te Incjénpej ita na me icator, por Raxa jō krī na pire mā xa ata wyr.

⁹ Ne curia wa amcro jàhtôa kam me ijâhhuc. Mā hamre, me imôr xà ita kén kam hâhhuc, ne ramâ Juta catêjé pijacri xà jō amcro hamre, pê hôtpê putwry ata na kôcpahtyjti ajco hapôj, ne jû wyr quē jûm putwry atajêñō na cōxwa kam pâr kre to mō. Cwyrrapê ri Pawrō tekrahrtare catêjé mā hûjarêñ, ne me cumâ:

¹⁰ — Ÿhý, me hûmre, me ikampa, wa ite ramâ me pamôrxâ ata jahkre pej, quē ha ita caxuw ihtjy kôc pahtyjtiata ame pahto kén. Cu ha me pajâhcukréj jàhtôa ne meto acto, quē ha pâr kre mrô, cōxwa kam, quē ha me pahkwymehhi — hane.

¹¹ Mā krâhtare jō pahhi catêjé te nee me Pawrō parnare. Ne quē ihtjy cute me pâr kre to me ipa catêjé me, me pâr kre jō pahhi me amji par. ¹² Mā por pjé ata kam me hâhhuc xâ ata, nee me cumâimpej nare. Mâ ma apu curi amji to me kôc pahtyjti atajô putwry jakren caca. Cwyrrapê ri hîrôa pê mehâhtô atajé ma me hâhhuc xâ ata pê me cator, nePârkô jō krí wyr me môr to hahkre to prâm. Ne krí jō pjé pê Kēnpojre ata kam me hâhhuc xâ ata pê impejti. Ampo na? Pê ihtjy cō pihpo ata na me hapôj xâajkrut, kŷj rûm ita ne harâ

mâ ita. Na pê curi impeaj to impej, na pê curia amji to me kôc pahtyjti ata jō putwry jakren prâm.

*Côxwa kam kôcti
Me Hâpêñ Xâ 23.11*

¹³ Mâ pyt cjéj xâ jîkjê rûm, awke rûm kôc tehâpér kam ihtêm. Mâ cute me hômpun, ne ma me môr xâ na, cute me amji parxâ ata kam me to incrâ. Ne cute me pâr kre juwahi xâto hâpir, ne ihprí na me to mō, côxwa to kâ na, Kênpojre jō pjé cahê na. ¹⁴ Mâ ihprôt pê amcrâ rûm, pjé rûm, kôcpahtyjti cator, ne cute hâpér kam ihtêm, ne cute côxwacati mâ me ijaxâr.

¹⁵ Ne cute pâr kre camêñ kam ihtêm, na quē nee me tomôr xâ ata cajpuw me to môr nare. Cwyrrapê ri cute me to hâpêñ catêjé te me to hâpêñ jicu, quêt taa kôc jû kam me ito mō. ¹⁶ Wa ahnaa cō jipôc ri Cawta jō pjé ata jarâ mâ me mō. Mâ amcrâ ata tête ma kôc me to pra. Ne curia wa ite pâr kre krare to me ijâpir, pê ampeaj kam ite pâr kreti kam me pâr kre krare pyxwýr xâ atahâpêñ xâ tyaj to ihtjy. ¹⁷ Mâ côxwa kam me hâpêñ catêjé te me pâr kre krarejari, ne cute pâr cuxê nô tyaj ita to pâr kreti na mehuwapre. Ne mehcunea ame Pjéhpôc jō pjé cahê na côxwajûrurure ata cupa. Quê ihhéaj to curia pjéñxôm kamkén nô ihcahhêc cupate. Mâ cute ame cupéhkâ toirôrôc, ne cute me hicu, quêt taa kôc jû kam me to mō. Ne kôc pahtyjti ata cormâ apê. ¹⁸ Ne apê, mâ cute me pâr kre jâhcukréj to hûcapérkam mehtêm, côxwa kam. ¹⁹ Ne amcro incrê kam côxwa kam me hâpêñ catêjé teme hûhkra to me pâr kre jō pârcuxê me, cupéhkâhtime, cute côxwa kam ampo itajê cunea to me hûcapér par.

²⁰ Ne amcro jàhtôa kam, ne cute me pyt pupun nare, ne nee me caxêre pupun nare. Mâ cormâ kôc hâpér tyaj. Wa ityj me icunea tyc na me amji cámjî.

²¹ Ne me ijâpân nare na ramâ amcro jàhtôa, cwýrrapê ri me hipôc ri Pawrô xâm ne me cumâ:

— Me hûmre itajê, ca rý mâ me ikampa, icakôc xâ ata na, cu curia me ahtwý Kênpojre jō pjé kam, cu ha me ahtwý na mâ, cu hanee ame hajýr to me pahcuhkwýr nare, ne nee ame ampocunea to me papictor to hajýr nare. ²² Ita caxuw wa ha me ana ahwý, ca me awcanâ. Ne nee ca ha me anô atyc nare. Quê ha cama pâr kre to me acto. ²³ Ampo na mâ wa apu ita jarê? Nee mâ ampo na nare. Wa-Pahpâm mâ apê, mâ caxwa te me pajakren ata kam, cójkwa pîn Pahpâmjarkwa to imprar catê te imâ amji to ipipê. ²⁴ Ne cute imâ hûjarêñ, ne imâ: "Pawrô, apu panare, ca ha atjy Xexa pê Roman catêjé jō pahhiti

wýracato. Pahpām mā akīnti, na quē ha pár kre kam memō atajé cunea tehcajpa, ne me to ihtyc xà jahpa" hane. ²⁵ Cwýrjapē ca me awcanā, wa itýj Pahpāmto amji mā ihimpej, ne ampeaj kam wa haré, quē ha ihtýj cute imáhūjarēn xà ita to. ²⁶ Jirô pê mā quē ha ihtýj me pahtcamē, cō jípoc ri, pié nô ata wýr — hane.

²⁷ Ne ramā me ina amcro te cwatôxi kam ri cormā kócpahtyjti ata me ito kén to mō, còxwa japry te Pjécajpuw jō còxwa kam. Mā caxwa awryc mā ipicapôn, mā pár kre to hâpén catéjé te me amjicajpér, ramā pjé na me ijáhítép to me imôr na. ²⁸ Cwýrjapē ri cute me pârcuxé nô to me ampo pytî na hê ne ma me mén, cute me còxwa tu to me ipipén, ne mehömpun prâmté. Ne cute me to ipipén, mā pârcuxé na mehara capô te wintixet, côhtu na. Ne ipipén xà ita jirô pê hipér cute me to ipipén, mā pârcuxé na me hara capô te winti ne ihkot pyxit. ²⁹ Mā ampeaj kam me cumâ kén nô tepár kre cahhêc na húpa. Cwýrjapē ri cute me huwahixâ to cwat, ne còxwa kam me mén, pár kre jō kam, necute me Pahpām wýr kam mehtém ne me cuwý, quē apépyrentu to prâmté. ³⁰ Mā ma pár kre to me hâpén catéjé araci me hapôj prâmt, pár kre pê. Ne cute pár kreti krâri me pár kre krare mâ hikran, còxwa kam, amji cumam, ne ihhéj ne me pár kre juwahi xâ ménprâmt, ihkrâ rûm, ne ma cama araci pár kre pê me cator, ne ma jû kam memprar to prâmt. Ne ramā cute me pár kre krâ rûm pár kre krare ata mén, còxwa kam. ³¹ Mā Pawrô te krâhtare catéjé me, me hō pahhimân, ne me cumâ:

— Hamre, quē ha pár kre to me hâpén catéjé itajé pár kreti kam nee me hâhhuc nare, ca ha ree me anô amji pytâr nare — hajýr.

³² Mā krâhtare catéjé júpar, ne cute me pár kre krare ata mâ hê jakep, mâ caprý ma tê.

³³ Mā awcahti xà wýr Pawrô te mehcunea wýr, cute meambo krêr prâmt, ne me cumâ:

— Ramâ ate me amcro te cwatôxi ita jikj xâ, neeate me ampo krêr nare. ³⁴ Wa me awý, ca me ampo krê. Ca ha atjy me acunea meapâ, ate me gúcanâr xâ caxuw. Ca ha nee me anô apictornare, ne nee me anô kí pyxitre nô ipictor nare — hane.

³⁵ Cute ita jarén jirô pê, cute pâw pyr nehipô, ne mehcunea kam mare mâ to Pahpām mâihcakôc, hûrén hakry na, ne me hâpân kamihtém. ³⁶ Mâ mehcunea júcanâr, ne hôtpê mehtyj mâ me hâpân. ³⁷ Pê pár kre kam mehcunea me hâhtô na me xéj pijakrut, ne ihkot xetênta xéj. ³⁸ Mâ mehcunea jâpân jirô pê, cute cô

kam me arýjhycalah cunea jaxwýr, pár kre ihc妖coc prâmté.

Pê mehcunea mempeaj na pjé wýr me cato

³⁹ Mâ apê, mâ pár kre to me hâpén catéjé te mepjé nô pupun, ne me cupé pjé ata jahkre kâtre. Mâcute me cô kâkâñ nô pupun, por curi pjé kam kénjamreare ata ri. Ne cute xwý mâ pár kre te môr, ne pjéimpejti ata kam hâhhuc na me to amji kam hapac. ⁴⁰ Ne cute me pár kre juwahi xâ mâ me hê jitep, ne cute me cumâ hikran, còxwa kam. Ne cute mehcakrýn xâ mâ hê pôñ par, por me to ihkrâ maj xâ ata me. Ne cute me cupéhkâhti jarí ihkrâ rûm, xwý mâ amû amcrâ wýr môr prâmté. ⁴¹ Mâ hamreare, pjéñxôam to pjéñxôam, mâ cumâ pár kre krâ xâr, ne curia hâhhuc. Mâ hô rûm còxwa tecarôt to apu ihkéhken.

⁴² Mâ krâhtare catéjé te me ajpén par, cute mehacjén catéjé cunea jipej na, quē nee mehnô cô tohkâ na pjé wýr cator, ne ipimxur ne ma ihtém nare. ⁴³ Mâ me hō pahhi ma apu Pawrô curan to xuwcaca, nenee cute ihcuran na me to tojnô nare. Ne quêtute me cumâ harkwa hyr, quē mehpa na me irêr pejreatajé còxwa kam mehpýpym, ne ma mehpa na me pra, amcrâ ata wýr. ⁴⁴ Jirô pê quē ha mehkwy hanea ne pí po na me huwahi, nare, quē ha pár kre jô pí kwýc na me huwahi ne ahnaa ame rê, ne mehtyc xâ jahpa. Ita na wa me icunea te me amjipytar, ne pjé mâ ame ijapôj, me ipeaj na.

28

Pê Pen jô pjé kam ame mō

1 Ne ramâ amcrâ mâ me ipej pêa mâ me icator, ne iteme cô jípoc ri pjé ata japry jahkre pej, mâ hapry tePen jô pjé. ² Mâ curi mehkri catéjé te hôtpê me ito impejti. Mâ ta wrý ne krya to kry, mâ cute me cuhy catia ton. ³ Mâ Pawrô te pí kwýc to cuprôn, ne araci ihkot cagâ pahtyjtikéanre ata pyr ne cuhy kam haxwýr, mâ cagâ cuhy cacro te intoj, ne cute hûhkra na inxar, nekam ajêt ne apê. ⁴ Mâ mehkri catéjé te me cagâ pahtyjti ata pupun, mâ hûhkra kam ajêt, mâ cute ajpén mâ me harén to:

— Ihhéj ne hûmre ita pê mehcuran catê. Ne ramâ còxwa pê cator, ne cute ihkén ton ita jahpan xâ na, quê ha itacaxuw ihtýjty — hajýr.

⁵ Mâ Pawrô te cagâ cuhy kam to hâpér, mâ cuhykam ihpým, mâ nee Pawrô te cagâ ata xâ nô cajpér nare. ⁶ Mâ cute inxar xâ kam mehtu jikaj, ne haneane môr pejti kam ihtyc xâ na me hikaj. Ne tee me hamâ, ne tee me hikaj, mâ ihkén xâ jirô pê ihpým, mâmme hômpu, mâ nee cumâ hâ nare. Mâ

hacpÿa mā cute meamji kam hapac xà to me ipintuw, ne me amji mā:

— Pÿhápà, jûm ita pê pahpäm nôa — hane.

⁷ Mâ hâm xà ata cape na, cô jipôc ri pjê jô pahhijapry te Puprijô ata jô pur. Mâ cuteme ito kñre nare, wa curia amcro incrê kam ame ipa. ⁸ Mâ hûm mā kry, ne kam hahôc mā nô, mā Pawrô xâr ikré caxwÿn mā, ne cute Pahpäm mā ihcrajrén, ne ahna hûhkra xir, ne caprär. ⁹ Jirô pê mā ri, cô jipôc ri pjê ata kam me hâatajé cunea me icator, mā cute mehcunea caprär. ¹⁰ Mâ cute me imâ ampo jâhtôa ne me hôr. Neme imôr xà wyr ri, cute me imâ, por wa me ampo cunea name präm atajé jör, me to imôr xà caxuw.

Penjô pjê pîn Roman jô krí wyr mehtêm xà

Roman 1.10-12; 15.30-32

¹¹ Wa ite amji to me putwrÿ incrê kuhêc jirô pê, wapjê ata kam Mehtehcrajpar jô krí jô pár kreti jâhhucne xa, kaam me imôr xà caxuw, haprÿ te Caxô me Poruc. Pê pár kre ita ramâ amji tokôc pahtyjti jô putwrÿ ata kujate, pjê ata kam. ¹² Wa kam me mô ne Xiracuxa jô krí kam me icator, ne curia ite amji to me amcro to incrê. ¹³ Ne hipêr ma me tê, ne Kripâtre mā me icator. Mâapê, mâ kôc te hâpêr kam ihtêm, côxwa cati rûm, waite me imôr to amcro to me ipijakrut, ne Cöhkrâcator jô krí mâ me icator. ¹⁴ Ne krí ata kam wa ite me Jeju na mehkwÿ kwÿ cajpar, mâ cute me ijator, wa me ijâhhuc, ne curia ite me cape naamji to me amcro to xet ne mehkujahêc. Ne amcro te xetata na wa ma me mô, Roman jô krí wyr. ¹⁵ Mâ Roman jô krí kam Jeju na mehkwÿ teme icator na me ijarên par, ne ajpên me icajpar to me mô. Ne cute me icajpar, por krí kam me hâhhuc xà japrÿ te Incrê ata me Apijjô krí kam. Mâ Pawrô te me hômpun, ne cute Pahpäm mâ me hûrên hakryti na amji jarê, ne cute me to amji mâ hûcanâr to ihtyj.

Pê Pawrô Roman jô krí kam hikwa

Me Hâpén Xà 17.5-6

¹⁶ Wa Roman jô krí kam me icator, mâ cute me Pawrô totojnô, mâ ihtyj amjia kôt ihkri, krâhtare catêjêñô cape na.

¹⁷ Ne amcro incrê jirô pê mâ ri, Pawrô te Juta catêjê jô pahhi na hâhwyr, Roman jô krí kam, quê ha me ajpên cajpa, ne me cuprõ. Mâ cute me cuprõn, mâ Pawrô te me cumâ:

— Ÿhý, me ikjêjê, wa nee ite ampo kên ton nare, mepahkwÿ cuna mâ, ne hanea nee ite me pancaca xà cuna mâampo kên ton nare, por pê me panquëtti me pamâincaca xà gô ata cuna mâ ite nee

ampo ton nare. Cakrô mâ ihtyj Juta catêjê te Krîpinkrén kam me ijaxâr, ne cute Roman catêjê mâ me ijör. ¹⁸ Cute me icukij, ne me imâ hikran prämte. Ampo na? Nee cute me ikêñ nô na me ijarê par nare na ri, mâ ihtyj aje me icuran präm. ¹⁹ Ne ma ame imâ hikran caca. Cwûrjapê wa ite mehwyr, quê Xêxa pê Roman catêjê jô pahhiti wyr me ito mô ne curia me icukij. Ne nee mâ wa me pahkwÿ to ite icakôc kén präm to icator nare. ²⁰ Pê Pahpäm me papê Juta catêjê mâ, jûm pê Crixtô to awjahkre ata, cu me pahcunea me hikaj atacwûrjapê mâ, wa wakrye itajé te ijuwaprea na xa he. Na wa ite me ana ijâhwyr, ca me cuprõ, wa ite me apupun, cupahte amji mâ me pahcakôc prämte — hajyj.

²¹ Mâ me Pawrô mâ:

— Wa ite nee me Juta jô pjê pîn ihkâhhôc nôpyr nare, ite me gahkre pej xà caxuw. Ne hanea ne, nee mepahkjêjê nô ajpên akôt anaihcakôc xâ kén nô to môr nare. ²² Na wa ityj ampeaj kam, ate amji kam me gapac xâ na me apar, ne me gahkre pej to präm. Wa ite me apêJeju na mehkwÿ na xwahna par, pjê cunea kam, krí cunea kôt, ne krí cunea kam me akwy na mehcakôc kéanare — hane.

²³ Mâ cute Pawrô na me ajpên par, ne me amji mâamcro hyr. Ne amcro hyr xâ ata na mehkwÿ jâhtôa ne ma memô, por curi Pawrô apu mô ata ri. Cute me Pahpäm himpej xâ te amjikam hapac xâ cunea jarêñ par prämte. Mâcute harêan to pyt. Pê por quê ha jû caxuw pjê Jeju toihhimpej xâ jô amcro kam hâhhuc xâ ata to pê me cumâhûjarêñ partu. Ne cute Mojxe xwÿ jô kâhhôc jarêñ, ne cute Pahpäm jarkwa na mehkhôc catêjê jô kâhhôcjarêñ, ne tee apu Jeju pê, por pê Pahpäm jûm to awjahkre ata pro mën präm. ²⁴ Mâ me pyxitre hôtpê Jeju to amji mâ mehhimpej, mâ mehkhînte mehkwÿ ma amji mâ ame to hajyj caca. ²⁵ Ne ma mehcunea cator, ne ame ajpên mâ, ne maamehcahkum. Ne me cator xâ wyr, mâ Pawrô te me cumâ:

— Pê ramâ Pahpäm jarkwa na mehcakôc catêjê nô japrÿ telxaj ata Pahpäm Carô Pejti jarkwa kôt me aquêtjê mâ harê. Ne toa me amâ hûjarê. ²⁶ Ne pê me cumâ harêñ to hane he:

“Mô, ne atajé mâ ita jarê, ne me cumâ: ‘Ca ha ampeaj kam me kampa, ne nee mempar nare, ne ampeaj kam me rít, ne nee me hômpun nare’ hane.

²⁷ Nâmri aje atajé krâ tyaj to ihtyj, ne cute mehpac jihê, ne ame hôt ne amehcuñhê. Quê ha me to hajyjrnare na mâ, quê ha ihtyj mentoa to me hômpu,

ne ihtyj me hapac to me kampa,
ne ihtyj mehkra kam me kampa,
neihtyj iwyr me amji jaxà,
mâr wa me caprâ" hane.

Hô, pê Pahpâm me cumâ hane.

²⁸⁻²⁹ — Na wa ha me amâ harê, ca me
hahkre pejpyrentu. Ampo na? Pahpâm te
mehcahkritatajê wyr amji jarêna impejti
ita kujahêc. Na quê haihtyj quêt me
kampa. Por Jeju pê mehkên pê me hûtâr
catê na harêna ata na, quê ha ihtyj quêt
me kampa — hane. Ne Pawrô te me cumâ
ita jarêna jirô pê mât ma ajpân to me cator.

³⁰ Mâ caku pijakrut kam curia Pawrô
ihkrî. Cute jümmâ hûrkwa na ihpore jõr,
ne kam ihkrî. Mâ hõtpêmehkwý me ipa ne
me hômpu, na ri hõtpê ahna Pawrójakry.
³¹ Na pê ajco Pahpâm himpej xâ te amji
kam hapac xâ jarê, ne hanea ne me cumâ
Pahhiti pê Jeju pê me pahkritxwý jarêna
to ipa. Na pê ihtyj ihcakôc, ne nee amji
mât ampo cupanare, pê nee ajco ampo
ihcahpêrkâr nare. Hamre.

ROMAN JŌ KRĨ WỲR Pawrō Jō Kàhhōc

Pê Pawrō pê Jeju jarkwa na memprar catéjē nō, ne hanea ne cupê cupéhkâ te ikré cahy catê, ne hâpén xâ ata to pê ajco amjî to ajpa. Ne pê Jeju na mehwûy jakrâ Roman jô krî kam mehkri atajé wyr, pom cu me hô kâhhôc cahyt ita kujate. Na pê hô kâhhôc ita japry pê **Roman Jô Krî Kam Jeju Na Mehwûy Jakrâ Mehkri Atajé Wyr, Pawrō Jô Kâhhôc** (Roman).

Ne hô kâhhôc ita kam cute me pamâ harën to hajyr he. Pahpâm mää me pahcunea kâanre, me panquêt xwûy pê Atâw cukwa kam. Na pê me pahcunea me pahtyc xâ wyr me pamprar xâ. Ne pê Jeju amji to me pahkritxwû, ne me pajaxâ kam ty. Ne ihytc xâ ata to, cu ha ampeaj kam amjimâ me pahhimpej, quê ha ihytjî Pahpâm me pahna amji capa. Ne hanea ne Jeju kam me pahhôncô xâ ita me, hanea ne Pahpâm Carô Pejtî te me pamâ, pahteamji kam me pajapac xâ intuw impejti jôr xâ ita kôt, quê ha Pahpâm me pahna amji capa.

*Pê Pawrō me cumâ amji jarê
Me Hâpén Xâ 13.32-33; 22.14-15, 21*

¹⁻⁷ Hâpâ Roman jô krî kam, me apê me ikwûy pê, Jeju kam, pahte ajpêñ to me pahkjéjê atajé. Pê Pahpâm mä me akîn, na pê me ato hô tekjê. Ipê Pawrō pê Jeju Crixtô mä ijapêñ catê, ne hanea ne ipê harkwa na cumâ iprar catê. Ne itea wa me amâ ihkâhhôc ita kamilhôc ne ihkujahêc. Ne wa ijôtpê Pahpâm me Pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô mä me acajrën to hane he:

— Ÿhý, me ijô Inxû Cati, ca ha Roman jô krî kam, me akwûy mehkri atajécapri, ne me caxwûn caxwâm pê me cumâ me acarïcti gô, mär quê nee ame amji mä ampo cupa nare — hane. Ne Pahpâm pê mehcunea mä, ite Jeju pê me pahkritxwû, ne cupê me pahkén pê me pahpytâr catê naharën xâ impejti itajé caxuw icapi ne ixâm. Ne pê rŷ pêa mä, Pahpâm ramâ me pamâ Jeju to hûjarênxâ impejti ita to awjarê, ne to awjahkre. Pê harkwa na cute mehcakôc catéjê Pahpâm jarkwa jô kâhhôc kam, Jeju pê me pajô Pahhiti pê Pahpâm kraijarën xâ impejti ata na mehhôc. Ne Jeju pê mepaxûmrea pyràc na, me pamâ hahkre pej. Ampo na? Cupê Tawi xwûy pê pahhi tâmxwû tâmxwû nô na, me pamâ hahkre pej. Ne hanea ne me pamâ, cupê Pahpâm kraa to Pahpâm kra, ne curûam cator, ne nee cute jû caxuw ampo kén ton nare, ne impej pit na, me pamâ hahkre pej. Ne hanea ne carôat týjti te ihytcirô pê hacpâa mä to ihytjî xâ

ata kôt, me pamâ cupê Pahpâm kraa to ikrâna hahkre pej. Quê Jeju hamreare na mä, wa nee ipê harkwa na cumâ iprarcatê nare. Ne ihcâmtâa rûm, pê Pahpâm ito cumâ harkwa na iprar catê, neimâ harkwa hyr to hane he:

— Ÿhý, Pawrô, ca ha pjê cunea kam, krîxâre cunea mä, ijarën to apa, ne ito amji mä mehhimpej na me to, quê ito amji mä mehhimpej, ne me ikampa — hane. Pê wa harkwa kôt to, pê ca hanea ne me awpa, na pê Pahpâm Jeju Crixtô tekjêa na amji mä me acapi. Na ri me apê mehwûy.

Pê Pawrô mä ihytjî me cumâ Pahpâm jarkwa jarën prâm

Roman 15.22-29; Me Hâpén Xâ 28.15

⁸ Ÿhý, pê wa hôtpê ajco Pahpâm mämme acunea pyrén ijkryti na amji jarë. Ampo na? He pjê cunea kam Jeju Crixtôcâmtâa rûm ate amji mä me Pahpâm to hajyr, ne ate amji mä me to ahimpej na, cumâ me gahkre pej. ⁹⁻¹⁰ Ne wa ijî me ite amji kam ijapac xâ cunea to Pahpâm mä apê, na wa mehcunea mä ikrâna pê Jeju pê me pahpytâr catê na harën xâ impejti atajé jarën to ipa. Ne Pahpâm mä, ite me acajrën to ipana ijahkre pej, na quê ihytjî ahna ijarë. Ne wa hôtpê hänne cumâ amji cajrën to hane he:

— Me ijô Inxû Cati, ate amji kam gapac xâna na Roman jô krî kam me akwûy mehkri atajé wyr itêm, ne ite me hómpun na ito — hane.

¹¹ Ne ampo na wa apu cumâ amji cajrën to hane? Nee mä ampo na nare. He imâ me apupun prâam to me apupun prâm. Ne me amâ Pahpâm Carô Pejtî te mehwûy to impej xâ caxuw, me cumâ cute amji kamhapac xâ te amji jahkre pejti nô jôr xâ ata no gô, mär quê Carô Pejtî carôat kôt me acaxwâm pê me ato impej, ne me ato ihytjî. Mâr ca xwûy kam amji mä me to ahimpej to me apa nare. ¹² Ne pom jû caxuw pahte me ajpêñ pupun xâ ata caxuw, cu ha me pahcunea me ajpêñ pupun kam tê. Ne me ajpêñ pupun xâ ata kam, cu ha pahte Jejuto amji mä me pahhimpej xâ ata na me ajpêñ tehcajpar to me mô.

¹³ Ÿhý, Jeju kam me ikjéjê, wa rŷ pêa mä me awûy hänne amji krâr to ipa na, ate me ijahkre pej na, me ato prâm. Mä hänne hôtpê ampo, ma me atête icahpérkâr to ipa. Ne waramâ ite krîxâre kwûy pê mehcakrit, ne nee me cupê Juta catéjê nare atajé kôt, me cumâ, por ite me amâ Pahpâm jarën to ijûjarën atajéa to, wa hänne mecumâ ijûjarën to ipa. Ne nee ijûjarën xâ atajé kôt hamrenare. He ihytjî ite me cumâ ijûjarën xâ atajé kôt Pahpâm wyr me apkjê. Na wa ityj cormâ me cuxâ me awûy icator, ne me amâ, por me acahê na me

cupê Jeju jahkre kēatre, mā nee amji mā me toihhimpej nare atajē mā harēn prām.

¹⁴ Ne mēr ampo na mā wa ame ato hane? Nee mā wa ampo na ame ato hajŷr nare. He ipê pjē cunea kam mehcunea mā Pahpām jarēn catē, naquê ha jūm pē kři cati kam mehkři catējē nō, nare, cupê ahkēt kam ihkr̄i catējē nō, nare, cupê mehkři kre te amji jahkre pej catējēnō, nare, cupê ampo jahkre kēatre catējē nō cakrō, wa ha itŷj cumā Pahpām jarēn xā impejti itajē jarē. ¹⁵ Na wa itŷj me awŷr itēm, ne Roman jō kři kam me akři catējē mā, Jeju pē me pahkritxwŷ ne me pajaxà kam ihtyc, ne hacpŷa mā ihtîr na harēn xā impejti itajē jarēn to ipa to prām.

Nee Pahpām jarkwa jū na Pawrō pahām nare

Roman 3.21-24

¹⁶ Ne nee wa Jeju pē me pahkritxwŷ na me amā harēn ita na amji jū na ipahām nare. Ampo na? He Pahpām carōt tŷj na ri cupê, cute amji mā me to ihhimpej catējē cunea kēn pē me hūtar catē. Na ri cupê mam me cupê Juta catējē pytârcatē, ne hanea ne cupê mehcahkr̄it, pē Juta catējē nare atajē pytâr catē. ¹⁷ Pē rŷ pēa mā Pahpām jarkwa na ihkâhhôc kam, mehhôc ata kam, hūjarēn to hane he:

"Quê ha jūm ito amji mā ihhimpej, wa ha, cupê jū caxuw icuna mā, cute ampo kēn ton catē nare ata to amji kam ijapac. Na wa ha itŷj ahna amji capa, quê ha icahê nauhtîr na ipa rohnýtti mā " hane.

Hōhō, Jeju jūjarēnxā impejti ita te ri me pamā ita jarēn.

Mehcunea mā Pahpām ipa na, hahkre pej

Me Hâpēn Xâ 14.17; 17.22-29; Iipipēn Xâ 9.20-21

¹⁸ Ne ramā Pahpām te me pamā pjē ita kam mehkři kēanre kam incryc xâ ata jarēn, cu pahte me hahkre pej. Ne pom mehkři kēanreitajē te amji kam me hapac xâ cunea tûmti, ne ihkânanre. Ne nee ampo pejti, hēj xi nare to me amji kam hapac to me ipa prām nare. Ne atajē ri Pahpām te ame to kēn xâ na, ramā me pamā hahkre pej. Ampo na? Mehkēn xâ itajē, ma cute me Pahpām jahkre pej xâ ata to me cupê amxu. ¹⁹ Ne pē ramā hanea ne Pahpām me cumā amji to ajpē, cute me kam hapac, ne me hahkre pej prāmte. Mā nee xâmte cute mempar, ne amji mā me to ihhimpej nare. ²⁰ Ne pē ramā jūm te Pahpām pupun xâ nare ata, pjē me cōjkwa itaton pēa mā, kam ampo itajē cunea to. Ne hâpēnxâ atajēa kôt, quê

ha cupê Pahpām to Pahpām, ne ihtŷj na me hahkre pej. Nehanea ne cutea ri carōt tŷjti to hâpēn xâ itajē ton na me hahkre pej. Cwŷrjapê quê ha nee jūm, cute ampo pupun xâ itajē na hâprâr to amji jarēn to:

— Wa nee ite xâmte Pahpām te ihkři na hahkre pej nare — hajŷr nare.

Nee mehcunea mā Pahpām to amji mā mehhimpej prām nare

²¹ Ne cute me Pahpām jahkre pej cakrō, nee amji mā meto cati prāmte me harēn to:

— Ampeaj kam ri apê Pahpāam to Pahpām — hajŷr nare. Ne cute me hâpēn xâ pejti ton atajē pyrêne me hakryti na cumā me amji jarēnxâ kaj na, ajte ampo kēn to pit mā me amji kam hapac to me ipa. Ne cute me amji kam hapac xâ kôt hamreare atajēa to pit mā me amji kam hapac to me ipa. Ne mehkři kam ampo kēn to cute me amjikam hapac xâ itajē pē ihhêj rûm awcapâtķotî kam amôr xâ na, ate amji pupun xâ nare ata pyrâac, na quê ha nee me cumā me cute amji kam hapac xâ impej hamreare ne. ²² Ne me cupê amji jahkre kēatre, na ri ihtŷj mehhôc kreti na ame amji to mehhêj to me ipa.

²³ Ne nee ajte cute me Pahpām tîr rohnýtti mā ata to amji mā me hâmnân to ipa nare, ne ihcunea na me harēn pejti to ipa xâ kaj na, ihtŷj mehô pahpām cahâc pê, ampo cunea krekâ atajē to amji mā me hâmnân to me ipa. Atajē pê me hûmre krekâ me, pryjara krekâ me, ampo pry krekâ me, cagâ krekâ caricti, cakôc nare atajē, ne mempar nare cakrō, mā ajte meharēn to impejti to me ipa, ne toa amji mā mehhimpej.

²⁴ Ampo na? He me hûmre itajē te amji jahkre kēatre, na ri ihtŷj me ampokēn ton to me ipa, cwŷrjapê ri Pahpām te mehkēn itajē mea mā me hicu, ne me cumā harkwa to:

"Hamre, ca ha amjia kôt, ate amji kam megapac xâ kēn itajē ton to ame apa, wa ha nee hipêr me ato ihimpej nare" hajŷr.

Na ri ramā me hûmre ame ajpēn to kēanre, mā hanea ne pyjê ame ajpēn to

kēanre, cute me ampo kēn kam me pah-pahâmti atajē ton to ame ipa incwŷrjapê.

²⁵ Ne cute me Pahpām hēj xi nare ata jicu, ne ma me hō Pahpām cahâc krekâkēanre hēj xiti ata wŷr me hâr. Nenee ajte me amji mā Pahpām te pjê ton, ne kam ampo ton catê ata kün nare. Ne hanea ne, nee me cumā harkwa to:

— Apeaj to apej, ne apê me ijôlnxû Catí pê me ijô Pahpām — hajŷr nare. Ne ajte

cute pjê kam me ampo ton atajê mā me harkwa to:

— Apê me ijō inxūcati pê me ijō paahpām, na wa ato pit mā, me amji japackre, ne atoa me amjimā me ihimpej to me ipa — hajŷr. Ne pjê kam pahte ampo itajê mā me pahcakôc to hajŷr xà na ihkaj na, ne ihkâne, ne quêtPahpām mā ri me pahcakôc xà te hajŷr na impejtî.

Mehcunea te amji kam hapac xà kên pit Ijpipêñ Xà 22.11

²⁶ Mā mehcunea mānea mā mehkén xà kēanre kam mepahpahamtî atajê ton to me ipa, kam aje cute me to incrâ tu. Cwŷrjapê riPahpām te me kam incryc xà to me cumā harkwa to:

"Gapacta ne, ate me ampo kên tonto prâm atajê cunea ton to me apa" hajŷr.

Cwŷrjapê ri pyjê me, me hūmre te me ajpêñ caxun jicu, ne pyjéa me ajpêñ caxu. Ne Pahpām mā cute me ajpêñ to hajŷr xà ita na ihkaj na. ²⁷ Mā me hūmre te me hajŷar ne cute mehpôr caxun jicu, ne me hūmreia me ajpêñ caxun prâam kam ame ipa. Ne ihtyj ajpêñ caxuw me ampo kên itajê ton to me ipa, na quêt ha Pahpām me ahna mehkén xà ata to ihtyj tu, quêt ha ame to kēanre ne.

²⁸ Pê Pahpām me cumā amji to ajpê cakrô, mā nee mempar, ne me hahkre pej prâm nare. Cwŷrjapê ri Pahpām te me hicu, mäcute mehkén ton xà atajêa me to ihimpej to ipa. Cwŷrjapê ri jū caxuw cute me ton jicu nare. Mâ tee intête me hapackre, mā nee me hûpar nare. ²⁹ Ne cute me ampo kên ton xà itajêa te ramâ me to hipu tu, na ri ihtyj me ajpêñ caxun prâam kam ame ipa. Nêmehkwý pê, ampo cunea to amji mā ihtûm prâm to me ipa. Ne jū wyr quêt mehkén ton tête me amji jiprō, ne ihtyj ajpêñ jū na me cumâ ampo kin. Mâ ihtyj me ajpêñ curan to me ipa. Ne ihtyj me harkwa to me ajpêñ cujtêñ to me ipa, ne ihtyj ame ajpêñ mäihhéj to me ipa. Ne mehkwy te jū mā me ton nare kam, cama me cupê ame ampo to ipictor to me ipa. Ne ihtyj mehhéj xi to me xwahna to me ipa. ³⁰ Ne ihtyj ajpêñ na mehcakôc kēanre to me ipa. Ne ma ame Pahpām curê, ne nee me hôpahhi kam mare mā, ahna mehcakôc kên na me hâhtât nare, ne me cumâ amji to cati prâm to pit mā, mehcakôc to:

— Pa ri me acunea jirôa pê icati — hane. Ne ahpýanre na cumâ, cute ampo kên ton xà jâhtôa ton to, to ipipê to me ipa, ne nee me hûmjê me, menxyrxwý impars nare. ³¹ Ne me cupê ampo pejti ton jahkre kâatre, na ri ihtyj me ampo kên pit ton

to me ipa. Ne neecute mehcakôc xà to mehcakôc atajê na, me amji par nare. Ne ihtyj mehkwy to me hâprê to me ipa, ne nee me cumâ jûm caprî xà nare. ³² Ne ramâ cute me hajŷr catêjê caxuw Pahpām te me to ihhimpej xà ton, mā cute ahna mehhôc ne me hahkre pej, ata jarêñ xà te:

"Por ampo kên ton to me ipa atajê ri mehtycxà, ne nee Pahpām cahê na ame ipa xà nare.

Ampo na?

Quêt ha ihtyj mehkén mā me cumê" hajŷr.

Na me cumâ hahkre pej cakrô, mā ihtyj cormâ me ampo itajê ton to me ipa, ne mehkwy me, me ajpêñ mā:

— ate me ampo kên ton itajê kôt, imâ meapeaj to me apej — hajŷr to me ipa.

2

Cute me to kên jahpan xà na Pahpām mā me hâmjör xà

¹ Ÿhŷ me ikwý, ca ihhéaj to mehkén itajê na me harêñ pa, ne nee me amji mā harêñ to:

— Jûmjê itajê kēanre, ne pa nare, nee quêt ikênnare — hajŷr nare. Ampo na? Ca ihhéaj to hanea ne me akêñ itajêa ton to me apa. Cwŷrjapê ca atyj ate me amji jarêñ xà ata tome caa, me amji curê capa.

² Ne me pamâ, quêt catyt kam Pahpām te ipa na hahkre pej. Na quêt ha catyt kam mempej catêjê me, mehkén catêjê to ajcapô, ne mempej catêjê impej mā me cumê, ne mehkén catêjê mā:

— Ramâ ite me amâ ampo kên jarêñ, ne me amâ ihcawpa, ca mânea mā ate me ton, na wa ha me akêñ mā me amê — hane.

³ Ne me ca, ca ha ate catyt kam me apa nare na, nee ca ha me jûmjê kên jarêñ pa, ne me harêñ to:

— Jûmjê itajê catyt kam me ipa nare, nemehkéanre, cwŷrjapê quêt ha Pahpām mehkén mā mecumê — hajŷr nare! Ampo na? He ate me hajŷar ne me akéanre ita kam, ca ha nee Pahpām te ato kên xà ita pê jû kam atêm nare. ⁴ Ne ca ihhéaj to me anô garkwa to:

— Pahpām pej ne hâhcaprî, cwŷrjapê quêt ha nee ite ikêñ ton itajê jahpan xà na ikêñ mā imên nare — hajŷr nare! Ampo na? HePahpām jâhcaprî na ri incaca xà amji mā ampeaj ne hapôj to ipa. Na quêt nee akêñ mā amên pyrentu nare, ne ihtyj hipêr amji mā ampi ne akôpîr to mô, ca ihhéaj to akêñ ton jicu, quêt ha nee akêñ mā amên nare.

Quêt ha Pahpām me pajâpêñ xà jahpan xà na me pamâamgô

⁵⁻⁶ Ne quē ha jū caxuwPahpām te me pahcukij, ne me pahto ipicokjēr xā jō amcro cato, quē ha incryac kam, ahpŷanre na mehkēn catējē kēn mā me curē, mehkēn jahpan xā na. Na ca ha me anō te akrā kēanre, mā Pahpām jāhcaprihti te me amā me akēn ton to apa na, ca ha me māneā mā akēn ton to apa na, ca ha me ca ramā amji caxuw Pahpām mā mencyrc to apicamēn to me mō. Ne ahpŷanre na pjē kam, cute ampo ton to me ipa xā na Pahpām te me hōmpun, ne me hahkre pej xā atajē kōt, quē ha me cumā hāmjōr to mō. ⁷ Ne por catyt kam, cute amji kam me hapac xā impejti to me ipa kam me to incrā atajē ri, Pahpām mā me amji cajrēn to me hane he:

— Me ijō Inxū, ca ha ca me ito me icati, ne ipejti na meijarē. Ne nee jūmjē te me ito icati, ne ipejti na meijarēn na imā me to prām nare. Wa cama acahē na me ikrirohnýtti na me amji to prām — hane. Atajē mā quē haPahpām mehtir rohnýtti mā na me to, mār quē cahē na me ipa rohnýtti mā.

⁸ Ne mehkwy te nee me hajyr nare, ne mehkēnto pit mā me amji kampa. Ne cute ampo ton to me amji cajpuaw xā atajē to pit mā me to me ipa. Ne ma ame caty kam ampo pejti atajē caca, ne ampo cupan xā kēn atajē to pit mā me amijahōt to me ipa. Ne cute me hajyr catējē, quē ha Pahpām me kam incryac kam, me ahna cute mehkēn ton atajēa to ihyj tu. ⁹ Ne por pjē cunea kam me ampo kēn ton to me ipa atajē, quē ha me amji pupun xā kēanre to me amji pupu. Quē ha xa mam me cupēJuta catējē me amji pupun xā kēanre to me amji pupu, jirō pē quē ha cormā mehcahkrit atajē haneane me amji pupun xā kēanre to me amji pupu.

¹⁰ Ne quēt catyt kam, cute me amji kam hapac xā impejti to me hāpēn to me ipa atajē, quē ha Pahpām me cumā ampo pej pit gō, ne me cumā harkwa to:

— Wa ha me acati na me ato, ca ha mehcunea kammare mā me acatia to me acati, quē ha me apupu, ne mehcunea me apejti na me gahkre pej. Ne wa ha me amā icarīcti gō, quē ha neehipēr me amā ampo hūpa nare — hane. Quē ha mam me cupē Juta catējē to hane, ne hapu na mehcahkrit to hanea.

Pahpām mā pjē cunea kam ampo krīxāre cunea pipēnpit

¹¹ Ne Pahpām pjē cunea kam, mehcunea to amji kam hapacxā to ajpēn pit. ¹² Ne mehcahkrit pē Pahpām te me to ihyimpej xā jahkre kēatre. Ampo na? Nee me cumā Mojxe xwȳ jō kāhhōc hamreare. Cakrō, hōtpē me caxwām pēcute amji to

me ihyimpej xā kōt, hajyar ne, nee ihkōat me ipa nare. Na quē ha ihyjPahpām, cute mehkēn ton jahpan xā na, mehkēn mā me cumē. Ne pē rȳ pēa mā me cupē Juta catējē, Pahpām te me to ihyimpej xā jahkre pej cakrō, nee me to amji japackre nare, ne ihyj mehkēn xā cunea ton to me ipa. Jahpan xā na quē ha Pahpām me cumā harkwa to:

— Me amā, ite me ato ihyimpej xācunea na, ijahkre pej cakrō, ca nee me ito amji japackre nare, cwyrjapē wa ha Mojxe xwȳ jō kāhhōc kam, ite me ato ihyimpej xā atajē kōt, me akam icryc xā kēanre to me atoapē — hane. ¹³ Ne nee mā catyt kam jūmjē atajē te meMojxe xwȳ te me to ihyimpej xā cunea jahkre pej xā atajē kōt, Pahpām te jūmjē atajē na amji caxār nare. Ne quē ha xa me hahkre pej, ne ihkōat cute amji kam me hapac xā to me hāpēn to meipa na, quē ha Pahpām cormā jūmjē atajē na amji capa.

¹⁴ Quē ha mehcahkrit te Mojxe xwȳ jō kāhhōccukwa kam me Pahpām te me to ihyimpej xā jahkre pej nare cakrō, ne amjia kōt me caxwām pē, me hīa kam cute amji kam me hapac xā impejti ton to me mōr na, quē ha ihyjē ne ramā me kam, me caxwām pē PaPahpām te me to ihyimpej xā atā kōt ame ipa. ¹⁵ Ne quē ha catyt kam, cute amji kam me hapac xā impejti ton to me ipa atajē, quē ha ramā caxwām pē PaPahpām te me to ihyimpej xā na me harē. Ne quē ha hanea ne ampo pej to, ne ihyj amji jarēn to:

— Wa ite ampo pejti ton — hane. Ne hanea ne jūm te cute ampo kēn ton na hōmpun narekam, me taa ahna amji jahkre pej, ne ihyj amji mā:

— Mā ajte, ite ampo kēanre itaton — hane. Hajyr xā ita ihyj caxwām pē cumā Pahpām jarkwa na harē.

¹⁶ Hōhō, pom wa ite me amā ijūjarēn xā toijūjarēn xā ita kōt, quē ha jū caxuw me pajō Pahhiti pē Jeju Crixtō, Hūm jarkwa kōt me pahtcunea cukj, ne me pahto ajcokjē. Ne cumā me pahtcaxwām pē pahte amji kam me pajapac xā cunea jahkre pej, cwyrjapē ri hān ne catyt kam me pahto ajcokjē.

Cu ha nee jūmjē jirōa pē me pampejti na, amji to mepajāmnān nare
Roman 3.19-20

¹⁷ Ne wa ha ita caxuw Pahpām na mehkwy kam me apēJuta catējē mā, wa ha ita na ihyhōc. Pom ca meapē Juta catējē me amji to me gāmnān to:

— Me ipē Juta catējē, cwyrjapē ri PaPahpām mā jūmjē atajē jirōa pē me ikīn. Ne pē PaPahpām me imā Mojxe xwȳ jō kāhhōc kam, cute me ito ihyimpej xā

cunea gō, ne wa ite me Pahpām te me ito ihhimpej xà pupun, na ri me imā amji jahkre pej. Ne me ite Pahpām te me ito ihhimpej xà cunea to amji mā me hajyr to ipa, cwyrjapē quē haito impejti ne — hane.

¹⁸ Ne me amā Pahpāmte ampo ton xà na amji mā me ato prām xà ata na hahkre pej. Ne ramā ate me hō kāhhōc to hahkre, ne me amā catyt kam, ate me ampo pej pit ton xà na, amji mā me capi na, me amā amji jahkre pej. ¹⁹ Na ca atyj me amji jarēn to:

— He me ipē hāhcujro xà pyrāac, na wa ityj awcapātkō pīn, jūmjē impejti xà ata wyr me hajo to me mō. Ampo na? He jūmjē itajē pémento tūm pyrāac, ne nee catyt kam cumā Pahpām te me toihhimpej xà impejti ata jahkre pej nare, na wa ityj amji kōt me to mō. ²⁰ Ne me ipē, mehkā te amji jahkre kēt catējēatajē mā, amji jahkre pej japoj catējē. Ne hanea ne me ipē ahkrale mā ampo to hahkrecatējē, mār quē catyt kam me ipa — hane. Ne caame amji capry jarēn to me apa. Ca hanea ne me amji jarēn to:

— Ampeaj kam ri ramā meimā Pahpām te me ito ihhimpej xà cunea jahkre pej partu, ne ite me ampo cunea jarēn xà atajē pē ampeaj kam, ne nee ihhēj xi nare — hane.

²¹ He pom me apē me cumā ampo to hahkre catējē ita? Ne mēr ampo na mā ca ajte nee me amji mā ampo to hahkre nare? Ne ca me hapackre to:

— Nee ame gāhkij nare — hajyr cakrō, mōrmō ca atyj me cuxā me ahkī. ²² Ne me hūmre japatkanre to:

— Ca ha nee me aprō kaj na, ahti na, jūm cahāj caxunnare — hane. Ne hanea ne pyjē japatkanre to:

— Ca ha nee me apjē kaj na, ahti na, jūm xūmre caxun nare — hajyr cakrō, mōrmō caatjy ate me cuxā ahti na jūm caxun. Ne cama apu pahpām cahāc kreka caca cakrō, mōrmō ca atyj hūrkwa mā me acjēj, ne kam ampo to me cupē ahkī. ²³ Ne ca me amji jarēn to:

— Pē rȳ pēa mā Pahpām me imā cute me ito ihhimpej xà gō — hajyr cakrō, mōrmō ca atyj me cuxā, ate harkwa jirō pē me apym, ne me cumā ihpahām catia ton to me apa. ²⁴ Ne pē Pahpām jōkāhhōc ramā me ato hūjarēn to hane he:

“Me apē Juta catējē pē Pahpām na mehkwý.

Ne me amā cute amji kam hapac xà jahkre pej cakrō, ca nee ihkōt me hakop, ne me ton nare.

Cwyrjapē ri mehcahkrit atajē ihytj me akōtPahpām japrī to mehcahkōt kēanre to me ipa” hane.

²⁵ Ÿhŷ, ipē Pawrō, ne ipē hanea ne Juta catējē kwýa nō wa. Cwyrjapē ri imā pahte amji kam me pajapac xà cunea jahkre pej. Ne pē rȳ pēa mā Pahpām me panquētjē mā harkwa to:

“Me apē itekjēa na, cute me gahkre pej xà na, ca haamji mā me apy kā kwý kryjre ne me hakep, me akra xūmrenea mā” hane.

Cu ha me Pahpām te me pahto ihhimpej xà cunea kōt me papa, ne hanea ne amji mā me pampy kā kwý jakep, ne ahnaa cu ha me Pahpām cajpuaw, ne cumā me papē Juta catējē impejpit, ne me papē mehkwýa. Nāmri cu ha pahte cama me amji kā kwý jakep, ne nee amji mā me Pahpām te me pahto ihhimpej xà kōt me papa nare na, jū wyr cu ha Pahpām cajpuaw. Ampo na? Pahpām mā pahte cama me amji kā kwý jakep, ne nee cute amji kam hapac xà kōt me papa nare ita kōt, cumā hamreare. ²⁶ Quē ha jūm pē Juta catējē nare, ne nee amji pē ihkā kwý jakepnare cakrō, ihytj Pahpām te me to ihhimpej xà kampa, neihkōt ipa na, quē ha Pahpām mā cupē ramā cute amji mā mehkā kwý jakep atajē nōa, ne cupē hō tekjēa. ²⁷ Cwyrjapē quē ha mehcahkrit atajē me anaihcakōt to me hane he:

— Por Juta catējē atajē māihkāhhōc kam Pahpām te me to ihhimpej xà cunea jahkre pej, ne mempy kā jakep cakrō, mā ajte nee kam me hapac, ne ihkōt me ipanare — hane. He me cupē Juta catējē nare, pē nee mempy kā kwý jakep nare cakrō, ihytj Pahpām te me to ihhimpej xà kōt me ipa, atanā ri me Pahpām cajpuaw.

²⁸⁻²⁹ Ne mēr hōhō, me pahkā kwýjakep ata me, pahte amji kam me pajapac xà to me pahte amjipyrāc xà atajē kōt, Pahpām mā hamreare. Ne quēt, porPahpām Carō Pejti kōt, Pahpām te me pahto ihhimpej xà kōt me papa na ri cumā impej, ne cumā me papē mam, mehkwý pē Juta catējē impej. Ne quē ha pjē kam me hūmre me pahkā jakep nare na me pahpupu, ne nee amji mā, me papē Pahpām kōt meipa catējē na me pahto hajyr nare. Ne Pahpām nare, quēt cumā me papē mehkwýa, na quē ha taa me pahto ihcakōt to impejti ne.

3

*Jū wyr quē Pahpām me pahnō mā ihhēj
Roman 9:4-5*

¹ Ÿhŷ me ikwý, ca ihhēaj to Juta catējē to ite me amā icakōt xà ita kampa, ne nee ca me anō amji mā garkwa to:

— Mēr jū na xà caxuw mā me cupê Juta catêjē? Ne mehaprý pê Juta, ne jū nā xà na mā amji mā mehkâ jakep? Imā ihhéj ne Pahpâm te mam me to ihhimpej xà itajé kôt hamreare — hajýr nare. ² Ampo na? Por cute mencaca xà to me amji pyràc xà itajé cunea impej pit. He Pahpâmpe ramâ rý pê mā amji mā me capi, ne me cumâ haprý ita gô, ne mecumâ cute amji kam hapac xà cunea pê harkwa ita gô. Ne ihkôt me cumâ:

“Ca ha ite me amâ ijarkwa jirén xà itajé cunea to, ma me amji jahôt to me apa, ne ma me to amji kampa, ne ihkôat me apa” hane.

³ Mā mehkwý kwâya te ihhéj ne, nee mempar nare. Ne mehkwý nee me harkwa to mehcakôc xâ na me amji par nare ita kam, xâ ajkîPahpâm te hajýar me caxuw, ne ampo na ihcakôc xâ to, ne nee amji jarkwa na amji par nare? ⁴ Hâpâ! He Pahpâm catyt kam ihkrí, ne ihhéj xi nare, ne ihtyj mehcunea héj xi xâ jipôc ri harkwa na amji kampa. Ne pê ramârý pê mā Pahpâm jô kâhhôc kam, cute me to hûjarên to hajýr he:

“Quê ha jûm te, Pahpâm te apu ihhéj xi na harên na, quê ha ramâ mehcunea mā apu ihhéj to ipa na me hahkre pej.

Quê ha cute catyt kam me Pahpâm toihcakôc na,
quê ha ramâ mehcunea catyt kam, cute to ihcakôc na me hahkre pej” hajýr.

Ihcunea na Pahpâm pejti, na ri ma amji tête amehkêncatêjê curê

⁵ Mā mehkrâ kên catêjê kwâya me to hûjarên xâ impejti kaj na me to hûjarên to:

— Wa ityj Pahpâm kînte ampo kên jikötti cunea ton to ipa, mâr quê ahna me ipupu, ne cormâ me Pahpâm caca xâ me, itekjê to me ajpên, ne me hômpu, ne amji mâ me ijarên to: “Jûmjé itajé kâanre, ne Pahpâm ri quêt impeaj to impej” hane. Ita kam, jû mâ quê, ne ajte Pahpâm ite me ikên xâton ita kôt me ito tyj tu? He me icaca xâ kâanre ita kôt, ramâ mehcunea te me Pahpâm pejti na me hahkre pej. Ne ite me hajýr xâ ita kam, ihhéj ne nee Pahpâm catyt kam me ito impejti nare — hane. ⁶ Ne por jûm apu hûjarên to hajýr to mô ata kâanre. Ampo na? He Pahpâm ri quêt catyt kam ipa. Ne quê catyt kam ipa nare ita kam, jû mâ quê, ne ajte pjê ita kam ajpên pê mehkân me, mempej to caprâr pa?

7 Mâ mehkrâ kên catêjê kwâya hanea ne me hûjarên to:

— Wa ityj Pahpâm kînte ame ihjê xia jarên to me ipa, mâ me ikampa, ne me Pahpâmca kôc xâ me, me icakôcxâ to me ajpên, ne me amji mâ me harên to: “Pahpâmca kôc xâ ri quêt impej” haneita kam, jû mâ quê, ne ajte Pahpâm me ikên mâme imé? He me icakôc xâ héj xi xâ ita kam, ramâ mehcunea te me Pahpâm pejti, héj xi nare na me hahkre pej — hane. ⁸ Ne mehcakôc xâ to cute me hajýr xâ na impej nare. Mâ mehkrâ kên kwâya mehcakôc xâ to:

— Hâ, cu ha pahte amji kam me pajapac xâ to me kâanre to me papa, mâr quê ihkâanre ata kôt, me Pahpâm jâhcaprihti na me hahkre pej — hane. NePahpâm mâ mehcakôc xâ te hajýr na ihkaj na. Ne hanea ne ramâ mehkwý kwâya nô te ito ihcakôc to hajýar. Ne ihtyj ame ito ihhéj to me ipa. Ne cute ame ito ihhéjahpan xâ na, quê ha Pahpâm ame to kâanre ne. Ne mehcakôc xâ kâanre te hajýr catêjê ri, ihtyj mehkân mâ me hâr xâ.

Nee pjê ita kam jûm pê catyt kam ipa catê nare

Carati 3.11-22

⁹ He xâ ajkî mehcakrit atajé jirôa pê, me cupêJuta catêjê mâ me cute amji kam hapac xâ impej? Hâpâ! He Pahpâm mâ mehcunea pipen pit. Ampo na? He mehcunea ihtyj ajpên jikjê na mehkênton to me ipa. Ne ramâ mehcunea te ajpên jikjê na, cute mehkân ton to me amji pyràc tu, ita kam, jû mâ quê me, ne mehkân ton to me ipa jicu, ne me to hapactu? ¹⁰ Ne pê ramâ ihkâhhôc kam Pahpâm jarkwa me to hûjarên to hane he:

“Pahpâm mâ, nee jûm te ampo pejti ton nare.

¹¹ Ne nee jûm Pahpâm na hâhcukjêr, ne catyt kam cumâ ipa jahkre pej nare.

¹² Ne ramâ mehcunea Pahpâm pê me ipipkjêr, ne ihkaj na ampâya mâ ame ipa, ne me ipictor.

Na ri nee jûm catât kam, ampo pejti ton to ipa nare.

¹³ Ne me harkwa pê ihhéj rûm kre kam, cute me harêt xâ.

Ne mehcakôc xâ atajé kro, ne ihkâanre, ne ihtyj ihpîn mehhéj xi xâ kâanre hapoj.

Ne mehcakôc xâ itajé jâhcurê pêihhêj rûm patti xwa cacô jâhcurê, ne ihtyj mehcuna. ¹⁴ Ne ihtyj mehcunea incrôn xâ kâanre to menciôn to me ipa.

¹⁵ Ne ihtyj me hûjarân kam me jûm jaxôp, ne mehcuran pyrentu to prâm.

¹⁶ Ne por jū ri me ipa xà ata ri, hān ne me hakān pē ampo kēanre ahtwy.

Mā me hakān pē me cumā amji kīn nare na amehkři.

¹⁷ Ne nee me cumā ajpēn to impejti to mehkři jahkre pej nare.

Mā cama ame ajpēn mā, ne ihtyj me ajpu.

¹⁸ Ne nee amji mā me Pahpām cupa nare” hane.

¹⁹ Hōhō, pē Pahpām Mojxe xwȳ mā Juta catējē caxuw cute me to ihhimpej xà jōr to hane. Ne pē Pahpām te me to ihhimpej xà ita, nee me cupē Juta catējē caxuw pit mā nare, ne me pahcunea caxuw pē Pahpām Mojxe mā cugō. Na cu ha catyt kam pahte me cahyt ne memparna, cu ha pahte me ampo to kēn xà atajē na me amji jahkre pej pyrentu. Cwȳrjapē cu nee me pahnō Pahpām mā me pajarkwa to:

— He wa nee me ite ampo pejti ton xà itajē na me amji jahkre pej nare. Ne nee hanea ne ite me ampo kēanre itajē jahkre pej nare kam me ton — hajyr nare. Cwȳrjapē quē ha Pahpām amcro nō na mehcunea mā harēn to:

— He me amā ite me ato ihimpej xà cunea jahkre pej cakrō, ca nee ate mempar nare, cwȳrjapē wa ha hahpan xà na me ato týj tu ne — hane.

²⁰ Ne nee rý jū caxuw jūm te, Pahpām te me to ihhimpej xà kam hapac, necatyt kam ihkōt ipa nare. Cwȳrjapē jū wýr cu Pahpām te me to ihhimpej xà kōt me papa kam me to pancrā. Ampo na? He cu me pajōtpē ampo to mehcupa. Ne jū wýr quē ha jū caxuw Pahpām me pamā:

— Ca ijarkwa cunea kōt me apa, cwȳrjapē ri ihcunea na imā me apej pít, na wa ha ityj ana amji capa — hajyr nare. Ne por ijkāhhōc kam Pahpām jarkwa ata, cute cumā mepaxūmre kēn na me pajarēn xà caxuw ri.

Jeju te ri Hūm te me pahna amji caxar na ton

Me Hāpēn Xà 17.30-31; Roman 1.17; Pirip 3.7-9; Carati 2.15-21

²¹ Ne ita kam, mōrmō ca ha me anō amji mā:

— Pýhāpà, jū mā wa ha ajte me, ne Pahpām cuna mā meipej, quē me ina amji capa? — hane. He Pahpām te ita caxuw ajteare mā me pamā, cute amji kam hapac xà intuw ita to hahkre, ne nee Mojxe xwȳ jō kāhhōc kam Pahpām te mam me to ihhimpej xà kōt me papa xà nare. Ne pē rý pēa mā ramā Pahpām jarkwa jō kāhhōc kam, cute harkwa na mehcakōc catējē te me ita jarēn. ²² Ne Jeju Crixtō pē ri curmā Pahpām te amji kam hapac xà intuwiti ata. Na quē ha jūm krā kēanre, ne ijkēn ton

jicu, ne Jejua toamji mā ihhimpej to ipa, quē ha Pahpām cumā:

— Ate ikra to ihcunea na amji mā ahimpej, mā cute me ato amji kritxwȳ, cwýrjapē ri imā ihcunea na me apej pit. Cwȳrjapē wa ha me ana amji capa, ne nee ate ito kēn xà atajē to amji japackre, nehahpan xà na akēn mā amēn nare — hane. Ne Pahpām te, mehcunea te Jeju Crixtō to me amji kritxwȳ atajē cunea na, amji caxar, atajépē me cupē Juta catējē me, mehcahkritatājē. Ne cumā me ipipēn pit, ne nee cumā jūm pē ajteare mā nare. Pahpām mā mehcunea te, cute amji kam hapac xà to pit mā, amji mā mehhimpej na me to prām.

²³ Ne mehcunea hōtpē mehkēn ton to me ipa ita kam, quē ha nee me Pahpām te me cumā cute amji kam hapac xà impejti tohūjahkre xà ata wýr me cator, ne kam me hāhhuc nare. ²⁴ Mā quēt Pahpām jāhcapiřa na amjia kōt cute me pahte ame to kēn itajē to tojnō, ne hicu, ne me pahna amji caxar, na cu hacpȳa mā meajpēn to ikwȳ nō. Ne ampo na ri cute me pahto hajyr? Nee mā ampo na nare, Jeju Crixtō te amji to me pahkritxwȳ, na ri cute Hūm te me pahna amjicaxar na ton, mā cute me pahna amji caxar, mā pea me pahkēn catia pē me pahto cator.

Pahpām te me pahkritxwȳ na me pamā Jeju xām

²⁵ Mā Pahpām te catyt kam ipa na me pahte me hahkre pej prāmte ri, cutepjē ita wýr me pahwýr ihkra pē Jeju kujahēc, mā iwrýc. Ne cute amji tome pahkritxwȳ, ne me pahkēn xà mā me paxar xà atajē cunea mā cute amji jōr, ne pī kamihptyc. Ne pahte Jeju to me amji kwȳ xà ata pē ri, Pahpām te ame pahto kēn xà ata pē, me pahty়ar xà. Naquē ha jūm te Jeju pē ijkritxwȳa toihkritxwȳ na amji mā to hajyr na, quē ha nee ijkēn xà kēanre ata mā hār nare. Ne Pahpām te, me cumā catyt kam ijkři, ne impejti na amji jarēn prāmte ri, cute me pahkritxwȳ na me pamā Jeju xām. He pē mamPahpām nee cormā ne, cute ame to kēn catējē kam incryc týj to imprar pyrentu nare. Ne cama ahna me hamā, mār quē ijkřeaj to xwȳ mā amjia kōtamehkēn ton jicu, ne hýrmā me apkjē. ²⁶ Ne ita caxuw Jeju cator xà ata me ajkaam, mā Pahpām mā ihkōt mehcunea te mehkēn jicu pyrentu na me to prām, mār quē ha nee amji capa. He Jeju teamji to me pahkritxwȳ. Ne me pajahpan xà na ihyt xà ata kōt, cu ha pahte cume māa mā me pahkēn jicu, ne to amji mā me pahhimpej. Na quē ha Pahpām pejti, ne catyt kam ijkři ata, me pahna amji capa. Ita na quē ha pjē kam, mehcunea

me Pahpām te catyt kam ipa, ne catyt kam me pahtoimpeji na me hahkre pej.

²⁷Cwyrjapē cu ha nee me pahnō amji to pajāmnān to:

— Ampo na ri Pahpām te ina amji caxār? He wa ite, cute ampo cunea na, cute me pamēn atajē ton par, na ri cute ina amji caxār — hajyr nare. Ampo na? He me pahte ampeaj kam Jeju pē me pahkritxwý na amji mā me to hajyr xā ata kōt, quē ha Pahpām me pahna amji capa. Ne jū wyr cu me pahnō pahcakōc xā to hane. ²⁸He cu nee me pahnō Pahpām te me to ihhimpej xā cunea ton nare. Ampo na? He cu tee ramā ame ton to me hahkre ita kam, jū wyr quē Pahpām mephahna amji capa. Ne quēt Jeju to amji mā me pahhimpej, mā cute amji to me pahkritxwý ata kōt ri, Pahpām te me pahna amji caxār.

²⁹Mā ihytj Juta catējē kwȳ kwȳa me hūjarēn to:

— Nee me Pahpām pē mehcahkrit atajē Pām Catinare — hane. Ne cama amehhēj to me ipa. He Pahpām pē hanea ne, mehcahkrit Pām Catī, ne cupē me pahcunea Pām Catī. ³⁰He Pahpām pyxit peaj, ne cute amji kam hapac xā pyxit peaj. Ne hanea ne, Jeju pyxit peaj to mehcunea te amji mā me hajyr xā ata kōt, quē ha ihytj mehcunea na amji capa, ne amji wyr me cupē Juta catējē me, mehcahkrit atajē mea mā me to cuprō.

³¹Na quē nee jūm ihcakōc to:

— Mēr hōhō, wa ha nee hipēr ihkāhhōc kam Pahpām te me to ihhimpej xā ata kōt ipa nare. Ampo na? He ramā Jeju te ite ampo ton xā itajē cuneaton par, ijaxā kam — hajyr nare. He cu ramā Jeju to amji mā me pahhimpej, cwyrjapē cu ha pahtyj mehkāhhōc kam Pahpām te me to ihhimpej itajē, amji mā me hūpahti to me kam pajapac pejti to me papa.

4

Pē Aprāw Pahpām to amji mā ihhimpej, na pē ahna amjicapa

Carati 3.6-18

¹Ne ita caxuw wa ha me amā me iquēt xwȳ pē Aprāw xwȳ kōt harē. Ne pē Pahpām mā, cuna mā hūmre ita pejti, ne catyt kam acoj ihkrī. Nejū mā mōrmō pē ajte ne Pahpām cuna mā impej ita hane? He xā pē ajkī Pahpām ampo cunea na cumā harkwa atajē ton cwyrjapē mā, pē ahnaamji capa? Hāpā! ²Quē hane na mā, quē ha ramā taa amji to hāmnān to:

— He wa amjia kōt ite ampo itajē cunea ton par, cwyrjapē ri Pahpām mā ipejti na, quē ha ihytj ina amji capa — hane. ³He quē nee amji to hāmnān to hajyr nare. Ata na pē Pahpām jarkwa jō kāhhōc kam ramā harē he:

“Pē nee Aprāw amjia kōt, hāpēn xā to atajē kōt Pahpām ahna amji caxār nare. Ne pē kypē Pahpām to amji mā ihhimpej nare, na pē cumā impej, pē ahna amji capa” hane.

⁴Ne por jūm apē ata ri, ihytj hāmcwyr xā. Ne jū wyr quē hō pahhi amjia kōt cama cumā ampo gō. Ne por cute hāmcwyr xā ton ata, hō tekjēa ri, ne nee mā amjia kōt hō pahhi te cumā hōr nare. ⁵Ne Pahpām te nee hajyr nare, ne quēt amjia kōt, cute amji kam hapac xā na, ihytj cumā me pajāpēn nare catējē mā ampo gō. Na cu ha Pahpāmmā me amji jarēn to hane he:

— He wa tee ramā apu ate me ito ahimpej xā ita cunea kōt me ipa to me hahkre ita kam, jū wyr wa ha me to. Cwyrjapē wa ha cama Jeju to amji māmē ihhimpej, quē ha taa amji to me ikritxwý, ne taa me ijaxā kam ate me ito ahimpej xā itajē cunea ton to amā ipa — hane. Quē ha Pahpām me pahto hūjarēn to hane he:

— Ate ikra to amji mā me ahimpej to hajyr, cwyrjapē ri imā me apej. Ne me apē catyt kam me apa catējē, na wa ha ihytj me ana amji capa, ne nee ate me ito kēn jahpan xā na, me akēn mā me amēn nare — hane.

⁶Ne pē ramā pahhi xwȳ pē Tawi atajūmjē jakryti na, Pahpām jarkwa kōt, hō kāhhōc kam, me ahna ihhōc to hane he:

⁷“Jū mā cu ha me, ne ame pajakry? He pahte Pahpām jarkwa jirō pē me pahpym, ne ihkaj na me pahkēn xā ton, mā cute hicu, ne to tojnō, ne ihhur, ata pyrēn ri ame pajakry.

⁸Por Pahhiti te pahte me ampo kēn ton atajē kōt me pahkōt harēn kēanre nare, ata pyrēn ri ame pajakry” hane.

⁹He xā ajkī me hakryti xā ita me cupē Juta catējē te amji mā mempy kā jakep catējē atajē mā pit mā? Hāpā! He hanea ne mehcahkrit atajē te amji mā me amjikā jakep nare atajē mā, ihytj me hakry xā ita. He wa ramā ite me amā Pahpām jō kāhhōc kam, cute Aprāw xwȳ to ihcakōc to hajyr na, harēn he:

“Pē nee Aprāw amjia kōt hāpēn xā to atajē kōt, Pahpām ahna amjicaxār nare. Ne pē kypē Pahpām to amji mā ihhimpej nare, na pē cumā impej, pē ahna amji capa” hane.

¹⁰Mēr hōhō, xā pē ajkī Aprāw xwȳ amji mā impy kā kwȳ jakep jakān pē mā, pē harēn to hane? Hāpā! He pē amji mā

ihkà kwý jakepxwýjrea na, pê Pahpâm cumâ harkwa to hane. ¹¹ Aprâw te amji mä ihkà kwý jakep xwýjrea na, pê ramâ Pahpâm ahna amji capa. Ampo na? He cute amji mä Pahpâm to hajýr cwýrjapê. Na ri cuteamji kà kwý jakep xâ ata te ramâ Pahpâm mä Aprâw xwý pejti na harêñ. Na pê Pahpâm cumâ harkwa to:

“Ca ate kypê ito amji mä ahimpej nare, cwýrjapê ri imâ apê ihhéj rûm rý jüçaxuw jûm te ampo to ihcupan nare ata pyràac.

Na wa ha itýj ana amji capa” hane.

Ne pê ramâ Pahpâm Aprâw te amji mä ihkà jakep xwýjrea na, harêñ to hane. Cwýrjapê ri Aprâw pê, por nee cute amji mä mehkâ jakep nare, ne ihtýj amji mä me Pahpâm to ihhimpej atajê cunea xakat. MâPahpâm te atajê cunea na amji caxâr. ¹² Ne hanea ne Aprâw pê, cute amji mä cuxâ mehkâ kwý jakep, ne Pahpâm to amji mä mehhimpej atajê cunea xakat. Ne xâ ajkî cute amji mä ihkâjakep cwýrjapê mä cupê me hakat? Hâpâ! He Pahpâm to amji mä ihhimpej cwýrjapê ri cupê, por mehcunea Pahpâm to amji mä mehhimpej atajê xakat.

Jeju to amji mä pahhimpej xâ ita kôt, cu ha me amcwâ

¹³ Pê Pahpâm Aprâw mä pjê to hûjahkre to hane he:

— Ÿhý Aprâw, he pê ca nee ite me ato ihmpej xâ cunea kôt apa nare cakrô, ca atjy ato ito amji mä ahimpej, cwýrjapê wa ite ana amji caxâr. Na wa ha amâ pjê ita cunea gô, mär ca me atâmxwýmea mä me to ahimpej — hane. Pê Aprâw kampa ne amji mä:

— Pÿhâpà, pom cormâ ikra nare ita, mä ajte ramâ me itâmxwý to Pahpâm te imâ hûjarêñ. Wa itýj cute imâ hûjarêñ xâ itajê na to amji mä hane — hane.

¹⁴ He pê nee Pahpâm Aprâw mä harkwa to:

— Ca ha xaa ite amâ ihmpej xâ itajê cunea to, ne ihkôt apa, wa ha cormâ hapan xâ na, amâ pjê ita cunea gô — hajýr nare. Ne pê quêt Pahpâm cumâ:

— Wa ha amjia kôt amâ pjê ita gô. Ca ate, ite amâapê pjê ita jô pahhi na ato ijûjahkre xâ ata na to, amji mä ahimpej, cwýrjapê wa ha amâ cugô — hane. Ne Pahpâm me pahto amji kam hapac to hanea, pom quê pê Aprâw to amji kampa he. Ne quêha me pamâ ampo to awjahkre, cu ha cute ampo to hûjahkre xâ ata na amji mä me to pahhimpej. Cwýrjapê quê ha me pamâ cugô. He pahte me Pahpâm te me pamâ harkwa jirêñ xâ ton

ata kôt pit mä, me pamâ cute to hûjahkre xâ ata jôr nare. Quê hane na mä, cu mempar nare itakam, jû wýr cu ha me cupê cupy. ¹⁵ Ne quê ha jûm mä Mojxe xwý jô kâhhôc kam Pahpâm te me to ihhimpej xâ jahkre pej cakrô, neeme ton nare, quê ha ihtýj Pahpâm ahna kypê kam incryc nare. Quê Pahpâm jô kâhhôc kam, cute me to ihhimpej xâ ita hamreare na mä, quê nee jûm hahkre pej, ne kam hapac nare ita kam, quê ha nee me cumâ harkwa to:

— Ca ate ijarkwa jirô pê apým na ri me akam icryc — hajýr nare.

Aprâw pê mehcunea te Pahpâm to amji mä mehhimpej catêjê atajê xakat

¹⁶ Mér hôhô, cu ha Aprâw xwý cuxâ, me pahte Pahpâm to amji mä me pahhimpej na, quê hame pamâ ampo pej cunea jôr xâ ata caxuw, pêAprâw mä cugô. Ne me pahte Mojxe xwý jô kâhhôc kam Pahpâm te me pahto ihhimpej xâ atajê cunea kôt me papa nare cakrô, quê ha Pahpâmhâcapriâ kam ihtýj me pamâ ampo pej cunea gô. Ne mér ampo na mä quê ha me pamâ ampo pej itajê gô? Nee mä ampo na nare. He me papê Aprâwtâmxwýa, ne me papê hûràac. Ampo na? He cu pahtyj, cuxâ Pahpâm to amji mä me pahhimpej. Na ri Aprâw pê me pahtcunea te Pahpâm to amji mä me pahhimpej catêjê xakat, ne me papê mehtâmxwýa pyràac. ¹⁷ Ne pê ramâ Pahpâm, hô kâhhôc kam cormâ Aprâw ijkra nare kam to hûjarêñ to hane he:

“Imâa, ramâ apê me hâhtôa pâm” hane.

Pê kampa neihtýj amji mä me to hane, ne amji mä:

“He cormâ ikra nare cakrô, mä ahnaa Pahpâm te imâ me itâmxwý jâhtôa to hûjahkre, na quê ha ihtýj imâ cugô.

Ampo na? He ihtýj Pahpâmhacpýa mä mehtyc to ihtfîr.

Ne hanea ne ihtýj harkwa kôt ampo amji to ita kam, quê ihtýj cormâ jûm kra nare ata mä ihtýj ihtâmxwý gô.

Na wa itýj amji mä to hane” hane.

¹⁸⁻¹⁹ Ne por pê Pahpâm Aprâw mä ihtâmxwý jâhtôa ne to awjahkre ata caxuw, pê ramâ ahna caku xêj, ne ramâ ihweaj to ihwej. Ne amji mäa ramâcupê jûm tyc, ne cupê ijkra nare ata pyràac, ne hanea ne hixi pê Xarakwýj ata pê ijkre crâ, ne ramâ ihwejtu cakrô, mä ihtýj Aprâw Pahpâm te cumâ ampocunea to hûjahkre ata na hikaj. Ne cute ampeaj kam amji mä Pahpâm to ihhimpej,

cwýrjapê ri cupê mehcunea te Pahpâm to amji mā mehhimpej catéjê xakat. Na ri cute Aprâw cuxà Pahpâm to amji mā mehhimpej atajê pê ramâ mehtâmxwâ pyràc. Ne Pahpâm te cumâ tohüjahkre xâ ata, na ihtyj cute cumâ ton.²⁰ Ne nee Aprâw xwâ te jû caxuw Pahpâm to amji mā ihhimpej jicu nare, ne nee cuteampo to cumâ hüjahkre xâ atajê na to amji kam hapac to ipicokjér to ipa to:

— Pypyñ, môrmô quê ha Pahpâm imâ ikra nô gô, nare, quê ha nee imâ ihnô jôr nare — hajýr nare. Cwýrjapê ri Pahpâm te cute amji mā toihhimpej xâ caxuw cumâ carôt jôr, na ri Aprâw te Pahpâm pejti na harén to:

²¹ — Ampeaj kam apej, ne ate imâ ampo to güjahkre xâ atajêjôr xâ caxuw, ampeaj kam acarôt týj, cwýrjapê wa ityj ate imâ hör na amji mā ato hane — hane.

²² Pê Pahpâm mā, Aprâw te ihhéj nee ampo to ihcupan nare, ne catyt kam ipa, na pê hacpýa mā to amji kwâ, ne ahna amji capa. Ampo na? He Aprâw tePahpâm te ampo to cumâ hüjahkre xâ atajê na, ampeaj kam to amji mā ihhimpej na pê. Ne pê Pahpâm jô kâhhôc kam ramâ ita na ihhôc to hane he:

“Ite Aprâw mā ampo to ijüjahkre, mā ihtyj ijarkwa ita to amji mā ihhimpej. Cwýrjapê ri imâ cupê jûm te nee ampo to ihcupan nare ata, necaty kam ipa.

Na wa ite hacpýa mā to amji kwâ, ne ahna amji caxâr” hane.

²³⁻²⁴ He Pahpâm te hō kâhhôc kam Aprâw xwâ to hüjarén xâ ata, nee māAprâw pit caxuw nare, ne me pahcunea caxuw pê harkwa ita to. Ne por Pahpâm carôt týjti te hacpýa mā Jeju to ihtîr ata, pahcunea te to amjimâ me pahhimpej catéjê caxuw ri. He pahte Pahpâm to amji mā me pahhimpej, cwýrjapê ri cumâ me papê catyt kam me papa catéjê.²⁵ Jeju te amji to me pahkritxwâ, ne me pajaxâ kam ihtyc xâ mā amji jôr, me pahkén jahpan xâ na. Mâ Pahpâm te hacpýa mato ihtîr, mâr quê me pahna amji capa, ne me pamâ:

— Ate ikra tiar pê me akritxwâ ata to amji mā me ahimpej, cwýrjapê ri imâ me apê catyt kam me apa catéjê pit, na wa ha me ana amji capa — hajýr.

5

Pahte amji pupun kânanre to me amji pupun xâ kam mepajakry

Tijac 1.2-4

¹ Me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji to me pahkritxwâ, ne me pajaxâ kam ihtyc.

Na cu ita kam, amcro ita kam, pahtyj cute amji kam hapac xâ ita na amji mā me to me pahhimpej. Cwýrjapê ri Pahpâm te me pahna amji caxâr, ne hacpýa mā hipêr me pahto amji kwâ.² Ne Jeju to pahte amji mā me pahhimpej xâ ata kôr ri, cutea Pahpâm te amji kam hapac xâ impejti ita na me panxôr. Cwýrjapê cu mânea mâ, amjimâ me to me pahhimpej ita na. Na quê ha jû caxuw, amcro nô na, Pahpâm carôt jâhcujro ata to, me pahcunea to impejti ne. Ne me pampejti ata kam, quê ha mehcuneame papê Pahpâm pyràc, ne me pampejti na me pahpupu. Na wa me ijakry mea mâ me amcro ita jikaj to me ipa.

³ Ne wa ha hanea ne me pahte me amji pupun xâ kânanre xâ kam, me ijakry pej pêa mâ me ipa. Ampo na? He wa me pahte amji pupun xâ kânanre xâ ata pîn, hacpý ne me pahwyr ampo cunea na pahte me pajúcanâar kamamji mâ me pahprâa ne, me papa xâ ata cator na, me imâ hahkre pej.⁴ Ne quê ha Pahpâm me pahte amji pupun xâ kânanre ita kam, me pahte me pajúcanâar kam, amjimâ pahprâa na me pahpupu, ne me pamâ harkwa to:

— Pom ate amji kam me gapac xâ na, ite me apupun ita na ri imâ me apej pit — hane. Cu ha me kampa, ne impar xâ ita kôr, cu ha cormâ cute me pamâampo pejti to hüjahkre xâ ata na me hikaj.⁵ He xâ cu ha aikî ihcaprâ na, cormâ Pahpâm te me pamâ ampo to hüjahkre xâ ata na me hikaj? Hâpâ. He quê ha ihtyj me pahwyr cato. Ampo na? Nee mâ ampo na nare. He Pahpâm mâ me pahkian to me pahkîn. Cwýrjapê ri cute me pamâ Carô Pejti kujahêc, mâr quê Carô Pejti itacumâ me pahcaxwâm pê me pahkinti na, to awjarê.

Pê me pancwyryjapê Jeju ihtyc mâ amji gô

⁶ He ampeaj kam Pahpâm mâ me pahkîn, na pê cormâ me pahkéanre xâ ata kam, pê Jeju me pancwyryjapê ty. Pê cu tee me pampejti na ame amji to hahkre to me papa xâ ata kam ri, Jeju Crixtô te amji to me pahkritxwâ, ne me pahcunea kén jahpan xâ na, me pajaxâ kam ihtyc. Ne pê ramâ Pahpâm mâ, cute ikra tyc na amji mâ amcrohyr xâ ata hahkre pej, na pê ahnaa hane.⁷ Ca ha pijamâ jûm te mehkwy jahpan xâ na ihtycprâm ata na me acato? Quê! Ca ha ame hapéê ne ihhéaj tocormâ jûm mâ me acato. Ne ca atjy ihhéaj to me jûm te ihnô impejti cwýrjapê ihtyc prâm ata mâ me acato. Hamreare, jû wyr ca me jûm te ihnô kânanre jahpan xâ na, haxâ kam ihtyc ihprâm ata na me acato.⁸ He me pahcunea kânanre cakrô, mâ Pahpâm mâ me pahkian

to me pahkñ, na ri cute ihcāmter pē Jeju Crixtō kujahēc, mā me pahcunea jaxā kam ihytc.

⁹ Ne ita caxuw pī kam Jeju tyc xā ata kōt ri hacpÿā mā Pahpām te mepahna amji caxār. Cwȳrapē cu ha me pa, me amji mā:

— He Jeju cukwa kam, quē ha Pahpām nee cute ame pahkam incryc xā ata to ame pahkam incryc nare. Ne me pahcukij, ne me pahto ipicokjēr xā jō amcrokam, cu ha quēt pahtyj ame papa — hane. ¹⁰ He pē mam me papē Pahpām curē xwŷn. Cakrō mā ihcāmter tyc xā ita kōt, cute hacpÿā mā me pahto amji kwÿ nō. Ne hamre, ita caxuw me papēPahpām jō ikwÿ nō ita kam, cu ha me papē, pom Jeju tyc, ne hacpÿā mā ihtir ata na cu ha me, ne me ty, ne hacpÿā mā me pahtir, ne Pahpāmcāhē na me pahtir rohnÿtti mā na me papa. ¹¹ Jipy me pajō Pahhiti pē Jeju Crixtō te hacpÿā mā me pahto Hūm jō ikwÿ nō ita kam, cu ha me pajakrya to me pajakrya.

Pē Atāw me pahcunea me pahkēn mā me pamē

¹² Ne ca ihhēaj to me anōa amji cukij to: — Jū rūm mā ajte me pahkēn xā ita cator? — hane. He nee jū rūm cator nare, ne me pahcunea quētti pē Atāw xwÿ ata pē Pahpām jarkwa jirō pē ihpÿm, ne cute pīxō intēte cumān atakrēr. Cwȳrapē ri mehkēn ata pjē cunea kam ipicrān. Na cu me papē hūrāac, ne me pahcunea kēanre, cwȳ̄rapē cu ha me pahcunea me pahtyc pa. ¹³ Ne Pahpām te Mojxe xwÿ mā cute me to ihhimpej xā cunea jarēn. Mā cute ahna ihhōc xā ata cumam ri ramā mehcunea kēanre, ne ihytj cute me ampkēn jahkre pej nare kam, me ton to me ipa. Mā Pahpām te, cormā me cumā cute me to ihhimpej xā jōr nare ita kam, jū mā quē me cumān to:

“Ate me ijarkwa jirō pē apÿm, na ri me acunea kēanre” hane.

Pē Crixtō quēt me pahcunea me pampej mā me pajaxā

¹⁴⁻¹⁵ Ne Pahpām te pīxō intēte Atāw mān, mā cute ihlkrēr, ne ramā me pahcunea kēn mā me pamēn, ne me pamā to hahkre. Ne me pahnō te ihkōtpīxō ata krēr nare cakrō, cu pahtyj me pahte me pahtyc kam me pahtēm, ne me pahtyc to mō. Ne me pahtyc to me pamōr itaa kam, mā ahnaa Mojxe xwÿjō amcro kam hāhhuc. Ne Atāw pē me pahcunea mā me pahnēn to hahkre jakān pē mā ri Jeju Crixtō cator, pjē wyr. Pē cupē Atāw pyrāac cakrō, cutenee me pamā ampo kēn to hahkre nare, ne quēt me pamā ampo pej to pit māhahkre, ne cute me pampej mā me pamēn xā wyr ri cator. Ne Atāw xwÿ te amji kam hapac

xā kēn ata kōt ri me hāhtōa ne mehtyc, ne mehtyctu. Ne Jeju Crixtō teamji kam hapac xā pejti kōt ri, quēt nee jūm tyc nare. Ne Pahpām te amji kam hapac xā pejti ata ri Atāw tekjē jirōa pē cati. Na quē ha me hāhtōa ne mehtyc xā pē me hūtā. Ne nee cute me hūtar jahpān xā nahāhwyr nare, ne cama me hūtar to ipa.

¹⁶ Ne Atāw te ihkēn xā ton ata kōt ri mehcunea te mehkēn xā jāhtōa ne me ton. Mā Pahpām me cumā:

— Imā me akēanre, na wa ha ityj me acurē mā me amē — hane. Ne quēt Jeju te amjia kōt amji to me pahkritxwÿ, ne me pajahpan xā na ihytj xā ata kōt ri, Pahpām mā me pahcunea impej pit. Mā Pahpām me pamā:

— Imā me apeaj, na wa ha me apej mā me amē — hane. Hō, pē amjia kōt, cama me pamā pahte me hajyr xā ita gō.

Cu ha me Jeju kōt me ampo kēn cunea tohjē

¹⁷ He ampeaj kam ri me hūmre pyxit peaj te ihkēn xā ton ata jahpān xā na me hāhtōa ne mehtyc. Ne ita caxuw mam hūmre ata jirōa pē, hūmre nō pyxit peaj pē Jeju ata te ri, quēt ampopej pit ton ata kōt ri me pahwyr ampo pej pit japōj. Ne Pahpām te me pahcunea mā cute amji kam hapac xā intuw jōr, cu pahte ahna me amji to pōj xā caxuw. Na cu ha me Jeju Crixtō kōt me ampo kēn cunea tohjē, ne pahtyj catyt kam me papa.

¹⁸ Ne pom Atāw pyxit peaj te ihkēn pyxit peaj ton xā ata to ri, cute me pahcunea curē mā me pamēn. Ita na ri hanea ne Jeju pyxit peaj te ampo pejtipē catyt kam ata ton, ne cute to me pahtyc pē me pahcunea pytār, mār cu me Pahpām cahē na me pahtir rohnÿtti mā. Ne hanea ne me pamā cute amjikam hapac xā intuw jōr, mār cu catyt kam ame papa, ne nee ame pahkēn ton to prām to ame papa nare.

¹⁹ Ne pom hūmre pyxit peaj pē Atāw xwÿ, neecute Pahpām jarkwa par nare, ne hirō pēihpÿm, ne cute me pahte me pahkēn ton to me pamā hahkre. Ita na ri Jeju pyxit peaj te Pahpām jarkwa kam hapac, ne hacpÿā mā Pahpām wyr cute mepahto amji jaxār, mā ihytj Hūm te me pahna amji caxār.

²⁰ Ne pē Pahpām Mojxe xwÿ mā, cute me to ihhimpej xā jarē, pē ahna ihkāhhōc to, mār quē me cahyt, ne cute me ampo kēn ton xā atajē na me amji jahkre pej. Ne ampeaj kam ri ampo kēn jahtōa to hāhtō, ne cati. Ne Pahpām peaj to impej, ne hāhcaprī catia ita, ma cumā ipicamēn to mō, ne cati. Ne cute to kēn itajē jakren tu, ne hirōa pē cati. ²¹ Na ri me pahkēn xā pahtyjti atajē cama me pahtyc xā mā me

pagō, mā me pahtura ita kam, jū kam cu me pahnō cupē tē. Mā Pahpāmjhāhcjārēn, ne hāhcprīna na ri catyt kam hān ne me pamā cute amji kam hapac xā intuwti jōr to ipa, mār quē ihkōat me pahna amji capa. Ne mepajō Pahhitī pē Jeju Crixtō ata kōt, cu ha hacpāyā mā me pahtūr rohnnytī māna, cahē na ame papa.

6

Ihhēj ne ramā mam pahte amji kam me pajapac xā kēntūm ata tyc

Carati 2.19-20; 5.24; Epet 4.17-24; 1 Petró 4.1-6

¹ Pahpām jāhcprīna na mā, cu pahte cuna mā me pahkēn ton cakrō, mā ihytjy cormā me pamā ampo pej pit ton to ipa. Na ri ramā mehcunea te me pahna Pahpām jāhcprīna me hōmpun itakam, xā cu ha ajkī māneā mā me pahkēn ton kam me to pancrā, mār quē Pahpām te me pahcprīna hipēr me hōmpu? ² Hāpā! Xā ca ha jūm tyc mā acakōc, quē ha ajkīhtjy akampa? Quē! He jū wyr quē akampa. Ne ramā me papē jūm tyc pyràac. Ampo na? He quē ha me pahcurē xwýn pē Xatanaj te akēn mā amēn to prāmte awyr tē, ne amā akēn ton na awjahkre, ca ha apē mehtyac pyràac, ne nee kam gapac, ne cumā acakōc, ne ihkōt amji kam gapac, ne ampo kēn ata ton nare. Ata pē ihhēj ne ramā me pahtyc, na quē nee hipēr jūm mepahte ampo kēn ton na me pahton nare. Cwýrjapē cu nee hipēr amjia kōt me ampo kēn ton nare.

Cō kam cute me pahcumrār xā ata pē me pajapac xā kēn jarēt xā pyràac

³⁻⁵ He ramā me amā, ate mehajȳr xā na, me amji jahkre pej tu. Pē cu me pahkēn ton jicu, ne Pahpām wyr me apkjē, ne me Jeju Crixtō pē me pahkritxwyr na ahna meamji capa, ne pea mehcunea mā to ajpē to harēn to me papa, ita na pē cu me to prām. Cwýrjapē ri jūm te mehcunea kam mare mā cō kam me pahcumrār. Ne me pahna cō pijapŷn ata te ramā me pantētē, pahte amji kam me pajapac xā kēn tūm cunea juwahi na harēn. Ne huwahi xā ata pē ihhēj rūm me pahte me pahkēn jarēt xā ata, ne cupē cute me Jeju Crixtō jī jarēt xā ata pyràac. Ne me pahte me pahkēn jarēt xā ita pē Jeju Crixtō me ajpēn kam me pahpyxit peaj. Na ri cō pē me pajapōj xā ata pē ihhēj rūmcute me Jeju Crixtō jarēt, mā hacpāyā mā ihytjy, ne cator pyràac. Ne pahte amji kam me pajapac xā to me papintuw, ne catyt kam me papa xā ita te ri ihcunea na me pajaren xā. Ne ramā Jeju Crixtō kam mepahte me ajpēn hōnco, mā ihytjy pahte me pahkēn ton xā nare na me pahtehcAjpa, ne ihytjy catyt kam me pahtehcAjpar to ipa. Pē Pahpām carōt tŷjti

impejti to hacpāyā mā ihkra pē Jeju Crixtō toihfīr, na quē ha me pahtyc jīrō pē mā, hacpāyā mā me pahto ihytjy.

Xatanaj nee hipēr me pahto ihhimpej nare

⁶ Ne mam pahte amji kam me pajapac xā tūm kēn xakat pē Xatanaj pē me pajō pahhi, na ri ihytjy me pahto ihhimpej, cu cumā me apē. Ne Jeju te pī kam ihytjy xā ata me ajkaam, pahte amji kam me pajapac xā tūm kēn atato hamre, mār quē Xatanaj nee hipēr me pahto ihhimpej nare. Cwýrjapē quē hanee hipēr cupē me pajō pahhi nare, cu ha me pa xwŷjē neehipēr cumā me pajapēn to mehprām nare. ⁷ Ca ha ate atyc na, ca ha nee hipēr akēn xā nō ton nare. Ampo na? Jū wyr quē jūm ty, ne hipēr ampo kēn to. Ne me pajaxā kam Jeju tyc ita kam, jū wyr quē jūm pē me pajōpahhi, ne hipēr me pahnō te ampo kēn ton na me pahto.

⁸ Ne ramā ihhēj ne Jeju Crixtō kōt ame pahtyc ita kam ramā hacpāyāmā ihkōt ame pahtūr na pahte amji mā me to hajȳr. ⁹ Ne Pahpām te hacpāyā mā Jeju Crixtō to ihytjy ita kam, jūu caxuw hipēr ihytjy xā te to ihhimpej xā nare na, me pamā hahkre pej.

¹⁰ Ne me pahte me pahkēn ton jahpan xā na ri ihytjy. Ne ihytjy pyxit peaj, na quē ha nee hipēr jūu caxuw ihytjy nare. Ne ita caxuw Jeju ihytjār na apu ipa, ne cama me pamā Hūm carōt tŷjti to ajpē, ne harkwa kōt ipa.

Cu ha nee hipēr me ampo kēn ton to me papa nare

¹¹ Cwýrjapē ca ha me amji jarēt to hajȳr to me apa he:

— Ramā Jeju Crixtō tyc, mā cute me harēt, ata kōt ri ramā cute pahte amji kam me pajapac xā tūm kēn cunea jarēt. Cwýrjapē cu ha nee hipēr pahte amji kam me pajapac xā kēn ita kōt ame papa to prām nare. Ne quēt Jeju Crixtō kam me pahte ajpēnhōnco, ne ajpēn kam me pahpyxit peaj, ne cume māa mā pahte Pahpām cajuaw xā caxuw ame pahtjār na ame papa — hane.

¹² Cwýrjapē ca ha nee hipēr ate amji kam me gapac xā tūm ita to me amji mā me ahimpej nare, ne me ate amji mā ampo na prām xā kēanre ata kōt ame apa nare.

¹³ Ne ca ha nee me anō akēn ton xā nō mā acukrā xā nō jahkre, quē ton nare. Ne Pahpām mā, ca ha quēt me amji jōr to me apa. Ne Pahpām te me atyc xā pē me aptyār, ne me amā me ate amji kam me gapac xā tuw jōr ata kam, ca ha atyj cumā meamji jōr to me apa. Ne quē ha me ate catyt kam ampo pejti ton to me apa xā na, me atehcAjpar to ipa. ¹⁴ Ne Pahpām mā, ramā me apē catyt kam me apa catējē, mā

cute me ana amji caxàr. He xà ajkī me amā Pahpām te me atoihhimpej xà jōr atajē cunea kôt hakop jahkre pej na mā, cute me ana amji caxàr? Hāpà! He amjia kôt, me akēn xà kam, Pahpām mā me acapri, mā cute me ana amji caxàr. Cwýrjapē ca ha nee hipēr amji na ate amji kam me gapac xà tūm kēn jamār, quē me ato ihhimpej nare.

Cu ha ampo pej ton to pit mā amji mā me pahhimpej to mepapa

Jowāw 8.34

¹⁵ Ne ca ihhēaj to me anō amji jarēn to:

— He nee mā pahte me Pahpām te me pahto ihhimpej xà cunea kôt me hakop-jahkre pej cwýrjapē mā, cute amji wyr me pahto ipipkjēr, ne me pahna amji caxàr nare, ne ihtyj amjiaköt cute me pahna amji caxàr. Cwýrjapē wa ityj Pahpām jarkawa jirō pēipym prām, ne ityj hirō pē ipym — hane. Co he! Acakōc xà ita to hajyr nare!
¹⁶ Ampo na? He ca ha me anō gō pahhi mā amji gō, hamre quē ha taa ato ihhimpej na, me amā hahkre pej pejtu. Ita kōpit na, ca ha me anō te akēnmā amji jōr na, quē ha ihtyj taa ato ihhimpej to ipa. Na quē ha gápēn xà ata jahpan xà na gámcwýr xà ata pē atyc xà. Nare, ca ha me anō tePahpām mā amji jōr na, quē ha ihtyj taa ato ihhimpej to ipa. Na quē ha cumā gápēn jahpan xà na ana amji capa, ne amji kōat ato, ca ha me atycxà jirō pē, hacpýa mā atyj me atfīr.

¹⁷ Na ca ha Pahpām te me ato impejti xà ita pyrēn me gakryti na cumā me amji jarē. Ne pē mam me ate amji kam me gapac xà tūm kēanre ata, pēajco me ato ihhimpej to ipa. Ne ita caxuw nee cute hajyr nare, ne quêt Pahpām te me amā ampo to hahkre atajē to, ca ha me gí cunea kam, me amāamji kian kam, amji mā me to ahimpej to me apa. ¹⁸ Quē ha pahhi kēanre te me pajapēn xà kam me pamāquêt ata te ihytc, quē ha cute me harēt na, cu ha nee hipēr cumā me pajapēn to prām nare. Ita jikjē na mā Pahpām te pahteamji kam me pajapac xà kēn tūm ata to hamre, na quē hahipēr me pahto ihhimpej nare. Cwýrjapē cu ha pahtyj ame papā, ne Pahpām mā me apē.

Cu ha Pahpām mā me amji jōr to me papā

¹⁹ He pē ca mam me akēn xà atajē me, ahti na ate me axy kēn to me apa xà tūmti atajēa mā, ajco me amji jōr to me apa, ne amji mā me toahimpej to me apa. Ne ita caxuw, ca ha catyt kam, ampo pej tetetti to pit mā me gápēn to me apa xà caxuw, ca ha Pahpām mā me amji jōr to me apa. ²⁰ Pē ca mam ajco me akēn to pit mā, amji mā me ahimpej to me apa, nenee Pahpām mā

ampo na prāmti atajē to me nare. ²¹ Ne mēr ampo pej mā, ca ate amji kam me gapac xà kam me pahpahāmti ata jahpan xà na ate me ipyr? Hamreare! Ne pom ate amji kam me gapac xàita pē ri me atyc xà. ²² Ne ramā Pahpām te, ate me akēn ton jicu xà caxuw me amā carōt jōr. Na ca haita caxuw cumā pit mā me gápēn to me apa. Cwýrjapē ca ate Pahpām mā ramā me amji jōr, ne me amji jōrtu, ne cutea ri catyt kam me apa na me aton, ne cupēa ri me gō Pahhiti. Ne quē ha hacpýa mā me ato me atfīr, ca ha me atfīr rohnytti mā na, cahē na ame apa.

²³ Mēr hōhō, me pahkēn mā me pajapēn to me papā, mā cute me pamā hāmōr xà ata pē me pahtyc xà. Ne Pahpām nare, quêt cama cute mepamā pahtyc nare xà jōr ata pē ri hacpýa mā cute me pahto me pahtūr xà, cuha cahē na ame papā rohnytti mā. Na cu ha me pajō Pahhiti pē Jeju Crixtō kam me amji hōnco, quē ha ihtyj me pamā jū caxuw me pahtyc xà nare gō.

7

Jeju te pahte amji kam me pajapac xà kēn ata pē me pahpytar

Roman 10.4

¹ Ÿhŷ, Jeju kam me ikjējē, he ca atyj me acunea te, pom ite me amā cormā ampo jarēn xà itajē kam me gapac to kēnre nare. Ampo na? He meakwyā kwý pē Juta catējē, na ri me amā Pahpām te Mojxe xwý mā, cuteme ato ihhimpej xà juwahi ata cunea jahkre pej. Ÿhŷ, quē ha cormā jūm ihtūr na ipa, quē ha ihtyj Mojxe xwý jō kāhhōc kam, cute me hapackre xà ita jūm ata to ihhimpej to ipa. Ne jū caxuw ty, quē ha neehipēr Mojxe te me hapackre xà ita to ihhimpej to ipa nare.

² Mēr hōhō, quē ha pyjē nō mā cormā impjē ihtūr na ipa, quē hanee amji mā irān xà na impjē nō ton nare. Nāmri quē ha cute ihytc na, quē haihtyj me pancaca xà to pahte me amji pyrāc xà ita to ihhimpej to ipa jicu, ne ihtyj jūm me hikwa na to tojnō, quē ha cume hikwa. ³ Nāmri quē ha cormā impjē ihtūr na ipa na, quē ha hixi te irān xà na impjē nō me hikwa na, quē ha me pancaca xà to pahte me amji pyrāc xàata kôt cupē cahāj xyre ata, ne ihhēanre ne. Nāmri quē ha impjē cupē ty, quē ha hakān pē impjē nō me hikwa na, quē ha nee me pancaca xàa kōtcupē jūm cahāj xyre ata pyrāc nare.

Cu ha ita caxuw Jeju pit mā me pajapēn to me papā

⁴ Ne me ikjējē, ate me hajyar. Ampo na? He Jeju Crixtō kam ate me ajpēn hōnco ata kam, ihhēj ne ramā ihkōt me atyc. Na quē ha neeMojxe te me ato ihhimpej

xà ata hipêr me ato ihhimpej nare. Ne hacpÿa mā Jeju Crixtô ihtîrna ri cupê me gó Pahhiti. Na ca ha atýj cute me amâ harkwa to ihcakôc xà itajé cunea na me kampa, ne me cumâ apê. Ne por jûm Cahâj pê impjêihty, mā hipêr hikwa tuw ata, quê ha nee hipêr impjê tyc ata kam hapac nare. Ne por impjén tuw me hikwa ata, quê ha amji caxuw kam hapac to ipa. Ita na ri me pahte amji kam me pajapac xà te hajýar. Na cu ha mam pahte amji kam me pajapac xà wej tûmti ita jicu, quê ha nee hipêr me pahto ihhimpej nare, ne Jeju quê ha quêt me pahto ihhimpej to ipa.⁵ Ne pê cormâ me pahte amji kam me pajapac xà tûm ata me pahto ihhimpej reria mā, pê cu amjia kôt ajco pahte me amji mā ampo kên ton to prâmatajé ton to pit mā me papa. Ne pê Mojxe xwý jô kâhhôc kam, cute me hapackre xâajco ampo kên itajé ton tête mepamân cakrô, pê cu pahtyj ajco mânea mā me ton to me papa. Cwýrjapê ri me pahtempo kên kínti xà ata te me pahtyj xà mā me pajör.⁶ Ne hamre, ita caxuw cumam Mojxe xwý jô kâhhôc kam me pancaca xà ata cuneapê me pahcator. Ampo na? He ihhêj ne ramâ ame pahtyj. Ne ita caxuw cu ha me Pahpâm tîar Carô Pejti ata kampa, ne ihkôat me papa, ne nee hipêr mepancaca xà tûm jô kâhhôc kam ihhôc ata to me amji japackre nare, ne pahtyj ame papa.

⁷ Ne mōrmō ca ha me anô amji mā:

— He por Mojxe xwý jô kâhhôc kam, Pahpâm te me pahtoihhimpej xà wej ata pej nare — hajýr na. Co he! Ca ha nee garkwa ita to acakôc to hajýr nare. Ampo na? He cute me pahto ihhimpej xà ata te ri, me pahte ampo to mehcupan xà atajé pupun na iton, cu pahte me hômpun, ne me hahkre pej. Ne cute mepahto ihhimpej xà ata te hújarén to hajýr he:

— Ca ha nee amji jû na ame ampo kín nare — hajýr. Quêhújarén to hajýr nare na mā, wa ha hahkre pej nare kam, pa ramâ amji mā:

— Wa itýj me hû na imâ ampo kín, ata te nee ito ikên nare, ne cormâipeaj — hane.⁸ Me ajkaam wa ijûpar pyrentu, ne tee ame amji jû na ampo kín ita jicu to ame hahkre, ne jû wýr wa me hicu. Ampo na? Ite amji kam ijapac xà tûm ita, ma ite me hû na ampo kín ita no ita, ita kam jû wýr wa me hicu. Ne Mojxe xwý jô kâhhôc te riimâ ikên ita to ipipê, wa ite hahkre pej. Quê ha Pahpâm nee me pamâ Mojxe te me pajapackre xà jôr nare na mā, quê ha pahte amji kam me pajapac xà kên tûm ata nee me pahkên na me pahton nare.

*Mojxe jô kâhhôc ata ampyare mā
Pahpâm pé ame papana me pajare
Roman 3.20; Carati 3.23-24*

⁹⁻¹⁰ He pê wa icrire naa mā nee Mojxe jô kâhhôc kam Pahpâm te me pahto ihhimpej xà itajé impar, ne hahkre pej nare. He pê wa ajco ampo kên pit ton to ipa, ne nee kam imâ amji kín nô nare. Ne wa ite Mojxe jô kâhhôc kam, cute me pahto ihhimpej xà itajé kam ijapac, ata caxuw wa ite ampo kên ton to ipa ita na amji pupun, ne ahna amji jahkre pej. Ne ihhêj rûm ipê mehty, ne imâ amji kín nare. Ne cu ha catyt kam cute me pahto ihhimpej itajé kôt me hakop, ne ihkôat me papa na mā, cu ha ramâ me pamâ amji kín. Ne me pamâ amji kín xà kaj na, pom pahte amji kam me pajapac xà ata cama ajte me pahtyj xà wýr me pajagã.

¹¹ He wa mam itýj, pom Mojxe jô kâhhôc te ampo kên ton tête imân atajé cunea ton to ipa. Mâ ite amji kamijapac xà tûm kên ata pê imâ ihhêj, ne imâ:

— Gapacta ne ampo itajé cunea ton to apa, he nee akên nare, ne apeaj — hajýr cakrô, pê cute ipej na ijarén xà ata kaj na, itekên itajé ton to ipa itajé ityc xà mā igô. Na wa ihhêj ne ramâ ityc.¹² Cwýrjapê cu me pahte Mojxe xwý jô kâhhôc tetetti, impejti ne ihcuhtacti na me hahkre pej, Pahpâm te ahna me pahto ihhimpej xâa na.

¹³ He xà ajkî Pahpâm te me pahto ihhimpej xà impejti ita mā me pamâ amji kín nare na me pahto, ne me pahtyj xà wýr me pajagã? Hâpà. Hepahte amji kam me pajapac xà tûm kéanre atajéa te, Pahpâm te me pahto ihhimpej xà impejti atajé kôt, me pamâ amji kín nare name pahto, ne me pahtyj xà wýr me pajagã. Pê wa mam ikên xà ton to ipa atajé te cama ikên mâ irén to môr na hahkre pej. Na pê wa amji mâ:

— Wa ite Pahpâm te intête me cumân xà kam ijapac, ne ite ampo kéanre itajé ton na amji hahkre pej. Ne ita caxuw ite mam ite amji kam ijapac xà tûm ita kéanre na hahkre pej, ne hômpun — hane.

Pê cu mam cormâ amji mā me ampo kên capi

¹⁴ Ne Pahpâm Carô Pejti pîn ri Mojxe jô kâhhôc kam, cute me pahto ihhimpej xà atajé cator. Ne Carô Pejti ita te ri catyt kamharkwa kôt me papa xâ caxuw, me pamâ carôt jôr. Ne pa nare. Ihkîn te ipê hûmre, ne icarôt peacre, na wa ite amji kam ijapac xà tûm kéanreitajé kôt ampo kén cunea ton to ipa.¹⁵ He wa nee ajte pa icaca xâ te ajpén jíkjéhti ita na amji jahkre pej nare, ne hâñ ne ikrâ acto tu. He xâ wa ha ite itýj imâ ampo ton prâmti atajé to? Hâpà! Wa nee ton nare. Ne ajte imâ ampo ton prâm nare, ne imâ ihkîn nare atajé, wa

itýj to.¹⁶ Ne nee wa ajte ampo pejti ton to amji kam ijapac to ipa nare, ne tee intéte amji mān to:

— Wa ha nee hipér ampo kén ata ton nare — hajýr cakrō, itýj to, me ajkaammā Pahpām te me pahto ihhimpej xá, ikéanre na ijarē. Ne ampejak kam rí cute ijarēn na imā hahkreb. ¹⁷ Wa nee ikén xá ton xá itajé intéte amji jiprōn nare na, ramā imāamji jahkre pej. Ne icaxwām pē icaca xá kéanre itajé xakat ri hān ne, iteampo kéanre ton xá itajé na imā awjahkre, wa hān ne to.

¹⁸ He ite amji kam ijapac xá tūmti ita kam, nee imā ampo pejti ton xá hamreare. Ampo na? He wa te apu ampo pejti ton na amji to prám cakrō, wa nee ajte amji mā hamār ne ton nare. ¹⁹ He ampo pejti atajé ri imā ton prám cakrō, wa nee ajte ton nare. Ne ampo kéanre itajé ri imā ton prám nare cakrō, wa itýj to. ²⁰ He wa nee amjia kót ampo kén ton nare, ne ite amji kam ijapac xá tūmti ata ri, ite ampo kén ton na imā awjahkre, wa ajte nee intéte amjjijprōn nare ne itýj to.

²¹ Höhō, pē wa mam hane he, pē wa ajco ite ampo pejti ton xá caxuw amji mā capi cakrō, nee ajte ton nare, ne cama amji mā ampo kén pit capi. ²² He ite amji kam ijapac xá impejti kam ri, Pahpām te me pahto ihhimpej xá kam ijapac pejti xáatajé pyrén ri, icaxwām pē ijakry. ²³ Cakrō pē wa nee ajte kam ijapac ne ihkōat ipa nare, ne ajco ampo kén pit ton to ipa. Cwȳrjapé ri ite amji kam ijapac xá ita tuwpejti me, ite amji kam ijapac xá tūm kéanre itaihhéj ne ihtýj apa ajpu. Ne ite ampo kén tonto ipa ita pē ihhéj rūm, me hacjén xá pē icator xá nare ata. ²⁴⁻²⁵ Ne wa icaxwām pē itýj Pahpām te amji kam hapac xá kót ampo pej pit ton to prám cakrō, mā ite amjiton xá itajé kót hamreare. Pē wa ajco ampo kéanre atajé ton to ipa intéte, nee ajte amji jiprōn nare. Ne pē imā amji kín nare, pē wa pa amji mā:

— Jūm mā quē ha ajte ite ampo kén ton xá itajé te, ityc mā ijör xá ata pē iptytā? — hane. Nee mā jūm nare. He me pajō Pahhiti pē Jeju Crixtō te ri ampo kén cati ita cunea pē iptytā!

8

*Quē ha Pahpām Carō Pejti me pahtir ita na me pahtoipa
Carati 5.16-26*

¹⁻² Hamre, ita caxuw quē ha, por Jeju Crixtō kam me ajpēn hōnco to me ipaatajé, quē ha nee Pahpām jūm curē mā mēn nare. Ampo na? He Pahpām Carō Pejti ita te ri Jeju Crixtō kam pahte me ajpēn hōnco na me pahton, ne mepamā pahte

amji kam me pajapac xá intuw pejti ita jōr. Me ajkaam, cute mam me pahte amji kam me pajapac xá kén tūmti ata te, me pahto ihhimpej xá pēme pahto cator. Na cu ha nee Pahpām kaj na, ampýa mā cupē ame papa, ne ihkēn catia ata mā me pancjēj nare.

Quē ha nee hipér pahto ampo kén ton xá atajé mepahto ihhimpej nare

³⁻⁴ Ne pē Pahpām Mojxe xwý mā cute me to ihhimpej xá gō atajé cunea impej pit. Cu nee mempar nare. Ampo na? Jū wyr cu apu amji mā me hamā, neme kampa. Cwȳrjapé ri Pahpām te me pahna amji ton to:

— Tee ame ite me to ihimpej xá ton to me hahkreb ita kam, quē ha nee curē mā cute me mēn xá ata pē me amji pytār nare. Cwȳrjapé wa ha mehwýrikra kujate, quē ha mehkritxwý na amji to, ne taa mehkén xá ita pē me hūtā — hajýr. Ne ma cute me pahwyr Jeju kujahé, mā cute me hūmrea naamji ton, ne ita ri pjē kam apu ipa. Ne ihtýj Hūm te, Mojxe xwý mā cute me to ihhimpej xá atajé na, me pajaxá kam amji mā impar kén to ipa nare. Jicu xá kam, nee ampo cwȳrjapé ihytc prám nare kam, cupē me pahkritxwý te hajýr romā mā, cama cute amji na me hamār, mā cute me pajaxá kam mehcuren, mā ihytc. Ata to ri cute me pahkén xá catia ata pē me pahpytār. Ne cute me pamā carōt jōr na, cu pahte amji kam me pajapacxá kén tūm ata kót me papa jicu, ne pahte amji kam me pajapac xá tuw pejti, Pahpām Carō Pejti pīn ajpēn cator ata kót, cu me papa.

⁵ Ne por mam cute amji kam hapac xá tūm me to ihhimpej to ipa atajé kót me ipa. Ne Pahpām Carō Pejti quēt me to ihhimpej to ipa atajé ri, ihkōat me ipa.

⁶ Ne quē ha jūm te, cute amji kam hapac xá tūm ata kót ipa na, quē ha ihtýj jū caxuw ty, ne ihytc tu. Ne quē ha quēt jūm te Pahpām Carō Pejti kót ipa na, quē ha nee cumā ampo cupa nare, ne ihtýj ihcarícti kam, ihtiar na ipa rohnýtti mā. ⁷ Ne por jūm cute amji kam hapac xá tūm kót ipa ata pē Pahpām curē xwýn. Ampo na? He hūpar nare, na ri nee Pahpām te to ihhimpej xá ata kam hapac nare. Ita kam tee apu ihkōt amji ton to hahkreb, ne jū wyr quēapu amji mā hamā ne to. ⁸ Ne por amjia kót cute amji kam me hapac xá tūm kót me ipa atajé ri, nee me Pahpām cajpuaw nare.

*Pahpām Carō Pejti ri, me pahcaxwýn me, me pajī tirrohnýtti mā na to
Carati 4.1-7*

⁹ Quē ha Pahpām Carō Pejti te nee me akam ihkrī nare na, ca ha nee me apēhō tekjē nare. Na ca ha nee mam, ate amji

kam me gapac xà tūm ata kôt me apa nare, ne quêt Carō Pejti jarkwa kôt me apa, mār quê me akam iħkrī. ¹⁰ Ne quêt ha Jeju Crixtō, Carō Pejti kôt, me akam iħkrī cakrō, quêt ha iħtijjū caxuw me għi apu ty, me te Paħpām te me ato iħhimnej xà atajē jirō pē me apypym cwyrjapē. Ne me acaxwŷn nare, quêt ha iħtij īħtir roħnýttimā. Ampo na? He iħtij Paħpām te me ana amji caxar. ¹¹ Pē Paħpām Carō Pejti hacp̄ya mā Jeju Crixtō to iħtir, ata ri me akam iħkrī. Ne taa mā quêt ha hacp̄ya mā, me amā me għi to iħtir.

¹² Ita kam me iķejjē, cu ha nee me pahtet amji kam me pajapac xà tūam ata kôt me papa nare. ¹³ Nämri ca ha me ate amji kam me gapac xà tūam kôt ame apa na, ca ha ramāme atyc xà wyr ame pra. Ne ca ha me ate Paħpām Carō Pejti carot kôt me akēn ton jicu na, ca ha Paħpām cahē na me atir roħnýtti mā na, me apa. Ne nee jū caxuw me akēn catia pē, cuhy cati at a wyr me aprar, ne kam me apypym nare.

Paħpām Carō Pejti ri, ihkra na me pahto

¹⁴ Ne por Paħpām Carō Pejti amji kôt me to ipa atajē cunea pē meħkra to meħkra. ¹⁵ Mēr ampo na mā Paħpām te me amā Carō Pejti jör? Xà ajkī atē cama me cumā għap-pen xà caxuw, nare, ajkī cute me gigēc rēn xà caxuw mā? Hāpà. He cute me ato ihkra xà caxuw ri, cute meamā Carō Pejti ita jör. Na ca ha atij Carō Pejti carot kôt cumā:

— Inxu — hane. ¹⁶ Paħpām Carō Pejti me, me paħċaxwŷn ajkam iħhōnco, ne me pamā:

— Me apē Apām Cati kraa to ihkra — hane.

Cu ha jū caxuw, Jeju me, me ajpēan, ne me pampejti ne

1 Petrô 1.3-9

¹⁷ Ne pom hān ne me hūmjé tycjakān pē, meħkra te meħġi cakrō, wa iħi kôpit na mā, cu ha Jeju Crixtō mea mā, Hūm te cumā ampo jör xà to hūjahkra atajē cwa. Cu ha Jeju Crixtō me, me paħċunea te cute amji pupun xà kēanre atajē na ihkot me amji pupun na, cu ha hanea ne jū caxuw, Jejua kôt me paħcarot tijti, capenti, impejti kam ame papa. ¹⁸ Ne wa pjē ita kam, pahte me amji pupun xà kēanre kēnre atajē to amjikampa, ne hanea ne ampo pejti to me pajāmcwyr xà atajē me to ajpēn mā hapyre mā. Ne pahte ampo pejti to me pajāmcwyr xà ata ri, pahte me amji pupun xà kēanre atajē jirōha pē catiato cati. Ne pahte me ampo pejti to me pajāmcwyr xà ata kam, cu ha nee hipēr ampo kēn itajē to me amji ja packre nare. ¹⁹ Ne pē Paħpām pjē kam ampo cunea to,

itajē pē me hūmre me, pryre me, ampo jara me, tep me, ampo cunea. Quêt ha ampo itajē cunea iħtijjū caxuw, Paħpām te me pahto ipipex xà ata kam, mepapē ihkra na cute me paħpupun na, me pajkaj.

Quêt ha jū caxuw Paħpām ampo cunea to impej

²⁰ Ne mēr ampo na mā ame amcro ata jikaj? Nee mā ampo na ame amcro ata jikaj nare. He pēmam Atāw xwylinder Paħpām cuna mā ihkēn xà to, na ri iħkot ampo cunea kēn māħħar. Ne nee mā amjia kôt iħkēn mā ħar nare. Ampo na? Pē Paħpām ramā cute ita ton xà to amji kampa. ²¹ Ne quêt ha iħtij jū caxuw amcro atā na, Paħpām te ampo cunea ton atajē hacp̄ya mā impej pa. Ne cute me pahto ihkra ita kam, quêt ha hacp̄yamā me pahto impej pa. Me ajkaam, quêt ha hanea ne cute ampo cunea ton itajē impej partu, quêt ha nee hipēr iħcacu, ne iħkēn nare. ²² Ne me pamā, pjē kam ampo cunea kaj xà, mā amrā na, hahkre pej. Ata pē iħnej rūm pyjē mā meħkra xà, mā me iħċajp̄ ita na mā ampo cunea kaj xà.

Cu cormā Paħpām te me pamā me paji to ipintuw xà atā jikaj

²³ Ne pē Paħpām mam me pamā Carō Pejti jör cakrō, mā cormā me pahkaj xà, cu me amrā, pahte amji to me papintuw xà jikaj xà cahħur to, pahte me hikaj xà ita kam. ²⁴⁻²⁵ Ne cu me pahtet amji mā me Paħpām to hajjix, ne amji mā me pahprīa kam me hikaj, ne me amji mā:

— Wa nee cormā ite me, por wa me hikaj atā pupun nare cakrō, wa iħtij Paħpām te ampo cunea to impej, ne imā ijjī to ipintuw na amji mā me to hane. Cwyrjapē, wa ha iħtij me hikaj — hane.

Carō Pejti Paħpām mā me paħċakōc na me paħteħċajpa

Epet 1.3-5

²⁶ Ne jū caxuw, pahte me hikaj to hicu prām xà atā kam, quêt ha Paħpām Carō Pejti pahte me hikaj jicu nare na me paħteħċajpa. He me papē Paħpām mā amji cajr ġażi kēatre, cwyrjapē quêt ha Carō Pejti iħtij iħċakōc nare kamihcaricci kam, araci Paħpām mā me paħċajren. ²⁷ He Paħpām te me paħċaxwām pē me pahte amji kam me pajapac xà pupun bejtu. Ne hanea ne cumā Carō Pejti te amji kam hapac xà jahkre pej. Quêt ha Carō Pejti Paħpām te me pamā ampo jör to prām xà atā na, quêt ha me pamā aħwix.

²⁸ Me pamā, meħċunea mā Paħpām kinti, mā cute amji kam hapac xà mā me hacjēn xà caxuw ri, amji mā me capi atajē wyr ampo kēn teimprar, ne ame to jū mā xà atajē pīn impejti te amji to ipixx, ne me hýrmā imprar na, me pamā hahkre pej.

Jeju pê me Pahhàkà cati

²⁹ Ne Pahpäm te amji mā me pahcapi, ne taa amji mā:

— Pom itajé quē ha me cupê ikra pê mehtō kà pê Jejupyràac, na quē ha me to “Ihàkà” — hane. ³⁰ Ne pê Pahpäm ramā me pahto amji kam hapac xà to amji kampa ata to ri, me pahto amji kampa. Ne hanea ne cute amji mā me pahcapi. Ne hanea ne cute catyt kam me papa catéjé na amjicaxàr, ne quē ha hanea ne me pamā me pahtcarôt tyti, impejti, capéntigō, cu ha me papê hûrâac ne kam me papa.

Quē ha nee me pahtcurê xwÿn ame pahto jū mân nare

Roman 5.1

³¹ Ne pom Pahpäm te me pamā ampo pejti cunea jôr itajé kôt ri, ramā me pamā Pahpäm pê me pajamâr catê na hahkre pej. Heramâ Pahpäm me pahcahê na ipa ita kam, xà quē ha ajkî ihtyj ampo me pahtohjê? Hâpà! ³² Ne hanea ne me pajaxâ kam, ihkra tyc xà caxuw, cute hõr to xuwcaca nare, ne ihtyj ihtyc mā hõr ata kam, xà quē ha ajkî nee me pamā ihkötampo pejti itajé nô jôr nare? Hâpà, quē ha ihtyj me pamā cugô!

Jû wyr quē pahte ampo kên ton itajé, cupêcumā me pahkinti ita cahpêrta

³³ Ne Pahpäm te ri ramā me pahto hûjarën to:

— He imâa, pom itajé pê catyt kam me ipa catéjê, na wa ha me ahna amji capa — hajyr xà ata kam, jûm quē ampo kên na me pajarë? ³⁴ He me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô ramā me pajaxâ kam ihtyc, ne ihtyc xà ata jipy, ramâ hacpýa mā ihtfî, ne ma Pahpäm jûkjérüm awpôc rûm, me to ihhimpej xà kri xà kam jy, ne cumâ me pahcajren to ihkrî. Ata kam, jû mā quêha ajte jûmjê me papê ampo kên ton catéjê na me pamâhacjé? Quê, hamreare!

Jû wyr quē ampo kên Pahpäm pê cumâ me pahkinti ita cahpêrta

³⁵ Me pajô Pahhiti pê Crixtómâ me pahkian to me pahkîn.

Ne ampo quē cumâ mepahkinti ita tête ihcahpêrta, quē hicu?

Hamreare, wyr quē ampo ihcahpêrta!

Cu ha me amji pupun xà kêanre to me amji pupu, quē ha cormâcumâ me pahkîn ita na.

Ne quê ihhéaj to ampo te me pahto jû mân xà ata kam, quē ha cormâ cumâ me pahkîn ita na.

Me papê Pahpäm tekjècwyrjapê ri Pahpäm curê xwÿn te ame pahto kêanre ata kam, quē ha cormâ cumâ me pahkîn ita na.

Quê ha ampeaj kam me pamâ prâm cakrô, quê ha cormâ cumâ me pahkîn ita na.

Quê ha me papê hamreare cakrô, quê ha cormâ cumâ me pahkîn ita na.

Quê ha jûmjê ame pahtcuran prâm toame ipa cakrô, quê ha cormâ cumâ me pahkîn ita na.

Ne jûm me pahtcuran cakrô, quê ha cormâ cumâ me pahkîn.

³⁶ Ne pê ramâ rÿ pêa mā Tawi xwÿ Pahpäm jô kâhhôc kam me pahto hûjarën to:

“Me ijô Inxû Cati, he acurê xwÿn acwyrjapê amcro cunea kam me icuran to prâm.

Ne me ito ihhêj rûm carâ cahâcre hôhti curan xâ caxuw, ne ihtyj me icuran prâm” hane.

³⁷ Ne xâ cu ha ajkî ampo kên itajé cunea cupate me pajô Pahhiti mā me pahkinti xâ ata to, amji mā me pahhimpej jicu? Hâpà, nee cu amjimâ me to pahhimpej jicu nare! He taa mā quêha quêt me pahte ampo cunea tohjê na me pahto!

Ampo quê Pahpäm pê cumâ me pahkinti ita cahpêrta

³⁸ Ne nee ampo te Pahpäm mā me pahkinti xâ ita cahpêrhyr xâ nare na, me pamâ hahkre pej.

Cu ha me pampeaj na me papa, nare, cu hame ty, quē ha cormâ Pahpäm mā me pahkîn.

Quê ha ampo carô me, cupê jarôti me, me hôpahhi kwÿ atajé nee me Pahpäm mā me pahkinti ita tête mehcahpêrhyr nare.

Ne pom amcro ita kam ampo cator ata me, nare, quē ha jûa caxuw, cormâ ampocato ata, quē ha nee Pahpäm mā me pahkinti ita tête ihcahpêrhyr nare.

³⁹ Quê nee cójkwa me pjê krac ri jûa rûm, ampo cator itajé nô Pahpäm mā me pahkinti ita tête ihcahpêrhyr nare.

He nee ampo te Pahpäm mā mepahkinti xâ ata tête ihcahpêrhyr xâ hamreare.

Cu Jeju Crixtô pê me pajô Pahhiti kam pahte me ajpén hôncô cwyrjapê, quē ha Pahpäm mā mepahkîn rohnýtti mā.

¹ Ita caxuw wa ha me amā, me ikwȳ pē Juta catējē pē Ixaher catējē to, ite amji cajpērxā na amji jarē. Wa Jeju Crixtōkam ite amji hōnco ita kam, wa nee PahpāmCarō Pejti kōt ame amā ihēj nare, ne quēt ampeaj kam me amā harē. Ne hanea ne icaxwām pē imā, wa ampeaj kam ame amā amji jarēn na, imā amji jahkre pej. ² He me ikwȳ pē Juta catējē pē me ikwya kwȳ, ne nee Jeju to amji mā mehhimpej prām nare ita kam ri, me hū na ipeacre, ne imā amji kīn nare. ³ Ita kam wa ityj, pa mencwyrjapē Pahpām te icurēmā imēn ne ito kēanre na, amji toprām. Ne hanea ne Jeju Crixtō kam ite amji hōncoxā ita pē icapa, ne ampyāmā Pahpām pē ixām, quē ijaxa kam me hāhhuc, nemempej mā me hār na, imā me to prām cakrō, mā nee Pahpām te me to hajyr nare.

⁴ Ÿhȳ, por me ikwȳ pē Juta catējē atajē ajetare mā me, ne quēt me ipihho te hajyr he. Pē ramā Pahpām me to hō tekjē xā caxuw amji māmē capi, ne me to amji kra, ne me cumā Carōt jāhcujrohti impejita to ajpē. Pē hanea quēt Pahpām ajco Ixaher catējē māa amji jarē, pē me kampa, ne me ajpēn pa, ne hanea ne me cumā ihhimpej xā gō. Ne pē hanea ne Pahpām me cumā, cute me to amji kam hapac xā to impejti xā to hahkre, ne quēt me cumāa ampo pej jāhtōa to awjahkre. ⁵ Ne menquētjē xakat pē ihyj Pahpām kōt me ipa, atajē pē Aprāw xwȳ me, Ixac xwȳ me, Jaco xwȳ pē Ixaher catējē xakat. Na ri me ikwȳ pē Juta catējē pē mehtāmxwȳa to mehtāmxwȳ. Jirōa pē ri Jeju Crixtō pē Pahpām kra te mehñā na amji ton, ne cupē mehkwȳa nō. Na cu hame cumā, Pahpām pē ri pjē cunea to ihhimpej catēna to pajāmnān to me papa. Ampeaj kam!

*Pē Pahpām harkwa to ihcakōc ata na
ityj cute amjipar
Roman 2.25-29*

⁶ Mēr hōhō, Pahpām te Juta catējē to kēnre nare, ne me to hō tekjē. Mā cute me cumā me to Inxū Cati na amji to hūjahkre xā ata na, nee aje mehcunea māihkīn, mā ihkōt me ipa nare. Ne hōtpē mencrērene ihkōt me ipa. Ita kam, xāajkī Pahpām te nee me cumā amji ton xā ata na amji par nare? Hāpā! He ihyj cute harkwa to ihcakōc xā atana, cute amji par. Ne mēr ampo na mā neemehcunea pē Pahpām tekjē nare? Nee mā ampo na nare. He Pahpām te nee amji mā mehcunea capi nare, ne hōtpē me pyxitre ne amji mā me capi. ⁷ Ne nee mā Aprāw tāmxwȳ kwȳ cunea pē Pahpām tekjē nare. Ne mehkwȳa kwȳ pē hōtpē Pahpām tekjē. Ampo na? He pē Pahpām Aprāw xwȳ mā:

"He pē akra pē Ixac tāmxwȳ tāmxwȳ kwȳ pē itekjēa to itekjē.
Ne mehkintē akra nō pē Ixamar tāmxwȳ tāmxwȳ kwȳ pē, nee itekjē nare" hane.

⁸ Cwyrjapē ri Pahpām te amji mā Aprāw tāmxwȳ tāmxwȳ kwȳ capi na, cute amji to hūjahkre xā atana. Cute amji mā me capi atajē pē ri hōtekjēa to hō tekjē. Ne cute amji mā mehkwȳ capi nare, ne amji to hūjahkre nare atajēpē ri, nee me hō tekjē nare. ⁹ Ne pē Pahpām Aprāw xwȳ mā ihkra xūmre to hūjahkre to hane he:

"Wa ha jū caxuw hacpȳ ne me awyr amji jaxā, quē ha Xarakwȳj pē gīxi mā ihkra xūmre nō ihpȳm" hane.

¹⁰ Hanea na pē Xara mā ihkra xūmre pē Ixacita ihpȳm, ne ihkā. Ne apuipa, ne Repecakwȳj me hikwa tuw, ne kam ihkra xūmre cumā ajkrut hiahpuro ne ihpȳm. Ne mam ita japry te Exaw, ne hapu na ita japry te rijaco pē Ixaher catējē quētti, ne cupē me Juta catējē xakat. ¹¹⁻¹² Pē Pahpām Repecakwȳj mā:

"Pom hapu na akra xūmre pȳm ita pē quēha mam ita jō pahhi" hane.

Ne pē cormā ihtua kam ajwar me harij, ne nee cormā me ampo kēn me, impej nō ton, pē ahna me hōmpun nare cakrō, mā Pahpām te amjia kōt, amji māihnō ita capi, ne ma apu ihnō ita caca. ¹³ Ne pē ramā Pahpām, hō kāhhōc kam, me ahna amji jarēn to hane he:

"Jaco ri imā ihkīn, ne Exaw ri imā kīn nare" hane.

Hō, pē cormā ajwar mehpȳm nare kam, pē Pahpām me ahna amji jarēn to hane, ne pyxit ne amji mā capi.

*Quē ha Pahpām mā jūm caprī to prām na, quē haitjyj caprī
Roman 3.5-8*

¹⁴ Ne cu ihhēaj to me pahnō amji mā me pajarkwa to:

— He Pahpām te amjia kōt amji mā jūm capi, ne ma apu ihnō ita caca ita kam, imā Pahpām ita nee catyt kam ipa nare — hajyr nare. He Pahpām pejti, ne quēt catyt kam ipa. ¹⁵ Na pē rȳ pēa mā Mojxe xwȳ mā amji jarēn to hane he:

"Quē ha imā jūm caprī to prām na, wa ha ityj caprī.

Nāmri quē ha imā jūm caprī prām nare na, wa ha nee jūm caprī nare" hane.

¹⁶ Pahpām te ihtyj mehkwȳ na amji caxàr, ne ma amehkwȳ caca. He xà ajkī me hāpēn xà to me hāpēn to ipa atajē kōt mā, Pahpām te me ahnaamji caxàr? Nare, xà ajkī hūmre ata mā, Pahpām te ahna amji caxàr na to prām na mā, cute ahna amji caxàr? Hāpà! He Pahpām te amjia kōt, hāhcapriā kam, me ahna amji caxàr. ¹⁷ Ne pē Pahpām, hō kāhhōc kam ramā ita na amji jarēn to hane he:

“Yhȳ Paro, itea wa Ejit jō pjē jōpahhi na axām.

Ne ite gūpar nare me, akrā týjti na aton. Ampo na?

He akōt ite mehcunea mā icarōt to ipipē xà caxuw, wa ite pahhi na axām.

Ne akōat quē ha mehcunea, pjē cunea kamme ijahkre pej” hane.

¹⁸ Hajyr xà ita kōt, cu ha me Pahpām te amjia kōt jūm caprī, ne ahna amji caxàr na me hahkre pej. Ne hanea ne amjia kōt, cute jūm caca xàa to amji tête cumā ihkrā to ihtyj na, me pamā hahkre pej.

¹⁹ Ne ca ihhēaj to me anō ita na icukij to:

— Ne mēr ampo na mā quē ha Pahpām jūm mā hūpar nare to, quē ha hūpar nare xà ata kam, jū mā quē ha ajte Pahpām te ahna mēn, mā cuteton ata jahpan xà na, ihkēn mā cumē? Imāa Pahpām tejūm to hajyr xà ita na ihkaj na. Jū wyr quē ha ajte jūm, Pahpām te amji mā ampo na prām, ne ahna mēn xà ata kaj na ihnō to — hane. ²⁰ Co he! He nee ate Pahpām na me amji cukij xà hamreare! Quē ha pjē te pot ata ihcakōc na mā, xà quē ha ajkī ihtyj jūm te ton catē ata mā harkwa to:

— Ampo na mā ate iton to hajyr? — hane. He cute amjina cute ton catē cukij xà hamreare. ²¹ Ne por jūm xūmre pot to ata te ihtyj pjē ata kam, amjia kōt to ipijakrut nehipēj xà. Ne ajteare mā ampo pej pit caxuw, itato impejti ne. Ne ajteare mā cute ampokén pit caxuw ton ata te, nee cute ton catē na, ihcakōc xà hamreare.

Pē Pahpām rȳ pēa mā amji mā me pahtapi

²² Ata pyràc pej na mā, Pahpām teme pahton xà kam, cute me pahto amjikam hapac xà te hajyar, pom quē pjēte pot to cute amji kam hapac xà he. Ita na mā mehkwȳ to amji kam hapac to impejti, ne mehkwȳ to amji kam hapac xà to kēanre. Ne Pahpām mā mehcuneamā carōt týjti to ipipē toprām, mār quē mehcunea Pahpām te ma apu ampo kēn caca atajē na, me hahkre pej. Cwýrjapē ri hāhcapriā kam, cute mehkēn ton prāmti ton atajē na me hamār to ipa, ne jūa caxuw mehkēn mā me curē. ²³ Ne hanea ne Pahpām mā

mehcunea mā hāhcaprihti na amji to ipipē to prām. Cwýrjapē ri cute rȳ pēa mā amji mā me pahtapi, ne me pamācarōt týjti jāhcujro impejti ata jōr, me papē hūrāc to prām to, na rī ramā cute me pahto impej. Na quē ha mehcunea me pahpupu, ne me Pahpām pejtina me hahkre pej.

Pahpām mā mehcakrit me, me cupē Juta catējē atajē caprī

²⁴ Pahpām te me pahto hō tekjēa prāmte ri, me cupē Juta catējē kamcute amji mā me pahtkwȳ capi, ne hanea ne mehcakritatajē kam, amji mā mehkwȳ capi. ²⁵ Pē Pahpām ramā Hōxēj xwȳ pēharkwa na ihcakōc catē ata jō kāhhōc kam, amji jarēn to hane he:

“He por pē mam me cupē me ikwȳ nare atajē, wa ha ita caxuw me cumā:

‘Me ikwȳ’ hane.

Ne pē mam imā mehkīn nare atajē, wa ha ita caxuw me cumā:

‘Imā me akinti itajē’ hane. ²⁶ Ne por pē wa pjē ita kam me cumā:

‘Nee me apē me ikwȳ nare’ hane, atajē mā, wa ha ita caxuw:

‘Me apē, ipē me Apām tīr rohnȳtti mā ata kra’ ” hane.

Hōhō, pē Hōxēj xwȳ Pahpām jarkwa na, hō kāhhōc kam, mehcakrit atajē na ihhōc to hane.

²⁷ Pē hanea ne Ixaj xwȳ Pahpām jarkwa na Ixaher catējē na ihhōc to hane he:

“Ixaher catējē jāhtō pē ihhēj rūm cōxwa jō pjēnōmō jāhtō cakrō, wa ha me pyxitre ne mehkēn pē me hūtā.

²⁸ Wa ha ipē me gō Pahhiti, ne pjē cunea kam me hāhtōa te mehkēn ton jahpan xà na, me to ihtyj tu ne.

Ne wa ha me mōr pejti kam, ita cwýrjapē mehcunea to hajyr hiahpuro” hane.

²⁹ Ne pē Ixaj xwȳ hō kāhhōc kam, hanea ne ihhōc to hane he:

“Quē ha me hirōa pē me pajō Pahhiti carōt týjti ata, nee mē pamā ihtāmxwȳ nō juwahi nare na mā, cu ha rȳ pēa mā me papē Krīhpōc jō krī me, Krīhcumrārti pyràac, ne ramā me pajamre tu ne” hane.

Hōhō, Ixaj xwȳ te harēn xà ita kōt, cu ha Pahpām te amjia kōt jūm capi, ne ma apu ihnō caca ata na me pamā hahkre pej.

Juta catējē pyxitre te hōtpē Jeju to amji māihimpej

Roman 10.1-4

³⁰ He ca ihhēaj to me anō me harkwa itajē na icukij to:

— Ampo to mā Pahpām jarkwa na mehcakōc catējē itajē ame pamā hahkre to prām? — hane. Ÿhý, cute hajýr he. Mehcakrit atajē, nee Pahpām wýrme mōr na amji to me hahkre nare cakrō, mā ihtýj Pahpām te amji mā me capi. Ampo na? He cute Jeju to amji mā mehhimpej xà ata kôt ri, Pahpām teme ahna amji caxàr. ³¹ Ne Juta catējē nare. He Mojxe xwý te me to ihhimpej xà kôt, ihtýj Pahpām wýr me ipa na amji to me hahkre cakrō, quē nee jūm hýrmā mōr nare. ³² Ampo na? He Mojxe xwý te me to ihhimpej xàa kôt ri Pahpām wýr mehkrrār, ne nee Jeju to cute amji mā mehhimpej xà kôt, hýrmā mehkrrārnare, cwýrjapē ri nee hýrmā jūm cator xà nare. Ampo na? He me cumā Jeju pê Pahpām wýr pry kôt kěnti nō ata pyràac, na ri pry ita kôt me pra, mā mehtötōc, mā me ajhu. Pom cu pry kôt me pra ne amji mā me parít nare, mā kěnti me paré, ita jíkjé na mā Juta catējē ma apu Jeju curê. Ampo na? He nee amji mā me to mehhimpej prām nare. ³³ Pê Ixaj xwý jō káhhōc kam, Pahpām ita na amji jarén to hane he:

"Wa ha Xijaw jō hâpkâjti cahêna Kripinkrêna kam me ikwý mehkri atajewýr, jūm kujate.

Quê ha cupê pry kam kěnti catia pyràc ne jý, ne pry kôt me pra atajē jáhtôa ne mehtötōc, quê ha me ajhu.

Hôhô, quê ha cute me tohajýr xà ita kam, quê ha me cupê Ixaher catējē jáhtôa mā ihkîn nare ne, quê ha ma amehcaca.

Ne quê ha mehkwý te amji mā me to ihhimpej catējē atajē, quê ha ihtýj mempej mā mehpým, ne ampeaj kam hûrên me hakry" hane.

10

Pê Pawrô ajco Pahpām mā mehkwý pê Juta catêjêcqârê

Roman 1.16-17; Carati 3.24-27

¹ Ÿhý, Jeju kam me ikjéjé. Imā me ikwý pê Juta catêjê kian to kîn. Imā Pahpām te, pom cormā kam me hapac nare atajē mea mā, mehkênpê me hütâr na me to prām. Ne wa ijôtpê Pahpām mā mehcajrén to hane he:

— Inxü Cati, ca ha amji wýr Juta catêjê pikpjér na me to, quê me apkjé — hane.

² He ampeaj kam wa me amâ harê. Cute amji to mePahpām cajpuaw prâm to, ihtýj me cumā amji jör to prâm, ne cama me cupê, cute me cumā amji jör xà ata cunea jahkre kéatre, mā ihkaj na ame to. ³ Ne me cumā Pahpām te amji māa, me cute amji

kam hapac xà jikôtti tûmti to ihcuctac, ne to impej, ne me ahna amji caxàr na, me cupê hahkre kéatre. Ne teamjia kôt ahte ame amji cuhtac, ne ame amji to impej to me hahkre. Ne ma ame Pahpām te Jeju kôt amji caxuw me to ihcuctacti, ne me to impejti xàata na me to ihcaca. ⁴ He ihtýj Mojxe xwý jō káhhōc ata kôt, tee ame amji kén tûmti, jikôtti atajē to ihcuctac, ne me to impej to hahkre. Ne Pahpām teramā Mojxe xwý jō káhhōc ata jaxà kam Jeju Crixtô xâm. Na quê ha cute amji mā me to ihhimpej catêjâatâjé catyt kam, Jejua kôt cute amji kam me hapac xà cuhtacti to me ipa, märquê Pahpām hô tekjêa na me ahna amji capa.

Pahte Pahpām caca xà intuw ita mā me paxàr xà jahkre kêt nare

⁵ Pê ramâ Mojxe xwý ampo itajê na Pahpām te amji jarén xà na ihhôc to hane he:

"Quê ha jûm te, ite me cumâ ijarkwa jirén xà itajê cunea to amji kam hapac to ipa, ne nee jû caxuw ihnô to hapac kêt nare na,
wa ha itýj ahnaamji capa, quê ha icahê na ihkri rohnýtti mā" hane.

⁶ Ne jû wýr quê jûm ita to, quê nee jûm ton nare. He pê mam Mojxe xwý, ma kěnti na api, pê kën po kam Pahpām cumâ harkwa jirén xàatajê cunea na ihhôc, pê cupy ne to wrý, ne me cumâ cugô. Ne pê cute amji mā Pahpām jarkwa to iwryc xà ita, cumâ ihtýj to ihtýj. Ne itakam nare. Xà quê ha ajkî Mojxe xwý cuxà, jûm ma JejuCrixtô kôt cójkwa wýr api, ne amji mā to wrý, cupê me pahkritxwy xà ita caxuw? Hâpâ! Heramâ amjia kôt me pahwýr iwryc, ne cator. ⁷ Ne hanea ne, nee pjê krac ri mehtyc cahêna Jeju Crixtô wýr jûm wrýc, ne cuteto ihtîr xà hamreare. Ampo na? He pê ramâ Pahpām to ihtîr ita kam, quêt nee me pamâ pahte me cumâ me pahcator xà ita týj nare. Ne pê Mojxe xwý hanea ne Ixaher catêjê mā:

⁸ "He ramâ me pahcaxwâm pê me pamâ Pahpām jarkwa na,
me amâ hahkre pej" hane.

Ne cu ramâ Jeju pê me pahkritxwy te me pahpytar catê na, me to amji kampa, ne amji mā me harê. Ne harén xà ita to wa hân ne me cumâ harén to ipa he:

⁹ — Ca ha me anô te garkwa to gûjarê to: "Jeju pê mehcunea jô Pahhiti" hajýr, ne acaxwâm pê, ate amji kam gapac xà kam, Pahpām te hacpýa mā to ihtîr na amjimâ to hajýr na, quê ha ihtýj ampo kén kéanre

ata pē apytā, ne ana amji capa — hane.
¹⁰ Ampo na? He cu me pahcaxwām pē Jeju pē Pahhiti to amji mā me pahhimpej na, quē ha ihtyj Hūm me pahna amji capa. Ne cu ha me pajarkwa to me Jeju jarēnna, quē ha ihtyj Hūm Cati pahkēn pē me pahpytā.

¹¹ Ne pē ramā Ixaj xwȳ Pahpām jarkwa na, hō kāhhōc kam, Jeju na ihhōc to hane he:

“Ne por mehcunea Pahpām te me pamā jūm kujahēc ata to amji mā me hajȳr atajē,
 quē ha nee mehkēn pē cute me hütär nare na, amji naamehcāmjī nare.
 Ampo na?

Quē ha ihtyj me hȳrmā cato ne me hütā” hane.

¹² Ne cute harēn xà ita ri, pjē cunea kam, mehcunea caxuw impej. Ampo na? He Juta catējē me, mehcakrit atajē pē nee ajteare mā, me cupē ajpēn pē ajropē nare. Ne Pahpām mā me ipipēn pit. Ne cupēa rimehcunea jō Pahhiti, ne ihtyj mehcunea te amji tehcajpar xà caxuw, ahna me hāhwȳr catējē tehcajpar to kryjre nare, ne me to impejti. ¹³ Ne pē ramā Jōwer xwȳ Pahpām jarkwa na, hō kāhhōc kam, ihhōc to hane he:

“Por ihkēn pē cute me amji pytār xà na me Pahhiti na ahwȳr atajē,
 quē ha ihtyj me amji pytā” hane.

Cute me cumā Jeju jarēn nare ita kam, jū wȳr quē amji mā me to hane

¹⁴ Ne jū mā quē ha cormā amji mā me Jeju to hajȳr nare ita kam, cute ihkēn pē me amji pytār xà na ahna me hāhwȳr to?

Jū wȳr quē me to.

Ne cormā nee cute me harēn par nare ita kam, jū mā quē ha me, ne amji mā me to hane?

Jū wȳr quē me to.

Ne cormā neecute me cumā harēn, mā cute me kam hapac nare ita kam, jū mā quē ha me, ne kam me hapac to?

Jū wȳr quē me kampa.

¹⁵ Ne cormā nee cute me cumā harēn catē na, me jūm kujahēc nare ita kam, jūmā quē ha jūm me cumā harēn to?
 Jū wȳr quē me cumā harē.

Pē ramā Ixaj xwȳ Pahpām jō kāhhōc kam, me cumā harēn catējē to hūjarēn to hane he:

“Me pamā hūjarēn pejti to me cator xà ita pyrēn ri ame pajakry” hane.

¹⁶ Mā Juta catējē mā me hūjarēn catējē cator, ne me cumā Jeju pē me pahkritxwȳ

jarēn xà impejti to mehūjarēn, mā cute mempar. Ne nee mehcunea te me harēn par xà ata kōt, amji mā me to hajȳr nare. Ne pē hanea ne Ixaj xwȳ ahna ihhōc to hane he:

“Pahhiti! He ihhēj ne nee jūm te ijūjarēn xà ita to amji mā hajȳr nare” hane.

¹⁷ Hōhō, cu ha me pahteme Jeju Crixtō pē Pahpām kra, ne amji to me pahkritxwȳita na, jūmē mā harē, quē ihhēaj to me pahkampa, ne por amji mā me ahna prām catējē atajē, quē ha ihtyj to amji mā mehkimpej.

Juta catējē mā Jeju jarēn par prām nō tūam

¹⁸ He xà ajkī me cupē Juta catējē te me Pahpām kra jarēn kam me hapacnare na mā, nee cute amji mā me to hajȳr nare? Hāpā! Ihtyj cute me kam hapac, ne cama nee kōt me amji ton nare. Pē Tawi xwȳ ramā ita to, Pahpām jarkwa na, hōkāhhōc kam hūjarēn to hane he:

“Me hūjarēn catējē atajē cakōc xà ata, pjē cunea kam cute me kam hapac xà. Ne ma pjē jicu xà mā me harkwa ata cator” hane.

¹⁹ Xà ajkī Juta catējē te nee me Jeju jarkwa jahkre pej nare cwyrjapē mā, nee cute amji mā me to hajȳr nare? Hāpā. He cute kam mehapac, ne me hahkre pej, ne me cumā impar prām nō tūam na ri, nee cute amji mā me to hajȳr nare. Ne quēt mehcakrit itajē, ihtyj amji mā me to hajȳr to me ipa. Ne pē ramā Mojxe xwȳ, Pahpām jarkwa na, hō kāhhōc kam, me ahna ihhōc to hane he:

“Yhȳ, ipē me Apām Cati, ne wa ha ityj jūmē cahkrit me, krīxāre krā te amji jahkre kēatre atajē tehcajpa. Ne wa ha mehtechajparxā ata kōt, ca ha ame hū na mempej mā me hār ata kīn, ne me kam me acryc na me ato” hane.

²⁰ Ne pē Ixaj xwȳ amji na hāhtāt nare kam me ahna, Pahpām jarkwa na, ihhōc to hane he:

“Por pē nee ame ijapēn nare atajē pē me imā cato.

Ne pē nee ame ina hāhcukjēr nare atajē mā, pē wa amji to ajpē” hane.

²¹ He pē hanea ne Ixaj xwȳ Juta catējē na ihhōc to hane he:

“Ne pē amcro cunea kam, Pahpām tee ajco me cupē Ixaher catējē jūpar nare,

ne ma amehcaca atajē mā ihhēj ne, hū to apē, ne me cumā hūhkra pē, cuteamji wyr me to ipipkjēr prāmte" hane.

11

Nee mā Ixaher catējē cunea ame Jeju curē nare

¹ Xā ajkī Pahpām ma amehkwȳ pē Ixaher catējē atajē cunea caca? Hāpā! He pom ipē Ixaher catējē nōa ita? Ne hanea ne me cuxā, ipēAprāw xwȳ tāmxwȳ nōa ita? Ne me iquētī pē Pēnjamī cukwa kam ri, nee Pahpām te amji pē icaca xā nare ita?
² Pahpām nee apu cute mam pjē te amji ton pē mā, amji mā mehkwy capi atajē caca nare. He me amā, Pahpām jō kāhhōc kam, Erij xwȳ pē me cumā Pahpām jarkwa to ihcakōc catē ata te ahna ihcakōc xā ata jahkre pej. Ne Erij xwȳ te Pahpām cunaa mā, cumā Ixaher catējē kōt harēn to kēanre to hajr̄ he:

³ "Ijō Pahhiti, ramā cute me cumā garkwa to mehcakōc catējē jipej.

Ne hanea ne, ma ame ato amji japackre caca, na rī curi cute me amā ampo tocaxār xā atajē to, cute me hamre tu.

Wa ipyxit peaj ne ijāhhuc, mā ita caxuw ihtyj me cuxā, ame icuran to prām" hane.

⁴ Mā Pahpām Erij mā:

"Amāa ri, ca ahte apu apa, ne imā cute hajr̄ nare.

Ampo na?

He cormā imā pjē ita kam, me hūmre te mir te xet
 wa ite amji mā me capi, ne me huwahi, māame ipa itajē,
 ma ame hūm cahāc kreka pē Pahar at-acaca, ne nee amji mā ame hūpa nare,
 ne quēt ikōat ame ipa" hane.

⁵ He ita caxuw Pahpām te amji kam hapac xāa na, amjia kōt, hāhcprīa kam me cupē Ixaher catējē kwȳa kwȳ capi, ne amji mā me huwahi. ⁶ He xā ajkī cute me hāpēn xā impejti ton cwȳrjapē mā, Pahpām te amji mā me capi? Hāpā. He amjia kōt, hāhcprīa kam, cute me capi. Quē ha Pahpām te me hāpēnxā atajē kōt amji mā me capi na, quē ha nee cute amji kam hapac xāa na hāhcprīa kam amji mā me capi nare.

⁷ Pē Ixaher catējē amjia kōt, cute me amji kam me hapac xāa na, Pahpām wyr me ipipkjēr to prām, cute me ahna amji caxār prāmte, ne neehȳrmā me cator

nare. Mā Pahpām te amji mā mencerêre ne me capi atajē ri, hȳrmā me cator, mā cute me ahna amji caxār. Mā ihhēj ne mehcahhur cuneajapactu, ne nee Pahpām te me cumā hākjēr xā ata na, me kam hapac nare. ⁸ Pē Mojxe xwȳ me, Ixaj xwȳ, ajwar ahpȳanre na me hō kāhhōc kam, me ahna mehhōc to hane he:

"Pahpām te me cupē mehkrā kam, me cute amji kam hapac xā cunea to ihcunī ita na, mā nee ita kam ihhēj ne me Pahpām kam hapac, ne me hōmpun nare" hane.

⁹ Pē hanea ne Tawi xwȳ me ahna ihhōc to hane he:

"Pom hān ne ampo pry mā mehhēj ne mehpro, ne me curē, mā ajhu ita jikjē na ri

Pahpām te, me hō amji kīnata kam mehkēn mā me mēn na, imā me to prām.

¹⁰ Ne imā ate me cupē mehkrā cunea to ihcunī na me to prām, mār quē nee ampo kam hapac nare. Ne imā mehkēn xā te me hirō pē ihpȳpym tu na, me to prām" hane.

Quē ha nee cute me to ihcupan xā itajē mecumā irohnȳtti mā nare
Me Hāpēn Xā 13.46; 28.23-28; Epet 2.11-

22

¹¹ He xā ajkī Juta catējē te ampo to ihcupan xā itajē me cumā irohnȳtti mā? Hāpā. Quē ha ihtyj jū caxuw hacpȳa mā Pahpām wyr meapkjē. Mā Pahpām te mehcakrit atajē wyr amji toirō, ne mam atajē jicu. Ne mam atajē te to ihcupan xā kōt, mehcakrit atajē te ampo pej pit na, me amji caxār. Ata kōt quē ha me cupē Juta catējē atajē, me hōmpu, ne ame hū na mempej māme hār xā ata kīn, ne ihhēaj to hacpȳa ne Pahpām wyr me apkjē, ne me amji jaxā. ¹² He Juta catējē te to ihcupan xā atajē japhon xā na ri, mehcakrit atajē te Pahpām pīn, ampo pej pit hapōj atajē incwȳr. Ne quē ha jū caxuw Juta catējē te hacpȳa mā Pahpām wyr ripipkjēr, ne me amji jaxār na, quē ha me hirōa pē Pahpām pīn amji mā me ampo pej catia ne me to amcwa.

Juta catējē pē pīxō pār pyrāac

¹³ Ita caxuw wa ha me apē mehcakrit atajē mā amji jarē. Ipē me amā Jeju jarkwa na iprar catē. Ne ite amji kam ijapac xāa na, imā ijāpēn xā ita peaj to impej, na wa xwȳ kam to ijāpēn nare. ¹⁴ Ne wa Pahpām wyr me ato ipipkjēr to imōr xā ita kam, quē ihhēaj to me ikwȳ kwȳa nō,

ame gū na me apej mā me acjēj xà ita kīn, ne hacpÿamā Pahpām wyr amji jaxà, mār quē ahna amji capa. ¹⁵ Ne Pahpām te mehkwy kwý pē Juta catējē atajē jicu, ne me apē mehcahkrit atajē wyr ipipkjér, ne me ana amji caxàr, na ca hacpÿa mā ajpēn to me gō ikwý nō. Na quē ha jū caxuw me cupē Jutacatējē hacpÿa mā Pahpām wyr me amji jaxà, ne ampeaj kam me hakry to hanea, pom quē ihhēj rūm me cupē me hūkjē ty, ne hacpÿa mā me kōt ne mehtūr, mā hūrēn ame hakry ata to, quē ha ame hakry.

Me papē pīxō pār jarē pyràc

¹⁶ Ita caxuw wa ha me amā ampo itajē kōt harēn to incri. Quē ha me anō mā gō pur kam ampo pīxō pār na, xà ca ha ajkī harē to pit mā gō tekjē? Hāpà, ca ha hanea ne ipār kam ihpa itajē cunea togō tekjē. Mēr hōhō, he mam me cupē Juta catējē atajē pē pīxō pār jarē ata pyràac, ne me cupē Pahpām tekjē, ne mehtāmxwý itajē pēpīxō pār pa atajē pyràac, na ri hanea ne me cupē Pahpām tekjē.

¹⁷ Ne me apē mehcahkrit atajē pē, ihhēj rūm ahkēt kam pīxō pār te iħcuħħē, ne cupē jūm te to hō tekjē nare ata pyràac. Ne por pur kam jūm pīxō pār to hō tekjē ata, quē ha hō pīxō pār ata pa kēn nō jakep, ne cumē. Ne ma cute mōr ne ahkēt kam iħnō xà ata pa jakep, ne pur kam cute hō pīxō pār pa jakep ata wyr to amji jaxàr, ne cute hakep, ne mēn ata jaxà kam toċaxwyr. Mā cute ahna impyn, ne iħkat kam mam harē ata kōt ri, iħtijipicamēn to mō. Ita jikjē na mā, Paħpām te me apē mehcahkrit to hajyār, ne cute Juta catējē kēanre atajē jicu, ne me ana ipyr ne meħaxà kam amji wyr me gacjēn. Ča menquētjē pē pīxō pār jarē pyràcti ata kam, atjy me apicamēn to me mō. ¹⁸ Cwyrjapē ca ha nee me cupē Juta catējē pē pī pār pa, mā cute me hakep ne me irēn atajē na ame acakōc kēn nare. Ampo na? He cute me hakep xà ata kōt, nee ate amji to me acati prāmte, cute me hakep nare. Ampo na? He me apēpīxō pār pa ata pyràac, ne jū wyr quē pīxō pār pa nō harē to iħhimpej, ne harē ri quēt ipār pa cunea to iħhimpej. Cwyrjapē ca nee jūmē jaxà kam me għażiex ata to amji to ame acati prām nare.

Paħte Jeju to amji mā me pahhimpej, na ri me haxar xà kam me paxar xà

¹⁹ Na ca iħħejaj to me anō imā garkwa to:

— Juta catējē itajē jaxà kam me ixām prāmte ri, Paħpām te me hicu, ne pō mā me cator, wa me haxà kam me ijahhuc ita kam, mōrmō maramā Paħpām amehcaca — hane. ²⁰ Ne Jeju to cute amji mā mehhimpej nare cwyrjapē ri, cute pō mā me cator, ca me haxà kam me axar. Ampo

na? He ate Jeju to amji mā me ahimpej, na ri me haxà kam me axar xà ata to, ca me amji ja packrea ne. Cwyrjapē ca ha nee cute me ato hajyār xà ata pyrēn amji to ame acati prām to me apanare, ne quēt cama amji mā me hūptaht to me apa.

²¹ Ne por jūm te pīxō pār to hō tekjē ata te ipār tete kam ihpa kēnjaġep, ne cute mēn ata pyràc pej na mā, Paħpām te Jutacatējē kēanre atajē jicu. Na ca ha me għophēa ne. Ampo na? He nee me apē mam Paħpām na mehkwy pē Juta catējē atajē nare, ne me apēmehcakrit. Na ca ha meapē me hūrāac, ne me akēn xà kēanre nō to, quē ha iħtijy me gicu.

²² Ita na cu ha Paħpām jàħcapriħti na me hōmpu, ne hanea ne cu ha, cute ampo kēn cwyrjapē me to kēanre xà na, me hahkre pej. Ne ate Jeju to amji mā meħħimpej catējē mā ri, iħcunea na Paħpām pej. Ne ma ame Jeju caca, ne meħkrā kēanreatajē mā ri, hanea ne Paħpām kēanre. Quē ha cute me acapri kam to incrā ita na, ca ha me apej ita na ame apa. Nāmri quē ha cute me acapri jicu na, quē ha hanea ne, me gicu ne me akēn mā me arē.

²³ Ne quē ha hanea ne Juta catējē te Jeju caca jicu, ne hacpÿa mā cumā me amji jōr na, quē ha iħtijy meħkwý mā me haxà. Ampo na? He quēiħtijy Paħpām ita to hane.

²⁴ Me apē mehcakrit atajē pē ahkēt kam pīxō pār pa, mā cute hakep, ne pur kam iħnō ata kam hām ata pyràac. Ne me cupē Juta catējē atajē pē ri, por cute me pīxō pār pa jakep, ne me iħnō mā to hām xà caprār ata pyràac. Na quē ha to hō tekjē ata mā hacpÿamā iħkwý kam hām to prām na, quē ha iħtijy hacpÿa māħiħkwý kam hām. Ampo na? Hepi pa ata pē ri quēt iħpaa to ihpa. Na ri hacpÿ mā cute kam hām xà na cumā iħcacure. Ata pyràc pej na, quē iħtijy Paħpām hacpÿa mā Jutacatējē kwý mā meħkwý jaxà. Ampo na? He me cupē meħkwýa to meħkwý, na quēiħtijy hacpÿa ne meħkwý mā me haxà.

Quē ha jū caxuw Juta catējē cute me amji kam hapac xà to antu

Ruc 21.24; Jowāw 10.16; Carati 3.22

²⁵ Īħy me ikjējē, ca iħħejaj to me anō te, hahkre kēt kam amji krā kreti na, ate amjicāmjj cupate, wa ha me amā Paħpām te imā ampo to hahkre xà ata jarē, ca ha me hahkre pej to impeaj ne. He pē mam, nee jūm ampo itajē nō jahkre pejnare. He quē ha me cupē Juta catējē, Paħpām cuna mā meħkrā tħalli ita na to me hāmtu nare. Ampo na? He quē ha Paħpām mehcakrit atajē te hýrmā me ipipkjér atajē cahyt, ne me to hāħtō xà atamā hahē, ne me hicu. Ne hacpÿa mā me cupē Juta catējē wyr

apkjē, ne me ahna cupy. ²⁶ Ata to, quē ha mehkēn pē, me cupē Juta catējē cunea pytā. Ne pē Ixaj xwȳ ramā Pahpām jarkwa na, hō kāhhōc kam, me ahna ihhōc to hane he:

"Quē ha jū caxuw Xijāw jō kēn cahēna Krīpinkrēn pīn me pahkēn pēmē pahtyātā catē ata cato, ne Jaco pē Juta pām ata tāmxwȳ catējéintēte, cute amji kam me hapac xā kēn to pōj partu.

²⁷ Quē ha Pahpām me cumā amjijarēn to hane he:

'Pē wa rȳ pēa mā me amāite me akēn to pōj xā ata na, me amā amji jarēa na, wa ramā me atēte to pōj to mō he' " hane.

²⁸ Ne ita caxuw, cormā me cupē Juta catējē ma ame Jeju pē mehkēn pē me hūtarā catē na me harēn par caca xā ata to ri, cute amji to me Pahpām curē xwȳn. Na ri me apē mehcahkrit atajē te Jeju to amji mā me ahimpej atajē pē Pahpām na mehwȳa. Ne pē rȳ pēa mā Pahpām ramā amji mā menquētjē capi, ne me cumā amji to ata na, cormā to amji japackre. Cwȳrjapē ri cormācumā mehtāmxwȳ catējē atajē kwȳ kīn rohnýtti mā. ²⁹ Quē ha Pahpām te amjimā jūm capi, ne cute to impejti na amji ton na, quē ha nee jū caxuw jūm ita to hapac kēt nare, ne ihtyj to amji japackre rohnýtti mā. Ne nee cute ahna amji ton xā ata kaj na, ihnō na to ipintuw nare.

³⁰ He pē ramā rȳ pēa mā, me apē mehcahkrit atajē inquētjē ajco me Pahpām jarkwa kam hapac nare to me ipa. Na pē ajco nee me caprī nare. Neita kam nare. Ihtyj cute me cupē Juta catējē jūpar nare atajē jaxā kam me acaprī, ne me ato amji kwȳ. ³¹ Ne quē ha ihtyj jū caxuw Pahpām me cupē Juta catējē jūpar nare atajē caprī to hanea, pom quē cute me acaprī he. He Pahpām te me capriprāmte ri, ihhēj ne amehkēn ton to me ipa. ³² He me pahcunea jūpar nare kam ri, Pahpām te me pahcunea pro, ne ihhēj rūm me pahto me hacjēn catējē pyrāac. Ne mēr ampo na mā cute me pahtohajyr? Nee mā ampo na nare. He cute me pahcunea caprī prām to ri, cute me pahto hajyr.

Pahpām te amji jahkre pejti ita rya to iry

³³ Ÿhŷ, ampeaj kam Pahpām mā hāhcaprī ita catia to cati! Ne cumā cute amji jahkre pejti ita rya to iry! Ne me hirōa pē ihkrā kre cati! Ne quēcute ampo to ihhimpej xā na to ihhimpej na, quē nee jūm ihhōt hahkre pej nare. He hū na cute ton xā ata jahkre kēatre. Quē ha hōtpē

cumāhahkre peaj xā na ihtyj to. Ne jūm mā quē ha ajte, cute amji mā Pahpām te amji kam hapac xā to, cute amji mā ihhimpej xā atajē nō kōt hakop nehahkre pej? Hamreare, he caxuw jūm jamreare. ³⁴ Pē ramā Ixaj xwȳ hō kāhhōc kam, ita to hūjarēn to hane he:

"Jūm mā quē ha ajte me pajō Pahhiti mā ihkrā kam, cute amji kam hapac xā ita jahkre pej?

Hamreare!

He nee jūm te me pajō Pahhiti jahkre pej xā caxuw hamreare" hane.

³⁵ Ne pē me iquētjē nō japrȳ te Jo ita, hō kāhhōc kam Pahpām na ihhōc to hane he:

"Xā ramā ajkī Pahpām te jūm to new xā caxuw, cute cumā ampo jōr?

Hāpā!

He ampo itajē cunea Pahpām tekjē pit ita kam, jū mā quē ne jūm cumāam po gō, quē to new?

Hamreare!" hane.

³⁶ Hō, he pē Pahpām amji māa, ampo itajē cunea ton partu. Ne nee ihkaj na, irān xā na, jūm teamjia kōt ampo itajē nō ton nare. Mānee hanea ne ampo te, amjia kōt amji ton nare. Ne Pahpām ri ampo cunea to ihhimpej. Na cu ha amcro cunea kam me pahcunea Pahpām cati na amji mā me to, me pajūjarēn to me papā! Ampeaj kam!

12

*Pahpām ihtyj me pamā me pahteamji kam me pajapac xā to ipintuw partu
Pirip 4.8-9; 1 Texarōn 4.1-3*

¹ Ÿhŷ me ikjējē, pom ramā Pahpām te ampo jāhtōa na me pahcaprī hyre nare ita? Cwȳrjapē wa ate me cumā amji jōr xā caxuw me anaahwȳ. Ate amji to me Pahpām cajpuaw xā na, ca ha cumā me amji gō, ne cumā pit mā ate me gāpēn to me apa na, ca ha atjy amji mā me to cati to me mō. ² Ne nee ca ha amji na pjē ita kam, Pahpām curē xwȳncatējē te mehkēn ton catējē jamār, quēamji kōt me aton nare. Ne quēt cama amji na Pahpām jamā, quē amā ate amji kam gapac xā to ipintuw partu. Quē ha me ato hane, ca ha me Pahpām te ampo pej cunea, kam ampo kēn jamreare, ne ihcajpuaw atajē jahkre pej.

³ Pahpām te amjia kōt ito, ite me amā harkwa jarēn catē ne ahna ixām. Cwȳrjapē wa haityj me gapackre, ne me ato ihhimpej to ipa, ca ha me ikampa. Ne nee ca amjipeaj to apej na, amji to ame

gàmra nare. He Pahpâm te ri ate amji mā to ahimpej xâ ita na cute aton. Na ca me akwŷ, xwŷ kam amji mā me to ahimpej nare, ne me akwŷ kwŷ, cormâ kyre pê amji mā me to ahimpej. Ca ha ate kyre pê Pahpâm to amji mā ahimpej na, ca ha nee ahna amji jar n to:

— Wa ramâ xwŷ kam Pahpâm to amji mā ihimpej to ipa nare — haj r nare.

Me pap  Jeju j a pyr ac

⁴ Ne me pa  pyxit peaj ne kam, ahp yanre na, me pahcukr  x  itaj  m  h p n x . ⁵ Ita j k j  na m  Jeju Crixt  kam pahte me ahp n h n co cat j , ahp n kam me pahp pyxit peaj. Ne ahp yanre na me pam  me paj p n x  ita p  me paj kam ahp yanre na me pahcukr  x  ataj  pyr ac.

Pahp m te ahp yanre na me pam  me paj p n x  j r

⁶ M  Pahp m te amjia k t ahp yanre na me pam  pahte amji kam me paj pac x  te amji jahkre pej j rpartu, ahp yanre na me pahte cum  me paj p n x  ton x  caxuw. Na qu  ha Pahp m te harkwa to ihcak c cat j  na me pahkw a kw  pyxw r na, cuha paht j cute to ihhimpej x  ata na mehcunea m  harkwa to me pahcak c to me papa.

⁷ Ne qu  ha cute me pahte mehtehcajpar cat j  na me pahkw a kw  pyxw r na, cu ha paht j mehtehcajpar to me papa. Ne qu  ha cute ampo tome cum  hahkre cat j  na me pahkw a kw  pyxw r na, cu ha paht j me cum  ampo to hahkre to me papa.

⁸ Ne qu  ha cute, me pahte cum  me h can r ton x  caxuw me pahkw a kw  pyxw r na, cu ha paht j me cum  me ap  ne me cum  h can r ton to me papa. Ne qu  ha Pahp m te, me pahte me cum  me h hcukr j to me papicokj r cat j  na mepahkw a kw  pyxw r na, cu ha me paj h c r n j oxy nare kam, me paht j me cum  me to me papicokj r to me papa. Ne qu  ha Pahp m te me topahhimpej cat j  na me pahkw a kw  pyxw r na, cu ha paht j me pahkr  kreti kam me pajuph a r m me to me pahhimpej to me papa. Ne qu  ha Pahp m te me pahte me cap r  cat j  na me pahkw a kw  pyxw r na, cu ha paht j me pam  amji k an kam ame cap r , ne mehtehcajpar to me papa.

Cu ha caxw m catia m  me ahp n k n to me papa

Epet 4.25-5.2; 1 Petr  3.8-12

⁹ Ca ha nee apu amji kr hky na me akw  k n nare, ne qu t caxw m catia m  amehk n to me apa. Ne ma apu amji p  mehk n caca, ne qu t impejt ca me h n r to me apa. ¹⁰ Por ca Jeju kam ahp n to me

akj j  ataj , ca ha me apeaj kam, me ahp n k n to me apa. Ne amji m  me akj j  to me catia to me apa, ne ahp n cupahti to pr mti to me apa. ¹¹ Ne nee ca me g p n x  kam ame xuwcaca to ame apa nare, ne qu t ampeaj kam me g p n pr am kam me paj  Pahhiti m  me g p n to me apa. ¹² Ne me gakrya kam, Pahp m p n me am  ampo pejti cator x  ata j k j to me apa. Ne atj  ampo te me ato j u m n x  ataj  m  me g can r to meapa. Ne nee j u caxuw Pahp m m  me acak c j cu nare, ne nee me cum  amji caj n j cu nare. ¹³ Ne qu  Jeju kam ahp n to me akj j  p  ampo jamreata me am , ca ha atj  me cum  to ajcokj . Ne atj  me g rkwa kam j a r m me akj j m  ipa ataj  jam , qu  me acah  na ame ipa.

¹⁴ Qu  ha cute me ato k n pr mte, ame acap r to me ipa ataj  m , ca Pahp m na ahw , qu  me to impej, ne qu  nee gaohan x  na ame to k n nare. ¹⁵ Ne me cum  amji k nti ataj  cah  na me am  amji k nti ne. Ne ame amr  ataj  cah  na atj  ame amr .

¹⁶ Ne me acunea h n ne me acaca x  na, me acap nti to me apa, ne nee ame ahp n r n nare. Ne amji m  mehcunea cupa to me apip nti to me apa. Ne neeapu amji to me acati pr m to me apa nare. Ne ca ha atj  me am  ihcunea na me akw  p  mehk yire ataj  k nti ne. Ne nee ca me hir a p  amjik r  kreti na amji to g mn n to me apa nare.

Cu ha nee amji jahpan x  na j m to k n nare

¹⁷ Ne qu  j m ato k n, ca nee amji jahpan x  na to k n nare. Nemehcunea m  ampo pejti ataj  to pit m  g p n to me apa. ¹⁸ Ne qu  j m apu am n kâeanre, ca ha nee amji jahpan x  na cum n, ne apu cume apijapu nare. ¹⁹ Me ikj j , qu  j m ame ato k n, ca nee Pahp m p  gâmtâr, ne amji jahpan x  na ame kam acryc nare. M r qu  Pahp m me gahpan x  na ame kam incryc. Ampo na? He ram  Pahp m te h  k hh c kam me ahna amjijar n to:

“He pa wa ha cute ame ato k n ataj  jahpan x  na amcwa,
ne ij mcw r x  ita p  ite ame to kâeanre
x  hane.”

²⁰ Ne Pahp m m  cute mehh c cat j  te ram  h  k hh c kam, harkwa na ilh c to:

“Qu  acur  xw n m  pr m, ca ha atj  cum  harte, nare, qu  cum  k r, ca ha atj  ihk m.
Ampo na?”

Ca ha ate to haj r na, qu  ha cama apu akamihp h m, ne cute apu ato k n

xà ata jū na ihpeacre ne, ne nee hipêr amji to cupê acurê xwŷn to prâm nare"

hajŷr xà ata kôt, ca ha to.

²¹ Na quê ha jûm te apu ato kên na, ca ha nee amji jahpan xà na apu kam acryc nare, ne cama to impejti ne. Hô, ca ha ate ita to me hajŷr na, quê hanee hipêr cupê acurê xwŷn nare, ne cama cupê gô ikwy nô rohnýtti mä.

13

Cu ha pahtyj amji caxuw me pajô pahhi kwy kampa

Tito 3.1; 1 Petrô 2.13-17

¹ Ne ca ha me acunea me cupê pahhi catêjê kam me gapac to me apa. Ampo na? Nee mä ampo na nare. He Pahpâm te ri pahhi na, pahhi catêjê itajê pyxwyr, cute me ato ihhimpej xà caxuw. Jû wyr quê Pahpâm te pahhi na jûm xâm prâm nare kam, quêamjia kôt cupê pahhi. ² Cwýrjapê quê ha jûm te hô pahhi par nare, ne ma apu ihcaca na, quê ha ma ramâ apu Pahpâm te pahhi xâm ata par caca, ne ma apu Pahpâm caca na, quê ha ihtyj jû caxuw amji kên mä amji më.

³ He xà ajkî catyt kam me ipa catêjê mä me hô pahhi cupa? Hâpâ! Ne por mehkên ton to me ipa atajê mä ri ihtyj me hô pahhi cupa. Nämri quêha amä gô pahhi cupa nare to prâm na, ca ha nee apu akên ton to apa nare, ne quêt catyt kam apejti na apa. Quê ha ramâ pahhi me apupu, ne me garën pejti to me ipa. ⁴ He me apejti to prâm to ri, Pahpâm jarkwa kôt pahhi ata hâpén xà ata to apê. Nämri ca ate akên ton to apa na, ca ha atyj amji mä pahhi ata teato kên xà ata cupa to apa. Ampo na? He pahhi ata te ihtyj akên jahpan xâ name ato kêanre xà. He Pahpâm mä ri pahhi ata apê, cwýrjapê quê ha ihpian ajpêr cumâ cute akên mä amën xâ caxuw harkwa cato. ⁵ Cwýrjapê ca ha atyj pahhi catêjê cunea kampa. He xà ajkî Pahpâm te me pahkam incryc, ne ame pahto kên xà ata cupate pit mä, cu ame pahhi catêjê kampa? Hâpâ. He ramâ pahte mempar xà na me amji jahkre pej.

Cu ha nee ampo to jûm to new nare

⁶ Cwýrjapê ca ha hanea ne pahhi catêjê atajê te Pahpâm krac ri cumâ hâpén to me ipa ata jahpan xâ na, atyj hân ne me cumâ gâmjör to me apa. ⁷ Nämri ca ha me anô te cormâ cumâ gâmjör nare na, ca ha atyj cumâ amgô. Nare, ca ha ate cumâ me gâpêr xâ na, ca ha atyj cumâ apê. Ne amji mä me hûpahti to me apa, ne amji mä me harën pejti to me apa. ⁸ Ne ca ha ate jûm to new na, ca ha atyj cumâ amgô, mär ca

nee ate to new ata na apa nare. Ne ampo ita pyxit peaj, ca ha atyj me ton to me apa he. Ca ha atyjme amä ajpêr kinti ne. Ne ate ajpêr to mempejti to apa xà ata pê ri ihhéj rûm ate me ajpêr to new. Ca ha ate me ajpêr kinti to me apa na, ca ha ramâ me Pahpâm te me amä harkwa jirêñ atajê cunea kam me gapac to me apa.

Cu ha pahtyj me ajpêr kîn to me papa

⁹ Ata pê ramâ rûy pêa mä Pahpâm me pamâ harêñ to:

"Ne por ramâ me amä me aprô, ne me amä me apjê atajê,
ca ha nee ahti na meirân xà na, jûm me ajpêr caxun nare.

Ne nee jûm curan nare.

Ne nee ajpêr pê ame gâhkij nare.

Ne nee ajpêr jû na ame ampo kîn to me apa nare" hane.

Ne Pahpâm te me pamâ harkwa jirêñ itajê cunea pipêr pit. Ne ihnô ita pê ri ihhéj rûm ihcunea pyràc, ata te hajŷr he:

"Ca ha me amä me akwâr kîn hanea, pom quê amâa amji kîn he" hane.

Cu ha pahte ihkôat me ton to me papa na, cu ha ramâ ihkôtihwâr cunea ton to me papa. ¹⁰ Quê ha jûm mä mehkwy kîn na, quê ha nee jû caxuw ame to kên nare. Hôhô, cu ha ame pahkwâr kîn to me papa xà ata pê, ramâ pahte me Pahpâm te me pamâ harkwa jirêñ xà ata cunea kam me pajapac to me papa xà.

Cu ha Jeju te amji kam hapac pejti to me amji týj

Epet 5.14-21

¹¹ Ne ampo na mä cu ha ame amji to hane? Nee mä ampo na nare. He me pahkwâr kwy, nee hacpý ne Jeju te amji jaxâr, ne ampo kêncunea pê me pahto cator xà ita to, me amji japackrenare, ata pê ihhéj rûm ihtyj cute ame hikwa ne ame hôt pyràc. He me pahpytar xà jô amcro ramâ ajpêr hâhtêp to mô, cwýrjapê cu ha mepahte me amji kam me pajapac xà cujrô, quê apu ampra. He maam pahte Jeju to amji mä me hajŷr xà jô amcro ata japyre mä ri, ramâ cute me pahpytar xà jô amcro ajpêr hâhtêp to mô, ne ramâ hâhtêp. ¹² Ne caxwa jô awcapâtô kam, jû wyr ca apu amji mä hamâ ne apu mô. Ne apê kam, ca ha atyj amji wyr ampo te ate kên xà ata pupu, ne cupêamji pytà. Ita jîkjê na, quê ha akam Jeju te amji kam hapac xà tuw pejti hamreare, ca ha nee akên catianô pê amji pytà nare. Ne quê ha Jeju me awyr cato, ne ihtyj me akên xâ catia pê me apytâ. Ne mehkêanre catêjê

ri hōtpē caxwa ri ame ampokēanre ton to me ipa, quē ha apē, quē ha me ton to hicu. Ne nee me apē cute me hajyr catējē atajē pyrāc nare, na ca ha me akēn ton jicu, ne catyt kam me apa rohn̄yti mā. Ne pom krāhtare ipijapu xà caxuw hāprē xà to amji tŷj, ita jīkjē na, ca ha Jeju te amji kam hapac xà tuw pejti to me amji tŷj, ne ihkōat catyt kam me apa. Mār ca ate to ihcupan xà pē meakēn catia ata pē me to amji pytā.¹³ Ne catyt kam me pahpahāmti to me papa to me hanea, pom quē amcro jāhcujro kam mehpahāmti to me ipa he. Ne nee ajpēn kam mare mā amji to ame axy to me apa nare. Ne nee cōxýhti toame amji to apipān to me apa nare. Ne nee ame cahāj xyre atajē caxun nare, ne nee ame to apahām nō to me apa nare. Ne nee ame apijapu to me apa nare. Ne nee amji jū na ame ampo kīn nare.¹⁴ Ne nee ca ha mam ampo kēanre atajē to me amji cajpuaw to prām to, ame amji kam gapac to me apa nare. Ne quēt me pajō Pahhiti pē Jeju Crixtō te amji kam hapac xà tuw pejti ita to, cu ha ampo kēn cunea pē me amji pytā.

14

Cu ha pahtyj ihcunea na ajpēn na me amji to pōj to me papa

¹ Ÿhŷ, he ca ha, por kyre pē cormā Jeju to amji mā mehhimpej atajē, ca haatŷj me akwŷ kam, ahna me amji capa. Ne nee ame acaca xāa na, ahp̄yanre na ame hūn, ne ame ahna xwŷ nare, ne quēt hipēr Jeju kōt me ipicamēn na, ca mehthecajpa.² Ampo na? He ramā me akwŷ xwŷ kam Jeju to amji mā mehhimpej nare, na quē ha ihtyj me hō itajē cunea ku. Ne nee me akwŷ kwŷ te mē hajyr nare, ne cormā kyre pē Jeju to amji mā mehhimpej. Na ri ihtyj me amji mā hō to me hāpān xà atajē cunea cawpa to:

— Jū wyr wa ijō ita krē, kōt mā ikam tē, nare, quē me ikra kam tē — hane. ³ Ne por ca atŷj me gō cunea ku atajē, nee ca ame akwŷ te ihcaca catējē mān kēn nare, ne aracri me hōmpu. Ne por ca nee ame hō ata kur nare atajē, ca ha nee kam ate me cumān xà ata to me curē mā me irēn nare. Ampo na? He ramā Pahpām te me ahna amji caxār.⁴ Ne cupēa ri me hō Pahhiti, ne nee me apē me hō pahhi nare. Ne taa mā quē ha mehwkwy na ihcakōc to kēanre to prām, ne me to ihcakōc to impejti ne. Me hō Pahhiti quē ha cute me hāpān to hamān na me to, quē ha me to hamā, quē ha ihtyj mempej.

⁵ Ne me gakrā kam me akwŷ, ma ame amji mā me amcro kēn na me aprā. Ne

mehkw̄y ihtyj me amcro kēn me, impej picacwyr na me harē. Ne itacaxuw ca ha ahp̄yanre na, ate me amji kam gapac xà jahkre pejti xà atajēa kōt me apa.⁶ Ne me gakrā kam, me akwŷ te Pahpām to amji japackre xà caxuw, ramā amji māmē amcro capi. Ne me gakrā kwŷ kam, me akwŷ te Pahpām to amji japackre xà caxuw, ihtyj me hō cunea ku, ne hūrēn me hakryti na, cumā me amji jarē. Ne me gakrā kam me akwŷ te Pahpām to amji japackre xà caxuw, nee me hō cuneakur nare, ne ihtyj me ajcri. Ne me ipijacri xà ata kōt ri Pahpām te me to impejti na me amji jarē.

Cu me pahte Pahpām cajpuaw prāmte ame papa

⁷⁻⁸ He nee cu amji māa, me pahnō apu papa nare. Ne me pahte me Pahpām cajpuaw prāmte, cu ame papa. Ne nee cu amji māa me pahnō pahtyc nare. Neme pahte me Pahpām cajpuaw prāmte, cu ame ty. Neme pahtiar kam cupē me pajō Pahhiti, ne hanea ne me pahtyc xà jirō pē, cupēa ri me pajō Pahhiti.⁹ Ampo na? He me pajō Pahhiti pē Crixtō tyc, ne hacp̄ya mā ihtir, mārquē cupē mehtyc me, mehtir jō Pahhiti.¹⁰ Ita kam, jū mā ca ha ajte, ne me akjējē kwŷ te amji kam hapac xà pē ajteare mā ita kōt, ca ame cupē cute to ihcupan catē na me cumā hacjē? Ne me ca, meca xwŷjē? Jū mā ca ajte ame, ne me akjējēa kwŷ to mehkryre to prām to ame apa? Hāpā! Ahna cute hajyr nare! Ampo na? He cu ha jū caxuw mepahcunea Pahpām cuna mā me pahcuuhē, quē ha taa me pahcukij xà kēanre ata to me pahcukij, ne me pahkw̄y cukij xà impejti xà ata to me pahcukij, ne ma ajpēn pē me pahco ajcokjē.¹¹ He pē ramā me Pahpām hō kāhhōc kam me pahna amji jarēn to:

“He ipē ifir rohn̄yti mā ata catē wa, na ca ha jū caxuw me acunea me akryjre na ate me imā amji jarēnprāmte, icuna mā me akōn krā na me jŷj, ne meimā: ‘Quēt apē Pahpām to apēPahpām’ ” hane.

¹² Hajyr xà ita kam, jū mā cu ha me? Cu ha ahp̄yanre na Pahpām mā pahte amji to me pahhimpej xà atajē me, me pajāpēn xà cunea na me amji jarēn partu.

Cu ha nee me pahkjējē nō Pahpām pē ipictor na hamār nare

¹³ Cwyrjapē cu ha ajpēn pē me pajō me, pahte amji kam me pajapac xà na me pahcakōc jicu. Ne jū to ca ha quēt me? Ca ha me ate amji kam gapac xà cunea to catyt kam me apa. Ne nee ca me ate amji kam gapac xà kēn ton to me apa xà

ata to, me akjējē te cormā kyre pē Jeju to amji mā mehhimpej atajē te mehkēn ton na me ton, quē mehkēn mā mencjēj nare.¹⁴ Pajō Pahhiti Jeju kam me pahte amji hōnco xā ita kam, ramā pahte me pajō te me pahto kēn xā nare na, hahkō pej pejtu. Nāmri quē ha jūm te amji māhō kēanre na harēn, ne hanea ne Pahpām mā ihkēanre na harēn na, quē ha ihtjy hō ata cumā ihkēanre ne. Ne cute Pahpām mā hō ata kēn naharēn jipy ihkrēr na, quē ha Pahpām mā jūm te hajjyr ata kēanre ne.

¹⁵ Quē ha me akjējē nō te cormā kyre pē Jeju Crixtō to amji mā ihhimpej ata te gō ata kur na gōmpun, ne amā ihcawpa to:

— Ca ate gō ita krēr na ihkaj na — hajjyr na, ca ha nee gō ata krēn nare. Nāmri ca ha ate gūpar nare, ne mānea mā ihkrēr na, quē ha nee amā akjē ata kīnnare. Quē ihhéaj to akjē ata akōt hūpa kam cukrē, ita na Pahpām pē me akam ihkaj na. Ne hanea ne Jeju te akjē ata kritkwý na amji ton, ne haxā kam ihtyc na, ca to amji japackre. Ne nee gāpān xā ata cwyrjapéapē akjē ata Pahpām pē ipictor na hamār nare.¹⁶ Quē jūm mā ate ampo ton xā itajē na akam ihkaj na, ca ha hicu, nee hipēr ton nare, mār quē nee ampo pejti ita kēn na harēn nare.¹⁷ Ampo na? He Pahpām himpej xā nee me pajō me, me pahkōm xā to amji kam hapac to ipa nare. Ne quēt Pahpām Carō Pejti kōt, catyt kam me pāpame, me pahcarīcti kam, me pāmā amji kīnti to ri amji kam hapac to ipa.¹⁸ Ne jūm te Jeju Crixtō mā hāpēn xā to hāpēn to impejti to ipa to hajjyr te ri Pahpām cajuaw. Mā hanea ne mehkwý jūm ata jarēn pejti to me ipa.

Me pamā, nee me pajō cawpa xā ham-reare

¹⁹ Cwyrjapē cu ha ajpēn kam me pahcapēn pej pēa mā me papa na, cume amji to prām. Ne hanea ne pahte me ajpēn tehcajpar to mepapa na, me pahtehcajpar xā ata to, cu ha me. ²⁰ Me papē Jeju tekjē catējē mā, nee me hō cawpa xā nare. Na cu ha pahtjy me pajō cunea ku. Quē nee me pajō nō me pahnō to kēn, nejūm to kēn nare. Nāmri quē ha jūm te hō ata kuar kam amji mā cute mehcawpa xā ata cupa na, quē ha Pahpām mā jūm ato pē ampo to kēncatē. Cwyrjapē ca ha nee cumā, Jeju wyr jūmjē incjēj ne cormā kyre pē amji mā me to ihhimpej atajē mā, me akōt me cumā me hō cunea to hahkrenare. Quē ihhéaj to cute ampo krēr xā ata kam ihcawpa xā ata to amji japackre, ne cumā hūpa na, quē ha ihtjy ihkēn mā axā. ²¹ Na quē ha me pajāpān xā me, me pahkōm xā me, ampo kwý te Pahpām pē me pahkjējē kwý to kēn, ne cupē me to hūjawry na, cu

ha mehcuneajicu, ne nee hipēr mehcaxun nare.

²² Quē ha amā gō cunea kur xā caxuw impej na hahkre pej na, ca ha ate ihkurxwýrea na Pahpām mā ahna amji cajrēn to hane he:

— Ca ate, ite ampo itajē cunea kur xā na imā ton, cwyrjapē wa ha itjy cukrē, ne nee ihcawpa xā nō na to amji japackre, ne apu hūpa nare — hane. Ne nee me akwý kwý mā ate ihkrēr xā ita na amji jarēn nare. Nearacri amji mā:

— Wa Pahpām mā ampo pejti itajē pit ton to ipa, mār quē nee ihkōt ikēnmā imēn nare, ata pyrēn ri ijakry — hane.²³ Nāmri quē ha jūm ata te ampo ata krēr xā ata kam, amji mā ihcawpa to:

— Pypēn, mōrmō ajkī ite ijō krēr xā ita na Pahpām mā ipej, nare, mōrmō ajkī ipej nare — hajjyr jipy, cute ihkrēr na, quē ha ramā amji kēnmā amji mē. Hō, quē ha jūm te Pahpām jarkwa kōt cute ihkrēr na amji jahkre pej nare kam ihkrēr na, quē ha ahna Pahpām pē kam ihkaj na. Hō, cu ha amjia kōt, me pahte Pahpām jarkwa jahkre pej nare kam, ampo ton na, quē ha Pahpām pē ahna me pahkam ihkaj na.

15

Cu ha nee pahte amji to amji cajpuw prām to pit mā me papa nare
Pirip 2.3-5

¹ Ne pom cu ramā xwȳ kam Jeju to amji mā me pahhimpej nare itajē, cu ha, pom cormā kyre pē amji mā me to ihhimpej itajē tehcajpa, mār quē haneane me pahcuxā, xwȳ kam amji mā me to ihhimpej nare. Ne cu ha nee pahte amjito amji cajuaw prāmte ame papa nare.² Ne quēt ita to cu ha me he. Cu ha pahtjy me pahkjējē impejti xawyr me mōr na mehthecajpa, quē me mō, mār quē Jeju to amji mā mehhimpej xā to me ajcamē.³ Ne mēr ampo na mā cu ha me ita to? Nee mā ampo na nare. Pē me pajō Pahhiti pē Jeju Crixtō nee cute amji to amji cajuaw prām to, pjē kam apu ipa nare. Ne ihtjy cute amji pupun xā ata caxuw apu mō. Pē ramā Pahpām jō kāhhōc to hūjarēn to hane he:

"Inxū, por cute me acrōn xā kēanre to me acrōn atajē te me ato tojnō, ne ma iwyr me ipipkjēr, ne ame icrōn xā kēanre to ame icrō" hane.

Pahpām jarkwa jō kāhhōc pē me pamā ampo to hahkre catē

⁴ He pē nee Pahpām ihcaprē na mam hō kāhhōc tūm ata kam harkwa na, ihhōc na me mēn nare. Ne cute me pahtcunea mā ampojāhtōa to hahkre xā caxuw, pē harkwa kōt hō kāhhōc ata kam mehhōc.

Ne Pahpām jarkwa ihtyj ampo kēn mā me pajūcanār na me pahto, ne haneane me pajakryti na me pahto. Na cu ha pahtyj me, por jū caxuw Pahpām cahē na ame papa xā ata na, me hikaj. Ampo na? He jū caxuw cute me pahto catia, mā me papē hūràac xā na me pamā hahkre pej.

⁵ Wa ijōtpē Pahpām mā me acajrēn to hane he:

— Ŷhý me ijō Inxū Catí pē Pahpām, he ca ihcunea caxuw me imā me ijūcanār xā pē me ijō katcrā gō, wa ityj me awcanā. Ne ma akra pēJeju Crixtō kam me akwy itajē te ajpēn hōnco na me to, mār quē ihkōatcute amji kam hapac xā pyxit peaj to amji kam me hapac to me ipa. ⁶ Ne me harkwa pyxit peaj to me garēn pejti to me ipa, ne me amā: “Apē me ijō Inxū Catí pē Pahpām, ne apē me ijō Pahhiti pē JejuCrixtō Pām, ne ihcunea na ampeaj kam apej” — hane.

Quê ha mehcahkrit atajē, hanea ne me cupé Jeju namehkwy mā axā

⁷ Ne me pajō Pahhiti pē Jeju Crixtō te me ana amji caxār xā ita na, ca ha me akwy na me amji to pōj to me apa. Hō, ate me to hajȳr xā ata to, caha me amji mā Pahpām to cati. ⁸ He pē rŷ pēa mā Pahpām ramā me cupē Juta catējē quētjē mā cute Jeju Crixtō kujahēc na amji to awjahkre, mār quē cato ne cupēmehtehcjpar catē. Mā Jeju cator xā ata te, Pahpām teampeaj kam to hūjahkre xā na amji par na harēn. ⁹ Ne hanea ne cator xā te, mehcahkrit atajē te Pahpāmjāhcprīti na harēn na me ton. Ne pē Tawi xwȳ ramā hō kāhhōc kam, ita na me to hūjarēn to hane he:

“Ŷhý, wa ha mehcahkrit atajē jipōc ri gapr̄y na icrer to impejti ne, ne wa ha ityj me cumā ato ijāmnān to ipa” hane.

¹⁰ Ne hō kāhhōc kwȳ kam hanea ne to hūjarēn to hane he:

“Me apē mehcahkrit me, me apē Ixaher catējē pē Pahpām na mehkwy atajē mea mā, Pahpām pyrēn me gakry!” hane.

¹¹ Ne hanea ne to hūjarēn to hane he:

“Ne por me apē mehcahkrit cunea pēIxaher catējē nare atajē, ca ha atyj me pajō Pahhiti to amji mā me gāmnān to me apa” hane.

¹² Ne hanea ne Pahpām jarkwa to ihcakōc catē pē Ixaj xwȳ jō kāhhōc kam, pē to hūjarēn to hane ne:

“Quê ha jū caxuw menquētti pē Jexē tāmxwȳ tāmxwȳ nō cato.

Ne cupē mehcahkritatajē jō Pahhiti.

Quê ha ihtyj cupē me hō Pahhitina amji mā me to ihhimpej to me ipa” hane.

*Pē Pawrō pjē cunea kam, mehcunea mā Pahpām jarkwa jarēn to ipa
Epet 3.1-9; 1 Petrō 1.12-13*

¹³ Ne Pahpām ri pahte me hikaj, mā me pajūcanār na me pahto, cu me hikaj. Ata kōt imā, cute me amā amji kinti me, me acarīcti jōr na, toprām, mār ca nee amji mā ampo cupa nare. Ne hanea ne imā Pahpām Carō Pejti carōt kōt me gūcanār, ne me hikaj xā ata te me amā ipicamēn to mōr na, me ato prām.

¹⁴ Ŷhý me ikjējē, he me apejti, ne me akrā kreti to atyj me ajpēn japackre to me apa na, imā me gahkre pej. ¹⁵ Cakrō wa amji mā ijāhkyaj kam, hirāa pē ite me amā ampo itajē na ihhōc, mār ca me cahyt, ne me to amji japackre. Ne mēr ampo na wa ite amjmā ijāhkyaj kam me amā ihhōc? Nee mā ampo na nare. ¹⁶ He Pahpām te ito icati, ne mehcahkrit atajē jipōc ri, cute ihcāmter Jeju Crixtō mā ipē cumā ijāpēn catē na ixām. Por pē Pahpāmmā mechajrēn catējē ajco cute amji to me Pahpām cajpuaw prāmte me cumā ampo gō, ata jīkjē na, wa ityj ite amji to Pahpām cajpuaw prāmte, hȳrmā mehcahkrit atajē to ipipkjēr to ipa, mār quēPahpām me cumā Carō Pejti gō.

¹⁷ Ne Jeju Crixtō kam ite amji hōnco xā ita kōt ri, imāa Pahpām mā ijāpēn xā cunea impej pit. ¹⁸ He xā itea ijāpēn xā impejti ita na, amji to ijāmnān xā caxuw mā, wa apu amji jarēn to ipa? Hāpā. He Jeju Crixtō te ri ite mehcahkritte Pahpām jarkwa kam hapac naitehcjpar, mār cute mempar. Mā cutea, ite me cumā ijūjarēn xā na iton, ne caxuw imāite amji jahkre pejti jōr. ¹⁹ Ne cete imā Carō Pejti carōt jōr, mār wa carōt ata kōt me cumā ampo pihō pejti to, quē me hōmpu, ne me Pahpām to me amji japackre. Ne itakam wa ma Krīpīkrēn pīn, Iririj jō pjē wȳr imōr xā ata kam, wa ityj mehcunea mā Jeju Crixtō pē me pahkrītwȳ na harēn xā impejti atajēcunea na harēn to mō. ²⁰ Wa ijōtpē, por nee rŷ jū ri jūm te me cumā Jeju Crixtō pē me pahpytārcatē na harēn nare ata wȳr, wa ikrār. Ne nee wa ramā jū ri jūm te me cumā harēn ata wȳr ikrār nare. ²¹ Ne pē ramā Pahpām jō kāhhōc kam Ixaj xwȳ ita to hūjarēn to hane he:

“He por rŷ jū caxuw jūm te me cumā Pahpām kra jarēn nare atajē, quē ha ita caxuw me kampa, ne me hōmpu.

Ne por rŷ jū caxuw cute me Pahpām kra
jarēn par nare atajē,
quê ha me kampa, ne me hahkre pej"
hane.

*Pê Pawrō Jeju na mehkwȳ pupun
prāmte me hȳrmā ihkrār*
Roman 1.8-15

²² He wa tee me awŷr ikrâr, ne me apupun to prâm. Mâ ma ijâpêñ xâ icahpérkâr to ipa ita kam, jû wŷr wa apu amji mâ hamâ. ²³⁻²⁴ Ne rŷ pêa mâ, wa caku jâhtôa kam me awŷr ikrâr, ne me apupun to prâm, ne hamre, ramâ ita caxuw ite pjê itajê kam ijâpêñ xâ jipéjpartu. Cwŷrjapê wa ha ma Cra jô pjê wŷr imôr xâ ita kam, wa ha me anaa mô, ne me apupun to ramâ ite amji kam ijapac. Ne wa ha meawŷr icator xâ kam, quê ha ampeaj kam me pamâ amji kîñ. Wa ame acahê na imôr xâ ata kam, ca ha ampoto me itehcajpa, ite to Cra jô pjê wŷr imôr xâ cahhurkrâ curan xâ ata caxuw. ²⁵ Ne wa ha xa me awŷr imôr xâ ita kam, mam Krípinkrén kam Jeju namehkwȳ atajê tehcajpar prâmte, me hȳrmâ icato. ²⁶ Ampo na? He Maxeton jô pjê me, Crec jô pjê kam Jeju na mehkwȳ pê mehcakkrit atajê te, Krípinkrén kam me cupê hamreare atajétehcajpar prâmte, amjia kôt me imâ ihpore to cuprôn, mâr wa curi to icato, ne Jeju na mehkwȳ pê Juta catêjê pê hamreare atajê mâ to ajcrâ. ²⁷ Me cutea ri me ita to me hajŷr to me amji kam hapac. Na ri ihhêj rûm ramâ mehcakkrit itajê te, me cupê Juta catêjê to new, na quê ha ihytj me amgô. Ampo na? He pê mam me cupê Juta catêjêitajê, mehcakkrit atajê wŷr, ihytj me Pahpâm jarkwa kujahêc to me ipa. Mâ me harkwa kôt Pahpâm wŷr me ipipkjér, ne mempej mâ me harâ, ata jahpan xâ na ri, hacpyâ ne cute me cumâ ampo itajê kujahêc. ²⁸ Ne ite curi to icator, ne me cumâ me hûhkra kam me hô pore ata cunea to icahkükjirô pê mâ, wa ha Cra jô pjê wŷr imôr xâ ata jô pry kôt me awŷr mô. ²⁹ Ne me awŷr icator xâ ata kam, quêha Jeju Crixtô cukwa kam ampeaj kam mempamâ ampo pej cunea hâhtô, na ramâ imâ hahkre pej.

³⁰ Me ikjéjê, cu me pajô Pahhiti pê Jeju-Crixtô to amji mâ me pahhimpej, neCarô Pejti ata kôt ri me pamâ ajpêñ kîñ ata kôt, wa me ana ahwŷ, mâr ca icuxâ xwŷ kam Pahpâm mâ me icajrên nare. ³¹ Ne cumâ me icajrên to hane he:

— Me ijô Inxñ Cati, ca ha Juta jô pjê kam amji mâ me ato ihhimpej nareatajê pê Pawrô ptât. Ne hanea ne cute me akwŷ mâ ihpore jôr xâ ata kam, quê nee ihpore ata to me amji na ampo kên câmji, ne amehcaca nare, ne quêt ihytj me hakrya kam, ihpore ata na me amji capa — hane.

³² Hô, ca ha Pahpâm mâ me icajrên to hane, ne quê ha Pahpâm mâ ito hajŷr to prâm na, wa ha icator xâ ata kam, quê ha me pamâ amji kînjakryti ne. Ne pahe me ajpêñ pupun xâ ata kam, quê ha Pahpâm ajpêñ pyrêñ me pajakryti na me pahto. ³³ Ne imâ Pahpâm pê me pamâ me pahcaricti jôr catê ata te me acahê na ipa rohnýtti mâ na, me ato prâm. Hamre.

16

*Pê Pawrô me cumâ amji jarêñ kujate
Me Hâpêñ Xâ 18.1-3*

¹ Ýhŷ, ita caxuw, wa ha me amâ hâpâ, ne me amâ me pahkjê cahâj pê Pepkwŷj kujate, ne me amâ ihkôt harê. He cupê Ampohy jô krî kamJeju na mehkwȳ tehcajpar catêjê nô. ² Na ca ha ahna me amji caxâr to hanea, pom quê ate Jeju na me amji caxâr he. Hôhô, Jeju na mehkwȳ to pahte amji kam me pajapac tohajŷr xâ pit. Ramâ cute me hâhtôa tehcajpar, ne haneane itehcajpar, na ca ha atyj ampo to mehthecajpa.

³ Ne hanea ne Prixirakwŷj me Aquira pê mam ajo icahê na Jeju Crixtô mâ me apê atajê mâ ite me amji jarêñ kujahêc. ⁴ Ne pê Jeju jâpèñ xâ kam, cute me itehcajpar xâ ata kam, cute amji to mehtyc xâ jâhtôa jakren. Cwŷrjapê wa me cumâ me hûrên ijakryti naamji jarê, ne nee wa ite ahte ijakryti na me cumâ amji jarêñ nare. Ne hanea ne me cupê Jeju na mehkwȳ pê mehcakkrit atajê te mecumâ hakryti na amji jarêñ.

⁵ Ne wa hanea ne Jeju Crixtô na mehkwȳ te me hûrkwa kam me cuprôn catêjê mâ, ite amji jarêñ kujahêc. Ne wa hanea ne ite imâ ikwŷ nô kînti pêEpet te Axij jô pjê kam, cupê mam Jeju to amji mâ ihhimpej catê ata mâ, ite amji jarêñ kujahêc.

⁶ Ne hanea ne Marij te ramâ me amâ hâpêñ crire nare ata mâ, ite amji jarêñ kujahêc.

⁷ Ne hanea ne Antrôn me Juna pê me ipyrâac, ne me cupê Juta catêjê pê mam icahê na me hacjîn xâ kam mehcuhhê atajê mâ, ite meamji jarêñ kujahêc. Ne me cupê Jeju jarkwa na memprar catêjê na, ramâ ite me hômpun pejtu, ne pê mam ramâ icumam Jeju to amji mâ mehhimpej to me ipa.

⁸ Ne hanea ne, por me pajô Pahhiti pê Jeju kam, cupê ijô ikwŷ nô pê Amprij ata mâ, ite amji jarêñ kujahêc.

⁹ Ne hanea ne Rupan pê me icahê na Jeju Crixtô mâ hâpêñ catê ata me, me imâ ikwŷ nô kînti pê Xaqui mâ, ite amji jarêñ kujahêc.

¹⁰ Ne wa hanea ne Aperti te mehcunea kam mare mâ Jeju Crixtô to amji mâ

ihhimpej, ne cumā hāpēn catia ata me, Arixō me, mehkjējē mā, ite amji jarēn kujahēc.

¹¹ Ne wa hanea ne Herotāw pē ipyrāac, ne cupē Juta catējē nō me, Narqui me, mehkjējē pē Jeju na mehkwȳ atajē mā, ite amji jarēn kujahēc.

¹² Ne wa hanea ne Tripenkwyj me, Triponkwyj pē me pajō Pahhiti mā hāpēn catējē atajē me, Penxikwȳjpē imā me ijō ikwȳ nō cahāj kīntite Pahpām mā hāpēn catia ata mā, ite amji jarēn kujahēc.

¹³ Ne hanea ne wa Rupo pē me pajō Pahhiti mā hāpēn catē catia ata me, inxi te ihhēj rūm ito ihkraa, ne ito impejti ata mā, ite amji jarēn kujahēc.

¹⁴ Ne hanea ne, wa Axin me, Precon me, Mecurij me, Patropa me, Herma me, me pahkjējē cunea apu ihkōt me ipa atajē mā, ite amji jarēn kujahēc.

¹⁵ Ne hanea ne wa Piror me, Jurijkwyj me, Nerew me, ihtōj me, Orimpa me, Jeju na mehkwȳ cunea cahē na ame ipa atajē mā, ite amji jarēn kujahēc.

¹⁶ Ne me amā ajpēn kian kam me ajpēn mā me hāpā. Ne ita ri me cupē Jeju Crixtō na mehkwȳ cunea te me amā amji jarēn kujahēc.

Quê ha cute me pahto ipicapōn prām atajē to amji na me pajuphēa ne

1 Jowāw 3.10; 4.1-6; Epet 5.6-7

¹⁷ Me ikhjējē wa ha cormā me gapackre to incrire ne, ihkāhhōc ita jicu xā kam. Ÿhȳ, ca ha ma amji na, cute me Jeju to, ate amji mā me ahimpej tēte me acaphērkār, ne ite me amā ampo tohahkre atajē tēte me girēn ne me ato ipicapōn prāmcatējē to, amji na me guphēa ne. Neampyā mā ame cupē me apa. ¹⁸ Ampo na? He cute me hajyr catējē, me pajō Pahhiti pē Crixtō pē ampýa mā ame ipa, ne nee me cumā hāpēn nare, ne amji caipauw cute ampo na mehprāmti xā ton to me ipa. Ne me harkwa cakōc xā hēj xi xā picre to, cute me amji jahkre kēatre catējē mā mehhēj to me ipa. ¹⁹ Ne me ca nare, ca quêt atyj me gūcanāar kam Jeju to amji mā me ahimpej to me apa. Cwýrpajē ri me apyrēn me ijakry pit. Ne imā me ate, me ampopejti ton na ate amji jahkre pejti na, imā me ato prām, ne me apē ampo kēn ton jahkre kēatre na imā me ato prām.

Pahpām kōt me papa xā ita kōt, cu ha Xatanaj tohjē

²⁰ Ne Pahpām pē me pamā me pahcarīcti jōr catē xakat, ne quêt ha me amā me acarīcti gō, mār ca nee ame pahcurē xwȳn pē Xatanajata cupa nare. Ampo na? He quêt ha me pahcurē xwȳn ata curan pej to hāktum nare to hanea, pom ca me apar kāhtjyti to me cagā krā gā he. Ne imā me

pajōPahhiti pē Jeju Crixtō te ihcunea na me ato impej na to prām.

Pē Pawrō cahē na mehkwȳ krī atajē me cumā amji jarēn kujate

²¹ Ne Timot pē icahē na hāpēn catē ita te hanea ne me amā amji jarēnkujahēc. Ne hanea ne Rutikwȳj me, Jaxāw me, Xōpat pē me ipyrāac, ne hanea necupē Jeju na mehkwȳ kam Juta catējē kwȳa kwȳ atajē te me amā amji jarēn kujahēc.

²² Ne ipē Tertur pē Pawrō kōt ihkāhhōc ton catē te hanea ne me amā amji jarēn kujahēc, Jeju jarkwa na.

²³ Ne wa Cajo jūrkwa kam ikrī, mā hūrkwa kam Jeju na mehkwȳ me cuprō atajē te hajyar, ne me amā amji jarēn kujahēc. Ne Eraxō pē krī jō pahhi mā ihpore jamār catē me, Jeju kam me pahkjē pē Cwattro te me amā amji jarēn kujahēc.

²⁴ Ne imā me pajōPahhiti pē Jeju Crixtō te ihcunea na me ato impejti name ato prām. Ÿhȳ, he ampeaj kam.

Cu ha hōtpē Pahpām to me pajāmnān to me papa

Epet 3.20-21; Juta 24-25

²⁵⁻²⁶ Imā me acunea mā, Pahpām jāhcapiř mā me pahtehcajpar na, me ate me hahkre pej na, me ato prām. Ampona? Nee mā ampo na nare. He pē rȳ pēa mā Pahpām Jeju Crixtō pē me pahkritxwȳ na, to amji kampa. Mā rȳ jūcaxuw jūm te, Pahpām te Jeju Crixtō to me pahkritxwȳ na hahkre pej nare, ne me cupē ipimxur tu. Ne pēramā rȳ pēa mā Pahpām jarkwa na, cute me mehhōc catējē ita na mehhōc, ne cute me ahna iihhōc xā ata, pē nee hirā pē hūjarēn nare, ne harēn xāincwȳrpē harē. Ne ita caxuw Pahpām tīr rohnŷtti mā ata te nee to ipimxur nare, ne hirāa pē to ipipē xā caxuw, ahna harkwa hyr, mār quēpjē kam, mehcunea me hahkre pej, ne amji mā me to ihhimpej, ne ihkōat me ipa. Ne Jeju pē me pahkritxwȳ ita to, pē wa Pahpām jarkwa kōt, me amāicakōc. Ne Jeju to ate amji mā me ahimpej xā ita kam, quêt ha Pahpām ihtyj me atehcajpa, mār ca jū caxuw me hicu nare.

²⁷ Ne Jeju Crixtō cukwa kam, quêha pjē kam mehcunea me Pahpām pyxit peaj, neihkrā krea to ihkrā kre na me hahkre pej, na cu ha mecumā:

— Quêt apyxit peaj ne ampeaj kam akrā kre rohnŷtti mā. Ÿhȳ, he ampeaj kam — hane. Hamre, ijō kāhhōc ita pit.

CORINTI JŌ KRĨ WÝR Mam Pawrō Jō Kàhhôc

Ŷhŷ, pê Pawrō pê Jeju jarkwa na memprar catéjê nô, ne hanea ne cupê cupêhkâ te ikre cahyr catê, ne hâpén xâ ata to pê ajco amji to ajpa. Ne pê Jeju na mehkwý jakrâ Corinti jō krî kam mehkrî atajê wýr, pom cu me hô kâhhôc pijakrut cahyt ita kujate. Na pê mam hô kâhhôc ita japrý pê **Corinti Jō Krî Kam Jeju Na Mehkwý Jakrâ Mehkrî Atajê Wýr, Mam Pawrō Jō Kâhhôc** (1 Corinti).

Ne mam hô kâhhôc ita kam cute ampo cunea to mehacpackre, mär quê nee mehkwý jirôa pê me cati to me amji kam hapac to me ipa nare. Mär quê nee amji na, cute me amji kam hapac xâ kên tûmti nôte mehkwý cunea pâc, ne amehtûm na hamâr nare. Ne hanea ne, pahte me cuprôn xâ kam, me pamâ pahte Pahpâm na amji to me pahhimpej xâ to hahkre. Ne hanea ne Pahpâm te me phacunea mä Carô Pejti jôr na me pamâ harë.

He nee ite Corinti wýr Pawrō te hôkâhhôc pijakrut kujahêc atajê cunea to ipintuw nare, ne ihkwý jatujre atajê ri ite to ipintuw.

Pê Pawrô me cumâ amji jarê
1 Corinti 1.1-13
Me Hâpén Xâ 18.1-17

¹⁻² Hâpà me ikwý pê Pahpâm na mehkwý, ca Corinti jō krî kam me akrî atajê. Ipê Pawrô. Pê Jeju Crixtô pê Pahpâm kra amji mä harkwana cumâ iprар catê na ixâm. Na wa ite me amâ iñhôc, ne ihkujahêc. Ne Jeju kam me pahkjê pê Xoten ita icahê na ihkrî. Ne Jeju Crixtô cukwa kam ri me apê Pahpâm na mehkwý, na ca ajea mä me, ne ampeaj kamme apej. Pê Pahpâm ihkra kam ate meajpën hôncô xâ ata kôt, pê me ato amji kwý xâ na, me ana ahwý. Ne ihkâhhôc ita hanea ne, pjê cunea kam me cumâ Jeju Crixtô pê me pajô Pahhiti kam me hapac to me ipa atajê cunea mä wa ite iñhôc. Ne Jeju pê me pajô Pahhiti, ne hanea ne cupê me hô Pahhiti, na wa ite ahna me amâ iñhôc.

³ Ne wa ijôtpê Pahpâm pê me pajô Inxû Cati me, me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô mä, me acajrën to hane he:

— Ŷhŷ, ca ha Corinti jō krî kam me akwý mehkrîatajê capri, ne me caxwýn caxwâm pê me cumâ me acarícti gô, mär quênee ame amji mä ampo cupa nare — hane.

Cu ha Jeju cukwa kam, ampo pej cunea cwa

1 Texarõn 5.23-24

⁴ Pahpâm te Jeju Crixtô cukwa kam hâhcrajrêan kam me ato impej xâ ata pyrên, wa ijôtpê hûrên ijakryti na cumâ amji jarên to ipa. ⁵ Ne Jeju Crixtô kam ate me ajpën hôncô xâ ita kam ri, me akrâ kre te amji jahkre pejti me, Pahpâm jarkwa kôt me gûjarêñ xâ impejtito, iñcunea na me gakrâj. ⁶ Ne ate me Jeju te amji kam hapac xâ intuw pejti jarên xâ ita na me amji caxâr, ne iñkôat atij me apa. ⁷ Cwýrjapê, ca ate me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji jaxâr xâ na me hikaj xâ ita kam, Pahpâm Carô Pejti te iñtyj me amâ ampo pejtiñjor xâ atajê, ne nee me apê hamre nare. ⁸ Ne Jeju to ate amji mä me ahimpej xâ ata kam ame apec cupate ri, iñtyj me atehcrajpar to ipa, mär ca nee ahna ame apec nare. Mär quê me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji jaxâr xâ ata kam, nee ampo na amji mä me acuhtom nare.

⁹ Ŷhŷ, cu pahtyj Pahpâm to amji mä me pahhimpej xâ ata na, amji mä me to hane. Ne cute hanea ne ihkra pê Jeju Crixtô kam pahte me ajpën hôncô tu xâ caxuw, cute me pahna hâhwýr, ne nee cute harkwa ata to ipintuw, ne to hapac kêt nare.

Pê Corinti jō krî kam Jeju na mehkwý picapôn pa

Roman 15.5-6; Epet 4.1-6; Pirip 2.1-4

¹⁰⁻¹¹ Ŷhŷ Jeju kam me ikjêjê, he Crowkwýj na mehkwý nô te ri imâ me akwý kwýa cwýrjapê ate me garkwa to me ajpën mân na me garêñ, wa iteme garêñ par. Na wa ha me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô japrýa na me ana ahwý, ca nee hiþê ame ajpën mân to me apa nare, ne nee hiþê ajpênto me apicapôn nare. Ne quêt catyt kam cama me ajpën par peaj ne, ne ajpën kam me ahôncô, ne ate amji kam me gapac xâ pyxit peaj kôt me apa. ¹² Ampo na? He ca iñhêj ne me gakrâ cunea kam me amji jarên to me hane he:

— Me ipê Pawrô kôt me ipa catêjê — hane. Ne me gakrâ kwý me amji jarên to:

— Me ipê Apôr kôt me ipa catêjê — hane. Ne me gakrâ kwý me amji jarên to:

— Me ipê Petrô kôt me ipa catêjê — hane. Ne me gakrâ kwý me amji jarên to:

— Me ipê Crixtô kôt me ipa catêjê — hane.

¹³ Pÿhâpâ! Xâ ajkî Crixtô picapôn? Hâpâ! He xâ ajkî pa wa me acwyryapê pî kam ity? Hâpâ! Xâ ajkî Jeju japrý kaj na jûm teijaprý na cô kam me anô cumrâr? Hâpâ! He xâ me gô pahhi cwýrjapê ate amji to me apicapôn ita jû na, nee me apahâm nare? Ampeaj kam ate amjito me apicapôn ita na, me gû na ipahâm. Na wa

ha me awȳ, ca hacpȳa mā me cuprō, ne me ajpēn hōnco tu na me apa.

11

Cu ha catyt kam Jeju to me amji japackre

1 Corinti 11.17-34

Ruc 22.19-20

¹⁷ Ne ihnō, ca cormā ihkaj na ame to, na wa nee ate me to impejti na me garēn nare. He ca Jeju to ate amji kam me gapac prāmte, ate amji to me cuprōn xā ata kam, ajte nee catyt kam ihkōt me apa nare, ne cama me ajpēn to kēn to me apa. ¹⁸ Ne mam ramā jūm te imā me garēn to:

— Corinti, jō krī kam Jeju na mehkwȳ atajē ihtȳ Jeju to amji kam me hapac prāmte me cuprō, ne cama amji to me ajcokjē, ne ajpēn cuna mā mehcuhhē — hane. Wa ite jūm jūjarēn xā ita kam ijapac ne amji mā:

— Ampeaj kam mōrmō cute me hajŷr — hajŷr. ¹⁹ Ne ampo na mōrmō ca ame amji to ajcokjē? Mōrmō me gakrā kwȳ pē catyt kam me ipa catējē na, cute amji to me ipipē xā caxuw, hān ne me amji to caprā. ²⁰ Ca hān me pajō Pahhiti to ate me amji japackre xā caxuw me cuprō, ne me gāpān xā ata kam, nee Jejua to ame amji japackre nare, ne amji too pit mā ame amji japackre. ²¹ Ampo na? He ca nee me akwȳ jikaj nare. Ne me atūm prām catējē me akwȳ jirōa pē me apā, ne meakwȳ prām na ame apa. Ne me akwȳ me ikōa to me ikō, ne me ajpā, ne me akwȳ mā kōr cakrō, nee mehkōm nare. ²² Pŷhāpā! Pom me acunea mā me gürkwa ita? Quē me amā prām, ca kaam me apā, ne ame ikō. Mēr ampo na mā ca ame Pahpām na mehkwȳ caca, ne me cupē hamreare atajē mā amehpahām to? He ate me hajŷr xā ita kam, jū wŷr wa ha me apejti to me amā icakōc. Na wa ha quēcatyt kam me amā me pajō Pahhiti to amji japackre xājō kur to hahkre.

Jeju to pahte me amji japackre xā

²³⁻²⁴ Pē me pajō Pahhiti, ite me amā ita to hahkre xā to imā hahkre, pē wa ramā me amā to hahkre to hane he. Pē me Jeju kēn māmē mēn xā ata jō caxware kam, pē pāw py, ne hūrēn hakryti na, Hūm mā amji jarēn jirō pē, ihkryj ne ihkōt me ipa catējē cunea mā hōr pa. Ne me cumā:

— Pāw ita pē me gahpan xā na cute me ijī to kēn ata pyrāc, na ca ha ita caxuw ate mehkur xā ata kam, atȳ me ito amji japackre — hane. ²⁵ Ne pē me hāpān jirō pē, hanea ne ihkōm xā ata py, ne to hanea ne me cumā:

— Ampo cacō ita ri, Pahpām me, me pahte me ajpēn par xā intuwti na harē. Na ri ampo cacō ita pē icaprōa te me

acwŷrjapē ipijaxwŷrpyrāc, na ca ha ita caxuw ate me ampo cacō to me akōm xā ata kam, ca ha atȳ me ito amji japackre — hane. ²⁶ Mēr hōhō, ate Jeju to me amji japackre prāmte, ca ha me pāw ita ku, ne me ampo cacō ita to ikō. Ne me hāpān xā me, mehkōm xā ata quē ha mehcunea mā, me pancwŷrjapē me pajō Pahhiti pē Jeju tyc naharēn ita na, quē ha ahnaa hacpȳ ne amji jaxā.

²⁷ Cwŷrjapē quē ha jūmjē te, me pajō Pahhiti to me amji japackre xā jō to cute me cuprōn ata kur na, mehpahām nare kam, mehkur ne amehkōm na, quē ha me pajō Pahhiti te mencwŷrjapē ihtȳ xā catia to, ihtȳ atia to mencri, ne me to hōkrenō, ne amehtūm. ²⁸⁻²⁹ Ÿhŷ, quē ha jūmjē te me hāpān xā ata kam, nee mencwŷrjapē Jeju tyc xā ata to me amji kam hapac nare kam, cama ame hāpān, neamehkōm na, quē ha me taa me amji curē mā me amji mē, ne quē ha Pahpām ihkēn mā me cumē. Cupate, ca ha xa ate amji kam gapac xā to, ate amji pyrāc xā ata to amji kampa, ne ahna amji kōpī, jirō pē, ca ha cormā pāw ata krē, ne cormā ihkōt ampo cacō ata to ame ikō.

³⁰ Ca nee ihhēj ne ame ita ton nare cwŷrjapē ri me akwȳ jāhtōa ne me kāj xā, ne me akwȳ jāhtōa ne mehpeacre, ne me akwȳ kwȳ tyc. ³¹ Nāmri cu ha pahte amji kam me pajapac xā na ampeaj kam me amji kōpīrna, quē ha nee me Pahpām me pahcurē mā me pamēn nare. ³² Ne Pahpām pē Pahhiti te me pahcurē mā me pamēn xā ata to me pajackre, ne to me pahcuhtac, mār cu nee mehkrā kēn te mehkēn mā mencjē xā ata mā, mehkōt me paxār nare.

³³ Na ca ha me ikjējē, ate me pajō Pahhiti to me amji japackre xā caxuw me cuprōn na, ca ha xaa me ajpēn jikaj, ne me cuprō, ne cormā me apā. ³⁴ Ne quē ampeaj kam me anō mā prām, ca ha gürkwa ri apā, mār ca nee ate me cuprōn xā ata kam, ate me to amji kam gapac xā kaj na, gāpānnare. Ca ha ate me to hajŷr na, quē ha ihtȳ Pahpām me acurē mā me amē. Hamre, wa ite me amā ita pit jarēn, ne ihkwȳ, wa ha xa curiicato, ne cormā me amā harē, ca ha me hahkre pej.

12

Pē Pawrō Pahpām Carō Pejti to me cumā hahkre

1 Corinti 12.1-31

Roman 12.6-8; 1 Petrō 4.10-11; 1 Jowāw 4.1-2

¹ Ÿhŷ Jeju kam me ikjējē, imā me apē Pahpām Carō Pejti te me amā ampo jōr xā ata jahkre kēatre na me ato prām nare.

Na wa ha ita caxuw me amā to hahkre, ne ihcunea na ihköt me amā harē.² Xà cormā mam me apē Pahpām jahkre kēatre ata to mā, ca ame amji japackre? Por pē pahpām cahāc kreka tīr nare, kam ampo hamreare ata to meamji mā ahē, pē ihtyj ajco meato ihhimpej to ipa, na pē ca ajco atyj ihköt me apa, ata to amji japackre.

³ Ne ita kam nee cute hajyr nare. Quêt Pahpām Carō Pejti tīar ata, ihtyj me ato ihhimpej to ipa, ne taa mā ri me pamā Jeju pē me pajō Pahhiti na harē. Cwyrjapē quē ha jūm te harēn to:

— Jeju ita kēan — hajyr na, quē ha ramā Xatanaj carō kēn ata, ihcakōc xà ata na to ihhimpej, quē ha to ihcakōc. Ne nee quē Pahpām Carō Pejti jūm ata jūm to ihhimpej to hajyr nare. Ne quē ha jūm te Jeju jarēn to:

— Jeju pē Pahhiti — hajyr na, quē ha ramā Pahpām Carō Pejti ata toihhimpej, quē ha harkwa kōt harēn to hane. He nee quē ampo carō kēn ata hūjarēn xà te hajyr na jūm to ihhimpej nare.

Pahpām Carō Pejti ajteare mā me pamā cute amji jahkre pej xà gō

⁴ He Pahpām Carō pyxit peaj cakrō, ihtyj me pamā ahpýanre na ajteare mā, me pahte amji kam me pajapac xà te amji jahkre pej xà atajé jōr to ipa. ⁵ Me pajō Pahhiti pyxit peaj cakrō, cu ahpýanre na ajteare mā, cumāme pajapēn xà pihho jáhtōa to me apē. ⁶ Ne Pahpām pyxit peaj cakrō, mā ahpýanre na cute me pamā ajteare mā, me pahte amji kam me pajapac xà te amji jahkre pej jōr par, mār cuahpýanre na, ajteare mā cumā to me apē.

⁷ Ne Pahpām te me pahcunea to impej prāmtē ahpýanre na, ajteare mā, hirāa pē me pahcunea mā Carō Pejti te amji jahkre pej xà atajé jōr par. ⁸ Pahpām Carō Pejti hān ne mehkwȳ mā ahpýanre na, me hapēn xà pihho jōr to ipa. Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā, ihcakōc xà te amji jahkre pej krā kreti jōr to ipa. Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā, ihcakōcxà to cute me hapackre xà jōr to ipa.

⁹ Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā, cute amji mā me Jeju to ihhimpej xà týti jōr to ipa. Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā cute me hā catējē caprār xà caxuw me cumā carōt jōr to ipa.

¹⁰ Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā, cute amji kōt me hapēn xà pihhoti ton xà nare atajé ton xà caxuw me cumā carōt jōr to ipa. Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā, cute me Pahpām jarkwa tomehcakōc xà caxuw me cumā amji jahkre pej jōr to ipa. Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā, cute me Pahpām Carō te amji kam hapac xà pejti me, ajteare mājūm te amji kam hapac xà kēanre jahkre pej xà jōr to ipa.

ipa. Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā, ajteare mā cute mehcakōc xà pihho to mehcakōc xà jōr to ipa. Ne taa, mehkwȳ kwȳ mā, cute mehcakōc xà pihho tomehcakōc xà ata kōt harēn to capō xà jōr to ipa.

¹¹ Ne por Pahpām Carō pyxit peaj ata ri, ampo itajē cunea to. Ne taa, ahpýanre na cute me cumā amji kam hapac xà jōr to prāmti atajé jōr to ipa.

Jeju na mehkwȳ pē hī kam cukrā xà pyràac

Roman 12.3-8; Epet 1.22-23; 4.11-16

¹² Me pajō pyxit peaj, ne ampeaj kam, kam me pahcukrā xà jáhtō, ne me pahcukrā xà ita te amji to cuprōn, ne amji to me pajō pyxit peaj. Itajikjē na mā, me pajāhtōa cakrō me papē Jeju na mehkwȳ pē hī kam cukrā xà atajé pyràac.

¹³ Pē mam me pahkwȳ kwȳ pē Juta catējē, ne me pahkwȳ kwȳ pē krīxare cahkrit, ne me pahkwȳ kwȳ pē amjia kōt amji mā mehápēn catējē, ne me pahkwȳ kwȳ pē cama jūm mā me hāpēn catējē. Ne ahpýanre naajpēn caxuw ajco me papa cakrō, pē Pahpām Carō pyxit peaj, ne me pahto cuprō, ne me pahto Jeju na mehkwȳ. Ne me papē Jeju jī pyxit peaj ata pyràac. Ne hanea ne pē Pahpām Carō Pejti me pahcunea mā amji gō.

Me pahcukrā xà itajé ajpēn pē ajteare mā cakrō, me pamā ihcunea na prām

¹⁴ Ne me pajō pyxit peaj kam, ahpýanre na me pahcukrā xà, hāpēn xà caxuw, me bahkam ihcuhhē. Ne nee mā me bahkam me pahcukrā xà nō pyxit nare. ¹⁵ Quē ihhēaj to me pajō par amji jarēn to:

— Nee ipē gūhkra nare, na rīnee ipē gī kam acukrā xà nare — hajyr cakrō, quē ha cormā cupē me pajō kam me pahcukrā xà ata na. ¹⁶ Ne quē ihhēaj to me pajapac amji jarēn to:

— Ipē gapac ne nee ipē ato nare, na rīnee ipē gī kam acukrā xà nare — hajyr cakrō, quē ha ihtyj cupē pajō kam pahcukrā xà ata na. ¹⁷ Ne quē me pajō cunea pē me panto pit, jū mā cu ha me, ne ame awpa? Nare quē me pajō cunea pē me pajapac pit, jū mā cu ha me, ne me ampo pā? ¹⁸ Mēr hōhō, pē Pahpām me pajō kam ahpýanre na, cute me pajō kam me pahcukrā xà pyxwyr prāmti ata na pē kam hūxwy. ¹⁹ Quē ha me bahkam pahcukrā xà nō pyxit na mā, quē ha nee cupē me pajō nare. ²⁰ Ne nee cute hajyr nare, ne me pajō pyxit peaj kam, ampeaj kam me pahcukrā xà jáhtō.

²¹ Cwyrjapē quē nee me panto me pajūhkra mā harkwa to:

— Imāa icaxuw akōt hamreare, nare, nee imā ana ihprām nare — hajyr nare.

Nare, quē nee me pahkrā me pahpar mā harkwa to:

— Nee imā ana ihprām nare — hajyr nare. ²² Ne me pahcukrā xà kwÿ peacre cakrō, mā ihytjy cumā ihkwÿ na ihprām. ²³ Ne nee me pahcukrā xà kwÿ kwÿ impejti nare cakrō, cu ha pahtjy me hamār to impeaj ne. Ne me pahcukrā xà kwÿ kwÿ to, nee jūmjémā me papipē xà nare, ne to papipē na me pahpahām, na cu ha ihpro ne ame to papa. ²⁴⁻²⁵ Ne me pahcukrā xà impejti kam me pahpahām nare atajē ri, nee ihpro xà nare, cu ha pahtjy pô pé ame to papa. Ne Pahpām mā me pahcukrā xà atajē pyxit peaj, na quē nee apu ajpēn japo nare, ne quēt cumā ihcunea te ajpēn jamār na to prām. Cwÿrjapē ri cute me pajī kam me pahcukrā xà itajē cunea pyxwÿr, ne to cuprōn. Ne ihkwÿ impej nare atajē ri, Pahpām te ihkwÿ jirôa pê to impej. ²⁶ Ne quē ha me pahcukrā xà nō pyxit ne hâ, quē ha ihcahhur cunea ihkâj xà ata cajpē, ne hû na ihpeacre ne. Ne quē ha ihnô pyxit ne impej mā ihpym, quē ha ihkôt ihcahhur cunea impej mā ihpym, ne hû na hakry.

Pê Pahpām, cute mehkwy to impej xà caxuw mehkwy pyxwÿ

²⁷ Jlkjé na mā me papē Jeju Crixtô na mehkwy atajē cunea pê hî pyràac, ne ahþyanre na me papē cukrā xà. ²⁸ Pê Pahpām ahþyanre na cute mehkwy jamār ne to impej xà caxuw, mehkwy to ôjtô ne me hûxwy.

Ne mam cati mā itajē pê ihkra pê Jeju jarkwa na memprar catéjé.

Ne ihcote na itajē pê, Pahpām jarkwa to cute me cumā mehcakôc catéjé.

Ne ihkôt itajē pê, Jeju te amji kam hapac xà to me cumā hahkre catéjé.

Ne ihkôt itajépê, Pahpām carôt kôt cute amjia kôt me hâpénxâ pihhoti ton xà nare atajē ton catéjé.

Ne ihkôt itajé pê, Pahpām carôt kôt cute me hâ caprâr catéjé.

Ne ihkôt itajé pê, mehkwytehcajpar catéjé.

Ne mehkôt itajé pê, mehkwy to mehhimpej catéjé.

Ne hanea ne mehkwy pê mehcakôc xà pihho to mehcakôc catéjé.

²⁹ Xà ajkî mehcunea pê Jeju jarkwa na memprar catéjé? Hâpâ! Nare mōrmō, mehcunea pê Pahpām jarkwa to me hapackre catéjé? Hâpâ. Nare, mōrmō, mehcunea pê Jeju te amji kam hapac xà to me cumā hahkre catéjé? Hâpâ. Xà mehcunea Pahpām carôt kôt me hâpén xà pihhoti, ton xà nare atajē ton to me ipa? Hâpâ. ³⁰ Nare, mehcunea Pahpām carôt kôt me hâ caprâr to me ipa? Nare, xà mehcunea Pahpām carôt kôt

me harkwa pihho to mehcakôc to me ipa? Nare, xàmehcunea mehcakôc xà pihhoti atajê kôt harêñ to me capô to me ipa? Hâpâ. He ahþyanre na cute me hâpén xà ton xà pit. ³¹ Ne ihytjy me amâ, Pahpām te mam cati mā me amâ me gâpèn xà impejti jör atajê juwahi to prâm. Ne hâpén xà ata pê Pahpām jarkwa pejti to cute me hapackre xà. Ne ampo itajê cunea jirôa pê cute amji kam hapac xà impej ata, wa ha cormâ me amâ harêñ to hane he.

13

Me pamâ ajpêñ kînti xà ata ri ampo cunea jirô pê cati ne impej

1 Corinti 13:1-13

Jowâw 13:31-35; Carati 5.13-15; Coroxo 3.12-14

¹ Imâ pjê me côjkwa kam mehkrî atajê jarkwa cunea to icakôc jahkre pej cakrô, imâ mehcunea kîn nare ita kam, quê ha ite harkwa to icakôc xà ata pê ihhêj rûm wakÿti krâkrâc jôkre, ne ihkôt hamreare ne.

² Wa Pahpām jarkwa to me hapackre to ipa, ne hanea ne imâ ampo cunea jahkre pej, ne hanea ne imâ ampo pimxur, ne hahkre kâatre atajê cuneajahkre pej, ne hanea ne ite Pahpām to amji mā ihimpej xà ata kôt itijy jû kam kënti nô catia to antuw jahkre pej cakrô, imâ mehcuneakîn nare ita kam ri, nee Pahpām mā ipê jûm nare, ne cupê ampo cunea na ijamreare.

³ Wa ite ijâhcukrêj cunea to ipicrân par, ne hanea ne cama ite, Jeju to amji mā ihimpej cwÿrjapê, cute me ijî tiar to caxâr na me hamâ, mâ cute me to caxâr cakrô, imâ mehcunea kîn nare ita kam, quê ha imâa ihcunea na ihkôt hamreare ne.

⁴ Wa ha imâ mehcunea kîn na mâ, wa ha amji mâ me to ijâhtûm ryti to ipa. Ne hanea ne me kam ijâhcajrênti to ipa, nee hanea ne me hû na amji to prâm to ipa nare.

Ne ee hanea ne amji to ijâmnan to ipa nare. Ne ee amji to icati prâm to ipa nare. ⁵ Ne ee hanea ne apu amji mâ quêt to ipa nare.

Ne ee hanea ne, amji to pit mâ apu amji kam ijapac to ipa nare.

Ne ee hanea ne ampo cuneakôt ame kam icryc pyrentu nare.

Ne ee hanea ne jûm te apu ito kên ata to amji japackre nare. ⁶ Ÿhÿ, wa ha imâ me ikwy kîn na mâ, wa ha nee

cute me ampo kēn ton xà ata pyrēn ijakry nare.

Ne quêt cute me ampo pej ton xà ata pyrēn ijakryti to ipa. ⁷ Quê ha imā me ikwȳ kīn na mā,

wa ha mentête ijāmtar to ipa ita na.

Ne wa hanea ne Pahpām to amji mā ihimpej to ipa ita na.

Ne hanea nePahpām to ite amji mā hajyr ita kam, ityj me ikwȳ to amji mā hajyr to ipa ita na.

Ne wa hanea ne ampo cunea kam, ihcunea na ijūcanār to ipa ita na.

⁸ Ne me pamā me pahkwȳ kinti xà ita, jū caxuw me papē hamre xà nare. Ne ihkīnte, cu ha pahtyj jū caxuw Pahpām jarkwa to pahte me hapackre xà ita to me tojnō.

Ne hanea ne, cu ha pahtyj jū caxuw me pahcakōc xà pihho to me pahcakōc to me tojnō.

Ne pahte me ampo jahkre pejatajē, cu ha pahtyj me to pajapac kēt partu.

⁹⁻¹⁰ Ÿhȳ, cu ha mam me pahnō ampo jīkjē crire ne cupy, ata to ma amji jamār to papa,

ne jū caxuw ihcunea na cupy, ne ihkōt ihcunea na ita to pit mā amji kam me pajapac to me papa, ne ee hipēr hīkjēincrire ata to me amji pajackre nare.

Jīkjē na mā, amcro itajēa kam me pamā ampo cunea jīkjē kryjre ne hahkre pej.

Ne hanea ne Pahpām jarkwa to me hapackre xà jīkjē incrire to, cu ame hapackre to me papa.

Ne cu ha jū caxuw ampo itajē cunea jahkre pej.

¹¹ Ne pē wa cormā ipē ahkrare ria mā, ityj ahkrare cakōc xà ata to icakōc, ne ahkrare te amji mā to ihhimpej xà ata to amji mā ihimpej.

Neikà, ne ite ahkrare te amji kam hapac xà atajē cunea rer, ne hicu.

Jīkjē na mā, cu amcro itajēa kam, me papē ahkrare pyrāac, pjē ita kam.

Ne jūcaxuw Pahpām wyr me pajāpir xà ata pē ramā me pahkà pyrāac, na cu ha nee hipēr pjē kam ampo itajē to me amji pajackre prām nare. ¹² Ne cu ha hanea ne irīt xà nō wejti cakēnti kam,

te ame amji pupun pej prām, ita jīkjē na mā, cormā nee me pahte me Pahpām pupun pej nare cakrō, cu ha pahtyj jū caxuw Pahpām kuc ri me hōmpu, ne me ajpēnpupu.

Ne cormā ita kam, me pamā Pahpām jahkre pej crire, ne cu ha pahtyj jū caxuw ihcunea na me Pahpām jahkre pej to hanea, pom quē ihcunea na cumā me pajahkre pej he.

¹³ Ne cu cormā me Pahpām jikaj ita kam, cu ha pahtyj amji mā me to pahhimpej to me papa rohn̄yti mā.

Ne hanea ne pahte amji mā me to hajyr ita kam, cu ha pahtyj me hikaj to me papa rohn̄yti mā.

Ne hanea ne me pamāmehcunea kīn rohn̄yti mā.

Ne pahte amji mā me pahkwȳ kīn ita ri, quêt ihkwȳ itajē jirōa pē cati ne impej.

15

Hacpȳa mā Jeju Crixtô tīr xà to me hapackre xà

1 Corinti 15.1-58

Me Hāpēn Xà 2.24-36

¹ Ÿhȳ Jeju kam me ikjējē itajē, wa ha mam ite me amā Jeju pē me pahpytār catē jarēn ata to, ate me amji japackre prāmte, wa ha hipēr me amā harēn to capō. Pē wa me amā harē, pē ca ahna me amji capa, neatyj Jeju to amji mā me ahimpej kam me to acrā tu. ² Ne pē wa me amā harēn pejti to harē, pē ca amji mā me to hajyr xà ata kōt ri, Jeju te me apytār. Na ca ha ite me amā harēn ita to amji mā me hajyr tīaj kam me to acrā tu ne. Nāmri ca ha ate amji mā me tohajyr xà ita jicu na, ca ha Jeju to ate amji mā me ahimpej xà ata kōt hamreare ne.

³⁻⁴ Pē wa Jeju na ijūpar xà ata ri ihkwȳ jirōa pē cati ne impejti, ata pē wa me amā harēn to hane he:

“Pē Jeju Crixtô me pahkēn cwyrjapē ty, pē me harēt, pē ahna amcro incrē jirō pē, hacpȳa mā ihtīr” hane.

Ne pē ramā Pahpām jarkwa na ihkāhhōc kam ahna mehhōc ata na ri cute hajyr.

⁵ Ne hacpȳa mā ihtīr jirō pē, pē Petrō mā amji to ajpē. Ne hanea ne hapu na, ihkōt me ipa catējē te tōxi atajē mā amji to ajpē.

⁶ Jirō pē mā pē, Jeju kam me pahkjējē jāhtō te quījēnta jirōa pē me cumā amji to ajpē. Ne pē me hōmpu atajē kwȳ ramāamehtyc, ne cormā me hāhtōa ne mehtīar na ame ipa. ⁷ Jirō pē mā, pē hanea ne Tijac mā amji to ajpē, ne ihkōt harkwa na memprar catējē cunea mā amji to ajpē.

⁸ Ne me hicu xà kam hanea ne cute imā amji to ipipē, ne hapua na ite hōmpun xà

ita pê ihhéj rûm, ahkrare te ihpypym xâ kaj na ihpypym ata pyràac. ⁹ Wa hapu na icator ita kam, wa mam Jeju jarkwa na memprar catéjé atajé cunea japyre mä, ne icrire. Ne imâa ipê Jeju jarkwa na imprarcatéjé nô caxuw ipej nare. Ampo na? He pê wa ajo ite Pahpâm na mehkwy to kéanre to prâm to, ajo itý me hahér to ipa. ¹⁰ Cakrô mä nee ite Pahpâm to kén ita jahpan xâ na, cute icaca nare, ne ihtý quêt cute, ite cumâ harkwa na iprar catê na amji mä icapi, ne Pahpâm te ito impej xâ ita kôt hamre nare, na wa itý cumâ ijapén toipa. Ne Pahpâm te, ite cumâ ijapén xâ na itechajpar xâ ita kam, wa harkwa na cumâ memprar catéjé cunea jirôa pê cumâ ijapén to cátia to ipa. ¹¹ Wa ha ite mân me amâ Jeju jarén na, nare, me cute mân me amâ harén na, quêt ha nee ahna jû mân nare. Ampo na? He me ijújarén xâ itajé pipén pit. Ne ate ahna me ipar xâ atajé to, ca atý amji mä me hajýr to me apa.

*Hacpýa mä me pahcunea tîr xâ to me
hapakre xâ*

¹² Wa hirâa pê me amâ hacpýa mä Jeju Crixtô tîr na harén to me ipa ita kam, jû mä ca ha ajte me anô amji mä mehtyc jarén to:

—Nee hacpý mä mehtyc tîr xâ nare — hane. ¹³ Quêt ampeaj kam cute hajýr na, quêt nee hanea ne hacpý mä Jeju Crixtô tîr xâ hamreare. ¹⁴ Ne nee hacpý mä Jeju Crixtô tîr nare ita kam, quêt ha ite me amâ ita na harén xâ ita kôt hamreare ne, ne hanea ne ate amji mä me to hajýrxâ ita kôt hamreare ne. ¹⁵ Ne cormâ ihnô te hajýar he. Quêt nee hacpý mä mehtyc tîr xâ nare na mä, quêt nee Pahpâm hacpýa mä Jeju Crixtô to ihtír nareita kam, wa cama ite me amâ Pahpâm te Jeju to ihtír jarén xâ ita to ame amâ ihéj. Ne hacpýa mä ihtír ita kam, jû mä wa me, ne ame amâ ihéj?

¹⁶⁻¹⁷ Quêt ha hacpýa mä mehtyc tîr xâ hamreare na mä, quêt ha nee hanea ne Jeju hacpý mä ihtír nare. Ne quêt nee Jeju Crixtô hacpýa mä ihtír nare na mä, quêt ha nee hanea ne ate amji mä me to ahimpej xâ ita kôt hamreare ne, na ca ha cormâ me akénmä me axâ, ne kam me apictor xâ itajéa kam ame apa. ¹⁸ Ne me pahkwý te Jeju Crixtô to amji mä mehhimpeaj kam amehtyc atajé, quêt ha ihtý hanea ne Pahpâm kaj na me acto. ¹⁹ Ne quêt ha Jeju Crixtô pjê ita kam pit mä me pajamâ, ne nee me pahtyc xâ jirô pê, pahte me amji pupur xâ kéanre atajé jaþpan xâna, me pamâ ampo jör nare na mä, cu ha nee ame amji mä hamâr nare, ne mehcunea jirôa pê me pahkén mä me axâ.

*Cu ha me pahcunea, Jeju cukwa kam,
hacpýa mä me pahtir
Me Hâpén Xâ 26.23; Iipipén Xâ 20.1-15*

²⁰ Ne nee cute hajýr nare ita kam, quêt ampeaj kam mam ihtír cakônî to hacpýa mä ihtír, ata na quêt ha hanea ne, ihkôat hacpýa mä mehtyc atajé pê hûrâc peaj, ne mehcunea hacpýa mä mehtír. ²¹⁻²² Ne pê hûmre pyxit peaj pê me panquettî pê Atâw to kén ata cukwa kam ri, me pahcunea tyc xâ. Jikjé na mä, hûmre pyxit peaj pê Jeju Crixtô ata cukwa kam, cu ha quêt me pahcunea hacpý mä me pahtír. ²³ Quêt ha mam hacpýa mä Jeju Crixtô ihtír, ne ihkôt quêt ha hacpý ne cójkwa pîn amji jaxâ ne wrý, me ajkaam, quêt ha me cupê me hô tekjé catéjé atajé hacpýa mä mehtír. ²⁴ Ne curia quêt ha ampo cunea jicu xâ kam ahtwý. Quêt ha Jeju Crixtô, Hûm curê xwýn pê Xatanaj na mehkwy jô pahhi catéjé carôt týjti atajé, cunea tohjé. Mâr quêt nee hipér pjê kam mehkri catéjé to ihhimpej nare, ne quêt cute Hûm kam hapac na me to, quêt ha me kampa.

²⁵ Ne quêt ha Jeju Crixtô me to ihhimpej to ipa ita kam, quêt ha ahnaa Hûm curê xwýn catéjé cunea ihkra par krac ri me nôr na me to, quêt ha me nô. Quêt ha cute me tohjé na me hahkre pej xâ na, me hipý ihpar xâm. ²⁶ Ne quêt ha me pahtyc xâ pê me pahturê xwýn ata, quêt ha hapua na hicu xâa kam me to hamre. ²⁷ Pê Tawi xwý Pahpâm jarkwa kôt hô kâhhôc kam ihhôc to:

“Ýhý, Inxû Cati,
ate ampocunea to me ihimpej xâ na me
ixâm,
ne ate ampo cunea ton itajé to me ihimpej,
ne hirô pê me icuhhê na me iton” hane.

Ne Pahpâm te ihkra curê xwýn catéjé cunea to ihhimpej prâm to, cumâ to ihcakôc to hajýr. Ne nee ihkra te Hûm Cati to ihhimpej xâ na cute to cumâihcakôc to hajýr nare. ²⁸ Ne quêt ha xa Pahpâm, ihkra pê Jeju krac ri mehcunea xâr na me to, ne cute me to ihhimpej na me to, jirô pê quêt ha ihkra Hûm krac ri axâ, märquê Hûm ihcunea to ihhimpej.

²⁹ Ne wa ha hipér me amâ hacpýa mä mehtyc tîr xâ kôt harén kam to icrâ tu ne. Ihhéj ne ramâ jûmjé te mehtyc catéjé mä, cô kam me amji cumrâr. Ne ampo caxuw mä cute me hajýr? Pom quêt ha xwahna neehacpý mä mehtyc mehtír nare ita? ³⁰ Quêt ha nee hacpýa mä mehtír xâ nare na mä, wa ha nee ampo kén te ito kén xâ itajé cunea mä icjéj to ipa prâm nare. ³¹ Pýhápà, me ikjéjé! He wa amcro cunea kam ityc xâ na pire mä ipa, cu me pajô Pahhití pê Jeju Crixtô kam me pahhôco xâ ita kam, wa me apyrénjakryte, me amâ amji jarén to hane. ³² Wa ita ri Epet jô krí kam me icurê xwýn catéjé me, me ijarkwa

to kypê me ajp n cujt n nare. M  me cup  amp  j pr hti ata pyr c, ne cute me ikam iht m, ne ajm r me icuran. Ne hacp y  m  mehtyc t r x  nare ita kam, m r amp  na m  wa ajte amp  k n itaj  cunea m  icj j  to ipa? Ne qu  nee hacp y  m  mehtyc t r x  nare na m , cu ha pajapacta ne mehkârâ k n te me amij r n x  k t me amji kampa, ne me amji m :

— Ap  na ame pahtyc x  ita kam, hacme, ne ame amp  to ik , ne ame ap , ne corm  ita kam ame amji k n cri — hane.

³³ Cohe! Me guph a ne, m r qu  nee j um me am  ihh j nare! Amp  na? He cu ha mehkârâ k n k t me papa, ne me pahna aht m nare, qu  ha haneane me pahkr  kâeanre ne. ³⁴ He nee me akw y kw y m  Pahp m car t jahkre pej nare ita kam, x  nee ahna amji j u na me apah m nare? Na ca ha ate amji kam me gapac x  k n k tme apa x  ataj  jicu, ne hacp y  m  hip r  caty  kamate amji kam me gapac x  impejti kam me apa.

Hacp y  m  me paht r jir  p  me paj  tuw k t har n x 

Ruc 20.34-36; Roman 8.10-11; Piri  3.20-21

³⁵ Ca ihh aj to me akw y kw y mehtyc te hacp y  m  meht r na me ajp n cukij to:

— Qu  ha j um ty, ne ram  h  ihcacu, j u m  qu  ha Pahp m ram  h  jamre ata to, ne hacp y  m  to iht r? Ne h  j u to qu  ha hacp y  m  cum  iht r, qu  ha apu to ipa? — hane.

³⁶ P yh p ! He ap  amji jahkre k atre! Pom ca ha amp  hy kre, qu  ha xa ty, jir  p  corm  kam hupr j cato ita? ³⁷ Ne ca ha ar jhy kre, nare, amp  hy kre, ne ihhy pit kre, ne nee ihc hk a na ihkre nare. ³⁸ Ne Pahp m te, iht j ahp yanre na amp  hy kre ata kam ihc hk a na, cute ton to amji m  ihpr mti x  ata na to. M r h h , pom ca ha ihhy pit kre, qu  ha kam ihc k o cato ata, nee ihhy ata me ipip n nare, ne ajtearem , ne h r o  p  impej. H h , ita j jk j  na, qu  ha j um ty, qu  ha me h  jar t, qu  ha hacp y  m  iht r, ne h  to cato ata, qu  ha ajteare m , ne mam ita jir o p  impej.

³⁹ Ne pom amp  cunea t r itaj  j , ajp n p  ajteare m . He ajteare m  me paj , ne ajteare m  pr yre j , ne ajteare m  pr yjara j , ne ajteare m  tep j .

⁴⁰ Ne c jk wa kam, ajteare m  me h  na me ipa. Ne pj e kam cute haj ar ne ajteare m  me h  na me ipa. Ne pj e kam amp  pejti itaj , me c jk wa kam amp  pej itaj , ajwar impej cakr , nee impej na ajp n na ipim r c nare. ⁴¹ Ne ajteare m  pyt j hc ujro impejti ata, ne ajteare m  putwr  j hc ujro impejti ata, ne ajteare

m  ahp yanre na cax re j hc ujro impejti ataj . ⁴² J jk j  na m  Pahp m te hacp y  m  mehtyc to iht r x  ata te haj ar he. Ne cute mehtyc jar t x  ata kam, qu  ha ram  h  hamre to m . Ne hacp y  m  iht r x  ata kam, qu  ha qu t h ata ajteare m , ne nee j u caxuw hamre nare. ⁴³ Ne qu  ha mehtyc jar t x  ata kam, qu  ha ram  ihk n ne ihpeacre, na qu  ha nee hip r  j um ahna pr m nare. Ne hacp y  m iht r x  ata, qu  ha qu t impeaj to impej, ne iht j. ⁴⁴ Ne cute me har t x  ata kam, qu  ha me h  pit jar t. Ne hacp y  m  iht r x  ata kam, qu  ha qu t Pahp m Car  Pejti k t h  tuwto iht r ata to ipa. Ne pj e ita kam, me paj  itaj  p  pj e tekj  ataj  to pit m  me papa. Nehacp y  m  me paht r jir o p , cu ha c jk wa kam, Pahp m Car  Pejti k tme paj  p  c jk wa tekj  ataj  to ame papa.

⁴⁵ P  Mojxe xw y j o k ahh c kam, ram  Pahp m jarkwa k t mam At w cator ata jar n to hane he:

“Pahp m te pj e te meh  p  At w ton, neh jakre jak r, m  h ia na cute amji ton” hane.

Ne c jk wa p n At w n o  p  Jeju cator ata ri qu t ajteare m , ne iht j Car o k t me pahto iht r. ⁴⁶⁻⁴⁷ P  mam At w ata p  pj e tekj , na p  Pahp m pj e to, to. Ne qu t hapu na At w n o  p  Jeju p  c jk wa tekj  ata, c jk wa p n Pahp m Car o k t wr , ata ri mam ita jir o p  impej, ne cati. ⁴⁸ Ne pj e kam mam At w te amji kam hapac x  k t me ipa cat j  ataj  p  ri, pj e tekj , ne me cup  h r a c. Ne qu t hapu na c jk wap n At w n o  p  Jeju te amji kam hapac x  k t me ipa cat j  ataj  p  ri, c jk wa tekj , ne me cup  h r a c. Cw yr jap  qu  ha me h  p  Jeju hacp y  m  iht r ata j ia pyr c. ⁴⁹ Ne pj e te mam me panqu t t  At w j i ata j p ua na ri, me paj  ita p  h ia pyr c, na cu corm  ame to papa. Ita j jk j  na, cu ha ame pahtyc jir o p  hacp y  m  ame paht r, ne me paj  p  c jk wa p n Jeju j iap r c, na cu ha paht j  j u caxuw ame to papa.

C jk wa kam me pahkr  x  caxuw me pam  me paj  tuw na pr m

1 Texar n 4.13-18

⁵⁰  Y h , Jeju kam me ikj j , j u w r qu  pj e kam me paj  kam capr  ram  ihcacu to m  itaj , c jk wa w r Pahp m himpej x  w r api. Ne j uw r qu  me paj  itaj  iht r na ipa rohn tt  m .

⁵¹ Corm  nee ate me amp  jahkre pej nare ata jar n na, me ikampa. He cu ha nee me pahcunea me pahtyc nare cakr , cu ha paht j  caxuw ame paj  to antuw to hane he. ⁵² Qu  ha c jk wa p n h h i cak r  jicu x  ata j ok re kampa, me ajkaam,

hūjarēan kam, cyt ne, me amji to antuw pyrentu. Ÿhŷ, ampeaj kam, quê ha mehtyc hacpŷ mā mehtir me ajkaam, cu ha me pahcunea nee jū caxuw me paj̄i tyc xà nare ata wyr me amji toantuw, mehtyc ne hacpŷa mā mehtir atajē mea mā.⁵³ Ne me paj̄i ty, ne ihcacu xà wyr pra itajē, ihyj cute amji to ipintuw xà pit, mār quê nee jū caxuw hip̄er ihyt nare. Nāmri quêha nee cute amji to ipintuw nare na, quê ha nee Pahpāmcahē na ihkrī nare.⁵⁴⁻⁵⁵ Pê ramā Pahpām jarkwa to mehcakōc catējē pê Ixaj xwŷ me, Hôxéj xwŷ, harkwa kôt hō kâhhōc kam hacpŷa mā me pahto pahtir, neamji to me papintuw xà na ajwar mehhōc to:

"Me pahte me pahtyc xà pê me pahcurêxwŷn tohjē,
ne me to hamre partu.
He me pahtyc xà pê pacti pêrhy xà, ne ihyj
me pahcāmxē.
Ne hacpŷa mā me pahtir xà ata pê pacti
curan xâpyràac.
Na cu me pahtir rohnýtti mā xà ita kam,
nee hip̄er jū caxuw me pamā me pahtyc xà
cupa nare" hane.

⁵⁶ Cu ha Mojxe xwŷ jō kâhhōc kam Pahpām jarkwa jirō pê me pahpŷm xà ata pê pahte me Pahpām to kēn, cwŷrjapê ri ihyj me pahtyc xà.⁵⁷ Ne jûm kôt mā pahte me pahtyc xà ita tohjē? He nee mā jûm kôt nare, me pajō Pahhitî pê Jeju Crixtō kôt, cu pahte me tohjē. Na cu ha Hûm pê Pahpām te me pamā ihkra pê Jeju kujahēc atapyrēn me pajakryti na cumā me amji jarē.

⁵⁸ Ÿhŷ, imā me ikjēê kïnti itajē, he ampo itajē cunea cwŷrjapê, ca ha atyj me pajō Pahhitî to amji mā me ahimpej kam me to acrâ tu ne, nenee jū caxuw kam me apec nare. Ca me pajō Pahhitî mā apê ita kam, quê ha nee me gâpêñ xà ita kôt apê hamre nare na, ramā me amā hahkre pej. Cwŷrjapê ca ha atyj cumā gâpêñ xà ita to pit mā hupkre cahkô to me apa.

CORINTI JŌ KRĨ WỲR Hapu Na Pawrō Jō Kàhhōc

Ŷhŷ, pê Pawrō pê Jeju jarkwa na memprar catéjê nô. Ne pê Jeju na mehwkyâ jakrâ Corinti jô krî kam mehkri atajê wỳr, pom cu me hô kâhhôc cahyt ita kujate. Na pê hapu na hô kâhhôc ita japrâ pê **Corinti Jô Krî Kam Jeju Na Mehkwÿ Jakrâ Mehkrî Atajê Wỳr, Hapu Na Pawrō Jô Kâhhôc** (2 Corinti).

Ne hô kâhhôc itajê kam, cute ampo cunea to mehapackre, mär quê nee me cumâ mehtyc xâ cupa to me ipa nare. Ne hanea ne cute me pamâ me païj tuw jarën.

He nee ite Corinti wỳr Pawrō te hôkâhhôc kujahêc atajê cunea to ipintuw nare, ne ihkwý jatujre atajê ri ite to ipintuw.

4

Pê Pawrō Pahpâm mā hâpêna na amji kôt harê

2 Corinti 4.1-18

Me Hâpêna Xâ 19.23-40; Roman 1.11-12

¹ Pê Pahpâm hâhcapriâ kam, me ipê harkwa na me iprар catéjê na me ipyxwÿ ita kam, wa ha nee intête me amji hi kwîn, ne ame ipec, ne me cumâ ijapêna jicu nare.

² Ne wa quêt ampo kên pimxur cunea kam me pahpahâmti atajê cunea, wa ma ame ton caca, ne nee ame cumâ me ihêj to me ipa nare. Ne neewa Pahpâm te harêna xâ kaj na me amâ ihcupan xâ nô jarën to me ipa nare. Ne wa quêt catyt kam me amâ hirâa pê Pahpâm jarkwa jarën xâ tocapô to me ipa. Ne wa Pahpâm kam mare mä, me cumâ harkwa jarën to me ipa, mär quê mehcunea, wa nee ame ihêj xi nare na, me ijahkre pej.

³ Nämri quê ha jûm te nee ite me ijûjarën xâ ita par jahkre pej nare na, quê ha nee incwyjrapê amji mä me icuhtom nare. Ne ampo na mä nee me kam hapac jahkre pej nare? Jû wỳr quê ramâ me ipictor to me mô ita kamme kam hapac pej.

⁴ Ne quê jûm ato caxwÿ, ca ha nee arît nare. Ita jikjê na mä Xatanaj pê pjê ita kam, cute amji kam me hapac xâ kên jô pahhi ita te, me cupê cute amji kam me hapac xâ to kên, mär quê nee Jeju Crixtô pê Pahpâm kra pê ampo kên catia pê me hütâr catê ata na me hahkre pej nare. Jeju pê Hüam pyràc, na quê ha nee Pahpâm to amji mä mehhimpej nare ita kam, quê ha nee Jeju Crixtô kôt me Pahpâm jahkre pej nare.

⁵ Ne nee wa me pa, amji to me amâ me icakôc nare, ne quêt Jeju Crixtô pê me pajô Pahhitî to, wa me amâ me ijûjarën to me ipa. Ne Jeju cwýrjapê ri me ipê me amâ

me ijapêna catêjê pit. Cwýrjapê wa ame amâ me amijiarën to me ipa.

⁶ Ne pê Pahpâm pjê ton xâ ata kam, awcapâtökô cunea to hamre prâmté, harêna: "Amcro" hane. Hamre pê amcro pyrentu, pahte me ampo cunea pupun, ne me hahkre pej xâ caxuw ahcujro pyrentu. Ita jikjê na mä, ihhêj ne Pahpâm te me pamâ pahte amji kam me pajapac xâ cujro, cu ihköt me ampocunea kampa, ne me hahkre pej. Ne Jeju Crixtô tea ri me pamâ Pahpâm to ipipê, na cu ha ihkôat me Pahpâm carôt jahcujro jahkre pej.

Pô rûm me païj peacre cakrô, mä kam Pahpâm Carô Pejti carôt týj ikrí

⁷ Ne pjê te pot na kyre pê hî jâhwýr, ne ihcacure, ne ihkre kam, ampo pejti na hî jâhwýrti te hipu, ita na mä me ite. Ne me ijj peacre, neihcacure cakrô, mä ihtyj me amâ ampo pej pit jarën to ipa. Na quê ha mehcunea, ite Pahpâm jarkwa kôt mehcunea mä harêna xâ pejti jarën ita na me ipupu. Ne Pahpâm te ri imâ caxuw ampo cunea jirô pêcarôt týjti ita jôr na me hahkre pej.

⁸⁻⁹ Wa ampo cunea kam me amji pupun to kêanre cakrô,

mä nee cute me itohjê nare.

Ne ampo kwây kam amji jahkre kâatre cakrô,

wa nee amjia kôt ite me hicu nare.

Ne me icuré xwýn ame icapôr cakrô,

mä nee Pahpâm te meimâ hikran nare.

Ne hân ne ihtyj me ito kên cakrô,

wa nee me ijamre nare.

¹⁰⁻¹¹ Ne Jeju te me pancwyjrapê mehcuran xâ mä amji jôr, mä cute mehcuran. Jikjê na, wa ityj me amâ Jeju te amji kam hapac xâ pejtijaren xâ mä amji jôr to ipa. Ne ite me amâ harêna xâ ata kôt, ca ha me atîrrohnýtti mä na me apa xâ ata, ihtyj mehcunea mä Jeju te hacpýa mä ihtîr na harêna. Ne wa Jeju cwýrjapê amji to me ikén cunea japêna to me ipa.

¹² Ne ite amji to me ikén japêna to me ipa xâ ita kôt, ca ha me atîr rohnýtti mä na me apa.

¹³ Pê pahhi xwý pê Tawi ata, ita na Pahpâm jarkwa kôt hô kâhhôc kam ihhôc to hane he:

"Imâa, Pahpâm jûjarën xâ ita pê nee ihhêj xi nare,

na wa ityj amji mä to ihmpej,

ne me amâ harêna to me ipa" hane.

Na wa ityj cuxâ Pahpâm to amji mä me ihmpej to me ipa, ne ityjcu xâ me amâ Pahpâm jûjarën xâ jarën to me ipa.

¹⁴ Ne ampo na mä wa Pahpâm to amji mä me

ihimpej? Wa ite, cute hacpýa mā me pajō Pahhití pē Jeju to ihtír na me hahkre pej, na quē ha ihtíj cuxà me ito ifír, ne hanea ne me ato me atír. Na cu ha pahtíjjū caxuw me pahcunea cuxà hýrmā me apí, necahé na ame papa rohnýtti mā. ¹⁵ Ne me acwýrjapéa ri, ite me amji pupun xà kéanre itajé jáhtó to háhtó. Ne me imā pjé cunea kam, me háhtóne Pahpám wýr me ipipkjéna me to prám, mār quē Pahpám mehcunea caprī, ne mehkén pē me hütá. Mār quē me háhtó to me háhtó, ne Pahpám te ampo kén pē me hütár pyréne hakry na, cumā me amji jaréen catia to me ipa.

Cu ha pahtíj Pahpám to amji mā me pahhimpej kam me to pancrā

¹⁶ Ne amcro cunea kam, me pahkà amji to hamre to mōr cakrō, mā me pahcaxwām pē pahte amji kam me pajapac xà ihtíj amji to intuw to mō. Na cu ha nee Pahpám mā me pajápén téte me amji hi kwín, ne me hicu nare. ¹⁷ Ne pahte amji pupun xà to kéanre kénre, kén pejti te cyt ne imprar atajé jahpan xà na, quē ha Pahpám amji cahé na me papa na me pahto, ne ampo kén ita jirôa pē me pahto impej catia to catito ihcuuhé rohnýtti mā. ¹⁸ Ne por cu pjé kam me panto to me ampo pupu atajé, quē ha ihtíj jū caxuw hamre. Ne quêt cójkwa kam pahte me ampo pupun nare atajé, quē ha hähhuc rohnýtti mā. Cwyryapé cu ha nee ita ri, pjé kam, pahte me ampo pupunitajé to ame pajaptó nare. Ne quêt cójkwa kam, cormā nee pahte me hōmpun nare atajé to, cu ha pahtíj me amji japackre to me papa.

5

Nee pahte me pajī tuw pupun nare cakrō, ramā to me pajapac xà

2 Corinti 5.1-21

2 Petró 1.13-14

¹ Quē ha jūm ikre pejti catia nō ton xwyrea na, ramā amji mā ikre cahac nō xám ne kam ihkrí. Ne cute ramā ikre catia ata jipéj jirô pē, quē ha ikre cahac ata hu, ne ma cute intuw jipéj ata mā axà, ne kam ihkrí. Jlkjé na mā me pajī pē me pahcaxwýn carō kreká te hajyár. Neramā pahte me Pahpám te cójkwa kam me pahcaxwýn carō mā, hī tuw jipéj na me hahkre pej. Ne quē ha jū caxuw me pajī pē ikre cahac pyrácti itaty, quē ha caxwýn carō ata ihtíj cójkwa kam me pajī tuw pē ikre cati pyrácti ata kam ihkrí. Ne Pahpám te ri me pamā me pajī tuw pē ikre pejti pyrácti ata ton, naquē ha nee jū caxuw hamre nare. ²⁻³ Ne pom quē ha jūm ikre cahac pē ihkrí xà kéanre kam ihkrí, ne ihtíj ikre pejti ata mā hárne kam

ihkrí pyrentu to prám, ita na mā mepají te, ne ihtíj me pajī ita rer pyrentu to prám. Ne ma cójkwa kam me pajī tuwti te jū caxuw hamre xà nare ata mā hárne, ne kam ihkrí to prámto, me to pajapac xà te me pahcagágā.

⁴ Ne pom cu pjé kam me pajī to ame papa xà ita kam, cu pahtíj ame pahcagágā to me papa. Ampo na? He nee mā me pahte me pajī tūm ata cacaxà to nare. Ne quêt intuw atá mā hárne kam apu ipa to prám to, cu ame pahcagágā. Ne cu ha me pajī tuw te jū caxuw hamre xà nare ata kam ame papa, ne nee hipér me pajī tūm, ramā hamre to mō ata to me amji japackrenare. ⁵ Ne pē Pahpám ramā mam ita to amji kampa. Ne cute ampeaj kam, ihtíj jū caxuw me pahto ipintuw na me pajaréen xà caxuw, ramā cuteme pamā Carō Pejti jör, na quē ha ihtíj to.

Pahte me pajī tuw to me amji pytár na ramā me pamā hahkre pej

⁶⁻⁸ Ita pyréne me pajakry to, cu pahtíj me pajúcanár na amji mā me pahcarót. Ne cormā pjé ita kam, ame papa xà ita kam, nee pahte me pantoa to me Pahpám pupun nare cakrō, cu pahtíj amji mā me to pahhimpej to mepapa. Ne pahte amji mā me to pahhimpej xà ata kôt ri, me pamā hahkre pej. Ne cu cormā me pajī ita kam amepapa xà ita kam, cormā nee Pahhití cahé na me pajī tuwti ata kam ame papa xà nare na, pahte me amji jahkre pej. Ne pahtíj me pamā, pahte me pajítum ita pē me pajapój, ne ma Pahhití cahé na me pajī tuwti ata mā me pancjéen na me pamā to prám.

Cu pahtíj amji to me Pahpám cajpuaw to prám

⁹ Ne ampo pyxit peaj ata na ri me pamā ihprám to prám. Cu ha pahtíj pjé kam, cormā me pajī tūm kam ame papa xà ata kam, amji to me Pahpám cajpuaw to prám, nare, cójkwa kam me pajī tuw kam me papa xà ata kam, cu ha amji to me Pahpám cajpuaw. ¹⁰ Ne mēr ampo na mā cu pahte me ita ton xà? He cu ha jū caxuw me pahcunea me pajō Pahhití pē Crixtó cuna mā me pahcuuhé, mār quē catyt kam me pahcunea cukij, ne me ajpén pē me pahto haprā. Ne taa, cormā pjé kam me pajī tūm to me papa, nepahte me pajápén xà ton atajé jahpan xà na, ahpýanre na me pamā amgō pa. Ne me pahkwý te ampo pejti ton atajé to, quē ha impej, ne me pahkwýte me ampo kén ton atajé to, quē ha apu ihkéanre ne.

*Jeju mā me pahkīn xà ata, ihyj me
pahto ihhimpej*

Roman 6.4-6; Epet 4.22-24; Coroxo 3.9-10

¹¹ Cwýrjapē wa ityj kypē amji mā me pajō Pahhiti cupa to me ipa nare. Na wa ityj Pahpām wyr me hātōa to me ipipkjēr to prām. Pahpām mā ihcunea na me ijahkre pej, cwýrjapē wa nee me ipej mā me ipym̄ prāmtē, hýrmā ame to ipipkjēr to me ipa nare na, cumā me ijahkre pej, ne hanea ne ahna me amā me ijahkre pej. ¹²⁻¹³ He jūmjē itajē ri pō rūm pit mā amji to me cati prām, na ri pō rūm pit mā ampo atajē na amji to me hāmnān to me ipa. Ne ihhēj ne ihyj jūmjē itajē te pō rūm mento to me ipupun, ne nee meicaxwām pē, cute me ite amji kam me ijapac xà na me ijahkre pej nare kam, amā me ijarēn to kēanre to:

— He Pawrō na mehkwȳ itajē te me amijjahkre kēatre, ne ihhēj ne ame kam waj — hajyr. Ne mehkwȳ me ijarēn to:

— Cute me pamā ihhēj xà ita caxuw, cute amji jahkre kitre nare — hane. Ne wa ha ite me ikam waj cakrō, wa ityj cormā me amji to Pahpām cajpuaw to ipa. Ne nee wa ame ikam waj nare, wa me ikrā impeaj kam me atoimpej to me ipa. Wa ite ramā me amā, me icaxwām pē ite me amji kam ijapac xà na me amji jarēn. Mār ca atyj me cumā me ikōt harē, ne nee amejū na apahām nare. Ne nee mā ite amji to me icati to prām to, ite me amā ite amji kam me ijapac xà ita na me amji jarēn nare. ¹⁴ Ne Jeju Crixtō mā me ikinti ata ri me ito ihhimpej to ipa, cwýrjapē wa ityj me atehcappa. Ne por pē Jeju pē me pajō Pahhiti pyxit peaj ne ty, ata cukwa kam ri ihhēj ne me pahcunea te amji kam pajapac xà tūm kēnatajē tyc, ne hamre par. ¹⁵ Ne pē me pahcunea cwýrjapē ty, ne me pancwyryapē pē hacpȳa mā ihtīr, mār cu pjē kam ame papa atajē, nee hipēr amji to me amji cajpuaw to prām to ame papa nare. Ne quēt ihcajpuaw to prām to, cu cumā ame papa.

Jeju me pamā cute amji kam hapac xà tuw pejti gō

¹⁶ Ita kam ri pahte amji kam me pajapac xà ita ajteare mā, ne impej. Cwýrjapē, cu ha nee pjē kam, cute me amji kam hapac xà tūm ata kōt, jūmjē to amji kam me pajapac nare. He pē wa mam Jeju to me amji kam ijapac xà to hanea. Ne ita kam, wa nee hipēr me to hajyr nare. ¹⁷ Ne quē ha jūm Jeju Crixtō to amji mā ihhimpej, ne kam amji hōnco ata pē quē ha jūm tuwti ata. Ne ramā mam cute amji kam hapac xà tūmkēn ata cupē hamre partu. Na quēt cute amji kam hapac xà tuw pejti

ata kam apu ipa. ¹⁸ Ne ampo pej itajē cunea Jeju kōt, Pahpām pīn, me pahwȳr pra. Ne pē mam me papē Pahpām curē xwȳn. Ne Jeju cukwa kam ri cute hacpȳa mā, mepahto amji jō ikwȳ nō. Ne cute hýrmā mehkwȳ to ipipkjēr xà ata pē ri me pajāpēn xà, pē ahna me paxām, mār quē me pahcuxā hanea ne me to amji jō ikwȳ nō. ¹⁹ Na wa ityj mehcunea mā me Pahpām jarēn to:

— Pahpām mā me ato hō ikwȳ nō na me ato prām. Na ri cute Jeju Crixtō cukwa kam, ate ame to kēnxā atajē cunea to hapac kēt, ne to tojnō — hane. Ne Pahpām te, ite mehcunea mā me ita jarēn na, me imā hūjahkre.

*Cu Jeju me ajpēn kam me pahhōnco, na
ri Pahpām te me pahna amjicaxār*

²⁰ Cwýrjapē pē Jeju harkwa na me iprar catējē na me ipyxwȳ. Na wa me cumā me icakōc xà ata kam, ihhēj rūm Pahpām ri me cumā ihcakōc, ne me ahna hāhwȳr to:

— Me icurē xwȳn itajē, cama amji na me ijamā, wa amjiwȳr me ato apkjē, ne me ato ikwȳ nō, cu ajpēn to me ikwȳ nō, ne ajpēn kam me pahhōnco — hane. ²¹ Pē nee Jeju Crixtō jū caxuw ampo kēn ton nare. Ne nee kam ampo kēn nō incrine hamreare cakrō, mā Pahpām te me pancwyryapē to amji kamhapac to ihhēj rūm, cute mehkhēn ton catējē nō. Ne cu Jeju me ajpēn kam me pahhōnco xà ata kōt ri, Pahpām te me bahna amji caxār, mār cuajpēan kam ame bapa, quē ha ahna ihcajpuaw.

6

*Cu pahtyj Pahpām te me pahto impejti
xà ata na me amji to pōj*

2 Corinti 6.1-18

¹ Me ipē Pahpām cahē na cumā me ijapēn catējē ita kam, wa ha me awȳ, mār ca atyj Pahpām te hāhcaprīa kam me ato impejti xà ata na me amji caxār to impeaj ne. ² Ne pē ramā Ixaj xwȳ pē Pahpām jarkwa na ihcakōc catē ata, ita na Pahpām jarkwa kōt ihhōc to hane he:

“Wa, ate amji tehcajpar xà na me iwȳr xà atana,
me akam ijapac prām kam ikrī.
Ne me apytār xà jō amcro ata kam,
ite ityj me apytār” hane.

Mēr hōhō, me ikampa. He ita kam ri pahte me amjipytār xà na, me Pahpām na me pajāhwȳr xà. He ita kam ri ramā pahte me amji pytār xà jō amcroa kam hāhhuc.

*Pē Pawrō cupē catyt kam Pahpām mā
hāpēn catē na amji jarē*

³ Wa ite amji kôt me jûm te catyt kam ipa intête mehcâhpêrkâr cupate, wa catyt kam me ipa, mār quênee jûm, ite me ijâpén xâ ton to me ipa ata na, ihcakôc kên nare.

⁴ He wa ityj quêt me ipê Pahpâm mā me ijâpén catêjê itajê na me amâ amji to me ipipê to me ipa. Gapacta ne me ikam me ato xa ne me ipupuhe:

Wa ityj ampo kên me, ite amji pupun kéanre me, ampo te amji wyr me ikrâ jacjén itajê mâ, ityj me ijucanâr to me ipa.

⁵ He hôtpê me icahhy, ne me ijacjê, ne me hâhtôa ne ihtyj me ito kên prâmté me ikrâ, ne ajpén wyr me icapôr to me ipa cakrô, wa ityjcatyt kam me Pahpâm mâ apê.

Ne wa ityj me ijapén to týaj to me ipa.

Ne wa hanea ne ityj me ijikwa ne me ijôt xâ kaj na, Pahpâm mâ mehcâjrén to me ipa.

Ne hanea ne prâm na ame ipa cakrô, wa ityj catyt kam Pahpâmmâ ijâpén to me ipa mâ, me ijucanâr to me ipa.

⁶ Ne wa ampo kên ton xâ ata pê ampýa mâ me ipa, ne Pahpâm te amji kam hapac xâ ri quêt me imâ hahkre pej to prâm.

Ne wa ityj cute me ito kên catêjê atajê kam me icryc, mâ me ijucanâr to mentête amji jiprôn to me ipa. Ne quêt ijâhcapriâ kam, catyt kam me to amji kam ijapac to me ipa.

Ne hanea ne ihtyj Pahpâm Carô Pejti te me imâ amji jôr, wa ihkôat me ipa.

Ne hanea ne ihtyj me imâ mehcunea kîn, wa mehkian kam me ipa.

⁷ Ne wa hanea ne ityj me cumâ Pahpâm jarkwa hêj xi nare ata jarêna to me ipa.

Ne hanea ne ityj Pahpâm carôat kôt, me ijâpén xâ pihoti catiaton to me ipa.

Ne wa catyt kam Pahpâm te amji kam hapac xâ pejti kôt me ipa xâ ita to me icurê xwýn catêjê kam pra ne toa me cupê amji pytâ, ne me tohjê.

⁸ Ne ite me amâ, ite amji kam me ijapac xâ na amji jarêna xâ itajê, ihtyj me ipê Pahpâm jarkwa na cumâ me iprar catêjê impeaj na me ijarê.

Mâ mehkwy kwy ihtyj me ito me icati, mâ mehkwy me ito ijokrenô, ne me imâ ipaham to.

Mâ mehkwy me ito mehcakôc to impejti, mâ mehkwy me ito mehcakôc kéanre.

He me ito hajyâr cakrô, wa nee itajê nô na me toamji kam me ijapac nare.

Ne me cumâa, me papê me pahhêj xi catêjê cakrô, wa ityj catyt kam ihêj xi xâ nare to icakôc to me ipa.

⁹ Ne me cumâa, nee me ipê jûmjê catihti atajê nare cakrô, mâ me hâhtôa mâ pjécunea kam me ijahkre pej.

Ne me cumâa, wa ijôtpê amji to me ityc xâ japen to me ipa cakrô, wa ityj me amji to me ipijapar to me ipa. Ne ihtyj me icahhyr to me ipa cakrô, nee cute amji mâ me hamâr ne me ijipej nare.

¹⁰ Ne me imâ amji kîn nare cakrô, hôtpê Pahpâm pyrén me ijakry. Ne me ipê ampo hamreare cakrô, wa ityj ite, Pahpâm te amji kam hapac xâ to, me hâhtôa ne me to hakrâj. Ne me ipê ampo pê pjê itatekjê jamreare cakrô, mâ hôtpê me imâampo pê côjkwa tekjê atajê cunea.

Pê Pawrô hirâ pê, ihcunea na, me cumâ amji jarêna pa

¹¹ Corinti jô krî kam me ikjêjê itajê, wa ite nee ampo na me apê amji to ipimxur nare, ne quêt hirâa pê me amâ ihcunea na me amji jarêna par. Ne ityj imâ me akinti ata to ite me amâ ipipê. ¹² Ne imâ me akian to me akin cakrô, mâ nee ihhêj ne me amâ me ikîn nare. ¹³ Ne Jeju kôt ihhêj rûm me apê me ikra pyràac. Ne imâ me akinti ita jahpan xâ na, hanea ne hipêr amâ me ikîn.

Cu ha nee me cupê Jeju na mehkwy nare atajê caca xâ mâ me paxâr nare

Epet 5.3-14; Tijac 4.4-5; 1 Petrô 4.1-6

¹⁴ Ne me apê Jeju to ate amji mâ me ahimpej catêjê atajê, ca ha nee amji mâ me Jeju to mehmimpej nare atajê me, me gâpén xâ na ame ajpênpa, ne ajwar, ajpêñ cahê na me gâpén nare. Ampo na? Quê ha pijamâ jûm krâ kên ne amjia kôtipa atajê me, jûm krâ kên ne amjia kôtipa atajê me, ajpêñ cahê na me hâpén to me ipa? Hâpâ! Jû wyr quê ame amji mâ hamâ ne ajpêñ cahê na me hâpén to me ipa. He xâ quê ajkî ihtyj amcro me awcapâtôkô ajcacwa? Hâpâ! ¹⁵ He xâ ajkî ihtyj Jeju Crixtô me Xatanaj mâ ajpêñ cajrén? Hâpâ! Me cupê ajpêñ curê xwýn. Mér hôhô, por jûmjê amji mâ Jeju to mehmimpej to me ipa atajê, quê nee Jeju to amji mâ mehmimpej nare atajê me, ajpêñ kam me ihhôncô nare, ne ajpêñ kaj na me ajpêñ kampa. ¹⁶ Quê ha pijamâ jûm Pahpâm tûr rohnýtti mâ ata jûrkwa wyr pahpâm cahâc kreka tîr nare ata to hýrmâ mô, ne kam hâm? Hâpâ! Jû wyr quê Pahpâm me, pahpâm cahâc kreka ata apu amji mâ hamâ, ne ajpêñ kôt amji kampa. Mér hôhô, Pahpâm Carô Pejtime paññ caxwâm pê ihkrî ita kam, ihhêj rûm me papê Pahpâm tûr rohnýtti mâ ata jûrkwapyrâac. He pê Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê

atajê me hâhtôa, ne ramã Pahpâm jarkwa na, hô kâhhôc kam, ahna mehhôc to hane he:

“Wa ha ityj me cahê na ikrî, ne mehcotea na apu ipa,
ne pa amji to me hô Pahpâm, quê ha me cupê me ikwy.

¹⁷ Na ca ha mehkra kên catêjê te Pahpâm to amji mã mehhimpej nare atajê pê me acato,

ne ajtea me cupê ampÿa mã ame apa.

Ne nee ca ha mehkôt cute me ampo kên ton xà atajê nô ton nare.

Ca ha me to hane, wa ha ityj me ana amji caxàr to impeaj ne.

¹⁸ Na wa ha me Apâm Cati na amji to, ne me apê me ikra na me ato” hane.

Hôhô, pê Pahhiti mehcunea jirôa pê carôt týjti ata, me ana amji jarën to hane.

CARATI JŌ PJĒ WỲR Pawrō Jō Kàhhōc

Ŷhý, pê Pawrō pê Jeju jarkwa namemprar catéjê nô, ne ma Carati jō pjē kamJeju na mehkwy mehkri atajê mā, pomcu me hō kàhhōc cahyt ita kujate. Na pê hō kàhhōc japrì ita pê **Carati Jō PJē Kam Jeju Na Mehkwy Jakrā Mehkrī Atajē Wỳr, Pawrō Jō Kàhhōc** (Carati).

Ne ihkâhhōc ita kam, cute me cumâ ihhêj xi catéjê cawpa to hajyr he: "Nee hipér me cute me Juta catéjê te amji kam me hapac xâ wej tûm atakôt me ipa xâ nare. Jū wỳr quê Pahpâm pahte me pajapèn xâ impejti ton itajê kôt, me pahna amji capa. Ne jū wỳr quê me panquêtjê me, jûmcaca xâ kôt me papa xâ ita kôt, Pahpâm me pahna amji capa. Ne Jeju to quêt amji mā me pahhimpej, ne kam me pahhôco, mā cute me pamâ pahteamji kam me pajapac xâ intuwti jôr xâ ita kôt, quê ha Pahpâm me pahna amji capa" hajyr.

*Pawrō te amji kôt harën xâ
Me Hâpén Xâ 16.6; 18.23*

¹⁻² Hâpà me ikwÿ pê Jeju na mehkwy, ca Carati jō pjē kam ame akrí atajê. Ipê Pawrō, ne ipê Jeju jarkwa na iprar catê. Ne itea wa ijarkwahyr, mā ijarkwa kôt cute me amâ ihkâhhōc ita ton. Ne Jeju jarkwa na iprar xâ ita caxuw nee jûmjê xûmre te me icapi nare, ne nee jûmjê xûmre kôt Pahpâm te icapi nare. Ne quêt Jeju Crixtô me, Hûm pê Pahpâm te hacpÿa mâ to ihtîr ata me ri ajwar ijâpén xâ ita caxuw icapi. Ne ita ri Jeju kam ajpén to me pahte amji to me pahkjéj kyû, icahê na mehkri itajê te me amâ amji jarêñ kujahêc.

³ Imâ Pahpâm pê me pajô Inxû me, me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ato impejti na me ato prâm. Ne cute me acapri, ne me acaxwâm pê me acaxwÿn kam me amâ me acaricti, impejti jôr to ipa na, imâ me ato prâm. ⁴ He Pahpâm mâ me pahcunea pê mehkân ton catéjê, cwýrjapê ri ihtyje pahkên mâ me paxâr xâ. Ne pê Jeju ihtyc mâ amji gô. Cute me pahkên mâ me paxâr xâ ata pê me pahto cator xâ caxuw cumâ amji gô, mâ me pancwýrjapê ihtyc. Mâr quê pjékam, cute me amji kam hapac xâ kén ita pê me pahito cato. Hô, ita na pê me Pahpâm pê me pajô Inxû Cati ihkra pê Jeju Crixtô to prâm. ⁵ Cwýrjapê ri imâ amcro cunea kam me pahte Pahpâm mâ me:

— Mehcunea jirôa pê quêt acatihti, ne apejti rohnýtti mâ — hajyr to prâm. Ampeaj kam!

Cu ha cute me pamâ ihhêj catêjê par nare

Roman 16.17; Coroxo 2.8; 2 Petrô 2.1-3

⁶ Pyhâp! Mâ ajte xâmte ramâ me ate, pê Jeju hâhcapriä kam amji kôt Pahpâm wỳr pry ata kôt me ana ahwÿ, ca ihkôt me amôr cahtiri, ramâ ate me cumâ hikran! Pê Pahpâm Jeju te amjikam hapac xâ na ihkôt me amôr prâmte me ana ahwÿ, ca ihkôt me amôr cahtiri ihhêj ne ramâ ate me cumâ hikran! Ne ajte ita caxuw Pahpâm wỳr ajteare mâ, me amâ jûm te amji kam hapac xâ nô ita kôt ame apa. ⁷ He xâ ajkî ampeaj kam me Pahpâm wỳr pry jahtô? Hâpà! He Jeju te amji kam hapac xâ ita pê ri pry pyxit peaj ata, Pahpâm wỳr. Wa ite curijûmjê itajê te Jeju te amji kam hapac xâ tête ame girêñ to me ipa na me garêñ par. Ne cute me amâ ampo to hahkre xâ atajê kôt ri, me akrâ cunî pit. Neihtyj Jeju te amji kam hapac xâ pejti ata to me amâ ihhêj to me ipa. ⁸ He imâ jûm te Jeju rân xâ na ajteare mâ me amâ ampo kén to hahkre catê atajê to, Pahpâm te Xatanaj jô cuhy catia ata kam, mehkén mâ me mén rohnýtti mâ na, me to prâm. Wa ha meite mân Jeju rân xâ na ajteare mâ me amâ ampo to hahkre na, wa ha ityj Pahpâm te me ito kén na, imâ amji to prâm. Ne quê cójkwa pîn Pahpâm mâmempapr catê nô wrý, ne Jeju rân xâ na, ajteare mâ, me amâ ampo to hahkre na, quêha ihtyj imâ Pahpâm te cuhy catiaata kam ihkên mâ mén na, imâ to prâm.

⁹ He pê wa mam me amâ ampo to hahkre, pê ca ahna me amji capa ata rân xâ na, xâ wa ha ajkî hipératere mâ ihkaj na me amâ ampo to hahkre? Hâpà, wa ha hipér me amâ ite to hahkre xâ atajê to pit mâ hahkre. Ne quê ihhêaj to jûm ita, Jeju rân xâna, ajteare mâ me amâ ampo to hahkre ata ri, imâ Pahpâm te cuhy catia kam ihkên mâ mén rohnýttimâ na, imâ me to prâm.

¹⁰ Ne por ame amâ ihhêj to ipa, ca kam me akrâ cunîlhti atajê ri, ito meamâ ihhêj to hane he:

— Por Pawrō me amâ ampo to hahkre atajê kôt hamreare. Ne ate mehkîn prâmte ri ame amâ ihcakôc to ipa — hane. Wa nee meate me ikîn prâmte ame amâ icakôc nare, ne quêt Pahpâm te ikîn prâmte, wa ame amâ icakôc. Wa pjê ita kam ite amji to mehcjapuaw prâm na mâ, wa ha nee cumâ ijâpén xâ, pê Jeju mâ iprar catê ita, mâ ixâr nare.

Pê Jejua harkwa na imprar catê na Pawrō xâm

Me Hâpén Xâ 26.9-20

¹¹⁻¹² He por atajē te hanea ne, pom ite me amā ampo to hahkre xà itajē, nee Pahpām pīn cator nare na me harē. Cwýrjapē Jeju kam me ikjējē, wa ha ita cunea na me amā amji jarēn to capō partu ne. He wa nee ite ikrāa kamita to amji kam ijapac, ne ame amā harēn nare. He nee jūm xūmre te me caxuw imā hōr nare, nee jūmjē te me caxuw imā ita to hahkre nare. Ne Jeju Crixtō te ri imā itajē cunea jahkre pej na iton, ne imāipēr.

¹³ He pē ca ramā me ijarēn pa, pē wa ajco mam Juta catējē te amji kam hapac xà kōt ipa xà ata kam, pē wa ajco Pahpām na mehkwý jahkre kēt kam, ijāprēa kam ipa. Ne cute me amji pupun xà kēanre na me ton to ipa. Ne ajco ite me to hamre prāmte ihcunea na me ton to ipa. ¹⁴ Ne pē wa amcro atajē kam, ajco me ikwý pē Juta catējē te amji kam hapac xà kam, me ikwý pē ajkam me icati jirōa pē catyt kam, me iquēt xwýpē Mojxe te me hapackrexà kōt ipa. Ne pē wa ajco me iquētjē caca xàa kōt, caxwām catia mā, catyt kam ipa na ajco amji to ahcukij.

¹⁵ He pē wa cormā ipym nare kam, pē ramā Pahpām hāhcapria kam amjia kōt amji mā icapi, ne ina ahwý, cumā ijāpēn prāmte. ¹⁶ Wa ite mehcahkrit pē, por me cupē Juta catējē nare atajē mā, Jeju jarēn, ne ipēprāmte, pē Pahpām imā ikra jahkre ne imā cupē. Ata caxuw pē wa nee jūm xūmre wyr ipicahur nare, cute imā Jeju te amji kam hapac xà to hapackre prāmte. ¹⁷ Pē wa nee hanea ne Krípinkrēn wyr itēm, ne mam, icumam me cupē Jeju jarkwa na memprar catējē atajē nō cukij nare, cute imā Jeju te amji kamhapac xà to hahkre prāmte. Ne ma cama Pōcaprýhti jō pōti kam me hamreare ata wyr itēm pyrentu. Pē curia Jeju imā cute amji kam hapac xà to hahkre, jirō pē mā wa ma, Tamatcō jō krí wyr ite amji jaxār.

¹⁸ Ne pē wa Krípinkrēn wyr itēm nare to amji to caku to incrē, jirō pē, pē wa cormā Petró pupun. Ne cumā icakōc prāmte Krípinkrēn wyr tē, ne icato, ne curia cahē na amji to putwry jikjē to hamre. ¹⁹ Pē wa nee Jeju jarkwa na memprar catējē nō pupun nare, ne ite Tijac pē Jeju tō te amji to hapu na kjē atame, Petró pit pupun. ²⁰ He ampeaj kam wa Pahpām kam mare mā, me amā awjarē, pom wa ampo cuneato awjarē itajē, nee mā ihēj xi nare, ne ampeaj kam pē Jeju imā to hahkre. ²¹ Pē wa Petró pupun jirō pē, ma Xiri jō pjē me, Xirixij jō pjē kam amehkrī atajē kwý kōt apu mō.

Pē Jeju Pawrō te amji kam hapac xà cunea to antuw

²² Ne pē amcro atajē kam, nee Juta jō pjē kam JejuCrixtō na mehkwý atajē me ijahkre pej, ne mento jīa to me ipupun nare. ²³ Ne pē cama ajco me cumā me ijarēn to hane he:

— Por pē Pawrō ajco Jeju to amji mā me pahhimpej tēte me pahcahpērkā ata ri, ita caxuw ihtyjmehcunea mā, cute amji mā Jeju to mehhimpej na me ton to ipa — hajýr na cute me ijarēn par. ²⁴ Ne cute me ijarēn par xà ita kōt ri, ihtyj Pahpām to amji mā me hāmnān to me ipa.

2

Pē mam Jeju jarkwa na memprar catējē atajē Pawrō pejti na harē

Me Hāpēn Xà 15.1-11

¹⁻² Ne ina caku te cwatôxi jirō pē mā, Pahpām te hacp̄ya mā Krípinkrēn wyr itēmto imā hūjarēn, wa ite impar, ne ma amji jaxār. Ne ma amji kōt Parnap me Tito pē Crec catējē nō ata me, me pra, ne curi me icator. Ne ite Jeju namehkwý jō pahhi catējē pit me, me cuprōn, wa ite me cumā mehcahkrit pē Juta catējē nare atajē, mā Jeju jarēn xà atajē cunea na, amji jarēn. Neampo na wa ite cumā catyt kam amji jarēn to hajýr? Ihtyj ame ite amji kam ijapac xà ita kōt hamreare na mehcmājī cupate, wa ite me cumā harēn par. ³⁻⁵ Mā cute me, ite me cumā harēn xà ita na me ipar, ne ahna me cumā impejti. Mā ikōt mehkwý cator atajē te me cupē Jeju na mehkwýa na me cumāamji jarēn. Ne hamreare, imāa cama ame cumā mehhéj. Ne ampo na ri curi me cator? He cama cute ame ikōp̄ir prāmte, mōrmō wa ajkī Juta catējēte amji kam me hapac xà me, Mojxe xwý te me hapackre xāa kōt, ajkī me mō. Mā cute ahna mē ipupun prāmte, curi me cator. Ne cute me ikōt mōr catē pē Tito pupun, mā nee cupē Juta catējē nō nare, na pē neeme ipē Juta catējē caca xà kōt amji mā impy kā kwý jakep nare. Cwýrjapē ri me imā:

— Ampo na mā ca me pancaca xà to pahte me amji pyrāc xà kōt, nee ate me Tito mā impy kā kwý jakep nare? Me imāa, me cupē Jeju na mehkwý cuneate hanea ne ihtyj me panquētjē te amji kam hapac xà to, cute me amji pyrāc xāatajē cunea kōt me ipa xà — hajýr. Wa nee ite me kam ijapac nare, ne cama, ma ame amji pē cute amji kam me hapac xà ita cunea curē. Ampona? He wa nee me iquētjē caca xà itajē me, Jeju te amji kam hapac xà impejti ita to me ipicacwyr prām nare. Ampo na? He Pahpām te amji kam hapac xà impejti ita kōt ri, me apa na imā me ato prām. Xà Jeju namehkwý jō pahhi catējē atajē te ajkī Tito mā impy kā kwý jakep na,

me imā hūjahkre? Hāpà! Nee cute ahna me imā hūjahkre nare!

⁶ Mā Tijac me, Petrō me, Jowāw pē Jeju na mehkwy jō pahhi catējē na cuteme imā harēn atajē te nee, ite ampo to ihcupan xā nō mā cator nare. Na ri nee cute me, ite amji kam ijapac xā ita jirō pē, me imā ampo jarēn, ne tomehhimpej nare. Ne me cupē Jeju na mehkwy mā ihtȳ amji mā me hūmre itajē cupa to me ipa, ne me ajpēn mā:

— Pē me hūmre itajē mento jīa to me Jeju pupu, cwyrjpē rī me hūmrecunea jirō pē me cati — hajyr. Wa nee ampo ita to amji kam ijapac prām nare. Ampo na? He Pahpām mā me pahcunea jahkre pej pejtu, ne cumā me pahcunea pipēn pit. ⁷ Ne me cupē pahhi catējē atajē mā ijahkre pej, Pahpām te ite mehcahkrīt mā, Jeju te amji kam hapac xā jarēn catē na, cute ixām na me ijahkre pej, ahnaamā cute Petrō, pē me cupē Juta catējē mā Jeju kōt harēn catē na hām he.

⁸ Pē Pahpām mehcahkrīt mā, ite Jeju jarēn xā caxuw, imā ikrā kre te amji jahkre pej xā gō. Ne hanea ne me cupē Juta catējē mā Petrō te Jejujarēn xā caxuw cumā ihkrā kre te amji jahkre pej xā gō. ⁹ Ne wa ite Jeju na mehkwy jamār catējē atajē me, Pahpām te me imā ijapēn xājōr ata na me ajpēn par pej jirō pē mā ri, cute ahna Parnap me ijahkre pej, ne mehkwy kam mare mā, cuteme imā:

— He cu me pahcunea Pahpām mā hāpēn xā pyxit peaj ita to pit mā me apē. Ne me atekjē pē, mehcahkrīt jō pjē kam me ipa atajē mā, ate me Jeju jarēn xā. Ne me pa, wa ha me cupē Juta catējē jōpjē kam ame ipa atajē mā Jeju jarē. ¹⁰ Ne cormā ampo ata pyxit peaj ri, ate ton xā. Nee mā ampo nare, he ita ri Krīpinkrēn kam Jeju na mehkwy pē, me pahkwȳ kwy mehkrī itajē pē ampo hamreare, na caha ihmāt ri pjē nōa kam, me pahkwȳ mehkrī atajē mā me harē, mār quē me harēn pa, ne ajpēn me cumā ampo kujate — hajyr. Wa ite me kam ijapac, ne me cumā:

— Imā ri quēt ita ton to prām to prām rohnýtti mā — hane. Ne ite me ajpēn par jirō pē mā, wa ma hacpȳ mā Antijoc jō krī wyr me pra.

*Pē Pawrō Petrō te to ihcupan xā jarē
Roman 3.21-23; 6.1-14*

¹¹⁻¹² Ne jū mā me ina amcro te, mā ma Petrō Antijoc jō krī kam me iwyr tē, ne curi cute to ihcupan to hajyr he. Pē ajco Petrō Antijoc jō krī kam, mehcahkrīt pē Jeju na mehkwy cahē na ihkrī, ne ajcoapā, me cupē Juta catējē te amji kam hapac xā kaj na. Ne Pahpām mā, nee ita na ikhaj na nare. Ampo na? He Pahpām

mā me pahcunea pipēn pit. MāTijac cormā Krīpinkrēn kam ihkrī, ne cute Petrō wyr jūmjē itajē kujahēc, cute me hōmpun prāmte. Mā curi me cator, mā Petrō te mehōmpun, ne taa amji mā:

— Wa ha mehcahkrīt itajē cahē na ijapān kam to icrā, quē ha me hūmre itajē me ipupu, ne me amji jaxā, ne me ijarē, quē ha ahna me kam ipahām — hajyr. Na ri cute mehcahkrīt atajē cahē na hāpānjicu, ne me cupē ampȳa mā hȳr, ne alte jȳ ne apā. ¹³ Mā hanea ne Antijoc catējē kwy pē Jeju na mehkwy pē Juta catējē te me hajyar, ne cuteme amji to caprā, ne Petrō kōat, ne hipēr Jeju kam ajpēn to mehkjējē, ne mehcahkrīt atajē cahē na amehāpān nare. Mā hanea ne Parnap te hajyar, ne cute amji kam me hapac xā kēn ata kōt, mehcahkrīt atajē mā hikran.

¹⁴ Wa ite, cute me Pahpām jō pry pejti ata cupan na, me hōmpun pyrentu, ne me kam mare mā, Petrō kuc ri, cute to ihcupan ita tētē cumān to:

— Pyhāpā! He apē Juta catējē nōa cakrō, ca nee ajte catyt kam ihcunea na Juta catējē caca xā kōt apa nare! Mēr ampo na mā ca Juta catējē caca xā kōt mehcahkrītitajē ton to me apa to prām? Nee ate me hajyr xā hamreare! — hajyr.

Pē Pawrō Juta catējē mā ahna ihkōt harē

¹⁵ Ne curi me cupē Juta catējē pē Jeju na mehkwy, me jȳ atajē mā, ite ihcunea na ihkōt harēn to hajyr he:

— He me pahpȳpym xā kōt ri, me papē Juta catējē impeaj, ne nee me papē ampo kra cahkrīt pē Pahpām te to ihhimpej xā jahkre kēatre atajē kwy pyrac nare. ¹⁶⁻¹⁷ He me pamā Pahpām te, nee Mojxe xwȳ te me hacpackre xā kōt me ipa atajē na, cute amji caxārnare na, me hahkre pej. Ne quēt Jeju Crixtō to amji mā mehhimpej xā ata kōt ri, Pahpām me ahna amji to pōj. He me papē Juta catējē me, mehcahkrīt atajē me, me Pahpām mā me pahcunea pē, me to ihcupan catējē. Nāmri quē ha mehcahkrīt atajē te amji mā Jeju to ihhimpej na, quē ha Pahpām mā jūmjē atajē impejti ita na. Ne me papē Juta catējē te mehajyar. Na cu ha hapac xāa kōt, me ajpēnto me papicokjēr jicu, ne mePahpām te amji kam hapac xā pejti ita kōt pit mā me papa. Quē ha jūm ahna me pahpupu, ne me pamā: "Pyhāpā, me imāa, ca ihhēj ne ate me Jeju Crixtō teamji kam hapac xā ita cryc, me papē Juta catējē te amji kam hapac xā jicu, ne ate me hūnār, ne hamre ate me to ihcupan. Cwyrjpē rī Jeju Crixtō te, meate me to kēn na me aton" hajyr. Me ikjējē, he mehcahkrīt xā ita kēanre. Xā quē

ha pijamā Jeju Hūm pê Pahpām te amji kam hapac xà kaj na, mepamā ampo kēn to hahkre? Hāpā! ¹⁸ Ita ri, imāa ihcupan he. Ca ha me pancaca xà kōt hamreare ata mā me hikra, ne impej wyr me apkjē, ne ana ahtūm, ca ha hacpÿa mā, mam me acacaxà kōt hamreare ata wyr me apkjē, ita na ri ihkai na.

Cu ha nee jū caxuw Jeju te amji kam hapac xà pejti jicu nare

¹⁹⁻²⁰ — Jū wyr cu ha me pahnō Mojxe xwÿ jō kâhhôc kam, menquêtjé japackre xacunea kōt, catyt kam me papa. Cwÿrjapē ri Pahpām mā me pahcunea kēanre, ne ihhēj ne me papē jūmjē te ihkēn ton jaapan xà na ihtyc to prām atajē pyràac. Cu ha ihcunea na catyt kam me papa na mā, quē ha nee me pancwÿrjapē Jeju ihtyc prām nare. Na pē Jeju amjia kōt me pancwÿrjapē ihtyc mā amji gō ne ty, na cu ha pahtjy ihtyc xà ata kōt amji mā to me pahhimpej. Ne amji mā ihtyc xà ata to me pahhimpej xà ata pē ihhēj rûm cahê na me pahtyc. Cwÿrjapē cu ha neehipér, pahte amji to mehcajpuw prām to ame papa nare. Na pē Pahpām kra mā me pahkñ, pē me pancwÿrjapē ty, ne cute me pamā amji jōr, neme pahtcaxwām pē ihkrī, ne catyt kam ihkōt me papa xâcacaxuw, cute me pamā carôt jōr. ²¹ Ita kam, xà wa ha ajkī Jeju te amji kam hapac xà jicu, ne hacpÿa mā me iquêtjé te amji kam hapac xà wyr apkjē ne hūnā? Hāpā! Wyr waha hicu!

— Pê Pahpām Mojxe xwÿ mā hō kâhhôc kam Juta catéjē mā, cute mehapackre xà gō ata, nee Pahpām te ihkōt me pahna amji caxâr xà caxuw impejnare. Quê ha caxuw impej na mā, quê ha nee Jeju ihtyc prām nare. Ne ampo caxuw ri impej? He cute me pahkñen na me pajaren, cu pahte me hahkre pej, ne Jejuwyr me papipkjér xà caxuw ri impej. Ne Jeju pê Pahpām kra ata kōt ri, me pahna amji to pój — hane. Hō, pê wa me cumā harêr to hane.

3

Quê ha Pahpām nee me pajapén xà impejti kōt mepahna amji to pój nare

Carati 5.16-23; Tito 3.4-7

¹ Pyhàpà, ca Carati jō pjé kam me akrī itajē, ca ihhēj ne ame ato kam waj. Ampo na? He ihhēj ne me apê amji jahkre kēatre. He ihhēj ne jūmte me ato hy. Mār pê wa hirâa pê me amā:

— Me pancwÿrjapēa ri pí kam Jeju tyc — hanena harê ta? Nō na mā ca, Pahpām te me ana amji caxâr prâmtre hacpÿa mā menquêtjé caca xà wyr ate me amjjjaxâr? ² Xà pê ca Mojxe xwÿ caca xà kōt me apa xà ata kam, xà pê hōtpê ajco

Pahpām Carō Pejti me amā amji gō? Hāpà, nee pê me amā amjjior nare. Ne quêt me ate amji mā, Jeju jarēn par ita kam, amji mā me to hajýr, ne amji mā me to ahimpej xà kōt ri, Pahpām Carō Pejti te me amā amji jōr.

³ Pyhàpà, ihhēj ne me apê mehkrā nare catéjépyràc. He pê ca Jeju toamji mā me ahimpej kam me to atêm xà ata kam, pê Pahpām me amā amji Carō Pejti gō, mār ca, carôat kōt, ihkōt me apa. Hō, pê ca amji mā me to ahimpej kamto atêm to hane. Nō na mā ca ita caxuw ihhēj ne Mojxe xwÿ caca xà wejti ata kōt, ate me to ihkrā curan to prâm to mā, ca hýrmā me apipkjér? Ne me carôat kōt mehkôt ame apa prâm. ⁴ He xà ajkī ihcaprÿ na Pahpām Carō Pejti te ramā me ate amji kam me gapac xà tuw pejti ato ipijapar toiryti to hajýr? Hāpà, imāa cute ahna hajýr nare! ⁵ Pê Pahpām amji Carō Pejti kōt, ihcunea na, me amā ate amji jahkrekjti gō. Ne cute me akam hâpén xà catia ton atajē to, cute amji carôtto ipipē, mār quē mehcunea me hōmpu, ne me akwÿ kam carôt ata jahkre pej. He xà ca ajkī, Mojxe caca xà wejti kam, ate me atêm xà ata kōt mā, ame atohane? Hāpà! Ne mēr ampo na mā cute me ato hajýr? Nee mā ampo na nare, he me ate me Jeju jarēn par xà ata to amji mā me ahimpej na ri, cute me ato hajýr.

Pê Aprâw Pahpām to amji mā ihhimpej, na pê ahna amji capa

Roman 4.1-25

⁶ Ca me iquêtjewy pê Aprâw to me amji japackre! He xà pê ajkī catyt kam ipa, nee jū caxuw ampo kēn ton nare cwÿrjapē pê Pahpām ahna amji capa? Hāpà. He pê Pahpām Aprâw mā:

— Ate amji mā ito ahimpej, cwÿrjapē ri imā apê catyt kam apa catê — hane.

⁷ Cwÿrjapē ri mehcunea amji mā me Pahpām to ihhimpej atajē pê Aprâw tâmxwyà pyràc.

⁸ Pê rŷ pêa mā Pahpām amji mā:

— Wa ha ityj jū caxuw pjé kam mehcakhkritmekrī atajē te amji mā ito mehhimpej xà ata kōt, me ahna amji capa — hane. Cwÿrjapē pê Aprâw xwÿ mā:

— Acwÿrjapē wa ha pjé cunea kam-mehkrī atajē cunea to impejti ne — hane.

⁹ Mā Aprâw te Pahpām to amji mā hajýr, cwÿrjapē ri cute ahna amji caxâr ne to impejti. Cwÿrjapē quê ha Aprâw cuxâ mehcunea te Pahpām toamji mā hajýr na, quê ha ihtjy Pahpām me ahna amji to pój, ne me to impejti ne.

Jū wyr cu me panquêtjé caca xà kōt me papa kōt Pahpām cajpuaw.

¹⁰ Quê ha me pahnō amji mā:

— Wa ha Mojxe xwÿ te me hapackre xà cunea na ihköt amji kampa, quê ha Pahpäm ihtÿj ina amji capa — hajÿr na, quê hataa, amji curê capa. Ampo na? He jü wÿr cu me pahnö Mojxe te me hapackre xà cunea kôt hakop, ne nee ihnö to gapac kêt nare. He pê ramä Pahpämöh kàhhôc kam amji mä Mojxe caca xà kôt me ipa catêjê crôn to hane he:

“Quê ha jüm te, amcro cuneakam ite Mojxe mä ijarkwa jirên mä cute ahna ihhôc ata kam hapac nare na,
wa ha itÿj apu kamicryc, ne apu cucrô.
Quê ha cama pyxit peaj ne to hapac kêt cakrô,
wa ha itÿj hahpan xà na apu to kên” hane.

¹¹ Pê ramä rÿ pêa mä Pahpäm jarkwa to ihcakôc catê japrÿ te Hapakuc ita Pahpäm jarkwa kôt hõ kàhhôc kam, ita na ihhôc to hane he:

“Quê hajüm ito amji mä ihhimpej na,
wa ha to amji kam ijapac to,
cupê jü caxuw jüm te icuna mä ampo kên
ton nare catê ata rohnÿtti mä.
Na wa ha itÿj ahnaamji capa,
quê ha icahê na icarôt kôt ihtüar na ipa
rohnÿtti mä” hane.

Ne cute harën xà ita kôt, cu ramä pahte me amji jahkre pej. He jü wÿr quêha Pahpäm pahte Mojxe xwÿ te me hapackre xà kôt me papa xà ita kôt, me pahna amji capa. ¹² He Mojxe te me pajapackre xà ata, nee me pahte Pahpäm to pahte amji mä me pahhimpej na me pahton nare, ne ajte me pajapên xà na, pahte amjito me hajÿr na pit mä me pahto. Ampo na? Pê ramä Mojxe ampo itajê na Pahpäm te cumä amji jarën xà na, hõ kàhhôc kam ahna ihhôc to hane he:

“Quê ha jüm te ite me cumä ijarkwa jirên xà itajê cunea to amji kam hapac to ipa,
ne nee jü caxuw ihnö to hapac kêt nare na,
wa ha itÿj ahnaamji capa,
quê ha icahê na ihkri rohnÿtti mä” hane.

¹³ Nämri quê ha me pahnö te Mojxe te me hapackre xà ita jirô pê ihpymna, quê ha taa amji curê capa, quê ha Pahpäm ihkên mä cumë. Ne jü wÿr cu me pahnö Mojxe te me hapackre xà atajê cunea kôt me papa. Cwÿrjapê cu ha me pahcunea Pahpäm mä me amji curê capa. Na ri Jeju te ita na me pajahkre pej, ne me pajaxà kam pî kam ihtyc. Ne ihtyc xà ata te ri me pahcurê pê me pahcaxär.

Ne Pahpäm jõ kàhhôc kam, ramä cute ita na harën to hajÿr he:

“Ne por quê ha jûm pî kam ajêt ne ty,
ata to, pê Pahpäm ramä amji mäincrôn
hiahpuro,
ne toa cute curê mä mën” hane.

¹⁴ Ne m  r ampo na p   Jeju pî kam ty? He nee m   ampo na nare, por p   Pahpäm Apr  w m   ampo catia to awjahkre ata, qu   ha Jeju Crixt   tyc x  ata k  t, hanea ne me ap   mehcahkrit m   h  r x  . M  r cu, me pahcunea, Pahpäm te me pam   Car   Pejti to h  jahkre ata cwa. Ne Jeju Crixt   to pahte amji m   me pahhimpej cw  rjap  , qu   ha me pam   cug  .

*P   Pahpäm ampo to h  jahkre ata,
ampo cunea jir  a p   irohnytti m  
Roman 3.19-20; 5.20-21; 11.32*

¹⁵ Jeju kam me ikj  j  , wa ha hir  a p   me am   ampo ita k  t har  , m  r ca me kam gapac to impeaj ne. Cu ha me pahn   ajkrut ne ampo na ajp  n pa, ne to amjim   awjahkre, ne ahna amji x  m jir   p  , qu   ha nee j  m hip  r ampo ata to ipicam  n ne to ipintuw nare. ¹⁶ P   Pahpäm Apr  w xw  y m   iht  mxw  y to awjahkre. Ne p   Pahpäm h   k  ahh  c kam, nee ita to h  jar  en to: “Meht  mxw  y” haj  r nare, p   neeme h  ht  oa to h  jahkre nare, ne qu  t Pahpäm h   k  ahh  c kam ita jar  en to: “Iht  mxw  y” hane. Ampo na? He Apr  w xw  y t  mxw  y pyxit peaj p   Jeju Crixt   ata to, p   awjahkre. Ne me pap   Jeju kam pahte me ajp  n h  nco cat  j   m   ri, hanea ne cute to h  jahkre x   ata. ¹⁷ Ne ampo na m   wa ame am   ij  jar  en to hane? Nee m   ampo na nare! P   Pahpäm r  y p  a m   Apr  w me, iht  mxw  y m  , ampo catia to awjahkre ata na, ram   caku j  ht   te cwatx  nta ne ihk  t cute tr  nta jir   p  , p   Pahpäm Mojxe m   ajteare m   cute amji kam hapac x   g  . Ne curm   Mojxe te me hapackre x   tuwti ita, qu   nee r  y p  a m   Pahpäm te Apr  w me amji ton na, me ajp  n par x   ata to hamre nare.

¹⁸ He me am   ihh  j cat  j   ataj   ri me am   ihh  j to hane he:

— Cu ha nee Mojxe xw  y caca x   ata k  t me papa nare na, qu   ha nee Pahpäm mepam   cute ampo to h  jahkre x   ata j  r nare — hane. Ne cute har  en x   ata h  j xi. Ampo na? Qu   ha ita p   ampeaj kam na m  , qu   ha iht  j Mojxe teme hapackre x   ita, Pahpäm te amji kam hapac x   to, cute me pam   h  jahkre x   ita to hamre. Ne nee ita te haj  r nare, ne cute Apr  w xw  y m   to h  jahkre x  ata k  t, amjia k  t to impejti.

Pê Mojxe jō kàhhôc ita, pahte me to ihcupan xà to me pamā ajpē

¹⁹⁻²⁰ Pê Pahpâm Aprâw me pit mā ajpēn pa. Ne nee pê Pahpâm hýrmâj jûm kujahêc, pê cumâ hújarén nare. Pê Pahpâm Aprâw kuc ri cumâ awjaré, ne cume ajpēn pa. Ne Mojxe nare, pê nee Pahpâm to hajyâr nare. Pêcôjkwa kam cumâ memprar catêjê mā, cute amji kam hapac xà ita gô, pê ma Mojxe mā cugô, pê ma Mojxe to me cupê Juta catêjê japackre. Caihhêaj to me anô amji mā:

— Ampo caxuw mā Mojxe te me hapackre xà ita pej? — hane. Ÿhý, wa ha me amâ harê. He mehcunea te Pahpâm te amji kamhapac xà jirô pê mehpýpym na, cute me hahkre pej xà caxuw ri, cute me hapackre xà ita. Ne cute me hapackre xà ata to me amji japackre ita na, mā ahnaa Aprâw tâmxwý pê Jeju Crixtô ata cator. Ne nee cute me Mojxe te me hapackre xà ata to pit mā, cute hipér me amji kam hapac xà nare.

Mojxe caca xà ita nee Pahpâm cahê na me papa na me pahton nare

²¹ Ca ihhêaj to me anô ita kampa, ne amji mā:

— Pŷhápà, he ihhêj neMojxe te me hapackre xà ita, Pahpâm te Aprâw me ajpēn par xà ata kaj na — hane. Co he! Nee ca amji mā harê to hajyâr nare. Ampo na? He Mojxete me hapackre xà ita hôtpê impej cakrô, quê nee Pahpâm cahê na mepahtîr rohnytti mā na me pahton nare. Quê ha cute mân me Pahpâm te me pahna amji caxâr na ton na, cu ha nee hipér ihnô na mehprâm nare. ²² He ramâ Pahpâm te, me pahcunea te hô kâhhôc kam pjê cunea kam, me pahcunea te meharkwa jirô pê me pahpym na, me pajarén. Ne me pahte amji kam me pajapac xà kéanre itajê pê ihhêj rûm me pajô pahhi, mā me pahcunea to ihhimpej. Ne ma me pahte ampo pej ton tête me pajiprô. Ne cute me pajiprôn xà ita pê ihhêj rûm cute me pahcajpre. Ne ampo kên ton na ri ihytjy me pajamâ. Cu ha quêt Jeju Crixtô to amji mā me pahhimpej, quê ha me pamâ me pahcajpre ata pô, cu ha pahtyj Pahpâm te me pamâ ampo pejti to húyahkre ata cwa.

Pê Mojxe te me pajapackre xà ita ri, Jeju cator jikaj xà me pajamâ

Roman 10.4

²³ Ne mam Mojxe te me hapackre xà ita pê ihhêj rûm krâhtarea, ne ma cute ampo kên ton tête me hiprôn to hâm ita kam, mā ahnaa Jeju cator, mā cute hûhkra mā me haxâr, mâr quê Jeju to amji mā mehhimpej. ²⁴ Ne pê ihhêj ne me cupê me ahkrarea, na pê Mojxe te me hapackre xà ata, cute me ampo kên ton tête, ma

mehcahpêrkâr to ipa ita na, mā ahnaa Jejucator. Mâ cute to amji mā mehhimpej, mā Hûm pê Pahpâm te me ahna amji caxâr. ²⁵ Ne hamre, cu ramâ Jeju to amji mā me pahhimpej ita kam, quê nee Mojxe te me hapackre xà ata me pahto ihhimpej nare.

Pê Jeju kam pahte me ajpēn hónco, na ri me papê Pahpâm kra

²⁶ Ca Jeju Crixtô to me ate amji mā me ahimpej, ne kam me ajpēn hónco, na riPahpâm te me acunea to amji kra. ²⁷ Ne me pahcunea te cô to me amji cumrâr, me Jeju kam pahte me ajpēn hónco atajê pê ramâhûrâac, ne cuxâ cute amji kam hapac xâa kôt me papa. ²⁸ He Jeju kam ate me ajpēn hónco ita kam, ajpēn kam me pahpyxit peaj. Cwýrjapê ri Pahpâm mā, me ipê Juta catêjê me, me apê mehcahkrim, me pahcunea pipéan. Ne me hô pahhi catêjê jarkwa kôt cama me hâpên catêjê me, amjia kôt me hâpên catêjê me, me apipéan. Ne hanea ne me hûmre me, pyjê me, me apipéan, ne nee jûm pê ajteare mā nare. ²⁹ He me apê Jeju tekjê ita kam ri, Jeju kôt me acunea pê Aprâw tâmxwýa. Cwýrjapê ca atyj, por pê Pahpâm Aprâw mā ampo to awjahkre ata, ca ha atyj me acwa.

4

Mojxe te me hapackre xà nee hipér me pahto ihhimpej nare

Roman 8.14-17

¹⁻² Ita caxuw, wa ha hipér me amâ ite ihkôt harê xà ata kôt harê. Xà quê ajkîjum, ihkra incrire, ne nee cormâ mehcapôñ catê himpej xâkam ihkâ nare, ne cormâ amji jahkre kâatre ata mā, pijamâ hâcukrêj atajê cunea gô, quê to hô tekjê? Hâpâ! Quê ha cama cumâ:

— Apê ikraa to ikra, ne cama cormâ acrire, ne ate amji jahkre kâatre. Na ca ha ma me acapôñ catê krac ri axâ, ne atyj ijapêñ xâ na itehcajpar toapa, ne ihhêj rûm apê cama imâ gâpêñ catê. Ne jû caxuw akâ, ne amji jahkre pej, wa ha hacpý ne me acapôñ catê pê gaprô, ne cormâ amâ ijâchukrêj gô, mâr ca caa, amjia kôt hamâr to apa — hane.

³ He pê mam me papê hûmre kra ata pyràac, ne pahte me amji kam me pajapac xâto pahte me amji pyràc xâ pê me pahcapôñ catê te amji kam hapac xâ ata krac ri ame papa, pê ajco taa, me pahto ihhimpej. Na pê cute me pamâ ampo cawpa xâ atajê hâhtôa to hâhtô, ne pê hanea ne ampo carô te amji kam hapac xâ atajê, ajco me pahto ihhimpej. Ampo na? He cu cormâ nee me pahte catyt kam, Pahpâm jarkwa jahkre pej nare. ⁴ Mâ

Pahpām te, me pahto cumā ihkra xūmre ata pyràac, ne cute me pahcapōn catē ata pē me pahcaxàr, cute ahna amji mā amcro hyr xà atana. Cwýrjapē pē, intête me pahcaxàr xà caxuw me pahwyr ihkra pē Jeju kujate, pē me hūmrean na amji to, ne Marij mā ihpȳm, ne Mojxe te me hapackre xà himpej xàkrac ri ipa.⁵ Mār quē Mojxe te me hapackre xà nee me pahto ihhimpej nare. Ne Jejua kôt, cu ha quêt Pahpām krac ri me axà, ne ihkôt me papē Pahpām kra, ne pahtyjamja kôt ihkrac ri ame papa.

⁶ Mā Pahpām te me pamā ihkra Carō Pejti kujahēc, mā cute me pamā amji jör. Mā Carō Pejti ata me pahcaxwām pē me pamā:

— Apē Pahpām kraa to ihkra — hane. Ne hanea ne me pahcaxwŷn caxwām pē Carō Pejti ita pahte Pahpāmcukij na me pahto, cu me cumā:

— Inxū — hane. ⁷ Ne hamre, ita caxuw, nee me papē cama me hō pahhi jarkwa kôt me hâpēn catêjē nare, ne me papē Pahpām kra. Ne me papē mehkra ita kam ri, ihyt̄y me pamā, cumā cute ampo pejti to hūjahkre atajē cunea gó.

Cu ha nee hipér me panquêtjé te me to ihhimpej xà kôt me papa nare

Coroxo 2.16-19

⁸ Pē rŷ pēa mā, cormā nee ate me Pahpām jahkre pej nare kam, pē ca ajco me aquêtjē te amji kam hapac xà pit to amji mā me ahimpej to meapa. Ne ajco me amā me carō me, cupē jarôti me, ampo cawpa xà kên me, ampo cunea kwŷ cupaa to hūpa. Ne ajco atyj Pahpām kaj na ampo to ame pahpām. Mā pahpām cahâc atajē mā nee carôt nare. ⁹ Ne ita caxuw, nee cute hajyr nare. Ne me amā Pahpām jahkre pej, ne hanea ne Pahpām mā me gahkre pej. Ne mēr ampo na mā ca ajte hacpŷa mā meaquêtjē te amji kam hapac xà kôt hamreare ata wyr ate me amji jaxàr? Neampo na mā ca ajte hipér atyj ampo cawpa xà me, ampo carō kên atajē to ame amji kampa, ne amo to amjijapackre? Mā taa hacpŷa mā me ato ihhimpej, na ca ame amji mā to hane? ¹⁰ Ne atyj amcro kén cawpa xà jâhtôa to amji mā me ahimpej to me apa. Ne atyj me Juta catêjē jō amji kñj jâhtôa kôt me amji ton to meapa. Ampo na mā ca ame amji to hajyr to prâm?¹¹ Côt mā ca me Pahpām pē catyt kam ata to amji kam hapac xà jicu? Ca ha ate me hajyr na, waha ityj amji caxwām pē ita na me ato po mā quē, ne imā amji kñj nare, ne ipeacre ne. He xà pêwa ihcapyr na ajco me amā Jeju jarē, ne to hahkre xà catihti to hahkre toipa ata, xà ajkī ihkôt hamreare?

Pê mam ajco me Pawrō tehcajpar to catia

¹² Jeju kam me ikjêjê, pē ca mam ajco me ito impej ne nee rŷ jū caxuw ate ito kên nare atajé, wa hame apê ipyrâac xà na me awy. He pē mam ipê me apyrâac, ne me acuxà ampo cawpa xà atajé cunea kôt ipa. Ne ita caxuw ite ampo itajécunea jicu, ne Jeju te amji kam hapac xà to pit mā amji kampa. Na ca ha ita caxuw me apê ipyrâac, ne me ampo itajé cunea jicu.

¹³ Xà ca atyj cormā ite mam me amā Jeju jarēn xà ata to me amji japackre? He pē wa ixâ, ne me acahê na ahtwy, ne jū mā amji to amcro to ata kam, pē wa me amā Jeju te amji kam hapac xà pejti to hahkre.

¹⁴ Pē ca nee ixâ kéanre ata kam me ina acprêc nare, ne me ito, ihhêj rûm, kÿj rûm Pahpām mā memprar catêjê nō, nare, me ito me pajō Pahhiti pē Jeju Crixtô pyràac, ne atyj ina me amji capa.¹⁵ Ne pē ca atyj ajco, tee me atoa to pôj, ne me imā hôr prâm, ate me itehcajpar prâmite. Ne pē caxuw me amā ikîn, ne ampeaj kam ipyrênen megakry. Ne mēr jō ri mā ita caxuw me gakryti ita? He ihhêj ne nee ita caxuw me gakry nare.¹⁶ He pē wa nee jū caxuw ame amā ihhêj xi jarēn nare, ne cormā me amā catyt kam to hahkre to ipa cakrō, ca caa ihhêj ne ipê me acurê xwŷn na, ame ito amji kampa.

Pê mehhêj xi catêjê Pawrō te amji kam hapac xà intête me ta

¹⁷ Mehhêj xi catêjê atajê hân ne me amā ihhêj to:

— Ampeaj kam me imā akîn, na wa ityj me gamâ, ne me ato impejti to prâm — hane. Ne camaame amā ihhêj, ne ite amji kam ijapac xà ita tête cute me ahyr, ca mehkôat amji kam me gapac prâmite ri ame amā ihhêj.¹⁸ Pē wa curi ame acahê na imôr xà ata kam, pē wa me ate catyt kam me apa na me atehcajpa. Ne pom amcro itajê kam, wa nee curi apu imôr nare ita kam, quêha ihyt̄y ijaxâ kam jûm te me atehcajpar xà ata na imā impej. Ne cute me atehcajpar catêjê atajê, nee mempej nare. Ne cute me ato impejti xâ ita toame amā ihhêj, ne ite amji kam ijapac xà ita tête, cute me acaxâr to prâm to ri, ihhêj ne ame amā ihhêj.

¹⁹ Me apê imā ikra kñti atajê pyràac. Wa ihhêj ne ipê me anâ mā me axà, mā tee ame axâ te cute amji cupén ata pyràac. Ambo na? He caha me apê Jeju pyràac, ne me apejti to prâm to, wa ha amji pupun to kéanre to ipa kam to icrâ, ca ha ahnaa ihcunea na, catyt kam Jeju kôt me apa, quêha cormâ ikâj xà ata hamre.²⁰ Jamâ ne wa krâa me akuc ri jy, ne ajteare mā me amâ icakôc xâ nô to icakôc. Wa ityjme ato

po mā quē, ne me ato pit māamji kampa ita kam, ramā ikrā pictor tu ita kam, jū mā wa ha ajte me ato.

Pê Mojxe cama jūm jarkwa kôt me pajapén catéjé na me pahto

²¹ Por ca Mojxe jūjarēn xà kôt me amji kam gapac to prâm atajé, me ikampa. Wa ha pa me amā Mojxe jūjarēn xà ita kôt pahte amji kam mepajapac xà atajé jarē. ²² Pê Mojxe me iquêtxwý Aprâw jarēn kôt me imā harē, pê Aprâw māihkra xūmre ajkrut. Ne pyxit ne cupê Ixamar, ne hixi mā hâpén caté Cahâj pê Hacakwýj kam ihpým. Ne ihnō ita pê Ixac, ne inxi pê Xarakwýj pê Aprâw mehixia kam ihpým. Ne pê Xarakwýj pê nee cama jūm mā hâpén caté nare, ne ihyj apu ipa. ²³ Mā ihkñi te Hacakwýj ita pê Aprâw me hixi mā hâpén caté ata, pê Aprâw amjia kôt kam ihkra, pê mam cumā ihpým. Ne quêt Ixac to Pahpâm te hûjahkre xâa na pê, inxia kam ihpým. ²⁴⁻²⁵ Ne pyjé pijakrut itajé jarēn xâ kôt, wa ha me amā ita kam me pahte amji kam pajapac xâ kôt harē. Ne pyjé pijakrut atajé, nee meipipénti nare, ne ajpén pê ajteare mā me. Ne Pahpâm me, cute me ajpén par xâ te hajýar, ne nee ipipénti nare, ne ajpén pê ajteare mā me. Hacakwýj pê Ihcuhyt jô kënti pyràac. Por pê Pôcaprýhti jô pjê kam, Pahpâm Mojxe mā Juta catéjé caxuw, Ihcuhyt jô kënti kam, cumā cute me hapackre xâ jôr ata, mâr quê catyt kam ihkôt me ipaxâ ata pê Hacakwýj ata pyràac. Ne cama ame cumâ me hâpén xâ ata kôt Pahpâm te me ahna amji caxâr na to prâm catéjé caxuw ri harkwaita. Ne ahnaa ita kam, Juta catéjé Kripinkrén kam mehkri atajé pê Hacakwýj kra pyràac, ne cama me harkwa ita kôt pit mâ ame hâpén to meipa. Ne Pahpâm te me ahna amji caxâr prâmte, ihyj me hâhcawpa xâ cunea kôt me ipa.

Pê Jeju pahtyj ame papa na me pahto

²⁶ Ne quêt cójkwa kam Kripinkrén tuwata pê Aprâw me hixi ihyj apu ipa ata pyràac, ne cupê me pahnâpê Xarakwýj ata pyràac. Ne me pahte Jeju to amji mā me pahhimpej atajé pê Xarakwýj kra atajé pyràac. Ampo na? Ihhêj ne Pahpâm Carô Pejti kôt hipér me pahpýpym, na ri cupê me pahnâ. ²⁷ Ne pê ramâ Ixaj xwý Pahpâm jarkwa kôt, hô kâhhôc kam ita na ihhôc to hane he:

"Por cormâ nee jûm mâ ihkra pým nare
ata,
gapacta negakryte acarâr,
ne amâ amji kinti ne.
He quê ha ihyj, por me cumâ mempjé
atajé jirôa pê,

quê ha jû caxuw amâ me akra hâhtô"
hane.

²⁸ Mér hôhô, me apê Jeju kam me ikjéjê atajé, he me apê Ixac pyràac, ne Pahpâm te me ato hûjahkre xâa kôt ri me apê Pahpâm kra. Me papê, por pê Pahpâm Aprâw mâ ihtâmxwý to awjahkre ata mâ cu me. ²⁹ Ne caxuw, pom amjia kôt me ajuh ita na pê Ixamar ihpým ata pê cama me cumâ hâpén catê kracakrô, ajco ihyj Ixac to Pahpâm jûjahkre, mâ Pahpâm Carô Pejti kôt ihpým ata jahê. Mâ cute amji pupun to kéanre xâ caxuw pê ajco apu hahê. Ita jikjé na mäita kam cute hajýar he, ne menquêtjé te me hapackre xâ kôt me ipa catéjéatajé, cama me papê Jeju kôt me papa catéjé jahê, cute me pahto kên prâmte. ³⁰ Ne pê Mojxe xwý ramâ ita na Pahpâm jarkwa na hô kâhhôc kam ihhôc to hane he:

"Ca ha ma jû kam cama me hâpén catê ita kujate, ihkramea mâ.

Ampo na?

He wa ha nee cama me cumâ hâpén catê kra pê Ixamar ata mâ, ite Ixac pê gíxia kra mâ ampo to ijüjahkre atajé nô jôr nare" hane.

³¹ Hôhô me ikjéjê, he nee me papê, por cama hâpén catê ata kra pyràc nare. Ne quêt me papê Xarakwýj pê Aprâw me hixia kra ata pyràac.

5

¹ Jeju Crixtô te mam me panquêtjé himpej xâ atajé pê me pahto, mâr cu pahtyj amepapa. Cwýrjapê ca ha nee hipér jûm himpej xâ mâ axâr, ne ihkrac ri apu apa nare.

Quê ha Pahpâm nee me pajapén xâ impejti kôt me pahna amji caxâr nare Jowâw 8.32, 36

² Ýhý, ipê Pawrô pê Jeju Crixtô jarkwa na imprar catê, ne pa wa ha me amâ awjarë, cwýrjapê ca ha ikam me gapac to impeaj ne he. Ihhêj neramâ Juta catéjé kwý me awýr cator, ne cute me amâ:

— Ca ha Mojxe te me hapackre xâ kôt, cama amji na me ijamâ, wa me amâ me apy kâ kwý jakep. Ampona? Ca ha ate ita to hajýar nare na, quê ha nee Pahpâm ana amji caxâr nare — hajýar na. Ca ha nee kam me gapac, ne amji na me hamâr, quê me amâ apy kâkwý jakep nare. Ampo na? Ca ha ate amji na me hamâr na, ca ha nee Jeju to pit mâ amji mâ me ahimpej nare. Quê ha me amâ me pajô Pahhitî tyc xâ ita kôt hamreare ne.

Pé Pahpām amjia kōt me pahna amji capa

³ He wa ha hipēr me amā ita cawpa he. Ca ha me anō te amji na me hamār, quē ha cute me amā apy kā kwȳ jakep na, hamre, ramā ate Mojxe te mehacpackre xā pyxit ne ihkōt amji ton, na ca ha atjȳ ate ahpȳanre na ihcunea kam gapac to prām xā. ⁴ Ca ha Pahpām te me ana amji caxār prāmte, ate me Mojxe te me hapackre xā ata pynār na, ca ha ramā me Jeju Crixtō mā hikra. He me atea ca mePahpām te hāhcprīa kam, amjia kōt cute me apytār jicu na me ton, mā cute me gicu. ⁵ He nee me ite me hajȳr nare. He quēt me imā quē ha Pahpām amjia kōt me ina amji caxār na me imā hahkre pej. Ne quēt Pahpām Carō Pejti carōt ri, Jejuto ite amji mā me ihimpej tȳj na me itehcajpa. ⁶ Cu ha Jeju Crixtō na me ajpēn hōnco ita kam, nee Pahpām me, me papē ajpēn pē ajteare mā nare, ne cumā me papipēn pit. Ne me pahkā jakep me, me pahkā jakep nare itajē me, me Pahpām mā me papipēn pit. Ne cumā Jeju to me pahte amji mā me pahhimpej xā ata kōt ri me pamā ajpēn kīn, ata na ri cumā impej.

⁷ Pȳhāpā! He curmā ca Pahpām kōt me aprōt kēn nare ta? Ne ampo na mā ate amji na me jūm ita jamār, mā cute me ato pry hyr, ca ate me pry hyr? ⁸ He nee Pahpām te hō pry ita tēte me amēn nare, ne ihtȳ quēt amji wȳr me amā akij. ⁹ He cu ha me pahnō cuhkōn cahāc to cuprō, ne hakōt, quē ha ihkrī ne hipōc ri ihnō kam cō, ne ihcacu, ne amji kōt ihkwȳ cunea to kēn. Ÿhȳ, ita jīkjē na mā jūm te, Jeju te amji kamhapac xā kaj na, me amā ampo kēn kryjre to hahkre xā atajē to me acunea to kēn. ¹⁰ Ne jūm ata te me amā ampo kēn to hahkre cakrō, wa itjȳ, nee ate mempar nare na, amji mā me ato hane. Ne imāa, ca ha me anō te kam gapac, neihkōt amji ton na, ca ha hacpȳa mā ate amji jaxār, ne hipēr Jeju te amji kam hapac xā impejti ata pynār na, wa itjȳ me ato amji mā hane. Ne porame amā ampo kēn to hahkre to ipa ata, quē ha Pahpām ihtȳ cute me ato kēn xā ata cwȳrjapē to ihtȳ tu ne.

Pé Pawrō nee jūm te impy kā kwȳ jakep to cumā hahkre nare

¹¹ Ÿhȳ me ikjējē, wa ha me amā amji jarē. He cute me amā ito ihhēj xi catējē me amā hane he:

— Pawrō cormā mehcunea te mempy kā kwȳ jakepto me cumā hahkre — hane. Wa ha ite me cumā to hahkre to hajȳr na, quē ha nee Juta catējē jō pahhi kwȳ itajē ame ito kēn nare. Ne mēr ampo na mā ame ito kēn? Nee mā ampo na nare. He wa mehcunea mā Jeju te pī kam me pancwȳrjapē ihtyc xā ata kōt Pahpām te

me pahna amji caxār na harē, na ri ame ikam incryc. ¹² Ne por ame akrā to acto atajē, quē hapacta ne ihtȳ amji mā mehhy me incre cunea jakep hiahpuro, wa ha nee intēte mehcahpērkār nare.

Cu ha ajpēn to mempeaj ne Jowāw 13.31-35

¹³ Jeju kam me ikjējē, pé Pahpām amji wȳr me pamā akij, mār quē nee pjē kam jūm cute amji kam hapac xāa to pahte amji kam me pajapac xā to ihhimpej nare. Co he! Ca ha nee me anō ate amji kamgapac xā tūm kēn ata kōt apa prāmte, amji mā:

— Taamā, jūm nee ito ihhimpej nare ita kam, wa ha itjȳ ite amji to amji cajpuaw prāmte, ite ampo ton prāmata cunea to — hajȳr nare. Ne quēt amā me akwȳ kīan kam, cute ampo na mehprāmti xā atajē to ca ha me. ¹⁴ Ne por Mojxe te me hapackre xā atajē, ca ha ihcunea to cuprō, ne to pyxit peaj to hane he:

“Quē ha amā mehcunea kīn hanea, pom quē amā amjikīn he” hane.

Cu ha pahte me ajpēn to hajȳr na, cu ha ramā Mojxe te me pajapackre xā atajē cunea kōt me ajpēn to. ¹⁵ Nāmri ca ha me apē ampo kēn pyrāc, ne cama ame ajpēn curē, ne ajpēn kam me atēm na, ca ha me caa me ajpēn jipej. Cupate ca ha atjȳ ateamji kam gapac xā na me amji kōpīr to me apa.

Pahte mam amji kam me pajapac xā kēn atajē pé Carō Pejti curē xwȳn
Roman 7.7-25; 8.1-11

¹⁶ Ÿhȳ me ikjējē, ca ha Pahpām Carō Pejti te amji kam hapac xā tuw pejti ata kōt me apa na, ca ha nee hipēr ate amji kam me gapac xā tūmkēn ata kōt me apa nare. Ne nee ate amji to amji cajpuaw prāmte, ate ampo ton prāmata cunea ton to me apa nare. ¹⁷ Mam pahte amji kam me pajapac xā tūm kēn ata me, Pahpām Carō Pejti te amji kam hapac xā tuw pejti ita me, cupē ihhēj rūm ajpēn curē xwȳn. Na ri ihtȳ ajpēncahpērkār to ipa. Na cu nee me pahte amji kam me pajapac xā pejti to me papa to prāmata kōt me papa nare. ¹⁸ Cu ha pahte Pahpām Carō Pejti to amji mā me pahhimpej na, cu ha nee hipērme hāhcawpa xā me, me to ihhimpej xā atajē to apu amji kam me pajapac nare. Ampo na? Nee hipērcute me hāhcawpa xā ata me pahto ihhimpej nare.

Mam pahte amji kam me pajapac xā tūm kēn atajē te hajȳr

¹⁹ He me pahcunea mā hirāa pē mam pahte amji kam me pajapac xā tūm kēnre

te ampo kēn cunea na me pahton na, pahte me amji jahkre pej. Itajēte hajyr he:

Me pahnō te me pahprō kaj na ahti na me pyjē nō caxun me,
hanea ne pyjē nōte impjēn kaj na, ahti na jūm xūmre caxun.

He ihhēj rūm me pahkwȳ pē rop pyrāac, ne pahte amji kam me pajapac xā kam me panxyre kamme pahpahāmti ton to ame papa.

²⁰ Ne hanea ne Pahpām kaj na, pahnō te amji mā mepahpām cahāc krekkā cupa me,

pahte me pahkwȳ to hy to amji kam me pajapac to me papa me,

pahte me ajpēn curē me,

pahte me pajarkwa to ajpēn mān kēn me,

pahte me pajōxȳ to me papa me,

pahte ajpēn kam me pancryc me,

amji to pit mā amji kam me pajapac to

me papa me,

pahte ajpēn cuna mā ame amji jakrā me,

²¹ pahte ajpēn jū na ampo kīn me,

pahkōm nē me papipān me,

amji kīn kam, me kam mare mā me

pahkōm catia me,

me ampo kwȳ jātōa pē itajē pyrācti

atajē me.

Ýhȳ, he mam pahte amji kam me pajapac xā tūm kēn itajē, ihytjy pahte am pokēn itajē cunea ton na me pahto, cu ton to me papa. Ne pom ite mam ramā me amā ampo cawpa atajē, wa ha hipēr me amā ihcawpa. He cute me ampo kēanreitajē ton catējē, quē ha nee jū caxuw Pahpām himpej xā krac ri hār, necatyt kam, cumā amji kīnti jakryti kam ipa nare.

Pahpām Carō Pejti te amji kam hapac xā tuw pejti atajē te hajyr

²²⁻²³ Ne quēt Pahpām Carō Pejti te amji kam hapac xā ajeare mā. Quē ha me Pahpām Carō Pejti te me pamā amji jōr na, cu ha me pahte ampo pejpit ton xā itajē te hajyr he:

me pamā ajpēn kīnti me,

me pajakryti me,

ajpēn mā me pampejti ne me pahcarīcti

na me pahkrī me,

ampō te me pahto kēn mā me pajūcanār me,

ajpēn mā me pahcaprī me,

pahte me ajpēn to impejti me,

cute amji mā me pahto hajyr me,

ajpēn mā me ampejti me,

ampō kēn tēte pahte me amji jiprōn to

me papa me,

cute amji mā ampo na prām atajē na amji jamār peaj me.

Ýhȳ, Pahpām Carō Pejti ihytjy pahte ampo pejti ton xā itajē cunea na me pahto, cu me

ton to me papa. Na ri nee jūm xūmre te me hapackre xā te ampopejti ita tēte me pajiprōn xā hamreare.²⁴ Ne me papē Jeju Crixtō tekjē atajē te, ramā ihhēj ne mam me pahte amji kam me pajapac xā tūm kēn atajē cunea jipej, mār cu nee hipērikhōt ame papa nare. Na cu ha nee hipēr me pamā ampo kēn ton prāmti atajē na me amji jamār, ne me ton nare.

Cu ha Carō Pejti te amji kam hapac xā tuw pejti atā kōt me papa

²⁵ Ne me Pahpām Carō Pejti ata pē me bajō Pahhiti, cu carōat kōt me papa. Mā taa, me pahtoihhimpej, ne pahte ampo pejti ton na me pahto, cu ha me ton to me papa.²⁶ Na cu ha nee ajpēn jirōa pē amji to me pahcati prām nare. Cu ha pahte me hajyr na, cu ha cama me ajpēn cyt kam tē, ne cama ajpēn jū na amji to prām kam me tē.

6

¹ Ýhȳ, me ikjējē, quē me akwȳ nō ihhēaj to ampo kēn to, ca ahna me hōmpu, ne me apē Pahpām Carō Pejti to ate amji mā me ahimpej catējēatajē, mehthecajpa, quē ampo kēn ton jicu, ne ihcuhtac, ne catyt kam ampo pejti ton to ipa. Ne ate me hapackre xā ata kam, ca ha amji mā me aprīakam, me hapackre. Ne hanea ne ma amji to me guphē, cōt cahanea ne mehkhōt ampo kēn ton kam tē.² Ne ca ha atjē me ate amji kam gapac xā kam ampo te me ato kēanre atajē to ate ajpēn mā mehcajoc na me ajpēn tehcajpar to me apa. Cu hapahte ajpēn to me hajyr to me papa na, cu ha ramā me Crixtō te mepamā harkwa jirēn xā atajē kōt me amji kampa.³ Quē ha jūm te amji to ihcakōc to:

— Wa me hirōa pē icati, ne ipej — hane, ne nee cati ne impej nare xā ata kam ri, taa ramā apu amji to amji mā ihhēj to ipa.⁴ Na cu ha ahpýanre na, pahte amji kam me pajapac xā na me amji kōpīr to me papa. Na cu ha me pahnō te pajāpēn xā impejti ton na, cu ha pahtyjhūrēn me pajakrya, ne cu ha nee amji mā:

— Wa ite itajē jirōa pē ijāpēn xā impejti ton — hajyr nare. Ne quēt cama amji mā:

— Wa ite ijāpēn xā impejti ton — hane.

⁵ Na cu ha ahpýanre na, me pajūrkwa caxuw me amji kampa, ne pahtyj me amji jāpēn xāa to me pajāpēn to me papa.⁶ Ne cute me amā Pahpām jarkwa to hahkare catē ata, ca ha ma me hamā, ne ma cumā, amā ampo atajē to ajcokjē.

Jū wȳr cu ha me pahnō Pahpām mā pahhēj

⁷ Ca ha nee me anō amji mā ahēj nare! Jū wȳr quē jūm Pahpām mā ihhēj. Xā cu me pahnō pajō pur kam, pànnkrýt xý

pit kre, quē pijamā kamhàn nŷre nō cato? Hāpà! Quē ha hŷ pit hapoj. Ita jîkjê na, cu ha pahte amji kam me pajapac xâ kên to pit mā amji kampa, cu ha nee hahpan xâ naampo pejti pyr nare, ne hahpan xâ na ampo kên pit cwa. Jū wyr cu pahte ampo kên ton xâ ata kôt, me Pahpâm mā me pahhêj, cute me pamâ ampo pejti jôr prâmte. Cu pahte ita to amji kam me pajapac na, cu ha me paa, ramâ, amji mā me pahhêj. ⁸ Cu ha mam pahte amji kam me pajapac xâ tûm kên ata pit kôt me papa na, cu ha ramâ Pahpâm kaj na ampÿa mā ame papa, ne me ty, ne me acto rohnýtti mā. Ne cuha quêt Pahpâm Carô Pejti te amji kam hapac xâ tuw pejti ata kôt me papa na, cu ha quêt Pahpâm cahê na me pahkri rohnýtti mā.

Cu ha nee me ampo pejti ton jicu nare

⁹ Cu ha nee me ampo pejti ton to mehkñi hi nare, ne pahtjy pahte ampo pejti ton xâ ata kam me awcanâ. Ne hahpan xâa na, quē ha Pahpâm me pamâampo pejti gô. ¹⁰ Ne atjy ate mehcunea mâ ampo pejti ton na, ca amji to ahcukij. Ne Jeju kam me pahkjêj to, ca ha me hirôa pê impej.

Pawrô me pancwýrjapê Jeju tyc xâ ita to pit mâ apu ihcakôc

¹¹ Ita caxuw, wa ha ijûhkra to me amâ ihhôc, ca me hõmpu. Mâ ihhôc cati pit he, mâr ca me ijahkre pej, nâmri pa wa me amâ ihhôc.

¹² Ne por me amâ ihhêj catêjê atajê ri, cama amji to ame hâmnân to me ipa. Ne Jeju te amji kam hapac xâ kaj na me amâ harêñ to:

— Ca ha apy kâkwÿ crire ne hakep xâ ata kôt, quē ha Pahpâm ihytj ana amji capa — hane. Me pajô Pahhiti curê xwÿn te ame to kên cupate ri, nee me amâ:

— Pî kam me pancwýrjapê Jeju tyc xâa kôt, quē ha Pahpâm me pahna amji capa — hajyr nare. ¹³ Ne cute mempy kâ jakep xâ ata to me amji kam hapac to me ipa cakrô, nee me Mojxe xwÿ te me hapackre xâ cunea kôt me ipa nare. Ne mér ampona mâ ame amâ apy kâ jakep prâm? Nee mâ ampo na nare. Cumâ cute me hûnâr catêjê jáhtôa na, cute amji to me hâmnân prâmte ri ame hane. ¹⁴ Ne pa nare, wa quêt me pancwýrjapê me pajô Pahhiti Jeju Crixtô tyc xâ ata to, wa mehcuneamâ, ijâmnân to ipa. Ne por Jeju te amji kam hapac xâ curê xwÿn te amjikam hapac xâ itajê, nee icajpuaw nare. Na ri me imâa, cute amji kam me hapac xâ itajê pê ampo tycro pyràac. Ne hanea ne ite Jeju kôt amji kam ijapacxâ ita, nee me hûmre atajê cajpuw nare. Na ri me cumâ ite amji kam ijapacxâ ita pê ampo tyc kro pyràac, ne ihkéanre. ¹⁵ Ne

Pahpâm mâ, jûm te amji kâ jakep ata me, cute amji kâ jakep nare atajê pipen pit, na ri me ipijakrut itajê na, nee Pahpâm te amji caxârnare. Cu ha Pahpâm te amji kam hapac xâ kôt me papa na, quē ha me pahcunea to antuw, ne me pahto intuw. Cu ha me papê curmâ ampo tuwti ata, quē ha cormâ me pahna amji capa.

Pê Pawrô Pahpâm mâ mehkwÿ cajrêñ pej

¹⁶ Ne wa itjy Pahpâm mâ me acajrêñ to hane he:

— Ýhÿ me Ijô Inxû, wa cute, ite me hapackre na me ipar atajê mâ, wa ha ana ahwy, ca me caxwýncaxwâm pê me cumâ acaricti gô, mâr quêt nee cumâ ampo hûpâ nare. Ne ca ha me akwÿ cunea caprî, ne me to impej — hane.

¹⁷ Hamre, he nee hipêr imâ, ramâ ite me amâ ampo jarêñ itajê jarêñ prâm nare. Wa ramâ ite ita cwýrjapê amji pupun to kéanre, ne pom ijikam apu icaxöti itajê, ramâ ipê Jeju mâ ijâpê catê na ijarê. He nee ipy kâ jakep xâ caxô ata, ipê Pahpâm tekjê na ijarêñ nare. Ne quêt ite mehcunea mâ Jeju jarêñ cwýrjapê jûm te icahhyraxâ kam caxô, ita ri quêt ipê Pahpâm tekjê na ijarê. Na ri nee hipêr jûm te, ite amji pupun xâ kéanre na iton xâ hamreare. ¹⁸ Ne imâ me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô te amjia kôt, me apê me ikjêjê itajê cunea to, cute impej na to prâm. Taamâ, hamre.

EPET JŌ KRĨ WỲR Pawrō Jō Kàhhôc

Ýhŷ, pê Roman jō krĩ kam, me hacjên xâ kam Pawrō ihkrî, ne Jeju na mehkwy mā ajco hō kâhhôc kujate. Na pê Epet jō krĩ kam, Jeju namehkwy jakrâ mehkri atajê mā hō kâhhôc ita kujate. Na pê hō kâhhôc ita japrý pê **Epet Jō Krĩ Kam Jeju Na Mehkwý Jakrâ Mehkrí Atajé Wýr, Pawrō Jō Kâhhôc** (Epet).

Ne hō kâhhôc ita kam ri cute Jeju kôt me ipa catêjê pê Jeju jĩa pyràc na, me cumâ harën neto hahkre. Ne pom cu amjia kôt me amji jĩ jamâr to me papa, ita kópit na mā, ihtyj Jeju me papé mehkwy pê hĩa pyràc ata jamâr to ipa. Nepom me pahkrâ me pajã to ihhimpej to ipa ita na mā, Jeju me papé mehkwy to ihhimpej to ipa, pjé ita kam.

*Pawrō te amji jarén xâ
Me Hápén Xâ 18.19-21; 19.1-40*

¹ Hâpà me ikwý pê Jeju na mehkwy, ipê Pawrō, ne ipê Jeju Crixtô jarkwa na iprar catê. Ampo na? He Pahpâm pê ita caxuw icapi. Na wa Epetjô krĩ kam, me apê Pahpâm na mehkwy atajê mā, apu ihhôc. Ne ca atyj Jeju Crixtô to ate amji mā me ahimpej, ne ajpêñ kam me ahôncokam me to acrâ ita na.

² Ne imâ me pajô Inxû Cati pê Pahpâm me, me pajô Pahhitî pê Jeju Crixtô te me ato impejti na me ato prâm, mâr ca nee ame ampo kên cupa nare, ne ihcâmtâ rûm me acaxwýn me, me gî cunea cuhkrit pej pê mā me apa.

Pê Pahpâm ramâ cute pjê ton xwýjrea na amji mā me pahcapi

Roman 8.28-30; 1 Petrô 1.2

³ Cu ha Pahpâm pê me pajô Pahhitî pê Jeju Crixtô Pâm pyrén me pajakryti na cumâ me amji jarê. Ampo na? Cu cójkwa kam me pajô Pahhitî pê Jeju Crixtô kam me pahhôncu tu ita kam, ramâ cute ampo pejti cunea to me pahto impejti. ⁴ Pê pjê ton xwýjrea na, ramâ Pahpâm Jeju kam pahte me ajpêñ hôncô, ne me papé hō tekjêa xâ caxuw, amji mā me pahcapi. Mâr cu kampahte amji kam me pajapac xâ impej pit, ne Pahpâm kam mare mā me pahkam, ampo kên hamreare ne. ⁵ Ne Pahpâm mā me pahkîn cwýrjapê pê mam, rý pêa mā, ramâ ihcâmter pê Jeju Crixtô kôt me pahto amji kra xâ caxuw amji mā me pahcapi, ne ahna amji to. Ita na ri cumâ me pahto prâam to prâm na pê to hane. ⁶ Pahpâm kînte, ampo caxuw me pampej nare cakrô, mā amjia kôt cumâ me

pahkîn. Mâ hâhcâjrênti kam cumâ ikra kînti ata kôt, me pahtoimpejti pyrén me pajakryti na, cu ha cumâ me amji jarê.

⁷⁻⁸ Ne pê mam me papé ihhêj rûm pahte me Pahpâm to new catêjê. Ne pahte me to kên xâ ita kam ri, cute me hacjên xâ kam me pajacjên, cu kam me pahkrî. Pê Jeju pê me pahkritxwýa, ne me pajaxâ kam ty ne caprô jaxwý. Ne cute caprô jaxwýr xâ ata to pê me pahkên jahpan xâ na Pahpâm mâ amgô, mâr cute me pahkên ita to tojnô, cu pahtyj ame papa. Hô, pahte me Pahpâm to kên itajê cunea ri, cute to tojnô, ne hicu to hajyj. He ampeaj kamPahpâm jâhcâjrênti, mâ ihtyj amjia kôt cama me pahto impejti to ipa, ihkrâ kre te amji jahkre pejti kôt. ⁹ Ne pê mam nee jûm Pahpâm te amji kam hapac xâ jahkre pej xâ hamreare. Ne curmâ ri Pahpâm te ihkra pê Jeju Crixtô kôt me pamâamji to ipipê to prâm to ri, cute ihkujahêc. ¹⁰ Ne cute amji kam hapac xâ pimxur jahkre kêatre ata te hajyj he. Quê ha Pahpâm ihtyj jû caxuw cute amji mâ amcro hyr xâ ata na, cutepjê me cójkwa kam ampo cunea ton itajê cunea to cuprô, ne Jeju mâ cugô, mâr quê cupê hō pahhi, ne to ihhimpej to ipa rohnýtti mâ.

¹¹ Ne hamre, Pahpâm te mam ramâ amji kam hapac xâ ton atajêa ton partu, cute amji mâ ihkîn xâ ata na. Ne Jeju kam pahte me ajpêñ hôncô xâ ita kam ri, cute amji mâ me pahcapi, ne me pahto amji kwýa. Nepê ramâ ita to amji kam hapac hiahpuro, ne cumâ ahna to prâm, na ri cute ton. ¹² He me ipê Juta catêjê, pê wa mam amji mâ me iþria kam, Jeju Crixtô pê me iþehcâjpar catê na me hikaj kam me tê. Cwýrjapê waPahpâm mâ me amji jarê to hane he:

— Me ijô Inxû Cati, he ampeaj kam ate me ito kênre nare, na ri me imâ acati pê ihhêj rûm ampo jâhcujrohti ata pyràac, ne ampeaj kam apej! — hane.

¹³ Ne pê hanea ne ite me amâ Jeju pê me pahkên pê me pahpytâr catê na harën to prâm to, pê Pahpâm amji mâ me icapi. Ne ite me amâ harën xâ ata, ampeaj kam ri. Na pê ca me ikampa, ne ite me amâ harênxâ to amji mâ me ahimpej kam tê. Ne pê Pahpâm me pahcunea mâ Carô Pejti to awjahkreata, pê me amâ amji gô. Ne cute me amâ amji jôr xâ ata, ihtyj me apê hō tekjê na me garê. ¹⁴ Ne pê Pahpâm Carô Pejti ramâ me papé hō tekjê mâ ampo jôr na amji ton hiahpuro ata, quê ha ihtyj me pamâ cugô, ne ampeaj kam cu ha pahtyj mepahkên pê me pahcato. Cwýrjapê cu ha me pahcunea Pahpâm to me amnâ ne cumâ me hane he:

— Ampeaj kam acati! — hane.

Pawrō te me hūrēn hakryti na, Pahpām mā amji jarēn xā

Roman 12.3-8; Epet 4.11-16; Coroxo 1.9-12

15-16 Ÿhŷ, me ikwŷ, pê wa me ate me pajō Pahhiti Jeju to amji mā me ahimpej na megarēn pa. Ne hanea ne me amā me akwŷ cunea pê Pahpām tekjē atajē kín na me garēn pa. Ne ite me garēn par xâ ata caxuw, wa nee meapyrēn, ite cumā ijakryti na, amji jarēn jicu nare. Ne wa ijotpê Pahpām mā me acajrēn to ipa to hane he:

17 — Ÿhŷ Pahpām, apê me ijō Pahhiti pê Jeju Crixtô Pām pê ijō Inxū Pejti ata, wa ha awŷ, ca ha Epet jō krī kam me ikwŷ mā AcarōPejti te amji kam hapac xâ pejti gō, mār quē cute amji jahkre pejti, krâ kreti kôt me hirôa pê, cute me gahkre pej na me to.¹⁸ Ca ha hirâa pê me cumā ampo pejti incrê itajē to hahkre, mār quē me gahkre pej pejtu ne. Ne mam, ate amji mā me capi, mār quē amjimā mehprîa kam jū caxuw cójkwa kam acahê na amji to me ipijapar rohnýtti mā. Ne hanea ne me cupê atekjéa, na ca ha cójkwa kam amā gähcukréj jáhtô catia ita kam, gôtpê amji mā me to impej to catia to apa.

19 — Ne hicu xâ ita kam ca hanea ne acarôt týjti catihî to, me ite amji mā me ato ihimpej atajē tehcajpar to impeaj ne. Hō, ampo to ate mecumā hahkre xâ itajē to, ate me cumā hahkre xâ ita na, wa ana ahwŷ — hane.

20 Ÿhŷ me ikwŷ, he por Pahpām carôt te me pahtehcajpar ata te ri hacpŷa mā Jeju Crixtô to iħfîr. Ne carôt ita to ri cute cójkwa kamamjî cahê na, awpôc rûm hŷr xâ ata kam hŷr.²¹ Ne cute to ampo cunea jō Pahhiti, me paxûmre me, me pajō pahhi catêjê me, me carô cunea me, ampo carô pej me, me pahcurê xwýnti carô kénme, me hō pahhi catêjê me, cupê jarôti me, ampo cunea carô týjti mea mā. Ne pom me hō pahhi itajē cunea jirôa pê carô týjti ita na apuipa. Pjê ita me, cormâ hapua na pjê ata kam, cupê pahhi ita na apu ipa rohnýtti mā.

Me papê Jeju na mehkwy pê hia pyràc

22 He ampeaj kam ri Pahpām te ampo cunea jō Pahhiti na, iħcámter pê Jeju xâm. Ne hanea ne cute me pahkwŷ krâ na hâm, mār quē taa me pahto ihimpej.²³ Ne iħkrâ kre te amji jahkre pejti ita kôt ri me papê hî, mā cupê me pahkrâ. Na ri me paj̄i kam me pahcukrâ xâ cunea, ne nee iħnô jamre nare. Na cu ha pjê cunea kam cumā me pajapên to me papa.

2

Pê Pahpām amjia kôt me pahkēn pê me pahto cato

Roman 3.19-24; 5.6-11; Tito 2.11-3.7

¹ Ÿhŷ me ikwŷ, pê ca mam me acunea ajco me akên ton to me apa, ne ajco Pahpām jarkwa jirô pê me apypym to me apa, cwyrjapê ri cumâ me apé mehtyc pyràc. ² Ne caku atajê kam pê ca pjê kam, cute amji kam me hapac xâ atajê to pit mā me amji pyràc. Ne ate Xatanaj pê me pahcurê xwýn carô kénatajê jō pahhi te, Pahpām jarkwa jirô pê mehpypym xi atajê to, pê ca ajco amji mā me ahimpej to me apa. ³ Ne pê mam me pahcunea pê me hūrâac, ne ajco amjia kôt pahte amji kam me pajapac xâ kén atajêa kôt, me papa. Ne me pajî me, me pahkrâ te amjimâ ampo na iħpramtî atajê pit ton to me papa. Ne iħköt me papa xâ ita kam, cu me papê mehkén catêjê atajê pyràc, ne ma ramâ me cuxâPahpām te pahte me amji pupun xâ kēanre na me pahton xâ ata wŷr me prâ.

⁴⁻⁵ Ne me pajüpár nare ita kam, iħħej rûm ramâ Pahpām mā me pahtyc par. Ne Pahpām mā me pahkîn catia, ne ampeaj kam cumâ me pahcaprî. Cwyrjapê ri cute Crixtô kôt iħħej ne hacpŷa mā me pahto iħtîr. Xâ mōrmō ajkî me pampej cwyrjapê mā, cute me pahkén catia pê me pahtocator? Hâpà! He hâhcâjrâen to hâhcâjrâen na ri amjia kôt, cute me pahkén catia ita pê me pahto cator, ne me pahto impej. ⁶ Pahpām te Jeju Crixtô kam me pahhôncô na me pahton. Cwyrjapê ri iħħej rûm hacpŷa mā ramâ cute me pahto iħtîr, ne ma cójkwa wŷrme pahto hâpir, ne Jeju cahê na me pajŷr, ne cahê na cute ampo cunea to me pahlîmpej na me pahton.⁷ Ne mēr ampo na mā cute me pahto hajŷr? He nee mā ampo na nare! He pjê cunea kam ame ipa itajê, quē ha ita caxuw Pahpām me cumâ hâhcâjrâenti, ne ma me pahcaprî na me hahkre pej. Ne cute me pamâ Jeju kôt me pahto impejna, me hahkre pej na cumâ me pahto prâm, rohnýtti mā.

⁸ Xâ cu Pahpām mā ampo pej pit ton to ame papa na mā, cute me pahkén catia pê me pahto cator? Hâpà! He Pahpām te amjia kôt, mepahtehcajpar prâmt, me pamâ iħkra pê Jeju jôr, mār cu to amji mā me pahlîmpej, quē ha amjia kôt cama me pahtyât. ⁹ Ita cwyrjapê quē ha nee jū caxuw jûm amji to hâmnân to hane.

¹⁰ Ne mēr ampo — Ite amji kam ijapac xâ impejti, ne ijapen xâ impejti ita jaħpan xâ na ri, Pahpām te ikēn pê ito cator — hajŷr nare. Jū wŷr quē ha jūcaxuw jûm amji pej na amji to hâmnân to hane.

cwÿrjapê mā pê Pahpâm me pamâ pahte amji kam me pajapac xâ tuw pejti ita gô, ne pjê kam me pahto ajpa? Nee mā ampocwÿrjapê nare. He ramâ Pahpâm te Jeju Crixtô kam me pahhônco na me pahton, pahte jûmjê to me pajapên to impejti to prâmti to me papa xâcaxuw. Por rý pêa mā cute me pamâ hâpén xâ pejti to me pajâpêna, me pahto amji kam hapac ata to, cu ha me apê. Cwÿrjapê cu ha pahtyjjapên to impejti to me prâm.

*Juta catêjê me, mehcahkrit atajê me
ajpên hôncô xâ*

Carati 3.28; Coroxo 1.21-23; 1 Petrô 2.4-8

¹¹ Wa me ipê Juta catêjê hân ne me ajhu, ne ityj amji mā me ipy kâ kryjre ne me hakep. Ne hakep xâ ata pê ri Pahpâm tekjê na cute meijarén xâ. Ne me apê mehcahkrit pê Juta catêjênare atajê na, ca amji to me amjjapackre. Ne pê wa mam aijo me ato amji kam ijapac to:

— Itajê mā mehkâ jakep nare, na ri nee me cupê Pahpâm tekjê nare — hane. ¹² Ata caxuw pê ca caku atajê kam Jeju Crixtô pê ampýa mā ame apa. Ne pê Pahpâm rý jû caxuw me amâ ampo to hûjahkre nare na mâ, ca neerý me icuxâ Pahpâm me, me ajpên kam gapac nare. Na pê me apê Pahpâm tekjê nare, ne me apê Pahpâm jahkre kâtreita kam, ca nee amjîwyr ihpîn ampo pejti cator xâ ata jikaj nare. ¹³ Ne ita caxuw quêt nee hipêr ate me hajýr nare, ne Pahpâm pê ampýa mâ ameapa xâ nare. Ampo na? Nee mâ ampo na nare. Pê Jeju Crixtô me gaxâ kam ty ne caprô ajxwý, ne ihytc xâ ata kôt, ca ate kam me ajpên hôncô. Cwÿrjapêri Pahpâm te amji wyr me ato hâhtêp.

*Quê ha Pahpâm me cupê Juta catêjê me,
mehcahkrit na amji capa*

¹⁴⁻¹⁶ Mâ Jejua te mehcuran catêjê mâ amji jôr, mâ cute mehcuran, mâ me pajaxâ kam ihytc. Ne ihytc xâ ata te ihcunea na ajpên na mepajaxôr to hajýr he. Cu ha nee hipêr ajpên kam me pancryc nare, ne quêt catyt kam ajpên mâ me pahtcakôc to me papa. Quê ha hanea ne, neehipêr me iquêtjê pê Mojxe xwý caca xâ ata, me pahto ihhimpej nare. Ne nee hipêr me acahkrit nare, ne nee hipêr me papijakrut nare, ne quêtajpêna kam me papê Pahpâm na mehkwý pyxit peaj, ne ajpên kam me pantuwti, ne me pahtyxit peaj. Ne hacpýa ne Pahpâm wyr me pahtcunea te amji jaxâr. ¹⁷ Ne cute me apê mehcahkrit atajê, ca ampýa mâ Pahpâm pê ame apa atajê me, me ipê Juta catêjê, pê wa hû na pire mâ ame ipa atajê to hacpýa ne Pahpâm wyr me amji jaxâr. He pê neejûm ajpên na me pajaxôr na harêna. Pê Jejuaajpêna

na me pajaxô. ¹⁸ Ne pom Jeju te me papijakrut mâ ampo ton itajêa kôt, cu ha pahtyj Pahpâm Carô Pejti pyxit peaj ata kôt, ihwýr me axâ, ne cumâ me pahtcakôc.

¹⁹ Cwÿrjapê ri ita caxuw, nee hipêr me pahnô te amji to ihcahkrit xâ hamreare. Ne quêt me icuxâ me apê Pahpâm kraa to kra, ne me apêmehkwýa, ne ajpên kam me papê mehkwý ita na, ne me pahtyxit peaj.

*Me papê Pahpâm na mehkwý pê
hûrkwa pyràac*

²⁰⁻²¹ Por mam Krípinkrêna kam, Pahpâm to amji kam hapac xâ jûrkwa ata kam pê Pahpâm ihkrî. Ne cute me Pahpâm jahkre pej prâmti, pê aijo makén me pî te ikre ata wyr me pra. Ita kôpít na mâ, me papê mehkwýa pê Pahpâm jûrkwa pyràac. Ne ita caxuw me pahkam Pahpâm ihkrî, ne mepahkôat ri me cumâ Pahpâm jahkre pej. Ne me papê Pahpâm jûrkwa mâ hikwa xâ me, hiwryhhi me, pô me hôrti pyràac. Ne pê mam Jeju jarkwa na memprat catêjê me, Pahpâm jarkwa to me cumâ mehcahkôc catêjê atajêpê ihhêj rûm, harâ na ikre mâ hûhxwyr xâ me, cumâ hûhxwyr xâ cati pyràac. Ne Jeju Crixtô pê ri ikre mâ hâm xâ catia ata pyràac, mâtahna ihhê cunea te cuprôn tu. Ata jikjê na mâ me papê Pahpâm jûrkwa, mâ me pahkam ihkrî. ²² Ne ate me hajýar ne atyj Jeju to atyj amji mâ me ahimpej xâ atajêa kôt ri ihhêj rûm me apê Pahpâm jûrkwa, na ri Pahpâm ihytj Carô Pejti ata kôt me akam ihkrî.

3

*Me cupê mehcahkrit mâ ri Pawrô pê
Pahpâm jarkwa na imparat catê
Roman 15.14-21; Coroxo 1.24-29*

¹ Ata kôt wa ityj Pahpâm mâ me acajrêna to ipa. Ýhý, ipê Pawrô, ne pa wa me hacjêna xâ kam ikrî. Ampo na? Wa Jeju Crixtô jarkwa kôt meapê mehcahkrit atajê mâ Jeju pê me pahkritzwy jarêna xâ impejti itajê to harê, ne me amâ to hahkre. ²⁻³ Ne pê Pahpâm hâhcapría kam icapi, ne ijia to me acaxuw ihhimpej to hane he:

— Mô, ne mehcahkrit catêjê mâ ijarê. Ne nee mâ ampona, ca ha me cumâ ijarêna. He wa hacpýa mâ cute me ajpên hôncô, ne ajpên mâ me caprî na ri, imâ me to prâm. Cwÿrjapê pê wa pjê ita wyrme cumâ ikra pê Jeju ata kujate. Ata ca ha me cumâ harê — hane. Ne pê ca ramâ ita na meijarêna pa. Na wa ite curmâ ihkâhôc ita kam hipêr ahna me amâ amji jarêna, ne ahna me amâ ihhôc, mâr ca me cahyt ne ahna me ijahkre pej.

⁴⁻⁵ Pê mam nee jûm Jeju Crixtô na Pahpâm te amji kam hapac xâ ata jahkre pej nare. Ne ita caxuw Pahpâm Carô Pejti

te Pahpām jarkwa to mehcakōc catējē me, me ipē Jeju jarkwa na memprar catējē mā toajpē, ne me imā to hahkre. ⁶ Ÿhŷ, ita caxuw ca ha Jeju tycxà ata kôt, me icuxà me apē me pajō Pahhiti pê Jeju Crixtô jī pyràac. Ne me ca, me apē mehcakahkrit atajē me, me pa, me ipē Juta catējē me, ajpēn kam me pahpxyt peaj. Ne por pê Pahpām ramâ mehkwy mā ampo pej cunea to awjahkre atajē, ca ha atŷj hanea ne me cuxà me acwa.

⁷ Pê Pahpām carôt tyjti ata hâhcprña kam, me amā ipê harkwa na iprar catê na ixâm ne ikujate, mâr wa me amā harën xâ impejti to harë. ⁸⁻⁹ Ne wa pa, me cupê Pahpām tekjê atajê jappyre mā icrire na amji to hajyr cakrô, pê Pahpām ihtŷj imā ijapên xâ impejti ita gô. Íte meapê mehcakahkrit atajê mā Jeju Crixtô te amji kam hapac xâ tuw pejti jarën xâ kôt harën to capô partu xâ caxuw, pê imâ ijapên xâita gô. Por Jeju te amji kam hapac xâ impejti jakràjti ata, wa me amâ harën to ipa. Mâr ca me acunea Pahpām te mam pjê ton xwýjrea na, me amâ amji kam hapac xâ to ipipê nare ata jahkre pej. Ne Pahpām ita pê, por pê Pahpām ampo cunea to ata. ¹⁰ Ne ita caxuw cumâ, mehcunea te Pahpām te amji kam hapac xâ jahkre pej na, me to prâm. Ne quêt ha, por ampo carô carôt tyjti atajê me, pjê me cójkwakam me hô pahhi catêjê atajê cunea, quêt ha me papê Pahpām na mehkwy pupun xâ ata kôt, me Pahpām te ihcunea na amji jahkre pej catia na me hahkre pej. ¹¹ Pê mam, pjê ton xwýjrea na, Pahpām ramâ Jeju Crixtô pê me pajō Pahhiti te me pahto impej na to amji kampa. ¹² Cu pahtyj Jeju to amji mâ me pahhimpej, ne ahna me ajpēn hònco. Cwýrjapê cu ha nee Pahpām mâ me pahcakōc na me pajâhtat nare kam, cumâ me pahcakōc. Ne cu ha pahtyj cute me pahkam hapac na me hahkre pej. ¹³ Ÿhŷ, he me acwýrjapêwa me hacjén xâ ita kam amji pupun cakrô, ca ha nee ate me ipupun xâ ata kôt me amâ amji kîn nare nare. Ne quêt ite me ato impejti xâ caxuw ri, ite amji pupun kêanre xâ ita.

Pawrô te Pahpām mâ mehcajrén xâ

¹⁴ Ampo itajê cunea cwýrjapê wa me pajō Inxû Catí cuna mâ ikôn krâ na ijyr, ne ijotpê cumâ me acajrén. ¹⁵ Ampeaj kam Pahpām pê me pajō Inxû Catí. Ne cupê pjê cunea me, cójkwakam ampo kra me, ikre ry cunea me, por amji mâ me to ihhimpej atajê cunea Pâm Catí. ¹⁶⁻¹⁷ Wa hôtpê cumâ me acajrén to hane he:

— Me ijô Inxû Catí, ampeaj kam acarôt tyaj to ihyj, ne gâhcajrén cati. Na ca ha Acarô Pejti kôt, cute me amji kam hapac xâ caxwâm pê mecumâ acarôt tyjti

ata gô, por ate amji kam gapac xâ pejti carôt tyjti ata kôt. Mâr quêt kypê Jeju Crixtô to amji mâ mehhimpej nare. Ne ajpênkam mehhònco ata pê ihhéj rûm me caxwâm pê cute apu ihkrî. Ne pom ampo pâr pjê impejti kam harê to ihcuuhê, ne ihyj ipicamén to ipa, ita kôpit no, ca ha me cumâ mehcunea mâ ajpêñ kînti ita to apicamén to mô. Ne ampeaj kam akra Jeju mâ me ikîn catia, ne nee cumâ jûm kîn nare nare.

¹⁸ — Ne akra pê Jeju mâ me ikîn ita pê ihhéj rûm kînti kâa nô ata pyràac, ne cupê ihhéj rûm côxwa tua pyràac ne catia, ne ihhéj rûmcupê pôti pyràac, ne nee hicu xâ hamreare. Ne ampo pejti catihti itajê jîkjê na mâ, akra mâ me ikîn te hajyr. Na ca ha me caxwâm pê mecumâ to hahkre, mâr quêt mehcunea mâ akra mâ mehkînti ita te, amji kam hapac xâ itajê jahkre pej pa.

¹⁹ — Jû wyr quêt me ixûmre nô akra Jeju mâ me ikînti xâ catia to cati ata na hahkre pej, cwýrjapê ca ha cute Jeju Crixtô mâ ikînti itajahkre pej na me akwây tehcajpâ, quêt me kam hapac kam tê, ne me hahkre pej. Mâr ca me cumâ amji gô, quêt me cupê apyràac to mô, ne mempejti ne.

²⁰ — Ÿhŷ me ijô Inxû Catí, me ikam acarôt tyjti ita kam, ca atŷj me imâ, pom ite ampo na me awý, ne me to amji kam ijapac xâ atajê jirôa péate me imâ hôr na, imâ me gahkre pej. ²¹ Ne me imâ me icunea pê Jeju Crixtô na mehkwy, ne wa ahna me ajpêñ hònco. Ne wa acatihti me acarôt tyjti me, gâhcajrênti na apyren me ijakryti na, me amâ amji jarën to prâm, rohnýtti mâ. Netahnaa, hamre — hane. Hô, wa ita na ijotpê Pahpām mâ me acajrén.

4

Me papê mehkwy pyxit peaj, na cu ha ajpêñ to mempej

Pirip 2.1-4; Coroxo 3.12-17

¹ Ÿhŷ me ikwây, pê Pahpām me ato impej ne amji mâ me acapi, mâr ca cute amji kam hapac xâa kôt me apa. Ne ita cwýrjapê wa me awý, hePahpām jâpêñ xâ incwýrjapê wa ipê me hacjén xâ kam ikrî catê. Ne pa wa me awý, mâr ca me apê Pahpām tekjê atajê, cute amji kamhapac xâa to amji kam me gapac to me apa. ² Ne nee me hirôa pê amji to me acati to me apa prâm nare. Ne ampo na amji mâ aprña kam, gûcanâr to me apa. Ne amji mâ me akwây cupa. Ne neeampo na ame amji to ihyj tu to me apa nare. Quêt jûm ampo to kên, ca ha nee kam me acryc nare. Ne quêt me amâ ihkian kam, me gakryti kam cumâ me gûcanâr to me apa. ³ Pahpām Carô Pejti te me acunea

mā ajpēn kīnti ton, ne ajpēn kam me apejti na me aton. Cwyrjapē ca ha ajpēn mā me awcanā, mār ca atyajpēn kam me ahōnco to me apa kam me to acrā.

⁴ Xā ajkī Pahpām Carō Pejti te amji kam hapac xā jāhtō? Hāpā! He Pahpām Carō Pejti pyxit peaj. Cwyrjapē ri ajpēn kam me pahcuneapyxit peaj. Ne ihhēj rūm me papē Jeju jī pyxit peaj ata pyràac. Ne hanea ne pjē ita kam Pahpām te me pahcunea to ihhimpej xā pyxit peaj atamā, cu ramā me hikaj xā caxuw ri Pahpām te me pahcapi. ⁵ Ne hanea ne me pamā me pajō Pahhiti pyxit peaj. Ne pahte Jeju to amji mā me pahhimpej xā ata pyxit peaj. He ampo pyxit peaj ita caxuw ri cō to me pahcumrār xā. ⁶ Ne hanea ne Pahpām pē, por pjē cunea kam amji mā me to ihhimpej atajē cunea jō Inxū Cati pyxit peaj, ne mehcunea to ihhimpej. Mā ihtjy hāpēn xā atajē kam ihkōat me apē, ne me Pahpām ita ri me pahcunea kam ihkři, cwyrjapē cu ha pahte amji kam me pajapac xā pyxit peaj to, amji kam me pajapac to me papa kam me to pancrā.

Pē Pahpām ahpýanre na me pamā pahte to amji japackre xā gō

Roman 12.3-8; 1 Petró 4.10-11

⁷⁻⁸ Xā Pahpām te me pahcunea mā pahte me hahkre pej xā pyxit peaj jōr? Hāpā! He cumā me pajāpēn xā caxuw ri, cute ahpýanre na mepamā pahte amji kam me pajapac xā te to amji japackre xā jōr, Jeju Crixtō te amji mā ahna prām ata na. Ne pē Pahpām jō kāhhōc kam, ramā rý péa mā jūm Jeju na ihhōc to:

"Quê ha me curē xwŷn jāhtōa ne tohjē, ne ma hacpý mā cōjkwa wyr api. Ne pjē kam mehkwy ame ipa atajē mā cute ampo jōr xā atajē gō" hane.

⁹ Hūjarēn xā ita kōt, cu ha pahtjy cōjkwa wyr Jeju jāpir na me hahkre pej ne me to amji japackre. He pē nee Jeju pō rūm, pjē ita wyr pit mā iwryc nare, ne hanea ne pjē krac ri mehtyc carō kři xā ata wyr wry. ¹⁰ Ne taa hanea ne hacpýa mā cōjkwa wyr api ne hakren tu, cute ampo cunea to ihhimpej xā caxuw. ¹¹ Ne Jejua te ri ahpýanre na, ne pamā pahte amji kam me pajapac xā te amji jahkre pej jōrpar. Ne cute me pahkwý capi, mār quē me cupē harkwa na memprar catējē, ne mehkwy pē harkwa to me cumā ihcakōc catējē, ne mehkwy pē Pahpām te me pahkēn pē me pahtytrā xā ata wyr me to ipipkjēcatējē, ne mehkwy pē Jeju na mehkwyā jamār catējē, ne mehkwy pē mehkwyā mā ampo to hahkre catējē. Ne Pahpām te mehkwy atajē mā ahpýanre nacute me amji kam

hapac xā te amji jahkre pej atajē jōr, me hāpēn xā itajē caxuw.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xā to me amji jī tý to me mō

¹² Ne mēr ampo caxuw mā cute me pamā mehkwy itajē jōr? He nee mā ampo caxuw nare. He Pahpām mā me pajāpēn xā ata pē ihwyr me to mepapipkjēr xā caxuw ri, cute me pamā mehkwy itajē jōr. Ne me pajāpēn xā ita kōt rime papē mehkwy, cu pahtjy me papicamēn to me mō. Ne me pamōr xā ita pē ihhēj rūm Jeju Crixtō jī picamēn to mōr pyràac. ¹³ Ne cu ha me pahcunea me papicamēn to me pamōr ita kam me to pancrā, ne JejuCrixtō to pit mā amji mā me pahhimpej to ajpēn kam me pahhōnco týaj to me papa. Mār cu Jeju cuxā, pahte amji kam me pajapac xā itajēa to me amji kā to me amji jī tý to me mō.

¹⁴ Ne cu ha nee hipér me papē ahkrare pyràac, ne jūm te me pamā ihhēj xi xā ata kōt, Jeju to amji pē me pajapac kēt to me pamōr nare. Nāmri quē ha me pahnō te hajyr na, quē ha cupē ihhēj rūm kōc te amji wyr pjē kam pīhhō incrā to imprar ata pyràac, na quē ha ihtjy mehhēj xi catējē te aracri mehkēn mā me irēn prām atajē kampa, ne ihtjy jū ri me ipa xā ata kam ihkōt me ipa. ¹⁵ Ne Pahpām mā cute me hajy catējē kōt, me pahto prām nare. Ne quēt cumā me pamā ajpēn kīnti kam me bahcakōc xā kam, me pahhēj xinare na, cumā me pahto prām. Cu ha pahte me hajyr to me pamōr na, cu ha me papē me bahkrā pē Crixtō ata pyràac ne me ajpēan. ¹⁶ Ne Crixtō pē me bahkrā, cu ha kam me pahhōnco, cwyrjapē quē me papē hīa pyràac. Ne ahpýanre na me papē hī kam cukrā xā atajēpyràac, mā taa pyxit peaj me pahcunea to ihhimpej. Ita kōpit na cu ha me pahcunea Crixtō te amji kam hapac xā kōt me ajpēn kīnti, kam meajpēn tehcajpar to me papa. He pahte me pahkwý to me hajy to me papa xā ata pē Jeju Crixtō jī te ipicamēn to mōr pyràac.

Cu ha quēt me pahte amji kam me pajapac xā tuw pejti ita kōt me papa
Coroxo 3.5-11

¹⁷⁻¹⁸ Cwyrjapē wa ha Pahhiti jarkwa na me amā awiarē, ca ha atjy catyt kam me ikampa. Por nee Pahpām to amji mā mehhimpej nare atajē teamji kam hapac xā atajē wa ha me amā ihcawpa, mār ca nee hipér cute me amji kam hapac xā kēn atajē kōt me apa nare. He cute amji kam mehlapac xā itajē kōt hamreare. Ne ihhēj rūm me cupē awcapātkōti kam ame ipa, ne nee me ampo pupun nare atajē pyràac. Ne nee me caxwām pē me Pahpām pupun ne me hahkre pej nare. Ne cute me hajyr xā ita kam ri ma ame Pahpām te amji

kam hapac xà tuw pejti ita caca, ne cute mempar cupate me hapac jihê, na ri me cupê hahkre kékatre. ¹⁹ Ne nee ajte amji jū na mehpahàm nare, mā mānea mā mehkra kén kam, cute mehkén ton xà itajé kam me amji cajpér nare na me to. Mā mehcunea ampo kén xen xà pahàm nare atajé mā, me amji jör to me ipa, ne ihtýj me ton to me ipa kam me to incrá tu.

²⁰⁻²¹ He nee Jeju Crixtô te amji kam hapac xà te hajýr nare. Ne pê ramâ jûm me amâ Jeju te amji kam hapac xà to hahkre, ne me amâ harë. Na ca ramâ ate mempar ne me hahkre pej, ne kam me amji hònco, cwýrjapêca ate amji mā me cute amji kam hapac xà incwýr. ²² Ne mam me amâ ampo kén ton to me ipa xà ata pit na me amâ prâm. Cwýrjapê ri ate amji kam me gapac xà tûm kéanre ata ihtýj me amâihhêj, na ca hân ne atýj ihkôat me akén mā me acjéj. Cwýrjapê ca ha mam ate amji kam me gapac xà tûm ata mā me hikra, ne neehipér me ahna prâm, ne me to amji japatkanre. ²³ Na ca ha me ate amji kam me gapac xà wej ita me, intuw to me ahpâ, ne ate amji kam me gapac xà intuw ata, ca ha amji mā me huwahi to me apa. ²⁴ Ne pom cu hân ne me pahkâ tûm to pój, ne intuw mā me amji jacjê, ne mehtûm jicu ne me curë, jikjê na, ca ha ate amji kam megapac xà kén tûm ita to me tojnô, ne me hicu, ne intuw ita ca ha amji mā me acwa, ne me huwahi, ne me to apa. Ne Pahpâm ri me amâ cute amjikam hapac xà pejti jör to ipa. Mâr ca me apê me hûràac, ne me ate amjikam me gapac xà impejti ne, ne nee ihhêj xi nare, ne ampo cunea kam catytkam, Pahpâm cuna mā me apejti na me apa.

Cu ha me ajpén to me pampej to me papa

²⁵ Cwýrjapê ca ha nee hipér ajpén mā amji to ame ahêj nare. Ne ahpýanre na quêt catyt kam ajpén mā me acakôc to me apa. Ampo na? Heme papê Jeju jí kam cukrâ xà atajé pyràac, na ri ajpén kam me pahtpyxit peaj. ²⁶⁻²⁷ Ne ca ha me anô te ame akwý nô kam acryc na, ca ha nee kam acryc kam acrâ nare, ne pyt xár xwyjrea na, hacpýa mā ajpén mā meacapri. Nâmri ca ha ate nee kam acryc jicu nare, ne mânea mā kam acryc na, quêt ha apê me pahtcuré xwynti pê Xatanaj te amji kam hapac xà kôtapa caté, na ca ha atýj Pahpâm to kén to apa. ²⁸ Na ca ha mam ajoce me gâhkij to me apa atajé, ca ha me gâhkij jicu, ne me gâpén kam me atêm pyrentu, mâr ca me akrá kreti te amji jahkre pejti kam, me amji to ajpa, ne me akwý pê hamreare atajé tehcajpa.

²⁹ Ne nee ame acakôc xà kén kam amji kín nare atajé to me acakôc to me apa nare. Ne me acakôc xà impejti kam amji kínti to ca me akwýmâ me acakôc, ne ma me to impej to me apa. Ne cute me Pahpâm kam hapac na mehtejcajpar xà atajé to, ca me acakôc to me apa, mâr quêt me akampaatajé, ma me ipicamén to me mō. ³⁰ Nâmri ca ha ate me hajýr nare na, ca ha cama Pahpâm Carô Pejti mā amji kín nare, ne ihpeacre na me to. Ne me akam Pahpâm Carô Pejti te ihkrí xà ita pê ihhêj rûm, cute me akam amji japrý na ihhôc. Cuteme apê hô tekjê na me ato apipê xà caxuw. Ne ihkôat ca ha atýj jû caxuw cute me akén pê me apytâr na me amji jahkre pej.

Cu ha ajpén mā me pahcaprî to me papa

³¹ Ne ampo kén itajé ca ha me hicu he. Ca ha jûm me ajpén kam acryc ne ma ame ajpén mā acapri caca ata, ca ha amji pê ihcaca ne hicu, neatýj hacpýa mā ajpén mā me acapri. Ne me gâhcûrê me, me gâprê jicu, ne quêt me amâ ajpén kínti, ca me ajpén capri to me apa. Nenee ajpén mā me gâkjér nare. Ne nee ame hûn kén to me apa nare. Ne nee ame ajpén curê to me apa nare. ³² Ne quêt cama ajpén mā me acapri, ne ajpén mā me apejti ne. Ne Crixtô kam me ahônco, ita cwýrjapê ri Pahpâm te ramâ ate me to kén xà atajé to tojnô ne me hicu. Na ca ha cuxâ ate me ajpén to kén atajé to tojnô ne me hicu.

5

Cu ha ampo kén cunea jicu ne quêt catyt kam me papa

Coroxo 3.16-17; 1 Jowâw 1.5-10

¹ Me apê Pahpâm kra, ne cumâ me akínti, cwýrjapê quêt ha me apêhûràac na amji kôt me ato prâm. ² Crixtô mā me akínti na ri, me acwýrjapê ihty xâ mâtute amji jör. Mâ Pahpâm te cumâ me akínti ita na hõmpun, ne ampeaj kam haneane ahna Pahpâm mā Jeju kín. Ne cumâ Jeju tyc xâ ita pê ihhêj rûm ampo cacô cuxwati impejti te ihcadjpuaw ata pyràac. Na ca ha Jeju cuxâme amâ ajpén kínti to amji mā me ahimpej to me apa.

³ Ne ramâ me apê Pahpâm na mehkwy, cwýrjapê ri nee me ate ampo kén crê itajé caxun xâ nare he. Mam ca ha nee ahti na ame cupê mehkprôcaxun nare, quêt nee pyjê xwyjê ahti na ame cupê mempjê caxun nare. Ne hanea ne nee menxyre impijapit to ame apahàm nô to me apa nare. Ne ihcote na, ca ha hanea ne nee gâhcukréj to pit mā amji mā cuprôn to me apa to me amjijapackre nare. Ampo na? He jûm te hajýr to ipa xâ ata, nee Pahpâm to amji japatkanre nare, ne hâhcukréj itajé

pê ri ihhéj rûm me hõpahpám, ne ampeaj kam cumã ihkín, mä to pit mä amji kam hapac to me ipa. Ca ha nee me anõ te ampo kénit atajé nô caxun to kénre xâhamreare ita kam, jû wýr quê jûm ahna me anõ jaré.

⁴ Ne hicu xâ kam, ca ha nee ame acakôc xâ kam, me pahpahàmti atajé to me acakôc to me apa nare. Ne nee me acakôc xâ kôt hamreare atajé to me acakôc tome apa nare. Ne nee ca ha me garkwa xâ xâ tûmti kénre atajé to me acakôc nare. Ne quêt Pahpám te me amâ ampo pejti cunea jôr itajépyrén me gakryti na, cumã me amji jaré.

⁵ Xâ quê ha pijamã cute ampo kén crê itajé ton to me ipa catéjé nô, Pahpám me Crixtô himpej xâ krac ri me axâ? Hâpâ! He jûm xâr xâ hamreare na ramã me pamã hahkre pej. Ampo na? He Pahpámmâ me cupé ihhéj rûm pahpám cahâc kreka to amji mä mehhimpej catéjé pyràac, ne mehkéanre. ⁶ Nâmri quê ha jûm te awýr ihtêm, ne pom wa ite ampo kén tête me amânt atajé nô to amâ ihhéj prâmte, hýrmâ gator na, ca nee me harkwakôt hamreare atajé kam gapac, ne ihkôt amji ton nare. He ampo kén itajé cwýrjapéa ri Pahpám me kam incryc. Ne quêt ha ihtyj jû caxuw, por jûmjt te nee me kam hapac nare atajé kam incryc, ne ame to kénrenne, ne ihtyj mehkên mä me curé. ⁷ Cwýrjapé ca ha nee cute me hajýrjé to me amji japackre, ne me to amji kwý nare.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xâ tuw kôt me ampo cunea jahkre pej

⁸ Ÿhý, he pê ca mam ihhéj rûm me apê mehtyc pyràac, ne me akam awcapâtôkô pit. Mä pyt ahcujro, cu pahtyj me rit ne me ampo pupu, itajíkjé na mä Pahhiti jarkwa ihyj me amâ ampo pej to pit mä hahkre to mô. Ne ate Pahpám na mehkwy na me amji ton xâ ata caxuw, ca ha atyj ita caxuw ampo pej cunea pupu. Cwýrjapé ca ha ate ampo pej pupun xâ atajéa kôt me amji ton to me apa, ne me to.

⁹ Ÿhý, ca ha ate me Pahpám jarkwa pê hâhcujro xâ pyràc ata kam me hajýr to me apa na, ca ha me apê jûmjt pejti atajé, ne catyt kam ameapa, ne me acakôc xâ hêj xi nare pê catyt kam, ampeaj kam atajé to pit mä, me acakôc to me apa. ¹⁰ Ne ca ha ate me hajýr to me apa na amji to me gâhcukjér to me apa na, ca ha me Pahpám cajuaw. ¹¹ Ne por cute amji kam me hapac xâ kénre kam, Pahpám jarkwa pê hâhcujro xâ pyràcti ata kaj na, awcapâtôkô kam me ipa atajé jâpén xâ cunea kôt hamreare. Cwýrjapé ca ha nee mehkôt me apa na amji toprâm nare. Ne quêt mehcunea kam mare mä, ca ha ate amji kam me gapac xâ pejti jâhcujroto to

me apa. Mâr quê ahna me apupu, ne cute me apupun xâ ita kôat me amji kénit atajé pupu, ne ahna me amji jahkre pej.

¹² Ÿhý, ampeaj kam ri cute amji kam me hapac xâ atajé kénre, cwýrjapé cu ha nee cute me ampo kén to ipimxur, ne aracri ame ton atajé na, nee me pahcakôc xâ nare. Ampo na? He kypé ahna me kam me pahpahâm nare. ¹³ Quêt ha hâhcujro xâ to ampo cujro, quêt ha hirâ pê hómpun xâ. Ne por hâhcujro xâ te ampo jakati prâti cujro ata, ihyj ma harwrý itaköt ahcujro. Ita kôpit na quêt ha mehkra kén catéjé atajé, ate amji kam me gapac xâ impejti na me apupu, ne me akôat quêt ha ramâ cute meamji kam hapac xâ kénre na me amji jahkre pej. Ne me akôat quêt hahanea ne cute amji kam me hapac xâ impejti to me ipa. ¹⁴ Ne pê Pahpám ramâ me pamâ ita to ihcakôc to hane he:

*"Por ate amji kam me gapac xâ kénre ata kôt,
ihhéj rûm ramâ me atyc atajé,
me ampra!
Ne me atyc ita pê me to xa,
quêt ha Crixtô me amâate amji kam me
gapac xâ cujro,
ne hacpýa mä me ato tîr!" hane.*

Cu ha me pahkrâ kreti kam me amji to ajpa

¹⁵ Cwýrjapé ca ha ate amji to ame apijapar xâ atajé na me amji kôt hakop to mempeaj ne. Ne nee ca ha me apê cute me amji jahkre kêtatre atajé pyràc nare, ne quêt me akrâ kreti te amji jahkre pejti kam me amji to ajpa. ¹⁶ Ne amcro atajéa kam, quêt ha mehkên catéjé me hâhtô. Cwýrjapé ca ha atyj amcro cunea kam Pahpám mä me apê, ne nee jû caxuw amcro nô to me apictor nare. ¹⁷ Ne nee ca ha me apê cute me amji jahkre kêtatre atajé pyràc nare, ne quêt me pajô Pahhiti mä ampo na me pahto prâm atajé to pit mä, ca hame gâpén to me apa na amji to me ahcukj.

Cu ha Pahpám Carô Pejti ata kôt me pajô Pahhiti mä me cre

¹⁸ Ca ha coxýhti to amji mä me ahimpej jicu, ne nee hipér me to akôm quêt me ato ipipân nare. Ampo na mä wa me amâ ihcawpa? He quêt ha ihyj ate amji kam me gapac xâ cunea kam ato kén. Na ca ha quêt Pahpám Carô Pejti to amji mä me ahimpej to me apa. ¹⁹ Ne ca ha me acakôc kam ajpén mä me Pahpám na increr xâ cunea to me acer to me apa. Ne hanea ne mam Pahpám te amji kam hapac xâ na me ahna increr xâ ata to me cumâ cre. Ne cute ampo ton xâ atajé na curmâme cumâ increr xâ ata to me cumâ cre, ne me amâ amji kian kam me cumâcre, ne

catihti pyrēn me gakryti to me cumā cre.
²⁰ Jeju Crixtō kam me ahōnco, cwyrjapē ca ha ampo pej me, ampo te me ato jū mān xā atajē mea mā hūrēn me gakryti na, me pajō InxūCati pē Pahpām mā me amji jarē.
²¹ Ne pom ca amji mā Crixtō cupa, ne amji caxuw me kampa ita cuxā, ca haatjy ajpēn kam me gapac to me apa.

*Pē Pawrō mehprō catējē japackre
Coroxo 3.18-19; 1 Petrō 3.1-7*

²² Ne pyjē pē mempjē prō itajē, pom ca amji mā me Pahpām kampa ita na, ca ha amji caxuw me apjē kampa. ²³ Ne ampo na mā wa ame amā ita to hahkre to hane? Nee mā ampo na nare. He Crixtō pē mehkwý krā pyrāac, ne mehkwý pē hī pyrāac. Necupēa ri me to ihlimpej catē, ne cupē mehkwý kēn catia pē me hūtār catē. Jikjē na mā, me apē mehprō impjē catējē, ca ha atjy me aprō to me ahimpej. ²⁴ Cwyrjapē ca ha me apē me apjē prō catējē, ampo cunea na amji caxuw me apjē kam me gapac to me hanea, pom quē Crixtō na mehkwý amji caxuw me kampa he.

*Pē Pawrō mempjē catējē japackre
Coroxo 3.18-19; 1 Petrō 3.1-7*

²⁵ Mempjē catējē, quē ha me amā me aprō kīn hanea, pom quē Crixtō mā mehkwý kīn, mā me hahpan xā na ihytc he. ²⁶⁻²⁷ Ampo na pē Jeju me papē mehkwý mā ty? Nee mā pē ampo na ihytc nare. He pē ihcunea na me papē mehkwý atajē kēn pē me pahtoimpej partu to prām to pē ty, mār quē nee me pahkam ampo kēn cire nō hamreare ne. Ne me pamā me pahte amji kam pajapac xā to impej neihcuuhō, mār quē ihtetetti ne. Ampo na? He ramā me papē Jeju jī pyrāac. Ne harkwa ita pē ihhēj rūm cō te ampo tūm cuhōn pyrāc, netoa ri ihytj me pahte amji kam me pajapac xā cuhōn ne to impej. Ampo na? He cumā Hūm mā cute me pahto ipipē xā ata kam me pampejti kam, ampo kēn tūm nare na me pahto prām. He me papē hī pyrāac na ri. ²⁸ Ne me hūmre mā quē ha mehprō kīn hanea, pom quē cumā amji jīakīn he. Quē ha jūm mā ihprō kīn ne to impej na, quē ha cumā ihkīn ita pē ihhēj rūm, amji jīa kīn ne to impej. ²⁹⁻³⁰ He xā quē ha ajkī jūm mā amji jīa kīn nare ne cumā amji curē? Quē! He ihytj cumā harte, ne ma hamā. Ita na mā Jeju Crixtō mepapē mehkwý to, ne me papē hī kam cukrā xā pyrāac. ³¹ Pē Pahpām mam me panquētjē mā harkwa ta ne me cumā:

“Quē ha me hūmre mehprō,
ne me hūmjē me, menxyrxwȳ jicu,
ne hīxime ajcaxē ne ajpēn kam me pyxit
peaj” hane.

³² Ne pom Pahpām te me pamā me pahtprō me, me pajikwa tuw xā to hūjarēn xā ita, pē mam nee me hahkre pej nare. Ne ita caxuw cupē Crixtō me, mehkwȳa pyrāc, ne ajpēn kam me pyxit peaj na, ramā pahte me hahkre pej. ³³ Ne hanea ne me pamā to hahkre to hane he. Quē ha me hūmre mā mehprō kīn hanea, pom quē me cumā amji jīa kīn he. Ne mehprōxwȳjē, quē ha ihytj amji mā mempjē cupahti to me ipa.

6

Cu ha me pahpāmjē me, me panxyrxwȳ kampa

Coroxo 3.20-21

¹ Ne me apē mehakra xwȳjē, ca ha atjy amji mā me apāmjē me, me axyrxwȳ kampa, neamji mā me hūpahti to me apa, me pajō Pahhiti jarkwa kōt. Hō, quēt catyt kam me apa xā itajē te hajȳr he. ²⁻³ Ne pē Pahpām mam ramā me panquētjē kra mā harkwa ta, ne mecumā ahna hūjahkre to hane he:

“Ca ha atjy amji mā, me apāmjē me, me axyrxwȳ kampa,
mār ca apej pēa mā me apa,
ne amji to me apijapar to irya ne, pjē ita kam” hane.

⁴ Ne me apē me hūmjē me inxyrxwȳ xwȳjē, ca ha nee ame akra mā ame quēt nare, ne nee ame cumā mēncryc ton nare. Ne quēt me pajō Pahhiti jarkwakōt me cumā aprīa, ne catyt kam me cumā cute amji to me ipijapar xā to hahkre. Ne Pahpām krā kreti te amji jahkre pejti te me hapackre xā atajē to, ca me hapackre.

Cu ha me pajō pahhi catējē kampa
Coroxo 3.22-4.1; 1 Timot 6.1-2; Tito 2.9-10; 1 Petrō 2.18-25

⁵ Ne cama me cumā me gāpēn to me apa catējē xwȳjē, ca ha atjy amji caxuw me gō pahhi kampa, ne amji mā me hūpahti to me apa to hanea, pom ca me amā amji kīnti kam, amji caxuw me Crixtō kampa ne me hūpa he. Höhō, cu ha me hane. ⁶⁻⁷ Ne nee cute me gāpēn xā impejti na me garēn prāmte ahēj, ne cama mento kam mare mā, me gāpēn xā to mempejti to me apa nare. Nequēt me cumā me gāpēn prāam kam me gāpēn to me apa to hanea, pom ca Crixtō pit mā me apē he. Ita na ca ha me hūmre mā me apē. ⁸ Ne me amā me gō pahhi catējē me, me gō pahhi nare catējē me, Pahpām te ahpȳanre na ate me gāpēn xā impej ton atajē jahpan xā na, me amā hāmjōr na, ca me to amji japackre.

⁹ Ne me apē hō pahhi catējē xwȳjē, ca ha me amā me hāpēn catējē to mempeaj ne, ne me hāpēn xā na me cumā quēt

jicu. Ne camacôjkwa kam me gô Pahhitimâ ajwar me gâpêñ na, ca amji to me amji japackre. Ne me pahcunea pipêñ pit, ne cumâ me pajâpêñ xâ atajê kôt, quê hâ me pahito ajpêan, ne catyf kam ahpýanre na me pahcunea mähämjôr xâ atajê to amgô.

*Pê Pahpäm Xatanaj me, me papijapu xà
caxuw me pamä hâprê xà gô*

1 Texarōn 5.8-11; *1 Petrō* 5.8-11

¹⁰ Ÿhŷ, Jeju kam apê me ikjéê, wa ite me amâ ihhôc jicu xâ ita kam, wa ha ate mehkên me, me apijapu xâ to me amâ hahkre. He me papêhhéj rûm krâhtare kwây pijapu xâ caxuw, cute apu amji mâ hâhcuprôn pyràac. Cwyàrapê ca ha atyj me pajô Pahhitî carôt tytjî kam me ahñonco, mâr quê taa me amâ me acarôt to ihytj. Ne carôt týj ata kôt ca hame apijapu xâ caxuw apu amji mâ me ahcuprô, mâr quê me pahtcurê xwÿn pê me apytâ.

11-12 Ne mēr me pahturē xwýn jūjē me,
cu ha me ajpu? He nee mā jūmjē nare,
he ampo carô kén pahtyjti atajē me, me
hō pahhi pê Xatanaj me ri me papijapu
xâ. Ne nee mā mehñ nare, me cupé ampo
carôkén jō pahhi catéjê pê cupé jarôti me,
cu ha me ajpu. Ne pjé cunea kam ampo
kén to mehhimpej, ne mehpahtyjti, ne me
hüpahti, ne ihcunea nacute me amji kam
hapac xâ kéanre. Ne mencwýrjapéa ri
ihhéj ne ramâ pjé kam awcapâtökô, ne ihtýj
me cumâ me papictor na me pahto prâm.
13 Cwýrjapé ca ha me apê krâhtare kwý
atajé te hâprê xâ to amji týj, ne to me amji
jamâ pyràac. Ne Pahpâm te hâprê xâ to
meapytâr xâ caxuw, ca ha me apijapu xâ
te me apytâr xâ cunea to me amji týj. Mâr
quê meacurê xwýn me akam tê, ca atýj me
apijapu kam tê, ne me ajpu, ne me tohjé,
ne me to hamre. Jirô pê ca ha nee me
hüpa te me gô to meatêm nare, ne atýj me
acuhhê rohnýtti mā.

*Me papê krâhtare te hàprê xà to amji
tŷj atajé pyràc*

14-15 Por krähtare hän ne wakyti te hitô krekâ te hütâr xâ to amji tyj atâ kôpit na, ca ha Pahpâm te me amâ ate amji kam gapac xâpejti jör atâ kôt, ca ha caty kam me apa. Ne ate amji kam me gapac xâ impejti atâ pê ri me apytâr xâ. Ne por krähtare hän ne ihtu nahé xâ tyjti to ihtu na hê atâ kôpit na, ca ha ate amji kam me gapac xâ impejti, hêj xi nare to me apa. Ne por krähtare hän ne hõ parkâtjyti mä amji jacjê, ne ma ramâ me to imprar xâa caxuw to ihcuhhê ita kôpit na, ca ha jû kam atêm xâ caxuw, ramâ apu amji mä me gâhcuprônhiaphuro. Mâr ca mehcunea mä, Jeju te hacpýa mä Hûm wyr me to ipipkjér mä me cumâ ajpén kñn na harë.

¹⁶ Ne por krähtare hän ne kruw pôc pîr
xâ caxuw, wakýti te hî tête hàmtàr xâ to
amji týj ata kôpit na, ca ha Jeju to amji
mâ meahimpej xâ ata to me Xatanaj pê
cupê jarô jô pahhi pê amji tête me amtâ.
Ampo na? He caty kam me papa tête
cute me pahhi kwîn, cu ame pahpec, mân
cute me pahkam ihtêm prâmte ri ihtýj me
pahcyt to ipa.

17 Ne por krähtare hän ne ikrä cahhé cupate wakyti te ihkrähkä tyjti to amji tyjti atá kópit na, ca ha Xatanaj te akrä kam me amā ateme ampo kén ton to me apa to hahkre cupate, ca ha atyj Pahpám te ramā ampo kén itajé pê me pahpýtar na me to amji japackre. Ne por krähtare hän neuhükra to wapohti xwahhihi cwa atá kópit na, ca ha amji mā me Pahpám Carō Pejti te me amā Pahpám jarkwa jör atajé juwahi to impeaj ne.

*Cu ha pahtyj me awcanā, ne ma
Pahpām mā mehkwȳ cajrēn*

¹⁸ Ne ate ampo itajê cunea to me amji tyj to me apa xâ ita kam, ca ha Pahpâm mä me acakôc xâ na, amji caxuw me Carô Pejtîna ahwû, märquê me atehcajpa, ca cumâ me acakôc. Ne nee ame apêc ne ahna me amji jicu nare, ne atyj me awcanâ, ne ma Pahpâm mä mehekwy cajrên. ¹⁹ Ne hanea ne Pahpâm mä me icajrên to hane he:

— Me ijō Inxū Cati, ca ha Pawrō mā cute ampo jarēn xà atajē to hahkre, quē me cumā hūjarēn xà kam hān ne nee amjī na hātāt nare, mār quē mehcunea, hirāā pē, por pē mam nee ajco me Jeju jarēn pejtī kam hapac nare atajē kampa, ne me hahkre pej — hane.

20 He wa me hacjēn xà kam ikrī cakrō, cormā ipē Jeju jarkwa na iprar catē, na wa ityj ita ri mehcunea mā Jeju pē me pahkritxwý jarēn xà impejti to harē. Na ca ha atyj ita na Pahpām mā me icajrēn, mār wa ite me cumā icakôc to jū mān xà atam kam, nee amji na ijáhtât nare, ne caty kam me cumā awjarē.

*Pê Pawrô hicu xà kam hipêr amji jarẽ
Coroxo 4.7-8*

21-22 Ne wa ha ma me awýr me pahtõ
kínti pê Tiquicô pê Pahpám mã hâpén catê
impejti ata kujate, ijô kâhhôc ita to. Quê ha
curicato ne taa me amã ihcunea na ijarêñ
pa. Ne cute me amã ijarêñ xà ita caxuw wa
ite me awýr ijô kâhhôc ita to ihkujahêc,
mâr ca me ijarênpa, ne me amã amji kîn,
ne me gakry.

²³ Ne wa ijōtpê Pahpām mā me acajrēn
to hane he:

— Ÿhÿ me ijõ Inxû Cati pê Pahpâm me,
me ijõ Pahhitî pê Jeju Crixtô, ca ha ampo
kên jipôc ri me ikjéjê ame ipa atajê mân
mehcarícti to, märquê nee ame amji mân

ampo cupa nare. Ne hanea ne me cumā
ajpēn kinti to, quē me ajpēn kīn to me ipa.
Ne hanea ne cute amji mā me atoihhimpej
xà na me to, quē amji mā me ato ihhimpej.
²⁴ Ne hanea ne hōtpē me cumā me ijō
Pahhitî pê Jeju Crixtô kīn rohnýtti mā atajê
mā, ampo pej cunea to — hane. Hamre, ita
pit.

PIRIP JŌ KRĨ WỲR Pawrō Jō Kàhhôc

Ýhŷ, pê Pawrō pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nô, ne Roman jō krĩ kam me hacjén xâ kam ihkrĩ, ne pê Pirip jō krĩ kam, Jeju na mehkwy mehkriatajé mā hõ kâhhôc ita kujate. Na pê hõ kâhhôc ita japrý pê **Pirip Jō Krĩ Kam Jeju Na Mehkwý Jakrä Mehkrí Atajé Wýr, Pawrō Jō Kâhhôc** (Pirip).

Ne pom cu me hõ kâhhôc cahyt ita kam, Pawrō te me cumâ amji jarën to hajýr he. Me hacjén xâ kam cute amjipupun kâeanre cakrô, cormâ cumâ amji kîn. Mâ Pirip jō krĩ kam Jeju na mehkwy te me Pawrō tehcajpar prâmte me cumâ ihpore kujahêc, mâ cuteipyr, ata pyrén ri hakryti na amji jarë. Ne me hacjén xâ kam ihkrĩ cakrô, ihtýj me hâhtôa mâ Jeju pê me pahtyât catê na harë. Ne hanea ne ihtýj Jeju te amji kam hapac xâ tuw pejti kôt kypê ipa nare na me cumâ harë.

*Pawrō te amji jarën xâ
Me Hâpén Xâ 16.12-40; 20.6*

¹ Hâpâ me ikywý, pom me apê Jeju na mehkwy, ca Pirip jō krĩ kam ame akrí atajé. Ipê Pawrō, ne ipê Jeju Crixtô mâ ijâpén catê. Ne itea wa Timot me, pom caramâ Jeju na ate me ajpén hônco tu atajé mâ ihkâhhôc ita ton. Ne pomihkâhhôc ita te hajýar ne me akwý to mehhimpej catêjê pupun catêjê atajé me, me akwý tehcajpar catêjê mâ, wa ite mehkujahêc. ² Imâ Pahpâm pê me pajô Inxû Catí me, me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô te me ato impejti na me ato prâm. Ne cute me acapří, ne me acaxwâm pê me acaxwýn kam, me amâ meacarícti impejti jôr to ipa na, imâ me ato prâm.

³ Ne wa hân ne me ato amji japackre, ne me ana Pahpâm mâ icakôc, ne cumâ me ate amji kam me gapac xâ pyrén ijakryti na amji jarë. ⁴ Ne wa hân ne me acajrën kam pra, ne imâ amji kîn kam me acajrën.

Cute me Pawrō tehcajpar pyrén hakry

⁵ Ampo na mâ me apyrén ijakry? Nee mâ ampo na nare! He pê ca mam me icahê na, Jeju to me gûjarën pejti to me harën na me itehcajpa, ne ahnaa cormâ me to xa. ⁶ Ne imâ, quê ha Pahpâm me amâ me ate amji kam me gapac xâ to ipintuw to môr ita na, ne ahnaa to xa ita kam, quê ha ahnaa jû caxuw Jeju Crixtô te hacpýne amji jaxâr xâ jô amcro kam ahtwý, quê ha me pahto impej pa, to wa pa apu amji kampa.

⁷ Imâ me akñti incwýrjapê, wa itýj amcro cunea kam me ato amji japackre. Ne jû

na ri ampeaj kam imâ impej? Nee mâ jû na nare. Ca götpêhân ne icahê na me gapen to me apa, ate me itehcajpar prâmte. Na wa Pahpâm jarkwa kôt mehcunea mâ Jeju pê me pahkritxwý jarën xâ impejti to harën to ipa, mâr quê me kampa ne mehûnâ. Ne quê ha jûm te apu Jeju te amji kam hapac xâ cuna mâ ihcakôc kên to môr na, wa ha itýj intête cumâ awjaré ne cupê hütâ. Na ca ramâ me hacjénxâ kam, ijýr xâ ata kam, me itehcajpar to me apa. ⁸ Imâ me akian to me akin te hajýar, pom quê Jeju Crixtô mâ me pahlkian to me pahlkîn he. Ne Pahpâm mâ ri ijahkre pej, por waampeaj kam ite me ato ijapac xâhti na amji jarën ata na.

Pê Pawrō Pahpâm mâ mehcajrën

⁹⁻¹⁰ Ne wa ijôtpê Pahpâm mâ me acajrën to hane he:

— Me ijô Inxû, Pirip jō krĩ catêjê mâ ajpênkinti to, quê me cumâ ajpén kintiita, ma me cumâ ipicamén to mô. Ne me cumâ mehkra kre te amji jahkre pejti gô, mâr quê amji mâ me ampo pej pit capi to me ipa ata to, ma me cumâ apicamén to mô — hane. Ita to wa ijôtpê Pahpâm mâ me acajrën to amji kam ijapac to ipa. Hô, ita na quê ha jû caxuw Jeju te amji jaxâr xâ jô amcro kam ahtwý, caha me akên pê me apejti ne, ne me apahâm pê me acato, quê nee jûmjê me ato ihcakôc kên nare. ¹¹ Quê ha Jeju Crixtô me acaxwâm pê me amâ me acaxwýn to ihtýj. Ca ha Jeju cuxâ amji kam me gapac xâ impejti to me apa, quê ha mehcunea ahna megômpu, ne me amji mâ:

— Pyhâpâ! Ampeaj kam ri Pahpâm me cumâ ampo tohahkre, ne mehtehcajpa, mâ ita caxuw mehkênenre nare, ne catyt kam me amji to ajpa. Ne Pahpâm ita ri catia to cati ne impej — hane.

*Pawrō me hacjén xâ kam ihkrĩ ita na,
nee cute cumâ jû mân nare*

Me Hâpén Xâ 28.30-31; Epet 6.19-20

¹² Jeju kam ajpén to me ikjêjê atajé, nee apu ijû na me akrihkrit nare, ne nee ampo na amjimâ me ito pômâ quê nare. Cute me ito kên catêjê te me ito kên crire nare, me hacjén xâ itajé kôt. Cakrô wa itýj mehcunea mâ Jeju jarënpejti jarën to ixâm ita na. Mâ ramâ me hâhtôa te me hahkre pej to mô. ¹³ Ne Roman jô pjê jô pahhiti jürkwa kam cute me hamâr catêjê me, kammehkri catêjê me, mehcunea te ramâ me ijahkre pejtu. Ampo cwýrjapê? Nee mâ ampo cwýrjapê nare. He ipê Jeju mâ ijâpén catê, na ri ma ameicurê, ne cute me ijaxâr, cwýrjapê wame hacjén xâ ita kam ikri, mâ mehcunea te me ijahkre pej. ¹⁴ Ne Jeju kam me pahkjêjê kwý jâhtôa ne me hacjén xâ ita kam me ipupu, ne xwy

kam Jeju to amji mā mehhimpej to me ipa nare. Hō, ita cāmtā rūm ri neeme cumā jūm cupa nare, mā ihtyj Jeju to mehcakōc kam pra, ne nee amji na me ampo cāmjī nare.

¹⁵⁻¹⁸ Ne me pahkjējē kwȳa kwȳ mā ikīn nare cakrō, mā ihtyj icuxā me Jeju to hūjarēn to me ipa. Ampo na? Nee mā ampo na nare. Pomjūmjē itajē te ito ipipēan prām to ri, ihtyj hān ne Jeju to me hūjarēn to me ipa. He ijū na me cumā amji to prām, na ri ame hane. Neampeaj kam me ipijapu xi, ne cama me hacjēn xā ita kam imā ite amji pupun xā kēanre to me ipicamēn to prām. Ne ampeaj kam cama ita jū naimā amji kiān to amji kīn. Ampo na? Ihtyj Jeju Crixtō to me hūjarēn to me ipa na ri. Ne mehkwy nare, quēt me cumā ikīn, cwȳrjapē ri ihtyj Jeju to me hūjarēn to me ipa. Ampo na? Por wa ite me cumā Pahpām jarkwa crān ata, nee mā ihhēj xi nare. Ne ampeaj kam ite me cumā ihhēj xi jarēn nare na, cute me ijahkre pej. Ne Pahpām te ri ijāpēn xā ita caxuw ixām.

¹⁹ Ne ampeaj kam me gū na ijakry. Ampo na? Wa ityj me ate Pahpām mā ina me acakōc na, amji mā me ato hane. Na wa apu ijakry, ne ityj jū caxuw, Jeju Carō Pejti kōt, ite me hacjēn xā ita pē icator na, amji to hane.

Pawrō nee hū na Jeju pahāmti xā atajē nō ton prām nare

²⁰ Pē Pahpām imā, ite amji kam ijapac xā ita mā cato, ne imā ijāpēnxā ita gō, wa ikri ne to pit mā apē. Ne imā jū caxuw ijāpēnxā ita kam ipec prām nare, ne cama kam ityjti, ne imā ijūcanār to prām pit. Neite amji kam ijapac xā ita kam, imā ijūcanār týjti to prām, pom ahnaa mā wa ita kam ton to mō, ita na wa ton to imōr to prām. Ne imā itār kam, amji mā Jeju wyr api, ne ipicamēn to prām, ne hanea ne ityc xāa kam, imā amji mā to ipicamēn to prām.

²¹ Ne imāa itār na ipa ita na impej. Ampo na? Wa hān ne hōtpē ityj Jeju to amji mā ihimpej to ipa. Ne ityc na ri itir jirōa pē imā impej. Ampo na? Wa ha jū caxuw ty, ne ma Jeju wyr api, ne curia cahē na ikri rohnýtti mā. ²² Nāmri wa ha ite itir ita na ipa na, wa ha ityj cormā ijāpēnxā impejiti ita kwȳ to ijāpēn cri. Ne ityj hipēr Jeju wyr mehkwy to apkjē. Ne jū wa ha ajte amji mā capi? ²³ Nāmri imā pry pijakrut na wa ha amji mā ihnō capi. Ne imā, ite amji kam ijapac xā ita jicu ne ityc, ne ma Jeju wyr ijāpir, ne cahē na ikri na, imā amji toprām. He ita na ri imā ampeaj to impej. ²⁴ Ne ite me atehcajpar to prām to ri, cormā ita ri imā ipa to prām. ²⁵ Cwȳrjapē wa ityj cormā pjē kam me acahē na ipa na ite amji jahkre

pej. Ite me atehcajpar, ca ate me apicamēn to me amōr, ne Pahpām to amji mā me ahimpej kam me gakryti na, ca me amji to mehprām. ²⁶ Wa ha cormā me awȳr amji jaxā, ca ha me ipupu, ne ampeaj kam me gakry. Ca ha ate me Jeju Crixtō japyr to apicamēn to prāmte me to gūjarēn to:

— Ampeaj kam Jeju cati ne carō týj ne impej, cwȳrjapē ri hacpȳa necute me pamā Pawrō kujahēc — hane.

Cu ha pahtyj me pahte amji pupun xā kēanre ata kam awcanā

Juta 3

²⁷ Nare, wa ha nee me awȳr icator nare cakrō, wa ityj me garēn par to prām. Ne pom ite me amā harēn itajē cunea jirōa pē impej catia atana ri, imā me ato prām he. Ca ha me acunea catyt kam, me apejti kam, me Jeju pē me pahkrixwy jarēn pejti itajē to pit mā, amji to me apijapar to me apa. Ne imāme acuhtom pej pēa mā, ate me gāpēn xā pē Jeju jarēn pejti to, ate me amji cujtēn to me apa na imā me garēn par prām. ²⁸ Ne nee ca amji mā me acurē xwȳn te Jeju cuna mā mehcakōc xiti itajē cupa nare, ne cama me cuna mā amji to mehtyāj ne. Quē ha amji name acajpē, ne amji mā me garēn to:

— Co he! Quē ha me cumā me pahcupanare ita kam ame hane, ne ihtyj me pajirō pē xā — hane. Ampo na? Quē ha ihtyj Pahpām ate me hirō pē axām xā caxuw me amā me acarōt gō, ca ha atyj me mentête hahē ne hirō pē xā, quē ha me hamre. ²⁹ Ne Pahpām te, ate Jeju Crixtō mā me gāpēn xā na, me apyxwȳr. Cwȳrjapē ca ha me kampa, ne ma amji mā me to ahimpej to me apa kam, me to acrā tu ne. Ne hanea ne icuxācumā me amji pupun xā kēanre to me amji pupun to me apa.

³⁰ Pē ca ramā me pahcurē xwȳn pē, ite Jeju te amji kam hapac xā pytār na, me ipupu. Pē wa iteamji pupun xā kēanre ita me ajco amji cujtēn to ipa, pē ca ahna me ijarēn pa he. Na ca ha ita kam icahē na ate me hūtar prāmte, cu ha pahtyj me amji cujtēn to me papa rohnýtti mā. Na ca ha hanea ne, icuxā ikōt me amji pupun xā kēanre to me amji pupun to me apa.

2

Me pahte amji kam me pajapac xā pyxit peaj kōt, cu ha me amji kampa
Roman 15.5-6; Epet 4.1-6

¹ Imā me acunea te cuprōn ne amji na me ahōnco tu na, me ato prām. Ca ramā Jeju Crixtō to amji mā me ahimpej, cwȳrjapē ri ampo cunea caxuw meamā me acarōt týj. He ramā Jeju mā me akīn na ri cumā me acaprī. He ramā Pahpām Carō Pejti te amji mā me ato cuprōn, ne ate

amji kam me gapac xà to me amā pyxit peaj. Cwýrjapê ri me acaxwām pê me amā ajpēnkin, na ca atŷj me ajpēn caprī to me apa. ² Pom wa ramā me apyrēn ijakryti na amji cajpē ita na, wa ha hipêr me ana ahwy, ca me imā ijakryti ita to ajcamē. Ne imā me ate amji kam megapac xà pyxit peaj to, ate amji kam me gapac na me ato prām. Ne mam me amā ajpēn kin ita jirôa pê, quê me amā ajpēn kin, ne quê meacaxwŷn cunea ajpēn kam pyxit peaj. ³ Ne nee ca me gâpēn xà to me amji cajpuaw prâmte ame gâpēn nare, ne nee amji pejti na me amji jarēn nare, ne nee amji to me acati to me apa prâmnare. Ne quêt cama me amji mā:

— Mōrmō ijirôa pê mehcunea cati — hane. ⁴ Ne nee apyxit peaj ne ate amji kam me gapac xà ata toamji mā me ahimpej to me apa nare, ne quêt atŷj me akwŷ te amji kam hapac xà to me hanea, ne me amji mā me ahimpej to me apa.

Pê Jeju me hirôa pê cati cakrô, nee amji to cati prâm nare

Jowâw 13.12-17; Epet 1.20-23; Iipipen Xâ 5.1-14

⁵ Ne quêt ate amji kam me gapac xà pê, Jeju Crixtô te amji kam hapac xâa. Ne Jeju jarēn xâ ita ca ha me kampa, ne ihkôat me ton to me mō.

⁶⁻⁷ Ne Jeju me Pahpâm pipéan, ne catia to cati cakrô,

pê nee cumâ amji jarēn to:

“Wa papipéan rohnýtti mā na amji to prâm” hajýr nare.

Ne quêt cama cumâ amji cuprâr tu, ne côjkwa jicu, ne pjê wyr wrý, ne me paxûmrean na amji to,

ne cama amji to me pamâ hâpên catê.

⁸ Ne nee amji to cati prâm nare, ne quêt pjê kam Hûm jarkwa kôt apu ipa, ita kam ahnaa pî kam ihtyc.

⁹ Cwýrjapê pê Pahpâm hipêr to ajcamê, ne to catia to cati,

ne mehcunea jô Pahhiti na hâm.

¹⁰ Ne cute Jeju japrý to me cati prâm to, quê ha côjkwa kam me ipa catêjê me,

pjê kam me ipa catêjê me,

pjê krac ri cute me harêt catêjê me, Jeucuna mâ mehkôn krâ na me jy,

mehcunea kam mare mâ,

ne me harêñ to hane he:

¹¹ “Jeju Crixtô pê ri quêt mehcunea jirô pê Pahhiti cati” hane.

Ita na quê ha mehcunea Pahpâm pê Jeju

Pâm peaj na me hakryre pej,

ne mehkwyâmâ harë.

Pê Pahpâm ri me pamâ me pahcarôt to ihtyj

¹²⁻¹³ Pê ca atŷj, imâ me ijô ikwŷ nô kinti catêjê atajê, ajco me ikampa, ne wa ha ita caxuw ite ame acahê na imôr nare cakrô, ca haatŷj ampýa mâ amji mâ me ikam gapac to me prâm. Ne Pahpâm mâ catyt kam me apa, ne ajpêna me ahônco tu na, cumâ me ato prâm. Cwýrjapêri me acaxwâm pê me ato ihhimpej, ne ate mempar prâmti na me atehcajpa, ne ate ihkôt me amji ton na me atehcajpa. Ne me gîkjê kam me ato ihhimpej, ca me gîkjê kam, hanea ne me kampa ne amji mâ me hûpa, me gâpên xâ me, me ate amji kam me gapac xâ kam. Höhö, ca ha me hane, ne me gî cunea kam me apejti ne.

Cu ha catyt kam me papa, mâr quê me pahkôt hanea ne catyt kam me ipa

¹⁴ Ca ha ate amji kam me gapac xâ cunea kam, nee ajpêna mâ me gâhcahhônna, ne nee ajpêna krac ri me acakôc nare. ¹⁵ Ca ha ate me hajýr na, ca ha ampo kén cunea na me gamreare ne, ne nee me ate amji kam me gapac xâ tûm nare, ne quêt ihtetetti ne. Ne me apêPahpâm kra impejti cwýrjapê ca ha me hane. Ca atŷj mehkên me, cute me amji kam hapac xâ kâanre tûm, kam awcapâtâtkôti atajê jipôc ri ameakrî. Ne atŷj me cumâ Pahpâm te amji kam hapac xâ kôt harêñ to me akrî. Mâr quê hanea ne me acuxâ, ate amji kam me gapac xâ itajê mâ me acjêj. Ca me gâpên xâ ita kam, me apê ihhêj rûm côjkwa kam awcapâtâtkôti kam caxêre prâ tetetti atajê pyràac, ne me aprâti ne. ¹⁶ Wa ha me apyrêñ ijakryti ne, por jû caxuw Jeju Crixtô te amji jaxâr xâjô amcro ata kam. Ampo na? Nee mâ ampo na nare. Curi quê ha mehcunea me ijahkre pej, por pê wa ramâ me amâ ijâpêñ xâ tyaj to, ata na, ne neeme apê kôt hamreare nare na. Pawrò mâ hakryti ita to, me hakryti na me to prâm

¹⁷ Pê ca ramâ Pahpâm mâ me gâpêñ to catia to cati, ne kam me amji pupun xâ kâanre to me amji pupu. Ne me apê gâhcukrêj crêre cakrô, caatŷj me imâ ampo gô, ate Pahpâm mâ ijâpêñ xâ ita tehcajpar prâmte. Ne ate itehcajpar prâmita pê ihhêj rûm ate Pahpâm mâ me ampo jôr. Ne Pahpâm to ate amji to me ahimpej prâmte, ca ame itajê to hane. Ne ate me ampo itajê ton xâ kam, ajco ampeaj kam me gakry. Wa ha hanea ne ipê meapyrâac, ne itŷj amji pupun xâ kâanre to amji pupun to ipa, Pahpâm jâpêñ xâ ita cwýrjapê. Ne quê ha ihtyj jû caxuw amcro nô na me icura, wa ha ipê me apyrâac ne Pahpâm mâ icaprô gô ne ty. Ne wa ha ipê meapyrâac ne ampeaj kam ita pyrêñ ijakry to hanea, pom quê ca mam ame gakry ita na he. ¹⁸ Quê ha jû caxuw me ito hane, wa

ha ijakrya ne nō. Ca ha me ca xwŷjê icuxà atŷj me gakrya to me gakrya.

Quê ha Pawrô Timot te me hōmpun prāmte, ihtŷj me hŷrmâ ihkujate

¹⁹ Quê ha ihhéaj to me pajō Pahhiti pê Jeju mā me amā Timot kujahêc pyrentu to prâm na, wa ha me amā ihkujahêc pyrentu. Quê me apupu ne me gahkre pej, ne hacpŷ ne amji jaxâ ne imâ me garê, mār wa me garën pejti impar xâ kôt, ma amji mā icarôt to ihtŷj. ²⁰ Ne Timot pê ipyrâac ne pyxit peaj, ne ihtŷj me ato amji kam hapac to ipa. Ne ihtŷj me ate Jeju kôt amji to me apicamēn na cumâ me ato prâm. ²¹ Ne ihkînte mehkwy cunea te nee me hajýr nare, ne cute me amji kam hapac xâ topit mā me amji kam hapac to me ipa, ne nee Jeju Crixtô te amji kam hapac xâ to me amji kam hapac nare. ²² Ne nee Timot te hajýr nare, ne ihhêj rûm cupê ikraa, ne ihtŷj icahê na mehcunea mā Jeju jarën pejti jarën to ipa na, ramâ mehcunea te me hahkre pej. ²³ Wa ha ita ri cute ame ito amji kam hapac xâ na me hahkre pejjirô pê mā, wa ha amû me awýr ihkujahêc pyrentu. ²⁴ Ne wa hanea ne ihtŷj me awýr ikrâr. Na wa itŷj me pajō Pahhiti pê Jeju te me awýr itêm na ijämâr na, amji mā to hane.

Quê ha Pawrô ma hacpŷ mā me cumâ Epaprôti kujate

²⁵ Ne pê ca me imâ me pahtô pê Epaprôti kujate, cute ite amji mā ampo na prâmte xâ itajé na itehcajpar prâmte. Ne ramâ cute icahê na hâpênxâ ita me, ajpên cujtén crire nare. Na wa itŷj hacpýmâ me amâ ihkujahêc prâm. ²⁶ Ne ampeaj kam ri ramâ Epaprôti mā me apupun prâamto me apupun prâm. Ne ihtŷj hâ na ate me hahkre pej na amji mā me ato hane. Ne hâ itana, ate amji mā me to pômâ quê na, amji mā me ato hane. ²⁷ Ne ampeaj kam pê hâa to hâ, ne ajmâr ty. Pê Pahpâm mā caprî pê caprâ, pê hacpýa mā impej. Ne hanea ne Pahpâm mā ramâ ite me to ijapac xâhti ita na icaprî, na wa nee hipér kam icwýr nare to prâm. ²⁸ Cwýrjapê wa itŷj hacpýa mā me amâ ihkujahêc to prâm, ate me hâa pupun ne hacpý mā me amâ amji kîn prâmte. Wa ha pa xwŷjê imâamji kîn nôti ita jüa kam ipê tê. ²⁹ Na ca ha Epaprôti pê Jeju kam me pahto ihkjê ita to me gakrya kam me amji pytâ. Ca ha atŷj amji mā me hûmre atajé cupa. ³⁰ Ne cute Jeju Crixtô jâpén xâ kam amji mā ihtyc cupa nare, cwýrjapê ri ihkân mâ har, ne ajmâr ihtyc. Ampo na? Ca ampýa mā ipê ame apa, ne jü wýr ca me itehcajpar, mā me gaxâ kam cute itehcajpar. Na ca ha atŷj amji mā me hûmre ata cupa, ne catia na amji mā me to hane.

3

Pê Pawrô amji caprŷ to Pahpâm te ahna amji caxâr prâmte ampo cunea to Pirip 2.18; 4.4

¹ Ne ijâhhôc ita jicu xâ kam, me ikjêjê, imâ me ate Jeju kam me gakryti na me ato prâm. Xâmte, cormâ imâ me amâ ihnô ata jarën xâ. Ne pê wa ramâ amâ haréan xâ na, wa ha hipér amâ ahna ihhôc. Nehipér ite ahna me amâ ihhôc xâ ita te me amâ jû mân nare, ne nee hanea ne imâ cute ahna jû mân nare.

² Co he! Ma amji na me hûmre kên pê rop na hamreare pyrâc atajé to me guphê! Nâmri ihtŷj me apê me akâ kwây jakep to prâm to, me amâ hûjarën to hane he:

— Gapacta ne Jeju to amji mā me ahim-pej, ne hanea ne meipê Juta catêjê quêtjê te amji to me icaca xâa kôt me apy kâ kwây to kryre ne me hakep. Hô, me acaca xâ pijakrut itajé to, ca ha me, quê ha Pahpâm ihtŷj me amâ amji capa neme apytâ — hane. ³ Ne ame amâ ihhêj xia jarë. Ampo na? He cu ha me amji kâ kwây jakep ita nee me pahto Pahpâm kra impej nare. Ne quêt Pahpâm Carô Pejti ri me pamâ Pahpâm to hahkre, mâr cu me hahkre pej ne amji mâ me hûpa, ne me pamâ ihkînti ne, quê hataa me pahto amji kra, cu ha Jeju kam me amji hôncô ne ampeaj kam me pajakry. Ne pom xwahna Juta catêjê jô amji kîn me, cute me amji kam hapac xâ itajé kôt mâ Pahpâm mâ me pahkîn. Hâpâ! Nee mâ ampoitajé kôt Pahpâm mâ me pahkîn nare. Ne quêt ita na ri Pahpâm mâ me pahkîn, mâ me pahpytâ he. Pom pê Jeju me pajaxâ kam ty, cu toa amji to me pahhimpej xâ ata to, quê ha Pahpâm quêt me pahkên pê me pahpytâ. ⁴ Ne pê wa Pahpâm te ipytâr prâmte, amji caprŷ to, me hirôa pê ampo itajé ton partu.

⁵ Ne pê xwahna cormâ icrire na, ina amcro te ôjtô kam, pê me ipy kâ kwây jakep, Juta catêjê te amji to incaca xâ ata kôt. Ne me ipâmjêpê Juta catêjê impeaj kra, ne me cupê me iquêtjê nô, pê Pêñjamî xwýr tâmxwý tâmxwý nô ata kra. Ipê Juta catêjê impeaj nô wa. Nêpê wa Juta catêjê te amji kam hapac xâ cunea kôt amji ton pa. Ne me ikwây pê Parixêw catêjê atajé pê catyt kam ajco me ipa. ⁶ Na pê wa ajco me hâpén xâ ita to ijâpén catia to ipa. Ne Pahpâm te ikîn prâmte itŷj ajco Jeju na mehkwy to pén to ipa. Mâ xâmtePahpâm pê ita na ihkaj na, ikam. Hô, pê wa ajco Juta catêjê te amji kam hapac xâ cunea ton to hajýr to ipa, Pahpâm mâ ikîn prâmte. PêJuta catêjê cunea mâ ihhêj ne ipeaj to ipej. Ne pê wa pa hanea ne ajco amji pejti na amji to hane. Ne pê xâmte Pahpâm mâ nee ita na ikîn nare, ne ahna cupê ihkaj na.

Pawrō ita caxuw Jeju Crixtô te amji kam hapac xà kôt ipa to prâm

⁷⁻⁸ Na wa quêt ita caxuw Jeju to amji mā ihmipej to ipa. Ne mam ampo pejti itajé to ite amji mā ihmipej to ipa xà atajé ri, nee hipér imā ampo caxuw impej nare ne ihkéanre. Ne Jeju Crixtô pê ijō Pahhitî ata, wa quêt ite hómpun ne hahkre pej ne ampeaj kam quêtimā ihkín, ne mam ampo itajé ri imā ihkín nare. Na ri imā cupé ahhi, ne imā ihkín nare, wa ite pō mā ihcunea to ijúcapér, ne nee hipér ihnō to amji japackre nare, ite Jeju kam amji hôncō tu to prâm to. ⁹ Na ri Pahpâm te ito impej, wa ipejti, cwýrpajê ri cumâ ipejti. Ampo na? Wa nee itacaxuw cumâ ipejti prâm to Juta catêjé te amji kam hapac xà atajé to amji jahôt prâm nare. Ne quêt Jeju Crixtô to, wa ha amji mā ihmipej to ipa, nema to amji jahôt to ipa. ¹⁰⁻¹¹ Na wa ita caxuw Jeju Crixtô pit pupun pejti to prâm, ne carôt kôt amji to ipijapar to prâm. He Pahpâm mā carôt ata to ri cute hacpýa mā Jejuto ihtír. Na wa ha ityj hanea ne cuxâ, cute amji pupun xà kéanre ata to amji pupun to prâm, necuxâ ity to prâm, mâr wa ipê hûràac ne hacpýa mā ifír.

Pawrô nee cormâ catyt kam Crixtô te amji kam hapac xà cunea kôt ipa nare

¹² He wa nee pa amji jarén to ihmipej to:
— He ramâ ite amji kam ijapac xà cunea na ipeaj to ipej, ne nee jû kam ijô nuwre nô kam, ikên kénre nô hamreare — hajýr nare. Ne cama quêt amji jarén to hane he:

— Wa ramâ Jeju Crixtô kôt ipa ita to, iteamji jî týj tu, ne cormâ ipej ita kôt ipicamén to imôr to prâm — hane. Ne cormâ ipejti wýr icator xà ita pê ihhéj rûm ijâhcukren xâ, wa hýrmâ amji mâ icarôt to ijûhcajhe to mô, ite hicu xâ mâ icator to prâm to, ne nee cormâ hýrmâ icator nare. Hepê ramâ Jeju Crixtô amji mâ ito prâmti xâ ata caxuw ipro. ¹³ Cwýrpajê wa ha nee hipér mam icaca xâ itajé nô to amji japackre nare, ne quêt icumam itajé to pit mā, wa ha amji japackre. ¹⁴ Ne icatâatre na, pry jicu xâa kam ipicahur catê te amji mâ hâmcwýr xâ ata pyr prâmte, hýrmâ ihtéam to tê. Ita jílké na wa apéa to apé, ite amji mâ Pahpâm te imâ hâmjjör xâ ata pyr prâmte. Mâ Pahpâm imâ hâpôr to mô, ite Jeju Crixtô kôt ipej pêa mâ, cahê na ikrí rohnýtti mâ xâ caxuw.

¹⁵ Hôhô, ite amji kam ijapac xâ ita to wa amji kam ijapac to ipa. Ne pom Jeju kôt ramâ me pahte me papa to me amji jî týj tu itajé cunea te amji kam hapac xâ itari me pamâ. Ne ca ihhéaj to me anô te amji kám gapac xâ ita to hajýr nare na, quêt ha Pahpâm me anô mâ to hahkre, ca ha hahkre pej pej. ¹⁶ Ne me pahcunea te

hajýr pit, cu ha me hajýr to me pamôr mâ mā, ma me pamôr ita kam me to pancrä tu. Pom pê catyt kam ramâ ampeaj kam mepamâ to hahkre xâ ata na. ¹⁷ Me ikjéjê, pom wa me akam mare mâ ampo ton to mô ita na, ca me ipynâr kam me to acrä tu ne. Ne ma hanea ne amji caxuw mam ikôt me ipacatêjé atajé te amji kam me hapac xâ atajé na mehkôpír to me apa, ne megâhkôpír xâ atajêa kôt me amji ton to me apa.

Me hâhtâa pê Crixtô curê xwýn kéanre Carati 6.12-13

¹⁸ He pê wa ramâ me amâ awjaréa, na wa ha hipér icwýar kam me amâ haré. Ne mehkwy te amji kam me hapac xâ kéanre, ne me cupé Jejucurê xwýn, na ri me to hûjarén to:

— Por pê pí kam Jeju ty ata, ampo nahamreare, ne nee jû na xâ caxuw impej nare — hane. ¹⁹ Atajé quêt ha amjia kôt amji to me hamre to mô, ne me hamre. Ampo na? Nee mâ ampo na nare. Cute me hajýr xâ atajé, quêt ha me to hamre. He me hâpân pê ri ihhéj rûm me hô Pahpâm. Ne mehcunea mâ cute ampo tonxâ kam mehpahâmti atajé ton to me ipa. Ne cormâ mehcunea mâ, cute ampo kam mehpahâmti ton xâ ata pyrén me amji jakryti na me amji jarén toipa, ne nee ajte amji jû na amehpahâm nare. Ne pjé kam ampo itajé to pit mâ amji kam me hapac to me ipa, ne nee Pahpâm to ajte amji kam me hapac to me ipa nare.

Me papé cójkwa te amji kam hapac xâ catêjé

²⁰ Ne me pa, cu ha nee ame hajýr nare. Ampo na? Cójkwa kam quêt me pahkrí xâ, to cu ha me amji japackre to me papa. Ne cu pahtýj, cute me pahkénpê me pahtýtar catê pê me pajô Pahhitî pê Jeju Crixtô te curúam ajpén ihtém na me hikaj. ²¹ Quêt ha Jeju jû caxuw me pajî peacre, ne ihtyc atajé to antuw. Quêt ha me pajî pê Jeju jâa pyrác, ne ampeaj kam impej ne ihtýj. Na cu ha júcacuw me pahnô pahtyc nare. Ampo na? He mehcunea jírôa pê Jeju carôt týj, na ri pyxit peaj ne mehcunea to ihhimpej.

4

Cu ha pahtýj me pahcunea Jeju na me pahhônco kam me to pancrä Coroxo 3.15

¹ Imâ me ikjéjê kínti atajé, ampeaj kam me ato ijapac xâ! Pê wa ajco me amâ Jeju jarkwa jarén pejti to ipa, pê ca me awpa ne ihhóat me amji ton to me apa, na ri me apé me imâ ijakryti ton catêjé. Na wa ityj me pajápén xâ itajé kôt mehcunea mâ me

apejti na me ato ijämnan to ipa. Ne imā me gūcanāar kam me ate Jeju na me ajpēn hōnco tu kam me to acrā tu na, me ato prām.

² Ÿhŷ me ikjējē cahāj pê Ewotikwŷj me, Xintikwŷj ata, he ca iihēj ne atŷj ajpēn krac ri ame acakōc to me apa, na wa ha me awŷr xâ ita to me awŷy he:

— Nee ca me ajpēn mân to me acuhhê tu nare. Ampo na? Me apê Pahpâm kra impeaj. Ne mér ampo na mā ca ajte ame ajpēn mā? Hipêr me hajyr nare — hane. ³ Ne ca, ikwŷ nô Xixic, he apê ijô ikwŷ nô peaj, na wa ha awŷ, mât ca ajpēn caxuw pyjê atajê japackre, ne hacpŷ mât ajpēn na me axô. Pê wa pyjê atajê me, Creménti me, por icahê na me hâpên catêjéatajê me, pê wa ajkaam me apê, ite me Jeju pê me pahkrinxwŷ jarên xâ impejti incrân xâ caxuw, pê wa me to ijapên catia. Atajê japrŷ ramâ Pahpâm jô kâhhôc kam hikwa, cute cahê na amji to me ipijapar rohnýtti mât xâ caxuw.

⁴ Ne imâ me acunea te Jeju kam me ajpēn hōnco tu kam me gakryti na me ato prâm. Na wa me amâ:

— Me gakrya ne — hane!

Quê ha Pahpâm me pamâ amji caricti gô

⁵ Ca ha ajpēn pê me akrâ to arêr nare, ne quêt mehcunea kam mare mât me gâhcâjrênti, jâhcâprîhti to me apa. Ampo na? Quê ha ahtûm nare, quêha me pajô Pahhiti amji jaxâ. ⁶ Ne nee ate amji mât ampo na prâmti xâ ata na apu amji to pômâ quêt to apa nare, ne quêt cama amji na Pahpâm wŷ. Quê amâ ampo itajê gô, canee hahpan xâ na cumâ gakryti na amji jarên to gapac kêt nare. ⁷ Ca ha ate me ite me amâ ampo jarên xâ itajê cunea ton na, quê ha Pahpâm me amâ amji caricti jôr to hanea, pom quê ihcaricti he, ne me amâ ampej partu, Jeju kam ate me ajpēn hōnco tu ita kam. Quê ha jûmjê meapupu ne me amji mât:

— Jû mât mât ajte cute me, ne mehkén xâ atajipôc ri mehcâricti? — hane. Hôhô, quê ha cute me ana Pahpâm caca xâ jahkre pej nare kam, me ato ihcakôc to hane.

Cu ha ampo pej to pit mât amji kam me pajapac to papa

Roman 12.1-2

⁸ Ne ite me amâ ihhôc xâ ita jicu xâ kam wa ha cormâ me amâ ampo to ihimpej. He môrmô ca amji kam me gapac xâ na me amji cukij to:

— Ampo to mât wa ha ajte amji kam ijapac to ipa? — hane. He, ampo te ôjtô itajê to, wa ha me amâ hahkre he:

Mam ita pê ri ampo pejti, kam ampo kên nare ata to, ca ha me amji kampa.

Ne ihkôt ita ri he, jûm jâpên xâ impejti na pajâhtâtti xâ ata to, ca ha me amji kampa.

Neihcote na ita ri he, ampeaj kam ampo to mehhêj xi xâ nare ata to, ca ha me amji kampa.

Ne ihkôtjûm caca xâ impejti tûm nare ata to, ca ha me amji kampa.

Ne hapu na ita ri he, por Pahpâm mâampô cunea impejti atajê to, ca ha me amji kampa.

Ne ihkôt ita ri he, por ampo na nee jûm cakôc xâ kên nare ata to, ca ha me amji kampa.

Ne hapua na ita pê ri, por ampo me pahcâjpuaw ata to, ca ha me amji kampa.

Ne ihcâhhur ita pê ri, ampo to me pahcakôc xâ impejti ata to, ca ha me amji kampa.

Hô, ampoitajê to ri ate amji kam me gapac xâ he. ⁹ Na pê ca me ijarkwa ita pa, ne me ite amji kam ijapac xâ ita pupu, ne me hahkre pej, ne ihkôat ca ha catyt kam me apa. Hô, Pahpâm te me pamâ mepahcaricti jôr xâ ata quê ha me amâ cugô, ne ihtyj me acahê na ipa rohnýtti mât.

Pawrô te amji kam hapac xâ kam hakrya to hakry

¹⁰ Pajô Pahhiti câmtâ rûm ri, ite amji kam ijapac xâ kam ijakrya to ijakry. Ampo na? He pê ca rŷ pêa mât ajco gô pore to me ijamâ. Jirô pê mât ca nee hipêr ate gô pore to me ijamâr nare. Ne corpej mât ate hacpŷ mât me gô pore to me ijamâr kam me atêm. Ne atŷj ate me ito amji kam gapac na imâ me gahkre pej, ne jû wŷr ca ha cama me amji mât hamâ. ¹¹ Wa nee, jûm te imâ hikran na, to amji kam ijapac nare, ne nee ipê ampo hamreare na amji to icakôc nare. Ampo na? Wa ite ramâ ita ton to amjipyrâc tu, ampo cunea kam. ¹² Ampo na? He pê wa ramâ amji na ite amji kam ijapac xâ itajê cunea pâjpâj partu. Ne imâ ite amji kam ijapac xâna na ipê ampo hamreare na, imâ amji kûn nare, ne hanea ne imâ ampo catia na ite jû mân nare. He pê wa amji na ijaquêc xâ pâjpâj itajê kam, wa ihcunea to amji tekjê. ¹³ Ne pom ite amji kam ijapac xâ itajê cunea kam, wa Jeju carôat kôt ijucanâr to ipa.

¹⁴ Ne ate ite amji pupun xâ kêanre itajê na me itehcâjpar ata na ri, imâ ihkênenre nare. ¹⁵ Ne pê wa mam ite me amâ Jeju jarên pejti jarên xâ ata jô amcro cakônî na, pê ca me, me gô pore to ajco me itehcâjpa. Pê wa me gô pjê pê amji to icator xâ ata kam, pê ca cormâ ampâya mât ajco meitehcâjpa. He me gakrâ ata pyxit peaj

te me itehcajpar na, ihtyj me amāa amji jahkre pej. Né ate me itehcajpar xà ata na, pê hanea ne Pahpām ajco me atehcajpa.

¹⁶ Taamā xâmte cormā ihnō he. Pê wa Texarōn jō kři kam apu ipa, pê ca ajco atyj ite ampo na prām xà ata to me itehcajpar to me apa. ¹⁷ Nee mā hipēr ate me Timot me imā ampo jōr xà na, wa me amā ita jarēn nare, ne hipēr Pahpām pê ate amji mā me ampo cwyr, na ri quêt imā me ato prām. ¹⁸ Mā ita ri Epaprōti cator ne cute me imā, ate me imā ampo jōr atajē jōr. Ne pom ihkāhhōc ita pê ate imā ampo jōr xà atajē jō kāhhōc.

Pawrō mehkwȳ pyrén hakrya

Ne ampeaj kam ca ate imā ampo na ijāhwyr xà itajē jirōa pê hōr. Na ri ampeaj kam imā amji kīn ne ijakry. Ne Pahpām mā ate me imā ampo jōr xà itajē impej te hajŷar, pom quêt cumā ampo kūm cuxwati pâr prām he. Ne me pahte me cupê ampo jamreare atajē mā ampo jōr xà atajē pê ihhējrūm Pahpām mā pahte me hōr xà, ne ampeaj kam cumā ita na ihkīn. ¹⁹ Ne imā me pajō Inxū Cati pê Pahpām ihtyj me amā ampo na ate mehprāmti atajē jōr na, me ato prām. Ne nee quêt ha amā ihkēnre ne hōr nare, ne amā catia ne cugō. Ne quêt Pahpām catia to cati, ne haneane Jeju Crixtō mā hāhcukrēj to hakrāaj to hakrāj, na ca ha ampo na me wȳ, quêt ha nee amā ihkēnre ne hōr nare, ne amā hāhcukrēj to me hakrājto ipipēan xà atajē gō.

²⁰ Ne imā mehcunea te me pajō Inxū pê Pahpām catia to cati na, cute me hahkre pej ne amji mā me harēn na imā me to prām, rohnýtti mā. He ampeaj kam!

Pê Pawrō me cumā amji jarēn kujate

²¹ Hâpà, me apē Jeju Crixtō tekjē, wa me ato amji kjē atajē. Ne pom ita ri me pahkjējē icahē na ame ipa itajē te hajŷar ne me amā amji jarēn kujahēc. ²² Ne por Pahpām tekjē na me ipa atajē cunea te me amā amji jarēn kujahēc. Mā hanea ne ita ri Roman catējē jō pahhit iǔrkwa kammehkrī atajē te me amā amji jarēn kujahēc.

²³ Ne imā me pajō Pahhit pê Jeju Crixtō te me amā ampejti na me ato prām. Hamre, ita pit.

COROXO JŌ KRĨ WỲR

Pawrō Jō Kàhhôc

Ŷhŷ, Pawrō pê Jeju jarkwa na memparcatêjé nō, ne Roman jō krĩ kam, me hacjén xâ kam ihkrĩ, ne pê Coroxo jō krĩ kam Jeju na mehkwy jakrä mehkrïatajé mä hõ kàhhôc ita kujate. Na pê hõ kàhhôc ita japrý pê **Coroxo Jō Krĩ Kam Jeju Na Mehkwý Jakrä Mehkrí Atajé Wýr, Pawrō Jō Kàhhôc** (Coroxo).

Ne pom cu me hõ kàhhôc cahyt ita kam, Pawrō te me cumã mehhéj xi catêjé cawpa to hajýr he. Mehhéj xicatêjé te Jeju pê jûm xûmre pejti na me cumã harén, ne cupê Pahpâm kra nare na me cumã to ihhêj. Ne ampeaj kam ri cupê Pahpâm kraa to Pahpâm kra, na quê ha nee irän xâ na amji na me jûm to tojnõ, quê mecumã cute amji kam hapac xâ to ihhimpej nare.

Pawrō te amji jarén xâ

1-2 Hâpà, me ikwý pê Jeju na mehkwy, ca Coroxo jō krĩ kam me akrí atajé. Ne Jeju Crixtô kam me apê me ikjéjé impejti atajé. Ne me apê me ate catytkam, Pahpâm jarkwa kôt me apa na me amji to ihtýj tu atajé. Ipê Pawrō pê Pahpâm jarkwa kôt Jeju te amji mä ito cumã harkwa na imprarcatê ata, ne itea wa me amã ihkâhhôc ita kujahêc, me pahkjé Timot me. Ne me imã me pajö Inxü Cati pê Pahpâm me, me pajö Pahhitî pê Jeju Crixtô te me ato impejti na me ato präm, mär ca me acaxwyn me, me ate amji kam me gapac xâ cunea kam me amã ampo cupa nare, ne me acaricti kam me apa.

Pawrō te me cute Jeju to amji mä mehhimpej na me harén par

1 Texarõn 1.2-5

3-4 Ne wa ite ita ri Roman jō krĩ kam mehkri itajé te amji mä me garén to hajýr na mempar he:

— Coroxo catêjé ihtýj Jeju Crixtô to me amji kampa, ne ihtýj amji mä me to ihhimpej to me ipa, ne hanea ne me cumã Pahpâm na mehkwy cunea kín — hajýr. Cwýrjapê wa Pahpâm pê me pajö Pahhitî pê Crixtô Pämmä me icakôc, ne ijôtpê cumã me apyrén ijkryti na meamji jarë. ⁵ Ne pê ca me gaxâ kam Jeju tyc xâ jahpan xâ na, jû caxuw cójkwa kam Pahpâm te amji cahê na me ato ipijapar pejti ata na, ca me harén pa, ne me gakryti kam me amã amji kian kam me hikaj to meapa. Ampo na? He ampeaj kam quê ha me ato hane. Cwýrjapê ca atýj Jeju to amji mä me ahimpej ne me amã mehkwy cunea kín na, ca ha atýj amji mä mehkinti to me

apa. ⁶ Ne Jeju tyc xâ jahpan xâ na, Pahpâm cahê na cójkwa kam pahte amji to me papijapar xâ impejti ata jarën, ramâ pjé cunea kam apu ihcahkum. Ne pjé cunea kam me hâhtôa ne me cupê me apyrâac, neihtýj amji mä me hûpar xâ itajé kam me hapac to me ipa. Ne Pahpâm jarkwa kôt me amji ton to me ipa. Cwýrjapê ri ajteare mä me amji kampa, ne catyt kam mehkwy to me amji kwý to mempejti to me ipa. Hôhô, pom ca Pahpâm te amji kam hapac xâ to me amji kampaita to ri, me amji kam hapac to me ipa. ⁷ Ne pê ramâ ijarkwa kôt me pahkjé Epapra me amã Pahpâm te me akinti na haré. Ne me imã Epapra te hûjarén catê ata kînhyre nare, ne cupê me ipyrâac ne Jeju mä, me icahê na, me amã hâpén to kénre nare. ⁸ Ne cute amji jaxâr ne me imã me ate Pahpâm Carô Pejti kôt, at amji mä mehcunea kinti na me garén.

Pawrō hôtpê Pahpâm mä mehcajrén Epet 1.15-23; 3.14-21; 1 Texarõn 5.23-24

9 Wa ite mempar, cwýrjapê wa nee Pahpâm mä, ite me acajrén jicu nare, ne hôtpê cumã me acajrén to:

— Ŷhŷ me ijô Inxü Cati, ca ha Coroxo jō krĩ kam me akwýatajé mä Acarô Pejti te amji jahkre pejti gõ, mär quê ate ampo cunea na ihprâmti atajé ton to me cumã hahkre. Ne me cumã mehkri kreti gõ, mär quê me ampo cunea kampa, ne me hahkre pej — hane.

10 Hõ, ate amji kam me gapac xâ atajé to, ca ha me amjikam gapac to me apa, ne götpê Pahpâm mä ampokinti atajé to pit mä me cumân to me apa. Ne atýj me gâpén xâ impej pit to me gâpén to me apa kam me to acrâ tu ne. Ne ma Pahpâmjhakre pejti to amji mä me apicamén to me amôr ita to, waPahpâm mä icakôc, ne cumã me acajrén. ¹¹ Ne wa hanea ne Pahpâm mä acajrén to:

— Ŷhŷ, ca ha me cumã acarôt týjti, catihti ata to me cumâhúcanâr xâ to ihtýj, mär quê ampo kén cunea mä mehakrya kam me awcanâ — hane.

12-13 Ne ramâ Pahpâm te ame acümpej, kýj pê cójkwa kam ihhimpej xâ kam, cute me amã ampo pejti to hâmjjör xâ atajé caxuw. Cwýrjapê ca ha atýj Pahpâm mä me ampo itajé pyrén me gakryti na me amji jarë. Ŷhŷ, Pahpâm pê ri hâhcujro prati himpej xâ atajö Pahhitî, na ri ihtýj ampo cunea pupu ne cumã hahkre pej. Cwýrjapê ri ihtýj me pamä to ipipê to ipa, pahte me hahkre pej prämte. Ne me pahcurê xwýn pê ri ihkinté awcapâtökô jõ pahhi, na ri nee me pamâampo to ipipê nare, pahte me hahkre pej cupate. Mä Pahpâm te awcapâtökô jõ pahhi ata pê me pahcunea caxâr, ne amji wýr me pahto

cator, ne cute cumā ihkra kínti ata himpej xà kam me paxām. ¹⁴ Mā ihkra pê Jeju te ihtyc xà mā amji jör xà ata te Pahpām cuna mā me pahte to kēn xà atajē cunea to tojnō, ne to hamre tu. Cwýrjapē cu nee awcapātkōti kam ampo kēn ton xà ata to hipēr amji na me hajýr nare, ne pahtyj Jeju krac ri ame papa. Ne ampeaj kam Jeju Crixtô pej na, wa ha hipēr me amā harēn to hane he.

Jeju me hâpēn xà kôt harēn xà

¹⁵ Jū wýr quê jūm pjê ita kam Pahpām jī na hōmpu. Ne Jeju pê ihkra, ne cume ipipēan cakrō, pê pjê kam apu ipa reria mā, pê cu pahtyj hī na ajco me hōmpu. Ne pê pjê te amji ton xwýjrea na ramā ipa. Ne pjê me cōjkwa kam ampo itajē cunea jirōa pê cati. ¹⁶ Ne pê Jeju. Hūm jarkwa kôt, cōjkwa kam ampo cunea me, pjê kam ampo cunea to. Ne hanea ne, pom cu pahtyj me ampo pupu itajē to, ne haneane, pom cu nee me ampo pupun nare itajē to. Ne hanea ne mecarō carōt týjti atajē to. Ne ahpýanre na me carō kwý mā carōt ton partu, cute me pahhi carōt týjti ata mā hâpēn xà caxuw. Ne amji mām pê ampo itajē to. ¹⁷ Ýhý, pê mam ajco Jeju ipa, pjê jamre reria mā. Ne Hūm pê Pahpām jarkwa kôt amji mām, ampo itajē cuneaton partu, ne taa hamā, ne ma hōmpu, ihkēn māhār ne hamre cupate.

¹⁸ Ne me papē Jeju na mehkwy itajē cunea pê Jeju jī, mā cupē me pahkrā, cute me pahto ihhimpej ne me pajamār xà caxuw. Ne cupē me papē mehkwy te amji kam hapac xà xakat. Ne pê ramā mam ajco ipa, ne pyxit peaj ne cupē ampo cunea xakat. Ne ty, ne hacpýa mā pyxit peaj ne ihtür cakônī ata to ihtür, mār quê ampo cunea jirō pê cati. ¹⁹ Ne pê Pahpām amji mā harkwa to:

— Wa ha ikra ita me ajpēan — hane. Cwýrjapē ri cume ipipēan, ne me carōt ipipēan.

Quê ha Jeju Pahpām me, me hūmre te hacpýa mā ajpēn kín na me to

²⁰ Ne pê pjê kam mehcunea me, cōjkwa kam me hântotiatajē kwý me, ma ame Pahpām par caca, ne cama cuna mā mexa týj pyrentu. Cwýrjapē pê Pahpām ame kam incryc. Ne cu cormā pjê kam me pahkwý ame hajýr to me papa, cwýrjapē ri cormā me pahkam Pahpām cryc ita na. Ne cute hacpýa mā ajpēn mā me caprī prām to ri, cute pjê wýr ihkra pê Jeju kujahēc, quê pjê kam me pahkén jahpan xà na, me pajaxā kam, p̄ kam ty. Ne ihtyc xà ita to hacpýa mā Pahpām te amji wýr ampo itajē cunea to cuprōn na ton, na quê ha to cuprō.

²¹ Ýhý Coroxo jō krī kam me apē me ikwý atajē, pê ca mam Pahpām pê ampýa mā ame apa, ne ate Pahpām cuna mā me ampo kēn ton xà atajē, me ate ampo kēn to me amji kam me gapac xà atajē to pê me apē curê xwýn. ²² Mā Pahpām te ihkra pê Jeju tyc xà ata kôt, hacpýa mā me amā caprī, ne me ate amji kwý nō. Na ri cuna mā me ate amji kam me gapac xà tetetti, ne me apejti kam me apa ita na ri, cumā me ana prām. ²³ Hōhō, Pahpām te me pamā ampo pejti itajē cunea ton to hajýr. Na cu ha pahtyj cute me pamā harkwa jirēn atajē kôt me papa kam me to pancrā tu ne. Ne nee ca cōjkwa kam Pahpām cahē na ate amji to me apijapar rohnytti mā xà ata na, amji to me gapac kêt nare. Ne pom ite me amā Jeju pê me pahkritxwý jarēn pejti na ihhōc itajē to, wa ramā pjê cunea kam ite me cumā icakōc par. Neijàpēn xà ita ri imā.

*Me cupê mehcakrit atajē wýr, Pawrō pê Pahpām mā imprar catê
Epet 3.1-13*

²⁴ Ne ijäpēn xà ita pê me amā ijüjarēn xà impejtiitajē, wa kam amji pupun xà kēanre to amji pupun to ipa cakrō, wa itjy ijakry. Ne mēr ampo na mā, wa ite amji pupun xà kēanre itajē kam apu ijakry? Nee mā ampo na nare. He quêt Pahpām te amji kam hapac xàa kôt, wa ite mehkwy to impej xà caxuw, wa me cumā ijäpēn xà itajē kam amji pupun xà kēanre to ipa. Ne Jeju na mehkwy itajē pê Jeju jī pyràac. Na wa ihkēj rūm ipê Jeju pyràac ne cuxà, itjymehkwy itajē mā hâpēn xà ita kam, amji pupun xàkēanre to amji pupun to ipa. ²⁵ Ne pê Pahpām amji mā ito mehkwy mā hâpēn catêna, ite me to impejti to prām to. Cwýrjapē pê imā:

— Mō, ne pjê cunea kam, mehcunea mā ijarē, nāmri wa hacpýa mā cute me ajpēn mā caprī na me to prām! Cwýrjapē wa ite pjê wýr me cumā ikra pêJeju ata kujahēc — hane. Na wa ite me acunea māharkwa itajē jarēn partu. ²⁶ Ne pom Pahpām te imā hūjarēn xà to hūjarēn ita, pê rý jū caxuw jūm mā harēn nare. Ne curmā ri cute mehkwy mā toipipē, ne ihtyj me cumā to hūjarēn to ipa. ²⁷ Ne wa ha catyt kam me amā ampo atajē kôt harēnpartu ne. Pom pê mam me ijüjarēn xà pejti me papē amxu tu ita te ri hajýr he, pêJeju me pamā amji gō ne me pahkam ihkri. Cwýrjapē ri me pahcaxwām pê me papē Pahpām pyràac. Nacu ha jū caxuw ame pahcati ne ame pampej to hanea, pom quê Pahpām he.

²⁸ Cwýrjapē wa pjê cunea kam ikrā kreti te amji jahkre pejti kôt mehcunea mā Jeju Crixtô jarēn to ipa. Ne me cumā

ampo kēn itajē cawpa to ipa, quē mehkēn jicu, ne catyt kam me Pahpām wyr me apkjē. Hō, wa me tohajyr to ipa, mār quē jū caxuw cute catyt kam me ipa to amji pyrāc to hajyr romā mā, Jeju kam me amji hōnco ita na Pahpām cahē na mehkri. ²⁹ Cwyrjapē wa ijapēn xā týti ita to mecumā ijapēn to ipa, ita cōmrīa mā ri Jeju te imā carōt catia ne hōr.

2

Pawrō mā cute Pahpām te amji kam hapac xā jahkre pej na me to prām

Epet 3.14-19

¹ Ÿhŷ me ikjējē, wa ityj me amā ijapēn xā ita na amji kōt harēn to prām. Nāmri wa ityj me amā apē, ne hanea Ratixa jō krī kam me pahkwȳ pē Jeju na mehkwy mā apē, ne hanea ne me pahkwȳ tecormā nee me ipupun nare atajē mā apē. ² Ne wa ityj me acunea mā ijapēn to prām. Ampo na? Ate me ajpēn kinti kam me to acrā tu, ne kam me to ahōnco tu to prām to. Mār ca nee ame amji mā ampo cupa nare, ne cama cuna mā quēt amji to amehtyaj to prām. Ne imā me ate me Jeju Crixtō jahkre pejtina me ato prām. Ne pē mam Pahpām nee me pamā Jeju toipipē to hajyr, pē cu me hahkre pej to hajyr nare. Neita caxuw ri quēt Pahpām mā mehcunea to Jeju Crixtō jahkre pej na me to prām. Cwyrjapē wa ityj me amā ijapēn to ipa. Ampo na? Ate ihcunea name hahkre pej partu to prām to. Mār ca ate me hahkre pej itajē kōt ampeaj kam amji mā me to ahimpej. ³ Ne Jeju pē ri me pamā ampo cunea to hahkre pej xā xakat. Ne ihkōat ri Pahpām me pamā me pahkrā kreti gō. Ne imā me akrà kreti to me gakrāj na me ato prām. Cwyrjapē ri ampo to ite me amāhahkre xā itajē pē ijapēn xā.

⁴ Ampo na mā wa ame amā ijūjarēn xā ita to awjarē? Nee mā ampo na nare. He ihhēj ne ramā jūmjē te ame amā ihhēj xi catējē atajē ame ipa, cute me amā ihhēj prāmte. Ca ha nee ame kam gapac nare. Ampo na? He me cupē ampo jahkre kēatre. Ne me cumāa ihhēj ne ampeaj kam ampo jahkre pej, ne cama ame amā ihhēj. ⁵ Wa ita ri me apē ampýa mā, me hacjēn xā kam ikrī, na wa ha nee iji ita to curi ame acahē na imōr nare. Cakrō, quē ha ite amji kam ijapac xā me, icaca xā ihyj me acahē na apu mō. Ne wa ite me ate Jeju kam me amji hōnco na me gahkre pej. Ne toa ate amjimā mē ahimpej na me amji to ihyj tu na, ite me gahkre pej. Ne hanea ne ramā ite, me ate amji mā me gāhcuprōn partu na me gahkre pej. Na wa me apyrēn apu ijakry.

⁶⁻⁷ Pom ca ramā Jeju Crixtō pē me gō Pahhit to amji mā me ahimpej ita? Na ca ha ita caxuw kam me ahōnco ita na ame to apa, quē ha taa xwŷjē pē me ate amji kam me gapac xā xakat. Na ca ha ihkōdatamji mā me gūpar to me apicamē to me mō. Ne ca ha hanea ne Jeju to ate amji mā me ahimpej ita na, me amji to ihyj tu ne, por pē ramā Epaprōti me amā Jeju kōt harēn xā atajē kōt. Na ca hahanea ne Pahpām mā me amji jarēn to me hane he:

— Ÿhŷ, me ijō Inxū, he akra ita kōt wa amji mā me ampo pejti itajē cunea incwa, na ri hūrēn ampeaj kam me ijakry — hane.

Cu ha nee jūm te amjia kōt me pamā ampo to hahkre atajē par nare

⁸ Co he, quē ihhēj to jūm me awyr cato, ne amji kōt me apa na me ato prām ne me amā:

— Imā ampo cunea jahkre pej, na ca ha me ipynā ne ijarkwa kōt me apa — hajyr na, ca ha nee mempar ne me cumā amji jōr nare. Ampo na? Nee mā ampo na nare. Cute me amā menquētjēa te amji kam hapac xā kōt hamreare atajē to hahkre prāmte ri ame amā ihhēj. Necute me amā ampo to hahkre xā itajē Jeju Crixtō pīn me acaxuw cumā hapōj nare, ne amjia kōt ihkrapīn cumā hapōj.

⁹ Ne Jeju Crixtō pē ri pō rūm me hūmrea pyrāc, ne caxwām pē, cupē Pahpām to Pahpām. ¹⁰ Ne Jeju kam me pahcunea te me ajpēn hōnco tu itajē mā, nee irān xā na, ampo na prām nare. Ampo na? He Jeju ata ri me cupē pahhi catējē cunea jirō pē cati, me hūmre jō pahhi me, cōjkwa kampahhi catējē me, ampo carō pē me pahcure xwŷn catējē jō pahhi atajē jirōa pē cati, ne carōt tŷj.

Pahte amji kam me pajapac xā pintuw xā

¹¹ Ne pē Juta catējē te Pahpām kōt me ipa catējē na me amji jarēn xā na, ajco me amji py kā jakep. Ita jikjē na mā, me apēmehcahkrit pē Juta catējē nare cakrō, mā ihyj Jeju te me apē me acaca xā kēn cunea cahpērhyr. Na ca ha Jeju te amji kam hapac xā intuwti to amji kam me gapac to me apa. Ne me acaca xā kēn atajē cunea jicu. ¹² Pom pē Jeju ty, pē me harēt, pē hacpȳa mā ihyj ne kre pē cato ita jikjē na, cu ha Jeju kōt me papa xā na, pahte me amji jarēn xā caxuw, cō kam me amji cumrā, ne hacpȳ ne me pahkrāhapōj, ne ramā cō caxwām pē, pahte amji kam me pajapac xā tūm kēn atajē cunea juwahi. Ne Jeju te Pahpām carōt catihi ata to amji mā ihhimpej to hajyr, cwyrjapē pē hacpȳa mā to ihyj. Jikjē na cume pahte carōt catihi ata to amji mā me pahhimpej to hajyr cwyrjapē, pē cō kam pahte me amji

cumrār xà ata hacpýa mā me pahto ihtfir. Na pê cu mam ajco pahte amji kam me pajapac xàa kôt me papa. Na cu ita kam hipér ita na me prām nare, ne quêt Jeju na ri me pamā prām.

¹³ He pê ihhéj ne ramā mam Pahpām mā me acaxwýnte amji kam hapac xà itajé ihyt partu. Ampo na? Pê ca ate amji kam me gapac xà kén to pit mā meamji kampa na pê. Ne me apê mehcakrit, na pê me apêPahpām jahkre kēatre. Mā hacpýa mā Pahpām te ihmra Jeju Crixtô kôt me amā me acaxwýn carō cunea to ihtfir. Ýhý, he Pahpām cuna mā me pahte ampo kén ton xà atajé ri cute ihcunea jicu, ne to tojnō. ¹⁴ He pê cumam, pahte me pahkén cunea to, me Pahpām to new catia to cati. Na pê ma hō káhhōc kam ajco amjmā ahna ihhōc to ipa. Ne pahte me to new catihti atajé jahpan xà na, cu ha ame ty ne nee amehtép nare, ne cupé ampýa mā ame papa. Mā quêt Jeju te amji to me pahkritxwý, ne me pahkén jahpan xà napí kam ihyt. Cwýrjapé ri hahpan xà na Pahpām te hō káhhōc kam pahte me to new atajé cunea hur, ne to hamre, ne to hapac két. ¹⁵ Ne pí kam Jeju tyc xà ata te ri pahhi catéjé jirôa pê to cati. Ne cute me cupé me pahhi catéjé cunea carôt to ihpec. Na ri cupéa pjé kam mehcunea jō pahhi atajé me, kyj pê cójkwa kam pahhi catéjéatajé me, me pahcuré xwýn pê ampo carō kén jō pahhi atajé jirôa pê cati. Ne Jeju te, catihti na mehcunea mā amji to ipipé xà na, amji kôt cute me tohjé atajé cunea to mō. Mār quêt mehcunea me hōmpu, ne me hirôa pê cati na, me hahkre pej.

*Menquêtjé te amji kam me hapac xà pê
me harkwa cakrô
Carati 4.8-11*

¹⁶ Na quêt hōa jūm te me amā Pahpām to hahkre to kēanre to prām to me amā:

— Ca ha ate amji to me Pahpām cajpuaw to prām na, ca ha ite me amā ampo jarén xà atajéa na me to. Ne nee ame hī kur nare, ne me ajcri. Ne nee ame akōm xà kēanre atajé to ame akōm nare, ne me pahköt xà jō amcro kam, ca nee ampo to ame gápén nare. Ne catyt kam me amji kín ton to me apa, putwý pintuw jō amji kín mea mā. Hō, ca ha ijarkwa kôt ate itajé to me hajýr na, ca ha mePahpām cajpuaw. Nämri ca ha ate ijarkwa kaj na me itajé to hajýr nare na, quêt ha ma Pahpām ame acuré — hajýr na, ca ha nee ihköt amji kam me gapac nare. ¹⁷ Ampo na? Nee mā ampo na nare. Pê cormā Jeju cator nō reria mā, mam cute me amji kam me hapac xàitajé to xwý kam me amji kam me hapac nare. Ampo na? He pê ramā cute

me amji kam hapac xà atajé ajco Jeju to ihcakôc na pê. Mā Jeju cator, mā cute mehcunea jicu. Na ri me pamā Jeju pit na prām.

*Cu ha pjé ita kam, cute amji kam me
hapac xà kôt ame papa nare*

¹⁸ Ne quêt ihhéj to jūm te me akén mā me amén prāmte me amā ihhéj to:

— Pahpām te ipyxit peaj mā amji to ipipé, wa ite hōmpun, cwýrjapé ca ha atýj me ikampa. Nämri ca ha ate me ipar nare na, ca ha atýj me akén mā me axà — hajýr na, ca ha nee me kam gapac nare. Nare, quêt ihhéj to jūm me amā:

— He me girôa pê Pahpām cati, cwýrjapé ca ha me cumācacákôc, quêt ha ma ame akam hapac caca. Cwýrjapé ca ha cójkwa kam cumā me hâpén catéjé mā me acakôc, quêt ha ihytj quêt me akampa ne me taa, cumā me acajrén — hajýr na, ca nee me kam gapac nare. Ampo na? He ihhéj nejümjé atajé te amji jahkre peaj to amji jahkre pej, ne amehhéj. Me cupé amji jahkre kēatre. Ne me caxwām pê ihhéj ne me cumā amji catia to me cati cakrō, mā ihhéj ne me akam mare mā mehkryire name amji jaré. Ne nee me cupé Jeju na mehkwy nare. ¹⁹ Ne me papé Jeju na mehkwy pê hī cati pyràac. Mā cupé me pahkrâ. Pom hânné me pají cuxéc ihhi to cuprō, mā ajkam ihcuuhhê, ne to carôt týjti, ita na ri me papé Jeju na mehkwy te me, ne kam me ajpén hônco tu. Mā ma me pamāme pahcarôt to ipicamēn to mō, cu me pahkâ to mō, Pahpām te amji mā me pahto prām xà ata na.

*Cu nee amjia kôt Pahpām cuna mā me
amji to impejtí nare*

Carati 3.1-5; 5.1-9

²⁰ Ne por me pajó Pahhití pê Jeju Crixtô tyc xà ata te me pahte amji kam pajapac xà tûm kēanre atajé cunea to hamre. Cwýrjapé cu pahte amjikam me pajapac xà intuw pejti ita to pahtjy ame papa. Na quêt ha nee ampo carō kén jō pahhi catéjé atajé hipér me pahcaxun nare. Nō na mā ca ajte cormā ame akén xà itajé ton to me apa? Ne ajte cormā ampo carō kén te amji kam hapac xà itajé toamji mā me ahimpej to me apa?

²¹⁻²² Ne ihhéj ne cormā cute me amā ampo cawpa ihhéj xi xà to hajýr catéjé ame ipa he:

— Nee ca ampo ita pyr nare, ne nee ca garkwa mā gō nō ita ménne capi nare, ne nee ihnō ita cupén nare — hane. Ca ajte atýj cormā ampo atajé na ame kampa? Por ramā ampo cunea hamre to mō, ne ihköt hamrearexà ata na? Ne cute me amji kam hapac xà itajé pê me hūmrea te amji kam me hapac xà, na ri amjia kôt cute me ton

to me hahkre. ²³ Na ri ihhéj ne cute me amji jahkre peaj to me amji jahkre pej. Ne Pahpām mā nee cute me amji jahkre pej nare, ne me cupē amji jahkre kēatre. Ne aricri ajte cute amji mā me Pahpām kīn xà ata. Mäihkaj na ajte cōjkwa kam cumā me hāpēn catējē ri amehkīn. Ne me cumā me caxwām pē ihhéj ne amji catia to cati cakrō, mā me akam mare mā mehkryre na me amji jarē. Na ri hanea ne hōtpême ipijaci xà atajē to, me amji jī to hapēj to kēanre to me ipa, cute Pahpām cuna mā amji to me kryre to prām to. Ne me Pahpām mā, amji cuna mā ampo itajē na prām nare. Ampo na? Ampo itajē nee me pahkēn tēte me pahcahpērkār na me pahtehcrajpar nare.

3

Cu ha cōjkwa te amji kam hapac xà intuwti atajē kōt me papa

Roman 6:4-11

¹ Pē Pahpām hacp̄yā mā Jeju to ihtūr, ne ihkōt me amā me ate amji kam me gapac xà to antuw, ne cume māna mā me amā me acaxw̄n carō tuw gō. Cwyrjapē ca ha, por Jeju Crixtō cōjkwa kam Hūm cahē na Pahhitī krīxā kam, awpōc rūm jīy ata to pit mā, amji mā me ahimpej to me apa. ² Ca ha kīy rūm, cōjkwa pīn Pahpām te amji kam hapac xà intuw hapōj atajē to pit mā me amji kam gapac to me apa, ne nee pjē te amji kam hapac xà tūm ata to pit mā me amji kam gapac to me apa nare. ³ Ne pom ca pjē ita kam me cupē Pahpām na mehkwy nare atajē kōt, me ampo kēn ton to me apa nare ita pē, me cumā ihhéj rūm, ramā me atyc. Ampo na? Ca nee mehkōt me ampo kēn itajē ton to meapa nare na ri. Ne Pahpām mā me apē Jeju Crixtō pyràac, na ca ha jū caxuw amcro nō kam, cahē na apu apa rohn̄ytti mā, ne cormā me apē amji jahkre kēatre. ⁴ Ne Jeju Crixtō quē ha amā ate amji kam gapac xà to ate apintuw xà gō, ne hacp̄yā mā ato intuw, ca ha atuw ita na apu apa rohn̄ytti mā. Ne quē ha jū caxuw, amcro nō na, hacp̄y ne amji jaxā, ne mehcunea māna catia to cati, ne impejtī na amji to ajpē. Ata caxuw ca ha cume māna mā me amji to ajpē, quē ha mehcunea me acati, ne me apejtī na me apupu.

Cu ha me pjē te amji kam hapac xà tūm atajē jicu

Epet 4.17-5.2

⁵ Cutēp ca ha nee ate me ampo kēn ton xà na amji to meahimpej nare. Ampo na? Quē ha ramā jūm te ihytc na, quēha ankrē, ne nee hipēr ampo kēn ton nare. Ata pyràc pej ne, ca ha ate me ampo kēn ton cupate, me apinkrēn to me hanea, pom quē me ty

ne me ankrē he. Ne pom ampo te hajj̄r xà itajē ri nee ate me ton xà nare he:

Ca ha nee ahti na jūm pē ihprō caxun nare, quē ha pyjē xwŷjē nee ahti na me cupē mempjē caxun nare.

Ne nee ate me cupr̄y catējēna gūjaxôr prāmte, ame caxun to me cumā xwŷt to apa nare.

Ne nee ame ampo xen xà kēn atajē xen to me apa nare.

Ne nee ate ampo to amji jakren tu to prām to catia ne ahna prām nare.

Ampo na? He Pahpām mā, ampo itajē kīn nare te hajj̄r, pom quē cumā pahpām cahac krekaatajē kīn nare he. ⁶ Co he! He cute me Pahpām par nare, ne me ampo itajē ton catējē kam incryc, mā hān ne ihyj mehkēn mā me curē. ⁷ He mam pē ca ajco ampo itajēa to amji kam megapac to me apa. Ampo na? Pē amcro atajē na ampo atajēajco me ato ihhimpej.

⁸ Na ca ha caxuw nee me akw̄y kam acryc to apa nare.

Ne nee apu gāprē to apa nare.

Ne nee ame ajpēn curē tome apa nare.

Ne nee ame hūn kēanre to me apanare. Ne nee Pahpām mā ampo kēn kīn nare atajē to, me gapactua kam, ame acakōc to me apa nare.

⁹ Ne nee ajpēn mā amji to ame ahēj xi to apanare.

Ampo na? He ca ramā ate amji kam me gapac xà tūm atajē cunea jicu, ne me ate amji kam me gapac xà intuwti to, ca ate me apa kam me to atēm.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xà tuwti kam me papa

¹⁰ Ne Pahpām pē me Pahton catē ata te ri me amā, me ate amji kam me gapac xà tuwti itajōr, ne ma to ipintuw to mōr ita na, ita kam ca ha me ate amji kam me gapac xà pē cute amji kam hapac xāa pyràc. Na quē ha ihyj jū caxuw me amā amji to ajpē, ca ha me hōmpu ne me hahkre pej.

¹¹ Na quē ha ita caxuw pahte amji kam me pajapac xà cunea ajpēn pit, ne nee ihnō ajpēn hyr nare. Me ipē Jutacatējē me, me apē mehcakhrīt me, mehī me, cupēme, ampo kra me, amjia kōt amji mā me hāpēn catējē me, ne cama me hō pahhi mā me hāpēn catējē me, quē ha nee me pahnō to ajpēn hyr nare. Ne cu ha me pahcunea te Jeju Crixtō to amji mā me pahhimpej na, cu ha ma Pahpām cahē na amji to me papijapar rohn̄ytti mā. Ne pahte amji kam me pajapac xà pipēn pit, itapē Jeju te amji kam hapac xāa. Cwyrjapē cu pyxit peaj ne ahna me prām.

¹² Ne me apē Pahpām na mehkwy. Pē amji mā me akñ ne amji mā me acapi, neamji mā me acūmpej, cwyrjapē ri cumā

me apeaj to me apej. Na ri catyt kam me apa xà itajé te hajýr he:

Ca ha ame akwý caprí, ne ihcunea na me cumã apejti ne,

ne nee me hirôa pêamji to me acati to prâm to apa nare.

Ne quêt gâhcaprïakam ate amji kam gapac xà rericre to me cumã apa.

¹³ Ne atýj ajpêñ mä me gûcanâr to me apa.

Quê ihhéaj to jûmjé apu ato kên, ca ha nee amji jahpan xà na me to kén prâm nare, ne quêt cama me to tojnô ne me hicu.

Ne me pajô Pahhiti te ramä me acunea te to kén atajé jicu, ne to tojnô, ne me akam incryc jicu, itana ca ha cuxà ajpêñ kam me acryc jicu.

Cu ha ajpêñ kam me pahcarïcti ne

¹⁴ Ne pom ite me ato ihimpej xà ita ri ihkwýjirôa pê cati he: Ca ha me acunea mä ajpêñ kîntine, mär ca me acunea Jeju kam me ajpêñ hôncô tu ne. ¹⁵ Ne atýj, Jeju te me ato ihhimpej xà na, amji na me hamä, quê me acaxwýn mä acjêj ne me akam ihkrí, ne me amä ate amji kam me gapac xà kam me acarïcti gó. Ita na ca ha me acunea ajpêñ kam me acarïcti ne. Ne ihhéj rûm me apê me anô pyxit peaj pyràc, ne ajpêñ kam me apyxit peaj, ne ajpêñ kam me acarïcti ne, ne nee ameapijapu nare, ne nee ame ajpêñ män nare. Ne cama Pahpäm pyrén me gakryti na cumã me amji jaré. Hôhô, ate amji to me apijapar to hajýr xà caxuw ri, Pahpäm te me ana hâhwýr.

Cu ha Pahpäm mä me cre

¹⁶ Ne pom Jeju Crixtô te me amä ampo to hahkre xà ita ri hâkrâaj to hâkrâj ne cati, cwýrjapé ca ha ma me akrâ kam me to amji jahôt to me apa. Ampo na? He taa mä quêt me amä amji jahkre pejti gó. Ca ha ma ate me amji jahkre pejti xà atajé to, me akwý mähahkre, ne me hapackre to me apa. Ne hanea ne mam Pahpäm te amji kam hapac xà na me ahna increr xà ata to me cumã cre, ne cute ampo ton xà itajé nacurmä me cumã increr xà ata to me cumâcre. Ne kam me amä amji kînti to me cumã cre, ne catihi pyrén me gakryti to me cumã cre. Ne cumã me acrer xà atajé to, ca ha me akwý japackre, ne me cumã to hahkre.

Cu ha Jeju te amji kam hapac xâa na me pahcakôc

¹⁷ Ne pom ca me acakôc xà me, me gâpêñ xà ton to me apa atajé to, ca ha Jeju cakôc xà me, hâpêñ xà me ajpêñ to me apa, ne nee ihkaj na ton to apa nare. Ne ma Pahpäm pê me pajô Inxü Cati te me amä ihkra pê mepajô Pahhiti pê Jeju kujahêc,

mä cupê me pahkên pê me pahptyât catê, ita pyrén, ca ma Hüm mä me amji jakryti na me amji jaré.

Cu ha cute me hapackre xà itajé kôat me amji to

Epet 5.22-6.9

¹⁸ Ÿhý, pyjé pê me apjê prô atajé, ca ha atýj amji caxuw me apjê kampa, ne harkwa kôt me apa. Nâmri ahnaa ri Pahpäm pê Pahhiti te amji mä me ato prâm.

¹⁹ Ne me apê me aprô impjê atajé, ca ha atýj amji mä me aprô kînti ne. Ne nee ame cumã me gâkjér nare, quêt ampo na ame apê ihkrâ to irêr na, ca me cumã aprîa ne me cumã to ahimpej.

²⁰ Ne me apê me mehkra xwýjê, ca ha atýj me amji mä me apämjê me, me axyrxwy kampa, ne amji mä me hûpahti to me apa. Ampo na? Até me ita ton na riPahpäm mä me ato prâm.

²¹ Ne me apê me hûmjê xwýjê, ca ha nee me akra mä amehpec xà ton, quêt ame cumã amji kín nare nare.

²² Ne me ca, me apê cama me cumã me gâpêñ catéjê, ca ha atýj amji caxuw me gó pahhi kampa. Ne me cumâgâpêñ xà cunea to impejti to me apa. Ne nee me gâpêñxà pejti na cute me garêñ prâmte ahêj ne, mento kam maremä me gâpêñ xà to mempejti to me apa nare. Ne quêt me cumã gâpêñ prâam kam me gâpêñ to me apa. Ampo na? Ca ha ate ampeaj kam amji mä Pahpäm pê Pahhiti cupa na, ca ha catyt kam me cumã gâpêñ to me apa. ²³ Ne pom ca gâpêñ xà cunea to gâpêñ to apa atajé to, ca ha me gâpêñ prâam kam gâpêñ to me apa, to hanea, pom quêt, caPahpäm mä pit mä me gâpêñ prâm to, to me apa he. ²⁴ Ne Jeju Crixtô pê ri quêt me gó Pahhiti, na ca ha atýj me cumã apê, quêt ha taa me amä amgô, por cute mehkwy pê mehkwy mä hâmjör xà impejti xirata to. ²⁵ Ne por me hâpêñ xà kêanre ton to me ipa atajéjahpan xà na, quêt ha ihtýj Pahpäm me cumã amgô, quêt ha mehkén mä me axâ. Ampo na? Nee mä ampo na nare. He Pahpäm quêt ha ahpýanre na me pahte me pajâpêñ xà ton atajé jahpan xà na, catyt kam me pamä hâmjör pa.

4

¹ Ne hanea ne me apê me hô pahhi catéjê, caha catyt kam amä me hâpêñ catéjê to amji kam me gapacto mempejti to me apa, ne nee ame cumã ahêj nare. Ne hanea ne me amä côjkwa kam, kÿj pê Pahhiti te ihkrí na, ca me to amji japackrepeaj ne.

Cu ha Pahpām mā me pahcakōc kam to me pancrā tu ne

Ruc 18.1-8; 1 Petrō 3.13-17

² Ne ca ha me acunea hān ne Pahpām mā me acakōc kam pra, ne kam me to acrā tu ne. Ne to pit mā me amji kampa, ne nee irān xā na ampo to ame amji japackrenare. Ne ate me cumā acakōc xā cunea kam hūrēn gakryti na, me cumā amji jaré. ³ Ne hanea ne cumā me icajrēn to hane he:

— Ÿhÿ me ijō Inxū, ca ha Pawrō me Timot te me hāhtōamā akra Jeju jarēn xā wyr me cumā pry jahkjé. Porrÿ jū caxuw cute me Jeju Crixtō jarēn kamhapac nare ata to, quē me cumā awjarē, quēmekampa — hane. Pē wa ajco ijūjarēn to hajýr to ipa, cwýrjapē pē me hacjēn xā mā me ijaxā, pē wa kam ikri. ⁴ Cwyryjapē ri ate ina me Pahpām mā me acakōc na imāme ato prām, mār wa catyt kam hirāa pē me cumā ihcunea kôt harēn to impej partu ne. Ampo na? He ite ijāpēn xāita ton xā caxuw ri Pahpām te imā hōr.

Cu ha amcro cunea kam me cumā Jeju to me pahcakōc

⁵ Ne me cupē Jeju na mehkwȳ nare atajē to catyt kamamji kam me gapac to impejti to me apa, me akrä kre te amji jahkre pejti ata kôt. Na ca ha jū ri ate me cumā Jeju jarēn xā caxuw jümjē cajpar na, ca ha nee me ahna gähtät nare, ne atjy me cumā Jeju jarē. ⁶ Ne quē ha jümjē te Pahpām na acukij na, ca ha me cumā cute me acakōc xā par prāmti atajē to, ca ha me cumā harē. Mār came cumā ampi ne akrä kreti te amji jahkre pejti ita kôt, me cumā harēn to amji rericre ne.

Quē ha Pawrō me cumā Tiquicō me Oneti kujate

Epet 6.21-22

⁷ Ne wa ha ma me awyr me pahkjē impejti kinti pē Tiquicō ita kujate. Por cupē me icahē na catyt kam Pahhiti mā hāpēn catē impejti ata, ne ihtyj hān ne amji jarkwa na amji par to ipa. Ne taa mā quē ha me amā, ipej pēa mā ame ipa na me ijarē. ⁸ Ca ha me ijarēn pa, ne ampeaj kam ate me ijarēn par xā ita pyrēn me gakry. ⁹ Ne quē ha ihköt amū me akwȳ nōa pē Oneti, pē mepahtō kinti te amji jarkwa par catē ata mō. Ne quē ha ihtyj me amā ita ri ampo cunea te hajýr xāatajē jarēn pa.

Pé Pawrō me cumā amji jarēn kujate
Coroxo 2.1

¹⁰ Ne pom me hacjēn xā kam Aritarcō icahē na ihkriüta te me amā amji jarēn kujahēc, ihkàhhōc ita kam. Ne hanea ne Macō pē Parnap quētti kra ita te me amā amji jarēn kujahēc. Ne quē ha curi hacpȳ mā Macō me awyr cato, ca nee ite mam

ahna me ato ihmipej xā ata kaj na ame to kēn nare, ne atjy quēt ahna me amji capa.

¹¹ Mā hanea ne Jojuw japrÿ krut pē Catytksam ita te me amā amji jarēn kujahēc. Ne me hūmre incrē peaj itajē ri ita ri icahē na Pahpām himpej xā mā me apē. Ne me cupē Juta catējē na mehkwȳ, pē haneane Jeju na mehkwȳ mā me axā. Mā mehrān xā na, nee hipēr Juta catējē nō te icahē na hāpēn xā nare. Ne ramā cute me itehcrajpar crire nare, ne cute me hāhtōa ne Pahpām wyr me to ipipkjér, mā ihkrac ri me hār, ne me cupē Pahpām na mehkwȳ. Na ri me kam ijakryti.

¹² Ne Epaprā pē me akwȳ nōa, ne cupē Jeju Crixtō mā hāpēn catē ata te hanea ne me amā amji jarēn kujahēc. Ne hān ne hōtpē xwȳ kam me amā Pahpām na hāhwyr tohajýr to ipa nare he:

— Ÿhÿ, me ijō Inxū Cati, ca ha Coroxo jō krī kam me akwȳ mehkrī atajē mā me carōt to ihtyj, mār quē ampo te me to kēn xā ata jipōc ri, nee ato amji mā mehhimpej jicu nare. Ne quēt ato pit mā amji mā mehhimpej to me ipa to me amji jī týj. Ne ma ate amji mā cute me ampo ton xā na me to prāmti atajē ton na mehthecajpa quē me to — hane. Hōhō, hān ne Epaprā Pahpām mā meacajrēn to hajýr to ipa.

¹³ Ne Epaprā te me amā hāpēn xā týjti catia ton, wa ite ahna hōmpun itajē na, wa ha me amā harē he. He ihtyj me amā Pahpām jarkwa to hahkre to ipa, ne cumā me acajrēn to ipa. Ne pomme amā hāpēn xā to ita to ri hanea ne Ratixa jō krī me Krímpojre kam Pahpām na mehkwȳ mehkrī atajē mā apē.

¹⁴ Ne hanea ne Ruc pē me pahcahhē catē kinti itame Tema te me amā amji jarēn kujahēc.

¹⁵ Ne wa ite Ratixa jō krī kam me pahkjējē kwȳ mā me ijō hāpā kujahēc. Ne hanea ne Nempakwȳj me hūrkwa kam Jeju na mehkwȳ te me cuprōn atajē mā, ite mehkujahēc.

¹⁶ Ne imā ate akrāhhia kam, cute me cuprōn atajē mātē ihkāhhōc ita cahyt na, ato prām. Ne hanea ne Ratixajō krī kam ate cahyt xā ata to jūm te cahyt na me amē, quē jūm cahyt. Ne por pē wa ramā mam Ratixa jō krī kam Jeju na mehkwȳ wyr ijō kāhhōc kujate ata, ca ha apy ne cahyt to hanea, pom quē ate ita cahyt he.

¹⁷ Ne hanea ne Arquipo mā gūjarēn to hane he:

— Por Pahpām te amā gāpēn xā jōr ata, ca ha toihkrā curan partu ne — hane.

¹⁸ Ne pom ihkāhhōc cahhur ita, wa ite ijūhkra ita to me amā ihhōc. Ipē Pawrō, ne pa wa ha me amā ihkāhhōc ita kujate. Ne nee me hacjēn xā kam ikri ita na, me

Pahpām mā icajrēn to me gapac kêt nare.
Ne imā Pahpām te me acunea to impejti na
me ato prām. Hamre.

TEXARÓN JŌ KRĨ WÝR

Mam Pawrō Jō Kàhhôc

Ýhý, pê Pawrō pê Jeju jarkwa na memprar catéjê nô. Ne pê Texarón jō krĩ kam Jeju na mehkwy jakrä mehkri atajé wýr, pom cu me hõ kähhöcpijakrut cahyt itajé kujate. Na pê mam hõ kähhôc ita japry pê **Texarón Jō Krĩ Kam Jeju Na Mehkwý Jakrä Mehkrí Atajé Wýr, Mam Pawrō Jō Kähhôc** (1 Texarón).

Ne Pawrō te Jeju to amji mä mehhimpej to me ipa, cwýrjapê rime cupê Pahpäm tekjê nare atajé ame to kéanre, mä cute me amji pupun xâ kéanre to me amji pupun. Ne hõ kähhôc ita kam, Pawrō te me cumä catyt kam Pahpäm kôt cute me hücanäar kam me ipa kam me to incrä nahápôr. Ne cute me cumä hacpý ne Jeju te amji jaxâr, ne cute me pahcunea to cójkwa wýr hâpir na harén.

*Pê Pawrō me cumä amji jaré
Me Hápén Xâ 17.1-9; 17.13-15*

¹ Hâpà, me ikjéjê, pom ca Texarón jō krĩ kam meakrí atajé, Pahpäm me, me pajö Pahhiti pê Jeju Crixtô tekjê na ame apa atajé. Ipê Pawrō, mä icahé na Xira me Timot ame ipa. Wa ha me ikjéjê itajé me, me amä ihhôc ne me amä ihkujate. Wa Pahpäm mä me acunea cajrén to ipa, ne me acunea caxuw Pahpäm me, me pajö Pahhiti pê Jeju na ijähwýr to ipa, quê me amä me apejti jör to ipa, ca me acarícre kam me apa.

Pê Texarón jō krĩ kam Jeju na mehwky ihtyj ihköt me amji to

² Me apê Pahpäm kôt me apa catéjê impeaj. Ampo na? He cutea ri me amä acarôt jör, catyt kam me apa xâ caxuw. Wa ita pyrén ame ijakry neijötpê me Pahpäm mä me garë, me apyrén me ijakryti na. ³ Wa Jeju to me ate amji mä me ahimpej na me ato amji japackre, ne ampo pejti to pit mä me apipê to me apa, ne me gähcapriña kam me gâpén tocatia to me apa, ne Jeju mä me amji jör to me apa. Ca hõtpê Jeju pê me pajö Pahhiti te amji kam hapac xâ ata na, me gûcanäar kam me hikaj to me apa. Wa ahna me atoaamji japackre, ne Pahpäm pê me pajö Inxü Cati mä me acajrén to ipa.

⁴ Me ikjéjê, me imä, Pahpäm te amji mä me acapi, ne cumä me akinti na, ne gahkre pej. ⁵ Wa ite me amä Jeju pê me pahkritxwý jarén xâ impejti jarén, ne nee wa meijarkwa cakrô to pit mä me amä ijüjarén nare. He wa hanea ne Pahpäm Carô Pejticarôt tyjti pejti kôtme

ato me ihimpej to ipa, ne pom wa me amä ijüjarénxâ to ijüjarén to ipaitajé ampeaj kam ri. Wa ite me hahkre peaj xâ na me amä harë. Por pê wa ajco me acahé na apu ipa reria mä, me acaxuw ampo pej to pit mä amji kam ijapacto ipa, pê ca ajco ahna me ipupu. Ne ramä ame apoitajé na me ijahkre pejtu. ⁶ Ne ate me Jeju jarkwa pyr ne ihkötat me amji ton, ne hanea ne me pajö Pahhiti kôt me amji ton. Ne icuxâ ate me amji pupun xâ kên kwý to ame amji pupun. Ampo na? Porme cupê Jeju na mehkwy nare atajé hõtpê ame ato kéanre cakrô, ca ate Pahpäm jarkwa kôt me amji ton. Cwýrjapê ri Pahpäm Carô Pejti te me amä gakryti jör.

⁷ Cwýrjapê ri me pahkjéjê cunea te ahna me apupun. Por ame Maxeton jō pjé kam, me Crec jō pjé kam me pahkjéjê amehkri atajé cunea te ramä me gahkre pej. Ne ahna impejti, ne quê haita na me gahkre pej, ne me acuxâ me ita to hane. ⁸ Ca ate me pajö Pahhiti to amji mä me ahimpej. Ne mêt ampo na mä me ato me hüjarén xâ itajé pjé cunea kam apu ihcahküm? Me acwýrjapêa riapu ihcahküm. Mä gô pjé pê Maxeton jō pjé ata kam, cute me ato me hüjarén par, ne hanea ne Crec jô pjé kam ate Pahpämto amji mä me ahimpej ata na, me ato me hüjarén par. Cwýrjapê ri hanea ne me acuxâ, cute Pahpämto amji mä me ihhimpej. Ne hipér ite me amji to me amä icakôc xâ nare. Ampo na? Ramä mehcunea amji mä me ato mehcakôc to me ipa. ⁹ Ne krí cunea kôt amji mä me garén tome ipa. Ampo na? Ca ate ampeaj kampahpäm cahâc krekâ tête me amjijühhyr, ne quêt Pahpäm tiarköt amji kam me gapac. Ne ampeaj kam riPahpäm ihtar na ipa, ne taa pyxit peajne me pahto ihhimpej. Na ca ha cumä me gâpén to me apa. ¹⁰ Ne pê Pahpäm ihkra Jeju to hacpý mä ihtfîr, neme ca, ca atyj hacpý ne cójkwa pîn cute amji jaxâr xâ na ame hikaj. Ampo na? Taa mä quêt ha Hûmte mehkén catéjê wýr mehkén xâ kujahêc xâ ata pê me pahpyta. Quêt ha Pahpäm ma amji tête apu mehkén catéjê curê, ne nee quêt amji tête ame pahcurê nare.

2

Pê Pawrō me cumä to hahkre to impeaj ne

¹ Pê wa me awýr icator xâ ata kôt hamre nare. Pê wa me awýr me icato, ne Jeju pê me pahkritxwý jarén xâ impejti to me amä harë. Pê ca atyj Jeju toamji mä me ahimpej, ne me acunea te ramä me hahkre pej. ² Pê wa me awýr icator xwýjrea na, Pirip jô krí kam me ito kên crire nare,

pê wa meamji pupun xà kēanre to me amji pupun crire nare. Pê ameixün xà kēanre to ameixün cakrô, pê Pahpâm me imã icarôt to ihtyj, pêwa Jeju jarêñ pejti to me amâ harêñ.³ Pê wa nee me amâ ihêj xi to ijûjarêñ nare, ampeaj kam pê wa me amâ awjarêñ. Ne nee wa me amâ ihêj xi to prâm to me awýr me icator nare.⁴ Pê Pahpâm me ikujate, wa Jeju jarêñ pejti to me amâ harêñ to me ipa. Cwýrjapê pê wa nee jûm te hakry xâ na ame ijûjarêñ nare, ne quêtPahpâm te me pahkam hakryti prâmté, pê wa me icato. Ne ame amâ ijûjarêñ to me ipa, por Pahpâm me papupu ne me pahcajpêr to ipa ata.⁵ Nee wa ihêj ne amji cwýrpê ame ato ikwâ nô nare. Ne nee ate me imâ ampo jôr xâ na, wame amâ ijûjarêñ to apu iprar nare. Pahpâm me, meate ita na me ijahkre pejtu.⁶ Wa nee jû caxuw me anô to me ipejtina me ijarêñ na me prâm nare. Neme ipê Jeju jarkwa na me iprar catêjê cakrô, wa nee jû caxuw jûm te amji mâ me icupa na, imâ me to prâm nare.

Pê Jeju Texarôñ jô krî wyr Pawrô kujate

Ne nee jûm te me awýr me ikujahêc nare, neJeju pê quêt amji mâ me icapi, ne me awýrme ikujate cakrô, wa nee me amâ icakôc tyaj to me ipa nare.⁷ Ne me amâ icakôc pejti to ipa, pom hân ne menxyrxwÿ mehkra mâ ihcakôc tyj nare, ita to pê wa ajco me amâ icakôc to ipa, ne pê wa ajco me amâ icakôc tyjnare to ipa.⁸ Ne imâ me akian to me akin. Cwýrjapê wa ityj me amâ Pahpâm pîn Jeju jarêñ pejti hapôj itajê jarêñ prâm. Ne cormâ ita jipycumâ me akin ita kam, wa ityj me acwyryapê me itycprâm, ne imâ me akin ne me gapêti incwýrjapê.⁹ Me ikjêjê, por pê wa me ijâpêñ xâ to atajê na me ito amji japackrea ne. Pê wa hanea ne ijâpêñ xâ itajê kam amji pupun xâ kēanreto amji pupu. Pê wa amcro me caxwa kam me gôt cwýar ajco me ijâpêñ to me icuhhê, ate me imâ me gâmijôr nare prâm to. Hô, pê wa ajco me ato hajyâr to ipa, ne me amâ Jeju pê me pahkritxwÿ jarêñ xâ impejti to harêñ to ipa.

¹⁰ Pê wa ampeaj kam catyt kam ajco me ipa, nenee pê wa me ampo kên crire nô tonnare. Ne nee pê wa ampo to ajco me amâ me apahâm ton to ipa nare. Pê ca ramâ ita na me ipupu, ne me ijahkre pej, pê Pahpâm hanea ne ramâ ahna me ipupu ne me ijahkre pej.¹¹ Ne ramâ ate amji na me ijahkre pej, wa me ato ijâpêñ to ihhêj rûm me hûmîête mehkra to hâpêñ ita na, wa me ato apê.¹² Ne wa ita na ityj me aran to me ipa, ne ahna me amâ hakam to me ipa. He wa nee ampo caxuw ame gapackre nare, mâr ca ampeaj kam me awpa ne

catyt kam me apa. QuêPahpâm me apyrêñ hakryti to ipa xâ caxuw, wa ame gapac caxun to me ipa. Nâmri Pahpâm te ihtyj me anahâhwyr, ca mehkwâ mâ axâ, quê ato impejti to ipa. Nequê ha jû caxuw amcro nô na, mehcunea Pahpâm himpej xâ kam me ajyâr na me apupu, hô amcro jâhcuirohti ata kam. Ita caxuw ri Pahpâm te me ana hâhwyr.

¹³ Cwýrjapê wa hôtpê me ana Pahpâm mâ icakôc, ne cumâ me apyrêñ me ijakryti na me amji jarê. Ne Pahpâm te ito ihhimpej xâa kôt pê wa ajco me atoilimpej, pê ca ihhimpej xâa kôt me amji to. Ne me gûparpyrentu, nâmri me icakôc xâ ita pê nee me hûmre nô pîn cator nare. Pahpâm pîn pê hapôj, pê ca ramâ me hahkre pejtu. Cwýrjapê pê ca me gûpar pyrentu, ne Pahpâm jarkwa kôt ame amji ton to me apa. Mâharkwa ita me atête hâmtâr to ipa.

Pê mam Pawrô ramâ amji pupun xâ kēanre to me amji pupun to ipa

¹⁴ Me ikjêjê, pê ca, me akwyâ kam ramâ me amji pupunxâ to kên crire nare. Ne por pê ca me amjipupun xâ kên atajê kwâya to, pê wa ramâ me amji pupu, Juta catêjê jô pjê kam Jeju na mehkwâ pê mam me amâ me amji pupu.¹⁵ Ne Juta catêjê pê Pahpâm na mehkwâ nare atajê, pê me pajô Pahhiti pê Jejucura, ne hanea ajco me Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê cura. Ne pê hanea ne me ito hanea, ne ma amjitéte ame icurê. Ne nee Pahpâm mâ me hakry jôr to meipa nare, ne ihtyj mehcunea curê to me ipa.¹⁶ Ne Juta catêjê mâ, pê ite mehcakrit atajê mâ Pahpâm jarkwa jarêñ ita na, ihkaj na. Wa ite Jeju te mehcakrit pê Juta catêjê nare atajê pytar xâ to, me cumâ ijûjarêñ na, me cupê ihkaj na. Mâ cama mentête me ijuwahi to prâm. Ne pom meijuwahi to prâm itajêa ri cormâ nee cute mehkén ton to me hicu nare. Ne ampo kên to pit mâ me amji japackre to me ipa. Cwýrjapê quê ha Pahpâmuu ne me kam incryc jicu nare.

Pê Pawrô hipêr Texarôñ catêjê pupun prâm

Me Hâpêñ Xâ 17.10-13

¹⁷ Ýhŷ, me ikjêjê, pê wa ma me apê me pra, ne me ijî to pit mâ me hawry, ne pahte amji kam me pajapac xâ, nee ajpêñ pê hûwryna. Ne ampeaj kam me ato ijacap xâ, cwýrjapê ri hipêr imâ me apupun prâm crire nare.¹⁸ Ne me ikjêjê kwâ me, wa me awýr me ikrâr. Ne pa, ipê Pawrô, wa me hirôa pê me awýr ikrâr cakrô, mâ me pahcurê xwÿn te jû mâ me iton, ne meijuwahi, wa nee me awýr me iprar nare.¹⁹ Na wa me apyrêñ ame ijakry catia, ne me acwýrjapêa ri me ijâpêñ xâ

itajé kôt hamre nare. Ite me ana ijapén xà ita cunea tohjé, neijötpé mehcunea mā me ato me ijüjarén pejti to me ipa. Ne por quē ha amcronō kam, Jeju te amji jaxàr xà ata kam, cu ha me pahcunea cuna mā me ahtwý ne me pahcuuhé. Ne ampeaj kam, quē ha me akam me ijakry, amcro ata kam.²⁰ Ÿhý, ampeaj kam ri me apyrén me ijakrya tome ijakry. Wa hän ne itýj me ato mehcunea mā me icakôc to me ipa.

3

¹ Jicu xà kam, wa nee hipér ahte ame ipa xà ita mā me ijúcanár nare. Cwýrjapé wa Atén jō krí kam me ijähhuc.² Ne ite me awýr me pahtó Timot kujahé. Ne me pahtó Timot ita me Pahpâm jarkwa na apê, ne me icahé na Jeju jarén pejti to harén to ipa. Wa me ite me awýr mehkujahé, cute me aràn ne me atehcajpar, mär ca ampeaj kam Jeju to amji mā me ahimpej to me apa xà na.³ Mär quē me akwý nō ame acuré, ca jümjé itajé cupate nee Jeju kôt amjiton to hicu nare. Ne ate me ampo kén itajé mā me gúcanár xà caxuw, pê Pahpâm amji mā me giré. Ne ramâ ita na me ate me amji jahkre pejtu.⁴ Pê wa cormâ me akam ame ipa reria mā, me amâ ampo kén itajé na me pahte amji pupun ita, pê wa me amâ harén hiahpuro, ate me hahkre pej prámte.⁵ Na wa ite me awýr Timot kujahé, ite me garén par prámte. Ampo na? Jū wýr wa me gahkre pej nare kam, hipér me awcanâ. Mär ca ampeaj kam Jejuto amji mā me ahimpej, ne ihköt me amji ton to me apa, wa me garén pa, ne me ijakry. Nämri imâ me anapa, quē ihhéaj to me pahcûrè xwýn jū na me ato, ca Xatanaj kôt me amji kampa, ne Jeju to amji mā me ahimpej jicu. Nämri ca ha ate me ita to hajýr na, quē ha meijapén xà itajé kôt hamreare ne.

Pê mehkwy te Jeju to amji mā mehhimpej pyrén Pawró hakry

⁶ Ne ma ramâ Timot me awýr tē, ne ramâ cute amji jaxàr ne cute imâ me garén pejti to me garén. Ca ampeaj kam Jeju to amji mā me ahimpej to meapa, ne me ajpén to impejti to prám to me apa. Ne atýj me ito me amji japatkanre to me apa, ne me amâ me ipupun prámte hajýar, pom quē imâ me apupun prám he.⁷ Wa ita ri me amji pupun xà kéanre to me amji pupun to me ipa, ne kam amji jahkre kéatre to ame ipa cakrô, mā Timot te, ca atýj ame apa na, imâ me garén. Wa me ijúpar, ne me apyrén ite me ijakry to me amji rân.⁸ Ca Jeju to amji mā me ahimpej to me apa, cwýrjapé wa ite me ijakry to me amji rân. Ca Jeju kôt me atýaj kam me amji ton to me apa, cwýrjapé wa me ijakrya kam me amji

to me ipijapar to me ipa.⁹ Ne wa Pahpâm kam mare mā me apyrén meijakry cati, ne me ana me Pahpâm mā me icakôc cati.¹⁰ Ne wa caxwa me amcro kam, Pahpâm na me ahwýa to me ahwý, me ina cuhkönre cunea to, quē me ana me ijamâ, wa me itoa to me apupu. Quê ihhéaj to ate Pahpâm toamji mā me ahimpej xà ata kam, me apê ampo hamre na, wa ha cormâ me amâ to hahkre.

¹¹ Wa Pahpâm me, me pajô Pahhiti pê Jeju name ijâhwýr to me hajýr he, quē me imâme awýr pry ita to impej, ne ihköt me ikujate me awýr.¹² Wa hanea ne ahna me ijâhwýr, quē hän ne hótpê me amâ ajpén kinti ita to ipicamén to ipa. Ne hanea ne me amâ me akwý cunea kinti itato ipicamén to ipa. Ne ate me ajpén kín ita, quē ha ipicamén to mō, ne me ite me akín ita me ajpéan.¹³ Na quē ha me amâ me ana cuhkönre to ihtýj. Cwýrjapé ca ha me apej pit, Pahpâm pê me pajô Inxú Catí cuna mā, ne nee ame apahâm nare. Quê ha me pajô Pahhiti Jeju, por ihköt me ipa catéjê atajé to ajpén mō, ca ha me cuna mā apejti to xa.

4

Pê Texarón catéjê pyrén Pahpâm hakry
Roman 13.11-14; Epet 5.3-14

¹ Ÿhý me ikjéjé, wa ha hipér me amâ ampo jaré, neme amâ to hahkre. Ne wa ramâ ite me amâ to hahkre, ca me ate me hahkrepej, ne ramâ Pahpâm kôt me apa to me ate me amji pyràc. Cwýrjapé ri me apyrén Pahpâm jakry. Ne wa cormâ mepajô Pahhiti pê Jeju japrýna me ana ahwý ne me gapackre, mär ca hipér ihköt me apicamén to me mō.² Ne ramâ me pajô Pahhiti pê Jeju jarkwa kôt ite me amâ ampo kwýtò hahkre, ca ramâ ate me ampo itajé jahkre pej, ne me hómpun.

³ Ne ampo itajé na ri Pahpâm mā me ana prám he:

Ca Pahpâm jarkwa kôt catyt kamme apa. Ne nee ahti na ame pyjé to me axy nare. Ne amji na me apahâmti to me apa.

⁴ Ne hanea ne Pahpâm mā me ate catyt kamme aprô to me amji prô impejti na cumâ me ato prám.

⁵ Ne nee me apê kríxâre kwý pê Pahpâm jahkre kéatre atajé pyràc, ne cama me aprô to ame apahâm nō prám nare, ne me to amji prôa ne.

⁶ Ne pahte mehprô cahkrit to me caxun ita na ihkaj na. Ampo na? Ca ha ramâ nee amji mā impjén ata cupa nare.

Wa ha hipér ampeaj kam me amâ haré, pom ramâ ite meamâ harén ita, quē ha Pahpâm ihtýj cute ame ampo itajé ton jahpan xà na me to kéanre ne.

⁷ Pê nee Pahpâm ampo itajê caxuw me pahna hâhwýr nare. Catyt kam, harkwa kôt, pahte me papa xâ caxuw pê quêt me pahna ahwý. ⁸ Quê ha jûm apu ite ampo to hahkre xâ itajê caca na, quê ha nee me Paxumre nô jarkwa caca nare, ne Pahpâm jarkwa quê ha apu ihcaca. Por Pahpâm te mepamâ Carô Pejti jôr ata quê ha apu ihcaca.

⁹ Wa nee hipêr ate me ajpën kîn na me amâ ihhôc prâm nare. Nâmri pê ramâ Pahpâm me ate me ajpën kwý kîn to me amâ hahkre. ¹⁰ Ne me ate me ajpën kînti ita to, ca ramâ Maxeton jô pjê kam ame akjêjê kîn to me apa. Ne wa ha cormâ me ana ahwý, ca hipêr me ajpën kînti ita to me amji mâ me ajcamê.

¹¹ Ne gôtpê me acarïcti kam me apa na, ca me ahcukij. Ne hanea ne me ate amji kam me gapac xâ atajê to pit mâ me amji mâ me ahimpej to me apa. Ne megâpén xââ to me amji to aipa to me apa. ¹² Ca ha ate me itajê cunea ton to me apa na, quê ha me cupê Pahpâm na mehkwý nare catêjê ihytjy amji mâ me acupa to me ipa. Ca ha nee ate ampona me prâm xâ atajê kôt ame jûm na prâm nare.

Quê ha Jeju côjkwa wyr me pahto api

¹³ Ýhý me ikjêjê, me imâ me ate mehtyc atajê jahkre pej pejti na me ato prâm. Porme cupê Pahpâm na mehkwý nare catêjê pêmehkwý ty, mâ me cumâ amji kîn nare atajê cuxâ, ca nee me amâ amji kîn nare nare. Ampo na? He me pahkînte nee me cumâ hacpýa mâ mehtîrna me hahkre pej nare na ri. ¹⁴ Xâ Jeju tyc ne nee hacpý mâ ihtîr nare? Hâpâ, ihytjy ihtyc ne hacpýa mâ ihtîr! Mér hôhô, quê ha Pahpâm Jeju kôt me ipa catêjê to hanea, pom quê Jeju he, ne hacpýa mâ me to ihtîr.

¹⁵ Wa ityj me pajô Pahhiti pê Jeju jarkwa kôt me amâawjarê. Quê ha amcro nô na, Jeju côjkwa wyr me pajaprôr prâmte pjê wyr, ahcakrâ kam, amji jaxâ. Nemam mehtyc itajê na ahwý, quê ha me api. Jirô pê cu ha cormâ me pahtîr itajê mehkôt me api.

¹⁶ Ýhý, quê ha hane he. Quê ha me pajô Pahhiti pê Jeju ajpën côjkwa pînwry ne ihkrâhhia kam me pamâ carâr. Quê ha haneane côjkwa pîn Pahpâm mâmemprar catêjê jô pahhi carâr, quê ha pea Pahpâm jô wakýre te hôhhî harkwa cato. Quê ha mam Jeju na mehkwý tyc atajê kaj mâ me mô. ¹⁷ Ne me pa, pom cu cormâ me pahtîr na ame papa atajê, cu ha kýj pême cuprô mehtyc me, me pahte me pajô Pahhiti pê Jeju cajpar prâmte, kýj pjê. Hôhô, ita na cu ha me pajôtpê Jeju cahê na ame papa rohnýtti mâ. ¹⁸ Cwýrjapê ca ha ma me

ijarkwa ita to me amji jahôtto me apa. Ne ma me akwý mâ to amji kîn ton to me apa.

5

Cu ha Jeju te amji jaxâr xâ caxuw me amji cûmpej

2 Petrô 3.8-13

¹ Ýhý me ikjêjê, wa nee me amâ amcro me caxwa nô hyr xâ na ihhôc to prâm nare. Por quê ha jû caxuw ampo hane ata na. ² Ampo na? Quê ha me pajô Pahhiti pê Jeju te amji jaxâr xâ ita pê ihhêj rûm caxwa ri me hâhkij xicatêjê imprar xâ. Quê ha nee jûm ihtêm xâ ita na hahkre pej nare. ³ Quê ha ramâ me pajô Pahhiti ihtêm xâa kam, quê ha mehkwy me ajpën mâ:

— Cu ha me pampeaj kam me pahcarïcti kam ame papa, quê hanee me pahna ampo jamârnare — hane. Hô, quê ha me ajpën mâ me harkwa tome hajýr cakrô, quê ha ihprôt pê Pahpâm te amji mâmamcro hyr xâ ata kam ahtwý. Quê ha ihprôt pê ampokén jáhtôa ne me hýrmâ cato. Quê ha mehkâj xâ hane, pom quê hân ne pyjê mâ ihkra hâhe.

⁴ Ampo na? He me cupê amji jahkre kâtatre, cwýrjapê ri me cupê awcapâtôkô catêjê. Ne me ca, Jeju kam me ikjêjê, nee me apê awcapâtôkô catêjénare. Cwýrjapê quê ha Jeju te amji jaxâr xâ jô amcro cato, ca ha nee ame amji mâ me apikrar nare. Ampo na? He ramâ ate amji mâ me gâhcuprôn. ⁵ Pom ramâ me apê amcro jô amcro tekjêita? Ne nee me papê awcapâtôkô jô awcapâtôkô tekjê nare. ⁶ Cwýrjapê cu ha me hane, ne nee ame pajôt nare, ne mepariat na pahte amji kam me pajapac xâ impejti kam ame papa to me pahcuhhê, ne xwý kam me amji jamâr nare. ⁷ Ne awcapâtôkô kam ri hân neame gôr. Ne caxwa ri côxýhti to ame amji peccatêjê ri caxwari côxýhti to amehkôm to me ipa.

Cu ha me pahtyj me amji jamâr pejti ne

⁸ Ne me pa, quêt me papê amcro jô amcro tekjê, cwýrjapê cu xwý kam me amji jamâr nare to me hane he. Pom quê hân ne krâhtare hô hitô kâ týjtiita me hô krâhkâ týjti itato hôtpê amji jî pytâ ita pyràc pej ne, cu ha meamji kam me pajapac xâ pytârto me papa. Ne me pahte Jeju to amji mâ me pahhimpej xâ ata me, me pamâ ajpën kînti itajê pêihêj rûm wakýre te hitô kâ týjti me hô krâhkâ itajê pyràac. Ne Jeju te me pahkên pê me bahpytar xâ ita pê ihhêj rûm krâhtare jô ihkrâhkâ týjti ata pyràac. Hôhô, me ate amji kam me gapac xâ itajê to, ca ha me amji kampa, ne me to amji pytâ, ne ahna me ato xar to me apa. ⁹ Pê Pahpâm amji tête ame pahcurê xâ caxuw amji mâ me

pahcapi nare. Ne quêt me pajō Pahhiti pê Jeju Crixtô te me pahtytar xà caxuw, pê Pahtpäm amji mā me pahtcapi. ¹⁰ Ne me pahte Jeju Crixtô cape na ame papa xà caxuw, pê me pantête amji to amtâ, ne me pancwýrjapê ty. He nee ihnō na me pamā hūpa xànare. He xà mōrmō ajkī me pahtyc, nare, cu me pahtfiar naame papa, Jeju cator xákam, cu ha me pahtcunea cahé na ame papa rohnýtti mā. ¹¹ Cwýrjapê ca me ajpēn tehcajpar to meapa, ne me amā amji kín na me amji ràn to me apa. Ne maahna me amji mā hakam. Pom ahnaa mā ramā me to ita na, ca ha kam me to acrâ.

*Me hapackre xà cahjur
Epet 4.1-6; 1 Timot 5.17-19*

¹² Ÿhý me ikjéjê, wa ha me ana ahwý, ca ha me akamame hâpén to me ipa atajé to amji mā me ahimpeaj ne. Nämri me pajō Pahhiti Jeju te ri amji māmē capi, mār quêt amji kôt me ato ipa, ne me amā ampo to hahkre to ipa. ¹³ Ne jümjé atajé to catyt kam amji mā me ahimpej tome apa, ne amji mā mehkñti to me apa, ne catytkam amje ajpēn kín to me apa.

¹⁴ Ne wa ha cormā ihnōa to me amā icakôc. Ca ha ampeaj kam cute me xuwcacatiatajé jpackre. Ne hanea ne me cute amji mā hâttat to me ipa atajé na, ca ha mehràn, ne me cumā hakam to me apa. Ne por cute Jeju kôt kyre pê me amji ton, ne amji kam ihkót me ipa atajé na, me hamâr nare, ne atjy ahna mehthecajpar to me apa. Nemehcunea to gáhtât to me apa. ¹⁵ Ne ma ajpēn na me to guphê, quêt nee jüm ajpēn mäihkén to hâmjör nare, mehkñti xà atajé nô jahpan xà na. Ne ajteare mā ita to ca ha me to hane he. Ca ha götpéajpén mā me apejtí ne, ne hanea neme cupê me akwý nare atajé to mempeaj ne.

Cu ha me pahtyj Pahtpäm mā me pahcakôc to me papa

¹⁶ Ne götpê me gakrya ne, ne jû caxuw me gakry tome hicu ne me amā amji kín nare nare. ¹⁷ Ne götpê Pahtpäm mā me acakôc jicu nare. ¹⁸ Por cute me amā ampo cunea jôr atajé jahpan xà na, ca hân ne hôtpê me cumâ acakôc, ne impejti na me harë, ne catihti na me harë, ne hürêne me gakryti na me amji jarë. Ne por quêt ha cormâ ihhéaj to ampo kên me awyr cato ata cupate, ca nee me Pahtpäm to amji mā me ahimpej jicu nare. Ampo na? Cormâ Pahtpäm mâmē akîn, cwýrjapê ca götpê Pahtpäm pejti to mecumâ acakôc ne me cumâ harë. Hôhô, atana ri Pahtpäm mā me ana prâm. Pom ate Jeju to amji mā me ahimpej atajé na ri Pahtpäm mā me ato prâm.

¹⁹ Nee apu amji tête Pahtpäm Carô Pejti te me akam hâpén atajé cahpérkár to me apa nare. ²⁰ Quê Pahtpäm Carô Pejti jûm jüjarêna cumê, quêt awjarë, ca ha nee me jûm ata jüjarêna tête me hiprôn nare, nämri nee harkwa ita kôt hamreare nare. ²¹ Ne atjy Pahtpäm Carô Pejti jarkwa kôt me amji mágújarêna ita kam me to acrâ. Ne amji to me ate me ampo kam gapac itajé cajpê, ne ampo pejti atajé, ca me kampa, ne amji mā me huwahi. ²² Ne ampo kên atajé cunea pê amji to me awpjé.

²³ Ita na wa Pahtpäm mā me acajrêna to ipa, por Pahtpäm te me pamâ me pahtcaricti jôr ata to, wa meamâ ahna ahwý, quêt me ato impeaj to ipa, ca me ateamji kam me gapac xâ tûm nare ne, ne me acarô jamâ, ne me acaxwýn jamâ, ne me akrekâ jamâ, mâr quêt me amâ ihteteti ne. Ne nee jû kam ihtûm kênrenare. Ampo na? Quê ha me pajō Pahhiti pê Jeju Crixtô amji jaxâ ne me ateteti na me ana prâm. ²⁴ Ne Pahtpäm te ri ita na me papa na, me pamén, ne taa mā quêt ha me pahtehcajpa, cu ha ita na kam me to pancrâ. Nämri Pahtpäm ita harkwa cakrô to ihcakôc nare. Ne ramâ cute me pahtehcajpar na amji ton.

²⁵ Ÿhý me ikjéjê, ca ha hanea ne Pahtpäm mâ icajrêna to me apa. ²⁶ Ca ha me pahkjéjê cunea mâ ite mehkñti to ite me cumâ hâpâ na, ca ha me cumâ ijarë. ²⁷ Ne ite ampeaj kam me pajō Pahhiti jarkwa kôt me amân, ca me pahkjéjêcunea mâ ijô kâhhôc ita cahyt.

²⁸ Ÿhý, wa hân ne ijôtpê me pajō Pahhiti pê Jejuna ahwý, quêt me amâ apejtí caxuw impejti cunea gó. Hamre, ita pit.

TEXARÔN JŌ KRĨ WỲR Hapu Na Pawrô Jō Kàhhôc

Ŷhŷ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nô. Ne pê Texarôn jô krĩ kam Jeju na mehwkwy jakrâ mehkkrî atajê wỳr, pom cu me hõ kâhhôc pijakrut cahyt itajê kujate. Na pê hapu na hõ kâhhôc ita japrý pê **Texarôn Jô Krĩ Kam Jeju Na Mehwkwy Jakrâ Wỳr, Hapu Na Pawrô Jô Kâhhôc** (2 Texarôn).

Ne Pawrô te Jeju to amji mã mehhimpej to me ipa, cwýrjapê rime cupê Pahpâm tekjê nare atajê ame to kêanre, mã cute me amji pupun xà kêanre to me amji pupun. Ne hõ kâhhôc ita kam, Pawrô te me cumâcute amji mã Jeju to mehhimpej jicu nare na me cumâ harën. Ne hanea ne cute me cumâ pjê jamre xà caxuw, jû caxuw hacpý ne Jeju wrýc na me cumâ harën.

Pê Pawrô hipér me cumâ amji jarê

¹ Ŷhŷ, Jeju kam me ikjêjê, pom ca Texarôn jô krĩ kam me apa itajê, ipê Pawrô, wa ite me pahtô Xira me, me pahtô Timot me, me awýr mehhôc. Por me apê me pajô Inxû Catipê Pahpâm me, me pajô Pahhiti pê Jeju tekjê na, came apa atajê wyr ite mehhôc.

² Ne wa itýj me pajô Inxû Cati pêPahpâm me, me pajô Pahhiti pê Jeju mã me anaicakôc to ipa, quê me ato impej to ipa, ne me amâ meacaxwâm pê me acarícti jôr to ipa.

Pê mehwkwy pyrên Pawrô hakry

¹ Petrô 4.12-19

³ Me ikjêjê, me acwyýrapê ri me ijakry hyre nare. Cwýrjapê ri me imâ ijôtpê hân ne Pahpâm mã me acajrén to me ipa na to prâm ita na. Ampo na? Caampeaj kam Jeju to amji mã me ahimpej to me apa. Ne hanea ne ca ame ajpêñ kínti to me apa ita, hõtpê ihcunea name amâ ipicamén to ipa, cwýrjapê ri me apyrén me ijakrya to me ijakry. ⁴ Me imâna, ca catyt kam me amji to apijapar to me apa. Na wa ijôtpê Jeju na mehwkwy kwý mã me akôt harën to ipa. Ne por me Pahpâm par nareatajê kam, ca me amji pupun xà kêanre to ame apa, mã aiteare mã, mehwkwy ame acurê to me ipa cakrô, ca cormâ amji to me gücanâr to me apa, ne Jeju to amjimâ me ahimpej to me apa. Hõ, ate amji kam me gapac xà impejti to ate amji to me apijapar xà itajê na, wa Jeju na mehwkwy kwý mã me akôt harê.

⁵ Ne pom ca me kam me amji pupun xà kêanre to pê ramâ Pahpâm ihcakôc, ne ahna harkwa ta. Ampo na? Pom

me ate amji pupun xà kêanre to kêanre, quê ha Pahpâmkrac ri himpej xà mã me acjêj xà caxuw me acúmpej. ⁶ Ne quê ha Pahpâm catyt kam ipa ata kam, nee to ihnôcupan nare, ne cute ame ato kêanre to, tapanhanea ne ame to kêanre ne. ⁷ Ne me amâna quê ha me akôt xà gô. Ne hanea ne imâcugô, pom hanea ne ite me amji pupun xà kêanre ita jaþpan xà na.

Jeju te amji jaxâr xà

Quê ha xa mepjapô Pahhiti pê Jeju pu na cuhypôc pixêrti ata to ahpár mã mõ, cökjawa kam Pahpâm mâmempár catêjê carôt tyjti atajê me. ⁸ Quê ha ajpêñ mõ ne cato, ne me cupê Pahpâm jahkre kâatre atajê kêm mâm ame curê. Por nee me Pahhiti pê Jeju pê me pahkritxwý jarên xà impejti atajê kam hapac narecatêjê to hanea ne apu mehkêm mâm ame curê. ⁹ Ne mehkéanre itajê quê ha me pajô Pahhiti carôt tyjti ita pê ampýa mâm amehcuuhê. Na quê ha jû caxuw Pahpâm te ame to kêm xà ata pê me cator nare. ¹⁰ Por Jeju te amji jaxâr xà jô amcro ata na quê haitajê cunea apu hane. Ne amcro ata na, quê ha Jeju na mehwkwy me cuprô ne Jeju mâmimpejti to mehcakôc. Ne por mehcuneajeu to amji mâm mehhimpej, ne kam me hapac to meipa atajê, quê ha Jeju pejti ne catia na me hõmpu. Ne ate me hajýar, ca ha atjy cahê na me acuhhê. Ampo na? Ité meamâ Jeju jarên pejti jarên, ca ate mempar cwýrjapê.

¹¹ Pahpâm te amji tekjêa na me ana hâhwýr. Ita cwýrjapê wa hõtpê Pahpâm mâm me acajrén to ipa, mât quê me ate-hcâjpa, ca ate me amji to apijapar xâno kam me gakryti atajê nô to, ca ha me amji to aipa. Me amâ catyt kam amji to meapijapar prâm, cwýrjapê wa hanea ne ahna ahwý, mât quê carôt to me ate-hcâjpa, ca catyt kam amji to me apijapar to me apa ita na. Ca Jeju to amji mâm meahimpej kam, me gâpêñ to me apa, ne ahna me ahwý, ate gâpêñ xà itajê cunea to me ajpêñ rân to me amôr xà caxuw, hicu xà wỳr. ¹² Ita na quê ha mehcunea apyrén ame pajô Pahhiti pê Jeju japrý to mehcakôc pejti to me ipa. Ampo na? Cute me akam hâpêñ xà cunea impejti name hõmpun cwýrjapê. Ne quê ha mehcunea me apê hõ tekjê na me gahkre pej. Ne Pahpâm me, me pajô Pahhiti pê Jeju mâm me akinti, cwýrjapê ri hân ne hõtpê me ato impej to me ipa.

2

Quê ha jûm kên hêj xi cati cato

¹ Jowâw 2.18-19

¹ Ŷhŷ me ikjêjê, ita caxuw wa ha me amâna hacpý ne Jeju cator, ne cute me pahto cuprôn xâ to, hipér ihmpej. ² Ne ihhêj

ne jūmjē jāhtôa ne Jeju te amji jaxâr xâ to amehhêj xi tome ipa. Ne ramâ xwahna amcro ita cator na, ame harê. Ne wa me awy, ca nee ame kam gapac nare. Nâmri quê ha mehkwy me iřiat kam, cute me ampo pupun name amji jarê, nare, quê ha mehkwy Pahpâm te me cumâ ihcakôc na me amji jarê, nare, quê hamehkwî ite me cumâ ihkâhhôc ton na me ijarê, ca hanee me jûmjê itajê nô kam gapacnare. Ne nee ate amempar xâ ata to amji pê me gapac kêt to me apa nare, ne nee ame to amji jigêc rênto me apa nare, quê nee jûm me anô mä ihhêj nare.

³ Quê ha Jeju jô amcro catorxwŷjrea na ampo ajkrut ne cato. Ita quê ha mam cato he. Quê ha me hâhtôa ne ame Pahpâm curê, ne cunaa mä amehcaca to amehcuuhê. Ne ihkôt cato ita, quê ha cupê me hirôa pê jûm kêanre ata. Por me hirôa pê jûm kêanre ita quê ha jû caxuw, amcro nô na, ma ihkén catia pê ihkâkânti kam cuhy ata kam ihpym. ⁴ Quê ha amji to cati prâmte, ma apu Pahpâm caca, ne ma apu pahpâm cahâc kreka caca, mehcunea te amehkîn ne mempar prâmte. Quê ha mehcunea jipy apu mõ, ne hanea ne mä Pahpâm tome amji kam hapac xâ jûrkwa mä axâ ne jy, ne me cumâ cupêa Pahpâm na amji jarê.

⁵ He pê wa me acahê na ipa reria mä ityj me amâ ampo itajê cunea jarêna to ipa. Xâ ca nee ampo itajê to ame amji japackre to ame apa nare? ⁶ Quê ha jûm kêanre ita jôamcroa kam ahtwî, quê ha ihtyj amji to ajpê. Ne por wŷjrea na ramâ jûm ipa ata, quê ha neecute amji kam hapac xâ ita na hamâr nare. Neramâ ate me jûm ata jahkre pej. ⁷ Mä ramâ cute amji kam hapac xâ kêanre ita apu ihcakhûm to mõ. Ne ramâ me to kên to mõ. Ne por ihkêanre ata, quê ha xa jûm ihkñn têtema hiprô ata ma tê, jakân pê quê ha ihtyj ihkñn itajê cunea ton to ipa. ⁸ Ne por me hirôa pê jûm kêanre ata quê ha ihtyj amji to ajpê, hô amcro ata na. Ne por Pahhitipê Jeju te amji jaxâr xâ ata kam, quê ha Jeju ihtyjhapkôc to ihcura. Ýhý, quê ha Jeju hâhcujro prâti ita to cato, me ajkaam, quê ha jûm kên ita hamre, Jeju jâhcujro cupate. ⁹ Quê ha jû caxuw me hirôa pê jûm kên ita cator xâ jô amcro kam ahtwî, quê ha me pahcurê xwŷn pêXatanaj cumâ carôt tyjti gô, quê ha to amji to hipu, necato, cute mehcunea mä ihhêj prâmte. Quê ha incaca xâa to cute amji kam hapac xâ cunea to me cumân to ipa. Quê ha mehcunea, cute amji kam hapac xâ cati na me hahkre pej. ¹⁰ Quê ha ampo pihho kên cunea ton to ipa, cute ihkôt me amji ton catêjê mä ihhêj xâ na. Ne por cute ihkôt me amji ton catêjê atajê, quê ha me hamre. Ampo na? Nee

cute me Pahpâm jüjarêna xâ ata na meamji caxâr nare, ne ma amehcaca, na quê ha me hamre. Quê ha cama tahna me amji capa na mä, quêha ihtyj mehkîn pê me amji pytâ. Ne nee cute ahna me amji caxâr nare, cwyrjapê quê ha me hamre.

¹¹⁻¹² Hôhô, ita na quê ha Pahpâm cama me hamâ, quêha me taa amji mä mehhêj. Hô, cute me Pahpâm par nare atajê caxuw ri cteamji kam hapac xâ ita cumâ. Ne por cute mehhêj xi kîn catêjê atajê, quê ha Pahpâm mehkîn mä me cumê, quê ha mehkîn mä me axâ ne me hamre.

Pê Pahpâm me pahpytar xâ caxuw amji mä me pahcapî

Roman 8.28-30; 1 Texarôn 2.13; 5.23-24

¹³ Ýhý me ikjêjê, wa ityj Pahpâm mä me acajrêna, ne cumâ me apejti na me garêna to prâm. Ampo na? He me pajô Pahhiti mä me akîn cwyrjapê. PêPahpâm mam ramâ amji mä me acapi, meakên pê cute me ato cator xâ caxuw, ne haneane Pahpâm Carô Pejti te Pahpâm mä me acümpej xâ caxuw. Ne hanea ne ate Pahpâm jarkwa kôt me amji ton xâ caxuw, Pahpâm te amji mä me acapi. Pahpâm te atajê cunea na amji mä me aton, cute me ato ihkwâya xâ caxuw. ¹⁴ Itajê cunea caxuw pê Pahpâm me ana ahwî. Pom pê wa me amâ Jeju jarêna pejti to harê ata caxuw, pê Pahpâm me ana ahwî. Ne hanea ne cumâ me ate me pajô Pahhiti pê Jeju Crixto cator xâ jô amcro jâhcujro prâti ata kam, cumâ ame apa na me ato prâm. ¹⁵ Cwyrjapê, ca me ikjêjê, me amji pyxwî, ne ahna meamji pyxwî tu. Ne pê wa me amâ ijûjarêna xâ to awjarê atajê, ca ha amji mä me nôr to impeaj ne. Ne ma me to amji japackrea ne. Ne hanea ne me ijô kâhhôc ita to me amji japackrea ne.

¹⁶ Ýhý, me pajô Pahhiti pê Jeju Crixto me Pahpâm pê me pajô Inxû Cati mä me pahkînti, mähötpê me pahto impejti to prâm. Cwyrjapê ri me pamâ me pahcarôt gô, cu nee ame ampo kên cupa nare, mä ma Jeju jikaj na me pahtehcajpa, cu pahtyj cormâ me hikaj. ¹⁷ Cwyrjapê wa Pahhiti pê Jeju na me ahwî, ne cumâ me caa pit cajrêna, ne hanea ne mePahpâm pê me pajô Inxû Cati mä me acajrêna, quê me anacuhkônnre kam me amâ hakam, ne me ato ihtyj, ca me ampo pej pit jarê, ne me to.

3

Pahpâm mä me Pawrô cajrêna xâ Coroxo 4.2-4

¹ Ne ijô kâhhôc ita jicu xâ kam, wa ha meikjêjê me awy, ca Pahpâm mämme icajrêna. Ne ahna me ahwî, mär quê Pahhiti jarkwa itaihcahkûm to awjarêna ne

ihcahkum. Ne quê ha me hâhtôa mā harkwa ita impeaj to impej, ahnaa mā meamā impejti he.² Ne hanea ne Pahpâm mā me icajrén, quê mehkén atajé kaj na me ito ipa. Ca ramâ me ate me hahkre pej, mā nee mehcunea Pahpâm jarkwa kam mehapac nare, ne nee amji mā me to ihimpej nare.

³ Mâ me pajô Pahhiti ihtyj amji jarkwa na amji kampa. Quê ha me ato ihtyj, neme pahcurê xwýn pê ma me gamâ, ne ma me apytâ. ⁴ Me pajô Pahhiti te ramâ me imâ me garén, cwýrjapê wa ite ampo cunea to me amân atajé na, wa ityj ate kam me to acrâ na amji mā me ato hane.

⁵ Ne wa ityj cójkwa kam Pahhiti na ahwÿ, quê me acaxwâam pê, me ana cuhkönrecunea to ate me hahkre pej na me ato, ca me hahkre pej. Pahpâm mā me akinti, ne Jeju Crixtô ri meamâ me acarôt gô, ate ihkôt me gûcanâr xâ caxuw. Ita na wa me amâ Pahpâm na ahwÿ.

*Me pahcunea jâpên xâ pit
Epet 4.28; 1 Texarôn 4.9-12*

⁶ Ýhÿ me ikjêjê, wa me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô jarkwa na mē amâ ijarkwa jirén to mō. Ca ha mecaa me pahkjêjê te me xuwcacati atajé pê me amjito gûjawry to me apa. Por ma apu ite me ampo to hahkre xâ caca atajé pê ca ampýa mā ame apa. ⁷ Wa ite me amâ ampo ton xâ atajé na, ca me ipynâ. Ne ramâ ate me ton xâ ita na me hahkre pej. Pê wa me akam ame ipa, ne nee ame xuwcaca to me ipa nare. ⁸ Pê wa nee ampo na jûm mā me ijâmjôr nare kam, cupê me ipyr nare. Pê wa quêt cama me apéa to me apê, ne wa me ijâpêna xâ to hân ne me amjitycrí. Pê wa ajco caxwa me amcro kam, nee me ijâpêna jicu nare, pê wa amji na jûm pê me ampo to hamrecupate. Ne nee ite ampo na me ijâhwyr to prâm nô to nare. ⁹ Pê Jeju me imâ ite ityj me jûmjê jûhkra kam me ampo cwýr xâ na awjahkre. Pê wa pa, ma apu ita na mehcaca. Ampo na? Ca me ate ahna me ipupun, ne ikôat me amji ton prâmté. ¹⁰ Pê wa curi ame acahê na me ipa reria mā, ramâ me amâ itajé te amji kam hapac xâ ata jarê:

— He quê ha jûm mā hâpêna prâm nare ne cumâ xuwcaca na, quê ha nee hâpân nare — hane.

¹¹ Ýhÿ, ampeaj kam ri ite me amâ ijûjarén xâita, wa ite me amâ ihkujahêc. Ampo na? He wa ite me acahê na jûmjê jâpêna nare, ne cama ame ipane me hâpân to ame ipa na, me harén par. Cwýrjapê wa ame amâ awjarê. Ajte nee me hâpêna nare, ne cama ajte ame ate amjikam me gapac xâ caxun to me ipa. ¹² Ne me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô jaþrya na wa ha jûmjê itajé

mâ ijarkwa týaj kujate, quê catyt kam ame ipa, ne me apê, ne amji mâ me harte. Ne nee ame ate amji kam me gapac xâ caxun to me ipa nare.

¹³ Ne me ca me ikjêjê, me gâpêrita na, ne nee me gâpêna kam ame apec nare.

¹⁴ Ne quê ihhêaj to jûm ma apu ite me amâ ijarkwa kujahêc ita par caca na, ca ha me hahkre pejne me cupê amji krâ, ne me cupê hawry, quê ha ihtyj amehpahâm. ¹⁵ Ne nee pom ca ame acurê xwýn to ita na ame ton nare, ne catyt kam me to amji kjê, ne me hapackre.

¹⁶ Hamre, ijô kâhhôc cahhur mâ he. Wa ha me pajô Pahhiti wý, quê ha hôtpê me amâ ihcaricti gô, ampo itajé cunea caxuw. Ne wa ha hanea ne Pahhitina ahwÿ, quê hôtpê me acahê na apu ipa.

Pê Pawrô me cumâ amji jarê

¹⁷ Ýhÿ, ipê Pawrô, wa ite ijûhkra ita to ihkâhhôc ita jatuj xâ mâ to mén. Wa ijôtpê hân ne ijô kâhhôc kam hân ne ijaprý nôr to hane, came ijahkre pej, nâmri ihkâhhôc ita itekjêa ri.

¹⁸ Ýhÿ, wa ha Pahpâm wý, quê ha me pajô Pahhitipê Jeju Crixtô me acunea mâ ampo pejti jôr to ipa. Hamre.

TIMOT WÝR Mam Pawrô Jô Kâhhôc

Ýhý, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catéjê nô, ne ajco pjé cunea kam apu ipa. Ne mehcunea mā Jeju pê me pahkritxwý na ajco harën to ipa. Pê Juta catéjê ma ame Jeju jújarën xà ita par caca. Cwýrjapê pê me Pawrô pro, ne Roman catéjê mā cugô, ne pê me hacjén xà kam me haxà. Mā Pawrô cator jirô pê hipér mehcunea mā Jeju pê me pahkritxwý jarén xà impejti jarén tomô, na ri hipér Roman catéjê te Pawrô pro ne me haxàr, me hacjén xà kam. Mā hôtpê cute mehkwy mā ihkâhhôc ita ton ne ma ihkujahêc.

Ne pê hûmre nô japrý pê Timot Pawrô kôt Jeju pynâr ita na, cormâ intuwre. Ne cupé Pawrôtehcajpar catê, ne ajco kôt apu ipa. Jirô pêmâ pê Pawrô Epet jô krí kam Jeju na mehkwy mehkri atajé to ihhimpej catê na Timot xâm. Ne pom cu me hô kâhhôc pijakrût cahyitajé kam, pê PawrôTimot mâ, por mehkwy mâ ampo kên to hahkre atajé cahpêrhyr na awjahkre. Na pê mam hô kâhhôc ita japrý pê **Timot Wýr, Mam Pawrô Jô Kâhhôc** (1 Timot).

Ne hanea ne cumâ cute mehkwy jamâr catéjê impeaj pyxwýr, mâ cute me hamâr to impejti na hûjahkre. Ne nee Timot te jû caxuw Pahpâm mâ hâpênjicu nare na cumâ hûjahkre.

*Pê Pawrô Timot mâ amji jarê
Me Hâpén Xâ 16.1-5*

¹ Ýhý, ipê Pawrô, por Jeju te ihkujahêc ata, pa wa. Pahpâm pê me pahkén pê me pahto hapôj catê, ne ihcâmter pê Jeju Crixtô te hacpýa ne amji jaxâr xâ ata, cu pahtjy me hikaj ata jarkwa kôt wa apu ipa.

² Ýhý Timot, apê ihhéj rûm ikra. Ampo na? Ca ikôat Jeju to amji mâ ahimpêj to apa, cwýrjapê wa ha amâ ihhôc. Ne ahpýanre na ampo itajé cunea na amâihhôc partu. Ne wa apu Pahpâmmme, me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô mâ me acajrén, ne me cumâ:

— Me to amji pytâ ne me hamâ, ne me caprî, ne me caxwâm pê me cumâ acarîcre gô — hane.

Pê Pawrô Timot mâ me hapackre kên xâ cawpa

Roman 16.17; Tito 1.5-6

³ Ýhý, imâ Epet jô krí kam gâhhuc na ato prâm, ita to pê wa ramâ Maxeton jô pjé wýr itêm xâ xwýjrea na amâ icakôc. Ne Epet jô kríkam mehkwy te hân ne ampo to me cumâ hahkre xâcupan xâ itajé to pit

mâ ame cumâ hahkre to me ipa. Ne caa, ca ha atjy ita tête me cumâ, quê me ita ton jicu. ⁴ Na ca ha me cumâ gûjarën to hane he:

— Ca rý pêa mâ ame aquêtjê te amji kam hapac xâ itajé me, me haprý na ihhôc japijêti atajé to pit mâ ame hahkre prâm to me apa. Nee ca ameita ton nare. Nâmri ca hân ne ame ita to, ne teeincwýrjapê ame apijapu to prâm. Ne Pahpâm mâ ihhôt me papa na me pahto prâm, ne pomate me ampo to hahkre xâ itajé, nee Pahpâm kôt mehpapa na me pahtehcajpar nare. Ne quêt Pahpâm meharkwa to, cu ha amji mâ me pahhimpej, ne pahtjy hýrmâ ame pajapôj — hane.

⁵ Ne wa apu amâ ihimpej xâ itajé cunea to hahkre, mâr quê Jeju na mehkwy pê me pahkwy cunea mâ cute me ajpén kín xâ to ajcamê. Cu ha me pamâ ampo kên na prâm nare na, cu ha pahtjy ame ajpénkinti ne. Cu ha ame amji kampa, ne pahte ramâ ame ampo tonitajé kôt me amji kôt hakop, ne nee amji jû na me paahpahâm nare na, cu ha pahtjy ame ajpén kinti ne. Cu ha ampeaj kam Pahpâm to ame amji mâ me pahhimpej na, cu ha pahtjy ame ajpén kinti ne.

⁶ Ne mehkwy te ramâ me Pahpâm jarkwa cupan, ne ihcaprý na me harkwa cakrô to ame ajpén mâ mehhimpej. ⁷ Ne ihtjy cumâ cute amjito me cumâ Pahpâm jarkwa to hahkre catê na me amjiton to me prâm, por pê Pahpâm Mojxe xwýr mâharkwa to hahkre ata to. Ne camaampo to amehcakôc atajé jahkre pej nare kam ame to ihcakôc, ne nee hân ne me harkwa na meamji par nare. Ne ihhéj ne ampeaj kam me harkwa atajé na me cumâ amji jahkre pej, ne nee ahna me cumâ amji jahkre pej nare.

⁸ Pê Pahpâm Mojxe xwýr mâ ihhimpej xâ impejti kên nare ata gô, na pahte ramâ me hahkre pej. ⁹⁻¹⁰ Xâ ajkî catyt kam me ipa catéjê caxuw pê ihhimpej xâ ita to ihhimpej? Hâpâ. Por cute me pry rên xiti atajé caxuw pê ihhimpej xâ itajé to he. Ihtjy amjia kôt ame ipa catéjê me, me hûpar nare catéjême, Pahpâm to me amji kam hapac nare catéjê me, mehkri kéanre catéjê me, Pahpâm to me amji prâr catéjê me, nee cute me Pahpâm Carô Pejti imparnare catéjê me, cute me hûmxwýa curan catéjê me, mehkwyâ curan catéjê me, ahti na mehpahâm nô catéjê me, me hûmreâ te me ajpén caxun catéjê me, pyjêa te ajpén to inxy catéjê me, ahti na cutemehkwy to ihpore na me hâhpan prâmcatéjê me, mehhéj xi catéjê me, mehcukij catê cunamâ mehkwy to mehhéj xi catéjê me, Pahpâm jarkwa to hahkre xâ cuna mâ mehcakôc kên catéjê.

Ne mehcunea te me hajyr xà catêjê itajê caxuw pê Pahpâm Mojxe xwý mä ihhimpej xà ita to.¹¹ Ne Pahpâm catihti, ne impejti atate ri amji mä icapi, ite me amä ihkraJeju pê me pahkritxwý jarêñ xà impejti to harêñ to ipa xà caxuw.

*Pê Pahpâm Pawrô caprî pyrên hakry
Me Hâpén Xà 26.9-18*

¹² Cute icapi ne amji mä ipej na ito hajyr, ne amji mä cumä hâpèn catê na iton. Me pajô Pahhitipê Jeju Crixtô te hâpèn xà ita caxuw imä icarôtton, ne imä hôr, wa carôat kôt ijapêñ to ipa. Cwýrjapê ri itajê pyrên ijakryti, wa ijôtpê ijakryti to cumä amji jarêñ to ipa.¹³ Pê wa mam ajco Jeju to icakôc kéanre to ipa, ne ityj ahna mehkwý jahêr to ipa, ne ajco ame to kéanre to ipa. Cakrô mä Pahpâm teicaprî. Ampo na? Pê wa cormä neeh Pahpâm jahkre pej nare, ne ee to amji mä ihhimpej to ipa nare. Cwýrjapê pê wa amji jahkre kêt kam apu to kéanre to hajyr to ipa.¹⁴ Mä me pajô Pahhiti te ito kénre nare, ne amji wýr ito ipipkjér, wa hýrmä ipipkjér, ne toa amji mä ihhimpej to ipa. Mä cute imä ihkinti na iton, cwýrjapê wa me pahkwý cunea me, Jejumä me ajpêñ kinti to me amji hôncô to me ipa.

¹⁵ Ÿhý, pê ajpêñ pjê ita wýr Jeju wrý, cute mehkra kên pytar xà caxuw. Höhô, ijûjarêñ xà ita ri quêt ampeaj kam. Gapacta ne ana cuhkörnrecunea to harêñ xà ita na amji capa, ne to amji jahôt to apa. Ne papê wa me girôa pê ikrâ kên cati.¹⁶ Cwýrjapê ri Pahpâm te icaprî, quê mehcunea me ipupu ne amji mä me ito:

— Pyhâpà, ihhêj ne ihtyj xâmte Pahpâm te Pawrô kéanre ita to impej, wa ha hanea ne cuxâ Pahpâm wýr apkjê, quê ha ito impej. Märi wa Pahpâmcâhê na itâr na ipa, rohnýtti mä — hane. Höhô, cute amji mä meito ihcakôc to hajyr prâmtê ri, Pahpâm te icaprî.¹⁷ Ne imä mehcunea te Pahpâm pupun pejti na me to prâm. Pahpâm pê me pahcunea jô Pahhiti, na pê nee jûm ton nare, mä ihtiar na hän neihkri. Quê nee jûm hómpun nare. He ampeaj kam ri pyxit peaj, ne pjê ita cunea kam cupê Pahpâm. Ne imä mehcunea te quêt Pahpâm catihti name hahkre pej, ne amji mä ahnamehpahâmti na imä me to prâm, rohnýtti mä. Hamre.

¹⁸ Ÿhý ikra Timot, ikam gapacpeaj ne. Pê ramä Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê me gâpêñ xà ita jarêñ to:

— Pahpâm te amji mä acapi, ca ha apê me cumä gûjärêñ pejti jarêñ catê — hane. Ne gâpêñ xà ita pêkrâhtare pijapu xà pyràac, ne ma harkwa itato amji japackre to apa, ne gô Pahhiti mä gâpêñ xà to impejti to apa.¹⁹ Ca ha nee Jeju to amji mä

ahimpej jicu nare. Por ca ramä ate ampo pejti ton xà jahkre pej ata, ca hanee ton jicu nare. Ne ee ajte mehkwý te mehajyr nare, ne me cumä ampo pejti itajê jahkre pej cakrô, mä ihkaj na ihtyj ame ampo kéanreton to me ipa. Ne ihtyj hân ne Jeju kôt meamji ton jicu, ne ee inköt me hakop ne me hahkre pej nare.²⁰ Ne me hûmre pijakrut itajê pê ihtyj ampo kên itajê to ame he: Himën me Arexânre. Cwýrjapê pê wa me pahturê xwýn pê Xatanaj jûhkra mä me haxâ. Pê taa ame to kên ne me hapackre, märi quênee jû caxuw hipêr Pahpâm cuna mä amehcakôckên to me hajyr nare.

2

Timot te catyt kam mehkwý to ihhimpej xà

Me Hâpén Xà 10.34-35; Epet 6.18

¹ Ita caxuw wa ha ate mecuprôn xà kam, ate me acaca xà ton xà ata to meamä hahkre. Mam cati mä, quê ha me pahkwý cunea Pahpâm mä mehcakôc, ne cumä me ajpêñ cajrêñ, ne ahna me ahwý, ne Pahpâm catihti ne impejti na amji mä me harêñ. Ne Pahpâm te me cumä ampo cunea jôr atajê pyrên, quê ha me hakrya kam me cumä amji jarêñ.² Ca ha mehkwý mä garkwa ta, quê ha mehcunea Pahpâm mä pjê jô pahhi catêjê cajrêñ, ne krî to mehhimpej catêjê cajrêñ, ne cumä ampo cunea to ihhimpejcatêjê cajrêñ. Ampo na? Cu haame ita to, ne caxwâm catia mä, catyt kam me pahkrû, neamji to me ajpa, ne ee me ajpêñ männare, ne ee ame papijapu nare.³ Ita to pahte me, na ri ihkênrre nare. Ampo na? Pahpâm pê me pahtytar catê ata mä pahte me ita ton xà itajê na prâm, ne ahna cumä impejti.⁴ Pê mehcunea Pahpâm pê ampýamä ajco ame ipa, mehkêñ ata wýr. Ne Pahpâmri mehkêñ pê mehcunea tohapôj, ne ampeaj kam cute me harkwa pejti ita cuneajahkre pej na, cumä me to prâm.

⁵ Cwýrjapê pê me pahwý ihcämter Jeju Crixtô kujate, cute Hûm me ajpêñ na me pajaxôr catê na. Ne taa mä quê ha pyxit peaj ne Pahpâm wýr me paxûmre tocuprô. Ne irân xà na, jû wýr quê jûm Pahpâm wýr me pahto apkjê.⁶ Pê Jeju hâpén xà ita to hâpén to amji pytâ, ne taa amji caprôa to me pajahpan xà na amgô. Ita kôt quê ha mehcunea me hómpu ne me hahkre pej, nâmri quê ha Pahpâm hô amcrosa kam mehcuneakên pê me to hapôj.⁷ Cwýrjapê ri Pahpâm te ito ijûjarêñ catê, ne ikujahêc, wa mehcakrit pê, por me cupê Juta catêjê nare atajê mä harêñ pejti itajê to awjarê, ne me cumä to hahkre. Ne me cumä:

— Ca ha Jeju wyr amji to me apkjē, ne toa amji mā me ahimpej, ne me apej mā ame apypȳm — hane. Nämri ijūjarēn xà ita ampeaj kam ri, wanee ame amā ihēj nare.

Me hūmre te ihtyj Pahpām mā mehcakōc xà

Epet 5.22; 1 Petrō 3.1-7

⁸ Ne imā pjē cunea kam me hūmre te Pahpām mā mehcakōc na me to prām. Ne Pahpām mā mehcakōc catējē atajē, quē ha catyt kam Pahpām kōt me ipa. Ne nee ame ajpēn curē nare, ne nee ame ajpēn mānnare kam, Pahpām mā mehcakōc.

⁹ Ita caxuw wa ha Jeju na mehkwȳ cahāj catējē to icakōc, ne me hapackre to amā hahkre, jū māquē ha ame, ne ame amji cūmpej, ne amehkrī. Ÿhȳ, ca ha me hapackre to hane he:

— Nee ca amji mā me garkwa to: “Me hūmre cunea te me ikīn prāmte, wa ha ijahī xà itajē cunea mā amji jacjē, cute kam me ikīn, ne ikōt memprar xācaxuw” hajyr nare — hane. ¹⁰ Nämri quē ha quēt caxwām catia mā cute amehkwymā ampo pejti ton to ipa, ne Jejuna mehkwȳ na me amji jarēn na, quē ha catyt kam me ipa, ne mehkwȳ tehcajpar to me ipa.

¹¹ Ne me cumā Pahpām jarkwa to hahkre catējē, quē ha cute me cuprōn xà kam me cumā to hahkre, quē aracri pyjē itajē mehkrī ne ame awpa. ¹² Quē nee pyjē nō me hūmre nō mā ampo to hahkre nare. Ne nee cupē me hūmre jō pahhi nare. Ne cama amji caxuw ame hūmre kōpī, ne nee amehcakōc nare. ¹³ Ampo na mā wa pyjē na amā ihhimpej xà itajē to ihhimpej? Nee mā ampo nanare. Pē mam Pahpām Atāw xwȳ xūmre ata to, ne hapu na Ēwa xwȳ cahāj ata to. ¹⁴ Pē nee Xatanaj Atāw xwȳ mā ihhēj nare, ne Ewa xwȳ mā pē ihhēj. Ne taa mā pē nee Pahpām te amji kam hapac xà impar nare. ¹⁵ Cwyrjapē quē ha pyjē cunea mā mehkra hāa to hā. Nämri quē ha pyjē itajē nō te Jeju to amjimā ihhimpej, ne cumā mehkwȳ kīn, mā mehthecajparrohnýtti mā, ne nee ahti na ame hūmre na amji mā prām nare, ne quēt caxwām catia mā Pahpām kōt ame ipa na, quē ha ihtyj ihkēn xà catia pē me amji pytā.

3

Timot te mehkwȳ to mehhimpej catējē pyxwȳr xà

Tito 1.5-9

¹ Ita caxuw, wa ha ate me cuprōn xà jō pahhi to me amā icakōc, ne me amā to hahkre. Quē ha jūm te Jeju na mehkwȳ to ihhimpej catē na amji to prām na, quē ha

hāpēn xà impejti na amji to prām. Ÿhȳ, ite me gapackre xà ita ampeaj kam ri. ² Por Jeju na mehkwȳ to ihhimpej catējē pupun catējē atajē, quē ha me cupē hūmre impejti ne, quē nee jūm ampokēn nō na me harēn to kēn nare. Ne me cumā hīxi pyxit peaj, ne hīxi me ajpēn na ajkrut peaj. Ne caxwām catia mā mehpahāmti ne, ne nee ame amji mā hamār nare nare, ne nee amji to me cati prām nare. Nequēt ihcunea na me hāhcājrēnti ne, me hūrkwa to, ne me cumā ampo pejti cunea to me cumā hahkre jahkre pej. ³ Quē ha nee cupē cōxýhti to ihkōm catē nare, ne nee apu hāprē nare, ne quēt hāhcāpriā kam, aracri ame to ihhimpej to ipa. Ne nee ihpore toamji to hakraj catia to ipa prām nare. ⁴ Ne ihtyj cumā hūrkwa kam amji to ihhimpej jahkre pej, ne amji caxuw mehkra jpackre, quē amji mā ampo cunea na, catyt kam me hūpahti to me ipa. Cwyrjapēquē ha ihtyj cupē Jeju na mehkwȳ to ihhimpej catē na, me jūm ata capi. ⁵ Nämri quē ha jūm ata pē hūrkwa kam amji to ihhimpej jahkre kēatre na, jū wyr quē ha apu amji mā hamā, ne amji to mehkwȳ to ihhimpej catē.

⁶ Ne mehkwȳ to ihhimpej catē ata, quē nee cupē curmā Pahpām kōt ipa catē nare. Nämri quē ha curmā jūm ata te Pahpām kōt ipa catē na amji ton, mā cute me to ihhimpej catē na me hām na, quē ihhēaj to cama apu amji to cati prām. Ne cute amji to amji jahkre pejti to prām to ipa to hanea, pom pē mam me pahcurē xwȳn, ne amji curē mā amji mē, ita kōpit na, quē ha jūm ihtyj amji curē mā amji mē. ⁷ Na quē ha me cupē Jeju na mehkwȳ nare atajēkam mare mā, catyt kam ipa, quē ihtyj me to amjimā ihcakōc to impejti ne. Quē ha cute hajyr na, quē ha nee Xatanaj pē me pahcurē xwȳn ata cupē Jeju na mehkwȳ to ihhimpej tēte ihcahpērkār nare.

Timot te hanea ne mehkwȳ jamār catējē pyxwȳr xà

⁸ Ÿhȳ Timot, ita caxuw wa ha me pahkwȳ tehcajpar catējē te amji kam hapac xà to amā hahkre. Jeju na mehkwȳ tehcajpar catējē, quē ha caxwām catia mā, catyt kam ame ipa, ne mehcakōc xà hēj xi nare to mehcakōc to me ipa to me prām. Ne nee apu ampo cacōxýhti catia ne to ihkōm nare, ne nee ihpore to pit mā apu amji mā mehhimpej to me ipa nare. ⁹ Ne cute Jeju to amji mā mehhimpej ita na, quē amji to mehtyj tu. ¹⁰ Quē ha mam me hāpēn xà ita na me capi, quē ha cute hāpēn xà ita to me hamār na, quē ha me hōmpu, ne toa mehkwȳ tehcajpar catējē.

¹¹ Mehprō xwȳjē, quē hanea catyt kam, caxwām catia mā ame ipa. Quē nee

mehkr̄i ne ame harkwa te wōnare, ne quēt catyt kam, caxwāmcatia mā, me amji kam hapac to me ipa, ne ihtȳ ampo cunea na me amji jarkwa par to me ipa.

¹² Ne Jeju na mehkwȳ tehcajpar catējē mā quē ha mehp̄r̄ pyxit peaj, ne ahp̄yanre na amji mā mehkra to me ipijapar to mempeaj ne. ¹³ Quē ha cute me hāpēn xā to impejti na, quē ha mehkwȳ cunea amji mā me hūpa to ipa. Cwyr̄japē quē ha ihtȳ Jeju to cute amji mā mehhimpejna, me amji jarēn to me ipa.

Pê Pawr̄o hipēr Timot mā Jeju kōt harēn pejti

Epet 2.19-22

¹⁴ Ŷhŷ Timot, wa awyr̄ ikr̄ar̄, ite apupun prāmte, ne jū wyr̄ wa ha awyr̄ tē, amcro itajē nō na, cwyr̄japē wa ite amā ihhōc, ne amji cumam amā ihkujahēc. ¹⁵ Nāmri wa ha cormā ita ri apu ikēn, quē ha mam ihkāhhōc ita me awyr̄ cato, ne me pahkw̄y te cuprōn xā kam me pahte me amji ton xā ata to meamā hahkre, jū mā cu ha amji to me pahhimpej xā to. Ne me pahte cuprōn xā ita pē cama pahte me cuprōn xā nare, ne cupē Pahpām te cuprōnxā. Ampo na? Pahpām ihtȳ me pahcunea kam amji to ajpa. Cwyr̄japē ri ihhēj rūm me pap̄e, pom hān ne ikre jicjēc ikre cajpar to ihcuuhē itapyràac, na cu Pahpām mā cute amji kam hapac xā cunea mā me pajūcanār̄ to me pahcuuhē, ne ma mehcajpa.

¹⁶ Ŷhŷ, pom Jeju jarēn xā ita peaj to impej. Ne taamā ri catyt kam me papa na me pahtehcajpa. Pē cu mam nee me pahnō hahkre pej nare, ne ita caxuw ri me pahcunea mā hahkre pej. Na cu ha ampo itajē cunea na amji mā Jeju to me hane he:

Cupē Pahpām cakrō, pē ajte me pajā na amji to ajpē.

Mā Pahpām Carō Pejti te hōmpun, ne catyt kam ipa na harēn.

Mā cōjkwa kam Pahpām mā memprar catējē te hōmpun.

Mā pjē cunea kam harēn xā ita picrān.

Mā pjē cunea kam mehkwȳ te mempar, ne ihkōat me amji ton, ne ma me hūnār̄.

Mā hacp̄yā mā Pahpām te to hāpir, cōjkwa wyr̄.

Hōhō, pahte Jeju to amji mā me pahhimpej xā ita ampeaj kam ri.

4

Pê Pawr̄o Timot mā cute me ampo kēn to hahkre catējē cawpa

Coroxo 2.16-19; 1 Timot 3.1-9; 2 Petrō 2.1-3; Juta 3-16

¹ Ne ampo itajē cwyr̄japē wa ha hipēr cute ampo kēnto me amā hahkre catējē na me amāhhōc. Ŷhŷ, ramā Pahpām Carō Pejti te hirāa pē me harēn, quē ha ihtȳ jū caxuw Jeju na mehkwȳ kw̄y, Jeju te amji mā mehhimpejjicu. Mā me pahcurē xwŷn Xatanaj pīn, cupē jarōti pē ampo carō kēn, pē Xatanaj mā hāpēn catējē atajē me hapōj. Mā Jeju na mehkwȳ kw̄yate ampo carō kēn itajē kw̄yate amji mā mehhimpej to me ipa. Ne ampo carō kēn itajēa kōt me cumā ihhēj xi xā kēn atajē cunea to hahkre. ² Ne pom cute me ampo to hahkre catējē itajē pē ihhēj rūm ampeaj kam ampo to hahkre catējē, ne nee mā ampeaj kam nare, mehhēj xi to pitmā ame cumā hahkre to me ipa. Neramā me cupē mencaca xā cunea ihkēanre, mā nee me hahkre pej nare kam, ihtȳ impej na amji mā me to hane. ³ Ne me hūmre itajē te me cumā ampo to hahkre xā itajē te hajȳr̄ he:

— Ca ha nee pyjē nō me gikwa nare, ne ahte apu apu, ita na ri Pahpām mā impej — hane. Ne hanea ne xwahna, por ampo kur xā impejti atajē, quē ha neeamehkur nare. Ne cama ame cumā ihhēj, nepom Pahpām te ampo cunea kur xā tonitajē, nee ihkēn nare, ne impej pit, Pahpām kōt me ipa catējē mā. Ampo na? Pahpām mā me pahkinti, mā me pamā ampo pej pit gō, ita na ramā me pahte mehahkre pejtu. Ne me gāpān xā wyr̄, ca ha xā mam me gō pyr̄en me gakryti na Pahpām mā me amji jarē. ⁴ Ne pom pē Pahpām ampo cunea to itajē impej pit, cwyr̄japē cu nee ame papijaci xā atajē cupa nare. Ne gapacta ne ampo itajē cunea na me amji tohpōj, ne Pahpām mā me harēn to hane he:

— Ŷhŷ me ijō Inxū Cati, ate me imāampo pejti jōr̄, itajē pyr̄en ampeaj kamme ijakry — hane. ⁵ Hōhō, ca ha Pahpām jarkwa to Pahpām mā me acakōc to me hane, quē ha me apijaci xā mā, ampo cawpa xā itajē cunea hamre tu. Ampo na? Pahpām māampo itajē cunea impej pit.

Quē ha Timot pē Jeju mā hāpēn catē impejti

1 Timot 1.6-16; Tito 2.1-8

⁶ Ca ha atjȳ ite gapackre xā ita to, Jeju kam me pahte ajpēn to me pahkjējē atajē mā hahkre. Ca ha ate ita tohajȳr̄ na, ca ha apē Jeju mā gāpēn catē impejti ne. Hōhō, ca ha hane, ne Pahpām jarkwa kōt amji ton toapa, ne me cumā harkwa to hahkre to apa, ne atjȳ acaxwŷn to amji mā ihtȳ to apa. Ampo na? Ampeaj kam ri Pahpām jarkwa ita, nee mā ihhēj xi nare. ⁷ Ne ihkintē me aquētjē jūjarēn hēj xi xā to me apijaci catējē mā ampo cawpa xā, itajē kōt hamreare. Na ca ha nee ihkōat me amji ton to me apa nare. Ne quēt Pahpām

5

*Jeju na mehwky te ajpēn to mempejti xà
2 Timot 2.24-25*

¹ Ÿhŷ, wa ha pahte me ajpēn to mempejti xà jarē. Quê me pahkjéjê ame ampo kén ton to me ipa, ca me cumā, quê catyt kam ame ipa. Ne mehwej catéjê, ca hame cumān kén nare. Ampo na? Ramā quêt acumam ihwejtu. Ca ha cama cumā acakôc, ne hapackre to hane, pom quê ca me apāmjê mā me acakôc to me apa he. Ne pom ca hapu na me akjéjêa japackre atanā, ca ha akôt mentuwre atajê hapackre to hane. ² Ne nee pyjê wej itajê mân kén to apa nare to hane, pom ca me axyrxwÿ na me apahâm, ne nee me cumānnare he. Ne atyj me cuprÿ na apahâmti to hane, pom ca me akjéjê na apahâmti he.

*Pyjê wej pê mempjé tyc, pê hamreare
atajê tehcajpar xà
Tijac 1.27*

³ Ne hanea ne me pahkwÿa cahâj wej, pê mempjé tyc atajê, ca ha me ahna apahâm jâhtöti to me apa. ⁴ Quê ha me pahkwÿ nô pê impjê ty ita cumâ ihkra, ne cumâ ihtâmxwÿ, quê ha nee mehwky cunea mehtehcajpar nare, ne quêt mehtâmxwÿ me, mehkra itajêa quê ha mehtehcajpa, ne me cumâ hō gō. Ampo na? Pê mam mehkra itajê me, mehtâmxwÿ itajê kryjre na ihyj ajco me cumâ hō gō, ne me to aipa, jahpan xâ na quê haihtyj me to aipa, ne me cumâ me hō gō. Hôhô, ita na rî Pahpâm mâ impej, ne ahna cumâ prâm. ⁵ Nâmri quê ha jûm cahâj ata caxuwhamreare, ne nee hûkjê nare, quê haamji tehcajpar xâ na ihyj amcro me, caxwa cunea kam ihkri ne Pahpâm wÿ. ⁶ Ne por pyjê pê me pahkwÿa cahâj pijapit, ihyj hân ne mehwky kînte ame hapactu to me ipa, ne amji na me ampo cwyr to me ipa atajê, quê ha nee me pahkjéjê kwÿ me hō to ame hamâr to me ipa nare. Ampo na? Pom pyjê te hajýr catéjê itajê, ramâ me caxwâm pê ihhéj ne amehtyc. ⁷ Cwyrjapê ca ha Timot, pomite me hapackre xâ ita to, ca ha me hapackre, ne me cumâ to hahkre to apa. Quê ha me akam hapac, ne catyt kam me ipa na, quê ha nee jûm me ahna ihcakôc kén nare. ⁸ Ne por quê ha jûmjê amji to hûkjê atajê, nee me amji to mempej nare na, ne nee hûrkwa kam ame hamâr to impej nare na, quê haramâ Jeju to amji mâ mehhimpej jicu, ne amji to me cupê Pahpâm kôt ipa catéjénare atajê pyràac, ne me hirôa pê ihkéanre ne.

*Mehkwÿ te pyjê wej pê mempjé tyc
tehcajpar xâ*

jarkwa pejti atajêto, ca ha me hahkre to me apa, ne catyt kam ihkôat me amji ton to me apa. ⁸ Cu ha me pajàpêñ xà pytña tome pajàpêñ to me papa, ne pahtyj pají cuneakam ame pahcarôhrôt. Ne ampeaj kam ame pají hi tÿj. Jîkjê na cu ha Pahpâm mâ pajàpêñ to me papa, ne amji caxwâm pê amji mâ me pahcaxwÿn to ihyj tome hanea, pom quê me pají kam pahcarôhrôt hi tÿjti he. Ne me pahcaxwÿn tÿjti ita ri me pají hi tÿjti ita jîrôa pê impej. Ampo na? Quê ha ihyj me pají mepahhi tÿjti ita jû caxuw hamre, ne me pahcaxwÿn quê ha quêt jû caxuw hamre nare.

⁹ Ita caxuw wa ha ampeaj kam ite me amâ ampo to hahkre xâ ata to me amâ hahkre. Ca nee me anôihcacâ nare, ne atyj ana cuhkôre cunea to ahna amji capa, ne toa amji mâ me ahimpej to me apa.

¹⁰ Pahpâm ihtîar ihkrî ata pê ri me pahkén pê me pahto hapôj catê. Ne toa, cu amji mâ ame pahhimpej, ne ma amji to me hikaj to me papa. Cu pahte mempar, cwyrjapê cu pahtyj hâpêñ xâ catijâhtôa itajê to me pajâpêñ to me amji cujtén to me papa.

¹¹ Cwyrjapê ca ha ijarkwa itajêto to me cumâ hahkre to me apa, quêt toa amji mâ mehhimpej to me ipa. ¹² Quê ha me pahkjéjê nô atuwre na ato ihcakôc, canee jûm ata kam gapac nare. Ne cormâ atuwre cakrô, ca catyt kam apu apa, ne catyt kam acakôc to apa, ne amâ mehcunea kîn, ca me caprî to apa, ne Jejua to amjimâ ahimpej na apahâmti to apa. Quê ha me pahkjéjê kwÿ catyt kam ate apana me apupu, ne hanea ne acuxâ catyt kam me ipa. ¹³ Cwyrjapê ca ha atyj me cumâ Pahpâm jarkwa pejti ita cahyt, ne me cumâ Jeju pê me pahkritxwÿ jarêñ xâ impejti jarêñ to apa. Ne me cumâ Pahpâm te amji kam hapac xâ cunea capô partu to apa, wa ha ahnaa me awyr icato.

¹⁴ Pê ca cormâ gâpêñ nare kam, pê Jeju na mehwky to mehhimpej catéjê me akrâ na me hûxi, ne Carô Pejti jarkwa kôt me garêñ to hane he:

— Ita caxuw, ca ha Jeju na mehwky jarkwa me, Jeju jarkwa kôt, me cumâ Pahpâm jarkwa jarêñ pejti itajê to hahkre to apa — hane. Pê Pahpâm amâ acarôt tÿjti atajê jôr partu. Cwyrjapê ca ha jû caxuw ita to gapac kêt nare.

¹⁵ Hô, gâpêñ xâ ita mâ, ca ha amji jôr to apa, ne ma apicamên to mõ, mehcunea kam mare mâ. ¹⁶ Ca ha atyj catyt kam apa na amji jamâr to apa, ne me cumâ ampo to hahkre na amji jamâr pejti to apa. Ca ha hane, quêt ha Pahpâm ihyj cute me akam hapac catéjê me, me akên pê ato hapôj to ipa.

⁹ Ne por mempijapit pê me hûkjê nare atajê, ca ha me haprÿ nô, por amji tehcajpar xâ na me prâm atajê, mär quê mehkwÿ mehthecajpa. Porpê mempjê to pyxit ita kam mempijapit, ne ramâ me ahna caku te xêjxênta jirôa pê atajê, ca ha me haprÿ nô.
¹⁰ Quê ha jûm mehcunea mä impejti na, quê ha ramâ me hômpu, ne me hahkre pej, ne amji mä me harën to ipa. Quê ha jûm ita mehkra nôata to ipijapar to impejti, ne cute krîxâre kwymä hôt xâ na hûrkwa jahkre to ipa na, ca ha me haprÿ nô. Ne hanea ne, por me pahkjê kwy mähâpén to ipa, ne hanea ne me cupê hamreare atajê tehcajpa, ne me hâ catêjêtehcajpar to ipa, ne ampo to hâpén xâ impejti atajê cunea mä cute amji jör to ipa atajê, ca ha atýj me haprÿ nô.

¹¹⁻¹² Ne por cormâ mempijapit tuw atajê kwy te Jeju na me amâ amji to ihhimpej ne, me amâ:

— Wa ha hirâa pê Jeju me, me ca mä amjito ihimpej, nâmri wa ha itýj me pahkwytéhcajpar to ipa, ne nee hipér jûmme ijkwa nare — hajýr. Ca ha me haprÿ nôr cakrô, quê ha ihtyj cormâ jûm impjé to prâm. Ne cama cute amji to ihhimpej xâ ata to hapac kêt, quê ha Pahpâm mä ita na ihkîn nare, ne ahna cupê ihkaj na. Cwyrjapê ca ha mentuw japrÿ nôr nare. Ampo na? Quê me ahna ahtûm nare, quê ha ihtyj hipér me hikwa tuw prâm. ¹³ Ne me cupê mempjê tyc tuwre catêjê kwy te hajýar he, quê ha itajê ma krî cape na ame ipa, ne ampeaj kam me cumâ xuwcaca, ne me xwahna xi, ne neeamji na me hûcapî nare, ne cama mehkwÿ na amehcakôc kéanre to me ipa. ¹⁴ Cwyrjapê ri hacpýa mä imâhipr pyjapit tuw itajê jikwa tuw, nemehkra me, me hûrkwa to mehhimpej na, me to prâm. Höhö, quê ha ita to ame hane, quê ha nee me pahcurê xwýn catêjê ame pahna ihcakôc kên nare. ¹⁵ Ne ihhéj ne ramâ mempijapit kwy te me Pahpâm jô pry cupan, ne me pahcurê xwýn pê Xatanajôj pry pynâr.

¹⁶ Quê ha jûm cahâj jûrkwa kam jûm impjapit, quê ha taa ihtechajpa, ne ma hamâ. Quê ha nee ipu na, ahti na, Jeju na mehkwÿ mehthecajpar nare. Jû na quê ha Jeju na mehkwÿ ihtyj mehthecajpa? Quê ha quêt me hûkjêhamreare, ne me caxuw hamreare, ita ri quê hamehkwÿ kwy ihtyj mehthecajpa, ne me hamâ. Höhö, ite amâ mempijapit to icakôc to hahkre xâ ita to, wa ite amâ hahkre.

Pê Pawrô Timot mä mehkwÿ to mehhimpej catêjê to hahkre
Me Hâpén Xâ 14.23; 1 Petrô 5.1-4

¹⁷⁻¹⁸ Ne ita caxuw wa ha me cupê me pahkwÿ to mehhimpej catêjê to amâ icakôc, ne me to amâ hahkre. Pê ramâ Pahpâm jarkwa na, ihkâhhôc kam ihhôc ata me pamâ hûjarê to hane he:

“Quê ha jûm te amâ hâpén na, ca ha atýj cumâ gâmjör to impejti ne. Ne quê hanea ne prytî xümti jâpén catêjê nô amâ apê, ca ha neeharkwa na hê nare, hâpân tête, quê ha taa ihtyj apâ, hâpén xâ kam” hane.

Pyrâc pej ne quêha me pahkwÿ jô pahhi atajê me hâpén xâ toimpejti na, quê ha mehkwÿ me cumâ hâmjjör to impejti ne. Quê ha Pahpâm jarkwa to me cumâ hahkre catêjê me cumâ ihcakôc to impejti, ne catyt kam, cute me cumâ ampo to hahkre to me ipa na, quê ha ihtyjmehkwÿ me cumâ hâmjjör to catia ne.

¹⁹ Ne ihnô xwýjê, quê jûm pyxit peaj ne Jeju na mehkwÿ to mehhimpej catêjê nô to amâ ihcakôc kéanre na, ca ha nee impar nare. Nâmri quê hamencrê ne ajpêan kôt me amâ to mehhimpej catêjê nô jarën to kéanre na, ca ha cormâ atýj me kampa. ²⁰ Ca ha me acunea te ramâ mehkwÿ to mehhimpej catêjê nô te amji mä hamâr nare, ne cute ampo kên ton na ate me hahkre pej na, gapacta ne kam mare mä me cumâ, quê ha mehcunea me hômpu, quê ha ihtyj me amji mä pa, ne ton jicu.

²¹ Ýhý Timot, wa ha Pahpâm me, ihkra Jeju me, côjkwa kam me cumâ impar catêjê kam mare mä, amâ ijarkwa ita ta, ca ha ijarkwa ita pa, nema to amji japackre. Ne ihkôat me cumâ ampo itajê cunea to hahkre to apipênti to apa. Ne nee ca amji mä gô kwy nô to impejti prâmte, nee cumâ ite amâ ampo to hahkre xâ itajê nô to kyre pê hahkre to ihcajcucré nare. Ne nee jûmmâ amji jirôa pê ampo itajê nô to hahkre nare, ne me cumâ ampo itajê to hahkre to apipênti to apa.

²² Quê curmâ jûm amji to Jeju na mehkwÿ, ca ha nee cormâ ne pahhi na me hâm nare. Ca cormâ ne pahhi na me hâm, quê ihhéaj to cormâ hâpén xâ peacre, ne ihtyj ampo kéanre to, quê ha me gâpén xâita kôt hamreare ne. Ne nee cute mehkên ton catêjê kôtme akên mä acjêj nare, ne quêt ihcunea na, apejti, ne apahâm jâhtôti to apa.

²³⁻²⁵ Ne mehkwÿ hân ne me kam maremâ ampo kéanre to, mä Pahpâm te me pahcukij xâxwýjrea na mehcunea mä hahkre pej. Ne mehkwÿ aracri me ampo kên to, mä nee me hahkre pej nare, ne Pahpâm mä ramâ me hahkre pej. Ne Pahpâm te me pahcukijxâ kam, cu ha me pahcunea me hômpu, ne me hahkre pej.

Ne hanea ne ita xwŷjê na cute hajŷar he, mehkwy ihty hân ne me ampo pej pit to, mehkwy kam mare mā. Ne mehkwy hanea ne araci me ampopej pit to, mā nee mehkwy me hahkre pej nare. Mā ihty Pahpâm me hõmpu, ne me hahkre pej. Taamâ, xâmtë cormâ ihmô, ca gôtpêgitô kre me atu xâa na apu apa, cwýrjapê ca ha cō topit mā akôm nare, ne hanea ne pîxô cacô xŷre kryjre ne to akôm to apa.

6

Pê Pawrô Timot mā cama me cumâ hâpén catêjê to hahkre

*Epet 6.5-9; Coroxo 3.22-4.1; Tito 2.9-10;
1 Petrô 2.18-25*

¹ Ita caxuw wa ha me hâmcwyr nare, ne cama me hâpén catêjê atajê pê Jeju na mehkwy to me amâ awjaré. Ýhý, me hâpén catêjê cunea teihty amji mā me hô pahhi cupa xâ, mâr quê nee jûm me pahte amji kam me pajapac xâ to hahkre xâ atajê na, Pahpâm na ihcakôc kên nare.
² Quê cama me cumâ me hâpén catêjê jô pahhi pê Jeju na mehkwy na, quê nee cumâ hâpén catê ata amji mā harkwa to:

— Ipê ijô pahhi kjê, cwýrjapê wa ha neecumâ ijâpén cati nare — hane. Quê amji mā hajyr nare, ne cama quêt harkwa to:

— Ijô pahhi pê imâ ikjê kinti ata ri ijâpén xâ jahtan xâ na hâmcwyr to ipa, cwýrjapê wa ha cumâ apê to apê — hane.

Pê hipér Pawrô cumâ, cute me cumâ ampo kên to hahkre catêjê cawpa

Ruc 12.13-21; Tijac 5.1-6

³⁻⁴ Ca ha ampo itajê to me cumâ hahkre, ne ahna me to ahimpej to apa. He Pahpâm me pamâ catyt kam me papa tohahkre. Quê jûm me Pahpâm himpej xâ me, me pajô Pahhiti pê Jeju jarkwa kaj na, cute me cumâ ampo to hahkre na, ca ha ramâ me hahkre pej pyrentu, amji to cati prâmte ri apu hajyr to ipa, ne cupê amji hahkre kâatre. Ne me hûmre itajê hân ne me ajpén mân prâmte, Pahpâm jarkwa kryjrecwýrjapê me ajpén mân kam pra, ne tee ame ipijapu to prâm. Mâ ahna me cuprô, ne mehkrâ, ne me toihcuhhê atajê hanea ne me ipijapu to prâm. Nemehkwý me hû na me amji to prâm, ne mehkwy ajpén kam ame hûn kâanre, nemehkwý mehcakôc xâ incrâre, kôt hamreare atajê to uu ne ajpén krac ri mehcakôc jicu nare.
⁵ Ne pom ame ita ton to ipa itajê, hân ne mehkrâ acto tu, mâ nee ame amji kam hapac nare, ne me cumâ mehhej xi to pit mâ amehcakôcjhakre pej. Ne cute me amji kam hapac xâ kâanre cupan itajê to ri ame amji kampa he:

— Wa ity jû na amji ton to prâm, ijakrâj prâmte. Wa ha Jeju na mehkwy mā axâ, ne Pahpâm mā apê, ne cumâ ijâpén ita kam wa ha amji to ijakrâj — hane.

⁶ Cu ha me pahte catyt kam me papa na, quêha te me papê me pajâhcukrêj crêre cakrô, cu ha me hõmpu, neme amji mâ:

— Mâ hâ, wa ha tahnâa mâ me — hane. Hôhô, pahte me pajâhcukrêj to amji kam me pajapac xâ ita na ri Pahpâm mâ me pahto prâm. Ne ramâ me pajakrâaj to me pajakrâj. ⁷ Ne me pahpypym xâ kam, ampo to pê cu pjê wyr ame pahpypym? Hamreare, nee pê cu ampo to ame pahpypym nare. Ne me pajû kam ame pahpypym. Na cu ha me ty, ne ampo to cu ha ame pra, pjê ita pîn, cójkwa wyr? Hamreare, cu ha me pajû kam hacpý mâ ame pra. ⁸ Mêr hôhô, quê ha me pamâ me pajô, ne me pahkâ, cu ha pahty hûrêne ame pajakry, ne me amji mâ:

— Mâ hâ, cu ha ahnaa mâ me — hane. ⁹ Ne por me pajô me, me pahkâ jirôa pê amji to me hâkrâj prâm catêjê itajê pê ihhêj rûmahtorore pê amji jahkre kâatre ata pyràac. Mâ arýjhy xen te kwyc mâ acjê, mâ mehpro, mâ hân ne mehcuraata pyràac, ne ihpore na mehprämtiita to ihty mehkên mâ me amji rên prâm to me ipa. ¹⁰ Me pahte ihpore kinti atajê pê ampo kên cunea xakat. Ne me pahkwyâ kwyte me ita par pej nare kam ri, cute me Jeju jô pry rên, ne to amji mâ mehhimpej jicu, ne pea me hî caxwâm pê cute ame caxwýn itajê jaxôp, ampo kên itajê to. Cwýrjapêca ha Timot, ma ampo itajê cunea pê amji to gapôj to apa.

*Timot te ampo cunea mâ hûcanâr xâ
1 Timot 2.1-7*

¹¹ Ýhý Timot, apê Pahpâm jô me hûmre nôa, cwýrjapê ca ha quêt mehcunea to amjikam gapac xâ to apipênti to apa, ne quêt Pahpâm te amji ton xâa kôt, catyt kam amji ton to apa. Ne quêt Jeju to amji mâ ahimpej to apa, ne quêt mehcuneato impej, ne amâ mehkinti ne. Ne quêt gâpênxâ ita kam, ca ha to acrâ necumâ gûcanâr to apa, ne neeme hilôa pê amji ton to apa to prâm nare. ¹² Ne cama Jeju te amji kam hapac xâ kôt to amji cujtê kam to acrâ tu, ita na ca ha gôtpê cahi na akrî, rohnýtti mâ. Hôhô, pom ite amâ ampo tohahkre par itajê kôt, quê ha jû caxuw acaxwýn ihtyc nare, ne quêt Pahpâm cahê na atîr rohnýtti mâ. Pê ca me hâthô kam mare mâ amji jarêñ to hane he:

— Wa Jejua to amji mâ ihimpej, ne ihkôat ipa, ne cumâ ijâpén to ipa — hane. Pê amcro ata na Pahpâmama ahwý, ca Jeju cape na apa rohnýttimâ xâ caxuw.

¹³ Ÿhŷ Timot, wa ha amā ijarkwa ta, Pahpâm meJeju kam mare mā. Pê Pahpâm ampo cunea mā amji toipijapar xâ caxuw, cumā cute amjikam hapac xâ gô. Pê Jeju krî jô pahhi pê Pirat cunamâ cupê Pahpâm kra na amji jarën to impejti. Wa ha Pahpâm me Jeju kam mare mā, amâ ijarkwa ne amâ.

¹⁴ — Por ite amâ ampo cunea to hahkre atajê, ca ha ampeaj kam kampa, ne caty kam apa ita na, quê ha ahnaahacpý ne me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô teamji jaxâr xâ jô amcro kam ahtwy — hane. ¹⁵ Quê ha Pahpâm hacpýa ne pjê ita wyr Jeju kujate. Ne Pahpâm pyxit peaj, ne cupê mehcunea jô Pahhiti, mā mehcunea impejti na me cumâ harê, ne cupê pahhi catêjécunea jô Pahhiti, ne cupê mehhimpejcatêjê cunea to Ihhimpej catê cati. ¹⁶ Ne pyxit peaj, quê ha nee jücaxuw ihtyc nare. Ne pyxit peaj ne impeaj toimpej. Ne impej ita pê ihhéj rûm pyt cuna mā irit xâ prâ. Ne jû wyr quê jümhömpun mā awcanâ. Ita pyrac pej ne, jû wyr quê me paxumre kéanre nô awcanâ, ne Pahpâm pejti ata na ahtêp ne hömpu. Rŷ jû caxuw jûm te hömpun nare, ne jû wyr cu me pahnô hömpu. Quê ha pjê cunea kam mehcunea amji mâ me hûpa. Ampo na? He pyxit peaj, ne cupê me pahcunea to ihhimpej catê, rohnÿtti mā.

Pê Pawrô Timot mā cute me hakràj catêjê to hahkre

Ruc 16.9

¹⁷ Ne wa ha cormâ hipêr amâ me hakràj cati atajê to icakôc crîre ne. Ne por pjê ita kam me hakràj cati atajê, ca ha me cumâ, quê ha nee ameamji to cati prâm nare, ne nee me hô pore to pit mā ame amji to ipijapar to prâm to me ipa nare, ne quêt Pahpâm to quêt amji mâ mehhimpej to prâmtô me ipa. Ampo na? Quê ha ihtyj jû caxuw hô pore ata hamre, ne Pahpâm quêt ha quêt jû caxuw hamre nare. Ne Pahpâm mâ me pahlkñ, na ri me pamâ ampo cunea jôr to catia to ipa, mâ hûrên me pajakryti. ¹⁸ Ne me hakràjti atajê mâ garkwa ta, quêt mehkwy to impeaj ne, ne pom cute mehkwý to impejti ita to, quêt ha hakràj cati. Ne me to hâhcajrénti to ipa, ne ihtyj mehkwý mâ me hâhcukréj jôr to me ipa. ¹⁹ Quêt ha cute ita to ame hajyr na, quêt ha kýj pê, Pahpâm cahê na, amji mâ me hâhcukréj itajéato cuprô. Hôhô, quêt ha me hane, ne Pahpâmcahê na amji to me ipijapar rohnÿtti mâ.

Pê Pawrô Timot mā amji jarë

²⁰⁻²¹ Ÿhŷ Timot, pom ite amâ ampo jarën itajê, ca ha amji mâ nôr to impeaj to apa, ne ma to amji japackre ne ikhôat apa. Ne me akwý kwýa hân ne Pahpâmmâ ampo

kin nare atajê to pit mâ amehcakôc to me ipa, ne me amji jarën to mehhéj xi to:

— Me imâ ri quêt ampo itajê cunea jahkre pej — hane. Cwýrjapê ri ramâ cute me Pahpâm jô pry cupan ne mehhýr, ne Jeju te amji mâ mehhimpej jicu. Ne ca, ca ha cute me hajyr catêjê pê ampýa mâ apu apa. Ne hamre, imâ Pahpâm jarkwa kôt me apeaj na me apa na me ato prâm. Hamre.

TIMOT WÝR Hapu Na Pawrô Jô Kâhhôc

Ýhý, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catéjê nô Timot mä, pom cu me hõ kâhhôc pijakrut cahyt itajê kujate. Na pê hapu na hõ kâhhôc ita japry pê **Timot Wýr, Hapu Na Pawrô Jô Kâhhôc** (2 Timot).

Ne Timot pê intuw, ne ajco Pawrô kôt apu ipa. Jirô pê mä pê Pawrô Epet jô krí kam Jeju na mehwý mehkri atajé to iihimpej catê na Timot xâm. Ne Pawrô Roman jô krí kam me hacjén xà kam ihkrí, ne ramâcute mehcuran na hâhtêp na, cumä amji jahkre pej. Ne pom cu hapu na me hõ kâhhôc cahyt ita kam, pê Pawrô Timot mä cute Pahpäm cwýrjapê mehcuranxà ata cupa nare na, amji jaré. Ne hanea ne cute cumä, jû caxuw jûmjê te me cupê Jeju na mehwý na cumä amji jarén, ne ajteare mä cute me amji kam hapac xà atajé cawpa.

Pê Pawrô Timot mä amji jaré

1-2 Ikra Timot, ipê Pawrô, wa ha hipér amä iihök. Ca ikôt Jeju kôt apa ita kam, wa ato amji kra, ne imä akinti. Pê Pahpäm Jeju Crixtô mä iprar catê na ito. Na wa ipê cumä iprar catê. Ne pê imä harkwa ta, na wa pjê cunea kam, mehcunea mä icakôc ne me cumä awjaré. He cu ha Jeju na meamji hôncu tu, quê ha me pamä pahte amji kam me pajapac xà tuw pejti atajé gõ. Imä Pahpäm pême pajõ Inxü me, me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtôte me ato impejti na, me ato prâm. Ne cute me acaprí na, imä me ato prâm, ne amâcacaxwäm pê, cute acaxwýn kam acarïcti impejti jõr to ipa na, me ato prâm.

Pê Pawrô amji caxuw Timot jpackre Me Hápén Xâ 16.1-2

3 Wa Pahpäm mä apu ijapên to ipa, ne cute ampo cunea na ito iihimpej atajé cunea wa ton to ipa, me quêtjê cuxâ, ne nee amji pêihimpej xâ nô to ijapac kêt, ne ihcaca nare. Ne wa hän ne amcro me, caxwa kam Pahpäm mä icakôc, ne nee amji pê ato ijapac kêt nare Timot, ne itýj cumä acajrén, ne cumä apyrén ijakryti na amji jarén to ipa. 4 Ne me papicapôn xâ ata kam, wa cormä acwýr ata na ato amji jpackre. Na wa hipér apupun prâm, ite apyrén amji jakryti prâmté. 5 Na wa itýj ate Jeju to amji mä ahimpej to apa na, ato amji jpackre to ipa to hanea, pom quê atocatyre pê Rojikwýj, me anâ pê Ewnixêkwýj Jeju to amji mämehhimpej he. 6 Na pê wa akrâ na ijû xi, ne acajrén ne

apê Pahpäm mä gâpén catê na, cumä agô. Pê Pahpäm amä Carô Pejti carôt gõ, ate nee amji mä ampo cupa nare xâ na. Ne akam carôt ita to amji jpackre ne. 7 Quê ha Pahpäm me pamä Carô Pejti gõ, cu ha nee ame amji mä pahto me papa nare. Ne quêt ampocrê itajé na quê ha me pahtehcajpa he. Quêha carôat kôt ame papa na, me pahtehcajpa. Ne me pahtcunea te ajpën kînti na, me pahtehcajpa, ne hanea ne pahte me ampo kên to amji kam pajapac tête, me amji jiprôn na, me pahtehcajpa.

Pê Pawrô mä Timot te ihkôat amji ton na to prâm

1 Timot 4.6-16; Tito 2.1-8

8 Cwýrjapê ca ha nee me cumä me pajõ Pahhiti to gûjarén na apahäm nare. Ne hanea ne, nee Jeju cwýrjapê cute me ijaxar ita na, apu ikamapahäm nare. Ne quêt icahé na gûjarén pejti xâ itajé na, ca amji pupun xâ kéanre to apa. He ramä me Pahpäm te ita caxuw amä carôt jõr. 9 Ne pê me pahkên pê me pahto hapôj, ne me pahto amji kwýa. Xâ pê cu ajkî me ampo pejti to na mä, pê me pahto hane? Hâpä. Pê cute amji kam hapac xâ to hajýr prâmté, pê me pahto impejti ita to hane. Ne pê mam, rý péa mä, Pahpäm pjê ton xwyjrea na amji jarén to:

— Wa ha me kritxwý na me cumä ikra Jeju kujate, quê hamehtyc jahpan xâ na ty. Wa hahömpu ne ihkôt me to impejti ne, quê ha nee jû caxuw ihkên cati mä mencjéj nare — hane. 10 Ne pê amji jarén xâ atá na, me pamä me pahtyç jahpan xâ na, Jeju tyc xâ wýr ijkujate. Pê ty, ne hacpýa mä ihtír. Cwýrjapê quê ha Jeju to amji mämehhimpej to me ipa atajé me ty, ne me cupê hûrâac, ne hacpýa mä mehítír rohnýtti mä. Höhõ, me pajújarén xâ impejti itajéa, cu ha me cumä harén to me mama.

11 Ne Pahpäm pê icapi, ite ijûjarén xâ impejti itajé jarén, ne Jeju na mehwý mä to hahkre prâmté, pê icapi ne ikujate.

12 Cwýrjapê wa ampo itajéa na amji pupun xâ kéanre to amji pupu. Ne nee apu ipahäm nare, ne nee apu amji mä pa nare. Ampo na? Pahpäm pêimä ijapên xâ ita gõ, ne cute imâ ijamâr xâ caxuw carôt týjti jõr. Ne quê ha hápén xâ ita ijamâr itaa na, quê ha ahnaahacpý ne Jeju amji jaxâ, hõ amcro ata na.

13 Ne pom ampeaj kam ite amä ampo to hahkre itajé, ca ha amji mä hahkre pej, ne mecumä to hahkre to apa. Ne ihkôat amji ton to apa xâ caxuw, wa ite amâ to hahkre partu, he ampeaj kam ri quêt ite amä ampo to hahkre xâ to himpej atajé. Ne Jeju to caha amji mä me ahimpej na amji to ihtýaj to apa kamto acrâ tu ne. Ne

ca ha hanea ne Jeju na mehkwy kwy me, kam ajpēn kinti to me ahōnco tu ne.¹⁴ Ca ha atjy amjimā me ite amā ampo pejti to hahkre xà itajē cunea nōrto me apa na, quē ha acaxwām pē Pahpām Carō Pejti ate ton xà ata na atehcajpa.

Pê Pawrō Timot mā Onetipo pejti na harē

2 Timot 4.16-18

¹⁵ Ne ramā ate Axij jō pjē kam mehcunea te me ijicu, ne ma ame icaca name ijahkre pej, mā hanea ne Pijer me Hermojēn te ijicu. ¹⁶ Imā Pahpām te Onetipome, mehkra to impejti na me to prām, ne cute me caprina imā me to prām. Ampo na? Ramā cute imā ijakry catia jōr, ne ee cute me ijaxār ita jū na amehpahām nare. ¹⁷ Ne Roman jō krī mā cator, pē ma apu ijapēn to mō, ne ina cator. ¹⁸ Ne amā Epet jō krī kam cute itehcajpar catia na hahkre pej. Ne imā Pahpām te, Jeju to amji jaxār xà kam, cute Onetipo capri na to prām.

2

Quē ha Timot pē Jeju cahē na ipijapu catē impejti

1 Timot 6.11-16

¹ Ÿhŷ ikra, ca ha Jeju carōt to amji to ihtyj. ² Ne pom me hāhtōa kam mare mā ite amā icakōc xà to hahkre itajē, ca ha hanea ne jūmjē mā to hahkre. Ne por jūmjē atajē quē ha catytkam me ipa, ne me hūpar pejti to me ipa na, quē ha ihtyj ma amū irō mā, jūmjē mā ampoitajēa to hahkre.

³ Me papē Jeju cahē na me pipijapu catējē, cwyrjapē ca ha icuxā ajyācanāar kam apa. ⁴ Ne me ipijapu xà kam krāhtare pē me hāprē catējē ihtyj amji caxuw me hō pahhi kam hapac to me ipa. Cwyrjapēri nee me ipijapu xà te amji kam hapac xāata rān xà na, ihkwý to amji kam hapac nare. ⁵ He me hāhcukren catējē te hajyār, quē ha me hacher catē me hacher, quē ha ajkaam amentoj, ne jūm te imprar tŷj ne mam cator na, quē ha ihtyjamcwā. Höhō, cu ha me papē me hāhcukren catējē pyràac, ne Pahpām jarkwa kōt, catyt kam mecumā pajapēn to mempejti na, cu ha pahtyj me amcwā. ⁶ Ne pur kam hāpēn catē te me hajyār, quē ha pur kam apē, quē ha cumā hō intuw, quē ha mam quēt hō intuw ata nō krē, ne Jeju māme gāpēn xà itajē pē itajē pyràac. ⁷ Ne ite amā ampo jarēn itajē to amji kampa ne ihkōt hakoap ne, quē ha ihtyj Pahpām ate impar jahkre pej na atehcajpa, ca ha hahkre pej.

⁸ Ne Jeju pē pahhiTawi xwÿ tāmxwÿ, ne hacpÿa mā iħtir na, harēn xāimpejti itajē to wa mehcunea mā ijūjarēn to ipa.

⁹ Cwyrjapē ri ihhēj rūm ipē mehkēn catējē

pyràac, mā waktyi te ijara juwapre. Ne Pahpām jarkwa nare, jū wyr quē jūm ihcajpre. ¹⁰ Na wa itjy Pahpām na mehkwy mā, ite amji pupun xà kēanre itajē mā ijūcanār to ipa. Hö, wa itjy apu hajyj to ipa, mār quē xwÿ māPahpām wyr me apkjē, quē Jeju mehkēn pē me to hapōj pa, mār quē mempejti na Pahpām cahē na, cōjkwa kam ame ipa rohnŷtti mā. Höhō, pē ramār y pēa mā Pahpām amji mā me pahto hajyj to prām.

¹¹ Ita caxuw wa ha caxwām catia mā, ite ampo to me amā hahkre xà impejti atajē to me amā hahkre he:

Cu ha amjia kōt me papa jicu me māna mā, pahtyj Jeju cwyrjapē me pahtyc to prām na,

cu ha pahtyj cahi na ame papa.

¹² Cu ha ame amji pupun xà kēanre ita kam ame pajūcanār kam me to pancrā na,

cu ha pahtyj cahē na amji to ame pahhi.

Nāmri cu ha pahte amehcaca, ne me hicuna,

quē ha hanea ne ame pahcaca, ne me pajicu.

¹³ Nāmri cu ha pahte me amji jarkwa par nare na,

quē ha ihtyj quēt Jeju amji jarkwa pa.

Ampo na? Jū wyr quē taa amji mā ihhēj.

Pê Pawrō Timot mā amji krac ri mehcakōc kēn catējē cawpa

1 Petrō 3.15-16

¹⁴ Ne me akwyā te ampo to hahkre xà impejti itajē to ma me amji japackrea ne ajo, ne ma me to. Ne ahna me to ihtyj ne, quē nee ihcapr̄y na mehcakōc xà kryjre incwyrjapē ame ajpēn mān nare. Nāmri mehkwy kam mare mā cute me ajpēn mān ita na ihkaj na, quē ame hane, quē ame kampa, ne hanea ne mehkēanre ne. ¹⁵ Ne me hāpēn catē nō impejti ata, quē ha hāpēn xà to impejti to ipa, mār quē jūm hāpēn xà ata pupu, quē nee hāpēn xà ita jū naihpahām nare. Ne pom ca ramā gāpēn xà to apē ita to ca ha apē, ne Pahpām na mehkwy mā ampo to hahkre to impejti to apa. Mār quē Pahpām jū caxuw acukij, ca nee gāpēn xà nō impejti ata jū na apu apahām nare.

¹⁶ Ne mehkwy pē Pahpām na mehkwy nare atajē ri ajteare mā me amji kampa, ne amjia kōt me harkwa kōt hamreare atajē to ame hahkre to me ipa. Ne Pahpām ma apu mehcakōc xà kōt hamreare atajē caca. Ampo na? Cute Pahpām jō pry tēte mehkwy to pry rēn prāmte ri amehcakōc xà itajēto. ¹⁷ Ne me hūmre te me hapackre xà ita pē ihhēj rūm cagā te mehcāmxar, mā kam iħtu, ne hī cacu, ne ihpypym to ipa

ata pyràac. Ne me hùmre atajéa rikam Pahpám te amji kam hapac xà cakrô, mäihtyj ame to kēanre to me ipa. Atajé pêri ampo kén to pit mā hahkre catéjé he: Himén me Piret.¹⁸ Ne ma ame Pahpám jarkwa cajrer pejti, cuhtacti ata caca, ne cute mehcupan, ne mehkwý mā mehhéj xi xà to:

— Pom Pahpám te hacpýa mā me pahto ihtír na amji ton xà ata te ma ramā me pajakren — hajýr. Cwýrjapé ri Jeju na mehkwý jàhtoá ne cute me húhhyr, mā kyre pê ajpén kam Jeju kôt ame amji ton to me ipa.¹⁹ Ne quêt Pahpám na mehkwý te Jeju to amji mā mehhimpej týjti itajé pê ihhéj rûm ike jicjéc týjti ata pyràac. Mā Pahpám pê ike ton caté pyràac, ne cute ike mā húxwýr, mā cumā apu ihcuuhé. Ne júwýr quêt júm húhta. Ne por pí týjti ata kam ihhéj ne ihhôc ata jújarén xà te hajýr he: “Pahpám mā ihtyj amji kwýa jahkre pej” ne: “Quê ha mehkwý te Pahpám na mehkwý na amji jarén na, quêt ha ihtyj mehkén cunea mā hikra, ne me hicu” hane.

²⁰ Me hakrâj catéjé jürkwa kam ampeaj kam me cumā me hâwmrō xà me, me hâpán xà pyxwýr xà jàhto. Ne ihkwý na kyre pê hí ahwý, neihkwy impejti atajé na ri ampeaj kam hí ahwý. Ne por impejti atajé ri quêt, cute me to amji mā amcro jirén xà atajéa na kam me apà, itajíkjé na ri me papé ampo itajé pyràac.²¹ Cu ha me pahte ame pahkén jicu, ne ampo te ame pahtûm atajé jûrè, ne ame pahtettti ne, me pajápén xà caxuw. Quêt ha ihtyj Pahpám me pamá hâpén xà impejti nô gô, cu ha me cumá apê.

²² Ÿhý Timot, cormá atuwre cakrô, ca ha nee apê mentuwre te amji kam hapac xà, kôt hakop nare atajé pyràac nare. Nâmri mentuwre itajé quêt ha pié kam me ampo pejti pupu, ne nee ihköt me hakop nare kam, ma ihköt mepra. Ne caa, ca ha hajýr nare, ca ha nee apu ita ton to apa nare, ne quêt catyt kam apa, ne Pahpám to amji mā ahimpej to apa. Ne nee me akwýa me ameajpén mân nare, ne nee ame apijapu nare, ne catyt kam cama ame ajpén kínti to me apa. Ampo na? Nâmri me akwý cunea te amji kam hapac xà cunea tetetpit, ne quêt Pahpám te me atehcajpar na, ca me ahcukij.

²³ Ne pom ajpén krac ri me harkwa cakrô to amehcakôc atajé pê, ca amjito guphêa ne. Nâmri ramá ate, cute me hajýr to mõrmâ mân, ma ame ipijapu na me hahkre pej.²⁴ Ne Pahpám mâ me pajápén catéjé itajé nee ame papijapu xà nare. Cu ha quêt cama me amji mâ pahpría ne me pajâhcapría kam mecumá ampi ne, ampo to me cumá hahkre to me papa.²⁵⁻²⁶ Quêt

ihhéaj to jûm ame pahkam incryc, cu ha me cumá ampi ne me cumá pahcaprí, ne hacpýa mā mehcuhtac. Ne por me pampar nare atajé pê ihhéj rûm, ramâ me pahcurê xwýn pê Xatanaj jô kwýc mā amencjéj. Mâ Xatanaj ita me to ihhimpej, mā harkwaköt amji to mehhimpej to ame ipa. Cu ha me cumá ampi ne me to hahkre to me papa, ne me ahna Pahpám wý, quêt ihhéaj to mehthcajpa, quêt ha xwy mā hacpýa mā Pahpám wýr me apkjé, ne me amji krâ kre, ne Xatanajjô kwýc ata pê ame hapój.

3

Pê Pawrô Timot mā amcro cahhur atajé capwa

Coroxo 2.16-19; 1 Timot 4.1-5; 2 Petró 2.1-3; Juta 3-16

¹ Ÿhý Timot, wa ha ita caxuw amâ Jeju te amji jaxâr xà jô amcro cahhur kôt haré. Ne amcro cahhur ata kam, quêt ha ampo cunea apu amji mâ hamâr nare. ² Quêt ha amcro atajé ihkéanre, ne ampeaj kam húpa. Ampo na? Quêt ha mehcunea amehkéanre, ne amji to pit mā ame amji kam hapac to me ipa, ne me hâhcukréj me, ihpore to pit mā amji mâ me cuprôn to me ipa prâm. Ne mehkwý amji jirôa pê amji to me cati to prâm, ne amji to me hâprâr to me ipa. Ne mehkwýa kwý to ihhéj rûm mehkryjre ta, ne ampo cunea na mecumá hújahkre to me ipa. Ne mehcunea me amji xûn kéanre to ame ipa, ne nee me húmxwýimpár nare, ne nee cute me cumá ampo pejti jôr atajé pyrén, me cumá me hakryti na me amji jarén to me ipa nare, ne nee amji mâ me Pahpám cupa nare.

³ Ne nee me cumá mehkwý kín nare, ne nee me hâhcprí nare, ne cama mehkwý to ihhéj xi xà to kéanre to me ipa, cute mehkén mâ me irén prâmte. Ne amji mâ mehkéanre ne, ne me amji mâ hamâr nare ne. Ne me cupê ampo pejti to kén catéjé, ne nee me cumá ampo pejti kín nare, ne me hâprâa to me hâpré. ⁴ Ne me hó ikwý nô catéjéa jarén to mehkhéanre to me ipa, cute mehkén mâ me irén prâmte. Ne hân ne ampo kén kam mehkrâ acto tu, mânee kam me amji cajpér nare, ne mehkhéanre to ihtyj amji to ame catia to me prâm. Ne cute Pahpám kaj na amji kam me hapac xâa na amji mâ meampo ton to prâm, itajé to pit mâ ame ipa. ⁵ Ne mehkwý mâ me cupê ihhéj rûm ampeaj kam Pahpám carôat kôt, catyt kam Jeju kôt meipa catéjé, ne nee mâ cama ampeaj kam nare, ne amehhéaj to ame ipa. Ne pom cute me hajýr catéjé itajé pê, ma amji to guphê to apa.

⁶ Nâmri hân ne ike cunea kôt mencjéj to me ipa, ne pyjé mâ mehhéj xi xà kéanre

atajē to mehhēj to me ipa. Mā hān ne pyjē itajē te mehahkre pej nō kam, mehkōat ame ampo kēanre atajē ton to me ipa. Ne ramā me caxwām pē cute mehkēanre na me amji jahkre pej, na ri amehpearre. ⁷ Ne pom cute me cumā ampo to hahkre catējē itajē cuxā, cute ame ampo itajē jahkre pej prāmte, te ampeaj kam me kampa cakrō, ne nee jūm te ihkōthakop, ne kam hapac, ne hahkre pej pej nare. ⁸ Ahnaa mā pē Janaj xwȳ me Jāmprē xwȳ he, ne Mojxe xwȳ cuna mā amji kam me hapac xā tokēanre he. Ita kōpit na mā, me hūmre hēj xi itajē te Pahpām jarkwa hēj xi nare ata cuna mā me amji kam me hapac xā kēanre to me amji kam hapac he. Nemehkrā kēanre, ne cute Jeju kōt me amji kam hapac jicu. ⁹ Ne pom me hūmre itajē quē ha nee ame ipa ry nare. Ampo na? Quē ha mehcunea, cute me Janaj me Jāmprē cuxā, cute me amji jahkre kēatre ata na me hōmpu.

Pē Pawrō Pahpām jarkwa na Timot japackre

Me Hāpēn Xā 13.50-14.7

¹⁰ Ne ca nare, he ca ramā ite amā ampoto hahkre xā kōt ate amji ton. Necā ramā ite amji kam ijapac xā cunea na ate ipupun, ne ahna ijahkre pej. Ne ramā ate ampo caxuw ipa na ijahkre pej. Nāmriwa ramā Jeju to amji mā ihimpej to ipa, ne ampo cunea na, amji mā me ato ijāhtātti to ipa, ne amehkīnti to ipa, ne ijūcanāar kam ampo itajē kam to icrā to ipa. Mā mehkwyte ame ito kēanre prāmte, cama ame icapōr to me ipa. ¹¹ Na wa amji pupun xā kēanre to amji pupun to ipa. Ca ramā ate ijarēn par, neahna ipupun xā atajē na amā ijahkre pejtu. Ne ate Antijoc jō krī me, Ampokrekā jō krī me, Ritij jō krīkam, por ampo cunea te ito kēanre ata na atejahkre pej pejtu. Pē ajco Pahpām pē Pahhiti ampo itajē cunea pē ito hapōj to ipa. ¹² Ne por Jeju kōt me amji ton to me ipa prām atajē cunea, quē ha icuxā, ampo itajē na me amji pupu. ¹³ Ne me hūmre krā kēanre, mehkwȳ mā ihhēj to ipa atajē kwȳa to ri, cute me cumā ihhēj jahpan xā na, mehkwȳa kwȳ te hanea ne me cumā ihhēj.

¹⁴ Ne ca Timot, pom ate ampo to hahkre ne hahkre pej, ne catyt kam ihkōat apa atajē kam, ca ha quēt to acrā tu. ¹⁵ Ne pē ca gōkre nōre naamā, Pahpām jarkwa to cute me amā hahkre catējē jahkre pej, atajē cukwa kam ri amā Pahpām jarkwa jahkre pej. Ne pom Pahpām jarkwa jō kāhhōc ita, quē ha ihtyj ampo cunea na atehcajpa. Ca ha gūparkrā kreti to awpa, ne Jeju Crixtō to amji mā ahimpejto apa, ne akēn cati pē acato.

Cu ha Pahpām jarkwa to me pajāpēn xā caxuw me pahtcūmpēj

¹⁶ Ne pē ramā mam Pahpām na mehkwȳ, Pahpām Carō Pejti jarkwaa kōt, ihkāhhōc ata kam mehhōc. Ne ampo pejti itajē cunea caxuw ri impej he. Ihtyj ampo pej cunea to me cumā hahkre xā caxuw impej. Ne cute me ampo kēn ton, mā intēte cute me cumān xā caxuw impej. Ne me cute amji kam me hapac xā jikutti, mā cute hacpȳa mā mehcuhctac xā caxuw impej. Ne caxwām catia mā, catyt kam me ipa xā to mecumā hahkre xā caxuw hanea ne impej. ¹⁷ Hōhō, quē ha jūm mā Pahpām kōt ipa, ne cumā hāpēn catē na cumā amji ton to prām na, quē ha ihkāhhōc ita cahyt, ne ampo par jahkre pej tomō, ne ramā hāpēn xā impejti cunea caxuw amji mā hācuprōn to mō.

4

Timot te mehcunea mā Pahpām jarkwa jarēn xā

Coroxo 4.5-6

¹ Ŷhŷ Timot, wa ha gapackre ne Pahpām me, Jeju Crixtōkam mare mā amā ijarkwa ta. Pom Jeju te mehcukij ne me ajpēn pē me to ipicokjēr xā jō amcro kam, quē ha amji na mehtyc to cuprō, ne mehtfīr to cuprō, ne cute ahpȳanre na, cute ame amji kam hapac xā ton atajē kōt, mehcukijxā caxuw. Mā Jeju te ahna me hahkre pej atajē na, quē hamehcukij. Ne cute mehcukij jirō pē, quē ha amji to pjē cunea jō Pahhiti. ² Cwȳrjapē wa ha amā ijarkwata, ca ha mehcunea mā Pahpām jarkwa to acakōc to apa kam apec xā nare kam, kam xuwcaca nare kam, me cumā to acakōc toapa. Ne hanea ne apec xā kam, xuwcaca kam, me cumā Pahpām jarkwa to acakōc to apa. Negūjarēn xā ita na me cumā awjhakrea ne, ne ma mehkēn tēte mehcalphērkār to apa. Ne me cumā ampo itajē to hahkre na, amji mā me to gāhtātti toapa, ne ma ajpēn kam me hakryti na me cumā gūjahkre to apa. ³ Nāmri quē ha cormā me hūmre jūpar nare atajē jō amcro kam ahtwȳ, quē ha nee me gūjarēn pejtipē ampeaj kam atajē kam me hapac nare. Neamjia kōt cute amji mā me amji kam hapac xā kīnti atajē kōt, quē ha ame ipa. Ne amji mā, cute me ampo to hahkre catējē jāhtōa ne me to cuprō. Ne me cumā:

— Itē amji mā me ampo parna prāmti atajē to, ca ha me imā hahkre — hane. ⁴ Ne pom me hūmre itajē, quē ha me Pahpām jarkwa pejti kam me hapac jicu, ne ajte menquētjē jūjarēn hēj xi xā kam, quē ha quēt me hapac to me ipa.

⁵ Ne ca Timot, ca ha itajē cunea pē amji to guphē to apa, ne ma ahna amji jamār

peaj ne. Ne ate amji pupun xà kén itajé mā awcañña ne, ne cama amji to apê Pahpám wyr me to ipipkjér caté na, amji toimpeaj ne. Pom apê Pahpám mā me gápén catéjé nō ita? Na ca ha cumā gápén xà itajé cunea to impeaj to apa.

⁶ Pê wa mam Pahpám mā ramā amji gó, ne cumā amji to awjahkre, ite cumā ijápén itaa kam ityc xà jō amcro mā hahér, na pê wa cumā amji toawjahkre. Ne ramā ipê pjékrän to mó, ite amji to ijüyahkre xà ata wyr. ⁷ He wa ramā ite ampo kén itajé cunea me amji cujtén to kénre nare. Ne hanea ne ijáhcukren kénre nare, ne wa hanea ne ite amji mā itejeto to amji mā ihimpej xà ita juwahi to kénre nare. ⁸ Ne pom ijápén xà itajé jahpan xà na, ramā Pahpám cahé na imā ijámcwyr xà impejti ata nō. Ne mehukij ne me to ipicokjér xà jō amcro kam, quē ha Pahhitipé krâ kreti te catyt kam me pahtukjér caté ata, quē ha imā ijámcwyr xà ita gó. Ne ijámcwyr xà ita pê ihhéj rüm pjé kam pahhi krähkà. Quē ha Pahpám ikrá na ikrähkà ata pupu ne imā:

— Ate amji kam gapac xà cunea na apeaj to apej — hane. Hôhô, quē ha Pahpám ito hane, ne nee wa ha ahte hajýr nare, ne por Jeju jikaj kam, mecumā amji kian kam mehikaj to ipa atajé, quē ha me hanea ne icuxá ame amcwa.

Pê Pawró Timot mā amji jaré

⁹ Na ca ha atýj ajpén iwyr atém pyrentu ne ipupu, nãmri wa ahte ikri. ¹⁰ Pê Tema amji mā pjé ita te amji kam hapac xà kín, ne incryc imā hikra ne ma tē, Texarón jō krí wyr. Mā Crexén ma Carati jō pjé wyr hâpén xà wyr tē, ne hanea ne Tito ma Tarmati jō pjé wyr hâpén xà wyr tē. ¹¹⁻¹² Ne pê wa ma Epet jō krí wyr Tiquicó kujate. Mā Ruc pyxit peaj ne icahé na ikrí. Ca ha tē ne Macô japrô ne ajpén to tē, nãmri taa mäquê ha ihtýj ijápén xà ita na itehcajpa. ¹³ Ne ajpén me amôr xà wyr, ajpén me imā ite Trôwat jō krí kam, Carpojürkwa kam, ikâhti juwahi ata pý, ne hanea ne ajpén imā ihkâhhôc kwý jâhhuc atajé incwa, ne nee ca ha, por wa cormâ kam ihhôc to prâm ata to me gapac kêt nare.

¹⁴⁻¹⁵ Ne ma amji na me wakýti to hâpén caté japrý te Arexânre ata to me guphêa ne. Nãmri pahte amji kam me pajapac xà ita na, ampeaj kam cama me pahkam hâpré, na pê ramâ ito kén crire nare. Ne imâ cute ito kén jahpan xà na, Pahpám te cumâ hâmjör na to prâm.

¹⁶ Ne pê Roman catéjé jō pahhiti icukij prâmte, amji cuna mā ixâm, pê wa ahte me cuna mā xa, ite amji na ijaprâr prâmte. Pê aje me pahkwý itajé cunea me ire, ne ma ipê amehcahkum. Ne pom cute me

itohajýr xà ita na, quê nee ijahpan xà na jû caxuw Pahpámjû mā me ton nare. ¹⁷ Pê Pahpám icahé na xa, ne ma imâ carôt gó, pê wa carôat kôt mehcahkrit atajé mā Jeju jarén pejti itajé cunea jarén toxâ, ne pea ite amji to ityc xà jahpan. ¹⁸ Ne quêt me Pahpám pê Pahhiti te hajýr româ mā, quê ha ampo itajé cunea pê iptyâ, ne ma côjkwa wyr ijaprô, wa ha curia ihhimpej xâ atakrac ri ikri. Ýhý, cu ha hôtpê Pahpám mā me pajújarén to hajýr to me papa he:

— Hirâ pê, mehcunea jirôa pê acati — hane. Quê ha mehcunea me pahkampa, ne me harkwa to:

— Ampeaj kam! — hane.

Pê Pawró me, mehkwy Timot mā me amji jaré

¹⁹ Ne Prixirakwýj mā ijaré, Aquira mea mā, ne hanea ne Onetipo me, mehkramea mā, me cumâ ijaré. ²⁰ Ne Eraxô mat ri Corinti jō krí kam hâhhuc, ne ite amji jakân pê Tropimo juwahi, Krítépti kam, pê hâ incwýrjapê wa huwahi. ²¹ Ajpén me amji jahkre, ne pahhâjé pým xwýjrea na iwyr me acator to me hahkre. Ne hanea ne me pahkjéjé kwý itajé te ri me amâ amji jarénkujahéc he: Ewpuro me, Prutén me, Rino me, Cawtikwýj me, mehkwy cahhur itajé cunea te me amâ amji jaré kujahéc. ²² Na wa ijôtpê ite Pahpám mā me acajrén to hajýr he:

— Me ijô Inxû, ca ha Timot mā acarôt gó, quê nee apu acarôt ita kam amji na ampo cãmjí nare. Ne Timot na mehkwy cunea to impeaj ne — hajýr. Hamre.

TITO WỲR Pawrò Jō Kàhhòc

Ýhý, pê Pawrò pê Jeju jarkwa na memprar catéjê nõ, ne Tito mä hõ kàhhòc kujate. Na pê hõ kàhhòc ita japrý pê **Tito Wỳr, Pawrò Jō Kàhhòc** (Tito). Ne pê Tito ajco Pawrò kôt apu ipa. Jirô pê mä pê Pawrò Kënpojrejô pjê kam Jeju na mehkwy mehkry atajé to ihhimpej catê na hãm. Ne pom cu me hõ kàhhòc cahyt ita kam, pê Pawrò Tito mä, jû caxuwjûmjé te me cupé Jeju na mehkwy na cumâ amji jarën, ne ajeare mä cute amji kam me hapac xâ ton atajé cawpa. Ne hanea ne cute cumâ, cute me hümreimpejti pê catyt kam atajé to, Jeju na mehkwy jamâr catê nõ xâm na hûjahkre. Märquê me cumâ Jeju na mehkwy te ajpén kam mehcariicti kam, amji to me ipijapar to hahkre na, cumâ hûjahkre.

Pê Pawrò Tito mä amji jarë

Carati 2.1-3

1-2 Hápà Tito, ipê Pawrò, ne ipêPahpäm mä ijapén catê, ne hanea ne ipê Jeju-Crixtô jarkwa na iprar catê, ne pa wa ha amâ ihkâhhòc ita to. Pê Pahpäm icapi, ne mehkwy wyr ikujate. Pom pê ramâ mam amji mä mehkwy capi atajé, waite mehthejapar, mä cute me hûnâr to ihtyaj prämte, pê me hýrmä ikujate. Ne hanea ne cute Jeju to amji mä mehhimpej kam me to incrâ tu to präm to pê mehwyr ikujate. Ne hanea ne caxwäm catia mä, catyt kam me papaprämte, me cumâ Pahpäm te amji kam hapac xâ tohahkre. He nee Pahpäm apu ihkéj nare, ne rý pêa mä, pê cormä pjê ton nare kam, me pamä cuteamji cahé na me pahto ipijapar rohnýtti mä xâ na amji to, cu pahtyj me hikaj. ³ Pê rý pêa mä ramä me pamä amji to. Ne ramä cute me pamä amji ton xâakam hâhhuc, na ri ihtyj ita caxuw apucahé na me pancjéj xâ to me pamä hahkre. Ne pomcute me pamä ampo to hahkre xâ ita pê imâ cugô, ne ite mehcunea mä to ieahküm xâ na harkwa ta. Ne Pahpäm te me pahkén kéanre catihti ata pê me pahto hapój atá jarkwa kôt, wa mehcunea mä harén xâ impejti itajé jarën to ipa.

⁴ Ýhý Tito, itea wa amâ ihkâhhòc ita ton. Ampo na? Cu ajwar Jeju to amji mä pahhimpej ita kam, wa ijtýj ato amji kra. Ne Pahpäm pê me pajö Inxü Cati, ne ihcämter Jeju Crixtô te ri me pahkén kéanre pê me pahto hapój, na wa ijotpê me cumâ acajrén to ipa, ne me cumâ:

— Tito to impeaj ne, ne caprï, ne caxwäm pê me cumâ me acarïcti jör to me apa — hane.

Tito te mehkwy to mehhimpej catéjê pyxwýr xâ

1 Timot 3.1-13

⁵ Cwýrjapê pê wa cô jipôc ri, Kënpojrejô pjê ata kam guwahi, ne amâ ijarkwa hyr to:

— Tito, cormâ nee jûm te krí cunea kôt Jeju na mehkwy mä me to ihhimpej catêjê pyxwýr nare. Cwýrjapê ca ha ahpýanre na me akwy cunea mä, me toihimpej catêjê ton part — hajýr. ⁶ Cwýrjapê wa ha ato ihimpej. Ca nee Jejuna mehkwy to ihhimpej catê na, atyj jûm xâm nare. Ne quêt cute me hajýr catêjê nõ, ca ha hâm he. Quêha hûmre nõ pê catyt kam ipa catê, quêt nee jûm ihköt harén nõ to kén nare, ata pê quêha me to ihhimpej catê. Ne cumâ hixi pyxit peaj, neajpén na me ajkrut peaj. Quêha mehkra xwýjé pê catyt kam Jeju na mehkwy. Mär quêt nee jûm, me hûpar nare, krâ kéanre na, amehkra to ihcakôc nare.

⁷ Ne Jeju na mehkwy to mehhimpej catêjê pupun catêjê atajé, quêt ha Pahpäm jâpén xâa to me hâpén to me ipa. Cwýrjapê quêt ha mehkwy nõ te, cute ampo to kén nõ na harén na, quêt ha nee cupé mehkwy to ihhimpej catê nare. Ne me cumâ, cute amji kam me hapac xâ impejti cajcucre to me amji jaréc jahkre pej. Ne haneane me cumâ cute amji kam hapac xâ pytiti to amji jaréc jahkre pej. Ne por quêt ha me cupé mehkwy to ihhimpej catêjê atajé, quêt ha nee amji toame cati präm nare, ne nee amencryc xi nare, ne nee côxýhti to ame amji to ipipân to me ipa nare, ne nee ame hâprê nare, ne nee ihtyj ahti na hâpén xâkéanre atajé to amji to me hakràj präm nare. ⁸ Ne quêt ihcunea na, me hûrkwa to me hâhcajrênti ne, ne me cumâ ampo pej pit kín. Ne caxwämcatia mä amji to mehhimpej to mempej, ne ampo kén cunea tête me amji jiprôn to me ipa. Ne mehcunea to me amji kam hapac to me ipipénti to me ipa. Ne catyt kam me Pahpäm jarkwa kôt ameipa. Hôhô, quêt ha Jeju na mehkwy to mehhimpej catêjê pupun catêjê atajé cute amji kam me hapac xâ to me hane. ⁹ Ne ihtyj me caxwäm pê amji mä me Jeju jarën pejti itajé to me ipijarô to impejti to me ipa. Ampo na? Pom harén xâ ita, nee mä ihkéj xâ nare, ampeaj kam ri. Ne ihtyj hûjarén xâ ita to me cumâ me hakryti to ihtyj to ipa. Ne hanea ne hûjarén xâ ita, cute cuna mä ame ampo to cupan catêjêmä harén to ipa.

Tito te Kënpojre catêjê mân xâ

10 Ÿhŷ, Tito, ca ha maamji to guphê to apa, nâmri ampeaj kam cute me Mojxe xwyjô kâhhôc to me cumâ hahkre to mehkéanre to meipa catêjê jâhtô. Ne xwahna cumâ me ateJuta catêjê kôt me Mojxe xwyjôkâhhôc cunea kôt me amji ton na, me cumâ me atoprâm. Na ri hôtpê me amâ hûjarên to hane he:

— Gapacta ne Jeju to amji mä me ahimpej to me apa, ne hanea ne hîkjê na, Mojxe te me hapackre xâ cunea kôt me amji ton to me apa — hane. Ne amehhêj xia jarêñ to me ipa. Ne ame to ihhimpej catêjê pejti atajê cunea cuna mä, mehkén to pit mä ame amji kampa.¹¹ Cwýrjapê ri imâ ate cute me hajýrê män na ato prâm. Na ca ha me cumân prâm, ne me cumâ garkwa to hane he:

— Me kêt! Ne aracri ame apa! Ca cama apu krí kam ikrejâhtôa kam mehkri atajê cunea te me Pahpâm jarkwa pejti ata kôt me ipa xâ kaj na mehcahpérkár to meapa. Ne ate ampo to me cumâ hahkre xâ kéanre itajê to, nee ate me cumâ hahkre xâ nare. Ne ate amji mä mehpore incwýr prâmte, ca ame hajýr to me apa. Xâ nee ajte ita na me apahâm nare? — Hô, ca ha me cumâ hane.¹² Ne Kênpojre jô pjé ata kam mehkwâyä nô te Pahpâmjarkwa to ihcakôc catê ata te amji jarêñ to:

— Me ipê Kênpojre catêjê hôtpê me ihêjxia to me ihêj xi, ne ihhêj rûm me ipéhamprô kên jâprêa to hâprê atajê, ne ampeaj kam ite me xuwcaca, ne cama ampeaj kamme ijâpân cati — hane.¹³ Ne pom cute ampo na me amji jarêñ xâ ita, ampeaj kam ri. Cwýrjapê ca ha ma cute amji kam me hapac xâ ita tête me cahpérkárto ihytaj to apa, quê catyt kam caxwâmcatia mä Jeju to amji mä mehhimpej to me ipa.¹⁴ Nee ca ha hipêr mam Juta catêjê quêtjê jûjarên xâ to mehcakôc catêjê me, mehkrrâa kam, cute me caxuw amji mä mehcakôc xâ to mehhimpej atajê to me amji japackre nare. Ampo na? Atajê te ri ramâPahpâm jarkwa pejti caca ne me hicu. Nâmri mehcakôc xâ itajê nee Pahpâm pîn me caxuw me cumâ hapôj nare. Ne por Juta catêjê te Jeju kôt me amjiton jicu atajê krâ pîn ri me caxuw itajê japoj.

¹⁵ Ne Pahpâm te ri me pahtcaxwâm pê ame pahtcümpej, mä me pampej. Cwýrjapê cu ampo pejti na pit mä me prâm. Ne por me Pahpâm par nare, neampeaj kam me caxwâm pê, mehtümti atajê mä ri, ampokén itajê cunea na prâm. Neme cumâ ampo pejti itajê ihkéanre, ne ampo kên ri me cumâ impej.¹⁶ Ne ihytjy Pahpâm kôt me ipa catêjê na me amji jarê. Mä nee me hâpêñ xâ itajê Pahpâm kôt me ipa catêjê na me harêñ nare. Ne me hûpar

nare, mä ihytjy ame hâhcûrê to ame ipa. Na ri nee ampo caxuw mempej nare.

2

Tito te catyt kam mehkwây to ihhimpej xâ

1 Timot 1.6-14; 4.6-16

1 Ne quêt ca nare, ca ha catyt kam ampeaj kam me cumâ ate ampo to hahkre xâ atajê to hahkre. ² Ne mehkâ atajê mä gûjarêñ to hane he:

— Ame amji mä quêt nare, ne me amji mä ampejti ne. Ne catyt kam, caxwâmcatia mä me apa. Ne ampo kên cunea tête me amji jiprôn to me apa. Ne Jejua to amji mä me ahimpej tyaj to me apa. Ne amji mä me akwây kinti to me apa. Ne me gûcanâar kam me apa — hane.

3 Ne hanea ne pyjê kâ atajê mä gûjarêñ to hane he:

— Ca ha Jeju mä me amji gô, ne catyt kam, ate amjî kam me gapac xâ impejti to amji mä me apijapan to me apa ata na. Ne nee mehkwây toame akwây mä ihkôt harêñ kên to me apa nare. Ne nee còxýhti to akôm to amji määhimpej to me apa nare. Ne ampo pejti to, ca ha quêt me hahkre to me apa.⁴ Mâr quê amji cuxâ mehkwây cahâj tuwre atajê mä awjarê, quê ha cute catyt kam ame ipa na, quê ha ramâ amji mä mempjê me, mehkra kïn to me hahkre.⁵ Ne amji mä me ampejti ne, ne ampo kên cunea tête me amji jiprôn, ne catyt kam me ipa, ne nee apu mehkwây pêmempjê caxun to me ipa nare. Mârquê catyt kam me hûrkwa jâpêñ xâ to amjimâ me hâpêñ pejti to me ipa, ne ihytjy amji caxuw mempjê kam me hapac to me ipa. Ne me hâhcâjren jâhcâprîti ne. Quê ha cute amji to me hâpêñ tohajýr to me ipa na, quê ha nee jûm Pahpâm te me pamâ ita to hahkre xâ ita cuna mä ihcakôc kên nare — hane. Hôhô, ca ha pyjê kâ mä ahimpej xâ to hahkre to hane, mâr quê mentuw kwây mä to hahkre.

⁶ Ne mentuwjê to hanea ne me hapackre. Mâr quê caxwâmcatia mä, catyt kam amji to mehhimpej, ne ampo kên cunea tête me amji jiprôn to me ipa.⁷ Ne ate hajýr, ca ha catyt kam apa ne ampo pejti ton to apa, mâr quê amji mä me apupun xâ kôt, hanea ne catyt kam me ipa. Na ca ha me cumâampo to hahkre kam pra, ne acryac kam, catyt kamme cumâ ampo to hahkre. Ne ampo pejti to hahkre to, ca hirâa pê me cumâ amji pro rën to apa, ne nee ca ampo kên ton, ne amji cwýrpê ahêj nare. Ne quêt caxwâmcatia mä ampopejti to me cumâ hahkre to apa.⁸ Ne garkwa pejti to pit mä me cumâ acakôc to apa, mâr quê nee jûm apar caca, ne amâ ahêj xi

na hacjēn nare. Ne imā ate amji kam gapac xà impejtiitajē na pit mā me ato prām, mār quē nee me pahcurē xwŷn nō apu akôtharēn to kēn nare. Ne cama me pahkam ihpahāmti ne.

⁹ Ita caxuw ri imā ate cama me cumā hâpēn tome ipa catējē japackre to hajr̄ na, imā ato prām he:

— Amji caxuw me gō pahhi kampa, ne catyt kam me cumā gâpēn pejti to me apa, mār quē me gâpēn xà impejti atajē kôt, amji mā me akiñ to impejti to me ipa. Quē me gâpēn xà na me arē, ca nee xuvcaca te me cumā ampojarēn nare, ne aracri cute ampo na me arēn atajē to me. ¹⁰ Ne nee ame gō pahhi pē me gâhkij nare. Ne quêt ita to ca ha me he, catyt kam me apejti na me apa. Ne me amji jarkwa par pejti to me apa. Quēha mehcunea amji mā me Pahpām te me pahkēn kēanre ata pē me pahto hapōj ata cupa, ne hanea ne amji mā cute ampo to hahkre xà itajē cupa — hane. Hōhō, caha cama me cumā hâpēn catējē japackre to hane.

*Pê Pahpām me pamā amji to ajpē
Epet 2.8-10; 1 Texarōn 1.9-10*

¹¹ Pê Pahpām me pahto impejti prāmte, me pamā cute amji kam hapac xà itajē na amji to ajpē, ne amji pro mē. Mār quē mehcunea me hōmpu, ne mehahkre pej, nāmri cupēa ri me pahkēn pē me pahto hapōj catē, ne ihtyj cute amji kam hapac xà ita to me pahcunea kampa, pjē cunea kam. ¹² Ne ihtyj pahte mam amji kam me pajapac xà kēanre atajē jicu to me pamā hahkre. Por pahte amji kam me pajapac xà te Pahpām pē ampýa mā me pahto ipa atajē mā he:

— Ca ha nee amji to acati prām nare, ne nee ahti napyjē caxun nare, ne nee amji to gakrāj cati prām nare — hane. Mār cu quêt ampo kēn cunea tête me amji jjprōn to me papa. Ne catyt kam, caxwām catia mā ame papa. Ne Pahpām mā me amji jōr to me papa.

¹³ Ne quē ha amcro nō na, jū caxuw, Jeju Crixtō pê Pahpām kra pē me Pahpām catia ata, ihtyj pjē ita wyr̄ amji jaxxā, na cu ha pahtyj hō amcro kam me pajakryti ata na me hikaj. Quē ha mehcunea, cute me pahkēn kēanre pē me pahto hapōj na me hōmpu, ne me hahkre pej. ¹⁴ Nāmri taa mā pē me pahcunea kritxwŷ na amji to, ne me pahcunea jahpan xà na caprō jaxwŷ, ne ampo itajē cunea mā amji gō, ne amji mā huwahiipta to pē me pahcunea kēn pē me pahto hapōj pa. Me pahte ampo pej to pit mā ame amji kam pajapac to me papa prāmte ri, cute me pamā amji kam hapac xà to ihtetetti. Ne me pahto amji kwýa to

prāmte, pē me pantête mepahkēn itajē mā amji gō.

¹⁵ Ÿhŷ, Tito, ca ha atyj ampo itajē cunea to me cumā hahkre. Ne Pahpām jarkwa kôt, ampo na mehpaeacre atajē tehcajpa, ne hacpýa mā me toihtyj. Nāmri quē ha jūm ampo to kēn na, ca ha kam atēm pyrentu, Pahpām jarkwa kôt, ne intēte ihcahpērta. Ne nee amji na jūm te, ate Pahpām jarkwa kôt ampo to hahkre nare na, cute garēn na hamār nare.

3

Cu ha catyt kam me pajō pahhi atajē kampa

Roman 13.1-10; Epet 2.1-10; Tito 1.10-16

¹ Ÿhŷ Tito, ca ramā ate me pahkwŷ mā gūjarēn xà itajē to gūjarēn, ne hipēr to me hapackre, ne me cumā:

— Por me gō pahhi atajē me, me ato ihhimpej catējē atajē, ca ha amji caxuw me kampa, ne mehhimpej xà krac ri me apa. Quē ampo pejti ton na me amā awjahkre, ca ha me gūjarēan kam, hān ne me ampo to. ² Ne atyj jūmjē kôt ame harēn kēn to me apa nare, ne nee ame gâprē nare, ne cama me amjito impejti ne. Ne amji mā me aprīa kam, me gâhcaprīakam me cumā acakôc to me apa, ne amji to me akryjreprām to me apa, ne nee me hirōa pē amji to me acati prām to me apa nare — hane.

³ Pê mam me papē Jeju na mehkwŷ itajē me, me papē amji jahkre kēatre, na pē cu nee ajco me pajūpar nare, ne me pajō pry kajna ajco ame papa. Ne me pahcurē xwŷn caca xà kôt pit mā ame papa, ne ihkōat amji to me pahhimpejto me papa. Ne ampo kēn kīn itajē mā pit mā meamji jōr to me papa, por me pamā ihkñtiatajē mā. Ne pahtyj ajco ame ajpēn curē to me papa, ne ajpēn jū na ame amji to prām to ame papa. Ne ampo itajē ton to pit mā, ajco me amji pyrāc to ame papa. Pê ajco mehkwŷ, ahna ame pahkam incryc, pē cu hanea neamji jahpan xà na ajco kam ame pancryc.

⁴ Pê Pahpām amji mā me pahkñti ita na me pamā amji to ajpē he. Na pē amji mā me pahto impejti prāmte, me pahkēn kēanre pē me pahto hapōj. ⁵ Ne me pahkēn pē me pahto hapōj partu. Xà pē cu ajkī me ampo pejti to na mā, pē ihkōt me pahto hane? Hāpà! He pē cumā me pahcaprī, na pē me pahto hane. Ne Pahpām Carō Pejti kôt me pahcaxwām pē, mepahtettti ita pē ihhēj rûm curmā ame pahpypȳm, ne cormā pahte amji kam me pajapac xà na amencwŷr. ⁶ Pahpām jāhcajrēan to hāhcajrēn, na pē me pamā Jeju Crixtō te me pahkēn pē me pahto

hapôj xà caxuw ikujate. Pê me pahtyc xà jahpan xà na ty, ne me Pahpâm wyr me pamâ pry jahkjé, pêcormâ Pahpâm me pamâ Carô Pejti gô. ⁷ Cwýrjapê cu Pahpâm kam mare mā, cuna mā, catyt kam ame papa ita na, ne ahnaa jû caxuw cahê napahate amji to me papijapar rohnýtti mā xà ata mā ame acjéj.

⁸ Ne ijújarêñ xà itajê ri quêt ampeaj kam. Tito, pom ite amâ ampo to hahkre itajéa to, ca ha ate ampeaj kam me cumâ hahkre na, imâ ato prâm. Ne cute me apar atajê, quê ha me taa ahpýanre na me amji jarêñ to:

— Wa Jeju to amji mâ ihmpej to ipa, mâ Pahpâm te icapři, ne ito kénre nare, ne imâ Carô Pejti jôr, cwýrjapê wa ha cumâ amji gô, ne cumâjâpén pejti to catia to ipa — hane. Cu ha mepahte me ita to hajýr na, quê ha ahname pahcunea mâ ihkénre nare.

Pê Pawrô Tito mā amji krac ri mehcakôc kén catêjé cawpa

⁹ Ne pom cute me hajýr xà atajê pê, ca ha ampýa mā me apa he. Cute amji krac ri ihcaprý na amehcakôc catêjé kêanre atajê me, mam menquêtjé japrý to pit mā cute ame hahkre prâm catêjé me, cute Juta catêjéincaca xà cwýrjapê tee ame ipijapu prâm catêjé atajê pê, ca ha ampýa mā apu apa. Ampo na? He ampoitajê kôt hamreare. ¹⁰ Ne por cute me ato ipicokjér prâm to ipa atajê, ca ha me hapackre. Quê ha me húpar nare, ne hipér me ato ipicokjér prâm, ca ha me hapackre to ajkrut. Quê ha húpar nare, ne cute to incrê xà ita kam, caha me cumâ hikra, ne nee hipér me to amji hapackre nare. ¹¹ Ne por cute me ita ton catêjé, ca ha ramâ mehömpu, ne me hahkre pej, ramâ me caxwâm pê amehkéanrena, na quê ha ihytj ame amji kén mā me amjirê.

Pê Pawrô Tito mā amji jarê

¹² Ne wa ite Metohjêxâ jô krí kam amji to pahhajê kujahêc na amji kam ijapac. Na wa ha ma me awýrArtima me, Tiquicô pijakrut itajê nô kujate. Quê ha curi me awýr cato, ne me amâ ijarê, ca ha jû na me amji to, ne ma Metohjêxâ jô krí wýratêm pyrentu. Ne curia cu ha ajpén cajpa. ¹³ Me pahkwý nô Xena pê Roman catêjé caca xà to cute me amji pyràc xà ata jahkre pejcatê ata, me Apôr, quê ha amû me anaa me tê. Atajê ca ha mehtêm xà ata na mehtehcajpa, mâr quê nee me cupê ampo hamre nare. ¹⁴ Ne imâ me pahkwý te ampo pejti ton to me amji pyràc na imâ me ato prâm. Ne cute ame ampo na prâm to me ipa atajê na mehtehcajpa. Höhô, ca ha me ate amji kam me gapac xà ita ton na, quê ha nee me apê cute me amjikam hapac xà kôt hamreare atajê nare.

¹⁵ Ne pom icahê na mehcunea meipa itajê te me amâ amji jarêñ kujahêc, neme pahkjêjê pê Jeju na mehkwy mâ me ikñiti atajê na ite me to amji hapackre na me cumâ ijarê. Nämri Pahpâm te me ato impejti na imâ me ato prâm.

PIREMŌ WỲR Pawrō Jō Kahhōc

Pê Roman catéjé me hō kría kam Pawrō jaxà, pê curiaJeju cwýrjapê ajco ihkrí. Ne pê Pawrō Jeju na mehkwý nō japrý te Piremō ita mā, pom cu me hō kähhōc cahyt ita kujate. Na pê hō kähhōc ita japrý pê **PIREMŌ WỲR, Pawrō Jō Kähhōc** (Piremō).

Ne pê hümre nō japrý te Oneti ita, Piremō itamā cama apu hápén to ipa, ne cormā to new catia kam ma aracricupê tē. Pê cormā nee Jeju to amji mäihhimpej to ipa nare kam, pê Oneti ata hane. Ne ihyj ajco apu ampo kéanre ton to ipa. Mä Roman catéjé te, cute ampo kén ton atajé na me hömpun, ne mehpro ne me haxár, mā ihkrí. Ne curia ri cute Pawrō cajpar.

Mä Pawrō te Oneti mā Jeju jarén, mā cute ihyj amjimā to ihhimpej to ipa. Jirô pê mā ri ma ita caxuwOneti hacpýa mā hō pahhi Piremō wýr ikrár. Mā Oneti jō pahhi ata pê cormā hō pahhi rohnytti mā. Ne Oneti mā hō pahhi pê Piremō ata cupa. Ampo na? Pê nee cumā amji jarén nare, ne cormā to new catia kam, aracri cupê tē, cwýrjapê ri cumā húpa. Mā Pawrō te ramā Piremō pupun pejtu, na ri cute cumā ihkähhōc ita ton, mā cute hacpýa mā Oneti na amji caxár prámte.

Pê Pawrō Piremō mā amji jarē

¹ Hápà Piremō, apê me ijöikwý nō, ne apé me ikwýa nō, me ijápén xákam. Ÿhý, ipê Pawrō, ne pa waha amā ihhōc. Pê Roman catéjé me ijaxà, wa mehacjén xà kam ikri, Roman jō kría kam, Jeju Crixtó cwýrjapê, ne me pahtō Timot me, wa apu amā ihhōc. ² Ne wa ha hanea ne gürkwa kam, cute me cuprón atajé mā mehhōc. Ne ihkähhōc ita, ca ha hanea ne me pahkjé caháj pê Apikwyj me Arquipo péicahé na cute amji pupun kéanre caté ata mā, ca ha me cahyt.

³ Imā Pahpám pê me pajō Inxū Cati me, mepajō Pahhiti pê Jeju Crixtó te me ato impejti, ne meamā iħcaricti jör na me ato prám.

Piremō te amji kam hapac xà

⁴ Na wa ijötpê ampeaj kam, meate Paħpám kót amji ton ita na, cumā me acajrénto ipa. Ne wa ato amji japackre, ne apyrén ijakryti na, Paħpám mā amji jarē. ⁵ Ne amā Paħpám na mehkwýcunea kínti, na ca atjy me pajō Pahhiti pê Jeju toamji mā ahimpej to apa. Wa ite ramā cute amji mā ita na me garén na, garén par. ⁶ Cu ha me paħcunea Jeju te amji kam

hapac xà kam me ajpēn hònco tu ne. Ne ca xwýjé, ca hanea ne, ate me icahé na amji hònco tu. Cwýrjapê ri, Jeju pīn ampopejt hapjō atajé, cu hān nepahtýj amji mā me cucwa. Ne ampo itajé jàhtō toħàhtō, wýr cu me pahnō hàhtō na hahkre pej, cu nee mepahnō hahkre pej nare. Na wa ha ijötpē Paħpámna ahwý, mār cu me Paħpám te me pamāampo pejti jör xà atajé na me hahkre pej.

⁷ Ÿhý, ikjé impejti ata, apyrén ijakryti, ne apyrén imā amji kínti. Ampo na? Amā Paħpám na mehkwý cunea kian to meħkín, ca ramā ate me hícunea kam, me cumā me hakry ton crire nare.

Pê Pawrō Oneti mā Piremō na ahwý *Roman 15.7; Epet 4.32*

⁸ Cwýrjapê cu Jeju kam ajpēn topahkjé ita kam, nee imā ate ampo ton xàata na, ijarkwa hyr to ihyaj to prám nare. ⁹ Ne imā akínti ita, imā ana ijāhwýr na pit mā awjahkre, na wa ha cama ana ahwý. Ipê Pawrō, wa Jeju jaxà kam ijāhhuc ne apu ipa, neincwýrjapêa wa me hacjén xà kam ijýr cakrō, wa ha cama ana ahwý, ne nee amā ijarkwa hyr to ihyaj nare. ¹⁰ Ne ite Jeju Crixtó kam Oneti, por cupé amā hápén caté ata to amji kra ata mā wa ite ana ijāhwýr xà ita to ana ijāhwýr. Ampo na? Wa cormā me hacjén xà kam ikrí, ne ahnaaite Paħpám wýr Oneti pipkjér na itehcajpar, na wa ite amji to Oneti pám.

¹¹ Pê mam Oneti amā ampo na hamreare, ne ita caxuw ihyj ampo cunea caxuw amā ipa ne impej, ne hanea ne imā ampo cunea caxuw impej.

¹² Ne ampeaj kam imā iħkín cakrō, wa ha hacpýamā amā iħkujate, ne wa ha itýj hakán pê to ijapac xà. Cakrō wa ha itýj awċaná. ¹³ Ne wa ma amji na to ipijarō prám. Ampo na? Pom cuteJeju jūjaréen pejti cwýrjapê me ijaxár, wa kam ikríta kam, cute gaxà kam, itehcajpar prámte. ¹⁴ Wa nee ate itehcajpar na ato ihyj prám nare. Imā ate amjia kót imā hōr na ato prám. Ca ha caa imā Oneti te itehcajpar hahkre, wa ha cormā amji na huwahi.

¹⁵ Mōrmō Paħpám te apé Oneti tém na hamár, na ri ma apé tē. Ne quē ha ta ita caxuw ihyj awýr to amji jaxà, quē ha ana ahtwý. ¹⁶ Nämri mam pê cupé cama amā hápén caté, ne ita caxuw ri, nee cute amji kam hapac xà pê mam cute amji kam hapac xà ata nare. Ne quēt ita caxuw cute Jeju to Ihà, na ri cupé me pahlkjé. Ne imā iħkín to iħkín. Ne quē ha ijjirōa pê amā iħkín, pê mam cupé amā hápén caté pit, ne ita caxuw cupé akjé pê amā hápén caté, cwýrjapê quē ha amā iħkín.

¹⁷ Hō, ca ha ate ito amji kwý na, ca ha Oneti na amji caxár to hanea, pom ca hān

ne ina amji to pôj he. ¹⁸ Quê ha cute apê ampo to ipictor na, nare, quê ha cute ato new na, wa ha pa amã amgõ. ¹⁹ Ne pom ijûhkraa to ite amã ijâhhôc to incrire ita te hajýr he: "Ipê Pawrô, wa ha pa amã amgõ" hane. Pê wa ramã Pahpâmwyr amõn na, atehcajpar crire nare, ata pêate ito new catia pyràc. Cakrô, wa ha nee ate imã Oneti jôr na ato ihtýj nare. ²⁰ Ÿhý Jeju kam jôhhêwre, ca ha imã ite amji kam ijapac xà ita ton to hane, wa ha apyrén ijakrya to ijakry, quê ha me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô akôt ito impejti ne.

²¹ Ne wa cormã jý ne ihhôc kwýa kam, ite ramã ato amji jpackre, ca ha atýj ite ampo na awýr xà ita to imã, nare, ca ha ite ahna amën xà ita jirôa pê to imã. ²² Ne wa ha hanea ne ana ahwý, ca ha imã ikre caxwýn nô caprã, he wa itýj me ate Pahpâm na me gâhwýr xà ita kôt cute ijamãr, wa hipérme awýr itêm na amji mã to hane.

Pê Pawrô me, mehkwy Piremô mã amji jarë

²³ Ne pom Epaprâ icahê na me hacjên xà kam Jeju Crixtô cwýrjapê ihkrî itajê te hanea ne me amã amji jarën kujahêc.

²⁴ Ne pom me ikwý itajê te ri me amã amji jarën kujahêc he: Macô me, Aritarcô me, Tema me Ruc.

²⁵ Ne imã me pajõ Pahhiti pê Jeju Crixtô te me acunea to impejti na me ato prâm. Hamre.

IXAHER CATÉJÉ WÝR Jûm Jô Kàhhôc

Ýhý, cute ihkâhhôc ita hôc caté te nee kam amji japrý xir nare, ne ihhéj ne Pawró te mõrmõ ihhôc. Ne Ixaher catéjé te Jeju to amji mä mehhimpej atajé cunea mä ri cute ihhôc ne ikuhahé. Na ri ihkâhhôc ita japrý te **Ixaher Catéjé Te Jeju To Amji Mä Mehhimpej Atajé Wýr, Jûm Jô Kâhhôc** (Ixaher).

Pê ihhéj ne Ixaher na mehwkwy nare atajé hacþýa mä Jeju na mehwkwy to, mam menquêtjé te amji kam me hapac xâ tûm ata wýr ipipkjér prám. Cwýrjapé ri ihkâhhôc ita nee cute Jeju to amji mä mehhimpej jicu nare name cumâ apô. Ne Jeju te amji kam hapac xâ tuwti ita ri, mam Ixaher catéjé te amji kam hapac xâ tûm ata jirôa pê impej. Ne ite nee Ixaher catéjé wýr ihkâhhôc tê ita cunea to ipintuw nare, ne ihkwy jatujre atajé ri ite to ipintuw.

11

Pahte Pahpâm to amji mä me pahhimpej xâ kôt harën xâ

Ixaher 11.1-40

2 Petrô 3.5-7

¹ Ýhý me ikwy pê Juta catéjé pê Ixaher catéjé, wa ha me amâ me ate Pahpâm to amji mä me ahimpej to hahkre, ne to capô, mär ca me hahkre pej pejtu ne. Quê ha Pahpâm te me pamâ ampo to hüjahkre xâ ata, cormâ nee me pahwýr cator xâ narecakrô, cu ha pahtyj ampeaj kam, cormâ me pamâ hôr na amji mä me to hane, ne ihyj hikaj. Cu ha pahte Pahpâm to amji mä me pahhimpej na, quê ha ihyj mepamâ ampo pupun xâ nare ata te ikrí na hahkre peaj to hahkre pej. Nämri cu ha pahte Pahpâm to amji mä me pahhimpej nare na, cu ha nee me hahkre pej nare.

²⁻³ Ne cu Pahpâm to amji mä me pahhimpej, cwýrjapé ri me pamâ Pahpâm jarkwa kôt pjé me cöjkwa kam ampo cunea to amji ton nahahkre pej. Na ri me pamâ, pahte nee me ampo pupun xâ nare ata te ri ampo itajé cunea ton na hahkre pej. Nepê me panquêtjé ihyj Pahpâm to amji mä mehhimpej, cwýrjapé ri Pahpâm te me to ihcakôc to impejti, ne me ahna amji caxâr.

Pê Ixaher catéjé quêtjé itajé ihyj Pahpâm to amji mä mehhimpej

⁴ Pê ajco Aper xwý Pahpâm to amji mä hane, cwýrjapé ri Pahpâm mä cute Cân xwý jirôa pê ampo jôr xâ ata peaj to impej. Mä Pahpâm te, cute cumâ ampo jôr xâ ita na cupê catyt kam ipa catê na harën to

impeaj to impej. Na pê ihyj ihkôt Aper xwý na amji capa. Ne pê ramâ Aper xwý ty cakrô, mä cormâ cute Pahpâm to amji mä ihhimpej xâ ata, ihkôat me pamâ to hahkre.

⁵ Pê Enoc hanea ne Pahpâm to amji mä hane, na pê ihcappauw pê Pahpâm ahna amji jaré, na pê nee pjéita kam ihyt nare, pê Pahpâm amji mä ihyfâr na to api, pê nee hipér jû caxuw jûm cumâ cator ne hõmpun nare. ⁶ Jû wýr cu Pahpâm to me pahte amji mä hajýr nare xâ ata kam ihcappauw. Quê ha jûm te Pahpâm wýr hâhtêp na amji to hâhcukjér na, quêha ihyj Pahpâm te ikrí na amji mä to hane. Ne quê ha hanea ne caxwâm catia mä Pahpâm kôt me ipa prámte ahna ahcukij, quê ha ihyj cute ahna hâhcukjér ata jahpan xâ na, cute ahna amji caxâr na amji mä to hane.

⁷ Pê Nowe xwý hanea ne ajco Pahpâm to amji mä ihhimpej, na pê ihyj cumâ, por rý nee jûm te ta catia pupun nare ata cawpa. Pê cute cumâ ihcawpa xâ ata kôt, amjimâ pâr kreti to, mär quê kaam mehkra me, amji to mehtyc xâ jahpa. Mä ihkînté cute nee Pahpâm to amji mä mehhimpej nare atajé te amji curêmâ me amji mén, ne mehcunea jamre. Mä Pahpâm te Nowe xwý te amji mä tohajýr xâ ata kôt ahna amji caxâr, ne cumâ:

— Ate ikam gapac pejti, na ri apê catyt kam apa catê — hajýr.

Aprâw pê cute Pahpâm to amji mä mehhimpej catéjé xakat

⁸ Pê Aprâw xwý hanea ne ajco Pahpâm to amji mä ihhimpej to ipa, pê Pahpâm cumâ jû ri cute pjé to hô tekjé xâ ata to, hüjahkre xâ ata na, amjimâ to hane. Ne ma harkwa kôt, nee jû ri cute hô pjé ata jahkre pej nare kam, ihwýr mõ. ⁹ Pê Pahpâm Aprâw mä pjé to hüjahkre xâ ata kôt, ihkôat ihwýr mõ ne curi cato, ne kam ikrí. Ne hanea ne ihkra pê Ixac me, ihtâmxwy japrý te Jaco ata me, kammekrî. Ne pê hanea ne Pahpâm Aprâw tâmxwy tâmxwy mä, menquêtjé kôt pjé ata to awjahkre. Ne pê me cupê mehcakriat, ne ajco pryre kâ to ikre ata kam mehkri. ¹⁰ Ampo na? Nee mä ampo na nare. Pahpâm te me cumâ amji ton xâ ataa na, cute me cumâ jû caxuw krí jamre nare ata xâm na, cormâ me hikaj.

¹¹ Pê Aprâw ramâ ihweaj to ihwej, ne hixi pê Xarakwyj ihkra crâ cakrô, pê Pahpâm ahnaa cumâ ihkra to awjahkre. Mä cute cumâ ihkra tohüjahkre xâ na amji mä to ihhimpej, ne ihyj hikaj, mä cumâ ihkra pê Ixac pým. ¹² Hô, pê hûmre pyxit peaj ne ajmâr ty, ata kôt ri mehtâmxwy jáhtôa to hâhtô, ne me cupê

caxêre jâhtô pyràac, nare, me cupêcôxwa tohkà na pjênxôm carôt jâhtô pyràac.

¹³ Ne ite me amã me panquêtjê jarën xà kôt harën itajé ri, Pahpâm to amji mã mehhimpej to me ipa ita kam amehtyc. Ne nee cute me Pahpâm te me cumã ampo to hûjahkre xà atajé cwyr nare kamamehtyc. Ne cute cormã me ampo cunea to Pahpâm te me cumã hûjahkre ata jarën par, ne nee cormã me hômpun pej nare kam, ihhéj ne ramã cute me hômpun, na ri ame hakry, ne ihtyj ahna me amji jarën to me hane he:

— He nee me ipê pjê ita tekjê nare, ne me ipê mehcahkrít, na wa pjê nôa pîn icator, ne ma ihnô ita wyr mõ — hane.

¹⁴ Ne cute me amji jarën xà ita kôt, cu ramã pahte me hô pjéa japén na me hahkre pej. ¹⁵ Quê rý mã pjê pîn me cator ata wyr hacpýa mã me amji jaxâ, ne nee hipér hacpý mã cute me amji jaxâr xà to ame amji kam hapac nare. ¹⁶ Ne quêt ame côjkwa jô pjê impejti ata pit japén to me ipa. Ne atajé pê Pahpâm kra impeaj, na ri nee me hû na ihpahâm nare. Na ri ramã cute me cumã côjkwa kam mehkrí xà ata ton.

17-18 Pê Pahpâm Aprâw mã ihkra pê Ixac to hûjahkre to hane he:

— Ixac pê akra ita cucwa kam, quê ha amã me atâmxwý hâhtôa to hâhtô — hane. Pê Pahpâm Aprâw mã hajýr cakrô, cute ihkra pê Ixac na capi prâmetihcuran na cumã harkwa. Mâ Pahpâm jarkwa kôt ramã cute ihkra curan ne to caxâr xâa kam, cute amji mã harkwa to:

¹⁹ — Wa ha ihcura, quê ha ihtyj Pahpâm hacpýa mã ikra to ihtír — hajýr. Mâ Pahpâm te cute ihkra curan tête huwahi xâ ata pê ihhéj rûm ramâhacpýa mã ihtír.

²⁰ Pê Ixac xwý hanea ne ajco Pahpâm to amji mã ihhimpej to ipa, na pê Pahpâm mã mehkra pê Jaco me Exaw tâmxwý te amji to me ipijapar xâ na mehcajrén, ne me cumâ:

— Quê ha Pahpâm ihtyj jû caxuw ato impej cati, me atâmxwý mea mã — hajýr.

²¹ Pê Jaco hanea ne ajco Pahpâm to amji mã ihhimpej to ipa, na ri ramã ihtyc xâa kam, cute Pahpâm mã mehtâmxwý pê Joje xwý kra pijakrut atajé cajrén, ne ihtyj cormã hâwkô ata na cute amji cajparne xa ne Pahpâm pejti na harën, ne to amji kampa.

²² Pê hanea ne Joje ajco Pahpâm to amji mã ihhimpej to ipa, ne ihtyc xâ wyr, mehkjéjê pê Ixaher catêjé te Ejit jô pjê pê me cator na me cumã haré. Ne cute me cumã harkwa hyr, mâr quê jû caxuw hacpý mã me amjijaxâr xâ wyr mehhî to mõ, ne ma Pahpâm te me cumã pjê to hûjahkre xâ ata ri me harêt.

²³ Pê Mojxe xwý pâm me inxi hanea ne ajco Pahpâm to amji mã mehhimpej to me ipa. Na pê Mojxe cumã ihpym, pê Paro xwý pê pahhi me ahkrare curan na me cumã harkwa ata kaj na, me to amxu. Ne pê ihkra ata impeaj to impej, pê me hômpu, na pê nee amji mã me pahhi atacupa nare, ne cama me to ipimxur to putwry incrê.

Pê Mojxe Ixaher catêjé mã cute mehkritxwý curan na to hahkre

²⁴ Pê Mojxe hanea ne ajco Pahpâm to amji mã ihhimpej to ipa, ne ihkâ, ne ma apu cute me, cupê Paro kra cahâj ata kra na me harën na ihcaca. ²⁵ Na pê cute ampo kên cunea to amji cajpuaw to ipa xâ to hatujre xâ ata kam pê hicu, ne quêt ma mehkwý mã hâr na amji to. Ne me cumã axâ ne me caheh na amji pupun xâ kâenre to amji pupun to ipa. ²⁶ Ne pê amji mâ:

— He quêt ha ihtyj jû caxuw Pahpâm ite amji pupun xâita jahpan xâ na hirôa pê imâ amgô. Na wa ha Ejitjô pjê jâhcukréj pejti itajécunea to amji pê ijapac kêt. Ne Pahpâm te me pamâ cute ampo kên cunea pê me pahptyâr catê to hûjahkre ata cwyrjapé, wa ha cute ame icuré catêjékam amji pupun to kâenre ne — hane.

²⁷ Pê Mojxe ajco amji mã Pahpâm to ihhimpej to ipa, na pê nee cumã pahhi pê Paro ata te kam incryc xâ ata cupa nare, na pê ihtyj Ejit jô pjê pê mehkwý to cato, ne ma me to mõ. Ne me to mõr xâ ata kam, ihtyjhhéj ne, por me Pahpâm pupun xâ nare ata pupun to me mõ. Na pê kypê me cumã húcanâr nare. ²⁸ Ne pê Pahpâm to amji mã ihhimpej, na pê me Hakrenxâ jô amji kñ to Pahpâm jarkwa kôt mehkwý mã ihhimpej, ne to hahkre. Ne amji kñ ata kam, pê ikre cunea kôt cute ame carâ cahâcrekra pê mehkritxwý caprô jaxwý na me cumã harkwa ta. Mâr quêt ame hâxwy, quêt Pahpâm pîn ajpén me ahkrare cakôní curan catê ata tê, ne mehkritxwý caprô pupu, nenee mehkwý pê Ixaher catêjé nô pê ihkra curan nare.

²⁹ Ne pê Ixaher catêjé hanea ne Pahpâm to amji mã mehhimpej, na pê ma Côxwatepti cajpuw amcrâre ata na me rê. Pê Ejit catêjé me cuxâ ahna me irêr prâm cakrô, pê cama cô me hipej.

³⁰ Pê Ixaher catêjé Pahpâm to amji mã mehhimpej, na pê Cana jô pjê mã me hâr xâ ata kam, ihtyj Pahpâm jarkwa kôt Krícuwati ata pu na me ipijarôa to me amcro to xet, me ajkaam pê krí tête kwyc ata cunea apu ajxwý, ne pê kam mehkri catêjé atajé cunea jipej tu. ³¹ Pê Rapekwýj xwý pê mempijapit xyre ata, ihtyj Pahpâm to amji mã ihhimpej, na pê Ixaher catêjé te krí pupun catêjé atajé na amji capa, pê

nee cute me Pahpām par nare atajē kōt me cahāj ata curan nare.

Pê menquêtjé kwý te Pahpām to amji mā me hajyr atajē, ihtyj me ampo cwa

³² Hamre ramā ite me amā ijūjarēn xà ita jamre. Ampo na? He ampeaj kam cute mam Pahpām to amji mā mehhimpej catējé jāhtō, na wa rý mā me amā Gitō me, Parac me, Xānxā me, Jeta me, Tawi me, Xamer me, Pahpām jarkwa to mechcakōc catējé kwý jarē. ³³ Ne itajē pê hanea ne ajco Pahpām to amji mā mehhimpej to me ipa, na pê krīxāre kwý jō pjē kōt ajco me ajpu ne me hipej, ne amji mā me hō pjē atajēcunea pytā, ne me to hō tekjē. Ne pê catyt kam, mehkrā kēn me, mempej catējé atajē to ajpēn pê me ajcokjē. Ne pê ihtyj Pahpām te me cumā ampo to hūjahkre atajē incwa, ne ihtyj amji tēte me ropcahacti jōkre hōhti ata jarkwa to me ajpý.

³⁴ Ne pê hanea ne mehkwý, cuhy kam cute me irēn xà ata kam, ihtyj cuhy pôc kam ame ipa, ne nee jūm caxār nare. Ne pê hanea ne mehkwý, wapo xwahhihi to cute mehcuran xà ata pê me amji pytā, na pê neeme jūm curan nare. Ne pê mehkwý peacre atajē, carôt týj mā me axà. Pê mehkwý mā me hâprē xà caxuw ampeaj kam me carôt týj cati, ne pê ihtyj krīxāre jō krâhtare jāhtōna ne ajco me tohjē. ³⁵ Ne pê pyjé kwý te ramā mehkjéjé tyc atajē tîar na hacpý mā amji mā me huwahi.

Caty kam Pahpām kōt ame ipa atajē, ihtyj me amji pupun xà to kēanre

Ne pê mehkwý hanea ne Pahpām to amji mā mehhimpej cakrō, ihtyj cute amji pupun xà kēanre to me amji pupu. Ne ma me amji mā hikran caca, ne ihtyj Pahpām cwýrjapéamjí na me curê xwýn jamā, mā me cumā mehkjáx xà ton to me ipa ita to mehcura. Ne pê ajco mehkjáx xà na me amji pupun xà ata kam me amji mā:

— Quê ha ihtyj Pahpām ite incwýrjapé amji pupun xà kēanre to amji pupun xà ata jahpan xà na, hacpýa mā cute ito iñr xà ata kam, hirôa pê imā amgō — hane.

³⁶ Ne pê mehkwý na cute me xwý xà kēanre xà atajē to me cumā ihpahàm catia to, ne mechcahyr xà kēanre to mechcahy. Ne wakyre te mechcajpre xà to mehkwý cajpre, ne me hacjén xà kam me hacjé.

³⁷ Ne pê kēn to mehkwý capê ne to mehcura. Ne pî cokjér xà to mehkwý tîar kam mehcokjé. Ne pê wapo xwahhihi to mehkwý cura. Ne pê mehkwý pê hamreare, pê me curê xwýn cama ame hahêr to mechcapôrto me ipa, ne ame to kēanre, pê ajmâr mehcakrō ame ipa, ne prykâ to pit mā me amji pro to me ipa.

³⁸ Ne kēn me pôti kam me hamreare ata

kam me acto ne ihtyj kēn kre me, pjê kre kam ajco amehkrí. Ne Pahpām mā pjê kam mehcunea mehkri atajē jîrôa pê quêt mempeaj to mempej.

³⁹ Ne atajē cunea, pê ihtyj Pahpām to amji mā mehhimpej to me ipa, na pê Pahpām mā mempej pit, pê me ahna amji capa cakrō, pê nee cormā cute me, por Pahpām te me cumā ampo to hújahkre ata cwýr nare. ⁴⁰ Ampo na? Pahpām mā cormā cute me ampo cwýr xà ata jör xà nare, quê ha cormā me to me pajkaj, mār cu ajkaam, Pahpām te ihcuneana me pahto impej prâmté me pamâhâmjör xà impejti catia ata to me pamâ amgō.

12

Cu ha menquêtjé cuxà, me pahte amji pupun xà kēanre ata mā me awcanâ

Ixaher 12.1-29

Pirip 3.12-16

¹ Ne mam me panquêtjé amji mā me Pahpām to mehhimpej to me ipa catêjé atajē jâhtôa picarô, cormâ ihtyj me pahkôpîr to me ipa. Ne cute Pahpām to amji mā mehhimpej xà atajê ilhêj ne ihtyj me pamâhâpôr to me ipa. Pom hân ne me ipicahur curê, ne me hâhcukrê me, ampo cunea pytîti me, ampo te mechcahperkâr xi atajê cunea jîcu, nemehcakrô me ajcahu, ita jîkjé na, cu ha amji pê me ampo kēn cunea me, ampo kēn te me pahcupu xi atajê cunea jîcu, mār quê nee ampo me pahcahperhîr nare kam, catyt kam Jeju to amji mā me pahhimpej kam me to pancrâ.

² Ne pom me ipicahur catêjé amji cumam memprai xà mā catyt kam me iñit to me pra, ita jîkjé na, cu ha Jejuato pit mā amji mā me pahhimpej to mepapa. Ampo na? He taa mā pê mam Pahpām jô pry kam me paxâm. Ne taa mā pê pahte amji mā me to pahhimpej na me pahto. Ne taa mā quê ha ampo cuneajicu xà kam me pahtehcajpa, mār cu nee pahte amji mā me to pahhimpej xà ata jîcu nare. Ne pê Jeju pjê ita kam ajco apu ipa, ne nee pî kam ihtyj xà ita tête amji hi kwîn nare. Ne ihtyj cumâ jû caxuhwahkryti na amji jahkre pej, na pê ihtyj ihtyj xà kēanre kam ihpahâmti ita mā awcanâ. Na ri amcro ita kam ihtyj Pahpām cahê na, awpôc rûm Pahhitikrî xà pê me hâmtâr cati krî xà ata kam jy.

³ He Jeju te amji pupun xà kēanre to amji pupun, pê mehkrâ kēn hâhtôa ne ma ame curê cakrô, pê ihtyj awcanâ na, to ca me amji japackre, mâr ca cuxà, nee ampo kēn cunea mā gûcanâr tête me amjhîi kwîn, ne Pahpām kôt me apa jîcu nare. ⁴ He nee cormâ mehkrâ kēn te amji kam hapac xà kēanre pê, ate me amji pytâr xà ita kam, nee rý me anô caprô pijaxwýr nare.

Ne neejüm te cormā me anō curan nare.
5-6 He pê ramā Xarômaw xwy, cute me amā acarôt to ihtyj xà caxuw, Pahpām jarkwa na hō kâhhôc kam me amā ita na ihhôc, ca ramā ihhéj neate me to gapac kêt! He pê me pajapackre to:

"Ikra, quê ha Pahhiti pê Pahpām mā jūm kín,
quê ha ihtyj jūm ata japackre xà to ihcāmxé,
mār quê catyt kam ihkôt ipa.

Ne quê ha Pahpām jūm to ihkra xà na ahna amji capa,
ne ihtyj cute ampo kên ton tête cumā,
ne cumā ihkâj xà to, mār quê catyt kam ihkôt ipa.

Na quê ha jū caxuw Pahhiti akaj xà nō to acāmxé,
ca ha atyj cute acāmxér xà ata na ihkôpī,
ne ihkôt hakop.

Ne quê ha ampo tête amā,
ca ha cute amān xà ata kam,
ihkôt apa intête amji hi kwîn nare" hane.

⁷ Na quê ha ate me amji pupun xà kēanre me akam ajhu, ca ha atyj me cumā awcanā. He ate me amji pupun xà kēanre itajé pê, pom hän ne mehûmxwý mehkra japackre he. Ne ate me amji pupun xà kēanre itajé, ihtyj ramā me apê Pahpām kra na me garë. He xà ajkí cute mehkra japackre xâcaxuw me hûmjé me hamare? Hâpâ. Cute me hapackre xà caxuw ihtyj me cumā me hûmjé me, menquétjé. ⁸ Ne pom krô na mehkra, mā nee me hûmjé me hapackre, ne mehcâmxér nare, mā amjia kôt me amji to ajpa, ita jîkjé na, quê ha Pahpām nee jū caxuw acâmxér nare na, ca ha nee apê ihkra impej nare.

⁹ He pê me pajökrenõre na ihtyj me pahcûmxwý ajco me pajapackre, ne me pahcâmxé, na pê cu pahtyj ajco amji mā me hûpä. Cwýrjapê cu ha ita caxuw me hirôa pê amji mā me cójkwa kam me pajö Inxü Cati cupa. Necute me pahkâj xà to me pahcâmxér, na cu ha pahtyj me kampa, ne me awcaná, mār cu cahê na me pahkrí rohnýttí mā. ¹⁰ Pê me pahcûmxwý, me pantuwre na, caku crêre kam, jûn na cute amji mā me pahto prâm xà ata na ajco me pajapackre, ne me pahcâmxé. Ne Pahpām te nee quêt hajýr nare. Ne cute me pahto impejti xà caxuw ri me pahcâmxé, mār cu me papê hûràac, ne me pampeaj to me pampej. ¹¹ He pê me pahcûmxwý me pahcahyr xà ata kam, pê nee me pamâ ahna ihkñn nare cakrô, cu pahtyj cute me pahcahyr xà atajé kôt catyt kamame papa, ne me pampej pêa mā me amji to ajpa.

*Cu ha pahtyj Pahpām kôt me papa rohnytti mā to prâm
Carati 5.16-21*

¹² Cwýrjapê, quê ha ate me amji pupun xà kēanre me awýr hapôj, ca ha nee Pahpām kôt me apa tête me amji hihkéhkén nare, ne cama quêtcaxuw amji mā me acarôt to mehýj. ¹³ Na ca ha atyj gôtpê catyt kam Pahpām te amji kam hapac xà kôt apa, mār quê ihtyj jūm akôt mō ata, nee akôt amji cahpêrhyr, ne Pahpāmköt ipa tête amji hi kwîn, ne hicu nare.

¹⁴ Ne catyt kam mehcunea me, me api-japu to me apa na me amji to prâm nare na, ca amji to me ahcukij. Ne catyt kam ate amji kam me gapac xà impejti to me apa na, ca me caa amji to me hahkre. Nämri quê ha jūm te ihcunea na catyt kam, cute amji kam hapac xà impejti to ipa nare na, quê hanee jū caxuw Pahpām pê Pahhiti pupun nare. ¹⁵ Ne ca ha ma me ajpën jamâ, mār ca nee me anô Pahpām jâhcaprîhti ata cwýr jicu nare. Ne nee ca me akwý kam, jūm te amji kam hapac xà kênto ipa na hamâr nare. Ampo na? Por jūm te amji kam hapac xà kén ita pê ihhéj rûm pjépjécrejí pyràac. Ne por mehcunea pjépjécrejí na me pra atajé, quê ha mehcunea caxwý, quê ha me kâj xà partu. Jîkjé na, quê ha mehcunea jūm te amji kam hapac xà kén ata tép, ne ramâ ihkén mā hâr pyrentu. ¹⁶ Ne nee ca me akwý kam, jūm te amji kam hapac xà xyre kam pahpahâmti ton to ipa na hamâr nare. Ne nee ca jūm pê Exaw xwý te amji mā Pahpām te amji kamhapac xà cupa nare pyràac ata na hamâr nare. He pê Pahpām Exaw xwý mā ampo pej cunea gô, pê to hô tekjé. Ne ampo atajé to hô na crat pyxit peaj na to ahpa. ¹⁷ Jîrô pê hapu na ihkrâ kre mā ihpym, ne te hacpý ne apu Pahpām te cumâ ampo pejtj jör ata pyr to hahkre, ne te incwýar kam hacpý ne ahna ahwý cakrô, nee hacpý ne cute ipyr xà nare na, ramâ me amâ hahkre pej.

Pê Ixaher catéjé Pahpām wýr me hâhtêp xà ata ihtyajto ihtyj

¹⁸⁻²¹ Pê Ixaher catéjé, pôti kam me hamaree ata kam, Pahpām wýr me ahtêp, ne ma kén japrý te Ihcuhyt ata na me cato. Ne mento jâa to me cuhy catia pupu, ne mehcajpê. Ne cute me awcapâtâktôti catia pupun. Ne cuteme kôcti catia pahtyjti ata cajpêr. Ne cute me hacpâ jâa to me cójkwa pîn hohhi jôkre krâhhí ihtyjti ata kam hapac, ne hanea ne cute me Pahpām te ihcakôc na me kam hapac. Ne hanea ne cute me Pahpām jôkre kam hapac, ne ampeaj kamme cumâ hûpä. Na ri cute mehwýr, quê nee hipêr ihcakôc quê

mempar nare. Ne Ihcuuhhyt ata kam pê Pahpâm me cumâ ihcakôc, cwyrjapê ri ihtyj cute amji mä me hûpa xâ. Cwyrjapê pê Pahpâm me cumâ kén ata cawpa to:

— Nee me anõ te kënti ita cupêñ xâ hamreare, ne nee hanea ne ampo pry te ihcupêñ xâ hamreare. Quê ha ampo pry ihcupê, ca ha me caa, me kén kwî cwa ne to me capê, ne to mehcura — hane. Mâ hûpa te, cute nee me cumâharkwa hyr xâ ita na me amji caxâr, ne kam me hapac prâm nare. Mâ Mojxe te ampo itajé cunea pupun, ne cute ahna amji jarêñ to:

— Wa ityj ampo itajé cupate apu itertert — hane. Hô, pê Ixaher catéjé Pahpâm na me ahtêp xâ ata kam, pê me to hane. Ne nee quêt ate me hajýr nare.

Pahpâm wyr me pajâhtêp xâ quêt ihcucré, ne nee ihtyj nare

²² Ne ca Pahpâm na me gâhtêp xâ ata kam, ca ihhéj ne côjkwa kam Xijâw jô kén pupun xâ nare ata na me gâhtêp. Ne por côjkwa kam Kripinkrén pê Pahpâm tî rohnýtti mä ata jô krí na, ca me gâhtêp. Ne côjkwa kamkrí ata kam, ampeaj kam Pahpâm mä me hâpén catéjé jâhtôa to me hâhtô, ne me hakrya kam curi me cuprô. ²³ Ne hanea ne Pahpâm na mehkwy îhkôt me ipa atajé, ramâ Pahpâm te cahê na me ipa xâ caxuw côjkwa kam, hô kâhhôc kam me hapry nôr atajé na me gâhtêp. Ne hanea ne Pahpâm pê catyt kam, me pahcukij ne ajpên pê me to ipicokjér catê ata na me gâhtêp. Ne ca hanea ne, por pê ihcunea na catyt kam ajco me ipa, ne ramâ amehtyc atajé na, me gâhtêp. ²⁴ Ne hanea ne Jeju te Pahpâm me, me pahte ajpên par to intuwti ata na me gâhtêp. Ne Jeju caprô te ihhéj rûm me pahkén cuhhôn, ne me pahtytár. Ne pê Aper xwý caprô, ihtô te ihercuran jahpan xâ na, Pahpâm na cute to kén prâmte ahwý. Ne nee Jeju caprô te hajýr nare. Ne quêt cute mehcunea caprî xâ caxuw, Pahpâm na hâhwý.

Cu ha nee me pahte Pahpâm par nare na, quê ha ihtyj me pahto kén

²⁵ Cwyrjapê ca ha nee amji pê Pahpâm jarkwa curê nare, ne quêt kam me gapac to impeaj ne. Pê Pahpâm mam pjé wyr wrý, ne me aquêtjé mä amji cawpa. Pê nee me kam hapac nare, ne cama mehkéanre ton to ajco me ipa, na pê nee jûm Pahpâm te me to kén xâ ata pê amjipytar ne hâhhuc nare. Japu na ri ihtyj côjkwa pîn Pahpâm me pamâ amji cawpa. Cu nee mempar nare ita kam, cu ha pijamâ me pahnô Pahpâm te me pahto kén xâ ata pê amji pytâ? Quê! Cu ha pahtyj me cuxâ, me hirôa pê me pahkén mä me acjêj. ²⁶ Ne amcro ata kam pê Pahpâm ihcakôc, pê pjé

ahcujrô. Ne ita kam ri quêt cute me pamâ amji to hûjahkre to hajýr he:

— Wa ha nee hipêr ita caxuw pjê to pit mä ijahcujrôn nare, ne jû caxuw côjkwa mea mä to ahcujrô — hane. ²⁷ Ne pom icakôc xâ pê "...hipêr ita caxuw..." ita kôt harën xâ te, quê ha Pahpâm cute ampo cunea ton itajé to ahcujrô, ne ihcunea to hamre tu, mär quê ampo cunea jâhcujrôn te ampo to hamre xâ nare atajé, ihtyj ahtwý ne ihcuuhhê.

²⁸⁻²⁹ Ne quê ha Pahpâm ihhimpej xâ kracri me pamâ, me pahkri xâ jâhcujrôn te to hamre xâ nare ata gô, cu ha kam me pahkri rohnýtti mä. Na cu ha pahtyj hûrén me pajakryti na cumâ me amji jarê. Pahpâm pêcuhy catia te ampo cunea to hamre xâ ata pyràac, cwyrjapê cu ha pahtyjhüpahti kam, catyt kam cumâ cati, ne impejti na me harê.

13

Cu pahtyj me ajpên kîn kam me to pancrä to prâm

Ixaher 13.1-25

1 Jowâw 3.17-18

¹ Ca Jeju kam ajpên to me akjêjé ita kam, caha atyj me amâ ajpên kîn kam me to acrâ tu ne. ² Ne ca ha atyj mehcahkrit na me amji to pôj kam meto acrâ tu ne. Ca ha ate me ita to hajýr na, ca ha me apê mam me aquêtjé pyràac, ne pê mehkwy, kÿj rûm me Pahpâm mä me hâpén catéjé na me hahkre pej narekam, ihtyj me hûrkwa kam me ahna amji to pôj. ³ Ne ca ha me hacjén catéjé to ma me amji japackre, ne mehtehcrajpar to hanea, pom ca ihhéj ne me cahe na me acuhhê he. Ca ha cute me amji pupun to kêanre atajé jamâr to me apa to hanea, pom ca me caa ateme amji pupun xâ kêanre to me amji pupun he.

⁴ Ne ate me gikwa tuw xâ na ateme ajpên par xâ atajé, ca ha atyj amjimâ me hûpahti to me apa. Na ca ha me apê mempjé me, me apê mehprô, ca ha ate mam me ajpên par xâ ata na, ma me amji jarkwa to me amji japackre to me apa. Ne nee jû caxuw ahti na, me aprô me, me apjê kaj na ate jûmme ajpên caxun to amji kam me gapac xâ hamreare. Ampo na? He quê ha ihtyj Pahpâm, por jûm ahti na jûm caxun to ipa ata, to kêanre ne. Ne hanea ne, por jûm te amji kam hapac xâ xyre kam me pahpahâmti ton to ipa ata, quê ha hanea ne apu to kêanre ne.

Cu ramâ me pamâ ampo atajé pyrén ri me pajakryti to prâm

⁵ Ne nee hanea ne, ame ihpore pit kîn to me apa ata kam, me gô pore incwyr xâ to pit mä me amji kam gapac to me apa nare. Ne pom ramâ me amâ ampo atajé pyrén,

ca ha atŷj me gakrya na ame apa. He pê Mojxe xwŷ jôkâhhôc kam, Pahpâm ramâ me ana ita na amji jarën to:

"Wa ha nee jû caxuw me arer nare,
ne nee jû caxuw me amâ hikran nare"
hane.

⁶ Pahpâm te me ana amji jarën xâ ita cwyrjapê, cu ha pahtyj Tawi xwŷ jô kâhhôc kam, cute amji jarën xâ ata kôt, me amji jarën to:

"Pahhiti pê Pahpâm pê itehcajpar catê ita kam,
jûywîr quê ha jûm amji mâ hamâ ne ito
kên,
na wa ha nee apu amji mâ pa nare" hane.

⁷ Ne mam cute me ato ihhimpej catêjé te me amâ Pahpâm jarkwa to hahkre na, ca me to amji jápackre. Ne cute amji kam me hapac xâ me, mehtyc xâ na me to amji kampa, ne mehkôat Jeju to amji mâ me ahimpej to me apa. ⁸ Ne nee jû caxuw Jeju Crixtô pintuw xâ nare. Ne amcro itajê kam, cupê mam Jeju ataa, ne quê ha cormâ cupê Jeju ata rohnýtti mâ. ⁹ Ca ha nee ite me amâ Jeju te amji kam hapac xâ pejti to hahkre xâ ata kaj na, jûmjê te me amâ ajeare mâ ampo pilho to hahkre xâ ata kôt, amjikam me gapac nare. He Pahpâm ri hâhcapriâ kam, me pamâ pahte amji kam me pajapac xâ to ihytj ne to impej. Ne jû wyr quê me panquêtjê te amji kam hapac xâ te me pamâ me pajô cawpa xâ ata, me pamâ me pahte amjikam pajapac xâ to impej. Ampo na? Por cute amji mâ me hô cawpa xâ ata me, me ipijacri xâ atajê cunea kôt hamreare.

Jeju ihytj me pamâ pahte amji kam me pajapac xâ to ihytj

¹⁰ Ne por Krípinkrén kam Pahpâm mâ mehcajrén catêjê Pahpâm jürkwa kam cumâ me ampo pry to caxâr to me ipa atajê, ihytj cute ampo pry to me ipijapar xâ ata to me Pahpâm kam hapac atajékwy ku, mâ me hî to pit mâ ihytj, ne nee me cumâ caxwâm pê cute amji kam me hapac xâ to ihytj nare. Ne me pa nare, he ihytj quêt Jeju me pamâ pahte amji kam me pajapac xâ to ihytj. Mâ nee Pahpâm jürkwa kam cumâ me hâpênen catêjê atajê te ahna me paho xâ hamreare. ¹¹ Ne Pahpâm mâ mehcajrén catêjê jô pahhiti caku cunea jô amcro pyxit kam, cute me Pahpâm to kén jahpan xâ na, me ampo pry cura atajê caprô to Pahpâm jürkwa caxwây pejti ata mâ acjêj, ne Pahpâm mâ cupê. Ne por cute me ampo pry cura atajê jî to ma krî pê me hapôj, ne curia me to

apa. ¹² Cwyrjapê ri cute me ampo prycuran kôpit na, krî kaj na Jeju tyc, mâr quê caprô to me pamâ me pahkên cuhhô. ¹³ Hý cu me papê hûràac, ne cujà krî ita kam cute me amji kam hapac xâ tûm itajê mâ me hikra, ne Jeju kôt pô mâ me pahcato. Quê ha me pahpahâmti na me pahto, cu ha nee ame pahpahâm nare. Ampo na? Pê Jejuto me hanea, ne me pahcumam me cumâ ihpahâm catia to. ¹⁴ Ne me pamâ pjê kam krî itajê nô jâhhuc rohnýtti mâ xâ hamreare, na cu ha pahtyj côjkwa pîn Pahpâm te me pamâ krî kam me pahkrô rohnýtti mâ xâ jôr xâ ata japê.

¹⁵ He Jeju Crixtô kôt ri, Pahpâm na me pajâthêp xâ, ne nee cumâ ampo pryre to me ipijapar ata jôr xâ kôt ahna me pajâthêp xâ nare. Cwyrjapê cu ha me Pahpâmmâ cupê me pajô Pahhiti cati ne impejti na hûrén me pajakryti na, cumâ me amji jarën to me pahcuhhê tu. He pahte me to hajyj xâ ita pê pahte cumâ ampo jôr pyràac, na quê ha ihytj me pahpyrén hakryti ne. ¹⁶ Ne hanea ne gótpê atŷj me ajpêñ tehcajpar to meajpêñ to impejti to me apa. Ampo na? He ita te hajyjär ne cupê ate Pahpâm mâ ampo jôr xâ. Naquê ha hanea ne ihytj hûrén hakry.

Cu pahtyj me pahto ihhimpej catêjê Pahpâm mâ mehcajrén to prâm

¹⁷ Na ca ha atŷj me akwây kam me ato ihhimpejcatêjê krac ri me acjêj, ne me kampa, ne catyt kam ihkôt me apa. Ampo na? He ihytj cumâ jû caxuw cutePahpâm mâ me ana amji jarën na cumâ hahkre pej, na ri ihytj me gamâr to me ipa. Ca ha ate me kam gapac na, quê ha ampeaj kam cute me gamâr xâ ita pyrén hakry, nâmri ca ha ate me kam gapac nare na, quê ha cumâ amji kîn nare kam, me gamâr to ipa. He ate me hajyrxâ ita te nee me atehcajpar xâ hamreare.

¹⁸ Ca ha atŷj Pahpâm mâ me icajrén kam to acrâ tu ne. He ihytj jûmjê ampo kên na me icâmjî cakrô, wa Pahpâm kam mare mâ catyt kam me ipa na, me imâ amji jahkre pej. Ne me imâ ihcunea na catyt kam me ipa kam meto icrâ tu na me amji to prâm. ¹⁹ Ne wa ha kypê me awyr nare, mâr ca Pahpâm mâ me icajrén, wa me awyr amji jaxâr to amji to ijâhtûm nare, ne amji jaxâ.

Pê Pawrô Pahpâm mâ mehcajrê

²⁰⁻²¹ Jeju pê me pajô Pahhiti, ne me pancwyrjapê ihytj caxuw cute carâ ca hacâcre hôhti jamâr catê catia pyràc, ne cupê me pajamâr catê catia. He Jeju pê me pahkritxwây caprô pijaxwây xâ ata te ihytj Pahpâm te me pahkên pê me pahpytar rohnýtti mâ na harêñ. Pê Pahpâm hacpýa mâ Jeju to ihytj. Pahpâm te me pahcaricîti

kam ame papa na me pahton, mār cu nee
ameamji mā ampocupa nare ata mā, wa
me acajrēn to hane he:

— Me ijō Inxū Cati, Juta catējē pē hanea
ne Jeju na mehkwy atajē tehcajpar to
impeaj ne, mār quē ate ampocunea na
amji mā to prāmti xà te acajpuaw xà ata
to pit mā, me to me ipa. Ne hanea ne
akra Jeju Crixtō kôt me imā ite amji kam
me ijapac xà to impeaj ne, mār waihcunea te
akra to acatia to cati na to prām rohnýtti
mā. Ampeaj kam! — hane.

Ihkàhhôc jicu xà kam cute amji jarēn
xà

²² Ÿhÿ Jeju kam me ikjéjê, wa ite me amā
ihkàhhôc jatujre ita hôc, mār ca ite me
gapackre xà itajé kam me amā amji kian
kam, me kam gapac to impeaj ne. ²³ He xà
ramā me amā, cute me hacjén xà pē me
pahkjé pē Timot cator na, me amā hahkre
pej? He ramā cute me cator. Na quē ha
iwyr cute uua ne itari cator na, wa ha me
ajwar me awyr me mō ne me apupu. ²⁴ Ne
wa ha cute me ato ihhimpej catējé me, me
cupê Pahpâm na mehkwy cunea mā me ijō
hápà kujate. Ne ita ri, me pahkjéjê kwy
pē Prytikra jō pjé catējé te me acunea mā
me hô hápà kujahé. ²⁵ Ne imā Pahpâm te
hàhcapriâ kam me acunea to impej na to
prām.

Jeju Na Mehkwȳ Jakrā Cunea Wȳr

TIJAC JŌ KÀHHÔC

Ŷhȳ, pē Tijac pê Krípinkrén jō kr̄i kam Jeju na mehkwȳ jakrā mehkri atajē to ihhimpej catē. Ne cupē Jeju tō te amji to hapu na kjē impeaj, ne cupē Jeju jarkwa namemprar catējē nō. Ne pē pjē cunea kam, Juta catējē te Jeju to amji mā mehhimpej atajē mā hō kàhhôc ita kujate. Na pē mam hō kàhhôc ita japrý pē **Jeju Na Mehkwȳ Jakrā Cunea Wȳr, Tijac Jō Kàhhôc** (Tijac).

Ne pom cu me hō kàhhôc cahytita kam, pē me pamā ampo pejti to hahkre to hane he. Cu hapahte Jeju to ampeaj kam amji mā mepahhimpej na, cu ha catyt kam Jeju te amji kam hapac xā impejti intuwti ata kōt ame papa.

*Pē Tijac me cumā amji jarē
Me Hápēn Xà 12.17; Carati 1.19*

¹ Hápà me ikwȳ! Pom me apē Jeju namehkwȳ, ne me apē Ixaher catējē jakrā te tōxi, ca pjē cunea kam ame apicrān ne ame akrī atajē, itea wa me amāihôc. Ipē Tijac, ne ipē Pahpâm me, me pajō Pahhitî pē Jeju Crixtô mā ijapēn catē.

*Cu ha pahtjy pahte me amji pupun xā
kéanre mā me pajūcanâr to me papa*

Ruc 6.20-23; Roman 5.3-5; 1 Petrô 4.12-19

² Ŷhȳ, Jeju kōt pahte ajpēn to me pahkjējē atajē, ca ha hān ne, ampo te me ato jū mānxā kéanre na me amji pupu, ne atjy hūrēn me gakry. ³ Ampo na? Pahpâm te me acapi xā caxuw ri hān ne me amā me akēn xā itajē kujate, cute me gahkre peaj prāmte, mōrmō ca ajkiampeaj kam ihkôt amji kam me gapac to me apa rohnýtti mā. Ne pom ate me akēn xā na me amji pupun ita kam, caha me gūcanâr kam me to gāhtât to me amji pyrâc to me apa. Ne ramā ate ita na me amji jahkre pej pejtu. ⁴ Na ca ha ate me gūcanâr kam me to acrâna, ca ha ma me to amji kā to me mō. Ne ca ha toa me amji jī týj na, quē ha me acaxwâm pē ate me amji kam me gapac xā kam me apéampo hamre nare, ne ihtjy me amā ampo cunea Jeju kōt ateme to apa xā caxuw.

⁵ Quē ha jūm pē cute amji jahkre pej krâ kreti nare, quē ha amji na Pahpâm wȳ, quē ha ihtjy cumā cute amji jahkre pej krâ kreti gō. Ampona? Pahpâm jàhcâjrēan to hâhcâjrēan, ne hâhcâjrēan kamhān ne me pahcunea tehcajpa, Jeju kōt me papa xā itana. ⁶ Na ca ha me Pahpâm wȳr xā wȳr,

amji kam me gapac to me hane he, ne amji mā me garkwa to:

— Wa ha Pahpâm na ahwȳ, quē ha ihtjy imā ijûparkrâ kreti gō. He wa ityj cute imā hōr na amji mā to hane. Ampo na? Pē ramā taa, ite ahna ijâhwýr ita na, amji na imā awjahkre — hane. Ne nee ca amji mā me garkwa to:

— Mōrmō quē ha Pahpâm imā ijûpar krâ kreti gō, nare, quē ha imā hōr nare, pypyñ — hajýr nare. Nämri cute me hajýr catējē pē ri ihhéj rûm kôc te amji wȳr côxwa krâ jacjén pyràac, nare, me cupêihéj rûm kôc te apu pihhô incrâ to pjē kam impar, mā cute apu amji jacjén pyràac. Ne cute amji kam me hapac xâ pintuw xi hyre nare. ⁷⁻⁸ Ne cute me hajýr catējē mā, quē ha nee Pahpâm ampo jōr nare. Ampo na? Mencaca xâ te amji jíkjé incrire nare. Na quē ha cute me amji kam hapac xâ pijakrut jarēn to hane he. Quē halhcunea te me cumā impejti na, quē ha me amji mā:

— Quē ha Pahpâm itehcjpar ita na — hane. Nare, quē ha ihcunea me cupê ihkajna, quē ha me amji mā:

— Ihhéj ne nee Pahpâm māitehcajpar prâm nare — hane. Na ca ha nee me cuxâ ahna me amji mā harēn to hajýr nare.

*Me pajakräj me, me pajakräj nare pyrén
me pajakry*

1 Petrô 1.24-25

⁹ Quē ha Pahpâm te me pahkjêjē nō pē hamreata ata to ihkâ, ne to ihtjy ne to hakräj na, quē ha ihtjy hakry. ¹⁰⁻¹¹ Ne hanea ne me pahkjêjénô jakräjti ata te hajýar, quē ha Pahpâm te cupê hakräj ata to incrâ na, quē ha ihtjy hanea ne hakry. Ne pom me hakräjti itajē pē ihhéj rûm hójhakratre râ. Quē ha irâ, quē ha amcro týj catone ahna cō to, to incrâ, quē ha pea ihpym. Höhô, ita na quē ha me hakräj atajē me hane he, ne cute amji kam me hapac xâ atajē cunea jipôc ri me hamre.

*Me pahcâjpér xâ pyrén me pajakry
Tijac 3.14-16*

¹² Nämri quē ha me pahcunea te me pahkén xâ ita kam me to pancrâ, ne me pajúcanâr, ne me hakren, ne cormâ amji mā me Pahpâm to me hajýr na, quē ha ampeaj kam me pajakry. Ampo na? Me Pahpâm quē ha me pahkén itajē jaþpan xâ na, ihtjy me pamâ me pahfîr xâ caxuw me pajahî xâ gô, cu ha cahê na me pahkri rohnýtti mā. Ahnaa mā memprar týjti catêjē me he. Ne mehkwȳjirôa pē me ajcahu, ne amji mā me hê pejti incwa he. Jíkjé na mā cute hajýr. Ata to pê Pahpâm cute mehkinti atajē mā awjahkre.

¹³ Nämri, ca ha me anō te amji kam gapac xà to ihcupan na amji cajpēr na, ca ha nee amji mā garkwa to:

— Pahpām te ri imā ite amji kam ijapac xà kēn ita ton — hajŷr nare. Ampo na? He nee Pahpām caca xà te hajŷr nare. Jū wyr quē jūm Pahpām mā ihkēn ton na awjahkre, quē harkwa kôt to. Ne hanea ne jū wyr quē Pahpām jūm mā ihkēn ton xà na awjahkre, quē to. ¹⁴⁻¹⁵ Nämri quē ha jūm te amji mā ihkēn ton to ipa to prām na, quē ha amjia kôt ton to ipa, cute amji kam hapac xāa to. Jirô pê mā, quē ha ihtŷj ihkēn mā axā, ne cute ihkēn ton atajê jaħpan xà nacumā amgō, ne Pahpām mā hkira ne ty.

¹⁶ Ne me ca nare, me ikjējē impejti kinti atajē, nee ca ampo itajē nō to, me anōa amji mā ahŷj to:

— Pahpām te ri, ite to cupan xà ita na imēn — hajŷr nare. ¹⁷ Ampo na? Quêt ampo pejti cunea kam ihkēn nare atajécunea, cōjkwa kam Pahpām pīn me pahwyr hapōj. Ne Pahpām te cōjkwa kam hâħcuṛo xà ton ata ri, me pahwyr ampo pejti itajē cunea kujate. Ne pyt ihtŷj me pamā amcro to, ahna carâre kam. Ne ahnaahtūm nare, quē ha ahcakrā ihpro, quē hipēr me pamā amcro ton nare. Ne nee Pahpām te hajŷr nare, ne quêt mepahto impejti ita na, ne nee jū caxuw cute me paħċaxuw amji kam hapac xà kēn te ihcupan xà nō ton nare. ¹⁸ Ne cute me pamā harkwa kam iħħej xi nare ita kujahēc. Cu me kampa, cwyrjapē ri cute me paħto amji kra. Cu iħħej ne hipēr amepahpŷpym, na ri me papē Pahpām kra cakōnī.

Cu ha me Pahpām kampa, ne harkwa kôt me ton to me papa

Roman 12.17-21; Epet 4.25-5.2; 1 Jowāw 2.3-6

¹⁹ Ÿhŷj. Jeju kam me ikjējē impejti kinti atajē, ca ha me acunea atŷj me gūparprāmti to me apa, ne me acakōc xà me, me acryc na me apahām jàħtōti to me apa, ne ampo itajē cunea to me amji jaħpackre. ²⁰ Ampo na? Ca hân ne me acryc kam pra, ne neePahpām mā me ampo pejti ton nare. ²¹ Cwyrjapē, ca ha me ate amji kam me gapac xà pahām nare, inxyre to ate me amji pyrāc atajécunea jicu. Ne hanea ne ate amji kam me gapac xà kēn to me apa xà itajē cunea jicu. Ne quêt amji to me acati prām nare kam, Pahpām jarkwa na meamji to poj. Ampo na? Nee mā ampo narenare. He Pahpām jarkwa pēampo hy kryjre kre jipräj atajē pyrāc ne iħtŷj ajcamē. Jikjē na, ca ha Pahpām jarkwa kôt me apa, ne nee me ampo kēn itajē ton nare na, ca ha atŷj me apicamēn to me mō.

²² Nämri ca ha ate amji mā me garkwa to:

— Wa ha itŷj Pahpām jarkwa catia ne kampa, quē ha iteimpar xà atajēa kôt iħtŷj ito impej — hajŷr, ne nee ate ihkōt me amji ton narena, ca ha caa ramā amji mā ahŷj. ²³⁻²⁴ Ne por me Pahpām jō kàhhōc kampa, ne cama harkwa to me hapac kêt, ne nee me ton nare atajē pē iħħej rūm me hūmre teirīt xà kam amji kuc na ampo ata kôt me amji pupun, ne memprar kwaa kam me to hapac kêt atajē pyrāc. Ne nee cute jū na xà ata na amji tome amji jaħpackre kam incrā nare. ²⁵ Ne Pahpām te amji kam hapac xà, hān ne nee mepaħħa ampo pejti ton tēte me pajiprōn nare, ne quêt cama ampo pejti ton na me paħteħcajpa. Ne por me hūmre me Pahpām jarkwa cahyt, ne nee amji pē me to hapac kêt nare, ne ihkōt me ipa atajē, quē ha Pahpām iħtŷj cuteme hāpēn xà ton atajē cunea kam meto impejti ne.

²⁶ Nämri quē ha jūm te amji mā harkwa to:

— Ipē Pahpām jarkwa kôt, iħkōt ipa catē — hajŷr, ne nee cute ihcakōc kēn tēte amji jiprōn nare, quē ha nee cupē Pahpām kôt ipa catē nare, necama apu ahna amji to iħħej to ipa.

²⁷ Ne quêt Pahpām pē me pajō Inxū Catī mā iħkōt ipa catē te catyt kam ipa atajāpēn xà te hajŷr he. Quē ha mempijapit me, me huwati pē ampo jamreare, mā tee ame amji to hâħħuc to me ipa atajē, quē ha iħtŷj meħteħcajpar to ipa. Ne me cumā Paħħām kīn nare catējē te amji kam me hapac xà to amji tūm nare. Hōħō, cute me ampo pijakrutton xà itajē na ri, Paħħām mā nee cute me ampo to ihcupan xà nare, ne mempeaj to mempej.

2

Cu ha paħtŷj amji mā me cupē ham-reare atajē cupa

Roman 2.11; Coroxo 3.25

¹ Ÿhŷj me ikjējē, pom ca me pajō Pahħiti pē Jeju Cixtō pē hirā pē impej ata to amjimā me ahimpej to me apa atajē, he me paħħa meħcunea jirōa pē me pajō Pahħiti cati na me pamā hahkre pej. Cwyrjapē ca ha nee jūm jē nō to meħkwŷ jirōa pē impejnare, ne quêt meħcunea to amji kam me gapac to apipēnti to me apa. ²³ Quē ha jūm jakräjti, kà impejtime ör te hūħħiha na hē xà ata, ate me acuprōn xà wyr mō, ca ha me hōħmu ne me hahkre pejpyrentu, ne me cumā garkwa to:

— Ajpēn mō, ne ita ri ca gŷr xà impejti ita kam jŷ — hane. Ne hanea ne jūm pē hamreare ata pupu ne me cumā:

— Curia ca xa, nare, ca to jŷ, pjê kam ipar cahê na — hajŷr na, he mōrmōca ramā ate me jūm to hajŷr, na wa me amā ihkôt harē. ⁴ Ampo na? He ca me caa, ajte ajpēn to amji kam me gapac xà kēanre itajē tonto me apa. Ne amji to me apicokjēr to me apa. Ne ahnaPahpām pê me akam ihkaj na.

Cu ha nee me cupê hamreare atajê jirô pê, me hakràjti atajê to impej nare

⁵ Me ikjéjê impejti kñti itajê, me ikampa. Pahpām te amji mā me cupê hamreare atajê capi, mehkwy jirôa pê cute amji mā me to ihhimpej catia to prâmte. Ne pê ramā Pahpām cute amji mā mehkñti atajê te ihhimpejxâ mā mencjêj na, me to awjahkre. ⁶ Ne me ca nare! Ca ajte Pahpāmkinte me cupê hamreare atajê to amehkéanre, ne ma ame curê, cute jū mā ame aton nare kam. Ne ca me hakràjti atajê to pit mā mempej. He me hakràjti itajêa ri ihtŷj hân ne me amā mehhêj to me ipa, ne megûhkra jâpén xâ jahpan xâ na me hakràj cati to me ipa. Ne mehhêj xi to ampo cunea na me ato ihtŷj tu to meipa. Ne ma me acukij xâ wyr me ato ipa, cute meakén mā me arën prâmte, ne hipér mehhêj xia kam me apê me gô pore incwa. Xâ ajkî me cupê hamreare atajê mā me ato hajŷr to me ipa? Hâpâ! He me hakràj catêjê ri ihtŷj me ato hajŷr to me ipa. ⁷ Ne me hakràj itajêa ri Jeju na mehkwy me, me pajô Pahhiti pê Jeju japrý to mehcakôc kēanre to me ipa.

⁸ Ne Pahpām pê me pajô Pahhiti jô kâhhôc ihtŷj mepamâ ihhimpej xâ ata to hahkre to hane he:

“Pom amâa amji kñti ita na,
quê ha amâa me akwÿ cunea kñti ne” hane.

Caha ate me harkwa ita par xâa kôt me apa na ri, me amâihkñre nare.

⁹ Nâmri ca ha ate pô rûm me hûmre itajê pupun xâkôt, me to impejti na, ca ha me ca ramâ me akén mā me amji rên to me mō. Ate Pahpām te amji kam hapac xâ jirô pê me apým, cwyrjapê ri ramâme akén mā me arën to mō. ¹⁰ Ne por quê ha jûm amji pê Pahpām te to ihhimpej xâ nô pyxit ne ihcaca ata, quê ha taa ramâ ihkên mā hâr to mō. Quê ha Pahpām jûm ata mā harkwa to:

— Ca ha ate ijarkwa nô pyxit ne ihcaca na, ca ha ramâ ihcunea caca.

¹¹ — Ampo na? Wa ite amâ ijûjarê to: “Nee ahti na axy nare” hajŷr, ne hanea ne amâ: “Ca ha nee jûm curan nare” hajŷr. Ca ha ate ahti na axy nare cakrô, ate jûm curan na, ca nee ate ipar nare, na ca ha ihcunea na akén mā axâ — hane.

¹² Ne Pahpām jarkwa ihtŷj catyt kam pahte me papa na me pahtehcajpa, na cu catyt kam me papa. Ne nee ame pahcakôc kên to me papa nare. Nâmri quê ha ihtŷj me Pahpām jû caxuw pahte amji kam me pajapac xâ atajêa na me pahcukij to mō.

¹³ Ne me pahcukij ne me pahto ipicokjêr xâa kam, quê ha Pahpām cute mehkwy caprî nare atajê, hanea ne nee me caprî nare. Ne por mehkwy caprî, ne me to impejti atajê, quê ha Pahpām ihtŷj me caprî, ne me to impejti ne.

Cu ha nee me pajarkwa crâre to me pahcakôc nare

Ruc 3.8-14; Me Hâpén Xâ 26.19-20

¹⁴ Me ikjéjê, ca ha me anô te amji jarê to:

— Wa itŷj Jeju to amji mā ihimpej to ipa — hajŷr, ne nee Jeju mā gâpén to apa nare ita kam, xâ quê ha ajkî ihtŷj Pahpām jûm te hajŷr ata kên pê hütâ? Hâpâ! He Pahpām mâ ca nee ihkra pê Jejuata to amji mâ ahimpej nare. ¹⁵⁻¹⁶ Ne ihnô xwýjê, quê ihhêaj to me pahkjêjénô mâ prâm, ne cumâ ihkâ na prâm, ne awýr cato, ca hacumâ ampo jôr nare ne cama cumâ:

— Imâ Pahpām te amâ ampo pejti jôr, ne ato impejti na, ato prâm. Ne imâ jûm te amâ akâ me gô jôr, mâ ate gâpân na, ato prâm — hajŷr, ne nee ihtehcajpar nare na, jû mâ quê ha curi? Jûwýr quê ha apu amji mâ hamâ. ¹⁷ Hö, quê ha jûm te ihhimpej na Jeju to amji mâ ihhimpej to ipa na amji jarê, ne nee ihkôat amjikam hapac to ipa nare na, quê ha nee jûm ata apu amji mâ hamâr nare.

¹⁸ Nâmri ca ha me anô te imâ:

— Ca atŷj Jeju to amji mâ ahimpej, ne cumâ gâpén to apa, ne pa nare, wa cama Jeju to amji mâ ihimpej to ipa, ne nee cumâ ijâpén nare — hajŷr na, wa ha amâ amji jarê ne amâ:

— Wa itŷj Jeju to amji mâ ihimpej to ipa xâ ita jîkjê na, itŷj hanea ne cumâ ijâpén to ipa. Ne ijâpén xâ itajêa ri ihtŷj ikôt ipana ijarê — hane. Ne ca, ca nee Jeju mâ hâpén xâ to gâpén nare, mâ ahna me apupun nare ita kam, jû mâ quê ha me, ne ate Jeju to amji mâ ahimpej na me gahkre pej! Jû wyr quê ha ita na ahna me gahkre pej!

¹⁹ Môrmô ca hân ne atŷj amji mâ Pahpām jarê to:

— Wa itŷj Pahpām pyxit peaj ne ihtâr na ihkrâ na, amjimâ to hane — hajŷr na, quê ha gûjarêna xâ ata nee Pahpām kôt apa na garêna. Ampo na? He ihtŷj hanea ne me pahturê xwýn carô kên atajê me, cupê jarôti atajê amji mâPahpām krî na to hane, ne ihtŷj hûpa me cumâ ihkâhy krî cakrô, nee me cupê Pahpām kôt me ipa catêjê nare.

*Pê Aprâw Pahpâm to amji mā ihhimpej,
na pê ahna amji capa*

²⁰ Ne ate me amji jahkre kêtatre, na wa ha ityj me amâ to hahkre. Nâmri ihcaprý na pahte Jeju to amji mâ me pahhimpej na me amji jarën, ne mepahte cumâ hâpén xâ ton nare ata na ihkâj na. Ne ihcaprý na me pahte amji jarën xâ ata kôt hamreare. ²¹ Na wa ha ampo itajé na me amâ me panquêt xwyAprâw to icato, ne me amâ to hahkre. Pê Aprâw Pahpâm to amji mâ ihhimpej na, Pahpâm mâ impejti. Ne mér jûmâ pê ajte ne Pahpâm cuna mâ impejti? He pê nee jû mân nare. Ne ihyj, Pahpâm jarkwa kôt, ajmâr ihkra pê Ixac cura, kên jakôt na. PêPahpâm hómpu, ne ihyj cute to amji mâ ihhimpej na hahkre pej, na pê ahna amji capa. ²² Ne pom cute ajmâr ihkra curan, mâ cute ahnâhömpun ita, ihyj amji caxuw Pahpâm kamhapac pejti na harë, ne ihyj hanea ne amji mâ to ihhimpej na harë. ²³ Cwýrjapê ri Pahpâm jô kâhhôc kam Aprâw jarën to:

"Aprâw te Pahpâm kam hapac,
ne toaamji mâ ihhimpej to ipa,
cwýrjapé ri Pahpâm capjuaw,
mâ cute ihyj ahna amji caxàr,
necumâ, 'Apê ikwy nô' " hajyj.

²⁴ Ne mér hôhô, ita na me gûcapi to impeaj ne he. Nee mâ cu Pahpâm to pahte amji kam me pajapac xâ atajépit, Pahpâm cuna mâ me pampejti na me pajaxôr nare. Ne quêt cu hân ne hanea ne Pahpâm mâ mepajâpén xâ ton to me papa atajé ri, Pahpâm cuna mâ me pampejti na me pajaxô.

²⁵ Ahnaa mâ pê cahâj pijapit xyre pê Rapekwýj xwy ata he, ne Juta catêjé pijakrut pê Kricuxwati pupun catêjé atajé to ne me hûpa te mehtêm na mehtehcajpa, ne hûrkwa jimoc ri kij pê me to amxu, ne me to wrý, ne ma jû kam me cute me hahêr catêjé atajé pê mehkujate he. Mâ Pahpâm te Rapekwýj jâpén xâ itajé na hômpun, ne ihyj cute to amjimâ ihhimpej na hahkre pej, ne ahna amji caxâr.

²⁶ Ne pom Pahpâm to amji mâ me pahhimpej xâ jarën me, cumâ pajâpén nare ita pê ampo kôt hamreare ata pyràac. Ne ihhéj rûm cupê ramâ mehtyc mâ carô hamreare pyràac, ne nee ampo caxuw impej nare, ne ampo na hamreare.

3

*Cu ha me pajarkwa cakôc xâ kôpî
Epet 4.29*

¹ Ýhý me ikjéjê, ca ihhéj ne me gâhtôa ne Jeju na mehkwy kam, me cumâ ampo to hahkre catêjé na me amji to prâm.

Co he, nâmri pahte me ampo to hahkre catêjé atajé, cu ha pahtyj me pajarkwa to mepahkwý to me pahhimpej to me mō. Cwýrjapê quê ha Pahpâm me pahkwý jirôa pê, caxwâm catia mâ me pahcukij, ne ma me pahpupu. Ne me pahcukij ne me pahto ipicokjér xâjô amcro kam, quê ha Pahpâm cute mempejti ton jahtpan xâ na me cumâ mempejti gó, ne cute mehkén ton jahtpan xâ na quê ha me cumâ mehkéanre gó. Cwýrjapê, ca hanee me gâhtôa ne me apê me cumâ ampo to hahkre catêjé nare, nâmri ca ha me anôpyxit te caxwâm catia mâ, amji kam gapac to catyt kam apa na, ca ha atyj apê me cumâ ampo to hahkre catê.

² Mér ampo na mâ wa ame amâijûjarën xâ ita to hane? Nee mâ wa ampo na ame amâ ijûjarën nare. He cu me pahcunea hân neihcunea na pahkén xâ ton to me papa. Ampo to cu hân ne me pahkén xâ catia ton to me papa? Me pajarkwa to! Nâmri quê ha jûm te harkwa to ihcakôc kén ton to ipa nare na, quê ha ampeaj kam ihcunea na impej. Nequê ha ihyj harkwa himpej xâ to amji to ihhimpej to impejti to ipa.

³ Na ca ha me anô cawrôti nô catia jarkwa mâ wakýre incrise nô jaxâ, ne atyj jû rito atêm xâ ata wyr to tê. Ca harkwa cakrô na to tê, ne nee ate to atêm xâ ata ri to atêm nare. Ampo na? Quê ha ihyj jû kam ato tê, ate to atêm xâ ata kaj na. ⁴ Ahnaa mâ hanea ne côxwa kam pâr kreti he. Quê hate côxwa kam kôc pahtyjti ihcajpêr to môr cakrô, quê ha hô kam, pî po te ihcakryñ xâ incrise ata ihyj to ihhimpej to môr, porjû ri cute to môr catê te to môr xâ ata wyr.

⁵ Jikjé na mâ me pajarkwa te hajyâr. Ne incrise cakrô, ihyj amji to hâprâr to catia to ipa. Ne mér jû mâ ca ha krytxwa jakratkryjre ata to amji kam gapac to? He ihkryjre cakrô, ihyjpô kam cuhy catia to ne to pôr. ⁶ Jikjé na mâ me pajarkwa te hajyâr. Ne me pajarkwa pê ampo kén cunea xakat. Ne mepajia kam ihcuhhê cakrô, ihyj me pajarkwa cakôc xâ kâeanre atajé hân ne ampo kén jâhtôa ne to. Necupê ihhéj rûm me pahcurê xwyjô cuhy ata pyràac, ne ampo jâhtôa ne ahna hapý ne to kén to ipa.

⁷⁻⁸ Ne cu hân ne ampo pryre me, pryjara me, tep me, ihkênta kwý me, ampo kén kwý jâhtôa ne me to capô nô cakrô, jû wýrcu ha me pajarkwa ita to me capônýre ne, quê ihcaricre ne. Ne me pajarkwa ita cakôc xâ kâeanre ita pê ihhéj rûm cagâ xwa cacô te me pahcuran xâ, ne ihyj me hâhtôa pê cute me amji kam hapac xâ

to kéanre to ipa. Ne jū wyr quē jūm to ihhimpej quē kêt.

⁹ Ne me pajarkwa ita to cu me pajō Pahhitî pê Pahpâm pê me pajō Inxû Catî mā me pahtakôc to mempejtî to mepapa. Ne toa me Pahpâm te amji kôat mehî ton atajé xûn kéanre to me mama. ¹⁰ Ne me pajarkwa ata pîn ri ihcakôc xâ impejtî inxôti atajé hapôj, ne hanea ne hàwxûn xâ kéanre xýhti atajé hapôj. Ýhý me ikjéjé, me akam quē nee itajé nô hajýr nare. ¹¹ Xâ quē ha ajkî cô jatuj xâ nô pîn ihtyj cônixô me côxwa ajcacwa ne ajpijé? Hâpâ, jû wyr quē apu amji mā hamâ. ¹² Ýhý me ikjéjé, xâ quē ha ajkî ihtyj prîn kam crowrâ xô nô cato? Nare, quē ajkî ihtyj ahkrût kam pypyre nô cato? Quê! Jû wyr quē apu amji mā hamâ. Ne jû wyr quē jûm amji mā hamâ ne côxwa xwati nô kam cô inxô jaxâ. Mér hôhô, garkwa cakôc xâ to ahimpej pêa to apa, quē nee ihcakôc xâ pîn hàwxûn xâ kéanre atajé hapôj nare, ne quêt ihcakôc xâ impejtî to pit mā ihcakôc to ipa.

Pê Pahpâm me pamâ me pahkrâ kre gó

¹³ Xâ ajkî me akam hôtpê jûm jûpar krâ kreti te amji jahkre pejtî nô ipa? Quê ihhéaj to jûm te ipa na, quē nee cute amji to cati prâmté apu amji to hâmnân to ipa nare. Ne por quêt hâpêñ xâ impejtî, cuhtactiatajé, quê ha ihtyj hûpar krâ kreti na harêñ to, to ipipê to ipa. ¹⁴ Ne ihhéj ne me akwây kwây ihtyjajpén jû na ame amji to prâm to me ipa, ne amjia kôtamji to cati to prâm, ne ihtyj jûm te cuna mâ amji kam me hapac xâ to kên ata to me amji kam hapac to me ipa cakrô, mâ ihtyj mempej krâ kreti na me amji to ihhéj to me ipa. ¹⁵ Nee Pahpâm cute amji kam me hapac xâ te hajýrjé na prâm nare. Ampo na? Pom cute amji kam me hapac xâ itajé nee côjkwa kam Pahpâm pîn hapôj nare, ne pjê kam ame ipa atajé pîn ri hapôj, ne hanea ne mepahpîn hapôj. Ne me pahcurê xwÿn carô kên ata pîn hapôj. ¹⁶ Ne por jû ri ajpén jû na ame amji to prâm atajé me, amjia kôt amji to me ipicamén prâmcâtéjé amehkrî atajé ri mehkéanre, ne nee me ajpén parnare, ne ampo kên ton to pit mâ, me amji kam hapac to me ipa.

¹⁷ Quê ha jûm xûmre te côjkwa kam Pahpâm pîn krâ kreti te amji jahkre pejtî ita pyr na, quê ha hane he. Quê ha mam cati mâ cute amji kam hapac xâ cunea kam impejtî ne, ne nee apu ampo kên kryjre kwây ton to ipa nare. Ne quê ha mehcunea caprî to ipa, ne ma ajpén tête mehiprôn to ipa, ne amji mâ mehkwy cupahti to ipa, ne me ahna ihpahâmti to ipa. Ne cuteme ajpén par xâ kam, hân ne nee mehkwy cakôc xâ na, mempar prâm nô nare, ne ihtyj me kampa, ne mehkôt hakop, ne me

caprî ne mehthecajpa. Quê ha ihhimpej xâ ata krac ri me hâpêñ xâ cunea impej pit. Quê ha mehcunea toipipentî to ipa. Ne nee hûjarêñ kam apu amji to ipinxur nare, ne hirâa pêhân ne hûjarêñ jicu xâ mâ to hahêr tu. ¹⁸ Ne por jûm xûmre pê ajpén kam me to impej catê ata pê ihtyj mehkwy cunea mâ catyt kam me ipa na, me ton catê. Ne ihhéj rûm cupê ampo hy kre catê mâ amji mâ ampo hy ata kre, mâ cumâ intep, mâ cuku ne mehkwy jâhtôa mâ to harte ata pyràac.

4

Cu ha nee ampo kôt me papijapu nare Jowâw 16.24

¹ Ýhý me ikjéjé, ca ihhéj nehôtpê me ajpén cujtêñ to me apa. Ampo na? Neemâ ampo na nare. He amjia kôt ate amji mâ me acaca xâ naprämti atajé, ihtyj ramâ me acaxwâm pê hanea ne me acujtê. Ne ramâ ate me ampo kên ton xâ nare na me amji jahkre pej cakrô, ca atyj ajte me ampo kên ton to me prâm. ² Ne ca atyj ampo pej itajé na meamji to prâam kam ame apa cakrô, ca ha neeame amji mâ hamâr ne amencwyr nare. Ne hanea ne ca hân ne atyj me hâhcukrêaj kôt mehcuran prâm. Ne cormâ me amâ ampo kwây cunea na amji to prâam to amji toprâm cakrô, jû wyr ca ha me cumâ acato ne amji mâ me apy. Cwýrjapé ca atyj ame ajpén mâ, ne ame apjú. Ne ampo na ri me apê ampo pej atajé cunea jamreare? Nee mâ ampo na nare, ca nee ahna me Pahpâm wyr nare na ri. ³ Ne mér ampo na mâ ca hân ne ahna me Pahpâm wyr, ne nee mencwyr nare? He ca ahna me gâhwyr to kéanre, ne cama hân ne ampo me acajpuaw atajé na pit mâ amji mâ me ahwyr. Ne Pahpâm pê ahna ihhkaj na.

⁴ Ne por me cumâ Pahpâm kîn nare atajé, ca nee amehkôt me apa nare. Nâmri ca ha ate mehkôt ameapa na, ca ha ramâ amji to apê Pahpâm curê xwÿn. Ca ha ate mehkôt hajýr na, ca ha nee hipêr Pahpâm cahê na ame apa xâ nare, ne ramâ me hicu. Ne pomme amâ ampo kinti kôt me apa xâ itajé pê ihhéj rûm me hûmre me pyjé te apu amji mâ hikran, ne ma ramâ ahti na amji to amenxy to ame hikwa to mehcuhkwyr pyràc. ⁵ Ne pê Pahpâm jô kâhhôc kam ramâ me pahtohûjarêñ to:

*“Me pahte hajýr tûam,
na cu pahtyj ajpén jû na ame amji to prâm
to amepapa” hane.*

Ne nee ihcapyr na me pahto hûjarêñ to hajýr nare. ⁶ Ne Pahpâm te ita tête me pahhyr xâ caxuw, ihtyjcumâ carôt tyj. He

quê ha ihtŷj pahte amji mā me ampona prâmti ita jicu na, me pahtehcajpa. Ne pê ramâ Pahpâm jô kâhhôc kam ihhôc ata me to hûjarën to hane he:

"Nee Pahpâm mā cute amji to me cati prâm catêjê kîn nare,
ne ampeaj kam cama me kam incryc.
Ne por cuteamji to me cati prâm nare
atajêri Pahpâm mā mehkîn,
ne cumâ mehthecajpar prâm" hane.

⁷ Cwýrjapê ca ha me amâ Pahpâm kîn catêjê atŷj me cumâ amji gô, quê ha taa me ato ihhimpej. Ca ha me ca xwyjê ma ame pahturê xwýn pê Xatanaj te amji kam hapac xâ caca, ne nee Xatanaj to amji mâ meahimpej nare, ne ma amji tête amecurê, quê ha me akampa ne ma pra. ⁸ Nâmri ca ha ate Pahpâm wyr meapipkjér ne mehtêp to me amôr na, quê ha hanea ne Pahpâm ihtŷj me awýr apkjê ne me anaahitêp. Ne ate me ampo kên ton atajê, ca ha me ton jicu. Ne por ate me ampo kên to amji kam me gapac atajê, ca ha me to amji kam me gapac jicu, neampo pejti, tetetti to ca ha me amji kampa. ⁹ Ne por ate ramâ me ampo kên ton atajê, ca ha me to amji kampa, ne kam me amâ amji kîn nare ne, ca hatee hapu na ihcaca xâ te atŷj me amrâ. Ne nee hiþer ame apicxar nare, ne ca ha cama ameamrâ. Ne me amâ amji kînti atajê, quê ha me amâ amji kîn nare na amji to, ne me amâ amji kîn nare ne. ¹⁰ Ne Pahpâm kînte me pahkryre na, ca amji to me amji japackre. Ne nee Pahpâm mâ amji to me gâprâr nare, ne cama cute me ato cati xâ naamji na me hamâ, quê me ato ajcamê, ne me ato cati.

Cu ha nee me pahkwâ na me pahcakôk kên nare

Ruc 6.37-38; Roman 2.1-3

¹¹ Me ikjêjê, ca ihhêj ne me akwây te amji kam hapac xâ na me hõmpu, ne ahna me gâhcukjér to me apa, ne ate mehkîn mâ me irêñ prâmte, me ahna acakôc kêanre to me apa. NePahpâm pê ate me akwây na acakôc to hajýr na ihkaj na. Ampo na? Ca ha ate Jeju kam me akjêjê atajê na me acakôc kêanre to me apa na, ca ha ramâ Pahpâm te amji kam hapac xâna na me acakôc kên to me apa. Ne Pahpâm te amji kam hapac xâna, nee me pahcakôc kên xâhamreare, ne cama pahte amji mâ mempar, ne amji mâ me hûpahti to me papa xâ. ¹² Ne jûm ata pyxit peaj mâ hân ne me pamâ harkwa himpej xâ jirê, ne pyxit peaj ne cupê me pahcukjí ne me pahto ipicokjér catê, necupê Pahpâm. Quê ha ihcunea na me pahcukjí, cute me pajahkre pej prâmte.

Ne taa mâ quê ha pyxit peaj ne ihtŷj incaca xâna mepahptyâ. Ne hanea ne incaca xâna ihtŷj ame pahto kêanre ne, ne me pahto acto. Ne me pahturê xwýn jô cuhy kam cute me parêñ xâ ata kam, he jû mâ cu ha ajte me, ne me apê me akwây cukij catê? Jûwýr ca ha apu amji mâ hamâ ne me apê mehckukjí catê, ne mehckukjí ne me pahturê xwýn jô cuhy kam me arê.

Cu ha nee amjia kôt ampo na me amji prâr nare

Ruc 12.13-21

¹³ Ÿhý me ikjêjê, he ramâ ihhêj ne me akwây te amjimâ me hâpêñ xâ capô hiahpuro. Pahpâm to ate me amji kam me gapac nare kam, ate ahna me amji jahkre pej hiahpuro, ne ate ahna me amji jarêñ to me hajýrhe:

— Ÿhý, apê na wa ha ma krî nô wýr tê, ne curia apu apê, ne amji mâ ihpore catia ne cupy, ne kaam to ipixô to mô. Quê ha ina caku pyxit, wa ha hacpýa ne amji jaxâ ne ijakrâaj to ijakraj. Hôhô, ijâpêñ xâ ita to wa ha hane — hajýr. An! Hewa ha cormâ me amâ cute hajýr xâ itajê to hahkre! ¹⁴ Xâ ajkí me amâ ajpêñ apê mô ita kam, ate amji kam me gapac xâ jahkre pej? Hâpâ! Pahpâmmâ ri quêt ajpêñ me apýpym pêâ mâ me ate amjikam me gapac xâ itajê cunea jahkre pej. Ne cumâ me pancaca xâ ita pê ihhêj rûm ahcakûmté irârâ na apu hapôj ne ahcakûmti, ne ahna amcro, mâ apu hamre. Ita na ri Pahpâm mâ me acaca xâ te hajýr, ne cumâ hatujre. ¹⁵ Cwýrjapê ca ha me gâpênxâ to amji mâ me ahimpej xâ ata kam Pahpâm to me amji japackrea ne, ne me ca me amji mâ me garkwa to:

— Quê ha Pahpâm mâ ijâpêñ xâ ita na ito prâm na, wa ha itýj iftar na ijâpêñ xâ ita to ijâpêñ to ipa — hane.

¹⁶ Hô, ca ha me amji kampa, ne meamji jarêñ to hane, quê ha ahna me amâ ihkñre nare. Ne pom ca amji to me acati prâm ita na, Pahpâm pê ihkaj na me akam. Ampo na? Ca cama ame amji to me gâmnân to me apa. ¹⁷ Ne ramâ me amâ ampo pej pit ton jahkre pej cakrô, ca ajte nee me ton nare. Co he, nâmri Pahpâm mâ ate me ampo pej ton nare ita na cupê me akam ihkaj na. Cwýrjapê ca ha me ton nare, ne atŷj me akêñ mâ me axâ.

5

Cu ha nee me hakräjti atajê jû na ame amji to prâm nare

Ruc 12.13-21; 1 Timot 6.9-10

¹ Ne me gô krî kam me hakräj catêjê kwây amehkrî atajê mâ, nee Pahpâm pynâr prâm nare, na ri nee me cupê Jeju na mehkwây nare cakrô, ca ajte atŷj hû na

ame amji to prām. Co he, ame hajyr nare! Nämri wa ha ityj me cumā icakôc to hane he:

— Pom me gakrâjti atajé, me ikampa, ne me ikamgapac to impeaj ne. Nämri ca ha atyj me akén mā me axà, ne kam me amji pupun xà kéanre to me amji pupu, cwýrjapê ca ha me acwýr kam me atém pyrentu. ² Nämri me gakrâj ita ramā me apê ipictor to mō, ne me akâ impejti itajé ramā rôrôtre me apê ihkur to mō. ³ Ne me gō pore carôt ramā cupê hamre to mō. Ne wakyre prâti pê ór me wakyre prâ jakare to me gakrâj atajé, ramā cama hikwa, mā carôt jamre to mō. Por ca ate awejxâ caxuw amji mā gakrâj itajé cunea to cuprôn, ne hakôt mā ihkrî ata, ramā hamre to mō. Ne nee me gakrajti itajé mā me atehcrajpar prâm nare, mäcamama Pahpâm mā me garén kéanre to me garé. Ne me gakrâj ita pê ihhéj rûm cuhy pyràac, ne ihyj ampocunea na hapý ne to capa. Jíkjê na, quê ha ihyj gakrâj ita ato hamre.

⁴ — Ne ampo na mā quê ha ato hane? Nee mā ampo na nare. He ate gō pur kam me hâpén catêjé atajé mā gâmjör to impej nare kam, me cumâ ahéj. Ne ate hanea ne me cupê me hō pore cahhur juwahi, ne to cuprôn atajé ihyj Pahpâm mā carâr ne cumâ me garé. Ne pom me gō pur kam me amâ me gô cunea to cuprô atajé, ihyj meana ihcakôc kéanre. Ne ihcakôc xâ atajé ma Pahpâm wýrramâ hâpir. Mâ Pahpâm, mehcuneajirôa pê carôt týjti ata te kam hapac.

⁵ — Ne ita ri, pjê kam me amâ ampo pejti atajé to ca ame gicot, ne me acajpuaw, na ca ame gakry. Co, nâmri me apê prytia pyràc, ne ampeaj kamramâ me gicot, me acuran xâ caxuw! ⁶ Ampo na? Nee mā ampo na nare. He ca ate jû mā cute ame aton nare, ne nee cute me apê amji pytârnare atajé kên mā ame irén, ne amehcuran, cwýrjapê quê ha Pahpâm ame ato kéanre ne — hane.

Cu ha Pahpâm mā mehcakôc kam Jeju cator xâ jikaj

2 Petrô 3.1-13

⁷ Ÿhý me ikjéjé, ca ha amji mā me aprïa ne me pahwyr me pajô Pahhiti cator xâ ata na me hikaj. Nämri taa mā quê ha cormâ me pamâajtea mā me pajakrâjxâ ata gô, quê ha quêt nee jû caxuw me papê hamre nare. Xâ ca ajkî nee pur kam, cute me ampo hy kre catêjé atajé pupun nare? Quê ha pur kam hâpén jipé, ne amji mâ ihprïa kam cormâ ta me hâprâhti ata jikaj. ⁸ Ita cuxâ ca ha me hane, ne me amâ amji kian kam, amji mâ me aprïa ne cormâ me gûcanâar kam me hikaj. Ampo na?

He ramâ hacpý ne me pajô Pahhiti pê Jeju cator xâ ata na hâhtêp to mō.

⁹ Ÿhý me ikjéjé, nee ca me akwâya kwâ mä, me gâchahhôn to me apa nare. Nämri ca ha ate me amji kwâ kôt harén to me hajyr na, quê ha Pahpâm pê me pahcukij catê me akampa, ne hahpanxâ na ame ato kéanre ne. Neramâ cute me pahcukij xâa kam hâhhuc to mō. Quê ha cute mempejti ton jahpan xâ na, me cumâ mempejti gô, ne cute mehkén ton jahpan xâ na, quê ha me cumâ mehkéanre gô.

¹⁰ Ne ita to ca ha quêt me amji jipackre. He pê Pahpâm jarkwa to me cumâ ihcakôc catêjé me amji pupun xâ kéanre, ne ihyj amji mâ mehprija ne ajco me hûcanâr to me ipa. Atajé te amji kam me hapac xâca ha me hûnâ, ne me to amji jipackre ne ihkôat me apa. ¹¹ Quê ha jûm te amji pupun xâ kéanre ata kam hûcanâr, ne nee amji tête Pahpâm jiprôn nare na, quê ha ihyj ampo kên itajé cunea jicu xâa kamampeaj kam hakry to hanea, pom quê Jo xwy he. Pê amji pupun xâ kéanre to ajco amji pupun to ipa, ne hicu xâa kam Pahpâm te tapan to kânre nare. Ampo na? Pahpâm mâ ampeajkam me pahkñ, na ri ihyj cumâ me pahcaprî.

Cu ha nee ihcaprý na Pahpâm japrý to me pahcakôc nare

¹² Ÿhý me ikjéjé, he cormâ ampo itajéto hahkre xâ kwâ jirôa pê impej ata cator xâ. He ihhéj ne me pahkwâya kwâ hân nemencaca xâ na me amji ton xâ atajé kam, hân ne ihkaj na côjkwa kam Pahpâm japrý to mehcakôc ne hân ne me:

— Ÿhý, wa ha ityj to, nâmri wa ha ite ton nare na, quê ha hapacta ne Pahpâm incwýrjapê ito kên — hane, nare, ca ha me anô amji jarén to:

— Quê, wa ha nee ton nare, nâmri wa ha ite ton na, quê ha hapacta ne Pahpâm ita cwýrjapê ito kên — hane. Neate me amji jarén xâ ita na ihkaj na, Pahpâm pê. Ampo na? Ca ihcaprý na haprý to ame acakôc, ita na cupê ihkaj na. Na ca ha quêt ahpýanre na catyt kam me amji jarén to hane he:

— Ÿhý, wa ha to — hane, ne atyj ate ahna me amji ton xâ ata na me to. Nare, ca ha me amji jarén to:

— Quê, wa ha nee ton nare — hane, ne atyj ate ahna me amji ton xâ ata na nee me ton nare. Ca ha ate me amji jarén to hajyr na, quê ha nee Pahpâm me acurêmâ me amén nare.

Cu ha ampo cunea na Pahpâm to amji jipackre

¹³ Quê ha me anô te amji pupun xâ kéanre kam ipa na, quê ha ihyj Pahpâm mâ ahna amji cajrén to prâm. Ne quê ha

jûm te hakryti na, quê ha taa cumâ amji
kian kam Pahpâm mä hakryti jô increr to
increr to prâm.

¹⁴ Ne quê ha jûm te hâ na, quê ha taa me
pahkwýto mehhimpej catêjê kwý na amji
mä ahwý, quê ha me hõmpu, ne me kam
ampo cacô te mecaprâr xâ ata kwý jaxwý,
ne me to impê, Jeju jarkwa himpej xâa kôt,
ne me cumâ ihcajrên. ¹⁵ Ca ha me to hane
ne Pahpâm caca xâa kôt me to ne cumâ
mehcajrên, quê ha Pahpâm me akampane
jûm ata caprâ. Ne cute ihkénton xâ ata to
cumâ impej, ne to tojnô, quê ha impej.

¹⁶ Cwýrjapê cu ha pahtjy pahte me
pahkén ton xâ atajê ajpën mä me harê,
ne Pahpâm mä me ajpën cajrên, mär
quê pahte me ajpëncajrên xâ ata kôt,
ihtyjme pahcaprâ. Ne quê ha me pahnô
te catyt kam ipa, ne Pahpâm mä ihcakôc
xwýjrea na amji kam hapac to impejti, ne
cormâ cumâ ihcakôc, quê ha ihytj Pahpâm
kampa, ne cumâ ahna to.

¹⁷ Ahnaa mä pê Erij xwý he. Ne
cupê me pahkwýa xumre nô, ne cupê
Pahpâmjarkwa to me cumâ ihcakôc catê.
Ne Pahpâm mä ihcakôc xâ caxuw amji
kam hapac toimpejti, ne cumâ ta wrýc
nare na to ihcakôc, cute mehkénton atajê
jahpan xâ na, pê kampa, neta nô to iwryc
nare to caku to incrê ne ihkôt to híkjê.
¹⁸ Jirô pê mä pê hipêr cumâ ihcakôc, pê
kampa ne ta to wrý, pê hacpýa mä pjê
cunea kam ampo xô cunea huprâj cato.
Höhö, ca ha me hane.

¹⁹ Me ikjéjê, quê ha me pahnô te Pahpâm
jô pry hyr ne cupê gûjawry na, ca ha
me anô hacpýa mä Pahpâm jô pry pynâr
xâ caxuw to amji jaxâ, ne pry kam amê.
²⁰ Ampo na? Quê ha jûm te, por cute ihkên
ton catê nô ata to hô pry kéanreata pê amji
jaxâ na, quê ha jûm kêm ata te ihkên mä
hâr, ne ihytj xâ ata japy to amijjaxâ, ne
cute ihkên ton ata jicu na, quê ha Pahpâm
ihkên ata to tojnô, ne to hapac kêt. Ýhý,
ite me amâ ihhôc xâ ita pit. Hamre.

Jeju Na Mehkwÿ Jakrã Cunea Wyr

MAM PETRÔ JÔ KÀHHÔC

Ýhÿ, pê Petrô pê Jeju jarkwa na memprar catéjêno. Ne pé mam cupê teppro catê. Pê Jeju cupê ihkôt ipa catê na ahna ahwÿ. Ne cökwa wyr Jeju jâpir jirô pê mä ri, cupê Krípinkrén kam Jeju na mehkwÿ mehkriatajê to ihhimpej catêjê nô. Ne pom cu me hô kâhhôc pijakrut cahyt ita, pjê cunea kam Jeju na mehkwÿ te me amji pupun to kéanre atajê mä pê ihhôc ne kujate. Na pê hô kâhhôc ita japrÿ pê **Jeju Na Mehkwÿ Jakrã Cunea Wyr, Mam Petrô Jô Kâhhôc** (1 Petrô). Nepahte me amji pupun xà kéanre ita te me pamä pahte amji kam me pajapac xà to impej, ne to me pamä hahkre.

*Pê Petrô me cumä amji jarë
Jowâw 1.40-42; Me Hápén Xà 1.15; 10.1-*

48

¹ Hâpà me ikwÿ pê Pahpäm na mehkwÿ! Ipê Petrô, pê Jeju Crixtôjarkwa na iprar catê. Por jûm te me gô pjê intêteame acrân, ca jû ri ame akrî atajê mä, wa ite apu ihkâhhôc itajê ton. Ne wa ha maPonto jô pjê me, Carati jô pjê me, Cawrópejti jô pjê me, Axij jô pjê me, Pitin jô pjêwýt, me awýr apu ihkujahêc pa.

*Pê Pahpäm me pahcapi
Ruc 12.32-34; Roman 8.18-25*

² Pê Pahpäm pê me pajô Inxü Cati ramä cute amji mä me pahcapi xà na amji kampa. Na pê amji mä me pahcapi, ne me pamä Carô Pejti gô, mär cu mepapê mehkwÿ impej pit, ne catyt kam, Pahpäm kôt me papa. Ne mér ampo na mä cute me pahto hajýr? Nee määmpo na nare, mär cu xwy mä ampeaj kam, amji mä me ihkra pê Jeju Crixtô kam me pajapac pejti ne. Ne me pajaxà kam ihtyc xà ata pê ri ihhêj rûm cute caprô to me pahkén pê me pahcuuhöñ, ne me pahto impej. Ne me pahto impej xà caxuw ri, cute amji mä me pahcapi. Ne wa ijôtpê Pahpäm mä me acajrën to hane he:

— Ýhÿ, Inxü Cati, ca ha me pahkwÿ atajê mä, ate amji kam gapac xâa na, me to impejti to apa. Ne me caxwäm pê me cumä acaricti gô, mär ca, cute nee me amji mä ampo cupa nare ata to, me cumä apicamén to mô, mär quê nee ame hüpä nare — hane.

*Pê Pahpäm ramä me pamä ampo pej
jâhtôa ne to ahcuprô*

3-4 Cu ha Pahpäm pê me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô Pâm mä, hûrên mepajakryti na me amji jarë. Ne ampeaj kam ri cute me papê mehkwÿ to impeaj to impejti xâ ita te hajýr he. Cute me pahcaprî to catia, na ri cute mepamä pahte amji kam me pajapac xâ tuwi pejtì jôr, na ri me papê mehkrâ. Ne hanea ne cute hacþyä mä ihcámter pê Jeju Crixtô to ihtîr xâ ata kôt ri, cute me pamä pahte amji kam me pajapac xâ tuw jôr, mär cu cahê na me pahkri rohnýttimâ. Ne ramä Pahpäm te cökwa kam, me pamä ampo pejti te me pahto impejti xâ ata jâhtôa ne nôr. Ne ihtýj ma me pamä hamâ, mär quê nee jücxuw me papê carôt hamre, ne ihkén ne ihcacu, ne ipictor nare. Ne cu ha pahtyj cute me pahto hajýr xâ ata to, amjmä me to hajýar kam me hikaj. ⁵ Ne pahte me Jeju to amji mä pahhimpej xâ ita kôt ri, cute me pamä ampo pejti itajê cunea jôr itajê pê, me pahtekjéa ri. Cwýrjapê quê ha Pahpäm me pajamâr ita na, quê ha ahnaa jû caxuw, pjê jamre xâata kam, amji carôat kôt amji mä me pajuwahi.

*Pahpäm te me pahcajpêr prämte ame
pahto kên*

⁶ Ampo pej itajê pyrên, ca ha me gakrya ne. Ne amcro itajêa kam, ca cormä ate me amji pupun xâ kéanre to me amji pupun to me apa na, hôtpê me anaamcro wénre, na ri me amä amji kîn nare. ⁷ Ne mér ampo na mä ampo kên itajê ame ato hane? Nee mä ampo na nare. Cute me acapi, ne ahna me acajpêr prämte ri ame ato hane. Na wa ha itacaxuw me amâ kên prâ tepti japrÿ te ôr ata te amji kam hapac xâ kôt harê. He hûhhi na hê xâ ton xâ caxuw, quê ha xa cute ton catê ata, cute wakyre prâ tepti pê ôr ata capi prämte, cuhy kam cuxi. Quê ha ajgâ, neihhorhot, quê ha hômpu, xâ ajkî ampeaj kam ri cupê ôar to ôr. Nämri quê ha cupê wakyre prâ tepti nare na, quê ha ihcunea capa. Nämri quê ha cupê wakyre prâ teptia na, quê ha ihorhot, ne kam ampo kên itajê pit capa, ne ihsahur ahtwy ata pê, quê ha wakyre prâ tepti pê ôar to ôr, ne ampeaj kam impej, ne ahna hî ahwý. Ita jîkjê na mä, me apê wakyre prâ tepti ita pyràac, ne ate me amji pupun xâ kéanre itajê pê ihhêjrum, cute cuhy kam me wakyre prâ tepti nôr pyràac, cute me apupun, ne me gahkre pej xâ na. Ne quê ihséaj to cormä me ate amji kam me gapac xâ kamampo kéanre na, quê ha me ate amji pupun xâ itajê kôt, me apê me akén itajê to pôj partu ne. Ne wakyre prâ tepti itajê ampeaj kam ahna hî jâhwýr cakrô, quê ha ihtýj hamre to mô, ne ihtýj jû caxuw hamre. Ne Jeju toquêt ate amji mä me ahimpej xâ

ata ri, kēn prà ata jirôa pê impej, ne neejû caxuw me apê hamre xâ nare. Na quê ha amcro nôna, Pahpâm Jeju Crixtô to ajpê, quê ha mehcunea ampeaj kam cupê ampo cunea jô Pahhiti na hahkre pej. Ne amcro ata kam, quê ha Pahpâm me amâ:

— Ca ate me amji pupun xâ to kêanre itajê kôt ri, ita caxuw ampeaj kam me apej — hajyâr xâ ata kôt, quê ha mehcunea ihtyj amji mä me acupa, ne me apejti jâhcujrohti na me apupu.

Pahte me amji pupun xâ kêanre xâ ita kam, cu ha pahtyj ame pajakry

⁸ Cormâa nee ate me Jeju pupun nare cakrô, ca ha atyj me amâ ihkinti kam me apa. Ne nee cormâa ita kam, ate me hõmpun nare cakrô, ca ha atyj amji mä me to ahimpej to me apa. Ne hûrén ca ha me amâ amji kianto amji kîn catia to cati, ne nee me amâ me gakryti ita kôt harên xâ hamreare, ne cupê côjkwa kam amehkrî atajê jakryti pyràac. ⁹ Ne mér ampo na mä me amâ amji kîn? He nee mä ampo na me amâ amji kîn nare! He Jeju ihtyj ampo kên catia ata pê me acaxwýn pytâr to ipa, ne hûrén ca ame gakry. Ca Jeju to amji mä me ahimpej to me apa xâ atakôt ri, cute me apytâr, na ca ha atyj jû caxuw Pahpâm cahe na me apa rohnýtti mä.

Pê mam harkwa to mehcakôc catêjê nee ihcunea na me hahkre pej nare

¹⁰⁻¹¹ Pê ramâ rý pêa mä Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê me cumâ amija kôt, me pahkén pê me pahcunea pytâr catê ata kujahêc na, me cumâ harê. Pê Crixtô Carô Pejti me caxwâm pê me cumâ acjêj, ne ajco me cumâ cator xâ ata jarê. Ne hanea ne me cumâ, por quê ha Crixtô cute amji pupun xâkéanre to amji pupun xâ ata jakân pê, quê ha Hûm hacpýa mä to ihtír, ne hipêr to cati, ne to impej na, me caxwâm pê me cumâ harê. Mä cute me hahkre pej prâmtre, amji mä mehprïa, ne ihtyj me to hahkre to me mõ. Ne ihtyj me ahna hâhcukjér to me mõ, jû caxuw mä quê ha cato, nejû mä quê ha cator xâ ita. ¹² Ne pê Pahpâm cute me cumâ harkwa to mehcakôc catêjê mä, ampo itajê to hahkre xâ ata kam, hanea ne cute me to pit mä, impejti xâ caxuw, me cumâharën nare. Ne pom ca ita kam ame kampa atajê to, cute impejti xâ caxuw riame cumâ harê. Ne côjkwa pîn, Pahpâm Carô Pejti carôat kôt Jeju pê me pahtyj catê na, me hûjarën pejti jarêñ to memprar catêjê te, ramâampo itajê cunea to me amâ hûjarën. He côjkwa kam Pahpâm mä memprar catêjê te me hajyâr, ne tee ame hahkre pej to prâm.

Pê ajteare mä Pahpâm, ne impej, na cu ha cuxâ me pampej pit

2 Petrô 3.10-13; 1 Jowâw 3.1-6

¹³ Cwýrjapê ca ha me akrâ kam, ate Pahpâm jarkwa kam me gapac xâ caxuw me amji to gâhcuprõnhiahpuro, ne me guphêa rûm ate amji kam me gapac xâ to amji kam gapac tome apa. Ne Pahpâm te Jeju Crixtô to ipipê xâ me, cuteme ato impejti xâ itana, ca ha atyj me hikaj to me acrâ rohnýtti mä. ¹⁴ Ca ha atyj Pahpâm kam me gapac to me apa to hane, pom quê me ahkrare me hûmxwý kampa he. Ne nee ca mam ate me amji jahkre kêt kam, ate amji kam me gapac xâ kêanre to, ate amji kam gapac to me apa xâ ata to, hacpý mä me amji kam gapac, ne ihköt me apa nare. ¹⁵ Mä Pahpâm pejti pê catyt kam ipa catê ata te me ato ihkra xâ na, me ana hâhwýr. Cwýrjapê ca ha Pahpâm cuxâ me apê ampo cunea kam, catyt kam me apa catêjê, ne nee ampo kén crire nô to, me amji kam gapac nare. ¹⁶ Ampo na? He pê ramâ Mojxe xwý Pahpâm jarkwa na, hô kâhhôc kam mehkwy na ihhôc to hane he:

*"He ipê me amâ catyt kam ipa catê, ne wa ajteare mä, ne ipejti.
Cwýrjapê ca ha hanea ne,
icuxâ me apê ajteare mä,
ne catyt kam me apa,
ne me apejti ne" hane.*

¹⁷ Ca ha me Pahpâm mä acakôc, ne mehcukij to:

— Me ijô Inxû Cati — hane. Ne cormâ côjkwa kaj naame apa xâ ata kam, ca ha atyj amji mä me Apâm ita cupahti ne. Ampo na? He quê ha ihtyj jû caxuwme pahcunea cukij, ne me pahte me ampo cunea to me pajâpêñ xâ atajê jahpan xâ na, me pamâ amgô. Ne catyt kam me pajâpêñ xâ kôt me pamâamgô. Ne pahte me pajâpêñ xâ impejti ton catêjê, cu ha impejti to me amcwa. Ne pahte me pajâpêñ xâ kêanre to me pajâpêñ catêjê, cu ha ihkéanre to me amcwa.

Jeju te caprô to me pahna hâmjôr

¹⁸ Pê mam me panquêtjê te amji kam me hapac xâ kôthamreare atajê kôt pit mä ajco ame papa. Ata jahpan xâ na ri ihhêj ne Jeju jâmjôr. Ne cute amji kam me pajapac xâ kêanre ata pê me pahto cator. He xâ ajkî hâmjôr xâ ita pê ihpore, nare, cupê wakŷre prâ tepti pê ôr na hî jâhwýrti ata? Nare cupê wakŷre prâ jakati na hîjâhwýrti, mä hanea ne ramâ cama hamre to mõ ata pyràac? ¹⁹ Hâpâ, nee cupê ampo itajê nô nare. Cute me pahna ampo cunea jirôa pê caprô na hî jâhwýrtiata jaxwýr, ne toa ri cute ihhêj

ne me pajūhkàr. Pê mamme panquêtjé amji jaxà kam me carà cahàcre hòhti kra capénti atajé to me amji kritxwù, nemehkén atajé jahpan xà na mehcura. Ata pyràc pej na mā Jeju Crixtô te amji kam hapac xà capénti, ne cupé carà cahàcre hòhti kra nôcapénti atà pyràac, ne cute me pahna caprô na híjåhwýrti ata jaxwýr, ne cute caprô jaxwýr xà ata pê ri me pahkritxwù pyràac.²⁰ Pê Pahpâm cute pjé ton xwýjre na, ramâ me pahkritxwù na Jeju capi ne hâm. Ne curmâ ri amcro itajé nô kam, cute me amâihkra te ihcunea na me ato impej partu xà caxuw ri, me amâ to ipipé.²¹ Pê Pahpâm hacpýa mâ to ihtfîr, ne ma còjkwa wýr to api, ne to cati, ne ampo cunea jipy hâm, ne toimpej. Ne Jejua kôt ri, ate amji mâ me Pahpâm to me hajýr xà ata to, kypé amji mâ me ahimpej to me apa nare. Na ca ha atjy jû caxuw cute meato impejti xà ita na, me hikaj.

Pê Pahpâm jarkwa pahte amji kam me pajapac xà cuhhô

Ruc 8.11-15; 2 Timot 3.14-17; 1 Jowâw 3.14-17

²² Ne ca ramâ ita caxuw Pahpâm jarkwa pejti, hêj xi nare kam me gapac pejti to me apa. Ne ramâ ihkôt hanea ne ate amji kam me gapac xà cunea toihitettti ne me to impej. Ne ca ramâ Jeju kôt ate me ajpén to me akjéj atajé me, ca ramâ ame ajpén kînti to me apa. Cwýrjapé, ca ha me amâ ajpén kînti ita na, me amâ ajpén kîn prâam kam ame ajpén kîn.²³ Ne por pê cu me pahcunea me panxýrxwù pîn ame pajapôj atajé, quê ha ihtjyame ty, na cu ha hanea ne pahtjy ame ty. Ne Pahpâm nare. Quê ha Pahpâm harkwa tiar rohnýtti mâ ata kôt, jûm mâ cute amji kam hapac xâtuw jôr na, quâ ha cupé hacpýa mäihpym ata pyràac, nenee jû caxuw caxwýn ihtyc nare. Quê ha cupé Pahpâm tîr rohnýtti mâ ata kra, ne nee cupé me panxýrxwù tyc atajé pyràac, ne ihtyc nare.²⁴ Ne pê ramâ Ixaj xwý Pahpâm jarkwa na, hô kâhhôc kam, me ahna ihhôc to hane he:

"He pjé kam ame pahcunea ame papa itajé pê ihhêj rûm ahtu pyràac,
ne pahte amji kam me pajapac xàitajé pê
pîrâ pyràac.

Ne quê ha jû caxuw ihtjy ahtu ata incrâ, quê ha hanea ne pîrâ ata incrâ, neihpym. Ata jîkjé na mâ me pahcunea te me hajýr pit,

na cu ha pahtjy ame ty ne me pajamre, quê ha pahta amji kam me pajapac xà cunea hamre tu ne.

²⁵ Ne me pajô Pahhiti jarkwa te nee hajýr nare,
ne quêt hikwa rohnýtti mâ,

ne nee jû caxuw ihkén,
ne ihkôt hamre xà nare" hane.

Ne harkwa hikwa rohnýtti mâ ata to pê Jeju pê me pahpytâr catê jarkwa na memprar catêjé me amâ harê.

2

*Cu ha Pahpâm te amji kam hapac xà na
me ahcukij*

Epet 2.19-22

¹ Cwýrjapé, cu ha nee hipér Pahpâm jarkwa pejti ata jîrô pê ame pahpýpym, ne ame ampo kên ton to me papa nare. Ne cu ha nee me pahhéj xi jarêñ nare. Ne cu ha aracri me cupê to me papimxur pej pêa mâ, hipér me ampo kên tornare. Ne cu ha nee me hû na ame amji to prâm nare, ne nee ame hûn to me papa nare.² Ne curmâ me ahkrare kwý pypyâm atajé mâ ihtjy menxyrxwù kâ xen, mâ me cacô to pijahô, ne mehkâ cacô ata to ihtjy me ipicamén to memô. Ita jîkjé na mâ, me ate me hajýar. Na ca Pahpâm mâ ihhêj ne curmâ ame apypyâm, ne cormâ kyre pê amji mâ me to ahimpej to me apa. Ne Pahpâm jarkwa ata pêihhéj rûm mehkâ cacô pyràcti, na quê ha me amâ hâan to hân. Ne harkwa kôt me apa xà ata pê ihhêj rûm mehkâ cacô to ate ame pijahôr xà, naquê ha ihtjy me ato ipicamén to mô. Na ca ha atjy jû caxuw ampo cunea na Jeju kôt me apa.³ Pê Tawi xwý ramâ Pahpâm jarkwa kôt, hô kâhhôc kam, ate me hajýrjé na ihhôc to hane he:

"Ate ramâ me pajô Pahhiti te me ato
impejti xà ita cajpér,
ne me hahkre pej" hane.

*Jeju me, me papê mehkwy pê Pahpâm
jûrkwa pyràac*

⁴ Ne ikre pyxwýr catêjé pej, hân ne ikre caxuw, me hicjécti pej pit capi, ne hanea ne me ihhê kwý cunea impej pit capi. Nare, quê ha me cumâ kên to ikre xâm prâm na, quê ha me cumâ kên cuhtac nôimpejti xi, hôxwahhi kam, ne ikre cah-hur caxuw quê ha hanea ne kêm pej pit capi ne to cuprô. Jîkjé na mâPahpâm pê cute me ikre pyxwýr catêjé atajé pyràac, ne mehkwy caxuw cute me acapi, ne Jeju na me ato cuprôn. Ita na mâ me cupê ikre pyxwýrcatêjé te amji jahkre kéatre atajé, ma apu amji pê pî jîcjé pejti ata caca, ne cute me mén. Jîkjé na mâ me cupê Ixaher catêjé jô pahhi kwý, ma ame amji pê Jeju caca. Mâ quêt Pahpâm te cupê mehkwyjô Pahhiti pê ihcunea na hâmkrâ jàmtâr cati atâ capi.

⁵ Ne hanea ne ikre pyxwýr catêjé pej te amji mâ pî pej me, kêm pej pit capi, ata jîkjé

na mā Pahpām te, cute me ato amji kwȳ xà caxuw meacapi. Cwȳrjapē ca ha cama amji na me hamā, quē ha me ato amji kwȳ peaj, ne mār quē me akôt me hāhtōa ne me Pahpām jahkre pej. Na ca ha me apē, por mam Pahpām te amji kam hapac xà jūrkwa na kēn kwȳ ata pyràac. Ne me apē, por mam mepupē Pahpām mā mehcajren catéjē atajē pyràac, necute ihcijpuaw prāmte atjy Pahpām mā ihcunea na caty kam me apa, ne cumā me apē. Mār ca Jeju Crixtô kôt, Pahpām mā me ampo pej pit tonto me apa, quē ha ihtyj Pahpām, ate me cumā ampo pej pit ton xà atajē na, amji capa.⁶ Ne quē ha ikre pyxwyr catéjē itajē kēn to pit mā me ikre nō xām, ne cute me cumā pī jicjēc nō xām xà kaj na, hōxwahhi kam, me cumā kēnnō týjti cuhtacti ata nō xi. Ita na pē Ixaj xwȳ ata, ramā hō kāhhōc kam, Pahpām jarkwa na, me ahna ihhōc to hane he:

"Wa ite amji mā kēn nō týjti cuhtacti na hī jāhwýrti ita capi,
ne wa ha Xijāw jō kēncahē na,
Kr̄ipinkrēn kam me ikwȳ mehkri atajē kam,
me hipōc ri cuxi.
Ne por kēn ata quē ha cupē mam ikre caxuw kēn ata,
ne ampeaj kam ihkwȳ jirōa pē impej ne ihcuhtac.
Ne quē ha mehkwȳ te amji mā me to ihhimpej na,
quē haitjy mempej mā mehpȳm,
ne ampeaj kam hūrēn me hakry,
ne nee jū caxuw hū na amehpahām nare"
hane.

⁷ Ca ate Jeju to amji mā me ahimpej atajē mā ri, cupē mam kēn pejti, cuhtacti nahī jāhwýrti ata pyràac. Ne nee Jeju to amji mā mehhimpej nare atajē mā ri, cupē kēn kôt hamreare ata pyràac. Ne pē ramā jūm ita Pahpāmjarkwa na, hō kāhhōc kam ahna ihhōc to hane he:

"Pom ikre to me hāpēn catéjē,
ma ame ikre mā hām xà caxuw kēn pejti
caca ita te ihkwȳ jirōa pēamji to cati,
ne ihcuhtacti ne ihtyj" hane.

⁸ Pē Ixaj xwȳ Pahpām jarkwa na, hō kāhhōc kam, Jeju na ihhōc to hane he:

"Quē ha pry kam cupē kēnti nō pyràac ne jy,
ne pry kôt me pra atajējāhtōa ne mehtötōc,
quē ha me ajhu" hane.

Hōhō, cute me to hajyj xà itakam, quē ha me hāhtōa mā Jeju kīn nare, quē ha maamehcaca. Ne cupē me hūtar catē na me harēn xà ata to, quē ha nee me amji mā hajyj nare, na quē ha ma ame harēn par caca. Ne por quē ha ma ame harēnpar caca atajē te ramā amji kēn mā me amji mēn. Ne pē ramā Pahpām cute me to amji kam me hapac xà ita na, me to amji kampa.

⁹ Ne nee pahte me hajyj nare. He pē Pahpām amji mā me pahtcapi, me papē me pajō Pahhiti pē Pahpām mā pahte mehkwȳ cajren catéjēna. Ne me papē mehkwȳ pē hō tekjēa ne me pampejti. Mā Pahpām te ihhēj ne awcapātkōti kam ampokēn ata pē, hāhcujrohti ata wȳr me pahnā hāhwȳr, mār cu pahtyj me ampo pejti pupu, ne me to. Ne me pahte mehcnuea mā Pahpām te ampo pejti catia ton atajē jarēn xà caxuw ri, cute me pahnā hāhwȳr.

¹⁰ He pē mam, nee me apē Pahpām na mehkwȳ pē me hō tekjē nare, ne ita caxuw ri meapē hō tekjēa. Ne mam nee me amā Pahpām jāhcaprī ita na hahkre pej nare, ne ita caxuw ri ihtyj me acaprī.

*Cu ha ampo pej pit ton to me papa
Roman 13:1-7; Tito 3:1*

¹¹ Ÿhȳ, imā me akinti atajē, por me acahkrit, ca me gō pjē kaj na, ampyā mā ame hō pjē kam ameakri atajē. He me pahcunea te me hajyj pit. Ampo na? Cōjkwa kam ri quēt me pahcunea krī xà. Cwȳrjapē wa Jeju kam me pahte ajpēn to me pahkjējē itajē, wa ha me awȳ, ca nee pjē ita kam ame pahkri rohnýttimā na, ame to amji kam me gapac nare. Cwȳrjapē wa ha me ana ijāhwȳr to hane he:

— Ca ha nee ate amji kam me gapac xà tūm kēn atajē kôt ame apa nare — hane. Ampo na? Ca ha atjy me pajō te ampo kēanre ton na prāmti xà ata tonto ame apa. He ihtyj pahte me amji kam me pajapac xà tūm kēn ita, ihtyj me pahcaxwȳn me, me ajpēn cujtē. ¹² Na ca ha mehcahlkrit pē Jeju to amjimā me hajyj nare atajē cahē na ame apaxà ata kam, ca ha caty kam ame apa. Ampo na? Quē ha ate ampo pej pit ton to me apa na me apupun cakrō, ihtyj me akôt harēn xà kēanre to ame akôt harē, ne amji caxwām pē ame ato ihhēj na, me amjijahkre pej. Ne quē ha jū caxuw me Pahpām te amji jaxār xà ata jō amcro kam ahtwȳ, quē ha cato, quē ha hanea ne, por cute me akôt harēn xākēanre atajē, ihtyj amji kēn na me amji jahkre pej, neme Pahpām pejti na cumā me harē.

Cu ha pjē jō pahhi catéjē kampa

¹³ Ca ha nee me pajō Pahhiti mā ihpahām cator nare. Pē ihtyj amji mā Hūm cupa to ipa, na ca ha atjy amji mā me cupē

pahhi catéjê cupa. Ne ca ha Roman jō krí kam, amji mā me krí cunea jöpahhití pê Xexa ata cupa, por cupê ita ri pjé kam pahhi catia ata.¹⁴ Ne ca ha hanea ne por harkwa kôt, krí cunea kôt me cupê pahhi atajé, ca ha amji mā me húpa. Ampo na? He cutea ri krí cunea kôt, cuteame ampo kéanre ton atajé jahpan xà na, ame to kén xà caxuw me cumâ harkwa. Ne hanea ne cutea ri, cute catyt kam ame ampo pejti ton catéjê namehcakôc to impejti na harkwa.

¹⁵ Ne mér ampo na mā ca ha catyt kam ame apa to hane? He Pahpâm mā, cute me amji jahkre kéatre catéjê te ihtyj ame ana mehcakôc kéanre to me ipa ata tête, cumâ mehcaphérhyr prâm. Na ca ha catyt kam me apa.¹⁶ Pahpâm te ramâ ate amji kam me gapac xâ kén itajé cunea pê me ato cator, na ca ha atijé catyt kam ame apa, ne ame ampo pej pit ton to meapa. Ne nee ca ha me anô amji mā:

— Jeju te, ite nee ampo kén ton nare xâ caxuw imâ carôt jör. Cwýrjapê wa nee hipér ampo kén ton to ipa to prâmnare — hajyr cakrô, mânea mâ ampo kén ton kam to acrâ nare. Cwýrjapê ca ha neehipér ampo kén atajé to ame amji mā me ahimpej, quêt me ato ihhimpej nare, ne Pahpâm to, ca ha quêt amji mā me ahimpej. Mâr quêt cupéa me gô Pahhití.¹⁷ Ca ha amji mâ mehcunea cupa to me apa, ne hanea ne amji mâ me Xexa pê pjé jô pahhiata cupa. Ne quêt ha amâ Jeju kam, ate me ajpén to me akjéjé atajé kín. Ne me hirôa pê amji mâ me Pahpâm cupahti to me apa.

Cu ha amji mâ me pahecapriña, ne pahtyj ampo kén cunea mâ awcanâ

Epet 6.5-8; Coroxo 3.22-25; 1 Timot 6.1-2; Tito 2.9-10

¹⁸ Ne me amâ me gô pahhi, ca cama me cumâ me apê atajé, ca ha atijé me kampa, ne amji mâ me húpa to me apa. Ne nee ca amji mâ me gô pahhi te meato impejti, ne me gamâr to me ipa atajé pit cupa nare, ne hanea ne cute ame ato amji kam hapac xâto kéanre atajé, ca ha atijé hanea ne me kampa, ne amji mâ me húpa.¹⁹ Ca ha me gô pahhi to impejti cakrô, quêt ampo na ame ato kéanre, ca ha nee amji jahpan xâ na me acakôc nare. Ca ha amji pupun xâ kéanre to amji pupun cakrô, nee amji jahpan xâ na cumâ garkwa nô to me acakôc kén nare, ne atijé me cumâ awcanâ. Ampo na? He Pahpâm kôt ca ate to hajyr, cwýrjapê quêt ha me apyrén Pahpâm hakry, ne taa ihtyj me ato impej.

²⁰ Ca ha ate ampo to kén to apa na, quêt ha hahpan xâ na, ate amji pupun xâ kéanre nô akam ihpym ne acahhy, ca ha aracri jyj ne cumâ awcanâ, quêt haahna ajkî Pahpâm mâ apejti ne, ne cumâ acapri?

Hâpà, atea ca amji caxuw ita ton, na ca ha atijé cumâ awcanâ, ne aracri jyj. Ca ha ate ampo pejti ton to apa cakrô, quêt ha hahpan xâ na ate amji pupun xâkéanre nô awyr cato, ca ha cumâ awcanâ, quêt ha Pahpâm apupu, ne ihtyj apyrén hakry ne ato impej.²¹ Me pampejti ton to me papa jahpan xâ na, me pahte me amji pupun xâ kéanre mâ me pajücanâr xâ. Ne caxuw ri, Pahpâm te me pahna hâhwyr. Ahnaa mâ pê Jeju mepamâ to hahkre xâ caxuw me pahtcumam, cute me pancwýrjapê amji pupun he. Na cu ha ihkôat me hane.

²² Pê Ixaj xwyv Pahpâm jarkwa na, hô kâhhôc kam, ahna ihhôc to hane he:

“Ne nee jû caxuw me pajô Pahhití te ampo kén ton nare,
ne nee ihcakôc xâ nô to ihhêj xi nare”
hane.

²³ Pê ame cumân kéanre cakrô, pê nee amji jahpan xâ na, jûm mâ harkwa nô kén to ihcakôc nare. Pê ame to kéanre, ne me cumâ ihkâjxâ ton cakrô, pê nee me to kén ata jahpan xâ na, me cumâ amji cawpa nare, ne aracri ihcuuhê. Ne cute cama ihcunea na Hûm mâ amji jör, mâr quêttaa, jû caxuw, catyt kam, ampo itajé cunea to impej. Ne quêt ha jû caxuw mempej catéjê to impej, ne mehkéanre catéjê kén mâ me curê.

Pê Jeju kâ caxô xâ ata me pahtcumea to impej

²⁴ Ne Jeju te amjia kôt, cute mehcuran xâ ita mâ amji jör, mâ cute pî kam mehcuran. Ne me ate amji kam me gapac xâ kéanre itajé mea mâ, ihhêj ne ramâ cute pî ata na menxôr, mâ ihtyc, ne hamre. Na ri nee hipér meate amji kam me gapac xâ kéanre atajé kôt ame apa xâ nare. Ne quêt Pahpâm te amji kam hapac xâ impejti ata kôt ri ame apa xâ. Ne cute ame Jeju kâ to caxô xâ ata te ri me amâ ate amji kam megapac xâ mâ ampej.²⁵ He carâ cahârê hôhti pry cupa, mâ hamâr catéjê ame hapêê, ne hacpýa mâ me to cuprô, ne ma me hamâ, ita jílkjê na mâ, mam me acaxwýnpictor, ne Pahpâm pê ampýa mâ apu ipa. Ne Jeju Crixtô te hacpýa ne amji wyr me acaxwýn to cuprôn, ne ita caxuw ma me gamâ, ne ihtyj ampo kén pê me apytâ.

3

Quêt ha pyjê ihtyj amji mâ mempjê cupa
Epet 5.22-25; Coroxo 3.18-19; 1 Timot 2.9-15

¹⁻² Ita caxuw, wa ha me apê pyjê mâ mempjê atajé japackre. Quêt ihhêj to me akwâ mâ me apjê kwâ te Pahpâm

jarkwa kam me hapac nare atajé, ca haatjy Pahpâm wyr me to apipkjér to hane he. Ca ha me cumâ, cute amji mä me hüpár xâ caxuw me cumâ acakôc nare kam, ate amji kôat catyt kam Pahpâm to, cute amji mä mehhimpej na me to, quê amji mä meto ihhimpej. Ca ha me apjê kampa, ne catyt kam ame apa, mär quê me apjê catyt kam me apa na me apupu, ne ate amji mä me hüpâhti na me gahkre pej, ne me akôat Pahpâm wyr me apkjê, ne amji mä me to ihhimpej to me ipa.

³ Ne nee ca ha me apejti to prâm to, pô rûm pit mä ame amji cümpoj, ne aracri me acaxwâm pê me ate amji kam me gapac xâ kéanre, ne impej nare, ita na ihkaj na. Naca ha nee cama ame amji cümpojeti to prâm nare, ne nee camaame akî to impejti to prâm to ame to apihho, quê impejti nare. Ne nee ca me gakrô xâ peaj to pit mä ame amji jakrô prâm nare, ne nee cama meapejti to prâm to cupêhkâ peaj to pit mä me amji kâ prâm nare. He Pahpâm mä ampo itajé te me ato impejti itajé kôt hamreare. Ampo na? Quê ha ihtjy jü caxuw ampo itajé mea mä, me gîty, ne hamre tu, ne acto. ⁴ Ne quêt me acaxwŷn nare, quê ha nee jü caxuw ihtyc ne ipictor nare. Na ca ha me acaxwâm pê me acaxwŷn cümpoj. Ne ate amji kam me gapac xâ itajé, quê ha nee ampo kam apu incâcâc nare, nequêt amji mä ihpria kam, ihcaricti kam, catyt kam ipa xâ ita ri, quêt Pahpâm mä catia to cati, ne impej. ⁵ He mam me apupxwŷj te Pahpâm to amji mä mehhimpej, ne ihtjy curûm me ampo pej jikaj atajé pê ajcome amji cümpoj to me hane he. Pê ajco ihtjy amji caxuw mempjê kam me hapac to me ipa. Ne Pahpâm mä cute me hajýr to ipa xâ ita pê ri ihhêj rûm me hakrô xâ.

⁶ Ahnaa mä pê Xarakwŷj xwŷ hanea ne, ajco ihtjy amji mä impjê pê Aprâw xwŷata kam hapac to ipa, ne ajco cumâ: "Ijô pahhi" hane. Ca ha ampo pej pit ton to me apa, ne nee me amâ ampo cupa nare na, ca ha me apê Xarakwŷjxwŷ pyràac, ne me apê me tâmxwŷa.

*Quê ha mempjê mä ihtjy mehprô kîn
Roman 12.9-21; 1 Texarôn 5.14-15*

⁷ Ne me apê mempjê, ca me aprô me, me apa atajé mä, wa ha ita caxuw icakôc. He me gapyre mä me aprô carôt peacre na, ca me to amji japackre, ne amji mä me hüpâ, ne me hamâr peaj to me apa. Ampo na? He quê ha Pahpâm ajwar amji cahê name apa na me ato, ca ha cahê na me atiar na me apa rohnýtti mä. Hô, ca ha me to hajýr to me apa, mär ca Pahpâm mä me acakôc, quê ihtjy me akampa, ne nee me apar caca nare.

Cu ha pahtjy pahte ampo pejti ton na amji to me ahcukij

⁸ Hamre, ita caxuw wa ha me acunea japackre. Quê ha me amâ ate amji kam me gapac xâ pyxit peaj. Nequê ha me amâ ajpén kînti hanea, pom quê mehkjéjê mä ajpén kîn he. Ne hanea ne me amâ ajpén caprîhti ne, ne ajpén to me acati to me apa, ne nee me anô pyxit peaj ne amji to acati prâm nare. ⁹ Ne quê jûmjê ame ato kên, ca ha nee amji jahpan xâ na ame to kên nare. Ne hanea ne quê jûmjê ame axün, ca ha nee amji jahpan xâ na ame hûn nare. Ne cama amji jahpan xâ na, jûmjê atajé to mempejti ne. Me pahte mehcunea to impejti, mä me hahpan xâ naPahpâm te me pahto impejti xâ caxuw ri, cute me pahna hâhwyr.

¹⁰ Pê Tawi xwŷ ramâ Pahpâm jarkwa kôt, hô kâhhôc kam, ita na ihhôc to hane he:

"Quê ha me amâ amji kînti me,
megakryti na me apa to prâm na,
ca ha me hane he:

Ca ha nee jûmjê to ame acakôc kên nare.
Ne nee ame ahéj xi toame acakôc nare.

¹¹ Ne ma ame amji tête ampo kên cunea curê,
ne me akên ton jicu,
ne me ampo pej pit ton to meapa.

Ne ca ha hanea ne ajpén mä me apejti na me akrî na,
ca ha amji to me ahcukij.

Ne quê jûmjê apu ajpén curê,
ca ha hacpýa mä ajpén mä me caprî na me to.

¹² Ampo na?

He me pajô Pahhiti mä cute me ampo kên tonitajé na mehkîn nare,
mä ma ame curê.

Ne mempejti catêjê ri quêt,
me hamâr to impejti, ne ihtjy me cumâ,
cute mehcajrén xâ atajé na me kampa"
hane.

*Jûm te pahte amji pupun xâ kéanre na
me pahton xâ pyrén me pajakry*

2 Timot 2.24-26

¹³ Ne quê me amâ ampo pejti ton to prâmte, kamme akrâ acto tu, ca me ton to me apa xâ ata kam, quê hapijamâ Pahpâm kam jûm te ame ato hamre na hamâ? Hâp! ¹⁴ Ca ha ate me ampo pejti ton na, quê ha jûmjê te hahpan xâ na, ate me amji pupun xâ kéanre na me aton na, ca ha atjy me gakrya ne. Ne nee ame jûm cupa to me apa nare. Ne nee acaxwŷn caxwâm pê ame akrikrit nare. ¹⁵ Jeju pê me pajô Pahhiti na me to amji japackrea ne, ne me gî cunea to amji mä me hüpâhti to me apa. Ne ca ha ma ate Jeju to amji mä me hajýr to

meapa na, quē ha jūmjē ahna me apupu, ne ate ihkôt me cumā harēn prāmte, ahna me acukij na, ca haramā me cumā harēn prāam kam, me cumā harēn xàa kam me cumā harēn to apa. Ne amji mā aprīa kam, amji mā me hūpahti kam, me cumā harē.

¹⁶ Ne ca ha gōtpē catyt kam, ampo pejti ton to me apa, mār quē me acaxwām pē ateamji kam me gapac xà kam, me amā ate me ampo kēn ton nare na, me amā amji jahkre pej. Quē ha mehkwy kwy te, me ate catyt kam Jeju kôt me apa na me apupun na, quē haithyt ame akam mencyrc. Ne mehhēj xi xà to, cute ame ato ihkryjre prām to, ame amān kēanre ne. Cakrō ca ha me kam mare mā catyt kam me apa kam me to acrā, quē ha me cumā acaxwām pē me apejti na megahkre pej, ne amji kam amehpahām to me ipa. ¹⁷ Ne ca ha ate me ampo kēanre ton to me apa na, quē ha hahpan xà na, me ate amji pupun xà kēanre na me aton na, quē ha Pahpām me amā:

— Hamre, atea ramā me amji kēn māmē amji mēn, ita na me akam ipē ihkaj na — hane. Ne ca ha ate ame ampo pejti ton to me apa cakrō, quē ha Pahpām te jūmjē atajē te me amā ate amji pupun xà kēanre ton na me hamār na, mā cute ame ato kēn na, quē ha Pahpām me amā harkwa to:

— Ate me ampo to kēn nare kam, cute me ato kēn. Ca atjy cumā me gūcanār to me apa, ne nee hahpan xà na ame kam acryc nare, ita na ri imā me apejti — hane.

Pé Jeju pē me pahkritxwý ata hanea ne amji pupun xà kēanre to amji pupu

¹⁸ He Jeju te me acuxā, amji pupun xà kēanre to amji pupun na, ca me to amji japackre. Ne cute amji to me pahcunea kritxwý hiahpuro na, ca me to amji japackre. Ne hanea ne cute ma-Pahpām wyr me pahto ipipkjér prāmte, me pahkēnxā itajē jahpan xà na ihytç pyxit peaj at a na, ca me to amji japackre. Ne cupē hūmre impejti na, ca me to amji japackre. Ne cuteme pahkritxwý na amji ton, ne cute me papē mehkén ton catjē mā amji jōr. Mācute ame hī to kēanre, ne camā cute amji na me hamār, mā cute mehcuran na, ca me to amji japackre. Mā Pahpām Carō Pejti te hipēr quēt cumā hī tuw jōr, na quē hanee jū caxuw hipēr ihytç nare, ne quēt ihytç rohnýtti mā na apu ipa. ¹⁹ Ne pē Jeju jī ty, ne nōr kwýa kam, ma carō mehyccarō jacjēn xà wyr axā, ne me carō atajē mā, cupēampo cunea jō Pahhiti na amji jarē. ²⁰ Ne me carō itajē pē, por me panquētti Nowe xwý jō amcra kam, pē ajco cormā pár kre to hāpēn to mōr xà ata kam, nee cute me Pahpāmjarkwa par nare atajē carō. Pé Pahpām amji mā ihprīa, ne

cute jūa caxuw mehkēn ton jicu, ne hýrmā me ipipkjér na me hikaj to ipa, mā neecute mehkēn ton jicu nare. Mā me ahnaa Nowe xwý te pár kreti jipēj, mākam cute me ójtō peaj te mehtyc xà pē me amji pytār.

²¹ Ne cō te mehkēn jipej xà pē Nowe cator ita pē, ihhēj rūm cō te me pahcumrār xà atapyrāc. Ne me pahcumrār xà ita pē nee pahte me to amji rā pit jürēn xà nare. Ne ihköt harēn xà te, me pahte amji kam me pajapac xà cunea pintuw, ne ihtetetti ata cwýrjapē, cu carōt týjti te hacpýa mā Jejuto ihytç ata kôt, catyt kam mē apa.

²² Ne pē hacpýa mā Jeju cōjkwa wyr api, ne Pahpām cahē na, awpōc rūm, pahhi jāmtār jāmkrah catia krī xà kam jy. Ne jy ne cōjkwa kam Pahpām mā memprarcatējē cunea me, me cupē me hō pahhi catējē me, me carō carōt týjti pē ajeare mā atajē cunea to ihyimpej.

4

Cu ha me pahte amji kam me pajapac xà tūm ata to me pajapac kēt
Roman 6.1-14; Epet 4.17-24; Coroxo 3.1-

11

¹ Pē Jeju hī to amji pupun xà kēanre to amji pupu. Ca ha cuxā ate me amji pupun xà kēanre cunea caxuw ame apa. Amo na? Quē ha jūm te hī to amji pupun xà kēanre to amji pupun na, quē ha nee hipēr cumā cute ampokēn ton xà nō hamreare, ne nee hipēr ihytç ton nare. ² Cwýrjapē, ca ha amji to me Pahpām cajpuaw xà na, pjē ita kam, harkwa kôt, catykam, ame apa. Ne nee hipēr ate me amji to me amji cajpuaw to prām to, ame ampo kēn ton to me apa nare. ³ Ne pē ca mam, ramā me cupē Pahpām na mehkwy nare atajē kôt, mā cumā cute amji kam me hapac xà kinti atajē ton to ajco me apa. Ne ramā atemehköt me ton to me iyyti.

Ne pē ca amcro atajē kam, ajco me amā me apahām nō xà kēanre kam, me pahpahāmti atajē ton to prām kam, ajco me tonto me apa.

Ne ajco cōxýhti to me amji to me apipān to me apa.

Ne me gō amji kīn atajē kam, ahti na ajpēn pē me aprō caxun to me apa.

Ne meajpēn kam mare mā, cōxýhti to me akōmto me catia to me apa.

Ne ajco cōjkwa kam me Pahpām kaj na, me apām cahāc kreka atajē kīn to ame apa.

⁴ Ne ita caxuw, ca nee hipēr me cupē Pahpām na mehkwy nare, ne mehkrah nare atajē kôt, ampo kēn atajē cunea kôt ame apa prām nare. Ita kam ri hān ne me amā:

— Pýhāpā, xāmte ca nee hipēr me ikōt me amjiton to prām nare — hane. Jirō

pê mā ri, cute mehkwy mā me axūn xà kēanre to, me akôt harēn.⁵ Ne quê ha ihtyj jū caxuw, mehkéanre itajé na Pahpâm mā me amji kôt harē. Ne quê ha Pahpâm pê mehcukij ne ajpén pê me to haprâr catê ata ihtyj mempejt xà wyr mempej to haprâr, ne mehkén xà wyr mehkén to haprâr. Ne ramâ cute mehtyj me, mehtîr itajé jipôc ri ajpén pê mempej to haprâr xà kam ri ramâ jy.⁶ Cwýrjapê ri, por ramâ mehkén tyc atajé tejeu pê me pahpytar catê na, me harēn par. Mâr quê xwý mā mehkén mā hikra, ne catyt kamme ipa. Mâr quê Pahpâm hacpýa mā mehtîr na me to, quê mehtîr, ne cahe na me ipa rohnýtti mā.

Cu ha pahte amji jahkre pej krâ kreti to me Pahpâm mā me apê

Roman 12.6-8

⁷ Quê ha ahtûm nare, quê ha ampo cunea jamre xà kam ahtwy. Cwýrjapê ca ha me guphêa rûm, caxwâm catia mā, catyt kam me apa, mâr ca catytkam Pahpâm mā me acakôc. ⁸ Mâr quê ha ampo itajé cunea jirôa pê, me amâajpén kín catia to cati, mâr ca cute ame ato kên atajé to me cumâ tojnô, ne me hicu. ⁹ Ne me apê ikre jô pahhi atajé, quê jüa rûm me akwy gûrkwa kam me ana cuprô, ca atiyj me ahna amji to pôj, ne me cumâ harte, ne me acahê na mehkri, ca me hamâ, ne nee amehkôt harêñ nare.

¹⁰ Ne pê Pahpâm ahþyanre na, ajteare mā, me pamâ pahte amji jahkre pej krâ kreti jôr pa, ne ahna me pahpyxwyr pa. Cwýrjapê ca ha, cute me amâ, ate amji kam me gapac xâ jôr xà atajé jamâr peaj, ne ate me to me akwy to impejti xà caxuw, ca ha me to apa. ¹¹ Quê ha Pahpâm te, jûm te me cumâ harkwa jarêñ xà caxuw, cumâ amji jahkre pej krâ kreti jôr na, quê ha ihtyj me cumâ Pahpâam jarkwa jarêñto ipa. Quê ha Pahpâm te, cute mehtechajpar xà caxuw cumâ amji jahkre pej krâ kretijôr na, quê ha ihtyj Pahpâm carôat to mehtechajpar to ipa. Hô, ca ha me hajyj to me apa, mâr quê mehcunea me apupu atajé, me Pahpâm jarêñ pejti jarêñ to:

— Inxú Cati, apê me ijô Pahhiti pê Jeju Crixtô Pâmpeaj — hane. Quê ha mehcunea me Jeju carôt cati tyjti rohnýtti mā na me hahkre pej. Ampeaj kam!

Cu ha pahtyj Pahpâm te pahte me amji pupun xâ na me pahton na me awcanâ

Ruc 6.20-23; Jowâw 16.1-4; 2 Texarõn 1.3-12; Tijac 1.2-4

¹² Imâ me ikwý nô kinti atajé, me apê wakyre prâ tepti pê ôr ata pyràac na, ca amji to me amji japackre. Ne pom hân ne me wakyre prâ tepti pupun pej prâmte, cuhy kam me cunô, ita na mā me

ate. Ita jikjê na mā, Pahpâm ma ate me amji pupun xâ kēanre kam me apa na me gamâ, cute me amâ ihkñ name ato ipipê prâmte. Ýhý, Pahpâm mehkra cunea to hajyj to ipa. Cwýrjapê, ca ha nee me ajpén mā:

— Pom me papê Pahpâm tekjê ita? Mâ cu ajte pahtyj me amji pupun xâkéanre to me amji pupun to me papa? — hajyj nare. ¹³ Ca ha me amji pupun xâ kēanre to me apa ata pyrén me gakrya ne. Ampo na? He ca Jeju me, ate me amji pupun xâ kên atajé to ate me apipêan. Cwýrjapê, ca ha jû caxuw Jeju carôt jâhcujrohti impejti te amji to ipipê xâ ata jô amcro kam, ca ha me amâ amji kian ne. ¹⁴ Ne me apê Jeju tekjê, na ri ame axûnto me ipa. Cwýrjapê ca ha me amâ amji kianne. Ampo na? He ate amji kam me gapac xâ itajé, ihtyj me akam Pahpâm Carô Pejti carôt tyjti te ihkrí na, me garê.

Cu ha nee jû caxuw ampo kên ton to me papa nare

¹⁵ Ca ha nee jû caxuw jûm curan nare, ne nee ampo to me gâhkñj nare, ne nee me gô pjê jô pahhi jarkwa jirô pê me apypym nare, ne nee ate me ampo kên ton catêjê te amji kam me hapac xâ mâ, atiyj ame acjêj to meapa nare. Ampo na? He imâ ampo itajé cunea jahpan xâ na, me ate me amji kên mâ me amji rên, ne kam me pahpahâmti nô to ate me amji pupun na, imâ me ato prâm nare. ¹⁶ Ne quê ha jûm me apê Jeju tekjê itacwýrjapê, ate me amji pupun xâkéanre na me ato, ca ha nee amji jû na ame apahâm nare, ne ampeaj kam cama me apê Jeju tekjê pyrén me gakryti na, Pahpâm mâ me amji jarê. ¹⁷ Ne ramâ Pahpâm te mehcukij ne ajpén pê me to haprâr xâ kam ri jy, ne toa ri jy. Ne cute ramâ mam me papê me hô tekjê kam to têm, ne pahte ame to ihcupan jahpan xâna, ame pahto kên pa. Jirô pê mâ, quê ha, cute Jeju pê me pahkén pê me pahpytar catê na, harêñ pejti atajé to amji mâ me hajyj nare atajé, quê ha me pajirôa pê mehkén catia mâ me irêñ kam tê. ¹⁸ Ne pê ramâ Xarômâw xwý Pahpâm jô kâhhôc kam, ita na ihhôc to hane he:

“Mempejti catêjê te mehkén cati pê me amji pytar xâ wyr,

quê ha xa me amji pupun xâ kēanre to me amji pupun cri.

*Jirô pê mâ quê ha mehkéanrecatêjê ma amji tête ame Pahpâm curê,
na quê ha ihtyj me amji pupun xâ kēanre to me amji pupun to me ipa rohnýtti mâ” hane.*

¹⁹ Mĕr hōhō, me pahkwÿ kwÿ te me amjipupun xà kēanre to me amji pupun xāita na ri, me Pahpām te me to tojnō. Cakrō quē ha ihtyj me Pahton Catê, cute me pahkēn pê me pahpytār to ihcakōc xà ata na, amji to amji japackre. Na cu ha pahtyj itajé cunea na amji mā me to hane, neampo pejti ton kam me to pancrâ tu ne.

5

Cu ha me pahtyj Jeju na mehkwÿ jamār peaj ne

¹ Ipé Petrô, ne ite hajyār ne ipé Jeju na mehkwÿ to mehhimpej catêjē nō. Nepê wa ito jia to Jeju te amji pupun xà kēanre na hōmpu, pê ikam mare mā ty. Na wa ityj mehcunea mā ihtyj xà ita na harēn to ipa. Ne quē ha jūcaxuw amcro nō na, Pahpām te mehcunea mā Jeju catia to cati na to ipipē xà ata kam, quē ha cume ajkaam me ito ajpē. Na wa ha ita caxuw me apê megō krī kam me hapackre catêjē na ahwÿ, ne me gapackre.

² He me apê carà cahâcre hōhti jamār catêjē pyràac. Mā Pahpām te me amā mehkwÿ pê me hō tekjé atajé jōr, ne apê me hamār catêjē name apyxwýr, cwyrjapê ca ha me hamār prāam kam me hamā. Hō, ate me to hajȳr xāita na ri, Pahpām mā me ato prām. Ca hanee me amā me hamār prām narekam, ame hamār nare, ne quêt amā mehamār prāam kam ma me hamā. Ne nee ate me ihpore nō pyr prāmte, ame hamār nare. ³ Ne nee ca ate me to ahimpejxà ata kam gâprêa kam ame to ahimpej nare. Nequêt cute akôt me ipa to prāmti xà caxuw, ca ha catyt kam, ate amji kam me gapac xà impejti to me apa. ⁴ Ne Jeju pâr carà cahâcre jamār catêjē cunea jō pahhi pyràac, na ca ha atyj cumā me apê. Ne quē ha jū caxuw amji jaxà, ne ihtyj ate megâpēn xà ton atajé jahpan xà na, me amā amgō. Ne cute me amā hâmjor xà ata pê pahhi krâhkâ impejti. Ne pahhi krâhkâ impejti ata pê jū caxuw hâhí xà jamre xà nare ata, quē ha me amâcugō. Quê ha mehcunea me apê Pahpām mā me hâpēn catêjē impej na megömpu ne ate me gâpēn xà jipêj na me gahkre pej.

Cu ha nee me pahkwÿ jirôa pê amji to me pahcati to prām nare

Ruc 18.9-14; Tijac 4.7; 1 Petrô 1.6-9

⁵ Ne ita caxuw wa ha hanea ne me gîtyj tuwtiitajé japackre. Ca ha atyj amji caxuw mehwej te me hapackre catêjē atajé kampa. Ne ca ha me acunea pêPahpām na mehkwÿ atajé, me amji to me acati prâm nare kam, atyj me ajpēn tehcajpar to me apa. Ne pê ramâ Xarômâw xwÿ Pahpām jarkwa kôt, hō kâhhôc kam ita na, ihhôc to hane he:

"He Pahpām ihtyj, por cute amji to me cati prâmti atajé cuna mā ahtwy, ne intête me hiprō.

Nepor amji to me cati prâm nare atajé ri, ihtyj quêt cute mehthecajpar xà" hane.

⁶ Na ca ha Pahpām carôt pahtyjti ata krac ri, amji to ame acati prâm nare to ame apa. Mâr quē ihtyj jû caxuw, hō amcro kam hâhhuc xà atakam, ato acati ne ato acarôt týjti ne.

Pahpām ihtyj me pajamâr to ipa

⁷ Ne nee ca ate ampo to amji kam me gapac xà ata to ame amji mā me akrihkrit krýn nare. Ampo na? He Pahpām ri, ma ate me amji kam me gapac xà itajé mea mā, me gamâr to ipa.

Me pahcurê xwÿn pê Xatanaj ata pê roptycti pyràac

⁸ He me pahcurê xwÿn pê Xatanaj pê roptyctia, ne cute jûm krér prâmte, ihtyj apu carôrō to ipa ata pyràac. Ita jikjê na mā ihtyj Xatanaj me papu na apuipa, cute Jeju to pahte amji mā me pahhimpej xà ata to me papê hamre prâmte. Cwyrjapê ca ha me guphêa rûm, caxwâm catia mā, caty kam me apa. ⁹ Ne Jeju kam me pahkjéjé atajé te me acuxâ pjé cunea kam, ame amji pupun xà kēanre toame amji pupun na, ca me to amji japackre. Ne nee ca Jeju to ate amji mā me ahimpej xà ita jicu nare. Ne nee caame Xatanaj te ame ato kên kryjre atajé cupa nare. Ne cama quêt cuna mā me ahtwy, ne cute me ato hajȳr tête me hiprō.

Cu ha pahte me amji pupun xà kēanre ita nee me pahto iryyti nare

¹⁰ Pahpām mā me pahkîn, ne cumâ me pahcaprî, mā cute Jeju Crixtô kam pahte me ajpēn hônco tu xà caxuw, cute me pahna hâhwÿr. Mâr cu mepahcunea ajpēn kam, impej catihti ata kam, ame papa rohnýtti mā. Ne ate me amji pupun xà kēanre ita, quê ha nee me ato hâm rytyi nare. Ne quê haPahpām me gûcanâr xà caxuw, me amâr carôt gô, ne me ato impej, ne ihtyj me ate amji kam me gapac xà impejti kam me apa na, me atehcajpar to ipa. Mâr ca nee jû caxuw Jeju to amji mā me ahimpej jicu nare. ¹¹ Pahpām mā mehcunea jirôa pê carôt pahtyjti rohnýtti mā. Ampeaj kam!

Cu ha Pahpām mā me pahkînti ita na amji mā me to hajȳr rohnýtti mā

¹² Ýhÿ me ikjéjê, wa ite me amâr ihkâhhôc crire ita ton xà na, Xira te itehcajpar. Ne cupê me pahkjé, ne pahtyj pahte amji mā me to hajȳrxâ ata mā he. Wa ite me amâr Pahpām mā me pahkînti na harēn xà ita to, me amâ me acarôt to ihtyj

prämte, wa ite me amā ahna ihhōc. Na ca haatŷj me Pahpām mā me pahkinti ita na amji mā me to hajŷr rohnŷtti mā. ¹³ Ne pê Pahpām amji mā Jeju na mehkwy capi, māita ri Papirōn jô krí kam ame ipa itajé te me amā amji jarēn kujahêc. Ne hanea ne Macô, pê ikracahàhhàc ita te me amā amji jarēn kujahêc. ¹⁴ Ne ca ha me amā ajpēn kinti kam, ame ajpēn japy. Ne imā me apê Jeju tekjê catêjê cunea te me acaxwām pê me acarïcti kam, me amā ampo cupa nare na, me ato präm.

Jeju Na Mehkwÿ Jakrã Cunea Wyr

HAPU NA PETRÔ JÔ KÀHHÔC

Ýhÿ, pê Petrô pê Jeju jarkwa na memprar catéjê nô. Ne pê mam cupê teppro catê. Pê Jeju cupê ihkôt ipa catê na ahna ahwÿ. Ne Jeju te cöjkawawyr hâpir jirô pê mâ ri, cupê Krípinkrên kam Jeju na mehkwÿ mehkri atajê to ihhimpej catéjê nô. Ne ramâ cute mehcuran xâ na hâhtêp na cutehahkre pej. Ne pom cu hapu na me hô kâhhôc cahyt ita, piê cunea kam Jejuna mehkwÿ wyr, cute ihkujahêc. Na ri hapu na hô kâhhôc ita japrÿ to **Jeju Na Mehkwÿ Jakrã Cunea Wyr, Hapu Na Petrô Jô Kâhhôc** (2 Petrô).

Ne kam me pamâ jû caxuw jûmjê te me cupê Jeju na mehkwÿ na amji jarën, ne nee cute Jeju te amji kam hapac xâintuwi impejti kôt me ipa nare atajê mä ihcawpa. Ne hanea ne Jeju te amji kam hapac xâ tuwti ita kôt me papa kam me to pancräna, me pamâ apô.

Petrô te amji jarën xâ

¹ Hâpà me ikwy! Ipê Ximâw Petrô pê Jeju Crixtô mä ijâpén catê, ne ipêcumâ harkwa na iprar catê nôna wa. Wa ite Jeju jarkwa na memprar catéjê kwÿ me, me amâ ihhôc. Ne Jeju pê me pahpytâr catê me, Hûm catyt kam meipa. Cwÿrjapê ri cukwa kam cute me ato, ate amji mä me to ahimpej catêjê. Na ri ita caxuw me apê ipyrâc. ² Ne imâ, me ate ihcunea na, Pahpâm me, me pajô Pahhiti pê Jeju jahkre pejpejti na, me ato prâm. Mâr quêt amjia kôt me ato impej, ne me acaxwâm pê me amâ ihcarïcti gô, mär ca nee amji mä me ampo cupa nare, ne ihcunea name ate amji kam me gapac xâ tuwti capénti to me apa xâ ata to, me amâ ipicamên to mô.

Pahpâm me pamâ ampo pej jáhtôa ne cugô

Pirip 2.12-13; 1 Texarôn 1.2-4; 2 Petrô 3.18

³ Ne ramâ me pamâ Jeju jahkre pej pejtu, na ri cute Hûm carôat kôt mepamâ me pahcarôt jôr, pahte ihkôat catyt kam ame papa xâ caxuw. Ne hanea ne Jeju kam me ajpêñ hôncô xâ ita kôt cute impejti ita kam ajpêñ kam ame papa, ne me papê hûràac xâ caxuw, cute me pahcapi. ⁴ Ampeaj kam Pahpâm pej, ne hâhcápri cati, na ri cute ahpýanre na me pamâ ampo pej cunea jôr na amji to hûjahkre. Ne hanea necute me pamâ, cute amji kam hapac xâ

tuwti, impejti ita jôr na, amji to hûjahkre. Ne cute me pamâ amji kam hapac xâ tuwti to hûjahkre ata ri, cute ita kam me pamâ hôr, mär cu me papê hûràac, ne me cupê Pahpâm curê xwÿn catéjê atajê te amji kam hapac xâ kên kro, ne ihcacure xen atajêpê me to amji pytâ, ne cupê me pahcato, ne quêt pahtyj catyt kam ame papa.

Cu pahtyj mânea mä me hahkre pej to prâm

⁵ Pahpâm te ramâ ate Jeju to amji mä me ahimpej na me aton, na ca atyj ramâ amji mä me to ahimpej to me apa.

Na ca ha ita caxuw me caa, ate amji kam me gapac xâ impejti kôt, catyt kam me apa.

Na me caa amji mä meahihcuxêc to me apa.

Ne hanea ne ma, ate me Pahpâm jahkre pej xâ ita to me caa, amji mä me apicamên to me mô.

⁶ Ne hanea ne, ate me ampo kên ton xâ atajê cunea intête me amji jiprõnto me apa.

Ne ca ha hanea ne ate me amji pupun xâ kêanre to me amji pupun xâ atajê kam me awcanâane, ne nee jû caxuw me Jeju jicu nare.

Ne hanea ne ihcunea na Pahpâm mä me amjigô, mär ca ihkôat catyt kam me apa.

⁷ Ne hanea ne, Jeju kam ajpêñ to me akjêjê atajê me, me ajpêñ to me akwÿ impeaj ne.

Ne ca ha hanea ne Pahpâm cuxâ, amâ mehcunea kînti ne.

⁸ Na ca ha atyj ate me to hajyôr to apicamên to me apa, mär quêt ate amji mä Jeju to meahimpej xâ atajê kôt hamre nare. Na ca ha quêt me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô kôt catyt kam ame apa xâ atajê kôt, ihyj me amâ ampo. ⁹ Ne me akwÿ kwÿ, nee cute amji kam me hapac xâ itajê to me hajyôr to me ipa nare. Atajê mä ri, nee Pahpâm to amji japackre nare. Por cute mehkên atajêcunea to impej, ne totojnô, ne me cumâ cuteamji kam hapac xâ intuwti jôr na, nee me to amji japackre nare. Ne me cupê mento tûm pyràac, na ri nee me cumâ amji jahkre pej, mä me amji pupun nare.

Cu ha ihcunea na, catyt kam Pahpâm kôt me papa na, amji to me ahcukij

¹⁰ Jeju kam ajpêñ to me pahkjêjê itajê, he amji mäa ri Pahpâm te me pamâ hâkjjér, ne mepahcapi, cwÿrjapê ca ha catyt kam, ihcunea na, Pahpâm kôt me apa na, amji to me ahcukij. Ca haate ita to me hajyôr na, ca ha nee jû caxuw Pahpâm jô pry kaj na,

jū kam cupê me pry hyr nare. ¹¹ Na quē ha ihtyj me amā, me pajō Pahhiti pê Jeju Crixtô pê mepahptyar catê ata himpej xâ krac ri, me amā me acjêj xâ. Na ca ha me axâ, ne cahê na me akri rohnýtti mā.

¹² Ne ate ramâ me Pahpâm te amji kam hapac xâ impejti jahkre pej. Ne ca atyj amji mā me huwahi to týaj na, imâ me gahkre pej cakrô, wa ha ityj hôtpê atehipêr me to amji japackre na me ato, ca me to amji japackre. ¹³ Imâa, wa cormâ itír na ipa ita kam, wa ha itýjate me to amji japackre name ato ita na imâ impejti, na ca ha me to amji japackre. ¹⁴ He ramâ me pajō Pahhiti pê Jeju Crixtô te imâ ityc xâ jarê, na quê ha ahtûm nare, wa ha ty. ¹⁵ Cwýrjapê ca ityc xâ jirô pê, nee meto gapac kêt nare, ne me to amjijapackre kam me to acrâ tu. Ne ita caxuw ite me amâ to hahkre xâ ihtyaj to ihtyj cakrô, wa ityj ihcunea na me amâ to hahkre to mô.

Pê Petrô into jia to Jeju jâhcujro catia pupu

2 Timot 3.16-17

¹⁶ He pê wa me amâ me pajō Pahhiti pê Jeju Crixtô te amji carôt týti to, cute amji jaxârna, me amâ harêna xâ ata, pê wa nee amjia kôt, ikrâa kam to amji japackre, ne me amâ harên nare. Ne nee pê jûm amjia kôt imâ Jeju jarê hêj xi xânô to hûjarêna nare. Ipê Petrô, ne pa pê wa me ikwy me, me icunea me ito jia to me hirôa pê Jeju catia to cati na me hômpu to hane he. ¹⁷⁻¹⁸ Pê wa Jeju me, kên pejti na Pahpâm wrýc xâ ata na ame ipa, pê wa me Pahpâmcarôt jâhcujrohti te Jeju jî cunea kam hâhcujro na me hômpu. Ne hanea neite carôt jâhcujrohti pîn Hûm pê Pahpâm te me imâ Jeju to hûjarêna to:

— Hûmre ita pê imâ ikra kînti ata, ne ampeaj kam hûrêna ijakry — hajyâr na me kampa.

Mam Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê nee amehhêj xi nare

¹⁹ Ne cójkwa pînimpar xâ ata kôt, wa cormâ ite me, por pê mam me cupê Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê atajê te ampeaj kam me hûjarêna na me to amji japackre, ne me hahkre pej. Ne cormâ ite me hûjarêna xâ ita to amji mâ me hajyâr to hipêr me ipicamén. Na ca ha cute me Pahpâm jarkwa to mehcakôccatêjê kam me gapac na, quê ha ihtyj me Pahpâm me ato impejti ne. Ne pom awcapâtô kam hâhcujro xâ ahcujro, cu ihmôt me ampo pupu, ita jîkjê namâ, Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê te me hajyâr, ne ihtyj me pahte Pahpâm pupun na me pahto, cu me hômpu, ne me hahkre pej. Ne pom hân necaxêti hapôj mâ apêto ipa, cu me ampo cunea pupu, ne me hahkre pej, ita

jîkjê na mâ, hacpý ne Jeju te amji jaxâr xâ ata te hajyâr. Ne quê ha Jeju cator xâ atapê caxêta pyràc, neihtyj me pahte me Pahpâm pupun pejti na me pahto, cu ha me hômpu, ne me hahkre pej pejtu ne.

²⁰⁻²¹ Ne mam Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê atajê, pê nee amjia kôtmehhôc nare. Ne Pahpâm Carô Pejti te me cumâ harkwato hûjarêna xâ atajê na pê mehhôc pa. Ita kam, xâ cu ha ajki mehkâhhôc ata cahyt, ne amjia kôt me kampa, ne me hahkre pej pej pyrentu? Hâpâ! He Pahpâm Carô Pejti ata quê ha me pahte me harkwa ata kôt me hakop, ne me hahkre pej na me pahto, cu ha me hahkre pej, na cu ha me to amji japackrea ne.

2

Cute amji kam me hapac xâ kên xyre cawpa xâ

Coroxo 2.16-19; 1 Timot 3.1-9; 4.1-5; Juta 3-16

¹ Pê mam Ixaher catêjê wýr, me hûmre te amji jarkwa kôt me cumâ mehcakôc catêjê kéanre atajê me cato. Ne me cupê Pahpâm jarkwa to mehcakôccatêjêna na me cumâ me amji jarê. Ne cama ame cumâ mehhêj, ne ajco mehkâakam ame cumâ ampo kên atajê to pit mâ hahkre to me ipa. Ita jîkjê na, quê ha me akam ita hanea, ne ihtyj aracri me awýr, cute me amâ ampo to hahkrecatêjê kéanre atajê nô cato, ne ame amâ ihhêj, ne cute ampo to me hahkrexâ kéanre atajê to pit mâ, me amâ hahkre to me ipa. Cute, ate Jeju to amji mâ me ahimpej xâ ata to me apê hamre prâmatajê te, me pajô Pahhiti pê mehkén pê me hûtâr catê ata te me hahpan xâ na caprô to hâmjör ata jicu, ne ahname harcô mën. Cwýrjapê ri me cutea me amji kên mâ me amji mën. Na quê ha ahtûm nare quê ha ihtyj jû caxuw Pahpâm me to hamre hiahpuro.

² Ne cute me cumâ ampo kên to hahkre xâ atajêa kôt, quê ha me hâhtôa ne mehkôat, cute amji kam me hapac xâ kam menxyre kéanre atajê to meamji kam hapac to me ipa. Quê ha me cupê Pahpâm na mehkwy nare atajê ahna me hômpu, ne me amji mâ:

— Cute amji kam me hapac xâ ata kéanre, mörmô me hô Pahpâm ita kéanre, na mâ ihkôat cute amji kam me hapac xâ ita kéanre — hane. ³ Ne cute me amâ ampo to hahkre catêjê itajê te, me apê me gó pore catia ne incwýr prâmté ri, ame amâ mehhêj xia jarêna to me ipa. Ne xâ quêha ajki ihtyj cute mehkén ton xâ itajê pê me amji pytâ? Hâpâ! He Pahpâm te ajpêñ pê me to haprâr catê ata me kôpîr

to ipa, ne rŷ pêamã cute mehkên mã me mënxaâ kam ramã jŷ. Ne cumã cute me hajýrjê to hamre xâ na ramã me hahkre pej.

Cu ha Pahpâm tekjê na me amji jarê ne mânea mã pahkén ton nare

⁴ Ne mam côjkwa kam, Pahpâm mã memprar catêjê kwý te harkwa jirô pê mehpým, ne mehkéanre ton atajê ri nee Pahpâm te, ihtjy ame ipana me hamâr nare na, ramã me amã hahkre pej. Ne pêmehcunea pro, ne mehcajpre, ne kre jatôhhý narekam awcapâtôti ata kam me to húcapêr pa. Ne quê ha curi mehcuhhê ita na, quê ha ahnaa Pahpâm te mehcukij, ne mehkên mã me irêñ xâ ata jô amcro kamahtwý. Quê ha mehkên itajêa kôt, ajpêñ pê me to haprâ, ne mehkên itajê mã ame curê.

⁵ Ne pê hanea ne mam, rŷ pêa mã me panquêtjê nôpê Nowe xwý jô amcro kam, Pahpâm nee mehkên catêjê cunea te me amji pytâr na me hamâr nare. Ne cute côhti ata to mehcunea jipej tu. Ne cute Nowe xwý me, hixi me, mehkraincrê me, mehprô crê atajépit pytâr. Pê te catyt kam cute ame ipa to ame cumã hahkre to ipa cakrô, pê nee mempar nare na, ca me to amji japackrea ne. ⁶ Ne Pahpâm te cuhy to Krihcumrâti me, Krihpôc jô krî kam mehkên catêjê atajê cunea to caxâr, ne me to hamre na, ca me to amji japackre. Ne cute me to hamre xâ ita pê, cute mehkên catêjê cunea mã amji cawpa xâ ata na, ca me to amji japackrea ne.

⁷ Ne Ro xwý pê Aprâw xwý tâmxwý ata, pê ma apu hô krî ata kam mehkri atajê te amji kam mehapac xâ kam menxyre kâanre atajê cunea caca, ne me hû na cumã amji kîn nare. Na pêPahpâm cuhy to cute krî to caxâr xâ ata pê hûtâ. ⁸ Ne pê Ro pê hûmre impejti ata amcro cunea kam, cute mehkên ton xâ atajê cunea pupu, ne kampa, na pêamcro cunea kam, caxwýn pejti ata cunea kam, me hû na ihpeacre. ⁹ Ne Pahpâm te ampo to me panquêtjê to hamre xâ ita, ihtjy me pamã cute me pahto amji kam hapac xâ to hahkre. Ne ihtjy cumã, por catyt kam meipa atajê kên pê me hûtâr jahkre pej. Ne hanea ne cumã mehkéanre atajê te mehkên ton jahpan xâ na, cute mehcukij, ne mehkên mã me irêñ xâ jô amcro atacaxuw cute me hamâr, ne me huwahi jahkre pej.

Mehhêj xi catêjê mã nee jûm cupa nare

¹⁰ Ne quê ha Pahpâm, cute amji kam me hapac xâ kâanre kam menxyre atajê to, mehkwy jirôa pê apu ihkéanre ne. Ne quê ha hanea ne nee amji mã me pajôPahhiti cupa nare atajê to me hirôa pê apu ihkéanre ne. Ne me akwý kam,

cute me amã ampo kâanre to hahkre catêjê atajê, ampeaj kam amjia kôt me ipa to prâm na, me hähtât nare kam me ipa. Ne nee amji mã me côjkwa kam Pahpâm mã memprar catêjê jô pahhi kwý te to ihcupan atajê cupa nare, ne ihtjy hân ne me hûn kâanre to me ipa. ¹¹ Ne côjkwa kam Pahpâm mã memprar catêjê kwýa pê, nee ahti na ihtjy ame hûn to me ipa atajê pyràc nare, ne quêt me hûmre atajêjirôa pê me carôt týj cakrô, mã nee Pahpâm mã memprar catêjê te to ihcupan atajê xûn, ne mehköt harêñ kâanre to ame ipa nare. ¹² Ne me amã ampo kâanre to hahkre catêjê atajê te amji kam me hapac xâ atajê na mehahkre pej nare kam ame hûn to me ipa. Ne ihhêj rûm me cupê ampo pê cute amji kam hapac xâ hamreare atajê pyràac. Mâ jûmjê te ame hahêr, neamehcuran xâ caxuw, hân ne me ajhu. Na quê ha me hipej tu, quê ha me hamre tu.

Mehhêj xi catêjê ihtjy me pahte amji kam me pajapac xâ impejti to hamre

¹³ Ne cute me jûm te amji pupun xâ kâanre na me ton, mã cute ahna amji pupun ata jahpan xâ na, quê ha Pahpâm me to hûrâac, ne cute me amjipupun xâ kâanre na me to, quê ha ahna me amji pupu. Ne hân ne amcro cunea kam, hirâa pê me kam mare mã, cute amji kam me hapac xâ kâanre kam menxyre atajêköt apu memprar to pyt. Ne ca ha hân ne amji mã me amji kîn to, ne me akrî, ne ame apâ. Quê ha ihtjy me acahê na mehkri ne me apâ, ne mecupê Pahpâm na mehkwy na me amã amji jarê, ne cama ame amã mehhêj. Me cupê me amã me apahàm catia ton catêjê, na ca ha atjy me kam, meapahàm catia to cati.

¹⁴ Ne quê ha ahti na me jûm cahâj pupun xâa ri, ramã ihtjy cahê na mehkwa, ne amehcaxun na me amji to prâm pyrentu. Ne ee aje cute mehkên tonxâ itajê kam amehtycrî xâ nare. Ne ampeaj kam me cumã, pom kyre pê Pahpâm to amji mã mehhimpej atajê to, mehkên mã me hâr xâ ata wyrme to ipa to prâm. Ne mehcunea-jirôa pê me cumã, amji mã cute me ampo cunea to mehtüm prâm to ramâ cute me amji pyràc tu. Atajê, quê ha Pahpâm mehkên jahpan xâ na ame to ihtjy tu ne. ¹⁵ Cute Pahpâm jô pry cupan, na ri ihhêj ne ipictor, ne ma Pahpâm pê ampýa mã apu ipa. Ne cupê Parâw xwý pê Pejor xwý kra ata pyràac. Parâw ata pê me cumã Pahpâm jarkwa to ihcakôc catê cakrô, pê aje cute amji mã ihpore nô pyr prâmte, ramã ampo te ihcupan xâ to me cumã hahkre to mõ. ¹⁶ Mâ cawrô cahâcre te mehû cakôc xâa to cumã ihcakôc, ne ihtjy cute ihkén ton ata tête cumân, ne pea hõ

pahhi kam waj te amji kamhapac xà ata tête ihhyr.

Mehkrâ kéanre itajé ihtyj Xatanaj jô culy wyr imprar xâ

¹⁷ Ne ihhéj ne me húmre itajé pê ampo pejti toncatéjé, ne hamreare, rý jû caxuw aje cute me ampo pejti ton nare. Na ri me cupé ihhéj rûm cöhkre kam cô nare ata pyràac, ne hanea ne me cupé ihhéjrûm ahcakrâ to ipa, mä kôc ma to pra, mä nee jû ri hâhhuc nare ata pyràac. Cwýrjapê ri ramâ Pahpâm te ita jahpan xâ na, cute ma kre jatôhhy narekam awcapâtökîti ata wyr mehkujahêc na me to amji kam hapac hiaphuro. ¹⁸ Ne nee me cumâa, cute me amji kam hapac xâ atajé na amji jahkre pejnare kam, ihtyj mehcunea mä amji to me hâmnân to ame ipa. Ne cute amji kam me hapac xâ kam menxyre kéanre atajé to, por curmâmekhén ton catéjé atajé pê cormâ me hapoj ne Pahpâm wyr me ipipkjér, ne cormâ kyre pê Jeju toamji mä mehhimpej atajé mä ihhéj, ne intête me to hawry. ¹⁹ Ne hän ne me amâ hûjarén to me ipa to hane he:

— He nee jûm te ampo itajé na, me ato ihhimpej caté hamreare. Cwýrjapê caha gapacta ne atyj me ampo itajé cunea ton to me apa — hajýr cakrô, quêha cute amji kam me hapac xâ kéanre to ame ipa to, cute me amji pyràc xâ atajéa pê quê ha ihhéj rûm me hô pahhi, na quê ha taame to ihhimpej. Na quê ha nee meamji mä hamâr, ne mehkén ton jicu nare. Ýhý, por cu ha ampo to amji mä me pahhimpej ata pê quê ha me pajô pahhi, na quê ha taa me pahto ihhimpej.

Cu ha me pampej mä me acjéj, ne kam me papa rohnýtti mä

²⁰ Ne mehkwy te ame ampo kéanre ton to me ipa, ne ramâ mehkén cati wyr mempraar kam, cute me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô pê me pahkritxwý na meharén par. Ne hýrmâ me ipipkjér, ne toa amji mä mehhimpej xâ ata kôtri, pjé ita kam, cute amji kam me hapac xâ kéanre atajé pê me cator. Jirô pê mä ri, cute ajte me Jeju te amji kam hapac xâ impejti ita jicu, ne ahna me harcô mën, ne hacpýa mä cute amji kam me hapac xâkéanre ata wyr me ipipkjér, ne toa amji mä mehhimpej to me ipa. Ne cute amji kam me hapac xâ ita pê ri me hô pahhi. Ne me cupé ihhéj rûm kryhti te apu ampo teppro ata pyràac, ne nee amji mä hamâr, ne me ampo kên tonjicu nare. Ne hamre, ita caxuw cute mamme amji pupun xâ ata jirôa pê ihkéanre ita mä me hâr.

²¹ Quê ha jûm te ramâ Jeju jahkre pej, ne ihkôat ramâ ipa cakrô, cute hicu, ne hipér ampo kên ton to ipa na amji mä

to ihhimpej na, quê ha jûm teJeju jahkre pej nare kam, to kên xâ ata jirôa pê Pahpâmmapu to kéanre ne. Ne por wa ame ato icakôc itajé, quê rý mä nee me Jeju te amji kam hapac xâ impejti ata na me hahkre pej nare. Ampo na? CuteJeju te amji kam hapac xâ pyr ata jicu xâa kam, quê ha mam cute me amji pupun xâ atajé jirôa pê, cute meamji pupun xâ ata me cumâ ihkéanre ne. ²² Ne cute me hajýr catéjé pê, pê mä nâm, pom rop hän ne hójahir, ne ahna ahtûm nare, mä hacpýa mä hójahir ku, ita na mä cute me hajýr. Nepê mä nâm crô te hajýar, quê ha cô ata kam xwa, ne amji cuhhô, ne ahnaahtûm nare, quê ha hacpýa ne amji jaxâ, ne carêc ata kam xwa. Ita jíkjé na mä mehkén catéjé te me hajýar, ne mempej mä me acjéj, nekam ame ipa ry nare, ne hacpýa mä mehkén mä me acjéj.

3

Quê ha ihtyj jû caxuw Pahpâm ampo cunea to hamre

Ruc 13.6-8; Tijac 5.7-11; Icipen Xâ 19.11-16

¹ Imâ ikwý nô kínti itajé, pom ihkâhhôc ita pê hapu na ite me amâ ihhôc ita. Ne pom ite me amâ ihkujahêc to ipijakrut ita kam, wa itehipér ate amji kam me gapac xâ impejti, tetetti to ate amji kam me gapac na me aton, mär ca nee me to gapac kêt nare. ² Ne wa ite me amâ Pahpâm jarkwa rer atajé to, ate meamji japackre na me aton. Ne mam rý péa mä Pahpâm jarkwa to mehkakôc catéjé atajé, pê catyt kam ajco me ipa, ne mempejti. Ne imâ, por me harkwa cunea na ihhôc atajé to, ate me amji japackre na, imâ me ato prâm. Ne hanea ne me pajô Pahhiti pê me pahtyptar caté te me amâ harkwa na me iprarcatéjé na me iton atajé nôa mä cute me amâ harkwa jirén atajé to, ca me amji japackrea ne.

³ Ne imâ me ate ampo cunea jamre xâ kam, me awýr mehkéanre japôj xâ ata na, ate me hahkre pej na, me ato prâm. Ne quê ha, cute amji kam mehapac xâ kéanre to amji mä mehhimpej to me ipa atajé, quê ha amjia kótame ipa. Ne ame ana xwý to me ipa to:

⁴ — Por Jeju te amji jaxâr xâ na me amâ amji to hüjahkre ata, jô ri mä cator xâ ita? Nee jû caxuw cator xâ nare. Ne ramâ ame pahcümoxwý cunea tyc par. Mä mam ramâ pjé te amji ton pêa mä, ampo cunea cormâ hâm ita na, ne nee rý jû caxuw ampote amji to ipintuw nare — hane.

⁵⁻⁶ Ne pom me ana xwý to ame ipa itajé, cama ame amâ mehhéj to ame ipa. Ampo na? He pjé te amji ton pêa mä, ramâ

kam ampo jàhtôa te amji toipintuw. Pê mam Pahpâm pjé me côjkwa te amji ton na cumâ harkwa, pê ihyjy amji to. Ne cute cô me pjé to ajpén pê ipicapôn jirô pê mâ ri, Nowe xwý jô amcro kam, hacpýa mä cute cô ita to pjé cunea pro, ne to mehcunea jipej tu. Nopem ame ana xwý itajê mä, nee ita jahkre pej prâm nare.⁷ Pê pjé me, côjkwa te amji ton na cumâ harkwa, ne hanea ne jû caxuw cutea amji to caxâr na cumâ harkwa hyr hiahpuro. Ne nee ita caxuw cama me tohamre pyrentu to prâm nare. Quê ha xa Pahpâm te mehcuneacukij xâ jô amcroato, quê ha amehcukij, ne ajpén pê me to haprâr xâ ata na pit mä ramä me hikaj. Ne quê ha amcro ata cato, quê ha Pahpâm mehkên catêjê cunea kên mä me curê.

Pahpâm mä me pahnô pictor na to prâm nare, na ri cormâ me pajikaj

⁸ Imä me ijô ikwy nô kînti itajê, me pajô Pahhiti mää, caku te mir pê amcro pyxit peaj. Ne cumâ amcro pyxitpeaj pê caku te mir. Na ca ha atjy me to amji japackre. ⁹ Ne mehkwý me to amji kam hapac xâ to kêanre ne me amji mä: — Me pajô Pahhiti te ampo na amji tonatajê, quê ha jûa caxuw cormâ to. Nare, quê ha nee cute ampo na amji ton xâ atajê nô ton nare — hane. Ne ampo na mä hacpýa ne cute pjé ita wyr amji jaxâr xâ ita to kuu apu ihkên? Nee mä ampo na nare, Pahpâm mä mehnôpictor na to prâm nare, ne cumâ mehcunea te hýrmâ meipipkjér na me to prâm, na ri cormâ me hikaj.

Quê ha jû caxuw pjé me côjkwa kam ampo cunea to caxâr partu

¹⁰ He nee amä me hâhkij xi te me awyr imprar, ne me apê ampo to hâhkij xâ na hahkre pej nare. Ita jíkjê na mä hacpý ne me pajô Pahhiticator xâ te hajýar, na ca ha nee amji wyr cator xâ na me hahkre pej nare. Ne cator xâ jô amcro ata kam, quê ha hâhkrihkit krâhhí týti meajkaam, quê ha jû kam côjkwa tê. Ne jû kam ihtêm xâ ata kam, quê ha ramä pyt capa, ne putwry capa, ne caxêre cunea capa, ne ampo cunea caxâr tu. Ne hanea ne pjé kam ampo itajê cunea to caxâr tu.

Jeju te amji jaxâr xâ caxuw amji mä me pajâhcuprôn hiahpuro

¹¹ Ne me amä ampo itajê cunea jamre na hahkre pej ita kam, jû mä ca ha ajte me? Ca ha atjy Pahpâm mä me amji jör to me apa, ne catyt kam me apa.¹² Ne Jeju te amji jaxâr xâ jô amcro ata pê Pahpâm jô amcro catia. Na ca ha cator xâ ata na me hikaj. Ne ca ha ampo pej cunea to me gápén to me apa, mär quê cyt ne me awyr cato. Ne cator xâ ata jô amcro kam, quê ha

cuhy côjkwa tohamre. Quê ha pjé cacroa to cacro, ne ihorhot ne ajgä.¹³ Cu ha Pahpâm te me pamä pjé intuw me côjkwa tuw ton na, me pamä amji tohüjahkre xâ ata na, cu ha me hikaj. Ne pjé me côjkwa tuwatâjê kam, quê ha mehcunea, ihcunea nacatyt kam Pahpâm jarkwa kôt me ipa rohnýtti mä.¹⁴ Cwýrjapê ca ha imä me ijô ikwy nô kînti itajê, ate me amcro ita jikaj xâ ata kam, ca ha ramä ate amji kam me gapac xâ tetetti, impejti kam ampokén jamreare ata to amji mä me gâhcuprôn hiahpuro na, imä me ato prâm. Mär quê cato, ne ahnâa me pahcunea pupu, ne ihköt me pahna amji capa, ne nee ame paucurê nare.

Pê jûmjê Pawrô jûjarêñ xâ kaj na me to pry ta

2 Timot 3.1-17; 1 Jowâw 3.2-3

¹⁵ Ne Pahpâm te apu kuu ihkên xâ ita pyrén ca ame gakry. Ampo na? Ca cormâ apu ihkên ita kam, ihhêaj to cormâ me anô hýrmâ apkjê, quê haakén pê apytâ. He Pahpâm te ramâ me pamä me pahtö kînti pê Pawrô ata mä amji jahkre pej catia ne hôr. Mä cute amji jahkre pejti ata kôt ampoitajê na me amä ihhôc.¹⁶ Ne cute hô kâhhôc cunea kam ihhôc atajê kam, cute ramâ me pamä Jeju te amji jaxâr xâ ita kôt harêñ to amji pyràc tu. Ne hótpê hókhâhhôc kwý kam, me papê ampo kwý kam me pajapac jahkre kéatre atajê na hân neme pamä ihhôc. Ne cute me amji jahkre kéatre atajê me, cormâ kyre pê Jeju kôt me ipa atajê, ampo itajê kôt harêñ xâ kaj na ame harê. NePahpâm jarkwa jô kâhhôc kwýa kôt me harêñ xâ ihmajti atajê to pit mä me harê. Ne cute me harêñ xâ atajê to me taa me amji kên mä me amji rë.

Cu ha Jeju te amji kam hapac xâ tuwti kam amji to ajcamê

¹⁷ Ne me ca nare, me ijô ikwy nô kînti itajê. Ramâ quêt me amä jûmjéatajê te amji kam me hapac xâ teihcupan na, me amä hahkre pej. Cwýrjapê ca ha amji to me guphêa ne. Ampo na? Ca ihhêaj to hanea ne mehköt me Pahpâm jô pry ta, ne ihkaj na ame apa. Ne nee hipê catyt kam Pahpâm te amji kam hapac xâ kôt me apa nare.¹⁸ He pê me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô pê me pahpytar catê, me pamä cute amji kam hapac xâtuwti gó ita, ca ha cute me akam ipicamén na cama me hamä, quê ajcamê. Mär ca mam ate amji kam me gapac xâ atajê jirôa pê catyt kam apa. Ne ita caxuw, cu ha hótpê Jeju to amji mä me cati to me hane he:

— Quêt apyxit peaj ne acati, ne ampeaj kamapej rohnýtti mä. Ne wamehcunea te, pjé cunea kam, quêt acatihti me apejti

HAPU NA PETRÔ JÔ KÀHHÓC 3:18

422

na, me gahkre pej na meto prām — hane.
Taamā, ampeaj kam!

HAPU NA PETRÔ JÔ KÀHHÓC 3:18

Jeju Na MehkwȲ Jakrā Cunea Wȳr MAM JOWĀW JŌ KÀHHÔC

Ŷhȳ, pē Jowāw pē Jeju jarkwa na memprar catējē nō. Ne pē mam cupē tep pro catē, pē Jeju ihkôt ipa catē na ahna ahwȳ. Pē caku crê kam Jeju kôt ipa, ne cute amji kam hapac xâ cunea na hōmpu. Ne ramā ihwej tu kam ri cutepjé cunea kam Jeju na mehkwȲ mā ihkàhhôc ita hôc, ne ihkujahêc. Na ri hō kàhhôc ita japry te **Jeju Na MehkwȲ Jakrā Cunea Wȳr, Mam Jowāw Jō Kàhhôc** (1 Jowāw).

Ne pom cu me mam ihkàhhôc cahyt ita kam ri cute me pamā, pahte me ampo kēn ton, neahna amji to me papimxur nare, ne hirāa pē Pahpâm mā pahte ahna me amji jarēn to me pamā hahkre. Ne hanea ne jū mā me pahte me, ne me papêPahpâm tekjê na pahte me amji jahkre pej to me pamā hahkre. Ne hanea ne cute me pahkwȲ me, me pamā ajpēn kīnti to me pamā hahkre.

*Jowāw te Jeju pupun na amji jarēn xâ
Jowāw 1.1-4*

¹ Hápâ me ikwȳ pē Jeju na mehkwȲ, ipê Jowāw pê mam Jeju kôt me ipa catêjê atajēnō. Ne pa wa ha me amā ihhôc ne ihkujate. Ŷhȳ, wa ha me amā ramā rȳ pêa mā pjé ton xwýjrea na jûm ipa ata jarē, ne ahna ihhôc. Ne jûm ita pê me pamā pahte amji kam me pajapac xâjör catê. Ne cupê Pahpâm te amji kam hapac xâ xakat. Ne cupê me pamâ Pahpâm to ipipê catê. Cwýrjapê ri hapry pê "Pahpâm Jia Jarkwa". Ne por jûm ata pê jûm nare, he cupê Jeju Crixtô. Pê hûmreana amji to, nepjê wýr wrȳ, pê wa ihkôt me ipa catêjê me, meijapac jia to me kampa, ne me ito jia to ajco me hōmpu, ne mehkôpî, ne itjy me ijühkra to ajco mehcupê.

² Ŷhȳ, Jeju mam Pahpâm cahê na ihkrî, ne cupê Pahpâm Jia Jarkwa, ne cupê me pamâ cöjkwa pîn Pahpâm te amji kam hapac xâ to ipipê catê, ne pêwa cute me cumâ to ipipê na hōmpua na, wa me amâharêñ to mō. Ne taa mā ri Pahpâm cahê na pahte amji to me papijapar rohnýtti mā na me pahto. ³ Ne ampo na mā wa me amâ Jeju jarēn to ipa to hane? Nee mā ampo na nare. Imâ me ate Jeju me Pahpâm pê Hûm me, me ajpêñ to ikwȳ nō na meato prâmté hajyar, pom pê wa ipê hō ikwȳ nō he. Ita na cu ha me pahcunea Jeju me ajpêñ kam me pahhôncô ita na me papa. ⁴ Ate me ijô kàhhôc ita cahyt ne mempar, cu ajpêñ

kam me pajakrya to me pajakry prâm to, wa ite me amâ ihhôc ne ihkujahêc.

*Cu ha catyt kam Pahpâm jarkwa kôt me
papa na, cu ha me pahhôncô tu
Epet 5.3-21; 1 Timot 2.5-6*

⁵ pê Jeju me imâ, ite me amâ Pahpâm jarêñ xâ ita to pê hahkre he:

— Amcro jâhcujrohti ita ihtjy jû ri me pamôr xâ ata to me pamâ hahkre, ne awcapâtôkô kam, cu nee jû kam me pamôr xâ ata na me amji jahkre pej nare. Ita kôpit na mâPahpâm pê amcro jâhcujrohti ata pyràac, ne ihtjy me pahte amji kam me pajapac xâ impejti to me pamâ hahkre — hane. ⁶ Cwýrjapê cu ha me pahnô te nee Pahpâm kôt papa nare, ne pahtyj ampo kên ton to me papa na, cu ha ihhêj ne awcapâtôkô kam me pahkrî cakrô, cu ha me amji jarêñ to:

— Ipê Pahpâm jô ikwȳ nō, na wa cume ajpêñ kam ihhôncô ita na ipa — hajyr na, cu ha ame pahhêj xia jarê, ne nee me papê catyt kam me papa catêjê nare. ⁷ Ne nee pahte me hajyr xâ nare, cu ha quêt Pahpâm cuxâ, catyt kam me papa, ne harkwa kôt me pahcunea ajpêñ to me ikwȳ nō. Hô, cu ha me pahcunea me hane, ne pahte me hajyr xâ ita pê ihhêj rûm amcrojâhcujrohti kam me papa xâ ata pyràac, ne ma amji mā me papa xâ pupu ne ihkôat, catyt kam me papa. Pê Pahpâm kra pê Jeju me pajaxâ kam ty, ne caprô jaxwȳ, necaprô ata pê ihhêj rûm cõ te ampo tûmti cuhhôñ pyràac. Ne cute me pahkén atajê cuneacuhhôñ par ne to hapac kêt. Cwýrjapê ri pahte amji kam me pajapac xâ cunea tetet pit.

*Cu ha Pahpâm mā pahte me ampo kên
ton atajê cunea na me amji jarê*

⁸ Quê ha me pahnô te amji jarêñ to:

— Nee ite amji kam ijapac xâ kên nô hamreare — hajyr na, quê ha ramâ taa apu amji toihhêj to mō, ne nee caxwâm pê cumâ Jeju te amji kam hapac xâ jahkre pej nare. ⁹ Ne quêt ajeare mā ita to, cu ha me he. Cu ha Pahpâm mā me pahte ampo kên ton atajê cunea na me amji jarê. Ne pahte amji jarêñ xâ ata kam, quê ha Pahpâm pahte me pahkénton atajê to tojnô ne hicu, ne pahte amji kam me pajapac xâ kên cunea pê ihhêj ne me pahcuhhôñ pa. Ne cupêa rí catyt kam ipa café, ne pê ramâ me pamâ ahna amjjiarêñ xâ ata, quê ha to. ¹⁰ Ne pê ramâ Pahpâm rȳ pêa mā me pahto hûjarêñ to hane he:

— Pjê kam mehcunea mehkri itajê ihtjy hôtpê mehkêñ ton to me ipa — hane. Cwýrjapê quê ha me pahnô te amji jarêñ to:

— Wa ite nee jū caxuw ampo kēn ton nare — hajyr na, quē ha ramā Pahpām mā ihhēj xi na hacjē, ne nee Pahpām jarkwa to amji jahōt to ipa nare.

2

Jeju Crixtō pē me pahkritxwȳ

¹ Me apē imā me ikra kīnti atajē pyràac. Ampo na? He ca ikōt Jeju to amji mā meahimpej, na wa ite me amā ihkàhhōc ita ton, mār ca me cahyt ne me kampa, ne nee me ampo kēn ton to me apa nare. Nāmri quē ha me pahnō te ihkēn xā nō tonna, quē ha Jeju pē catyt kam ipa catē ata taa to amji pytā, ne taa Hūm mā harē. Ne cumā amji jarēn to:

— Jūm ata te ihkēn ton xā ita jahpan xā na ihkēn mā mēn nare. Ampo na? He pē wa ramā pa amji toihkritxwȳ, ne hahpan xā na ty — hane. Jeju peaj to impej, na ri ihtyj me pahto hane. ² Jeju tyc xā ata kōt ri Pahpām ihtyj pahte me pahkēn ton itajē jicu, ne totojnō ne to hapac kēt. Ne nee mā pahte me pahkēn ton xā jahpan xā na pit mā Jeju tyc nare, ne pjē cunea kam, mehcunea te mehkēn ton atajēcunea kritxwȳ na ri cute amji ton ne ihtyc.

³ Cu ha pahte me Pahpām te me pamā harkwa jirēn itajē kam catyt kam me pajapac na, cu ha pahtyj me pamā pahte Pahpām jahkre pej na me amji jahkre pej, neihkōt me papa xā impej na, me pamā amji jahkre pej. ⁴ Nāmri quē ha jūm te amji jarēn to:

— Wa ramā ite Pahpām pupun pejtu, ne imā hahkre pej, na wa ityj ihkōt ipa — hajyr, ne nee por cutecumā harkwa jirēn xā atajē kam hapac nare na, quē ha taa ramā apu amji to ihhējto mō, ne apu ahna amji capryj jarē. ⁵ Ne quēt jūm te Pahpām kam hapac pejti toipa ata mā ri caxwām catiamā Pahpām kīn, ne ihtyj cumā Pahpām me cute ajpēn kam ihhōnco na amji jahkre pej. ⁶ Nāmri quē ha jūm te amji jarēn to:

— Wa Pahpām me ajpēn kam ihhōnco tu — hajyr ata, quē ha harkwa to amji japackrea ne, ne ihtyj Jeju pēPahpām kra te amji kam hapac xāa kōt ipa na amji to ihtyj tu ne. Ne ihtyjcumā Pahpām me ajpēn kam ihhōnco tu na amji jahkre pej.

Cu ha me pamā ajpēn kīnti to me papa to me prām

Jowāw 13.34-35; 1 Jowāw 3.14-18

⁷ Imā me ijō ikwy nō kīnti itajē, xā ajkī cormā wa Pahpām te me amā harkwa jirēn xā itajē na me amā ihhōc? Hāpā! He rȳ pēamā ramā pahte me ajpēn kīnti xā ita na cute me pamā harkwa jirēn xā ata na me gūpar. ⁸ Na wa ha Jeju te amji kam hapac xāa kōt hipēr me amā harēn to intuw.

Ne pahte me ajpēn kīn kam me pahtēm xwȳjrea na, pē mam ramā Jeju amjmā me pahkīn. Ne pom Jeju te amji mā me pahkīn ata pē ihhēj rūm pyt krā cator pē mā hāhcujro. Ita kōpit na, pahte me ajpēn kīn to me papa xāita pē ihhēj rūm ramā pyt jāpir tu jāhcujro. Na ri pahte ajpēn kīnti to me papa xā ita pē ihhēj rūm, nee me pahkam awcapātkō nare.

⁹ Nāmri quē ha jūm amji jarēn to:

— Pahpām te ihhēj ne imā ite amji kam ijapac xā cujro, cwȳrjapē ri imā ampo pejcunea ton jahkre pej — hane, ne ma apu Jeju kam ajpēn to mehkjējē atajē nō caca, ne nee me to impej nare na, quē ha ihhēj ne cormā awcapātkō kam apu ipa ita na. ¹⁰ Ne por jūm mā Jeju kam cute ajpēn toihkjē kīnti, mā ihkīn mea mā ipaata pē ihhēj rūm amcro jāhcujro kam ipa xā, cwȳrjapē quē ha nee catyt kam ipa jicu nare. ¹¹ Ne por jūm mā ihkjē kīn nare, mā ma apu ihcacā ata pē ri ihhēj rūm awcapātkō jāmkra kam mōr xā ata pyràac. Ne cupē ihhēj rūm mento tūam, ne nee hān ne catyt kam Pahpām te amji kam hapac xā kōt ipa nare.

Cu ha pjē kam amji kam me hapac xā kaj na me papa to me prām

¹²⁻¹⁴ Ihhēj rūm me apē me ikra pyràac, na wa ite me amā ihhōc. Ampo na? He me amā Pahpām pē me Apām jahkre pej. Na ri ihkra pē Jeju tyc xā atakōt, cute me akēn itajē to tojnō ne hicu. Ne por ca ramā Jeju kōt ate me apato me amji kāhtu atajē mā, wa ite hanea ne ihhōc. Ampo na. Mē amā, por pē ramā Pahpām pjē ton xwȳjrea na jūm ipa ata jahkre pej. Ne pom ca curmāJeju kōt ate me apa kam me atēm atajē māhanea ne ite ihhōc. Ampo na? He ampeaj kam meatyj, ne me acaxwām pē ihtyjPahpām jarkwa amji to ajpa. Na ca ate amji kam me gapac xā impej to, ate mepahcurē xwȳn pē Xatanaj jirō pē me axām, ne me tohjē.

¹⁵⁻¹⁶ Ne wa ha me amā pjē ita kam, Pahpām curē xwȳn te amji kam hapac xā me ampo cuneahapōj itajē cawpa. Pom pjē kam ampo kēn itajē nee cōjkwa pīn, Pahpām pīn hapōj nare, ne pjē ita pīn ri hapōj. Ne por Pahpām curē xwȳn catējē atajē te amji kam hapac xā incrē itajē mā he.

Cute me Pahpāmmā ampo kīn nare atajē xen.

Ne cute me cumā ampo kēn xen atajē to, cute me amji cajpuawprāmte, ampeaj kam me cumā hān.

Ne hanea ne quē ha ampo te mehcjpuaw ata pupu, ne me ahna prām pyrentu.

Ne hanea ne me cumā hàhcukréj jáhtóti atajé kôtihtjý amji to me cati prâm to me ipa.

Atajé mā ri Pahpâm kín nare. Na ca ha nee me apêjûmjé atajé pyràc, ne amji mā ampo itajé na pit mā prâm to me apa nare. Ne Pahpâm ca quêt amehkín. Nämri ca ha ate me amâ ampo itajépit kín na, quê ha nee me amâ Pahpâm kín nare.

¹⁷ Ne mér ampo na mā wa me amâ ampo itajé cawpa to hane? Nee mā ampo na nare. He quê ha jû caxuw pjé te amji kam hapac xâ itajé cunea me, Pahpâm curê xwýn te ampxoen xâ itajé cunea ihkén mā axâ ne hamre tu. Ne por quêt me cumâ Pahpâm kín, mā Pahpâm mā ampo kínti to pit mā amji kam me hapac tome ipa atajé, quê ha quêt me ahtwý, ne amji to me ipijapar rohnýtti mā, Pahpâm cahê na.

Cu ha nee Crixtô curê xwýnti héj xi xâ kam me pajapac to me prâm nare

1 Jowâw 4.1-6; 2 Jowâw 7-11

¹⁸ Me ikra, he ramâ ampo cunea jamre xâ na hâhtêp. Ne ramâ ate me Jeju Crixtôcurê xwýnti ata jarën par. Ne por jûm ata pê ihhéj ne pô rûm Jeju Crixtô teamji kam hapac xâ kôt ipa catê, ne caxwâm pê aracrí cupê Jeju curê xwýn. Neramâ Jeju curê xwýn catêjé jáhtôa ne me hapój, cwýrjapê ri ramâ me pamâ ampo cunea jamre xâ na hâhtêp to môr na hahkre pej. ¹⁹ Ne pê mam me pahcurê xwýn itajé pê me pahkwýa, ne ihtjy me pahcahê naipa. Ne hamre, ramâ ma me papê cator, ne nee mā ampo na me papê cator nare. Pê pahte amji kam mepajapac xâ kaj na amji kampa. Quê ha cama me cupê me pahkwý na mā, quê ha ita ri me pahcahê na ame ipa. Pê me papê me hapój xâ ata kôt me pahcunea te me cupê me pahkwý nare na me hahkre pej.

²⁰ Pê Jeju Crixtô me amâ Pahpâm Carô Pejti gô, pê ca ahna me amji capa, cwýrjapê ri me acunea mā Pahpâm te amji kam hapac xâ impejti, héj xi nare ata jahkre pej. ²¹ Xâ ajkî ate me Pahpâm te amji kam hapac xâ impejti jahkre pej nare na mā, wa ite ahna me amâ ihhôc! Hâpâ. He ramâ me ate, cute amji kamhapac xâ impejti kam ihhéj xi nare na, ate me hahkre pej.

²² Wa ha me amâ mehhéj xi catêjé jarë. Quê ha jûm te me amâ hûjarën to:

— He nee Jeju pê, por pê Pahpâm me pamâ pahpytár catê na Crixtô to awyahkre ata nare — hajýr na, ca ha mehhéj xi na me hahkre pej pyrentu. Ne ihtjy Jeju meHûm pê Pahpâm to mehhéj to me ipa, ne ma ame curê. Cwýrjapê ri jûm ata pê Crixtô curê xwýnti. ²³ Ne por jûm Jeju pê Pahpâm cámter ita to ihhéj xi ata, hanea ne ihtjy

Pahpâm pê Hûm to ihhéj xi, ne ma apu curê. Ne quêt jûm te ihcâmter na amji caxàrata te ramâ hanea ne Hûm na amji caxâr.

²⁴ Pê ca Pahpâm wýr me apkjê, ne me kampa atakam, pê ca me Pahpâm teamji kam hapac xâ cunea jahkre pej. Ne ate mehahkre pej atajéa kôt, ca ha catyt kam me apa kam me toacrâ. Ita na ca ha ihcâmter me Hûm kam me ajpén hôncô ita na, ne me atîr rohnýtti mā, Pahpâm cahê na. ²⁵ Hô, ampo ita to pê ihcâmter me pamâ awyahkre.

²⁶ Ne pom ame amâ ihhéj xi prâm to me ipa itajéna, wa ite me amâ ihhôc. ²⁷ Ne ramâ Crixtô te me amâ Carô Pejti jôr. Mâ me akam Carô Pejti itakam, ca ha nee me jûm te me amâ ampo to hahkre xâ atanâ me prâm nare. Ampo na? Carô Pejti ata ri ihtjy me amâ Pahpâm te amji kam hapac xâ cunea tohahkre to ipa. Ne cute ampoto hahkre xâ atajé nee mâ ihhéj xi nare, ne quêt ampeaj kam ri. Cwýrjapê ca ha Carô Pejti te me amâ ampo to hahkre xâ atajé na kam megapac to impeaj ne, ne ma ihkôt me hakop. Ne Crixtô me ajpén kam me ahônco kam me to acrâ.

²⁸ Ýhý, imâ me ikra kínti itajé. Quê ha ihtjy jû caxuw me pajôPahhití pê Jeju Crixtô hacpý ne me pahwýr amji jaxâ. Cwýrjapê ca ha Crixtô me ajpén kam me ahônco kam me to acrâ ita na. Mâr ca nee kam ame apahâm, ne ame amji mâ hûpâ nare, ne atjy cuna mâ me xa.

²⁹ Ne ramâ me amâ Crixtô pê Pahpâm kra te catyt kam ampo pej pit ton to ipa na hahkre pej. Na cù ha pahte catyt kam ampo pej pit ton to me papa na, cu ha hanea ne me papê Pahpâm kra na ramâ me pamâ amji jahkre pej.

3

Cu ha pahtjy jû caxuw Jeju Crixtô me, me ajp  an

Jowâw 1.12-13; 1 Petrô 1.13-21; 2 Petrô 3.11-14

¹ Pýh  p  , he Pahpâm mâ me pahk  an to me pahk  n! Ne ihtjy cute me pahto amji kra. Mâ pj   kam me cup   Pahpâm tekj   nare, ne ma ame cur   ataj   p   me pap  ihkra na me pajahkre k  atre. Ampo na? He nee me Pahpâm jahkre pej nare na ri. ² Imâ me ij   ikw   n   k  nti itaj  , ramâ me pap   Pahpâm kra. Ne cormâ jû caxuw me pap  ihkra to ijkra xâ ata na, cormâ pahte me amji jahkre pejpej nare. Ne ita ri me pamâ hahkre pej he: Qu   ha hacpý ne Jeju me pahwýr amji jaxâ, ne me pamâ amji to ajp  , cu ha ajteare m  , ihn   na me h  mpu. Ne pahte me h  mpun xâ ata caxuw, cu ha me amji to intuw, ne

Jejume, me ajpēan.³ Ne pahte amji to me papintuw xà impejti ita jikaj xà ata kam, cu ha hahkà na amji tête pahte amji kam me pajapac xà kēn cunea japój to memō. Ne pahte amji kam me pajapac xà tetetti impejti to me amji kampa to me hanea, pom què Jeju te amji kam hapac xà tūm nare ne ihtetteti he.

⁴ Ne què ha jūm te, cute amji kam hapac xà kam ampo kēn to ihtūm na, què ha taa ramā Pahpām jarkwa jirō pē ihpym, ne ihkaj na amji kampa. ⁵ Ne ramā me amā Jeju te jū caxuw ampo kēn ton nare na hahkre pej. Ne taa mā pē me pahwyr wrý, cute me pahtcunea tête me pahkēn jürēn prāmte. ⁶ Na cu ha pahte Jeju kam me ajpēn hōnco na, cu ha nee me pahkēn ton kam me to pancrā nare. Nāmri què ha jūm te Jeju jahkre pej nare, ne hōmpun pej nare kam, māneā mā ihkēn ton kam to incrā na, què ha nee Jeju to amji mā ihhimpej, ne me ajpēn kam ihhōnco nare.

⁷ Imā me ikra kīnti itajē, nee ca amji na me jūm jamār què me amā ihhēj nare. Ne por jūm catyt kam Pahpām cuna mā impejti to ipa ata pē riJeju pyràac, ne catyt kam ipa. ⁸ Nāmri què ha jūm te māneā mā ihkēn ton to ipa na, què ha Pahpām cuna mā ihkēanre ne, ne cupē me pahtcurē xwýnti pē Xatanaj tekjē. Ampona? Pē Pahpām pjē ton pēa mā, pē Xatanaj ihkēn ton kam tē. Cwyrtapē ri cute Xatanaj jāpēn xà cunea to hamre xà caxuw me Pahpām kra cato.

⁹ Ne por me cupē Pahpām kra atajē, nee mehkēn ton kam me to incrā nare. Ampo na? Me caxwām pē Pahpām te amji kam hapac xà hāpēn to ipa na ri. Ne Pahpām pē me Hūam to me Hūm ita kam, jū mā què ne ajte mehkēn ton kam me to incrā? Jū wyr què jūm hane! ¹⁰ Mēr me Pahpām kra, me Xatanaj kra te amjikam hapac xà to me ajpēn ne me hōmpu. Por jūm nee catyt kam ipa nare ata me, cumā ihkjē kīn nare atahirā pē nee cupē Pahpām kra nare, ne cupē Xatanaj kra.

Cu ha me pamā ajpēn kīnti to me papa to me prām

Ruc 10.25-37; Jowāw 13.31-35

¹¹ Imā me ijō ikwý nō kīnti itajē, por pē wa mam me amā Pahpām jarkwa jarē ata, wa ha hipēr me amā harēn to mō:

— Cu ha me pamā ajpēn kīnti ne — hane. ¹² Cu ha nee me papē me panquēt xwý pē Cān kēanre pē Xatanaj tekjē, ne ihtōa cura ata pyràc nare. Ne mēr ampo na mā pē ihtō te amji to hapure ita cura? Pē ajco hapure catyt kam impejti ton to ipa, ne Cān pē ihkīnte ajco ihkēanre ton to ipa, ne ma apu ihtōre te impejti ton ita na to ihcaca, na pē ihcura.

¹³ Ÿhý me ijkjējē, he me cupē pjē ita tekjē catējē te ihkēn ton to hajýr tūam. Ne què ha cute me hajýr catējē ma ame acurē, ca nee me amji mā:

— Pŷhāpà, ampo na mā ame icurē? — hajýr nare. ¹⁴ Ne por me cumā mehkīn nare atajē pē ri ihhēj rūm mehtyc pyràc, ne nee me ampo pej ton nare, nema ramā ihkēn kam, cute me amji pupun xà kēanre ata wyr me pra. Ne me pa nare. Ihtyj quêt me pamā Jeju kam me cupē me pahkjējē kīn. Cwyrtapē cu ramā me papē ihhēj rūm pahte me pahtyc xà jahpan, ne ma me pampej mā, amjikinti ata wyr me pamprar pyràac. ¹⁵ Què ha jūm te ma apu ihkjē curē na, què ha ramā Pahpām mā cupē mehcuran catē pyràc. Ne ramā me pamā, jūm pē mehcuran catēata te nee Pahpām caheh na ihkī nare na, hahkre pej.

¹⁶ Jū mā cu ha ajte me, ne me pamā ajpēn kīn ita na me ajpēn jahkre pej? Mejeju pupu he. Ampeaj kam cumā me pahlīn, cwýrtapē ri me pajaxā kam ihtyc. Ata pē ri me pamā ajpēn kīnti xà. Na cu ha me pamā me pahkjējēkīn hanea, cu ha pahtyj mencwýrtapē me pahtyc na me amji to ihtyj tu to me papa. ¹⁷⁻¹⁸ Ne nee cu ha me pajarkwa to pit mā ame pahkjējē kīn, ne me to impej nare. Ne me hāpēn xà na cu ha me tehcajpa, ne me to impejti ne, ne ampeaj kam me pamā mehkīn. Ne què me anō mā ampo, ca me akjējē nō pupu què apu ampo na prām to mō, ca ha hōmpu ne atjy gāhcukrēj to ihtehcajpa. Nāmri ca ha ate nee me akjējē caprī nare, ne nee mehthecajpar nare ita kam, jū mā ca ha ajte ne amji jarēn to:

— Imā Pahpām kīn — hane?

Cu ha ajpēn kīnti to me papa na, cu ha pahtcaxwýn carīcti kam me papa

¹⁹ Me pamā me pahkjējē caprī xà ita ihtyj me papē Pahpām hēj xī nare ata tekjē na me pajarē. Cwyrtapē cu ha Pahpām cuna mā me paxām xà jō amcro ata kam, cu ha nee me pahkēn na me amji cāmjī nare, ne quētme pahtcaxwām pē me pahtcarīcti ne. ²⁰ Nāmri cu ha me pahtcaxwām pē me pahtcarīc nare na, cu ha cama me amji cukij to:

— Xà ajkī ipē Pahpām tekjē? Nare mōrmō nee ipē hō tekjē nare — hajýr na, cu ha cormā me Pahpām mā ampo cunea jahkre pej ata to meamji jatpackre. Ne hanea ne cumā me pajirōa pē me pamā pahte amji kam me pajapac xà pupun na me hahkre pej. Ne ita jirō pē cu ha cormā cumā me pahcaprīata na me to amji jatpackre.

²¹ Imā me ijō ikwý nō kīnti itajē, cu ha pahte me ajpēn kīn na, cu ha nee me pahtcaxwām pē amji mā ame Pahpām

cupa, ne nee ame pahpahàm nare. ²² Ne por cu ampo cunea na me cuwìy atajé, quê haihtyj me pamā cugō. Ampo na? Cu pahtyj cute me pamā harkwa jirēn itajé na me kampa, ne cteamjii mā ampo kínti itajé to pit mā me hupkre cahkō to me mama. ²³ Pê Pahpām mehcunea mā harkwa hyr to hane he:

— Ikra pê Jeju Crixtô to ca amji mā me ahimpej, ne hanea ne me amāa ajpēn kínti ne — hane. Ne pê hanea ne me imā harkwa hyr to hanea he. ²⁴ Quê ha jūm te Pahpām te cumā harkwa jirēn itajé na kam hapac to ipa na, quê ha cume ajpēn hònco tu ne, ne ajpēn kam mehkri. Ne pê Pahpām me pamāCarō Pejti gō, cwýrjapē ri me pamā ita jahkre pej.

4

Cu ha nee Jeju curê xwynti atajé kam me pajapac to me prām nare

1 Texarōn 5.21-22; 1 Jowāw 2.18-26; 2 Jowāw 7-11

¹ Imā me ijō ikwý nō kínti itajé, quê ha me hâhtoá ne me amā amji jarēn to:

— Pahpām Carō Pejti te imā amji jōr, wa harkwa kôt harēn to ipa — hane. Ca ha nee me kam gapac nare. Ampo na? He ramā me hâhtoá ne pjé kam amehcahkum, ne Pahpām jarēn xâ kaj na ame harēn to me ipa. Cwýrjapē ca ha ma me jūm te me amā amji jarēn to hajýr ata kópī, neihkôt me hakop, hâpēn xâ atajé na. ² Cu ha me kampa, quê ha cute catyt kam me amā Pahpām jarēn to:

— Pê Jeju me paxūmreá na amji to, ne me pahwýr wrý, ne cupê, por pê Crixtôto me pahkritxwý na, Pahpām me pamā awjahkre ata — hajýr na, ca ha me kampa. Ne me amāampeaj kam cupê me amā Pahpām jarkwa to ihcakôc catê, ne kam Pahpām Carō Pejti na me hahkre pej pyrentu. ³ Nâmri quê ha cute Jeju jarēn to hajýr nare na, ca ha ramā kam Pahpām Carō Pejti nare na me hahkre pej, ne kam Jeju Crixtô curê xwynti carō kén na mehahkre pej pyrentu. He pê cu ramā ampo carō kén ita te pjé wýr ajpēn mōr na me harēn pa, ne hamre, ramā cator ne ihytj apu mō.

⁴ Jeju kam me apê me ikra kínti atajé, me apê Pahpām tekjê, na ca ramā cute me Pahpām jarēn kaj na ame harēn catêjé atajé jirō péme axâm, ne me tohjé. Ampo na? He me akam Pahpām Carō Pejti ihkrí ita ri, pom pjé kam me kam ampo carō kén atajé jirôa pê ihytj. ⁵ Ne me cumā pjé kam ampo itajé jarē, mā ihytj me cupê pjé ita tekjê pê Pahpām curê xwynti catêjé mekampa. Ampo na? He pjé ita te amji kam hapac xâ ri me cumā harē, māpjé ita

kam me ipa catêjé pê Pahpāmcurê xwynti atajé ihytj ahna me kampa. ⁶ Ne me pa nare, he quêt me papê cójkwa pín Pahpām tekjê, ne cu me Pahpām te amji kam hapac xâ to pit mā me hupkre cahkō to me mama. Quê hajûm mā Pahpām jahkre pej na, quê ha ihytj me pahkampa. Nâmri quê ha cumā Pahpām jahkre pej nare na, quê ha nee me pahkamp hapac nare. Ita na cuha me Pahpām Carō Pejti te amji kam hapac xâ impejti hêj xi nare ata me, ampo carō kén te amji kam hapac xâ kén te to ihcupan xâ na me hahkre pej.

Cu ha Pahpām cuxà me pamā ajpēn kínti na to prām

Jowāw 3.16-21; Roman 5.5-9

⁷ Imā me ijō ikwý nō kínti itajé, cu ha me pamā ajpēn kín, cu ha me ajpēn to impejti ne. Ampo na? Pahpām te amji kam hapac xâ ita te hajýr pit, ne taa mā ri me pamā ajpēn kínti ita na me pahtehcajpar toipa. Por jūm mā mehcunea kín, mā me to impej ata pê ri Pahpām kra, ne ihytj cumā Pahpām te amji kam hapac xâ na hahkre pej ne hahkre pejtu. ⁸ Ne por jūm mā mehklin nare ata pê Pahpām jahkre kéatre. Ampo na? Pahpām jahcapriá to hâhcapriá, ne cupê cumā mehkinti xâ cunea xakat. ⁹ Ne Pahpām mā me pahlkinti na cute me pamā amji to ipipē xâ caxuw, me pamā pjé wýr cumā ihkra pyxit peaj ata kujate, mār cu me cute amji kam hapac xâ intuwti impejti ita cwa, ne kam me pahtir rohnýtti mā. ¹⁰ Me pamā Pahpām kín, ne me pajirôa pê cumā me pahkín. Cwýrjapê pê me pamā ihkra pê me pahkritxwý ata kujate, mār quê pahte me to kén ata jahpan xâ na ty, quê Pahpām pahte me to kén xâ atajé jicu.

¹¹ Imā me ijō ikwý nō kínti atajé, he ramā Pahpām mā me pahlkinti ita kam, cu ha pahtyj me pamā ajpēn kínti ne. ¹² Rý jû caxuw jūm te Pahpām pupun nare cakrô, cu pahtyj kam pahte me amjhónco. Mā me pahcaxwâm pê ihkrí, ne cumā me pahlkinti na ri cute amji kôat me pahton, mā me pamā ajpēn kínti. ¹³ Ne cute me pamā Carō Pejti jôr na, ca me to amji jipackre. Cwýrjapê ri pahte Pahpām kam me ajpēn hònco tu na me pamā amji jahkre pej. ¹⁴ Pahpām pê me pajō Inxū Cati, na cu hôtpê mehcunea mā me harēn to me mama to me hane he:

— Pê Pahpām pjé wýr ihkra kujate. Pê wa hômpu ata temehcunea capri ne mehkén catihti ata pê me hütâr xâcaxuw pê pjé wýr ihkujate — hane. ¹⁵ Nâmri quê ha jūm te Jeju Crixtô pê Pahpām kra na harēn na, quê ha Pahpām jūm ata mā amji gō, ne kam ihkrí, quê ha hanea ne Pahpām mā amji gō, ne kam ihkrí, ne

ajpēn kam mehhōnco tu ne. ¹⁶ Ne me pamā Pahpām te me pahkinti na hahkre pej, na cu toa amji mā me pahhimpej to me papa. He Pahpām pē me pamā ajpēn kīn ton catē xakat. Ne por me cumā ajpēn kīan kam mehkri atajē ri, Pahpām kam cute me ajpēn hōnco tu. ¹⁷ Ne quē ha ihtyj jū caxuw Pahpām te me paucukj xā ata kam ihtyj me pahto ajcokjē. Cu ha Jeju te cormā pjē kam ipa reria mā me cumā mehkintiata cuxā, me pamā mehkinti na, cu ha neeamji mā ame hūpa, ne kam ame pahpahām nare. ¹⁸ Quē ha jūm te mehcunea caprī ne mehkīn to ipa na, quē ha nee jū caxuw amji na ampo cāmjī nare. Ampo na? He Pahpām mā ampeaj kam me pahkīn, na cu ha nee amji mā ame ampo cupa nare. Nāmri quē ha jūm māmehcunea kīn nare na, quē ha ihtyj amji na Pahpām cāmjī pyrentu, ne cumā hūpa. Ne cumā ampo cupahti ata quē ha ihkēn ata mā cumē.

¹⁹ Pahpām mā mam me pahkinti, cwyrjapē ri me pamā ihkīn. ²⁰ Nāmri quē ha jūm te amji jarēn to:

— Imā Pahpām kīn — hajyr, ne cumā Jeju kam ihkjē kīn nare, mā ma apu curē, ata ri ihhēj xia to ihhējxi. Ne jū mā quē Pahpām pupun nare kam cumā ihkīn, ne ihkjē pupun cakrō, ma apu curē ne apu ihcac? Jū wyr quē cute hajyr ita kam apu amji mā hamā. ²¹ Pē Crixtō me pamā ita na harkwa jirēn to hane he:

— Por jūm mā Pahpām kīn ata mā, quē ha ihtyj hanea ne ikam cupē ihkjē ata kīn — hane.

5

Cu ha me pamā Pahpām kīn na, cu ha me harkwa kampa

Roman 8:35-37; Ipiyen Xā 3.5

¹ Por quē ha jūm Jeju Crixtō pē Pahpām kra, pē Hūm me pamā cupē me pahtpytar catē na to awjahkre ata to jūm amji mā ihhimpej, ata pē riPahpām kra impeaj. Cu ha me pamā jūm xūmre ata kīn na, quē ha hanea ne me pamā ihkra ata kīn. ² Jīkjē na mā, quē ha me pamā Pahpām kīn, cu ha cute me pamā harkwa jirēn xā atajēna, kam me pajapac na, quē ha hanea ne ihtyj me pamā me cupē Pahpāmkra na mehkwy atajē kīn. ³ Xā quē pijamā me pamā Pahpām kīnti ita kam, cu nee ajte cute me pamā harkwa jirēn xā itajē kam me pajapac nare? Hāpā, cu ha pahtyj amji mā me kampa! He xā cute me pamā harkwa jirēn itajē ajkī ampeajkam me pamā ihtyj? Hāpā. ⁴⁻⁵ He pom me papē Pahpām kra ita, ne cutea ri me pamā ampo cunea kam, pahte Pahpām kam me pajapac xā caxuwcarōt jōr. Ne pahte Jeju pē Pahpām kra to amji mā me pahhimpej, cwyrjapē

cu ha pahtyj, Pahpām te me pamā carōt jōr ata kōt, pjē ita kam Pahpām curē xwÿn atajē te me amji kam me hapac xā kēn cunea tohjē.

Cu ha Jeju Crixtō cāmtā rūm Pahpām cahē na me papa rohnÿtti mā

⁶⁻⁷ Ne jū mā cu ha me, ne me Pahpām te Jeju to mehcunea pytar catē na hām xā ata na me hahkre pej? He cōjkwa kam mencerēne cute me pamāharēn. Atajē pē, Jeju Pām pē Pahpām ata te cō kam ihcumrār xā ata kam ri, Jeju pē ihkra na harē. Ne pē hanea ne Jeju pē Hūm Jīa Jarkwamā iwryc ne ihtyc, ne cute caprō jaxwyr ata te ri, cupē Pahpām kra na harēn. Ne pē hanea ne Pahpām Carō Pejtihēj xi nare ata cupē Pahpām kra na harē. Ne mencerē atajē pē Pahpāam to Pahpām, ne ajpēn kam me pyxit peaj.

⁸ Ne hanea ne cormā ita kam pjē kam mencerēne me pamā Jeju pē Pahpām kra na harēn to me ipa ita na. Atajē pē Pahpām Carō Pejtihēj xi nare ata, mā catytikam me pamā Jeju jarē. Ne hanea ne cō kam me bahcumrār xā ata ihtyj me pamā harē. Ne hanea ne me pamā Jeju tyc na pahte me to amji japackre xā ata, ihtyj me pamā harē. Ne harēn crē itajē pipē pit, ne ajpēn kam pyxit peaj.

⁹⁻¹⁰ Ne quē ha jūm te me pamā ampo jarēn na, cu ha pahtyj me kampa. Ne quē ha Pahpām te me pamā Jeju pē ihkra na harēn na, cu ha pahtyj pahte mehūmre jūjarēn kam me pajapac jirō pē me Pahpām kampa. Ne por quē ha jūm Jeju pē Pahpām kra na amji mā to ihhimpej ata, quē ha ramā amji caxwām pē amji mā:

— Ampeaj kam ri Jeju pē Pahpām kraa to Pahpām kra — hane. Nāmri quē hajjūm te Pahpām to amji mā ihhimpej nare ata, quē ha ihtyj Pahpām te apu ihhēj xi na harē. Ampo na? He nee Pahpām te Jeju pē ihkra jarēn xā atato amji mā ihhimpej nare na ri. ¹¹ Pē Pahpām me pamā ihkra jarēn to hane he:

— Ikra tyc xā ita cwyrjapē, wa ha me amā cute amji kam hapac xā tuw pejti gō, ca ha ihkōat me apa, ne me atyc xā jirō pē mā icahē na me akvirohnÿtti mā — hane. ¹² Hō, por jūm te Pahpām kra to amji mā ihhimpej ata te ri, cute amji kam hapac xā tuw pejti pyr. Na quē ha ihtyc jirō pē, Pahpām cahē na apu ipa rohnÿtti mā. Nāmri jūm te nee ihkra to amji māihimpej nare ata te nee amji mā Jeju te amji kam hapac xā tuw pejti ata pyr xā hamreare. Na quē ha ihtyc jirō pē, Pahpām pē ampāya mā apu ipa rohnÿtti mā. ¹³ Ne me ca nare. Ca atjy Jeju to amji mā me ahimpej, na ri ate me amji mā cute amji kam hapac xā tuw pejti ita pyr. Na ca

ha me atyc jirô pê, atyj Pahpām cahē na
me akř rohnýtti mā na ate me hahkre pej
pejtu, na wa ite me amā ihhōc.

*Cu ha Pahpām mā me pahcakōc, quē ha
ihtyj me pahkampa*

¹⁴ Cwýrjapē cu ha nee Pahpām cuna
mā hūpa kam, ahna me pajāhtāt kam,
cumā me pahcakōc nare, ne pahtyj pahte
ampō na me prām xà ata na, cumā me
amjicajrēn. Ne ramā me pamā Pahpām te
me pahkam hapac, ne me pahtehcajpar na
hahkre pej.¹⁵ Quē ha ihtyj me pahkampa,
ne me pamā pahte ahna mepajāhwyr xà
atajēa jōr na, ramā me pamā hahkre pej.

¹⁶⁻¹⁷ Quē ha jūm te Jeju to amji mā
ihhimpej cakrō, ihtyj cormā ampō kēn ton
na, me anō te hōmpun na, ca ha atyj
Pahpām mā ihcrajrēn. Mārquē Pahpām
akampa ne jūm ata tehcajpa, quē nee hipēr
ihkēn itajē nō ton nare, ne quēt cute amji
kam hapac xà tuw pejti na ipa. Pē Pahpām
pahtecuna mā me to kēn xà atajē cunea
pē me pahcator na me pamā harkwa to.
Mā pahte hirō pē me pahpym xà ata na
ri ihkaj na, ne ihkēanre. Ne ampō kēn
pyxitata ri ihkwȳ jirōa pē ihkēanre. Na
quē ha jūm te inkēn catia ata ton to hajȳr
to ipana, quē ha ihtyj jū caxuw hahpan xà
na ty. Cwýrjapē ca ha jūm te inkēn xà catia
ata ton to hajȳr na, ate hōmpun na, wa ha
nee ate mehcajrēn xāna, me amā ijūjahkre
nare.

*Pahpām me pahte ampō kēn ton nare
na me pahtehcajpa*

Jowāw 17.3-6

¹⁸ Me papē Pahpām kra impeaj, na cu
nee me pahnō ampō kēn ton to me papa
kam to pancrā nare. Ampō na? Jeju
pē Pahpām kra, ne ihtyj me pahcurē
xwýntipē me pahpytā, ne me pahto kēn
cupate me pajamār to ipa na, ramā pahte
me hahkre pej.¹⁹ Me pahcurē xwýnti
ita pjē cunea kam mehcunea to ihhimpej
cakrō, mā ihtyj cormā me pamā papē
Pahpām tekjē na, ramā me pamā amji
jahkre pej.²⁰ Pē Jeju pē Pahpām kra cato,
ne me pamā pahte amji jahkre pej krā
kretigō, mār cu me Pahpām pē Pahpāam
to Pahpām na me hahkre pej. Ne Jeju
pē ihkra, ne cupēa ri pahte amji kam me
pajapac xà tuw pejti xakat na me pamā
hahkre pej. Netaa mā ri Hūm cahē na me
pahkrī rohnýtti mā na me pahto. Ne por
Hūm pē Pahpāam to Pahpām ata me, cu
ha ajpēn kam me pahhōnco ita na.

²¹ Imā me ikra kinti atajē, ca ha nee jū
caxuw Pahpām rān xà na pahpām cahāc
krekā nō to amji mā me ahimpej nare. Hō,
ijō kàhhōc ita pit. Hamre.

Me To Ihhimpej Catējē Wyr HAPU NA JOWĀW JŌ KÀHHÓC

Ŷhŷ, pê Jowāw pê Jeju jarkwa na mempr catējē nō. Ne cute por pyjê nō te hûrkwa kam me cumā ampo kén to hahkre catējē na amji caxâr ata mā, pom cu me hapu nahô kâhhôc cahyt ita kujahêc. Na ri hô kâhhôc ita japry te **Jeju Na Mehkwÿ** **Jakrā To Ihhimpej Catējē Wyr, Hapu Na Jowāw Jō Kâhhôc** (2Jowāw). Ne kam cute cumā mehhêj xi catējē cawpa, mâr quê nee me kam hapac nare.

Jowāw te amji jarēn xà

¹ Hâpà me ikwÿ to mehhimpej catêjê! Ÿhŷ, imâ me apê me akwÿ to mehhimpej catêjê kînti atajê. Ampo na? He ihhêj rûm me apê menxyrxwýapyràc, ne me akwÿ itajê pê me akra pyràac. Pahpâm te ri me hamâr caxuw me acapi. Ÿhŷ, ipê Jowāw pê Jeju na mehkwy to ihhimpej catê, itea wa me amâihkâhhôc ita kujahêc. Ampeaj kam imâ me akñ, ne ita ri Pahpâm te amji kam hapac xâa kôt, catyt kam meipa itajê cunea mâ hanea ne me akñ. ² Ampo na ri imâ me akñ? Nee mâ ampo na nare, wa Jejuto amji mâ me ihimpej to me ipa, cwýrjapê ri cute me imâme akñti ton, na ri ampeaj kam imâ me akñ. Ne neequêt Jeju pê ihhêj xi catê nare, ne quêt cupê ampeaj kam catyt kam ipa catê, ne ihytj hân ne me pahcunea kam ihkrí, ne me pahcahê na apu ipa rohnýtti mâ.

³ Ne wa ijôtpê Pahpâm mâ me pahcunea cajrêna to ipa to hane he:

— Ijô Inxû Cati, wa ha akra pê me ijô Pahhiti pê Jeju Crixtô me ajwar me ana ahwÿ. Ca me icapri, ne me ijamâr to impeaj ne. Ne me imâ me icaxwÿn kam, ite amji mâ me ampo cupa xâ nare gô, mâr wa nee amji mâ ame ampo cupa nare, ne me icaricti kamame ipa, ampo kén jipôc ri. Ne hanea ne catyt kam me imâ ite amji kam ijapac xâ impejti to, ne me imâ ajpên kînti to, wa me imâ ajpên kînti ne — hane.

⁴ Wa ite me aköt me ipa catêjê kwÿ pê, ihhêj rûmme ikra te catyt kam Pahpâm jarkwa kôt me ipa atajê kwÿ Cajpar, ne ampeaj kam me hûrêñ ijakry. Ampo na? He catyt kam me papa ita na ri Pahpâm te me pahcunea mâ harkwa hyr, ne ahna me pamën.

Cu ha me pamâ ajpên kînti ne

Jowāw 13.34-35; 1 Jowāw 2.7-11

⁵ Ne ita caxuw wa ha ite me gapackre xâ ita na me amâihhôc to hane he:

— Cu ha me pahcunea ajpên kînti kam ame papa — hajȳr. Ne pom ite me gapackre xâ ita pê nee curmâ ite me gapackre xâ ata nare, ne cupê mam, por pê ca Jeju to amji mâ me ahimpej xâ ata. ⁶ Cu ha pahte catyt kam ame ajpên kînti to me papana, cu ha ramâ, por pê Pahpâm me pamâ harkwa hyr xâ atana pahtyj me kampa, ne ihkôat ramâ me amji ton to me papa.

Mehhêj xi catêjê nee Jeju te me hûmre na amji ton na me harën nare

Roman 16.17-18; 1 Timot 5.22; 1 Jowāw 2.18-26

⁷ Ne ramâ pjê kam mehhêj xi catêjê jâhtôa ne amehcahkûm atajê ri hân ne me Jeju jarêna to me hane he:

— Nee Jeju ita pê Pahpâm nare — hane. Atajê pê ri Jeju Crixtô curê xwÿn, na ri ihytj me pamâ mehhêj to prâm. ⁸ Ca ha nee mempar nare. Côt ca me kampa, ne me Pahpâmmâ ate me gâpêna xâ ton itajê jahpan xâ na, cute me amâ hâmjôr xâ atajê kwÿ to ame acto.

⁹ Ne por jûm te Jeju te me paackre xâ impar nare, ne hirô pê ihpymata, nee Pahpâm jahkre pej nare. Ne por jûmjê te Jeju te me paackre xâa kôt me ipa atajê, ihytj me Pahpâm jahkre pej, ne me Jeju pê ihkra na me hahkre pej.

Cu ha nee mehhêj xi catêjê na me amji to pôj nare

¹⁰ Quê ha jûm me awyr cato, ne nee catyt kam me amâ Jeju te me paackre xâ ata to hahkre nare na, ca ha nee ahna me amji caxâr nare, ne nee me gûrkwa mâ me to axâr nare. Ne nee me cumâ garkwa to:

— Apej pêa mâ apa — hajȳr nare.

¹¹ Nâmrî ca ha ate me jûm ata mâ hajȳr na, caha apê mehkwy nôa, ne me hâpêna xâ kên atajêa kwÿ to me gâpêna to me apa.

Pê Jowâw me cumâ amji jarêna kujate

3 Jowâw 13-15

¹² Ne cormâ ampeaj kam imâ me amâ ampo jarêna xâjâhtô, ne cama imâ me amâ ahna ihhôc prâm nare. Newa ha ityj jû caxuw amû me awyr icato, ne meakuc ri me amâ harê, cu ha ajpên pyrêna me pajakrya to me pajakry.

¹³ Ne pom ita ri me pahkjêjê ame ipa itajê te me amâ amji jarêna kujahêc, ihkâhhôc ita kam. Itajê pê ihhêj rûm atôaj kra, pê Pahpâm amji mâ me capi. Hamre, ita pit.

Cajo Wyr

JOWĀW JŌ KĀHHŌC CRĒ

Ŷhŷ, pê Jowāw pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nō, ne hō ikwy nō pê Cajo ata mā, pom cu ihkâhhôc crê cahyt itajê kujate. Na pê hō kâhhôc ita japry pê **Cajo Wyr, Jowāw Jō Kâhhôc Crê** (3 Jowāw). Ne kam cumā Cajo te Jeju jarēn catêjê tehcajparpyrén hakryti na cumā amji jarē. Ne hanea ne cute cumā mehkwý to ihhimpej catê ata te amji kam hapac xà kēan kam ipa ata cawpa.

*Jowāw te amji jarēn xà
Pirip 4.1; 1 Texarõn 2.19-20*

¹ Ŷhŷ ikwy nō Cajo, ampeaj kam imā akīn. IpêJowāw pê Pahpâm na mehkwý to mehhimpej catê, itea wa amâihkâhhôc ita kujahêc.

² Wa ijôtpê Pahpâm mā acajrēn to ipa to hane he:

— Ŷhŷ, ijô Inxû Cati, ca ha ikwy nō pejti ita tehcajpa, quê ha impej pêa mā apu ipa to hanea, pom quê ramā caxwŷn kam cumā AcarôPejti to ipa he — hane.

³ Ne ita ri me arûm me pahkjéjê nō cator, ne cute me imā me apejti na me apa na, me garën. Wa ite me garën pejti to me garën par, na ri ampeaj kam me apyren ijakry. Ne cute imā me garën to hajyr he:

— Cajo ihtyj hôtpê Pahpâm te amji kam hapac xâa kôt, catyt kam ipa — hajyr. ⁴ Wa hân ne me ikwy to ihhimpej ne me hamâ itajêjarê par xâ impejti itajê to me harën pa, ne ampeaj kam hân ne ijakry.

Pê cute mehkjéjê tehcajpar pyrén Jowāw jakry

⁵ Ŷhŷ imā ikwy nō kînti ita, quê hân ne jüa rûm me pahkjéjê kwý me awyr hapôj, ca ate cormâ me hõmpun nare cakrô, atyj me to kênre nare. Ata na ri impeaj to impej. ⁶ Na ri ita ri me pahkjéjê kwý cator, ne cuteita ri me cupê Pahpâm na mehkwý mā me garën to kênrenare, ate mehkînti ne me to impejti ita na. Na wa ite amji kam ijapac xâana amâ ijarkwa. Quê ha me pahkjéjê te me apê amji to mehapôj xâ ata kam, ca ha nee me hûre kam amehkujahêcnare. Ne ate amji to Pahpâm cajpuaw xâ na, ca ha atyj mecumâ ampo gô, quê ha ma me to pra. ⁷⁻⁸ Ampo na? Nee mā amjia kôt ame ipa nare, ne Pahpâmjarkwa kôt hân ne ame ipa, cute mehcunea mâ Jeju jarênepejti to harën prâmte. Ne ma me pra, ne nee me cupê Jeju na mehkwý nare atajê pê ame ampo cwyr prâm nare. Cwyrjapê ri me papê mehkwýa teme cumâ ampo jôr na ri, me

cumâ ihprâm. Na ri pahte mehtehcajpar catêjê atajê, cu ha pahtyj, cute me hâpêna xà ton xà itajê kwý to me apê.

Nee Jeju na mehkwý jô pahhi kên mā Jowāw par prâm nare

1 Jowāw 3.6

⁹ Ne wa ite ramâ me gô krî kam, Jeju na mehkwý wîrrate mehtehcajpar xâ ita na, me ato ihmipej prâm to, ite meamâ ijô kâhhôc crire ata kujahêc. Nô na mâ me anôjapry pê Tijot ata ma apu ipar caca, ne ajte cama ihtyjcumâ amji to me gô pahhi na amji to prâm, ne ramâ cute amji to pahhi. ¹⁰ Cwyrjapê wa ha jû caxuw curi icato, ne ityjmehcunea kuc ri ihcukij ne cumâ awjarê. Ampo na? Ihtyj ampo na apu ito ihcakôc kêanre to ipa, ne ihtyj ampo na me cumâ ito ihhôt to ipa. Ne hanea ne, por me pahkjéjê kwý me hîrmâ me hapôj atajê na, nee amji to pôj nare, ne ma ame curê. Ne quê ha mehkwýa kam jûmjé me ahna amji capa ne mehuwahi to prâm, quê ha Tijot ata nee me ahna me hamâr nare. Quê ha mânea mâ macute me jûm juwahi na, quê ha ihtyj mehkwý pê amji tête me hapôj pa.

Cu ha me hûmre impej pit kôt me papa

¹¹ Na ca ha imâ ikwy nô kînti ita, ampo pej pit kôtamji to, ne nee ampo kên kôt amji ton nare. Ne por me ampo pejti ton to me ipa atajê pê ri Pahpâm kra, ne por me ampo kêanre ton to me ipa atajê pê riPahpâm jahkra kêatre, ne nee me cupê Pahpâm kra nare.

¹² Ne mehcunea me akwy nô pê Temetti ata to mehûjarê par pejti to me ipa. Ne cute amji kam hapac xâ pejtiatâj, ihtyj ihköt harën xâ impejti to harê. Ne wa itehajyâr ne amji mâ me harën to:

— Hûmre ita peaj to impej — hajyr. Ne ramâ ate, itehajy xi jarêna nare na, ijahkre pej.

*Pê Jowāw Cajo mâ amji jarêna kujate
2 Jowāw 12-13*

¹³ Ne ampeaj kam cormâ ite amâ ampo jarêna xâjâhtô, ne cama ahna imâ amâ ihhôc prâm nare. ¹⁴ Na wa ha jû caxuw awyr tê, ne ijarkwa to akuc ri amâ harê.

¹⁵ Na wa Pahpâm mâ acajrêna to hane he: — Ijô Inxû Cati, ca ha Cajo mâ acaricti gô, quê nee apu amji mâ ampo cupa nare — hane. Ne ita ri me cupê gô ikwy nô catêjê cunea te amâamji jarêna kujahêc. Na ri imâ hajyâr, ne ate ahpýanre na me ikwy nô catêjê mâ gûjarêna par na ato prâm. Hamre, ita pit.

Jeju Na Mehkwȳ Jakrā Cunea Wȳr

JUTA JŌ KÀHHÓC

Ŷhŷ, pê Juta pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nō, ne hanea ne cupê Jeju tō te amji to hapanu na kjé. Ne cute pjê cunea kam Jeju na mehkwy atajê cunea mā, pom cu me hökâhhôc cahyt ita kujahêc par. Na pê hō kâhhôc ita japrý pê **Jeju Na Mehkwȳ Jakrā Cunea Wȳr, Juta Jō Kàhhôc** (Juta). Ne kam cute, por me cupê Jeju na mehkwy na me amji jarén cakrō, cute amji kam me hapac xâ kên kam menxyre to me cumâihhéj xi atajê cawpa.

Juta te amji jarén xâ

¹ Hâpâ Jeju kam cu ajpën to me pahkjéjê atajê! Por Pahpâm te amji mā me acapi ne me anahâhwýr atajê. Ipê Juta, ne ipê Tijac tō, ne ipê Jeju Crixtô mā ijâpén catê, ne itea wa me amâ ihkâhhôc ita ton. Por Pahpâm mā me akñti, mā Jeju Crixtô meapytâ atajê mā, wa ite ton.

² Ne imâ me ana Pahpâm mā icakôc xâ te hajýr he:

— Me pahkwȳ capriâ ne, ne me caxwâm pê me cumâ mehcariâti gô, ne amâ mehkinti ne. Na ca ha me cumâ, pom ite amâ ampo crê jarénitajê catia ne agô — hajýr.

Pê mehhéj xi catêjê kwâ araci mehkwy mā axâ, ne me cumâ ihhêj

1 Timot 1.18-20

³ Ŷhŷ, imâ me ikwy kinti atajê. Pê wa ramâ ite me amâ ihhôc xâ na amji kampa, ata pê Pahpâm te me pahkén pê me pahpytar xâ. Na wa ite ajmâr me amâ ahna ihhôc. Ne ajeare mâteto amji kam ijapac, ne hýrmâipikjér xâ na, me amâ ihhôc. Pê Pahpâm ramâ me pamâ cute amji kam hapac xâ to hahkre, ne me pamâ hôr pyxit, pahte me to amji pytârxâ na. Cwýrjapê wa ha ate me Pahpâm to ate amji kam hapac xâ ita jamâr, ne me hütâr, ne me to amji jahôt prâmte, wa ha ahna me amâ ihhôc. ⁴ Ne ampo na mâ wa ha me amâ ihkâhhôc ita hôc to hane? Nee mâteto ampo na nare. He ramâ mehkén catêjê kwâ araci me pahcatât kre na me hâr. Atajê cunea pê ampo kéanre to hahkre catêjê, ne me cumâ Pahpâm kinnare, mâteto amempar caca. Ne cute Pahpâm te amji kam hapac xâ intête me ato ipintuw prâmté, me amâ ihhêj xia jarén to:

— Gapacta ne ate amji mâteto ampo kén ton to prâm atajê cunea ton to me apa. Quê ha Pahpâm hôtpê me acapri, ne nee me anô kén mâmme anô mén nare, hahpan

xâ na — hane. Ne mâteto ampo na mâteto ampo kén itajê to hahkre to hane? He taa me ton to me ipa, na ri amji kôat me amâ me to hahkre. Ne ramâ ma ame Pahpâm me, me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô caca, ne ma ame curê. Atajê quê ha ihtyj mehkén mâteto ame axâ. Ampo na? He pê rý pê mâteto ame Pahpâm jô kâhhôc kam ramâ me ahna ihhôc.

Cu ha Pahpâm tekjê na me amji jarê, ne nee caty kam me papa nare nare
1 Timot 3.1-9; 2 Petrô 2.1-17

⁵ Na wa ha cute me hajýr catêjê me, ate ajpën cujtênnâ me amâ ihhôc, ne me amâ to hahkre, mâteto atijê me ajpën cujtê ne me ajpën mâteto. He pê mam me panquêtjê kwâ atajê hanea ne ajco cute me amâ ampo to hahkre xâ kên itajê kwâyâ, ajco mehkwy mâteto hahkre to me ipa, ne mehkén mâteto ame axâ. Cwýrjapê ca ha ita pê amji to me guphê. Ne ramâ ate me ampo itajê cunea jahkre pej, na ca ate meto amji jâpackre prâmte, wa me amâ harê. Ne pê Pahpâm Ejit jô pjê kén pê me panquêtjê kwâ cunea pytâ, ne me to cato, cakrô pê ihtyjute mempar nare catêjê cunea jipej, por pjê kam pô capryhti ata kam.

⁶ Jíkjê na pê cójkwa kam mam Pahpâm mâteto memprar catêjê jâhtôa ne cute me cumâ hâpén jicu, ne mam me hâpén xâ ata jirôa pê cute mehnô to cati ne me to impej to prâmto, hacpýa mâteto Pahpâm na me apkjê. Pê Pahpâm amji na me hahkre pej, ne mehcunea pro ne wakyre to mehcunea juwapre, ne me pajaraâ mâteto, awcapâtkôti ata kam me hâm. Mâteto cormâ curia mehcuhhê, rohnýttimâ. Ne quê ha ahnaa Pahpâm te me pahcukij, ne me pahito ipicokjér xâ jô amcro kam ahtwý, quê ha hipré mehkén mâteto ame axâ. ⁷ Ata jíkjê na pê Kríhpôc me Kríhcumrârti me, ipu na krí kwâ hû na pire mâteto apu ihcuuhhê atajê cunea kam, mehkwy me amji kam hapac xâ kéanre itajê to me. Atajê pê cute amji pê mehprôc caxun me, me hûmre jâhtôa to me ajpën caxun. Cwýrjapê pê Pahpâm cójkwa pîn me hýrmâ cuhyukjate, pê me to caxar tu. Nâmhâ cormâ me hâm xâ pupu, ne ma ihkôt me to amji jâpackre he.

Mehhéj xi catêjê mâteto nee jûm cupa nare

⁸ Cuxâ mâteto, me amâ ampo kéanre to hahkre catêjê atajê ihtyj mehkén xâ kéanre itajê ton to me ipa. Ne ihtyj cute mehkén ton xâ atajê kôt meamti. Ne me hû me, cute amji kam hapac xâ mea mâteto, amji pê me to kén, ne ma ame pajô Pahhiti pê Pahpâm par caca, ne ihtyj me cójkwa kam cumâ memprar catêjê carôt týjti atajê incrôn kéanre. ⁹ Pê quêt cójkwa kam Pahpâm mâteto ame hâprêcatêjê jô pahhi pê

Miquer neehcakôc xà to hajýr nare. Pê Mojxe xwý na Miquer me, me pahcurê xwýn pê Xatanaj ajcaxê, ne me ajpën mân kam tê. Pê nee Miquer harkwa jàmcrônxâ nô to hàmcrôñ nare, ne cama hô Pahhiti to me pahcurê xwýn mā ihcakôc to hane he:

— Quê ha jû caxuw ijô Pahhiti acrôn xà kéanre nô to acrô — hane. ¹⁰ Ne me hûmre itajê nee me ampo jahkre pej nare kam, ihtýj me hâwxûn xà kéanre kam pra. Ne ihhéj rûm me cupê ampo jâprê te amji kôt hakopnara ata, ne ihtýj ame jû mân to me ipa, atato quê ha me taa me amji kên mâmme amji mêm, ne me hamre pa.

¹¹ Ÿhý, quê ha ihkên mâhàr to hanea, pom quê pê me panquêtti Cân apu ihtô caca ne ihcura he. Pê Parâw xwý atáhanea ne ihkên xà ata to. Ne cute mehkwyâ mâihkéanre xà to hahkre jahpan xà na, ajco me curê xwýn atajê jûhkra kamamcwâ. Pê Côte xwý ita hanea ne mehkwyâ to pahhi na apkjê ne ame kam incryc. Jíkjê na mâm enquêtjê atajête amji kam me hapac xâa to me amji kampa he, ne ihtýj me amji cura, ne amji to me hâkrâj to prâm, ne pahhi cuna mâ mehcakôc kéanre. Hô, pê menquêtjê incrê atajê ame hane ne mehcunea me hamre tu, ata jíkjê naquê ha me amâ ampo kéanre to hahkre catêjê atajê ihtýj me hamre.

Mehhêj xi catêjê kôt hamreare

¹² Ca hôtpê hân ne me cuprô, ate ajkam me gâpân ne me akôm prâmté. Ampo na? Nee mâm ampo na nare. Pom ca ame cuprô itajê me amâ ajpënkiñti na, ca me cuprô. Ne ahnaa ri Pahpâm mâm impej, meakan. Ne pom me hûmre kéanreitajê hân ne me acajpuw acjéj, ita na ri ihkéanre, ne nee mehkôm na mehpahâm nare. Ne ampeaj kam me hô to mehtûm prâm. Ne ihhéj rûm me apê cupêhkâ impejti jakati ata, ne cute me hajýr catêjê pê ihhéj rûm ampotûmti kéanre te ame atûm xâ ata. Ne cute me hajýr catêjê hôtpê me amâ ampo to awjahkre, ne nee me amâ hôr nare. Ne jû caxuw quê me amâ ampo atagô. Ne me cupê ihhéj rûm cama apu ahcakrâ, ne nee ta wrýc nare, mâm pjê incrâre ata pyràac. Ne me cupê ihhéj rûm pîxô pâr, mâm hân ne hô xâa kam ahtwy, mâm nee hô nare ata pyràac. Ne me cupê pîxô pâr jarê me amâ catôtôc, ne ihcaprî mâm incrâ neincrâ tu ata pyràac. ¹³ Ne mehkén itajê pê ihhéj rûm côxwa te ihtu to imprar, ne amji jakân pê cute hàmpôr tûmti juwahita pyràac, ne ampeaj kam me kam pahpahâm. Ne me cupê caxêre pê ihkrî xâ jamreare ata pyràac, ne amjiakôt ame ipa. Pê Pahpâm awcapâtô tycti kam me to awcapê, mâm quê curia ame ipa rohnýtti mâm.

Quê ha mehhêj xi catêjê mehhêj xi jahpan xâ na me angô

¹⁴⁻¹⁵ Pê Enoc xwý, Atâw xwý jakân pê, rý pêa mâm ihkrî, ne mehkéanre itajê to hûjarêñ to hane he:

— Me hômpu he, quê ha me pajô Pahhiti pê Pahpâmajpêñ pjê wyr cumâ me hâpêñ catêjê impejti jâhtôti atajê to mô. Quê ha mehcunea cukij, ne mehkéanre itajê me, cute me ampo kên ton to me ipa catêjê me, cute Pahpâm cuna mâm mehcakôc kéanre atajê me, quê ha mehkénmâ me cumê — hane. Hô, pê Enoc xwý me to hûjarêñ to hane.

Mehhêj xi catêjê te amji kam me hapac xâ kéanre

Carati 6.1-2; 2 Petrô 3.3; Tijac 5.19-20

¹⁶ Ne ampeaj kam me hûmre itajê jâhcahhôñ xi, ne cute me ahna xwý xi, ne cute me ampo kên xen. Ne ampeaj kam me harkwa crâre, kôt hamreare, ata to cute amji to me hâmnân xi. Ne cute me cupê ampo cwyrprâmté me hâhcukrêj kôt me cumâ ihtýj nare, nehân ne me cumâ ihcakôc rerecre, ne impejti na, me harê.

¹⁷ Ÿhý, me ijô ikwý nô catêjê, nee ca meapô mam itajê pyràc ne apu cute me hajýrcatêjê impar nare, ne quêt me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô mâm memprar catêjê to, ca me amji japackre kam me to acrâ. ¹⁸ Pê hôtpê ajco me amâ me amji to hûjarêñ to hane he:

— Jeju te amji jaxâr xâ jô amcro atajê kam, quê ha mehûmre kéanre itajê me awyr me cato, necatyt kam me apa ita na, cama ame ana acxa. Ne amjia kôt, Pahpâm kaj na, cute amji mâm me ampo kên xen xâ atajê kôt ame pra — hane. ¹⁹ Ne cute me hajýr catêjê ri ihtýj me ato ajcokjê. Ampo na? Me kam Pahpâm Carô Pejti nare na ri. Mâm amjia kôt, cute amji mâm me ampo kên xen xâ atajê ton to pit mâm, me amji mâm ihhimpej to me ipa.

Cu ha Pahpâm te amji kam me pajapac xâ to ajcamê

²⁰ Me ijô ikwý nô catêjê, ca hanee me hajýr nare, ne quêt cama amji to meapi-camén to me mô, Pahpâm te me akam amji to ihhimpej xâa na. Ne cumâ me acakôc xâ wyr, quê ha Carô Pejti cumâ acakôc to me amâ hahkre, ca ha harkwa kôt cumâ me acakôc.

Ampo crê itajê to cu ha me, Jeju te amji jaxâr xâ jikaj xâ na

²¹⁻²³ Ne me pajô Pahhiti pê Jeju Crixtô mâm me pahecaprî catia ata, quê ha ihtýj jû caxuw amji wyr me pajaprô. Cu ha pahtyj cahê na amji to me papijaparrohnýtti mâm ata jô amcro, cu ha me hikaj. Hôhô,

ampocrê itajê to ca ha me, Jeju te amji jaxâr xà jikaj xà na. Ca ha Pahpâm mā me pahkînti ita to, nee amji pê me gapac kêt nare. Ne pom kyre pê Pahpâm kôt me ipa itajê, ca ha me capria ne, neme cumâ apria kam, mehkînti kam, me hapackre to me apa, hacþya mā Pahpâm jô pry kam mehpým prâmte. Ne pom cute amji mā me ampo kên xentí itajê, ca ha hanea ne me capri, ne guphêa rûm mehþejpar tome apa, cót ca hanea ne mehköt me pahcurê xwýn jô cuhyhti mā me axâ.

*Cu ha Pahpâm te me pahto ihyj pyrén
me pajakry na, cumâ me amji jarê*

1 Petrô 1.5-7

²⁴Ne Pahpâm Pejti na me to pahcakôc xâ impejti itajê to, cu ha cumâ me pahcakôc he:

— Me ijô Inxû, ca ha atyj me ijamâ, wa ha nee apê me ikêñ nare, ne nee apê me gó pry hyr nare. Na ca ha ma amji wyr me ijaprô, ite curiakrî xâ ita kam acahé na me ikrî xâ na. Na wa ha curi me ipej pit na acuna mā me xa, por wa nee me ikrâ kam ampo kên to me amji kam ijapac nare itajê me, me ijî tûm nare itajê me, wa ha curi acuna mā me xa, neampeaj kam ahna me ijakry. Ne imâ mehcunea te acatihi na me gahkre pej ne apupun name to prâmte hajyar, pom quê hân ne mehcunea me hâhcujro xâ nô jâhcujrohti pupu he.²⁵ Ne apyxit peaj, ne apê Pahpâm, na ca ateakra pê me ijô Pahhitî pê JejuCrixtô to me imâ me ipytâr catê. Ne ateampo cunea jahkre pej catia. Mâ quêtmehcunea, ampo cunea jirôa pê amji mā me acupa. Ne me cupê pahhi cunea jirôa pê quêt apê Pahhitî cati, ne mehcunea jirôa pê acarôt týjne cati. Ne me imâ mehcunea te ampo itajê cunea na me gahkre pej na me ato prâm. Pê ca mam ahnaa akrî, ne cormâ ahnaa to akrî, rohnýtti mā — hane. Hamre.

Cormā Ampo Te Jū Mān Xà Ata Te JOWĀW MĀ AMJI TO IPIPĒ XÀ Jarēn Xà

Ŷhŷ, pê Jowāw ihkâhhôc ita to, ne kr̄te xet kam Jeju na mehkwy atajé cunea mäihkujate. Ne pê cupê Jeju jarkwa na memprar catéjé nō. Ne pê mam cupê tep pro caté, pê Jeju ihkôt ipa catê na ahna ahwŷ. Pê caku crê kam Jeju kôt ipa, ne pê Jeju te amji kam hapac xà cunea na hōmpu. Ne ramâihwej tu kam ri cute Jeju na mehkwy mā ihkâhhôc ita hôc, ne ihkujahêc.

Ne pom cu me ihkâhhôc cahyt ita kam ri, cute me cumâ, cute me Jeju te amji kam hapac xà jicuna, me cumâ cawpa, mār quê nee me hicu nare. Ne cute Jeju to amji mā mehhimpej cwýrjapê ri, mehkwyâ te me amji pupun xà kénanre na me to, mā me amji pupun to kénanre. Cwýrjapê ri ahna me cumâ apô. Ne me cumâ pjê ita jamre xà kam, ampo cunea te me hýrmâ cator xà ata jarê. Ne mecumâ Pahpâm te pjê ita cunea to hamre, ne intuw ton na cute me cumâ harê. Ne Jeju te me cumâ ampo itajé cunea to hahkre, mā harkwa kôt cute me cumâ harên par. Na ri hô kâhhôc ita japrý te **Cormā Ampo Te Jū Mān Xà Ata Te Jowāw Mā Amji To Ipipê Xà Jō Kâhhôc** (Ipipê Xà).

*Jowāw te amji jarēn xà
Ipipê Xà 22.6-7*

¹ Ŷhŷ, ihkâhhôc ita cahyt xà te hajyr he. Ipê Jowâw, ne pa wa ha me amâihkâhhôc ita hôc. Pê mam, ramâ rý pêa mā, Pahpâm Jeju mā ampo tehajyr xà itajé cunea jarê pa. Mā Jeju te me cumâ hâpê catéjé mā ampo itajé jarêna, imâ cumâ imprar caté kujahêc, côjkwa pîn. Mâ iwrýc, ne iwrý cator ne cute imâ ampo itajé cunea jarê, neimâ hahkre par. Cwýrjapê wa ha ihkâhhôcita kam, me amâ ampo itajé cunea jarê. Ne ampo te hajyr xà itajé, quê ha nee amji to hâhtûm ry nare.

² Ŷhŷ, pê Pahpâm, ihkrapê Jeju mā ampo itajé cunea jarê, pê Jeju harkwana imprar caté mā harê, pê ma ajpêimâ harê, na wa ha ihkâhhôc ita kam ihcunea na me amâ ihhôc partu. Ne quêt Pahpâm cakôc xà ita ampeaj kam ri. ³ Na ca ha ate me ihkâhhôc ita cahyt, ne kam me gapac na, ca ha ampeaj kam me gakry. Ne por quê ha me kampa ne me hahkre pej atajé, quê ha hanea ne amehakry. Hô, por quê ha ampeajkam me Pahpâm jarkwa itajé

kam, me hapac pejtiatajê, quê ha ihtŷ me hakry. He, quê ha nee ampo te hajyr xà itajé amji to hâhtûm ry nare, na quê ha me hakry.

⁴ Ŷhŷ, ipê Jowâw, wa me apê Jeju na mehkwy jakrâ te xet, ne Axij jō pjê kam me akrî atajé mā, wa ite ihkâhhôc itajé ton. Ne me amâ Pahpâm me, ihkra Jeju Crixtô mā me icakôc, ne cumâ me acajrén to:

— Me to impeaj ne, ne me caxwâm pê me cumâ acaricti gô — hane. Ne Pahpâm ita pê rý pêa mā Pahpâm ata, ne cormâ cupê Pahpâm rohnýtti mā, ne côjkwa kam Pahhiti krî xà ata kam ihkri. Ne cahê na Pahpâm CarôPejti caca xà te xet atajé mehkri. ⁵ Pê pjê ita kam Jeju te apu ipa teriamâ, ampeaj kam Pahpâm jarkwa atajé to ajco ihcakôc to ipa. Ne cupêa ri Pahpâm mehcâmter, ne pyxitpeaj ne hacpýa mā ihtür cakônî to ihtür, ne taamâ ri pyxit peaj ne cupê pjê kam pahhi catéjé cunea jō Pahhiti. Ne cumâ me pahkin, cwýrjapê pêty ne caprô jaxwý. Ne caprô jaxwýr ata to me pahkên kénanre atajé cunea cuhhôn partu. ⁶ Ne cute me pahcunea to Hûm mā hâpê catéjé na. Na cu ha me harkwa kampa, ne pjê kam mehkrî itajé mā me harê. Ne hacpýa mā Pahpâm wýr, pjê kam mehkrî itajé cajrén xà atajé to, cu ha me cumâ, pjê kam mehcunea to me pahhimpej. Pê Jeju Crixtô me pamâ ampo pejti itajé cunea ton pa. Cwýrjapê ri mehcunea te hahkre pej na imâ me to prâm, nâmri Jeju ri quêt mehcunea jirôa pê carôt týj rohnýtti mā! Ne ahnaa ri imâ to prâm!

⁷ Ne me hômpu he, ramâ pjê wýr ahcakrâ kam iwrýc xâa kam he! Quê ha mehcunea me hômpu, quê ha hanea ne cute ame caxwýr catéjé ihtŷ amehômpu. Ne por pê pjê kam mehcunea amehcaca atajé, quê ha Jeju te amji jaxâr na me hômpu, ne ampeaj kam me cumâ hûpa. Quê ha hûpa ame amrâa to ameamrâ. Ne quêt imâ Jeju te hacpýa ne amji jaxâr ita na ri ampeaj kam imâ to prâm. ⁸ Ne me hirôa pê Pahpâm pê Pahhiti carôt týjti ata te amji jarên to:

— Ipê pjê kat me hihôt jō Pahhiti, ne ipê cumâ kat kam ampo cunea jō Pahhiti, ne ipê hicu xâa kam ampo itajé cunea jō Pahhiti — hajyr. Ŷhŷ, Pahpâm pê rý pêa mā Pahpâm ata, ne cormâ cupê Pahpâm rohnýtti mā.

⁹ Ŷhŷ, ipê me akrâ tûm pê Jowâw, ne ipê, por ca Axij jō pjê kam Jeju kôt me amji pupun xâ kénanre to me amji pupu atajé, tô kâa wa. Ne cu ha pahcunea Jeju cwýrjapê ame amji pupun xâ kénanre to me papa, ne pom cu me pahcunea ame amji pupun kénanre itajé mā, cu ha me

pahcunea pahtjy me awcanā to mehtyaj ne, neme pahcunea Jeju kôt amji to me pahhi. Pê Jeju Jowāw mā amji to ipipé. Pê wa ajco pjè cunea kam Pahpām jarkwa jarēn to ipa, por pê Jeju imā to hahkre ne imā huwahi ata, pê wa ajco harēn to ipa. Cwýrjapé pê me ipro ne ma côojpôc ri, pjè japrý te Patmo jô pjè ita wyr me ikujate. wa ita ri apu ipa, ne jû caxuw icatorxā hamreare.

¹⁰ Ne pê wa me pahkôt xà jô amcro pê tômîc na jy ne Pahpām to amji kampa. Pê Pahpām Carô Pejti imâ amji gô. Pê wa pea amji caquêc kôt jûm jôkreti, pê ihhêj rûm hôhhî jôkrek trâhhî týjti ata kampa. Pê imâ harkwa to:

¹¹ — Wa ha amâ ampo jâhtôa ne to ajpê, ca ha hômpu ne atjy ahna ihhôc partu. Ne ma krî te xet kam Jeju na mehkwy atajê mā ihkujahêcpa. Ne por krî atajê japrý te ri Epet jô krî me, Pihhôcuxwa jô krî me, Hawénti jô krî me, Tijat jô krî me, Pyt jô krî me, Ihkjé kîn jô krî me, Ratixa jô krî atajê wyr ca ha ihkujahêc partu — hane.

¹² Wa ite jûm ita pupun prâmte hýrmâ ipipkjér, ne ite wakýre prâ tepti pê ôr te ihpôc xà mâ cuhhê xà te xet atajê pit pupun. ¹³ Mâ hipôc ri jûm pê me Pahhâkâ Catí pyräcti ata ihkâ japijéhti ata kam xa. Ne walýre prâ tepti pê ôr te ihcahti na hé mā to xa. ¹⁴ Ne ihkî jaka ita pê ihhêj rûm kén pojre jaka, ne into jarwry ita pê ihhêj rûm cuhy pôc jarwry. ¹⁵ Ne ihpar prâ ita pê ihhêj rûm me hûhhî na hé xâcrecreti ata prâ pyràac. Ne hôkore par ita pê ihhêj rûm cohxocti jâhkrihkrít par. ¹⁶ Ne pê awpôc rûm, hûhkra ata to caxêre te xet ata cwa ne to xa. Mâ harkwa pîn wapo xwahhihti xwapeaj te hûjê ata cator. Ne ihkuc prâ pê ihhêj rûm pyt te me pahkrâ jimoac kam ihkri prâ pyräcti.

¹⁷ Wa ite hômpun, ne pea hûpa te ipê mehtyç pyràac, ne cuna mâ ijô pôrpo ne nô. Mâ cute ina awpôc rûm hûhkra xir ne imâ:

— Nee apu icupa nare. Ipê cumâ kaat kam ampo cunea jô Pahhiti, ne ipê hicu xâa kam ampo atajê cunea jô Pahhiti. ¹⁸ Ne pê wa ty, ne me ipupu he, wa hacpýa mâ iti, ne ita caxuw jû caxuw ityç xâ nare, ne ipêri mehtyç xâ jô Pahhiti, ne hanea ne ipêari mehtyç catêjê jô Pahhiti.

¹⁹ — Na ca ha ate ampo te hajyâr xâ atajê pupun xâa na, ahna ihhôc. Ne hanea ne cormâ ampo te jû mân xâ atajê na ihhôc. ²⁰ Ne hamre, wa ha amâ ijûhkra kam caxêre te xet atajê me, ihpôc xâ te xet atajê cuhhê xâ itajê kôt harê, ca ha kampa. Pom ihpôc xâ cuhhê xâ te xetitajê pê me ikwý jakrâ te xet atajê pyràac. Ne caxêre te xet itajê pê ihhêj rûm cójkwa pîn imâ me hâpêñ catêjê te xet atajê pyràac,

quê ha ihtyj ahpýanre na me ikwý jakrâ te xet atajê jamâ — hajyâr. Hôhô, cute imâ hûjarêñ to hajyâr.

2

Epet jô krî kam mehkwy jakrâ mâ kyre pê Pahpâm kîn

¹ Ne jûm ata te imâ harkwa hyr to hajyâr he:

— Ÿhý Jowâw, ita caxuw ca ha Epet jô krî kam, por ikrac ri me ikwý jamâr catêata mâ ijarkwa kôt, ihkâhhôc ton to hane he: “Ipê jûm te hûhkra to caxêre te xet ne incwyr ne to xa ata, ne ipê, por jûm ôr te wakýre te ihpôc xâ cuhhê xâ cajuw apu mō ata. Ne ijarkwakôt ri me amâ ihkâhhôc ita. ² Ne imâ ate me ampo ton xâ atajê cunea na me gahkre pej. Ne ate amji mâ me apria kam, ramâ me gápêñ xâ ton to me catia. Ne imâ ate nee mehkéanre atajê mâ me gûcanâr nare na me gahkre pej. Ne ma cute me amâlnxû jarkwa to mehcakôc catêjê na me amji jarêñ atajê cajpê, ne me hahkre pej. Quê ha cute ame amâ ihhêj xia jarêñ na, ca ha me hahkre pejpyrentu, ne ma amempar caca, ne ma ame curê. ³ Ne icwýrjapéa ca ate amji mâ me apria kam, ame amji pupun xâ kéanre to ame amji pupun. Ne ate me amji pupun xâ kéanre atajê mâ atjy meawcanâ, ne imâ ampo itajê cunea na me apej pit.

⁴ “Ne por ampo pyxit peaj ata na ri imâ me ana prâm nare he. Nee mâ ampo nare, pê ca mam ampeaj kam me amâ ikîn, ne ita kam mâ ajte kyre pême amâ ikîn, mam kînti. ⁵ Xâ ca gótpê ajkî mam me amâ ikînti ata tome amji japackre? Ca ha ate me to amji japackre na, ca ha hacpýa mâ iwyr me apkjê, ne ikînti ata to ame ikîn. Nâmri, ca ha ate me akén jicu nare, nenee iwyr me apipkjér nare na, wa ha hacpý ne amji jaxâ, ne ityj me apê gô pôc xâ cuhhê xâ ata capa, quê ha hâm xâ kam caprý. ⁶ Ne por ca ramâ ame ampo pyxit ton to me apa ata na ri, imâ ihprâam to prâm. Nee mâ ampo nare, ca ramâ ma ame Nicoraw kôt me ipa catêjê héj xia to amehcakôcatajê par caca, ne me apê ipyrâac, nema ame curê. Nâmri wa ma ame curê.

⁷ “Ÿhý me ikwý, xâ ajkî me gapac nare, me gûpar xâ caxuw? Hâpâ. Ihtyj me akam me gapac, na ca ha me Apâm Carô Pejti te mehkwy jakrâ mâ harêñ xâ na me kampa, ne mempartu. Inxû mâ ihkri xâ ata kam piñô par pejti ne ihcuuhê. Quê ha jûm te piñô ata nô krêr na, quê ha nee jû caxuw ihtyj nare, ne quêt ihtiar na apuipa, rohnýtti mâ. Ne por quê ha me ampo kên cunea tohjê, wa ha ityj piñô ata na me

hamā, quē ha ame cuku. Hōhō ita pit” — hajŷr.

*Pīhhōcuxwa jō krī kam mehkwȳ jakrā te me amji pupun xà kēanre
Me Hāpēn Xà 7.54-60*

⁸ Ne cute hipér imā harkwa hyr to hajŷr he:

— Ÿhŷ Jowāw, ita caxuw ca ha Pīhhōcuxwa jō krī kam, por ikrac ri me ikwȳ jamār catē ata mā ijarkwa kôt ihkāhhōc ton to hane he:

— “Ipē cumā kat kam ampo cunea jō Pahhiū, ne ipē hicu xàa kam ampo itajē cunea jō Pahhiū. Ne ipē jūm tyc ne hacpȳa mā ihtr̄ ata. Ne ijarkwa na ri me amā ihkāhhōc ita. ⁹ Ne icwyrjapē ate ame amji pupun xà kēanre to ame amji pupun atajē na, imā me gahkre pej. Ne icwyrjapēa ri me apē me acukrēj jamre tu, neme apē hamreare na, ite me gahkre pej. Ne Inxū mā me apē hamreare nare, ne ampeaj kam quēt cumā me gakrāj. Ne imā cute me ato xwahna to kēanreatajē na me hahkre pej, ne me amā me amji to ihhēj xi xà to, ‘Me ipē Juta catējē impej pit, na wa ha itŷj me amā catyt kam ampo pejti atajēpit to hahkre’ hane. Ne cama ame amā ihhēj, ne aracri Xatanaj kôt amjikam me hapac to me ipa, ne toa amji mā mehhimpej to me ipa. ¹⁰ Ne ca ha cormā ame amji pupun xà kēanre to ame amji pupu, ne nee ca ha ame amji mā pa nare, ne me ikampa he. Quē ha Xatanaj kôt me ipa catējēitŷj me anō pro, ne me hacjēn xà kam me gaxà, ne me acajpēr hiahpuro. Ca ha ame amji pupun xà kēanre to me amcro to me tej cakrō, ca ha ito pit māmaji mā me ahimpej to me apa kam me to acrā, ne ahnaa ame gamre na, wa ha amji wyr̄ me ato ahtēp, ca hā icahē na ame apa, rohn̄yti mā. Ne pom hānne memprar tŷj catējē mehkwȳ re, ne amji mā me hē cwa, ata jīkjē na, ca ha ate me gūcanār na, wa ha itŷj me amā me atīr xà caxuw me gahixà gō, ca ha me atīr rohn̄yti mā.

¹¹ “Ÿhŷ me ikwȳ, xà ajkī me gapac nare me gūpar xà caxuw? Hāpā! Ihtŷj me akam me gapac. Na ca ha me Apām Carō Pejti te mehkwȳ jakrā mā harēn xà ne me kampa ne mempartu. Ne por quē ha me ampo kēn cunea tohjē atajē, quē ha nee hipér amehtyc nare, ne nee hipér ame amji pupun xà kēanre nō to ame amji pupun nare. Hōhō ijarkwa ita pit” — hajŷr.

Hawēnti jō krī kam mehkwȳ jakrā te nee mehpahām nare atajē jicu nare

¹² Ne cute hipér imā harkwa hyr to hajŷr he:

— Ÿhŷ Jowāw, ita caxuw ca ha Hawēnti jō krī kam, por ikrac ri me ikwȳ jamār catē

ata mā ijarkwa kôt ihkāhhōc ton to hane he:

— “Ipē, por jūm jarkwa kam wapo xwahhihti xwapeaj te hūjē ata jarkwa na mā, me amā ihkāhhōc ita he. ¹³ Ne imā Xatanaj to me amji mā mehhimpej catējē jipōc ri ate ame akrī na, mā me gahkre pej. Ne curia ri cute me Antipa curan. Ito me cumā ihcakōc to ipa, incwyrjapē ri cute mehcuran cakrō, ca nee ate itoamji mā me ahimpej jicu nare, ne ikam me to acrā tu.

¹⁴ “Ne ampo ata pyxit peaj ne ahna imā me ana prām nare. Nee mā ampo nare, me akwȳa kwȳ ihtŷj Parāw xwȳ himpej xà kēanre atajē to ame amji māmehhimpej to me ipa. Ne pē Parāw xwȳlxaher catējē to kēn prāmteme cumā Xatanaj me, ampo carō kēn to ihhimpej to: ‘Gapacta ne me pryre jahtōa ne me to cuprō ne me hipej, ne Xatanaj me, me amā ampo carō kīntiatajē mā me to amji kīn nō to, nehanea ne atŷj ahti na amji pē me aprō to meaxy’ hane. Mā me akwȳa kwȳ te ihtŷj ihhimpej xà ata mā me amji jōr, ne toa amji mā mehhimpej to me ipa. ¹⁵ Ne hanea ne me akam Nicoraw kôt me ipa catējē te me to ihhimpej catējē ame ipa. Ne me imā ampo itajē nō na prām nare. ¹⁶ Cwyryapē wa me amā, ‘Me amji to apkjē, ne me akēn itajē jicu. Ca ha ate me akēn itajē nare na, wa ha me awyr̄ itēm pyrentu, ne pomijarkwa pīn wapo hāpōj ita to, ate me hajŷr catējē cunea cuna mā ajpu’ hane.

¹⁷ “Ÿhŷ me ikwȳ, xà ajkī me gapac nare, me gūpar xàcaxuw? Hāpā! Ihtŷj me akam me gapac. Na ca ha me Apām Carō Pejti te mehkwȳ jakrā mā harēn xà namekampa, ne mempartu. Ne por quē ha ame ampo kēn cunea tohjē, wa ha itŷjaracri me cumā harte, quē ha nee jūm ite me cumā harte ita na ijahkre pej nare, to hanea, pom quē pē wa Juta catējē mā me hō pē mana to harte he. Newa ha ahp̄yanre na kēn jakatiatajē kam me cumā me hapr̄y to ipintuw partu. Quēha nee jūm me hapr̄y itajē jahkre pej nare, ne me cumā quē ha me hapr̄y atajē jahkre pej. Hōhō ijarkwa ita pit” — hane.

Me hūxy xi cahāj nō te Tijat jō krī kam mehkwȳ jakrā mā ihhēj

Juta 3-23

¹⁸ Ne cute hipér imā harkwa hyr to hajŷr he:

— Ÿhŷ Jowāw, ita caxuw ca ha Tijat jō krī kam, por ikrac ri me ikwȳ jamār catē ata mā ijarkwa kôt ihkāhhōc ton to hane he:

— “Ipē me Apām kra, ne ito jarwȳ pē ihhēj rūm cuhy pōc jarwȳ ata, neipar prā pē ôr te me hūhhi na hē xà prā pyracti ata. ¹⁹ Ne imā me gāpēn xà cunea na me

gahkre pej. Ne me amā ajpēn kīnti, ne ate me ajpēn tehcajpar na, imā me gahkre pej. Ne imā ate itoa me amji mā meahimpej, ne amji mā me aprīa kam ampo kēn mā me gūcanār na, imā me gahkre pej. Ne ca mam me acaca xà atajē jirōa pē me to apicamēn to me mō.

²⁰ “Ne por ampo ata pyxit peaj, ne ahna imā me ana prām nare. Nee mā ampo nare. Por me acahē na pyjē nō kēanre apu ipa ata, ca ajte nee ihkēntētē me cumān nare, ne cama ahna me hamā. Mā ihtjy apu ihkēn xà atajē ton to ipa. Ne pyjē nō kēanre ata pē ihhēj rūm mam pyjē nō kēanrejapry te Ixapekwjy xvý atapyrāac, ne me amā amji jarēn to, ‘Pahpām te ri me awyr ikujahēc, ite catyt kam me amā ampo to hahkre to hajjyr prāmtehe. Gapacta ne ahti na amji pē ame aprō caxu, ne hanea ne atjy cute ampo carō kēnti mā me hō ton atajē ku’ hane. Ne cute me cumā ampo to hahkre to hajjyr xāatajē to hān ne ijō pry kaj na imā me hāpēn catējē atajē rē. ²¹ Ne tee ite mentētē pyjē nō ata mān to, ‘Me to kēn jicu!’ hajjyr. Mā ma apu ipar caca.

²² “Cwýrjapē wa ha to kēn prāmte cumā ijarkwa to, ‘Hā, ita caxuw ca ha atjy ahti na ate me hūmre to gikwa, ne ame to axý xà ita kam nō. Ne itacaxuw quē ha gikwa xà ata amā ihkēanre, ne hanea ne, por quē ha acahē na kam me hikwa atajē mā ihkēanre ne. Ne ihtjy ate me amji pupun xà kēanre to me amji pupun to acuhhē na, me ato’ hane. Quē ha cute meipar nare, ne nee mehkēn ton jicu nare atajē cunea mā, quē ha itajē hane. ²³ Ne itjy cupē mehkra cunea jiipej. Quē ha pea me ikwý me ahna ijahkre pej, ne hanea ne ite me hūmre cunea mā cute me amji kam hapac xājahkre pej na me ijahkre pej. Ne pa wa ha ahpýanre na ate me ampo ton atajē mā ampi, ne hahpan xà na me amā ijāmjōr pa.

²⁴ “Por tee me amā harkwa to, ‘Hacu ne Xatanaj jarkwa to ame hahkre, ne to amji mā me pahhimpej to me papa’ hane. Ca nee ate mempar nare, ne nee mehkōt me amji ton nare atajē, wa nee hipēr na me gapackre prām nare. Ampo na? He ca atjy ramā amjia kōt me gūpar to me apa. ²⁵ Ne kam me to acrā mā me awcanāa ne, wa ha ahnaa me awyr icato. Hō, hamre, ite me gapackre xà ita pit” hane.

²⁶ — “Ne por quē ha me ampo kēn cunea tohjē, ne ma imā ampo na prāmti kīnti atajē ton kam me to incrā, ne ahnaa amehtyc na, wa ha me to kríxare cunea jō pahhi to hanea, pom quē Inxū te ito pjē cunea jō Pahhi he. ²⁷ Quē ha mehpahtyaj kam me to ihhimpej to me ipa. Quē ha jūm te apu Pahpām par caca na, quē ha me gān to hane, pom quē hān ne me pjē te

pot gā he. ²⁸ Ne me to ihhimpej xà to prā to hanea, pom quē awcahti xà wyr caxēti prā he. Mā mehcunea me hōmpu, mā me cumā hōmpun xà impejti he.

²⁹ “Yhȳ me ikwȳ, xà ajkī me gapac nare, me gūpar xà caxuw? Hāpā! Ihtjy me akam me gapac, na ca ha me Apām Carō Pejti te mehkwy jakrā mā harēn xà na me kampa ne mempartu. Hō, ite me gapackre xà ita pit” — hajjyr.

3

*Pyt jō krī kam mehkwy jakrā te amji kam me hapac xà kēanre
Ruc 12.35-40*

¹ Ne cute hipēr imā harkwa hyr to hajjyr he:

— Yhȳ Jowāw, ca ha ita caxuw Pyt jō krī kam, por ikrac ri me ikwȳ jamār catē ata mā ijarkwa kōt iħkāhhōc ton to hane he:

— “Ipē Pahpām Carō Pejti caca xà te xet atajē cahē na ipa catē, ne ipē jūm jūhkra kam caxēre te xet ata. Ne imā me gāpēn xà cunea jahkre pej. Mā mehcunea amji mā me garēn to, ‘Jeju kōt me ipa catējē atajē toa amji mā mehhimpej to me ipa’ hane. Ne cute ikōt me apa na amji mā me garēncatējē atajē mā iħħej ne me atiār. Ne mehkīnti imāa iħħej ne ramā ame acuneatyc. Ampo na? Ca nee amji mā me ito ahimpej nare. ² Ame ampra! Nāmri ca cormā kyre pē ito amji mā me ahimpej, na ca ha ita caxuw ito amji mā me ahimpej to iħtjaj to iħtjy. Nāmri ca ha ate amji māmē ito ahimpej nare na, ca ha atjy ikōt me apa jicu, ne pea imā me apē mehtyc pyrāac. Ne mēr ampo na mā wa ame amā Inxū cawpa to icakōc to hane? Ampo na nare. Pom ca ate me gāpēn xà cunea ton itajē ri, nee Inxū cuna mācumā impej nare.

³ “Cwýrjapē ca ha ate me ampo jahkre pej, ne me hōmpun atajē to me amji jahkrea ne, ne hȳrmā me apkjē, ne amji mā me hūpahti to me apa. Ampo na, wa ha hacpý ne pjē wyr me awyr itēm xà ata pē iħħej rūm meħħakj xi tēm xà pyrāac, na wa ha aracri tē. Quē ha nee jūm itēmxā ata na ijahkre pej nare. Cwýrjapē ca ha me ampra!

⁴ “Ne me akwȳ kam me pyxitre atajē ri amā mempeaj to mempej. Ne mempej ita pē iħħej rūm cute amehkā jakati tūm nare mā me amji jacjēn, ne maiħtūm pē to amji cajhē to ame ipa, mā nee apu iħtūm nare, ne hakati ata na, atapyrāac. Ne ikōt me akā jakati kam me apa xà caxuw, ampeaj kam me apej, cwýrjapē ca ha atjy jū caxuw icahi na ame apa” hane.

⁵ — “Ne por quē ha me ampo kēn cunea tohjē, ne ma imā ampo na prāmti kīnti

atajê ton kam me to incrâ, ne ahnaa amehtyc na, wa ha itýj me cumâ mehkâjakati atajê gô, quê ha kaam ame ipa. Wa ha nee jû caxuw hacpýa mâ mehtîr xâ jô kâhhôc kam ramâ ame haprý hikwa itajê nô caxâr neihhur nare. Ne hirää pê cama Inxû mâ me hâpén catêjê kam mare mâ, me ahna amji jarën to, ‘Pom mempejtî mehkâ jakati kam ame ipa atajé cunea pê itekjê, ne me cupê me ikwÿa’ hane.

⁶ “Ýhý me ikwÿ, xâ ajkî me gapac nare, me gûpar xâ caxuw? Hâp! Ihtýj me akam me gapac, na ca ha me Apâm Carô Pejti te mehkwy jakrâ mâ harên xâ na me kampa, ne mempartu” — hane.

*Ihkjékîn jô krî kam mehkwÿ jakrâ mâ
Pahpâm mâ hâpén xâ*
1 Texarõn 2.13-16

⁷ Ne cute hipér imâ harkwa hyr to hajýr he:

— Ýhý Jowâw, ita caxuw ca ha Ihkjékîn jô krî kam, por ikrac ri me ikwÿ jamâr catê ata mâ ijarkwa kôt ihkâhhôc ton to hane he:

— “Ipê rý jû caxuw jûm te ampo kên nô ton nare ata, ne ihcunea na ipeaj to ipej. Ipê rý jû caxuw jûm te ampo to ihhêj xi nare ata, ne wa icakôc xâ héj xi nare to icakôc to ipa. Ne pê rý pêa mâ pahhi Tawixwÿ ikré nô impejti ata kam ihkrî. Pê pea jûm ata pyxit peaj ne hûrkwa jihê rên xâ ata to ajco apu ipa. Jikjê na ri ipyxit peaj ne imâ Inxûjûrkwa jihê rên xâ. Na wa ha to hihê mêm, quê ha nee jûm to hihê nare. Nâmri, wa ha ite to hihê na, quê ha nee jûm hihê mén nare. ⁸ Ne ramâ ite me gâpén xâ atajê na me gahkre pejtu, ne ite me acarôt peacre na me gahkre pej. Cakrô ca atjy ijarkwa kôt ame apa, ne itoa amji mâmâ ahûmpej to me apa. Na wa ite me amâ harkwa jihê mén, ate ahna me gapoj ne iwyr me jûmjê japrôr ne me to acator, mâ me acuxâ ikôt me ipa prâmte. Wa ite me amâ hihê mén, mâ ahnaa xa, na quê ha nee jûm to hihê nare.

⁹ “Ýhý, me akam jûmjê ame ipa atajê pê Xatanaj tekjê. Ne ihtýj meamâ amji jarën to ihhêj xi to ipa to, ‘Me ipê Juta catêjê, ne me ipeaj to me ipej, naca ha atjy me ikampa. Ampo na?’ Wa ha itýj me amâ catyt kam ampo pejti atajê to pit mâ me amâ hahkre’ hane. Cakrô, wa ha nee me to amji kwynare. Ne cama me hipy mâ me amê. Ne acuna mâ, mehkôn krâ na amehkrî na me to, quê ha me garën to, ‘Ampeaj kam ri, quêt me apê Pahpâm kôt meapa catêjê, ne ampeaj kam ri quêt me cumâ akin!’ hane.

¹⁰ “Pê wa me amâ ijarkwa hyr to hane he: ‘Me awcanâa ne, ne ampo cunea na amji mâ me aprîa to me apa’ hane. Ca

ate me ijarkwa ita par pyrentu, ne atyj megûcanâr to me apa. Cwýrjapê wa ha itýj ampo kén atajê cunea pê me apytâ. Por ite pjê kam ampo kén cunea to me capi ne to mehcajpér xâ ata pê, wa ha me apytâ. ¹¹ Ne wa ha nee amji to ijâhtûm nare ne ajpén me awýr tê. Ite me amâ ijâmjör prâmté, wa ha me awýr tê. Cwýrjapê ca ha ite me amâ ijâmjör xâ to ajpén me awýr itêm xâ ata jahkâ na meawcanâa ne. Nâmri ca ha ate me gûcanâr nare na, ca ha nee me gâmcwyr nare, ne me gâmcwyr xâ ata to me acto, quê ha jûm me gaxâ kam amji mâ cupy” hane.

¹² — Ne por quê ha me ampo kén cunea tohjê, ne ma imâ ampo na prâmti kinti atajê ton kam me to incrâ ne ahnaa amehtyc na, wa ha ma jûm ata to Inxûjûrkwa wýr tê, ne to axâ, ne pea ihhêj rûm to ikré mâ ihcuuhê xâ, ne ikré ata mâ kam hâm. Quê ha curia ihcuuhê rohnýtti mâ. Wa ha pea kam me ijaprý incrê na ihhôc to hane he. Wa ha kam Inxû japry na ihhôc, nekam, por quê ha Inxû, cojkwa pîn pjê wýr, hô krî tuw Krîpinkrêne kujate ata japry naihôc. Ne wa ha hanea ne kam ijaprý intuwti ata na ihhôc.

¹³ — Ýhý me ikwÿ, xâ ajkî me gapac nare me gûpar xâ caxuw? Hâp! Ihtýj me akam me gapac, na ca ha me Apâm Carô Pejti te mehkwy jakrâ mâ harên xâ na me kampa ne mempartu — hajýr

*Ratixa jô krî kam mehkwÿ jakrâ me
cupê Pahpâm tekjê na me amji jarën na me
amji to ihhêj*

Roman 12.11; Jowâw 9.39-41

¹⁴ Ne cute hipér imâ harkwa hyr to hajýr he:

— Ýhý Jowâw, ita caxuw ca ha Ratixa jô krî catêjê kam, por ikrac ri me ikwÿ jamâr catê ata mâ ijarkwa kôt ihkâhhôc ton to hane he.

— “Ipê mehhêj xi nare tekjê, ne ipê mehhêj xi nare catêjê xakat, ne ipê jûm te amji jarkwa par to ipa rohnýtti mâ ata, ne ipê catyt kam ampo cuneajarën catê. Ne pa pê wa Inxû jarkwa kôt pjê me ampo cunea ton pa, ne ipêa ri ampo itajê cunea xakat. ¹⁵⁻¹⁶ Ne imâ me gâpén xâ cunea jahkre pej. Ca ha ikôt me apa na amji to mehtýj tu na, wa ha itýj me ana prâm. Nâmri ca ha ate kyre pê ikôt me apana, wa ha nee me ana prâm nare. Ampo na? Ihhêj rûm ate me hajýr catêjê pê cô cacrujre na, imâ prâm nare ata. Ne nee me ato ikôm xâ caxuw me apej nare, ne nee me gakryti nare, ne nee me acacrohti nare, ne meacacrujre. Cwýrjapê wa ha ijarkwa pê me gaxwy.

¹⁷ “Ampo na mâ wa ame amâ icakôc xâ ita to? Nee mâ ampo na nare, ca me

caahān ne amji mā me garkwa to, ‘Ampeaj kam me pajakrāj! Ne ampo cunea na me pahte amji mā me prām atajē ramā me pamā! Ne nee ahna ihkēn nare!’ hane. Hajȳr cakrō, mā me apē amji jahkre kēatre, ca nee ampo kōt me hakop nare kam amji mā ame garkwa to ame hane. Ne Inxū me imā nere ate me hajȳrnare! Ne me imā me apē ampo hamreare, ca me acakrō ame apa, ne me acunea into tūm pit. Ca nee ate me amji pupun xà kēanre kam me apahāmti ate na, ate me amji pupun ne ahna me amji jahkre pej nare, ne me imāa ri me ate me hajȳr xà itajē jahkre pej.

¹⁸ “Cwŷrjapē wa ha gapackre, ne me amā. Ajpēn iwŷr me pra, ne amji mā me ate amji kam me gapac xà pejti pē ôr prā pyràcti atajē jūhkā, ne pea atȳj to Inxū me imā me gakrāj. Ne hanea ne, ca ha iwŷr me pra neamji mā me icarot jūhkā, ne ihkōat catyt kam me apa, ata pē ri ihkēj rūm me akā jakati atajē mā ate me amji jacjēn, ne kam ame apa ata pyràac, meapahām cupate. Ne hanea ne iwŷr me pra ne amji mā me ite amji jahkre pej pē ihkēj rūm mento cahhē xà pyràac ata jūhkā, ate me amji jahkre pej, ne mearit pej me ate me to ampo pupun xà caxuw.

¹⁹ “Xà ajkī me imā me akīn nare na mā wa ame ato kēanre, ne ame gapackre xà tyjti itajē to ame gapackre? Hāpā! Imā me akīnti, incwŷrjapē wa itȳj ampo kēn itajē cunea intēte me amān to me gapackreto ihȳaj to ipa. Höhō, ita na wa ijōtpē imā mehkīnti atajē to hajȳr to ipa. Cwŷrjapē ca ha caxwām catia mā iwŷr me apkjē. ²⁰ Ne wa ihkēj ne ikre cunea jarkwa mā icuhhē to ijāhcukjēr to ipa, ixār prāmte. Quē ha jūm te ijōkre par, ne imā hihē mēn, wa ha iteixār ne cahē na ijāpān na, quē ha ihȳj jūcaxuw hanea ne icahē na apā.

²¹ “Ne por quē ha me ampo kēn cunea tohjē, ne ma imā ampo na prāmti kīnti atajē ton kam me to incrā, ne ahnaa amehtyc na, wa ha itȳj amji cahē na ikrīxā ata kam me hȳr. Quē ha curia icahē na amehkrī rohnýtti mā to hanea, pom quē pē wa ampo kēn cunea tohjē ne hakren pa, pē Inxū amji cahē na ikrī xà ita kam ijȳr, wa cahē na kam ikrī, ita na wa ha me to.

²² “Yh̄y me ikwŷ, xà ajkī me gapac nare, me gūpar xà caxuw? Hāpā. Ihȳj me akam me gapac, na ca ha me Apām Carō Pejti te mehkwy jakrā mā harēn xà na me kampa ne mempartu” — hajȳr.

4

Côjkwa kam mehkri catējē cunea mā Pahpām to cati prām

¹ Hō, cute imā harēn to hajȳr jirō pē wa ite hipēr ampo pupun. Ne nee mā ampo

nare, cōjkwakam ri harkwa ata te amji jihē mēn. Mā jūm jōkre pē ihkēj rūm hōhhī jōkre pyràcti ata te imā hūjarēn to hajȳr. Pom pē wa mam kampa ita na ri cuteimā hūjarēn ne imā:

— Iwŷr api, wa ha amā ampo te jū mān xà ata jahkre ne amā to ajpē, ca ha hōmpu! — hajȳr.

² Me ajkaam mā Pahpām Carō te imā amji jōr. Wa curi cōjkwa kam, ite Pahhi krī xà kam jūm ata jȳr na hōmpun. ³ Mā ihkuc prā pē kēn prā tatapti ata pyràac, ne cupē kēn prā tepti ata pyràac. Ne ihkrī xà pu na ihprā krorti ata pē ihkēj rūm ta jōxwŷn.

⁴ Ne Pahhi krī xà ata pu na mehkri xà kwŷ jāhtō na cute winticwat, mā kam-pahhi catējē te winticwat, ne mehkā jakati kam mehkri, ne ôr te wakyre prā pejti ata te mehcunea krāhkā. ⁵ Ne me hipōc ri Pahhi krī xà ata pīn ri ihcuxē, ne kam me hōkrek, ne hāhkrihkrīt pē pahhājē pyràcti. Ne Pahhi krī xà ita cuna mā hāhcujro xà te xet, atajēpē Pahpām Carō Pejti caca xà te xet atajē pyràac, ne hāhcujrohti. ⁶ Ne Pahhi krī xà ita cuna mā ampo pē cōcati pē wit prāti tetetti ata pyràac ne nō. Ne Pahhi krī xà ita pu na pē jūmjē tiar te cwatatajē te mehkra ne me to xa. Ne jūmjē tiar te cwat atajē kam into jāhtōa to hāhtō, me hī cunea kam. ⁷ Ne mam ita pē ihkēj rūm rop hōhtia pyràac. Ne ihcote na ita pē ihkēj ne prytia xūmtia pyràac. Ne hapu na ita kuc pē ihkēj rūm me hūmre kuac. Ne hapu na ita pē ri ihkēj rūm hāctia te apu ihtar pyràac. ⁸ Ne cute me cwat itajē kam pē ahþyānre na me hara xēj partu. Ne caxwām pē mento, ne pō rūmmento. Ne ee caxwa me amcro kam mencerer to hicu nare, nemencerer to:

“Apejti!

Ne quēt apejti ita pē Pahhiti pē Pahpām! Ne ca ri quēt acarōt tyjti, mehcunea jirōa pē.

Ne apē mam ata, ne apē cormā ata, ne apēcormā ata rohnýtti mā” hane.

⁹ Ne cute me cwat atajē hipēr Pahpām mā mencerer to:

“Quēt mehcunea mā acatihti na gahkre pej,
ne apejti na me cumā gahkre pej.
Ne mehcunea amji mā me acupa.
Ne mehcunea jirōa pē acarōt tyj!” hajȳr.

¹⁰ Ne hān ne cute me cwat atajē Pahpām pē Pahhiti mā mencerer kam pra, mā pea bahhi te winticwat itajē Pahpām cuna mā mehpýpym, ne Pahhi krī xà ata cunamā me hō krāhkā atajē nō, ne me harēn to:

¹¹ “Me ijō Pahhiti pê me ijō Pahpām, quêt apejti neacatihti, mā quêt mehcunea amji mā me acupahti to me ipa.

Ne quêt acarôt týjti, ne ampeaj kam apej. Ampo na?

Pê ca quêt ampo cunea to.

Ne ate amji mā toapijapar xà na ihprâmti ata to, ca to ajpa” hane.

5

Ihkàhhôc na hê xà te xet atajé

¹ Wa ite Pahhiti krī xà kam jûm jÿ ata jûhkra kam, awpôc rûm, ihkàhhôc krâre ata pupun. Mâ ihkàhhôc ata kam ihmôc te hûjé, caquêc kam ihmôc, ne hanea ne hôkwa kam ihmôc. Mâ ahna hê xà te xet atajé te ahna hê. ² Ne hanea ne ite Pahpām mā memprar catê nô týjti ata pupun, mā ihkrâhhia kam cute hâhcukjér to:

— Jûm ri ihkàhhôc ita tête ahna hê xà itajé jirêñ xà caxuw impej, quê hihê më? — hajýr.

³ Mâ nee côjkwa kam ihkàhhôc ata caxuw jûm hamreare, ne nee pjê kam caxuw jûm hamreare, ne hanea ne nee pjê krac ri caxuw jûm hamreare, cute ihkàhhôc atatête ahna hê xà na ihtô xà itajé jirêñ, ne caxwâm pê hõmpun xà caxuw. ⁴ Pê wa ajco amrâa to amrâa. Ampo na? Pê nee ihkâhhôc na hê xà jirêñ xà ata caxuw jûm impej nare, cute ahna hê xà atajé jirêñ, ne caxwâm pê irít ne cute hõmpun xà caxuw. ⁵ Mâ pahhi na mehkwÿ nô ata te imâ:

— Apu acwýr nare, hõmpu he, Juta na mehkwÿ jô Pahhiti pê rop cahâcti jôkrek hôhti pyräcti ita ri me hirôa pê carôt týj. Ne cupê pahhi Tawi xwÿ tâmxwytâmxwÿ, Juta tâmxwÿ, ne taa mâ quêt ha ihþjy ihkâhhôc na ihtô xà te xetitajé jirêñ pa, ne capô ne hõmpu — hajýr.

Jeju pê carà cahâcre kra nô pyràc, mâ jûm jaxâ kam cute mehcuran xà

⁶ Wa pea ite carà cahâcre hôhti kra xûmre nô pupun, mâ Pahhiti krî xà cuna mā xa. Mâ cute me cwat atajé me, pahhi catêjé atajé te mehkrâ. He pê ihhêj ne jûm carà cahâcre kra xûmre ata cura, mâ hacpÿa mäihfír ne xa ata pê me pajô Pahhiti pê Jeju. Ne kam hûpär te xet, ne kam into te xet. Ne cukrâ xà te xet atajé pê Pahpâm Carô Pejti caca xà te xet atajé, mâ pjê wyr hân ne mehkujate, atajéa ri. ⁷ Mâ pea Carâcahâcre Kra ita mô, ne cute, por Pahhiti hýr xà kam jýata pê awpôc rûm hûhkra kam ihkâhhôc ata caxâr. ⁸ Mâ pea, pom cute me cwat itajé me, pahhite winticwat atajé me, cuna mâmehkôñ krâ na mehpým. Ne pê ahpýanre name cumâ me hâkôr xà. Ne ahpýanrena me cumâ

ampo kûm cuxwati atajé te wakýre prâti atajé to hipu partu atajé pê Pahpâm na mehkwÿ te me to cumâ mehcakôc xà pyràc.

Ihkâhhôc jihê mën xà caxuw Jeju pej

⁹ Pê ajco mencerer tuw to mencerer to me hane he:

“Ate ihkâhhôc ita pyr ne hihê mën xà caxuw ampeaj kam apej!

Ampo na?

Pê ca ty, ne acaprô jaxwÿ.

Ne acaprô jaxwÿr ata to Pahpâm mâ pjê kamkríxâre cunea pê mehkwÿ japrô,

ampo kra me, me harkwa pihho to mehcakôc catêjême,

pjê cunea kam atajé cunea pê ca me haprô.

¹⁰ Ne amji mâ mehcunea to amâ me hâpén catêjé.

Ne me taa mâ quêt ha mehkwÿ to me amâ mehcakôc,

ne me taa pjê cunea to mehhimpej” hane.

Pjê me côjkwa kam mehcunea ame Jeju catia to me cumâ ihcakôc

¹¹ Wa hipér irít ne ite Pahpâm mâ memprar catêjé jáhtôa to hâhtô ne me hõmpun, ne me hâhtôti atajé pê jûm te me cahyt par xâ nare. Mâcute Pahhiti krî xà me, cute me cwat itajé me, me pahhi itajé krâ tu ne me to xa, ne kyj cati pêa mâ cute me cumâ harêñ to:

¹² “Apê Carâcahâcre Kra pê Jeju.

Pê ca amji to me ikritixwÿ, pê ca ijaxâ kam ty ne apeja to apej.

Ne me hirôa pê atjy, ne me hirôa pê gakrâj, ne me hirôa pê ate amji jahkre pej, ne me hirôa pê ahihtyj!

Mâ pjê cunea kam amji mâ me acupa, ne mehcunea mâ apejti na gahkre pej, ne me imâ mehcunea te acatihti me apejti name garêñ na me to prâm!” hajýr.

¹³ Ne pea ite ampo pryre cunea increr na kam ijapac. Côjkwa kam cuwênti me, pjê kam pryre me, pjê krac ri pryre itajé me, côkwakam tep me, pjê cunea kam, pryre cunea increr na kam ijapac. Mâ cute mencerer to hajýr he:

“Por ca ajýr xà kam jÿ ata me, Carâcahâcre Kra ata me, wa acatihtiimpejti na me garêñ to prâm. Mâ pjê cunea kam amji mâ me acupa, ne mehcunea mâ apejti na me gahkre pej, ne mehcunea jirôa pê me acarôt týj rohnýtti mâ” hajýr.

14 Mā cute me cwat itajē me kampa ne me cumā:

— Ÿhŷ, ampeaj kam! — hane. Mā pahhi atajē mehkōn krâ na mehpŷpŷm, ne catihti impejti na me harē.

6

Hūmre cawrō jakati kam jŷ ata pê me cupê amji mā hütar catê

¹ Wa pea ite Caràcahàcre Kra te mam, pom ihkâhhök na hapŷn xâ te xet itajê nô hyr na hõmpun, ne pea ite, pom cute me cwat itajê nô jökre pépahhajé jähkrihkrít ita par, mā cute kŷj cati pêa mā hâkjér to:

— Ajpên mō! — hajŷr. ² Wa irít, ne ite cawrō jakati ata pupun, mā ajpên tê. Mā kam me hūmre nô ata jŷ, ne cumâ cuuhê, mā cute me cumâ pahhi krâhkâ jör. Mā ma totê ne ihtyj amji mā me cupê pjê cunea pytâr to mō.

Hūmre cawrō caprécti kam jŷ ata pê me ipijapu to hapój catê

³ Jirô pê mā ri, hipér Caràcahàcre Kra ita te ahna hapŷn xâ nô ata hyr. Wa pea ite cute me cwat atajê nô te amji to cote ata par, mā cute hâkjér to:

— Ajpên mō! — hajŷr. ⁴ Mā pea cawrō nô caprécti ita cator ne ajpên mō. Ne kam hŷr catê ata te pjê kam, cute me ipijapu ne me hūmre te pjê kam me amji kwâya curan xâ caxuw, amji na hûpar. Mā jûm te cumâ caxuw wapo xwahhihti nô catiaita jör.

Hūmre cawrō tycti kam jŷ ata pê mehkôt prâm crân catê

⁵ Ne Caràcahàcre Kra ita te hipér ahna hapŷn xâ incrê hyr xâ ita kam, wa ite cute me cwat atajê nô te me to incrê ata par, mā cute hâkjér to:

— Ajpên mō! — hajŷr. Wa irít ne ite cawrō tycti ita pupun, mā ajpên mō. Mā kam hŷr catê ita te hûhkra to cute ampo to ipipên xâ ita pyr ne kam to jŷ. ⁶ Mā cute me cwat itajê cajpuaw jûm jökre ita jûjarén ita te hajŷr he:

— Amcro pyxit kam me hâpén xâ jahpan xâ na, me cumâ aryjhy na crat to pyxit peaj ne agô. Ne kwyr xôm na, ca ha me cumâ crat to incrêne me cumâ agô, amcro pyxit to me hâpén jahpan xâ na. Ne hô kryjre to ampeaj kam me cumâ hî to ahwŷ. Ne nee ampo to impê xâ me, ampo itajê nô to apicacwŷr nare, ne nee hanea ne ampo cacôxŷre ita me ampo itajê nô to apicacwŷr nare — hajŷr.

Hūmre cawrô tatapre kam jŷ ata pê me hipej catê

⁷ Jirô pê mā ri Caràcahàcre Kra te ahna hapŷn xâ te cwat ita hyr. Wa ite cute me cwat itajê nô te me to cwat ata par, mā cute hâkjér to:

— Ajpên mō! — hajŷr. ⁸ Wa pea irít ne ite cawrô tatapti ata pupun, mā kam hŷr catê ata kam jŷ, mā cute me cumâ haprŷ jör to Me Hipej Catê. Mā ramâ pjê kammehtyc catêjê ihkôt ame ipa. Ne pea cute pjê kam me hipej na amji na hûpar to hajŷr he:

— Ca ha ahpŷanre na mehcuran xâ cunea to mehcuran to apa. Quê ha me hûmre me cwat, ca ha me ipijapu na me to, quê ha me ajpu ne me amji pyxit ne me amji cura. Ne prâm me, me hâ me, pjê kam ampo kên jáprê cunea to mehcuran to hane he. Quê ha me hûmre me cwat, ca ha mehcuran xâ itajê to hân ne me pyxit ne mehcura — hajŷr.

Cute mehkwy jipej jahpan xâ na, cute me to kên na me ahwŷ

⁹ Mā pea Caràcahàcre Kra ita te ahna hapŷn xâ te xic ita hyr. Wa pea ite Pahpâm mā ampo kûm cuxwati to caxâr xâ ata pupun. Mâ ihkrac ri mecaxwŷn jâhtôa ne me jŷ, atajê pê Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjê te caty kamme ipa, mâ me curê xwŷn te amehcuran atajê caxwŷn, wa ite me hõmpun. ¹⁰ Mâ mehkâhhia kam cute ame carâr to:

— Me ijô Pahhiti impejti ne carôt týjti ata! Ampeaj kam apê Pahpâm ata! Jû caxuw ca ha pjê kam itajê cukij? Ne jû caxuw ca ha cute ame icuran catêjê itajê to apu ihkén, cute me icuran jahpan xâ na? — hajŷr. ¹¹ Mâ ahpŷanre na cute me cumâ mehkâ jakati atajê jör partu, ne me cumâ:

— Ca ha cama ame akôt to mehkryjre ne. Ne hanea ne cute ame gâpén xâ ita to me hâpén, ne me ato amji kjê catêjê kwŷ jikaj. Por quê ha cormâhanea ne amehcura atajê, quê ha me akôt me cato ne me arân. Ne pea cute amji mâ me gâthô na, cute me ato hûjahkre xâ ata mâ, me ato hahê — hajŷr.

Quê ha Pahpâm to cute ame kên jahpan xâ na ame to kénanre ne

¹² Wa pea ite Caràcahàcre Kra te ahna hapŷn xâ te xej ita hyr na hõmpun. Mâ pea pjê jähcujrôn, ne pyt kam awcapâtôkô tycti ita pêlöhjê rûm cupêhkâ tycti ata pyràac, ne putwŷ intep pê ihhêj rûm me caprô tep. ¹³ Mâ caxêre côjkwa pîn apu ipijaxwŷr te hajŷr, pom quê hân ne kôc prîn mâ ipâr to ahcujrô, mâ hân ne apu pjê kam aijwŷ he. ¹⁴ Mâ côjkwa jamre xâ te hajŷr, pom quê hân ne ampo kâ incrâ amji krâ, cu me capône me cumâ hikra, mâ hân ne hacpŷa mâ amji krâ to pra he. Ne por hakôt apu ihkri atajê me, cô kam amcrâ jacot atajê te amji pê ihkri xâitajê caca, ne ma cupê ipintuw partu.

¹⁵ Mā pjé jō pahhi catéjē me, krí jō pahhi catéjē me, krähtare jō pahhi catéjēme, por me hakràj catéjē atajé me, me carôt týjti atajé me, me hümre cunea me, cama me cumâ me hápén catéjē me, me hō pahhi me, mehcunea pimxur kën kre me hàhkà jakôt krac ri ame ipimxur partu. ¹⁶ Ne cute kén kre me, hàhkà jakôt mā mehkrahia kam me caràr to:

— Ame ikam apypytm ne ame ipro, por hýr xà kam jý ata me, Caràcahàcre Kra ata te ame ikam incryc xà atajé cupate, ca ha me cupé me ito amxu. ¹⁷ Ampo na? Hamre, ramâ cute ame ikam incryac to incryc jô amcroa kam hâhhuc, na wa ha nee me inô cumâ ijúcanâr nare — hajýr.

7

Pahpâm na mehkwý te 144 mir kuctýj kam hapryá na ihhôc

Ipipén Xà 9.4

¹ Jirô pê mā wa ite cójkwa pín Pahpâm mā memprar catéjé te cwat te me pjé jô xwahhi jô kôc te cwat na incwýr, ne me huwahi, ne me to ihcuhhé na me hómpun. Ampo na? Cute ame to kénxwýrea na mam kôc nô te pjé me, cō me, pí pár nô jakôr cupate ri cute me to amji týj ne me to xa. ² Wa pea ite Pahpâm mā memprar catéjéa nô pupun, mā pyt japôj xà rûm ihtar, ne tê. Ne Pahpâm tîar ihkrí atá te hapryá na cute mehhôc caté ata kujahé, mā ihkwý te cwat te apu pjé me cō cunea to kén catéjéatajé wýr tê. Ne kÿj cati pêa mā cute ihkwý mā caràr to:

³ — Ca ha nee cormâ ne ame pjé to kén nare, ne nee cormâ ne ame cō to kén nare, ne nee cormâ ne ame pí pár nô to kén nare, wa ha xa mepajó Pahpâm tîar ata jô tekjé na ame ipa atajé kuctýj kam hapryá na ihhôc pa mā — hajýr. Ne cute me kam mehhôc par.

⁴ Wa pea ite, cute Pahpâm japrý na mehkuctýj kam ihhôc itajé jáhtô na me harèn par. Mâ me hâhtô na cute me 144 mir. Ne me cupé ahpýanre na Ixahercatéjé jakrä ne ajpén kam mehpým ne me xa. ⁵⁻⁸ Pê Ixaher catéjé na ahpýanre na me hakrà kwý amji to atajé, amji to me ajcokjé ne me xa, pêahpýanre na ajpén caxuw me hakrà hâhtô na me tóxi mir. Ne Ixaher catéjé na kjéjé name amji to ne me xa atajé pê, Juta me, Rupén me, Cate me, Axer me, Napart me, Manaxé me, Ximâw me, Rewi me, Ixaca me, Xepurô me, Joje me, Pénjamí.

Pahpâm na mehkwý cunea me cumâ cati to ihcakôc

⁹ Jirô pê wa irít, ne ite me cupéIxaher catéjé nare pê mehcahkrit jáhtôapupun. Mâ me hâhtôa to me hâhtô, ne jû wýr

quê jûm me cahyt pa. Ne ahpýanre na ajpén caxuw ampo kra me, pjé kam kríxâre cunea me, me harkwa piñho me, pjé cunea pín mehcuneaPahpâm krí xâ ata me Caràcahàcre Kra ata cuna mā mehkâ jakati kam me xa, ne me hûhkra kam terti hó pit mā, me to xa. ¹⁰ Ne kÿj cati pêa mā me hûjärén to:

— Por Pahpâm hýr xâ kam jý ata, me Caràcahàcre Kra ata pê ri me ikén pê me ito hapój catéjé — hane. ¹¹ Pê Pahpâm mā memprar catéjé cunea Pahpâm krí xâ ata me, me pahhi catéjé cunea me, por cute me cwat atajé pu na me ajxér ne me to xa. Ne mehcunea mehkön krâ na me hýr ne pea me Pahpâm jarén to:

¹² — Taamâ, ampeaj kamquêt acati, ne mehcunea mā apejti na gahkre pej, nequêt akrâ krea to akrâ kre. Ne ate me imâ ampo pejti jör atajé pyré ampeaj kam me ijakry, ne mehcunea amji mā me acupa, ne mehcunea jirôa pê acarôt týj, ne me hirôa pê ahlihtýj rohnýtti mā. Taamâ! — hane.

¹³ Mâ me pahhi nô te icukij ne imâ:

— Mér jûmjé mā mehkâ jakati kam amehcuuhé atajé? Ne jû pín mā ame hapój? — hajýr. Wa ite cumâ:

¹⁴ — Pypyñ, ipé me hahkre kâatre, ne quêt amâa ri me hahkre pej — hajýr. Mâ cute imâ me harèn to:

— Pom me xa itajé pê ame amji pupun xâ kâanre to ame amji pupu, ne Caràcahàcre Kra ita capró to ri cute ame amji mā mehkâ itajé cahhöñ, mâmehkâ itajé jakaa to haka. ¹⁵ Cwýrjapê ri Pahhiti pê Caràcahàcre Kra ita krí xâ ita cuna mâ amehcuuhé, ne amcro me caxwa cunea kam Pahpâm to me amji kam me hapac xâ jürkawakam me hápén to pyt, ne me to apé, ne por hýr xâ kam jý ata ri ihtýj hapryá na me hamâr to ihkrí. ¹⁶ Ne quê ha jû caxuw hipér me cumâ prâm nare, ne nee me cumâ kôr nare. Ne nee quê pyt cacro me ampo cacrohti me to caxâr nare. ¹⁷ Ampo na? Por Caràcahàcre Kra ihkrí xâ jipôc ri jý ata, quê ha amji to me hamâr catê catihti, ne ma, por cō impejti te me to ihtýj rohnýtti mâ xâ ata wýr me to ipa, quê ha pea Pahpâm me cumâ mento cacô atajé incrâ — hajýr. Hô, cute imâ me harèn to hajýr.

8

Cójkwa kam ahcaricti

¹ Ne pea Caràcahàcre Kra te ahna hapýn xâ te xet ita hyr, mâ pea cójkwa kam ahcaricti na ahtüm ryre. ² Wa pea irít, ne ite Pahpâm cuna mā cumâ memprar catéjé te xet ne mehcuhhé na me hómpun. Mâ cute ahpýanre na me cumâ höhhi jör partu.

Pahpām na mehkwy te cumā mehcakōc xà

³ Mā pea Pahpām mā memprar catē nō ata te ampo run xà prati pê ôr ita pyr, cumā ampo to me caxàrxà cahé na ne to xa. Cute kam ampo kūm cuxwati ata kwy to hipu prämte ri to xa. Mā cute me cumā ampo kūm cuxwati catia ne hōr. Pahpām na mehkwy te Pahpām mā mehcakōc xà ata pê ri ihhéj rūm ampo kūm cuxwati te caxàr xà ata. Mā ma ôr te ampo kūm cuxwati te caxàr xà ata wyr to mō. Pahpām kri xà cuna mā xa ata wyr. ⁴ Ne hühkra pīn ampo kūm cuxwati ata kūm ma hāpir to mō. Pahpām na mehkwy cunea te me Pahpām mā mehcakōc xà atajé me ajkaam mā ma Pahpām wyr hāpir to mō. ⁵ Mā pea Pahpām mā memprar catējē nō ata te ampo run xà ata pyr, ne kam ampo kūm cuxwati te caxàr xà ata jō cuhy pôc to hipu, ne ma ahpar mäpjê wyr to hūcapér. Mā pea kam paahjé ahkríhkrit, ne kam me caràr, ne ampeaj kam, kam ihcuxé, mā pjê cunea apu ahcujrō.

⁶ Mā Pahpām mā memprar catējē te xet atajé te hōhhi te xet atajé cakôr xà caxuw ame to hâhcuprōn.

Pjê kam ampo jåhtôa te caxàr

⁷ Mā mam pyxit ita te hōhhi cakôr. Mā pea cuhy cator, ne kēn te ta me, caprô picacwyr, mā ma pjê wyr ahpar mā cute to hūcapér. Ne hanea ne pjê jåhtôa ne cute to caxàr. Quê ha pjê incrê, quê ha pyxit ne to capa. Mā cute pî jåhtôa ne to caxàr. Quê ha pî incrê, quê ha pyxit ne to capa. Ne hanea ne cute kam pôre kukümti ata cunea to caxàr par.

Côxwa te me caprô na amji jahkre

⁸ Jirô pê mā ri hipér ita te hōhhi ita cakôr. Mā ampo pê ihhéj rūm hâhkà jakôtti te apu ihpôc to ipa pyrästi ata ihpôc to mō, mā maahpar mā côxwa kam cute to hūcapér. Mā pea côxwa jïkjé te me caprô na amji jahkre. Quê ha côxwa incrê, quê ha pyxit ne caprô. ⁹ Mā côxwa kam ampo apu ipa itajé jåhtôa ne ihtyc par, mā hanea ne pâr kre jåhtôa ne hamre. Quê ha ampo incrê, quê ha pyxit ne hamre.

Cô ajpjê atajé nô xýa to hy

¹⁰ Mā hipér incrê ita te hōhhi cakôr. Mā caxêre nō catia ita pê ihhéj rūm pahte ame pajûhkra to ame pî pôc cwyr, mā hân ne apu ihpôc to ipa, mā ma côjkwa pīn cô kam ihpym. ¹¹ Ne caxêti ita japrý te Xyhti. Cwyrjapê ri cô jïkjé kam caxêtiti ita pýpym atajé xýa to hy. Quê ha cô incrê ne ajpjê atajé nô pyxit ne hya to hy. Cwyrjapê ri me hümre kwy jåhtôa ne cute cô ata to mehkôm catêjê cunea tyc partu.

Côjkwa kam ampo ahcujro atajé cunea jïkjé kam awcapâtôkô

¹² Mā cute to cwat ita te hōhhi cakôr. Mā pea pyt me, caxêre me putwry jïkjé pot kam awcapâtôkô. Ne nee pyt jïkjé pot kam hâhcujro jô amcro jâhcujro nare, ne kam awcapâtôkô. Ne caxêre te hajyár, ne putwry te hajyár, ne nee hikjé pot kam hâhcujro nare, ne pea cajé to mō.

¹³ Jirô pê mā wa irít, ne ite haciti nō ita tor ne kâaj mā tê ata pupun. Mā cute ihkrâhhia kam hûjarén to:

— Aký, aký, aký, por pjê kam amehkri atajé, quê ha cormâ me Pahpām mā memprar catêjê incrê te me hōhhi cakôr atajé jôkre kampa, ne pea mehkên mā me axâ! — hajyár.

9

Ampo kén pê hôxwa catia pyràc atajé me cumâ mehkâj xâ to

¹ Jirô pê mā ri Pahpām mā memprar catê te xic ita te hōhhi ita cakôr. Wa ite, pom pjê kam caxêti nō te ampo carô kén jürkwa kre jatôhhy nare ata jihê mén xâ pyr na hômpun. ² Mâ caxêti te kre jatôhhy nare ata jihê mén, mâ ihpîn ihkûm jicrötti ita pê ihhéj rûm kwyr cajror xâ jicrôt, ne pom kre jicrôt cator ita te pyt pro, mā pea kijy pê kam awcapâtôkô. ³ Mâ ihkûm jicrôt ita pîn xycxyci itajé hapôj, ne ma pjê wyr ajpén pra, ne ihhéj rûm incaca xâ pê pactia incaca xâ. ⁴ Mâ jûm te me cumân to hajyár he:

— Ca ha nee ame pôre kukümti atajé nô to kén nare, ne nee ame ahkêt to kén nare, ne nee ame pjê kam ampo pî pâr atajé nô to apu mehkennare. Ne por me hümre kuctyj kam Pahpām japrý na ihhôc nare atajé to pit mā, ca ha atyj amehkén. ⁵ Ne nee amehcuran nare, ne cama me cumâ mehkâj xâ to, quê ha mehkâj xâ itajé na ame amji pupun kéanre ita to ame putwry to xic — hajyár. Ne pom quê hamehkâj xâ itajé pê, quê ha ihhéj rûm pacti te ame caxwyr xâ. ⁶ Putwry te xic ita kam, quê ha me hümre atajé tee apu amji to mehtyc xâ japê, ne nee ampo te amehcuran xâ atajé na ame hapôj nare. Quê ha ihtyc amehtyc prâm cakrô, quê ha ma mehtyc xâ atajé ame hahpa.

⁷ Ne xycxyci itajé pê ihhéj rûm cute ame hâprê xâ wyr cute cawrô pytar xâ ame to hâhcuprôn. Ne ihkrâ kam ihhéj rûm cupê wakyre prâ tepti pê ôr teihkrâhkâ, ne ihkuc pê ihhéj rûm mè hümrea kuc. ⁸ Ne ihkî pê ihhéj rûm pyjéa kî. Ne wa pê ihhéj rûm rop cahacti jôkre hôhti xwaa. ⁹ Ne hî pytar xâ ita pê ihhéj rûm wakytî te ame hî pytar xâ. Ne hara jâhkrihkrit pê ihhéj rûm cawrô jåhtôa te me hâprê xâ wyr

kujtikjén to ihprôt jähkrihkrit.¹⁰ Ne cupé pactia ne hapy kam ihpérhy, ne ihpérhy ita pê ihhéj rûm wakytí te ame caxwyr xâ, ne wahhi. Ne ihpérhy ita to quê ha ame hümre itajé caxwyr toipa ita to putwry to xic.¹¹ Ne ihtyj cumâ hô pahhi mä to ihhimpej, por caxétite kre jatôhhy nare jihé mén xâ to amji pytar ata pê ri hô pahhi. Ne Ixaherjarkwa na haprý te Apatô ne Crec jô pjé catéjé jarkwa na ri haprý te Apôrijô ne, pom haprý itajé hújarén to "Me to hamre caté".

¹² Ne mam cute me amji pupun xâ kéanre catia ita te ma ramâ me hakren. Jirô pê mä, quê ha ihtyj cormâ cute me amji pupun xâ kéanrepijakrut atajé cormâ me hýrmâ cato.

*Krähtare me hähtâa jipej
Roman 1.18-27*

¹³ Mâ pea Pahpâm mä memprar caté nô te ihwkwy to xêj ita te höhhi cakôr. Wa pea ite Pahpâm cuna mä wakyre prâ tepti pê ôr te ampo kûm cuxwati pôc xâ jô xwahhi te cwat ata pîn jûm jökre ita par.¹⁴ Mâ cute höhhi cakôr caté ata mä:

— Por Cômepti jô côhti cahi na Xatanaj mä memprar catéjé te cwat ne me huwapre ne mehcuhhê atajé mä me hê pô, ne me cumâ hikra — hajýr.

¹⁵ Mâ cute me Xatanaj mä memprar catéjé te cwat itajé mä me hê pô, ne me cumâ hikran. Ne pê ramâ ampo itajéa na me to awjahkre, amcro ata me, putwry me, caku me, mär quê pjé kam me hümre jáhtoa ne me hipej. Quê ha me hümre incrê, quê ha pyxit ne ihcura.¹⁶ Ne ite me cumâ cawrô kam me hâprê catéjé jáhto na cute me 200 mirjâw na ite me harén par.

¹⁷ Ne irñat kam ite cawrô itajé pupun, kam me hâprê catéjé mea mä, mä me hûpytar xâ itajé tepti ita pê ihhéj rûm cuhy, ne ihkukumti itapê ihhéj rûm cójkwa kukûm, ne ihtapti ita pê ihhéj rûm pyrânré tatap. Ne me hô cawrô krâ itajé pê ihhéj rûm rop cahâcti jökre hôhti krâ, neharkwa pîn ihtyj cuhy hapôj. Ne ihkum hapôj ne hanea ne kam ihkum tatapti ita hapôj, cute mehcuran xâ caxuw.¹⁸ Ne pom cawrô jarkwa pîn cuhy me, cuhy kûm me, ihkum tatapti atajé te me hümre jáhtoa ne me hipej xâ. Quê ha hümre incrê, quê ha hôtpê pyxit ne mehcura.¹⁹ Ampo na? Cawrô itajé cunea jarkwa kam ri hâprê xâ, ne hanea ne hapy kam ri hâprê xâ. Ne hapy kam ihkra itajé pê ihhéj rûm cagâ krâ, mäto me hümre cámxa, mä mehkâj xâ kéanre na, me amji pupun xâ kéanre to me ipa.

Ma cute amje amji kam me hapac xâ to ipintuw caca

²⁰ Ne ampo te amehcuran nare atajé cahhur jâhhuc atajé te nee me hûhkra to cute ame amji mä me hô pahpâm cahâc kreka ton atajé kín jicu nare. Ne nee hanea necute ame ampo carô kén itajé kín jicu nare, ne pom me hô pahpâm cahâc kreka itajéri he: Wakyre prâ tepti pê ôr te me hô pahpâm cahâc kreka me, kén te me hô pahpâm cahâc kreka me, pî te me hôpahpâm cahâc kreka. Ne më hô pahpâm cahâc kreka itajé nee irñit, ne nee hûpkare, ne nee hanea ne ipa nare cakrô, mä ihtyj me cumâ ihkín.²¹ Ne nee cormâ cute mehkwy curan jicu nare, ne nee cormâ cute me hûxy xi jicu nare. Ne hanea ne nee cormâ cute ahti na ame pyjé caxun itajéjicu nare, ne nee cormâ cute ame hâhkij jicu nare.

10

Ta jähkrihkrit te xet jarén xâ, Jowâw te ihhôc xâ nare

¹ Wa pea ite cójkwa pîn Pahpâm mä memprar caté nô týjti ata pupun, mä ajpén ahpar mä iwryc to mô. Ne ihkâ ita pê ihhéj rûm ahcakrâ, ne ihkârakam ta jôxwyr xâ, mä to mô. Ne ihkuc prâ ita pê pyt prâ. Ne ihte pê cuhy ne kam xâ.

² Ne hûhkra kam ihkâhhôc nô ita crire ne ihpahé hiahpuro mä to tê. Ne cute cô kam awpôc rûm ihpars ita xâm, ne pjé kam cute awke xâm.³ Ne kÿj cati pêa mä carâr, ne carâr ita pê ihhéj rûm rop cahâcti jökre hôhtijôkre. Carâr jirô pê mä cójkwa pîn me hôkore jähkrihkrit te xet pêta jähkrihkrit pyràcti ita to cute catia.⁴ Ne cormâ cumâ mehcakôc kwâya kam, wa ajmâr ite ahna ihhôc, ne ramâ ahna ihhôc xâa caxuw apu amji mä ahcuprô, mä cójkwa pîn jûm jökre ita te imâ:

— Aracri acaxwâm pê amji mä me hújarén xâ itajé nô, ne nee ahna ihhôc nare — hajýr. Wa ite impar, ne nee ahna ihhôc nare.

Pê Jowâw mä cute ikrer xâ caxuw ihkâhhôc crire gô

⁵ Wa pea ite pjé me cô kam Pahpâm mä memprar caté ata pupun, mä cute cójkwa wyr awpôc rûm hûhkra pêr, ne ihcakôc.

⁶ Por Pahpâm ihtiar ihkri ne cute cójkwa me, pjé me, cô kam ampo cunea ton ata jarkwa na hújarén te hajýr he:

— Quê ha nee hipér amji to amcro nô mën nare!⁷ Quê ha Pahpâm mä impar caté te ihwkwy to xet ita höhhi cakô. Quê ha Pahpâm, pom pê ramâ cumâ me hâpén catéjé pê harkwa to me cumâ ihcakôc catéjé mä, amji kam hapac xâ na amji jarê ata to hâpén kam tê — hajýr.

⁸ Mā hipér cōjkwa pīn jūm te imā ihcakōc ata te hipér imā ihcakōc ne imā:

— Tē ne Pahpām mā memprar catē nō, cō me pjē kam xa ata jūhkra kam ihkāhhōc nō curor hiahpuro ata, cupē apy — hajyr.

⁹ Wa ma tē ne ite ihkāhhōc ita na ihwyr. Mā cute imā hūjarēn to:

— Ihkāhhōc ita py ne krē, quē ha garkwa kam inxō pē pen xō, ne gōxā kam quē ha wa x̄y — hajyr.

¹⁰ Wa ite cupē ihkāhhōc ita pyr, ne ite ihkrēr. Mā ijarkwa kam inxō pē pen xō, wa ite ihkrēr jirō pē mā ri ijōxā kam, wa x̄ya to h̄y. ¹¹ Mā cute imā hūjarēn to:

— Ŷh̄y Jowāw, hipér amā ate ampo kra me, křixāre me, pjē kw̄y me, me harkwa pihho catējē kw̄y me, pahhi kw̄y mā Pahpām jarkwa kw̄y jarēn xà — hajyr.

11

Pē Jowāw cute me Pahpām kīn catējē cahyt

¹ Ne cute imā ampo to ipipēn xà pē pī cairer pyracti ata jōr, ne imā hūjarēn to:

— Hā, to xa ne tē, ne to Pahpām to cute me amji kam hapac xā jūrkwa me, cute cumā ampo to caxār xà ata to ajpēn, ne cute me Pahpām kīn catējē atajē cahyt. ² Ne pō pē carāhti ata, ca nee to apipēn nare. Ampo na? He kaam quē ha mehcakrit atajē, por cupē Jutacatējē nare atajē me amji to caku to incrē ne ihkōt hīkjē xā, na ri Pahpām te me cumā Krímperejre jō cā carāhti ita jahkre. ³ Ne wa ha ma ijarkwa to mehcakōc catējē pijakrut te xāc to mehkā atajē ajwar kujate, quē ha me ijarkwa jarēan to caku to incrē ne ihkōt hīkjē — hajyr.

Pahpām jarkwa to mehcakōc catējē pijakrut

⁴ Harkwa to mehcakōc catējē pijakrut itajē pē pīxō pār cacō pōc pejti ata pyrāac, ne me cupē ihpōc xà pijakrut itajē pyrāac, por Pahpāmpē pjē jō Pahhiti cuna mā me xa atajē. ⁵ Quē ha jūm te ame to kēn prām to mōr na, quē ha me harkwa pīn cuhy cato, ne me curē xw̄yñ ata to hamre. Hō, quē ha jūm te ame to kēnprām to mōr na, quē ha cama ty. ⁶ Ne cute me Pahpām jarkwa jarēn to ipa atajē te cōjkwa pīn ta to me iwryc nare na, cute amji caxuw me hūpar. Ne hanea ne cute cō kam me caprōton xà caxuw amji na me hūpar. Ne hanea ne cute ampo kēn jāhtōa to ame pjē to kēn xà caxuw amji na me hūpar.

⁷ Ne caku crē ne ihkōt hīkjē kam quē haame to hane, ne cormā me hūjarēn jicu, me ajkam quē ha ampo kēnti ata kre jatōhhy nare atā pīn mehw̄yrcato, ne me kam tē. Quē ha ame ajpu ne ajwar me tohjē ne mehcura. ⁸ Ne pē mam krī catia

kam, mam me hō Pahhiti curaata jō krī cape na, quē ha me hūmre pijakrut tyc atajē me nō. Ne por krī krā kēanre ata pēKrīhpōc me Ejit jō pjē krā kēanre ata pyrāac. ⁹ Quē ha ampo kra me, křixāre atajē me harkwa pihho catējē atajē cunea me nōr ita na me hōmpun to amcro to mēncrē ne ihkōt me to hīkjē. Ne neeqū ha jūm me harēt na amji jamār nare. ¹⁰ Ne pjē kam quē ha mehcuran xà ata to ame amji mā amji kīn to, ne hūrēn ame hakry. Ne quē ha ihtyj me hūrēn me hakryte ame amji mā me ampo jōr to me ipa. Ampo na? Pom Pahpām jarkwa to mehcakōc catējē itajē te me hūmre mā mehkēn xà catia ton, ne mehtyc, na ri ame hakry.

¹¹ Ne me ahna amcro incrē ne ihkōt hīkjē, quē ha Pahpām pīn mehtir xà jō kōcti pahtyjti ata cato, ne ajwar me hakō, ne me cumā axā, quē ha ajwar me jy ne me hām pyrentu. Quē ha cute mehtirna me hōmpun atajē mā me hūpa to me hūpa.

¹² Quē ha Pahpām jarkwa to mehcakōc catējē pijakrut itajē me cōjkwa pīn jūm jōkre pahtyjti ata kampa, quē ha me cumā hūjarēn to:

— Ajpēn iwyr me api! — hane. Quē ha cormā ame curē xw̄yñ itajē amehōmpun kw̄ywa kam, quē ha ma ahcakrā nō ita kam cōjkwa wyr me hāpir to mō.

¹³ Me ajkaam quē ha pjē hāhcujrōn kam tē, ne hāhcujrōn to catia to cati. Na quē ha krī jīkjē pot ne to hamre. Quē ha ikre tej, quēha pyxit ne hamre. Ne pjē jāhcujrōn ata quē ha mehāhtō na me to xet mīr ne me hipej. Na quē ha mehkw̄y me hōmpu, ne me cumā hūpa to hūpa. Na quē ha me cōjkwa jō Pahpām mā me catia to cati na, me cumā harē. ¹⁴ Ne ramā cute amji na me cute me amji pupun xà kēanre ata pupun to me ipijakrut, mā ramā hamre. Ne me hōmpu he, quē ha cormā cute amji namehkēn xà kēanre incrē pupun xà ata, quē ha cormā mehw̄y cator pyrentu.

Cōjkwa kam ihtyj me Pahpām jarēn pejti to me ipa

¹⁵ Mā Pahpām mā memprar catē te xet ita te hōhhi cakōr, mā cōjkwa kam me hōkre ita jūjarēn xà ita te hajyr he:

— Hamre, ita caxuw Pahpām pē me gō Pahhiti me, ihkra pē Crixto te pjē ita cunea tomehhimpej xāa kam ri ramā hāhhuc, ne taa mā quē ha hōtpē ihhimpej rohnýtti mā — hajyr. ¹⁶ Mā me pahhi te we winticwae ne Pahpām cuna mā mehkři xāa kam amehkři atajē, mehkōn krā na pjē kam me h̄y, ne pea pjē kam ame hipō, ne ame krī, cute me Pahpām cuna mā amji to mehw̄yreprāmte ne pea Pahpām jarēn pejti to me harēn to:

17 "Me ijō Pahhiti pê Pahpām,
ampeaj kam acarôt tyj,
pê ca mam ramā akrī ita na,
cormā akrī rohnýtti mā!
Wa ityj apejti na me garē.
Ampo na?
Ca ramā ate me imā acarôt catia to ampo
itajē cunea ton,
neita kam ca ha ahimpej xà ata kam to tē.
18 Ne me cupê me akôt me ipa catêjê nare
atajē,
ampeaj kam akam mencryc.
Ampo na?
Hamre, ate mechukij ne ame to kên xàa
kam ri ramâhâhhuc.
Ramā ate mehtyc catêjê cukij xàa kam ri
ramā hâhhuc.
Ne ate amā me hâpêncatêjê me,
garkwa to mehcakôc catêjê cunea to impej
xàa kam ri ramā hâhhuc.
Ne ca ha hanea ne me akwÿ cunea to
hanea,
ne me cati me, mehkryjreatajê mea mā,
cute amji mā meacupa.
Hamre, cute ame pjé to kên catêjêto,
ate hamre xàa kam ri ramā hâhhuc!"
hane.

19 Mâ cójkwa kam Pahpām to me amji
kam hapac xà jûrkwa nô xa ata jarkwa
te amjjihê mën. Wa ite pí po te Pahpām
jâmcjén xà ata pupun, por pê Ixaher catêjê
pjê kam ihköt me to, ne ajco me hapÿ ne
me to ipa ata, Pahpämme cute me ajpën
par xà ata na. Me ajkaam mā ihcuxê,
ne me hôkre, me ta ahkrïhkrit, ne pjé
jàhcujrôn, ne kên te ta pahtýjtì ata.

12

Cagā tepti kêanre krâ te xet jarêñ xà

1 Mâ cójkwa kam rÿ jû caxuw pahte me
ampo pupun nare ata te amji to ipipê. Ata
pê pyjê nô ata. Ne pê ihkâ pê pyt, ne ihpar
krac ri putwry ajêt, ne ihkrâ kam caxêre te
tôxi ne amji to ihkrâhkâ ata ihkrâ na ajêt.
2 Ne pê ramâ ihkra, ne ihkra xà te ampeaj
kam carâr.

3 Mâ hipêr cójkwa kam ampo ita te amji
to ipipê ata pê nee mâ ampo nare, cagäti
intepi kêanre nô ata, ne kam ihkrâ te xet,
ne kam hîpär te tej. Ne ahpÿanre na ihkrâ
atajê na wakyre prâ tepti pê ôr te ihkrâhkâ
atajê harij. ⁴ Ne cute cójkwa pín hapy to
caxêre jáhtôa ne hûhhy, ne ma pjê wyr
tohücapêr. Quê ha caxêre incrê quê ha
pyxit ne to awcapê. Ne pea pyjê nô ata
cuna mâ hâhhuc ne xa, cumâ ihkra ita
pym kôt mâmâ, cute ihkrêr prâmte.

Pjê nô ata mâ ihkra pym

5 Mâ pea pyjê nô ata mâ ihkra ata pym,
ne cumâ hûmre, por quê ha ihpa týjtì to

krixâre cunea to ihhimpej ata. Mâ ma cute
me ahkrare nôata pyn, cagäti pê, ne ma
Pahpām wyr me to tê, ihkrî xà kam ihkrî
ata wyr.

6 Mâ ma cagäti te inxi to irô, ne ahna
ipikjér ne apu to kên prâm. Mâ ma inxi
ata, por pê ramâ Pahpām cumâ ahkêt kam
ipimxur xà toata wyr tê, ne curia quê ha
me to ipijapar to caku to incrê ne ihköt
hikjê.

*Cójkwa pín Pahpām jô krâhtare me
cagäti tohjê*

7 Jîrô pê mâ ri cójkwa kam cute me
ipijapu kam mehtêm. Pahpām mâ me
hâprê catêjê jô pahhi japry te Miquer ata
me, cójkwa kam me hâprê catêjême, cute
cagäti kêanre ata mâ me hâprê catêjê me,
me ajpën kam mehtêm, ne ame ajpu. ⁸ Ne
cute me cagäti ata tohjê, na quê nee hipér
cójkwa kam cumâ me hâprê catêjê me, me
hâhhuc nare. ⁹ Ne cagâ catia kênti ata, pê
mam Xatanaj te mehcunea mâ ihhéj ata.
Mâ ma cute pjê wyr me to hûcapêr, ne
cute cumâ me hâprê catêjê tohajyâr, ne ma
ihköt me to hûcapêr par.

10 Wa ite cójkwa kam jûm jôkre týjtì ata
par, mâ cute hûjarêñ to:

— Ita caxuw me Pahpām te me pahkén
pê me pahto cator! Ita caxuw ri Pahpām
te cupê Pahhiti na carôt to ipipê! Ita
caxuw ri Pahpäm kra pê Crixtôte ihhimpej
xà to ipipê. Ampo na? Por me pahkjêjê
jarêñ kên catê Pahpām cuna mâ xa, ne
cute me harêñ kêanre to caxwa ne to apê
ata, macójkwa pê cute me to hûcapêr,
quê ha jû caxuw hipér me pajarêñ to kên
nare. ¹¹ Me pahkjêjê te ihyj me pahcurê
xwÿn tohjê. Ne nee mâ amjia kôt cute
me tohjê nare. Pê Carâchâcre Kra pê
Jeju ta caprô jaxwÿ, ne me pajaxâ kam
ty. Cwyryapê ri ihyj me pamâ ajpu, caprô
ita kôt. Mâihcâmtâ rûm me pahkjêjê
atajê ihyj amji to mehtyc japen to me
ipa. Neihtyj amji mâ me Jeju te me cumâ
ipijapu na me harêñ to ipa, na ri ihköt
cute me tohjê. ¹² Na ca cójkwa kam me
amji to ajpa atajê, ca ha me acunea me
gakrya nel! Ne pjê me cô kam amji to me
ajpa atajê, ca ha me apeacre ne. Ampo na?
MaXatanaj me awyr iwryc, ne me akam
incryc te to hipu tu ramâ cumam cumâ
amcro incrêre na cute amji jahkre pej na
ri — hajyj.

Xatanaj ihkra xûmre caapô

13 Ne cagâ kênti ata te ramâ pjê wyr
amji to hûcapêr na amji jahkre pej, ne
cute, por pyjê nô mâ ihkra xûmre pym
ata, caapôr kam ihtêm. ¹⁴ Mâ cute ahkêt
kam ihkrî xà ata wyr ihtar xà caxuw me
cumâ hacti catia jara to me ipijakrut ne
me cumâ hôr. Por quê ha curi amji tome

ipijapar to caku to incrê ne ihkôt me to híkjé xà ata wýr, cagâti ata te apu to kén cupate. ¹⁵ Mâ cagâti ata te harkwa pín cō mā hikran. Mâ ma pyjé nô ata kót ajpjé, cute cō ata to, ma to ihtêm prâmte, cute ihkôt cumâ hikran. ¹⁶ Mâ ihtyj pjé te pyjé nô ata tehcajpar, ne cō mā harkjé. Mâ harkwa mā cagâti te cō kujahé atá xâr, mā cute intête ihkár. ¹⁷ Mâ cagâti ata apu pyjé nô ata kam incryac to incryc, ne ma tê, ne cute pyjé kwý pê mehtâmxwýa atajé kwý to kén kam ihtêm. Por me Pahpâm jarkwa kampa, ne catyt kam Jejua kót me ipa atajé torí apu hane. ¹⁸ Ne ma cagâti ita tê ne côxwa tohkâ na hâhhuc ne nô.

13

Hûmre kéanre nô ata pê ampo jáprêa pyràc

¹ Jirô pê mā, wa ite cagâti wýr ampo kénti nô ata te côxwa pín hâpir na hómpun. Nepé ihkrâ xet, ne kam hípâr tej, ne ahpýanre na hípâr itajé na cumâ ihkârhákâ, ne ihkrâ na ihcakôc xâhêj xi kéanre na ihkâhhôc ata ajêt, nehüjarén to: "Ipê Me Apâm Cati" hane. Cute ihkâhhôc kam ihcakôc xâ kéanre ita to apu Pahpâm to kén prâmte. ² Ne por ite ampo kénti pupun ata pê ihhéj rûm rop cahâc krorti, ne ihpar pê ihhéj rûm awcapâtôkrit jûhkrathi, ne harkwa pê rop cahâcti jôkrek hóhît jarkwa. Mâ cagâti kéanre ata te cumâ hâpén xâ caxuw carôt catia ne hôr. Ne cute cumâ cupê pahhi krí xâ ata jahkre, ne harkwa kót cute hâpén na mën. ³ Ne pê ampo kénti ita krâ nô pyxit ne cupê ihhéj rûm haxôp te ihercuran, ne pê ihkén xâ te ihercuran xâ ata ramâ cumâ hâ nô, mâ hacpýa mâ ramâihfí. Mâ pjé cunea kam hân ne ame amji mâ ame ipikrar to me ipa, ne cute me ampo kénti ata pynâr, ne ihkôat me amji ton to me ipa. ⁴ Ne mehcunea ame cagâti kéanre ata kín, ne me cumâ ihcakôc to kénre nare. Ampo na? Pê ampo kénti ata mâcarôt to cute hâpén xâ cunea gô, na pê. Ne hanea ne ame ampo kénti ata kín, ne me ajpén mâ me to ihcakôc to impejti to hane he:

— Jûm pê mâ ampotí ita pyràc, ne cume ipipéan? Ne jûm ri ampeaj kam ihhíhtyj, cute me ajpén cujtén xâ na? Hamreare! Jûm me quê amji cujté! — hane.

⁵ Ne cute me hûmre mâ ampo jahkre kékatre ton xâ ata na amji na húpar, ne hanea ne cute Pahpâm na ihcakôc kéanre xâ na amji na húpar, ne taa mâ quê ha ihhimpej to caku to incrê ne ihkôt híkjé. ⁶ Mâ cute Pahpâm cuna mâ ihcakôc kén kam ihtêm, haprý mea mâ, ne hanea ne curi Pahpâm krí xâ ata mea mâ ahna ihcakôc,

ne hanea ne ihkôtcôjkwa kam amehkrí atajé cunea na apu ihcakôc kéanre. ⁷ Ne cute Pahpâm na mehkwý cunea me apu ajpu, ne cute me hirô pê ihcuhhê na amji caxuw húpar. Ne hanea ne cute ampo kra me, kríxâre cunea me, me harkwa piho catêjé atajé cunea to ihhimpej xâ caxuw, cute amji na húpar. ⁸ Ne por mehcunea pjé kam me amji to me ajpa atajé cunea, quê ha ampo kénti ata kót me amji kampa, ne toa amji mâ mehhimpej. Ne por hacpýa mâmehfí xâ jô kâhhôc kam me haprý hikwa atajé ri, nee ihkôt me amji kam hapac nare. Ampo na? He pê Pahpâm pjé ton pêa mâ cute me Carâcâhâcre Kra curan na to amji kampa ata to ri amji mâmehhimpej to me ipa. Cwýrjapê ri cute amji mâ hô kâhhôc kam me haprý nôr.

⁹ Cwýrjapê ca me ipar peaj ne, me gûpar mâ ate me hamâr pârâpê. ¹⁰ Por jûm jaxâr xâ caxuw apu mô ata, quê ha ihtyj me haxâ, ne por jûm apu wapo xwahhihti te ihercuran xâ caxuw apu mô ata, quê ha ihtyj wapo xwahhihti to mehcura. Ne pom ampo itajé, me cupê Pahpâm na mehkwý caxuw ri, ne quê ha ihtyj me cumâ awcanâ, ne Pahpâm to amji mâ mehhimpej kam me to incrâ tu ne.

Mâ hûmre nôa pê ampo jáprêhti pyràc ata cator

¹¹ Ne ite pjé pín ampo kénti itajé nôa jâpir na hómpun. Mâ kam hípâr pê cara cahâcti hóhita jípâr ne ipijakrut. Ne cama cagâti kéanre ata cakôc xâ me ipipéan. ¹² Ne mam cagâti kéanre ata carôat to, kam mare mâ hâpén to ipa. Ne pjé kam mehcunea amehkrí atajé mâ cute mam ampo kénti ata kín na, incryac kam hújahkre. Por ajmâr cute wapo xwahhihti to mehcuran, mâ hacpýa mâ cûtea amji caprâr ne impej ata kín, na ri incryac kam me cumâ awjahkre. ¹³ Ata te ri me hûmre kam mare mâ ampo pihhoti catia ton. Ne cute côjkwa píncuhy ton, ne pjé wýr ijkujahêc, mâ pjé kam ihpým. Mâ me hûmre cunea te me hómpun. ¹⁴ Mâ hapu na ampo kénti cator ita te ri pjé kam me hûmre itajé cunea mâ ihhéj. Mâ Pahpâm te cama cute mam ampo kénti ata carôat to ampo ton xâ na hamâr, mâ cute ton, ata to ri cute me hûmre cunea mâ ihhéj. Ne cute pjé cunea kam mehcunea mâ harkwa to:

— Ca ha cute wapo xwahhihti to ajmâr me ampo kénti curan ita kreka to me amjimâ ahimpej, ate amji mâ mehkín prâmte — hajýr. ¹⁵ Mâ cute me ton, mâ pom hapu na ampo kénti ita te ampo kénti kreka ata jakôr, mâ pea ihcakôc, ne cumâ mehkín ne me húpa nare atajé cunea jipej xâ caxuw amji na húpar.

Ampo kénti ata me hähktôa kam haprÿ nô

¹⁶ Ne pea cute me hümre kà me, me ahkrare me, me hakràj me, me cupê ham-reare me, cama me cumâ me hâpén catêjê me, amjia kôt me hâpêncatêjê mä harkwa, mär quâ amji kam awpôc rûmamji jûhkra kam me haprÿ nô, nare, quâ ha mehkuctjy kam me cunô. ¹⁷ Ne cute me to hajýr xâ ata kam, quâ nee jûm kuctjy kam ampo kénti japrýnare ata mä me ampo to hâhpan nare, ihpore na. Ne nee me cupê ampo japrôr nare, ihpore to. ¹⁸ Ne haprÿ cahyt xâ te hajýr he: "666". Ca ha ate akrâ krea te amji jahkre pejti na, ca ha atýj kampa.

14

Por 144 mir atajê Pahpâm pej na me harêñ

¹ Jirô pê mä wa irít, ne ite Carâcahâcre Kra pê Jeju ata te Xijâw jô hâpkâjtî na hâm na hömpun. Mä cahê na cute me 144 mir ne mehcuuhhê. Mä mehkuctjy kam me Jeju haprÿa hikwa, ne me kam Hûm Cati japrÿ. ² Wa ite côjkwa pîn me hôkrekre ata par, mä ihhéj rûm cupê côhxocti jâhkrihkrít, ne hâwrârâc ita pê ihhéj rûm pahhâjê jâwrârâc, wa ite impar. Mä hôkrekre pê ihhéj rûm wakýre japâre ita jôkre par. ³ Mä Pahpâm krí xâ pu na cute me cwat atajê me, paahî te me winticwat atajê me, cute mehkrâ ne me to xa. Mä me cuna mä cute me 144 mir atajê me xa. Ne mencerer xâ intuw ata to me cre, ne jû wyr quâ pjê pê cute mejûm pytâr nare ata me irân xâ na increr atajahkre pej ne to cre. ⁴ Ne por me xa atajê te amji kam me hapac xâ peaj to impej, ne nee ry jû caxuw pyjê na amehûhkra nare. Quâ ha jû kam Carâcahâcre Kra ata môr prâm, quâ ha ma ihkôt me môr atajê pê me hümre cahhur na me hütâ. Ampo na? He me taa mä pê mam Pahpâm me Carâcahâcre Kra ata mä me amji gô. ⁵ Ne jû caxuw mehnô te ihhéj xi xâ nô ton nare. Ne nee ampo pyxitre na mehnô kên nare, ne mempeaj to mempej.

Quâ ha Pahpâm me cupê hô tekjê nare atajê to hamre

⁶ Wa ite Pahpâm mä imprar catêjê nôa tor, ne kyj pê ihtêm na hömpun. Mä cute pjê kam ampokra me, me harkwa pihho me, ampo kríxâre cunea mä, ihkrâhhia kam Jeju pê me pahkritxwý na harêñ xâ impejti to hüjarêñ to ihtêm na, ite hõmpun. ⁷ Mä cute me cumâ hüjarêñ to hajýr he:

— Imâ me amâ ampo pej rohnýtti mä ata jarêñ xâ ata pê nee mä ampo nare. Caamji mä me Pahpâm cupa, ne catihti na amji mä me harë! Nämri cute pjê kam me hümre cunea cukij xâ ne me to ipicokjêr

jô amcroa kam ramâ hâhhuc. Ca ha, por cutecôjkwa me, pjê me, côxwa me, hatuj xâ cunea ton catê ata, ca ha to me hâmnân prâmte me acakôc to impejti, ne me amâ ihkinti ne — hajýr.

⁸ Mä ihkôt mare mä ihtar ita te hanea ne hüjarêñ to:

— Ma krí catia japrÿ te Papirôn jô krí ata pým ne hamre. Ampo na? Por pê curi mehkrâiatâjê pê mehkéanre, ne aco pjê cunea kam mehkwy mä ampo to hahkre to hane he: "Hacme ne ahti na ame pyjê kwý caxu" hane. Ata pê ihhéj rûm cutemehkwý mä côxýhti jör, ne amehkwý to ipipân pyràac. Ne me caxun ita pê ihhéj rûm cute me côxýhti xen, ne ampeaj kam ahti na me cumâ me cahâj caxun prâm. Cwyrapê ri Pahpâm te me hô krí mea mä me tohamre tu — hajýr.

⁹⁻¹⁰ Ne pom hapu na ipijakrut kôt ihtar ita te ri ihkrâhhia kam hüjarêñ to:

— Por jûmjê apu ampo kénti me, ihkrekâ kín, mäcute mehkuctjy kam haprÿ nôr, nare, cute mehûhkra kam haprÿ nôr atajê, quâ ha Pahpâm te ame kam incryc xâ pê ihhéj rûmcôxýhti ata to amehkôm. Por mehcunea te ame ita ton atajê, quâ ha mehkâj xâ atajê uu ne cuhy te kén to ihprâ ata kam me cumâ hamre nare. Nekën cacro ata, quâ ha ihtýj Pahpâm mä memprar catêjê me, Carâcahâcre Kra ata kam mare mä mehkâ to caxâr to ihcuuhhê. ¹¹ Ne pom quâ ha cuhy ame cumâ ihkâj xâ to ita kûm, quâ ha ihtýj hôtpê ma hâpir to ipa rohnýtti mä. Quâ ha cute ame ampo kentî me, ihkrekâ kín itajêmâ, jû caxuw caxwu me amcro kam mehkâj xâ itajê amji to ihpec nare. Ne hanea ne, por cute mehkuctjy kam ame haprÿ nôr atajê cunea mä, quâ ha ita hane — hajýr.

Pahpâm na mehkwy ihtýj me amji pupun xâ kéanre kam ame ipa

¹² Quâ ha Pahpâm na mehkwy me, por me harkwa kampa, ne ampeaj kam Jeju to amji mä mehhimpej atajê, quâ ha ihtýj me curê xwýn te ame to kéanre ata jáhpan xâ na, mehkêm mä me hâr name to amji japackre. Ne quâ ha ihtýj me awcanâ, ne cormâ Pahpâm me Jeju kôat me amji ton to me ipa.

¹³ Wa pea ite côjkwa pîn jûm jôkre ita par, mä hüjarêñ to:

— Ita na ca mehhôc he: "Pom quâ ha cormâ Pahhiti jâpêñ xâ kam ame ty atajê quâ ha ame hakry" — hajýr. Mä Pahpâm Carô Pejti te me cumâ hüjarêñ to:

— Ýhý, ita ampeaj kam ri. Hamre. Ita caxuw, quâ ha ihtýj me hâpén catêjê atajê ame kôt. Ampo na? Ramâ me hâpén xâ ita kôt me cumâ ampo cunea — hajýr.

Quê ha Pahpâm mehkwy to cuprô ne amji mä me huwahi

¹⁴ Wa irít, ne ite jûm pê me Pahhákâ cati pyràcti, ne wakýre prâ tepti pê ôr te ihkrâhkâ ne ihkrâ na ajêt ata pupun. Mâ cute hûhkra to rôhkryt xwahhi pyrne ahcakrâ jakati kam to jy. ¹⁵ Mâ pea Pahpâm mä memprar catêjê nô Pahpâm to amji kam hapac xà jûrkwa pîn cator, ne cute kÿj cati pêa mä ahcakrâ jakati kam jy at a mä carârto:

— Gô rôhkryt to, pjê kam, me hûmre pê ihhéj rûm pur kam ramâ ampo teptu, neramâ ihkéhkén xâa na atajê, ca ha to hakep — hajýr.

¹⁶ Jirô pê mä ri, por ahcakrâ kam jy at a te pjê na hô rôhkryt to ihtêm, ne cute to ampo cunea jakep xâ atajê jakep partu.

Quê ha Pahpâm cute mehkén ton atajê to pîxô ne me hatê

¹⁷ Wa ite côjkwa kam Pahpâm to amji kam me hapac xâ jûrkwa pîn harkwa na imprar catê nô cator na hômpun, mä cator, ne hanea ne cumâ hô rôhkryt xwahhihti.

¹⁸ Jirô pê mä wa ite Pahpâm mä imprar catê cuhy toamji pytâr ata te Pahpâm jûrkwa pê cator na hômpun. Ne cute ihnô mä rôhkryt ata mä kÿj cati pêa mä carârto:

— Ramâ pîxô pê uwa itajê cunea in-teptu, gô rôhkryt to pjê kam pîxô atajê cunea jakep partu — hajýr. ¹⁹ Mâ cute pjê na hô rôhkryt to ihtêm, ne cute to pîxô atajê cunea jakep partu, ipâr pê. Ne cute Pahpâm te incryc to hipu xâ pêihhéj rûm kwyr jatêñ xâ ata kam haxwýr. ²⁰ Ne pê Pahpâm jô kwyr jatêñ xâ ata krí pê ampya mä xa. Ne pê Pahpâm te incryc tohipu xâ kam me pîxô jatêñ kam me tê, ne pê pîxô cacô ata pê me caprone ajxwý. Ne ihtua to ihtu. Ne kâj mä ihtu na me pajara capô pyxit. Ne môr jûwry to cute 300 quirom.

15

Cute me pahcurê xwýn carô kên tohjê atajê Pahpâm to amji mäme annâ

¹ Ne hanea ne irít, ne ite côjkwa kam ampo catia cupahti ata pupun, ne ite amji mä:

— Pÿhápâ ampo mä ajte? — hajýr. He nee mä ampo nare, Pahpâm mä memprar catêjê te xet atajê te Pahpâm te pjê kam ame to kên xâ atajê to me amji týj, ne me to xa. Atajê pê ri Pahpâm te amekam incryc xâ cahhur kêanre atajê.

² Ne pea ite wit pê cô catia pyràcti me cuhy picacwýr ata pupun. Ne hanea ne ite, por cute me cagâti kêanre ata me, carô kreka atajê me, ampo kënti te me hûmrekam haprý nôr atajê tohjê catêjê pupun, mä me xa. Por wit pê cô catia

pyràctiata cahê na ri me xa. Ne ame wakýre japâre atajê cakô, por Pahpâm te me cumâ hôr atajê. ³ Pê Mojxe xwý Pahpâm te mehkén pê meto cator xâ na increr to ihkôt me ipacatêjê mä hahkre. Pê hanea ne Carâcahâcre Kra pê Jeju ata Pahpâm te mehkén pê me to cator xâ na mehkwy mä increr to hahkre. Mâ me to increr to:

“Me ijô Inxû Cati pê Pahhiti ata, ampeaj kam acarôt týj,
ne ampeaj kam gâpén xâ itajê catyt kam ne impej.

Ne apê pjê cunea kam ampo krixârecunea jô Pahhiti,

ne ate amji mä ahimpej xâ atajê, ampeaj kam ihuhtac, ne ampeaj kam ri!

⁴ Ne jûm quê amji mä acupa nare?
Wa me icunea amji mä me acupa.
Ne jûm quêacati na amji mä garêñ nare?
Wa me icunea acati na amji mä me garêñ to me ipa.

Ampo na?

Quêt apyxit peaj ne apê ajteare mä, ne apeaj to apej, ne nee akam ampo kên hamreare.

Quê ha krixâre cunea awýr me apkjê ne me cumâ akñ, por ca mehcunea kam mare mä ampo to gâpén xâ cunea cuhtactiitajê to, mä me hômpu, na ri me awýr me apkjê ne me cumâ akñ” hane.

Pahpâm mä memprar catêjê ampo kên te xet ne me to cator

⁵ Jirô pê mä, wa ite côjkwa kam Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa te amji jihé mën na hômpun, mä ampo kâ te Pahpâm jûrkwa caxwýn ataxa. ⁶ Mâ Pahpâm mä memprar catêjê te xet atajê te ampo kên te xet atajê to me cator, Pahpâm to me amji kamhapac xâ jûrkwa pîn. Ne cupéhkâ jakati prâti atajê to pit mä cute amehkâ, ne wakýre prâ tepti pê ôr ata te ri amehcahti na hê, mä ame to ihuuhê. ⁷ Mâ ampo tûr te cwat ne Pahpâm pu na mehcuhhê atajê nô te Pahpâm mä memprar catêjê te xet atajêmâ wakýre prâti pê ôr te cratti atajê jôr. Mâ kam Pahpâm te ame kam incryc xâ te hipu partu, por Pahpâm tûr rohnýtti mä ata cryc te ri to hipu. ⁸ Mâ cute Pahpâm to me amji kam hapac xâ jûrkwa ata kam, Pahpâm carô jâhcurohtikam ihkumti ata te to hipu tu, ne jû wýr quê cormâne jûm cumâ axâ. Quê ha xa Pahpâm mä memprar catêjê te xet atajê ampo kên itajê to ame hamre, quê ha ihtyj jûm cormâ cumâ axâ.

16

¹ Jirô pê mā, wa ite cute Pahpām to amji kam me hapac xà jürkwa pīn, Pahpām mā memprar catêjē te xetatajē mā, jūm jökre tÿtji hūjarēn xà te hajyr ata na impar:

— Ca ha pjê kam me Pahpām cryc te cratti te xet to hipu atajé jaxwyr to mō — hajyr.

Mam ampo kēanre ata pê ri mehxêt kēanre

² Mā mam cati mā ita te pjê kam cratti pê Pahpām te ame kam incryc ata jaxwyr. Mā mehxêt kēanre te, por cute ame amji mā me ampo kēnti me, ihrekà jūpa ne to cati, mā cute me kamhaprý nō atajé kam ihtêm, ne me cumā hāa to hā.

Hapu na ampo kēn ata pê ri cōxwa te me caprō na amji ton

³ Mā hapu na ita te cōxwa kam cratti pê Pahpām te ame kam incryc ata jaxwyr. Mā hamrecōxwa te me caprō na amji ton ita pê ihhéj rūm jūm tyc caprō, ne pea cute cō kam ampo tîr atajé cunea jipej.

Ampo kēn crê ita te ri cō jatuj xà te caprō na amji ton

⁴ Mā incrê ita te cō jatuj xâa kam cratti pê Pahpām te ame kam incrycata jaxwyr. Mā pea cō te me caprō na amji ton. ⁵ Ne ite, por Pahpām mā impar catê te cō to amji pytâr ata te hūjarēn xà te hajyr na impar he:

— Apyxit peaj ne me hirôa pê apej! Caa pê ca mam akrî, ne cormâ akrî rohnýtti mā. Ne catyt kam ate mehcukij xà caxuw apeaj to apej. ⁶ Ampo na? Cute me akwy caprō jaxwyr, ne hanea ne me cumâ garkwa to mehcakóccatêjé caprō jaxwyr, cwýrjapê quê ha hahpan xà na ihtyj me caprôa to me ikô, naca ate me cumâ me caprô ita jôr, quê ha ihtyj me to ikô — hajyr na, ite impar.

⁷ Ne pea ite Pahpām mā ampo kûm cuxwati to caxâr xà ata pîn, jūm jökre hūjarēn xà te hajyr ita par, mā cute hūjarēn to:

— Me ijô Inxü Cati pê Pahhiti ata, ampeaj kam quêt acarôt tyj. Ca ate amehcukij ne me to ipicokjér xà ita caxuw, acaxwâm catia mā apej ne acuhtacti, ne ampeaj kam riapeaj to apej — hajyr.

Ampo kēn te cwat ata pê ri pyt cacro te me to caxâr xà

⁸ Jirô pê mā ri cute cwat ita te pyt kam cratti pê Pahpām te ame kam incryc ata jaxwyr, ne cumâ cuhy to cute me hûmre to caxâr na hûjähkre. ⁹ Mâ cuhy te me to caxâr, mā cute ame Pahpām japry to ihcakôc to kēanre to me hajyr he:

— Akêanre! Nämhä, ne me ito kên ita jicu! — hajyr. Ne nee cute amehkêñ itajé

jicu nare, ne nee Pahpām catihti ata to cumâ mehcakôc nare.

Ampo kēn te xîc ata pê ri awcapâtôkô me, me kâj xâ

¹⁰ Mâ cute xîc ita te ampo kênti krî xâ ata kam cratti pê Pahpām te ame kam incryc ata jaxwyr. Mâ ampo kênti te ihiimpej xâ atajé cunea kam awcapâtôkô, na ri curi mehkri catêjê cunea kâj xâ. Mâ tee mehkâj xâhte ame ahkâ cãmxa, por me haxôp atajé xâhte. ¹¹ Ne ame cökjawa jô Pahpām mân to kēanre, ne nee ajte cormâ cute me hô pry kên ata jicu nare ajte.

Ampo kēn te xêj ata pê ri me ipijapu xâ catia

¹² Jirô pê mā ri cute xêj ita te cõhti japry te Cõmpejti ata kam crattipê Pahpām te ame kam incryc ata jaxwyr. Mâ pea cô ata crâ, ne ihcajpuw pry nô, ihkôt pyt japôj xâ pîn pahhi catêjê te me ipa, ne me hapôj xâ na. ¹³ Wa ite ampo carô kên crê pê pôrti pyràcti, tûmti, kēanre atajé japôj na hõmpun. Mâ pyxit ne cagâti ata jarkwa pîn cator, ne hanea ne ampo kênti ata jarkwa pîn pyxit ne cator, ne hanea ne cagâti jarkwa kôt mehhéj xi to mehcakôc catê ata jarkwa pîn pyxit ne cator. ¹⁴ Ne ampo carô kên pê pôrti atajé pê jû caxuw jûm xûmre te ampo pihogi pupun nareatajé ton catêjê, ne ihtyj to me higêc rê. Ne pom ampo carô kên atajé pjê cunea kôt amehcakhûm, pahhi catêjê kôt, cute me to cuprônprâmte. Mâ hâhtôa ne cute me cuprôn, Pahpām pê Pahhiti carôt tÿtji ata cuna mâ me ipijapu prâmte, hô amcro ata kam.

Pahpām na mehkwý ihtyj Jeju cator jikaj xâ me cuprô

¹⁵ Ýhý me ikwý, he pê Jeju me pamâ amji capwa to hane he:

— Me ikampa he, wa ha ajpêñ me awyr itêm xâ ita to ihhéj rûm me hâhkîj xi prar xâ! Ne por quê ha me ikampa atajé, me iriat na ame ipa. Quê ha mehkâ to me amji cûmpej ihapuro ne me hakryti to me ipa. Ampo na? Quê ha nee me hâhtôi atajé kam mare mâ amehcakrô naamehpahâmti to me ipa nare — hane.

¹⁶ Jirô pê mâ ri ampo carô kên crê pê pôrti pyràcti atajé te me cupê pahhi catêjêcunea to cuprôn, por Epew catêjê jarkwa na pjê japry teMequit jô kên ata ri.

Ampo kēn te xet ata pê ri pjê jâhcujrôn catia

¹⁷ Mâ cute xet ita te cratti pê Pahpām te ame kam incryc ata jaxwyr, kÿj pê. Mâ pea Pahpām to me amji kam hapac xâ jürkwa kam ihkrî xâ atapin, jûm jökre tÿtji ata te hûjarêñ to:

— Ramâ cute amji jipêj! — hajyr.

¹⁸ Mā ihcuxê, ne me hōkre, ne hāhkrihkrit jàwràrāc, ne pjé jàhcujrõn catia to cati ata, por rý jū caxuw jūm te pjé jàhcujrõn kēanre pupun nare ata. Ne mam ihkwý atajé jirôa pê ihkéanre. ¹⁹ Ne por krí catia ata te amji cahhéto to incrê, mā pjé cunea kam krí atajé cunea jamre. Mā Pahpâm te Papirõn jô krí kēanre kam, cuteincryac to incryc na amji to amji japackre. Ne cute krí kam incryc jàprêhti ata mén. ²⁰ Mā cô jipôc ri amcrâ atajé cunea jamre. Ne hanea ne hâhkâ jakôtti atajé cunea jamre. ²¹ Mā ta te amji to kén ne me hûmre kam apu ipijaxwýr, ne cute ame to kēanre, ne ta te kén atajé pytî na cute cwarénta quir. Mā pjé kam me hûmre itajé cunea ame Pahpâm mân kēanre, pê kén te taita ame to kēanre, na pê.

17

Cute Pahpâm pynâr nare atajé pê cahâj xyre kēanre ata pyràc

¹ Mâ pea Pahpâm mā memprar catêjé te xet te cratti te xet cwyr atajé nô ajpén iwýr mô, ne cute imâ hûjârén to:

— Ajpén iwýr mô, wa amâ cute krí cati kēanre ata to cute amehkén xà ata jahkre, ne amâ haré. Ýhý, por cô jáhtôa cote na, krí catia xa ata pê ihhêj rûm pjé nô inxyre kēanre pê impjé nare ata pyràac. ² Mâ pjé cunea kam krí jo pahhi catêjé cunea hýrmâ me pra, cute amji mâ ame ampo kînti atajé wýr. Ne cute me ampo kînti atajé pê ihhêjrûm jûm cahâj xyre ata pyràac. Mâ pjé cunea pín me hýrmâ me pra, ne kam ame ipa ata pê ri ihhêj rûm cuteame cô xýhti xen catêjé te cô xýhti to pit mâ ame amji japackre — hajýr.

³ Mâ pea Pahpâm Carô Pejti te imâ amji jôr, mâ ma ahkét wýr harkwa na imprar catê te ijaprône ito mô. Ne curia wa ite pyjé inxyre nô ata teampo kînti intepiti ata kam hýr na hômpun. Mâ ampo kînti ata kam, cute me cumâ haprýkêanre pyxwýr atajé na ihhôc. Ne pê ampo kînti ata kam ihkrâ xet, ne kam hípár tej. ⁴ Pê hanea ne cahâj xyre kâ ata intep to intep, ne hakrô xâ itajé to pê amji jakrô ne kam jý he. Wakýre prâ tepti pê ôr ata me, kên prâ tepti na hí jâhwýrti atame, ampo prâ pê kén prâ pyràcti ata me, pê to amji jakrô ne kam jý. Ne pê hûhkra kam wakýre prâti pê ôr te ihkôm xâ kam me hâhtôa te me to inxyr xâ tûm kēanre ata juwahi ne to jý, pom pê ajco mehcunea ajco me caxu ata to pê jý. ⁵ Ne ihkuctýj kam cute amji jarén xâ na, ihhôc ata harén to:

— Ijaprý pê Papirõn jô krí catihiata, ne ipê pjé kam pyjé inxyre catêjé me, ahti na me hûmrea te ame amji to inxy catêjé

menxi — hajýr. ⁶ Wa ite pyjé nô ata pupun, mâ cute Pahpâm na mehkwy me, por pê ampeaj kam Jeju kôt me amji ton to me ipa, pê ajco mehcura atajé caprô tocute amji to ipipân tu. Wa ite hômpun, mâ cute imâ ipikrar ne ijigêc hyr.

Pjé to mehhimpej catêjé pê ampo jàprê kēanre ata pyràc

⁷ Mâ Pahpâm mâ memprar catê ata te icukij ne imâ:

— Ampo na mâ cute amâ ipikrar ne gigêc hyr, ca hûpate apu ato cara? Apu amji mâ pa nare, wa ha amâ cahâj ata me, ampo kînti kam ihkrâ te xet ne kamhípâr te tej ata, wa ha amâ kôt harén to impej. ⁸ Ne pom ca ampo kînti pupu ita, ihtîar cormâ, ne nee quê ha cama ihtîr ata na ahtûm ry nare, quê ha hamre. Quê ha kreti jatôhhy nare ata pîncator pê, quê ha Pahpâm to hamre. Ne por mehcunea te ampo kînti cator na me hômpun ata te me cumâ ipikrar, mâ hûpate amento cara. Ampo na? Pêmam ampo kînti ata ihtîar na apu ipa, ne ajte krâ ihtyc, ne quê ha jû caxuw hacpýa mâ ihtîr ne cato. Ne por mam, pjé jamre reria mâ Pahpâm te amji mâ hacpýamâ mehtîr xâ jô kâhhôc ata kam ramâ me haprý nôr atajé ri, nee apu amji mâ me hûpa nare. Ne mehkînte ihkâhhôc kam me haprý hikwa nare atajé, quê ha ampo kînti ata pupu, ne me cumâ hûpaa to hûpa.

⁹ — Ne pom ite harén xâ itajé, jûm krâ kre te amji jahkre pejti quê ha ihtyj kampa, ne hahkre pej. Pom ampo kînti krâ te xet itajé pê, por hâhkâ jakôtti te xet mâkam pyjé nô jý ata pyràac. Ne hanea ne cupê pahhi te xet atajé pyràac. ¹⁰ Ne ramâ cute xic ne hamre, ne cormâ pyxit ne ihhimpej, ne nee cormâhnô ata cator nare. Ne pom quê ha cormâ pahhi cato ita, quê ha cato ne nee ahna ahtûm ry nare, quê ha hamre. ¹¹ Ne pom mam ramâ ampo kînti cator, ne ramâ hamre ata te ri ihkwý itajé to ôjtô, ne taa mâ quê hapu na ihkwý te xet itajé to ihhimpej, quê ha ihtyj hamre.

¹² — Ne por hípâr te tej, ca ate hômpun atajé pê ihhêj rûm pahhi te tej, ne nee rýcute mehhimpej kam ihtém nare. Na quâ ha cormâ cute ampo kînti cahê namehhimpej to me amcro pyxit xâ caxuw amji na me awpa. ¹³ Ne mehcunea te ramâ me amji par, quê ha ihtyj me ampo kînti ata mâ cute me amji jahkre pej atajé gô, ne hanea ne cumâ me carôt gô. ¹⁴ Ne quê ha ihtyj Carâcahâcre Kra ata me, me amji cujté, ne me apu, quêha pea Carâcahâcre Kra ita ihtyj me hirô pê xa, ne me tojhé. Ampo na? Cupê me hûmre jô Pahhiti, ne cupê pahhi cunea jô Pahhiti na ri. Ne por Pahpâm te amjimâ me capi, mâ ihkôat me

amji kam hapac to me ipa atajē me, quē ha ampo kēnti ata ajpu, ne pea me hirô pê xa, ne me tohjē — hajŷr.

¹⁵ Ne hipér Pahpām mā memprar catê te imâ:

— Ne pom ca ate cō jähþôa pupun, mā cahê na jūm cahâj xyre jý atajê pê pjê cunea kam ampo kra me, krixâre me, me harkwa pihog catéjé. ¹⁶ Ne pom ca ate ampo kēnti me, hipâr te tej pupun atajê, quē ha ma ame cahâj xyre ata caca, ne ame curê. Ne cupê cute ampo kín xâ to amjjakrô atajê cunea to cupê ihpój partu, ne mehcakrô to tojnô quē ha jý. Jirô pê mā quē ha ihtyj me jūm xyre ata jí ku, ne pea cuhy to me tocapa, ne me to acto, quē ha hamre. ¹⁷ Ampo na? Pahpām te aracri pahhi atajê mā caxwâm pê me cumâ me cute me to jû mân xâ atajê jör, ne hanea ne cute caxuw me cumâ carôtjör. Ne hanea ne ampo kēnti te me to ihhimpej xâ caxuw cute cumâ carôt jör, mā ampo kēnti ita ihtyj cahâj ata to apu ihkêanre toipa, Pahpām te ahna harkwa hyr xâ na. ¹⁸ Ne pom ca ate cahâj xyre pupun ita pê krî catia ata pyràc, mā cute amji wyr pjê cunea jô pahhi to cuprôn, ne taa me to ihhimpej ata — hajŷr.

18

Cute Pahpām pynâr nare atajê, quē ha me hamre

¹ Jirô pê mā wa ite cōjkwa pín Pahpām jarkwa na memprar catê nô pupun, mā ajpén ahpar mā tê. Por Pahpām carôt týjti ata jarkwaköt, ajpén ahpar mā tê. Ne ampeaj kam ihprà, ne ihprà jâhcujro ita te pjê cunea cujro. ² Mâ kýj cati pêa mā cute carâr to:

— Papirôn jô krî catia ata pým! Ne ita caxuw quē ha mephacurê xwýn pit kam apu ipa, ampo carô kên tûmti atajê me. Quê ha ihtyj xônti me, ampo jara kêanre, kín nare atajê me, quē ha hanea ne kam amji to ajpa. ³ Ampo na? Cute me hûmre cunea mā hô côxyhti jör, ne ihtyj hô côxyhti ita na mehkwy mâ quêt to ipa, ita pê ihhêj rûm cute me cahâj xyre to amenxyto ame ipa pyràac. Mâ pjê jô pahhi catêjê cunea te ramâ amehcaxun par, mäcute ame ampo to ihpore na hâhpan catêjê cunea te amehcaxun xâ ita jahpan xâna, ramâ amji to ame hakrâj par — hajŷr.

⁴ Ne hanea ne ite cōjkwa pín jûm jôkrekita par, mā cute hûjarën to:

“Me ikwý, krî ita pê me acato,
cupê me acato!

Nee ca cuxâ ame ampo kên itajê kwý ton
nare.

Ne nee ca ihkên ita mâ ihkôt me axâr nare!

⁵ Ampo na?

He ihkên ita ramâ amji jipy hakôat to hakôt,
ne ramâ cute cōjkwa huctu.

Ne Pahpām ihtyj cute ihkên ton xâ ata to amji japackre.

⁶ Ne cute me amâ ampo kêanre jör atajê
jahpan xâ na hacpýa mâ,

me cumâme ampo kêanre atajêa gô.

Ne cute me amâ ampo kêanre ton atajê
jahpan xâ na,

ca ha me cumâ gâmjör to catia to ajkrut.

Ne cute me ato kên prâmte ihkôm xâ kam
me amâ côxýhti to hipu jahpan xâ
na,

ca ha ihkôm xâ ata kam me cumâ to hipu
to ajkrut,

cute me amâ ihkôm xâ kam ton atajê jirôa
pê hacpý mâ me cumâ to.

⁷ Me cumâ amji kín nare to,
ne hanea ne me cumâ ihkên xâ kêanre to,
ne me cumâ agô.

Ampo na?

Pê ramâ taa amji mâ ampo pejti jähþôa ne
cugô.

Atajê kôt ri mehcunea ramâ amji mâ
hakrâj cati na me harê.

Mâ taa amji to hâmnan to:

“ ‘Wa ipê pahhikwýj ne ijýr xâ ita kam jý!

Ne nee mâ ipijapit nare,

ne nee waha jû caxuw amji na ihkên xâ nô
pupun nare’ hane.

⁸ Cwyârjapê quē ha amcro nô pyxit,

quê ha hýrmâ ampo kên kwý cato,
ne apu to kêanre ne.

Quê ha cumâ ampo hâ,
quê ha ihtyj ihkâj xâ na amjipupu,

ne ampeaj kam cumâ prâm.

Quê ha cama cuhy kam me to capa.

Ampo na?

Pom me pajô Pahpām pê Pahhiti carôt týjti
ata quê ha ihcukij ne apu to kêanre
ne” hajŷr.

*Pjê kam me hakrâj jamre japête ri ame
amrâ*

⁹ Ne pjê jô pahhi catêjê atajê te ame cahâj
xyre to amenxy atajê me, menxý xâ kêanre
atajê, quê ha krî pê me cahâj xyre pyràac
ata kam cuhykûm pupu, ne ihtyj ame carâr
ne ame amrâ. ¹⁰ Ne pea ampyâ mâ cupê
amehcuuhê, mehkên mâ hâr ne cute me
amji pupun xâ kêanre to me amji pupun
cupate, ne me ajpén mâ:

— Aký, aký, Papirôn jô krî catia carôt
týjti ata, ca ajte amcro pyxit peaj kam akén
mâ axâr ne gamre pyrentu — hajŷr.

¹¹ Ne pjê cunea kam me cupê ihpore na
ampô to hâhpan atajê hanea ne hapête
ame amrâ. Ampo na? Jû wyr quê ha jûm

hipér me cumā ihpore na cute me cumā ampo to hâhpán xà atajé nô japrô. ¹²⁻¹³ Jû wýr quê ha hipér jûm mecupê ampo pejti itajé nô japrô he: Wakýre prà tepti pê ôr me, wakýre prà jakare me, kén pejti na hî ahwý atajé me, caxât xê pejti me, cupéhkâ intepiti me, cupéhkâ hérhëtre me, carà cahâcre hôt e cupéhkâ intepiti ata me, pñ na tee amehcukij ata me, ampo jípár jakare impejti atajé me, pñ na hî ahwý atajé me, wakýre cahhyr na impejti ata me, wakýre me, kén jaka pejre me, ampo pñ kâ te me hûrkwa cuxwa xà me, ampo pñhôc pê râm cuxwa pyräcti me, ampo cacôc cuxwati atajé me, pñxô cacôc xýre me, ampo to impê xà me, kwýr xôm me, arýjhy me, prytí me, carà cahâcre hôhti me, cawró me, cawró jô kujti me, me pahcaxvýn me, me hûmre me, me cahâj te cama cumâ hâpén xà itajé nô to ihpore na me ahpa. ¹⁴⁻¹⁵ Ne me cupê ampo to me hâhpán catêjé atajé, ampýa mâ amehcuuhâ, mehkén mâ me hâr xà ata cupate, ne ame carâr ne me amrâ, ne cama krí atâ mâ me:

— Por pê ca ampo pejti na ajco mehpârâm atajé jamre, ne hamre, ca gôtpê apictor! Ne hanea ne gakrâj itajé cunea to apictor! Pom kén prâti itajéme, wakýre prâti pê ca ajco to amji jakrô atajé me. Ne hamre, jû wýr ca hipér me cumâ acato. Pê wa ajco ampo to me ijâhpán kam, wa rý ame ijakrâj. ¹⁶ Aký, aký, por krí cati ata! Ate cupéhkâ increcreti to akâ ata, cupéhkâ tepti me irârâti ata, me hâkrô xâ cunea prâti pejti atajé me. ¹⁷ Ajte ana amcro pyxit peaj mâ ajte ihcunea na gamre, me gakrâj mea mâ! — hane. Mâ pâr kre jô pahhi catêjé cunea me, kam me ipa itajé cunea me, côxwa kamcute amji to me ipijapar xâ caxuw kam me hâpén catêjé me, ampýare mâ ajte cupê me xa. ¹⁸ Ne cute mehkri kûm jâpir to môr na me hômpun, ne ame carâr to:

— Wa rý jû caxuw ite krí jakrâjti nô te hajýr pupun nare — hajýr.

¹⁹ Ne pea me cumâ amji kín nare na cute me amji jarén xâ na, cute meamji krâjipro, pjê jacrô to, ne amencwýr to:

— Aký, aký, krí cati ata! Gakrâj te ri, por côxwa kam mehcunea mâ pâr kre atajé cunea to hakrâj par. Ne ajte ahna ahtûm nare mäca ajte ihcunea na apictor, ne amcro pyxit kam ihcunea nagamre! — hajýr. ²⁰ Hôhô, ite impar ne hômpun to hajýr. Na wa ite ijarkwa to:

— Côjkwa kam me acunea ame gakry! Krí ata jamre pyrén, ca ame gakry! Meapê Pahpâm na mehkwý me, me apê Pahpâm mâ me cumâ acakôc catêjé me, ca Pahpâm jarkwa kôt me apa catêjé me, ca ame gakry! Ampo na? Nee mâ ampo na nare, pom pê krí ita pê ame ato kéanre itajéa to

ri me Pahpâm tehahpan xâ na apu to kéan to kéanre — hajýr.

²¹ Mâ pea Pahpâm mâ memprar catêjé nô, carôt týtti ata te kén catia nô ata jarí ne côxwa kam to hûcapér, ne ihkôt me cumâ harêñ to:

— Hôhô, quê ha me apê Papirôn jô krí kam me akrícatêjé encryac kam me to hûcapér to mehanea, pom quê ite kén to ijûcapér he, quê ha jû caxuw hipér me apupun nare. ²² Ne nee jû caxuw akam, cute me wakýre japâre cakôr catêjé nô jôkre kam me hapac nare, ne nee akam, cute me polhê cakôr catêjé nô jâkôrjôkre kam me hapac nare, ne nee akam hipér me hâkôr catêjé nô jôkre kam me hapac nare. Ne quê ha jû caxuw cute me ampo cunea to hâpén jahkre pej atajé nô, akam hâpén xâ nô mâ cator nare. Ne nee me akam arýjhy huc nô jâhkrikhrít nô kam me hapac nare. ²³ Quê ha jû caxuw hipér akam hâhcujro xâ nô, jâhcujro nô na me hômpun nare. Ne nee akam, por me hûmre me pyjé nô jikwa tuw to me amji mâmehcakôc atajé nô jôkre kam me hapac nare. Ne akam ampo to me hâhpán catêjé atajé, pjê cunea kam mehkwy jirôa pê me carôt týj. Ne me gûxyto ajco pjê cunea kam mehcunea mâ ahjé to apa.

²⁴ — Papirôn jô krí catia to cati ata, ca akên xâ catia mâ axâr. Ampo na? Cute akam me Pahpâm na mehkwý caprô me, Pahpâm jarkwa to mehcakôc catêjécaprô me, Pahpâm kôt me amji ton to me ipa catêjé caprô mâ me cator. Por ate me hipej atajé caprô mâ ri, cute me cumâ cator. Ÿhý, ne hanea ne, pom cute pjécunea kam amehcuran itajé caprô mea mâ cute me cumâ cator, cwýrjapê ri cute ihcunea to ajkam mehpým — hajýr.

19

Côjkwa kam Pahpâm na mehkwý amji mâ me to amnâ

¹ Ita jirô pê mâ, wa ite côjkwa kam me hâhtôa jôkre par, mâ me harkwaxa, ne cute amji mâ me hûjařen to:

— Cu ha Pahpâm catihti mempejti na me haré! Ne cupéa ri quêt me pahcunea kénpê me pahto hapôj catê! Ne mehcunea mâ, pjê cunea kam, impejti na me hahkre pej! Ne quêt mehcunea jirôa pê carôt týaj to carôt týj! ² Ne cute me hahkre pej xâna ri mehcukij ne meto ajcokjé, cajrerti cuhtacti to hân nemehcukij, nee mâ ihtýj ame to ipicokjér nare. Ne cutea ri krí ata pê cahâj xyre inxý xâ kéanre ata cwýrjapê ihkêñ xâ kéanre atajé cwýrjapê. Ne hanea ne Pahpâm te apu to kéanre, cute cumâ me hâpén catêjé curan jahpan xâna.

3 — Cu ha Pahpám pejti catihti na me haré. Ampo na? Quê ha krí pôc ita kûm ihtyj hôtpê hâpir to ipa, ne nee hamre nare! — hajýr. ⁴ Mâ pahhi catéjê te me winticwat atajé me, cute me cwat atajé me, Pahpámhýr xà kam jý ata cuna mâmehkôn krâ na me hýr, ne cute me amji mâ me húpa ne to cati prâmte, cumâ harkwa to:

— Ampeaj kam ri! Apê me Ijô Inxû Catí! — hajýr.

Jeju pê Caràcahàcre Kra ata jikwa tuw xà

⁵ Mâ pea Pahpám krí xà ata pîn jûm ita jarkwa cator, ne cute hújarén to:

— Me pajô Inxû Catí pê Pahpám catihti na ca me haré! Me apê cumâ me gâpén catéjécunea, me hûmre kâ me, mehkryre me, por ca meacunea amji mâ me húpahti atajé, ca ha catihti na me haré! — hajýr. ⁶ Ne pea ite me hâhtôa jarkwa xâmti pê ihhéj rûm côhxocti jâhkrihkrit me, pahhajé jâhkrihkrit pyràcti ata kam ijapac, mâtute me hújarén to:

— Pahpám mâtute me catihti to me acakôc. Ampo na? Me pajô Inxû Catí pê Pahpámpê Pahhiti ita ri mehcunea jirôa pê carôt týj, ata ri pjé cunea to ihhimpej. ⁷ Ne ampeaj kam me pajakry ita mâtute amji kín, ne me pajakry to me pajakry, cwyrjapé wa catihti na amji mâtute me haré. Ampo na? He ramâ Caràcahàcre Kra jikwa tuw xà jô amji kian kam ri hâhhuc, ne hôamcroa mâtute he. Ne hixi me hikwa xà caxuw cute me ajpén par, ne cute amji cûmpej xâa kamri ramâ hâhhuc. ⁸ Ne ramâ cute ihkâ jakati, tûm nare, prâti ata pyr, cute to ihkâ xâa caxuw, ne ihkâ jakati impejti ata pê Jeju na mehkwy te ampo pejti ton to meipa xâ — hajýr.

⁹ Jirô pê mâtute me cute imâ hújarén to:

— Ita na ca ihhôc he: “Por Caràcahàcre Kra pê Jejujikwa tuw xâ jô amji kín wýr cute me hatoratajé, me hakrya to me hakry”. Nâmri itajé pê ri quêt caxwâm catia mâtute Pahpám cakôc xâ impejti atajé, na ca ha ahna ihhôc — hajýr. ¹⁰ Wa pea Pahpám jarkwa na imprar caté cuna mâtute ikôn krâ na ijýr, ite amji mâtute húpa ne to cati prâmte, mâtute amji tête imâ harkwa to:

— Apu ito hajýr nare, ipê me akjéjé kwâyá nô wa. Ne hanea ne ipê, por Jeju jarkwa to me amji mâtute mehkrimpej to me ipa atajé kwâyá nô wa. Pom me kam Jeju jarkwa itajéa ri me to ihhimpej to ipa. Na ca ha quêt apu Pahpám pit kín — hajýr.

Quê ha Jeju ajpén tê ne curê xwýn catéjê to hamre

Ruc 21.25-28; 2 Texarón 1.6-10

¹¹ Jirô pê mâtute, wa ite côjkwa te amji jihé mén na hômpun, mâtute cawrô jakati

ita cator. Mâtute kam hýr caté ata japrý te CaxwâmCatia Mâtute Amji Jarkwa Par Caté. Ne catyt kam hân ne ajpu, ne cute ampo na me hômpun xâ atajéa kôt hân nemehcukij ne me to ipicolkjér to ihcuuhhê. ¹² Ne into pê ihhéj rûm cuhy pôc hire ata pyràct, ne ampeaj kam ihkrâ kam cumâ ihkrâhkâ jâhtô. Ne por haprý na kam ihhôc ata ri, nee jûmmâ iràn xâ na hahkre pej nare, ne cumâa ri hahkre pej. ¹³ Ne ampeaj kam ihkâhti ata na me caprô. Mâtute amji mâtute haprý to: “Pahpám Jarkwa” hajýr. ¹⁴ Mâtute côjkwa jôkrâhtare te ihkâ jakati impejti me, hô cawrô jakatiata to me hûnâr. ¹⁵ Ne pê harkwa kam wapo xwahhihiata xa, ne ajco hapôj, ne toa pê ajcoampo kra me, krîxâre cunea to kâneare to ipa, ne ajco me tohjê! Ne por wakyrête pî cajrer pahtyjti ata to, quê ha me to ihhimpej to mô. Ne pea Pahpám carôt týjti ata te incryc to cuprôn xâ pê kwýr jatén xâ ata kam, quêha cute mehcurnat atajé cunea caprô jaxwý. Por me caprô pê ampo cacôxýre intepeti ata, quê ha kam haxwý ne cormâ hatê. ¹⁶ Ne pê ihkâhti me, ihkâjé kam ihhôc ata harén to: “Pahhi Catéjê Jô Pahhiti, Ne Me To Ihhimpej Catéjê To Ihhimpej Caté”.

Pryjara te mehtyc kur atajé mehtyc jâhtôa pyrén hakry

¹⁷ Ne hanea ne, pom Pahpám jarkwa na imprar caté pyt kam xa ata te côjkwa kam xônti me, ampo jara cunea mâtute kâté pêa mâtute hakjér to:

— Ajpén me cuprô! Pahpám te me amâ me gôjôr xâ atajé wýr! ¹⁸ Ajpén ame pra, ne ame cupê pahhi catéjê jî ku, ne ame krâhtare jô pahhi jî ku, ne ame krâhtare jî ku, ne ame cawrô me, kam ihkrâ catéjêjî ku, ne ame hûmre me, cama ame hâpén catéjê jî ku, hô pahhi jî mea mâtute, ne ame hakrâj jî ku, ne ame cupê hamreare atajé jî ku — hajýr.

Jeju te me pahturê xwýn pê ampo kên jâpré pyrác ata tohjê

¹⁹ Jirô pê mâtute, wa ite ampo kâté pupun, ne hanea ne pjé jô pahhi catéjê pupun, mâtute me hô krâhtare to me cuprôn, ne me to xa, cute, porcawrô jakati kam jý ata me hô krâhtare cuna mâtute hâpén prâmte. ²⁰ Ne pea cute me ampo kâté ita kam ihtêm, ne mehpro, ne hanea ne cute ampo cunea to me cumâ ihhéj xi to ipa caté kâneare ata pro, ne ajwar cute me haxâr. Nâmri taa mâtute pê aco, por amji mâtute húpa, mâtute me kuctyj kam haprý nôr atajé mâtute ihhéj xi toipa. Cwyrjapé ri cute ampo kâté ata me, cute harkwa na me cumâihhéj xi caté ata me, ajwar cuhy pôc te amji to kwa, ne kam kân te me to caxâr xâ ata kam, cute mehtfar na me to

hūcapér. Mā curia mehkrí rohnýtti mā.
21 Ne por cawró jakati kam jý ata jarkwa pín, wapo xwahhihti hapój ata te ampo kénti jô kráhtare cunea jipej. Mā pea cute me ampo jara cuneamā me hákjér itajé te ame hí to harte partu.

20

Pê Xatanaj huwapre ita na ahna caku mir

Ipipén Xà 5.9-10

¹ Wa pea ite côjkwa pín Pahpám jarkwa na memprar caté nō ata pupun, mā ajpén ahpár mā tē. Ne húhkra kam cumá kre jatôhhy nare jihérén xà ata, me wakýti pytúti te mehcajpre xà ata to ajpén ihtém na, ite hömpun. ² Mā pea iwrýc, pê cute cagáti ata pro, ne por cagáti ata pê Xatanaj pê mam cati mā mehcunea curé xwýn ata. Mā cute ihpro, ne pea huwapre, quê ha huwapre ita na amji to caku to mir. ³ Ne cute kre jatôhhy nare ata kam mén. Ne pea hihé xà to ihpro ne ahnato hihé. Cute cator ne ampo kríxare kwý cunea mā apu ihhéj to ipa to caku to mir ita mā hahér cupate ri, cute haxár. Ne quê ha ihcuuhé, quê haxa caku to mir ita hamre, jirô pê mā, quê ha cormá me cumá hikran to incréne.

Quê ha Jeju pjé kam mehkrí atajé cunea to ihhimpej to caku to mir

⁴ Wa ite pahhi krí xà atajé pupun, ne kam mehkrí catéjé pupun, mā kam mehkrí. Ne por mehkrí atajéa te ri mehcukij catéjé na amji caxuwme húpar. Ne hanea ne ite Jeju to cute amji mā mehhimpej to me ipa, ne Pahpám jarkwa to mehcakó to me ipa, mā cute incwýrjapé mehkrá jakep catéjéatajé caxwýn pupun. Ne por ite me hömpun atajé, pê nee ame ampo kentí ata me ihkreká ata amji mā me húpa nare, mā nee mehkuctýj kam me haprý nare, ne nee me húhkarakam haprý nare. Cwýrjapé ri hacpýa mā amehtír, ne pea Jeju cahé na cutemehhimpej to caku to mir ita jicu xà mā me hahér. ⁵ Ne mehtyc atajé cahhur, nee hacpý mā amehtír nare, quê ha xa caku te mir atajé hamre, jirô pê quê ha cormá mehcukijxá caxuw hacpý mā amehtír. ⁶ Ne pom mam mehtír xà kam amehtír atajé, me hakrya to ame hakry. Ampo na? Quê ha Pahpám quêt me to kénre nare, quê ha hipér amehtycnare. Ne quêt me cupé Pahpám tehcajpar catéjé, ne me cupé Jeju cahé namehhimpej catéjé, ne mehhimpej ita to me caku te mir ita jicu xà mā me to hahér.

Quê ha Xatanaj mā me hé pón cri

⁷ Ne caku te mir ata jamre jirô pê mā, quê ha me Xatanaj cator, ihcuuhé xà pê kre

jatôhhy ata pê. ⁸ Quê ha ma Coc jô pjé me, Macoc jô pjé kam, krí cunea apu ihcuuhé atajé kóthapój to ipa, ne mehcunea mā ihhéj to ipa. Ne cute me cumá ihhéj ita toquê ha me hákhtôa ne me haprô, ne me to cuprô. Quê ha me hákhtô pê ihhéj rûm pjénxôm carôt jähjtô, me hâprê xà caxuw.

⁹ Ne ma mehcakúm to me ipa. Ne cute me Pahpám na mehkwy jô krí pê cumá Krípinkrén kínti ata krá, cute me hipej prámte. Mā côjkwa pín cuhy cator, ne cute mehcunea jipej tu.

Cuhu catia mā cute Xatanaj mén xà

¹⁰ Ne pea cute me Xatanaj pro, ne cuhy te amji to kwa ata kam me to húcapér, por pê ramá kam me ampo kentí me harkwa na me cumá ihhéj catéto me awcapé ata kam. Ne hamre, quê ha caxwa me amcro cunea kam, jú caxuw me cumá mehkaj xà atajé me cumá amji to pec nare, quê ha mehkaj xà itame cumá hâ rohnýtti mā.

Quê ha Pahpám mempej japé mehkôpí Jowâw 5.25-29

¹¹ Ne wa ite Pahhi krí xà jakati ata pupun, ne hanea ne kam hýr caté ata pupun, mā kam jý. Mā xà cuna mā pjé me côjkwa xa, wa ite hömpun, mäkrää, jú kam húpate ajwar ipictor. Ne nee jum te hipér hömpun nare. ¹²⁻¹³ Ne hanea ne ite me hámkrá me, me hámkränare catéjé tyc pupun. Mā cônwa te me ipír catéjé atajé jí cunea curia hanea ne me xa. Mā hanea ne pjé cunea kam cute ame harét atajé jí, curi mexa. Mā pea me hýrmá me carô japój par, ne hacpýa mā cute ame hí týj par, mā me xa. Ne Pahhi ihkrí xà kam jý atá cuna mā mehcunea me xa. Mā peacute ihkâhhôc atajé pahe, ne hipér ihnô pahe, por kam me haprý hikwa atajé tohacpý mā ihtír xà caxuw. Ne me cumá ampii, ne ramá ihkâhhôc atajé kam ihhôc ata kôt cute ame ampo tonxâ atajéa na, ahpýanre na cute mehcukij par.

Quê ha cuhy catia mā mehkén rê

¹⁴⁻¹⁵ Ne por hacpýa mā mehtír xà jô kâhhôc kam me haprý nare atajé to ri, cute cuhy te amji to kwa kam, cute me to caxâr xà ata kam, mehñ me, me carô meamá, cute me to húcapér. Ne mehtyc catéjé jô pahhi me, mehkrí xà mea mā cuhy te amji to kwa kam, cute me to húcapér. Ne pom cuhy te amji to kwaata pê ri mehtyc jirô pê hipér mehcuran xà. Ne ikam mare mā cute me to hajýr, wa ite me ahna hömpun.

21

Quê ha côjkwa tuw me pjé tuw kam ampo pej pit

2 Petrô 3.8-13

¹ Ne pea ite cōjkwa tuw me, pjē tuw te amji to ipipē na hōmpun. Ne mamcōjkwa ata me, pjē ata me, cōxwa mea mā hamre ne hamre tu. ² Wa pea ite Kr̄pinkrēn pejti tuwti ata pupun, mā Pahpām pīn ahpar māmō, ata pē ihhēj rūm jūm cuprý te impjēn me hikwa xācaxuw, me ajpēn cajpar to me mōr. ³ Wa pea ite ihkr̄ xà ata pīn jūm jōkre týti jūjarēn xà te hajyrata na impar, mā cute hūjarēn to:

— Ita caxuw me hūmre cahi na Pahpām kr̄ xà. Ne Pahpām ita quē ha me cahi na ihkr̄, ne taamji to me Hūm Cati. Quē ha hanea ne amji to mehkwy neamji cahi na amehkr̄, quē ha Pahpām ata amji to me hō Pahpām. ⁴ Ne taa mehcunea mā mehkuc na mento caco incrā. Quē ha pea hipēr jū caxuw mehtyc xà nare, ne nee me cumā amji kīn nare nare, ne nee hipēramencwyr xà hamreare, ne nee hipēr amehkāj xānō me cumā hamreare. Ampo na? Maramā mam ampo wej itajē cunea ma tē, ne ramā ampo tuw cator xāa kam — hajyr.

⁵ Ne por hŷr xà kam jŷ ata te ri me cumā harkwa to:

— Wa ha ita caxuw ampo tuw ton partu — hajyr. Ne cute imā harkwa to:

— Atjy amji mā ijarkwa itajē to hane, nāmri wa ha itjy ihcunea ton pa, na ca ha ahna ihhōc partu.

⁶ — Ne ramā ampo atajē cunea te amji jipēj partu. Ne ipē pjē kat me hihōt jō Pahhiti, ne ipē cumā kat kam ampo cunea jō Pahhiti, ne ipē hicu xāakam ampo itajē cunea jō Pahhiti. Ne por jūm mā kōr ata, wa ha cama cumā mehtir rohnýtti mā xà jō cō ata kwý, quē ha to ikō, ne nee hipērcumā kōr nare, ne nee hipēr ihytc xà nare, ne nee quē ha hahpan xà na imā hām̄jōr nare. ⁷ Ne por quē ha me ampo kēn cunea tojhē atajē, to wa ha amji kra, ne pa amji to me Hūm Cati. ⁸ Ne por amji mā ame ampo cupa to me ipa atajē me, mehkwy ihkēn mā meirēn to me ipa atajē me, ampeaj kam amji mā me ito Pahpām nare atajē me, mehkwy curan to me ipa atajē me, ahti na me pyjē caxun atajē me, me hūxy xi catējē atajē me, cute amji mā ame hūm cahac carō kēn kīn to ipacatējē me, mehhēj xi catējē cunea, kr̄ xà ri cuhy te amji to kwa, ne kam kēn te me to caxār xà cacrohti ata, quē ha hipēr amehcura — hajyr.

Pahpām na mehkwy impej pē Kr̄pinkrēn tuw pejti pyrāc

Carati 4.26

⁹ Mā pea Pahpām mā memprar catējē te xet atajē nō te hapua na cratti pē Pahpām cryc jaxwyr ata ajpēn iwyr mō, ne cute imā hūjarēn to:

— Ajpēn ikōt mō, wa amā Caràcahàcre Kra me hīxi jikwa tuw xà jahkre, ca hōmpu — hajyr.

¹⁰ Mā Pahpām Carō Pejti ata te imā amji jōr, mā macumā imprar catē te ijaprōr ne ito mō, ne pea cutehahkà jakötti nō kāa to ihkà ata naixām. Ne cute imā Kr̄pinkrēn pejti tuwti ata jahkre, wa ite hōmpun, mā Pahpām pīn cōjkwapiñ ajpēn iwryc to mō.

¹¹ Ne ampeaj kam Pahpām pejti jāhcujrohti ata te to ihprā to, to ihprā. Pē kr̄ ita prā pē ihhēj rūm kēn prā tetetti ata.

¹² Ne ampeaj kam intēte kwýc ata ihkà, ne harkwa jáhtō na cute tōxi, nehamār xà na Pahpām mā memprar catējē te tōxi ne ahna amehcuuhé. Ne harkwa atajē kam Ixaher kra te tōxi japr̄y na ihhōc. ¹³ Ne pē harkwa itajē amji jīkjē na ahp̄yanre na incrē pa, ne pyt japōjxā rūm incrē, ne hanea ne ita rūmitajē incrē, ne hanea ne hūkjē rūm itajē incrē. ¹⁴ Ne kr̄ tēte kwýc ata pē kēnte tōxi atajē jipy me to kwýc, ne kamCaràcahàcre Kra jarkwa na memprar catējē japr̄y te tōxi ne hikwa.

Kr̄pinkrēn tuw ata kam ihytj me hāhtōa ne mehkr̄ xā

¹⁵ Ne pom pē Pahpām mā imprar catē imā ihcakōc ata jūhkra kam pē cumā wakyre prāti pē ór te pīhhēre ata. Pē cupy ne to xā, cute to kr̄ me, intēte kwýc me, harkwa to ipipēn xà caxuw. ¹⁶ Pē kr̄ ata hakep pejti itajēa apu ihkr̄, ne ajpēn pit. Ihcalpa na ihpo me, ihcijuw ihpo me, hīpē na ihpo me, kāj mā ihpo me, ihcunea ajpēn pit, nenee ihnō te ajpēn jīkjē nare. Mā pea cute hō pī cajrer ata to to ipipēn, mā ihpo te quirom te mir pijakrut ne ihkōt xēj pijakrut. ¹⁷ Ne hanea ne cute ipu na kwýc ata tic to ipipēn. Mā ihtic na pajara capō te xīncwēnta.

Kr̄pinkrēn tuw ata peaj to impej

¹⁸ Ne kr̄ pu na kwýcata, pē kēn prāti jāpōc mā apē tetetti ata pitintēte kwýc. Ne kr̄ ata, pē ór te wakyre prā tepti ata to pit mā me kr̄iata xām, ne pē ihprā pē ihhēj rūm irit xà prā. ¹⁹ Ne kr̄ mā cuuhé xākat ata pē ahp̄yanre na ajpēn jipy, kēn prā pihipojeti itajē to pit mā me to he. Ne mam ita pē ihprā jakati, ne incwyrpē ita pē ihprā ihkukūmti, ne ihnō ita pē ihprā irārā ahhoti, ne ihnō ita pē ihprā ihkukūm tyci. ²⁰ Ne ihnō ita pē ihprā ihtatapti, ne ihnō ita pē ihprā intep rārāti, ne ihnō ita pē ihprā ihkukūm tatapti, ne ihnō ita pē ihprā ihkukūm jiprote, ne ihnō ita pē ihprā ihkukūm tatapre, ne ihnō ita pē ihprā ihkukūm jakati, ne ihnō ita pē ihprā ihkukūm jiwrýincoti, ne ihnō ita pē ihprā ihkukūm jiwrý jiproti. ²¹ Ne pē kēn prā jaka jajoti te tōxi atajē kam, ahp̄yanre

na harkwa partu. Ne krí jô krí cape ata, pêwakyre prati pê ôr japôc mä apéhîti pê wit pyràc ata to pit mä mehkri cape ata to.

²² Ne pê wa tee krí ata kam Pahpâm to me amji kam me hapac xà jûrkwa jâpê, ne nee ihnô pupun nare. Ampo na? Me pajô Pahhitî pê Pahpâm mehirôa pê carôt týj ata me, ikra pê Carâcahâcre Kra ata ri kriata cunea kam me Pahpâm to amji kam hapac xà.

Pahpâm jâhcujrohti te Krîpinkrên tuw cujro

²³ Mâ nee krí ata amji cujro xà caxuw pyt me putwry na prâm nare. Ampo na? Nee mä ampo na nare, Pahpâm pejti jâhcujro xà ata ri ihcujro, neCarâcahâcre Kra ata pê ri hanea ne hâhcujro xà. ²⁴ Quê ha pjé kam mehcunea hâhcujrohti ata kam ame ipa. Quê ha pea pjé kam me cupê pahhi catêjê cunea hýrmâ me pra, me hakràj me, me hâmkrâ catêjê me. ²⁵ Ne krí jô harkwa ata, quê ha hihê mënata na ihcuhhê. Ampo na? He curi caxwa xà nare na, na quê ha nee jû caxuw me to hihê nare. ²⁶ Quê ha krîxâre jâmkrâ cati catêjê me, me hakràj cati catêjê me, ihtyj krí ata wýr me hakràj itajê cunea to me ipa.

Nee curi mehkén ton catêjê cjêj xà hamreare

²⁷ Ne nee krí ata mä mehcunea incjéj xà nare. Ampo na? Por krí ata mä nee cute me amji kam hapac xà tûmti atajê incjéj xà nare. Ne hanea ne, por cute ame ampo ton xà kam me pahpahamtî atajê incjéj xà nare. Ne hanea ne, nee mehhej xi cafejê incjéj xà nare. Ne por Carâcahâcre Kra jô kâhhôk kam hacpýa mä mehtîr xà kam me haprý hikwa atajê ri ihtyj mencjéj xà.

22

¹ Ne hanea ne cute imâ mehtîr rohnýtti mä xà jô cô to ihkôm xà ata jahkre, wa ite hômpun. Mâ Pahpâm me, ihkra pê Carâcahâcre Kra ihkríxâa pîn ajpjé, ne ampeaj kam ihprâ jiwrý, pê ihhêj rûm kên prâ jiwrýhti ata, ne krí jô krí cape cajpuw ajpjé. ² Ne pîxô pâr te cô jûjéata, quê ha jûm hô nô krê, ne jû caxuw ihtyc nare, na pê haprý pê Mehtîr Rohnýtti Mâ Xà Jô Pîxô Pâr. Ne ahþyanre na putwrypyxit kam ajco hô xen xâ to hô. Ne caku pyxit kam hô xen xâ to tôxi. Ne ihhô atajê pê hanea ne ihtyj curi krîxâre cahhêxâ na impej, ne ihtyj me cumâ ampej.

Cu ha pahtyj Pahpâm kuc ri me hômpu

³ Ne krí ata kam, por Pahpâm mä ampo kên kîn nare atajê jamreare. Ne Pahpâm krí xâ ata ri, krí ata kam ihcuhhê. Mâ mehkwy cunea pê cumâ me hâpén catêjê atajê ihtyj Pahpâmmâ cute mehkinti na

me amji jarê. ⁴ Ne ihtyj me Pahpâm kuc pupu, ne cute me hômpun catêjê atajê cunea kuctyj kam haprý pit. ⁵ Ne hipêr curi caxwa xà nare, ne nee cute me amji cujro xà na ame ampojâhcujro xà na me prâm nare, ne nee ame pyt jâhcujro na me prâm nare. Ampo na? Me pajô Pahhitî pê Pahpâm pê ri mehcujro xà, ne quê ha me tame to ihhimpej to mehkri rohnýtti mä.

Pom Jowâw te me cumâ ihcakôc itajê ampeaj kam ri

⁶ Ne por Pahpâm mä imprar catê apu imâ ampo to ipipê to harêni to mô ata te ri imâ hûjarêni to:

— Pom ite amâ ampo cunea jarêni itajê, atyj kampa, nâmri ampeaj kam ri. Ampo na? Pahpâm pê me pajô Pahhitî, pê ajco harkwa to mehcakôc catêjê mä Carô Pejti kujate, ata te ri awýr ikujahêc. Ite amâ ampo te hajýr xâitajê jarêni, ne amâ to ipipê, ca ate hômpun prâmte ri, cute awýr ikujahêc — hajýr. Mâ pea Jeju te amji jarêni to:

⁷ — Pom ca Inxû Cati jarkwa na ihkâhhôc kam me gapac pejti to me apa atajê, me gakrya ne. Ampo na? Wa ha amji jaxâr pyrentu — hajýr.

⁸ Ipê Jowâw, ne wa ite ampo itajê cunea impar, ne ihcunea pupun. Ne ite hômpun ita jîrò pê, wa apu Pahpâm mä imprar catê ata to catia ne imâ ihkînprâmte hýrmâ tê, ne pea cuna mä ikôn krâ na ijýr, mä cute imâ harkwa to:

⁹ — Apu ito hajýr nare. He wa nee girôa pê icati nare, nâmri ipê anôa wa, ne hanea ne ipê me akjéjekwâa nô wa, ne ipê, por wa me ihkâhhôc ita jarkwa kampa atajê nôa wa. Ne quêt Pahpâm to ca me catia ne me amâ ihkîn.

Cu ha pahte amji kam me pajapac xà pejti to me papa

¹⁰ — Nee ca apu ihkâhhôc ita te ampo jarêni xâ itajê to apimxur nare, ne atyj mehcunea kam mare mä harêni to apa. Nâmri, pom ampo te hajýr xâ ita, quê ha nee ahna ahtûm ry nare, quê ha ihcunea cato. ¹¹ Por mehkéanre atajê, quê ha ihtyj mehkîn itajê kam me to incrâ tu, ne por mehtûmti atajê, quê ha ihtyj mehtûmti ita kam me toincrâ tu. Ne mempejti atajê, quê ha ihtyj mempej ita kam me to incrâ. Ne por me Pahpâm cuna mä mempejti na me ipa atajê, quê ha ihtyj Pahpâmcuna mä impejti ita kam me to incrâ tu ne — hajýr.

¹² Ne ite hipê Jeju kam ijapac, mä cute imâ hûjarêni to:

— Wa ha amji jaxâr pyrentu! Ne ajpêne me hâmcwy xâ atajê to tê, ahþyanre na cute me imâ hâpén xâ ton atajê jâhpan xâ na. ¹³ Ipê pjé kat jô Pahhitî, ne ipê ihihôt jô Pahhitî. Ne ipê harê me, ihhô me, hô jô

Pahhit. Ne ipê ampo cunea kam to iprar catê, ne ampo cunea to hamrecatê.

¹⁴ — Ne por cute ame Caràcahàcre Kra caprô pê icaprô ata kam, cuteamji mā mehkà cahhōn catêjê, me hakrya to me hakry. Ampo na wa ha me cumâ ijûjarén to hane he: "Gapacta ne atjy Mehtîr Rohnýtti Mâ Xà Jô Píxô ita ku, neatýj hanea ne kríjô harkwa itajê na me acjéj xâ" hane. ¹⁵ Ne por cute ame ampo kén kinti atajê ri, pô pê krí pu na ame ipa xâ, quê nee jûm här nare, krí kam ame ipa atajê kinti. Ne me hüxy xicatêjê te hajýar, ne cute me ampo kam me pahpahàmti ton catêjê me, cute mehcuran catêjê me, cute ame pahpâm cahâc kreka kín catêjê me, cute ameharkwa me, me hâpén xâ to mehhéj to me ipa catêjê atajê cunea, quê hanee krí ata mâ jûm här nare, ne pô pê ame ipa.

¹⁶ — Ipê Jeju, wa ite imâ imprar catê kujahèc me amâ, cute me apê me ikwý mâ ijarkwa na me amâ ampo itajê cunea jarén xâ na. Ne ipê pahhiTawi xwý tàmxwý nôa wa. Ne pom mehcunea awcahti xâ wyr me caxêti prâ tetetti pejti pupu ata jíkjê na mâ, mehcunea me ipupu ne ipej na mejahkre pej — hajýr.

¹⁷ Pahpâm Carô Pejti me Jeju me híxi pê krí impejti ata te hâkjér to:

— Ajpén me acjéj — hajýr. Ne por cute me ita par catêjê, quê ha mehkwy mâ

harkwa to:

— Hacme, ne me acjéj! — hane. Ne me anô mâ kôr ata, ajpên mô ne cama cô ita kwý to ikô. Ne pom cô ita, quê ha jûm te to ihkôm ataihftir rohnýtti mâ, ne nee jûcaxuw ihtyc nare.

Ihkâhhôc ita nee kam me to incri xâ nare, nee kam me to cati xâ nare

¹⁸ Ipê Jowâw, pa wa ha caxwâm catia mâ ate Pahpâm jô kâhhôc ita kam me gapac catêjê mâ ihcawpa. Nâmri quê ha ihkâhhôc ita kam harkwa itakaj na, hirôa pê jûm te ampoto ipicamén na, quê ha Pahpâm hanea ne ihtýj cumâihkâhhôc ita kam, cute ihkén na ihhôc atajê to cumâ ajcamé. ¹⁹ Nâmri quê ha hanea ne jûm te Pahpâm jarkwa ita tête, pô mâ harkwa nô to hûcapêr na, quê ha hanea ne Pahpâm ma apu cupê hô píxô te me to ihtîr rohnýtti mâ xâ ata intê, ne nee cumâ ihnô nare, ne hanea ne ma hô krí impejti ata tête apu curê. Hô, por ramâ ite ijô kâhhôc kam ahna ihhôc atajê mâ he.

²⁰ Ne por caty kam Jeju te ampo itajê cunea jarén ata te ri amji jarén to:

— Ampeaj kam wa ha hacpý ne amji jaxâr ne itêm pyrentu, he wa ha nee amji to ijâhtûm rynare, ne ajpên tê — hajýr.

²¹ Ne imâ me Pajô Pahhit pê Jeju te me acunea to impej na me ato prâm. Hamre. Appendix